

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

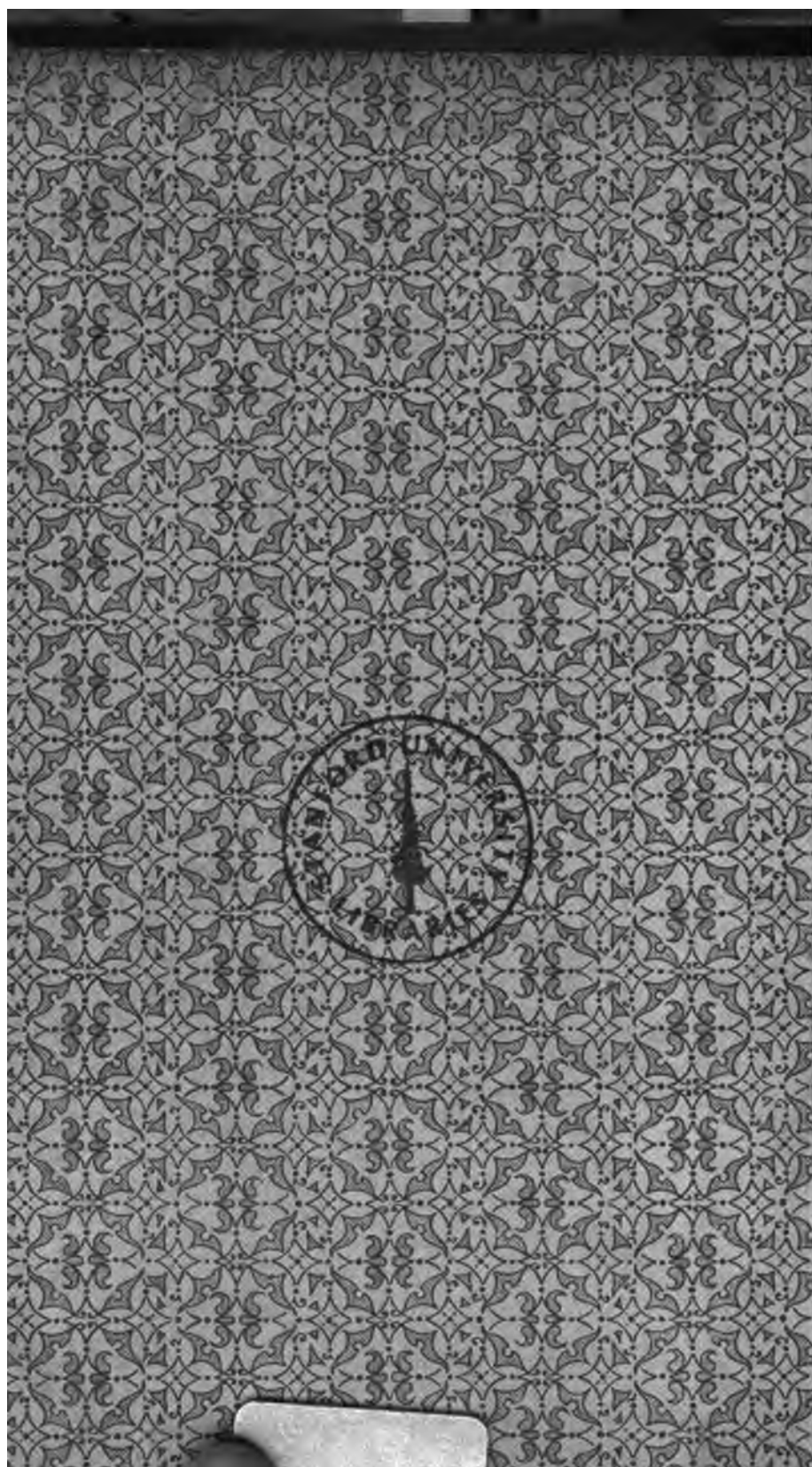
We also ask that you:

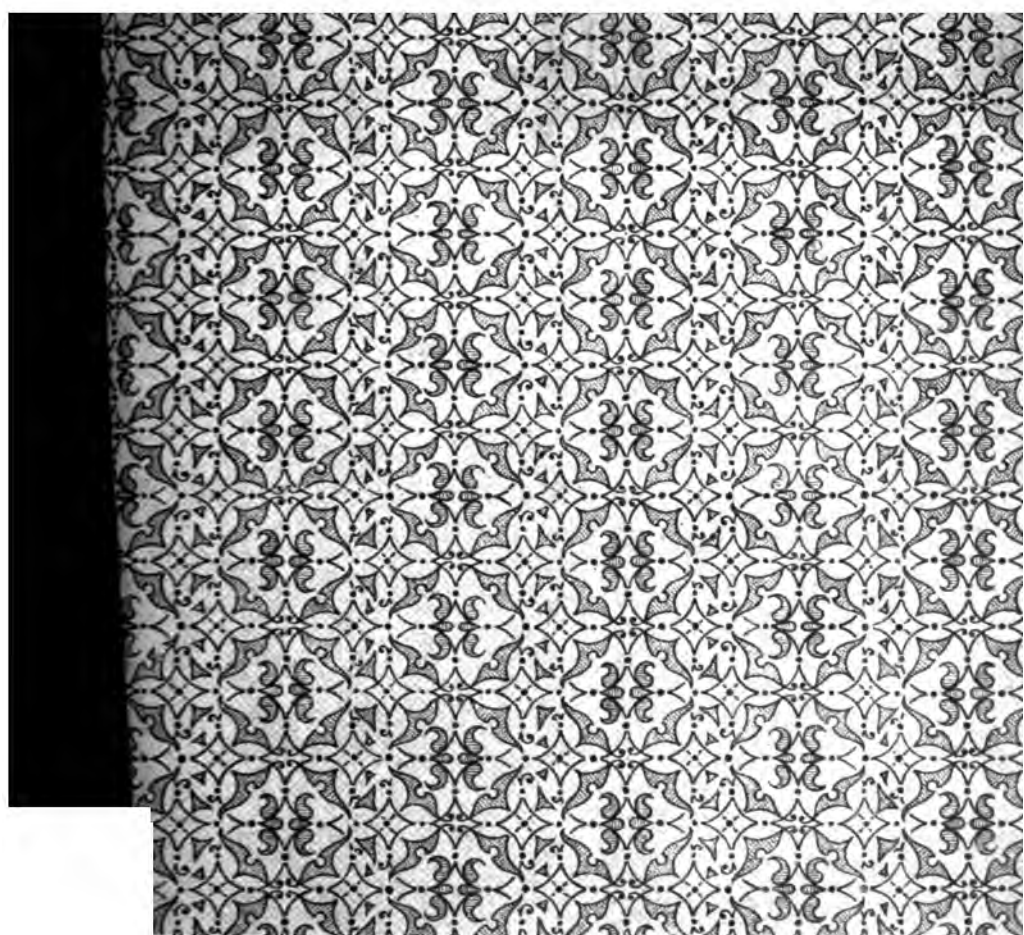
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

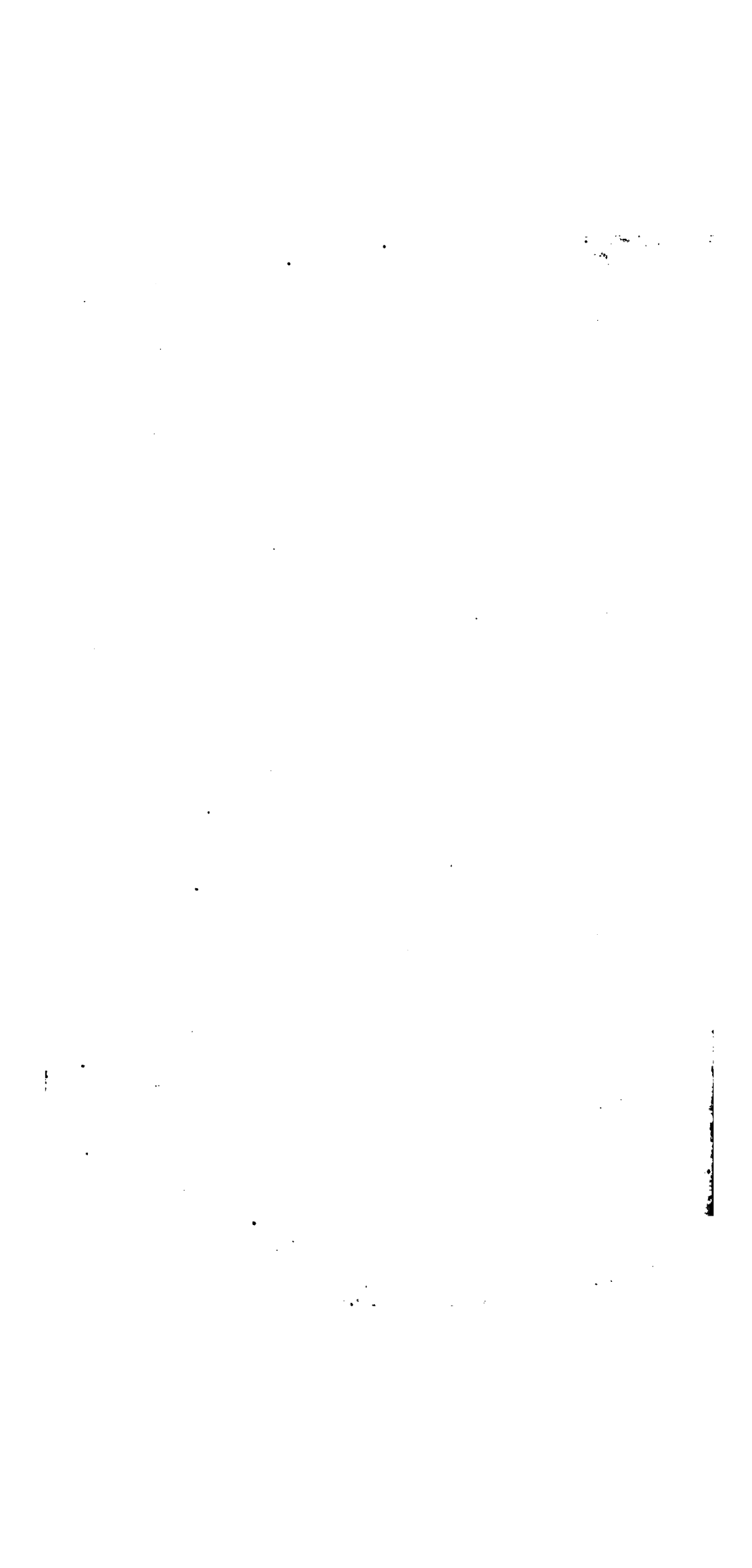

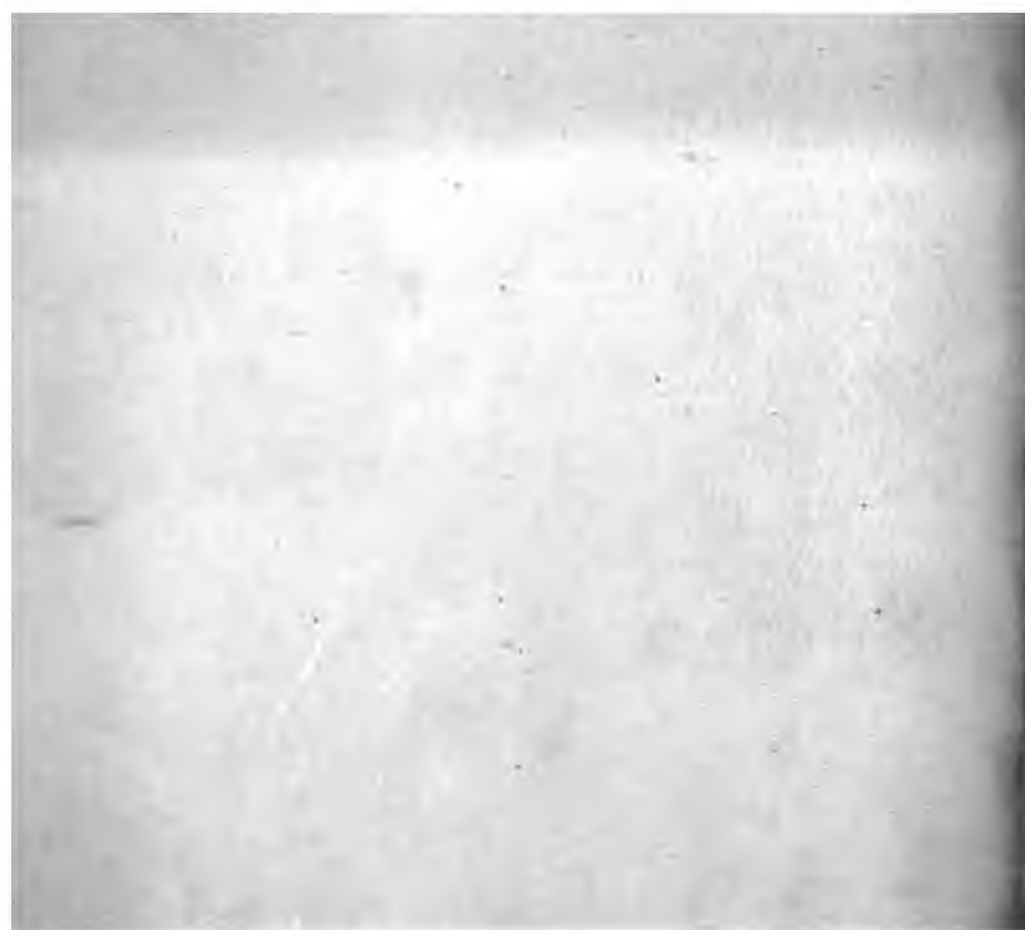
Karel Vilímek
miškovický

9

1154
150

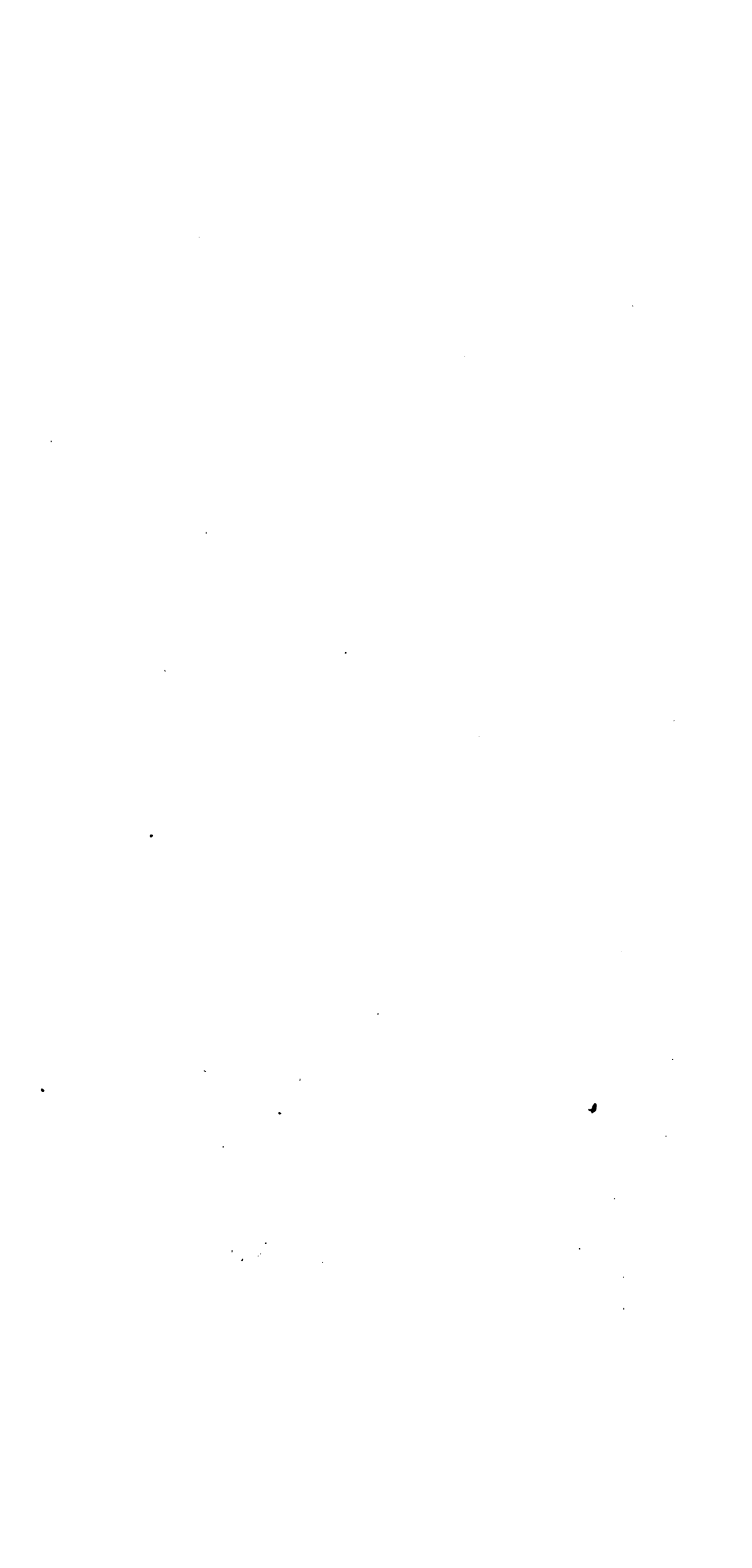

ZDANĚNÍ KRAJSKÉ MĚSTA PLZNE

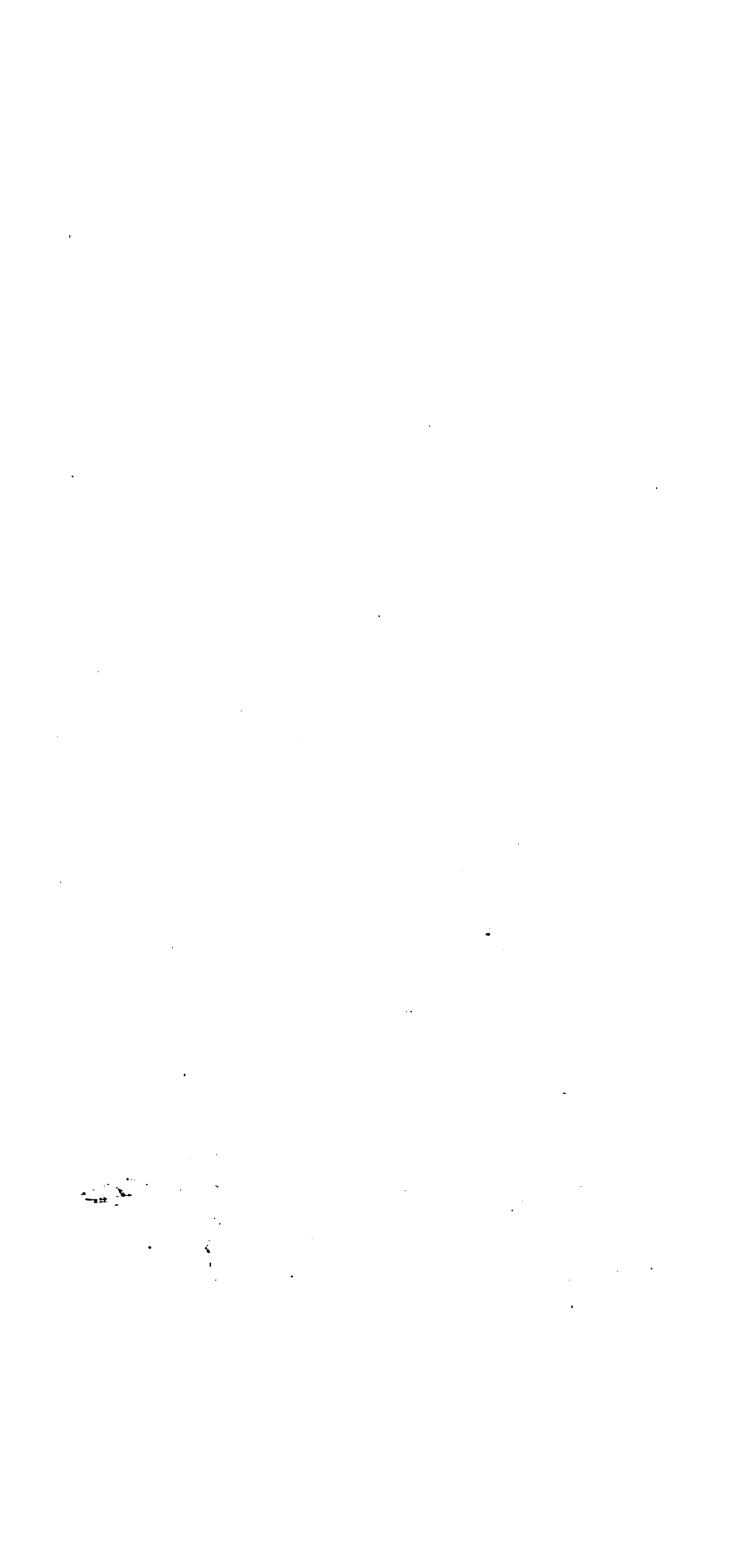

M. G. Hoffmann

Já Puota z Skály vyznávám každému, což tento list čísti neb slyšeti budu tak nenějši, jakžto budúci, že mým dobrým
 povolením i s dobrými radú, prodal sem dóm v Radkovicích Vojtěchovým dětem napřed Bohuslavi i jeho sestřám vlastním za kopu grošův
 dřív každý rok šestnácté grošův, totižto na svatý Jiří osm grošův a na svatý Havel osm grošův. A neuchoval-li by Buooh, že by Ojčích
 přve umřel nežli jeho žena, aby Bohuslav dřevě řečený dochoval mu ženu, ani Margretu až do smrti. A protož já Puota dřve řečený
 i s mými budoucími dědicemi chci jim to držeti a jim toho neproměňiti; pakli bychme jim to jinak proměnil, tehdy bychme proti své
 cti i proti své věci učinili. A tak jim toho na potvrzení tento list kazaši své napisati a mů vlastní pečět na svědomie jim toho
 všeho i početi dobrých panosí Amehovu z Lužan, Vajslavov z Kniegie s naším dobrým povolením i přiznáním dali sme přivěsti. Dan
 v pondělí po letnicích léta po božiem narozen tisícitřicetého třicátého devadesátého sedmého.

"Já Puota z Skály vyznávám každému, což tento list čísti neb slyšeti budu tak nenějši, jakžto budúci, že mým dobrým
 povolením i s dobrými radú, prodal sem dóm v Radkovicích Vojtěchovým dětem napřed Bohuslavi i jeho sestřám vlastním za kopu grošův
 dřív každý rok šestnácté grošův, totižto na svatý Jiří osm grošův a na svatý Havel osm grošův. A neuchoval-li by Buooh, že by Ojčích
 přve umřel nežli jeho žena, aby Bohuslav dřevě řečený dochoval mu ženu, ani Margretu až do smrti. A protož já Puota dřve řečený
 i s mými budoucími dědicemi chci jim to držeti a jim toho neproměňiti; pakli bychme jim to jinak proměnil, tehdy bychme proti své
 cti i proti své věci učinili. A tak jim toho na potvrzení tento list kazaši své napisati a mů vlastní pečět na svědomie jim toho
 všeho i početi dobrých panosí Amehovu z Lužan, Vajslavov z Kniegie s naším dobrým povolením i přiznáním dali sme přivěsti. Dan
 v pondělí po letnicích léta po božiem narozen tisícitřicetého třicátého devadesátého sedmého."

KNIHA PAMĚTNÍ

KRÁL. KRAJSKÉHO MĚSTA

PLZNE

OD ROKU 775 AŽ 1870.

→ S MNOHÝMI ILLUSTRACEMI, PLÁNY A T. D. A T. D. ←

ZALOŽENA A SESTAVENA

OD

MARTINA HRUŠKY,

MĚSTSKÉHO ARCHIVÁŘE.

REDIGOVÁNA

OD

JULIA KORÁBA,

C. K. PROFESORA PŘI STÁTNÍM REÁLNÉM GYMNASIU V PLZNI.

✚ VEŠKERÁ PRÁVA I PŘEKLAD VYHRAZENY. ✚

V PLZNI.

TISKEM A V KOMISI V. STEINHAUSERA V PLZNI.

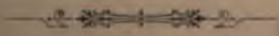
. NÁKLADEM DĚDICŮ HRUŠKOVÝCH.

1883.

DB879
P56H8

DŮLEŽITĚJŠÍ OPRAVY.

Strana	Řádek	
4	13 z hora.	— Místo mezikrálem čti knížetem.
6	14	— „ blý pes lovecký čti bílý chrt ke skoku připravený.
8	15	— Chrám sv. Ducha odevzdán mnichům a chrám sv. P. Markéty vystavěn teprve od převora Jana Blažie Svátíka od r. 1446, kdy základy položeny a stavěn až do r. 1490. za vydatné pomoci pánů ze Švihova a Ruzomberka.
7	1	— Místo v tento klášter čti do Pisu.
7	18	— „ ročně čti měsíčně.
7	8	— Mezi dvěma vězmi dopln: stříbrnými v červeném poli.
9	5 z dola.	— Místo jej čti ho.
10	1 z hora.	— „ zů talé čti sčtalé.
11	29 z hora.	— „ Luitenais čti Siccensis.
13	8 z dola.	— „ Fuchsberka čti Fuserka.
14	17	— „ Visky čti Vizky.
15	29 z hora.	— „ Přešic „ probost v Přešticích řádu sv. Benedikta.
15	19	— „ kopu grošů čti 64 groše.
15	18	— „ Naušice čti Nahošic (e).
15	18	— „ opat Teodorich čti opat kladrubský Racek.
16	5	— „ 19. čti 8. června.
16	10	— „ ve 3 lhůtách čti na třech dvorech.
18	10	— „ Visky čti Vizky.
16	15	— „ Votic „ Mostláf.
16	13 z dola.	— „ bratři Zhyanko čti a Zbynko bratři.
18	1 z hora.	— „ Bavorem čti Bavorem.
18	27	— „ Trenkláv „ Frenkláv.
19	2 z dola.	— „ 1338. dne 16. listopadu čti 1338. dne 17. října.
20	14 z hora.	— „ Vojtěch čti Vít Malif.
21	19 z dola.	— „ 1414. „ 1415.
28	7 z hora.	— Za jeho nezletilosti až Jiří Poděbradský — necht se vynechá.
28	18	— K Amcha dopln z Veselá.
29	13	— Místo Hvozdýr čti Hvozdič.
42	21	— Času — až — postni — necht se vynechá.
43	26	— Místo Bužkem čti Bužkem.
43	1 z dola.	— „ rizi „ vizi.
43	9	— „ oumovynu čti sumovinu.
43	3	— „ suc čti sic.
43	13	— „ przielusym čti przieluným.
44	35	— „ dosjec „ dosiáj.
45	16	— „ Rokaconovy čti Rokycanovy.
59	13	— Z Čemína dopln a z Buksis.
64	—	— Na pláně města Plzně v ukazovateli má býti u kláštera Bosáků písmě E, u Černdého kláštera písmě D. Ku konci u č. 10. místo „Kostel sv. Sebestiana“ čti „Kostel sv. Máří Majdaleny“ a přidej č. 13. Mlýn Petličovský (nyn. Kalkovský) a č. 14. Kostel sv. Sebestiana na levém břehu Mže za nyn. Saským mostem na „Roudně“.
66	18	— Místo Burghard a Vitec čti Purkarta z Vitic.
69	11 z hora.	— Roku 1506 dopln dne 1. srpna.
75	23	— Místo Smrčky čti Smitického.
75	24	— „ Lísky a Sontovilu z Dolova čti Lucka z Schönthalu a Zdelova.
75	25	— z Vidrperku a v dopln Střezměti.
79	8 z dola.	— Láhari Jlek dopln Jan Mantuan, Prokop Fegal.
79	3	— Dopln jména rukojmí: Albrecht z Sterberka a na Zelené Hoře, Jan z Kolovrat a na Moštově, Henrich z Dusidle a na Tejrově, Slavibor Pracek a Svinné a Jan Čláveo z Čičova a v Tánovicích, Petr Holý z Chrástu a v Petrovicích.
83	9 z hora.	— Roku 1551. — až — přivtělení. Celý tento odstavec necht se vynechá.
83	10 z dola.	— Místo Vegerius čti Vergerius.
83	18	— „ Záhlavský „ Čáhlavský.
83	4 z hora.	— „ Moranus „ Moronus.
83	18 z dola.	— Možno také, že kollatura a t. d., necht se vynechá, neboť viz r. 1565, kdy kollatura sv. Jiří byla koupěna.
83	1 z hora.	— Místo Dubice čti Dubnice.
83	23	— „ kollaturu čti kollaturu.
84	1 z dola.	— „ Strajetický ze Strajetic čti Strojetický ze Strojetic.
88	13 z hora.	— Roku 1578, měl řád Jesuitův v Plzni svou residenci a t. d. Toto mylné udání necht se vynechá.
194	7 z dola.	— Roku 1586, čti 1585. dne 20. června.
196	1 z hora.	— Místo Lehelius čti všude Gehelius.
195	13	— „ Mayskynigem čti Manskönigem.
195	18	— „ Tauského „ Lauského.
195	5 z dola.	— „ šestého „ pátého.
195	6	— „ Lokeovi „ Lakronovi.
197	8	— „ srpna „ sáří.
198	1 z hora.	— „ 1821. „ 1828.
262	24	— „ 15.000 „ 150.000.
7	Životopisy	— Životopis Jana Skály, rytíře z Doubravky, byl omylem rozdělen (viz str. 24. Životopisy. Jan Doubravský a Skála jest osoba táž.

PŘEDMLUVA.

Jakož celí národové horlivě sbírají události vlasti svých, obohacující jimi historii svou: tak slušno každé větší obci pilně zaznamenávati památné děje, kteréž by potomkům podávaly zprávy o minulosti předkův a osvětlovaly jich občanský i pospolitý život.

Staroslavná královská Plzeň od časů dávných zajisté velikou hrála úlohu v dějinách Českých.

Bohužel že dříve nepomýšlelo se na zaznamenávání důležitých příběhu slavného města našeho. Ztráta dějinám tím učiněná jest velická; a proto tím nutnější stává se vedení knihy, která by, obsahující události doby dřívejší i nynější, aspoň poněkud vnučkům našim, co po staletí zanedbáno, nahradila a příštím dějepiscům pramenem byla, z něhož by spolehlivé zprávy čerpati mohli.

Okolnost tato povzbudila mne již před několika lety, abych začal starati se o vypsání příběhů města, jehož službě již více než 36 roků jsem venoval.

I učinil jsem si příběhy a dějiny města Plzně od nejstarší doby až do doby přítomné sestaviti.

Pamětní kniha tato nechť tedy vypravuje o událostech doby minulé, pobádaje potomky naše k plnění občanských povinností a ctností. Zajiště, že pamětliví jsouce minulosti otců svých, pilně pečovatí budou o blaho obce a vlasti!

Dílo toto, podle sil mých svědomitě vykonané, které mimochodem řečeno jest plodem soukromné pile a práce mé, věnuji Vám milí, slechetní spoluobčané moji:

MĚŠTANĚ PLZEŇŠTÍ!

s prosbou, abyste je laskavě přijali a v náklonnosti své dosud osvědčené i na dale ke mne setrvali.

ANTONÍN ČERNÝ
archivar král. města Plzně

kevní i světské soudnictví spojeno jest, a my je také se všemi právy klášteru odevzdáváme. — tehdy v řaděch této listiny jmenovitě je uvádíme:

Kostel sv. Marie v okolí města Plzně, kostel sv. Jana Křtitele, kostel sv. Václava a kostel sv. Martina v městě Plzni, kostel sv. kříže a kostel sv. Petra na hradním vrchu tohoto města, kostel sv. Blažeje mimo město, kostely sv. Michaela a sv. Ludmily na Tetíně u Berouna s jedním lánem, s lesy a vrchy a rybníkem Slupským ku kostelu přimáležícím. Tež vesnice Stáhlavy a Sédlec s mlýnem a řekou Bradavou. V L. bakovicích a Vodokrtech dva lány; podobně v Dondlebcích dva lány; v Malicích jeden lan; u Dolan na řece Mži tři lány; Popovice vedle Berouna se všemi desátky těchto vesnic v provincii plzeňské, s menšími desátky: telaty, jehnaty, podsvinčaty, syrem a se vším, co se ze svrchu jmenovaných majetků roditi může: desátek z trhu plzeňského, po celý týden trvajících; beneficium v Plzni, v Stříbrě a v Domažlicích, notarství ke kostelu sv. Vavřince patřící po celé plzeňské provincii se všemi kancelářskými daněmi naší generální berně po celém tomto obvodu.

Chtíce tedy, aby se toto nařízení naše dle obyčeje ode všech pevně a neporušitelně zachovávalo, ztvrzujeme klášteru Chotěšovskému svěděctvím tohoto listu nadací jmenovaného kostela, která u přítomnosti šlechticů království našeho a jiných křesťanských věřících příznivě schválena byla, se vsí volností, z které se nadání všečtenstva našeho těšiti má a upevňujeme ji obranou této listiny a ochranou své pečeti, písně zakazující, aby nikdo z dědicův aueb nástupců našich u nižádné příležitosti tento spis našeho nadání a potvrzením nezrušoval, aniž mu nejspíše se protivoval.

Dáno skrze mistra Petra, královského dvorního kanceláře a z Boží milosti probošta Vyšehradského a arciděkana kostela p. řížského,

Leto Páně 1266., dne 26. června.

Jelikož všechny jmenované chrámy v nynějším městečku „Plzeň“ se nacházely a listina jméno „Plzeň“ uvádí, jest vidno, že Plzeňec jednou „Plzeň“ slul, jsa skutečně matkou krajského města Plzně.

Dále dovidáme se, že jeste za času Ottakara II. Stará Plzeň nad české město významostí a významem předčila a ona Stará Plzeň minula. Katskémě mesto Plzeň jmenováno bylo. Avsak nedá se upřiti, že jiz za času Ottakara také české město Plzeň se širilo a od té doby Starou Plzeň zateňovati počalo.

Roku 1350, nalezela Plzeň Stará i Nová ke královské komoře a když v 1350 v měsíci zari toho roku suem zemsky zasedal, ustanovil cisar Karel IV., aby nasledující města a zámky nikdy od královské komory prodány nebyly.

V článku 6. jmenovaný v Čechách: Praha, Hrádec, Albrechtice, Chrudim, Plzeň, Habelsvert, Zítava, Nymburg, Litomerice, Zatec, Pírna, Most, Kutau, Nova Plzeň, Domazlice, Pisek, Roudnice, Caslav, Kutna Hora, Kouřim¹⁾

¹⁾ V. A. F. von Martin Pelzel: Kaiser Karl der Vierte, König von Böhmen, Prag 1780. I. Band, Seite 317.

PLZEŇ (NOVÁ).

Léta Páně 1200-1400.

obu, v kteréž se nynější město Plzeň zalidnilo a vystavělo, kladou někteří spisovatelé do XIII. století, jako J. Tanner (*Epitome historica rerum civitatis Plsnae*).

Dle udržené pověsti myslí se, že někteří osadníci této krajiny byli měšťané staro-plzeňští, kteří místo toto za příznivější ku založení města uznali. Osadu tu pojmenovali „Novou Plzní“, jich dřívější sídlo „Starou Plzní“, dále i rád a práva ze „Staré Plzně“, Plzence, odkoupivše, sem přenesli.¹⁾

V nejstarších rukopisech až do XVI. století jest všudy nynější město Plzeň nazváno: Nový Plzeň, teprv později: Nová Plzeň. Pojmenování „Nová Plzeň“ udrželo se až do třicetileté války.²⁾

Podstatných zpráv o Plzni se nedostává, ze stavu ale, v jakém se okolo polovice XIII. století nalezala, lze souditi, že rychle vzkvétala.

První znak města Plzně byl bílý pes lovecký v červeném poli se zlatým obojkem.³⁾

r. 1217 Roku 1217, byla kaple sv. Ducha od plzeňského kastelána Depolta nejprve pro řeholnice řádu dominikánského založena a od rodiny pánů Švihovských zvětšena a nadána.

Ku prvotnímu jeptišskému chrámu sv. Ducha připojil se v brzku mnišský klášter téhož řádu nádherný a prostranný chrám sv. Markéty, který Hyacint, z rodiny Odrifousské, (jež posléz Kravařská, Sedluická slula), spolu s bratrem svým B. Česlavem z vévodství Opolského pocházejícím na útraty měšťanů Plzeňských a sousední šlechty roku 1220, vystavěl a klášter řádu kazatelskému odevzdal.

Pročez učinil pro ty a jiné zvláštní zásluhy Plzeňských o tento řád generál téhož kazatelského řádu, mistr Fr. Hyppolit Maria Beccaria z Monte Regali, všechny radní města Plzně tenkráté žijící, jakož i budoucí a všechny jejich děti obzvláštní laskavostí účastnými všech skutků zbožného tohoto řádu a zásluh před Bohem až k poslednímu dni soudnému.

¹⁾ O tom se též Hilarius Litoměřický, administrator pražského arcibiskupství, ve své řeči k vladykům a k obci Plzeňské při slavnosti „Nového svátku“ roku 1467, zmiňuje. Viz Sedláčkovy „Paměti Plzeňské“ roku 1821.

²⁾ Jméno „Stará Plzeň“ lze viděti v tanních kostelních matrikách ještě r. 1776, do posledního července, od té doby „Starý Plzeň“, posléz „Plzeň“.

³⁾ Možno, že tento znak dříve měla i „Stará Plzeň“, neb onen Radouš, jakož i otec Hrozišlav měli ve znaku bílého psa loveckého se zlatým obojkem, ale v černém poli.

PLZEŇ

(STARÁ, NYNĚJŠÍ PLZENEC).

Spolehlivých zpráv o původu a založení města Plzně pohříchu udati nelze a ode dávna rozličná mínění o tom byla pronesena. Tak na příklad Václav Hájek z Libočan uvádí ve své kronice, že jakýsi Radouš, jenž byl syn Hrozislavův ze vsi Radouše, s povolením otce svého roku 775. sebrav padesát pocholekův a třicet dívek, sto krav a sto volů, pět set ovec a dvě stě koz, bral se s celou svou rodinou k západu slunce, až přišel k veliké skále, na kterou vstoupil se sedmi pacholky svými a oblíbiv ji sobě, kázal na ní hrad založiti a dal jí jméno „Radyně“. A odtud nedaleko dal sobě v jednom údolí při potoku dvůr postaviti. Ale že zde toho času mnoho plžů bylo, dáno jemu jméno „Plzeň“; ohrada dvoru byla sedmi set stop zdělá a tolikéž zšířil. r. 775

Tento výklad Hájkův jména „Plzeň“ jest ovšem velmi nejapný, neboť musilo by město toto spíše se jmenovati „Plžeň“ od plžů, než „Plzeň“.

Josef Dobrovský domnívá se, že by to jméno pocházeti mohlo od staroslovanského slova „plza“, t. j. užitek, odkud ruské slovo „polza“, přídavné jméno polezný, plzný, užitečný, úrodný. Jest tedy Plzeň toliko užitečnost, úrodnost, úrodné místo, jak tomu i Zelenohorský rukopis nasvědčuje.

Plzeň sluje německy Pilsen, latinsky v rozličných dobách Pilsna, Pisna, Pelsina.

První zmínka o Plzni čte se v Dětmaru Meziborském, kdež roku 976. tato krajina již první dějepisné důležitosti nabyła. Boleslav II., přímým „Nábožný“, syn Boleslava „Ukrutného“, pojal sobě dceru Kunrata Burgundského za manželku, kdežto vévoda bavorský, Jindřich, měl druhou jeho dceru Giselu. Tato okolnost zachovala přátelství mezi českým a bavorským dvorem. Když po smrti císaře Otty I. Jindřich, vévoda, jakožto nejstarší vnuk krále Jindřicha I., „Plácnka“, osoboval sobě právo ke trůnu německému proti Ottovi II., byl nejenom od našeho Boleslava, nýbrž také od druhého švagra, vévody Měčislava polského, podporován. Boleslav neváhal i zbraně se uchopiti, když týž Jindřich od Otty II. poražen a stíhán byv, do Čech roku 976. se utekl. r. 976

Když pak Otta za ním s vojskem silným až ku Plzni vtrhl, tu tábor jeho nenadále od Čechů byl překvapen a vojsko německé po marném odporu tak potřeeno, že i císař sám, nevěda kudy utéci, přestrojen a nesnáží z tohoto velikého nebezpečení vyvázl.¹⁾

¹⁾ Viz Fr. Palackého Dějiny národa česk. I. díl str. 256.

r. 998 Prameny dějin českých, I. díl, str. 325. uvádějí po druhé hrad Plzeňský¹⁾ v rýmovaném životopise sv. Vojtěcha, kde se vypravuje, že sv. Vojtěch, vracaje se z Itálie do Prahy, přišel na cestě své ke zdím Plzně; dále se jmenuje civitas Plizen v darovací listině kláštera Břevnovského roku 993, od Boleslava II. vystavené. Hrad ten byl s podhradím svým sídlem důležité župy pomezí proti říši německé.

Z hradu a ze župy této měl klášter Břevnovský darovaný požitek z desátého trhu v Plzni a desátý peněz ze všech soudních věcí; kromě toho odváděl vladař, „villicus“, klášteru tomu o velikonočních a letnicích na den sv. Michala archanděla a o vánocích po každé 300 peněz.

r. 1109 Na hradě připomíná se palác knížecí roku 1109, když tam Vladislav slavil svátky vánoční s kmoňstvem svým.

Plzeň byla také sídlem arcijahenský. Z arcijahněv znám jest Zdeslav, kanovník pražský 1172—77. Z úředníků uvádějí se županové: Dřizlav 1160, Sezema 1172, Suda 1177, Dřizlav 1189 a v. j., cudaři: Jan, Jimram 1146, Jan 1190 a v. j., komorník Ratmír (nejspíše ze Skvířina) 1229. Město Plzeň náleželo ke královské koruně.

r. 1134 Roku 1134, císař Lothar se Soběslavem, mezikrálem českým, jež po boji přemohl, přišel do Plzně, aby zde o důležitých věcech jednal, k čemuž se také vyslanec uherského krále Bely, Petr, biskup pětikostelský, dostavil, vzácné dary císaři přinášeje.

r. 1266 Roku 1266., dne 26. června, daroval král Přemysl Ottakar II. ke chotěšovskému panenskému klášteru premonstrátskému kostel sv. Vavřince se všmi příslušenstvími a se všemi k němu přivtělenými kostely, jako: P. Marie, sv. Jana Křtitele, sv. Václava, sv. Martina ve městě, sv. kříže, sv. Petra na vrchu zámeckém, sv. Blažeje mimo město.

Tato darovací listina jest velmi důležitá²⁾ a zní v českém překladu takto:

Ve jménu svaté Trojice a v osobách jediného Boha! Amen.

My Ottakar, z Boží milosti král český, vévoda rakouský a Styrský a markrabě moravský, všem křesťanům věřícím, kteří kdys v list tento nahlédnou, pro vždy pozdrav vzkazujeme.

Ačkoliv ruka velebnosti naší nade všemi vůbec vznášeti se má, předce zvlášť k oněm musí hlouiti, kteří dnem i nocí bez ustání v chvále a službě Boží horlíti nepřestávají.

My tedy pamětlivi jsouce konventu bratří a jeptisek kláštera Chotěšovského, jimž jest za políh Buh, který všem, kdož jej milují, daroval um k stálému rozjímání božskému, a chtěje skroušených modliteb účastní býti, kteréž Božím připouštěním v neunnavně touze po něm tamtéž se konají, odevzdali jsme k blahu svému i svých oten z přízně, kterou ve zvláštní náklonnosti k panu Gothardovi, představenému řečeného kláštera a našemu milovanému a výtečnému kaplanu, a též k onomu klášteru jak povědomo chováme, kostel sv. Vavřince n Plzně, ku dvoru našemu královskému patřící, s právem patronátním, se všemi kostely od něho odvislými a s veškerými příslušenstvími často jmenovanému klášteru Chotěšovskému, aby je stále držel a aby je představený i konvent kláštera po své vůli spravoval. Aby pak jména vlastnictví řečeného kostela tak snadno v zapomenutí a zkázu nevešla — neboť s nimi i cir-

¹⁾ Hrad tento stál na vrchu, nyní nazvaném „Hůrka“, a jmenoval se onoho času „Zámecký vrch, Hradebný vrch, Mons castrí“. K východní straně nachází se na tomto místě posíl veliký příkop, k polední straně jest vyhloubené místo, nádržka na vodu. Blíž hradu nacházel se k západní straně kostel sv. Vavřince, dále dola kaple sv. Petra, z nichžprv až do roku 1818. stál, poslední stojí až podnes.

Roku 1808 - 10. vyráběl Josef Kessel, majetník pozemku, na kterém tento hrad stál, ze základu kámen a ohradil jím své druhé pole za příkopem k východu ležící.

²⁾ Viz Emlerova Regesta Bohemiae et Moraviae p.

Roku 1321. udělil Přibislav, kněz bratří Mensích v Praze a spolu r. 132
biskup Sacharonský, odpustky jednoho roku a 40 dní všem oněm věřícím,
kteří by k oltáři sv. Leonarda ve farním kostele sv. Bartoloměje v Novém
Plzni něčím přispěli.

(List lat. na pergam. s ložkovitou pečeti v zdejším archivu).

Roku 1322. na den Nanebevzetí panny Marie svědčí Pertold, rychtář r. 132
a konšel Bedřich Scharf, Oldřich z Budějovic, Jindřich, řečený Kramář,
Mikuláš Kračer v Novém Plzni, že Konrád z Dobřan založil na před-
městí obce Plzně špitál sv. Maří Magdaleny, jej nadal a řádu německých
křížovníkův odevzdal s tou podmínkou, aby dva bratři z téhož řádu
nemocným duševně i tělesně pomoci byli.

Roku 1325. udělil Jakub, biskup moletenský a Štěpán, biskup r. 132
veronenský, přičiněním, jak se zlá, Jana IV., biskupa pražského, tehdáž
v Římě žijícího, všem, kdož chrám sv. Bartoloměje apoštola v Plzni
navštíví na den tohoto svatého a některé jiné dni, odpustky na 40 dní.

Listina tato, jejíž latinský originál jest ve zdejším archivu, zní
v překladu českém takto:

Bratr Jakub, s dopuštěním Božím biskup moletenský, bratr Štěpán, s týmž
dopuštěním biskup veronenský, pozdraveni v Pánu.

Protože, jak apoštol praví, všickni státi budeme před soudnou stolicí Páně
odměnu berouce za to, co jsme za živa činili, nechť jest to dobré neb zlé, sluší se,
abychom den posledních žití skutky milosrdnými předeházeli a vzhledem na věčnost
na zemi to zasívali, co odměnou Páně s mnohonásobným ovocem sbíratí nám bude
na nebi, pevnou uakěji a viru majíce, protože, kdo spóře zasívá i spóře žne, a kdo
seje v požehání, z požehání i život věčný žití bude. Když tedy se strany milo-
vaného syna Oldřicha z Plzně, v diecesi pražské, jsme pokorně poprošení byli, bychom
tém, kteří do kostelů sv. Bartoloměje v Plzni přicházejí, odpustky uštělřili, tu my
milosrdstvím všemohoucího Boha pohnutí a spolehajíce se na zasluby sv. apoštolů
Petra a Pavla, všem skroušeným kajícím, kteří by buď nadzmičený chrám v jeho
slavnostech nabyš evažali, nebo i o svatech: narození Páně, obřezání, zjevení, z mrtvých
vstání, na jeho vstoupení, sv. Duchu, sv. Trojici, posvěcení a i slavnostech panny
Marie, sv. Jana Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla, ve svátek všech Svatých, sv.
Kateřiny, sv. Mikulase, biskupa, sv. Lucie a po jejich oktávě pomocně ruký podá-
vali a na kolenní večerním času třikrát „Zdravas Maria“ nábožně se pomodlili
a po jedné u partych přítomní byli: na tom jsme se usnesh, že jim odpustky na
40 dní po vykonání těchto skutků rozhrasem uštědříme.

Mnozí to jsme i dovolili, když tělo Páně knezem neseno jsouc k nemocným,
a bylo v tak velké vážnosti jest, že kněz, jakmile se mu dostane, by tělo Páně
k nemocnému nosil odpustky na 40 dní dáti může, dovolili totiž biskup jeho.

Na svědectví toho, touto své pečeti jsme přivěsili. Dáno v Římě v našem
páslu v měsíci březnu, dne 26., za pontifikátu pána Jana XXII. leta devátého. My
pak, magister Oldřich Pražský, církevním scholastik a biskupským administrátorem, uva-
hivše a sobě záměrovavše nadzmičené odpustky, svou mocí, kterou vladneme, potvr-
díme a touto listu na svědectví pečeti administrace jsme přivěsili.

Dáno v Praze, dne 5. října 1325.

Roku 1327 odkazala klášteru dominikánskému v Plzni vdova r. 132
Vratislava po pannu Eponovi les svuj, zvaný „Hat“.

Opis listiny této potvrdil Antonín, arcibiskup pražský, roku 1580,
odevzdal jej obci plzenské, aby jej jako originalu dale užívati mohla.

Tato listina jest ve zdejším archivu a zní v originalu takto:

My Antonín z Boží milosti Arcibiskup Pražský Stolycze Svaté Aposstolské
pau ec. Známo činíme tuntu listem vssem wuobec, kdežkoli čten nebo čtuczy
man bude, zie Mudrzy a Opatrny Purgmistr a Radda místa Plznie, Vkazawssy

Nam list na pergamenie psaney niekdy Wratislavy po panie Eponovi zů tale Wlovy czely neporusseny wniecziemz neopravowany ani Radirowany swisutymi dwiema peczietmi tež neporussenymi Snaznie Nas sami od sebe y na mystie wssy Obceze ziadali. Abychom jim tehoz listu hodnowi rny Widimus, geřzby tak doma jako jinde w potrebach swych vřiwati mohli, dati rozkazali. Y vzuawagieze My tuř ziadost jich slusnou beyti. Nadepsany list w niemř sme yakř dotczeniø ziadneho nedostatku a nebo yakeřkoli ucziniene Sskody; yak na pismie tak i na pergamenie nepoznali. Skrze jiste od nas k tomu narřizenie Osoby wierue a prawie przepřati dawssy Oryginal proti tomuto wejpisu a neb Widymus spřlnosty a bedliwie přeczisti dotczenym Purkmistru a Radlie wydati poruczili. Tak aby tohoto Widymus praweho a slowo od slowa se wssemi punkty a klauzulemi w temř listu dostawenyi, budto při Saudich a neb ginde bezpecznie tak jako weyssie dotczeniøho Oryginalneho listu vřiwati mohli, kteryz slowo od slova zuij:

In Nomine Sanctę et indiuiduę Trinitatis Amen. Quoniam quę geruntur in tempore de facili labuntur a memorię cellula, nisi scriptorum robore perhennentur. Hinc est quod Ego Wratislawa Dni. Eponis relicta profiteor coram Universis tam presentibus quam eorum posteritati. Quod Ego in puncto meę mortis constituto, voluntate bona, et etiam sana fruens ratione, cum consensu meorum omnium amicorum legavi pro remedio meę anime. Claustro Prędicatorum Pilznensis civitatis in honore almi Spiritus fundatum et constructum et Universis fratribus Ordinis jusdem, in ipso Claustro manentibus, nemus meum „Hat“ oppellatum, hereditarie, radicitus, cum utilitate totali tam subterranę quam in supercie et supra terram, quantum ad omnes metas prefato nemori juste et rationabiliter assignatas, omni impedimento procul moto, hereditarie possidendum. Testes hujus ordinationis sunt viri fide digni Ratzko de Nebielav et Ratzko de Bueschiez Wladicones Pilznensis districtus et Ulrichs de Budwoyz, ac Fridericus Scharfo, Cives Pilzen Civitatis. Ut autem pręnotata legatio et dicti nemoris ordinatio firmitus robur habeat, ipsam legationem tacto modo conscriptum. Nos Ulrichs de Budwoyz et Fridericus Scharfo duximus ad instantiam precum Domicillę, Wratę nuncupatę nostrorum munimine sigillorum tutelare. Datum in Pilznensis Civitate Anno Dni. Millesimo Trecentesimo Vicesimo septimo proxima die Dominica post festum Beati Jacobi Apostoli.

Toho na swiedomy a pro lepssy wsseho czoř nadepsano Gistotu dole gsme k listu tomuto, genř Widymus sluje menssy pecziet s jistym a czelym wiadomym nassym přiwiesyti gmeno Nasse vlastnij Rukou nassy podepsawssy. Gehoř jest datum w praze w domie nassem Arcybiskupskem w Neděli Ochtav Swatého Jana Ewangelisti Letha od Narozeny Syna Bozyho Tisyczyho piesteho Osmdesatého.

Antoniu m. p.

r. 1328 Roku 1328., dne 26. prosince potvrdil král Jan Lucemburský rychtářství v Plzni Tyrmannu Leymvaterovi, měšťanu Kutenskému a jeho dědicům.

(Listina lat. na pergam. ve zdejšímu archivu. Pečeť plochá, král na koni; sůury červeno-bilě).

r. 1330 Roku 1330. dal Kunrnat Dobřanský (de Debrzano) se svou manželkou a syny Heřmanem, Janem a Rackem, špitál na předměstí pražském pro chudé vystavěti. — K němu připojili vše své dědictví, též i platy z Eipovic, Bořkova a Doubravky, které byli od některých zemanů skoupili. Správu tohoto špitálu řeholi bratří sv. p. Marie z řádu německého odevzdali, aby tam dva bratři bydleli, lid chudý jak v duchovních tak časných věcech opatrovali, ale nic z jmění k svému vlastnímu užitku nebrali. Listina založení tétož ústavu jest již roku 1322. v knize „Erectionum“ kapitoly pražské zaznamenána.

r. 1331 Roku 1331. potvrdil král Jan majestátem fundaci špitálu svrchův uvedeného a osvobodil ho od všech zemských platův.

r. 1335 Roku 1335. v pondělí po neděli „Cantate“ odkázal Quido z Újezda a měšťan v Tachově s manželkou svou i se všemi dědici veškeré movité

Roku 1246. byl v tento klášter řád minoritův od krále Václava r. 1246 Ottakara Luska (Jednookého) uveden.¹⁾

Tehdáž bylo rozkazem královým usouzeno, aby Plzeňští ku komoře královské více roční daně neplatili, než ze 168 lánů dědín.

Král Václav Ottakar Luscus dal Plzeňským do znaku obraz své vlastní osoby mezi dvěma věžmi.

Roku 1272. byla Plzeň již tak rozsáhlá a zámožná, že si vymohla r. 1272 od Přemysla Ottakara II. povýšení na město.

Za panování krále Václava II. začala Plzeň i co do množství r. 1283 a nádhernosti budov, i co do mohovitosti na statečích obyvatelů vzrůstatí a hradbami se opevňovati.

Roku 1292. vystaven byl kostel sv. Bartoloměje s dvěma věžmi od r. 1292 německých rytířů, kteří zde zvláštní komendu měli. K této stavbě mnoho přispívali někteří měšťané, mezi nimiž Anna Přeborová kamenný lom na vrchu Lochotíně, a měšťan Vackovič celé své jmění k tomu účelu daroval.²⁾

Roku 1307., dne 2. května, odkázal Volfram Zwinillinger kostelu r. 1307 sv. Bartoloměje dvě místa — (sladovnu a suširnu) — vně města ležící, s tou podmínkou, aby se ročně 3 mše sv. sloužily. Svědkové toho jsou bratr Jordán, pan Heřman, Oldřich z Budějovic, Hildebrand a jiní.

Odkaz tento jest uložen v zdejším archivu a zní v originálu:

In nomine domini amen. Quoniam omnium habere memoriam potius est divinitatis quam humanitatis, convenit, ut ea, quae aguntur in tempore, a memoria hominum cre labantur, scripturarum robore perhennentur. Nos igitur Volframus Zwinillingerus civis Novae Pluzae, notum facimus omnibus praesentes litteras in perpetuum inspecturis, quod nos testamentum in remedium nostrae animae nostrorumque antecessorum omnium disponentes nostrae conjugis cum consensu ceterorumque nostrorum liberorum heritorum et siccatorum fori civitatem situm doti sancti Bartholomei legavimus libera voluntate his conditionibus apposis plenius et expressis, quod singulis septimanis in perpetuum trium missarum officia debeant celebrari, quorum primum secunda sera officiabatur in memoriam omnium fidelium defunctorum, secundum vero tertiam hora in honorem sancti Johannis evangelistae devotius peragatur, tertium autem die sabbati celebretur ob reverentiam virginis gloriose. Si autem aliquis pastorem praedictae dotis nostro filio succedentium praemissa renneret observare ex tunc ab ipso tribus mentionibus praehabitis delegata poterunt sequestrari. Praeterea bona praefata collectam una cum civitate solvere tenebuntur. Ne igitur oblivio deleat hoc factum aut ingenii importunitas malignantis infringat, praesens scriptum super eo scribi fecimus et sigilli civitatis karaktere roborari. Testes hujus rei sunt frater Jordanus, dominus Hermannus, Ulrichus de Budevois, Hildebrandus et alii quam plurimi fide digni. Datum anno domini 1307. Quindecimo calendas Mai.

J. Tanner vypravuje, že roku 1310. byl Jan, syn císaře Jindřicha VII. r. 1310 Lucemburského, od Čechů zvolen za krále proti Jindřichu, vévodovi Štaufenskému, jenž v Čechách ukrutně řádil, a když v království byl zvolen, byla Plzeň první, která jej ochotně přijala.

V radnici vzda! jemu primas s ostatní radou na kolenou poctu, a aby se král Jan do Prahy dostal, ozbrojeným lidem plzeňským, jsa

¹⁾ Někteří topografové odávají, že Václav II. r. 1297. minority do kláštera toho uvedl.
²⁾ Na místě tohoto kostela prý již dříve kostelíček stával.

r. 1341 Roku 1341., dne 4. srpna. potvrdil král Jan právo měšťanům plzeňským. aby nebyli nuceni platiti clo v Domažlicích z žádného zboží, jež by k své potřebě vezli a rozšířil řečené právo na Přimdu a Tachov.

Listina k tomu se vztahující jest v zdejšímu arch. a zní v originálu takto :

Nos Joannes Dei Gratia Bohemiae Rex ac Luxemburgensis Comes.

Notum facimus tenore presentium universis: Quod cupientes ex animo civitatum nostrarum cives in gratiis et libertatibus habitis conservare, ut eadem nunc temporibus nostri regiminis ipsis non minuantur aliquantum, sed incremento augeantur multiplici, ut tanto nobis melius deservire valeant, quanto sibi nostra beneficia prodesse seuserint et in se gratiosius redundare. Cum itaque cives et incolae civitatis nostrae Novae Plsnae de vino, pannis et singulis eorum mercibus conductum et telonium in Taust solvere ex libertate pridem eis facta non tenebantur, ipsis dictam libertatem et gratiam de munificentia regia innovandum duximus et confirmamus, Statuentes et ordinantes decretum perpetuum, ut ipsi cives et incolae dictae civitatis de vinis, pannis, et universis mercibus eorum, quae quos vel quas per Tustam, Pfrauoberg et Tachoviam ad dictam civitatem duxerint et in ipsa civitate propinare, sarcire et vendere voluerint, nullum penitus conductum et telonium solvere debeant, sed de ipsis liberi sint omnimodo ac exempti. Committimus igitur illustri Carolo Marchioni Moraviae primogenito nostro carissimo et ceteris nostris successoribus et mandamus universis et singulis officialibus specialiter Burgraviis in Tust, nostris fidelibus presentibus et futuris, quatenus dictos cives nostros in hujusmodi nostrae libertatis gratiam non impediunt, nec sinant per quemquam impediri, sed potius in eadem nostro nomine manu teneant, nullum ab iis exigentes, ut praedictur, conductum et telonium protegant et conservent. Si quis vero ausu temerario huic nostro mandato contraire praesumpserit, indignationem regiam et rerum suarum grave dispendium se noverit incursum. Harum quibus nostrum majus sigillum invidens et perpetuum testimonium appendendum duximus evidentialia litterarum.

Datæ Prage quarta die Augusti anno Domini 1341.

r. 1341 Roku 1341. dal král Jan řezníkům plzeňským tatáž práva, kteráž měli řezníci starého města pražského a zejména :

1. aby se okolo Plzně na jednu míli žádné maso neprodávalo;
2. aby se žádné maso mimo slaninu odjinud do Plzně nedovázelo, slaniny však aby směli měšťané přivážeti tolik, co ve svém domě spotřebují;
3. aby se slanina jinde neprodávala, než okolo masných krámkův a to v celosti, sekaná však jen v krámech toliko od samých řezníkův;
4. sekal-li by kdo neb prodával v Plzni v některém domě maso, určuje se trest i hospodáři domu toho, a ten, kdo by tam maso sekal, má na jeden rok z města vyhnán býti a dopustil-li by se toho po třetí, má býti na šibenici oběšen.

Listina tato jest v zdejšímu archivu a zní v originálu takto :

Nos Joannes Dei Gratia Bohemiae Rex ac Luxemburgensis Comes.

Notum facimus tenore presentium universis: quod ad nostram venientes praesentiam carnifices civitatis nostrae Novae Plsnae, petentes cum instantia, quatenus perpendere dignaremur, quo ipsa civitas Pilsnensis civitatis majoris Pragensis jure locata est, et ipsis jura carnificum Pragensium dare dignaremur: Nos etenim dignis ipsorum in hac parte inclinatis petitionibus super juribus ipsorum carnificum Pragensium diligens habentes scrutinium, et sicut ea reperimus, sic jura dictorum carnificum de Pilsna sanctione perpetua sanximus in hunc modum. Primum videlicet, quod circum circa ipsam civitatem Pilsnensem infra unius milliaris spatium seu distantiam, nec in bonis ipsi civitati commensuratis, neque in aliis bonis, quorumcunque incisio carniū seu venditio fieri debeat, quoquemodo. Item ad ipsam carnes crudae et non salsae duci non debent ad vendendum, sed carnes salsae quilibet civis dictae civitatis adducere poterunt, quas in domo sua voluerint manducare.

Praeterea carnes salsae, puta, pernae, latera, et his similia tantum circa macella in dicta civitate et nusquam alibi vendi debent per integra et divisa seu incisa, ultra divisionem quatuor partium tantum in macellis venundari debent, solum per carnifices ipsius civitatis; si vero contra praedicta in aliqua civitatis praedictae domo

Roku 1321. udělil Přibislav, kněz bratří Menších v Praze a spolu r. 1321
biskup Sacharonský, odpustky jednoho roku a 40 dní všem oněm věřícím,
kteří by k oltáři sv. Leonarda ve farním kostele sv. Bartoloměje v Novém
Plzni něčím přispěli.

(List lat. na pergam. s lodkovitou pečetí v zdejšímu archivu).

Roku 1322. na den Nanebevzetí panny Marie svědčí Pertold, rychtář r. 1322
a konšel Bedřich Scharf, Oldřich z Budějovic, Jindřich, řečený Kramář,
Mikuláš Kračér v Novém Plzni, že Konrád z Dobrušky založil na před-
městí obce Plzně špitál sv. Marii Magdaleny, jej nadal a řádu německých
křížovníkův odevzdal s tou podmínkou, aby dva bratři z téhož řádu
nemocným duševně i tělesně pomocni byli.

Roku 1325. udělil Jakub, biskup moletenský a Štěpán, biskup r. 1325
verouenský, přičiněním, jak se zdá, Jana IV., biskupa pražského, tebdáž
v Římě žijícího, všem, kdož chrám sv. Bartoloměje apoštola v Plzni
navštíví na den tohoto svatého a některé jiné dni, odpustky na 40 dní.

Listina tato, jejíž latinský originál jest ve zdejšímu archivu, zní
v překladu českém takto:

Bratr Jakub, s dopuštěním Božím biskup moletenský, bratr Štěpán, s týmž
dopuštěním biskup vernenský, pozdravení v Pánu.

Protože, jak apoštol praví, všickni státi budeme před soudnou stolicí Páně
odměnu berouce za to, co jsme za živa činili, necht' jest to dobré neb zlé, sluší se,
abychom den posudních žití skutky milosrdnými předcházeli a vzhledem na věčnost
na zemi to zasívali, co odměnou Páně s mnohouasobným ovocem sbíratí nám bude
na nebi, pevnou nadějí a víru majíce, protože, kdo spoře zasívá i spoře žne, a kdo
seje v požehnaní, z požehnaní i život věčný žíti bude. Když tedy se strany milo-
vaneho syna Oldřicha z Plzně, v diecesi pražské, jsme pokorně poprosení byli, bychom
všem, kteří do kostela sv. Bartoloměje v Plzni přicházejí, odpustky uštědřili, tu my
milosrdenstvím všemohoucího Boha pohnutí a spolehajíce se na zásluhy sv. apoštolů
Petra a Pavla, všem akrošeným kajcníkům, kteří by buď nadzmiňený chrám v jeho
slavnostech navštěvovali, nebo i o svatcích: narození Páně, obřezání, zjevení, z mrtvých
vstání, na nebesstoupení, sv. Duchu, sv. Trojice, posvěcení a i slavnostech panny
Marie, sv. Jana Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla, ve svátek všech Svatých, sv.
Kateriny, sv. Mikuláše, biskupa, sv. Lucie a po jejich oktávy pomocně ruky podá-
vali a na kolemnu večerního času třikrát „Zdravas Maria“ nábožně se pomodlili
a při pohřbu mrtvých přítomni byli: na tom jsme se usnesli, že jim odpustky na
40 dní po vykonaných skutech rozhřešení uštědříme.

Mimo to jsme i dovolili, když tělo Páně knězem neseno jsouc k nemocným,
a lidu v tak velké vážnosti jest, že kněz, jakmile se mu dostane, by tělo Páně
k nemocnému nesl, odpustky na 40 dní dáti může, dovoľ-li totiž biskup jeho.

Na svědectví toho, tomuto své pečeti jsme přivěsili. Dáno v Římě v našem
přítomí v měsíci březnu, dne 26., za pontifikátu pana Jana XXII. léta devátého. My
pak, magister Oldřich Pražský, církevní scholastik a biskupský administrator, uvá-
živše a sobě zamilovavše nadzmiňené odpustky, svou mocí, kterou vládneme, potvr-
zujeme a tomuto listu na svědectví pečeti administrace jsme přivěsili.

Dáno v Praze, dne 5. října 1325.

Roku 1327. odkázala klášteru dominikánskému v Plzni vdovar. 1327
Vratislava po panu Eponovi les svůj, zvaný „Hat“.

Opis listiny této potvrdil Antonín, arcibiskup pražský, roku 1580.
a odevzdal jej obci plzeňské, aby jej jako originalu dále užívati mohla.

Tato listina jest ve zdejšímu archivu a zní v originálu takto:

My Antonín z Boží milosti Arcibiskup Pražský Stolycze Svaté Aposotolské
Legat' etc. Znemo čítíme tímto listem všem wnobez, kdežkoli čten nebo čtuczky
slyšenu bude, že Mudrzy a Opatry Purgmiast a Radza miesta Plzne, Vkrzawsky

Listina k tomu se táhnoucí zní v lat. originálu takto:

Nos Index, Jurati et universitas Civium Civitatis Nove Pylzne notum facimus univērsis Quod pridem ad mandatum Serenissimi ac Invictissimi Principis, ac domini nostri gratiosi domini Karoli Romanorum semper augusti et Boëmie Regis nobis communitē Per virum Nobilem Dominum Russonem de Luticz Regni Boëmie Subcamerarium in consilium convocatis Prefatus dominus Russo vice et nomine Predicti nostri gratiosi Nos cum instantia requisivit. Ut considerata antiqua Regni Boëmie consuetudine dudum laudabiliter observata nec non ordinatione provida quam clare memorie Illustris et Magnificus Princeps ac dominus dominus Johannes quondam Boëmie Rex genitor ejusdem domini nostri matura deliberatione instituisse denotatur qua ipse Prefatum dominum nostrum Romanorum et Boëmie regem Primogenitum suum ejusque heredes et successores per masculinam lineam descendentes ab ipso in prefato Regno suo Boëmie suis heredes et successores esse constituit voluit et decrevit. Nos etiam Illustri Principi et domino Wencezlao Prefati domini nostri Romanorum Boëmie Regis Primogenito Corporalia Juramenta Omagii obedientie atque fidelitatis debite prestare Nos Igitur Prefati Regni Boëmie approbate et laudabiliter observate consuetudini et ordinationi predictae Quam Prefatus dominus noster dominus Johannes olim Boëmie Rex memorie recolende provida deliberatione pridem instituit assensum prebere volentes ac debite fidelitatis obsequiis ac obedientie solita ferventius inherere animo deliberato Non per errorem aut improvide sed omnium votis communitē accedentibus eidem domino Wencezlao hujusmodi Juramenta Corporalia prestavimus et prestamus nec non promisimus et promittimus bona nostra fide et sine omni dolo pro nobis heredibus nostris in perpetuum ad Prefatum dominum nostrum Wencezlau in casu ubi fortasse Serenissimum dominum nostrum genitorem ipsius quem deus omnipotens custodire dignetur ab hac luce emigrare contingeret immediate habere respectum sibi que tanquam Regi Boëmie nec non vero legitimo et naturali domino nostro in omnibus et in singulis parere et intendere et absque omni contradictionis impedimento seu difficultatis obstaculo fideliter obedire promittentis Nihilominus bona nostra fide sine dolo pro nobis heredibus nostris et successoribus ut premittitur eadem Juramenta Corporalia de fide legalitate et obedientia servandis non exstante Prefato domino nostro Wenceslao suo primogenito vel illo non existente seniori suorum heredum vel ipso absque heredibus decedente fratri suo seniori siquem habuerit aut illo decedente seniori ejusdem fratris heredi et sic demum inantea senioribus heredibus in linea sexus masculini procedendo continue Prestare et Corporaliter facere perpetuis temporibus affuturis Presentium sub nostre Civitatis Sigillo Testimonio litterarum.

Datum in Pylzna Anno domini Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo Jubileo Sabbato proximo post festum Sancti Jakobi apostoli.

1351 Roku 1351., dne 23. června, nařídil Vratisvoj, generální vikár in spiritualibus arcibiskupa Arnošta, aby se vystavěl chrám na druhém břehu řeky Mze, poněvadž rolníci z Dolan, Visky a Druzdové často s nebezpečností svých životů k službám Božím do Dejšiny se ubírali musí. Chrám ten má zříditi pan Ráček z Visky, k vydržení faráře chrámu toho, jenž poddan býti má Dejšinskému, mají se platiti desátky z 2 popluzí u Visky a z jednoho popluzí v Dolanech; mimo to věnoval pan Ráček dvůr v Druzdové ležící, se všemi desátky, k vydržení kaplana, jakž to obšírně vyloženo jest v listině nadační pana Ráčka. Na potvrzení toho přivěšeny jsou pečeti arcibiskupa Arnošta, jakož i svrchu-psaného Vratisvoje.

Listina tato jest ve zdejšímu archivu a zní v originálu takto:

Cum ex fide dignorum personarum depositionibus et domini Ottonis plebani de Dysna confessione facta coram nobis in iudicio nobis constet castrum dictum Vyeska et Dolany ac Druzdova villas situm et sitas inter limites ecclesie parochialis in Dysna tantum ab eadem distare ecclesia, quod homines castri et villarum predictarum propter distantiam et inundationem fluminis intermedii dicti vulgariter Mysce nedum congruo tempore officiis ecclesiasticis interesse nequeant, verum etiam plures submergantur et fa riant submersi et proat etiam animas nonnulli ibidem decesserunt quinque sine ecclesiasticis sacramentis, maxime etiam quia predicta ecclesia parochialis in Dysna habundat in redditibus. Ideo invocato Dei nomine nos

i nemovitě jmění bratřím řádu sv. Dominika v Plzni; k potvrzení toho přivěsil Quido svou vlastní pečť.

Roku 1336. upsal Pavel, měšťan plzeňský, klášteru sv. Františka r. 1336 v Plzni roční plat 72 grošů z vesnice Kysic.

Roku 1337., dne 5. července, promínul král Jan Plzeňským, jakož r. 1337 i některým jiným měšťanům:

1. aby podkomořího, když k nim při slyšet přijde, na své vlastní útraty živiti nebyli nuceni;
2. nařídil, aby starší občané s lidem každoročně radu obnovovali, podržice pokaždé šest osob z dřívější rady, aby však i ty roku následujícího z rady vystoupily;
3. aby přísežníci těch měst sami hrdelně pře rozsuzovali, některé toliko vyjímajíc;
5. aby každý, kdokoliv pozemky k obci patřící drží, platil z nich všeliké platy obyčejné k městu.

Listina tato jest ve zdejšímu archivu a zuř v originálu takto:

Nos Joanes Dei gratia Bohemie Rex et Lucemburgensis Comes.

Ad Universorum notitiam volumes tenore presentium devenire. Quod cupientes Praelectorum nobis civium subscriptarum civitatum, scilicet: Beronensis, Plsnensis, Clatoviensis, Mysensis, Tachoviensis, Tustensis, Luttensis, Piescensis, Budyviensis, Qui temporibus retroactis per expensas excessivas, quas subcamerariis, qui pro tempore fuerunt in praedictis Civitatibus, quandoque sine causa fecerunt, sunt plurimum aggravati. Commoditatibus effectualiter providere statuimus, sancimus et tenore presentium decernimus, mandantes haec in antea firmiter observari, et Sub-Camerarius, qui in antea fuerit, debeat ad Civitates praedictas ad causas aliquas in ipsis omni modo iudicandas et super quibus ad eum fuerit appellatum sub expensis et sumptibus propriis visitare, nullas expensarum procuraciones ab iisdem civibus de cetero exigenda. Praeterea Cives Civitatum praedictarum, a datione pannorum expensorum et numerum, qui vel quae ab eis quis ad idem Subcamerarius officium per Nos instituta fuerit, ex consuetudine tantum modo inducta, et per Nos seu Praedecessores Nostros Reges Bohemiae, usque modo minime approbata exegi et recipi consueverunt, benigniter subportamus, ita quod a datione pannorum eorundem seu munerum ipsi Subcameraria, qui pro tempore fuerunt faciendum, sint de cetero aliquater obligati. Volumus etiam, ut cives seu jurati civitatum, qui se laudabiliter conserant, debeant, pro quolibet anno statuto termino de consilio senatorum et communitatis civium civitatis cuiuscunque alios juratos eligere; ita quidem, quod semper sex personae de prioribus juratis pro consilio remanerent cum eis, quos pro eodem anno de novo duxerint eligendos, qui etiam sex pro anno tertio inunitari debeant. Praeterea decrevimus, quod cives seu civitatum praedictarum jurati habeant homocilia et quascunque causas, casibus et causis nobis ab antiquo reservatis, dumtaxat exceptis, praesertim super quibus ad nos vel ad ipsum subcamerarie appellatum non extiterit iudicandi, juxta jura ipsorum civilia et libera in antea plenam potestatem. Insuper volumus, ut universi et singuli, qui bona quaecunque antiquitus ad civitates praedictas mensurata possident, debeant contribuere ab iisdem cum dictis civitatibus et civibus in ipsis residentibus, ad onera quaelibet supportanda litteris nostris de exemptione hujusmodi cuiquam datis, obstantibus non, quas praesentibus revocamus, seniliter statuentes, ut ii, qui super terram bona aliqua tennerint, haereditaria seu libera, et in praedictis civitatibus suam fecerint mansionem, talem de iisdem bonis liberis ad supportandum eo levius idquod Civitatibus incumbit, contributionem facere debeant, quale consilium civitatis duxerint, arbitrandum. Harum nostrarum sub sigillo nostro majestatis testimonio litterarum.

Datum Praegae in castro s. Prokopii anno 1337.

Roku 1339. byly městské knihy založeny.

r. 1339

r. 1. 0 Roku 1360. posvětil Mikuláš, biskup moletenský, kapli ke cti všech Svatých.

r. 1360 Roku 1360., dne 19. června, potvrdil Karel IV. darovací list na rychtu Petrovi a Janovi Leynvarter-ovi a jich budoucím dědicům.

Potvrzuje se tu list krále Jana Lucemburského roku 1328., dne 26. prosince, vydaný (viz na stránce 10.). Původní ta o latinská listina Karla IV. nalezá se ve zdejšímu archivu. Jest to list na pergameně psaný, pečeť na proužku perg. ploská, kral v majestátě na lici, na rubu straně sekret vtiskn do červeného vosku.

r. 1362 Roku 1362. o vigiliích květné neděle odkázal Reynhard z Volduch klásteru dominikánskému určitý plat ve 3 lhůtách a sice tak, aby sedláci aneb i dědici svrchujmenovaného Reynharda odváděli polovici o sv. Jíří a polovici o sv. Havle. Na potvrzení toho Reynhard, jakož i urození páni Racek z Vísky, obec Plzeňská, Petr z Vildstejna a Otík z Chrástu přivesili své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

r. 1363 Roku 1363. na den sv. Egidy dali Bozdech ze Šviné, Busek z Votic, Jan z Hřešihlav klásteru dominikánskému vystavěti oltář Nejsv. Trojice a sv. Vavřínce. Na potvrzení toho přivesili Konrád Pracek ze Lhoty, Rupert ze Všenic a Jan z Olešné své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

r. 1363 Roku 1363., dne 1. května, povolil císař Karel IV. Plzeňským trh osm dní před a tolikéž po svátku sv. Bartoloměje. (List. ve zdej. arch.).

r. 1364 Roku 1364. o vigiliích Šimona a Judy darovali Zbyňko, farář z Polena, Racek, Bohuslav, Hynek a Busek klásteru dominikánskému 3 kopy platu ročního z vesnice Slavkovic. Na potvrzení toho přivesili svrchupsaní své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

r. 1366 Roku 1366. daroval Dobrohost z Ronsperka 2 dvory ve vsi Mirosove klásteru dominikánskému; ku potvrzení toho přivesil svrchupsaní Dobrohost, jakož i Zbyňko z Bukova, Nachval z Osvráčina, Sezema z Privozece, Nachval, Jan a bratři Zbyňko své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

r. 1372 Roku 1372., dne 19. září, dal Karel IV. měšťanům Plzeňským právo, aby mohli statky své ve městě aneb mimo město ležící svobodně buď odkázati neb prodati komukoliv. Zemrel-li by kdo nemaje potomků bez závěti, aby nastoupili jakožto dedicové nejbližší příbuzní kteréhokoli pohlaví, kteří by byli udově města Plzně.

(List. na pergameně s pečeti, psan jazykem latinským, nachází se vzdejšímu archivu).

r. 1372 Roku 1372., dne 20. října, potvrdil kral Václav, syn Karla IV., tehdláz ještě žijícího, všechna práva a tytéž milosti, které v listině svrchu uvedené císař Karel IV. Plzeňským byl udelil.

(Listina na pergameně s ploskou pečeti na proužku, na lici kral v majestátě, kolem 7 štítů se znaky; na rubu sekret v červenem vosku).

Dne 20. října r. 1372. ustanovil král Václav, aby veškeré statky r. 1372 **městánů plzeňských, kteříž by zemřeli bez závěti, nepozůstávivše řádných dědicův, ani příbuzných v obci bydlících, na opevnění města obráceny byly.**

(Listina toho se týkající zachovala se v konfirmaci krále Vladislava ze dne 21. září 1314., dané na Budíně).

Roku 1377. na den po sv. Lucii vyznali Jan, převor kláštera r. 1377 **dominikánského. Heřman, podpřevor, a bratři Albert, Amcha, Jakub, Egid, Martin a František.** že jim Erhard z Rakové odkázal kopu grošů ročního platu. Na potvrzení toho přivěsil Jan z Volduch, jakož i svrchupsaný klášter své pečeti.

Roku 1377. na den po sv. Lucii dal Jan z Rakové klášteru r. 1377 **dominikánskému kopu grošů platu ročního ve vsi Rakové, což potvrdili Chval z Kdešic, Vilém z Fussberka a z Pokonic, Čáslav z Javora a Václav z Kamýka.**

Roku 1378. na den očišťování Panny Marie odkázali Slavata z Újezda r. 1378 **a Přibík, řečený Randák,** kopu grošů stříbrných klášteru dominikánskému v Plzni, již měli Ondřej a Jan, rolníci v Kokotě, odváděti. Na potvrzení toho přivěsili pečeti své Otk z Vízky, Petr z Chrástu, jakož i svrchupsaný Slavata a Přibík.

Roku 1381., dne 30. června, udělil kardinál Pileus, nuncius papež r. 1381 **ský,** navštěvovateli kaple všech Svatých na Záhorsku blíže Plzně **odpustky na 100 dnů.** (List. latinská na pergameně bez pečeti v zdejšímu archivu).

Roku 1381., dne 22. července, svěřil král Václav, spolu též císař r. 1381 **Plzeňanům úřad soudcovský v okrsku plzeňském a ustanovil je tamtéž soudní.** (List. lat. na pergam. s pečeti v zdejšímu archivu).

Roku 1382., dne 10. ledna, udělil král Václav svolení k trhu, který r. 1382 **se stal o rvechtu plzeňskou mezi Jindřichem z Dvora kupujícím z jedné a Albrechtem a Alzbetou, dětmi Františka, řečeného „komorníka“, měšťana pražského a vnuky a dědici Petra Leynvartera, prodávajícími se strany druhé.** (List. lat. na pergam. s pečeti na zlaté šnůře jest ve zdejšímu archivu).

Roku 1383. vpadl vévoda bavorský, jmenem Klem. nepřátelsky do r. 1383 **Čech a počal okoli plzeňské pustošiti. Císař Václav, král český, maje to za nedůstojno své hodnosti, aby veškeré Čechy pozdvihl, svěřil tuto věc představenému chotěšovského řádu premonstráckého, jmenem Sulhovi z rodiny Švihovské, aby sám se svými a jiných sousedních opatův a ostatních církevních hodnostářův poddanými Bavyry pokoril. Tito hodnostářové sebrali tedy za 18 dnů sedm tisíc ozbrojených mužů a 540 vozův. K těmto se připojil arcibiskup Jan z Jeřtyna s 3000 jezdcův. Toto vojsko vyhnavši Bavyry ze země, pronásledovalo je, až vévoda bavorský, Klem. mř a odpustění od císaře si vyprosil. Sulek obdržel za to službu králi prokázanou darem od něho zlatou číši.**

r. 1384 Roku 1384. na den sv. Jiří odkázal Sezema se synem svým Bovorem z Podmoklí kopy grošů klásteru dominikánskému. Na potvrzení toho přivěsil svrchupsaný Sezema i se synem svým. jakož i Bedřich z Vinařce a Benede ze Slavic pečeti své.

r. 1385 Roku 1385. na den povýšení sv. kříže prodal Mikuláš z Týnce Šimonu, ševci, řečenému „Truhlička“, měšťanu Nové Plzně dvě louky u Kunčín hrádku ležící za půl třetí kopy grošů pražských. Na potvrzení toho přivěsili Jindřich, rychtář, Jakub z Račie a Bartoloměj, soukeník, své pečeti.

Listina tato. z latinského originálu na jazyk český přeložená. zní takto :

Všem a každému, kdož tento list čísti budou, já, Mikuláš z Týnce, měšťan obce Nove Plzně, chci, aby známo bylo, že jsem své dvě malé louky blízko tvrze, řečene Kunčín hrádek, ležící mezi loukami Jindřicha, rychtáře svrchujmenovaného města, Slupníka a Martina, zahradníka, lidí svrchujmenovaného Jindřicha a Mikuláše Anderlina, měšťana jmenovaného města a Vachka z Hrádku svrchuřečeného i se všemi užitky z těch luk jdoucími s dobrým rozvážením právě prodal za půl třetí kopy grošů pražských opatrnému panu Šimonovi, ševci, řečenému Truhlička, měšťanu svrchupsaného města a jeho dědicům, aby je měl a držel, jich užíval beze vsí překážky, upsal a prodal komukoliv podle své libosti. Slibuji a zavazuji se, že svrchujmenované louky ode všech dávek i od sirotkův i od každého člověka, jakéhokoli stavu, dle práva města Plzně téhož roku a dne od vydání tohoto listu bez jejich nesnází a škol jakýchkoli osvobodim. Na svědomí a potvrzení tohoto listu přivěsil jsem svou vlastní pečeti a k větší jistotě opatrní muži Jindřich, rychtář, svrchuzmíněný, Jakub z Račie a Bartoloměj, soukeník, přísežní svrchujmenovaného města, k němuž snažně prosbě své vlastní pečeti listu tomuto přivěsili. Dáno a psáno na den povýšení sv. kříže, leta Paně 1385.

r. 1385 Roku 1385. bylo v Plzni obecné představenstvo toto: Hendrich, rychtář: Jakub Hacker, purkmistr; konšel: Jakub Račický, Vavřinec, soukeník, Jiřík ze Zlutic, Frana Trenklův, Voldřich, sedlár, Václav z Manetína, Bartolomej, soukeník, Hynek, písař (scriptor), Václav, řezník, Ondřej, krejčí, a Václav Hlavnička.

r. 1385 Roku 1385. na den sv. Jana dosvědčili Bušek z Fussperka na Svršovci, Hynek z Fussperka na Bolkové, Páta z Dolan, Sezema z Fussperka, syn Račka z Fussperka, svými pečeti, že Bohuslav ze Slatiny odkázal 3 kopy grošů pražských klásteru dominikánskému v Plzni, které se mají z vesnice Dechtína od tamnějších sedláků, Václava Fabra a Svatuše, odváděti.

r. 1387 Roku 1387. na den čtvrtý před sv. Vítem vyznávají Herman, převor, Matěj, podpřevor a ostatní bratři řádu kazatelského v Novém Plzni, že Depolt, někdy měšťan tachovský, a jeho žena Mäca odkázali témuž klásteru za spasení duší svých 45 grošů ve vesnici Lom řečené u Tachova na polovici dvoře, kde druhdy síděl Jindřich Petrlinův tak, aby každoročně polovice o sv. Jiří, polovice o svatém Havle zaplácena byla. Mikuláš, postřihač, měšťan tachovský a dědic Depoltův na prosby klásteru kšaft ten změnil a zlepšil, koupiv v Tatíně blízce Plzně roční plat 48 grošů témuž klásteru. Klášter zřekl se všech práv po Depoltovi.

r. 1388 Roku 1388., dne 16. listopadu, odkázali Chval, řečený z Újezda a žena jeho Eysala klásteru dominikánskému v Plzni 18 grošů pražských

Vrativojus, canonicus pragensis ac venerabilis in Christo patris et domini Arnesti sancte pragensis ecclesie archiepiscopi in spiritualibus vicarius de mandato et commissione ipsius domini archiepiscopi oraculo sine ictis nobis factis malis et periculis hujusmodi quantum cum Deo possumus volentes occurrere presentibus in his scriptis decernimus et pronunciamus, quod ex alia parte fluminis predicti prope castrum Vyeska per dominum Rackonem dominum ejusdem castri erigendam et construendam fore ecclesiam, quam volumus esse filiam et subjectam prefate ecclesie in Dýšina et eam debere regi per presbyterium idoneum ad eam loci diocesano per plebanum in Dýšina, qui pro tempore fuerit presentandum cui ex nunc et capellano ipsius sustentatione decimas trium araturarum castri predicti duarum videlicet araturarum sub castro predicto sitarum et tertie site in villa Dolen ac oblationes quascunque hominum castri et Dolany ac Drústova villarum prænominatarum earundem tamen villarum decimis exceptis, quas apud ecclesiam in Dýšina cum determinatione que infra sequitur volumus remanere nec non curiam in Drústov villa sic dicta in acie versus Plznam sitam in monticulo cum suo laneo et decimis ipsius quem prefatus dominus Racko de Vyeska eidem capelle erigende hæreditarie pro capellanorum sustentatione contulit et donavit, cujus specificatio et situs et litteris memorati domini Rackonis super ejusdem lancei donatione confectis plenius continetur, annectimus decimas et minims concedentes eidem presbytero, qui pro tempore fuerit ut hominibus castri et predictarum villarum attamen canonice divina possint officia et ecclesiastica ministrare sacramenta ipsosque recipere ad sepulturam. Volutamus tamen et presentibus diffinimus quantum rector ecclesie ejusdem, qui fuerit pro tempore annis singulis in signum subjectionis ecclesie parochiali in Dýšina in die purificationis beate Mariæ virginis duos cereos trium librarum offerat quavis excusatione cessante. Lata et lecta est hæc interdictoria in curia archiepiscopali pragensi per nos Vrativojum ut supra anno domini 1351 die vicesima tertia mensis Junii in cujus rei testimonium venerabilis in Christo patris et domini domini Arnesti sancte pragensis ecclesie archiepiscopi et nostrum sigilla presentibus sunt appensa.

Roku 1354. odkázal Prkoš z Čemína klášteru dominikánskému r. 1354
20 kop grošů z Čemína. Na potvrzení toho přivěsili Mikuláš z Čemína
a Racek z Nebilova své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

Roku 1355. na den sv. Řehoře odkázal Teodorich Přešic převorovi r. 1355
Bobuchvalu, jakož i celému konventu řádu domin. v Plzni kopu grošů
ze vsi Nausice. Svědkové toho jsou: opat Teodorich a urozený pán Jan,
řečený Smetana. (List. ve zdej. arch.).

Roku 1355. provázelo ubírajícího se ke korunovací do Říma krále r. 1355
Karta, zvoleného císaře, se slávou přemnoho Čechův, mezi nimi též
Pražané s nádherou až podivuhodnou; jediný měšťan pražský, Jošt Rotlev,
120 jezdců těžé barvy, šatem vkusně oděných, k průvodu tomu na své
útraty připojil. Ač se výslovně neuvádí, čím Plzeňští tehdež k nádherě
a bezpečnosti svého pána přispěli, přec se může z toho, co každého času
svým králům prokazovali, souditi, že též své oddělení ozbrojenců králi
svému dali. (Tanner).

Roku 1356., dne 10. května, ustanoven presentací důstojného bratra r. 1356
Rudolfa z Homburku, provinciála řádu křižovníckého, bratr František,
křižovník, za faráře v Novém Plzni, jelikož se byl Petr, křižovník, podé-
koral. Zaležitost tuto vyřídil farář ze Žlutice.

Roku 1359. na den sv. Mikuláše odkázal Vlašce z Přestavík klášteru r. 1359
dominikánskému 60 grošů platu, který měl Vavřinec, rolník jeho v Háji,
ročně odváděti; ku potvrzení toho přivěsil svrchupsaný Vlašce, jakož
i synové jeho Jan a Racek své pečeti. (List. ve zdej. arch.).

LÉTA PÁNĚ 1400—1500.

- r. 1405 **R**oku 1405., dne 5. ledna, ustanovil král Václav, aby pokoj v zemi se upevnil, popravce v jednotlivých krajích s plnou mocí a uváděje to Plzeňským ve známost, vyzval je, aby popravce kraje plzeňského v stíhání zbojníkův a. j. pod všemožné podporovali. Mimo to potvrdil nález pánů ze dne 25. února 1402., kterým se zakazuje sloužení proti zemi a vyčítají se tresty těm ustanovené, kteří by takové škůdce země přechovávali a podporovali; všechno domáhání se práva násilím má přestatí a starý obyčej zase nastatí. Konečně potvrdil král také nález panský z roku 1404. ze dne 20. prosince týkající se Žirotina a zákaz, aby nikdo nepřijímal věcí válkami nebo lapkováním braných.
(Listina toho se týkající na pergam. s pečetí jest ve zdejšímu archivu).
- r. 1405 Roku 1405. vystavěl Vojtěch Malíř, měšťan plzeňský, kostel ke cti svatého Mikuláše na své vinici, nazvané „Mitterwald“.
- r. 1405 Roku 1405., dne 16. února, pochválil král Václav a spolu císař, jsa v Plzni, daným listem stálou k němu věrnost Plzeňských a odpustil jim 60 hřiven roční daně, tak aby pro všechny budoucí časy králi českému ročně více platiti nebyli povinni, než 200 hřiven pražských grošův.
(Listina lat. na pergam. s pečetí jest ve zdejšímu archivu).
- r. 1406 Roku 1406. v pátek před svatou Lucií uzavřen jest mír mezi Janem, falckrabětem na Rýnu a vévodou Bavorským z jedné a městem Plzní z druhé strany za příčinou bezpečného obchodu.
- r. 1410 Roku 1410., dne 13. listopadu, osvobodil král Václav Plzeňské, jakož i Klatovské a Tachovské ode všech berní na 6 let, počnouc od roku 1411., protože města svrchu uvedená ručila za něho Zacharoví ze Svinař v dluhu 2750 kop grošův a též v době nedávných bouří v zemi jemu věrně napomáhala, tím však do velikých dluhů upadla.
(Listina lat. na pergam. jest ve zdejšímu archivu).
- r. 1413 Roku 1413., dne posledního června, potvrdil Václav Kurim, kanovník kostela pražského a generální vikář, na žádost Jana, rektora špitálu sv. Máří Magdaleny v Plzni, listinu o založení téhož kláštera a udělil

ii právo veřejnosti a platnosti. Dáno v Praze na dvoře arcibiskupském
za Malé straně.

Roku 1414., dne 12. září, dal král Václav svolení své Plzeňským r. 1414
k tomu, aby ze dvoru za městem ležícího, ježž byli koupili, mohli
míti si hřbitov a pochovávatí tam budoucně své mrtvé beze všeho
nesmění práv faráře kostela sv. Bartoloměje.

(List. lat. na pergam. jest ve zdejším archivu).

Roku 1415., dne 15. dubna, ustanovil král Václav Jana z Lestkova, r. 1415
podkomořího, a Bohuslava ze Švamberka správci kraje plzeňského, aby
s Bersem starším a mladším z Řizemberka a jinými pány pečovali o pokoj
v kraji tom. (List. lat. na pergam. bez pečeti jest ve zdejším archivu).

VÁLKY HUSITSKÉ.

Víceroletá rozepře, povstala rozšiřováním Viklefových spisů, spů-
sobila mezi křesťanskými věřícími v Čechách rozdvojení. Přední toho
přesobitelé byli mistr Jan Hus, kazatel v kapli Betlemské v Praze,
a mistr Jeroným pražský, zeman český. Universita zapověděla sice
dekretem slavným ze dne 28. května 1403. učení Viklefovo a obnovila
zipověď tu dne 30. května 1408.; ale marný bývá každý boj autority
s duchem pokroku, kdykoli k tomu druží se mravný cit a zásady. Duch
ten zmáhal a šířil se tím více, čím krutěji jej udusiti usilováno.

Ukázala se konečně jedna cesta, která dle domnění krále Václava
měhla vésti k upokojení v duchovenstvu českém, když přičiněním krále
Sigmunda, bratra jeho, způsobeno jest svolání nového koncilia papežem
Janem XXIII. do Kostnice, za tím účelem, aby byla zjednána jednota
církve křesťansko-katolické. Také Hus měl se dostaviti k tomuto kon-
cilium a předložiti své smýšlení o víře křesťanské, aby je buď sněm
schválil, buď zavrhl. Král Sigmund slíbil Husovi k tomuto účelu zjed-
nati dostatečně svobodné slyšení ve sboru církevním v ten způsob, aby
se svobodně zase navrátil do vlasti, když by se výroku koncilia nemínil
podrobiti; i opatřil jej průvodním listem svým.

I vydal se tedy Hus do Kostnice v měsíci říjnu r. 1414., provázen
svými pány českými, Janem z Chlumu, Václavem z Dubé a Jindřichem
Lacembokem, pod jejichž ochranu poručěn byl od krále Václava.

Dne 5., 7. a 8. června 1414. byl vyslýchán, a ve čtvrtém sezení r. 1414
dne 6. července 1415. kacířem uznán a upálen. r. 1415

Tu Čechové rozhorlení nad tím, že byl Hus proti průvodnímu listu
císaře Sigmunda usmrčen a jako na potupu národa českého upálen,
poslali list plný prudkých stížností a hrozeb na sněm kostnický a pro-
hlásili se, že tuto potupu bez pomsty na sobě nenechají.

Po té následovalo mezi lidem českým a moravským proti církvi
přesetské myslí pohouření.

Král Václav všemožně se vynasnažoval a o to se přičiňoval, aby r. 1417
v Čechách pokoj udržel; za touto příčinou vyzýval a radil k míru,

Také obyvatelům kraje plzeňského uvedl roku 1417., dne 5. ledna, ve známost, že p. Bohuslavovi ze Švamberka a Janovi z Lestkova, podkomořinmu, udělil plnou moc, aby v kraji plzeňském o pokoj a pořádek dle možnosti své se přičinili. (List. na pergam. bez pečeti v zdejším archivu).

r. 1417 Za touž příčinou ustanovil král Václav téhož roku dne 26. února Jana, řečeného Studenta, purkrabího na Hrádku a Hájka z Hodětína, mistra kuchyně král., posly svými do kraje plzeňského, aby tam s jednotou opatů, pánů, rytířův a měst, pořádanou od Bohuslava ze Švamberka a Jana z Lestkova zařídili, co by se jim pro bezpečnost tohoto kraje dobrým a vhodným býti zdálo. (List. lat. na pergam. bez pečeti v zdejším archivu)

Válka husitská však vzplanula nejvíce skrze Jana Žižku z Trocnova muže rytířského a bojovného, jenž se velice Pražanům zalíbil, a za nedlouho lid tak pobouřil, že dne 31. července 1419. z Novoměstské radnice všechny radní i se sudím okny svrhše, zabili.

Jakmile král Václav, který se toho času v blízkém Novém Hradě zdržoval, o prvním tom výbuchu revolučním zprávu obdržel, raněn jsa mrtvíc, umřel několik dní na to, dne 16. srpna 1419.

r. 1419 Roku 1419. sešlo se na den sv. Michala, 29. září, kněžským přičiněním mnoho tisíc lidí z rozličných českých měst, městyšův a vesnic. nejvíce ale z Prahy, pěšky, koňmo i na vozích v rozsáhlých rovinách mezi Prahou a Benešovem u Jesenice na hoře „u křížku“, aneb „na křížkách“ zvané. Scházeli pak se ti, kdož večeri Páně přijímali pod obojí způsobou, kdežto se ostatní katolíci jejich společenství stranili.

Toho času byl v Plzni kněz, kazatel, příjímán Koranda, který i Plzeňské k husitskému učení pobádal. Tento ubíral se právě toho času s nemalým průvodem lidí obojího pohlaví z Plzně v procesí, nesa napřed velebnou svátost, k téže schůzce „na křížkách“ pořádané. Když však tento průvod k Rokycanům přišel, Rokycanští, toho času ještě katolickým zápalem planoucí a jsouce poddáni pražskému arcibiskupu, městem svým mu cestu zabránili tak, že Plzeňští dalekou oklikou donuceni byli se ubírat, kdežto Rokycanští na jakousi vinici vyšli a tam se sestavili jsouce ozbrojeni a k boji připraveni.

Po té přepadl Korandovy stoupence, jakož i občany klatovské, domažlické a sušické, k téže schůzce se ubírající, pan Petr ze Švamberka, nek katolický, a všechny je rozptýlil mnoho jich pobiv.

„Na křížkách“ přidružili se zástupy shromážděné po ukončení slavnosti k těm, kteří bratry a sestry pražské domů provázeli a pomáhali v Praze pilně pleniti kláštery a kostely. Jiné zástupy z Plzně, z okolí a jiných měst táhly do Prahy k hromadě, určené na 10. listopad, a byli tudíž první, kteří krev prolili za novou víru. V Praze pak bojovali pod Žižkou proti vojskům královským.

Když s těmito uzavřeno dne 13. listopadu příměří, odebral se Žižka, rozmrzen jsa z toho, s Plzeňskými do Plzně a s nim šli valné houfy, které se vůdcovství jeho podrobily.

Zároveň se Žižkou přišli tehdaž do Plzně Břenek ze Švihova, rytíři Jan Valkon z Adlar a Chval Řepický z Machovic.

Žižka obmyslel udělati z Plzně středisko a hlavní ohradu husitství; protož shromáždžoval tam veškerou brannou moc svou, opevňoval hradby proti možnému na ně útoku a jal se bojovníky své cvičiti ve zbraní.

ročního platu, nebo tři měrice žita, scheffel jinak řečené, a to na dvoře Wolffina, rychtáře ve vesnici Natshrati; plat nebo žito každého roku o svatém Martině odvedeny býti měly.

Roku 1388., dne 28. ledna, udělil císař Václav Plzeňským právo, r. 1388 aby mohli vybírat z každého koně ve voze táhnoucího, aneb z toho, který městem veděn jest, po halfri; z každého vola hnaného městem též po halfri; peníze tyto aby byly obráceny na znovu vystavění věží, zdí a na zdělání příkopů na tak dlouho, dokud by sám anebo některý z budoucích králů českých toho neodvolal.

(Listina lat. na pergam. s pečetí ve zdejšímu archivu).

Roku 1390., dne 5. února, povolil papež římský Bonifác, aby přír. 1390 oné mši, která se každého čtvrtku ku počtē těla a krve Krista Pána v kostele sv. Bartoloměje v Novém Plzni s velikou slávou slouží, mohlo býti tělo Páně na oltáři vystaveno. Všichni věřící při této mši přítomní jsou účastni odpustků na dvě léta; kteří by však přítomni byli na den Božího těla slavnostem, jsou účastni odpustků na pět let.

(List. lat. na pergam. s olovenou bullou ve zdejšímu archivu).

Roku 1392., dne 25. února, osvobodil král Václav měšťany plzeň- r. 1392 ské na tři léta ode všech platův a berní a j. p., aby peněz těch užili k zaplacení dluhův a uhradili jimi škody na budovách a krámkách utrpené. Král Václav totiž usmyslil si, že sídlo své do Plzně přeloží, pro vážné příčiny však od tohoto úmyslu upustil. Plzeňští však očekávajice krále dali lavice chlebné i masné a též domy některé odstraniti a tím do velikých škod a dluhů se uvrhli.

(Listina na pergam. toho se týkající jest ve zdejšímu archivu).

Roku 1393., dne 4. května ustanovil král Václav, aby Plzeňští r. 1393 podkomornímu královskému, kdykoliv do města jejich přijde konšelů dosazovat, buď jednou v roce, aneb vícekrát-li by potřebí bylo, nedávali více než 20 kop grošů na výživu; komorníku však, hofrychtéři, písaři a písaři komornímu, aby dávali tolik, co dříve.

(Listina toho se týkající jest ve zdejšímu archivu).

Roku 1394., dne 2. prosince, udělil Jan, arcibiskup pražský, 40. denní r. 1394 odpustky všem věřícím, kteří by přítomni byli jitřní mši, kteráž ku slávě P. Marie se slouží, aneb oné, kteráž každého čtvrtku k oslavě těla Páně se slaví. (List. lat. na pergam. s ložkovitou pečetí ve zdejšímu archivu).

LÉTA PÁNĚ 1400—1500.

r. 1405 **R**oku 1405., dne 5. ledna, ustanovil král Václav, aby pokoj v zemi se upevnil, popravce v jednotlivých krajích s plnou mocí a uváděje to Plzeňským ve známost, vyzval je, aby popravce kraje plzeňského v stáhání zbojníkův a. j. pod všemožné podporovali. Mimo to potvrdil nález pánů ze dne 25. února 1402., kterým se zakazuje sloužití proti zemi a vyčítají se tresty těm ustanovené, kteří by takové škůdce země přechovávali a podporovali; všechno domáhání se práva násilím má přestatí a starý obyčej zase nastatí. Konečně potvrdil král také nález panský z roku 1404. ze dne 20. prosince týkající se Žirotna a zákaz, aby nikdo nepřijímal věci válkami nebo lapkováním braných.

(Listina toho se týkající na pergam. s pečetí jest ve zdejšímu archivu).

r. 1406 Roku 1406. vystavěl Vojtěch Malř, měšťan plzeňský, kostel ke cti svatého Mikuláše na své vinici, nazvané „Mitterwald“.

r. 1406 Roku 1406., dne 16. února, pochválil král Václav a spolu císař, jsa v Plzni, daným listem stálou k němu věrnost Plzeňských a odpustil jim 60 hřiven roční daně, tak aby pro všechny budoucí časy králi českému ročně více platiti nebyli povinni, než 200 hřiven pražských grošův.

(Listina lat. na pergam. s pečetí jest ve zdejšímu archivu).

r. 1406 Roku 1406. v pátek před svatou Lucií uzavřen jest mír mezi Janem, falkrabětem na Rýnu a vévodou Bavorským z jedné a městem Plzni z druhé strany za příčinou bezpečného obchodu.

r. 1410 Roku 1410., dne 13. listopadu, osvobodil král Václav Plzeňské, jakož i Klatovské a Tachovské ode všech berní na 6 let, počnouc od roku 1411., protože města svrchu uvedená ručila za něho Zacharovi ze Svinař v dluhu 2750 kop grošův a též v době nedávných bouří v zemi jemu věrně napomáhala, tím však do velikých dluhů upadla.

(Listina lat. na pergam. jest ve zdejšímu archivu).

r. 1413 Roku 1413., dne posledního června, potvrdil Václav Kurim, kanovník kostela pražského a generální vikář, na žádost Jana, rektora špitálu sv. Máří Magdaleny v Plzni, listinu o založení téhož kláštera a udělil

z práva veřejnosti a platnosti. Dáno v Praze na dvoře arcibiskupském
na Malé straně.

Roku 1414., dne 12. září, dal král Václav svolení své Plzeňským r. 1414
k tomu, aby ze dvora za městem ležícího, ježž byli koupili, mohli
zobůiti si hřbitov a pochovávatí tam budoucně své mrtvé beze všeho
omezení práv faráře kostela sv. Bartoloměje.

(List. lat. na pergam. jest ve zdejšímu archivu).

Roku 1415., dne 15. dubna, ustanovil král Václav Jana z Lestkova, r. 1415
podkomorého, a Bohuslava ze Švamberka správce kraje plzeňského, aby
s Borsem starším a mladším z Řizemberka a jinými pány pečovali o pokoj
v kraji tom. (List. lat. na pergam. bez pečeti jest ve zdejšímu archivu).

VÁLKY HUSITSKÉ.

Víceroletá rozepře, povstala rozšiřováním Viklefových spisů, spů-
sobila mezi křesťanskými věřícími v Čechách rozdvojení. Přední toho
působitelé byli mistr Jan Hus, kazatel v kapli Betlemské v Praze,
a mistr Jeroným pražský, zeman český. Universita zapověděla sice
dekretem slavným ze dne 28. května 1403. učení Viklefovo a obnovila
zápověď tu dne 30. května 1408.; ale marný bývá každý boj autority
s duchem pokroku, kdykoli k tomu druží se mravný cit a zásady. Duch
ten zmáhal a šířil se tím více, čím krutěji jej udusiti usilováno.

Ukázala se konečně jedna cesta, která dle domnění krále Václava
měla vésti k upokojení v duchovenstvu českém, když přičiněním krále
Sigmunda, bratra jeho, způsobeno jest svolání nového koncilie papežem
Janem XXIII. do Kostnice, za tím účelem, aby byla zjednána jednota
církve křesťansko-katolické. Také Hus měl se dostaviti k tomuto kon-
cilium a předložiti své smýšlení o víře křesťanské, aby je buď sněm
schválil, buď zavrhl. Král Sigmund slíbil Husovi k tomuto účelu zjed-
nati dostatečně svobodné slyšení ve sboru církevním v ten způsob, aby
se svobodně zase navrátil do vlasti, když by se výroku koncilie nemínil
podrobiti; i opatřil jej průvodním listem svým.

I vydal se tedy Hus do Kostnice v měsíci říjnu r. 1414., provázen
třemi pány českými, Janem z Chlumu, Václavem z Dubé a Jindřichem
Lacembokem, pod jejichž ochranu poručen byl od krále Václava.

Dne 5., 7. a 8. června 1414. byl vyslýchán, a ve čtvrtém sezení r. 1414
dne 6. července 1415. kacířem uznán a upálen. r. 1415

Ta Čechové rozhořeleni nad tím, že byl Hus proti průvodnímu listu
cisáře Sigmunda usmrčen a jako na potupu národa českého upálen,
poslali list plný prudkých stížností a hrozeb na sněm kostnický a pro-
hlásili se, že tuto potupu bez pomsty na sobě nenechají.

Po té následovalo mezi lidem českým a moravským proti církvi
převelike myslí pobouření.

Král Václav všemožně se vynasnažoval a o to se přičiňoval, aby r. 1417
v Čechách pokoj udržel; za touto příčinou vyzýval a radil k míru,

Také obyvatelům kraje plzeňského uvedl roku 1417., dne 5. ledna, ve známost, že p. Bohuslavovi ze Švamberka a Janovi z Lestkova, podkomořimu, udělil plnou moc, aby v kraji plzeňském o pokoj a pořádek dle možnosti své se přičinili. (List, na pergam. bez pečeti v zdejším archivu).

r. 1417 Za touž příčinou ustanovil král Václav téhož roku dne 26. února Jana, řečeného Studenta, purkrabího na Hrádku a Hájka z Hodětína, mistra kuchyně král., posly svými do kraje plzeňského, aby tam s jednotou opatů, pánů, rytířův a měst, porádanou od Bohuslava ze Švamberka a Jana z Lestkova zařídili, co by se jim pro bezpečnost tohoto kraje dobrým a vhodným býti zdálo. (List, lat. na pergam. bez pečeti v zdejším archivu).

Válka husitská však vzplanula nejvíce skrze Jana Žižku z Trocnova, muže rytířského a bojovného, jenž se velice Pražanům zalíbil, a za nedlouho lid tak pobouřil, že dne 31. července 1419. z Novoměstské radnice všechny radní i se sudím okny svrhše, zabil.

Jakmile král Václav, který se toho času v blízkém Novém Hradě zdržoval, o prvním tom výbuchu revolučním zprávu obdržel, raněn jsa mrtvicí, umřel několik dní na to, dne 16. srpna 1419.

r. 1419 Roku 1419. sešlo se na den sv. Michala, 29. září, kněžským přičiněním mnoho tisíc lidí z rozličných českých měst, městyšův a vesnic, nejvíce ale z Prahy, pěšky, koňmo i na vozích v rozsáhlých rovinách mezi Prahou a Benešovem u Jesenice na hoře „u křížku“, aneb „na křížkách“ zvané. Scházeli pak se ti, kdož večeri Páně přijímali pod obojí způsobou, kdežto se ostatní katolíci jejich společenství stranili.

Toho času byl v Plzni kněz, kazatel, přímým Koranda, který i Plzeňské k husitskému učení pobádal. Tento ubíral se právě toho času s nemalým průvodem lidí obojího pohlaví z Plzně v procesí, nesa napřed velebnou svátost, k téže schůzce „na křížkách“ porádané. Když však tento průvod k Rokycanům přišel, Rokycanští, toho času ještě katolickým zápalom planoucí a jsouce poddáni pražskému arcibiskupu, městem svým mu cestu zabránili tak, že Plzeňští dalekou oklikou donuceni byli se ubírat, kdežto Rokycanští na jakousi vinici vyšli a tam se sestavili, jsouce ozbrojeni a k boji připraveni.

Po té přepadl Korandovy stoupence, jakož i občany klatovské, domažlické a sušické, k téže schůzce se ubírající, pan Petr ze Šternberka, rek katolický, a všechny je rozptýlil mnoho jich pobiv.

„Na křížkách“ přidružili se zástupy shromážděné po ukončení slavností k těm, kteří bratry a sestry pražské domů provázeli a pomáhali v Praze pilně plenit kláštery a kostely. Jiné zástupy z Plzně, z okolí a jiných měst táhly do Prahy k hromadě, určené na 10. listopad, a byli tudíž první, kteří krev prolili za novou víru. V Praze pak bojovali pod Žižkou proti vojskům královským.

Když s těmito uzavřeno dne 13. listopadu příměří, odebral se Žižka, rozmrzen jsa z toho, s Plzeňskými do Plzně a s ním šli valné houfy, které se vůdcovství jeho podrobily.

Zároveň se Žižkou přišli tehdež do Plzně Břeněk ze Švihova, rytíři Jan Valkou z Adlar a Chval Řepický z Machovic.

Žižka obmyslel udělati z Plzně středisko a hlavní ohradu husitství; pročež shromáždil tam veškerou brannou moc svou, opěvňoval hradby proti možnému na ně útoku a jal se bojovníky své cvičiti ve zbraní.

V Plzni pak byla toho času veliká nesvornost, ježto většina měšťanů snahám jinověrců odporovala; tito kázali totiž, že nastává jakýsi nový příchod Krista Pána, při čemž zachráněni budou, kdo se utekou do pěti od nich naznačených měst, a sice do Plzně, Žatce, Loun, Slaného a Klatov, ostatní že všechny země pohltí; takové a jiné rouhavě a zcela pošetilé věci blhali.

Poněvadž se ale takovými činy příměří mezi nimi a královnou uzavřené rušilo, sebrala královna Sofie a Bohuslav ze Švamberka vojsko, jímž by Plzeň z rukou jinověrců vyrvána byla.

Co však u Plzně bojováno, podařilo se Husitům zmocniti se dne 21. února 1420. Ústí Sezemova, a na blízké hoře založiti nové město, jemuž dali jméno Hradisté hory Tábor.

I dali o tom zprávu Žižkovi do Plzně, žádajíce něco lidu jeho na pomoc, kterýž seznav důležitost věci, poslal jim rytíře Chvala Řepického z Machovic s houfem statných bojovníkův. Tím však zeslábl znamenitě, kdežto vojsko oblehající, nyní pod velením Václava z Dubé, co do počtu i síly denně se zmáhalo; a poněvadž i měšťanstvo počalo se od Žizky odvracet, učiněna s vojskem oblehajícím Plzeň smlouva, aby Žizkovi a všem, kdož by s ním jíti chtěli, prán byl volný a bezpečný odchod do nového Tábora.

Po odchodu Žizkové uvázal se Václav z Dubé v město Plzeň, které zase vráceno bylo katolickým obyvatelům svým.

Od té doby stála Plzeň v přední radě mezi nepřátely Husitův a také později vždy při straně katolíků v Čechách.

Se Žizkou vytáhlo z Plzně všeho vsuly asi 400 osob i se ženami, totiž válečných dvanáct a konů jízdných devět.

Plzeňští pak vpustili na to vojsko královské do města, přijali zase své vyhnance, vyčistili město od vši nákazy a ustanovili pro budoucnost, kdyby státi se chtěl měšťanem, aby přísahu složil na víru katolickou a slíbil, že nebude žádného Husity podporovati, aniž mu útulku v domě svém popřeje.

Zatím spojili se s Plzeňskými ostatní katolíci v kraji plzeňském, r. 1420 slevnětě církevníci, jichžto sjednocení císař Sigmund na to schválil a jim zvláštním listem dne 29. října roku 1420. právo udělil, aby mohli statky a zajaté nepřátel svých obrátiti ve prospěch svůj a k vykoupení svých zajatých; dále pak nařídil jim, že mohou každého, kdo by k landfridu přistoupiti aneb pomoci panu Bohuslavovi ze Švamberka, hejtmanu, poskytnouti nechtěl, všemi prostředky k tomu přinutiti, jak by za dobré uznali.

List, jež král z Verony Plzeňským poslal, jest ve zdejšímu archivu a zní z latinského originálu do češtiny přeložen takto:

Sigmund z boží milosti král vždy císař římský a uherský, český, dalmátský, italský atd.

Známo činíme listem tímto všechném, že my, ježto jsme za dobré uznali a spasty, přeláty, se statečnými bojovníky, svěřenci a městy kraje plzeňského společně sjednocení míru ujednatí, tak jak to v listu řečeného míru jest vytknuto: že my, kdyžž v zemích svých v téměř míru žiti chceme, jej se svým dobrým vědomím schvalujeme a tímto listem potvrzujeme a jej skutkem hájiti slibujeme a obzvláště: nadto sláváme řečeným apatům, prelátům, bojovníkům, svěřencům a městům naše právo a úplnou moc, v případě, že by oni našim a svým nepřátelům nějakou škodu a majetek a sajeť vzali, obrátiti to na náhradu za své škody a ku osvobození svých zajatých, byli-li by, nedejž Bůh, nekteří jati: Mimo to upadli-li by řečov

díti průchod oněm článkům ve všech městech i vesnicích svých, též kázáním pražským, aby nejen slovo boží bez překážky tam kázati, ale každému, kdož by chtěl večer Páně pod obojí způsobou přijímatí, přidělovati mohli. Po uzavření smlouvy té rozpuštěno ležení a vojsko husitské huulo se dále k Chomútovu.

Ale Plzeňští vypravivši posly své ku králi, jali se každodenně opravovati zdi a příkopy městské, aniž kdy jakého kněze husitského do města svého pustili; naopak počali brzy sami zjevnou válku proti Husitům a jich přívržencům. Dobyvše města Rokycan a tvrze Štěnovic obléhali v polovici měsíce listopadu hrad Krasíkov; ale Žižka obleženým ku pomoci přispěv po krátkém boji sehnal Plzeňské s bašt, dodal spíše na krád, i byl by veliké krveprolití způsobil mezi nepřátely, kdyby jim byl nepřichvátal v nejvyšší potřebě na pomoc pán z Plavna se zástupem jezdcův, který donutil Žižku upustiti od boje a odtáhnouti k Zatci. Plzeňští a pán Plavenský jsouce počtem silnější táhli jemu v zápětí a na cestě naň dorážejíce k boji ho dráždili, až konečně byli odrazeni a Žlutice na hoře Vladoři, když byli marně tři dny vozovou jeho hradbu obléhali.

V těch a následujících letech měli též kanovníci metropolitního chrámu pražského, jakož i většina katolíků v Plzni útočiště a od toho času trval napotom v následujících stoletích úzký svazek mezi nimi a Plzni. Na důkaz vděčnosti a náklonnosti své k Plzeňanům kapitola pražská plzeňskému arciděkanovi jméno kanovníka pražského na všechny budoucí časy udělila, přidavše mu znak, který arciděkan plzeňský podnes na svém sítu a své pečeti má.

Roku 1422. konal se v Plzni sjezd pánů, katolíkův i husitů, neznámo r. 1422 za jakou příčinou.

Král Sigmund dluhoval městu Nové Plzni 2000 kop grošů českých, jakožto náhradu za škody, které město ve službách jeho utrpělo a zapsal proto r. 1422 v sumě této Plzeňským Vízku (hrad pod Druzdovou na řece Mži ležící) a Chrást, statky druhdy Petra z Chrástu, kteréž na komoru královskou pro jeho kacířství spadly. K tomu přidal jim ještě město Štěnovské, vyjmouc vsi Losinu a Chválenice, kteréžto statky druhdy Fabiankovy pro kacířství tohoto na komoru královskou spadly.

(Pozdě opis původní listiny Sigmundovy zachoval se ve zdejším archivu a pochází z roku 1433 ze dne 17. dubna).

Roku 1424. spojili Plzeňští vojsko své s některými pány na zá- r. 1424 káhu Žižky, když tento táhl od Klatov k Plzni. Žižka nemoha se s přemocem znamenitou měřiti, spěchal mimo Kralovice do Zatce a Plzeňští odstoupili se od Kralovic potrestat Klatovských za to, že dali Žižkovi, když byl posléze u nich, tři sta branných ku pomoci. Pomsta jejich záležela v tom, že položili popelem netoliko předměstí klatovské, ale české vesnice a mlýny na půl míle v okolí.

Roku 1425., dne 17. listopadu, potvrdil král Sigmund Václavovi, r. 1425 z Inšbréjovi, bratřím rychtářům v Novém Plzni a paní Regině všechna

privilegia daná na toto rychtářství s podotknutím, aby Václav a Ondřej s paní Reginou drželi rychtářství toto; kdyby však někdo chtěl Václava vytisknouti a ujeti sám toto rychtářství, se svolením ovšem královským, tu má zaplatiti Václavovi 200 kop grošův. (List. lat. na pergam. ve zdej. arch).

Roku 1425., dne 17. listopadu, daroval král Sigmund Plzeňským v náhradu za veliké škody, které utrpěli obléháním kacířův, vesnice Losinov a Chválenice se vším příslušenstvím, aby jich užívali až do další vůle královny. (List. lat. na pergam. ve zdej. arch).

Roku 1425., dne 24. března, potvrdil císař Sigmund skvěle všecka práva od předešlých králů Plzeňským daná, totiž od Jana, Karla a Václava. (List. lat. na pergam. s pečeti jest ve zdej. arch).

r. 1426 Roku 1426. uzavřeli v Plzni zemané a města kraje plzeňského spolek takový, aby žádný z nich neuzavíral s nepřátely církve svaté smlův a příměří, leč by k tomu byla vůle všech ze spolku; také žádný, aby nepřátelům holdu nedával a všickni aby je hubili stále a částečně až do toho všeho, což mají. svých hrdel v tom žádnou měrou nelitujíce, kdoby pak se za kacíře přimlouvati chtěl, aby jakožto přítel jejich považován a trestán byl. A podle zápisu toho drželi se Plzeňští věrně, vynikajíce zvláštní horlivostí a odporující statečně Husitům.

Ačkoli se Husité po prvním marném obléhání Plzně nevrátili, byli přece Plzeňští, u nichž kněží a mnoho světských lidí z blízka i z daleka útočiště mělo, neustále v smrtelné úzkosti, ježto všude katolíci podléhali. Zvláště když předatný posavadní obhajovatel strany císaře Sigmunda, Bohuslav ze Švamberka, od Žižky jat a pro katolíky jako ztracen byl; když odjinud žádné pomoci nedostávali a císař Sigmund tolikráte byl poražen; byli Plzeňští nuceni všecku naději skládati v Boha a sami sebe statečně hájiti.

r. 1427 Roku 1427. obrátil papež Martin V. zraky své do Angličan, aby i odtamtud proti Čechům sbíral vojsko a sice skrze kardinála Jindřicha, biskupa vintonského, pocházejícího z královského rodu a ustanoveného za legáta v Čechách, Uhřích a Němcích, skrze něhož válku křížáckou proti Čechům ohlásil, ustanoviv v odměnu bojovníkům za pravou víru odpustky.

I sběhlo se veliké množství vojnů k praporům křížáckým, tak že trojí vojsko do Čech vysláno bylo. V prvním bojovali Sasové, v druhém Frankové s markrabětem braniborským; v třetím Porýnští s Ottou, arcibiskupem trevírským a s jině strany opět Bavoři, Švédové a města říšská.

Třemi stranami do Čech vtrhše, spojili nepřátelé své tábory u města Strážnice na Moravě, katolíkům odňal. Když tedy toho města dobytí chtěli, začlechli zprávu, že přicházejí Čechové, kteří se chvatem sběhli a teprv v Chotěšově pouhou přehlídku zbraně učinivše, s velikou srdečností přímo do blízkého Strážnice se brali; němečtí křížáci utekli, opustivše všechny válečné nástroje a všechnu kořisť, do Tachova, kde jim kardinál vyšel vstříc a marně k návratu je napomínal. Když Čechové v patách německým vojskem se hnali, tu i kardinál sám na útěk se dal.

Potom dobyvše Tachova a pýchajíce z takového vítězství, obrátili se Taboryté též obléhat Plzeň, která tak strašnou porážkou katolů nemálo byla poděšena; ale Plzeňští přijali je s takovou statečností, že musili od dobývání upustiti; přece však uzavřeli s nimi půlletní příměří, (ačkoli oni sami chtěli celoroční), až do svátku sv. Jiří příštího roku (1428) a aby i Husité směřili, umluvili se s nimi Plzeňští, aby byla někde ustanovena slavná rozprava katolických učencův a Husitův a různých člancích víry.

Biskup olomúcký, Jan, který již tenkrát byl pro své výtečné zásluhy kardinálem titulu sv. Cyriaka, napomínal neustále Plzeňské, starostlivě o ně, svými listy i skrze kanovnický pražský k stálosti a vystříhal je před nebezpečným obcováním s jinakvěřícími. A na tom nepřestáváje, oznámil věc papeži Martinovi V., jenž obáváje se, aby ostatek katolického stádu v Čechách k bludům viklefským nebyl sveden, schůzi tu zameziti se snažil. Za tou příčinou poslal Plzeňským list, který tuto v překladu podáváme :

Milým synům, konšelům a celému městu Plzni, urozeným pánům, šlechticům a vojenským kraje plzeňského, obci Karlovu Týnu pozdravení a apoštolské požehnání.

Poznali jsme z listu milého syna našeho, Jana, kardinála kněze titulu sv. Cyriaka, že jste s ostatními šlechtici, vojny a jinými věrnými křesťany uzavřeli příměří s nevěrnými a hanebnými kacíři pod tou výminkou, že se na den narození Páně hodláte sejíti někteří z obojí strany k rozpravě o víře a písmě svatém strany jejich bludův a že, cokoliv činíte z čistého srdce a pravé víry pochází. Než proti tom lesným hadům natuchlým jedem satana třeba větší obezřetosti. Neb cokoliv činí, nesměřuje k tomu, aby se sami navrátili k pravému učení, ale aby mysl vaši, již pravověrní jste, svou ošemetností a klamy podvrátili, kteří v podobě beránek přicházejí, aby vás a duše vaše pohltili, jako draví vlci. Proto prosíme oddanost vaši a přes to ukládáme vám, abyste stáli pevně ve víře, opírajíce se o skálu, jež jest Kristus; nevstupujte na cesty kluzké, abyste nepadli, ale unikli té schůzi a nesvádným rozpravám, které k ničemu nevedou, leč k podvrácení duší vašich.

Dosti stvrzená, nezvratně stvrzená jest víra katolická, krví tolika mučedníkův a vyjančená na tolika sněmích, tolika otců svědectvím, tolika sv. učitelů spisy, tolika výklady výtečných mužů, že zbytečno jest o té věci déle mluvíti, ale spasitelno následovati to, čemu vás učí. Proto se všemožně vystříhejte té schůze, ve které něčeho potomkům získati nemůžete, ale mnoho ztratiti. Napomínáme pak vás, abyste pevně stáli ve víře, v které jste se narodili a kterou spasení býti máte, odpírejte tedy váš silou rouhavým těm kacířům, jak jste posud činili, nebo my jsme ochotni vám přispěti a o takovou pomoc se postarati, kterou přispěním milosti této pýcha zlostníků potřena bude a vy budete sto, abyste úsilí jejich nejen odolali, ale je i přemohli.

Dáno v Římě u sv. apoštolů, 9. listopadu léta desátého našeho papežství.

Nicméně byla prý v Plzni, snad než ten list apoštolský přišel, zatím rozprava o víře, která však stálost Plzeňských nezviklala, ba spíše spevněla; poněvadž byli v Plzni velmi učení bohoslovci, kteří nesmyslnou sektu jinověrců velmi dovedně poráželi, jak vysvítá z jejich pozdějšího statečného si počínání, proti jinověrcům.

Císař Sigmund postoupil roku 1429. v neděli nejbližší po narození r. 1429 sv. Marie Panny, až do odvolání svého, Plzeňským clo, které jindy v Plzni vojskomoři královský Jan z Valdeků míval, z koní, dobytka, perí a jiných podobných věcí, připojiv příčinu: „na zřeteli máje jejich věrnost a zřeteli, že proti zpronevěřilým jinověrcům, nešetříce života ani jmění, statečně nebezpečnosti podnikají.“

(Hist. lat. na pergam. ve zdej. arch.).

r.1430 Roku 1430., dne 3. února, udělil Jan, sv. římské církve kardinál správce kostela pražského a olomúckého, všem věřícím, kteří za oněch bouřlivých dob ochranu v Plzni hledali a kteří se tam sešli, aby se od poškvrnění nepřátel Kristových čisti udrželi, po škroušeném vyzpovídání stodenní odpušky, jak-ž i tům, kteří v jisté svátky chrám sv. Bartoloměje navštíví. (Líst. lat. na pergam. ve zdej. arch.).

Plzeňští, nemajíce na tom dosti, že domů svých hájili a Husity od hradeb zaháněli, vypravili také Sigmundovi do pole proti odbojníkům 200 jezdců, koňmi i zbraněmi dobře opatřených. Že věrnost ta císaři Sigmundovi milá byla, poznati lze z následujícího jeho listu, jehož latinský originál na pergam. jest ve zdejších archivu.

Sigmund z boží milosti král římský-ntd.

Známo činíme listem tímto všechněm: Ježto purkmistr, konšelé a přísední občané města našeho Plzně, věrní naši, milovaní a prozívatelní, s 200 jezdců, koňmi a srpy jsouce opatřeni, proti našim odpůrcům a nepřátelům víry slouží a bez pochyby sloužiti budou: proto nadřečenému purkmistrovi, občanům a městu Plzni, svědectvím tohoto listu, pod přivešenou svou královskou pečeti, slibujeme a připovídáme, že budou-li oni a lid jejich od našich odpůrcův a nepřátel poraženi, i ztrátu, již s lidem svým na poli poraženým pod slavným náčelníkem vezmou, nahradíme a jim latí a podvodem škodu učiněnou napravíme.

Dáno v Norimberku, léta Páně 1430, ve čtvrtek před svátkem sv. Šimona a Judy, králování našeho uherského 44, římského 21, českého 11.

r.1431 Roku 1431. spikl se Prokop Holý s některými jinými husitskými vůdci na zkázu Plzně, která toho času střediskem strany katolické byla, ježto se tam katolíci skorem z celých Čech ze strachu před Husity byli sehnali. Ten den před sv. Petrem apoštolem a dni následující přistoupil kněz Prokop Holý s Janem Kroměšínem a ostatními spojenci, jezdci, pěšimi a vozy k obléhání a dobývání Plzně: tak Pražané všech měst a skoro všechna ostatní města česká, vyjmajíc Budějovice, Most, Horský Týn, Loket, mimo to jakýsi Jenk z Vedavic, který toho času biskupství litomyšlské brannou rukou v držení měl, nadto všickni Taborytů a Sirotců, k nimž se přidali též tlupy pánů Menharda z Jindřichova Hradce, Hanuše Kolovrata a bratra jeho Bedřicha Liebsteinského.

To stalo se právě, když papežský legát Julian Cesarini, kardinál sv. andělský s nesčíslným vojskem německým, nejen Husity, jak se chlubil, ale i celého národa českého vyhledit přicházel. Pročez sešli se Čechové, zanechavše toliko posádky na hranicích míšenských, slezských, moravských a rakouských u Chotěšova, s 50 tisíci pěšimi, se sedmi tisíci jezdci a 3600 vozy. Když však Němci do Čech vtrhnouti váhali, Husité mezi tím sousední Plzeň přepadše oblehli. Když se ale mezi tím kardinál se svým vojskem přibližoval a Husité nahlíželi, že jim příliš tuhý boj nastane proti Plzni a tam zavřenému Krušinovi ze Švamberka, pobořivše a zapálivše okolní vesnice a města, postoupili k Horskému Týnu a vypálili jeho podměstí, marně se pokusivše o dobytí města samého, jehož přeslavný toho času voják Zdeněk z Držtky s přátely a služebníky svými mužně hájil. Odtud ustoupilo celé vojsko husitské, jakoby ze strachu, aby touto lští přichozí Němce do Čech přilákalo. Již přicházel Julián Cesarini, kardinál-diakon sv. andělský, jenž napotom na sněmu basilejském předsedal, legát apoštolské stolice, vědomostí daleko široko proslulý. Ten tedy obdržev od papeže Martina V. úřad, aby věřící křížem k válce proti Čechům označoval a jim odpušky

úspěch, vytáhl s 40 tisíci jezdců pod vůdcem Bedřichem, markraběm braniborským a s převelikými jinými voji, v nichž byl Albert a Křištof, vévodové bavorští, Bedřich, vévoda saský, bojovný spolek švábský, jenž se sv. Jirský jmenoval, a mnoho jiných knížat a náčelníkův se svými tlupami. Toto vojsko vtrhlo do Čech a oblehlo Tachov, kdežto s druhé strany od Moravy i Albert, arcivévoda rakouský, s nepřátelskou zbraní do Čech vpadl. Čechové s dvojnásobným nepřítelem majíce se potýkati, uznali za dobré, nejprve proti četnějšímu vojsku do pole vytáhnouti. Toto brzy od Tachova zahnavše k ústupu přinutili a v soutěžkách lesních, kde sobě vozy vzájemně překážely, sraženého nepřitele divoce rubali, zajavše 240 vozův a více než 70 vojáků, jež svázané do Prahy poslali.

Dopadena byla bohatá kořisť, mezi ní též šat kardinála Juliána, legáta papežského, všechno jeho posvátné náčiní, jež později v domáckém chrámě pověšeno, pak schováno a ukazováno bylo. Dopaden byl též list papežský, čili bulla křížácká, vydaná proti Čechům; tu a jinou drahocennou kořisť přivezli Pražané, veřejně ji ukazující, do Prahy.

Po té zahájil Julián, jak již dříve ustanoveno bylo; sněm basilejský a způsobil, že se všechna německá knížata i s nejmnějším toho času, knížetem burgundským, Filipem, na tom sjednotila, že se příštího roku s větším počtem proti Čechům vypraví.

Plzeňští zastrašení jsouce porážkou německých křížáků, poslali ke kardinálu Julianovi vyslance, aby jim dal radu a pomoc. I sľbeno jim, že v krátkce novou pomoc dostanou ze sněmu basilejského.

Mezi tím prokázal císař Sigmund novou milost Plzeňským, aby sobě totiž budoucně ponechali 58 kop pražských grošův úroků, jež Albičkovi, bývalému arcibiskupovi pražskému a někdejšímu lékaři Václava Lenivého, z půjčených peněz platili a které po jeho smrti pokladnici zemské připadnouti měly, udávaje příčinu, že chce svrchu jmenovaným měšťanům, kteří od kacířů českých až do svého vysílení mnoho utrpěli, a nejen mužně ale i vytrvale v službě Boží a jeho setrvali, nějakou náhradu učiniti. (List. lat. na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1432. počal se sněm basilejský, na kterémž až do 14. dubna r. 1432 1433. s českými poslanci jednáno bylo. I byli dva biskupové do Prahy vysláni, ale s malým úspěchem, protože Čechové od svých čtyř částí pražských nikterak nechtěli upustiti a Taboryté jen po zbraní a válce neustále bažili. Konečně byli posláni do Basileje vyslanci, s kterými byla uzavřena smlouva posledního listopadu, a smluvena kompaktáta, která do Prahy v průvodu vyslance sněmovního Jana z Polomaru, sředěkana barcelonského, sudího v záležitostech sv. paláce a řečníka sněmu basilejského, byla přinešena.

Dne 13. července 1433., totiž v úterý na den rozejtí se sv. r. 1433 spásotův, přivedli kněz Bedřich, bývalý farář strážnický na Moravě, klava Orebítův, a Jan Pardus z Horky, náčelníci sekty kněze Prokopa Bedřicha, asi 700 jezdců, 6 neb 7 tisíců pěších a okolo 300 vozů do Sázavy, nejbližší to vsi u Plzně. Tito od Plzně na západ nepřátelský tábor razili. A nejprve se dostavili Poláci tak nazvaní, protože se s manželkami a dětmi vždy v lesích a v polích zdržovali a zřídka jen, když nuceni byli něco kupovati, do města přicházeli. Za nimi násled-

dovali v patách bojovníci, tak nazvaní Kasaličtí; byli to muži krátkým šatem oděni, od slunce a větru ve tváři přísnědlí. Pak přišli oni Táboryté, jichž vůdcem byl Jan Kerský. Tito obklíčili Plzeň od východu u cesty, jež vede do Prahy a u chrámu sv. Mikuláše. Mezi nimi byl i Prokop Malý, zvaný Prokůpek, jenžto byl po Prokopovi Holém vůdce nejslavnějšího jména. K těm přibylí ještě voje z mnoha měst proti Plzni poslané, zejména Táborští, Žatečtí, Lounští, Klatovští, Domažličtí a Stříbrští.

Plzeňští byvše o jejich příchodu záhy zpravení, požáli kolem všecko obilí, ačkoli posud nezralé bylo a svezše je do města, sušili po ulicích a po náměstí na slunci a větru, čímž poněkud dozrálo. Sousední šlechta sešla se z hradů svých do Plzně; mezi šlechtici témi byli tři ze slavné rodiny Švihovské, Vilém Švihovský z Ryžberka, Aleš mladší ze Švihova, Pertolt Švihovský z Ryžberka i z Dolan sldlem v Dolanech, pak Hádek z Duban a Lvk z Rovného. Mimo to byli v Plzni někteří Pražané, ve víře katolické posud stáli a přemnoho duchovněch (kněží samých bylo asi 300). Ženy, děti a starci ve dne v noci za blaho města na modlitbách dleli, kdežto branný lid hradeb stále hájil. Sudim a hlavou města Plzně byl tehdáž Václav Ditlík.

Roku 1433., dne 25. srpna, v pondělí po svátku sv. Bartoloměje přidružili se k obléhajícím Pražané, ze Starého i Nového města, načež sevřena Plzeň se všech stran. Konečně přibyl též Prokop Holý, jakmile se z Bazileje vrátil, a převzal vrchní velitelství. I katoličtí páni napjali všechny síly své k obraně města. S obou stran stala se úmluva, aby hrady okolní stály v míru, pokudby obléhání trvalo, pod tou výminkou, že vzdají se bez dalšího boje, jakmile Plzeň bude dobyta. Husité se všim úsilím dobývali města, útoky své obnovujíce a asi ze 40 děl ze zvonoviny ulitých a okolo Plzně rozestavených koulemi kamennými do města střílejíce. Ale Plzeňští neméně statečně se bránili a jmenovitě šťastnými výpady takové škody činili oblehajícím, že ti to musili po vítězném výpadu Plzeňských v noci na 1. září roku 1433. o čtvrt hodiny dále od města táborem se položit.

Ježto se obléhání protahovalo, začalo konečně četnému vojsku husitskému nedostávat se potravy.

Plzeňští byli se v čas opatřili všelikými zásobami. Poněvadž bližší okolí na čisto již bylo vypleněno a vytráveno, musili četnější zástupy vyslány býti pro spíží do vzdálenějších krajín. Mrzutost nad marným dobýváním města a bída v táboru se zmáhajíc čím dále tím více podkopávaly kázeň vojska husitského, až okolo sv. Václava vypuklo prudké vzbouření v táboře nepřátelském.

Příčinu k tomu zavdala nešťastná výprava Husitů pro potravu do Bavor poslaných, kdež Husité s velikou svou ztrátou byli poraženi. Když chatrné zbytky voje se vrátily do tábora, tu se rozjitření vojínové vrhli na vůdce nešťastné výpravy Jana Pardusa z Hürky a svázali ho chtëjíce nad ním vykonati soud a když Prokop jal se ho zastávat a hájiti, jeden z drábů, jmenem Tvaroh, poranil jej ve tvář. Po té buřiči, Jana Pardusa svázavše, ustanovili sobě Tvaroha vůdcem. Později sice vystřízlivěli a propustili Pardusa z vazby ano prosili ho, aby se zase u velitelství uvázal, ale Prokop nesvolil k žádosti takové. Zdá se, že se mu příběhem tím život v táboře velice znechutil, neboť předstíraje, že jest mu potřeba, aby se v Praze léčil, opustil vojsko s tím úmyslem, že se k němu více nevrátí.

Přebýval po odchodu svém mezi Sirotky v Novém městě pražském.

Brzy potom přivedl Husitům k Plzni značnou posilu hejtman Jan Čapek ze San, vrátiv se z Polska s hojnou kořistí; mezi jiným přivedl s sebou též velblouda, zvíře to v Čechách tehdáž nevidané.

Avšak nedlouho potom Plzeňští, učinivše výpad, velblouda toho Husitům odňali a do Plzně zavedli, ačkoliv někteří praví, že byl teprv poslední den chycen, když již od obléhání bylo upuštěno a Sirotci kvapem, jakoby utkali, od Plzně couvali. Zástupem Sirotků, přivedeným od Čapka, vzrostl počet obléhajících až prý na 36.000 mužův. Vojsko bylo v pěti táborech kolem Plzně rozděleno.

Husité neustálými útoky a bděním zemdlení jsouce, aby žádný z Plzeňských uniknouti nemohl, zvláště v noci a v zimě, sem tam po zemi natáhli dráty, k nimž přivázané byly zvonky a rolničky, tak aby ten, kdoby z Plzeňských tajně chtěl uniknouti, o ně z neopatrnosti a nevědomky nohama zavadil a zvukem zvonků prozrazen a lapen byl. Koho Husité chytili, toho ukrutně usmrcovali, neb jej bez rukou, bez uší a nosu propouštěli. Chycené ženy zabeďnivé do sudů; spouštěli do příkopův. Některé zajatce nutili, aby jedli psí maso, jiným na potupu svatého přijímání pod jednou způsobou toliko jídla poskytovali, nedávouce jim se napítí; tak mnozí konečně bídně zahynouti musili.

Když viděli Plzeňští s jakou ukrutností Taboryté s jejich lidem mkládají, i oni zacházeli krutě s těmi, které častými výpady zajali. házejíce je do studně a svazujíce do kozelce. Vypravuje se, že jednomu zajatci také ruce uřali a pověšivše mu je na krk, poslali jej tak k jeho druhům, aby je od zuřivé ukrutnosti na Plzeňských páchané poněkud odstrašili.¹⁾

Nejvíce hnětlo Husity, když na ně Plzeňští s hradeb pokřikovali, že jejich šibenice před městem starší jest, než husitská víra. Šibenice ta byla též zvana „kuchyně Žižkovou“ za tou příčinou, že si pod ní Žižka, poprvé obléhaje Plzeň, jídlo vařiti dal. Mezi tím však stávaly se voje husitské celým Čechám nesnesitelnými. Neboť, co jedny u hradeb plzeňských trvaly, plenily jiné skoro celé Čechy, bořily chrámy a dobývaly tvrzí, dobytek odháněly, rolníkům vyprázdňovaly stodoly a odvážely vymlacené obilí nejen do tábora, ale i do svých příbytkův a daleko v okolí je draze prodávali. Poněvadž ani statků svých druhův u Plzně bojujících nešetřili, opouštěli i ti, od nich se oddělujíce tábor, a konečně povstával proti nim všude lid, tak že místy houfně usmrčovani byli. Následkem toho počali se též Pražané staroměstští a také mnozí velmožové husitské Taborytů straniti.

Roku 1434, pokračovalo se v tuhém obléhání Plzně, do níž ohnivě r. 1434 koule a jiných střel a kamení bez počtu metáno bylo s tak zřejmou ochranou boží, že prý po celý čas obležení jen něco málo Plzeňských raněno a zabito bylo.

Sa den zvěstování Panny Marie hodili Taboryté, dobře vědouce, že lid, konaje služby boží, v chrámě shromážděn bude, ohromnou kamennou koulí na chrám, avšak nikdo z přítomných nebyl poraněn.

Toho času našli se dva měšťané plzeňští, jeden krejčí, jmenem Ondřej Červenka a druhý švec, jmenem Mikuláš Srš. Tito chtěli město nepřítelům zraditi, ale byli v zradě dopadeni a na zdi za klášterem

¹⁾ Tak vypravuje Hilarius ve své řeči, kterou měl roku 1407. ku obyvatelům plzeňským. Viz dále rok 1407.

dominikánským pověšení a na věčnou památku události té vytesáno v kameni, který do oné zdi zasazen byl, jejich poprsí, tak, jak vedle sebe na provaze viseli.¹⁾

Od toho času bylo též v Plzni ustanoveno, aby žádný krejčí ani obuvník neměl přístupu do městské rady.

Poněvadž nepřátelé při obléhání Plzně právě proto tak tvrdošijně setrvali, že chtěli Plzeňské hladem ku vzdání se donutiti, rozdělili obležení, ačkoliv nedostatkem trpěli, poslední sud piva, jež posud měli, do všech domů v Pražské ulici, a poslali tam trubače, píště a bubnů, aby se pivem opojenými stavěli a veselost projevovali před Taboryty a Sirotky, jež mezi tím do města na ono místo pustili, zvouce je k poplavení. Mimo to hodili prakovníci mezi nepřátely též vepře pšenici naplněného.

Tu nepřátelé domnívajíce se, že mají Plzeňští hojnost spíše, rozmrzeli se na obléhání a Pražané ze záští proti Taborytům, kteří ukrutně po Čechách řádili, upustivše od obléhání Plzně pryč odtáhli.

Když však přece Taboryté a Sirotky v obléhání pokračovali a Plzeňští viděli, že jsou v nebezpečnosti života, propustivše tajně jednoho měšťana, jmenem Fegala²⁾, muže velmi horlivého a věrného, poslali jej do Basileje ke sněmu, aby žádal za pomoc, sic že bude Plzeň dobytá a nejen její obhajovatelé co neukrutněji pobiti, ale i poslední jiskra katolictví v Čechách zahlazena.

Tu sebrali shromáždění otcové soukromé mezi sebou 8000 dukátův a poslali je panu Menhardovi z Jindřichova Hradce s prosbou, aby Plzeňským v nebezpečnosti přispěl.

Starajíc se tedy o Plzeň, dodalo jí císařské vojsko pomocí pana Příbika z Klenového, jenž se opět k císařským přidal, v úterý velikonoční spíží po jezdcích, kteří se skrze Taboryty vůkol města rozložené s 700 měrami obilí do města dostali; pak ten den před sv. Filipem a Jakubem (30. dubna) též Příbík z Klenového s vůdci císařskými Zdeňkem Drškou, jenž byl posádkou v Horšově Týně, s Hádkem z Dubňan, jemuž patřil hrad Radyně, se Zbyňkem z Dubňan, s Kolovratem, pánem na Nečtině, s Krušinou ze Švamberka, s Buškem, Caltou z Rabštýna, beze všeho odporu oblehajítečů, jiných 700 měr obilí Plzeňským dodal, takže tito tím jsouce posíleni, opět statečněji nepříteli odporovali.

Mezi tím, co se toto u Plzně dalo, staral se Menhard z Jindřichova Hradce o pomoc Plzeňským a spůsobil, že se šlechta ozbrojila a do pole s Alešem, gubernátorem, vytáhla. Této výpravy účastnili se Ptáček z Pingsteina a z Lupy, pán na Rataji a v Polné, Čeněk Velišský, pak Petr z Janovic, pán na Chlumci, Vilém Kosčka z Postupic a jiní, kteří se svou čeledí 1200 jezdců postavili. Táborem položili se u Prahy a uzavřeli spolek s Pražany staroměstskými proti Taborytům.

Nové město však, v němž měli Sirotky svou posádku, a kde přehojné poklady z popleněných krajin nahromaděny byly, nejen ku šlechtě nepřístupilo, ale vytáhlo proti ní polem.

¹⁾ Při bourání hradelní zdi byl onen kámen ušetřen a v radním domě na půdě mezi starobylé zbraně složen.

Když však druhé poschodí při dvorním křídle radnice stavěno bylo, stavitel neznaje významu onoho kamene, užil ho ku stavbě.

²⁾ Potomci tohoto měšťana žili ještě v XVIII. století.

Tu Prokop Veliký vida, co šlechta připravuje a kam konečně míří a boje se, aby svoboda zákona božského, jak on mu rozuměl, neutrpěla vítězstvím šlechty, odhodlal se přece zase k boji, a uvázal se opět u vrchního velení nad veškerou mocí tábořskou i sirotčí, což se stalo asi v dubnu r. 1434. —

Počátek boje udál se v Praze ztečením Nového města dne 6. května o nanebevstoupení Páně, kdež Menhard s velikou silou ve spolku s jízdou šlechtickou tam vrazil. Prokop musil odtud prchnouti, i psal hned Prokúpkovi, co se bylo v Praze stalo, žádaje, aby nechav Plzně táhl k Sedlčanům, kdež se má vojsko sebrati, doloživ, že lépe jest smřítí, nežli nepomstítí nevinné krve úkladně vylité.

Zpráva o této porážce skrze posly tajně na den sv. Stanislava 8. května dodána jest Plzeňským, kteří brzy potom z hradeb vybíhati počali. Prokopu Malému, hlavnímu vůdci Sirotkův, zdála se věc ta z počátku divnou a od Plzeňských na licho vymyšlenou, až pak mu list Prokopa Velikého onu nešťastnou zprávu stvrdil.

Dle nařízení Prokopa Velikého sebrav tedy Prokop Malý zavazadla, dne 8. května na den sv. Stanislava, odtáhl od Plzně.

Celé vojsko dalo se pochodem k Hostonicům a ku Příbrami. Tabori táhli zvlášť a Sirotci též; Staroměstských část zjímána a ostatní se rozptýlili. Plzeňští odvážili se ještě na odcházející nepřátely se vyřítiti a asi tři sta jich pobili, ačkoliv jedině 2 koně a k 600 branných mužů měli. —

Zásluhy o zachování města připisují se hrdinným hajitelům Vilémovi Švihovskému z Ryžmberka, Pertoldovi z Ryžmberka a z Dolan, Bědkovi z Duban a Lvíkovi z Rovného, pak úřadům městským, Václavovi Dítlíkovi, rychtáři a konšelům Johankovi Nárožníkovi a Korandovi.

Skončeno jest tedy toto velmi kruté obležení Plzně ku konci desátého měsíce, čili 23. dne po devíti měsících.

Po té šel slavný průvod městem, měšťané ve zbrani, kněžstvo v rouších slavnostních obcházelo zbožně hradby a místa ta, na kterých nejvíce od nepřátel Plzeňští byli utrpěli nebezpečí a škod. Všechen lid Bohu chválu prospěvoval. Pancéřem a přilbicí ozbrojeni kladrubští, pláští, chotěšovští řádové a jiní kněží, přemnozí z města vyšedše, ležení nepřátelské vítězoslavně obcházeli a onoho zajatého velblouda, o němž sřechu jsme mluvili, spolu vodili.

Plzeňští pak slavili každoročně památku tohoto svého osvobození v neděli, přítelé nejbližší po svátku sv. Stanislava s velikou slávou, díky vzdávajíc Bohu za ochranu, které jim byl v době onoho obležení poskytl. Tato výroční slavnost konávala se tímto obřadem:

Vyrotil se jeden z konšelů za vůdce, který ostatní ozbrojené z města a z okolí doprovázel pod praporem, na němž připevněn obraz nejblahoslavenější Panny Marie. Tento praporec na to po 3 dny z okna domu onoho vůdce vlál, na znamení radosti, kterou dříve všichni po tři dni slavili.

Po ostatní čtyry dny téhodne jinoši oddávali se rozličné veselosti, jsouce ve slavnosti pod svým vůdcem a praporem, který s jistými obřady od pana preláta plzeňského byli obdrželi (neboť se choval mezi nářadím chrámovým); i tento praporec po ony dny z okna vůdce jinochů vlál; však tyto a mnohé jiné obřady zrušeny byly roku 1742. Pozvání bývali ku zvýšení slavnosti též někdy okolní opati a jiní hodnostáři. V sobotu před slavností prelát při nešporách na kolenou kleče, zapěl třikrát antifonu, ve které pak sbor dále pokračoval: Díky nyní všickni vzdávajme Pánu Bohu, který ve své dobrotě nás vysvobodil od nepravosti kacířův. Tomu zpívati máme slávu s anděly: „Sláva na výsostech“.

Totéž pělo se po druhé po ukončení žalmův a po třetí po ukončených nepřeporách. V neděli pak opět tutéž antifonu při mši před „Introitus“ po epistoletě a posléze po třetí při odchodu od oltáře kněz zapěl.

Když se pělo „Gloria“ obrátil se kněz k lidu a přijav od konšela svíčku, žehnal ji, načež pak lid zapěl: „a na zemi pokoj lidem dobré vůle“.

Poskončeném zpěvu posvátném vedeno bylo processí do klášterů dominikánského a františkánského, při čemž pan prelát onu svíci nosival a svrchu uvedenou antifonu: „Díky nyní všichni vzdávajme“ všudy třikráte opakoval.

Po té šlo processí ven na ta místa, kde nepřátelé kacířští proti městu postavili své hradby, stále Bohu slávu prozpěvujíc. Pak jáhen přijav požehnané, vystoupil na jednu nepřátelskou hradbu a jasným hlasem zapěl začátek evangelia sv. Jana: „Na počátku bylo slovo atd.“, kdežto mezi tím praporečník plzeňský na jinou hradbu vystoupil. Potom celé processí až ku chrámu bez ustání díky prozpěvujíc, se vracelo, kdežto prelát svíci na oltář postavil, aby tu k účtě boží shořela. Ozbrojenci pak šikem vojenským na náměstí se vrátivše, od vůdce rozpuštěni byli. Praporečník pak s náčelníky k domu konšelovu se obrátil, kdež konšela do onoho posvátného praporu zaobalil, začež byvše obdařeni od konšela odměnou, vůdce domů odvedli a od něho častováni byli.

Na památku onoho obležení husitského napsána v chrámě sv. Bartoloměje nad kůrem literatským tato slova:

Anno Domini 1433. In Divisione Sanctorum Apostolorum Mibus Julii obsessa fuit civitas nova Plzna per Vicenitas, Hussitas et Taboritas gravi obsidione circumdata et coangustata undique sicut olim Jeruzalem et duravit decem mensibus, quibus elapsis Dominus Omnipotens ex Sua infinita pietate misertus nostri ipsos a Nobis potenter fugavit. Qui nimio terrore concussi recesserunt a nobis Anno Domini 1434. Octavo Idus Maji in crastino Sancti Stanislai, qui pro tunc dies erat dies Dominica infra Octavam Ascensionis Domini Nostri Jesu Christi. Quanta mirabilia Dominus omnipotens fecerit Nobiscum intra illud tempus, qui audierit non facile credit. nisi qui praesens fuerit et propriis oculis viderit“.

Preloženo na jazyk česky zní onen nápis takto:

Leto Páně 1433. na rozeslání sv. apoštolů v červenci obleženo bylo město Nova Plzeň od Viklefovců, Husitův a Taborů velikým nasilím a sklíčeno odevšad, jako někdy Jeruzalem, a trvalo to 10 měsíců, po nichž uplynutí Všemocný Pán se svého nekončícího milosrdenství smilovav se nad námi, od nás je mocně zahnal, tak že přelísavým strachem naplnění odtáhli od nás leta Páně 1434. dne 23. května, druhého dne po sv. Stanislava, který tenkrát připadl na neděli mezi oktávem nanebevstoupení Pána našeho Ježíše Krista. Jaké divy Pán všemohoucí učinil s námi v onom čase, kdo slyší, nemůže bý, leč kdo přítomen byl a vlastním očima viděl.

Mimo to, že sevření byli Plzeňští dlouho ve svém městě od nepřatel, přidali se také vícekrát k bojovníkům proti Husitům do pole a osvědčili přede všemi statečnou mysl, jmenovitě ve vítězné bitvě mezi Kouřimí a Brodem svedené.

O vítězství tom dal pan Zdenko Drštko z Durissiby svému bratru následující zprávu:

Vaneščenému a ušátnému vojínu pana Kolyma Rašibaggovi Drškovi z Durissiby, bratru mému milovámu: —

Sneží-li slyší Ti, vaši, můj bratře milováni!

S dnešním 23. května Pánům jsme zdravi a ve jsmo Taborů dnes s pomocí boží a pro zaslouhy statečného Václava porazili a na straně naší malou škodu utrpěli a že z Tabora velice milosrdně zavrac k nám jsi!

Avšak pozor! též mi křeh, na místě nastali, nevěme, ponděří z bojiště dale jsme ustoupili a na nepřípatích odědí a se slýchaly některé strážení, avšak nečetní vojáci a rytíři. A tato porážka stala se mezi místem Kouřimí a Brodem na jiném místě. Husité sátek a pro ubíhání na nepřípaty a přímou cestou ustoupili s vozy a kočáry, a tak, s dlehu a náhle bez odvěti a vst. a se. Protož, bratře milováni, s tím úspěšně čerpat oděm na porážku kr. taborů, vezdíte se za nás a my se budeme veseliti za vás. —

Právo mezi Kouřimí a Brodem po statečném úvahu vedu v neděli po slavnosti Sv. Mik. Těš. Růž. 1434. Zdeněk Drštko z Durissiby, sešel na Týně Horbové.

Roku 1434, dne 2. června, odeslal senát obce plzeňské do Basileje r. 1434 list, kterýžto nalezá se v závěrce sněmu basilejského ve svazku 4., části I. na straně 238. a též u Odorika Ragnanda v dějepise církevním. Obsah jeho jest následující:

Ctíhodnému muži panu Mikuláši, ochranci řádu bratří Menších a Prokopovi Feugelsglovi, přátelům našim nejdražším, rada a celé město Nová Plzeň.

Dobře a příjemně noviny Vám oznamujeme, že totiž všichni nepřátelé naši poraženi a potřeni jsou, jakož snažíme se zprávu o tom podati sněmu a císařské Milosti. Průběh války byl tento: Když totiž s obou stran ležení postaveno bylo, rozpáše husitské většiny i menšími střelami ležení naše znepokojovalo a kazilo. Lid pak obecný křičel proti pánuům reptaje, řka: Proč máme tak nadarmo život ztraceti a dáti se vražditi a čas mařiti? Vrháme se na ně, lépe jest nám v boji zemřít než tak bídne zahynouti. Tu povstavše páni a vůdcové naší strany usjednotili se a spřádavše šíky vytáhli do boje.

Když pak přiblížila se hodina boje a šíky proti sobě táhly, my však spřádání jsme byli v části zadní, tu naše šíky, jak bylo ustanoveno, se obrátily, jakoby utíkaly, tak že my, kteří jsme byli vzadu, byli jsme čelem ku předu. Nepřátelé však vidouce, že jsme se obrátili, troubili a křičeli hrozným křikem: „Vzchopte se, vzchopte se a pronásledujte je, neboť hle přechájí!“ A tak všichni nepřátelé potavše z ležení a vozů svých a udeřivše na nás jezdcí i pěši nás pronásledovali. My pak, kteří jsme byli vzadu, vidouce, že se od svých vozů a ležení vzdálili poměrně ve jménu božím, o jehožto věc se jednalo, učinili jsme útok na ně a ze zadu přetrhli jsme jich tažení zpět k tábora a vozům. Jiní však páni a šlechtici se vším postavše z předu na ně udeřili jako jeden muž a tak ze zadu i z předu jako snopy jsme je poráželi, lůjice, až se mnozí vzdálili a vydali do zajetí. Nebyl tehdy čas zajímati ale jen zabíjeti. Též někteří zajatí skrze nás vytrhli se násilně z našich rukou a byli zavražděni. A tak tímto způsobem s boží pomocí všechny nepřátely kromě málo uprchlých jsme potřeli, za kteréž vítězství Bohu buď chvála a sláva.

Všechny vozy jejich, všechny střely, všechny nástroje válečné, všechny zbraně odňaty jsou, ponevadž tam vše zanechali. Věztež také, že páni stojí na bojišti s mocnou silou, neouvajíce, dokud začaté dílo není ukončeno.

Císařská Milost pak slavné poselství poslala k nám, totiž pana Báthana Purchu a pana Arnošta a více jiných, tak že ono poselství mnoho dobrého způsobí.

Těž vám na jevo dáváme, že císař pán nám psal, aby někteří z rady a města k jeho Jasnosti přišli; avšak dvě příčiny nás zdržovaly; předně strach před nepřátely, kteří nám stále hrozili, že kdyby zvítězili opět k nám se vrátí, aby nás zcela zrušili. Naše snaha byla ale vždy raději umřít, než se jim poddati; my však neumíme Bohu budeme děkovati, že nás z jich rukou vysvobodil. Druhá překážka nám byla v ostatě tato: Ač jsme zvolili ty, kteří by se měli odebrati k císaři, nedostává se přec nákladu a výloh, ježto nemůžeme mezi sebou tolik peněz sebrati k výpravě zpoch a zoldněří z svatého dílu povstali proti nám, upomínajíce nás o žold, od mnoha let zadřžený a žádají vyplacení a náhrady a my jsme ve veliké bídě. Pročež glásež drázi pracujte u císařské Milosti a svatého shromáždění k tomu, aby nám pomoci poskytlí, již bychom poněkud od břemena dlužníkův osvobození býti mohli.

Dáno v Nové Plzni ve středu po svátku Božího těla roku 1434.

Těž odeslal senát plzeňský roku 1434, dne 3. června, třetí list Jellánu Caesarinovi, kardinálu a apoštolské stolice vyslanci. Zněl pak takto:

Veleodůstojný v Kristu otcě a nejmilostivější pane!

Nechť jása svatá synoda, nechť raduje se všechen lid křesťanský, veselí se podivným duchem Vaš nad tak slavným a šťastným vítězstvím, jež Hospodín Bůh zasloupě svým ctitelům Krista proti nepřátelům, blahosloveného jména jeho milostivě učinil. Budíž známo tedy Vaší otcovské důstojnosti, že v neděli nejbližší přísti po svátku Božího Těla páni království Českého, Starého města Pražského a jiných věrných pomoci podporování jsouce, s Táboru a Sirotky bojovnými v síle Nejvyššího krále počali a ve dne i v noci bitvu vedouce zápolili, kterážto bitva v pondělí ve 33 hodiny pro nás šťastně pomoci Boží skončena byla. I padli ze strany Husitů mnozí pěši počtem 13 tisíc, mezi kterými zahubeni jsou Čapek, vůdce, Prokop a Táb, kněží svádnici a okolo 700 zajatých nalezá se v žalářích. S naší strany, jež Hospodín chrániti ráčil, zahynulo jich jen 200, jimž milosrdenství Spasitele ráci poskytno býti. Mimo to ráčil Vaše Jasnost nejdůstojnější Otcě na ně pamatovati.

Psáno v oktávu těla Božího léta Páně 1434.

Že se Plzeňští brzy po vítězství k císaři odebrali, patrně z toho, že téhož roku 1434. jimi císař Sigmund díky nejvznešenější vzdal zlatou bullou, v Řezně, 19. září vydanou.

V tomto diplomu, jehož latinský originál chová zdejší archiv, zmiňuje se císař Sigmund:

1. O hrozných porážkách a ohavnostech od Husitů spáchaných, které ani ústa vysloviti ni péro vypsati nemůže a kterak kroky své převrácenosti obraceli i proti ctěnému purkmistru, konšelům, občanům plzeňským, věrným to ctitelům Krista a vytrvalým obhájčům víry své a kterak opětovně a mnohousobně rukou mocnou se zbraní po celé dny, měsíce a léta město Plzeň obléhali, náspy a příkopy a jinými nepřátelskými hradbami se všech stran je obklíčili, všemi vymyšlenými nástroji válečnými útoky nepřátelské každodenně činili po ničem, než po krvi a duších těchž Plzeňských ziznice.

2. Zmiňuje se o udatných činech Plzeňských, jichžto nevyvratná k císaři věrnost tak se osvědčila, že se chtěli raději těžkým nebezpečím podrobiti, než od svatého náboženství a poslušnosti císařské milosti ustoupiti; že jejich pevná vytrvalost jako zlato v ohni jsouc zkušena, zasluhuje věčnými chválami býti uznávána, ježto jsouc stálými útoky nepřátelskými zkušena, přece ni v pravo se uchýliti ni v levo svěsti nedala, nýbrž na pevném stojíc základě neporušena i k císaři i ke koruně české po všechny časy zůstala. Že Plzeňští, ačkoliv jsouce novátkové, neo-hroženě a jako udatní zápasníci pro jméno Kristovo pancíř víry oblekše a s požehnaním Páně ruce mocné proti nepřátelům Kristovým k bojům statečně přikládajíce a mečem mocné se opásavše, nejen kacířům, kteří jim umdleným oddechu nedopřáli, mužně odolávali, ale jako bojovníci statní kotvu víry své v tom, o jehož věc se jednalo, skládali; že, když císař daleko v jiných částích říše vzdálen byl, oni jen o pomoc několika málo věrných v kraji Plzeňském se opírajíce, uchvácení byli návaly nepřátelskými, trápeni hladou, žizní, posty, stížením zimou, bolestmi a jinými nesčíslnými nehodami a úzkostmi uvnitř i zevnitř.

Když pak hlad a žízeň je trápila uvnitř, a zevnitř oheň a meč zuřil, k nebi oddaným volali srdcem, že se nad nimi Pán smiloval a oni že jeho pravici nejen často nevěře dorážející zahnali, ale často je zahnané rozprášili, ano mocí Ukřižovaného přečasto je pomatené hrozné obětovali smrti: a tak v pevně a ryzé čistotě setrvávajíce a na základech nezvratné víry spočívající tak se stali silnými, udatnými a věrnými bojovníky a zápasníky, že s nebe vítězství obdrževše a ohavnost jinověrců potřebvše, skvělé vítězoslávy si získali a za ni Bohu chválu vzdávali.

Že i samé jinověrce s pomocí Boží takto ponížili, tak že hořkost působí v ústech odpůrcův jméno Plzeňských, které však od živých věrných křesťanů za takové činy, jejich statečnosti a skutky věrnosti, důstojnými chválami na věky slaveno býti má.

3. Vyčítá všechny nehody Plzeňských, kteří po 14 let krutou zpupnosti a bezprávím týráním a nenahraditelnými škodami zeslabeni jsou, avšak přece takovou věrností a hrdiností nad všechny jiné vynikající jako hradba nevydobytná a jako tvrz statečnosti před tváří těchž převrácených lidí s takovou silou se stavěli a po tolik let bez přestání válku vedli, že ohněm pálení, mečem bití a ranění jsouce přemnohou neocenitelnou škodu na těle a statku utrpěli a nebezpečí mnohá snášeli, a odtud na tělech a statečích, jak celému světu známo, tak vysílení jsou a zeslabeni, že nejen jinověrcům, až ku jich vyhubení dále odolati a mocněji s nimi bojovati, ale ani sobě samým živobyti zaopatřiti n-mohou.

4. Největší lásku svou k Plzeňským projevuje císař Sigmund říka, že k nim puze jest nejmocnější touhou, jakožto k těm, které si přeje zvláště v pečlivosti své na zřeteli míti a zvláštními dary milosti své obdarovati a které ne bez zásluhy vnitřní miluje z hloubi srdce svého.

5. Uznává a vyznává císař Sigmund, že věrnost a zásluhy Plzeňských o Boha a církev a o své věrné, v takové míře, jak toho zasluhují a jak by si toho on sám přál, na ten čas odměniti nemůže; aby pak aspoň poněkud je potěšil, ujišťuje je své milosti.

6. Osвобоjuje Plzeňské od daní či berní královské na vždy.

7. Povoluje, aby Plzeňští na vždy vybírali clo u svých bran.

8. Poněvadž záležitostí svatě víry, za kterou tak udatně Plzeňští bojovali, všeobecně jednotlivcův a jednotlivě všech, jež jednota víry víze, se týká, za hodné uznal, aby Plzeňští od všech křesťanů ctí a laskavostí obdařeni byli. A proto za srovnání a souhlasu svatě římské říše volencův a jiných knížat a pánů, jak říše tak Čech v náhradu za tak veliké zásluhy, všechny Plzeňské, jakéhožkoliv stavu by byli

na vždy osvobodil ode všech mýt, cel a jakýchkoliv jiných poplatkův. I napomíná, aby ode všech ctně a slušně s nimi se zacházelo.

9. Ukládá pokutu 100 hřiven zlata těm, kdož by v milostech od něho Plzeňskými odělených, těchto překážel. — Jedna polovice tohoto trestu, že má připadnouti šásk královskému a druhá polovice městu Plzni.

Mimo to povolil císař Sigmund Plzeňanům, aby ve svém vojenském štítu k ostatním znakům přidali velblouda, ježž Sirotkům odňali.

Roku 1435. v pondělí před sv. Dorotou potvrdil Olbram, t. č. purk- r. 1435
mistr města Plzně, odkaz Reginy, v kterémž odkazuje jednu polovici
rychtářství plzeňského svému muži Ondráškovi a druhou Albrechtovi
z Týnce, sestřenci svému. (Původní listina ve zdejším archivu).

Roku 1435., dne 21. dubna, obnovil král Sigmund ku prosbě
Václava, rychtáře města Nového Plzně tomuto a jeho bratru Ondřejovi
privilegium, kteréž jim a paní Regině, někdy rychtáře a manželce
Ondřejově, byl udělil (dne 17. listopadu 1425. v Hodotíně) a dále po-
tvrzuje závěť téže paní Reginy na rychtářství plzeňské.

(List. lat. na pergam. jest ve zdejším archivu).

Roku 1437. zavázali se purkmistr i rada města Plzně platiti faráři r. 1437
svému kopu grošů, kteroužto měl odváděti Beneš, řečený Kotas, rybák
z Černicích.

Roku 1437. v úterý před sv. Jiřím dosvědčili kněz Matěj, převor,
a veškeren konvent Černého kláštera, zákona sv. Dominika v Plzni, že
slovutný pán panoš Racek ze Ptenína odkázal pět kop a sedm grošů
k pozlacení kalicha svrchupsaného kláštera a sedmnácte grošů platu
ročního, aby se vždy v suchých dnech a v den úmrtí nadepsaného Racka
služby Boží konaly, nad čímž poručníci Rackovi, urození panoši Hrdoň
z Dubňan, Lvík z Řenec, Jan, řečený Muchek z Bukové, a opatrný
mistr, Petr Brnřf, měšťan v Novém Plzni, i jich potomci bdíti mají.
k potvrzení toho přivěsili pečeti své opatrní muži, Ondrášek z Hodušic,
rychtář v Novém Plzni, Martin Točník a Prokop Fegalík, měšťané téhož
města.

Roku 1437. před sv. Jiřím ten úterý dosvědčili kněz Matěj, převor,
a veškeren konvent Černého kláštera, zákona sv. Dominika v Novém Plzni,
se poctivá paní Anna z Blovic odkázala kopu grošů platu ročního
svrchupsanému klášteru, aby se vždy o suchých dnech děly služby Boží
zpívanými vigiliemi, jakož i zádušní mše se sloužila, což kdyby kdy
spomenuli svrchupsaní kněží, mají poručníci, její bratři Hrdoň a Václav
z Dubňan, k jiným dobrým účelům obrátiti. Na potvrzení toho přivěsili
své pečeti Ondrášek z Hodušic, toho času rychtář v Novém Plzni, Martin
Točník a Prokop Fegalík, měšťané téhož města.

Roku 1437. zemřel císař Sigmund, jemuž hned roku následujícího
sahádoval jeho zeť Albrecht, arcikníže rakouský, později císař, toho jména
sluhy, kteréhož všichni Čechové za krále přijati nechtěli, Kazimírovi,
králi polskému oddaní jsouce tak, že Albrecht nucen byl brannou mocí

do království vtrhnouti. Avšak Plzeňští s tak velikou věrností při něm stáli, že Ladislav, král, Albrechtův syn, napotom v listině jim poslané, pravil, že k němu jako k otcí, ačkoliv tenkráté útoky zavistníků se všech stran pronásledován byl, oddannost a věrnost vytrvalou osvědčili.

r. 1439 Roku 1439., dne 27. října, skonal císař Albrecht druhý, zanechav dědicem Ladislava, který se teprv po smrti Albrechtově narodil a proto Ladislav Pohrobek sluje. Za jeho nezletilosti spravoval království české Jiří Polébradský.

r. 1442 Roku 1442. to pondělí před sv. Benediktem postoupil Albrecht z Týnce svou polovici rychtářství v Plzni zděděnou po Regině, někdy rychtářové, i se všemi právy Ondráskovi, rychtáři.

Roku 1442. postoupil Ondrášek z Hodušic, rychtář Nové Plzně, Albrechtovi z Týnce v Starém Plzenci popluží a luka k rychtě plzeňské náležející na šest let.

Roku 1442. byli krajsí hejtmané zřizeni. První krajský hejtman kraje Plzeňského jmenoval se Hynek Krušina.

Roku 1442. ten pátek po oktavu Těla Božího dosvědčil kněz Tomáš, farář kostela sv. Bartoloměje, že urozený pán Amcha odkázal kostelu sv. Bartoloměje ročně kopu a čtvry groše, aby se za něho a jeho předky 4 mše obyčejné a jedna zpívaná každoročně sloužily, což svrchupsaný kněz Tomáš činiti slíbil a se uvolil, že kdyby někdy některá mše zameškána byla, aby se připadající na ni díl peněz k jinému dobrému účelu obrátil.

r. 1444 Roku 1444. odkázali Tomáš a Václav, synové Tomáše Pabiánka, Tomáši, faráři křížovníků v městě Plzni, 80 kop grošů, jakož i jeho nástupcům, které se platiti měly z vesnice Radobšic a Kotskova. Svědkové: Jan Strniště z Jabloného, Jan Muchek z Bukové, Vilém z Račína.

Roku 1444. v den sv. Pavla na víru obrácení odkázala Anna, vdova z Malesic, seděním v Hořejší Lukavici, k paměti zemřelého Olkmara, řečeného Had, muže svého, kněžím konventu řádu kazatelského do Černého kláštera k sv. Duchu v Nové Plzni dvě kopy grošů platu ročního a sice tak, že mají jednu kopu bráti od Matěje, řečeného Pidry, v Hořejší Lukavici o Havle a druhou o Jiřím, začož mají svrchupsaní kněží vždy o suchých dnech nešpory a mši sv. zpívanou sloužiti. K potvrzení toho přivěsili pečeti své slovutní panoši Lvík z Řenec, seděním v Dolejší Lukavici, Bohuše ze Skočic a Zlének z Hořejší Lukavice.

Roku 1444. byl Tomáš ze řádu německých křížovníků farářem " sv. Bartoloměje.

Roku 1446. Plzeňští jménem se již zmohše, aby čest Boží co nej-r. 1446 více oslavili, veliký zvon, jenž dosud mezi ostatními největší jest, liti dali. Nápis jeho jest tento:

Anno 1446, mense Julio fusa est in honorem S. S. Virg. Mariæ Seti. Bartolomæi, et omnium sanctorum, S. Smæ et individue Trinitatis. Amen.

Roku 1446. zasedal v Plzni sněm stavů katolických, na němž sobě slíbili, že budou podle cti a věrně k sobě státi.

Roku 1446. v úterý na den sv. Lucie vystavil Jan Strniště z Jabloného listina, kterouž zjednal kaplanství u fary sv. Bartoloměje a kněze k tomu ustanovil. Kněz tento byl Václav Černý. Jakožto svědkové podepsaní jsou urození páni: Jan z Ryzmburka a z Rábi, Jan Jaroslav z Žirotnice, Dypolt z Ryzmburka, purkrabí hradu pražského. Urození panovníci: Jindřich Švejdá z Sedlice, Humprecht z Lasňovic, Jan Hvojdýr z Prostiboře a Jan Muchek z Bukové.

Roku 1447. ustanovil Eberhardus de Steten, hospitalis Theutoniar. 1447 curam beate Mariæ per Allemanniam Italian Bohemiam et Moraviam magister et preceptor generalis, Václava Huru, bratra téhož řádu, za probosta a rektora při kostele sv. Maří Magdaleny téhož řádu na podměstí města Nového Plzně. Dáno na hradu Hornecku v diecési Würzburgské (Herbipolensi) v den sv. Fabiana a Šebastiana roku 1447.

Roku 1448., dne 1. května, přišel do Prahy Jan Karvajal, kardinál. 1448 sv. anděla, legát papeže Mikuláše V., čestně provázen od pánův Oldřicha z Ráže a Maynharta z Jindřichova Hradce. Ježto právě zasedal v Praze sněm český, žádáno na papežském legátovi, aby kompaktáty a Rokycanu u arcibiskupa potvrdil. On však k tomu svoliti nechtěl, pročež mu tlásky strojeny byly se strany jinověrců tak dlouho, až Karvajal to znasejaje, 22. května v úterý po nejsvětější Trojici z Prahy se vzdálil, a s těží pod ochranu pána Oldřicha z Ráže nebezpečenství ušel.

Dokud tento apoštolský legát v Praze meškal, byl pamětliv toho, aby Plzeňské v horlivosti pro víru katolickou utužil. Když se dověděl, že od nich ustanovena jest výroční slavnost „Nová slavnost“ nazvaná v obecné paměti za dobrodíní Boží, jímž od velmi krutého jinověrcův oláhání 7. května osvobození byli, pochválil je, a aby den ten věčnou měl památku těm, kdož by kostel sv. Bartoloměje buď tři dni před aneb tři dni po sedmém květnu navštívil, za každý z těch sedmi dní 100denní odpustky udělil. (List, lat. na pergam. ve zdejším archivu).

Za těch časův, když Praha zbavivši se Maynharta z Jindřichova Hradce přijala Jiřího z Poděbrad, preláti a kanovníci hlavního chrámu pražského všelijakým způsobem a od Rokycany a místokrále Jiřího Poděbradského více Husitům než katolíkům nakloněného, mnohokrátě nepokojování a k tomu pohánění byli, aby volbu arcibiskupa Pražského od stavů nekatolických na osobu Rokycanovou řízenou podepsali. Tomu oni však nijakým způsobem přivoliti nechtěli.

Místokrál Jiří a Jan Rokycana nic podniknouti neopomenuli, čímž kanovníky konečně na svou stranu přivedli. Divnými úskoky myslí

jejich získati se vynasnažovali, soukromě k jednotlivým docházejíce, to i ono slibujíce, tu mírnou a přívětivou řečí, tu lstí a podvodem, konečně též hrozbou a násilím na ně doléhajíce.

Avšak ani prosbami, ani největšími sliby, ani hrozbami nemohla býti srdnatých mužů stálost ani v nejmenším zviklána. Proto napotom od Rokycany tím více rozhorčeného a jako ku vzteklosti dohnaného velmi trýznění jsouce, mnoho snášeti musili.

Konečně ale když stále jinými obtížemi utiskováni byli, tak že nebylo dáno souženým žádného pokoje, raději Prahu opustili a do vyhnanství ustoupili.

Pročež zanechavše vikáře, jakož i jiné nižšího stupně služebníky, aby službu boží bez přestávky vykonávali, do Plzně, jakožto nepřemohzeného katolíkův útočiště, se odebrali.

Mezitím Oldřich z Jindřichova Hradce, syn Maynharta české země, gubernátora od Jiřího z Poděbrad zajatého a krátce potom, ne bez podezření otrávením zemřelého, s Bedřichem z Kolovrat a jinými ještě katolickými pány českými, jakož i s Bedřichem, vévodou Míšenským zbraň proti Jiřímu obrátil. Ale ten roku 1450. vydobyl Kostelce a pak Buštěhradu, kde Bedřicha Kolovratského zajal. Zbytky vojska česko-katolického přinutil k Plzni se utéci. Toto vojsko položilo se táborem na lukách „Obeizna“ zvaných, až zakročením společných prostředníků pokoj s Jiřím Poděbradským zjednan jest. Plzeň přece Jiřímu z Poděbrad zůstala nepřívznou, poněvadž byl tento nakloněn Janu Rokycanovi.

r. 1449 Roku 1449. sjeli se zde členové jednoty Strakonické a opětně roku následujícího.

r. 1450 Roku 1450. odkázal Ondrášek z Hodušic své dceři Lucii rychtářství plzeňské. (Listina česká tento odkaz obsahující jest ve zdej. arch.)

Roku 1450. poslán jest od papeže Mikuláše V. do Čech, kardinál Mikuláš z Kuzy. Proto že by byl sotva někde jinde přátelsky přijat býval, odebral se do Plzně, poněvadž téhož času duchovenstva českého hlava, kapitola pražská, tu meškala.

r. 1452 Roku 1452. přišel výtečný kazatel Františkánův, Jan Kapistrán, do Plzně, kde apoštolskými kázáními všecky k stálosti ve víře napomínal.

r. 1453 Roku 1453., dne 28. října, byl Ladislav, syn Albrechta II., císaře s velikou slávou za krále českého korunován, v kostele hlavním sv. Víta, od Jana biskupa olomúckého u přítomnosti jiných čtyř biskupů, totiž Petra Vratislavského, Dionysia, arcibiskupa a kardinála Passovského a Varadínského, jakož i Benedikta, administrátora z Litomyšle a kanovníků hlavního chrámu z Plzně, k té slavnosti přisedších, pod náčelnictvím Viléma z Hasenburka, totiž: Václava z Krumlova, děkana, Martina ze Strašic, arciděkana, Židka z Rožemberka, školdozorce, Jana Papouška, Litoměřického předsedy, Mikuláše z Ústí, arciděkana Žateckého, Mikuláše Bilínského, Jana, arciděkana Plzeňského, Václava z Tremošné, staršího u sv. Apollináře, Prokopa z Plzně, Mikuláše z Krumlova, Hilaria z Litomyšle, Petra z Dubé, Petra z Vlašimi, Martina z Mostu a jiných kanovníků.

Roku 1453. ve středu před svátkem všech Svatých odeslal tž král Plzeňským list, v kterém praví, že jejich znamenité zásluhy toho jsou hodny, aby na potomky přešly; pochváliv pak věrnost jejich k vznešenému Albrechtovi II., císaři otci svému, dodává, že se dovídá, kterak také k němu v stálém projevování upřímné oddanosti s velikou horlivostí den ode dne více se zdají pokračovati. A proto všechny jejich privileje a zvláště ony od Sigmunda s bullou zlatou dané potvrzuje.

(Listina lat. na pergam. ve zdejší archivu).

Roku 1455. tu středu před nedělí provodní odkázal Martin Uterský, r. 1455 měšťan, 5 kop na dílo kostelní sv. Bartoloměje.

Roku 1456. ten pátek před květnou nedělí byla uzavřena smlouva r. 1456 o rychtářství mezi obcí plzeňskou a manžely Lucí a Buškem.

(List. česká ve zdejší archivu).

Roku 1457., dne 27. června, udělil Ladislav Buškovi z Hřešihlav r. 1457 a manželce Lucí z Hodušic i potomkům pro vždy všecka práva, požadavky a listiny na rychtářství v Nové Plzni.

(Listina lat. na pergam. ve zdejší archivu).

Roku 1457., dne 25. července, dal král Ladislav Plzeňským, dříve než do Prahy přišel, jak nás o tom zpravuje Zdeňek ze Šternberka, povolení, aby na opravu pobouraných zdí, čehož utrpěli, když v předešlých dobách obležení jsouce velikou udatností se bránili, přijímali, požadovali a vyzdvihovali na židech, kteří v Plzni bydleli, všecky daně, poplatky a berně, jež tito odváděli komoře královské.

(List. lat. na perg. ve zdej. archivu).

Roku 1457., dne 25. července, dle zprávy téhož pána Zdeňka ze Šternberka, dal král Ladislav Plzeňským privilej prodloužení lhůty platební, aby totiž nebyli vázáni žádnému ze svých věřitelů něco platiti, leč po uplynutí tří let, počnouc od svaté Kateřiny nejprve příští. Tuto milost král Ladislav Plzeňským proto udělil, poněvadž obci pro mnohé dluhy, které bez úplného zkažení města snésti nebylo možno, bylo úlevy nějaké Plzeňským válkou mnoho utrpěvším, potřebí.

(Listina lat. na perg. ve zdej. archivu).

Roku 1457., dne 27. července, vydal Ladislav jiný list Plzeňským směřtěliv jsa mocí a udatného odporu, který město Plzeň k zachování i uctění pravé víry, ne bez velikých nepřiležitostí a škod se srdnatou setrvalostí kladlo: a proto opět všecky jejich milosti, svobody, dary, boží, chvalitebné obyčeje, ústupky, povolení a veškeré privileje potvrdil.

(Listina lat. na perg. ve zdej. archivu).

Po smrti krále Ladislava (r. 1457., dne 23. listopadu) vyslali Plzeňští zástupce svého k volbě nového krále roku 1458, a uznali bez odporu Jiřího za svého pána, který dne 2. března na stolec královský sevěšen byl.

1459 Roku 1459., dne 4. dubna, král Jiří, bera se do Chebu, dorazil do Plzně a byl tu uvítán se slávou a plesem netušeným.

Roku 1459., dne 8. dubna, potvrdil král Jiří řezníkům plzeňským privilej, kdysi od krále Jana jim danou. (List. lat. na perg. v zdej. arch.)

Roku 1459., dne 11. října, přijel král Jiří do Plzně na sjezd, na kterém se mělo konečně narovnáni s knížetem bavorským zjednatí. Na sjezd ten nádherný a důležitý, ke dni sv. Havla svolaný, dostavil se král Jiří s Janem z Roženberka, se Zděnkem ze Šternberka, Jindřichem ze Stráže, Zbyňkem Zajícem, Prokopem, kancléřem, a jinými pány a rytíři; s knížetem bavorským přijeli Wolfgang ze Šaumberka, hrabě Ludvík z Ottink, Jan della Scala atd.; s falckrabím Bedřichem biskup Wormský, hrabě Hes z Leinink, lantkrabě z Leuchtenberka, Schenk Filip z Erbachu a jiní. — Stvrzeny tu a dokonány úmluvy Domažlické, totiž: Král vstoupil s knížetem Ludvíkem v jednotu, pře měli přestati a teprv po smrti obou každá strana užiti spravedlnosti své, kníže Ludvík měl králi půjčiti 30.000 zlatých rýnských a za ty měl mu Jiří zapsati hrady, o něž právě pře vedena byla.

Jednáno též o způsobu, jak by se dala mince v říši napraviti, na straně české pak o zabezpečení silnic pro kupee vůbec a o zastavení škod veřejných a t. d.

Času toho zdá se, že potvrdil Jiří privileje městské a dal městu druhý trh na pondělek po druhé neděli postní.

Roku 1459., dne 10. prosince, potvrdil Jiří z Poděbrad všechny privileje, zvláště ale zlatou bullu Sigmunda císaře. (Listina lat. na pergam. ve zdej. archivu.)

1460 Roku 1460., dne 28. dubna, potvrdil král Jiří darování papeže Pia II. jenž klášter Panny Marie, někdy bratří Minoritů v Nové Plzni, odevzdal se všim příslušenstvím Františkánům a ustanovuje konšely a obec plzeňskou správci kláštera. Zboží klášterní uvádí se: pustá ves Borek, večný plat v Nebylovech a některé platy na domech plzeňských. (List. lat. opsaná v zdejším klášteře františkánském.)

Roku 1460., dne 30. dubna, dal král Jiří svolení své k trhu, kterým obec města Nového Plzně koupila ves Volevec, se všim příslušenstvím, od kapitoly sv. Apolináře na Novém městě v Praze na hoře Větrné za 200 kop grošů s tou podmínkou, že obyvatelé vsi této budou povinni platiti ročně 20 kop zmíněné kapitule tak dlouho, dokud by obec plzeňská plat tento nezjednala kapitule na jiných statech, kolem Prahy na deset mil ležících. (List. lat. na perg. ve zdej. arch.)

Roku 1460., dne 10. října, potvrdil král Jiří prodej dvora Cilkovského v Škvrňanech, ježž byl král Ladislav daroval Ctiborovi z Martic a Janovi z Lestkova a ježž oni prodali obci plzeňské.

(List. česká na perg. ve zdejším arch.)

Roku 1461. tu sobotu před květnou nedělí vystavili Machna Hyn-r.1461
ková z Nového Plzně, Sigmund z Hodušic a Mikuláš z Bavorova,
synové její, listinu, kterouž odstupují své dědiny a louky na rybník,
plzeňskému purkmistrovi a konšelům a vši obci proti náhradě půl lánu
dědiny a dvou dvořišť pod rybníkem. Svědkové podepsaní jsou, urozený
a ctěný rytíř pan Jan Puškar z Zaječic a urozený panoš Václav Točník
z Křimic. (List. česká na pergam. ve zdej. arch.).

Roku 1461. ten čtvrtek po sv. Havle odkázala Katerina Šišková,
rybáková, veškeren statek svůj kostelu sv. Bartoloměje a klášteřu Bo-
sáků v Plzni.

Roku 1462., dne 1. července, potvrdil král Jiří, Ondráčkovi Ore-r.1462
musovi, měšťanu Starého města pražského a manželce jeho Regině, trh
rychtářství v Novém Plzni od Buška z Hřešihlav a Lucie z Hodušic,
manželky. V listině toho se týkající vypisují se dopodrobna všechna
práva a požitky s rychtou spojeny, načež král Jiří pro Ondráčka Ore-
musa věrnost a zásluhy přidává nové milosti, kterými osvobozuje rychtáře
od soudu městského a staví jej přímo pod soud podkomořský; v radě
má míti první místo; má býti přítomen kšaftům a přivésti k nim vždy
pečeť svou; kdo by mu ve vykonávání těchto práv překážel, propadá
pokutě 2000 kop groš. pr.; Plzeňští mají býti obranci rychtářů, kdyby
šlo na ně sáhal a kdyby to Plzeňští snad sami učinili, mají ztratiti
všechny své svobody; konečně povolil král Jiří nový (tedy druhý) jar-
mark na druhé pondělí o postě, z kterého má rychtář bráti užítky tak,
jako při starém trhu.

Kupní smlouva uzavřená mezi Bužkem z Hřešihlav a Lucií z Ho-
dušic, jakožto prodávajícími s jedné strany a Jiřím Ondráčkem Oremusem
z jeho manželkou, jakožto kupujícími, se strany druhé, uvádíme tuto
v úplném a původním znění:

Ve jméno božie amen. Ponievadž skutkove lidsti mnohokrat skrze nepamiet
ľádku v zapomenutie přichazejše, i protoz slusnie a hodnie lidsky dumysl nalezľ jest,
aby takovy skrze listy, spisy a pečeti utvrzeny byly, protoz my Busek z Hrziessyhlav
a Lucie z Hodušic, manželka jeho z jedne a ja Ondrzej Oremus mladý, miestiein
starého mesta pražského strany druhé vyznavame tieľto listem zjevnie prede všemi,
ťasť jej uzřie anebo ctuc slyseti budu, že leta od narozenie Syna Božieho tisícieľho
střiateľho a sedesateľho prvnieľho v sobotu predeľ svatu pannu Katerzinu stal se jest
trh a smlouva dobrovolna mezi nami stranami na horze psanymy o Richtarstvie
zvieťta nového Plzně se vsesmi teľoz Richtarstvie przislusnostny, toľyto se clem,
k tomuž Richtarstvie z starodavna przislusym popluzymy diedynami ornymi a ne-
sazymy ľesy, krzovynami, lukami, pastvami, rybnky, rybnymy ľovy, zvierzi i ptacimy
ľesy, a mlynem v starem plzenci, vodany, vodotocinamy, platy užitky, pouzitky
i pezieľkody ľselikymy, kteriz z starodavna z prava, k tomu przislusely jsu, aneľ
ťasťak koliviek z obyčieľe przisluseti by mňľly a zvlasťtie tieľto nyze vpsanimi:
ľakľľto kdyz kto przľjeďe s rybami na trh, že ma dati od kazdeľho vozu ryb jeden
ľag. Item ktozby koliviek przľveľ na trh ľiky, mandly rzeczke vľno, oľey drzevľeny
a prodavľ, ma z toho od kazdieľho, od kazde ľagy dati richtarzi ľľbru. Item ktozby
ľey auc host oľey przľveľ ma dati z kazde ľavyce vierďunk oľeje. Item kteryz koliv-
iek host przľveľ by kterekoli ryby v tunnach, jakoťto: herynky, candati, sstiky
a te prodavľ, dľj richtarzi herynky za gros, candat, sstiky aneľ jinu rybu.

Item kdoz przľveľe stolfys na trh, dľj richtarzi z kazdieľho obruczeľ jeden gross
a od kazdeľho vozu suchyľh ryb, za gross ryb. Item od vozu chľeba bieleľho, dľj
ľľbľ chľeba za gross od vozu a ľ kar za puol grosse. Item kdozkoli z hosti przľ-
veľ by kterekoli ovoce na trh, ten dľj richtarzi z kazdeľho vozu gross. Item
kdoz przľveľe ryzny aneľ sľnnvny z toho kazdeľho dľj richtarzi ľľbru. Item kdoz
przľveľe rľľľ na trh dľj richtarzi ľľbru. Item od kazdeľho vozu zeleza dľj richtarzi

gross, item któz by przivezl zelezne lopaty neb radlice, z toho kazdeho daj richtarzi gross, item któz by przivezl na trh sekery, kosy neb srpy, z toho kazdeho daj od miesta dva penieze, item od kazde kramske vicei, jezto by s ni na trhu stal daj od miesta richtarzi gross, item kazdy kozeluh, host, kteryz by s kozmi na trhu stal, ma dati richtarzi od miesta peniez a któzby kteru kuozi onomu prodal, tu mezi nimi, daj richtarzi peniez a ktoby kupil druhy. Item kdyz richtarz hosti dopomaha prava, daj richtarzi piet grossu. Item kdyz host hostie stawuje, daj richtarzi take piet grossu, ale kdy domaci prava zada, ten daj richtarzi gross. Item któzby na miestie, ktory kuos prodal, krom jarmarku takovy kazdi od kazdeho konie daj richtarzi peniez a v jarmark dva penieze. Item od kazde kravy v jarmark dva penieze a krom jarmarku peniez. Item któzby svinie na trh przihnal daj od kazde peniez, krom jarmarku a któz kupi tolikez ale v jarmark dva penieze. Item któzby koliviek z hosti przihnal na trh skopce, nebo ovce, daj z kazdieho pohlavie richtarzi halerz a któz kupi druhy. Item kazdy forman host, daj z kazdeho konie z vozu peniez. Item z kazde prostyje soli peniez a któzby kupil a pryce vezl, tolikez. Item od soli suté daj richtarzi z kazde miery peniez a któzby ji kupil a pryce vezl, tolikez. Item któz by koho ranil, ma dati od kazde rany richtarzi ctyrziceti grossu. Item któzby komu policzek dal, daj richtarzi pietmiecietna gross, item któz komu ohavnu ranu by udielil, nebo jej ochromil, daj richtarzi piet kop grossu. Item któz o vanociach s bielym chlebem s caltami na trh przijede, ten kazdy daj richtarzi z kazdeho vozu caltu. Item zide maji dati richtarzi o svietym martynie z kazdeho stola hus krmnu, o vanociach libru peprze a k velike noci zlaty a libru peprze. Item kazdy bud domaci neb host, kteryzby vedl nebo hnal konie, kravy, voly, svinie, skopce nebo ovce ma dati richtarzi z kazdeho pohlavi dva penieze, ktyzby hnal przez les kromie skopcuov a ovce po peniezi. Item, coz piva ven vezu, od kazdeho viertele ma byty dano richtarzi peniez, spoluvozne dva penieze a od kuosu ctyrzi penieze. Item któzby swiedky vedl k soudu, daj od kazdeho swiedka richtarzi deset grossu, kto zved piet grossu, vzdaneho gross a przycezeneho gross v prvim sudie. Item któz by se ku pravy postavil, daj richtarzi gross a któzby se smluvil, smluvse s rychtarzem o vinnu. Item któz zaluje na koho pro hru, v tom ma rychtarz jmiati pravy trzetinu. Item o jarmarce z kazdeho vozu, kramu nebo miesta na brzytovie z kazdeho miesta vselike kupie, krom sukenikuov a kozesnikuov, ma dano byti richtarzi po grossi a z kar kazdych po puol grossi. Item coz by koliviek kozi suchych przivezeno bylo o jarmarce, ma dano byty od kazde dva penieze. Item kdyz pani wezmu z wic kopu, tehda z kazde kopy richtarz ma jmiati trzetinu. Item kdoz by miel chleb rezny na trhu, daj richtarzi pecen.

I se vsemi panstvimi: Ut: poestami i z volemi vselikymi, na kterych by koliv vecch ti byly, kterych jsu przedkove nasi, otec moj neboztk Ondrassek z Hodusie, richtarz niekdy nadepsaneho miesta noveho plznie i jini przedkove nasi a my po nych, az dosjice chvile uzsiwali a pozivali v nadepsanem mieste v novem plzni i v starem plzenci, coz tu mamie sobie tu svym dedicuom a buducim nie nepozuo-stavujie ani vymienujie. Takovuto mieru a podtiemyto umluvami nize wypsanymi, ze ja Ondrzej Oremus nadepsany jmam Buskovi a panie Lucii, manzelce jeho nade-psanym nebo jich dedicuom t. j. sest set kop gross za to dati dobrych peniez strzi-brnych v czeske zemi bernych a blany kuny a sukna vlasskeho zeleneho a sukni panie Lucii, manzelce Buska nadepsaneho a Buskovi samemu czubu lisci a panie stare kozsich. Na kterychto sest set kop gross ja Ondrzej svrchu psany jmam Buskovi nadepsanemu padesat kop grossu hotovych peniez, kdyzby najprw podany listu tohoto do Prahy przijel, jmcnem zavdavku dati, a pak na sv. Jirzi podany listu tohoto najprve przisti ostatek peniez svrchu psanych totiz puol sesta sta kop gross bezze vscho odporu a prodlevanie dalsiho a na ty ja Ondrzej svrchupsany jmam jim jistotu s wysutymi peczetmi a rukojmiemi konecnie do vanoc anebo prwe udielati; a ten kdyzbych koli udielal bud prwe aneb na jiz psany czas tehda ten jisty list jmam w moc Mikulase z Pokonie a Josta z Tupadl k wierne ruce poloziti a tehda z i hned, kdyby to ucinil, jma mnie Busek nadepsany s panie Lucii manzelku svu rychty te nadepsane se vsemi prawy a pnozityky svrchu vypsanymi ustoupiti a toho mne zmocniti. Kteryzto list jistoty nadepsane jma u nadepsanych panosi Mikulase a Josta w moci lezeti a Buskovi s panie Lucii manzelkou jeho nema vydan byty, dotud a tak dlouho, jakozto do swateho Jirzi najprw pristieho a to pro tuto pricinu, jestli ze by kto to zbozi a richtarstvi w tom czasu do swateho Jirzi narekl pro dluh Ondraska, otec panie Lucie a neholito Buska anebo panie Lucie manzelky jeho, aby to Busek a manzelka jeho panie Lucia a zvlastie to, jestlizeby co otec nadepsane Lucie aneb Busek s manzelku svu zavedli, jakzkoli, vysvolodili a ocistili. Paklby toho neucinili a toho nezpravili, ze ten list castopsany jma dotud a tak dlouho tu,

jakož poviedino k vernie ruce ve zpravie lezeti a Buskovi a panie Lucii nema vydan byti, lez by ze mne nadepsanemu Ondrzejovi to skutečne tak stalo, jakož již vy-psano jest.

Item ja Busk nadepsany a s pani Lucii manželku svú jmam zase Ondrzejovi nadepsanemu vsecky majestaty a listy kralovske nize vypsane totizto dva listy krale Jana, jeden cesarze Karla, jeden krale Vaclava, trzi cisarze Sigmunda, dva do niz jeste kraleu byl a trzeti za jeho cisarzstvi vysle a jeden krale Ladislava slavných pametie a jine vsecky listy k tomu richtarzstwie, sluzieci, jakožto ksafti nebozky Beginy, niekdy richtarzky plzenske; item list ksaftnie Ondrasska nebozicka, niekdy muze Beginy svrchu psane; item list smluwnie od Albrechta a zapis tehoz Albrechta na to rychtarzstwie svrchu psane, s jeho przislustnu zniejici, dati, a tiech jeho jich zmocnuji, zawieram k jeho a dediecuov i budúcieh jeho pozivanie pokojnemu. Paklibych ja Busk nadepsany, manželka ma aneb diedici moji list, který nato rychtarzstwie przislusny zachoval, neb zachovali, tuto smluvu morzim a mrtwim, chteje aby již po tom více i zadne moci nemiel, ani komu sluzil, kromie Ondrzejie nadepsaneho, neb dediecuov budúcieh jeho, pozivanie pokojnemu. A na ty na vssechny dotocene listy mame Ondrzejovi svrchupsanemu dobru vuoli podle rzadu a obycejie zemie Czeske na pergamenie s vysutymi pecetmi udielati a dati a to tehdy celie, kdyzby Ondrzej svrchupsany mame Buskovi a manželce me list s rukojmiemi na pergamenie s vysutymi pecetmi udelaje v moc nadepsanych panosi Mikulase a Josta polozil, jakož svrchu dotceno jest. Item take jest znamenitie vyminieno, ze ja, Bussek nadepsany mam na ten trh a pruoďaj povolenie od kralovy milosti dobyti a zjednati. Paklibych ja nadepsany Bussek nebolito Ondrzej kupujici toho beze lsi na kralovic milosti obdrzeti nemohli, ze sebe s obu skrze to honiti nemame obycejem niazdny. Tech vieci na potvrzenie a wietssi jistotu my Bussek z Hrzesyhlaw a Lucia z Ho-danic manželka jeho i Ondrzej Oremus nadepsany sve jsme vlastnie pecetmi prziviesiti dali dobrovolnie k tomuto listu a pro sirsee swiedomie prosili jsme urozcenych panosi Jostta z Tupall, Vaclava Toczika z Krzimie a mudrych a opatrných Do-linase, miestienina stareho miesta prazskeho, a Martina z Polne, pisarze desk dworských, umluvci vieci svrchu psanych, ze jsú sve peceti podle nas na swiedomi prziviesiti dali k tomuto listu, jenz jest dan leta a dne, jakož svrchupsano stojí.

Roku 1462. poslal král Jiří vyslance k papeži Piu II. do Říma s prosbou o stvrzení kompaktát, než tento vrátil se s nepořízenou. I nastala úplná s křesťanstvím roztržka, když král Jiří posla papežova, Fantina de Valle, jenž mu od kalicha upustiti poroučel, nejen neuposlechl, ale i do vězení uvrhl.

Téhož času Rokycana papeže veřejně tupil. Katoličtí stavové Čech věduce neslýchanou Rokycanovu smělost a krále Jiřího přetvářku a stálou kacířství náklonnost, konečně uzavřeli, aby důstojná kapitola pražská mne ustanovila, kteří by před králem a dvořany hádání veřejně proti Rokycanovy podnikli. Disputace trvala od sedmého února 5 dní. V této době Plzeňští statně odporovali Rokycanovi a veřejně dosvědčovali, že jeho druh Koranda, byv u nich katolíkem, od katolické víry odpadl.

Roku 1462., dne 3. dubna, poslal Pius II. Plzeňským apoštolské psmi, kterýmžto jim dal vědomost, že Jiřímu za přijímání pod obojí řádajícím nevyhověl a napomenul je, aby byli stálými ve víře a obřadech svaté římské církve. Listina latinská na pergamentu ve zdejším archivu zní, přeložena na jazyk český, takto:

Pius biskop sluha sluhů Páně milným synům, konšelům města Nové Plzně posravení a apoštolské požehnaní.

Přišli k nám prosábníci nejmilejšího v Kristu syna našeho Jiřího krále českého a meštaje ve jménu téhož krále u nás prosili, bychom na základě kompaktát pod obojí přijímání dovolili.

My však poradivše se o tom pilně s ctihodnými bratry svými, svaté římské církve kardinály, vezmés jsme uznali, že nelze pro čest Boží a naší a sídla apoštolského kralovsku prosby tato vyslyšeti; ježto by to ani k pokoji onoho kralovství

ni jiných nevedlo a že to, co oni jako kompaktáta námi potvrzeno mítí chtěli, žádné moci nemá; takto jsme ve smyslu týchž svých brátrů po dokonaném usnešení u veřejné konsistoře odpověděli a na tom se usnesli. Pročož napomínáme v Pánu uctivost Vaši, by jste, jak jste dosud zmužile jednali, v stálosti a poslušnosti svaté matky římsko-katolické církve setrvali a jiné jako sebe k poslušnosti a kázni se vši píli přivéstí se přičiňovali. Toto nám, kteří jednotu v Kristu věřících a blaho duší hlavně na zřeteli máme, velemilé a vám a jiným ke cti u lidí a k zásluze u Boha a k blahu duší sloužiti bude.

Poslali jsme tedy za touto příčinou milovaného syna Fantina de Valle, nuncia svého, by Vám toto vyřídil. Tomuto jsme také všelicos v jménu svém svěřili, co by Vám vyřídil a proto mu úplnou dávejtež víru.

Dáno v Římě u sv. Petra léta vtělení Páně 1462. dne 3. dubna pontifikátu našeho léta čtvrtého.

Papež Pius II. pro věci proti legátu apoštolskému páchané v Římě Jiřího krále z počtu věřících vyloučil, do Čech ale klatba ta téhož času ještě poslána nebyla.

r. 1463 Roku 1463., dne 29. srpna, potvrdil král Jiří Tomášovi, faráři u sv. Bartoloměje v Novém Plzni, nadání někdy Mikuláše Zárobského a Jana, syna jeho, měšťanů Starého města pražského, totiž 10 kop ročního platu. (List. česká na perg. ve zdej. arch.)

r. 1464 Roku 1464., dne 30. srpna, zemřel papež Pius II. a po něm nastoupil papežskou stolicí Pavel II., který klatbu od předchůdce svého, nad králem Jiřím vyřknoutou, (r. 1463.) obnovil r. 1466.

r. 1465 Roku 1465., dne 1. dubna, potvrdil král Jiří obci plzeňské všeliké jmění špitálu sv. Maří Majdaleny tak, aby mohli Plzeňští úředníky ke správě statku špitálu toho ustanovovati s tím doložením, že to nemá býti na ujmu Václavu a Janovi, bratřím z Hor Kutých, co se správy oněch statků týče, kterých předkové jejich špitálu byli darovali. (List. lat. na pergam. ve zdej. arch.)

r. 1466 Roku 1466. došla kletba od papeže Pavla II. vydaná. V té Jiřího království zbavil a potomky jeho vši hodnosti a vlády nezpůsobilými prohlásil a nařídil, aby proti němu vyneseny rozsudek uveřejněn byl ve všech hlavních kostelích v neděli a ve svátek a to při zvuku zvonů, rozsvícených svíčkách, jež se měly ku konci shasnouti a na zemi vrhnouti.

Poručil mimo to, aby nikdo přístě Jiřímu nepomáhal. Věrně vyplnili to vše Plzeňští a to po celý rok při strašném zvonů zvuku. Podobně činili Budějovičtí, Látoméřičtí, Jindřicho-Hradečtí a jiná města v Čechách. Klatba od papeže Pavla II. proti králi Jiřímu vydaná, jest ve zdejšímu archivu.

Katolíci bez prodlení vyvolili své strany náčelníka a vojevůdce do války, kdyby jí třeba bylo, Zdeňka ze Sternberka, což i Pavel II. papež listem schválil.

Tento list psal papež samému Zdeňkovi. Poněvadž Husité celý svůj vztek obrátili proti Plzni a také nejvíce škody jí způsobovali, vědouce totiž, že tam jest hlavní sídlo katolíků, proto papež Pavel II. obávaje se, aby snad Plzeň kacírům nepodlehla, kdyby se celá tíž války na v vrhla, snažil se zjednatí jí pomoc. Proto i městům moravským psal napomínaje Moravany, aby se k Plzeňským proti Jiřímu připojili.

Tak psal též Brněnským, Znojmským a Jihlavským, ovšem bez pořízení, jak vysvítá z rukopisu v klášteře Kladrubském od důstoj. P. Bohuslava Balbína, mezi haraburdím pod střechou nalezeného a na to důstojnému pánu Tomášovi Pešínovi, kanovníku v Praze darovaného, v němž se nacházel list jménem oněch čtyř měst, těmž papeži poslaný, na omluvnou. V tomto listě hlavně podotýkají, že od Jiřího krále ve věcech obradu katolického se jim překážky nekladou; přece však hned potom tato čtyry města k Plzeňským a ostatním katolíkům proti Jiřímu se připojila a kletbu Jiřího se všemi předepsanými obrady prohlásila.

Již tenkrát, když r. 1462. papež Pius II. zrušil kompaktata, mnohá města a mnozí šlechticové od Jiřího zase počali odstupovati, pobádání jsouce z Říma, utvořili jednotu panskou. Plzeň dlouho ve věrnosti ku králi trvala, počala kolísati a konečně též na strany se děliti. Nejhorlivější katolíci v Plzni, kteří by byli rádi ihned králi Jiřímu poslušnost vypověděli, počali, vyzváni jsouce legátem Rudolfem, biskupem Lavantským z Vratislavi, proti Husitům, kteří se tu zatím zmohli, působiti; druhá strana, majíc v čele rychtáře městského, Ondřeje Oremusa, vydala se po Novém roce ku králi do Prahy a žalovala, že se jí hrozí zastavením služeb božích, setrvá-li v poslušnosti jeho a že jest se obávati, aby se jednota panská města jejich nezmocnila. Král slíbil dáti do města posádku. Ale mírná tato mírumilovná strana Oremusova vypuzena jest brzy horlivci katolickými.

Již 28. února přjel jeden z konšelů plzeňských do Vratislavi, aby u legáta i města dožádal se pomoci k vedení boje proti králi; přinesl však z Vratislavi pouze 500 dukátů; štědřejším osvědčil se papež, ku kterémuž časem stejným vypraveno bylo podobné poselství. Když pak blížilo se vojsko královské, měšťané zpraveni byvše skrze vyzvědače o příchodu jeho, zavřeli brány, obsadili zdi městské lidem branným a nejen že nepustili královských do města, ale s posměchem a násilím je odehnali od sebe, potom, jakoby se jim byla křivda stala, odpověděli králi tak, jakoby on se byl ukladně chtěl zmocniti města jejich.

Po té následovala válka několik neděl trvajíc, o kteréž ale není více vědomo, než-li že Plzeňští sami vypálili a sbořili předměstí svá a že měli v zóldu netoliko několik panošů českých, ale i Švýcary a Šváby. Vůdcem vojska královského proti nim byl rytíř Mikuláš Štřela z Rokycan.

Přásobením legáta Rudolfa byli Plzeňští přijati do panské jednoty české. Na přimluvu Jana z Rosenberka, kterýž od jednoty panské odstoupil, slíbil král Jiří po dlouhém zdráhání, že nechá Plzeňské v pokoji až do sv. Jana, později svolil, že je nechá až do sv. Havla; však jen ustně jim to slíbil a nikoli písemně; mezi tím pak měli do dne sv. Matěje Plzeňští podrobiti se rozsudku mocnému několika pánů z obojí strany vybraných, jejichžto předsedou měl býti kníže Olešnický Kunrát Cerař.

Abys papež Pavel II. Plzeňany v tak mnohá nebezpečnosti postavené více posílil a k statečnosti roznítil, poslal jim r. 1466. dne 9. června papež. Tak vypravuje Oldřich Ragnaldy v letopisech církevních roku 1466, č. 29., a breve apoštolské. Také znak jejich rozšířil dovoliv jim, aby na stříbrném poli měli dva zlaté klíče svázané, jakoby pro jejich námitku u víry katolické i samý znak papežský (klíče to sv. Petra) s nimi měli sdíliti.

Mimo to, aby měli ve znaku na poli zlatém zbrojnoše mečem opásaného v pravici půl orla držícího — bez pochyby pro památku na jejich věrnost císaři Sigmundovi v časech nejkrutších osvědčenou. (Znakem říšský totiž jest orel). Napotom, aby uživati mohli při pečetění vosku červeného. Listina latinská na pergameni s olověnou bullou jest ve zdejším archivu a zní v českém překladu takto:

Pavel biskup sluha sluhů Božích. Vší obci města Plzně v diecesi pražské, pozdravení a apoštolského požehnání vzkazujeme.

Vyžaduje toho Vaše úcta, kterou nás a římskou církev ctíte, bychom žádostem Vaším, dokud je s Bohem srovnati můžeme, co nejlaskavěji vyhověli. Toto jest, proč Vaším pokorným prosbám nakloněni jsme a Vám, kteří jste, jak jsme se dověděli, pro obranu pravé víry s Jirím kacířem, jenž se králem českým nazývá i s jeho spuzenci pro víru samu mužně bojovali a i nyní s obvyklou statečností bojujete, dovolujeme, abyste dva zlaté klíče svázané v poli stříbrném a člověka neb vejčka ozbrojeného, mečem opásaného, držícího orlici v ruce pravé, v poli zlatém užívati a u svých pečetí vosku červeného odsud povždy upotřebiti směli. Tak z úcty k Vám obsahem tohoto listu svou apoštolskou lásku a náklonnost na jevo dáváme. Nikomu pak dovoleno nebuď tento list naší milosti poškoditi neb se pošetilou odvážlivostí jemu protiviti. Kdyby pak se někdo odvážil tento náš list pohaniti, zajisté upadne v nemilost všemocného Boha a sv. apoštolů Petra a Pavla.

Dáno v Římě u sv. Marka léta vtělení páně tisícého čtyřstého šedesátého šestého dne devátého června, pontifikátu našeho léta druhého.

Roku 1466., dne 23. prosince, dal papež Pavel II. krále Jiřího z Kunštátu a z Poděbrad do klatby, zbavil jej i potomky jeho všeho majetku i všelikých hodností a zprostil poddané všech závazkův.

(List, lat. na perg. s olověnou bullou ve zdejší arch.).

r. 1467 Roku 1467. přestěhovala se celá pražská kapitola s Hilariem, administrátorem arcibiskupství pražského do Plzně za tou příčinou, poněvadž byl dán král Jiří do klatby. Téhož času měl Hilarius latinskou řeč k vladýkům a obyvatelům města Plzně. Rukopis této řeči nachází se v archivu kláštera osekého a jak se zdá byl z Plzně do cisterciáckého kláštera v Plasích přenesen a odtamtud po vyzdvižení téhož kláštera dostal se do Oseka. Doktor Maxmilian Millauer, professor na vysokých školách pražských, opsal tuto řeč a poslal ji zdejšímu professoru Josefu Vojtěchovi Sedláčkovi, který ji volně zčeštil a opatřiv ji některými poznámkami svými v Plzni tiskem ji vydal. Původní rukopis této řeči nachází se v knize neveliké v kožených deskách svázané. Nápis této knihy zní: „Historie města Plzně“. Avšak činí se tu zmínka pouze o původu města Plzně, pak jest vylčeno dosti obsírně obležení Plzně za válek husitských a ku konci vyložen význam jednotlivých částí znaku města Plzně. Celá tato řeč Hilariova skládá se z úvodu, ze dvou hlavních děl a ze závěrku. Zvláště zajímavý jest díl první, v kterém řečník živými barvami líčí, kterak Plzeň roku 1420. Žižkou a později podruhé Pražany marně obléhána byla. Nejobsírnější jest líčení třetího obležení Plzně, které počalo roku 1433., dne 15. července. Podáváme zde první díl řeči Hilariovy podle volného překladu Sedláčkova:

Když po veškerých Čechách bludů husitských a Viklefských vzteklost se roznítila, když na mnohá města, na vesnice, hrady, pevnosti nejsilnější, hanebný vraždělník a vyhlášený loupežník, slepý Žižka, zbraněmi, válečnými stroji a berany dorážel; když toto město (t. j. Plzeň) poznavši jeho nezhlednastí a pekelným způsobe se opřevši, přijati ho do svého lůna se zdráhalo; tu on rozhněván jsa na Plzeňsko krutý boj s nimi započal. Léta 1420. v pátek po neděli první v postě, na den sv. Valentýna, k dobytí města hrannou mocí přikročil a celý měsíc je obléhal. Až

vida, že ničeho nevyřídí, s bojnou kořistí, v okolních krajinách sebranou, od města odcházel. A toto první obležení po celý měsíc trvalo.

Druhé obležení podnikli Pražané s nezbedným Žižkou nevšlechtné smýšlení jednotlivě. Postoupivše k Plzni „u šibenice“ rozbili stany, slepi lidé slepého Žižku očekávající! Když se ale u Plavny a Ústí Žižka pozdržel, Pražané v naději své jasně sklamaní, rozbořivše polovic šibenice po čtyřech dnech odtáhli. Již tedy při druhé Hospodin město z rukou zuřivých bludařů vytrhl. Však přes to všecko se protivníci neutišili, ale slepý vévoda sehnal vojsko a sprostý lid měst a hradů dobýval a neblahými rozbroji veškeré Čechy zbrojil.

Po jeho bídné smrti všichni Belialovi synové, které si onen ukrutník podmanil a množství měst a pánův — (neboť Husovi a Viklefovi následovníci panovali) častěji směly svolávali, jakoby nad ostatními městy a odpárci jejich bludů byli vítězili. A když mezi jinými městy i Plzeň k přivolení bludných článků vyzvána byla, aby toutž způsobem pod obojí přijavši katolické kněze zahnal a jejich kněze (sluší-li je tak nazývati), k sobě přivlnula byli vysláni na společný sněm s Plzní znamenití mužové Johanko, Sfégalík a Zebnický. V těch duch srdatosti, který svých vyvolených nikdy neopouští, tak se rozhodli, že žádným způsobem k pekelným odporákům nepřistoupili. Doráželi na ně buřiči, aby se bez prodlení prohlásili. Tot sem obyčejná bludařství povaha, že chce, aby ten, koho svým jedem ku zradě nakazí, beze všeho rozmyšlení do propasti padl a opře-li se, tu zbraněmi a pomstou vyhrožuje. Ale měšťané plzeňští, muži stálí, vidouce, že příkoří je očekává, užívajíce listi a klamy klamem vyvracující prodlávali s odpovědí, dokudby svým spoluměšťanům zastávající vojny neoznámili. Ještě čas žně se nepřiblížil a již měšťané, ač klasy se zelenaly, začali žít. Co sluncem nedozrálo, na ulicích s opatrností dosušili. A Hospodin počenal lidu svému obilí, a zrna byla tak plna a zdárna, jakoby se z nejzralejší a nejstarší zásoby byla vzala. Téhož roku měli starého obilí po skrovnu a to, ku konci léta nového obilí očekávající i mouku, která se kaziti začala, odprodali. Navrátilivše se vyslanci domů a lid svolavše, vypyávali se, chtějí-li potupivše zákonůř otcovských k novotě neslychané, podezřelě a svatými otci zavržené se přidati? „Vždycky“, pravili, „měli naši otcové novotu v podezření. Tvůrcové tohoto spolku jsou lidé nespravedliví, svatokrádežníci, odtrženci a loupežníci. Tou cestou nepokračovali naši otcové, ale spravedliví, prosti a svými statky spokojeni jasně, nedýchali po cizích. Haněbná jest to věc, měšťané, abychom k jejich neslušným žádostem přistoupili.“ — I hned jedním hlasem z kláštera řádu kazatelského, kde se o důležitějších věcech rokovalo, lid provolával: „Chraň Bůh, vyslanci naši! Chraň Bůh, abychom takovou haněbnost spáchali. Neznáme cizích čestí, novoty a neklivosti majíce. Po cestě svých otců krácejíce, buď podle svých zákonů žíti rádi chceme, aneb za ně smřt chceme podstoupiti.“ Po té uzavřeli smlouvu, že na věky Bohu věrni a svatě římské církve poslušni i jejich synové, dědičové a potomci býtí chtějí. I vyvolili ti, kteří ani města zbraní, ani lidí potravou nebyli zaopatřili, vědomě svou naději na Boha skládající, že raději s bludaři do poslední krůpěje krve se bití budou, než aby s nimi v rozkoších se kochali“. Takto se město proti svým protivníkům chystalo.

Naproti tomu bludaři shromáždivše všelikého způsobu zbraně, stroje, ručnice, kerazy a všecky vojenské potřeby, postupovali, aby živému Bohu jako Naluzardan, Hattichus a Holofernes se protivovali. Zapřisahli se nespravedliví proti spravedlivým, že město z kořene vyvrátí, a byt i všecken dobytek strávili, že vzteklosti puzení jasně i koně i jiná nečistá zvířata jisti budou, než aby od obležení ustoupili; zapřisahli se, že všecky obyvatele mužského pohlaví od třetího roku zabijí.

Ale Hospodin zmátl úmysly pekelných knížat, že do jámy, kterou jiným kopali, sami padli. Dal jim jakýsi šlechtic Přibík z Klenového radu, aby v ten čas, když stará zásoba obilí strávena bude a nové obilí ještě nedozraje, na město z nenadání úderili, že sotva do ní se udrží. Však tentýž šlechtic, spatřiv věrnost i stálost Plzeňských, zradil bludaře, a háje měšťanů, s nimi vítězství dobyl.

Obležení se však začalo roku 1433., dne 15., měsíce července, na den rozeslání evangelie Páně, a první zástup nepřátel byl těch, jimž říkali „Polníci“, protože, jak do města uvedení jasně vyznávali, přes dvacet let pod střechem nebyli. Nazývali se tak „Kasalíci“, protože, až pod hedra jasně opásání, krátkého oděvu, který jim nad kolena sahá, užívali. Ti na znamení své srdatosti rámě neozbrojeno, a jak mohlym plátnem oděno majíce, bojovali. Jejich zbraň byl meč neb nůž. Byli se mezi muži a divoci, jež mnozí vřím právem „Polníky“ jmenovali. U Škvřána své zbraň rozbili. Jejich vůdčové byli Prokop Holý, zvaný Prokúpek, a Bedřich, kteří jasně vřím jasně pak vůdci zákeřníků, vražedníků a země České nejukrutnějšími nepřítelemi se stali.

Pražané, kteří sami šibenice zasloužili, položili se „u šibenice“, jsouce nepřátely pokoje a všecko, což šlechtného jest, v nenávisti majíce, řídvali se dříve starými obyčejí a dobrými zákony, ale po hanelném usmrcení šlechtných otců, dle Rokycanova návrhu, bezbožní mladci chvátali do záhuby. Když však z města na ně Plzeňští silně doráželi, přeložili se na místo, kdež „u Lazara“ ve Vídni říkají. Zbory Žateckých a vojínové těch měst, která se k nim přidala, usadili se na vrchu Věch svatých a nic si z toho nedělali, že poškvřňují svatyně těch, s nimiž v nebi přebývatí chtěli. Staro-táborští se svým vůdcem Kerským a s ostatními svými společníky na vrchu svatého Mikuláše své stanoviště měli.

Právě při jejich přístí přitáhli jim na pomoc Syrotci, lid to divoký s vůdcem Čapkem. Syrotci se nazývali, že zbaveni jsouce vražedníka Žižky, nad ztrátou jeho truchlili, jakoby byli otce ztratili. Těmito vojsky město obklíčeno a souzeno bylo, příkopy a hradbami dokola jsouc obeháno, že žádný z města přehnouti nemohl. Mezi těmi hradbami vystavěli bašty; první u mostu, blíž láznice, druhou na vršku nad vodou Soběkurského, třetí na Litické silnici, a ta byla nejpevnější; čtvrtou u chmelnice Petrovy; pátou u Kamence, šestou na cestě vedle Trojanské zahrady; sedmou u vrb skalných, osmou u málomocnice a poslední u sv. Mikuláše.¹⁾

Tyto příkopy nesnadno bylo zkaziti, což vyzvědači z města vypátrali. Počet těch, jenž při obležení v táborech a v náspích byli, byl do 36.000 ozbrojených mečí, kopími, praky, cepy a p. Tato vojska rozloživše se bojovala 9 měsícův a 23 dny; naši pomoci s nebes očekávající, zmužile odporovali. Jakých ale ukrutností bludaři se dopouštěli, kdož vysloviti může? Žádnému stavu, žádnému pohlaví neodpustili. Jen tehdy se smílovali, když již zabítí nemohli; chudému ničehož nevzali, poněvadž nic neměl. Z města-li kdo vyšel a byl jat, tomu ruce usekavše, nos i uši urezavše, zpět posílali, křesťana tak z lásky zohavivše. Naši, aby jim stejnou měrou opláceli, jednoho vojína žateckého z vězení vyvedli, ruce mu mečem utali a okolo krku je zavěsivše, z města do tábora jej vyhnali.

Pohledem na něho, bludaři se zhrozivše, trochu v ukrutnosti své ulevili, ale nemohouce své zuřivosti krví nasytiti, na jiná muka pomýšleli. Zajavše muže z města vyšedšího, ruce i nohy mu svázali a pověsivše ho, stoličku pod jeho nohama odtáblí, v kterýchžto mukách tak dlouho visel, až skonal. Jiným spiatým psiho masa k jídlu podávali. Ani ženského pohlaví zuřivci nelitující, ženy do sudu smrdutého zabeďnivé, s vrchu svalili. Jiným nosy ohnutým nožem rozštípli, a z nich sobě posměchy dělali; ještě podnes jsou dvě ženy na živě na svědectví neslychané této ukrutnosti. Jini v tmavém žaláři jsouce moření hľadem své kožichy jedli, aby sprachnivělou koží hlad zahnali. Těmi ukrutnostmi je doháněly, aby k nim se přidali; však Plzeňští věrní jsouce své víře chtěli raději pro Krista umřítí, než s bludaři živi býti.

Považte při tom oněch ukrutníků zaslepenost, pro kterou by byli do ohně šli. Naším zajatým na hod Boží velikonoční dali do sytosti jísti, ale nápoje jim

¹⁾ Professor Sedláček udává jmenovaná místa jak v listině a starých rukopisech se dopřítí mohli, následovně:

1. bašta naproti láznici byla proti nynějším masným krámům, kudy také Mansfeld roku 1618. do města se vedral;

2. bašta byla na vršku nad vodou Soběkurského. Jméno měšťana tohoto za tehdejších časů v městských knihách velmi často se uvádí a ona bašta ležela asi naproti nynější panské cihelně, blíž vojenské plovárny.

3. bašta stála na Litické silnici na návrší za svatou Trojicí, kde se nyní na Borech říká.

4. bašta byla u chmelnice Petrovy, snad tam na Škvřňanské cestě za Skalkou, kde se položil Prokop Holý se svými Polníky a kde i Mansfeld později své stany rozbil;

5. bašta na Kamenci byla buď na Vinicích, aneb pod Lochotínem;

6. bašta u zahrady Trojanovy stála asi nedaleko kostela Věch svatých — tam se položili Žatečtí;

7. bašta u vrb skalných, neb jak se slovo Petridua také přeložiti dá, u vrb Petrikových neb Petrovicových, stála as tam, kde říkají nyní „v ráji“.

8. bašta v málomocnici, byla as někde na těch místech, kde stávala nemocnice „Lazaret“, na levé straně podle cesty z Plzně k Doubravce vedoucí, na břehu řeky Úslavy.

9. bašta stála u sv. Mikuláše, tam polem ležli Staro-táborští.

Tyto bašty tak byly mezi sebou spojeny, že zvonečky zavěšené, jak se jen provázek pohnulo, zazvonily a každého vycházejícího prozradily. Husitských příkopů stopy až podnes lze spatřiti. Byly s každé strany tak hluboké, že spadl-li člověk do nich, bez pomoci vyváznouti z nich nemohl.

odepřeli, dávajíce tím na srozuměnou, že jako člověk tělesný, byť se i dosti najedl i bez pití nemůže živ býti, tak i duchovní člověk nejen pod jednou, ale pod obojí musí přijímati, aby života věčného dosáhl. Tito ubozí žízni umoření jsouce, s hrůzou to vypravují svůj moč pít, až zemřeli. O nesmyslní lidé s jejich pletichami, kt. ti pokrm nejsvětější k masu zvířecímu přirovnávají! Tak hledí pobožných a sprostých lidí podskočiti a navěří, že by v nejsvětější svátosti oltární pravý Bůh přítomen byl, ale jen jakási milost se udělovala těm, kteří pod obojí přijímají. Pán praví: „Bude-li kdo jísti chléb tento, živ bude na věky“. Jest-li že jí, živ bude; o pítí hadné zmínky Pán nečiní, na tom tedy život nezáleží.

Poslyšte i více o jejich nevěře a kdo bystřejšího rozumu jest, suď z toho, co se přihodilo, o tom co se stane. Jednou radice se ve sněmu pravili: Co učiníme? Tř se něčeho nehrozí, jejich tvrz jest pevná a oni k bojování jsou hotovi. Stavme se, jakobychem pokoje milovní byli a učinme s nimi smlouvu, že je propustíme. Až je zcela podmaníme, tu teprv shrů se meč náš na jejich hlavy. Tak si bezbožníci amyslili, ale Svrtecí zhatili jejich neslechetný úmysl, podvod se vyrazil a Bůh vytrhl z nebezpečnosti svůj lid. O strážce ukrutného podvodu a hanebnosti mrzké, tys myslil tímto áskokem víru Kristovu vyhubiti? Toli jest tvůj ošemetný pokoj? Políbením-li beránka zraditi miníš? Už se, dobrý měšťane, opatrnosti z tohoto jednání nepřátel. Zde nahlédnouti můžeš, jak oni smlouvy uzavírají, přísahy skládají a přísahy ruší; na jazyku mají meč, ale v srdci skrytý ječ, aby vas ním v pohodlný čas otrávil. Tak i smýšleli, když v čas příměří o pokoj jednali. Jednoho z nepředsedajících měšťanů do města se navracejícího někdo ze zadu šípem postřelil, aby se patrně poznało, že ani přirozeného práva, ani přísahou stvrzených umluv nešetří. Zde o jejich způsobu bojování jen něčeho jsem se dotkl; nyní povim jak našim měšťanům šťastně se vedlo a jak podle zákonů ve svém jednání pokračovali.

Nepřátelé metajíce z praků kamení a železo do města ničeho nepořídili a jen jediný člověk z neopatrnosti o život přišel; velikým kamenem do hlavy jsa udeřen skončil. Ostatní ale kameny, které na ulice neb na střechy dopadaly, byť i mezi lidi padly, žádnému neškodily. Jedna věc jest zvláště hodna poslechu. Dva chudí nemocní leželi na jedné posteli; tu kámen z děla k nim přiletěl, peřinu z nich odhodil ale žádnému ani dosti málo neublížil. Mnozí lidé došli té milosti Boží pro zasluby svatých, že s nich svrchní šaty často kámen strhl a přec je neporanil. Na den zřetování blahoslavené Panny Marie, když se služby Boží prospěvováním k Panně Marii v tomto chrámu Páně prodloužily, padla sem koule a rozstříkla se, aniž koho poranila, protože blahoslavená Panna je chránila. Také oheň ve dne i v noci do města z děl házeli, však věrný strážný na věži hned ukázal, kam ohnivý up padl, aby škoda se nestala. Jak měšťané pečliví byli, můžeme z toho poznati, že ani ve dne, ani v noci, pokoje a stání nemajíce, buď na ulicích, buď na hradbách na stráži byli, strážajíce se, tak že náměstí travou porostlo. Jediné kněží a někteří osobovně domy opatrovali. Kohokoli z bludařů chytli, do starých studnic je házeli se slovy: „tady skákej“. Takovým způsobem naplnili mnoho studnic, kde až podnes má česká hůjka.

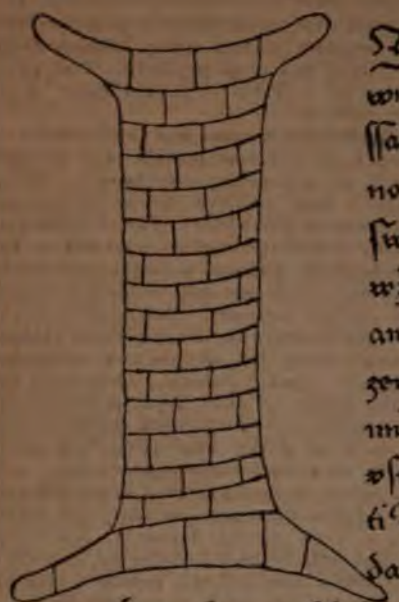
Kdyhych všecko vyprávěti měl, den by uplynul a noc by nás překvapila. — Jaká vždy statečnost a vytrvalost se jevila, kdož jest sto, aby vypsal? Když mnozí hladem mrouce do tábora nepřátelského prchli a bezbožnost mezi těmi ukrutnými lidmi spatřili, i haň se navrátili a chtěli raději hladem umřít, než aby jejich jedem se sakzali. Kolem a kolem byly uzavřeny silnice a cesty, aby žádný ani z města ani do města jíti nemohl a když lidé ukrutným hladem souzení byli, v té bídě ani se Bohu ani na bližní nezapoměli. Ustrnuli se nad svými bližními obzvláště nad trdžní. Uteklo se k nim více než tři sta kněží, z těch někteří brali svou potravu a obecně spíše, kteří si musili chleba vyprositi, těch nikde nevyháněli, ale laskavě s nimi zacházeli. Vidouce, že hlad se zmáhá, mnozí dobrovolně z města vyšli. Kněží se modlili a měšťané s vojáky bojovali. Zkusiv je Hospodin jako zlato v ohni, a spatřiv jejich věrnost a stálost, smiloval se nad nimi. Když páni Maynhard a Ptáček boživi hladu prosáhledovnici nové město pražské, kde se Táboři usadili, opanovali, měško všecko, slyšíc tu zprávu, uleklo se. Chtíc Novému městu ku pomoci přispěti, varhlo od Pízně následujícího roku, devátého máje, který jest den dnešní.

Tak osvobodil Hospodin svůj lid. Aby svou zamilovanou Pízeň z nebezpečnosti vytrhl, obouřil Prahu vítěznými pány. Ačkoli jste tento den vždy Bohu prosáhledovali, přec jste skrze nejdůstojnějšího Pána kardinála S. Angěla odpustky na tři dni po něm od Svátosti Papežské obdrželi.

Prostě radujte se měšťané, že jste na dnešní den z rukou zuřivých bludařů vytrouzení byli a tento slavný den na věčnou památku jakožto nový svátek oslavte a jej vždycky vysoco sobě važte.

UKÁZKA NEJSTARŠÍHO TISKU PLZEŇSKÉHO.

ZAČÁTEK KRONIKY TROJÁNSKÉ.

Několik davně vězpy no
 wmy druhdy zapadagi. W
 šak me ktere vězpy davně daw
 no gsu pomnuly. Kterez to
 swu velikosti duostopy gsu
 wždy žiwucie pamieti. Ze
 am gich wetchost slepym vhrz
 zemim mnoz zahladi. W
 mnuleho času wetcha ta
 w snulu mi gediwosti zawzre-
 ti. Neb trwagi w nich drzewe
 dalych vězpy welebnoſti w-
 lawna ž po niname. Edyž to před kow kupotomim rzez
 bywa wiernym piſmem poſlana. W dawnych s kla
 dagow wierna popſanie ktemžto swym zachowanim
 minule vězpy iakožto přítomne žyepnie okazugi.
 W muzow ſtatežnych kterežto dluhy ſwieta wick
 dawno ſtize ſmrt pohlal. Bedliwym knih gitanim ži
 w obrazy duchom naſſim oznamu ge. W tož. W
 paſkeho. W iſta zuſſenie neme hodue by ktereho dlu
 heho času. wicku wetchosti bylo zahlazeno. Nez aby
 wſtawicžnym žpominanim k wicko namyſli lidſke. W
 mnohych piſazow ruka wiernym piſmem ge popſala
 Wnozy take s kladagi te to přiřody ſtalu prawdu
 obyčejem hergowym wrožlicžna podobenſtwie gsu
 přetrawali. Take že gsu s hledany neprawdy. W
 w myſlene baſnie ſepſawſſe. W žymžto zaſwých

Vedle bouřlivých událostí politických zaznamenati dlužno i zjev r. 1468 v kulturní historii veledůležitý. Sotva první výtisky knih v Mohuči a Bamberce zhotovených byly na světlo vydány, ana v Plzni založena byla první česká knihtiskárna, v které již roku 1468. vytištěna byla kniha dosti obsáhlá a zevnější úpravou v tehdejší době vynikající. Jest to Kronika trojanská, kterou roku 1287. Quido de Columna Messanensi na základě řeckého Dykta a Dareta Trojského latinským jazykem sepsal. Rozkazem Petra Zmrzlíka ze Svojsína, nejvyššího míncmistra království českého, byla tato Kronika asi v prvé polovici XIV. století od kohosi neznámého do češtiny přeložena a od českého rytířstva s velikou zálibou čítána. Není ovšem ku pravdě podobno, že by byli první čeští knihtiskaři počali dílem tak objemným (390 stran čítajícím) a co do typografické úpravy dokonalým, které se vyrovná všem drobnoliterárním tiskům mohučským oné doby. Avšak tato vzácná památka prvního tisku českého, která našich dob pouze ve třech výtiscích dosud známých se dochovala, má všechny známky nejstaršího prvotisku českého, jakož Ungar, Hanka a novější kritikové v tom se shodují. Kdo však byl onen muž, jenž v Plzni s takovým úspěchem jal se knihtiskářství provozovati, o tom nám ani písemné památky XV. věku, ani nejstarší prvotisky plzeňské beze jména impressorova vydané zevrubnějších zpráv neposkytují. S jakým zdarem umění knihtiskářské v Plzni hned zprvopočátku bylo provozováno, tomu nasvědčuje bohatství a rozličnost písma, kterým Plzeň již tehdá nad ostatní tiskárny XV. věku vynikala. Tisklo se zde hned zprvopočátku sedmými rozličnými typy a to prvními pěti písmi tištěna byla, pokud víme, vždy jen jedna kniha: I. Kronika trojanská, II. Nový zákon (Dlabačův), III. Passional, IV. Nový zákon z roku 1475. V. Statuta provincialia Arnesti z r. 1475 a Missal z r. 1479. Dvěma posledními druhy písma již více knih vytištěno.

První jmenovaný knihtiskař plzeňský jest Mikuláš Bakalář (vlastně Mikuláš Štětina), který od roku 1498. až do r. 1513. v Plzni knihy tiskem vydával. Jak horlivá byla jeho činnost typografická, vysvítá světle z toho, že jen roku 1498., pokud víme, vytiskl sedm rozličných spisů dosti obsáhlých.

Prvotisky Bakalářovy zachovaly se nám následující:

1. Život Mohameta a jeho učení.
2. Traktát Tomáše Kempenského o následování Krista pána.
3. Lucidár.
4. Traktát o svátosti oltární.
5. Traktát o zemi svaté.
6. Podkoní a zák.
7. Zlomek (o 4 listech) většího díla, jehož titulu nelze udati.
8. První tištěný kalendář český.
9. Adamův život. (Všechny tyto spisy vytištěny Bakalářem r. 1498).
10. Žaltář. Tištěn r. 1499.
11. Poncianus. (Propovědi i skutky sedmi mudrcův).
12. Knihy čtvery.
 - a) Sv. Jana Zlatoústého o napravení padlého, které přeložil Viktorin Kornel ze Všehrd r. 1495.
 - b) Sv. Jana Zlatoústého knihy jednající o textu, „že žádný nemůže uražen býti od jiného než sám od sebe“. Přeložil Řehoř Hrubý z Jelení r. 1497.

c) **Knihy sv. Cypriana, kteréž psal k Donatovi o potupení světa.**

Přeložil Corn. Viktorin ze Všehrd.

Tyto knihy tištěny byly r. 1501.

13. **Knížky o rádném mluvení a mlčení mistra Alberta.** Tišť. r. 1502.

14. **Spis o nových zemích a o novém světě.** Tišť. r. 1504.

15. **Baarlaam a Josafat.** Tišť. r. 1504.

16. **O čtyřech stěžejných ctnostech.** Tišť. r. 1505.

17. **Spisy J. Wolfganga Bosáka.**

18. **Knihy žalmové.** Tišť. r. 1508.

19. **Knihy o jednom rytíři, jenž jest byl veliký landfarer.** Tišť. r. 1510.

20. **Knížky o artikulech víry.** Tišť. r. 1510.

21. **Vocabularium, cui nomen Lactifer.** Tišť. r. 1511.

22. **Román o Alexandru Velikém.** Tišť. r. 1513.

Po Mikulášovi Bakalářovi tiskli v Plzni české knihy Jan Pekk a Jan Mantuan. Tito knihtiskari byli prvotně v Norimberce usedlí a přestěhovavše se do Plzně společně vydali tu, pokud víme, as dvanácte českých spisů tiskem. — Posledním knihtiskarem plzenským v XVI. věku, o němž se nám zachovala zpráva, byl Tomáš Bakalář, který vytiskl roku 1533. v Plzni „Zahradku duševní“, a od té doby není již zmínky o knihtiskárně plzenské. Teprv počátkem minulého století byla zase nová knihtiskárna v Plzni zařízení.

Roku 1468. ve středu před zvestováním Panny Marie v postě odkázal Ambrož, měšťan v Plzni, kazateli kostela sv. Bartoloměje 12 grošů platu ročního.

r. 1469 Roku 1469. dobýval Matias Korvínus, král uherský, s prudkým ale marným násilím Hradistě na Moravě. Po te svolal sněm do Olomouce, kde mu panové česká a moravští sblížili, že za jeho živobití žádného jiného za krále mít nebudou. Při této příležitosti dne 1. května r. 1469 král Matias za to, že Plzeňští, když on na rozkaz papežův ujal se katoliku v Čechách a na Moravě, ochotně jej za krále svého uznali a jemu se poddali, daroval rychtářství v Novém Plzni, kteréž spadlo na krále, poněvadž dratel jeho Ondrášek Oremus přial se k nepřítelům jeho, obil same i s dímem v městě i se všemi požitky a platy zvláště ve Staré Plzni a dovolil, že Plzeňští mohou ze středu svého svobodně sobě rychtáře vybrati. List list na pergam. 16. řádk. an. r.

Roku 1469. v pátek na sv. Blázev odkázal kněz Ondrášek z Klenic, zakly farar plni. ky, kostela sv. Bartoloměje 10 kop gr. platu ročního, 4 ozrady, káňk stříbrny a 3 d.

r. 1471 Roku 1471. dne 22. března, venaral Jiri Podiebradsky, král český, k tomu, že by plzeňští, kostelem se kapucelu sama odporovala, slavně od svých potroba byl.

U zasedení tento čas stal plni. při Plzeňský, h Jaroslav, nejstarší syn z rodiny Strahovského, hejtman okresu Plzeňského.

Jestli za z. a. na krále Jirho Plzeň zjevně podporovala jedno z ktera s kraem Matiasem proti Jir. mu valčila; také mi

Plzeň na sjezdu v Olomouci r. 1469. zástupce své a volila s Budějovickými Matiaše za krále českého.

Matiaše přidrželi se pak Plzeňští také proti Vladislavovi, nástupci Jiřího Poděbradského, a bránili se z počátku proti nepřátelům Matiašovým vlastními žoldnéři. Časů toho měl Matiaš v Plzni takový vliv, jaký vůbec mohl mít v městě mimo obor působnosti jeho stojící.

Zachovala se zpráva, že jmenoval v Plzni muže sobě milého hofrichtérem. Roku 1471. byl jím Jan Laštovice. I hleděl také vlastní posádkou utvrdití moc svou v Plzni a v okolí. Když dal vědět o tom Plzeňským, vymlouvali se tito, že přijmou cizí žoldnéře, až by jim to od nejvyššího hejtmána, Bohuslava ze Švamberka, rozkázáno bylo.

Roku 1472. ve středu před letnicemi odkázalo více soukenických r. 1472
mistrů 12 kop grošů česk. k vydržování oltáře sv. Petra v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1475., dne 15. listopadu, udělili kardinálové Bartoloměj. r. 1475
Štěpán, Ansios, Antonín Jakub, Jan a Theodorich k oltáři, který Vít Jan a Marta, manželka jeho, ku počtě P. Marie, sv. Jakuba, Tomáše, Pavla, Víta a Ursuly ve farním kostele v Novém Plzni zříditi chtěli, na jisté dni 100denní odpustky. (List. lat. na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1475., dne 26. srpna, udělili kardinálové Bartoloměj, Filip, Štěpán, Ansios a Jan, 100denní odpustky všem věřícím, kteří by kostelík sv. Jiří a sv. Vojtěcha v Kostelci v jisté dni navštívili.

(List. lat. na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1477., dne 26. října, potvrdil král Vladislav Ondráskovi r. 1477
Oremusovi z Prahy a Regině z Kolína nad Labem, manželce jeho, všechna privilegia od předešlých panovníků Karla, Václava, Sigmunda, Ladislava a Jiřího na rychtářství v Novém Plzni daná. (List. lat. na perg. ve zd. arch.).

Roku 1477. psal Matiaš podruhé Plzeňským, divě se tomu, že by se poslouchati chtěli hejtmána, než pána svého dědičného. Vyčítá jim dále, že nedbají vlastní své potřeby, ježto on lidi své k obraně jejich jim posýlal, nákladův velikých nelituje a užítku svého v tom nehledaje, že Plzeňským proti nepřátelům vždy rád nápomocen byl. Proto přikazuje, jakožto pán „dědičný“, aby žoldnéře jeho k sobě přijali a nebáli se od uch. útisku nějakého, poněvadž mají jim býti bez překážky a beze škody, též k obraně a ku pomoci.

Toto vojsko Matiašovo dostavilo se právě v čas, neboť již roku 1478. vypraven Burian z Gutšteina asi s 5000 branného lidu proti Plzni, sál se s tak slabým vojskem ovšem nadarmo pokusil, neboť Plzeňští učinili výpad z města, přes 600 mužů pobili, velikých škod nadělali a zbytek vojska Burianova pryč odtud odehnali.

Roku 1479., když se stalo úplné narovnání mezi Matiašem a Vladislavem, r. 1479
smlouva, smloučeno i to, aby Plzeňským chování jejich posavadní odpuštěno bylo. Plzeňští podali se Vladislavovi.

téhož Ondráška všech práv i privilegii i listů, kteréž jich předkové na témž rychtářství města Nového Plzně měli, od téhož krále Sigmunda předků, králů českých, potvrditi jest ráčil. Item zápis nejjasnějšího císaře Sigmunda prvé psaného, krále českého etc., kterýmžto jeho milost dříve dotčené Regině, rychtářce téhož rychtářství plzeňského, potvrditi jest ráčil. Item list a kšaft již psané Reginy, jimžto poručila jest a odkázala rychtářství plzeňské Ondráškovi, muži svému, a Albrechtoviz Týnce, sestřenci svému. Item zápis téhož císaře Sigmunda, kterýmžto zápisu toho, kterýž jest prvé jeho milost na to rychtářství plzeňské vydal, Václavovi a Ondřejovi bratřim i také kšaftu toho výše dotčené Reginy rychtářky jim potvrdil jest. Item list smluvný a též rychtářství mezi Albrechtem z Týnce a Ondřejem častopsaným z Hodušic rychtářem v Novém Plzni. Item list a kšaft téhož Ondřeje rychtáře plzeňského, jimžto dáva mocné paní Lucii dceři své a Buškem nadepsaným v rychtářství výše psané plzeňské učiněného nám potvrditi a plně k tomu své povolení dáti ráčiv, všecko právo i zápis i listy na to svědčící na nás přenesti jest ráčil. Item zápis poslední nejjasnějšího knížete a pána pana Vladislava krále českého a markrabě moravského pána našeho milostivého, kterýmžto jeho milost všech zápisův od předků mnoho milostí na častopsané rychtářství plzeňské proších a svědčících milostivě nám potvrditi jest ráčil, jakož pak tiž zápisové a listové všickni již vypsání, to všecko gluběji a šíře v sobě zavírají a svědčí, dali jsme dobrovolně i moci tohoto listu s naší a plnou dobrou vůlí dáváme opatrným pánům purkmistru a konšelům i vši obci města Nového Plzně nynějším i budoucím moc i naše všecko právo, které jsme k již jmenovaným majestátům, zápisům a listům rychtářství k domu i louce měli sobě tu již ani dědicům svým a budoucím nic nepozůstávujícíe na též město i měšťany a jich budoucí přivášejíce a sami ze zápisů, listů dřív dotčených a rychtářství v nich zapísaného a domu i louky se všemi našimi budoucími zbavujeme a odřikáme, nebo nám již zato za všecko od týchž měšťanů plzeňských dvanácte set zlatých uherských za zlaté, na rázu i na zlaté pravých, dáno jest a zaplaceno úplně. A jestli že by se ještě kteří listové takovi kdy zjevili, ježto by se rychtářství toho často psaného dotýkali buďto království neb městství neb jiní kterikoliv takž i s přivěšenými pečeti ty všecky takové listy i s právem jich, jakožto nám příslušné kvitujeme, věčně moříme, tak aby proti měšťanům plzeňským i jich městu věčně moci ani práva neměly žádného, neboť i žádný k nim práva aniž které spravedlnosti již dále nemá, než oni převěští měšťané a jich město. Na potvrzení i budoucí paměť toho my Ondřej Oremus a Reginou, manželé svrchu psaní pečeti naše vlastní dali jsme k tomuto listu přivěsiti, dobrovolně prosivše urozeného pána pana Jana z Řičan a z Hrádku urozených panoší Jadricha Amchy z Borovnice a Arnošta z Věznfk, že jsou také pečeti dali jim bez škody na svědomí podle nás přivěsiti k témužto listu, jenž jest dán léta od narození syna Božího tisícího čtyřstého osmdesátého ten pondělí po sv. Jiří.

Listina krále Vladislava tuto kupní smlouvu stvrzující jest též ve nejším archivu a zní v novější češtině takto:

My Vladislav z Boží milosti král český, markrabě moravský, lucemburský a slezský kníže a lužický markrabě oznamujeme tímto listem všem, že přistoupili jsou před nás někteří měšťané města našeho Nového Plzně věrní naší milí a zpravili jsou nás, kterak jsou učinili smlouvu a trh s vůlí a rozkázáním opatrných pánů purkmistra a konšelů i vši obce téhož města Nového Plzně věrných našich milých se sluvěným Ondřejem Oremusem, věrným našim milým z Prahy a Reginou, manželkou jeho z Kolína nad Labem, nábožnou naší milou o rychtářství tu v Plzni i se vši příslušností k témuž rychtářství příslušící a o dům tu v Plzni i o louku, tak že jsou od téhož Ondřeje a Reginy, manželky jeho, všecko právo jich koupili za dvanáct set zlatých uherských dobrých a též Ondřej s Reginou, manželkou svou, že jsou jim to právo své i všecky listy, kteréžto jsou měli, předků našich králů českých i také všecky jiné listy, ježto měli na to rychtářství témuž purkmistru i konšelům i vši obci jmenovaného města Plzně vydali a na ty všecky listy a na své právo udělali jsou list dobré vůle na pergameně s vysutými pečeti vedle řádu a obyčeje země české, jakož pak tu všickni listové ty věci šíře a světleji v sobě drží a zavírají, a prosili jsou nás svrchupsaní měšťané, abychom jim k tomu trhu povolení naše dali a toho potvrditi ráčili; my v tom znajíce jich slušnou prosbu i také pro jejich věrné služby, které nám činí a potom, aby tím lépe nám mohli sloužiti

s dobrým rozmyslem a radou věrných našich mocí královskou již psaným purkmistru, konšelům i obci svrchu dotčeného kupení i také všech listů předků našich králů českých slavné paměti, kteréžto mají na to rychtářství a všech jiných listů svědčících na též rychtářství se všemi jeho příslušnostmi ve všech listech, článcích, klausulích, tak jako by tuto slovo od slova vypsány byly, potvrdili jsme a tímto listem potvrzujeme k tomu povolení naše dávající a své při tom zůstavujeme milostivé všecko právo, těmi všemi listmi svědčící na již psané purkmistra, konšely i všecku obec tímto listem převádíce a přenášejíce, tak aby oni to rychtářství se všemi jeho příslušnostmi, poplatky a požitky i také ten dům a louku měli a drželi a toho požívali bez naší a budoucích našich králů českých i všech jiných lidí všeliké překážky dědické a to nyní i po věčné časy budoucí. A jestliže by kdy kteří listové nebo zápisové buďto předků našich králů českých nebo kohožkolivěk jiného byly nalezeny nebo optány, kde i koho již se dotýče, již psaného rychtářství s jeho příslušnostmi i také domu a louky, ty všecky listy kazíme, moříme a v nivec obracujeme tímto listem, aby žádný neměl ani míti mohl mocí ani práva těmi listy proti tomuto našemu listu i také proti všem svrchu dotčeným listům týmž Plzeňským i jich budoucím ve všech svrchu psaných věcech zmatku a překážky činiti, ale vždy oni při těch věcech dědicně i budoucně aby zachováni byli, příkazující podkomořímu našemu i jiným všem úředníkům našim nynějším i budoucím, aby již psaným purkmistru, konšelům i vši obci často psaného města Plzně unyějším i budoucím držení a požívání již psaného rychtářství se všemi jeho příslušnostmi i také s domem a loukou nepřekáželi a překážeti nedopouštěli, jinak toho nečiníce a to pod uvarováním hněvu našeho i budoucích králů našich českých.

Tomu na svědomí pečeť naší královskou jsme přivěsili k tomuto listu.

Dán v Praze v pátek před sv. Filipem a Jakubem, apoštoly božími, léta božího 1480. království našeho léta devátého.

Ad relat. dmni. Samuelis de Hradek et Valočov
regui Bohemie subcamerarii.

r. 1481 Roku 1481., dne 4. dubna, potvrdil král Vladislav rezníčkům plzeňským privilegium, které jim byl král Jiří dne 8. dubna roku 1459. udělil. (List. lat. na pergam. jest ve zdejším archivu).

Roku 1481., dne 13. dubna, potvrdil král Vladislav obci města Nového Plzně všechna privilegia od králů Jana, Karla, Václava, Sigmunda, Albrechta, Ladislava a Jiřího propůjčená a zvláště zlatou bullu Sigmundovu. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

r. 1482 Roku 1482. ve středu před sv. Vavřincem zavázal se Jan Kumpán půl kopy gr. kazateli fary v Plzni platiti.

r. 1483 Roku 1483. vypukl v Praze krutý mor; král Vladislav odebral se proto i s dvorem svým do Plzně a když i zde počal mor rádití, odebral se do Moravy.

r. 1484 Roku 1484. v pátek před sv. Jakubem, apoštolem Božím, dosvědčil Vít, soukeník, že obci Nové Plzni dal hlavní list na 19 kop gr. platu ročního ve vsi Nevřemé, z kterýchž peněz má obec 15 kop platu ročního platiti kaplanu kostela sv. Bartoloměje a ostatek na ozdoby oltáře sv. Trojice a Navštívení Panny Marie obrátiti. Svědkové: Levý z Mašfova, místosudí království českého, Ondřej z Tišnova, místopisář desk zemských, Jošt z Tupadel, Václav a Petr, bratří Ebrzvinové z Hradiště.

Roku 1486. ujistil Jiří, bakalář sv. Theologie a provinciál řádu r.1486 dominikánského, údy bratrstva sv. Barbory v Plzni, že za jich dobrodiní konventa dominikánského v Plzni učiněná na ně při všech mších sv. a jiných pobožnostech vzpomínáno bude.

Roku 1487, ten čtvrtek před sv. Duchem dosvědčují kněz Štěpán r.1487 toho času farář v Kostelci a kněz Ondrášek z Tachova, toho času oltářník v Nové Plzni, že Markéta Hostalková z Boškova odkázala kostelu sv. Jiří dvě kopy grošů míšenských a ostatní svůj statek i s listem od pana Jindřicha Rusa z Čemína na 14 grošův míšenských odkazuje Janovi a Dorotě, manželce jeho sestřenicí své, kterýžto Jan spolu i poručníkem býti má jejího statku. Svědek Vavřínek, probošt špitálu plzeňského.

Roku 1487, v pátek na sv. Matouše apoštola Božího známo činí Bárta Úterský, rychtář, Šimon Blažkův, toho času purkmistr, a Heřman z Zernovnika, že Vít, soukeník, odkázal kaplanům k svému oltáři 30 kop grošů míšenských do roka, tři kopy grošů na lampu k tomu oltáři 24 grošů míšenských ročně k rozžihání lampy té, pak žákům školy dvě kopy grošů ročně na maso a jiné potřeby, začez mají žákové každý den u jeho oltáře antifonu zpívati, což pak v Nevřemi platu zbývá, aby na kostelní šatstvo k jeho oltáři obráceno bylo, z ostatního pak jeho statku má se dáti poručníkům jeho po 5. kop. grošů a kaplanům a kostelu sv. Bartoloměje na záduší na mši za jeho a za duše předků jeho, kteréž svrchupsaní kaplani sloužiti mají. Poručníky kšaftu svého činí Jana Fegala, Tůmu Lemberka a Jana Ryska.

Roku 1487, ve středu před sv. Václavem vyznávají purkmistr a konšelé města Plzně, že prodali 20 kop grošů míšenských platu ročního Víta, soukeníkovi, za 500 zlatých uherských, kteréžto 20 kop se mají méně vypláceti na kaplanství kostela sv. Bartoloměje a sice kaplanu oltáře svrchupsaného Víta 15 kop, 3 kopy na lampu a 2 žákům, kteří mají každý den po mši sv. antifonu mariánskou zpívati.

Svědkové urození panoši: Jan Cehince z Řičan, Jindřich Rauf z Čemína, Jan z Dupova, Jan z Bratronie, Kristofor Ucházek z Kračina a Vidicích a Jan z Hodušic a z Chválenic.

Roku 1487., dne 15. listopadu, král Vladislav k žádosti obce Nového Plzně změnil dosavadní obyčej v městě zachovávaný, dle kterého když kdo chtěl kšaft činiti, přítomen býti měl rychtář a někteří konšelé. Dle nového ustanovení měl býti při kšaftech toliko purkmistr a někteří konšelé; nemohl-li by purkmistr, tedy měli nejméně dva konšelé přítomni býti. (List česká na perg. v zdej. arch.).

Roku 1490, ve středu po sv. Urbanu papeži, zavázal se Briek r.1490 konšelův řečený Okřínek, platiti 15 grošů k oltáři sv. Blažeje v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1490., dne 23. dubna, vyslal král Vladislav Beneše Kolovrata křesťanského a Albrechta z Leskovce, podkomořího, aby srovnali rozepří

mezi obcí plzeňskou a cechem řeznickým, povstalou za příčinou prodávání masa v sobotu od lidí hostinských. I srovnáno to tak, aby

1. lidé hostinští aneb huntéři domácí pouze v sobotu mohli maso svobodně prodávati,
2. měšťané, aby nadělali krámcův, z kterých lidé přespolní a domácí huntéři mají platiti po širokém groši každou sobotu;
3. mistři řezniční v městě bydlící mají si sami krámce udělati, z nichž však nemají ničeho platiti.

Listina česká na pergam. jest ve zdejších archivu a zní v novější češtině takto:

My Vladislav z Boží milosti král český, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd. oznamujeme tímto listem všem: jakož byla jest některá různice mezi opatrným purkmistrem, konšely i obcí města Nového Plzně věrným našim milým se strany jedné a staršími řemesla řeznického i tím vším řemeslem řeznickým tu v Plzni se strany druhé o freimark, nebo prodávání masa v sobotu lidem hostinským tu v Plzni i o některé jiné věci, my pak chcíce, aby ty věci mezi obojí stranou slušně srovnány byly, i poslali jsme mezi ně urozeného Beneše z Kolovrat na Libštejně a statečného Albrechta z Leskovce, podkomořího království českého, věrné naše milé jim to poručivše, aby ty věci mezi nimi urovnali, i zpravili jsou nás, že jsou ty věci mezi obojí stranou srovnali o jich vůli a že dali toho srovnání každé straně spis pod svým pečetěm, v kterémžto urovnání jest toto položeno: aby lidé hostinští neb domácí huntéři mohli maso voziti a svobodně prodávati, každý týden v sobotu toliko, ale žádný jiný den vedle toho spůsobu, jakož jinde huntéři nebo lidé hostinští, kdež jsou freimarkové nebo taková prodávání v městech uznají. A také měšťané krámcův nadělati mají takovým lidem hostinským i huntérům prodávání toho masa a což takových krámcův nadělají každý člověk přespolní nebo huntér domácí, kdož budou v těch krámech maso prodávati z každého toho krámce má dáti každou sobotu jeden groš široký český obci, než co se dotýče měšťanů řezníků, kteříž tu bydlejí, ježto právo tu v řemesle mají, ti mají sobě sami takové krámce zdělati a z nich nemají nic platiti; i prošení jsme, abychom to potvrditi a upevniti ráčili, aby potom v budoucích časech žádných zmatků nebylo, my k té prosbě jsouce milostivé nakloněni, s dobrým rozmyslem, radou věrných našich mocí královskou, již psané smlouvy mezi obojí stranou již jmenovanými Benešem a Albrechtem učiněné ve všech kusech, člancích a klausulech tak jakoby tuto slovo od slova vypsaná byla, potvrdili jsme a tímto listem potvrzujeme a je při tom stá-
tavujem, to při tom zvláště donucující, což se dotýče freimarku nebo prodávání masa v sobotu každý týden, aby hosté nebo lidé přespolní také domácí huntéři mohli svobodně to maso bez překážky prodávati, ale jiný den žádný a z každého krámce, v kterémžto budou maso prodávati, ježto těch krámcův měšťané nadělají, aby každou sobotu jeden groš široký český dávali k obci, než co se měšťanů řeznických tudíž dotýče, ježto právo k tomu řemeslu mají ti, což sobě tu krámcův k prodávání masa nadělají, k tomu freimarku nemají z nich nic platiti, a již chceme, by obojí strana při svrchu dotčené smlouvě i při těch všech věcech svrchupsaných zůstavení a zachování byli a to bez naší i budoucích králů našich českých i všech jiných lidí všeliké překážky nyní i po věčné časy budoucí, příkazující podkomořímu našemu i jiným všem úředníkům našim nynějším i budoucím, aby již psané měšťany i to všecko řemeslo řeznické při svrchu dotčené smlouvě i při všech věcech svrchupsaných zachovali jim v tom nepřekážejíce ani překážeti dopouštějíce po věčné časy pod nvarováním hněvu a pomsty naší i budoucích našich králů českých.

Tomu na svědectví pečť naši královskou kázali jsme přivěsiti k tomuto listu.
Dán na hradě pražském v pátek v den sv. Jiří, léta Páně 1490, léta království našeho léta devatenáctého.

r.1492 Roku 1492., dne 12. března, král Vladislav děkoval obci města Nového Plzně, že jemu dobrovolně svolila daň z piva vaření do roku podle svolení všeho království. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

r.1494 Roku 1494. ve čtvrtek před sv. Bartolomějem apoštolem Boř dosvědčují Jan Jílek, purkmistr, Václav Soukeník a Martin Poboř

konšelé přísežní, že Brikei Okřínek, měšťan, pravým trhem prodal kopy platu ročního za 11 kop grošů a 20 grošů míšenských kostelníkům u sv. Bartoloměje, kteří onu kopy rozdělili o sv. Havle a o sv. Jiří žákům školy ad Communitatem vyplácti mají, začez tito povinni jsou na hody Matky Boží hodinky zpívati.

Roku 1496. ve středu před hodem sv. Jana Křtitele Božího do r. 1496 svědčují Václav Soukeník, toho času purkmistr, Václav Chrt a Václav Penzl, konšelé přísežní, že Brikei Okřínek, soused jejich, prodal půl kopy grošů míšenských knězi, kazateli u sv. Bartoloměje, jakožto plat roční za 5 kop grošů míšenských, kteréžto paní Markéta Penzlková odkázala s tím závazkem, že kdyby snad onu dávku prodati chtěl, 5 kop svrchpusanému kazateli vyplatiti musí.

Roku 1496. ve středu po nalezení sv. kříže zavázal se Václav, tesař, měšťan v Plzni, faráři kostela sv. Bartoloměje platiti kopy grošů.

Roku 1497. v pátek po sv. Katerině zavázal se Jan Hrubý, měšťan, r. 1497 platiti ročně křížovníkům na faře půl kopy grošů.

Roku 1498. v pátek po sv. Prokopu zavázal se Vávra Žižka platiti r. 1498 ročně půl kopy grošů kazateli sv. Bartoloměje.

Roku 1498., dne 9. prosince, udělil Jan, biskup, 40denní odpustky všem, kteří navštíví oltář sv. Jakuba v klášteře dominikánském v jisté svátky. (Listina lat. porouchaná ve zdejší archivu).

Roku 1498. zavázal se Vávra Žižka, kolář, platiti křížovníkům na faře kopy grošů.

Roku 1498. vzniklo bratrství bratří sv. Jakuba v klášteře sv. Ducha u kazatelského v Plzni a to u oltáře sv. Jakuba, který oltář vystaven byl od zbožných měšťanů plzeňských. Bratrstvo to počalo s vědomím převora Michala, podpřevora Šebastiana a všech bratří klášteře sv. Ducha. Zakládací listina tohoto bratrstva jest ve zdejšímu archivu a zní v nejvyšší češtině takto:

My kněz Michal Cursor svatého písma a převor klášteře Svatého Ducha, zákona bazilijského, kněz Sebastian, subpřevor a německý kazatel, kněz Bohuše z Olomouce, kněz Petr z Basillie a kněz Jiřík, český kazatel i všecken konvent klášteře známého tímto listem, že léta božího 1498. na den svatého Petra a Pavla, apoštolů kůňch, počato jest poctivé bratrství bratří svatého Jakuba v nadepsaném klášteře, zvaného obecně říkají „Černý klášter“ i v kostele svaté panny Markéty v městě Plzni, jež leží v české koruně v arcibiskupství pražském a to na oltáři svatého Jakuba, apoštola božího a všech milých svatých apoštolů, před kůrem proti straně, kteráž nejbližší jest z kůru vycházejíce na pravé ruce, kterýžto oltář ustavili my a spřisouhlasili poctiví lidé pomocí svatého Jakuba a to bratrství počato jest s vůlí a svolením našim již psaného kněze převora a všeho konventu i tudíž s povolením soudných a opatrných pánů, purkmistra a rady města tohoto, pokud list ode pánů na dnaj v početi městskou na potvrzení svědčí a ukazuje, však takovýmto způsobem a na naše výmínkou. Jest-li že by kdokolivěk chtěl nadati, vyzdvihnouti na tom oltáři oltář náležitě neboliziti máti věcnou a zase jest-li že by to bratrství také chtělo na tom již psaném oltáři věcnou máti ustanoviti a nadati, aby jim toho také od

nižádného hájeno nebylo. Item všichni bratří a sestry, kteřížto chtějí v to bratrství vstoupiti a chtějí se dáti napsati, ti mají dáti a vložiti do truhlice dvanáct grošů a libru vosku a potom vždy každou neděli před suchými dny mají dáti všickni po bílém groši. (Toho času otce převora, bratra Jana Zbruda, z přivolení konventu všem, kteří jsou z bratrství svatého Jakuba jest unesen jeden groš, tak aby každý bratr dal menší groš). Také v tom bratrství mají vždycky býti čtyři starší bratří; tři z nich mají býti z bratří sv. Jakuba, čtvrtý jeden z jiných spolubratří a když ti zemřeli, tehdy mohou býti leckterí jiní. A ti čtyři bratří starší mají peníze přijímati a do truhlice vložiti i vosk a každý rok mají počet učiniti z příjmu a vydání jiným bratřím. Item ctihodní kněží a bratří předepsaného konventu mají každého týhodně zpívati vigilie, tři lekce a laudes a na zejtrí mši zádušní za všechny bratry a sestry, kteřížto sešli jsou z toho bratrství a při té mši mají býti všichni bratří a sestry přítomni se svou offierou. A také když by z nich kterého Pán Bůh povolal z tohoto světa, tomu také mají býti zpívány vigilie a mše zádušní s offierou. Item na den sv. Jakuba mají zpívati slavnou mši o sv. Jakubu na jeho oltáři a při tom mají býti všichni bratří a sestry pod pokutou libry vosku a údové mají dáti jeden bílý groš. Item všichni bratří a sestry tohoto bratrstva mají býti zapsáni do jednoho registra a jest-li že by kdo milost měl a chtěl býti v tom bratrství, jenžto by u sv. Jakuba nebyl, ten se může dáti vepsati, jest-li že chce držeti ty kusy nadepsané a to s vědomím těch čtyř bratří starších. Item nadepsaní bratří starší mají dáti z truhlice do svrchupsaného konventu kněžím za jejich práci vždycky od vigilii a od mši deset grošův. A na den sv. Jakuba mají koupiti do konventu pítančnů za deset grošův. Item bratří toho bratrstva mají osvititi oltář svůj na všech měsích a na nešporích a na vigiliích. A také má viseti před tím oltářem svícen s pěti svícemi a ty mají rozžehati, když kněz k oltáři přistupuje a když agnus dozpívají, mají býti zhašeny komukoli to bude od starších poručeno pod pokutou věrdnaku vosku. Ty již dotčené svíce mají býti rozžehány na velikonoce, na letnice, na vánoce a ty dva dni po každém hodu a na sv. Trojici a na hod božího Těla, na boží Vstoupení a na všechny hody Matky boží a na všechny apoštolské hody, na hody čtyř patronův a dědicův zákona toho kazatelského, na nové léto, na den svatých tří králův a na posvěcení, na sv. pannu Markétu, na sv. Márii Magdalenu, na sv. Václava, na sv. Michala, na hod všech svatých, na den všech dušiček, na sv. Sebastianu, na den sv. panny Kateřiny a na sv. pannu Kateřinu ze Senezie jich zákona.

Dán v nadepsaném konventu léta svrchu psaného. Toho na svědomí a na potvrzení my nadepsaní kněz, převor a konvent své pečetí přivěsili k tomuto listu. Ten den nejprvní po Nanebesavzítí panny Marie svrchupsaného léta.

r.1499 Roku 1499. v pondělí po božím Těle byla učiněna smlouva města Norimberka s Plzní v příčině osvobození kupců od cla v obou městech.

Smlouva tato, sepsána jazykem německým, jest ve zdej. archivu a zní v českém překladě takto:

Purkmistr a rada města Norimberka. Protože před mnohými lety naši měšťané a kupci se svým zbožím kupeckým, jméním a statkem v městě Plzni od cla zcela osvobození byli a podobně i měšťané i kupci města Plzně také se svým zbožím, jméním a statkem u nás v Norimberku cla byli sprostěni, a protože po nějaký čas této smlouvy s obou stran se opomíjelo a nedbalo, žádali jsme opět svým poselstvím od obce vyslaným za ono staré přátelství a obchodní spojení na počestném a moudrém purkmistru a radě města Plzně a také laskavě naší žádosti bylo vyhověno. Protož vyznáváme veřejně tímto listem a všeobecně oznamujeme, že jsme se s purkmistrem nám zvláště milým a radou města Plzně spojili v pravé přátelství a smlouvu uzavřeli, tak aby budoucně naši měšťané a kupci se svým zbožím, jméním a statkem v městě Plzni byli prosti cla, mýta a vůbec ode všech dávek osvobození byli a zůstali. Takéž mají měšťané a kupci města Plzně se svým zbožím, jméním a statkem v našem městě všeho cla prosti býti, k čemuž jsme se vespolek zavázali a upsali. Na důkaz toho jest tento list pečeti našeho města opatřen.

Dáno v pondělí po Božím Těle po narození Páně léta tisícího čtyřstého devadesátého devátého.

Pokud lze z listin zdejšího archivu zjistiti, byli v XV. věku přestavenými obce Plzně následující měšťané:

Roku 1410.

Vávra Pšenička, rychtář. | Zikmund, zlatník, purkmistr.
Jan Hladek, konšel.

Roku 1435.

Olbran, purkmistr. | Johánek, konšel.
Prokop Fegale, konšel.

Roku 1443.

Ondrášek, rychtář. | Adam Kramář, purkmistr.
Jakub Smutek, konšel.

Roku 1455.

Prokop Reš, rychtář. | Jan Panoška, purkmistr.
Václav Praneš, konšel.

Roku 1461.

Bašek z Hřešihlav, rychtář. | Šimon Myksice, konšel.
Filip, sladovnik, purkmistr. | Jan Hladek, "

Roku 1462.

Prokop Reš, rychtář.	Vít, soukeník,	konšel.
Prokop Sviňák, purkmistr.	Jakub Košík.	"
Jan Hladek, konšel.	Filip, sladovnik.	"
Jan Panoška.	Jan Tomášek.	"
Vávra Pšenička,	Mikulášek, krejčír,	"
Václav Homole,	Matěj Komfnek,	"

Roku 1466.

Prokop Reš, rychtář.	Jan Panoška,	konšel.
Vít, soukeník, t. č. purkmistr.	Jira, mečíř.	"
Benedikt Šafránek, konšel.	Vávra Pšenička.	"
Filip, sladovnik,	Ondrášek, pekař.	"
Prokop Sviňák,	Smil, řezník.	"
Bernard Točník,	Jakub Žatecký,	"

Roku 1470.

Mikuláš Ulreich, rychtář.	Bernard Točník,	konšel.
Prokop Sviňák, purkmistr.	Jira, mečíř.	"
Prokop Reš, konšel.	Ondrášek Němček,	"
Vávra Pšenička,	Jakub Žatecký,	"
Benedikt Šafránek,	Filip, sladovnik.	"
Vít, soukeník,	Smil, řezník.	"

Roku 1478.

Šimon Blažkovic, rychtář.	Prokop Sviňák,	konšel.
Vávra, pekař, purkmistr.	Prokop, písař.	"
Vávra Pšenička, konšel.	Mikuláš Ulreich.	"
Smil, řezník,	Jakub Stupník,	"
Bernard Šafránek,	Jan Fegale.	"
ek Hořovský,	Václav Kolečovský,	"

Roku 1480.

Blažek Špaček, p. t. rychtář.	Jan Fegale,	konšel
Filip, sladovník, purkmistr.	Jan Kumpán,	"
Benedikt Šafránek, konšel.	Jan Kladrubský,	"
Vít, soukeník,	Václav Chrt,	"
Ondřej Hořovský,	Martin Ovsík,	"
Jiří, mečír,	Jan Ondráčkovic, soukeník,	"

Roku 1483.

Prokop Purkrábek, rychtář.	Jan Kumpán,	konšel.
Jiří, mečír, purkmistr.	Martin Ovsík,	"
Benedikt Šafránek, konšel.	Matěj Poběžovský,	"
Vávra Pšenička,	Mikuláš Urlich,	"
Ondřej Hořovský,	Jan, mlynář,	"
Jan Fegale,	Thuma Lemberg,	"

Jaroš, kramář, konšel.

Roku 1487.

Barta Úterský, rychtář.	Šimon Blažkův, purkmistr.
Heřman ze Žernovnicka, konšel.	

Roku 1496.

Václav Fenzl, purkmistr.	Jan Jilek, konšel.
Václav, soukeník, konšel.	Václav Chrt, "

Roku 1498.

Vilém, soukeník, rychtář.	Matěj Poběžovský, konšel.
Matěj, kramář, purkmistr.	Bláha Hořovský, "
Václav, soukeník, konšel.	Jiřík, zlatník, "

Jan, mlynář, konšel.

rozkázali, vůli v tom naši jistou znajíce a toho jistě nečiníce bez smatku a všelijaké odpornosti.

Tomu na svědomí počť naši královskou přivěsiti jsme kázali k listu tomuto. Dán na Budíně v sobotu v den sv. Petra v okovech léta Páně 1506. a království našeho uherského, šestnáctého a českého třicátého pátého.

Ad relat. magnifici domini domini Alberti de Colovrat et Libstein, supremi cancellarii regni Bohemie etc.

Roku 1507., dne 25. května, daroval král Vladislav Plzeňským za r. 1507 škody, které jim způsobil Jan Bavůrek ze Švamberka, tvrz a ves Křínov, na kteréž týž Bavůrek s některými pomocníky svými od Plzeňských dobyt byl, jakož i všeliký jiný jeho statek a dovolil jim, aby si to mohli vložit do desk zemských (Listina perg. ve zdej. archivu).

Bavůrek odveden do Plzně a Plzeňští odsoudili jej, bezpochyby z moci královské, k smrti, kterou také veřejně podstoupil: avšak od jeho smrti celá Plzeň požáry hynula, odkud se stalo, že potom Plzeň mnohem pěknější povstala s domy v řadách pravidelných vystavenými a s ulicemi souměrně upravenými.

Začátek požárův učiněn jest v čas nešpor v sobotu po těle Božím v předměstí Škvřanském, kde devět nových domů bylo vypáleno; brzy potom v pondělí v poledne na více místech zároveň vypukl v městě oheň, kterým skoro půl města shořelo od Litické brány až k náměstí a od Škvřanské brány až k Černému klásteru i s branami a věžmi nad hradbami, které se velikým zářem sřítily. Téhož dne shořel ostatek předměstí Škvřanského. Opět v oktáv Těla Božího shořelo požárem u klásteru Františkánského vypuklým devět domův; v tutéž hodinu vypukl již po třetí na Škvřanském předměstí oheň a zbytek jeho zničil. Ostatní domy v městě strhanými střechami zohaveny jsou tak, že ani jeden neporušen nezůstal. Potom o sv. Martě, dne 29. července, celé Pražské předměstí i se všemi stodolami popelem lehlo s velikou škodou na lidech, dobytku, obilí a jiných věcech, ve městě pak od Pražské brány až na náměstí všechny domy i radnice s archivem a se starými památkami zničena byla. I kostel sv. Bartoloměje těmito požáry, jakož i krádežemi rozličnými a loupežemi velice utrpěl.

Roku 1507., dne 12. září, udělil král Vladislav Plzeňským tu milost, aby ode dne listu jim zasláného do 10 let mohli v městě svém minci bítí na též zrna, jako v Hoře, a to pro to, aby jim nějakou pomoc učinil, aby se ze škod velikých, kteréž na domech a statech od zlých a výtržných lidí, loupeží a pálením vzali, zase opravití mohli.

List. česká na perg. ve zdejším archivu zní takto:

My Vladislav z Boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, markrabě moravský, lucemburské a české kníže a lužický markrabě, oznamujeme tímto listem, že my zhlédše na mnohé a všeliké škody, kteréž jsou na domech a statech svých opatři purkmistr, konšelé a všecka obec města našeho Nového Plzně věrni naši milí od zlých a výtržných lidí loupeží, pálením i jinak vzali, litost nad nimi majíce pro jich poddanost a věrnost, kterou jsou se nám a předkům našim vždycky zachovali a líbiti hleděli, chtěje jim za to štědroty naší a pomoc učiniti, tak aby se oni zase opravovali a z těch škod něco potom, aby se v budoucích časech nám a dědicům našim tím lépe spěji zachovali a milost naši k sobě náchylnější poznali, tuto jsme jim milost učiniti ráčili a tímto listem činíme, aby oni od datum 10 let počít zběhlých v městě jich Novém Plzni mincovati a mince tak na ten způsob na zrna a přisadu, která se v minci naší

Hor Kutných zachovává, na to zrno aby dělati mohli beze všeho umenšení a jináč ne a k tomu má jim mincmajstr náš nynější i budoucí dáti fruchara, kterýž nám přísahu učiniti má, aby se v tom mincování na zrnu i na minci váhy i rázu zachoval spravedlivě, věrně a právě, tak, jakž se mince naše drží a zachovává, jak jemu od mincmajstra našeho vydáno a oznámeno bude. A také skrze toho mincmajstra našeho rázy vydány býti jim mají a těmi rázy vyraziti mají a jinými nic. A to bez naší i budoucích králův našich českých i jiných všech lidí všelijaké překážky; však toto znamenati vymínujeme, aby toto dáni a milost naše nic děle netrvala, než do desíti let pořád zběhlých a jakž ta léta vyjdou, tehdy hned mají již psaní měšťané toho mincování přestati a té mince více nebíti beze vsí odpornosti prikazující mincmajstru království českého, nynějšímu i budoucím věrným našim milým, abyste nahoře psané měšťany naše Nového Plzně při tomto obdarování a milosti naší jiných drželi a neporušitelně zachovali, v tom jim žádných překážek nečiníce, pod uvarováním hněvu a nemilosti naší a budoucích našich králů českých. Tomu na svědectví pečef naši královskou rozkázali jsme přivésti k tomuto listu.

Dán na Budině v neděli po narození matky Boží léta Páně 1507. království našeho uherského 17 a českého 36.

Ad rel. magnif. dmni. Albert de Colovrat et in Libstein, supremi cancellarii regni Bohemiae.

Roku 1507., dne 21. listopadu, král Vladislav, vzhednuv na škodu, kterouž Plzeňští nedávno skrze oheň na městě i na kostele sv. Bartoloměje byli utrpěli, svolil, aby na opravu kostela Plzeňským plat ten, který od sv. Apolináře v Novém městě Pražském se platil do komory královské, do pěti let vydáván byl.

Opis listiny této nachází se v kronice Tannerově a zní takto:

My Vladislav, z boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, oznamujeme tímto listem všem: že my, vzhlednouce na tu škodu a záhubu, kterouž jsou v nedávno minulém čase obyvatelé města Nového Plzně skrze oheň i na městě i na kostele jich sv. Bartoloměje vzali, chtěje jim pro jich víru, kte ouž jsou k nám po všechny časy, jako k pánu svému stále chovali, nějakou vždy pomoc učiniti, aby kostel zas opraven byl, tuto jsme obyvatelům města Nového Plzně milost učinili ráčili, aby ten plat, který od svat. Apolináře Nového města Pražského do komory naší se dává, do pěti let pořád zběhlých jim byl vydán a na stavení téhož kostela obrácen. Protož prikazujeme podkomořímu našemu nynějšímu i budoucímu, aby jmenovaný plat jim bez vsí odpornosti vydal a spravil, tak jakž se svrchu píše do pěti let a dále nic. Tomu na svědomí pečef naši královskou k listu tomuto přitisknouti jsme rozkázali. Dán v Budině tu neděli po sv. Alžbětě, léta Božího 1507., království našich: uherského sedmáctého, českého jeden a třicátého.

r.1509 Roku 1509. v pátek před sv. Janem Křtitelem odkázal Petr Ebrzvin městu Plzni ves Koterov.

Listina česká tento odkaz obsahující jest ve zdej. archivu a zní takto:

Já Petr Ebrzvin z Hradiště vyznávám tímto listem obecně přede všemi, kdež čten nebo čtouc slyšán bude, že ten zápis na pergameně, jenžto nejjasnější kniže a pán. pan Jiří, král český a markrabě moravský, a jeho milost slavné paměti zapsatí jest ráčil ves Koterov kostela sv. Apolináře v čtyrech stech kopách grošů peněz dobrých stříbrných urozenému a statečnému rytíři Matoušovi z Vsechovic s takovými podmínkami, jakož týž zápis pod jeho milosti královskou pečeti vysutou to vše plněji zavírá a svědčí, kterýžto list a zápis téhož pána krále Jiřího slavné paměti týž Matouš z Vsechovic dal jest na svrchu psanou ves Koterov urozenému vladykovi Petru Kořenskému z Teresova a jeho dědicům svou dobrou vůli řádně psanou, jakož o tom dobrá vůle káže, ukazuje a svědčí a Jiřík a Václav, synové téhož Petra Kořenského, jakožto pravi dědicové, ten zápis svrchu dotčený krále Jiřího na ves Koterov svědčící s tou dobrou vůli otcí jich a jim svědčící dali jsou také urozenému pánu Jindřichovi, purkraběti z Donína a jeho dědicům svou dobrou vůli řádně psanou, jakož ty dobré vše obce téže v sobě drží a zavazují a týž pan Jindřich z Donína ten zápis krále Jiřího svrchu dotčený na ves Koterov i s těmi dobrými vůlemi svrchu dotčenými dal mi jest se svou dobrou vůli řádně psanou, jakož o tom dobrá vůli jeho ukazuje a svědčí a při tom mi také týž pan Jindřich z Donína spravuje i

zase v témž zápisu krále Jiřího a to deskami zemskými, jakož o tom téže desky pamětní ukazují a nadepsaný Petr Ebrzvin ten zápis krále Jiřího svrchu dotčený za ves Koterov i s těmi dobrými vůlemi poručil jsem a moci listu tohoto mocně poručím, po své smrti moudré a vzácné opatrnosti panu purkmístru a pánům konšelům a vši obci města Nového Plzně nynějším i budoucím jim moc i plně právo mě dávaje i s tou zprávou, kterouž mám od téhož pána z Donína deskami zapsanou mít a držeti ves Koterov bez překážky všech lidí a odporu všelijakého avšak s takovouto výmínkou poručím více svrchupsaným pánům a obci téhož města svrchu dotčeného a to s plným a celým doufáním v nadějně přátely své a dobré: držíce a vybirajíce plat na lidech ve vsi Koterové mají a povinni budou vydávati každý rok podle mého tuho v dole rozkázání a psaní: nejprvé, aby vydávali dvanáct kop grošův českých pražských kaplanu mému i budoucím kaplanům oltáře mého tu v Plzni a fary, kterážto oltář vystavěl jsem ke cti a chvále pánu Bohu a jeho milé matce sv. Marii a všem Božím svatým na spasení duše mé a mých předkův duší křesťanských a to rozděleně, aby bylo vydáváno při sv. Jiří šest kop grošů českých pražských a při sv. Havla též šest kop grošů českých pražských a tak jiná léta budoucí vždy vyplívati mají na ty roky a časy svrchu dotčené po šesti kopách grošův českých pražských a kaplané od téhož oltáře buďtež zavázáni, každý týden pět mší svatých doužiti u téhož oltáře mého. První mše na památku umučení Božího a druhá mše v sv. Trojici a třetí mše ke cti a chvále panvy Marie podle času a hodu jejího, čtvrtá mše všem svatým, jakož týž oltář posvěcen jest a pátá mše zádušní pro fundátora téhož oltáře. A když by se který svátek v tom témdni přihodil, tehdy buď držáno o tom hodu první půst a zvláště neopouštěj neděle postní i také adventní, pakli by také kterou mši opustil z těch pěti mší svrchudotčených v tom téhdnu bez příčiny hodné podle svědomí jeho, tehdy kaplan každý buď zavázán, od téhož oltáře dáti každému do školy dva groše české pražské na jich potřeby a žáci aby za to zprávi ten den u téhož oltáře mého responsorium o všech svatých a k tomu salve regna. A co se dotýče od téhož oltáře mého rouch a mešního: kalichů, pectorálů i zampalek stříbrných, pozlačených i tudíž faráři to také mocně poručím, svrchu dotčeným pánům i vši obci téhož města Nového Plzně nynějším i budoucím jich více i my také s plným doufáním se nadějeme, že to kaplanství na místě mém račí spravovati časy budoucí a to pro odplatu věcnou však pro umenšení práce pánům, že což poručiti ty věci jinými věci od téhož oltáře mého svrchu dotčeného a zvláště sváteční a že hned po mé smrti souseda a člověku hodnému, aby on ty věci oltářní choval a opatroval a vydával kaplanu k hodům a svátkům výročním a zase vezma od kaplana, schoval a za práci jeho pan purkmistr i obec, aby jemu vydávali každý rok půl kopy grošův českých pražských rozdílne neb společně. A jest-li že by pan Bůh od smrti nechoval téhož souseda, pan purkmistr s pány konšely mají jiného dáti souseda hodného k těmž chování a opatrování svrchudotčených oltářních věcí. A také jestliže by pan Bůh od smrti nechoval téhož souseda, pan purkmistr s pány konšely mají jiného dáti souseda hodného k těmž chování a opatrování svrchudotčených oltářních věcí. A také jestliže by pan Bůh od smrti nechoval kdy kterého kaplana u téhož oltáře mého, tehdy panu faráři mají jiného dáti v polouletí pořad zběhlém, pakli by se v tom čase kaplan nahoditi nemohl, beze lsti tehly toho platu kaplanského peníze buď obráceno na opravu oltáře mého a druhá polovice platu buď obrácena na mše sv. zádušné držené za fundátora téhož kaplanství a také pan purkmistr s pány konšely i s obcí mají vydávati každý rok na opravu téhož oltáře mého půl kopy grošův českých pražských a to těm osobám, jenž budou chovati ty věci oltářní, avšak tytož osoby těch peněz nemají nikam obracovati bez vědomí pana purkmistra a plných panů. A také pan purkmistr s pány konšely i s obcí mají každý rok zádušně lázně kázati, topiti za duše mých předků a k tomu třicet mší svatých zádušních a při tom také připomínám, aby lidé neobtěžovali mimo jich poplatky spravedlivé a zvláště co se širotků a vdov dotýče, aby milostivě nakládali s nimi a co více platu zbyde ve vsi Koterové po tomto mém rozkázání, to zůstaň při pánech plzeňských a při obci jich. A jestliže by kdy výplata přišla na svrchu psanou ves Koterov, avšak nadepsaný pán, aby jinde platy způsobili a koupili, aby tak ten plat nescházel podle mého svrchu dotčeného rozkázání.

Na potvrzení i budoucí paměť toho pečť mou vlastní dal jsem přivésti k tomuto listu dobrovolně a pro další a širší svědomí prosil jsem urozeného pána, pana Jana Dobruhusta z Rosšperku a na Týně a urozených vladyk Jana z Kocova, Hanse z Truclar a v Týnci, Jana z Merklína, že jsou také pečeti své jim bez listy dali podle mého přivésti k tomuto listu, jenž jest dán léta od narození syna krále českého a císaře římského devátého v ten pátek před svatým Janem Křtitelem Božím.

Roku 1500., dne 12. září, král Vladislav ku prosbě vyslaných obce Plzeňské, aby této nějakou pomoc učinil na opravu města, ježto zdi, věže a domy v městě i předměstí ohněm zkaženy jsou, postoupil městu všecken plat, kterýž město Žatec do komory královské platilo, na 6 let, kteréhož platu však pouze na opravu města užítí mají. Dále osvobodil Plzeňské od placení každoroční sumy podkomořimu na 10 let.

List. česká na perg. jest ve zdej. arch. a zní takto:

My Vladislav z Boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd., oznamujeme tímto listem všem, že přistoupili jsou před velebnost naši někteří starší vysláni jsouce k nám od opatrných purkmistra, konšelů i vsí obce města Nového Plzně, věrných našich milých a předložili jsou nám jich veliké škody a záhuby, kteréž jsou oni a město to od zlých v nedávných časech ohněm vzali, prosíce nás jmenem týchž purkmistra, konšelů i vsí obce téhož města pokornými a snažnými prosbami, abychom jim z milosti své některou pomoc na stavení a opravení města toho učiniti ráčili. Neb zdi, věže a domy městské i v předměstí ohněm pokaženy jsou a znamenitého nákladu, s kteréhož oni sami býti nemohou, na mnohých místech potřebují; k takovýmžto jich snažným prosbám, majíce lítost nad nimi, jakožto věrnými našimi poddanými, kteřížto jsou se nám a předkům našim, králům českým, věrně a upřímně se vsí poddaností, službami a povinnostmi svými po všecky časy zachovati hleděli a zachovati hledí, milostivě nakloněni jsouce s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím, mocí královskou v Čechách a radou věrných našich milých, tyto jsme jim podepsané milosti učiniti ráčili a tímto listem, jakožto král český činíme prvotně: aby oni nadepsaní purkmistr, konšelé a všecka obec města Žatec, věrní naši milí do komory naší každý rok na sv. Martina a na hromnice platí a dávají, sobě a městu tomu na pomoc počínajíc na ty časy obyčejné hned po datu listu tohoto nejprv příštím totiž od nejprvnějšího placení počínajíc, až do šesti let pořád sběhlých a dále nic od těchž měšťanů našich Zateckých každý rok brali a vybírali a to na opravu města jich a nikam jinam neobráceli, chtěje tomu a příkazující purkmistra a konšelům nadepsaného města Žatec, nynějším i budoucím věrným našim milým, aby jim ten plat na hoře dotčený do těch šesti let pořád sběhlých jak se sverhu píše každý rok na ty časy obyčejné vydávali beze vsí odpornosti a zadržování všelijakého; za druhé: jakož tiž měšťané naši plzeňští podkomořimu našemu království českého každý rok jistou sumu platí a dávají, že jsme jim také tu milost učiniti ráčili a je z toho platu až do 10 let pořád sběhlých, počínajíc od toho času, jakž jest od nás statečný Burian Trčka z Lípy na Lipnici úřad podkomořiho království českého našeho přijal, vyňali, vysvobodili a propustili a tímto listem propouštíme, tak, aby těmž Burianovi ani budoucímu podkomořimu až do vyplnění těch desíti let té sumy nevydávali ani platiti povinni byli, poroučejíce podkomořimu našemu nynějšimu i budoucím věrným našim milým, abyste též měšťany našeho Nového Plzně při tom při všem, co se nahoře píše, měli a drželi a neporušitelně zachovali pod uvarováním hněvu a nemilosti našich i budoucích králů českých.

Tomu na svědomí pečef naši královskou přivěsiti jsme k tomuto listu rozkázali.

Dán na hradě pražském ve středu po narození matky Boží léta Božeho tisícého pětistého devátého a království našeho uherského 19. a českého 38.

Ad relat. magnif. dnm. domini Ladislai de Sternberk et in Bechinia, supremi cancellarii regni Bohemie.

r.1510 Roku 1510. byli Václav Fenzl purkmistrem, Václav Kropáč a Jan Kantor konšely.

Roku 1510. v úterý po sv. Vítu odkázal Jakub z Rochlova na oltář sv. Trojice v kostele sv. Bartoloměje 4 kopy platu ročního.

r.1512 Roku 1512. v pátek po zvěstování P. Marie odkázal Jan Bík kazateli u sv. Bartoloměje půl kopy platu ročního.

Roku 1500., dne 12. září, král Vladislav ku prosbě vyslaných obce Plzeňské, aby této nějakou pomoc učinil na opravu města, ježto zdi, věže a domy v městě i předměstí ohněm zkaženy jsou, postoupil městu všecken plat, kterýž město Zatec do komory královské platilo, na 6 let, kteréhož platu však pouze na opravu města užítí mají. Dále osvobodil Plzeňské od placení každoroční sumy podkomořím na 10 let.

List. česká na perg. jest ve zdej. arch. a zní takto:

My Vladislav z Boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd., oznamujeme tímto listem všem, že přistoupili jsou před velebnost naši někteří starší vyslaní jsouce k nám od opatrných purkmistra, konšelů i vši obce města Nového Plzně, věrných našich milých a předložili jsou nám jich veliké škody a záhuby, kteréž jsou oni a město to od zlých v nedávných časech ohněm vzali, prosíce nás jmenem těchž purkmistra, konšelů i vši obce téhož města pokornými a snažnými prosbami, abychom jim z milosti své některou pomoc na stavení a opravení města toho učiniti ráčili. Neb zdi, věže a domy městské i v předměstí ohněm pokaženy jsou a znamenitého nákladu, s kteréhož oni sami býti nemohou, na mnohých místech potřebují; k takovýmžto jich snažným prosbám, majíce lítost nad nimi, jakožto věrnými našimi poddanými, kteřížto jsou se nám a předkům našim, králům českým, věrně a upřímně se vši poddaností, službami a povinnostmi svými po všecky časy zachovati hleděli a zachovati hledí, milostivě nakloněni jsouce s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím, mocí královskou v Čechách a radou věrných našich milých, tyto jsme jim podepsané milosti učiniti ráčili a tímto listem, jakožto král český činíme prvotně: aby oni nadepsaní purkmistr, konšelé i všecka obec ten veškeren plat, kterýž nám opatrní purkmistr, konšelé a všecka obec města Zatec, věrní naši milí do komory naší každý rok na sv. Martina a na hromnice platí a dávají, sobě a městu tomu na pomoc počínajíc na ty časy obyčejné hned po datu listu tohoto nejprv příštím totiž od nejprvnějšího placení počínajíc, až do šesti let pořád sběhlých a dále nic od těchž měšťanů našich Zateckých každý rok brali a vybírali a to na opravu města jich a nikam jinam neobráceli, chtějíce tomu a prikazujíc purkmistru a konšelům nadepsaného města Zatec, nynějším i budoucím věrným našim milým, aby jim ten plat na hoře dotčený do těch šesti let pořád sběhlých jak se svrchu píše každý rok na ty časy obyčejné vydávali beze vsí odporuosti a zdržování všelijakého; za druhé: jakož tíž měšťané naši plzeňští podkomořím našemu království českého každý rok jistou sumu platí a dávají, že jsme jim také tu milost učiniti ráčili a je z toho platu až do 10 let pořád sběhlých, počínajíc od toho času, jakž jest od nás statečný Burian Trčka z Lípy na Lipnici úřad podkomořiho království českého našeho přijal, vyňali, vysvobodili a propustili a tímto listem proponujeme, tak, aby těmž Burianovi ani budoucímu podkomořím až do vyplnění těch desíti let té sumy nevydávali ani platiti povinni byli, poroučíc podkomořím našemu nynějšimu i budoucím věrným našim milým, abyste též měšťany našeho Nového Plzně při tom při všem, co se na hoře píše, měli a drželi a neporušitelně zachovali pod uvarováním hněvu a nemilosti našich i budoucích králů českých.

Tomu na svědomí pečet naši královskou přivěsiti jsme k tomuto listu rozkázali. Dán na hradě pražském ve středu po narození matky Boží léta Božího tisícého pětistého devátého a království našeho uherského 19. a českého 38.

Ad relat. magnif. dñi. domini Ladislai de Sternberk et in Bechinda
supremi cancellarii regni Bohemiae.

r. 1510 Roku 1510. byli Václav Fenzl purkuistrem, Václav Kropáč a Jan Kantor konšely.

Roku 1510. v úterý po sv. Vítu odkázal Jakub z Rochlova na ol sv. Trojice v kostele sv. Bartoloměje 4 kopy platu ročního.

r. 1512 Roku 1512. v pátek po zvěstování P. Marie odkázal Jan I kazateli u sv. Bartoloměje půl kopy platu ročního.

kolivěk byly a majíc jich užívati k nadepsanému záduší a úřad ten domažlický držeti a jeho k tomu záduší přec užívati. A jestliže k tomu přijde, že oni toho úřadu v držení budou, tehdy rozkazují, aby oni nadepsaní poručníci ty důchody berouc poněkud nakládali na stavení toho špitálu a kostela a poněkud, aby se tu také služby boží a milosrdní skutkové dají i chudí chováni byli a poněkud také, aby omny nadepsané vyplňovány byly. Očekáváme pak od rozumu nadepsaných poručníků, že to opatří pokud budou rozuměti nejlépe. Také rozkazují, kdyby nadepsaní poručníci úřad domažlický drželi, aby těch lak neb té pusté vsi, kteráž se drží od kláštera přívonského k úřadu domažlickému neužívali, než aby toho nechali užívati převorovi a konventu kláštera přívonského. A kdyby od nadepsaných poručníků úřad domažlický vyplacen byl a jím ta suma nahore psaná t. j. pět pátá tisíc zlatých uherských v moc přišla, tehdy nadepsaní poručníci mají tu sumu tak na to vynaložit, jakož se o tom napřed šíře píše. A protož já často psaná Margaréta z Božmitálu vás, milí páni plzeňští, nyníjší i budoucí, kteříž pak kolivěk při tom času živi budete, za to s pilností prosím: Což jsem kolivěk v tomto listu psala a za kaplanské podací v něm, abyste vy tím mocně vládli a milého Boha za mně prosili budoucně i věčně. Toho na svědomí pečť svou vlastní svým jistým a celým vědomím a přiznáním kázala jsem přivésti k tomuto listu a pro další a širší svědomí psala jsem urozených pánů pana Zdeňka ze Svamberka a na Rokycanech a pana Běpolda z Lobkovic a na Dobříši a urozených pánů Oldřicha Smrčky z Mnicha, Jana Lišky z Sotavily z Dolova z Přechýny, toho času purkrabě na Boru a Jiřika z Vyššíperku a v Sumasaci, že jsou své pečeti k mé prosbě na svědomí sobě bez škody přivésti k tomuto listu, jenž jest dán a psán léta Božího 1496. ve středu po sv. panně Lucii. Sit nomen domini benedictum Amen!

I prošení jsme od těchž měšťanů, abychom jim toho kšaftu milostivě potvrditi mohli, k jejichžto prosbě pro jich věrnost a poddanost, kterouž se nám hledí zachovati a jsonce také k tomu nakloněni, aby služba boží se rozmáhala a tudy růsti mohla, protož s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím, mocí královskou v Čechách učinili jsme k tomu a těmto listům svolujeme, potvrzujeme jim nahoře psaného kšaftu ve všem jeho znění, položení, punktch, klausulích a artikulech, tak, jakž sám v sobě má, chtěje tomu konečně tak, aby týž kšaft trvanlivě a neporušitelně jmín, držán a od nich i ode všech a všelijakých lidí držán a zachován byl bez umnění. A to bez našich i budoucích našich králů českých i jiných všech lidí všelijakých překážek a výhradníků příkazůjice větším i menším úředníkům desk zemských království českého, nyníjším i budoucím věrným našim milým, abyste, kdykoli od svrchupsaného purkrabě a konšelů Nového Plzně požádáni budete ten kšaft i s majestátem v desky zemské vložili a vepsali, znajíc v tom konečnou vůli naši. Tomu na svědomí pečť naši královskou k tomu listu kázali jsme přivésti.

Dán na Boudě v úterý na den sv. kříže vyvýšení těla Božího 1512. království našich uherského tříměsíčního a českého třicátého druhého.

Roku 1514., dne 21. září, obnovil král Vladislav privilej, druhdy r. 1514 císařem Václavem roku 1372., dne 20. října, Plzeňským danou (viz ten rok na str. 17.), kteráž jim při požáru města byla shořela.

Roku 1514., dne 17. srpna, Tomáš, kardinál a legát, svolil na prosbu obce i faráře města Nového Plzně, aby konati se mohlo slavné processí s tělem Páně po hřbitově kolem kostela v jednotlivých měsících každého roku a udělil všem, kdož by se tohoto průvodu účastnili, 100denní odpustky.

List latinský na perg. bez pečeti jest ve zdej. arch. a zní v přeložení takto:

Tomáš, Božím milosrdenstvím kostela sv. Martina v horách, svatosvaté římské církve kardinál atd.

Milovým nám v Kristu novému a na čas ustanovenému faráři farního kostela sv. Bartoloměje v městě Plzni, diecése pražské, a obyvatelům a osadníkům téhož města psaná podstrčení v Pánu.

Žádost od vás nám zasláná obsahovala, že sobě přejete, povzbuzení velikou touhou k účtě, kterou k nejsvětější a ctihodné svátosti oltární máte a pro rozmnožení účty Boží a lásky lidu křesťanského, nadzmičenou ctihodnou svátost oltární se slušnou úctou a cti skrze správce časného téhož kostela neb skrze schopného, k tomu určeného kněze v slavné processii kolem téhož kostela jednou každého měsíce nositi neb nésti dáti, o čemž pochybujete, že vám dovoleno jest bez dispense stolice papežské neb zvláštního dovolení. Pročež prosili jste nás úslužně, bychom se o to pro vás a vaše potomky nadzmičeného kostela sv. Bartoloměje na čas milosrdně postarali.

My pak nahlédnuvše, že v tom, co k rozmnožení slávy Boží slouží, povoliti musíme a laskavě k těmto vašim laskavým prosbám nakloněni jsouce autoritou apoštolskou, kterou písemně od téhož sídla apoštolského dostatečnou mocí obdařeni jsme v této příčině, by velebná svátost oltární vámi saným, pane faráři, časným správcem téhož kostela, neb zvoleným knězem schopným kolem zmíněného kostela za času jasného v monstranci, za času pak pochmurného a mlhavého pokryta, se slušnou úctou a vážností a zpěvem písní a jiných božských obřadů v slavném processii v jednotlivých měsících, kteréhokoli roku, bez všeho povolení osoby jiné nošena byla, vám a vašim potomkům obsahem tímto dovolení a moc stálou jsme dali.

A mimo to všem a jednotlivým v Kristu věřícím obojího pohlaví, kteří by se řádně vyzpovídali a při tomto processii a obřadech božských byli, to zvlášť mezi oktávem sv. Bartoloměje a pro zachování jiných božských obřadů a udržení ruky pomocné podali, pro nadzmičené jednotlivé dny, o kterých by to činili, jsme na sto dní s spojenými skutky kajícími odpustky milosrdně v Pánu dali, které nyní i vždycky trvati mají.

Dovolujeme mimo to i vám, kdyby svátek sv. Bartoloměje na čtvrtek padl, by processii se nikterak kolem kostela nepřerušila.

Dáno v Budině, diecése Vešprimské, léta Páně 1514., dne 17. srpna, pontifikátu nejsvětějšího v Krista otce a pána našeho, pana Lva, papeže desátého, léta druhého.

Roku 1514., dne 11. prosince, stěžoval si Matouš, z řádu německého, a spolu farář u sv. Bartoloměje v Plzni, že mniši řádu františkánského a dominikánského veliké překážky jemu působí, kázice v tutéž hodinu v kostelích klášterních lidu, kdy již ode dávna zvykem bylo, kázati ve farním kostele, čímž farář a kaplani tak přicházejí o ty dary, které se od věřících přinášely v kostele farním, jakož i jiná svěcení že nenáležitě na ujmu jeho vykonávají. Za tou příčinou Tomáš, kardinál a legát, nařídil, aby se tato věc vyšetřila, a jestli tomu tak, aby i Františkáni i Dominikáni od tohoto počínání upustili.

Listina lat. k tomu se táhnoucí jest ve zdej. arch. a zní v českém překladu takto:

Tomáš, Božím milosrdenstvím kostela sv. Martina v horách, svatosvaté římské církve kněz, kardinál Strigonský, patriarcha Cařhradský, v Uhersku, v Čechách, v Polsku, v Dacii, v Norvézsku a Švédsku i v Prusku, Rusku, Livonii, Litevsku, Valašsku, Slezsku, Lužici, Moravě, Transsilvanii, v Slovensku, Chorvatsku, Dalmacii, Moskvě a ve všech a jednotlivých říších a provinciích nadzmičených, ostrovech, zemích a jim podřízených místech, sídla apoštolského legát.

Milným nám v Kristu děkanu a arciděkanu pražskému a milosti Krista, Boha otce a sídla apoštolského, náměstku arcibiskupa pražského in spiritualibus pozdravení věčné v Pánu.

Stěžoval si nám Matěj, řádu německého rektor, farář zvaný, farního kostela sv. Bartoloměje v Plzni svrchu zmíněné diecése, že dovoleno jest jinak mimo řád a právo zmíněného kostela, by farář i kněží dle starého a posud užívaného zvyku o jednotlivých nedělích neb svátcích mše a řeč k lidu a jiné božské obřady v kostele svrchu dotčeném dle práva měli a slavili, aniž kdy čeho zavedli, co by církevní obřady v témž kostele zkracovalo, neb jim na ujmu bylo a schůzi lidu k slyšení slova božího zamezovalo; tu někteří z Menších bratří a Dominikánův v okrsku téhož farního kostela v jich kostelích a v klášterích v hodinu, v kterou se i v zmíněném farním kostele lidu farnímu slovo Páně kázalo, na kazatelnu vstupují a lid zmíněného kostela farního lákají a nadzmičeného faráře o věci ony a dary, které se z chvalného zvyku dávaly, a z kterých on sám i kaplani žijí, uctlučně oloupují, svíčky

o hranicích, oves na sv. Štěpána prvomučenníka, palmy na květnou neděli, oheň a tigilich hodů velikonočního a o vzkříšení Páně proti předepšanému zvyku národa z vlasti svatí na velikou zkázu faráře a jeho kaplanů, ačkoliv již časté stížnosti v té příčině od něho byly vedeny. Pročež poproseni jsme byli, bychom jemu dle spravedlnosti učiniti a dle štědrosti apoštolské pomoci ráčili. Pročež nařizujeme, by starý a schválený zvyk, od kterého bylo upuštěno, zase byl zaveden, aby bratři v onu hodinu, v kterou se v kostelích farních slovo Boží lidu káže, pokudby toto kázání trvalo nekázali, aby jen faráři kostelů farních sami věcem v nadzminěných dobách zehnali. Tento zvyk moci apoštolskou, kterou písemně od sídla apoštolského obdareni jsme, schvalujeme.

V této věci pak nařizujeme, aby svrchu dotčení bratři povoláni byli a sepsán byl spis zákonitý, jímž by se onen starodávný pořádek služeb Božích ustanovil, a očekáváme že to, na čem se usnesete, také plniti budete a bratři od svého počínání spásného upustí.

Svědkové pak této smlouvy, kdyby z přízně, zášti neb z házně stranickými byli, mají býti téhož jména zbaveni a vyvoleni býti tací mužové, kteří pravdě svědectví svědomitě vydají.

Dáno v Budíně v Vešprimské diecési, léta Páně 1514., dne 4. prosince, za pontifikátu nejsv. v Kristu Pánu otce a pána našeho, pana Lva, božskou prozřetelností papeže desátého, léta druhého.

Roku 1515. byl Václav Kropáč purkmistrem a Kristof Čahlavský, r. 1515 Vilém, soukeník, Matěj Kramář a Jan Dunaj konšely.

Roku 1515. pořizen obraz na oltář sv. Bartoloměje ve farním kostele, nákladem Šimona Blažka za 20 hřiven stříbra.

Roku 1515. ve středu po sv. třech kráľích zavázal se Matěj Raušar platiti tři kopy bez 6 grošův poručníkům oltáře sv. Václava u fary sv. Bartoloměje.

Roku 1515. ve středu po sv. třech kráľích zavázal se Matěj Raušar také čtyry kopy platu ročního odváděti na oltář sv. Trojice v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1515. ve čtvrtek po sv. Lucii zavázal se Benedikt Hauzka platiti 14 kop grošův na oltář sv. Jakuba v kostele sv. Bartoloměje poručníkům téhož oltáře.

Roku 1517., dne 10. října, prodal Bernard z Valdšteina a nar. 1517 Krupce dědictví své Dolany, Druzdovou, Senec, Chrást a Zručce obci plzeňské.

List. česká o tomto trhu sepsaná jest ve zdej. arch. a zní takto:

Jakož urozený pán, pan Jan a někdy pan Bernard, bratři z Valdštejnu a na Krupce dědictví své Dolany, Druzdovou, Senec, Chrást a Zručce, vesnice celé a dvory kmetci s platem, s dědinami, lukami, lesy, potoky, s kůrmi, vejci, robotami, aspy i vši zvolí, co k tomu přísluší, s plným panstvím i to všecko, cožkoli jsou k těm vesnicem sami měli a drželi, žádného práva a spravedlnosti sobě tu nepoznstavujice prodali jsou, byli opatrným purkmistru a konšelům i vsi obci města Nové Plzně za svou jistou tak, jakž zápis mezi nimi deskami učiněný to v sobě šire ukazuje a zavírá.

Na takový způsob nadepsaní páni a jich dědicové to sobě pozůstavili, když by strana straně dědicové neb budoucí jich napřed dali věděti, že dadouc zase tu sama jmenovaným pánum plzeňským měli též dědictví zase a mohli vyplatiti tak pod tu pokutu, jakž též zápis deskami zemskými stvrzený ukazuje, kdež pak konšel i konšelé i všecka obec města Plzně, vedle téhož zápisu, dali jsou byli jmenovaným pánum rok napřed věděti, že dědictví jich jim podstoupiti chci a zase

svou sumu podle téhož zápisu vyzdvihnouti. A když ten rok napřed daný věděli o sv. Havle nyní přistím měl jest přijiti, tu urozený pán, pan Jan z Valdštejna a na Krupce po smrti pana Bernarda, bratra svého, dal se jest s týmiž pány plzeňskými v smlouvu dobrovolnou a přátelskou, kdež skrze oboje strany svolení a skrze prostředek slovutné a vzácné poctivosti pány purkmistra a rady, Starého města pražského stala se jest mezi jmenovaným panem Janem z Valdštejna a pány plzeňskými smlouva celá a dokonalá a to taková, že pan Jan nemoha pro krátkost času dotčeného dědictví zase od plzeňských vyplatiti, téhož dědictví a vesnic, jakož nahoře dotčeno jest a zápisu deskami učiněného k dědičnému držení panům plzeňským nynějším i budoucím tak, jakž v sobě závěra při tom nechává tak, aby to dědictví dotčené jim i jich budoucím na věčné časy k dědičnému držení zůstalo a s ním, jako svým vlastním nakládati mohli, beze vsí jeho, pana Jana z Valdštejna dědiců i budoucích jeho překážky a odporosti i také bez výplaty předpověděné jeho dědiců i budoucích jeho. Též páni plzeňští hledíce na spravedlivost i na pána jmenovaného přátelství a zvláště, že by to dědictví za větší sumu stálo k tomu jsou přivedeni, že jsou jemu, panu Janovi z Valdštejna, dvě sté kop grošů českých pražských ku první sumě v zápisu položené přidali a jemu hotově položili, kteréžto smlouvě dobrovolné celé a dokonalé a s obou stran za sebe, za své dědice a budoucí učiněné: my Jan z Valdštejna i na Krupce, jakožto strana jedna a my purkmistr a konšel i všecka obec města Nové Plzně, strana druhá pečeti naše vlastní jsme přivěsili na jistotu a zdržení požadavše slovutné a vzácné poctivosti panů purkmistra a rady, Starého města pražského, jakožto smluvčích a prostředků, aby svou také pečeti k této smlouvě naši přivěsiti vedle nás dali a dopustili na svědomí sobě i budoucím svým beze škody, kteroužto smlouvu pečetenou jednu pan Jan z Valdštejna a druhou jmenovaní páni plzeňští mají. Stalo se léta Božího tisícého pětistého sedmáctého ve čtvrtěk v den sv. Remigia. — Jan a Bernard, bratři z Valdštejna přiznali se před úředníky pražskými, že dědictví jejich totižto Dolany, Druzdovou a Senec a Chrást a Zruč, vesnice celé a dvory kmetců s platem, s dědinami, lukami, lesy, potoky, s kármí a vejci, robotami, aspy i se vsí zvolí, jež k tomu přísluší s plným panstvím i se všecko, jež jsou koli tu k těmž vesnicím sami měli a drželi a také tak, jakož mezi nimi o ten trh smlouva učiněna plněji svědčí žádného práva ani panství sobě tu dále nepozůstavníce, prodali purkmistru a konšelům i vsí obcí města Nové Plzně, nynějším i budoucím za sedmácte set kop grošů českých pražských a devadesát kop měšenských úplně zaplacených a jim toho dědictví dědicky postoupiti, spraviti mají, oni prodávající před každým člověkem, právem zemským a zvláště před věny a sirotky, jakož země za právo má, pakli by nespravili, tehdy úředníci pražští mají zvést je kupující na dědiny zpráveí, jakož za právo s takovou výměnkou, že svrchupsaný Jan a Bernard, bratři neb jich dědici, budou moci nadepsané dědictví svrchudotčenou sumu zase od nich purkmistra i konšelů i vsí obce města Nového Plzně buď od nynějších neb budoucích vyplatiti a to kdyžby kterákoliv strana straně neb jich dědici a budoucí dali sobě rok napřed věděti, oni Plzeňští listem pod pečeti města Plzně a jinými dvěma pečeti a strana druhá pod pečeti svými a též jinými dvěma pečeti a to při sv. Havle neb při sv. Jiří, že po vyjití toho trhu napřed daného věděti oni bratři neb jich dědici mají, jim Plzeňským nynějším neb budoucím sumu svrchupsanou zase dáti a oni Plzeňští buď nynějši neb budoucí přijmouce tu sumu psanou a vyberouce prvě úroky a důchody na svrchupsaných lidech mají jim bratřím neb jich dědicům dědictví často psaného zase vložití bez odporosti, pakli by po vyjití toho roku napřed daného věděti oni bratři nebo jich dědici jim Plzeňským buď nynějším neb budoucím sumy často psané nedali, tehdy to dědictví často psané má jim Plzeňským bez výplaty dědicky zůstati a též také jestli že by po téměř roce napřed daném věděti oni bratři neb jich dědici jim Plzeňským buď nynějším neb budoucím sumu zase často psanou dali a též Plzeňští by jim toho dědictví svrchupjmenovaného zase nepostoupili a v desky nevložití, tak, jako se napřed píše, tehdy oni bratři neb jich dědicové s jedním komorníkem pražským budou se moci avázati v dědictví svrchupsané všecko a k tomu a nad to v dědictví těchž Plzeňských v Černici ves celou a dvory kmetců s platem i všecko, co k té vsi přísluší a to k pravému právu dědičnému beze vsí odporosti jich Plzeňských nynějších i budoucích s takovou také výměnkou, že nadepsaní Plzeňští nynějši ani budoucí nemají ani moci, budou lidí žádných svrchupsaných z člověčenství propustiti, ani lesů nadepsaných mýtiti, leč by jim to tak, jako se svrchu píše, dědicky zůstati mělo, tehdy budou moci s tím učiniti, co by se jim zdálo a libilo, jako se svým vlastním dědictvím, kterémužto v desky kladení nejjasnější knize pán a pan Vladislav, uherský a český král, ráčil dáti své povolení, posel na to od jeho milosti k deskám byl jeze Ladislav ze Šterberka a na Bechyni, nejvyšší kancléř království s pány k tomu vyslaný.

Stalo se léta a dne, jakož na hoře psáno stojí.

Tento výpis dán jest z desk zemských z rozkázání narozeného pána, pána Jirka Bezdrážického z Kolovrat a na Buštěhradě, nejvyššího sudího království českého jeho milosti pod pečeti Mikuláše mladšího z Rabštejnu, místokomorníka království českého, Václava z Chvojenče, místopisáře království českého, léta Božího 1517. v pátek po sv. Anně.

Václav z Chvojenče,
místopisář království českého.

Roku 1518., dne 12. srpna, prodloužil král Ludvík Plzeňským ještě r. 1518 o nových 5 let lhůtu, aby nebyli povinni žádným platem podkomorímu.

Listina česká na papíře psaná jest ve zdej. arch. a zní takto:

My Ludvík, z Boží milosti uherský, český atd. král, markrabě moravský atd. oznamujeme tímto listem všem, že jsou předstoupili před velebnost naši některé osoby imenem purkmistra a konšelů i vsi obce poddaných našich věrných milých města Plzně oznamující nám, kterak nejjasnější kníže, král Vladislav, otec náš nejmilejší, v paměti máje záhubu a zkázu skrze zlé lidi a ohněm v městě našem na gruntech a statech jich milost jim učiniti jest ráčil a do desíti let platu, kteréž platí při obnovování a osazování úřadu konšelského podkomorímu našemu království českého, jeho milost královská toho platu prázdna a svobodna učiniti jest ráčil, jakož iž od jeho milosti na to ukazuje, prosíce při tom nás velikými a pokornými prosbami, poněvadž ještě nemohou bez pomoci naší takové škody znamenité k nápravě toho města našeho přivésti, abychom jim na těch deset let, kteréž jim jeho milost královská, otec náš nejmilejší, slavně paměti dáti jest ráčil do některého léta toho platu, aby prázdni a svobodni byli, dáti ráčili. My pak vzhledě na jich veliké prosby a věrně poddané zachování i služby jich, kteréž jsou učinili otcí našemu nejmilejšímu a nám čini a činili, aby snáze již a lépe mohli z milosti naší královské, přidali jsme a přidáváme do pěti let pořád zběhlých, aby toho platu prázdni a svobodni byli. Protož my moci naší královskou v Čechách podkomorímu našemu nynějšímu i budoucímu prikazujeme, aby je při tom zůstavili a pokojně zachovali až do vyjiti vrchníjmenovaných let od datum listu tohoto a toho jináče nikoli nečiníce pod zvrátáním hněvu našeho těžkého.

Dáno v Budíně ve čtvrtek po svátku sv. Vavřince, léta Božího 1518., království pak našeho uherského a českého roku třetího.

Roku 1519. Petr Vydra, toho času rychtář a Mikuláš Karas, oba r. 1519 bratři krejčovského, v obci plzeňské velké zbourění učinili, lid obecný od poslušenství, jak k úřadu, tak k vrchnosti odvedli. Vůdcové zbourění toho jati a vyslýcháni, konečně z města vypovězeni byli.

Roku 1519. stavěna jest v chrámě sv. Bartoloměje hranice na zvony, za kterouž dáno Jířikovi, mlynáři, 140 zl. 24 kr., věrtel bílého piva a 10 korců žita.

Roku 1520. byl Prokop Fegal, purkmistrem, Mikuláš Hazuka, Pavel Čitek, Václav Švank a Linhard Jílek konšely.

Roku 1520. v pátek po sv. Stanislavovi prohlásil Vít Hrdina, že jest dlužen knězi kazateli u fary sv. Bartoloměje 10 kop.

Roku 1520. v pátek po sv. Bonifaci prohlásili páni bratři Jan a Bernard z Valdštejna na Krupce, že jsou povinni platu 400 kop vrchnosti Panny Marie Sněžné v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1520. zuřil v městě Plzni strašný mor, kterýmž 1800 lidí zahynělo.

Roku 1520. učinil v Plzni měšťan Jan Chrt fundaci 70 kop, aby se zpívala v jednotlivé pátky po matutinum sv. mše votivní o nepoškvrněném početí blah. Panny Marie po všechny časy, nepřipadneli na pátek nějaký slavný svátek. Mše ta konala se u oltáře nejbl. Panny s jahněm a podjahněm za hojně navštěvy lidu. Jenom chlapei v pláštiky a birety čtverhranné červené barvy odění zastávali službu zpeváků, tak že žádného mužského hlasu nebylo slyšeti.

Roku 1520. byl kamenný most s klenutím za Pražskou branou Ondřejem, mistrem zednickým, vystaven.

Roku 1520. byl od Václava Konváře lit zvon sv. Václava.

r.1521 Roku 1521. stát jest na náměstí Pavel Chrt pro svou nešlechtnost, protože roku 1517. na neděli květnou pana Točníka zabil.

r.1522 Roku 1522. na den sv. Mikuláše stvrdil Jan Ondřej z Horšova Tyna, dekan kapitoly na hrade prazském, že byly kostelu sv. Bartoloměje v Plzni tři částice z kosti téhož svatého poslány a dodány.

List. k tomu se táhnoucí zní takto:

Ego Joannes Andreas de Tyn Horssowiensi, decanus ecclesie metropolitanae Pragensis, artium magister etc. recognosco tenore presentium notum faciendo universis et singulis, quod consensu venerabilis ac totius capitoli Pragensis magistro civium et juratis totique communitati civitatis Plznensis ad supplices preces eorundem ex singulari affectu, favore ac erga devotas de seque semper bene meritas eorum mentes speciali liberalitate tres particulas de reliquiis vel ossibus Sancti Bartholomei apostoli ipsis condonatas ac traditas sunt presentibus venerabilibus viris domino magistro Georgio Planensi de Hradisst, canonico et cantore chori ejusdem ecclesie Pragensis, preposito Mohičensi etc., atque domino Nicolano de Budweis, etiam canonico ecclesie Pragensis etc., ad hoc deputatis. In quorum fidem ac robur secretum meum recognitioni huic suboppressi. Datum et actum in Arce Pragensi sabbato in die sancti Nicolai. Anno Domini supra millesimum quingentesimo vigesimo secundo.

r.1523 Roku 1523., dne 15. března, potvrdil král Ludvík všechny privileje Plzeňských. (List. lat. ve zdej. arch.).

Roku 1523., dne 15. května, přidal král Ludvík Plzeňským ještě nových pět let, aby nebyli povinni platiti podkomořimu od obnovování rady konšelské.

List. česká na papíře psaná jest ve zdej. arch. a zní takto:

My Ludvík, z Boží milosti uherský, český atd. král a markrabě moravský atd. oznamujeme tímto listem všem, že jsou před nás některé osoby jménem purkmistra a konšelů i vsi obce poddaných věrných našich milých města Plzně předstoupili oznamující, kterak jsou od nejjasnějšího knížete a pana, pana Vladislava, uherského a českého atd. krále, slavné paměti otce našeho nejmilejšího, pro nedostatek a shofování města tu milost obdrželi a měli, že toho platu, kterýž při obnovování úřadů konšelských podkomořimu našemu dávatí povinni byli, do desíti let prázdni a svobodni jsou učiněni. A potom my na jejich ustavičné prosby také po vyjití těch deset let milosti naší pět let přidati jsme jim fristůčku ráčili a to, aby se zase opravili a mohli; když i nyní s velikými a pokornými prosbami prosili, poněmohou bez pomoci naší takové škody znamenité k napravení toho města a obce, bychom jim nad těch deset let, kteréž jim jeho milost král a nejmilejší, slavné paměti dáti jest ráčil i nad těch pět let od nás přídání svého léta toho platu, aby prázdni a svobodni byli, přidati ráčili. I

věděle na jich veliké prosby a věrně poddané zachování i služby jich, kteréž jsou naší otci našemu nejmilejšímu a nám činí a činili, aby snažněji a lépe mohli, z milosti naší královské přidali jsme a přidáváme nad léta již psaná ještě do pěti let pořád sběhlých, aby toho platu prázdni a svobodni byli. Protož my mocí naší královskou v Čechách podkomorímu našemu nynějšímu i budoucímu prikazujeme, aby je při tom zůstavili a pokojně zachovali až do vyjití svrchujmenovaných let, od datu listu tohoto pořád sběhlých a toho jináče nikoli nečiníce pod uvarováním zněvu našeho těžkého. Tomu na svědomí a pro lepší jistotu pečeti naší královskou k tomuto listu jsme přitisknouti rozkázati ráčili, jež dán a psán v Budíně ten pátek po Božím vstoupení, léta Božího 1523., království našeho uherského a českého léta osmého.

Roku 1524., dne 24. června, udělil král Ludvík obci města Nového r. 1524 Plzně tu milost, aby obec mohla platy na zemi až do dvou set kop gr. čes. k městu koupiti a to sobě v desky zemské klásti.

List. česká na perg. ve zdej. arch. zní takto:

My Ludvík, z Boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd. oznamujeme tímto listem všem, že jsme prošení od opatrných purkmistra a konšelů i vsí obce Nového Plzně věrných našich milých, abychom jim pro dobré a užitečné toho města platu na ceně až do dvou set kop grošů českých, kdežby se jim to kolivěk nahodilo, k tomu městu koupiti a v desky jim to zemské vložiti a vepsati milostivě dopustiti a rozkázati ráčili; k jejichžto prosbě naklonění jsouce pro dobré téhož města s rozmyslem dobrým našim jistým vědomím, mocí královskou v Čechách, svolili jsme k tomu a tímto listem mocně svolujeme, jim toho dopouštějice, aby oni, purkmistr a konšelé i všecka obec již jmenovaného města Plzně, nynější i budoucí, takový plat na ceně až do dvou set kop grošů českých buď společně neb rozdílne k tomu městu, buď by se jim to kolivěk nahodilo, koupili a koupiti mohli a koupice již měli na všim právem a obyčejem, jakož to jiní obyvatelé království českého statkův, platův aneb důchodův svých, buďto z práva, neb z obyčeje užívají a užívati mohou bez umenšení a tu bez naší i budoucích našich králův českých i jiných všech lidí všelijakých překážek, prikazujice větším i menším úředníkům desk zemských království českého, nynějším i budoucím, věrným našim milým, kdyžbyste kolivěk od již jmenovaných obyvatelů plzeňských požádání byli, abyste jim takový plat až do dvou set kop grošův českých společně, neb rozdílne v desky zemské vložiti a vepsati i s listy těmito dali a rozkázali bez zmatku a všelijaké odporosti.

Tomu na svědomí pečeti naší královskou k listu tomuto kázali jsme přivěsiti.

Dán na Budíně v den sv. Jana Křtitele, léta Páně 1524., království našeho uherského a českého devátého.

Ad rel. magnif. domini d. Adam de Nova Domo,
supremi regni Bohemie canc.

Roku 1524. potvrdil král Ludvík Plzeňským privilej králem Vladislavem roku 1502., dne 19. března, jim danou. Mimo to potvrdil též datou bullu císaře Sigmunda a privilej od otce svého krále Vladislava roku 1502. danou. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1524., dne 2. července, svolil král Ludvík ku prosbě Plzeňských, kteří vedli stížnost u něho na to, kterak u nich dva kláštery jsou, a že vždy mimo starodávný obyčej a zvyklost bratří do nich přibývá k nemalé obtížnosti obyvatelův, aby proto na budoucí časy v kláštere benediktánském ne více než 8 bratří a bosáků ne více než 10 bylo chováno; kdyby Plzeňským více jich tu trpěti snesitelné nebylo, to dobré vůli jich bylo zůstaveno.

List. česká na perg. ve zdej. arch. zní takto:

My Ludvík, z Boží milosti uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd. oznamujeme tímto listem všem, že jest na nás od opatrných purkmistra a konšelů města Nového

Plzně věrných našich milých vznešeno, kterak dva kláštery u nich jsou a že vždy mimo starodávny obyčej a zvyklost bratři do nich přibývá, ježto obyvatelům téhož města na tom nemá obtížnost jest. I prošení jsme, abychom jim k tomu povoliti ráčili, aby bratři zákona sv. Dominika v témž klášteře přes osm chováno nebylo a bosáků v druhém klášteře přes deset, kteréžto proshbě naklonění jsouce, majíce vzezení na chudobu téhož města, a rozvažující obtížnost, která by na ně přijiti mohla, dali jsme naše k tomu povolení a tímto listem dobrým rozmyslem a našim jistým vědomím mocí královskou v Čechách dáváme, aby v nahore dotčených klášterích, totiž zákona sv. Dominika přes osm bratří a bosáckých přes deset nebývalo chováno, pakliby tímž Plzeňským více jich tu trpěti snesitelné bylo, to jim na dobré vůli dáváme a je přitom beze všech lidí všelijakých překážek zůstavujem. Tomu na svědomí pečeti naší královskou k listu tomuto přivěsiti jsme kázali. Dán na Budině v den navštívení panny Marie, léta Božího 1524., království našich uherského a českého devátého.

Ad relationem magnifici dom. Adam de Nova Domo,
supremi regni Bohemie cancellarii.

Roku 1524., dne 2. července, potvrdil král Ludvík Plzeňským list krále Vladislava ze dne 1. listopadu 1504. na Budině v doslovném znění. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

- r. 1525 Roku 1525. byla věž kostela sv. Bartoloměje na polední strane bleskem zapálena a skoro celá vyhořela tak, že pozůstalý kámen musil býti rozebrán.

Roku 1525. šlo četné poselství do Budína k apoštolskému nunciovi, aby tam jednalo o sjednocení církve v Čechách a na Moravě. Mezi vyslanci těmito byl probošt litoměřický a arcibiskupský administrátor Zák. nejvyšší purkrabí Zdeňek. Plzeň poslala k tomuto sněmu učenceho Petra Židka.

- r. 1526 Roku 1526. vyhořela větší část města Plzně, od Malé brány až ku bráně Pražské.

- r. 1527 Roku 1527. v pátek po sv. Severinu odkázal Erhart, mydlář, kněžím kostela sv. Bartoloměje dvě kopy ročního platu.

Roku 1527. v pátek před sv. Severinem odkázal Erhart, cihlář, kaplanům kostela sv. Bartoloměje deset kop grošů za processí, které se konati má každé pondělí za věrné duše.

Roku 1527. v pátek po sv. Kateřině zavázal se Jan Koblížek platiti poručníkům oltáře sv. Liharta v kostele sv. Bartoloměje dvě kopy platu ročního.

Roku 1527., dne 17. září, potvrdil král Ferdinand všechny privileje od králů Jana, Karla, Václava, Sigmunda, Alberta, Ladislava, Jiřího, Vladislava a Ludvíka Plzeňským dané. (List. lat. na perg. ve zdej. arch.).

- r. 1528 Roku 1528., dne 21. září, potvrdil král Ferdinand Plzeňským list krále Vladislava od dne 1. listopadu 1504. (List. česká na perg. ve zdejším arch.).

Roku 1528. v pondělí po sv. Tomáši ustanovil Mikuláš Principal 7 kop na víno do fary sv. Bartoloměje k mšem svatým.

Roku 1530. byl Jan Kladrubský purkmistrem; Jiřík, zlatník, Kunz, r. 1530 kramář, Pavel Lev, Pavel Doudlib, Jan Dunaj a Václav Kropáč byli koňšely.

Roku 1530. ve středu po sv. Linhartu odkázal Hanzl, řezník, kněžím kostela sv. Bartoloměje deset kop grošů, které se platiti měly zpěvákům za zpívání Melchisedechu každou středu večer.

Roku 1531. dal pan Racek kostel v Druzdové ke cti sv. Máří Magdaleny vystavěti. Až do toho času byli Druzdovští osadníci k Dejšinské fari přivtělení.

Roku 1532. pochválil papež Klement VII. skrze svého nuncia apostolského, biskupa kremonského, Plzeňské a poručil onomu, aby záležitosti Plzeňských u císaře podporoval, jim pak, napomenuv je k stálosti v dobrých předsevzetích, apoštolské požehnání udělil.

Roku 1532. cestoval král Ferdinand Plzní na sněm Řezenský a tu k žádosti některých kněží dovolil, aby německy kázali, kdežto dříve to i řiditelem arcibiskupským i králem bylo zakázáno. Brzy však pro nastalé zlořády jim to Jan, biskup mutinenský, apoštolský nuncius u krále Ferdinanda, zapověděl.

Roku 1533. byl Bernhard Krumlovský purkmistrem; Kašpar, řezník, r. 1533 Šimon Ježek, Mikuláš Principal a Kristofór Záhlavský byli koňšely.

Roku 1533. v pátek po slavném hodu Božího Těla odkázala Eliška Vinopalová poručníkům oltáře sv. Jakuba v kostele sv. Bartoloměje dvě kopy platu ročního.

Roku 1533. v pondělí po sv. Petru a Pavlu odkázal Matouš Ucz 10 kop k oltáři sv. Tomáše v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1533. v úterý po sv. Prokopu odkázal Osvald Steigr kazateli kostela sv. Bartoloměje 1 kopu.

Roku 1534., dne 16. května, udělil Petr Pavel Vegerius, legát, r. 1534 Matoušovi, faráři plzeňskému i všem jeho budoucím nástupcům právo, aby směli vnitř města Plzně ve farním kostele v dni sváteční a neděle nositi mitru a berlu pastýřskou, rukavičky, prsten, střevíce a jiné od pontifikální, aby mohli po skončené mši a jiných obřadech lidu vnitř uděleti, světiti obrazy, kříže a jiné bohoslužebné potřeby města Plzně.

diplom později potvrzen jest od slovutného pána Jana Alexia biskupa a preláta plzeňského, od nejvznešenějšího a nejslovesnějšího Ferdinanda z Bilenberka, arcibiskupa pražského a od

jeho vikáře u věcech duchovních nejslovutnějšího pána Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu a děkana pražské metropole a 30. listopadu 1670. přijat jest tento diplom s tím doložením, aby preláta plzeňský při slavných obřadech pontifikálií užíval nejen ve farním chrámě, nýbrž i v ostatních kostelích plzeňských.

List legáta Vegeria jest ve zdej. arch. a zní přeložen z jazyka latinského takto :

Petr Pavel Vegerius Justinopolský, doktor obojího práva, protonotář apoštolský a Jeho svatosti pána našeho papeže Klementa VII. u veleslavného Ferdinanda, římského, uherského a českého krále nuntius a modlitebník s mocí pobočního poslance.

Milému našemu Matoušovi, faráři města Plzně z řádu německého, pozdravení věčné v Pánu!

Nejvyšší pastýř apoštolský, učitel věřících, vždy věrné syny své všemi výhodami a okrasami, kterými je zdobiti může, povznést se snaží a nejen tyto, ale i poddané jich přestědre ve svém lásky klínu chová. Když tedy dříve město Plzeň, jehož farářem jsi, pro svou stálost v pravoslavné víře od nejvyššího biskupa slavné paměti Pavla, zvláštní zbraní, jak v listu svrchu uvedeném vidíme, obdáreno bylo a tys nás vzhledem na to pokorně prosil, bychom na apoštolském základě tobě faráři nynějšímu a tvým nástupcům ráčili dovoliti, hyste mitry pastýřské, berly a i jiných pontifikálií užívati mohli, tu my hodně jednati míníme, když sledující šlépějí předchůdců, tobě, jmenovanému faráři, a všem tvým nástupcům dovolíme užívati vnitř hradeb a zdi města Plzně ve farním kostele v nedělích a v největších svátcích mitry a hole pastýřské, rukavic, prstenů, stěviců a jiných odznaků pontifikálních. Když pak ve farním kostele vnitř zdi nadzminěného města mši čísti budete, tu požehnání shromážděným lidem dávejte slavně po skončení mši, nešpor, ranních a jiných obřadů, dokud by tam představený nebo legát apoštolské stolice nebyl. A kdyby přítomen byl, ať k tomuto jednání své zřejmé svolení dá a obrazy, kříže, kalichy, šaty, mantilly a jiné paramenty a okrasy kostelní a kněžské potřebné k službám Božím v kostelích nadzminěného města Plzně znova slavně světi. K tomu my dle autority pána našeho, papeže, kterou se v tomto případě honosíme, obsahem listu tohoto svolujeme a připouštíme, když to neodporuje zákonům, řádům apoštolským a rozkazům provinciálním a synodálním všeobecným i jednotlivým a jiným vyuesením kterýmkoli.

Na svědectví toho a víru všech i jednotlivých, by se toto stalo, svou pečeti jsme přivěsili.

Dáno v Praze o narození Páně 1534., dne 12. dubna, pontifikátu pět a padesátého nejsvětějšího v Kristu otce a pána našeho, Klementa, božskou prozřetelností papeže sedmého, roku jedenáctého.

Petr Pavel Vergerius, nuntius apoštolský.

Arnošt Šleynický, arcibiskup pražský, administrátor atd. toto psaní nám k prohlédnutí dané jsme přečetli a pilně prohlédli a tímto podpisem potvrdili, že zákonné jest.

Roku 1534., dne 1. února, posvěcen jest v kostele sv. Bartoloměje oltář ke cti zvěstování blahoslavené panny Marie, sv. Václava, mučedníka, sv. Doroty, sv. Prokopa a sv. Eusebia, biskupem Janem Vídenským, radou krále Ferdinanda, jenž onen oltář postavil; týž Jan má následující hrobní nápis na zdi v chrámě sv. Bartoloměje: „Vixi, quod volui, semper bene semper honeste, Fraudivi nullum, quod juvat ossa mea“.

Roku 1534. před sv. Vítém potvrdil král Ferdinand římským plzeňským všechny privileje, které někdy od Jana, Jiřího a Vladislav králů, byli obdrželi. (List. česká na pergam. ve zdej. arch.).

r. 1587

Roku 1537., před oktávem sv. 3 králů, uvolil se Kašpar, soukeník kopy kněžím sv. Bartoloměje, kterýž plat se na oltář rátiiti má.

Roku 1537. v pondělí po sv. Floriánu uvolila se platiti Kateřina Štöblová kopu platu ročního kněžím sv. Bartoloměje kterýž, plat se oltáři sv. Linhartu věnovati má.

Roku 1538., dne 31. ledna, udělil Jan Moranus, nuncius papežský, r. 1538 na prosbu faráře plzeňského, Matouše Švihovského, všem, kdož kostel sv. Bartoloměje v den téhož svatého (kdy se spolu i svěcení kostela slaví) navštíví a zde se pomodlí, odpustky sedmileté. Mimo to dovolil, aby ve svátek sv. Bartoloměje mohl farář při slavném processí, jež po křížové kolem kostela se koná, vzíti též tělo Páně a všem věřícím při průvodu tomto přítomným udělil 100denní odpustky.

(Líst. lat. na pergam. jest ve zdejším archivu).

Roku 1539. v pátek na den sv. Zikmunda prohlásil Jan Kotva, r. 1539 že jest dlužen 15 kop oltáři sv. Alžběty v kostele sv. Bartoloměje.

Roku 1540., dne 10. dubna, dal Karel V., císař, Plzeňským diplom, r. 1540 kterým zlatou bullu Sigmunda, císaře, potvrdil.

(Lístina lat. na perg. ve zdejší archivu).

Od roku 1540. do 1545. nalezaly se v Plzni stříbrné štíty, které nejvýtečnější střelci dostávali. Patrný to důkaz, že již tenkrát v Plzni jakýsi sbor ostrostřelců byl. Město darovalo tehdež 24 takových stříbrných štítů dobrovolně státu na válečné potřeby.

Roku 1546. dal král Ferdinand ve Vratislavi diplom, kterýmž r. 1546 uděluje Plzeňanům právo patronátní farního kostela sv. Bartoloměje v Plzni, které doposud od prvního začátku u řádu německého bylo. Posledním farářem z řádu německého byl Mat. Švihovský, komendator onoho řádu v Čechách a na Moravě. Po té přenechán byl chrám světskému kněžstvu a možno také, že i kollatura přenesena jest od sv. Jiří do prvního městského chrámu, totiž k sv. Bartoloměji svrchu uvedenou výsadou. Prvním arciděkanem ze světských kněží byl Jan Preštický.

Sluší však i věděti, že kapitola pražská pro toliké zásluhy, které si Plzeň o ni, jakož i o církev katolickou vůbec byla získala, týmž prelátům nejen dovolila těchže odznaků užívati, jimiž se honosí chrám metropolitní sv. Víta v Praze, nýbrž i chtěla, by na vždy k této kapitole přivtělení byli a titulem kanovníků pražských se honosili; však sešlo z toho z bázně, by onen titul nesevšedněl.

Roku 1546. zemřel Martin Luther. I počala válka Šmalkaldská od spiklenců luteránských proti císaři Karlu V. a jeho bratru Ferdinandu, králi uherskému a českému. Proti hlavnímu původci války této, Hanušovi Bedřichovi saskému, mnozí Čechové zpěchovali se králi svému, Ferdinandovi, pomoci poskytnouti, předstírajíce, že jsou zvláštními svazky přátelskými s Hanušem Bedřichem spojeni. Ale Plzeňští, jakmile rozkaz královský slyšeli, hned své zbrojence do Litoměřic ke králi Ferdinandovi poslali a mimo to se zavázali, odváděti mu ročně z každého sudu piva, který by se v městě uvařil, groš bílý do čtyř let; což Ferdinand se zvláštní

laskavostí přijal, slibuje jim, že nejen sám je královskou náklonností obdařen, nýbrž i nástupcem svým rozkáže, by i dále k Plzeňským laskavě se měli.

Mezi tím oni Pražané, kteří se k Janovi Bedřichovi byli přidali, poslali psaní po Čechách kázající, by se všichni podepsali, kteří by s nimi ve spolek vojiti chtěli. Když takový list i k Plzeňským došel a oni se nau podepsati nechtěli, tu hned ostatní jinak smyslejší Čechové proti nim brojiti se jali tím nejhorším jim hroziíce, tak že Plzeňští přinuceni byli od krále Ferdinanda pomocí žádati. I odpověděl jim král, že pro nedostatek prostředku jim ovšem na ten čas žádné pomoci poskytnouti nemůže, leč by ty vojiny, které jemu Plzeňané byli poslali, domů poslal; mimo to, že je nikdy neopustí, kdyby jim větší nebezpečí nastalo a oni mu to hned oznámili.

r. 1547 Když brzy potom Karel V., císař a Ferdinand, král slavného vítězství u Mühlberka, dne 24. dubna 1547., nad Hanušem Bedřichem dobyli, za hodno uznal král Ferdinand, pro potechu svým Plzeňským hned poslati s vlastnoručným královským listem poslati a zpravití je o vítězství právě dobytém.

List krále Ferdinanda psaný jazykem českým zní takto:

Milostivé Vam v znamost uvádíme, že když jeho majestátnost císařská, pán a bratr náš nejmilobší a ja spolu s vůdcem Mauricem jsme večera t. j. v neděli po sv. Jiří do ložem byli přišli, zvoléh jsme, že Hanuš Bedřich osobně spolu se svým vojem u města Mühlberka na Labi, dvě míle nad městem Torgavou za řekou s tím umyslem stojí, by přechodu císařských a našemu k sobě přes vodu zabránil i on sám stal se svým vojem a odpiral. Nicméně jeho císařská majestátnost a my nedbajíc této nepřátelské ostraživosti naše voje v Labe jsme poslali a španělské střelce, ne méně belkou pzdru a husary přes Labe jsme přivedli, kteří nepřítel s ohlédkou zdrželi a lodu most přes řeku vystavěny odňali.

Když pak jsme se později od některých zajatých dověděli, že sám Hanuš Bedřich osobně u svých jest, tu hned jeho milost císařská s námi, zanechavši více než 70 praporek péchoty Němců a Španělů, jenom s jeho milostí císařské s náši a vůdcem Mauricem též s jeho jízdou do Labe most totiž přes vodu tak rychle zbudovan býti nemohli se vrhli a přebrohli a nepřítel, který couval po tři míle sledovali a jej mezi Torgavou a Mühlberkem dosáhli, kde se byl proti nim s hojným vojem postavil a na nás střelil; tu v jeho postavení hnali jsme na něj útokem. V tomto utoku a vniknutí do řad nepřátelských sám jeho milost císařská i my, i oba synové naši, vůdce Mauricis, mnohá jiná knížata a četní magnatové s námi až dvacet tři hodiny bez přestání na sedle byli.

A tak zmíněného Hanuše Bedřicha, vůdce druhdy saského, spolu se spojenci a s vojem jeho zlastním darem a pomocí Boží bohem jsme zahladili, tak že Hanuš Bedřich ranen, co zajatec v ruce jeho císařské milosti pahl. Jeho nejstarší syn zahynul, Arnošt vévoda Branšviců a jím přechm vévodové, hrabata, rytíři buď zajati buď na bojišti zabiti jsou s oárounným mno stvím sprostým, tak že jen málo jezken a pesek uslo. Děla a cela zásoba válečná s ohromnou korístí zajata; z našich as 20 padlo. Toto vše jsme Vam co věrným poddaným smlčetí nechtěli, byste zvěděli, jak všemochn Buh dle své milosti jeho císařské milosti a nam vítězství popráti račil; Bohu i Vy sami dik činite.

Plzeňští zaradovali se obdrževše tento list a jásali nad slavným vítězstvím a prozpevovali po všech chráních: „Tebe Boha chválíme“.

Král velikou koríst učiniv vypravil se do Prahy, aby se tam na odpadlích pomstil, při kteréžto příležitosti Jan Dáubravský, biskup Olomoucký, rozený Plzeňan, oklež Skála slub, naklonil srdce králova vřelostí svou k mírnejšímu nakládání s viniky.

odměnu za nedávno osvědčenou věrnost Plzeňských při vzbou
stavil král Ferdinand tu milost jim udělil, aby hned po S

a Novoměstských Pražanech nejprvnější hlas a místo v sněmích, radách i všech jiných věcech mívali. Diplom tento dán Plzeňským dne 25. srpna roku 1547. (Listina česká na pergam ve zdejším archivu).

Brzy po té roku 1547., dne 27. září, král Ferdinand na stížnost Plzeňských, že se jim v osvobozování jich od cel a mýt od některých obyvatelů překážky dějí, potvrdil jim zlatou bullu Sigmundovu i stvrzení její od krále Vladislava.

Listina k tomu se táhnoucí jest ve zdej. arch. Psána jest jazykem českým na papíře a zní takto :

My Ferdinand, z Boží milosti římský, uherský, český atd. král, infant v Hispanii, arcikníže rakouské a markrabě moravský atd. urozeným, statečným, slovutným, poctivým a opatrným pánům rytířům, vladkám, Pražanům a městům i jiným všem obyvatelům a poddaným našim, ze všech stavů království českého, věrným našim milým milostí naší královskou a všecko dobré vzkazujeme.

Věrní milí! jakož od slavné paměti císaře Sigmunda, krále českého, předka našeho milého, měšťané a obyvatelé Plzeňští, nynější i budoucí, majestát a bullu zlatou sobě danou tak, jakž od králů předešlých pořad předků našich a od nás, potomně i od císaře jeho milosti pána a bratra našeho nejmilejšího milostivě schválenou a potvrzenou mají na ten způsob, aby tíž obyvatelé města Plzně svobodně a bez překážky všelijaké v království českém i v jiných zemích našich po vši říši svatě, po zemi i po vodě na jarmarky, trhy a kupectví i po jiných potřebách svých jezdili a všelijaké obchody své provozovati mohli a moc měli nedávajíc a neplatíc nikde žádných cel a mejt, ungelitů ani potrzného a jiných k těm podobných dání na jarmarcích a trzích. A k tomu, aby po již psaných potřebách a obchodech svých, kterážby se jim kolivěk cestou a silnicí v království našem českém chtělo a zdálo, jezdit, tak jakž táž bulla zlatá a majestát krále Vladislava slavné paměti i potvrzení předků našich i naše tolikéž i jeho milosti nynějšího císaře v sobě to všecko šířeji zavíra a obsahuje a zprávu čísti ráčíme od týchž poddaných našich města Plzně, že by se jim v tom od některých obyvatelů a poddaných našich v království českém překážky dítí měly, jehož bychom, pokudž by tak bylo, žádnému trpěti a toho proti jich obdarování a potvrzení jim daném snášeti neráčili. A protož vám všem vůbec a jednomu každému ze všech stavů království českého a zvláště těm, kteříž jaká mejšta, cla, ungelty neb potrzné buď na zámcích, v městech, v městečkách a ve vsích, po zemi i po vodě držíte, máte a beřete, poroučíme, abyste výše jmenované obyvatele města Plzně, nynější i budoucí, při tom obdarování císaře Sigmunda, krále Vladislava a v potvrzení našem i císaře jeho milosti nyní i na časy budoucí měli, drželi a neporušitelně všem zachovali, žádných od nich mejt a cel ani jiných dání svrchu dotčených a v též zlaté bulle jmenovaných uheberouce než jim všude a na všech cestách i silnicích svobodně a bez překážky projížděti, procházeti se všemi potřebami a náklady jich dopouštěti a kolikrátkoli a kdykoli častopasní obyvatelé města Plzně na vás toho žádati budou, abyste v městech našich královských a v městečkách našich to jejich obdarování a tuto jistou vůli a poručení naše zjevně povolali, po každé vám toho zprávu a vejpis hodnověrný z téhož obdarování dáti rozkázali, jinak nikoli nečiníce a to pod uvarováním huěvu a nemilosti naší královské i pokuty, kteráž v týchž dotčených bulle zlaté a majestátech jsou položeny a vystaveny; propezení kterýchžto pokut polovici do komory naší královské a druhou polovici týmž měšťanům plzeňským náležitých žádnému prominouti neráčíce.

Však jsme při tom také týmž Plzeňským přísně poručili, aby se podle téhož obdarování svého a vymození majestátu krále Vladislava zachovávali a žádných spolků a žádným mimo je Plzeňské obyvatele v těch kupeckých handlích nemívali pod stracením toho privilegia.

Tomu na svědomí p. čet naší královskou menši k listu tomuto přitisknouti jsme rozkázali.

Dán na hradě našem pražském v úterý před sv. Václavem léta Božího 1547. listy našich římského sedmnáctého a jiných jedenadvacátého.

Řevdž byli Plzeňští dobrovolně roku 1546. králi Ferdinandovi I. potřebám nabídli na 4 léta z každého vědra piva, jak bílého, ieden stříbrný groš, chtěl tento slavný král zvláštním diti, aby nic nečinilo ujmu jejich výsadám.

a k tomu všecken statek jeho na nás dědice a budoucí potomky naše krále české připadnouti má. A jakož jmenované privilegium na obyvatele a všecku obec plzeňskou se vztahuje a tíž Plzeňští v některých artikulech vysvětlení pro širší vyrozumění žádavci jsou, i takto v těch artikulech vysvětlení a vyjádření činíti, o tom ustanovovati ráčíme, aby všickni obyvatelé buď v městě Plzni neb na předměstí usedlí, krom podruhá a těch, kteří by řádně a manželsky splození nebyli, již dotčeného privilegia účastni býti a užívati mohli a moc měli při tom i tuto další milost často psaným obyvatelům Plzeňským pro jich dobrou zachovalost činíti ráčíme, aby spolky a tovaryšstvo v handlich svých s jinými, kteřížby obyvatelé Plzeňští nebyli, mítí mohli a provozovali na ten spůsob, aby na díl toho společníka neb společníků, kteřížby z obce plzeňské nebyli, všecka cla, mejta, daně, ungelty potřžené i jiné nějaké povinnosti všudy a na všech místech, kdež náleží, bez umenšení spravovány a dávány byly pod pokutou svrchu vyslovenou a položenou. Protož přikazujeme těm obyvatelům a poddaným našim království našeho českého, kteréhožby koli stavu, řádu neb povahy byli, nynějším i budoucím, věrným milým, abyste častopasné purkmistra, konšelů i všecku obec i obyvatele plzeňské, nynější i budoucí, při tom při všem, což se v tomto majestátu a milostivém obdarování našem obsahuje měli a drželi a neperušítečně nyní i na budoucí časy věčně zachovali, žádných jim v tom překážek a zmatků neb hindrunků nečiníce, ani komu jinému činíti dopouštějíce, pod svarováním hučvu a nemilostí naší královské i budoucích králů českých.

Tomu na svědomí pečef naši královskou větší k tomuto listu jsme přivésiti kázali.

Dán v městě našem v říšském Augšpurku v neděli květnou léta Páně 1548. a království našich římského osmnáctého a jiných dva a dvacátého.

Roku 1553. a 1554. byla nádherná radnice za primatora Matouše r. 1554 Hanfa dostavěna.¹⁾

Roku 1557. v sobotu před sv. Jiřím uvolili se měšťané Plzeňští r. 1557 králi Ferdinandovi I. po 5 let dávati ze všech volů, kteréž obyvatelé Plzeňští ven ze země poženou, po sedmi groších českých. Král Ferdinand oznámil to zvláštní listinou, která jest ve zdej. arch.

Roku 1558., když Ferdinand I. v Praze dlel, měli otcové řádu r. 1558 Ježíšova dne 12. ledna první theologickou hádku o svátosti birmování za předsedání Jindřicha Blyssenia, prvního professora bohosloví; z Plzně se této rozpravy účastnil Kašpar Stehlik, plzeňský školdozorec.

Roku 1558. na den květné neděle přijel do Plzně P. Jan Victoria, původce pražského konviktu, muž velikých zásluh a v Plzni velice ctěný. Představenstvo města Plzně tohoto hodnostáře na útraty obce dalo pohostiti a vyčastovati.

Roku 1561., dne 17. července, Petr Kanisius, tovaryšstva Ježíšova r. 1561 kněz, poslal Jindřichovi Skriboniovi, hlavního kostela pražského proboštovi, následující latinské psaní, v příčině škol a obydlí jezuitských v Plzni:

Volui his literis animum gratum testari, quem debeo pro singulari humanitate et charitate erga nos Reverendissimae Dominationis Tuae, quam praeterea rogo, ut Pilsensia ecclesiae rationem habeat diligentem. Si quid in Bohemia enim sincerum est ac fuit hactenus, id haec Boemia portio, quae Pilsensibus adhaeret atque vicina est, suo jure vendicasse videtur. Quare cooperemur, queso, huic gratiae Dei, qua vobis hic Bohemae electos et germanos ecclesiae filios conservare adeoque in summis schismaticarum oppugnationibus perpetuo tueri. Venit nunc in mentem schola, quae in hoc archidiaconatu praesidium, lumen et robur adfert sane maximum. Scio

¹⁾ Dokladnost této stavby podnes lze viděti na zedích nynější radnice, zvláště v dole. Stará radnice shořela, jak svrchu uvedeno, roku 1507.

pietatem tuam huic præclaro et utilissimo instituto favere. ut de sua quoque patria bene mereatur. Res non difficilis erit effectu: primum, si senatus Plsnensis serio agat negotium apud Cæsarem, deinde si quædam fiat compensatio, ut ordini Prædicatorum adversus nostros claudatur ostium obmurmurandi et conquerendi, postremo si Dignitas Tua cum eodem senatu tractet de necessariis sumptibus collegii, quod ut classes majorum etiam artium instruat ac domi forisque suo muneri satisfacere possit, personas 20 requirit. Hæc Prudentiæ Tuæ fideliter suggero, quod coram intelligam, quanti referat huic civitati et viciniæ opem adferre inductis probis in hanc messem operariis, quos Christus augeat in suam gloriam. Dominus idem nobiscum.

Ex monasterio inter Plsnam et Thinam sito 17. Julii anno 1561.

Servus in Christo
Petrus Canisius.

Jině psaní od Jindřicha Skribonia, probošta pražského sv. Víta, Tomášovi Bavorinovi, plzeňskému arcijahnovi, (byl on Tomáš Bavorinus v městě Plzni druhý arcijahen dle posloupnosti) v příčině také plzeňských škol a obydlí tovaryšstva Ježíšova v městě Plzni.

Salutem et omne bonum.

Uti priores absolvissem literas et vester D. Wlk nondum abiret, convenit me dominus prior a s. Agnete, (illo tempore jam translati erant RR. PP. Dominicani a s. Clemente ad s. Agnetem Vetero-Pragæ) cum quo agebam de monasterio Prædicatorum in civitate vestra Plsnensi, ut ageret cum domino provinciali, quo possit concedi monasterium illud fratribus de societate Jesu, ut ludus literarius publicus institueretur. Is quidem videns paucitatem fratrum suorum consensit, sed velle se id referre ad provinciale dixit, quod et fecit. Et quantum intelligo, dominus provincialis non est contrarius, si quid ædificationem ecclesiæ romanæ et fidei catholicæ possit inde surgere, uti ego id futurum non dubito. Idcirco optarem, ut id domino Sigismundo Staškoni et aliis nonnullis præcipuis et literatis significaretis, simul et has literas domini patris Canisii, quoniam ex itinere eas dedit ad me, eis monstraretis, si modo domini Plsuenses voluerint manus admovere et nutriendis aliquot fratribus cum auxilio Cæsareæ Majestatis consilium inire scholamque illam sustentare, salva essent omnia: religio enim confirmaretur bonorum et hæreticorum, si qui essent occulti, reprimeretur vesania, frequentia et nobilium puerorum et aliorum conflueret, mechanici quoque inde sentirent commodum suum, totus ille tractus confirmaretur, sacerdotes etiam inde aliqui prodirent doctiores.

Quare agite cum illis, siquidem intellexistis, ipsi eos id petere, et haberent ii concionatorem germanicum, non admitterent bibulos nonnullos Polonos, sed alerent homines frugos et sobrios. Sed prior rogat, ut interim provideretur monasterio concione. Quid? Ille vicarius prioris sit quidem bonus pater familias, sed in concione nihil valet. Consulebat, an deberet eligere alium priorem? Sed ego suasi, ut vicarium hunc servaret, quandoquidem agitandum erit de illo negotio brevi. Bene valete.

Arcis Pragæ feria IV. post Laurentii anno 1561.

Henricus, præpositus ecclesiæ Pragensis.

Roku 1561., dne 22. března, potvrdil král Ferdinand cechu řeznickému v Plzni všechna jeho privilegia a ustanovil, aby v tom řemesle nikdo se nemohl státi mistrem, kdo by nebyl zrozen z otce řezníka aneb, kdo by nebyl za manželku si vzal dceru neb vdovu po řezníkovi.

(Listina k tomu se táhnoucí zachovala se v konfirmaci cis. Karla VI. z r. 1733 od 13. prosince).

r. 1562

Chtěje král Ferdinand roku 1562. potvrditi zlatou bullu Plzeňskou od císaře Sigmunda danou, řekl, že to činí pro jich vytrvalou stá u věrnosti, zkoušenou i v nejtěžších časech, poněvadž chtěli ra všeliké nepohodlí snášeti a nejhorské očekávati, nežli opustiti víru sv. Kristu i církvi své danou. Dále pak praví v této listině: „I náš počátku, kdy jsme se k veslu vládnímu slavného toho království čes

milostí Boží dostali, v podivuhodné věrnosti, poslušnosti a vážnosti stáli jsouce, vždy ctili a čím trudnější byl stav věcí a časův, tím jasněji se ukázala výborná jejich poctivost. Tudíž nemůžeme toho opomenouti, abychom častěji vděčně si nepřipomínali obětavosti, věrnosti a stálosti, již věrně toto město k nám ve zpouřách a bouřích minulých let a zvláště roku 1547, co nejzřejměji osvědčilo.“ Ku konci milostivě stvrzuje zlatou bullu Sigmundovu, doplňuje všechny nedostatky a zrušuje všechny listiny, které by té bulle na ujmu byly. (List. lat. na pergam. ve zdej. arch.).

Roku 1565. v úterý po hromicích potvrdil král Maxmilian II. r. 1565 smlouvu trhovou na kolaturu sv. Jiří, koanou mezi Janem z Chotova, opatem klášteřa břevnovského a plzeňským purkmistrem a konšely.

Jest záhodno, aby pro paměť vše o kolatuře sv. Jiří uvedeno bylo, co akta zdejšího archivu obsahují.

Již roku 1506. Jiří, opat břevnovský, rozhodl spor mezi knězem Janem a sv. Jiří v Kostelci, blíž Nové Plzně a kolátorem Sigmundem z Tryzle o kolaturu kostela sv. Jiří ve prospěch tohoto.

List od opata břevnovského Janovi, faráři u sv. Jiří, zaslaný zní v originále takto:

Gregorius abbas totusque conventus cenobii Břevnoniensis honorabili viro Dnno. Joanni plebano ecclesie dñi Georgii in Kostelec prope Novam Plznam fautori vobis a nostro. Honorande Pater non incognitum vobis esse suspicamur; quod dominus Clemens noster predecessor (qui abbatem sponte alioque deliberate resignavit) collaturam parochie sancti Georgii in Kostelec domino Sigmundo de Truclar ad tempus concesserat, quod dominus Clemens (licet id fecit) sine nostro consensu alioquinque conventuum id concedere nequivit. Illius autem negotii nos magnam nostri monasterii pensantes jacturam inhonestatque, vos certiores reddimus (si vos nostrum preterivit propositum) quod a prefato domino Sigmundo jam plene tollimus collaturam, nullam sibi penitus auctoritatem relinquentes soli eam more vetusto jam gubernare, justitia mediante statuimus; quocirca nos tanquam dominos et collatores illius parochie, si necessitas se obtulerit, requiratis et preter nos nemines. Copiam quam domino Sigmundo de Truclar paucis exactis scripsimus temporibus, gracia peractio parochie: vobis ad prelegendum sub nostro abbatice sigillo porrigimus, qua mediante vos tueri secure poteritis. Preterea maxima nos capit admiratio, et illi scripsimus et responsa ex eo cepimus nulla.

Ex monasterio Břevnoviensi sabbato post ascensionem Domini anno nostro 1506. Bene feliciterque valete.

Roku 1564. kněz Jan z Chotova, opat břevnovský, odepřel panu purkmistru a radě města Plzně žádost na podací právo kostela sv. Jiří.

Píšeš purkmistrovi takto:

Modlitbu svou vzkazují vzácné opatrnosti pane purkmistře, páni a přátelé mně v Pánu Bohu milí. Pán Bůh rač vám dáti vše dobré, toho bych vám věrně a rád přál a t. d.

Přání vašemu, v němž mi opakujete rozmlouvání naše společné strany fary sv. Jiří v kostele blíž města Plzně a žádáte při tom, abych vám recognici, která by se na třicet let vztahovala, na touž faru odeslal, tomu jsem porozuměl. Já vám tuto odpověď dávám, že vaši předešlou žádost ústně od vás na mne vloženou i psaní ke mně odeslané a i své předešlé podvolení bratřím konventu svého jsem uznával a přecísti dal, kteříž mne za to žádali, aby bez obzvláštního ujištění a co by konventu z toho se činiti mělo, ukázání podacího dotčené fary nezavazoval. Neb se i toho obávati, aby potomní konvent práci o to neměl, neb o to nepřišel; neb i předešlé strany té fary mezi našimi a vašimi předky nesnáze bývaly nemalé, to se nachází mezi paměti klášterskými. Protož nechť vám stěžně není, že se žádosti vaší na ten čas vyhověti nemůž, neb já sám o své újmě bez konventu toho smáti nemohu. S tím vás Pánu Bohu v jeho svatou ochranu poručena činím.

Dán na Broumově v pondělí po sv. Vavřinci léta 1564.

Kněz Jan z Chotova,
opat břevnovský na Broumově.

Sigmund Stašek z Dubice vyjednával pak na rozkaz purkmistra a rady města Plzně ve příčině přenesení kolatury sv. Jiří od opatů broumovských na město Plzeň a docílil toho za 20 kop grošů českých. Píšeť o tom purkmistrovi takto:

Slovutné a vzácné poctivosti pane purkmistr a páni milí!

Nemoha pro nedostatek zdraví před vás se dáti na ten čas života najíti vám tímto spisem oznamuji, že podle poručení vašeho, když jsem do Prahy přijel ve čtvrtek před sv. Kateřinou hned na Hradčanech z vozu zšedši, zastavil jsem se v domu kněze, děkana kostela pražského, kterýž doma nalezen nebyl, než povědino mi bylo, že provází k navracení domu pana opata broumovského.

Na zejtrí pak ráno měl jsem s knězem-děkanem promluvení dostatečné o tu kolaturu kostela sv. Jiří, kterýž mi toho jednání odložil do soboty, to jest na den sv. Kateřiny k osmé hodině polovičního orloje, že k tomu kněze-probošta broumovského povolati chce. Čehož jsem neobmeškal, ale davši se v té hodině uložení najíti, nebyl jsem k panu děkanovi puštěn, protože jest lékařství přijmal, odkládaje toho opět do nešpor, ac vždy v přítomnosti kněze-probošta k tomu přišlo, že jsou tu kolaturu cenili 50 kop grošů česk., při čemž jest také byl pan Stěpan, úředník papežův, prelátův a po mnohých příčinách s obou stran kladených na 20 kop grošův česk. postaveno s tou výminkou, chtěje se ještě další vůle pana opata broumovského doložiti, o kteréž bez meškání psaním svým vám oznámiti mají: a těch dvou šeinův jsem knězi děkanovi s panem Stěpanem zanechal pro snadší zjednání.

Pan Mikuláš Mirkovský také na paláci v přítomnosti pana Jana z Prošovic mi oznámil o obeslání na vás vyslém pro 3000 kop grošů českých, kladouc, že neškodí, by pak i stanní právo obdržel, ale obávám se tu některé těžkosti vaší, nepochybujíc, že to ráčíte časné opatřiti. Pan mistr Nikodém, kancléř pánů Pražanů staroměstských, shledavši se se mnou, pověděl, že budu obstaven pro nějaký nepořádný obstavůnk, který by měl zde v Plzni dopuštěn býti z lehka po třetí hodině na noc na nějakého pana Jana Pétikostela, souseda jejich, čehož jsou se nenadáli, aby přes slušné psaní podání jich pánův Pražanův toho dopuštěno bylo, poněvadž oni toho šetří a dvakrát, třikrát vám prvé píší v podobných věcech, než-li stavůnk propustí; čehož jsem též vás tajna něciniti nemohl.

Dále na Vás vznáším velikou žádost a škodu svou, co mi se děje od nešlechterných lidí proti nařízení a záповědi vaší o hře, neb mám tu naději k pánu Bohu, že vám, jakožto úřadu náleží, toho ulehčiti a k spravedlivé nápravě přivéstí.

Tak, jakž těchto dní minulých Jan Bernard a Martin Slanina s pomocníky svými, vědouc o nedostatku Jana, syna mého, když jest opojený, že sebou nevládně a neví co činí, rozličnými obmysly naň ličili, až jej k své nešlechterné vůli opojivše ve hru uvedli u Václava Krejčíře nejprvé a potom u Martina Slaniny, tak jeho jako zmámeného zavedše, v sobotu minulou celou noc i v neděli, až po raním kázání drželi a o mé peníze vlastní (vědouc, že jsem mu nic nepodal a že toho všeliká práva brání) hanebně a nešlechterně a proti záповědi vaší podvodně připravili, tak, že podnes za sebou mají mých peněz 210 tolarů, 1 zl. uherský a několik krejcarů: ježto by se mi toho na lese nepříhodilo.

Protož vás prosím a žádám, že sebe i mne v tom lítovati a nad záповědi vaší ochrannou ruku držeti i dotýčné osoby k tomu přivéstí, aby mým vzaté peníze bez meškání navraceny i další těžkosti k nahrazení i k nápravě spravedlivé přivedeny byly, ráčíte: na to se vám poroučejíc k dostatečnému opatření váš povolný
Sigmund Stašek z Dubice.

Roku 1564. kněz Jan z Chotova, opat břevnovský, s konventem, nabídl pak kolaturu sv. Jiří Plzeňským na prodej, a žádal, aby vyjednávatel za tou příčinou do Prahy přijel. Píšeť Plzeňským takto:

Modlitba svou moudří a opatrní páni a přátelé mně v Pánu Bohu milí! zdraví v něm, jiného všeho dobrého přál bych vám věrně rád a t. d.

Ráče věděti, že na mne a konvent můj, potřeba jest přišla ze strany peněz, ku kteréž potřebě jeho milosti císařské shledati musíme jistou sumu, protož zdálo-li by se vám, abyste ode mne a konventu mého podací farního kostela sv. Jiří blíž města vašeho Plzně koupili a v jisté sumě ujali, já s konventem svým nebyli bychom od toho, abychom vám mimo jiné takového podacího neměli za peníze dopřítí, a bude-li se vám zdáti o tu věc jednati, koho byste z prostředku vašeho vyslali do Prahy proboštovi broumovskému, o tom sám a vámi jednati poručil u pana děkana hradu pražského sám se dožádal, aby takovému jednání za prostředníka byl. Co vašeho zdání v tom jest, psaním ráče mi po tomto poslu oznámiti; neb i to vám

uznámiti mou, jest-li se tuto mezi námi nic toho nezběhne, oč se nahore píše, kurent můj se maso musí pomyslit, abychom svou jurisdikci sami uznávali. Odpověď žádám. S tím pán Bůh rač vám dáti všecko dobré.

Dáno na Broumově v pondělí před obětováním panny Marie léta 1564,
Kněz Jan z Chotova,
opat břevnovský.

Roku 1565. kněz Petr z Lindy, děkan kostelů pražského a vyšehradského, vědomost dal Plzeňským, že opat broumovský v Praze mešká a slíbil, že se přimluví, by smlouva Plzeňských s oním opatem v příčině kolatury sv. Jiří ku konci přivedena byla. Píše Plzeňským takto;

Modlitbu svou vzkazuji slovně a vzácné poctivosti páni a přátelé mně zvláště v Pánu Bohu milí: Na věčném pánu Bohu žádám sám toto nové dobré a ve všem poselstvené a šťastné, za to, což Bůh vám rač popřítí a za jiné, dlouhé časy.

Pasní, kteréž mi činite strany pana opata broumovského a kolatury jeho u sv. Jiří blíž města vašeho, tomu jsem porozuměl. I poněvadž pan opat broumovský zde v Praze nyní jest, jak jsme vám pak před božími hody po jedné osobě z vašich vzkázal, že konečně zde těchto dnů bude, protož vidělo se vám z prostředku svého samu opatovi vyslati; poněvadž porozumívám, že sotva do tří králů odtud vypraven bude, to buď při vůli vaší. Než já, pokud na mne bude, rád se k tomu, aby smlouva býti mohla, pro dobro vaše přičiniti chci. S tím milost pána Boha rač býti s vámi ve všem.

Dáno na hradě pražském v pondělí den nového léta 1565.

Kněz Petr z Lindy,
děkan kostelů, pražského a vyšehradského.

Roku 1565. Joachim z Hradce a na Hradci, nejvyšší kancléř, poslal Plzeňským souhlas jeho milosti císařské v smlouvě o kolaturu sv. Jiří a relací k deskám zemským. Jeho list zní takto:

Službu svou vzkazuji slovně opatrnosti páni přátelé moji milí. Od Pána Boha bych vám přál zdraví, i jiného všeho dobrého.

Pasní, které jste jeho milostí císařské, pánu našemu nejmilostivějšímu učinili, poddaně prosíce, aby jeho milost k té smlouvě, kterouž jste s opatem o kolaturu nějaké fary učinili, milostivě povolení dáti ráčil, mne při tom také žádajíc, abych v té věci vašim dobrým přítelem byl, aby se to tak podle žádosti vaší vykonalo a t. d. I nepominul jsem toho, nýbrž jeho milostí císařské vaši poníženou žádost jsem oznámil a tu věc, pokudž jsem nejlépe mohl, fedroval, kdež pak jeho milost císařská k tomu jest milostivě povoliti ráčil. A tu relaci ku deskám teď vám při poslu vašem posílám. Už to budete moci dobře podle pořádku dáti ve desky zapsati. Nebo v tom i v jiném, což by dobru vašemu bylo, jakž předešle i nyní máte mne stýsky dobrého přítele nacházeti.

Byl bych také rád posla vašeho prvé vypravil, ale jeho milost císařská ráčil s mnohými jinými znamenitými věcmi zaneprázduen býti, tak že jest se prvé smoblo státi, až dues datum listu tohoto.

Bůh nebeský a všemohoucí rač býti s vámi se všem.

Dáno ve Vídni ve středu po sv. panně Dorotě. Léta P. 1565.

Joachim z Hradce a na Hradci,
nejvyšší kancléř království českého.

Léta 1565. v úterý po třech sv. králích stala se smlouva mezi knězem Petrem z Lindy, děkanem kostelů pražských, Václavem Valkonem z Adlaru a t. d. a mezi důstojným knězem Janem z Chotova a ctihodným knězem Janem Polidorem, proboštem kláštera břevnovského a t. d. s jedné strany a vši obcí města Plzně s druhé strany, v níž první strana podává druhé podací právo kolatury sv. Jiří za 32 1/2 kopy grošů. Smlouva tato zní:

Léta tisícého pětistého šedesátého pátého v úterý po sv. třech králích stala se mezi smlouva s povolením vysoké důstojného v Bohu otce a osviceného knížete a páni, pana Antonína, z Boží milosti arcibiskupa pražského zcela dobrovolná, dohodla, sámi knězem Petrem z Lindy, děkanem kostelů pražského a vyšehradského, Václavem Valkonem z Adlaru a na Štáfu a to mezi důstojným knězem Janem z Chotova, opatem, a ctihodným knězem Adamem Polidorem, proboštem kláštera břevnovského, knězem Michalem, převorem kláštera broumovského, knězem Martinem,

proboštem kláštera rajhradského, knězem Janem, farářem a proboštem kláštera policeckého i se vším konventem s jedné a slovutnými pány purkmistrem, radou i vši obci města Plzně se strany druhé a to taková:

Jakož dotýčný pan opat s konventem svým drží podací kostelní sv. Jiří v Kostelci blíž města Plzně i to a takové podací, již jmenovaný pan opat s konventem svým prodal jest pro potřebu nastávající jeho milosti císařské a prodává se vším k těmž záduší příslušenstvím, tak, jakž toho sám pan opat s konventem svým až do toho času v držení a užívání byl. za třicet a půl třetí kopy grošů, již těmž panu opatu a konventu zúplna zaplacených to k jmění, držení a dědičnému užívání, tak že sobě on pan opat s konventem svým ani budoucím svým ani dále a více na těmž podacím kostelním nepozůstávají, ale všecku svou spravedlivost a právo na téhož pána purkmistra, radu i všecku obec dotčeného města Plzně převozuje, avšak s tímto zvláštním doložením: dotčený pan opat s konventem svým, tolikéž i pan purkmistr, rada i všecka obec mají to společně při jeho milosti císařské, jakožto králi českém ujednati, aby jeho milost císařská své milostivé povolení k této smlouvě dáti a relací ke deskám zemským poručiti učiniti ráčili. Než páni plzeňští jsou povinni od relací i také od vkladu do desk zemských sami zaplatiti a což se koliv v této smlouvě nadpisuje, to jsou sobě obě strany, jakž na dobré lidi náleží, zdržeti a tomu všemu zadost učiniti slíbili. Toho na svědomí a pro lepší jistotu my z počátku psaní smlouvy na dožádání stran dekrety své vlastní k této jedné i druhé smlouvě v jedna slova a jednou rukou psané jsme přitiskli a stranám vydali.

Stalo se léta a dne svrchu psaného.

Císař Maxmilian II. povolil a potvrdil svrchupsanou smlouvu a přikázal, aby podle pořádku a řady do desk zemských vložena byla.

V kvaternu relací jeho milosti císařské a královské pánův jich milosti a vладыk z plného soudu zemského léta tisícého pětistého šedesátého pátého. Maxmilian druhý, z Boží milosti volený římský císař a uherský, český atd. král.

Statečný, věrný náš milý! Vědětiť milostivě dáváme, že jsme k tomu prodaji a smlouvě, kterouž velebný Jan z Chotova a všecken konvent kláštera břevnovského s opatřnými purkmistrem a konšely města našeho Plzně věrnými našimi milými o podací neb kolaturu sv. Jiří v Kostelci blíž města Plzně učinil, poněvadž nadepsaný probošt a konvent toho nyní neužívali a nám k pilné potřebě naší sumy peněz shledati mají, milostivě povoliti ráčili. Protož tobě poroučíme, abys relatorem k deskám zemským byl a takovou smlouvu spečetěnou i s tímto milostivým povolením našim do desk zemských podle pořádku vložiti a vepsati dal, na tom vůli naši císařskou naplníš. —

Dán ve Vídni v úterý po hromicích, léta tisícého pětistého šedesátého pátého a králování našich, římského třetího, uherského druhého, českého šestého.

Maximilian Joachim de Novo domo,
S. R. Boemise Cancellarius m. p.

Statečnému Volfovi z Vřesovic a na Doubravské hoře, nejvyššímu písaři království českého a presidentu v zřízené komoře naší téhož království věrnému našemu milému.

Tento výpis jest dán z desk zemských z rozkázání urozeného a statečného rytíře pana Volfa z Vřesovic a na Doubravské hoře a t. d., nejvyššího písaře království českého a v těmž království komory českého presidenta pod pečeti Michara Skalinského z Kopist a t. d., místokomorníka království českého a Jana Vojkovského z Milhostic a na Radčici, místopísaře království českého, léta božského 1565., ve středu sv. Gedruty.

Jan Vojkovský z Milhostic a na Radčici,
místopísař království českého.

Smlouva mezi Janem z Chotova, opatem kláštera břevnovského a plzeňským purkmistrem a konšely povolena Maxmilianem druhým:

V kvarternu trhovém žlutém léta 1565. V sobotu po nanebevzetí panny Marie. Kněz Jan z Chotova, opat kláštera břevnovského, majíce list mocný od kn. Matouše, převora, kněze Václava, opata u sv. Prokopa, kněze Jana, faráře polich i všeho konventu kláštera břevnovského přiznali se před úředníky pražskými dědictví své a téhož konventu podací kostelní sv. Jiří v Kostelci, blíž města Plzně vším k těmž záduší příslušenstvím i se vši zvlášť, což k tomu přísluší, a tím tak a v těmž plném právé, v týchž mrezech a hranicích, v nichž to dělá, jakž jsou toho týž opat i s konventem svým v držení a užívání byli a se

opětěná, mezi nimi součiněná a do desk zemských památných černých léta tisício pětistého šedesátého pátého v úterý po sv. Gedrutě vložena a vepsaná plněji svědčí, že žádného práva, panství ani které zvláštnosti sobě tu dále, ani budoucím svým zástupcům, prodali purkmistru a konšelům i vsi obci města Plzně nynějšímu a budoucím za sumu třiceti půl třetí kopy grošů pražských českých úplně zaplacených a jim toho nadepsaného dědictví dědičky postoupili, kterémužto ve desky kladení nejjasnější kníže a pán Maxmilian druhý, volený římský císař, uherský a český a t. d. král, jakožto král český ráčil dáti své milostivé povolení skrze relatora Volfa z Vřesovic a na Doubravské hoře a Teplici, Krupce, nejvyššího písaře království českého a presidenta v zřízení komore téhož království, takž jakž taz relaci milosti císařské v kvaternu relaci jeho milosti císařské a t. d., jakožto krále českého a pánův jeho milosti a vládyk plného soudu zemského léta tohoto tisício pětistého šedesátého pátého v úterý po neděli reminiscere zapsaná, plněji svědčí a v sobě šire obsahuje a zavírá a t. d. Stalo se léta a dne nahoře psaného.

Tento výpis dán jest z desk zemských z rozkázání urozeného a statečného rytíře, pana Volfa z Vřesovic a na Doubravské hoře a Teplice, Krupce, nejvyššího písaře a t. d. království českého a jeho milosti císařské zřízené komory v témž království českém presidenta a t. d., pod pečeti Melichara Skalinského z Kopist, místopisárka království českého, a Jana Vojkovského z Milhostic a z Vojkova na Radici, místopisáře téhož království českého, léta tisício pětistého šedesátého pátého dne svrchu psaného.

Jan Vojkovský z Milhostic a z Vojkova na Radici,
místopisář království českého.

Roku 1566., dne 26. června, stvrdil císař Maxmilian II. doslovně r. 1566
mění smlouvy zavřené mezi Plzeňskými s jedné a tehdejšími podkomořím
p. Burianem Trčkou z Lípy na Světlé nad Sázavou se strany druhé,
že Plzeňští nejsou povinni p. Trčkově od obnovení rady platiti více než
10 kop grošů českých, jako dříve stále plativali. Pan Trčka chtěl na
Plzeňských, aby jemu více platili a teprve, když jemu ukázány kvitance
od předešlých podkomoří, že město nikdy neplatilo více než 10 kop,
upokojil se tím a zavřel tuto smlouvu s nimi.

Listina česká na perg. ve zdej. arch. zní takto:

Maxmilian druhý, z Boží milosti volený římský císař, po všecky časy roz-
manlitel říše a uherský, český, dalmatský, chorvatský atd. král, arcikníže rakouské,
markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě atd. oznamujeme
tímto listem všem, že jsme ponížně prošení od opatrných purkmistra i konšelů
města našeho Plzně, abychom jim níže psané smlouvy, kteráž mezi statečným Burianem,
Trčkou z Lípy na Světlé nad Sázavou, podkomořím našim království českého, a témiž
Plzeňskými o plat podkomořím nynějšímu i budoucímu při obnovování úřadů kon-
šelů v témž městě náležitě milostivě potvrditi ráčili, kterážto slovo od slova
takto zní: Já Burian Trčka z Lípy a na Světlé nad Sázavou, podkomoří království
českého, známé činím tímto listem: Když jsem byl skrze některou zprávu nastoupil
jsem moudrým a opatrným purkmistru a radě i na místě vsi obce města Plzně,
jakož k úřadu podkomořství od obnovení a sázení rady každého roku více nežli
deset kop grošů českých platiti měli, čemuž oni Plzeňští oznámivše svůj odpor, že
více k témuž úřadu podkomořskému království českého nad těch deset kop grošů
českých, což nyní mne dávají, platiti povinni nejsou, než jakž předešlým pánům
podkomořím od starodávna tak plativali, že také tolikéž těch deset kop grošů českých
k nynějšímu úřadu mému platiti chtějí, ukázavše mne dostatečné quittance od pře-
dešlých pánů podkomořích i jiné na to starodávné paměti a důvody, že jsou víceji
nežli tu sumu svrchu psanou, deset kop grošů českých, neplativali, žádajíce při tom
zachování býti; čemuž všemu já vyrozuměvši, pokud mi to od nich ukázáno a před-
loženo jest, uznal jsem a tímto listem uznávám, že by v té věci omylem proti na-
depsaným Plzeňským podle té zprávy, kterouž jsem měl, nastoupeno bylo. Protož
obnověmu jich platu od obnovení rady každého roku deset kop grošů českých místo
jehož dáť a tímto listem dávám, že častopsané Plzeňské nynější i budoucí při tom
jich ukázané zůstávajíce, tak že mi povinni nejsou a nemají více téhož platu od
obnovení rady k úřadu podkomořskému dávat i platiti nežli po desíti kopách grošů
českých nyní i na čas budoucí. Kdež pak pro lepší jistotu a paměť toho, že jsem
světlou tomu ony, kterýž jsem v tom jich platu měl, oni Plzeňští dostatečný odvod

učinili a budoucně, aby jim odvésti a ukázati směli a mohli, pečeť svou vlastní k tomuto listu přitisknouti jsem dal. Dožádal si urozených: pána Jana Kamberského z Kamberka a na Lipnici a pana Jiříka Tumpercera, jinak Švába z Nové vsi atd., že jsou také pečeti své vlastní podle mne přitiskli k tomu na svědomí však sobě a budoucím svým bez škody. Datum v Praze v sobotu v den sv. Nikodema léta Páně 1565.

K jejichžto pokorné prosbě naklonění jsouce s dobrým rozmyslem našim, jistým svědomím, mocí královskou v Čechách dotčené smlouvy o všem jejím znění a položení v punktích, v klausulích a artikulích jsme schváliti, obnoviti a potvrditi ráčili a tímto listem našim císařským mocně potvrzujeme, chtěje tomu, aby dotčený podkomoří náš a Plzeňští, nynější i budoucí, při též smlouvě a tomto milostivém potvrzení našem císařském nyní i na budoucí časy od nás dědiců našich a budoucích králů českých zachováni byli. Tomu na svědomí pečeť naši císařskou k tomuto listu přivésiti jsme rozkázali. Dán v městě našem Vidni, v sobotu v den sv. Petra a Pavla, léta B. 1566., a království našeho římského čtvrtého, uherského třetího a českého osmuátého.

Ad mandatum d. electi,
imperatoris: Watter.

r. 1567 Roku 1567., dne 24. března, potvrdil císař Maxmilian II. všechna privilegia Plzeňských.

Roku 1567., dne 24. března, osvědčil císař Maximilian svou přízeň a náklonnosť k Plzeňským zvláštním diplomem pro svrchovanou věrnosť a jich vytrvalosť a poněvadž neopomenuli nikdy žádné příležitosti, aby se dobře zasloužili o své krále a knížata a k nim svou věrnosť a poslušnosť osvědčili. V tomto diplomu praví mezi jiným císař Maxmilian: Plzeňští i našemu jasnému panu otcí druhdy velmi dobrou a věrnou pomocí přispívali a zvláštní u něho našli milosť, kterouž je náš nebožtík otec až do posledního dechu provázel; toutéž však horlivostí a věrností v oddanosti, poslušnosti a náchylnosti i nás až dosud ctíli; pro kterouž příčinu i my na vzájem jmenovanému městu svému za ty a tak výborné zásluhy vši laskavostí povinováni jsme a t. d.

Ta slova laskavá předeslav, potvrdil Maxmilian II. Plzeňským způsobem lichotivým zlatou bullu, někdy od císaře Sigmunda danou a obnovil, nedostatky doplnil a vše, co by mohlo na ujmu býti této bulle, zničil. (Listina česká na šesti listech perg. ve zdej. arch.).

Roku 1567., dne 14. dubna, potvrdil císař Maxmilian II. cechu řeznickému v Plzni všechna jeho privilegia. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1567., dne 14. dubna, potvrdil císař Maxmilian II. Plzeňským všechna jejich privilegia. (List. česká na perg. ve zdej. arch.).

r. 1571 Roku 1571. dáno ve čtvrtek na sv. Jiří vypůjčila si zdejší obec od panny Kateřiny Pernsteinové z Pernsteinu 900 kop. mš.

Svědky byli: urozený vladyka pan Jiřík starší, Markvart z Hrádku na Trpistech a pan Jiřík Strajetický ze Strajetic a na Tlucné.

Roku 1571. v úterý po sv. Vítu vypůjčila si zdejší obec od panny Kateřiny Pernsteinové z Pernsteinu 1000 mš.

Svědky byli: pan Jiřík starší, Markvart z Hrádku na Trpistech a pan Jiřík Strajetický ze Strajetic na Tlucné.

Roku 1573. vyvolili sobě konviktisté pod ochranou řádu Ježíšova¹⁶⁷³ v Praze dle svého každoročního obyčeje za „krále“ studujícího Tobiáše Begaaviče z Plzně. On častoval dvoji štědrú hostinou své spolužáky i stihodného pana rektora a jiné otce kollegia zvláště pozvané; tentýž později kollegium pražského řádu jezuitského daroval v Plzni dům, kterýž kollegium prodalo později panu Antonínovi z Talie za 1200 kop grošů.¹⁾

Toho času vyznamenali se Plzeňští také v Turecké válce. Považovali se to za potupu, svůj život proti úhlavnímu nepříteli křesťanstva nenasadit. Mezi jinými proslavil se slávou válečnou zvláště jakýsi Lukáš Židek (snad jeden ze synovců onoho Pavla Židka, doktora bohosloví, statečného obrance víry za krále Jiřího). Tu se stalo také, že jakýsi Adam Ottmar a Václav Slanina, řezník, dva měšťané, vysloužili bojovníci ve válce turecké, svářívše se vespolek, vyzvali se k souboji na koních, ozbrojeni jsouce kopími a od senátu plzeňského obdrželi povolení, by se mohl tento souboj provozovati u prostřed náměstí před samým senátem. Slanina se obával Ottmara, muže to ne velikého, ale vynikajícího silou, důvtipem a zručností v zacházení s koňmi; i smluvil se potají s Židkem, který vzav si jeho zbraň šel na bojiště a vydával se za Slaninu. Adamovi Ottmarovi vykázán byl dům, by se v něm oblekl v zbroj a k zápasu se dostavil. Slaninovi však vykázán dům jiný. Připraven již k boji Ottmar přijíždí k domu soupeře svého, kterýž nalézá zavřen; vidí však svého protivníka brněním zcela oděna an sedí na koni. I oslovuje jej; než soupeř mlčí a Ottmar tuše klam zvolá: „Kdybys byl ty sám Lukáš Židek, hle, ani s tebou zápasiti se nebojím; šetrme si však tváří“. Mezi tím sestoupila matka Ottmarova mezi zástup, nesouc ve vaku koženém 500 tolarův a když poznala, že on její byl oklamán, zvolala: „Aj, Lukáši Židku, jest-li že zvítězíš nad synem svým, aneb shodíš-li jej buď živého, buď mrtvého s koně, těch 500 tolarů patří tobě“.

Při prvním útoku srážejí se koně, aniž kdo z jedců ze sedla se hau. Náhodou udeřil Lukáš Ottmara do obličej, nad čmž rozloben Ottmar odkryl své hledi u přílbice a zvolal: „Lábo-li ti, Lukáši, úmluvy látně rušiti, hle tvář má! Dovoleno počestně udeřiti“. A tak bojováno až k soumraku. Dlouho se pokoušeli soupeřové chtěje druh druhá s koně sraziti, avšak boj jejich byl rovný, tak že se stejnou slávou z bojiště odešli. A tak byla matka Ottmarova přinucena svých 500 tolarů opět odnésti domů.

Za času Maxmiliána II., císaře, vnikli tajným způsobem do Plzně někteří jinověrci, oklamali bedlivost katolíkův a byli přijati v počet měšťanův. Když se toho však Plzeňští dověděli, nešetřili žádné práce, by je vyhnali z města; avšak jinověrci tropili si žerty ze všeho jejich úsrného namáhání, poněvadž našli u dvora královského příznivce. Když za tou příčinou posláni byli roku 1577. k císaři Rudolfovi II. od Plzeňských vyslanci, mistr Andreáš Blovský a Václav Lounský, radní, dal jim císař Rudolf II. odpověď příznivou. Mezi tím dověděli se však Plzeňští tajně od přátel svých, že oněm vyslancům od Davida Kobera, došknutého kacířství, z kanceláře královské byla odevzdána odpověď

¹⁾ Zdá se, že to byl dům nárožní, který se jmenoval později „u Talianů“.

kacířům příznivá. List tento byl přinešen do Plzně a shledalo se, že onen David jinak než císař odpověděl. Byv povolán, aby se z toho činu zodpovídal, padl k nohám císařovým, prose za milost. Než brzy po té upadl v těžkomyslnost, v kteréž si násilně život vzal. Nezákonní a kacířští obyvatelé Plzeňští znamenajíce, že klamy nedají se více prováděti, učinili na katolicky násilný útok.

Od toho času Plzeňští tak se štítili jinověrců, že nikoho občanstvím neobdařili, kterýž se dříve přijatím nejsvětější svátosti veřejně neosvědčil katolíkem. Ale ani sluhův a služek nebrali do služby, leč s velkou opatrností.

Roku 1578., dne 16. dubna, potvrdil císař Rudolf II. Plzeňským všecky jejich privileje. (Listina česká na perg. ve zdejším archivu).

Roku 1578. měl řád Jezuitů v Plzni svou residenci, z které P. Antonín Possevin téhož roku od papeže Řehoře XIII. poslán jest do Moskvy. Navrátiv se do Říma vypravoval papeži Řehoři XIII. o stálosti Plzeňských ve víře katolické a jejich zásluhách, kterých si za dob dřívějších byli získali. Plzeňští vhodně užili této příležitosti, poslavše nejponíženější své listy papeži, ku kterým račil nejvyšší pastýř církve odpověditi téhož roku 1578.; v tomto listu, ze dne 1. listopadu r. 1578., vyzývá papež Řehoř XIII. purkmistra a radu města Plzně, aby v té stálosti ve víře, jako až dosud setrvávají, jak mu líčil Antonín Possevin, i na dále setrvali a slibuje jim dle možnosti své přimluvou svou, kde by potřebí bylo, přispěti. Plzni zvláštní se dostalo cti tenkrát od svatě apoštolské stolice, že bylo toto město nazýváno na dále vždy čestným titulem „civitas semper catolica“, to jest, městem vždy katolickým.

První list papeže Řehoře XIII., jež chová zdejší archiv, zní v českém překladu takto:

Milým synům konselům a starším slavného a katolického města Plzně.

Řehoř XIII., papež.

Milým synům pozdravení a apoštolské pozhnutí!

Odevzdal Nám Vaše psaní milý synu Antonín Possevin a vypravoval, jakou péči a píli víru katolickou hájíte, ano že i to nejhroší snášeti se uvolujete, než byste víru Kristovu zděděnou od svých předků zradili, jaká ochrana ve Vás a městě Vašem pro katolíky proti bezpráví bezbožníků spočívá. Toto vše s radostí jsme uslyšeli. Ačkoliv víme, že láska Boží všecky práce Vám oslazuje, nicméně o to se postaráme, seč budeme, aby všechna bezpráví odstraněna, jak nám toho u knížat katolických docílití lze bude.

Zatím statně protiventství snásejte; jest to cesta všem katolíkům vykázaná, ovšem obtížná, ale odměna jest tím větší. „Neboť já (praví pán) ochrance tvůj jsem a odměna tvá bude veliká“. Chrániti se nutno jest, abychom pohlednouce na cestu celou nedali se odstrašiti a od umírněné naděje a mzdy neupustili.

Psali jsme krátce Vaším měšťanům tento list, ostatního od milovaného synu Antonína Possevina se dovíte a jemu ve všech věcech úplnou víru dejte, neboť on se o Vás velmi stará a nám pro jeho zbožnost, učenost, skromnost a horlivost, pro slávu Boží velemilý jest.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybářským, dne 1. listopadu, 1. P. 1578. pontifikátu našeho, léta sedmého.

Téhož dne poslal Řehoř XIII. jiné psaní Plzeňským, v kterých stálost u víře katolické. I tento list jest ve zdej. ar

vaným synům pozdravení a apoštolské pozhnutí!

stebnější jest k blahu víra, tím pravdivější jest onen výrok apošte

že nelze bez víry Bohu se líbiti. I lítovati musíme, že lidí tolik lidí ďábelskou od ní se odlučuje, kdežto víra jen jedna býti může a ta nikde jinde, leč v církvi katolické; nicméně nalezají se bídící, kteří buď nové víry tvoří, neb od kacířů zblázněných sledují. Ale i se svou zkázkou spokojeni nejsou, nýbrž i o to se přičinují, by i jiné k své zkázkě svedli a katolickou církev vyvrátili; ale pravdy nelze vyvrátiti.

Lítovati sluší jich slepoty a zkázy člověka láskou křesťanskou ozdobeného, smrti i smrti bouří, které lodičku Petrovu, kterou jest katolická církev, pobuřovati zůstávají, ale i nekonečné díky vzdávají sluší dobrotě Boží, která, když dopouští, by její synové takto trpěli, připravuje zmužilosti jejich a vytrvalosti u víře katolické věčné oslavení. Velice jsme se zaradovali, když jsme slyšeli, že stálostí a zbožností díky jste se vyznamenali, že jste v tak veliké a blízké zkázkě lidí zkažených nikdy od víry katolické neupustili, aniž jste se k tomu přinutiti dali, byste kolena před Rašem skláněli, že jste svou slávu hledali v zachování čisté víry a i dnes neobrožujete se, když toho potřeba bylo i krev pro pravdu víry katolické prolévati, že jste i v chrámě svém zřídili věčnou památku statečnosti předků, kteří Vikéfy a Husity od města a zří jeho odehnavše, sobě věčnou památku zůstavili, sobě k chvále, Vám pak a všem potomkům na příklad a kterak se přiznáváte, že tato statečná vůle vaše jest darem Boží dobroty a že jste ji na přímluvu patronů sv. Mikuláše a Víty obdrželi, k tomuto tak velikomyšlnému a významnému jednání Vašemu, pravím, se mile radujeme.

Vypravoval nám to vše milý syn Antonín Possevin, jehož věrnosti, moudrosti, ústinnosti, zbožnosti, učenosti a horlivosti pro slávu Boží jsme vždy mnoho sobě vážili. Díky tedy vzdávati jsme nekonečné dobrotě Boží, co nejvíce jsme mohli a Vás jsme co nejmilejší v Kristu syny a nejlepší objímali a vždy Vás milovati budeme a nikdy neopomíneme v žádné věci jak nám autoritou a snahou naši u katolických kněží lze bude, by pro Vaši bezpečnost skutkem i slovem pečováno bylo a dokážeme, že od nás, Vašeho milovaného otce, bez pomoci nikdo neodejde.

Ostatního se dovíte od Possevina; ve všem mu pevně důvěřujte, neb o Vás horlivě pečuje a nemůže Vaši zbožnost dosti vynachváliti.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybářským, dne 1. listopadu, l. P. 1578.

Opět téhož roku 1578., dne 1. prosince, poslal týž papež nové bréve k Plzeňským, v kterém praví, že mu přísluší, aby některým věrným a slechetným křesťanům z města Plzně za obzvláštní vytrvalost v hájení a zachovávání víry katolické právem láskou splácel. Onomu shromáždění věrných křesťanů, které později slulo sborem literátským, uděluje plnomocné odpustky v den od nich si vyvolený a pak v hodinku smrti a na jednotlivé svátky blah. P. Marie, na jiné pak svátky odpustky na 5 let a jiné menší odpustky.

Tento list odpustkový papeže Řehoře XIII. zní v překladu takto:

V budoucí památku Spasitele a Pána našeho Ježíše Krista, jenž nevysslovitelnou láskou za dávný pád člověka nepoškrvněnou obětí na spásanosném dřevě kříže za čest učiniti ráčil, jsouce nástupci jeho na zemi, vyzýváme věrné národy, kteří již jsou pastýřské naší starosti a péči svěřeni, ku vroucí oddanosti Bohu, ku častému užívání svátosti pokání a sv. oltární, k blahodárnému užívání sv. odpustků a odpustění hříchů podle dané nám moci vázati a rozvazovati, aby, smýšle viny hříchů svých, snáze odpustění dosáhli a věčné blaženosti dojíti mohli. Jak jsme slyšeli, někteří věrní v Kristu, měštané města Plzně, kteří nám pro zvláštní ochranu církve katolické a odatnost velmi milí jsou, mnohdy ve svátek se sejdou, svých hříchů vyznávají a svátost oltární přijímají; těmto k potěšení duševnímu a prospěchu jejich mluvíti jsme uzavřeli. Chťojice proto, aby tyto věrní Kristovi synové spasitelných těchto činů častěji užívali a tím větších zásluh sobě získali a jsouce nakloněni prosbám se jménu řečených měšťanův nám podaným, důvěřujice v milosrdenství Boží a přiměru sv. Petra a Pavla, apoštolův, všem v Kristu věřícím, kteří v den, jež si sami ustanoví, udělujeme, když tělo Boží po řádné zpovědi přijmou a nejen jim i těm, jež v ochranu sv. ústav ten vezme, a kteří pokání činíce a se vyzpovídajíce, umíratí budou, všeobecně odpustky. Taktéž udělujeme věřícím Kristovým ze spolku jejich jednotlivým, kteří by svátost oltární s náležitou úctou přijali v jednotlivé svátky mariánské ospuštění všech hříchů tímto listem. Těm však, kdožby o Velikonocích, Letnicích, o Božím Těle, na vše svaté, jež se sváté dne 1. listopadu a ve svátky jednotlivých apoštolův a v den narození Krista Pána a sv. Jana Křtitele svátost oltární přijali, udělíme odpustky na pět let, v ostatní dny pak po celý rok na pět let. K tomu

udílíme věřícím nynějším i budoucím, kteří budou v dny všední mši svaté přítomni a již buď malou pobožnost mariánskou, buď Korunu neb třetí část růžence se modlíti budou a všem, kdo večer svědomí své zpytovati budou, kolikrátkoliv to učiní, povždy odpustky na jeden rok. Mimo to kolikrátkoliv chudince, nemocnice neb nemocné a bidné osoby navštíví, odpustky na sto dní. Pro ty však, již za živa za duši ze spolku tohoto zemřelou mši sloužiti nechají v kterémkoli kostele, odpustky na tři roky. Tomu pak, kdo za někoho nemocného ze spolku toho tři „Otcenáše“ se pomodlí, kolikrát to učiní, na sto dní. Těm pak, kdož při pohřbu někoho ze spolku toho se účastní, neb pobíhí neb při pohřbu pomocní budou, tolikrát, kolikrát to učiní sto dní z uloženého jim pokání milostivě v Bohu odpuštěme, čemuž se nemůže nikdo protiviti.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybářským dne 1. prosince 1578 našeho pontifikátu léta sedmého. Řehoř XIII.

Avšak tímto ještě spokojen nejsou horlivý papež Řehoř XIII. opět téhož roku, téhož dne 1. prosince poslal Plzeňanům diplom, v němž přijímá obec města Plzně se vším příslušenstvím pod zvláštní ochranu sv. Petra a stolice apoštolské a ozdobuje znak jejich novými kusy. Pod textem listiny jest vymalován znak, na kterém lze viděti, oč jest dosavadní znak plzeňský rozhojněn. Nad štítem s každé strany přidána přílba, buzikán a halapartna, nad tím tři hory zelené s nápisem: *In hoc signo vinces*, a nad těmi horami pak zlatý kříž vztýčený. Celý štít drží okřídlený anděl. List tento papeže Řehoře XIII. jest ve zdejším archivu a zní v překladu takto:

Milým synům konselům a radě města Plzně v království českém, pozdrav a apoštolské požehnání!

To, o čemž nás milý náš syn Antonín Possevin, bohoslovec, zpravil vzhledem na katolickou víru a lásku vašich předkův a udatnost a oddanost římské církvi, přimělo nás k tomu, že Vaším žádostem otcovsky jsme nakloněni. Od něho jsme se totiž dověděli, že Vaše město Plzeň, jež leží v království českém, od Viklefitův a Husitův a jiných bezbožných kacířů zbrání, ohněm, úklady a všelikým zlem v dávných časech bylo obléháno a že s pomocí Boží a Vaší statečností a zmužilostí, jež jest jeho darem, nikdy nebylo dobyt, nýbrž neporušené a celé zachováno a že jediné víry katolické sv. římské církve srdnatě se drželo a k blahu Vašich duší slavně s velikou slávou se ubránilo. Protož my Vás Pánu poroučejíce a díky činíce tomu, od něhož vše dobré pochází a veškerý výtečný dar, uznávám Vás oblažiti zvláštní svou přízní: a pročež prosbám s Vaší strany poddaným jsouce nakloněni, bereme Vaše město Plzeň se všemi právy, právomocnostmi a vším, co k tomu náleží a což i nyní máte a i budoucně zákonně obdržíte, pod sv. Petra a naší apoštolské stolice ochranu a obranu. A na důkaz projevené Vám své náklonnosti Vám mocí apoštolskou a zněním tohoto listu povolujeme, abyste na svých znacích kříž na třech horách nositi směli, na němž napsáno budiž slavné heslo: „*In hoc signo vinces*“. („V tomto znamení zvítězíš.“)

Taktéž můžete anděla, jež by svým pláštěm štít celý kryl míti, jej malovati neb vyřiti nyní i budoucně. Vás pak ve vši lásce napomínáme a žádoucně v Pánu prosíme, abyste skrze milosrdenství pána našeho Ježíše Krista, jež Vás znakem sv. kříže všechno protiventství přemáhajícím vykoupiti ráčil, pravou víru, mimo níž není spásy, jakž jste dosud zachovávali činili, abyste na zemi a v nebi blaženosti věčně odplaty, již sám Bůh věrným svým připravil, po krátkém toho žití běhu dosáhli.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybářským dne 1. prosince l. P. 1578.

O tomto štítu plzeňském, tak významnými odznaky krásnějším mlézá se básně, již Bartol. Paprocký ve svém diadochu ku popisu města Plzně přidal, skládána od Kašpara Kropáče, plzeňského rodáka, ověněného básníka, z níž zjevná jest Kropáčova horlivost v katolické víře,

Zní pak tato básně takto:

*Cernite degeneres priscie virtutis honores,
Quove triumphatrix gloria fonte cadat.
Cum cane vocifero, geminata clave coruscet,
Dimidiaque Jovis Pelsina gaudet ave.
Quam penes armisonans, galea, thoraceque tectus*

Miles anhelanti pectore bella fremit.
Huc prope turrilis consurgit porta colossis
Laurea signiferæ virginis ora fremens.
Cujus ad ingressum bellaci conditus auro,
Substat Joannes Rex, gladioque micat.
Ultima dorsi minax claudit juga glauca camelus
Hostibus excussus præda potente manu.
Hos pia posteritas, solum indignata tueri
Majorum titulos, hacque latère notâ,
Contemplata patrum, quibus hoc meruere labores,
Viribus Herculeis majus adorsa decus.
Namque suæ patriæ lanientem viscera pestem
Mascula fallaces perculit hæreticos.
Et luctata diu, tandem contagia caulæ
Perdita Divino Numine fulta scidit.
Grande sit hostiles muris arcere cohortes
Moenibus implicitas num prohibere manus?
Non puto, non ita se Romæ censura resolvit,
Compensans magnis ardua facta modis.
Nam bonus Ille Dei per terras Rector ovilis
Jam decimo et terno nomine Gregorius.
Ob meritum fidei, deopscendique triumpho,
Dat populo Pilsnæ sacra trophea Crucis
Quæ cum ter gemino rutilent in vertice Montis
Quid præter Triadis synbolon esse putes?
Quid nisi perpetuos tranquillæ pacis honores
Palladis albescens ramus uterque docet?
Dat binas circum galeas, dat et Herculis arma
Addit amazonicum, rostra bipennis, opus.
Sic populum bello solidum dextraque valentem,
Cum Deus et ratio posceret arma notans
Fortunata tuis titulis et stemmate Pilsna
Quæ quod avent montes ingerit una decus.
Et Constantini vel quilibet esse parentum,
Membra parentelæ vel putat esse suæ.
Magnus ab his titulis est Constantinus in orbe, est
Magnus ab his titulis Pilsnæ in orbe nitor.
Fallor? an admirans tibi Constantinica Pilsna
Sublata recitat voce viator ave?
Et circumpositæ fuscis insignibus urbes
Te late ceras amplificante stupent.
Maxima Praga caput septeno vertice quassans
Proch! ait, ut magno stat coluisse fidem.
Tu modo Pilsna bonis quaesitos artibus auctus
Tutari nisu non levio stude
Fac quoties oculis Crux stemmata ducta relucens
Incidit, incendat te pietatis amor.
Fac quoties nexas, sociatas fœdere Claves
Aspicias, subeat Pontificalis honor
Utque bonæ nunquam rescindas stamina pacis,
Paciferas spectes, quas dat oliva comas.
Utque malis justo nonnunquam Marte repugnes
Armisonas galeas, telaque fixa vide.
Pelle metus: Aquilas nam qui tibi victor inumbrat
Imperii medias, ille propinat opes.
Illa super portas præstans animosa virago
Signa Jovis volucris, signa leonis agens,
Imperii est, patriæque fides servata monarchis
Quæ servata probe laurea sarta meret.
Quam latus ad geminum duo propugnacula firmant,
Illa quod adversus ignava retundat opus.
Quid canis audaci qui tranat nubila passu,
non adversum prodita futa furit?
gramicutis, socio qui condolet agro,
instillat tale camelus onus?

His igitur dotata bonis perfectaue formis
Pilsna, tibi partus saepe recurrat honos.
Huc tendas, id agas, huc remos velaque stringas,
Ut Deus et Crux sit tessera sacra tibi,
Ut sis una; simul fueris (sic quod precor) una
Victrici plaudent, tota theatra tibi;
Angelus ille tuus, qui fert tua stemmata, pone
Incumbat coeptis pronus ubique tuis,
Ille malos aditu gladii fulgore repellens
Protegat admissos in tua septa viros
Ille caput regum fugitivi gloria saeculi,
Caesar inoffensae religionis amans,
Jura domosque tuas et aviti munia retur
Illustri fervens mente Rudolphus alet.

Jaká toho času byla zbožnosť Plzeňských i z toho vysvítá, že slavnosti velikonoční toho roku přes 14 tisíc lidí v Plzni k svatému přijímání přistoupilo a proto je Horacius, markrabě Malaspina, apoštolský nuncius, zvláště pochválil listem jim poslaným, jenž jest pln chvalořečí a povzbuzování; zní takto:

Markrabě, Horác Malaspina, apoštolský poslanec, vzkazuje radě a obyvatelům plzeňským srdečný pozdrav.

V největším mém bolu, jenž mne pojal, když ponejprv jsem v ony krajiny přišel a je spatřil, v kterých jsem tak beznadějný stav našeho katolického náboženství našel, že myslím, že sotva proti takovému zlu nějakého léku na světě naléztí lze; to mne nejvíce potěšilo a mne posílilo, když jsem zaslechl, že tys jediné přede všemi ostatními město katolické, pravověrné, od pravé víry a zděděné zbožnosti nikdy se neodchýlilo, a že jsi v katolickém náboženství vždy i v nejtrudnějších časech se velmi stalým ošvědčilo, tak že jsi, ač všelijakým způsobem a úskoky jsouc zkoušeno a rozličnými pohromami navštíveno, od pravé víry a od náboženství, jež si jednou od svých předkův jako z jejich rukou přijalo, nikdy ani odvrátiti ani dosti málo odchýliti se nedalo, tak že se mi zdá, že v tomto království s málo jinými ono dobré a svaté símě vydáváš, o němž prorok Izaiáš u Jeruzalema prorokuje předpovědě, že kdyby je Hospodin v tomto království nebyl zachoval, bylo by snad smutnou zkázu vzalo, jako oněch pět spálených měst. Zdá se mi, že se onomu národu nejen vyrovnáš, ale i nad něj předěš. o němž tázajícímu se Helióvi, jenž sám, když ostatní za své vzali, na živé zůstal, aby úctu pravého Boha a náboženství zachoval, pravil Hospodin, že sobě zůstavil k 700 jiných, již čest Božskou neprokázali modle Bálové. Neboť o Tobě jsem s velikým srdce potěšením toto zaslechl, že v předešlých velikonočních svátcích více než 14.000 lidí dle způsobu katolického ku stolu Páně přistoupilo.

Díky tedy vzdávám Pánu našemu Ježíši Kristu za Vás všechny, poněvadž víra Vaše hlása se v celém tomto království, zprávněji bych řekl, což sv. Pavel v listu k Římanům praví, řka: „V celém světě“. Neboť vy přijavše slovo v mnohém soužení s radostí Ducha svat., jak tentýž apoštol v listu k Thessaloniceským píše, učinění jste příkladem všem věřícím, nejen v Čechách a na Moravě, ale i v celé Německé říši, tak že jako lesk jasný všem milovníkům pravého náboženství svítíte nepřítelům a odporcům náboženství v jasnosti své nezkažené víry se objevujete. Když jsem toto vše od pravdomluvných zvěstovatelův o Vás slyšel, měl jsem za svou povinnost, abych i já přál, že se Vám takové milosti od přelaskavého a všemohoucího Boha dostalo a Vás v uctě, oddanosti a poslušnosti k svaté stolici apoštolské posílil, již i Vy nyní věrně setříté, i Vaši předkové stále zachovávali, jež sama také jako nejoddanější a nejmilejší syny, nejen přehojnými právy oblařila, ale i svým vlastním znakem ozdobilá a okrašľila.

Nuže tedy, občane slavní, mějtež stárou peči o to, abyste se vynasnažili a takými zůstali, jací jste dříve byli, nedáli se od těch zastrašiti, kteříž Vám hrozí, a ty odehnali, kteříž Vás svým pochlebováním od pravé pobožnosti odvrátiti chtějí pravice Vám: „Blázní, blázní“. Na konci svého psaní, nejdražší a nejslavnější Plzeňané, nemohu jinak k Vám volati ve vašich svizelích, než jak volal apoštol Pavel ku svým Ephesským: „Protož vezměte oděm Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonali stáli.“

Stuňtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti a oděny majíce nohy přípravou k evangelium pokoje, přede vším berouce štít víry, kterýmž byste mohli všechny šípy ohnivě nešlechtníka uhasiti“.

Co se mně pak týče, přislibuji Vám, že ve všech věcech, jak daleko mi lze bude, o Váš pokoj a Vaše blaho a užitek se starati nikdy neopomenu.

Buďte zdraví v Kristu.

Dáno v Praze, dne 9. prosince, roku 1578.

Roku 1580. v pondělí na den sv. Marka, evangelisty, vypůjčila **sr. 1580** zdejší městská obec od zdejšího měšťana Jana Kašpárka 3608. kop grošů česk. na vykoupení dědictví zdejší vsi Kozolup.

Roku 1580., dne 13. ledna, zemřel Kašpar Kropáč, slavný básník, rodák plzeňský.¹⁾

Roku 1580. v pátek na den sv. Jana Křtitele pamětihodná událost se v klášteře sv. panny Markéty řádu kazatelského v městě Plzni přihodila. Převor totiž téhož kláštera seděl téměř do půl noci s bratry svými. Tito opivše se veliké hádky mezi sebou svedli; když převor míru mezi nimi zjednati nemohl a oni se mu protivili, běžel k šatlavě a na hřiště tloukl, žádaje, by jednoho bratra opilého do šatlavy odvedli, což břiřiči bez vůle pana rychtáře učiniti nechtěli. I běžel převor k panu rychtáři, jímž byl toho času Václav Ottmar; než i ten odbyl jej řka, že s duchovními nic činiti nemá; než převor přišel po druhé a žádal rychtáře, by nemeškal a do kláštera šel, že opilý bratr klášter zapáliti chce. Tím jsa pohnut šel rychtář do kláštera, aby svár mezi bratry utišil. Když však k příbytku onoho opilého bratra přišel a jej napomínal, tento beze vší příčiny mečem rychtáře uderil a kotníky ode všech prstů mu utal, načež služebníci a jiní, kteří se k tomu nahodili, toho bratra do vězení odvedli. Za tou příčinou na rychtáře a jiné, kteří tehdež přítomni byli, od legáta papežského excommunicace uvalena byla, která trvala až do měsíce února. Brzy však, na přímluvu zdejšího magistrátu a některých pánů, byl rychtář onoho trestu zproštěn a také onen bratr z vězení propuštěn jest. Toto dokazuje následující list legáta apoštolského, zasláný Fabianovi, arciděkanovi plzeňskému:

Admodum reverendo Domino venerabili fratri amantissimo Fabiano, archidiacono Plsnensi.

Venit ad me frater ille ordinis Prædicatorum, qui verbera et vulnera ab istis vestris civibus accepit, et de quo mihi D. V. prædecessor sæpius verba fecit, et neque vehementer petiit, ut sinerem ejus existimationem et religionis dignitatem læcæ fieri; nam sotes, neque ipsi satisfaciunt, neque absolutionem Excommunicationis petunt. Quum D. V. illos monere volumus, ut utraque exequatur, etsi renuerint, vos D. V. ab ecclesia arceat, cum reipublica non expediat, ut delicta omnino remaneant impunita.

Prage, die 26. Januarii.

Horacius Marchio Male-Spinæ,
Nuntius apostolicus.

Roku 1580. v pondělí po sv. Havlu povolil Rudolf II., císař a král český, Plzni za to, že od počátku svého vzniku (Nová Plzeň povstala dobé, když křesťanství do Čech uvedeno bylo) vždy katolickou neporušeně podržela a pro mnohé zásluhy a platné služby pro-
vni králům, aby jedenkaždý svobodný a usedlý měšťan plzeňský, itolické se s nimi srovnávající, statky pozemské jak k obec-

kopisy vynikajících Plzeňanů v posledním sešitu.

k městským zděm mezi „Černým klášteřem“ a branou Malickou budky zřízeny, aby císař zde se procházel a pohledem na pole a čistým vzduchem okřátí mohl.

Téhož roku, dne 7. října, dostavilo se do Plzně k císaři Rudolfovi II. vyslanectví velkoknížete moskevského, Feodora, vyjednávající spolek proti Turkům.

Mezi pobytem Rudolfovým v Plzni, dne 24. prosince, roku 1599., zasvěcen jest oltář bolestné blah. Panně Marii a sv. Ludmile v chrámě sv. Bartoloměje v Plzni na žádost vznešené vdovy Markvartovy osvíceným a vysoce důstojným panem Zbiňkem Berkou, arcibiskupem pražským.

návštěvou bývali. Tohoto Šebastiana Pechovského císař Rudolf II. tak si oblíbil, že mu sám darovaný znak šlechtický nakreslil a k tomu darem přidal zlatý řetěz, který Pechovskému stojícímu od hlavy až k nohám sahal.

Die leue, guil speren. | Ezi fievte, feho doofal,
Wii wunde wun inlaner? | jend na wien vtoek lpu?

Wiede in Eine Diction
MATHIASSEN'S SYSTEM & CENNOV & TRUSSEATT,
Diction & System & System, sein Gnd. Diction-Compendium of Facilitas.

Stehung & System Die
MATHIASSEN'S SYSTEM & CENNOV & TRUSSEATT,
Die, im System & System, sein, sein, sein, sein & sein.

že opat Lebelius obdržel již 500 kop míšenských a sice 300 od paní Anny Petržílkové a 200 od Tomáše Zelendra z Prošovic od obou k dobrým skutkům darované. Což dosvědčují opat Matiš Lehelius, převor Matiš Cimerhakek, jakož i purkmistr a rada města Plzně.

Smlouva v této příčině uzavřená zní takto:

My Matouš Lebelius, opat, a Matouš Cimerhakek, převor, i všecken konvent kláštera teplského a my purkmistr a rada města Plzně vyznáváme tímto listem přede všemi, kdežkoliv čten nebo čtoucí slyšan bude, že my všickni společně poznávajíc, k jakému zmenšení v tomto království českém víra svatá katolická tudíž i čest a chvála Pana Boha všemohoucího skrze zlostné nepřátele církve přišla a jak veliký medeatatek lidí, mužův hodných, kteříž by touž církev svatou zase vzdělávati a ve vinici Páně užitečně pracovati mohli, se nachází, o to jsme se jednomyslně snesli, aby to jistě najednání, které se značným jednáním osvěceného a vysoce důstojného kněžete a pána, pana Martina z Boží milosti arcibiskupa pražského, stolice svaté apoštolské legáta, mezi dobré paměti důstojným a ctihodným knězem Janem Mayskynigem, někdy upatem kláštera teplského a týmž konventem s jedné a námi, purkmistrem a radou města Plzně na místě slovítných Matouše Hanfa, mistra Ondřeje Blovského z Palatinu, Václava Taunského, jakožto poručníkův kšaftu někdy Anny Petržílkové, manželky města Plzně a mistra Tomáše Zelendra z Prošovic, vše spoluradních a měšťanův města Plzně, se strany druhé, stalo, průchod a místo své míti mohlo, kteréžto najednání takové jest, že nadepsaný kněz Jan, opat, s konventem kláštera teplského, hnutí jsouce pobožným a křesťanským úmyslem pro rozšíření církve svaté katolické a zvelebení cti a chvály božské, prodali jsou k vyzdvižení koleje zde v městě Plzni otcům societatis Jesu dům, jenž opatský sluje, ležící s jedné strany sdi městských a s druhé vedle domu Jana Heverníka, a to jmenovitě za tisíc kop míš.; však ze své dobré a svobodné vůle od též summy upustili jsou pět set kop míš. a ostatních pět set kop míš. aby na hotové summě hned po zavření toho trhu panu opatu a konventu kláštera teplského dány a zaplaceny byly; pročež také oni i budoucí jejich dotčené koleje nejprvnější fundatorové s jeho milostí svrchupsaným panem arcibiskupem pražským býti a na časy budoucí a věčné slouti a zůstati mají, kteréžto sňevení a trh na ten jistý konec, jakž se nadpisuje, učiněny a zavřeny i také ulevení a ulehčení té summy pěti set kop míš. my nadepsaný Matouš Lehelius, opat, a Matouš Cimerhakek, převor, a všecken konvent kláštera teplského ve všem tom, jak zavřin jest ujmáme, schvalujeme a za celý, dokonalý a neporušený listem tímto od sebe i budoucích svých vyhlánujice týž dům se všim právem k němu přiznaným v těch pěti setech kopách míš. ke koleji otcům societatis Jesu poušíme a tím jistým přiznáním našim, že jsme od předjmenovaných poručníkův na týž tak celý a dokonalý trh peněz od ní Anny Petržílkové na skutky dobré a milosrdné odkázanych, tři sta kop míš. a od Matouše Hanfa a mistra Tomáše Zelendra z Prošovic dvě stě kop míš., kteréž oni sami k dobrému téže koleje, svých vlastních peněz odvádali, z ouplna přijali, z kteréžto summy je všechny i jednoho každého, kdož v této příčině kvitování potřeboval, od sebe a budoucích opatův a konventu kláštera teplského listem tímto kvitujem, prázdna a svobodna činíme, připovídajice na touž summu víceji a výšeji se nepotahovati; však sobě my opat a konvent kláštera teplského touto smlouvou pozůstavujem, abychom, jak napřed dotčeno, té koleje, kteráž se tu v městě Plzni otcům societatis Jesu vyzdvihuje, první s jeho milostí knížecí fundatorové slouti a právo fundatora, pokud se toho domu a summy na něm vložené pět set kop míš. dotýče, měli nyní i na časy budoucí a věčné a podle toho, kdybychom příležitost majice tu v městě Plzni jiný dům sobě koupiti chtěli, abychom toho my i budoucí naši bez překážky užiti mohli, vážený pan purkmistr a rada nám v tom radni a napomocni býti mají.

Toho na potvrzení a pro lepší jistotu my svrchupsaní opat a převor i na místě všeho konventa kláštera teplského a my purkmistr a rada města Plzně pečeti naší, opatskou, konventskou a městskou s jistým vědomím, celým a dokonalým přiznáním našim k listu tomuto jsme přivěsiti dali, jenž jest dán v městě Plzni v úterek v den slavnosti Božího těla, léta tisícého pětistého osmdesátého šestého.

Roku 1587. poslal papež Sixtus V. po svém nunciu Antonínu Fuceovi Plzeňským své apoštolské požehnání a pozdravení s tím rozkazem, aby Plzeňským vši pomoci přispěl. O těchto věcech podal poslanec Plzeňským list, který tuto v překladu uvádíme:

Roku 1594., dne 28. dubna, jel Rudolf II. Plzni do Řezna k říš-r.1594 skému sněmu a zase zpět touž cestou se bral na den sv. Václava. Při této příležitosti událo se, že, když plzeňští ozbrojenci, aby císaře co nejslavněji přivítali, za městem ve dvou dlouhých řadách se postavili, byl mezi nimi jeden statný muž setníkem, jenž pozornost na se obracel svým hustým a dlouhým vousem. Toho když císař Rudolf spatřil, nebyl spokojen pohledem na jeho vous, ale dal vůz zastaviti a kázal, aby onen setník blíže přistoupil. Po té oběma rukama mohutný ten vous uchopiv pohládl jej několikráte se zvláštním potěšením.

Roku 1595. ukradl jeden truhlářský tovaryš ve farním kostele r.1595 některé klenoty, zlaté peníze a jiné drahé věci z obrazu Panny Marie, které pak v městě prodával. Tím se však prozradil a do vězení uvržen jest.

Roku 1596. ve středu na den sv. Havla vypůjčila si zdejší obec r.1596 od Vojtěcha Hada z Proseče, měšťana Starého města pražského, 500 kop grošů českých dobrých stříbrných, rázu pražského.

Roku 1596. v pátek po sv. Havle vypůjčila si zdejší obec od mistra Ondřeje Blovského z Palatinu, měšťana Starého města pražského, 400 kop mš. dobrých stříbrných, rázu pražského.

Roku 1598. zuřil v Plzni strašný mor skoro celé léto až do sv. r.1598 Martina tak, že as 60 kněží, ostatních pak obyvatelů přes 1300 zemřelo. A poněvadž ani hrobaři ani hřbitovy nestačily, byla vykopána na hřbitově sv. Markéty u „Černého kláštera“ mezi špitálem a branou, kudy se do chrámu chodilo, veliká jáma, do kteréž mrtvolý kladeny byly.

Roku 1598. v pátek po sv. Havle půjčil obci Jan Kleo z Roudné, měšťan zdejší, 1000 kop mš.

Roku 1598. vystavěna kaple sv. Rocha na Saském předměstí od Sebastiana Pechovského.

Roku 1599. v den povýšení sv. kříže, dne 14. září, císař Rudolf II. r.1599 s většou částí svého dvora, poněvadž v Praze mor se zmáhal, přijel do Plzně a tu 9 měsícův až do léta následujícího roku pobyl.

Ku přijetí tak vzácného hosta připravili Plzeňští obydlí co nejkvotnější mohli v domě na náměstí na západní straně od radnice stojícím. Na nejvyšší části tohoto domu vyčnívali císařští orlové a písmě R, násovná to písmě jména „Rudolf“, z pozlaceného plechu. Z tohoto domu císařského¹⁾ byly nad střechami všech domů a přes všechny ulice až

¹⁾ Tento dům na věčnou památku, že sídlem tak vznešeného hosta byl, sídl ~~„císaršským“~~ a nebylo dovoleno jinému hosti zde bydleti. Avšak tato tak vděčná ~~na svého panovníka, krále a císaře, vyplatila se špatně Plzeňským, poněvadž~~ ~~díků, že na onen dům více práva nemají, neboť bez jejich vědomí~~ ~~anda III. knížeti Horšovskému z Trautmannsdorfu darován roku 1638.~~ ~~byl pak na obou stranách východ, tu do radnice, onde do domu~~ ~~kovského, u kterého i jindy Matiš a Maxmilian, rakouští arciknížata~~

LÉTA PÁNĚ 1600—1700.

Roku 1600. uvažuje Rudolf II. stísněnost města Plzně a chteje r.1600 počet nejvěrnějších občanů rozmnožiti, jakož i pobyt králův a císařů v Plzni příhodnějším učiniti, zamýšlel práva Plzeňských rozhojnití, jakož i hradby městské rozšířiti; avšak jinými většími starostmi jsa zaměstnán, zapoměl na úmysl ten. Konečně 4. června odebral se z Plzně do Prahy. Avšak dříve než se z Plzně odstěhoval, vydal dne 3. ledna psaní k celému království, jimž prohlásil, že obnovil to, což Plzeňským zlatou bullou císaře Sigmunda dáno a později od některých zrušeno bylo. Přikázal pak pod trestem nemilosti císařské, aby nařízení jeho neporušitelně všude zachováno bylo. (List. tato obsažena jest v konfirmaci privilegii cis. Leopolda z r. 1660.)

Těto milosti Plzeňští si zasloužili zvláště tím, že v turecké válce za důkaz poslušnosti svého císaře a krále 60 pěších a 124 jezdců v Uhrách na své útraty vydržovali. A staří se zmiňují o mnohých slavných, a hrdinských činech, které tyto vojínové ve válce turecké vykonali.

Roku 1600., dne 13. ledna, přibylo do Plzně poselství knížete rakéského Michala zvěstující, že pokořeny jsou Sedmihrady.

Roku 1601., dne 10. května, o dvacáté hodině strhlo se veliké r.1601 kromobití a udeřilo do věže farního kostela sv. Bartoloměje. Škoda byla veliká, neboť od vrchu až téměř do polovice krovu křídlice jakož i některé krovky sraženy byly. Oprava kostela stála tehdáž obec několik set kop grošů míš.

Toho času byl v Plzni arciděkanem P. Pavel Pistorius z Lucka, senátorem byl M. Tomáš Zelendr z Prošovic; radními byli: Šebestian Pechovský z Turnsteinu a Palatynu, Adam Hirsch z Roudné, Jan Sakalář, D. J. Scribonius z Horšova, M. Jan Kleo z Roudné, Bartoloměj Stehlík z Čoukova, Jakub Kotva z Treyfeldu, Matěj Khern, Jan Trnka z Trnan, Jan Mincer, Jan Heryuk; M. Šimon Plachý z Trebnice byl písařem radním.

Dne 29. července 1601. byla oprava věže ukončena, makovice i s křídlem postavena za primatorství Šebestiana Pechovského z Turnsteinu a Palatynu.

Dic homo, quid speres, | Rci člověče, čeho doufáš,
Qui mundo totus inhæres? | jenž na světě všecek lpíš?

Nobilis et Gener Dominus
BARTHOLOMÆUS STEHLIK à ČENKOW & TREUSTÄTT,
Dominus in Lohowa et Kosolup, huius Civit. Plsnens-Consularis et Patritius.

Šlechtný a urozený Pán
BARTOLOMĚJ STEHLÍK Z ČENKOVA A Z TREUSTÄTTU,
Pán na Lohové a Kozulupch, této obce plzeňské radní a městěni.

Qui diligitis Dominum, Odite malum; Custodit Dominus Animos
Sanctorum suorum, de manu Peccatorum liberabit eos.

Psal. 96. V. 11.

Kteří milujete Pána, mějte v nenávisti hřích; Ostříháť Pán duší
svatých svých, z rukou hříchů osvobodí je.

Žalm 96. V. 11.

Reverendissimus, Doctissimus D. D.

WENCESLAUS ADALBERTUS ČZERWENKA DE WĚZNOWA,
A. A. L. L. Magister nec non S. S. Theologia, Baccalaureus, Vicarq.
Foraneus et Praelatus Infulatus Plsnensis.

Veledústojný, veleučný p. p.

VÁCLAV VOJTĚCH ČERVENKA Z VĚŽNOVA,
místr svobodných umění a svatě theologie, bakalář, vikář a infulovaný
praelát plzeňský.

kaply nejsvětější trojice na své útraty a skoro od základu ji přestavěl a pro obřad boží kalichem, stříbrnými konvičkami a rozličnými okrasami oltárními a ozdobami ji okrášlil.

Roku 1611. nastaly v rodu Habsburském následkem nedbalé vlády Rudolfa II. neblahé roztržky a nesvornosti, které hrozily, že rod tento své nejčelnější a nejlepší země ztratí, nestane-li se obrát ve vládě. Aby toto nebezpečí odvrátili, vyvolili sobě členové rodu Habsburského Matiaše za hlavu, jenž by znenáhla neschopného ku vládě Rudolfa II. nahradil. Rudolf II., poznav tyto záměry proti sobě čelci, zanevřel na Matiaše i na Ferdinanda a chtěl vládu v Čechách po své smrti odevzdati arcikněžeti Leopoldovi, biskupu pasovskému a štrasburskému, jenž mu byl z celého rodu nejoddanější. Aby se Matiaše zbavil a spolu aby Leopoldovi ku vládě v Čechách dopomohl, použil vojska pasovského z rozličných dobrodruhů sebraného, které vedením Leopoldovým země zemřelého Jana Viléma proti neoprávněným nápadům mělo chrániti. Než zatím byly země ty ztraceny; nicméně císař Rudolf II. vojska tohoto nerozpustil, nýbrž ještě i dále žoldnéře do něho najímal a rozkázal, aby v Pasovsku se usadili, aby jich v příhodnou dobu k provedení záměru výše uvedeného použil. Když však slibovaný jim od císaře žold se nevyplácel, vtrhli do Rakous a způsobem nepřátelským loupili a drancovali; odtud jsouce vytisknuti vedrali se vedením Vavřince Ramé-a i do Čech a lští dobyvše Budějovic, loupěním a pálením razili sobě cestu dále přes Tábor ku Praze. Za takových okolností snadno lze pochopiti, že byla Plzeň v nemalém strachu, obávajíc se vpádu surových žoldnéřů pasovských; proto se do okolních měst obracela s dopisy, vypyťavajíc se o postupování nezvaných hostí, aby v čas potřeby těmto vetřelcům rozhodný odpor položila a sebe uchránila. Těchto dopisů z Plzně do okolních měst, jakož i okolním rytířům a j. zaslaných v příčině vpádu Pasovských zachovalo se nám několik. Uvedeme zde všechny.

Urozenému a statečnému rytíři p. Divišovi Markvartovi z Hrádku na Běli, Nekmíři a Trpistech, císařskému hejtmanu kraje plzeňského, jeho Milosti Cís. radě a t. d.

Těchož zdraví. Milostivému jich milostí nejvyšších p. úředníkům a soudcům zemských, též rad Jeho Milosti Císařské soudu dvorského a komorního poručení neb méně laskavému psaní V. M. strany odesláni registříkův vyslaných předešle poslati našich v příčině hotovosti po kraji tomto vyrozuměvše tak činíme, a takové registříky s poznamenáním, co jest na též posly tak od obce naší vynaloženo, s kuandšafty u koho jsou p. stavův byli a kteří se v těch registřích podepsali mimo jiné mnohé, že jsou se podepsati nechtěli a kteří doma zastížení nebyli, odesíláme uctivě žádajíc, že se vedle J. M. P. P. Viléma z Lobkovic, spolu hejtmana V. M. krajského, aby obci naší potřebné takový náklad dle předešlého V. M. milostivého zakázání odkudž pak koliv vynahrazen byl, k tomu přičiniti ráčíte. Té jsme k V. M. pokorně nádeje, že povážíc našich prvé velikých těžkostí a nad možnost naši obecní v rozličných přetímách vydání, tak se milostivě k zavedené obci naší skloniti ráčíte; dále co se dotýče lidu pasovského, o němž až posavad u nás dokonce nic slyšeti nemůžeme; však toho před V. M. tajiti nemůžeme, že věrejšího a dnešního dne do z husta nějaký lid jízdný i pěší skrze město naše, kteříž se z Bavor býti pravě trůní a přímo ku Praze, jakž zpravuje, se bere, však proč a za jakou příčinou oznamují, toliko, že „abdankovali“, dokládají.

Címž jsme V. M. zase zpravití pominouti nemohli, V. M. na všem štěstí a dobru se míti vinnajíc.

Dáno v Plzni ve středu o vigiliích tří králů r. 1611.

BARTOLOMĚJ STEHLÍK Z ČENKOVA,
nar. r. 1542, † r. 1619.

... na vřechu tu obnovati chtěl, ve-
... z toho Mal. Císařské
... se utikající
... žádáme, že nás,
... pokud
... rádií, mi-
... Vaší Milosti
... milostivějšímu
... v čemž

STAVBA ŽELEZNIČNÍ A NEPOMUKA.

... do kralov-
... jak v kraji
... očekávání
... žaláme, že
... počínal, aneb
... nedalším
... Vam retůnku,
... očekávání budeme.

... našimi
... Vašeho,
... nemysleli: ale
... strany
... a zléšnější
... pročež se nám,
... na pozoru míti
... že té věci
... byti, po-

... nepustit nám od páň
... Vám jiní zprávy
... nás zprávy dochá-
... jejího očeká-
... vyslaní dle milos-
... o tom
... Pána Boha před
... Pán Bůh rač
... ustanove.

POSTUPNA.

... svém domu z měst Pražských
... relací
... učinili, oznamující,
... by již jim na konec od J. M. Cís. poručeno bylo, aby měst, Českých Budějovic
... dle rumlova, daleji a vejšej nepustosili, nýbrž v těch městech na zaplacení av-
... očekávali a žalných příkoří ani obyvatel
... žádný z měst zůstávají, ani jiným vůkol žádné škody nečinili, jakž p

i od jinud některé kundšafy nás jsou dosly, že se pokojně chovají a na deputátu od nejvyššího jich Pána nařízeném přestávají. Nepochybně že to již dáleji a dokonaleji od J. M. nejvyšších pánů úředníků a soudcův zemských království Českého, aby tím dříve abdikováni byli, při J. Mil. Cís. opatřeno bude. Však, poněvadž opatřeno nikdy nezbyvá, musíme se vždy na pozor a péči míti.

Dáno ve středu po památce sv. panny Doroty, léta Páně 1611.

Za touž příčinou poslali Plzeňští list samému císaři, který přeložen z latinského originálu na jazyk český zní takto:

Nejpremožitelný Císaři, Pane Nejmilostivější!

Vaši Císařské a Královské Milosti pokorně oznamujeme, že nás rozličné pověsti každého dne docházejí o tom, že vojsko V. Cís. a Král. Mil., tak zvané pasovské, které jenom málo mil od města Plzně vzdáleno jest, k městu tomu ustavičně postupuje a jako jiná města tak i toto obsaditi chce, což by nám obyvatelům města katolického, skoro již již k úpadku se chýlícího, veliký strach způsobiti mohlo, zvláště pak těm, jimž, jakož i poddaným k zemi patřícím za škody od stavů pod obojí způsobené se zotaviti příležitost poskytnuta jest. Pročez k zachránění svrchu řečeného města katolického a náboženství V. C. M. vždy věrného, aby svrchu jmenované vojsko bez V. C. a Kr. M. nejmilostivější vůle města obsaditi, aneb jakýmkoliv způsobem jeho obtěžovati ani potlačovati se neopovážilo, před V. C. a Král. Mil. kalena svá sklánějice, pokorně žádáme, aby V. C. a Kr. M. městu tomuto veřejnou ochranu poskytnouti a v těchto dobách plných pro ně nebezpečí něco jistého ustanoviti ráčila. My stále věrnost svou k V. C. a Kr. Mil. prokazovati a Boha za zachování V. C. a Kr. Mil. horlivě prositi budeme.

9. února 1611.

V. C. a Kr. Mil. Nejmilostivějšímu a Nejmočnějšímu Císaři římskému a Králi uherskému i českému Pánu, Panu

Nejpoddaněji věrná rada a obec katolického města Plzně
pokornou žádost.

Následuje v českém překladu list od Plzeňských za touž příčinou arciknížeti Leopoldovi, biskupovi pasovskému, zasláný.

Nejasnější a nejetilhodnější arcikníže, pane, pane nejmilostivější!

Zpravy velesmutné a totiž o vojsku pasovském nás k žádosti V. M. přiměly. A tím radostnější k V. M. se utíkáme, jistě jsouce přesvědčení, že V. M. známa jest u nás naše věrnost k domu rakovskému, pro kterýž jsme hotovi každého času, i s manželkami i s dítkami svými smrt podstoupiti. Pročez se osmělujeme žádatiž ráčiti V. M. obci V. M. arciknížeci vždy oddané dobrotvě a milostivě přispěti a naš pokornou žádost J. C. a královské Mil. předněsti a nás utlačených občanů se zastati, abychom co možná nejdříve obtíže a nebezpečí tohoto vojska zbaveni byli, tak abychom tím horlivěji Bohu sloužiti a rozličným daním zadost učiniti mohli. My za tu V. M. dobrotvost prokázanou církvi katolické a římskému císařství Boha prositi budeme, V. M. co nejdele ve zdraví zachovati ráčil.

V Plzni, 9. února, roku 1611.

Panu Divišovi Markvartovi, hejtmanu krajskému,

Těbož zdraví. Ačkoliv v té pevné naději postaveni jsme byli, že povážice J. M. našich pře velkých a nade všechnu možnost naší, jichž se neumenšuje, ale více a více, takřka každé chvíle přibývá vydání od dalších nakladav na posly k vypravěni po laskavě utlovati a chudě a na nejvyšš zavedené obce naší (an toho prve nikdy nebývalo) ušetřiti ráčite; však nicméně, poněvadž se již netoliko povzdálených od nás spoluzousedův a oudů našich království tohoto, ale již nás samých snad v kratkem času (těbož milosrdný a dobrotivý Pán Bůh nehovali rac) dotýkati chtějí budou, aby nás naši retardaci více se neobmeškalo, davše ihned věcrejšího dne tři exempláře našim písařům našim zhotoviti a posly jiste objednavše, je jsme dnešního dne ráč a pospěšně vypravili, v tom ve Vás důvěrujice, že vedle předešlého i tohoto laskavého Vašeho zakázání, aby nám odkud pakkoliv takové na posly od obce naší čiměné vynahrazeny byly, skutečně nápomocni býti ráčite; z před Vaší Milosti tajna učiniti nemůžeme, že dnešního dne paní stříbrští se z měst Pražských zprávu toho učinili, že by již dil lidu pasovského

r. 1603 Roku 1603. v pondělí po sv. Jiří vypůjčila si plzeňská obec od Jana Karla, člověka poddaného ve vsi Doubravce, 100 kop mš.

Roku 1603. přišel do Plzně kníže Bernard Matějovský, biskup krakovský. O dobré pověsti města Plzně ve věcech víry katolické uslyšev přinesl na důkaz své vřelé lásky k Plzeňským částí ostatků sv. Stanislava, biskupa a mučenníka, za souhlasu celé kapitoly krakovské, jakož i s dorozuměním krále polského a věnoval obci tento dar na den nanebevzetí blah. Panny za valného shromáždění zastupitelstva a lidu. Velice město toto pochváliv v řeči, v níž obec tuto k městu světovému totiž Římu (dle sv. Pavla k Řím. 1) přirovnává slovy: „Římané, vaše víra ohlašuje se celému světu“ s velikou ochotností stříbrnou schránku s ostatky sv. Stanislava Plzeňským odevzdal tu žádost připojiv, aby prozatím s touto schránkou za vděk vzali a skvostnější, kterou dal v Cáchách zhotoviti, očekávali.

Po té poděkoval prelát plzeňský, Jan Sixtus z Lerchenfelsu, ve jménu kněžstva, rady a obyvatelstva plzeňského a slíbil, že slavnost sv. Stanislava tímž způsobem jako jiné větší svátky slaviti bude. Biskup tento krakovský pobyl v Plzni po tři dny. Čtvrtý týden po odchodu svém zaslal Plzeňským slíbenou schránku, menší jakousi monstranci v Cáchách zhotovenou, do níž by se ony sv. ostatky uschovaly. Roku následujícího byl týž biskup z milosti boží a stolice apoštolské pro své zásluhy o církve do sboru kardinálů vřaděn, čehož mu zajisté Plzeňští od srdce přáli.

r. 1604 Roku 1604. ve středu po sv. Dorotě psal císař Rudolf II. Plzeňským a poučil je, že to privilejiím jejich nevdá, jestli že čeho v radě své učiniti opomenou. Plzeňští se totiž v nějaké nové při, jak by se zachovati měli, k císaři obrátili. Tato listina, o níž se Tanner ve své kronice města Plzně zmiňuje, v originále se nezachovala.

r. 1608 Roku 1608. ve čtvrtek v den sv. Havla vypůjčila si zdejší obec od pana Jiříka Hirsche z Hirscheku 1000 kop grošů českých. Svědky byli Šimon Plachý z Trebnice a Daniel Gerhart z Astfeldu.

r. 1609 Roku 1609., když císař Rudolf II. sněm svolati se zpěchoval, v němž předvídal, že jinověrci svobody všech bludůž žádati budou, odebrali se jinověrci do Prahy a přiměli císaře k tomu, že konečně sněm svolal, k němuž se jich samých počtem 20 dostavilo. Tito usilovali o to, aby se jim přede vším svoboda náboženství udělila, čemuž spolu s císařem šlechta říšská odporovala. Stavové jinak ve více smýšlejší počali se nad míru bouřiti, schůzky zařizující, v nichž se rozličné pikle kuly, mnohé závazky a smlouvy konaly. Když s těmito Plzeň, Budějovice, Kadaň, Most, Ústí, jakož i někteří čelnější šlechticové souhlasiti nechtěli, obrátil se hněv jinověrců zvláště proti Plzni, tak že jí tajně i veřejně úplným vyhlazením vyhrožovali. Plzeňané tím másti se nedadouce vytrvalostí svou, ku kteréž se s některými říšskými šlechtici a nahoře uvedenými věrnými městy zapřísáhli, že císaři Rudolfovi věrně pomáhati budou, tolik docílili, že všechny podniky Pikardistů, Kalvinistů, Hugenoťů a jiných jinověrců, jichž bludy již dříve zákony říšskými z Čech vyloučeny

o jeho předvědění o lidu pasovském jisté poselství vypravili, že nám též schválně, a tak převzíté, v známost uvedete.

Co se právních věcí dotýče, sám rozum to ukazuje, že pro tuto v zemi rozšířit práva odpočívati musejí.

Dáno v sobotu po sv. Skolastice, léta Páně 1611.

DO ROKYCAN.

Téhož zdraví. Velice vděčnou věc jste nám učinili, zpravující nás psaním z strany lidu pasovského, a to z té příčiny, že budeme věděti, čím jistěji jeho il. p. hejtmana krajského dle napomenutí jeho Milosti zpraviti hotovi jsouce, jakž a žádáte, podobnou volností pokudž bychom prvé nežli Vy o jakém nebezpečnosti v tomto kraji nastávajícím převzéděti, Vám se odměniti, vždy té sousedské a přátelské nádeje jsouce, že i Vy tak učiníte.

Dáno v pondělí masopustní, léta Páně 1611.

Panu Divišovi Markvartovi.

Dostavše této chvíle od úřadu města Rokycan jisté skrze psaní jich kundšafy rany hnutí se k městům Pražským lidu pasovského z města Berouna, takového ani Vaší Milosti hodnověrný přepis skrze tohoto našeho posla schválně ode-láme, Vaší Milosti se důvěrujíce, že nás své lásce poručeny míti ráčíte.

Dáno v úterý masopustní, léta Páně 1611.

DO MĚSTA CHBA.

Téhož zdraví. Žádosti Vašich pánů strany zpravení v příčině lidu J. M. C. pasovského vrozuměvše, jinší zprávy dáti nemůžeme, než že týž lid z města Berouna každého dne se hnul a přímo k Praze táhne; dáleji jaké předsevzetí na myslí má, o tom dokonce žádné vědomosti nemáme, toho každého dne a chvíle sami sami žádostivi jsouce.

Dáno v pondělí masopustní, léta Páně 1611.

Divišovi Markvartovi, hejtmanu krajskému.

Téhož zdraví. Z psaní Vaší Milosti jsme vrozuměli, že nemalou ale velikou o nás a obec naši míti ráčíte, z čehož Vaší Milosti služebně a uctivě děkujeme, a proto jsouce Vám se toho každého času všelijak odsluhovati; a poněvadž čerstvých zprávy žádostivi býti ráčíte, jaké jsme a v které příčině dnešního dne od úřadu města Písku dostali, těch Vaší Milosti přepis pro vrozumění odesíláme, na jiném dny nejsouce, jediné kdyby co tak nebezpečného kraji tomuto nastáváti chtělo (abychom aby se nestalo milosrdného Pána Boha našeho na svých nehodných modlitbách nikdy nepřestáváme), o tom o všem dnem i nocí Vám dáme znáti.

Dáno první středu postní, léta Páně 1611.

Věrnému a statečnému rytíři panu Adamovi staršímu Vratislavovi z Mitrovic a na Poříčí, pánu panu našemu milému.

Téhož zdraví. Právě v tu chvíli, když vyslaný k úřadu našemu psaní ze dne 16. sv. Valentinu v příčině nějakých tří osob, kteréž z pasovského lidu Pán býti psaní dodával, a na odpověď očekával, na třech koních rejthaři k městu našemu přišli ihned od varty naší tak, jakž jest při nich, aby žádného bez dostatečného psaní ani do města ani mimo města nepouštěli, nařizeno, kde jedou tázáni jsou, aby se by cestu k Varům před sebou měli oznámili a puštění jsouce mimo město v Praze dokonce nezastavivše, majíce koničky chatrný, pryč odjeli. Nic z toho, což psaní svým Pán dokládá, neoznamujíce, my tím Pánu z takové náklonnosti přátelského návštěvi daného uctivě děkujeme v podobné i jiné příčině. Dáno v první středu postní, léta Páně 1611.

DO MĚSTA STRŽÍBRA.

Téhož dobrého zdání v příčině vypravění lidu z kraje tohoto milostivého Jich Milostí nejv. p. úředníkův a soudcův zem-

ských král. českého, J. M. C. rad, žádáte, z psaní Vašeho jsme vyrozuměli; i nemůžeme před Vámi tajiti, že i my v té příčině, jak bychom se v těchto nebezpečných časech chovati a řídití měli od Jich Milostí nejv. p. úředníků a soudců zemských král. českého, J. M. C. rad, dobrého zdání a rady jsme požádali, kdež nám zase od Jich Milostí za odpověď dáno, abychom se na lepším pozoru než-li Budějovičtí měli, oni že nám nápomocni chtějí býti ráci. Lid J. M. C. pasovský, že by již z města Berouna se hnouti a k městům Pražským přiblížiti měl; takové zprávy jsou nás došly; jiného na ten čas nevíme Vám co psáti. Dáno v Plzni ve středu první v postě, léta Páně 1611.

V. P. P. Vilimovi Bořivojovi z Řičan a na Merklině, pánu nám laskavě příznivému.

Téhož zdraví. Psaní Vaše, které jste nám v příčině zbraní od země koupených a do města Plzně dodaných učiniti ráci, jsme vyrozuměli a aby pro Vás zde jaká zbraň zůstavena a zanechána býti měla, o tom žádné vědomosti nemáme. Nicméně Vám oznamujeme, že něco té zbraně a munice po rozdělení Jich Milostí stavův kraje tohoto při minulém mustruku pozůstalé zde u nás v městě Plzni složeno zůstává a ta také jistým osobám k opatrování poručena jest, z kteréž bez vůle a poručení Jich Milostí pánu komisarů, zvláště Jeho Milostí V. Pána, pana Vilima staršího z Lobkovic na Tejně Horšově nic vydáváno býti nemůže; i pokudž pánovi takové zbraně nic se nedostalo, ráci museti při již dotčeném Jeho Mil. p. z Lobkovic to vyhledávati a cožkoliv od Jeho Mil. p. z Lobkovic vydati se poručí, to neprodleně Pánu od osob k tomu zřízených vydáno býti má.

Dáno ve čtvrtek první v postě, léta Páně 1611.

DO ŽEBRÁKA.

Téhož zdraví. Že jste nás psaním Vaším o případnosti lidu Jeho Mil. Cís. pasovského zpravili a o jeho se hnutí dáleji k městům Pražským v známost uvedli, sousedsky a přátelsky děkujeme. Dáleji, co se žádosti Vaší dotýče, ačkoliv těchto pomínutých dnův něco proslychati bylo, jakoby nějaký lid jinší s hůry touto silnicí táhnouti měl; ale až posavad z daru Pána Boha to v tichosti zůstává, v čemž Vás na ten čas jináčeji zpraviti nemůžeme. Ochráně Pána Boha nás všechny poručeny činíme. Dáno ve středu první postní, léta 1611.

V. a stat. rytčí pánu Mikulášovi Šicovi.

Téhož zdraví. K žádosti Páně tak činíme a toho sročení do kanceláře naší s Jirkem Brodským do jiného času volnějšího a prostranějšího pro tak nenadále království tohoto případnosti, totiž do pátku post. Quasimodogeniti prv příštímu k hodině 15. do též kanceláře naší otkládáme. Strany toho lidu vojenského pasovského mimo to, že okolo měst Pražských díl se ho položil, čím jinším zpraviti nemůžeme, ani kdeby se Jich Milostí páni stavové království tohoto strhnouti minili, o tom žádné vědomosti nemáme.

Dáno v pátek před sv. Valentinem, léta 1611.

V. P. P. Kryštofovi Pavlovi z Řičan na Piňovanech, Ůjezdě a Střehobůzích.

Téhož zdraví. Žádosti Vaší skrze psaní na Vás vložené jsme vyrozuměli a čím bychom tak jistým Vás zpraviti měli, poněvadž sami až posavad nic jistého se dovědět, o čemž zpravení býti žádati ráci, nemůžeme, že ten lid vůbec pasovský jmennji a že na záplatu svou zde v království českém očekávati miní. Strany veřejné hotovosti v kraji tomto (a bez pochyby i v jiných) skrze patent Jich Milostí nejv. pány úředníky a soude zemské král. českého J. M. C. rady vyhlášené, nepochybujeme, že o tom dobrou vědomost míti ráci. Jiného na ten čas nevíme co psáti.

Dáno v pátek po sv. Valentinu, léta Páně 1611.

DO MĚST: PÍSKU, KLATOV, DOMAŽLIC, STŘÍBRA, ROKYCAN, TACHOV CHBA, PLANY, M. STRANY.

A podle toho Vás tajna nečiníme, jakož čas držení u nás v městě Plzni marku postního v pondělí po neděli Reminiscere pro příští přichází, takový jar

DO ROKYCAN.

Jaké jsou nám dnešního dne strašlivé kundšafty z města Stříbra k nim věčejšího dne z města Domažlic odeslané v příčině lidu pasovského dodány, těch Vám hodnověrné přepisy pro vyrozumění odesílám, Vás přátelsky a sousedsky žádám, že kdybyste co podobného od kobopakkoliv zaslechli a máte-li jaké jisté do p. Vašich vyslaných z měst Pražských zprávy, že je nám v známost uvedete, jakož i my budoucně, kdyby co škodlivého a nebezpečného na nás a tento kraj (čehož Pán Bůh ostříhej) valiti se chtělo, a my o tom prvé nežli Vy zpraveni byli, před Vámi tajiti nemůžeme. Pán Bůh rač nás všechny od tak strašlivých a nena-dálých případností děleji zachovati a před nimi chrániti.

Dáno v sobotu po památce očišťování Bl. Panny Marie, léta 1611.

P. Janovi Scriboniusovi z Horšova a Janovi starš. Kolenčovi z Kolna, vyslaným do Prahy.

Zdraví: Tomáš Bernard Krumlovský při navracení svém domů věčejšího dne z měst Pražských ústní toliko zprávu o některých strašlivých případnostech a škodlivém předsebrání toho lidu pasovského proti městům království tohoto na místě Vašem učinil, v kteréžto příčině povděčnější bychom byli, umějíce Vy z daru Pana Boha dobře psáti, kdybyste nás o těch všech věcech raději psaním nežli ústním vzkázáním od sebe neodcházejíce zpravili. Pročež nevědouce se v tom konečně jak jsme zpraveni byli a majíce všickni zbouřené mysli pro některé hrozné a strašlivé z jiných měst kundšafty, k Vám tohoto posla schvalně dnem i nocí vypravující Vám poroučíme; abyste se vši pilností a bedlivostí, pokudžby podobné nebezpečnosti na nás neb kraj tento (čehož Pán Bůh ostříhati rač) uvaliti chtělo, se vyptávali, a pře-zvědouce o tom i o jiných příbězích a případnostech nás psaním Vaším skutečně a neprodleně zpravili; nepochybujeme, že tak učiníte.

Dáno v sobotu po Hromicích, léta 1611.

DO STŘÍBRA.

Těhož zdraví. Ze smutného psaní Vašeho a v něm přečtených strašlivých kundšaftů v příčině pasovského lidu, jako by nebezpečnosti vedle jiných měst království tohoto, což se již na některých očitě spatřuje a v skutku ukazuje, i na nás a na celý kraj tento valiti se chtělo, bolestně jsme vyrozuměli. Kdež Vám přátelsky a sousedsky z takové (ačkoliv strašlivé výstrahy) děkujeme, v známost uvozujeme, že jsme hned posla do měst Pražských k vyslaným našim s takovými kundšafty vypravili jim poroučejíce, aby vedle jiných měst při Jich Milosti nejvyšších pánech úředních zemských žádné pilnosti v tom nelitujíce, abychom před takovými nena-dálými vpády a přísností toho lidu pasovského opatření byli, pracovali; a pokudž by co nejmenšího, že by se do kraje tohoto hnouti a ložirovatí chtěl, zaslechli, aneb toho jisté kundšafty dostali, aby nám dnem i nocí znáti dali; a což nám tak tíž ryzlaní naši buď vyřídí aneb v známost uvedou, s tím se před Vámi ani jinými tu blíž spolu pány sousedy a přátely a ony našimi tajiti nemůžeme; nepochybujeme, že i vy tak učiníte.

Dáno v sobotu po Hromicích, léta Páně 1611.

Výsoce urozeným pánům a statečným p. rytířům, nejvyšším pánům sudetským a soudcům zemským, J. M. C. radám, Jich Milosti pánům nám milým a láskou přichylným.

Službu naši ve vši ponížnosti vzkazujem. Milostiví páni! Když se věčejšího dne k večeru schylovatí počalo, urozený a statečný rytíř Mikuláš Vratislav z Mitrovic a na Chlumčanech zastaviv se u nás v městě Plzni a z dobré, upřímné a přátelské ochotnosti výstrahu dávajíc v známost uvedl, že vracějíc se z měst Pražských st nějaký lid vojenský mezi Hořovicemi a Komárovem pod Hrádkem ven úhledějíc k silnici se pouštětí; za tou příčinou my, majíce již jisté zprávy, v městě Českých Budějovic těchto pomínulých dnů od lidu pasovského se s ním a obyvateli jeho, přátely našimi milými děje, ačkoliv po té době, nemeškajíce ihned jsme město vartou tak, jak jsme na spěch mohli, méně poznávajíce při sobě ve všech věcech k odpírání proti tak m. zálohám a fortelům toho lidu pasovského, kdyby nápodobně

z ed jinou některé kundšafy nás jsou dosly, že se pokojně chovají a na deputátu od nejvyššího jich Pána nařízením přestávají. Nepochybně že to již dáleji a dokonaleji od J. M. nejvyšších panů úředníkův a soudcův zemských království Českého, aby tím dřívěji abdikování byli, při J. Mil. Cis. opatřeno bude. Však, poněvadž opatřeno nikdy nezbyvá, musíme se vždy na pozoru a péči míti.

Dáno ve středu po památce sv. panny Doroty, léta Páně 1611.

Za touž příčinou poslali Plzeňští list samému císaři, který přeložen x latinského originálu na jazyk český zní takto:

Nepremozitelný Císaři, Pane Nejmilostivější!

Vaší Císařské a Královské Milosti pokorně oznamujeme, že nás rozličné pověsti každého dne docházejí o tom, že vojsko V. Cís. a Král. Mil., tak zvané pasovské, které jenom málo mil od města Plzně vzdáleno jest, k městu tomu ustavičně postupuje a jako jiná města tak i toto obsaditi chce, což by nám obyvatelům města katolického, skoro již již k úpadku se chýlícího, veliký strach způsobiti mohlo, zvláště pak těm, jimž, jakož i poddaným k zemi patřícím za škody od stavů pod obojí způsobené se zotaviti příležitost poskytnuta jest. Pročež k zachránění svrchu řečeného města katolického a náboženství V. C. M. vždy věrného, aby svrchujmenované vojsko bez V. C. a K. M. nejmilostivější vůle města obsaditi, aneb jakýmkoliv způsobem jeho obtěžovati ani potlačovati se neopovážilo, před V. C. a Král. Mil. kolena svá sklánějice, pokorně žádáme, aby V. C. a Kr. M. městu tomuto veřejnou ochranu poskytnouti a v těchto dobách plných pro ně nebezpečí něco jistého ustanoviti ráčila. My stále věrnost svou k V. C. a Kr. Mil. prokazovati a Boha za zachování V. C. a Kr. Mil. horlivě prositi budeme.

9. února 1611.

V. C. a Kr. Mil. Nejmilostivějšímu a Nejmocnějšímu Císaři římskému a Králi uherskému i českému Pánu, Panu

Nejpoddanější věrná rada a obec katolického města Plzně
pokornou žádost.

Následuje v českém překladu list od Plzeňských za touž příčinou arciknížeti Leopoldovi, biskupovi pasovskému, zasláný.

Nejjasnější a nejctihodnější arcikníže, pane, pane nejmilostivější!

Zprávy velesmutné a totiž o vojsku pasovském nás k žádosti V. M. přiměly. A tím radostněji k V. M. se utkáme, jisté jsouce přesvědčení, že V. M. známa jest stála naše věrnost k domu rakovskému, pro kterýž jsme hotovi každého času, i s manželkami i s dítkami svými smrt podstoupiti. Pročež se osmělujeme žádati ráčí V. M. obci V. M. arciknížecí vždy oddané dobrotivě a milostivě přispěti a naš pokornou žádost J. C. a královské Mil. přednésti a nás utlačených občanů se zastati, abychom co možná nejdříve obtíže a nebezpečí tohoto vojska zbaveni byli, tak abychom tím horlivěji Bohu sloužiti a rozličným daním zadost učiniti mohli. My za tu V. M. dobrotivost prokázanou církví katolické a římskému císařství Boha prositi budeme, V. M. co nejdříve ve zdraví zachovati ráčil.

V Plzni, 9. února, roku 1611.

Panu Divišovi Markvartovi, hejtmanu krajskému.

Téhož zdraví. Ačkoliv v té pevné nádeji postaveni jsme byli, že povážíce J. M. našich prvé velikých a nade všecku možnost naší, jichž se neumeňujeme, ale více a více, takměr každé chvíle přibývá vydání od dalších nákladův na posly k vypravění po krajích laskavě ulitovati a chudé a na nejvyšš zavedené obce naší (an toho prvé nikdy nebývalo) ušetřiti ráčíte; však nicméně, poněvadž se již netoliko povzdálených od nás spolusousedův a oudů našich království tohoto, ale již nás samých snad v krátkém čase (čehož milosrdný a dobrotivý Pán Bůh uchovati rač) dotýkati chtějí budou, aby on naší retardaci více se neobmeškalo, davše ihned věřejšího dne tři exempláře ke psaní našim zhotoviti a posly jisté objednavše, je jsme dnešního dne pospěšně vypravili, v tom ve Vás důvěrujice, že vedle předešlého i tohoto laskavého Vašeho zakázání, aby nám odkud pakkoliv takové na posly naše činěné vynahrazeny byly, skutečně nápomocni býti ráčíte; Vaší Milostí tajna učiniti nemůžeme, že dnešního dne páni stříbrští list Pražských zprávu toho učinili, že by již díl lidu pasovského

1910

1910

1910

DO ROKYCAN.

Zdraví. Oznamujeme Vám, že jest jisté snešení J. M. pana hejtmana krajského, uruz. a stat. rytíře, p. Diviše Markvarta, abyste to při poštovním u Vás, aby vždycky obzvláště jednoho koně na hotově měl, nařídili, tak abyste mohli tím spěšněji J. M. o tom lidu pasovském, pokudž by z Zebráka k městu Vašemu a potom smad k nám táhnouti chtěl, zpraviti, čehož my taktéž přátelsky a sousedky při Vás ryhledávajíce, toho jsme Vás na poručení J. M. pána tajiti nemohli.

Dáno v sobotu pt. oculi, léta Páně 1611.

Roku 1612. zemřel císař Rudolf II. Poslední doby tohoto císaře r. 1612 utrpěla Plzeň velikých ztrát a škod tím, že Plzeňští císaři tomu pomáhali jak mohli, buď že mu peněžité příspěvky dávali, aneb peníze půjčovali, aneb alespoň za rukojmě těm se stavěli, kteří císaři peníze půjčovali. A tak se stalo, že císař Rudolf, když vojsko žoldu žádalo a jinak vpádem svým do země české hrozilo, kdežby sobě zaplacení žoldu vynutilo, od bratří Karla, Maximiliana a Gundakera, knížat Lichtensteinských 12.226 kop míšenských sobě vypůjčiti musil, za něž Plzeňští na místě císaře zvláštní výpomocné dáti slíbili. Také císaři jednou 15.000, jednou 2527 kop míš. zaopatřili tím, že je dílem ze svých příjmů povolili, dílem za půjčky pro císaře učiněné svým jménem se zaručili. Mnohé peníze císař Plzeňským ovšem zase zplatil, avšak sumy dříve uvedené pro nepředvídanou smrt jeho ostaly nezaplacený.

Roku 1612. z rozkazu císaře Matiaše vyslaní komisari za příčinou vyrovnání pře mezi mistrem Janem Sixtem z Lerchenfelsu, arcijahnem plzeňským a Julianou, vdovou po Šebestianu Pechovském z Turnsteinu a Palatina povstalé, rozhodli v ten rozum, že dle poslední vůle jmenovaného Šebestiana Pechovského zahrada i s domkem, jenž s kaplí sv. Boha v Saském předměstí hraničí, na vždy arciděkanovi plzeňskému s celým jeho příslušenstvím náležeti má tak, že se arciděkanovi o krov svého domku, jakož o všecky ostatní potřeby starati bude.

Hned na počátku vlády císaře Matiaše roku 1612. byli Plzeňští voláni k purkrabímu pražskému od knížat z Lichtensteinů, bratří Karla, Maximiliana a Gundakera, aby 12.226 kop i s úroky za císaře Rudolfa zaplatili, jelikož za něho rukojměmi byli, jinak že užívání důchodů z vesnic ztratí. Knížata sobě již byla vymohla práva, že se oněch důchodů plzeňských dle zákona zmocniti mohou; i byli tedy Plzeňští velikou touto nesnází přinuceni, všechny ty peníze téhož roku v sobotu po slavnosti svatého Víta složiti.

Matiaš dal dne 16. října 1613. Plzeňským opětně císařský list. r. 1613 v němž se zavázal, že onu řečenou částku peněz Plzeňským nahradí, jakož i jiných 15.000 a 2527 kop, mimo to, že jim všechny úroky od toho času počna zaplatí, tak že celkem určil, že Plzeňským 36.774 kop, 26 grošů a 3 haléře dlužen jest.

Roku 1614. v pondělí po sv. Havlu vypůjčila si zdejší obec od r. 1614 Heleny Reginy někdy Strojeticke, rozené Uličové z Plešnic, 1500 kop míš. Tento dluh odstoupila ona Helena roku 1616, v pondělí na sv. Barta, Janovi Vilemovi Hrobšickému z Hrobšic a na Manetně.

r. 1615 Roku 1615., když byli Plzeňané císaři Matiaši po dva měsíce daň z piva povolili, obdrželi od něho list, v němž slibuje, že toto jich privilegium v ničem na úkor nebude, aniž tím náklonnost císařská k nim v něčem utrpí.

r. 1616 Roku 1616. v pondělí po sv. Havle vypůjčila si zdejší obec od rytíře Vojtěcha Zádubského z Šontálu na Kuncicích a Radimovicích 600 kop mš.

r. 1617 Roku 1617. v pondělí po sv. Jirí vypůjčila si městská obec od rytíře Vojtěcha Zádubského z Šontálu na Kuncicích a Radimovicích 5600 kop mš.

Roku 1617., dne 30. ledna, potvrdil císař Matiaš Plzeňským všechna privilegia, jakož i ono ustanovení z roku 1592., dne 23. ledna, že se statky městské nikomu odprodávati nesmí leč jen plzeňským příslušníkům.
(List. česká na perg. ve zdej. arch.)

Roku 1617., dne 29. června, korunován jest Ferdinand II. za krále českého s tím právem, že hned po smrti žijícího tehdy ještě Matiaše bez dalších průtahů následovati bude ve vládě. Poněvadž ale horlivost Ferdinandova u víře katolické Matiašovi Jindřichovi, hraběti z Thurnů, vhod nebyla, povstali z toho veliké vzpoury a smutné rúznice.

Byl hrabě ten purkrabím hradu Karlova Týna, kdež se koruna česká s ostatními klenoty královskými chovala. Císař Matiaš jej z tohoto úřadu sesadil, svěřiv mu jiný čestnější avšak méně slavný úřad; na jeho pak místě ustanovil Jaroslava z Martiniců. Od té doby neustál hněv hraběte Thurna proti císaři i proti Martinicovi, jakož i proti Ferdinandovi, neboť se Thurn domníval, že sesazení jeho z úřadu purkrabského stalo se návodem Ferdinandovým. Tak se stalo, že Čechy k nevěrnosti ku králi a císaři, předstíraje obranu víry, svedl.

Roku 1617. byl v klášteře broumovském řádu sv. Benedikta proboštem a spolu v Břevnově opatem Wolfgang Zelender, rodák plzeňský. Tento zapovéděl jinověrcům příslušcům jeho kláštera, že pro sektu svou nového chrámu sobě vystavěti nesmí na pozemcích jeho a použív vlivu císařského, rozkazu tomu přáchoodu zjednal. Tím dán podnět ku rozbrojům, které byly počátkem války třicetileté.

Na počátku této války byla zvláště Plzeň jevištěm, na něž zraky celé Evropy tenkrát byly obráceny. A jest to zajisté doba našeho města ze všech nejsmutnější avšak zároveň nej památnější, které sluší nám, potomkům oněch rekovných předků, s pýchou vzpomínati. Nebo kdyby národ český tenkrát stejně byl smýšlel s Plzeňany a byl ostavným své víře od otců zděděné a dědičnému králi, nebyla by nastala ona osudná katastrofa bělohorská, den 8. listopadu roku 1620., a by by snad odvráceny mnohé útrapy, kterých národ náš od oné doby z kouseti musil. Památné obléhání Plzně pluky Mansfeldovými hodl obšírněji vylíčiti užívaje při tom všech pramenů, které mi po ruce b zvláště pak kroniky Tannerovy a spisu Rudolfa Reuss-a „Graf E von Mansfeld im böhmischen Kriege 1618—1621“.

Roku 1618., dne 23. května, v den před nanebevstoupením Páně^{r. 1618} přibyl hrabě Thurn a jeho spojenci ku hradu pražskému a vyhodili dne 23. května oknem do příkopu pány Viléma Slavatu a Jaroslava z Martiniců, jakož i písaře Filipa Fabricia. Když toto vzbouření v Čechách vypuklo, zavázali se Plzeňští písemně, že mír zachovají a že se nijakým způsobem k povstání strhnouti nedají. Pan Jaroslav z Martiniců šťastně vyváznuv v Praze z nebezpečnosti života, převlečen z Čech prchaje, přišel do Plzně, kdež měšťanům dřívější jich věrnost v takém nepokoji připomínal a je všemožnými pokusy a vydatnými slovy k tomu měl, ano i na kolenou prosil, aby u věrnosti své k císaři zmužile vytrvali, připovídaje jim milost nejen císaře a krále, ale též přichylnost stálo, ano že sám u krále a císaře v žádném případě neopomeně ve prospěch Plzeňských se přimlouvati; aby tedy proti zpurným a bohaprázdným jinověrcům povstali, velikou odměnu věrnosti a statečnosti své po tolik let dokázané sobě připravujice a znamenité ovoce tím pro potomstvo zanechávajice.

Těmito tedy tak skvělými sliby mnohem však více zděděnou statečností svou povzbuzeni jsouce, zbrojili se ihned Plzeňští a podnikli válku pro císaře proti jinověrcům. Poněvadž v městě málo vojnů bylo, ozbrojila obec všechny branné muže, zavřela silnice a konala pilně přípravy ku válce. I poslány vozy do Norimberka, aby na nich střelný prach a jiné k válce potřebné věci přivezeny byly. Když však vozy ty na zpáteční cestě do okolí stříbrského v Čechách přijely, byly od Stříbrských v širém poli zajaty. Povstalci spojili se s pány a stavy českými, sebrali vojsko proti císaři a tovaryšstvo Ježíšovo z Čech vypověděvše, s dvanácti děly voje své proti Budějovicům vedli. Reuss praví, že původně Plzeňští neutralitu zachovati zamýšleli. Když však Jesuité z Prahy vyhnání do katolické Plzně se utekli a Plzeňanům předstírali, že povstalci katolické náboženství zničití chtějí, tu že teprv změnili Plzeňští svůj dřívější úmysl tím spíše, když jim mezi tím poslal císař Matišáš o zachování Plzeňských starostliv jsa, Felixa Dornheima, starého vojína, aby jakožto vůdce 100 císařským vojnům na rychlo sebraným a Plzeňanům na pomoc poslaným velel, kterýž také den před sv. Janem Křtitelem, dne 23. června, do Plzně šťastně přibyl. Mimo to poslal císař ku všem sousedním spátům nařízení, aby dle možnosti své Plzeňským pomocí přispěli, čemuž nasvědčuje list opatu plaskému psaný, jenž zní:

Matišáš, zvolený císař římský, ustavičný rozšiřovatel říše uherské, král český i Císařský, nám věrný a nejmilejší!

Známo jest, že jsme k obhájení města našeho plzeňského, jakož i klášterů a náboženských ležících na naše útraty pana Felixa Dornheima co vůdce s vojem pěšího vojska do Plzně vyslali. Pročež kdybys i ty od vůdce toho, pakli toho potřeba bude, něco byl, nařizujeme, abys mu pomoci své neodpřel, ano raději jak sobě poddaným lidem, tak i penězi a zavazadly všemožně jej podporoval. Daně však, poplatky a tresty náležející do Prahy neposýlej, nýbrž radě plzeňské je odváděj, věda, že tím naši vůli konáš.

Isáno v měsíci březnu den po slavnosti Těla Božího, léta Páně 1618., císařování našeho císaře, v Uhrách 10. a v Čechách 8.

Na rozkaz Jeho Císař. Velič.:
Pavel Michna.

Zděnek Vojtěch Popel z Lobkoviců,
království česk. kancléř.

Dne 25. června zatarasili Plzeňští bránu Litickou a Malickou, hlavní dvě, Škvřínskou a Pražskou,¹⁾ obsadili vojskem vlastním za

¹⁾ Plzeň byla anad již od prvopocátku svého na doby tehdejší dosti dobře opevněna jednak přirozenou polohou při ústí dvou větších řek, Radbuzy a Mže, se strany severní a východní, jednak opevněním umělým se strany západní a jižní.

vůdcovství celé měšťanské posádky, Tomáše Zelendra, bratra Wolfganga Zelendra, opata broumovského, pro nějž vzpoura českých stavů počala.

Dne 27. června vytažena jsou děla a moždíře na náměstí a rozdělena dle bran a zdí. V den před sv. Petrem a Pavlem, dne 28. června, přibýlo do Plzně 68 vojnů dobře ozbrojených, poslaných od probosta chotěšovského, jimž druhého dne 30 mužů následovalo. Tolikéž jich následovalo 1. července, které poslal opat teplský. Opat však plasský sám přikvapil se svými vojny a konal pak dobré služby Plzeňským, říde sám děla.

Dne 13. července poslal císař Matias témuž opatu plasskému, již jmenovanému, jiný list, v němž mu nařizuje, aby se v některých věcech s radními plzeňskými a jinými ještě věrnými katolíky poradil, jakž následuje:

Matias, z Boží milosti zvolený císař římský, ustavičný rozšiřovat-í říše uherské, král český!

Ctihodný, nám věrný, nejmilejší!

Nařídili jsme Janu Zdeňkovi z Janovic na Žinkovsi, Ronpovicích a Březině a království Českého komořimu, jakož i písaři Burgardu Točnikovi Křimickému v Křimicích a Prostiboře, podkomořimu našemu, též milým radním Plzně a vůdci našemu Felixovi Dornbeimu, aby s tebou o některých potřebných věcech promluvili. Za ton příčinou rozkazujeme, abys zde nejen věrnost svou osvědčil, nýbrž i to podniknul, by vůle naše později na každý způsob u věci té vyplnění došla. Že ve všem, cokoli se pro obhájení kláštera plasského a všech ostatních poddaných našich stane, tvou k nám u věci té stálou věrnost objevis, ani nepochybujeme, za to tě štěstí císařskou a královskou odměníme.

Dán ve Vídni v den Venuše po slavnosti sv. Markéty, roku 1618., vladaření našeho římského 6., uherského 10. a českého 8.

Matias, císař.

Na rozkaz Jeho Veličenstva:

Zděnek Vojtěch Popel z Lobkoviců,
království česk. kancléř.

Pavel Michna.

Celé město obklíčeno bylo silnou zdí z pískovce zdělanou na skále pevné, tak že každý pokus podkopem přijíti do města byl by býval marným. Mimo tuto hradbu stály na místech nejdůležitějších ochranné bašty a z čtyř uhlů světa vedly do města čtyry brány pevnými a zároveň ozdobnými vězení opatřené. Kolem dokola táhl se na vnější straně hradeb hluboký příkop, do kterého mohla býti voda z řeky Radbuzy vpuštěna. Bylať asi tam, kde jest nyní jez u plovárny na řece Radbuze, pevná hráz, v níž stavidly spuštěnými dala se voda do hlubokých příkopů městských svěsti. Z jednotlivých bran pak vedly přes příkopy mosty, které se daly zdvihati a spouštěti. Na straně polední, východní a západní táhl se za příkopy vysoký násep, na kterém druhá zeď spočívala. Mimo město hradbami úplně uzavřené rozkládala se v okolí rozsáhlá předměstí s četnými budovami hospodářskými a stodolami měšťanů ve městě laticích. Na straně západní bylo předměstí Skvrňanské, na straně jižní předměstí Latické, na straně východní, na pravém břehu Radbuzy, předměstí Pražské. Mimo to na straně severní za řekou Mží byla kdysi ves, která šlula Malice a po této nazvána brána severní „Malickou branou“. Na počátku XVII. století, v době obléhání Plzně od vojska Mansfeldova, jak lze ze starého a dosti věrného výkresu města Plzně souditi, vypadaly brány městské a hradební věže as tak, jak jsou popsány ve spise: Die Burgfesten und Ritterschlösser der öster. Monarchie. Wien 1840. XII. B. S. 151—154. I. Brána Pražská (na straně východní). Tuto tvořily dvě podlouhlé čtyřhranné věže, z nichžto větší ve zdi ochranné, druhá na náspu stála. První měla střechu mající podobu jehlance, kolem ní bylo cimbuří a chodba k útoku; na rozích pak čtyry malé věžičky. Mosty vedly přes vnitřní a vnější příkop. Na rohu jiho-východním, na pravo od Pražské brány, blize kostela františkánského, stála druhá bašta mající podobu zkomoleného kužele. Na západním tupém rohu, v levo od brány Pražské stála mezi zdí a náspem nízká kuželovitá věž, od níž vedl na protější stranu řeky Radbuzy krytý most. II. Litická brána (na straně jižní). Tato byla nej silnější ze všech opevněna. Tam stály za sebou tři věže (v nynější Školní ulce s prostrannými příjezdy. Prostřední věž byla nejmohutnější a měla podobu zkomoleného kužele. Z této věže přišlo se přes silný most ku bráně vnější, která ve čtyřhrannou věž s vysokou sedlovou střechou, opatřenou kolem dokola cimbuřím čtyry nárožními věžičkami. Tato věž stála na prvním náspu za městským i

Dne 29. července poručili Plzeňští, aby všechno pěší vojsko válečně ozbrojené přísahu věrnosti králi složilo.

Když se pak dověděli, že Ferdinand II., v den sv. Jana Křtitele, za krále uherského korunován jest, vypálili Plzeňští na znamení své radosti, v den nanebevzetí Panny Marie, všecka děla u zdi rozestavená, zpívající v chrámě píseň „Tě Bože chválíme“. Rovněž tak slavně vystřelili ze svých ručnic všickni vojáci na náměstí postavení.

Druhého dne pak chytili jezdci a pěší ze Šlovic vyšedše posla, jenž zprávy povstalců roznášel. Odtud do Dobřan se uchýlivše rytíře Adama Chlumčanského do zajetí odvedli.

Mezitím neustála horlivost císaře Matiaše, jenž 10. července vůdci svému, Felixovi Dornheimovi, starostlivě psal, aby žádné píle při zachování a udržení jeho města Plzně nešetřil. Témuž vůdci psal dne 20. srpna z Vídně Jan de Molari, že císař se zvláštním zalíbením a k útěše své se dověděl, že město Plzeň v tak stálé věrnosti po příkladu předků svých setrvalo. Za tou příčinou, že bez pochyby svým časem nikterak trpěti nebude, aby Plzeňským prostředků k válce se nedostávalo, a že jim z císařské milosti všechny škody v nepokojném

kopem a byla mimo to ještě jedním náspem opevněna, k němuž přes příkop široký most vedl. Třetí věž, která vnitř města se nacházela, byla menší a nižší a s kuželovitou věží prostřední taktéž mostem spojena byla. Tato věž byla čtyřhranná a střecha měla podobu jehlance. Naproti bráně Litické, blíže břehu Radbuzy, bylo ještě několik o samotě stojících věží. Ve vnitřní zdi v levo od brány Litické (na straně jiho-západní) byly dvě tupé věže mající podobu obdélníkův. I předměstí, Litické a Škvřňanské, měla věže ochranné, a byla obražena dosti pevnou zdí. Na Litické předměstí i Škvřňanské vedly brány, nad nimiž se vypínaly čtyřhranné věže a cimbuřím. III. Norimberská čili Škvřňanská brána (na straně západní). Tato brána, která byla na konci nynější Divadelní ulice, tvořily taktéž dvě čtyřhranné věže, z nichž větší byla mnohem větší. Na obou věžích byly střechy mající podobu jehlancův. Střechy pak vroubeny byly cimbuřím. Na vnitřní zdi městské stály na levo od brány Škvřňanské, asi tam, kde končí ulice Říšská dvě věže a taktéž v pravo, asi na konci nynější ulice Solní, taktéž dvě bašty podoby kuželovité. Před Škvřňanskou branou stála mimo to za příkopem na náspu věž velmi nízká a okrouhlá. IV. Malická brána (na straně severní). Tato byla nejmenší ze všech. Nad ní vypínala se nízká čtyřhranná věž se špičatou střechou a vedle ní, více ve zdi vystavěna byla polookrouhlá nutřna, z níž most přes příkop ramenem řeky Mže protěkaný vedl. U nejbližšího rohu, který ochranná zeď v pravo od této brány tvořila, měla velmi objemná kuželovitá věž, která nade všechny věže ostatní tloušťkou a výškou předčila. Neměla viditelné střechy, avšak vysoké cimbuří. Na rohu v pravo od věže tato stala mnohem menší bašta se střechou zašpičatělou. Mezi Malickou branou a velkou nárožní věží byly čtyry malé čtyřhranné věže, které mezi sebou zdi spojovaly byly. V levo od Malické brány stály dvě okrouhlé věže, jedna ve zdi, druhá na zdi, podobou rovná předcházející, nikoliv velikostí. Obě pokryty byly kuželovitými střechami, vedle nichž se vypínaly dvě okrouhlé věžičky se střechami zašpičatělými. Blíže v levo od těchto věží přiléhala ku zdi ochranné nízký dům a ještě dále v levo měla malá čtyřhranná věž se špičatou střechou. Také na protějším břehu řeky Mže stály naproti Malické bráně jednotlivé věže podoby a velikosti rozličné. Malická brána, která jinak také Mlýnskou slula, později nazývána branou Saskou, aneb starším původním názvu místo brány Malické „Malou branou“ slula. Když po obléhání Plzně pluky Mansfeldovými se ukázalo, že opevnění tohoto města pokročilými přístroji oblehačím nikterak nevyhovuje, byla předsevzata oprava hradeb a bast městských, která zrušených výloh z důchodů obecních jakož i z příspěvků bratř plzeňského vyžadovala. Dohledka na provedení těchto staveb svěřena byla od císaře Ferdinanda III. plukovníku Locevi, který za tou příčinou ode dne 22. ledna r. 1648. až do 30. května r. 1649. v Plzni meškal. Mezi jinými stavbami i na západní straně ležící brána Škvřňanská byla zavřena a nad touto v směru jižním jiná věž byla vystavěna, načež dřívější Škvřňanská brána nazývána „Slepou branou“ a nově vystavěná branou Říšskou. Brána tato byla r. 1833. k rozkazu c. k. gu-berna reobourána.

tomto čase učiněné a všechny ztráty zcela nahradí. Direktori vidouce, kterak si Plzeňští vedou, poslali k nim komisaře, mezi nimiž byli také páni: Jindřich Vavřinec, Markvart z Bělé, Adam z Kokořova a hrabě Kutenstein. Než Plzeňští nepustili jich ani do města a odpověděli jim, že poslouchají jen jeho milosti císařské a nechtěli se ani v tom direktorům podrobiti, aby jako n. p. Krumlov zachovali neutralitu. Brzy po té byli chyceni vyzvědači, kteří donášeli dopisy mezi Maximilianem bavorským a měšťany plzeňskými, což neméně rozhořčilo direktory než zpráva, že Plzeňští padělanými patenty českých stavů v Rakousku vojsko najímají a také přes Brod do svého města dopravují. Za tou příčinou byly hranice přísně střeženy. Plzeňští chtíce se za to pomstiti, činili mnohé škody sousedům svým v Domažlicích, ve Střibře, Klatovech a j., kterážto města se stavů českých držela. Na odvetu odvedli dne 21. srpna vojáci českých stavů všecken dobytek z vesnice Škvrňan, kteráž Plzeňským poddaná byla, ano i vozy některých měšťanů plzeňských, které ráno na pole poslány byly, povstalci odvezli a shromáždili vše v klášteře chotěšovském. Když rolníci škvřňanští dobytek svůj vykoupivše domů odvedli, přišli brzy zase povstalci do Škvřňan, odvedli odtud dobytek znova a vesnici dne 22. srpna zapálili.

Když v srpnu Dampiere u Jindřichova Hradce s císařským vojskem se položil, tu svolali direktori každého pátého muže v království českém ku praporům. Plzeňští byli vpádem císařského vojska do Čech velmi potěšeni a nestarajíce se o zbrojení stavů, časté výpady do okolních krajín činili. Toho času Arnošt Mansfeld¹⁾ propuštěn byv z poddanosti vojenské, táhl s oddělením svým z hořejší Falce do Čech. Tu prý Plzeňští, aby venkovany postrašili, roznášeli pověsti, že vojsko Mansfeldovo stojí v službě císařově, načež se mnoho set ozbrojených rolníků pod Přimdou shromáždilo, kteří nechtíce Mansfelda do země pustiti záseků nadělali, tak že se jen s těží podařilo klamnou pověst oněm venkovanům vymluviti.

Mansfeld byl od direktorů do žoldu přijat s titulem velitele dělostřelectva a dvou pluků pěších. Direktori poslali jej s 16 tisíci vojínů

¹⁾ Otec Arnošta Mansfelda byl Petr Arnošt hrabě z Mansfeldu, místodržitel lucemburský a bruselský, který obdržev titul knížete římského, zemřel roku 1604. Jeho levoboký syn Petr Arnošt z Mansfeldu narodil se okolo roku 1580. Od svého kmotra, arcivévody Arnošta Rakouského, byl v katolickém náboženství vychován a konal s bratrem svým Karlem králi španělskému v Nizozemsku a později také arcivévodovi Matiáši v Uhrách důležité služby. Poněvadž se mu však statky, které měl otec v Nizozemsku, proti danému slibu zadržovaly, připojil se roku 1610. k protestantským knížatům, přestoupil k církvi reformované a stal se nejnebezpečnějším nepřítelem panovnické rodiny rakouské. Roku 1618. spojil se s nespokojenými stavy českými, od nichžto byl postaven v čelo vojska k Plzni poslaného, maje titul generála dělostřelectva a plukovníka dvou pěších pluků („Als der löblichen Kron Böheim über dero angeordneten Defensionalwerk bestellten Generalen über die Artillerie und Oberst über zwei Regimenten zu Fuss“ — jak jest nazýván ve spise pocházejícím z roku 1619.) Vydobyl Plzeň bojoval později jsa ve službě kurfiřta Fridricha Falckého, spustošil zvláště státy duchovních knížat a ačkoliv často poražen, nikdy nebyl přemožen. Penězi anglickými a francouzskými sbíral roku 1625. vojsko, s nímž do rakouských zemí vpadnouti zamýšlel. U Desavy dne 25. dubna r. 1626. od Valdšteina jsa poražen přečel až do Cher přitáhl, aby se s knížetem sedmihradským Bethlenem Gáborem spojil; propustil však vojsko, když tento úmysl svůj změnil. Obmýšleje přes Benátky do Anglicka se odebrati, onemocněl v jedné vsi nedaleko Zadrů a zemřel dne 20. listopadu roku 1626. Mansfeld byl jeden z nejvýtečnějších generálů svého času; porážky činili jej tím strašnějším; směle vzdoroval všem nebezpečím a obtížím. Svě vojsko vydržoval dle zvyku onoho věku kořisti a loupe aniž bažil po obohaceni.

Z MANSFELDŮ ROKU 1618.
N VON MANNFELD IM JAHRE 1618.

Splendor Spiritus sancti, super quem requiescet, nisi super humilem,
quietum et mansuetum? Proverb.

Na kom bude milost' Ducha svatého spočívati, ne-li na poníženém,
pokojném a tichém? Příslovi.

Nobilis ac doctissimus Dominus
Simon Plachý de Třebnic,
A. A. L. L. & philosophiæ magister,
huius Republicæ Plznensis, Vir
Consularis Primarius.

Urozený a veleučení pán
Šimon Plachý z Třebnice,
mistr svobodných umění a filosofie,
tohoto města Plzně primator.

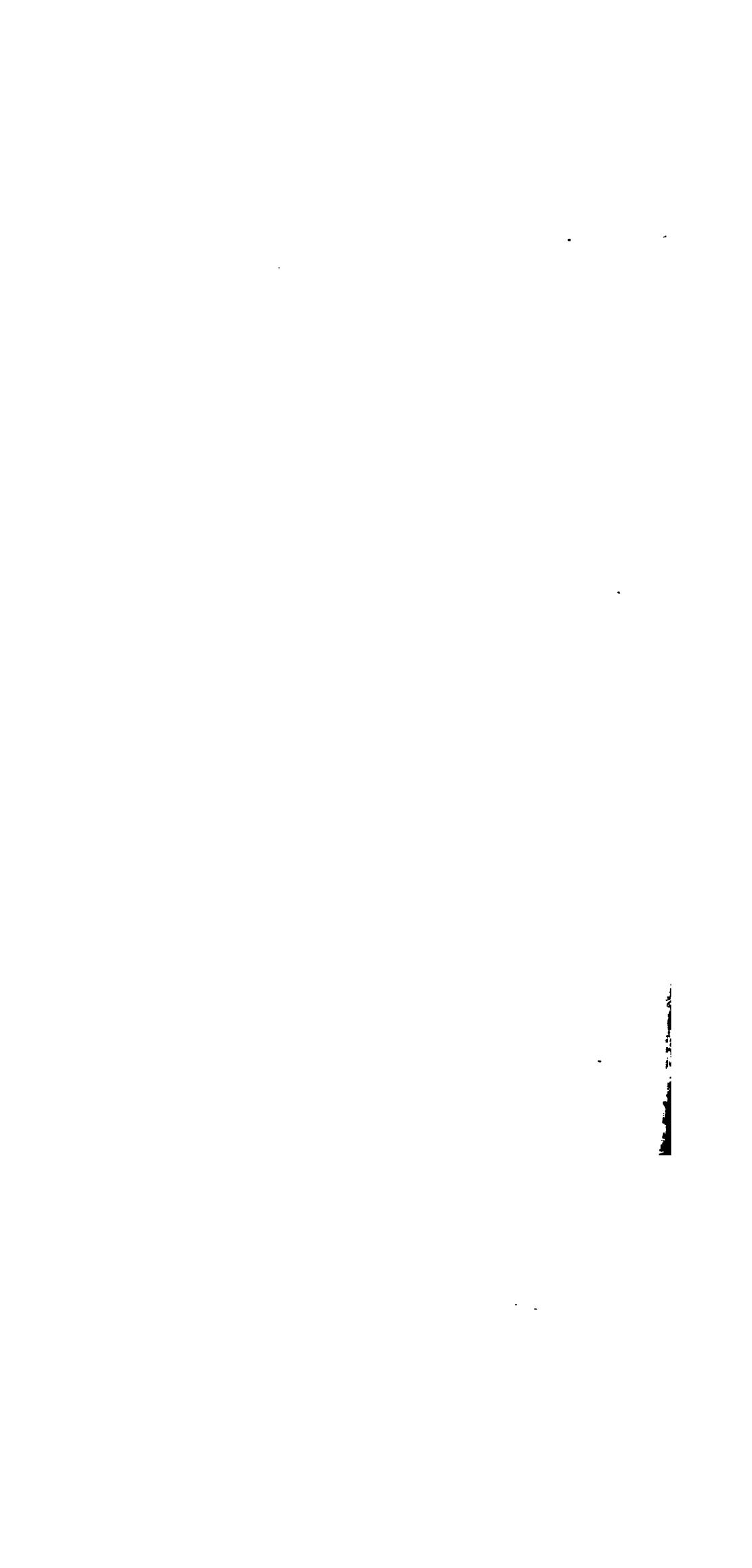

Z MANSFELDŮ ROKU 1618.
EN VON MANNFELD IM JAHRE 1618.

ERNEST COMTE DE MANSFELD.

z okolí žateckého, plzeňského, rakovnického a slánského z většího dílu sebraných proti Plzni. Mansfeldovi vojínové shromažďovali se v klášteře benediktinském v Kladrubech nedaleko Stříbra. Bohatý tento klášter byl vydrancován, v čemž Mansfeld vojínům svým nebránil, jen vraždění a pálení jim zakázal. Podobně naložil Mansfeld s klášteřem chotěšovským, z kteréhož již dříve abatýše i s jeptíškami a s 20.000 zl. do Plzně byla uprchla. Z Chotěšova dal se Mansfeld k Plzni. Reuss vypravuje, že na této cestě zajat byl jeden mlynář, jenž Mansfeldovi vypravoval, že veliké množství kněží s bohatými poklady v Plzni se nachází; Dornheim že však nemá dosti vojnů, jen asi 60 jezdcův a že se mu nedostává olova a zápalek. Příčinu obléhání Plzně rozšiřovali direktori vydaným manifestem, v němž pravili: „Páni stavové českého království, přijímající pod obou způsobou, nařídili svým českým vojům a německým jezdcům i pěším, aby město Plzeň, pod vůdcovstvím pana Arnošta, hraběte z Mansfeldů, vrchního velitele vojska stavovského, oblehli za tou příčinou, že se pánům direktorům, říditelům a radním provincie, nepřátelsky protivili, že vojsko proti nim sebrali, město uzavřeli, výpady činili, pečete pánů direktorů z veřejných listů odtrhli atd.“

Dne tedy 19. září přitáhly dva prapory vojska Mansfeldova do vsi Škvrňan, která dříve již byla od povstalců spálena. Mansfeld zastavil se v Křimicích a uhostil se u tamnějšího podkomořího. Než brzy s několika prapory jezdců chvátil k Plzni mezi tím, co několik oddělení pěchoty po lukách podle řeky Mže k Plzni postupovalo. Plzeňští neočekávající tak brzkého přepadení, byli velmi nemile překvapeni a jezdci, jakož i měšťané v předměstích se nacházející rychle s velikým křikem ke hranám utíkali. Následující noci Felix Dornheim hned před půlnocí poručil předměstí Škvrňanské, Litické a Pražské zapáliti. (Reuss str. 13. vypravuje, že Dornheim bez vědomí měšťanů v noci vytáhl a předměstí tato vlastní rukou zapálil) což také Plzeňští bez meškání (ačkoliv s velikou škodou na statku svém, kteráž od nepřátel samých na půl milionu oceněna byla), učinili a vše, co v oné noci zůstalo, ráno v popel obrátili co nejrychleji, aby se nepřítel toho nezmocnil. Vše to s velikou píli konali; sám měšťanosta hořící pochodeň nesa, město objížděl a obyvatele předměstí k rychlému odchodu vyzýval. Ve čtvrt hodině hořely všechny stodoly, všechna píce, které po neobyčejné neúrodě dvou předchozích let téhož roku hojně narostlo, požárem strážena za velikého bolu a krávy na to se divajících měšťanů. Po té zmocnili se nepřátelé okolních vesnic, jež obsadili, vydrancovali, některé také zapálili, mučením na rolnicích peníze vynucující. Ti rolníci, kteří z okolí škvrňanského, jakož i z ostatních vesnic zpustošených byli utekli, z většího dílu ku Plzni stáhli a do města přijati byli.

Mansfeld očekávaje ostatní zástupy vojska svého položil se dne 23. srpna u Škvrňan. Kolem této vsi byly do čtyř hran naházeny násypy, mezi nimiž si vojáci chatrče stavěli a nemajíce dostatek slámy, neválcovanou pšenici je pokrývali. Když byli toto ležení své poněkud uzavřeli, počali nahazovati násep u mlýna na řece Mži ležícího („bei der Bettelmühle“, praví Reuss). Při této práci byli však od obležených Plzeňských velmi znepokojováni; zvláště s věže na Škvrňanském předměstí se jim stříleno. Proto rozkázal Mansfeld, aby vojínové jeho tuto věž s letohrádkem, který s věží sousedil, útokem vzali; avšak Plzeňští, než se Mansfeldští přiblížili, tuto věž i s letohrádkem za-

paliti. Protože byla tehdy vež na Litickém předměstí a pak v noci následující poslední domy v předměstí Škvárnanském a Litickém od plzeňské posádky zapáleny. Tehdáž Mansfeld neměl ještě rozkazu, aby Plzeň se vši spravedlivosti útokem vzal a mimo to se mu nedostávalo také mužstva k obsazení rozsáhlých hradeb městských.

Posledního září pršela pechota z okolí žateckého a slánského, ležení sone temněv okolo chrámu Vseh Svátých.

Dne 2. října vrhli povstaleci první ohnivou kouli přes chrám sv. Bartoloměje a počali brzy se všech stran děly hřímati.

Plzeňští však vztýčili hlavní prapor na věži sv. Bartoloměje na znamení, že se to poslední krupěje krve brániti hodlají.

Plzeňští pak oběhaní vysnívali se nepřátelé zbožnosti katolíků; postavili obraz kráze a stojí pod ním blahosl. Pannu a sv. Jana, vysnívali se Plzeňským, aby pomocí od své Marie sobě vyžádali.

Mom tu se však císař Matias, jakož i vévoda bavorský, velice zkusmo oddali, aby české stavy od obléhání Plzně odvrátili. Tak vévoda bavorský poslal list k direktorům, kteří tehdáž v Čechách vládli, žádaje, aby se od ložování katolického města Plzně ustálo, však nadarmo.

Císař Matias poslal dne 19. října, posla z Vídně ke kurfirstovi saskému, aby vývou svym u Čechů toho docílil, aby od obléhání Plzně se upustilo, však bez výsledku. Dopis tento císaře Matiaše uvádíme v následujícím znění, jakž jej nalézáme ve spise „Relationis historicae semestralis continuatio Jacobi Franci“ 1):

„Herr Jakob von Grünthal wegen Composition der Böhmischen Unruhe von dem Kaiserlichen Rath zu Sachsen abgetertigt.

„Ihro Kaiserliche Majestät I. Churfürst. G. zu Sachsen nochmals nicht unterlassen I. Kais. Maj. und die Böhmischem Ständl. zur gnädigsten und der Billigkeit gemessenen Composition zu veranlassen und zu vermahnen, zu dem ende die Böhmischem Ständl. Herr Jakob von Grünthal, nach Prag und Wien mit gnugsamen Bewehrungen zu beauftragen, nach dem I. Kais. May. unter dessen die Belagerung Plzens zu führen, mit I. Kaiser einen eylenden Curier an I. Churf. G. mit nachfolgenden Worten geschickt.

„Wir als I. Churfürst. zu Sachsen, unser Obern und Churfürst. Nach verfertigung eines Böhmischem Compositionens, den 10. ds. werden wir glaubwürdig berichtet, dass unser gnugsame und standhafte Statt Pilsen, von unseren gnugsamen Bewehrungen Herr Jakob von Grünthal, nach Prag und Wien mit gnugsamen Bewehrungen zu beauftragen, nach dem I. Kais. May. unter dessen die Belagerung Plzens zu führen, mit I. Kaiser einen eylenden Curier an I. Churf. G. mit nachfolgenden Worten geschickt.

„Relationis historicae semestralis continuatio Jacobi Franci. Historici nachschreiben die nachfolgenden Historien, so sich hier in Europa, in hoch = westlich, und in Frankreich etc. etc. dieses 1619. Jahres verlaufft. Eine überaus glaubwürdigen Schriften und eygener Erfahrungs = geschichten durch Sigmundus, alias Meurer, Francum vor dem Kaiserlichen Rath zu Sachsen am Meyn im Jahr Christi 1619.

erm wege vorgangen, auch mehr angerogter götlicher Interposition verbinderlich
 e mag, alsbald abwenden, ihr auch nicht zugegen seyn lassen, dass obgedachter
 L. Abgesandter von Grünthal sich zu solchem ende auff unsere gnädigste be-
 öhlung und ersuchung und bey D. L. L. übernommene Verantwortung von hinnen
 herum in obgedacht unser Königreich Böhmen begeben hat. An dem erweist
 D. L. sonder angenehmes Gefallen, in Freundschaft Kays. Gnaden and allem
 ten (damit wir dero ohne das förderst wol zugethan und gewogen verbleiben)

Wien, am 19. Oktober 1618.

Opět poslal vévoda bavorský, dne 3. listopadu, list ku direktorům,
 němž jim přísně narizoval, aby vojů svých od obléhání Plzně odvolali,
 šak povstaleci mu tytíž příčiny obležení Plzně, které jsme nahoře
 edli, udali a od dobývání Plzně předece neupustili.

List vévody bavorského poslaný českým stavům zní v originále takto :

Von Gottes Gnaden Maximilian, Pfaltzgraf bey Rhein, Hertzog in Ober- und
 eder-Bayern etc. etc. Unsern Gruss zuvor, Wolgeborene, Edle, Gestrenge, Beste,
 eh Versöchtige, Ersame und Weise, besonders Liebe. Uns war es sehr erwünscht,
 e auff unser den 3. Jul. jüngst wegen der Statt Pilsen geschehene wolmeynende
 anerung jhr uns hierüber den 13. Aug. antwortlich zu erkennen gegeben, dass
 ch niemals in Sinn kommen, der Statt Pilsen und dero Inwohnern einigen Schaden
 rufügen, viel weniger sie zu belagern, welche euer aller billichkeit nach gethane
 klärung wir nicht allein gern vernommen, sondern auch der ungeweißelten
 dung gewesen, jhr würdet von solchen Dingen nicht abweichen, sondern stet und
 t darbey bleiben, zumal weil gesagte Statt Pilsen, unseres wissens, gegen euch
 us tentirt, allein dass sie sich der Röm. Kays. May., unserm allernädigsten
 ern und Vatern, als jhrer von Gott vorgesetzten Obrigkeit, gehorsam zu sein
 dart. jhr euch auch selbst in allen euren Schriften für gehorsamste, getreue,
 er May. Unterthanen berühmet. Nun vernemen wir, dass auf eueren Befehlen
 merkte Statt Pilsen mit Kriegsmacht stark belagert und derselben auff höchste
 gesetzt werde, die weil aber solches eurer Erklärung zuwider und dargegen
 ders nicht als noch mehr Offension und Widerwillen bei jhrer May. wie auch
 enthalten ungleichen Verdacht und Erbitterung, die jhr euch selbst auff höchst
 verhalten gebetten gehabt, verursachen kann und wirdt, zumal dass jhrer May.
 nk eine zeit herr, wie man berichtet, zu Ruhe gestanden, auch eben die Statt
 ben sich auff euer Erbieten und Versprechen sicherlich verlassen, auch darumb
 sie weniger auff dergleichen Gewalt gefasst war; Also ersuchen wir euch, jhr
 dlet zu erweisung euers friedliebenden Gemüths, dessen jhr euch je und allemal
 beten, gegen offtesagte Statt Pilsen weiter nichts thätliches fürnehmen, von
 nlicher benöthigung abstehen, und euer Kriegssvolk davon abfordern; daran voll-
 det jhr, was an jhm selbst recht und billich, und werdet euch dadurch auch bei
 er May. vielmehr zu der von euch begerten und gesuchten Aussöhnung, Fried,
 de und Wolstand, so wir fürderst gern sehen wollen, kommen und gelangen. Im
 all jhr aber dieser und dergleichen friedlichen Erinnerungen, auch euer Schuldigkeit
 ausdrücklicher Erklärungen unerachtet, dennoch also feindlich wider oft gesagte
 an Pilsen verfaret, so kan man wol annehmen, dass es nur umb die Catholische
 eligen, und dass sie von derselben auch von jhrer May. mit wollen absetzen,
 angelichen umb ein verhoffte Beut bey euren eygenen in dem Mayestätsbricff sampt
 deren Privilegien begriffenen Patrioten zu thun sei jhr euch im Werck scheinen
 wet, deren jhr euch bei der K. M. und allenthalben zu beschleunigung der Unruhe
 stark beschweret, und von allen Dingen auff unfehlbare Versicherung abzuheffen
 sprat, dahero eine solche der Catholischen Religion halber erfolgte Bedrängnis bey
 des Catholischen inn- und ausserhalb dess Reiches, eben so grosses und wol ein
 schones Nachdenken erwecken muss und wirdt, als bey euern Glaubensgenossen,
 um (wie jhre May. anderwärts erinnert worden) sie auch euer Religion halben
 schen sollten. Dieses und mehr andres zu entfliehen, seyn wir nochmals der
 schen Hoffnung, jhr werdet unserer wolmeynenden Ersuchung auff ehestes,
 -ma kommt, statt geben und bedenken, dass wir es jederzeit mit
 men, auch euch gut gemeynet, jhr auch zu keinem andern
 de dann euch benebens mit Gnaden wol gewogen.

Statt München, den 3. November 1618.

↳ město zakoušeti všech útrap krutého obležení
 spřátely obklíčeno, kteří dnem i nocí se vynasna

žovali, aby buď lstí buď útokem města dobyli. Mansfeld vida, že se svým vojskem tak pevného města sotva se zmocní, stále na direktory naléhal, aby mu posilu k Plzni odeslali. Za tou příčinou den ode dne přicházely nové zástupy venkovanů Mansfeldovi na pomoc. Tak na den sv. Michala přišly dva zástupy as 781 mužů čítající pod vůdci Volfem a Bedřichem Lemingrem. Jachim z Karpsova, vrchní strážmistr, vedl je hlubokým údolím podél řeky Radbuzy k Litické bráně, kde jim bylo vykázáno stanoviště. Již byli skoro u cíle své cesty jsouce asi na do-
střel od hradeb městských vzdálení, ani tu Plzeňští spatřivše je se všech stran na ně pálili. Tu prý venkované, nejsouce střelbě tak prudké uvyklí, strachem k zemi padali: Plzeňští se proto chlubili, že 800 mužů tehdejších „porazili“. Vzpamatovavše se však tito venkované po prvním přivítání Plzeňských, rozložili se na Litickém předměstí v chatrčích, které si byli zvláště ze zbytků tří velikých špýcharů vystavěli a naházeli proti Litické bráně zvláště za doby noční násep as čtyřiceti kroků zdělí, při čemž ustavičně ohněm z města na ně metaným znepokojováni byli. Take pluky Mansfeldovy nezahálely ve svém táboře na straně západní.

Reuss vypravuje, že od letohrádku u brány vedoucí na předměstí Škvřňanské počali Mansfeldští kopati příkop zahradami až k městským zdem, čehož jim obležení ustavičnou střelbou překaziti se snažili.

Neprátele však nedadouce se odstrašiti stále se k městským zdem blížili a proti Škvřňanské bráně šest malých děl postavili, kteráž ovšem velikých škod nenadělala.

Plzeňští jsouce se všech stran nepřátely sevření neustávali ještě přátelům svým a příznivcům listy posílati za příspěví snažně prosíce. Tehdež pryč byl zachycen také varhaník z města se kradoucí, jenž v linci u kabátu zašité měl listy, kteréž páni radní města Plzně ku svým přátelům do Prahy a k samému císaři byli napsali za rychlou pomocí prosíce.

22. září byly ohnivě koule na střechu chrámu sv. Bartoloměje házeny, auz také škody způsobily, z čehož měli Plzeňští takovou radost, že večer rakety pouštěli, hodovali a městští trubačí císařský pochod hráli. Prubého dne objevili se ponejprv na násepi komisaři od direktorů sem poslaní. Plzeňští z hradeb se jim vysmívajíce ujišťovali, že te za tři dny Leopold všechny odsud vypudí. Takovéto úsměšné recitativy se s obou stran, až konečně velitelé obou vojsk přitřž jim učinili.

Téhož dne v úterý po sv. Michalu přitáhly opět dva prapory venkovanů pod hejtmanem Jirím Ottou z Dettenborna před město a rozložily se na pahorku za Mzi, na kterém stojí kostel Všem svatých. Odtud strleli dvěma pohmi děly na radnici a kostel bosákův, avšak s malým úspěchem. Aby nepřátely obelstili, že se také jim posily do-
stavily, v tvých Plzeňští na mnohých místech nové praporečky a hleděli Mansfelda také tím k hněvu popuditi, že všechny bící hodiny zastavili a všechny kohouty zabili, aby obléhající v počítání času pomátli. Avšak tím to dělali se pryč své doby k strážím určené podle hořících záparek.

Na západě, jihu a severu bylo město obklíčeno a jen Pražská brána byla nepřátely obsazena. Mansfeld uznav za dobré také bránu tuto ob-
léhat. Avšak tam 3. října venkovský lid žatecký a lounský, který u Vše-
m svatých táboril. Mimo to přidělil jim ještě prapor hejtmana Sádce
Jelíka z té strany nepřátelé ještě za Radbuzou stáli, neo-
leženští na bránu Pražskou žádného útoku a proto také ne-
stavili žádných děl, aby nepříteli nřstřnu

bránili. Tak bylo celé Pražské předměstí rozkládající se mezi Radbuzou a ramenem jejím bez odporu Plzeňských a bez ztráty nepřátel obsazeno. Poměradě se Plzeňští útoku na město s této strany obávali, naházeli s rychlostí násep ze země, hnoje, dříví, klestí v podobě pŕlměsíce a prudkou stŕelbou odtud nepřátely odráželi.

Mezi tím byli již císařští daleko v Čechách postoupili a direktoři, chtějíce se těchto cizinců zemi pustošících zbavití, postavili proti nim hlavní sílu svého vojska a rozkázali Mansfeldovi, aby přenechavaje obléhání Plzně venkovanům žateckým, klatovským, domažlickým, stŕíbrským, týnským, tachovským, loketským, lounským a j. sám se svými žoldnŕi proti vojsku císařskému vytáhl. Tím chtĕli snad také direktoři zdánlivĕ zmŕití zadost ustavičnĕmu naléhání vévody bavorského, jenž se stále vynasnažoval, aby Plzeň z rukou nepřátel vyvĕtil.

Zpráva tato, že Mansfeld od Plzně jest odvolán, zpŕsobila mezi venkovany Plzeň obléhajícimi veliký postrach, zvláštĕ, proto že se jim stŕeliva a penĕz již nedostávalo. Kromĕ toho povstala nesvornost mezi kommissaři v jejich čele bojujícími, tak že u řízení celého obléhání velikýmatek nastal. Mezi českým jízdectvem, které z větši části skládalo se z českých šlechticů, přáli mnozí podtají Plzeňským.

Mansfeld musil chtĕ nechtĕ dle rozkazu direktorů se zachovati a odtáhl dne 11. října se svými žoldnŕi od Plzně zŕstaviv tam venkovany, kteří jen s tíží dali se k tomu pohnouti, aby opuštĕná stanoviska opustili. Když vystrídanĕ strážĕ Mansfeldovy od Plzně na pochod se švaly, myslii Domažličtí a Klatovští, že to jsou Plzeňští a na všechny strany se rozutíkali. Obležení však vidouce pluky Mansfeldovy odcházeti býti toho mínĕní, že nepřátelĕ vĕbec od obléhání jejich města upustili. Nastalo ve městĕ všeobecnĕ veselí. Již byla Mansfeldova dĕla několik mil od Plzně vzdálena a Mansfeld sám na pochodu, an ho z Prahy svy došel rozkaz, aby se k Plzni navrátil a v obléhání města tohoto pokračoval. Co však direktory k tomuto rozkazu přimĕlo, nelze s jistotou uvĕsti. Že by byli pouze na oko Mansfelda od Plzně odvolali, aby před vĕvodou bavorským svou povornost a mírnost na jevo dali, nezdá se býti k pravdĕ podobno. Spíše poslán Mansfeld proto zpĕt k Plzni, že obléhání města, jako Rokycany a j. snažnĕ za to direktory a samého Mansfelda prosili, což i Tanner ve své kronice tvrdí.

Vrátiv se k Plzni jal se Mansfeld s úsilím ještĕ větším Plzeň obléhati. Byl po tĕ mu přivesili Tobiáš Preuner a Tobiáš Kristof Grefinger na pomoc nových osm set venkovanův a tím dostoupilo vojsko nepřátel nejvyššího počtu čítajíc 8000 mužův, ačkoliv Mansfeld kommissarům počet vojska svého před Plzni na 12.000 mužův udával. Mansfeldovy praporeky byly velmi sláby, nemajíce často ani 200 mužův. Z praporů smazovských pak mnozí vojínové utekli a mnozí také při obléhání Plzně zanechali. Direktoři ustanovili se na tom, že přenechají velitelství nade svým vojskem Plzeň obléhajícím Mansfeldovi a kommissare své od Plzně odvolali. Tehdáž byli také od direktorů ku Plzeňským vypraveni poslovĕ: Jindřich Burian, Jindřich z Guttensteina, Schreudinger, Christofor Vidersinger, Oldřich Bechyně z Lazan, Jindřich Černů a jiní. Tito měli vypraviti Plzeňským, jestli že jistĕ podmínky přijmou, že od obléhání města jejich bude upuštĕno. Byly to tytéž podmínky, které později, dne 1. listopadu, Plzeňanům byly předloženy. Avšak tehdáž ještĕ Plzeňští a těchto podmínkách nechtĕli ani slyšeti.

Mansfeld vyzval hubnováním Plzeňské, aby se vzdali; tito však odpověděli, že Bohu a císaři věrnost přísahali a že vytrvají až do posledního muže. Po té odpovědi počalo se z děl stříleti, ačkoliv ještě mezi tím listy do města a z města metány byly a ještě 17. října tímto způsobem příměří na 3 hodiny k delšímu vyjednávání uzavřeno bylo; avšak beze všeho výsledku. Z tohoto příměří měli jenom obléhající prospěch a sice ten, že Mansfeld po čas příměří se zeměměřičem město objížděl a důkladně si polohu jeho a opevnění nakresliti dal.

Dva dni potom 19. října objevila se na nebi veliká vlasatice, kterou i obléhající i obležení velice byli polekáni, vykládajíc si ve své rozčilenosti myslí tento úkaz brzy na dobrou, brzy na zlou stránku. Tehdáž dal Mansfeld všecka děla u Litické brány proti klášteru bosáků postavití a brzy bylo několik sáhů městských hradeb zbořeno. Tanner praví, že bylo tenkrát přes 1200 velikých koulí jen do kláštera bratří observantů vhozeno, jimiž Mansfeld zeď, cely, dlny a část sboru po-bořil. Při této střelbě na klášter bosáků byli také dva bratři téhož kláštera zabiti. Reuss (str. 23.) vypravuje, že jednomu byly koule od-trženy obě ruce, které právě při modlitbě sepjaty k nebesům zvedal.

Než i Plzeňští stříleli z věže blízko brány stojící s velikou vytr-valostí, tak že Mansfeld k zachránění baterií veliké náspy musil dáti naházeti. Plzeňští však tento průlom u Litické brány vyplnili šterkem a hnojem, pak pověsili přes něj na dvou pevných řetězích těžký trám, aby jej při útoku na vojny Mansfeldovy shoditi mohli. Uvnitř pak postavili jedno ze svých největších děl.

Dne 25. října prohnala koule ze zadu poručka jednoho, bojovného to a horlivého vojína císařského, jenž na zdi za klášterem bosáků naproti dělům nepřátelským stál a nepřátely obezřel. Ztráty jeho Plzeňští velice želeli, neboť on slovem a příkladem nepřestával obleženým zmužilosti dodávati, tak že tito naději svou v něho kladli; tento přestoupiv před svou smrtí ku víře katolické, téhož dne svátostí pokání od preláta plzeň-ského odpuštění hříchů dosáhnův a Plzeňskými oželen byv, skonal.¹⁾

Dne 29. října přišel do tábora nepřátelského uprchlík z města v oděvu roztrhaném a mokrém („ein zerhaderlumpter, nasser Bruder“, praví Reuss na str. 22.), jímžto vedení jsouce někteří odvážlivci z žatec-kého praporu špatně obsazený mlýn a pivovár na Pražském předměstí přepadli a ku velikému zármutku Plzeňských tyto budovy zapálili. Také Plzeňští nepřestávali na obhajování městských hradeb, nýbrž častými výpady nepříteli obléhací práce mařili, ano značných škod mu připra-vovali. Tak téhož dne 29. října pobili mnohé nepřátely výpad učinivše, některé poranili a odvedli do města. Též odvedli Baltazara jakéhosi, rodem z Mnichova, s jedním sluhou, jenž mezi příkopem uměle zeď pod-kopával u kláštera bosákův, a chtěl tam střelný prach podložití, zakoupen byv k tomu cenou jednoho sta zlatých; tento Baltazar druhého dne zemřel v Plzni. Mezitím neustávali Plzeňští také ustavičnou střelbou nepřátely od hradeb odrážeti a takto mnoho vojnů pobili; mezi těmito také pobiti byli mnozí dělostřelci, tak že z Norimberka noví musili přivedeni býti.

Dne 31. října padlo při jediném výpadu do rukou Plzeňských 80 mužů za klášterem bosákův, mezi nimiž také jeden příbuzný Arnošt Mansfelda a dva prapory nepřátel tam postavených byly rozeznány jakož i vojsko nepřátelské tím v zmatek uvedeno.

¹⁾ Dle jiných zpráv tento poručík padl čtrnáct dní po smrti Dornheimovů.

hodávali, naváděti nepřestávali, aby císaře opustili a k povstalcům se přidali. Avšak nadarmo; neboť kdykoliv plzeňští radové u přítomnosti preláta plzeňského, Davida Drachovského, opata plaského, Jiřího Vassanta, probošta chotěšovského, převora dominikánského a quardiána bratří observantů listy ty a hrozby jakož i požadavky lidu zředili, tu všichni jednohlasně zvolali: „Žiti i umřiti chceme jako císařští!“

Ta nepřátelé nemohouce útoky města se zmocniti, všechny vodovody, zvláště vodárnu u Pražské brány zničili a tak Plzeňské nedostatkem vody ku vzdání se přinutiti chtěli. Plzeňští však měli ve městě dosti studnic, z nichž vodu k pití čerpati mohli a mimo to dešťovou vodu v cisternách shromažďovali, aby jí při povstalém požáru dostatek poskytnouti mohli. Také rozkázal Mansfeld, aby ráme řeky Radbuzy, které městským příkopem mezi Pražským předměstím a východní částí hradeb protékalo, dřívím a zemí bylo zataraseno; obmyslel již tenkrát s této strany útokem dobytí města, což se mu skutečně také později podařilo. Bess vypravuje, že dal Mansfeld také od Škvrnanské brány až ku Pražské hlubokých zákopů nadělati, aby byli jeho vojínové chráněni před střelami Plzeňských, což pry tím potřebnější bylo, poněvadž obležení stálo s hradeb koulemi, v nichž klínky ocelové zavrtány byly, střelnými drátěnými ano i, možno-li zprávám o tom věřiti, jedem napuštěnými střelami. Nejvíce však rozhorčeni byli vojínové Mansfeldovi tím, že Plzeňané také katů, pochopům a pohodným dovolili vedle sebe z hradeb státi, což Plzeňským hrubými žerty předstírali.

Brzy však nastal důležitý obrat, když dne 6. listopadu radní i lid v táborech se sešli za příčinou listu téhož dne šípem na náměstí vhozeného a císařský velitel Felix Dornheim od rady plzeňské žádal, aby vpuštěn byl do města vyslanec z tábora nepřátelského, jenž s ním promluvíti bude. Svolili k tomu. Později však se ukázalo, že císařský velitel, Felix Dornheim, zamýšlel Plzeň za jisté peníze nepříteli vydati. Neboť téhož dne svolal za přítomnosti onoho vyslance všechny své důstojníky a tádal se jak, mánli Plzeň na dále hájiti, jinak že by se mělo město vzdáti;

Příštího dne (7. listopadu) poslali kommissari direktorů, kteří v ležení Mansfeldově přítomni byli, vážný list k radě města Plzně. Byl to bezpochyby návrh ku smlouvě, který, jak Reuss udává, dne 9. listopadu, radě plzeňské byl předložen.

Návrh tento opatřený podpisy direktorův a podepsaný také Mansfeldem zněl takto:

1. Neměli měšťané a obyvatelé města Plzně, jakož i ti duchovní i světští, kteří se byli sem z venkova utekli, ani na své cti ani na životě žádné ztráty utrpěti.
2. Měl hejtman Felix Dornheim se svými žoldněři, se zbrojí a majetkem svým z města do biskupství bamberského odtáhnouti; chtěl-li by však do služby stavů českých vstoupiti, měl všemu ostatnímu vojsku na roveň postaven býti.
3. Měli Plzeňští hraběti Mansfeldovi 60.000 rýnských náhrady válečné a žoldu pro jeho vojsko hotovými vyplatiti.
4. Měli Plzeňané dva praporce vojska Mansfeldova jakožto posádku do města přijati, při nichžto přísnou kázeň udržovati direktori se zavázali.

Budou-li tyto podmínky přijaty, měl bez odkladu Mansfeld se všemi ostatními zástupy z kraje plzeňského odtáhnouti.

Když byl tento list přečten, všickni kněží, radní a všecken lid, podezření na velitele majíce, do chrámu se odebrali, kdež prelát plzeňský slavnou mší svatou u hlavního oltáře sv. Bartoloměje sloužil.

Když pak se mezi mší sv. modlitba Páně odzpívala, padl prelát plzeňský před oltářem na kolena, radové pak klečeli kolem něho a tam před nejsvětější svátostí zbožné modlitby k Bohu vysílali za pomoc a smilování jeho prosíce.

Po skončených službách Božích vešli všickni do radnice, aby uvažovali zde list nepřitelem jim poslaný, při čemž se oni tři preláti, plasský, chotěšovský a plzeňský k veliteli císařskému Felixovi Dornheimovi odebrali, aby smýšlení jeho vyskoumali. Tento je o nejlepším smýšlení svém ujišťoval, pravě, že s nimi hotov jest žítí i umřítí, ano i tuto přísahu ještě dodal: „Nechť nedočká na živé dnešního dne ten, jenž by s městem tímto zůstatí nemínil. Kdyby však nouze stupně nejvyššího dostoupila, že se pak přičiní, aby to vykonal, co se vojáku sluší.“

Když se jeho slovy měšťané v radě dověděli, zavrhli rozhodně listy jinověrecké a hrozbami jejich opovrhli, žádost pak písemně odmítli a znovu se k statečnému odporu připravili, k čemuž jim ještě prelát plzeňský myslí dodával zbožnou a katolickou řeč svou. Že Plzeňští těchto podmínek nepřijali, lze snadno pochopiti. Vojsko císařské bylo již na blízku, zásoby města nebyly posud vyčerpány, neměli tedy Plzeňští přičiny, aby se ukvapovali a smlouvu uzavírali, kterou i později za těchto podmínek uzavřítí mohli. Věděliť dobře, že povstalcům na Plzni velmi mnoho záleží a proto že tohoto města tak snadno, i kdyby ho dobyli, nezapálí. Tak zamítli Plzeňští i toto narovnání, ačkoliv Mansfeld i oně sumy peněz se byl zřekl, které dříve byl žádal.

Možná, že ve svém rozhodnutí posílení byli Plzeňané také zprávou, že se blíží vojsko císařské, kterážto zpráva mezi Mansfeldskými veš zmatek způsobila. Roznesla se totiž pověsť, že Mansfeld Thuru

voje.

urý pla naděje, když však odsud vyveden utvrzeli“.

s Hohenlohem zpraven byl, že Dampiere u velikém chvatu vysvobodit města Plzně spěchá. I dal tedy Mansfeld celou řadu náspů podle řeky Radbuzy proti Radobšicům naházeti, aby tak obléhající vojsko se zadu kryto bylo. Část vojinů byla od města odvedena a v nových náspech, jakožto pozorovací sbor postavena.

Když po ukončené poradě Plzeňští z radnice domů se ubírali, hle Felix Dornheim vyšel as půl hodiny před soumrakem se podívat na hrady, spoléhaje na příměří, které tohoto dne panovalo. Provázen jsa pochodněmi, obcházel náspy a povzbuzoval stráže ku zmužilosti a ostražitosti; když pak přišel k onomu průlomu hradeb za klášterem bosákův, uchopil pochodně, vylezl na zříceniny městské zdi a svítil dolů do příkopu. Tu jeden z Mansfeldových vojinů střelil ho z malé vzdálenosti do praveho spánku. Zapřísahal se ubohý ještě před chvílí, že nechce večera dočkat, upřímně-li s Plzeňskými nesmýšlí. Mrtvola jeho v tichosti byla odnesena, načež rozšiřována byla pověst, že jest Dornheim jenom raněn. Byl přinesen do bytu svého k Šilvanu, vedle domu měšťanosty Jana Volfhagra, odkud dne 11. listopadu do kaple Šternberské přenesen byl.¹⁾

Okamžitě odeslali radní posla k císaři, aby jej o smrti Dornheimové zpravil a žádali spolu za pomoc. Svolali také vojsko císařské i vůdce jeho do radnice, kdež se jich tázali, zda-li chtějí velitele svého ztrativše ještě déle císaři věrnými zůstat, což oni ochotně přislíbili; Plzeňští jim také jako dříve věrně svědomitě platili.

Ačkoliv se strany diplomatické podnikům Mansfeldovým veliké překážky se kladly, blížil se předce osudný den, kde měla Plzeň skloniti seji před vítěznými pluky Mansfeldovými. Spojenci císařovi nechtěli tak věrného města a nejdůležitější pevnosti na českém západě v ruku povstalců nechat. Jak jsme svrchu pověděli, psal Maxmilián bavorský již 3. července direktorům do Prahy v příčině města Plzně a obdržel od nich dne 13. srpna přislíbení, že město nebude déle obléháno. Dne 3. listopadu psal opět velmi naléhavě direktorům, žádaje, aby se od obléhání Plzně ustálo. Direktori však dne 10. listopadu odpověděli k tomuto listu velmi obšírně, omlouvajíce jednání své tím, že Plzeňští to, co se až posud událo, sami zavinili, ježto prý sami slovu danému nedostáli a nepřátelství sami započali. Z mírumilovnosti však a úcty k jeho milosti, že jest nové vyjednávání s Plzeňskými započato, jehož výsledku očekávají. Uvádíme tuto odpověď direktorů v úplném a původním znění:

Gnädigster Fürst und Herr etc. E. F. D. gnädigstes Schreiben vom 3. diss. haben wir mit gebührender Rewerentz wol empfangen, und auss desselben gantzen Inhalt so viel vermerkt, dass E. D. von der Ursachen, warumb die Belagerung der Statt Pilsen hat geschehen müssen, nicht gründlich seyn berichtet worden, umb dess wir dann dieselbe wegen so eyfferiger Annahmung gehorsamst gern für entschuldigt halten, können aber nicht unterlassen, E. D. dess wahren Grundes nochmals underthanigst zu berichten.

Erinnern uns zwardest gehorsamst gar wol, wessen gegen E. D. wir uns nachverwichenen 13. August bemerkter Statt Pilsen halber zwar erklärt, aber dabei

¹⁾ Mělo-li obyvatelstvo plzeňské Dornheima v podezření zrády a přičítalo-li jeho smrti spravedlivému trestu božimu, lze to přičítati rozčilenosti myslí, která se hodlag obléžených zmocnila. Známo jest, že v podobných případech podobné pověsti snadno povstávají. Není však podstatné příčiny, proč bychom Dornheima ze zrády a nepřátelství viniti mohli. Jevíť zajisté vlastnosti obezřetného a cíleho vůdce; však zajisté, jakožto zkušený vojn o výsledku obléžení města sobě svěřeného zápas však myšlel nežli muži obyvatel plzeňští, kteří posuzující tehdejší stav věci více srdcem než rozumem dali se řídit.

... niemals angedeutet, was für Feindseligkeit sie uns zur selben Zeit all-
... und ist uns ja dabey nicht in Sinn kommen, die Stadt belagern
... zu lassen, wofern sie es selbst so hoch verursacht, dass wir nicht
... können. Dann als die Stadt Pilsen von jhrer uns anfangs schriftlich
... Erklärung, dass sie mit uns in Freundschaft verbleiben wolle, abgewichen,
... so widerspenstig und feindselig erzeigt, dass sie also bald Kriegsvolk
... benebens jhnen auch etlich andere Herren Unterthanen zu sich in die
... und genöthigt, mit demselben Volk herausgefallen, den umbwohnenden
... mit wegführung des Viehs und plünderung jhrer Güter grossen Schaden
... ja so weit verfahren, dass sie vornehme Personen auss dem Ritterstand gefangen
... genommen, und in die Stadt Pilsen geführt, deren Unterthanen zu jhrer Huldigung
... zu zwingen sich unterstanden, unsere Siegel von den Patenten abreissen, und unter
... ihr Patent zum Volk werben ausser Landes mit unserem Namen gestellt und falsiret,
... auch jhre Gewalt so hoch gericht, dass jhnen das aufgebottene Landvolck im Pilsner
... Kreys, sampt noch etlich andern Kreysen nicht haben das Plündern und Ausfallen
... wehren können, Und ob wir wol sie in viel wege durch Schreiben und Zuentbietung
... von solchen Landbeschädigungen abmahnen lassen, haben sie doch nicht allein nit
... gefolgt, sondern je mehr und mehr Feindschaft erboten, und noch gefährliche Dräuwort
... ausgeben, dass wir zur sicherung unsers gantzen Landes nothwendig ein Ernst
... gegen sie haben müssen versuchen, in meynung die Pilsner nur von jhrem bösen
... Vorsatz zu einem bessern Sinn zu bringen, damit nicht die Stadt durch endliche
... Gewalt erobert, und sie dasjenige Unglück so in dergleichen Fällen den Halssstörriegen
... pflüget zu widerfahren, aussstehen dürffen müssten. Sie haben aber das so wenig
... geachtet, dass sie sich so trotziglich selbst zur Belagerung bereydet, die schönen
... Vorstätt unnothigerweis in Brand gesteckt, und sich auff jhren gewaltsamen Wider-
... stand verlassen. Als wir solches vernommen, haben wir auss guter Affektion zu der
... Stadt ungeachtet aller Injurien, dennoch dem Herrn Graffen Ernst von Mausfeld
... zu mehrmalen continue auff einander Ordinantz zugeschickt, er solle umb so viel
... erheblichen Ursachen willen, darunter E. Durchl. Respekt nicht die geringste gewesen,
... von der Belagerung und Beschädigung der Stadt Pilsen alsbald abzulassen, worauff
... dann der Graf mit seinem Kriegsvolk gantzlich abgezogen, das Geschütz allbereyt
... 3 Meilen, das Volk aber 2 Meilen von der Stadt abgeführt und dem Hauptlager
... zugeyelet hat. Nach diesem vermerkten Abzug haben die Pilsner mit trotzigem
... Geschrey und Bedrängung, samb sie das Landvolck dem Graffen gar bald auch hinach
... schicken wollten, so viel verursacht, dass die Landstädte des Pilsnerischen sowol
... auch anderer nahend gelegener Kreysen selbst dem Herrn Graffen nachgeschickt
... und ihn hoch gebetten, er wolle umb beschützung jhrer, und damit nicht noch ein
... grosser und gefährlicher Feuer auffgehen möge, mit seinem Kriegsvolk wider zurück-
... kehren und die Stadt Pilsen zu Friedhaltung und verhütung feindlicher Attention
... bringen helfen, worauff dann der Herr Graff sich auff's neu der Belagerung ange-
... musst und dieselbe bisshero kontinirt; indessen haben wir nochmale nicht unter-
... lassen, die Stadt auff allerley Mittel zu gütlichem Akkord zu vermahnen, es will aber
... biss diese Stunde nichts erfolgen, welches, ob es durch die Bürgerschaft, oder den
... darin liegenden Hauptmann verursacht wird, ist uns unbewusst; Wir seyn aber
... noch jetzt im Werck, durch ein sonderliche Anstellung, der Stadt und dem Haupt-
... mann ein gutliche wolmeynende tractation, zu verhütung Blutvergiessen und eusserster
... Verderb der Stadt, darzu sie durch vielfältige wider uns die Ewangelische Stände,
... als auch wider die in der Belagerung anwesende vornehme Personen ausgegossene
... Schmahwort, gnugsam Ursach gegeben haben, anzufügen, ob sie vielleicht von jhrer
... unnothigen Feindseligkeiten abzulassen, und sich der gebür zu akkomodiren bewegen
... lassen mochten, dessen Effekt wir erwarten.

Auss dieser Erzählung, welche als Gott wissend, die eygentliche Beschaffen-
... heit ist, haben E. F. D. gnädigst hochverständlich zu schliessen, ob die Stadt Pilsen
... mit selbten all an diesem jhrem Unglück, so wol auch an dem Schaden so demselben
... gantzen Kreys auff vielmal hundert tausent fl. geschehen, muthwillige Ursach
... gegeben, wie wir denn anfangs niemals auf diese Belagerung einigen Sinn gehabt,
... die Eroberung nie begert haben, auch noch nicht begere, dafern nur die Stadt selbst
... sich einem bessern bedenken, und von dem von uns jhnen vorgeschlagenen Weg,
... der Güte und des Friedens hätte erkennen und annehmen wollen, wenn jhnen
... wenig Leyd und Gewalts als andern feindlichen Catholischen Ständen und Städ-
... tchen zu theil worden; Solchem nach wollen E. F. D. sich in diesem Gedancken gnädi-
... glich und allein darumb Gewalt anthun wollen, dass sie sich der Röm. K
... allergnädigsten König und Herr, als jhrer von Gott vorgeset

Obrigkeit gehorsam zu seyn erklärt, oder dass sie von der Catholischen Religion nicht wollten absetzen, oder aber auch umb ein verhoffte Beuth willen, wie solches vielleicht K. F. D. mag gebildet sein worden, sondern es wollen E. F. D. uns und die gesampte Herru Ewangel. Stände für solche redliche und gewissenhafte Lenthe erkennen und halten, dass wir uns so wenig und noch weniger als die Pilsner, von I. K. M. als unsers allergnädigsten Königs und Herru schuldigen Gehorsam, in allem was nur nicht wider unser Gewissen, und die so hochbekräftigte Freyheit der Religion laufft, zu entbrechen gesonnen, wie solches gegen I. K. M. so wol viel andere Christliche Pottentaten, Chur- und Fürsten dess H. Röm. Reiches wir genugsam beweuget haben, und noch hiemit gegen E. F. D. gehorsamst bezeugen. Gleich so wenig begehren wir der Statt Pilsen wegen der Catholischen Religion einig Bedrängnuss zu thun, dass wir viel mehr bald am anfang sie zu unserer Freundschaft requirirt haben, siemalen auch fast alle andere ansehnliche, der Catholischen Religion zugehörig, vom Herru und Ritterstande dieses Königreiches, sich gut und willig zu unserer Defension bekennet, und uns in allen Beschwerden, Anlagen und Contributionen sekundirt. Es werden uns auch hierinnen ein genugsames Zeugniß die Prager Stätt geben können, dass in so vielen Clöstern und anderen Catholischen Kirchen und bei einer so ansehnlichen grossen Gemein der Catholischen Bürgerschaft, siemals einigen Menschen (ausser den unfriedfertigen Jesuiten) einiger Einhalt, Hinderung oder Bedrängnuss zugefügt worden, sondern es pflegt ein jeder seines Gottesdienstes mit Ruh und Fried, wie wir selbst auch zu unser Evangelischen Religionsübung jederzeit gewünscht und begert, und noch nichts anders wünschen, suchen und begeren thun.

Der angedeuteten Beuthe halber tragen zu E. F. D. wir das underthänigst Vertrauen, dieselbe uns umb eine dergleichen Ursach willen, die Verderbung eines so ansehnlichen Glieds dieses Königreichs, gnädigst nicht beymessen lassen werden, sondern nunmehr die eygentlichen wahrhaften Ursachen der Belagerung auss obiger Narration in Gnaden vernemen und uns gnädigst beyfall geben. Umb all solcher Motiven willen ist an statt und im Namen unser Prinzipalen nochmals unser unterthänigst gehorsamstes bitten, sie geruhen denjenigen, so auss ungleicher Affektation wider uns E. F. D. ein anders berichten wollen, keinen Glauben geben, auch selbst von uns kein solches Nachdenken fassen, samb wir im wenigsten zu der Catholischen Religion Verfolgung, oder abhaltung der Statt Pilsen von ihrer May. schuldigem Gehorsam unser Intent, dafür uns Gott behüte, gerichtet hatten, sondern viel mehr uns gnädigst vertraus, dass wir obgemelt, alle und jede der Catholischen Religion verwandte, die mit uns in Lieb und Fried zu leben begeren, für unsere liebe Freunde halten und mit unserem Defensionswerk, darunter sie auch aussträckentlich begriffen, für allen feindlichen Gewalt aufs beste und möglichste schützen, sie in keinerley weise in ihrer freyen Religionsübung hindern oder betrüben wollen, gleicher gestalt seyn und bleiben wir so wol als die Pilsner, als sie vermeynen, in I. K. M. als unsers gnädigsten Königs und Herrns schuldiger Devotion und Gehorsam bestendig und unausgesetzt, wünschen auch und vernemen gerne, dass jedermänniglich mit gutem aufrichtigem Hertz und Gemüth I. May. dienen, und dero selbst Kays. und König. Wolfahrt mit solchen Treuen meynen suchen und fördern thete. Wolten auf E. F. D. gnädiges Ehrmahnungsschreiben wir zu gehorsamst Widerantwort unterthänigst nicht verhalten.

Datum auffm Prager Schlossz, den 10. November. Anno 1618.

Direktoři dověděvše se, že Plzeňští podmínky, které jim byli zadali, zamítli a nahlížejíce, že se obléhání Plzně přílišně protahuje, přivolali Arnošta Mansfelda do Prahy, kdež mu přísný dali rozkaz, aby Plzně co nejdříve se zmocniti hleděl. Za tou příčinou vyžádal si Mansfeld větších děl ku rozbourání zdí plzeňských a obdržev je k Plzni se vracel, uvažuje na cestě rolníky ze vsí Plzni náležejících, aby statků svých neopouštěli, že se o to postará, aby jim vše, co jim vojáci jeho odňali, sob odejmou, nahrazeno bylo.

Avšak v Plzni se brzy po pádu Dormheimové ukázalo, že smrti jeho podvrácena byla kázeň vojnův. Po čtrnácti dnech padl také poručík Dormheimův, tak že město právě v nejrozhodnějším okamžení nemělo schopného velitele. Velitelství vzal na sebe Dormheimův zeť, avšak kázeň nedostávala se k tak důležitému úřadu potřebných schopností.

Na krátkou dobu ovšem vynaloživše všechny své síly přece ještě Plzeňští nepřátelům odporovali, opravujíc poškozené zdi a vyčistujíc příkopy, které nepřátelé neustále zemí, břevny, otepěmi a p. naplňovali.

O sv. Martině se navrátil Mansfeld k Plzni a přivezl s sebou dvě těžká děla, z nichž jedno 20 a druhé 22 koňmi taženo býti musilo. Brzy po jeho příchodu učinili Plzeňští dvojí výpad s jízdou současně na pluky Mansfeldovy a na vojsko žatecké. Avšak jenom osm mužů Mansfeldových a šest žateckých při tomto výpadu padlo. Když pak Mansfeldovy pluky ku městu postupovati počaly, dali se jezdcí plzeňští rychle na útěk. Měšťané plzeňští, kteří též s podávkami byli z města vytáhli, dostali se jsouce odrazení s tíží zpět do města.

S těmi tedy velikými děly, jakož i s větším vojskem počal Mansfeld střeliti a poboural nejdříve šesti děly zeď blíže kláštera bosákv. kterou obležení rychle zase zatarasili. Při tomto útoku, dne 17. listop., učiněném, ztratil Mansfeld praporečníka a mnoho vojnů; večer pak téhož dne byl jeho podplukovník, mladý hrabě Solms, který se byl odvážlivě k hradbám přiblížil, kamenem těžce raněn. Avšak blíže brány Pražské u masných krámů prostřílena byla týmiž děly větší a nebezpečnější mezera zdělí jednoho kopí, blíže domu císaře Rudolfa II., jenž kdysi u hradeb vystavěn byv „novou radnicí“ se nazýval. Tento dům nepřátelé dříve děly zborili, aby obhájčím města útulku poskytovat nemohl.

Chystal se nepřátelé, že 18. listopadu touto cestou vpadnou do města; však otvor ten Plzeňští železnými kladami a hnojem v noci za ustavičného hřmání děl zase zatarasili.

Hlavní útok na město chystal Mansfeld ke dni 21. listopadu, na něj připadal svátek obětování bl. Panny Marie. Každý hejtman napomínal své vojny, aby byli připraveni a na svou duši pamatovali; chce-li kdo ještě se svými přátely a známými mluvit, aby to učinil, avšak aby v pítí nepřebral. Jejich život že jest v rukou božích a ponevadž již přísahou k tomuto stavu se zavázali, aby také rytířsky a mužně bojovali. Mansfeld sám vydal rozkaz, aby každý pamatoval na svou přísahu a povinnost, a dále Bůh města dobytí, aby děti, žen, jakož i všech těch, kteří by se nebránili, usetřili; s těmi však, kteří by se bránili, aby podle válečného obyčeje naložili; ačkoliv město se všech stran stěcí měli, aby tak síle obležených rozdělili, bylo přece jen na místech dvou k útoku hnáno. Před Lítickou branou byly tři prapory pěších postaveny a kletí smolnými pochodněmi zapáleno.

Plzeňští myslíce, že zde nepřítel útokem hnáti chce, hasili oheň vodou a bez přestání s brány stříleli; také praporce venkovanů žateckých, loketských a chomútovských na svém stanovišti veliký hřmot způsobily, aby pozornost obležených na sebe obrátily. Mezi tím rozkázal Mansfeld proti „staré lázni“ z těžkých děl ustavičné střeliti. U druhého průlomu blíže kláštera bosáků pokusili se 4 praporce Mansfeldovy pod poručíky Raubitzem a Ešerem o 1. hodině odpolední hnáti útokem; S heslem „Arnošt“ hnali se vojny do blativého příkopu, aby po řebřicích na hradby vylezli; byli však odrazeni.

Dolejší průlom byl však již schůdnější. Jednotlivá oddělení nepřátel lezla v strašném kulovém dešti buď po řebřicích buď druhý druh vystupujíc na hradby, kde Plzeňští ještě veliký moždlův s kartí proti útočníkům vypálili. Podsetník Frenking s Mansfeldovým bílým praporem a Schlamersdorf slezli první hradbu, rozehnali nepřítel a usi

se v nejbližších domech ku hradbám přiléhajících, aby následujícím při slézání hradeb pomocní byli. Že však se pro takové množství vojnů na hradbách a v nejbližších domech nedostávalo místa, musilo 5 praporečův a něco venkovův se setníkem Sadušským pod hradbou zůstatí, aby ráno znova útokem hnali. Po městě nastal veliký zmatek a všeobecný nárek. Však Plzeňští ani tu ducha neztratili, nýbrž shromáždivše se na náměstí nepříteli ze zdi farního hřbitova odporovali, aby dále nepostupoval a dopravivše tam děla, stříleli na domy nepřitelem obsazené. Mansfeldští toho dne nepostupovali dále, ana se již noc přiblížila. U kláštera bosáků hnál téhož dne hrabě Solms útokem, a s 5 setninami hradbu slézl. Nemohl však dále postupovati, poněvadž za hradbou a před klášterem hluboký příkop ostrými koly a železnými háky naplněný byl.

Mezi tím zuřil boj kolem celého města; u Litické brány učiněn pokus petardami hradbu prolomiti, avšak dělostřelecký mistr Lavoye odhodil doutnák (lunt) a utekl; jiný Francouz přiskočil, avšak prvé než byl granát na trámu upevnil, padl mrtev k zemi. Také u Škvrňanské brány venkované udatně ku hradbám doráželi. Plzeňští stříleli z náměstí na domy nepřitelem u Pražské brány obsazené. Když se však i střelba tato marnou býti ukázala, byly domy vedlejší zapáleny, aby oběh také budovy nepřátely obsazené zasáhl. Tito však deštěm jsouce chráněni a žádné škody ohněm neutrpěvše, razili si cestu do domů, které před příklopem na náměstí stály, tak že obležení byli přinuceni rychle své nové náspy opustiti. Ustoupili s několika děly k náspu, který u vchodu k tržišti na polední straně ulici zavíral. Odtud počali znova se vsí silou páliť na dům hradební, jakož i na domy po obou stranách ulice stojící, v nichž se byli Mansfeldští usadili. Ačkoliv noc nastávala, prodrali se Mansfeldští mezi hořícími domy dále k tržišti a mnozí počali již drancovati, ačkoliv ještě bitva trvala. Tu ztratili měšťané všechnu zručnost, odhodili zbraň a každý uprchnuv do domu svého tam se zavřel. Tu opuštěné zástupy zoldnéru plzeňských uznaly za zbytečno, aby další odpor nepříteli kladly a právě když Mansfeldští z domu se vyřítili, aby násep na tržišti stekli, vytáhl praporec Plzeňských ke klášteru bosákův, u něhož hrabě Solms na druhém prulomu stál a prosili za přímerí, kterého se jim také dostalo.

Tak byl boj ukončen, který od 1. hodiny odpolední až do 4. druhého dne trval. Vyjednávání, které jak se zdá Plzeňskými ještě za minulé noci počato bylo, nedošlo buď Mansfelda anebo bylo zamítnuto. Že však mezi tím měšťané ze svých domů za pokoj žádali a prosili, aby město nebylo zapáleno, zakázal Mansfeld ihned všechnu strelbu a každý hejtmán musil své lidi ode všeho dalšího drancování zdržeti. Nadplukovník Karpaov obsadil všecky brány, tržiště a ulice a nikoho z ležení do města nepustil. V ležení samém mel velení de Leuninger, plukovní soudce, mezi tím co ritmistr Trauillet s 8 setninami jezdu město obklopil. Druhého rána žádalo také ostatní vojsko, aby smelo do města vstoupiti, Mansfeld však vpustil tam jen ty, kterých bylo k strážím potřebí.

Po té se posádka plzeňská i s měšťany na tržišti shromáždila. Všem byla všechna zbraň odnata a spolu s městskými klíči na ně odevzdána. Tanner pravi, že Mansfeld odnav měšťanům plzeňským, všechny je s manželkami i dětami jejich k smrti odsoudil. Žádal vykupného za jejich zivoty přes 120 tisíc zlatých a nadávání svého vojska. Když však všechny měšťany dřem v radnici

dilem před ní, shromážděný spatřil, nemohl se zdržeti, aby statečnost tak malého počtu udatných občanů chvalně neuznal. Praporečník žoldnérův odevzdal svůj prapor Mansfeldovi, který mu jej však na jeho pokornou prosbu vrátil. Po tom vytáhla posádka čítající as 400 mužů (mezi nimi as 166 venkovanů) se zahaleným praporem s obrácenými puškami bez zápalek a bez hudby, ale se všemi zavazadly z města. Když byla u bran venkovanům zbraň odňata, byli tito s bílými bolemi v rukou propuštěni. Žoldnérům však byl před branou od purkmistra vyplacen žold, načež pak velká část těchto vojnů k Mansfeldovi přestoupila.

Také městská jízda, čítající as 70 mužů, v jejichžto čele stál Petr Pěšín, zeť vrchního písaře zemského, byla propuštěna. Jelikož mezi nimi se mnozí čeští šlechtici nacházeli, mírně s nimi Mansfeld zacházel a prapor jim ponechal, ačkoliv malou udatnost při hájení města byli osvědčili. Mansfeldští dobyvše města ušetřili ho ode všech útrap a nátisků, jaké se později Mansfeldovým plukům ne bez práva vytýkaly. Hned po uzavření příměří nikomu ublíženo nebylo, ano kromě domů Plzeňským zapálených byly všechny ostatní budovy zachovány a započatému dračování učiněna přítrž. Jenom plzeňský kat, jenž po čas obléhání Mansfeldským velikou škodu způsobil a za kouzelníka považován byl, ježto prý kouli jedem napuštěných užíval, musil své umění životem zaplatiti a na šibenici nově postavené pověšen byl. Katolické duchovenstvo v městě se zdržující obrátilo se téhož dne k Mansfeldovi, žádajíc jej za svobodný odchod, tento však jim odpověděl, že nemůže bez nových rozkazův od direktorů nikoho z města pustiti: slíbil jim však všechnu ochranu. Tanner vypravuje, že opat plaský řádu cisterciáckého, Jiří Vassmut, odsouzen byl ku smrti, proto že kromě mnohých slavných činů, jimiž k obraně Plzně přispěl, sám děla řídit se opovážil. Později však dána mu milost. Také měšťan jmenem Skreiner, jenž bydlel v nynější divadelní ulici, byl v nebezpečnosti života, proto že dělem nad Pražskou branou stojícím po čas útoku mnohé vojiny Mansfeldovy usmrtil. Poněvadž byl klášter bosáků velice střelbou poškozen, dal pobočník Mansfeldův Schlamersdorf věz u kostela klášterního zbourati a zvony rozliti; litinu pak odtud poslal do Norimberka.

Dne 24. listopadu dal Mansfeld těžká svá děla do města odvézti a druhý den vyjel sám slavně do města. Když byli Plzeňští za časného rána své služby Boží ukončili, odebral se Mansfeld okolo 9. hodiny s krajskými kommissari a se svými důstojníky do chrámu sv. Bartoloměje, kde za přítomnosti mnohých měšťanův a několika paní Mansfeldův polní kazatel Jan Jakub Heilmann z Zweibrückenu řeč měl o slovech žalmu 118. „Tento jest den, který učinil Pán“. Mezi jiným prý pravil, že jako právě nyní tento Řím tak nazývají jinověrci Plzeň obsadili, tak také brzy i onoho velikého starého Říma dobudou.

Ve středu, dne 28. listopadu, přijímali hrabě Solms a jiní 43 vojítky ponejprv v starokatolické Plzni večeri Páně pod obojí. Po chráně slavnosti odebral se Mansfeld do svého bytu, do téhož domu, kde před 21. lety císař Rudolf II. bydlel. Všechno střelivo v městě i městěm bylo vypáleno a setniny Mansfeldovy vystřelily 3krát na počest. ¹

¹ uspořádána skvělá hostina, které se také plzeňští radové a mládež Jan Volffinger zajisté s těžkým srdcem účastnili. Slavnost byla končena pohřebním průvodem praporečnicka Gerharda Šenk

Schweinsberka, který při dobývání města padl. Ostatně nekladl Mansfeld konání katolických služeb božích žádných překážek a dovolil hned po slavnosti proti znesvěcení kostela skrze kacíře kázati a mše svaté sloužiti. Plzeňští pak musili slavně přísahati, že budoucně poslechnou všech příkazů českých stavů pod obojí, direktorův i Mansfelda, že potřebné daně platiti budou a že všechno ostatní učiní, čeho k zachování míru potřebí a věrným obyvatelům vlasti slušno jest.

Uvádíme tuto přísahu, kterou Plzeňští tehdaž složiti musili, jak ji nalzáme ve spise svrchu uvedeném „Jacobi Franci relationis historicæ continuatio“ :

Der Statt Pilsen geleyst Jurament nach der erobring.

Hat sich also die Statt diessmalls mit den Ewangelischen Ständen in Böhmen, bei jhnen hinfüro zu halten, folgendermassen verpflichtet und verbinden müssen :

Nachdem wir von I. G. den Herrn Ewangelischen Ständen dieses Königreichs Böhym sub utraque ohne alle darzu gegebene Ursach, uns in der Statt Pilsen eingeschperrt, hernach wegen etliches ungebührlichen Fürnemens zur Belagerung der Statt kommen lassen, dass alsdann dieselbe auss sonderbarer schickung Gottes mit gewehrter Hand ist erobert und eingenommen worden, und wir die Einwohner gemelter Statt nun mehr in Gewalt der Herrn Stände gerathen seyn, auch in derselben verbleiben, Als schweren wir hiemit zu Gott dem Allmächtigen, dass wir nunmehr dieser Zeit, in allen unsern Nothdurfften und fürfallenden Sachen auff I. Gn. die Herrn Stände sub utraque, oder anstatt jhrer auff die Herrn Directores und Landrätthe (massen andere Königliche Stätte in Böhmen solches dieser Zeit ebener massen than) unsern Respect und Aufssehen haben, interim aber, und biss auff anderweil, I. Gn. der Herrn Stände sub utraque, Verordnung, uns nach dem Wolgebornen Herrn Herrn Ernsten, Graffen zu Mansfeld, Edlen Herrn zu Feldeungen, Ihrer Chur- und Fürstl. Gnaden und der sämtlichen Unirten Stände dess h. Röm. Reichs, wie es gleichen I. Fürstl. Durchl. Hertzogen zu Sawoyen bestellten Kriegsobristen, und der löblichen dreyen Stände in Böhmen, General der Artillerie und Obristen, oder auff diejenigen, so uns von I. Gn. dem Herrn Graffen vorgestellt werden möchten (gedach aber nur soweit, als sich die Kriegss-Disciplin und Verwahrung der Statt erstrecken wirdt) reguliren, auff denselben oder seine Befehlshaber zuförderst aber und vor allen Dingen, auff I. Gn. und die Herrn Stände sub utraque, und die Herrn Directores und Landrätthe, für allen andern unsern Respect haben, und gegen denselben uns alles gebürliches Gehorsams erzeigen, benebens auch alle Steuer- und Contributionen, auch andere Anlagen, so allbereyt verfassen, oder noch von den Herrn Ständen beschlossen und bewilligt werden möchten, willig und ohne allen Aufschub entrichten und erlegen, auch sonsten alles das thun sollen und wollen, was zur erhaltung des Friedens, auch was getreuen Einwohnern dess Vatterlandes sich eygnet und gebürt.

Darzu helff uns Gott, Vatter, Sohn und heil. Geist, die heil. Dreyfaltigkeit Gottes. Amen.

Dne 29. listopadu poslali stavové čeští také císaři Matiaši přpis, v kterém všechnu vinu obléhání a dobytí Plzně na Plzeňany svalují. Mezi jiným pravili :

Wir befinden aber, dass unsere Feinde solches nit allein mit diesen obange-
 sseten schweren Conditionen, sondern auch mit dem vertheydigen wölten, so in
 obangedenen E. K. M. Antwortschreiben, so sie an I. Chur. G. zu Sachsen gethan,
 so wol auch, was alls dann weiters von E. K. M. an gedachte Churf. G. unterm
 des Wien 19. Oktober zu befinden ist, nemlich, E. K. M. unsere Feinde die Bela-
 gerung der Statt Pilsen, welche ununabgänglich und nohttringelich auss Nachfol-
 gender Ursachen geschehen müssen, so sehr einbilden und darzu bewegen wollen,
 dass solches zu Verhinderung der begerten Interposition und Unterhandlung ge-
 aber gar nicht diese Meynung hat. Damit aber nun bei E. K. M.
 Verdacht gelassen, als wenn wir dess Kriegs begierig und gleychsam
 Interposition verhindern wolten, darvor uns doch der Allmächtige
 Ea. Kaya. May. wir von beschaffenheit der Sachen diesen
 wir bald von anfang obgemelte Pilsner zum Frieden
 bereit, nichts feindliches vorzunehmen, dessen sie sich dann
 an uns jhnen derentwegen ergangen, demselben nachzu-

kommen anerbotten, sich friedlich zu verhalten, haben aber bald ihre Zusage gebrochen, und ohn all jhnen gegebene Ursach wider die Stände sich feindlich aufgelegt und gesetzt, Volck geworben, und dann benebens auch etliche auss den Stände eygene Underthanen zu juen in die Statt einzugehen gezwungen, mit welchem Volck sie alsdann auss der Statt Aussfall gethan, viel Viehs eingetrieben, und den umliegenden Benachbarten mit Plünderung ihrer Güter grossen Schaden zugefügt etlicher fremder Herrn und Obrigkeiten Underthanen, dass sie ihneu die Underthänigkeit schweren müssen, darzu g-nöthigt, und letztlich sich auch diess unterfangen, dass sie anschnliche Rittermessige Personen auss den Ständen im Aussfallen gefänglich eingezogen und in die Statt eingeführt, von unsern Brieffen die Siegel abgerissen, zu jhren erdlichten Patenten aufgetruckt, darauff in unserem Namen Volck werben lassen, und sich mit demselben also gestärckt, dass auch letztlich das Landvolck, so im sellen und andern Kreysen auffgemahnet worden, jhnen und jhren Aussfällen und Plünderungen nit steuern und wehren können, und ob wir sie wol nicht einmal erjinnert, dass sie das Land nicht verwüsten und plündern solten, so haben sie sich doch je lenger je mehr feindseliger erzeugt, und den Inwohnern desselben Kreyses Bedrängungen gethan.

Von dessentwegen dann und nothtrungentlich. zuvorans aber, zu Verwahrung des ganzen Landes, auch auff embsiges Bitten und Anhalten der Inwohner desselben Kreyses, denen ein grosser Schaden von jhnen Pilsnern ist zugefügt worden, hat die Sache etwas ernsthaftigeres gegen ihnen fürgenommen werden müssen, der Meynung und Hoffnung, sie sich hierauff etwas bedencken, und von jhrem bösslichen Fürnemen abstehen würden, damit es letztlich nicht darzu kommen dürffte, die Statt mit Gewalt zu ängstigen, sondern dass sie jhrer künftigen Gefahr viel lieber entledigt werden möchten. Es hat aber dieses alles bei jhnen nichts verlangen wollen, sondern sie haben sich selber muthwillig zur Belagerung geschickt, die Vorstatt vergebens und ohne alle Ursach angezündt, und sich auff jhre Macht verlassen. Nach erfahrung dessen, ob sie uns wol mit Worten und Wercken mehr als zuviel Ursachen gegeben, so haben wir jedoch nichtsdestoweniger aus treuhertzigem Mitleiden nicht unterlassen, Herrn Ernstern, Graffen von Mansfeld, drey unterschiedliche Ordinanctzen zu ertheilen, dass er aus vielen Ursachen von der Belagerung ablassen, und jhnen Pilsnern keinen Schaden zufügen wolle, denen gemelter Herr Graff nachkommen, von der Statt gantz und gar abgezogen, und das Geschütz 3, das Volck aber 2 Meilen wegs von der Statt zurückgeführt, der Hoffnung, sie, die Pilsner, sich friedlich verhaltend, und keine weitere Ursach zum Unfrieden und Unvernemen geben würden. Darauff sie aber wiederumb Dräuwort aussgesprengt, mit fürgeben, sie bald dem Herrn Graffen von Mansfeld auch das Kriegsvolck nachschicken wollen, mit welchen Dräuworten sie dann die Inwohner desselben Kreyses bewegt, dass sie selber dem Herrn Graffen von Mansfeld hinderumb nachgeschickt, und denselben jnniglich gebetten, er wolle zur beschützung jhrer und anderer, jhnen zunechst angelegenen Kreyss, damit sie nicht etwa mehrere Schaden und grössere Gefahr aussstehen dürfften, mit seinem Volck zurückkehren, und verhöfflich seyn, die Statt Pilsen zum Frieden zu bringen, so der Herr Graff gethat, und als dann die Statt auff neue belagert; inzwischen aber haben wir der Statt unterschiedliche Mittel zum accord fürgeschlagen, damit dieselbe nit etwa zum gantzlichen Verderb gerathen, und dann auch zu weiterem Blutvergiessen kommen möchte: sie aber sind in jhrem Vornemen fortgefahren, biss es darzu kommen, sintemal sie wider all unser Zuversicht bey jhrer Halsstörigkeit verbleiben, und keine billiche Mittel zu hindarlegung dieser Sachen, nicht eingehen wollten, dass der Herr Graff von Mansfeld solche Statt hat einnemen müssen, damit hierdurch den Schaden, welcher durch jhre Verwüstung demselben Kreyss zugefügt worden, nicht weniger auch weiterer Gefahr, deren man sich vor jhnen befürchtet, zeitlich vorkommen hat wenden mögen. Jedoch aber hat Herr Graff unserer Ermahnung nach sich also verhalten, dass auss der Bürgerschaft und anderen der Statt mit mehreren von Mann- und Weibspersonen, weder Geist- noch Weltlich, so viel es jimmer möglich sein können, niemanden an Leib und Gütern einiger Schaden widerfahren ist, wir dann auff dato unbewusst, dass jemand nach einnennung der Statt geblieben seyn solte. Daraus dann E. K. M. nach lengs gnädigst zu vermemmen haben, dass die Belagerung dieser Statt nicht fürsetzlicherweiss oder ohne Ursach, viel weniger darumb und zu dem ende geschehe, dass hierdurch die Interposition gleichsam gefallen und aufgehoben seyn solte, oder dass E. K. M. Wir und die Stände (darfür uns Gott gnädig behüten wolte) wenigsten was widerwertiges zufügen und E. K. M. als unserm allergnädigsten Königin und Herrn etwan offendiren wollten, sondern was hierinn vorgelauffen, dass so umbgänglich zu vorkommung vieles Bösen und Uebels, so E. K. M. und untern Königreich hierauss erwachsen hette mögen, geschehen müssen etc.

Kdežto Mansfeld na Plzeňanech nesmírné výkupné vydíral, jež jim životy, chrámy, statky, zvony a t. d. ukládal, vyhrožuje radním všemu lidu šibenicí, svému lidu všechnu zvláti dovoloval. Tak měšťany mnoho sužoval, až konečně po několika nedělich žádané peníze složeny byly.

Farní chrám odevzdal Mansfeld kalvinistům; chrámu bosáků k světým účelům užíval; jen dominikánský kostel ponechal katolíkům.

Sotva že oněch 120.000 zl. obdržel, žádal jiných 40.000 a opět jich 7000. čímž Plzeňští mnoho set tisíců tu a tam sehnati přinuceni uce veliké dluhy na sebe uvalili.

Posádkou leželo v Plzni sedm praporů pod Janem Jiřím, hrabětem Imsem, kterážto posádka ale z větší části k jinověrcům náležela.

Když tehdejší Rokycanští houfně ku jinověrcům se přiznávali, skoro celá dvě století hanebné výčitky od Plzeňanů katolických za to měli snášeti. zvláště pak tu, že šibenice Plzeňských starší jest, než a husitská neb pikardská. Proto po vydobytí Plzně o nic pilněji se masazovali, než aby onu šibenici plzeňskou zničili a ze země vyvrátili; a, aby Plzeňští nikdy v budoucích časech jí obnoviti nemohli, rozebrali Rokycanští kameny z oné šibenice a použili jich k vystavění šibenice svého města; čtyry pak kamenné sloupy, na nichž obraz Krista Pána kříži vytesán byl a které pro zbožnou potěchu odsouzeným na cestě ze Plzně postaveny byly, Rokycanští odnesli a užili jich při stavbě šibenice.

Mezi tím přišly od direktorů smutné rozkazy, aby totiž měšťané měli u víře, v poslušnosti k císaři a v náboženství katolickém neustupali, všickni ve dvou měsících prodávše za jakoukoliv cenu své domy pole z města a pak z celého království na vždy vypovědění byli. Kdo však v těchto dnech majetku svého neprodal, ten aby do vyhnanství mán byl a statek jeho jak movitý tak nemovitý aby jakémukoliv cizozemci prodán byl, stržené peníze pak aby se na válku proti císaři brátily.

Město mělo tedy zcela novými obyvateli zalidněno byti bez rozdílu vyznání náboženského a toto obyvatelstvo mělo všech privileji užívati, kterých se dřívějším Plzeňanům bylo dostalo, kromě onoho privilegia, které stanovilo, aby nikdo jiný, než katolík do počtu měšťanů vřaděn býti nemohl.

Když tedy Plzeň takto pod jhem verolomných jinoverců sténala, chrám plzeňský sv. Bartoloměje obřadům vyznání kalvinského křesťanství. Tanner vypravuje, že v tomto chrámu jinoverci tenkrátě přiblížili své vykonávali užívající při tom následujících obřadů: Na jednom oltáře bl. Panny Marie, jenž u prostřed chrámu blízko vchodu ke chrámu postaven byl a k němuž se všech stran byl volný přístup, tak že kolem obcházení mohlo, ležely na veliké míse, kteráž postavena byla před oltářem, křesťanské mříži oltář obkličující, kusy nakrájeného chleba, na druhém oltáři pak stála veliká nádob s vínem. Sem přistupovali kalvinisté po řadě a zpívající při tom, brali sobě každý z onoho chleba po kousku a pak jej jdouce kolem oltáře ku rohu druhému. Tu uchopiv každý kousku chleba a vínem napil se a ústa sobe utřel, načež se všickni po skončeném obřadu dle libosti rozešli. Tanner dále vypravuje, že prý jednou také jinoverci se vloudiv chleba u oltáře narovnaného pozil, pročez chleba a vínem se napili, na způsob vánoček, na jednom rohu oltáře a z nich sobě krájeli.

V též čase prý také zpupný jeden jinověrec na hlavním oltáři v chrámě Všech svatých, jenž tehdež od kalvinistů v ovčinec proměněn byl, se položil, aby takto jej zneuctě zle se vyspal; upadl však ve spánek věčný a byl zde od svých mrtev nalezen.

Jinověrci vyhrožovali ustavičné Plzeňským, že jim také chrám sv. Markéty v Černém klášteře odejmou, avšak prelát plzeňský David Drachovský těšil své Plzeňany, slibuje, že jim obřady katolické i na veřejných ulicích konati bude: a v skutku svým horlivým napomínáním dokázal toho, že ani jeden měšťan po celý čas, co Mansfeld Plzeň ve své moci měl, od víry katolické k jinověrcům nepřestoupil.

Znameníť muž tento po celý život svůj byl vzorem cnosti a horlivosti apoštolské. On vykládal svaté učení mládeži v čase postním co nejzevrubněji, tak že jinochové i dívky ve věcech sv. víry, v životopisech svatých a vůbec v celém učení katolickém výborně vzdělaní byli. On také o sv. Václavu mnohé písně složil, jichž metropole česká a celá arcidiecese v officiu svém užívá.

Od něho pocházejí na příklad dvě písně, které tuto uvádíme:

Salve decus Boemiae
Flos principum, flos coelitum
Voces benignans excipe
Te laudibus canentium.
Aurum superstes Regium
Quondam gerebas crinibus
Letho peremptum lucida
Nunc te coronant sidera.
Velabat olim fulgido
Perfusa vestis murice:
Nunc melior ambrō purpura
Tuo rubens de sanguine
Quales memor Boemia
Grates rependes Numini?
Quam pauca tecum principem
Sortita regna Martyrem.
Te nunc redemptor quaesumus
Tanti ducis consortio
Jungas precantes servulos
In sempiterna saecula. Amen.

Jina zní takto:

Adest bonus dux, inclyte
Quem laureatum tempora
Caelo dies haec intulit
Tuo triumpho nobilis.
Non tu beata praemia
Vite empta parvo possides:
Regno tibi stant sidera
Fuso tibi stant sanguine.
Jussit necari barbara
Mater, noverca saevior
Frater necavit impius
Quovis tyranno immanior.
Sacrata in aede perfidus
Mactat vacantem Numini:
Sic caesa aderas victima
Prece expiata concidit
Ades tuae Boemiae
Princeps benigno lumine:
Pace expetita gaudeat
Fide innocenti floreat.
Praesta Pater piissime

Patrique compos Unice:
Cum spiritu Paraclito
Regnans per omne sæculum. Amen.¹⁾

Roku 1619., dne 19. února, císař Matiaš Arnošta Mansfelda z celé r. 1619
říše vypověděl a říšský acht na něho uvalil pro přeciny jeho, jichž se
proti císaři dopustil zvláště tím, že jeho věrné město Plzeň oblehl
a dobyv ho na občanech nesmírné sumy peněz vydíral.

Říšský acht císařem na Mansfelda uvalený uvádíme zde, jak jej
ve spise svrchu již uvedeném „Jacobi Franci relationis historicæ con-
tinuatio“ nalézáme.

Graff Ernst von Mansfeld in die Acht erklärt.

Nach eroberung der Statt Pilsen, ist ein erdichte Zeitung spargirt worden,
als solt das Volk, so in Besatzung darin gelegt worden, viel Muthwillen, sonderlich
mit einem Propst darinn getrieben haben; als solche dem Hertzogen in Bayern zu-
kommen, hat I. Durchl. ein ausführliches Erinnerungs-Schreiben an die Directores
in Böhmen gethan, darneben vermeldet, wann die Stände von solcher geübten In-
solentz Wissenschaft hetten oder darzu conniviren, müsste man spüren und sehen,
was der Böhmisch Aufstand nicht zur erhaltung jhrer Religion, sondern zu was
andern und zu unterdrückung der Catholischen Religion angesehen. Es haben aber
die Böhmischen Stände solche Aussage mit stillschweigen nicht übergehen wollen,
wondern schriftlich gegen I. Durchl. sich dessen entschuldigt.

Weil nun sonderlich Graff Ernst von Mansfeld zu dieser vornemen Catho-
lichen und zu jhrer höchsten Obrigkeit in Devotion und Gehorsam verbliebenen Statt
Belagerung und Eroberung sich gebrauchen lassen, als hat die Röm. Kays. May.
sch. dato 19. Februar jhn in die Acht, welche zu Wien alsbald an gewöhnlichen
ortten affigirt, aber Nachtszeit abgerissen worden, erklärt, wie folgt:

Wir Mathias von Gottes Gnaden, Erwählter Römischer Keyser, zu allen
zeiten Mehrer dess Reichs, in Germanien, zu Hungarn, Böhmen, Dalmatien, Croatiaen
und Slavonien und König, Ertzherzog zu Oesterreich, Hertzog zu Burgund, Steyer,
Carnten, Krain und Württemberg, Graff zu Habsburg und Tyrol etc. Enthieten allen
und jedem Churfürsten, Fürsten, Geistlichen und Weltlichen, Prelaten, Grafen,
Freyen, Herrn, Rittern, Knechten, Landmarschalen, Landeshauptleuthen, Land-
rathen, Hauptleuthen, Vögten, Pflegern, Verwesern, Amptleuthen, Landrichtern,
Schlichterren, Bürgermeistern, Richtern, Rächten, Burgern, Gemeinden und sonst
allen andern unsern und dess Reichs, auch unserer Königreich erblichen Fürsten-
thum und Lande Upderthanen und Getreuen, was Würden, Stands oder Wesens
seyn, denen dieser unser offener Brieff fürkompt, unser Freundschaft, Gnad
und alles guts, Hoch- und Ehrwürdig, auch Hochgeborne liebe Freund, Neven,
Churfürsten und Fürsten, auch Wolgeborene, Edel, Ehrsam, Lieb, Andächtig
und Getreuen; Obwol in unserm und des H. Reichs Satzungen unterschiedlich ver-
ordnet, Assumemals, welchen Stands oder Wesens der sey, besonders und fürnemlich
Kriegsrither, Rittmeister, Hauptleuth, Befehlshaber und gemeine Kriegssleuth, auch
die Art, so des zusammenlauffens oder häuffens, auch anderer Werbung und Be-
schickung der Knecht, Anfänger und Aufwiegler seyn, und sich hierzu gebrauchen
lassen, einigen Krieg und unfriedliche thätliche Handlung thun noch fürnehmen,
sonder uns oder einigen gehorsamen Stand dess H. Reichs, ohn unser oder seiner
aussonderlichen Vorwissen und Bewilligung, fürnemlich bey jetzigen gefährlichen Zeiten,
so zu dessen mit sollen bewegen lassen, Wir dann endlich in dem Reichs-Abs-
chied von Anno fünfzehnhundert neun und fünfzig, damit hinführo im H.
und Teutscher Nation Ruhe, Fried und Einigkeit desto bestendiger erhalten und
vermehrt werden möge, die in vorigen unsern und dess H. Reichs Constitutionen
gemachte Punct dahin erweitert, dass die Überfahrer solches unsers Keyserlichen
Abschieds und gemeine des H. Reichs Satzung, neben und über die in demselben ge-
machte Punct, in unsere und des H. Reichs Acht, ipso facto, auch ohne einige fernere
Erklärung, gefallen seyn sollen, Alles mehrern inhalts obgemelten Reichs-Abschieds,

¹⁾ Roku 1679. přibyl císař Leopold I. z Vídně za příčinou moru do Prahy,
a postaral se o to, aby se v metropolitním chrámě
zachovaly.

so hernachmale in den folgenden Reichs Constitutionen, de Anno fünfftzehnhundert vier und sechszig und fünfftzehnhundert sechs und sechszig, widerholt und bestetigt worden.

Ob wir auch schon auss vätterlicher Vorsorg und Neygung durch öffentlich ausgegangene Patent und Mandaten, als vom letzten Junij und 27. October jüngst abgewichenen Jahres, obvermelte Reichssatzungen, jedemmenniglich mit denen darin gesetzten Peenen zur Warnung und sich vor Schaden zu hüten vorgestellt, und sich denselben in allem gemess zu erzeigen, auch darwider im wenigsten, bei vermeidung vorher gedachter Strafen zu handeln, ernstlicher befohlen und auferlegt: So ist doch Landkündig, und wir erfahren solches im Werck selbst, dass Ernst von Mansfeld, nicht allein vor diesem sich gelüsten lassen, ein namhafftes Kriegsvolek, ohne unser Kays. Vorwissen und Bewilligung, auch einige in mehrgedachten Reichs Constitutionen erforderte Condition und Requisites, und also solchen heylsamem Satzungen gantz und gar zu wider, im h. Röm. Reich zu werben und mit höchstem Schaden den Obrigkeiten eygenthätlicher weise durchzuführen, sondera vergangenen Jahrs abermale viel Kriegssvolek geworben, und in unser Königreich Böheym, und also wider uns und unsre Underthanen geführt, daselbsten mit feindlicher Belagerung, Einnehmung und Brandschatzung unser getreuen Statt Pilsen und sonsten gantz verbottener weiss, wider jetztgedachte unsere Underthanen, und zu Handhabung desselben Königreichs geworben Volk verfahren.

Dannenhero er dann, vermög obengezogener Reichs Ordnungen, ohne einige fernere Erklärung ipso facto in die Straff unser dess h. Reichs Acht gefallen. Als declariren wir mehrgedachten Ernst von Mansfeld, in unser Kays. May. und dess H. Reichs Acht, wie vermeldet, mit der That und in ipso facto gefallen zu sein, denunciren und verkünden jhn auch hiemit auss Kayss. Macht, zu Schutz und Handhabung obbemelter Reichskonstitutionen und Satzungen, in jetztemelter Acht, Setzen jhn auss dem Frieden in Unfrieden und erlauben seinen Leib, Hab und Gut jedermenniglich, Mit Urkund dieses Brieffs besiegelt mit unserm Kays. aufgetruckten Sekret Insigel.

Gegeben in unser Statt Wien, den 19. Monatstag Feber, Anno 1619., Unserer Reich dess Römischen im Siebenten, dess Ungarischen im Eylfften und dess Böhmischen im Achten.

Stateční Plzeňané ani po tolika útrapách a po takovém příkoří, kterého se strany posádky doznávali, neztráceli statečnosti a zůstali přese všecken vztek povstalců nepřemoženi a císaři věrni. Ano tři měšťané se odhodlali k tomu, že oněch sedm praporů vojska Mansfeldem v městě posádkou zanechaného pobijí a tak město císaři opět získají. Mezi nimi byl měšťanosta Jan Rudolf Volfinger, Jakub Šořel a Matěj Tanner, otec onoho kronikáře, který napsal dějiny města Plzně. Aby však takového díla na kvap nepodnikli, odebral se Jakub Šořel a Matěj Tanner pod záminkou, že statky k Plzni patřící prohlédnou, co nejrychleji do Prahy, aby se poradili zde s jedním měšťanem katolickým, obezřetností proslulým, jenž tajně ve prospěch císaře Matjáše činným byl. Tomuto vyložili, že Plzeňané posádku Mansfeldem jim zůstavenou zničití hodlají, jen na to že se táží, zdali to prospěje všeobecnému dobru. Tento občan pražský však jim toho všemožně zrazoval, aby posádky své neutráceli, poněvadž povstalci tak silní jsou, že by Plzeň brzy do kořán vyvrátiti mohli; že by to císaři nebylo vhod, ježto mu na zachování Plzně ještě pro budoucí časy mnohem více záleží nežli na potření sedmi praporů nepřátelského vojska.

Roku 1619. v úterý o sv. Jiří převzala zdejší obec od Arnošta hraběte z Mansfeldu u Albrechta Reha, měšťana města Stříbra, z krámské zboží od téhož Mansfelda vybrané udělaný dluh 1615 rýnských, 23 krejcarův a 2 peníze.

Roku 1619. udělala zdejší obec u rytíře Adama Černína z Chudenic a manželky jeho paní Johany Černínové z Lokšan a na Chudenicích dluh za obilí v době Mansfeldského obležení města, jenž súčtován na 2000 kop mís., pak na hotovosti ještě 1000 kop, který dluh roku 1658., dne 19. října, od věřitelů Humprechtovi Racínovi z Racína na Loutkové a Hrádku odstoupen byl.

Roku 1619., dne 20. března, zesnul císař Matiaš a zanechal Ferdinanda II., pravého to dědice svého, který již dvě léta před tím za krále českého korunován byl. Jinověrci však zavrhli tohoto krále a na jeho místo vyvolili si Fridricha, kurfirsta Falckého, za krále českého; dne 2. listopadu, roku 1619. byl Fridrich s velikou slávou korunován.

Co hrabě Matiaš z Thurnu, náčelník povstalců, císařské poddané a Rakouských utiskoval, utrpěl Mansfeld také tam pospíchaje od císařského vůdce Buquoi-a u Záblatí takovou porážku, že všecko stříbrné sazíni v ceně 30. tisíc ztratit, sotva sám uprchl. Na útěku svém přý klobouk perím ozdobený na křižující se cestě na druhou stezku zahodil, aby tak císařské vojiny jej pronásledující oklamal. Občané nepomučí mu tekráté přý darovali stužku, aby ní hlavu svou přikryti mohl.

Brzy pak odebral se Mansfeld zase do Plzně a obrátil hněv svůj proti Plzeňským, jakoby oni jeho porážkou byli vinni bývali; ihned zařídil, aby čelnější radové a měšťané (mezi nimi Ondřej Soldato, písař městský, Štěpán Tábor, konšelův sluha, a Matěj Tanner) do tuhého vězení zavlečení a železnými svory sevření byli. Jako se zákeřnky a nejhoršími lidmi jimi se nakládalo a konečně mnozí z nich i krušná muka opět a opět podstoupiti musili. Mnozí na skřípci mučení, pochodněmi pálení a tak dlouho trýznění byli, až jako konšel Bartoloměj Stehlík, krutosti mučidel podlehl a ve vězení ducha vypustil. Aby alespoň měšťané ve vězení nemohli spolu hovořiti, rozdělil je Mansfeld na rozličná místa. Tak radu Jana Skribonia, starého otce tří znamenitých synů, Karla, Jindřicha a Rudolfa, dal na místě, kdež se muka lomala, uvězniti; mistr Petr Hlivičský byl nad ním v okovech upoután a starosta Jan Rudolf Volfinger byl jinde v tuhé vazbě držán. Mimo jiné byli mučeni také Jan Rosner a Karel Skribonius. Někteří z těch, kteří byli krutá muka přestáli, nikdy více, jak se ukázalo, předešlého strachu svého nenabyli.

Tohoto mučení ještě nejša nasycen přišel Mansfeld do Prahy, kdež se klenotníka Jodoka z Brisilu stříbrné nádobí v ceně 16. tisíc kop doždíel a nutil Plzeňské, aby je za něho zaplatili. Když však peněz těch na hotovosti neměli, přinutil je k tomu, že onomu klenotníku zásvitou listinu dali, jíž se zavázali, že mu tak dlouho úroky dávati budou, dokud celého dluhu 16. tisíc nezaplatí, což také učinili.¹⁾

¹⁾ Ačkoliv Plzeňští později, když císař zvítězil, k císařským slibům se odvolávali, domáhaje na své zásluhy a že jiní, kteří něco povstalcům dlužni byli, k zaplacení byli, mimo to uvádějíce také to, že oni do nouze přivedeni byli zvláště tím, že museli vydati za rozličné zbytečné zboží, jež sotva za 7000 stálo, a že Mansfeld předece zaplacení této sumy na ně uvalil; předece byli odsouzeni, aby onomu klenotníku svou sumu 16. tisíc kop i s úroky zaplatili. Teprv roku 1661. smluvivše se s císařem s vrchu dotčeného klenotníka uvolili se jim 35.000 zl. složit, které také roku 1672. až do posledního haléře zaplatili.

Roku 1619., dne 7. září, zesnul Wolfgang Zelender, opat břevnovský, rodák plzeňský.¹⁾

r. 1620 Roku 1620., dne 23. dubna, ve čtvrtek na den sv. Jiří vypůjčila si zdejší obec od zdejšího bratrstva sv. Jakuba 219 kop mš.

Roku 1620. v pátek, den po sv. Havle, vypůjčila si zdejší obec od pana Adama Toskána z Toskánu 2000 kop mš. dobrých stříbrných. Rukojmími byli Fridrich Švihovský z Ryzmberku a z Švihova, na Nalžovech, Neprachovech a Příchovicích, královský rada a zemský soudce, a pak Václav Vyduna Obytecký z Obytec, podkomoří království českého.

Roku 1620., dne 10. října, když zákonitý král a císař převahu měli počínal a vojsko povstalců před zástupy císařskými a bavorskými ustupovalo, stalo se, že voje katolické až k Plzni přišly, kdež se vévoda bavorský Maximilian se svými usadil, císařský však vůdce Karel Bonaventura Buquoi rozbil jinde, dosti daleko od vévody bavorského, stany své.

Za tou příčinou v ležení vojska svého přítomný zimní král Fridrich Falcký a ostatní vůdcové jeho domnívali se, že nesmí přfležitosti této k potlačení vévody bavorského opomenouti.

Na den 21. října před 7. hodinou večerní hnul se Fridrich s celým jízdectvem a s částí pěchoty z ležení svého za tím účelem, aby vojsko bavorské nepozorovaně za tmy noční překvapil a potřel. Měl prý celkem 10 tisíc z celého vojska vybraných mužův.

Buquoi byl té noci od bavorského vojska tak daleko vzdálen, že v případě nepředvídaném a za příčinou mlhy noční velmi nebezpečným, i kdyby byl chtěl, Maxmiliánu ku pomoci přispěti nemohl. Maxmilián ovšem neměl o nebezpečnost, které mu hrozilo, žádného tušení. Avšak Uhři, kteří byli v prvním oddělení voje Fridrichova, ubírajíce se hustými lesy cestou velmi obtížnou, velice se zdrželi. A když již všecka oddělení o tom pochybovala, že přede dnem z bludných cest svých k bavorskému ležení dorazí, vojnové Fridrichovi z nezdaru svého podniku velmi omrzeli jsouce, všickni se zpět obrátili; k tomu přistoupil také zmatek, zvláště strachem Uhrů způsobený, tak že sotva druh druhá od vespolného vraždění zdržel.

Roku 1620., dne 8. listopadu, svedena ona osudná bitva na Bílé hoře.

Když Mansfeld rychle do Falcka odtáhl, chtěje tam peníze sbíratí ku dalšímu vedení války ve prospěch Fridricha Falckého, obrátili se mezi tím Plzeňští k císaři a pánu svému a znepokojovali bez ustání náčelníky posádky od něho v Plzni zůstavené, tak že tito sami, když jim Mansfeld velmi špatně žold platil, peníze, které jim byli Plzeňští vyplatili, přijavše města se vši zbraní a zásobami v rukou vévody bavorského, císařského náměstka, jehož vojsko právě k obsazení Plzně přikvapilo, zanechali a odtud odešli.

Leiminger totiž a ostatní náčelníci Mansfeldovy posádky s Plzeňan na tom se usnesli, že, až od rady plzeňské 140 tisíc zlatých pro sobě a vojsko, které v městě byly, obdrží, město vévodovi bavorskému vydá

Viz životopisy.

Mansfeld obdržev o tom zprávu, důtklivě své vojiny napomínal, aby v Plzni setrvali, že sám v desíti dnech do Plzně se navrátí. Avšak náčelníci jeho obávali se, kdyby obléhání Plzně od vojska bavorského vyčkali, že by samy sebe Plzeňanům, nepřátelům svým, vydali.

Dne 26. března 1621. ve Střibře vůdce Ligy, Tilly, ve jménu r. 1621 císařové s pěti setníky¹⁾ mansfeldových praporů, v Plzni posádkou ležících, kapitulaci uzavřel, kterou Plzeň opět císaři byla odevzdána a konec učiněn nepřátelské okupaci, která od 21. listopadu r. 1618. trvala.

Z vojska Mansfeldova odešly z Plzně pouze tři prapory při zvuku bubnů; ostatní čtyry prapory slíbily císaři věrnost a zůstaly v Plzni s posádkou bavorskou. Mansfeld byl nad kapitulaci svých hejtmanů velice rozhořen, zvláště pak na Leiningera, který s penězi, jež obdržel, odebral se do Hirsavy. Mansfeld jej tam dal zajati a popraviti.

Mansfeldovo jednání v této době stává se velmi záhadným; neboť kážto před bitvou bělohorskou, když bavorsko-císařské vojsko u Plzně bylo, vyjednával, chtěje Plzeň císaři vydati, vystoupil pak vida, že věc jeho jest ztracena, nepřátelsky proti vítězi a hleděl Plzeň udržeti, aniž se odvažil sama sebe měšťanům plzeňským svěřiti; neboť, dříve než byla Plzeň císařskému vojsku odevzdána, navrátiv se z Falce do Čech zdržoval se u Lokte a Teplic.

Plzeň byla sice po dvou krušných letech zproštěna dobrodruhů Mansfeldových, avšak následky událostí právě minulých dlouhá léta tížily tuto obec. Bylať přinucena ohromné sumy peněz si vypůjčiti a blahé nadeje, kterými srdce jejich císař Matiaš ve svém dopise naplnil, neslabé doby následující úplně zničily.

Mezi neblahé upomínky na trudné doby okupace Mansfeldovy mísily se přece také tu a tam city příjemnější, neboť ačkoliv bůh války nezáměrně v době minulé kolem Plzně řádl, přece také Amor spojil někteřé srdce páskou lásky, která trvalé pak šťastné manžely poutala. Tamer vypravuje, že v této době někteří vojínové z praporů Mansfeldových uzavřely sňatky s dcerami měšťanů plzeňských, jako jakýsi bohem, rodák burgundský, který si vzal za manželku Ludmilu Wunderlichovu, dceru zdejšího kováře, dosti zámožnou a duchaplnou, která následně svého, vstoupivšího do služby císařské, provázela a obohacena, včasné kořisti nepřátelskou, později s nesmírným bohatstvím zase do Plzně se vrátila, kde velmi nádherně s četnou svou rodinou si vedla.

Než odkud vzali měšťané Plzeňští 140 tisíc zl., jež se byli náčelníci posádky Mansfeldovy dáti zavázali? Touha Plzeňských po vyproštění od jinověrců, po svobodě katolické jakož i po tom, aby se sami svému zákonnému králi a císaři osvědčili, byla tak veliká, že si, aby se mohli, peníze dlužili a i posledního svého uchráněného haléře vzdali, dokavad slíbenou částku peněz nesehnali. Při věci té jim také připomínalo, že veřejně známo bylo nařízení jim od císaře již dříve, aby na zachování města jeho žádného nákladu nešetřili, že náklad na svůj považovati bude a že jim vše nahradí, když všecko toto jim prospěné a spolu potřebné k císaři oddanosti a poslušnosti s nejvyšší péčí života svého nebezpečněstvím a nesčíslnými překážkami vynaložili.

¹⁾ Jména těchto setníků byla: Jan z Picritze, Leonard Syrach, Wolf Sigmund a Jan Grotz a Magnus Lauerwald.

Ano i Karlu, knížeti z Lichtenšteinu, správci českému, císař nařídil, aby všecku péči svou na zotavení města Plzně obrátil. A tak se stalo, že tenkrát Plzeňanům všickni, kdož se stranou císaře drželi, ochotně peníze podávali aneb půjčovali; mezi nimi byl také pozdější hrabě, Ferdinand Rudolf Lažanský z Bukové.

Tento pán pro císaře a věrný lid jeho vše podnikal a o to se postaral, že Plzeňští sobě 34.900 zl. 30 kr. vypůjčiti mohli. Od jiných pánů, kteří doufali, že vše od císaře dle opěťovaných slibů jeho obdrží, vypůjčili si Plzeňští také 41.747 kop, z nichž každá platila 70 kr. Celkem rozmnožily se dluhy Plzeňských na 271.769 kop, 21 grošů a 2 haléře. Úroky z těchto peněz dříve než je zaplatiti mohli dostoupily výše 65.532 kop, 41 grošů a 2 haléře. Byla tedy tenkrát obec plzeňská celkem dlužna 337.302 kop, 2 groše a 4 haléře, což činí dle našich peněz skoro 400.000 zlatých.

Jsouc jha věrolomných kalvinistů prosta, zotavila se sice Plzeň, avšak ne ještě úplně, neboť sami oni vojnové bavorští, jak se zdálo, vítězstvím na Bílé hoře zpyšněli a někdy k Plzeňanům zpupně se chovali. Plzeňané však byli dlouhý již čas pod králi jim velmi příznivými dobrému nakládání zvyklí a těžce to nesli, když i od přátel svých příkoří doznávat musili. Za tou příčinou vyslali Matěje Tannera, jednoho z měšťanů svých, do Mnichova k vévodovi bavorskému, Maxmiliánovi, jenž toho dokázal, že celá posádka z Plzně brzy odvolána byla. Opatrování města bylo osvědčené statečnosti věrných měšťanů ponecháno.¹⁾ Bylo tehdy měšťanostovi dáno právo, aby vždy klíče ku branám městským u sebe choval a nemusil jich vydati veliteli vojska, kdykoliv nějaké do města zavítalo.

Roku 1621., dne 16. října, v sobotu po sv. Havle vypůjčila si zdejší obec od P. Kašpara Arsenia z Radbuzy, děkana kostela hradu pražského, 1100 kop mš.

r.1623 Roku 1623. konal se říšský sněm v Řezně. Když tam také Ferdinand II. jel, zastavil se v Plzni a škody od Mansfelda městu způsobené ohledal, měšťany pak královsky a otcovsky potěšil, slibuje, že nejen škody zaplatí, ale i udatnost Plzeňanův odmění. Poněvadž však Mansfeld vlastní děla Plzeňských, jichž mnoho měli, odvezl, daroval jim Ferdinand II. za malou náhradu všecka děla, kterých byl Mansfeld v Plzni zanechal. Poručil také Plzeňským, aby se na knížete Karla z Lichtenšteinu, správce jeho v království českém obrátili, že mu totiž zvláště poručil, aby při rozdělování zboží skonfiskovaného měl zřetel na město Plzeň; navíc pak pro Plzeň panství Toužimské (Theussing); když však Plzeňští k svrchu jmenovanému správci po nějakém čase se obrátili, ničeho neobdrželi, jelikož kníže pravil, že pozdě přišli a že všecken majetek skonfiskovaný již jiným rozdělen jest.

Poněvadž však Rokycanští byli vždy původci neštěstí Plzeňského jakož i utrpení, jehož se jim od Mansfelda dostalo, odňal jim Ferdinand II. celý magistrát i radu a ustanovil jim za správce na

¹⁾ Toto rozhodnutí moudrého vévody vždy bylo schvalováno od císařů, a sami až do tohoto času (totiž r. 1680.) chtěli, aby ošetřování Plzně měšťanostovi svěřeno bylo, a i tehdy, kdyby se přihodilo, že by někdy i sám císař měl klíče jen měšťanostovi svěřeny býti. Toho práva šetřil i císař Ferdinand II., když v Plzni meškal.

anů plzeňských a to Jana Rudolfa Volfingra, druhdy purkmistra císařského, za císařského soudce a Blažeje Nusselia za primatora; majetek rokycanských byl skonfiskován a klášteru plzeňskému darován.

Po nějakém čase tito představení plzeňští z Rokycan se zase domů li a Rokycanským dání jsou jiní katolíci za správce, mezi nimi také Štěpán z císařského soudce, jenž byl s mnohými Plzeňany spřízněn. Ferdinand II. dále poručil, aby Plzeňským všechny vesnice, jež byli za vzburnění zastavili aneb prodali, bez všelikého platu byly navraceny, jak jen ty, jež Rokycanští měli v držení, zpět dostali, ostatní musili zaplatiti. Mimo to poručil císař Ferdinand II., aby Plzeň nikomu ze svých věřitelů, který byl účasten povstání a jehož majetek byl skonfiskován, nic neplatila. Tím se stalo, že Plzeň 23.520 zl. 40 kr. dlužná, z nichž 7000 zl. Rokycanským náleželo.¹⁾

Při pobytu císaře Ferdinanda II. v Plzni byl též přítomen Karel, biskup averský, poslanec apoštolský, jenž chrámy plzeňské, které od vinistů byly zneuctěny, očistil a k potřebě církve katolické zase vrátil. Všelikým způsobem jsa od Plzeňských počten, podal pak jistou zprávu papeži o tehdejším stavu Plzně.

Když tedy papež Řehoř XV. všeliké útrapy, kterých Plzeň v době této truchlivé války byla zakusila, poznal, sám apoštolským listem k ní ovsky je potěšil.

Tento list papežský zní v českém překladu takto:

Milovaní synové! pozdravení a apoštolské požehnání Vám vzkazuji.

Když v Čechách bludy kacířské rozšiřovati se počaly a bouře nesmírné vzbudily, smutčili jsme nad míru národ statečnosti slavný, že podroben jsa dáblům jejich hanebně nejen hrad královský zářdčům otevřel, nýbrž i svaté z kostelů vyhnal a v době války vypověděl. Jak a kdykoliv jsme oko pastýřské starosti tam obrátili, vždy vyronil se proud slz pro ubohé katolíky, jejichžto těla krvi zbrocená bojiště Rokycan. Mimo to, což horší jest, bojovaly zbraně odbojných Čechů za svou porobu, aky říši bezbožností a nevěrou; však ducha Vašeho v zmateném městě Vašem, ač možná alespoň zbožnost obcerstvovala. Vy tedy v bouřích oněch kacířských byly se přistav pravoslavné víry jste se utkali; tento byl Vaším obydlím u prostřed ní a v stínu smrti neztratili jste nikdy slunce spravedlnosti a pravdy. Pán stál při se straně Vaší a chránil nohu Vaší, byste nepadli a tím památku národa svého na něm udrželi. Ni hrozby vládnoucích nepřátel ni lsti úkladných dáblů Vám nepřemohly, Vy zůstali jste v církvi katolické ohrazení jsouce ctností. I na Vaše skutky se dají slova proroka: „Nepohnut zůstane na věky, kdo bydlí v Jeruzalém“. Zjistěte ani říci nemohu, milovaní synové, jak Vás láska má pastýřská těší. Aby tedy známa byla Vaše zbožnost, a sám Bůh aby byl jejím odplatitelem, chleme Vám tímto apoštolským listem svou lásku na jevo dáti a přízeň svou Vám okazati.

Oblíbený bratr Karel, biskup Averský, nuncius apoštolský, kterého jste vši svou pěstili, to o náboženství a o víře Vaší nám oznámil, že jste štítem víry svou pravdy ozbrojeni pro říši nebeskou bojovali; pročež za hodné máme, Vás svou biskupským pochváliti a požehnáním apoštolským Vás posilniti.

Pokračujte tedy, milí synové, a hleďte ctností své stále rozmnožovati, aby na Vašem národově okolní příklad víry a statečnosti viděli; od nás pak vždy všech stran očekávejte, kterých od milovaného otce velezasloužilí synové požadují.

Dáno v Římě u sv. Marie pod prstenem rybářským, 10. června 1623., pontifikátu našeho děda třetího.

¹⁾ Když však tito nicméně 8. dubna 1658. se opovážili těchto peněz na Plzeňskou kádní, byla žádost jejich reskriptem císařským roku 1671. od Leopolda I. potvrzena.

Roku 1623., dne 23. února, v pátek po očišfování Panny Marie vypůjčila si zdejší obec od Lorence a Magdaleny Pánkovy ze Stoda 3000 kop mš.

Roku 1623., dne 16. října, na den sv. Havla vypůjčila si zdejší obec od rytíře Adama Jiřího Kokořovce z Kokořova na Žluticích a Hrádku 1700 kop mš. dobrých stříbrných, rázu pražského.

r.1624 Roku 1624. začali věřitelé Plzeň nutiti k placení dluhů, jež byla při vydobytí města učinila a které pro stále se množící břemena a chudobu Plzeňských se zmáhaly; tak na př. legie kolovratská roku 1624. v Plzni ležící 24.000 zl. obec plzeňskou stála.

Roku 1624., dne 22. července, na den sv. Maří Magdaleny vypůjčila si zdejší obec od Jana Piryče 600 zl. rýnských, který dluh tento r. 1633., dne 2. března, odstoupil rytíři Janovi Reinhartovi Švábovi z Rokersdorfu. Za svědky jsou uvedeni rytíř Jan Jezberovský z Olivecké hory a Chotěči, pak Hendrich Brumpach z Dorendorfu.

r.1625 Roku 1625. na den sv. Jiří vypůjčila si zdejší obec od P. Arsenia z Radbuzy, děkana hlavního kostela sv. Víta v Praze, 500 kop mš.

Roku 1625. ve čtvrtek den památky sv. Havla vypůjčila si zdejší městská obec od pana Kuntského z Jenštejna 500 kop mš.

Roku 1625. ve čtvrtek den paměti sv. Havla vypůjčila si zdejší městská obec od pana Vojtěcha staršího Kuntského z Jenštejna 500 kop.

Roku 1625. na den sv. Havla vypůjčila si zdejší městská obec od pana Šimona Polidora z Banbinu 500 kop mš.

r.1627 Když Plzeňští poznali, že od knížete Karla z Lichtensteinu neobdrží a že žádnou milostí za tak velíká namáhání odměnění nebudou, obrátili se ku Ferdinandovi II. a obdrželi roku 1627., dne 7. srpna, bulhu císařskou chválořečmi a milostmi přeplněnou.

V této bulle líčí císař Ferdinand II. nejprve věrnost Plzeňských za dob předešlých a zvláště útrapy jejich r. 1618. za obležení Mansfeldského, kdy utrpěli škod na 500.000 zl. rýn.; stvrzuje jim zlaté bulhy Sigmundovu a Maximilianovu, konfirmance jich, Rudolfovu a Matiašovu jakož i všechny jiné listy a obdarování, jež následujícími milostmi rehojňuje:

1. úřadu plzeňskému přísluší všeliká správa jmění městského, správa politická a soudní, jako až dosaváde;
2. město se vynímá z moci podkomořního a nařizuje se, aby se důlcně obnovování rady skrze kommissáře dělo;

ne se nařízení císa. z r. 1622., dne 23. prosince, aby rly beze vši výplaty vráceny všechny vesnice, které Plzeňští odprodali;

4. město i všechny vesnice k němu patřící mají býti ode všeho vydržování vojska osvobozeny;
5. všechna střelba po Mansfeldovi ve městě zbylá, má náležeti městu, jak již r. 1623. nařizeno bylo;
6. nemají Plzeňští budoucně nikdy více bráni býti od panovníků na rukojemství za dluhy;
7. mohou u bran městských vybíratí dvojnásobné clo;
8. od prvu středy postní až do božího nanebevstoupení, každé pondělí, středu a sobotu mají se konati svobodné trhy v městě na koňský, hovězí a všeliký jiný dobytek;
9. ku prosbě Plzeňských 14denní trh výroční sv. Bartoloměje překládá se na pondělí po téměř svátku;
10. plzeňští obchodníci nemají býti sužováni žádnými překážkami, a přespoušna nemá se brániti, aby jezdili na trhy do Plzně;
11. zakazuje se všeliké kupování v okolí města na dvě míle;
12. nařizuje se, aby tato zlatá bulla do desk zemských bez relace byla vložena.

Tato privilegia obsažená jsou na 13. listech pergamenových s pečeti ze zlatého plechu na zlaté šňůře a uložena jsou ve zdejším archivu.

Uvádíme zde tuto bullu v úplném a původním znění:

My Ferdinand Druhý z Boží Milosti Wolený Rzijský Czjsarz, powssecky Casy Rozmnožitel Rziisse, a Uherský, Český, Dalmatský, Charwatský a t. d. Král, knížie Rakonské, Markrabie Morawské, Lucemburské a Slezské knížie a Lužické Markrabie a t. d.

K wiecezně budancý a nennjragčjý Památce Oznamugem tjmto Listem wssem, kterak My z Czýsarzké a Kráľowské Wyweyssenosti a Dústogenstwj, w kterémz nasym rzizenjm Bozským postaveni gsme: Tolikéz z Przirozeň Stiedrosti a Dobroswosti Nassý k wzdielánj dobrého a Pocziwého Poddaných Nassých wierných milých a godneho každého, k tiem pak Obzwłasnie naklonieni býti Ráčzjme, kterzí jsau, jak Przedkové gich, taky oni sami Dobrých, chwalitebných Cztnosti a skutkůw a pocziwstého we wasellyakých Czinech swých Obczowánj následowali; Slawným pak Przedkóm Nassým Czýsarzúm Rzijským a Kráľúm Czieským y wysoce wznesenému Domu Nassemu Rakonskému w pilnosti, uprzjmnie, wiernie, stále, nepohnutě a platnie slaužiti hledieli. A až posawád k milostiwému zaljbenj Nassemu w wykonawati nepřestáwaj.

Anobč powynnost Nasse Czýsarzská a Kráľowská Nás k tomu wede, Abychom se pow takowá jich Cztná a chwalitebná chowánj bez odmieny a Milosti Nassy Czýsarzké a Kráľowské nezanecháwali, Ale radięi skrze uczinliwá a skuteczna obczowánj a zwelebenj k dáľsým Cztnostem, stálegsj wiernosti, Posyly a Podniej gáľowali, Tak aby tjm ochotnięi a chtiwięi dobré Gméno swé, cztné a chwalitebné chowánj rozmnoziowati snažnie usylowali. Y Magjze My to w dobré a czerstwé Sslawosti, a známosti swé, kterak gsau Przedkové Pocziwých Purkmistra a Konwaly y wasy Obczie wierného Miesta Nasseho Katholiczkého PLZNIĘ, netoliko y Slawným Przedkóm Nassým Czýsarzúm Rzijským a Kráľúm Czieským, Swaté a Nasse Pamietí powinnau wiernost, Poddanost a poslussnost zachowáwali, aby powmagaj potomczj gich následugicze w tom Sslepiej tychž Przedkůw swých, w tež Násch Wiernosti a Poslussnosti až posawád stále a Nepromienitelnie trwali a powie jako pewná Skála trwaj.

Takoz gsau pak toho wté Ohawné Letha minulého Tisycýho Ssestísteho Nasseho w Kráľowstwj Nassem Czieským, y w giných Kuzietstwjch a zemich Nasseho swiklé, a giž s pomocý Pána Boha wssemohancýho potlacziene Rebellij, Nasse a zmužilostj swau dokázali, Takzie pro zachowánj przednie ku Pánu Bohu, Swaté Swaté Katholiczké, Rzijské; Przitom pak Przedku Nassemu slawné pamietí Czýsarj Mathyassowi, toho gména Prwnjmu, a Druhau Nám, yakožto Králi Nassemu Pánu swému Dieďicznému y Wysoce wznesenému Domu Nassemu Rakonskému, Neprzátoľúm Nassým y gich, kterzí Miesto PLZEN obkliczili, jak z Krajów Nasseho, Rakowiczského a Loketského y gich domáčýho Plzenskýho, tak powo wzroczému Lydu Mansfeldskému z mnohých národůw sebranému prziwoliti si gich Rebellij niyakž przištopiti, ani przi oblezienj žiadnými Labodnými slowy

Nemmensým wrnsy! a przetrhowal. a Oni Plzensstj tudy niegake Sskody wzali, nyw takowy kazdy gjm Plzenským wsserzky za tau przyczjnau wszeslé Sakody y hned jezela a zapina vnuhrazowati a zaprawowati powinen byl; K cziemnz od Nás od Diedzín Nassých budaucých Kraluw Czieských tým Plzenským dopomáháno byt ma.

K tomu take y ta Pokorna Ziadlost gich Plzenských przistupuge y kni od Nás milostiwie se powoluge. Ze Oni niewsse od Przedkúw swých milých sobie strzelby szaczne i pieknou Kusuw Welký Poczet, Prachu mnoho Czentnirzów tancowane téz y cziemnz gsau se ot Rebellij proti slawne Pamietí Czysarzj Ferdynandowi Pannu Dieciu Nassemu Nymilowsyemu ztopené, pro nastále nebezpeczienstwj od Musskót a gme Strzeibny Prachu a Muncyzy zachystali, o to wsseczko bywssé nasynon Moczj naposledy pro nedostatek takowé Muncyzy przemozienj gsau prussu. A takowa strzeiba wyborna y s tau Zwonowinau, kterau gest tyz Mansfeld tuncowze Zwony doore stare w Klassterze Frantisskánúz stroskotati, wztj a do Miestu Norimbergu zawest; dal: Aby ta Strzelba kteraž potom Mansfeldowi w Miestie Plzni tancowana gjm Plzenským od Nás swrchu psanéu Letie Tisyczjím Ssestistým Dwuateratim Trzetim tana a darowana gest, tu w Miestie k Ohbagowánj geho w przipadých Neortateckých zastawala nynt i wdzyczky.

Sroczumiewsse take milostiwie y tomu, kterak gest Miesto Plzeň skrze mnohá Kuzkowenstw, ta Przedky Nasse slawne pamietí Czysarze Rzymké a Krále Czieské a wotkym Vratratam Sskodan y Dluhúm przywedeno; prociez aby dále, w to potawowane bylo tak od Nás, tak y Potomkúw a budaucých Nassých Czysarzúw Rzymssawé a Kralúw Czieských z Mocznosti swé Czysarské a Kralówské w Cziechách szaczne narzuzugeme, aby wto czo neywysse mozné wjczje potahowáni nebyli a bytí remoná. A zkolitw czasto psani Plzensstj od slawne a swaté pamietí Przedkúw Nassowé Czwassse pak od Czysarze Zygmunda y tau Milostí Obdarzenj gsau; Aby mo zaprawuj czest, Mosrúw w gich terminich, téz Zdj Miestských, Dezla w Bratow swých od Formantj wsseliyáká Zbožj Kupeczká wezaucých, téz z Dobrych y wsseliyákých przipadností wybrati mohli: Ale wyrozumiewsse tolikéz milostiwie tomu, ze ta Dezla y w cziasu Pokoge gsau k tym potrzebám stacziowati remoná. Naktu wyssse nynt pokazienjm Sylnicz, Mostúw y Zdj Miestských od Lidu N. prazekowského nastiziených a Zborzených staczií nemohan: A to My take w skutku swé wssse, a Czegna Nassyma spatrziwssé ze tomu tak gest: Protoz k gich Plzenských remonám Ziadostí, milostiwie przistupowati, k tomu powolowati a gim tu wssse, aby Ruzgme, aby budaucznie gegich wlastnj Dezlo od starodáwna Uloziene wygnasowane inoty Bratnau swymi Miestskými odwssceh, kdožly sem y tam po wssostech, y Obchodich swých ssi nebo geli, tíž Mieststiané njniegssy y budauczy tak, jak y ta ten spsuh wybrati, przigjmati a k Obecznému dobremu a Užitecznému swobodné bez wssy przekážky wynakładati mohli; A w to gim od Nás wssse, aby Nassých budaucých Kralúw Czieských, anj žádného giného czlowieka wkracziowati byt nema.

A wssse, aby na neywysse schuzenj Plzensstj k yakémuž takémuž zase wzniku y potepssenj Zwmústek gich przigjti mohli, y tuto Nowáu Milost gjm czjnti Rá-
dny, a ot stanowugeme a narzuzugeme, aby w temz Miestie Plzni Trhy swobodné, na Kynsky Howoty a wsseligaký Owecz a Swinsky Dobytek od Prwnj Strzedy Poczty, ot do Bozjho na Nebe Wstapenj, swobodné každý Pondieli, Strzedy a Soboty, w tych Nedelech se daly, prowazowaly a držiánj bywaly na cziasy budaucy bez-
wssy przekážky wkracziowanj a w to wkracziowanj Nás, Diedzín Nassých budaucých Kralúw Czieských a Owsssem koho koliwiek žiwého Czlowieka.

A tomu ke wssemu Gsau Nam Plzensstj y toto w Ponizienosti przedneal, a
wssse, aby magi sobie od slawne a Swaté Pamietí Karla Czwtvého Czysarze Rzymkého
y Krala Czieského Jarmark každoroczny za Ctrnaczte dnj porząd trwagjczy, totiž
czjnti dnj przed Pamatkau Swatego Bartolomiege Aposstola Pánie a Osm dnj po
Pamatce tegož Swatego, wystaweny, dowoleny a Magestátem potvrzeny, kteréhož
Památka tehož Swatego Trzistého Ssedesatego Trzetiho w Indictj praw-
ne Moczj Mage. A to sau seznali y oczitie spatrzili, ze neywietszy a hlawnj
Památka ten dostatecneho Swatego Bartolomiege Patrona Kostela Farnjho a Miesto
Plzni, a dnj a kóna y tudy w wykonáwanj sluzieb Božjch weliká przekážka
byla, památka a Poddanie przitom Proszycze, aby takowy Hlawnj Trh Jarmarec
do Londynho po Památce tehož Swatego neyprwé následugjczyho przelozien a
wssse, aby magi sobie od slawne a Swaté Pamietí Karla Czwtvého Czysarze Rzymkého
y Krala Czieského Jarmark, za Cztrnaczte dnj jako przedesslych J-
armark, abychom Czeat a sláwu Božskau netoliko Ochraniowali ale y rozmnozio
swati, k tomu gme neodporne tomu mjsto dáwase przistaupili, jakož pak t
u Nasyem tomu mjsto dáwane a k tomu przistupugeme.

Gesťie y w tom gsau při Nás w Poddané ponjzienosti náležitého Opatrenj vyhledawali, zie gsauce w velikých nedostatcích pro Sskody gjm od Neprzáteř Nassých cziaste Dureczuky y skrze gine pripadnosti wzdielane postaweni; Nicz- mienne pro Dlnby gich Miesťianůw domáczy Partykulárnj geden Saused pro druhého Arrestem nebolížto Obstawunky při kteremkoliw Práwie wen z Miesta w Miestech Nassých Kráľowských tak y Gegj Lasky Czýsarzowe Rzjmske Panj Manzielky Nassy Nymilegasy, yakožto Kráľovny Czieské Wienných w Panských Miestech Miesteczkách y w Wesniczych se stiezujj y do Wienj dostáwajj a tuď w žiwnostech swých welike zkrácenj s Ochuzenjm Manzielék a Djtek swých trpj: Tolikež y při Jar- marečých gegich od slawných Przedkůw Nassých Czýsarzůw Rzjmských a Kráľůw Czieských, nadaných a wyzdwižených, Lide Przespolnj swobodnj Mieststj y w Pod- ľasost podrobnej geden pro druhého, Prawem Stawnjm hyndrowánj a súziowanj bywajj; tak zie pro takové Obstawunky swoboda Jarmarecznj se stencuzge, lechczj, a lide Przespolnj k tiem Jarmarkům pro ostrach Obstawunkůw przigizdieti a przic- házeti swobodnie nemohau. Y Uznáwagicze My ziadost gegich ponjzienau zá- słossau a Sprawedliwau beyti z Mocznosti Nassy Czýsarzské a Kráľowské w Cziechách nez Narzizowati Ráčjme, aby ziadnj Saused, Miesťienjm Miesta Nasseho Plznie, se Przedmiesťský kromie samého Gistce, ziadnjmi Obstawunky, neb Arrestem stiezowanj, ani Lidé Przespolnj, též krom Gistce při Jarmarečých a Trzych gich Plzanských Obtezowanj nebyli, a Ziadny Purgkmistr, Konsseľ, aneb Rychtárz ta- kowých se neugimau, neprzigimau a nezapisowau, pod propadenjm Nepromienitedlné Pánty Sto kop grossůw Czieských, polowiczy do Zrzižené Komory Nassy w Krá- ľasťstj Czieském, a Druhé Miestu Plzni slozienj.

Gakož se až posawad w skutku shledalo, zie Formanj a Karnjezy, y giny Czýsarzowcy do Wesnicz okolo téhož Miesta Plznie ležiczych wtrhnaucze, semotám Obili po Wesniczych skupujj a w gedno mjsto swázicze, a s velikau ngman dotče- ním Miesta, a k skráczenj žiwností potřebných Miesťianůw Plzenských Ladujj; i aby se takové Nerzády wjczegj nedaly, a ziadnj se toho nápotom dopustiti nesmiel tomu obczeme a Ustanowugeme, aby to, a takové po Wesniczych Obili skupowanj a Ladowanj na Dwie Mjle Ssyrz a djl okolo Miesta Plznie od toho cziastu przetr- čena a zastaweno bylo a tak Obili na Trh do téhož Miesta dowázizowana a tu La- dowska byla; A pokudžby se kdo proti tomu doczinil, aby takové Obili k Obecz- nemu dobrému Miesta Plznie pobráno, a na opravu Zdj Miestských a giných Zrztin w obrátiti mohlo.

Číticze tomu koniecznie, aby Onj Plzensstj przitom při wssem, co se w tomto Lidu, Neb Zlaté Bullj Nassy pisze (ge od dálsy Milosti Nassy neodlučizugicze, bywz k njm wselijakau Laskau Czýsarzskau a Kráľowskau naklonienj Zústawagicze, ano y o tom nepochybugicze, zie oni Plzensstj chwalitebnjm spůsobem przedkůw swých wodenj gsauce, tak gakž gsau až posawad sami take to czinili, ano y sku- wenne prokazowali, w té wiernosti, stálosti a Poslussienstw j k Nám, Diedziczm Nassem, budauczym Kráľům Czieským, y wssemu slawnému Domu Nassemu Rakau- dskému, Z powinnosti swých a zasluhowánj dálsšých Milostj, gak při Nás, tak y Zworných a budauczych Nassých, pownie, stále, nepromienitedlnie a nepohu- wánie twati badau od gednoho každého Czlowieka drzianj a neporusytedlnie za- stawajj byli, a tento Nass gim dauj Magestat, nebolížto Zlatá Bulla, aby do Desk Zworných Kráľowstw Czieského, bez Relaczy wložiena byla, bez Nassy, Diedzizůw Nasšich, a budauczych Kráľůw Czieských y giných wssech Lidj wselijaké przekážky a nepornostj.

Przitom obzwlástnj Dobrotiwostj a Milosti Nassy gsme Zdwihli, Zrussili, obczas a dokonczie wniez obrátili; Zdwiháme, Russýme, odwoláwáme a wniez obczasne wsseczkno y gedno každé co by kolij na Ugmu, skráczenj, Sskodu a Sausasj dotczeneho Privilegium we wssem neb na dje Obecznie neb Obzwlástnie wwpagizeno, aneb wydano bylo, y gaké by tolikow Prywilegium nebolížto Smysl toho byl. Przikazugicze a tomu z plné Moczy Nassy Czýsarzské chtiegicze, aby w wasu y gedno každé Obczwástnie pokudžby swrchu oznámenemu Prywilegium z y njm Obczwázenjm Milostem na Odpor bylo a proti njm czelilo při Sandu z toho gude krom Sandu, ziadné Moczy a platnosti gjmji nemielo a nemohlo.

A p otuž Przikazugem wssem Obywatelům a Poddánjm Nassým, Duchownjm Nassemym ze wssech Cztyr Stawůw Kráľowstw Nasseho Diedzicného Czieského, zjednej Zemj k niemu Wtieleňch, nyniegšým y budauczym wierným Nassým, abyaste swrchu psané Purgkmistra a Konsseľy y wsseczku Obecz téhož wier- nymu Nassemu PLZNI, nyniegšy y budauczy při tomto milostiwém schwálenj, obczasne a potvrzenj, též Wysazenj a Nadánj Nassem gmieli, drzieli a neporusy- tedlnie bywajj y na cziasty budauczy a wieczné bez wselijakých zmatkůw a odpornosti

zabívali, žádný z nich však přezkaček nezčinje ani komu jinému czjnití
 obhajobu, ať by se vyznamenal v záporování Hněvu a nemilosti Nassy Czýsarzké,
 nepřítelů Přesých a miláckův Králov Czských: A k tomu Pokuty, kdyby se
 potí tomu zřetel a důležitost Věseřeznosti dopustiti smiel, Piet Seth Hrzíwen
 nářá koreně zlebo, jedné polovice do Komory Nassy Královské a Druhau swrchu
 sávním Přesákem vyřezgým, a soudacým jich propadenj.

Všesák tímto tomu kóme. Aby toto Nasse schválenj, Obnowenj, a Potvr-
 tenj, též vřazenj a vřazenj, též Týny a škody Nassým též Diediczův Nassých
 soudacým křídavj, městskm Regimem Právním, a Powinnostem též gednomu každému
 na jeho špřawělosti, vřávnj, za část budacúzj:

Tomu na svřatostm Bála Nassy Czýsarzkau a Královskau k Listu a Ma-
 gestatu, jímto jsmo vřawěstj poročili i v niem se Rukau Wlastnj podepsati
 kázati, Jan v Měste Nassem Wlnoj v Soboru po Památce Promienenj Krista
 Pana na řezě, kázati, jímto samemo jme Miesyče Srpna Letha od Narozenj
 Syna Božjho, Pana a Spasitele Nassého, křezjse Krista Tisyczého Ssestjateho
 Dwanáctého Sěstřjho, V Záporowj Nassých Rájmského Dewatého, Uherského
 Desatého a Přesákem, kázati zřetlo.

Ferinand.

Ai Mandatum S: C: M: proprium
 Raphael Muissofsky

Seeno vřawěstj, ze Looowitza
 S. K. 3. 1. 1628.

Sam císař ustanovil kommissi, aby se vypátralo, jak by Plzeň z tak
 velikých dávek si pomohla: křezto před obléháním Mansfeldovým jen
 tři tisíce kop ulamovala, máčeno, že na vypravení dvou setnin péchoty
 a čtyř tisíc úsuro Matcise jakož i na vydržování vojska za obležení
 Maustedského 301 731 kop 25 grosů vydala. K tomu přibýlo 113.928 kop,
 což čtu 415 660 kop. Přidali se k této sumě 500.000 zl. škody spálením
 mědměstj, utratou všech zbraní, pak náklad na vojsko císařské a švédské,
 které opětie v Plzeň leželo, může se směle tvrditi, že za doby války
 utěle Plzeň přes dva miliony zl. škody utrpěla.

Dotazovaní om kommissari páli svou dodělali se toho, že věřitelé
 úroky dosud všesky zanedbane a paty díl jistiny ztratili pod tou výminkou,
 aby Plzeňstj v ustanovenem čase dluhy své zaplatili, jinak že by zase
 starý dluh s úroky slevěvnj zaplatiti musili; aby tedy této podmínky
 nerušit, býti přinucem Plzeňstj novou půjčku 15.000 zl. učiniti.

Nad to daroval Ferinand II. Plzeňským všesku daň z piva, již
 dobrovolně se zavazali plátití od roku 1615. až do roku 1627. a kterou
 stále dluhovali, tak že až na 34.000 zl. vzrostla.

1628 Roku 1628. sblbil Jan Rudolf Volfinger z Volfspachu a Ploškovie
 na Prostiboři a Veseli, urozený měšťan plzeňský, reversem purkmistru
 a radě města Plzně pro sebe i potomky své bezvýminečnou poslušnost;
 nemene vyhrazuje si, aby grunty jeho šosovní při městě ležící ne úhrnkem,
 kdyby k tomu přišlo, ale i porůznu, jak byly po kusech koupeny, a
 prodaly, a to jen člověku pocházejícímu z města Plzně a s městem trpícím

Lastna k tomu se tahnoucí zní takto:

Ja Jan Rudolf Volfinger z Volfspachu a z Ploškovie na Prostiboři a Veseli
 Czský radě, vyznávám tímto listem, jenž revers sluje a všem v známost uvádí,
 zřetlo slovutné a vzacné počtivosti panům purkmistru a radě a vši obci mě-
 štské Plzně, jímto vlastně tento revers přináleží, jakož jsou dotčení páni purkmistr a ra-
 dímnoem vši obce města Plzně za přičinou majestátu od Jeho M. Císařské na št.
 vyřilsky mně daného, jemuž datum v městě Vídni v pátek po novém létě tisíc
 šestilým dvanáctým šestým ve psaní mně zápisův do kněh jich městských též při
 výnosstí městské mezi sebou zastavili, jakž akta proto mezi nimi a mnou vz-
 hu M. Císařská k resolucí odeslaná, to v sobě šířejí obsahují, kdež Jeho M.
 jich chtělo tomu, abych vedle znění téhož majestátu i všech od Jeho M.
 jich zápisů kněh a živností jich městských bez přerušení nřival a při

příčiny nepřekážely) stavěti a ne skrze psaní neb jiné vyslaně své to vykonati
bývati. Též o se koliv pan purkmistr a páni radní s pánem rychtářem a s pány
šmí obecními k obecnému dobrému snesou, že tomu také já i dědicové a bu-
di moji (pokudž svobod a živnosti městských jako i já nápodobně požívati chci-
m) za dosti činiti povinen bude a budou. Též také kdyby ode mne neb od
od z budoucích mých gruntové šosovní zde při městě k prodání přijíti měly,
k ne všechny jednomu, úhrnkem nerozdílně ale porůzně, jak jsou po kusech
sny osobám s městem trpícím prodati povinen byl a byli, leč by která osoba
sstem trpící takové všechny grundy úhrnkem koupiti a s to býti mohla. Jakož pak
od těch a takových gruntů šosovních na všem ani na díle žádnému jinému než
tomu, kdož by spolu s týmž městem trpící a do též obce dle starobylého řádu
a z vráten byl, prodávati práva svého na těchž gruntech šosovních, kteréž nyní
aneb ještě míti budu a dědicové moji míti budou, dědičného aneb do času zá-
dne postupovati, o něj změny činiti a smou nežádáným způsobem v jakou závalu
erati a od šosu městského odcizovati nemám a nemají nyní i na budoucí časy
ých v tom sobě ani dotčeným dědicům a budoucím výmluv a o-ran nepozůsta-
e. Na potvrzení pevně a neporušitelně toho všeho, což v tomto reversu napsáno
držení a tomu na svědomí s jistým mým vědomím dobrovolně pečef mou vlastní
ssto listu a reversu jsem přitiskl a jej z úplna rukou svou vlastní psal a v
se podepsal. Čemuž datum v městě Plzni ve čtvrtek po sv. Jiří, dvacátého
ého, dne měsíce dubna, léta tisícého šestistého dvacátého osmého.

Jan Rudolf Volfinger.

Roku 1629. vznikla celým Čechám zkázyplná válka Švédská. Ihned r. 1629
ovili se k ní také Plzeňští, cvičili se ve zbrání a pod večer k modlitbě
hrámě sv. Bartoloměje se scházeli.

Roku 1630. potvrdil císař listem z Řezna poslaným tu přízeň, aby r. 1630
se Plzeňským k umoření jejich dluhů se dalo 100.000 zl., jež by
malu při dávání daně vybrali.¹⁾

Když roku 1631. císařský vojevůdce Tilly u Lipska od Gustava r. 1631
šedfa, krále švédského, byl poražen, mnozí vojínové se do Plzně utekli,
jež vlně od Plzeňských byli přijati a pohoštěni.

Když pak Jiří, kurfiřt saský, jakožto spojenec Švédů Prahu a jiná

stížnosti přišla z Vídně dne 3. února odpověď, že ta bulla nevyjímá od dávek, k nimž byl zemský sněm svolil, nýbrž toliko od těch, jež král český z vlastní své moci uloží, což se přičilo ovšem smyslu a úmyslu dřívějších králův, zvláště Ferdinanda I., deklarací z r. 1547. a dosavadnímu obyčeji. Zdá se však, že Plzeňští Ferdinandu II. ne dosti jasně úmysl dřívějších králů vyložili.

r. 1633 Když po vydobytí Prahy Albrecht z Valdšteina velmi četné vojsko Plzni do Říše byl zavedl a na konec po pádu Gustava, krále švédského, u Lipska na zimu roku 1633. do Plzně přitáhl, ubytoval se v domě Skriboniovském na náměstí, kde děla a vozy k vojsku náležející stály.

Dva synové velkovévody Etrurského, kteří byli ve vojsku Valdšteínově, ubytovali se na rohu ulice Pražské v domě Volffingrovském.

Když Valdšteínovi dle obyčeje při příchodu jeho do města klíče od města odevzdávány byly, vrátil je neprodleně měšťanům.

Tenkráte chtěl Valdšteín pro pikle, které se ve Vídni proti němu kuly, poděkovati se z velitelství, ale generalové jeho, kteří byli mnoho vlastních peněz na vojsko vynaložili, obávajíce se, aby odstoupením Valdšteínovým o své jmění nepřišli, naléhali naň, aby vojevůdcovství podržel.

Valdšteín tedy svolal nejvyšší důstojníky do bytu svého a po velkolepé hostině dal podepsati od nich, dne 12. ledna, písemný slib, kterým se závázali, že, pokud on zůstane ve službě císařské, chtějí jemu věrnost zachovati.

r. 1634 Roku 1634., dne 10. února, odtáhl Valdšteín k velikému udivení Plzeňanů do Chebu, ac den před tím vše k cestě do Prahy připraveno bylo.

Za svého pobytu v Plzni choval se k měšťanům velmi vládně.

Byl pak v Chebu, dne 25. února 1634., zavražděn.

Po katastrofě chebské souzeni i 24 nejvěrnější jeho přívrženci, mezi nimiž bylo i osm měšťanů plzeňských. Tito všickni byli k smrti odsouzeni a popraveni, ne však na plzeňském náměstí, jak mnozí mylně tvrdí.¹⁾

Nejvztečnější vojevůdce císařští, kteří se potom v Plzni zdržovali, učinili kolbiště na východní straně náměstí, kde dláždění vytrhali dali. General Piccolomini a jiní důstojníci tu všelijaké hry provozovali, konajíce přípravy ku příchodu císaře Ferdinanda, který r. 1634., dne 17. května, přijel do Plzně veda vojsko do Říše. Zde byl od arciděkana Štěpána Puchovského v infali u prostřed náměstí latinskou řečí přivítán a polibiv svaté ostatky jemu podané, kázal Jáchymovi, hraběti Slavatovi, synu kanceláře Viléma Slavaty, aby místo něho k latinské řeči arciděkanovi odpověděl. Po té byl pod nebesy veden do chrámu Páně. S polední pak prohlížel si také ozbrojenou mládež plzeňskou, která pod praporem zvlášt k příchodu jeho objednaném, za vůdcovství mladistvého Jana Tannera na náměstí shromážděna byla. Toto divadlo krále velmi zajímalo. Zůstal tehdaž v Plzni až do 20. května, odkud dále do Řezna táhl.

Téhož roku nastal v Plzni krutý mor, jenž přes tisíc lidí poť mezi mnohe znamenite muže, sedm konšelů, soudce, lékaře, lékaři lazebníky, skoro všecky bratry kláštera františkánského, Jakuba Što primasa, a Jana Rudolfa Volffingera. Tento přibyl 18. září z P

¹⁾ Srovnej: „Neues Archiv für Geschichte, Staatenkunde, Litteratur“ ročník 1830, strana 410 a 411.

z téhož dne zemřel. Syn jeho Jan Chrysostomus z povolení císařského otci daného vstoupil do rytířského stavu a odstěhoval se na hrad Prostiboř spolu se svou manželkou, již byl proti vůli svých rodičů z rytířského stavu pojal. Tento daroval všechny své peníze a movitosti své babičce Alžbětě Werherové z Werhersteinu a matka jeho Zuzana odkázala též díl svého jmění oné Alžbětě, své matce, aby jej dle svého dobrého vědomí konšelovi Červenkovi odkázala. Když u tohoto konšela téhož dne svrchu jmenovaná Zuzana umírala, určila, aby Červenka, což byl kdosi od její matky Alžběty odkazem obdržel, k dobrému účelu obrátil.

Když byl pak roku 1635. Červenka odkaz svrchu jmenované Alžběty r. 1635 obdržel, přenechal téhož roku arciděkanovi plzeňskému, Štěpánu Puchovskému, dva pivovary pro chrám sv. Bartoloměje a zahradu s domem pro arciděkanství s těmi podmínkami, aby v chrámě onom nový oltář ke cti sv. Jana Nep. se vystavěl a čtyřikrát do roka mše za zemřelé zpívána byla. Mimo to dal též Červenka Černému klášteřu louku s chalupou za tím účelem, aby se olej pro lampu věčnou z užitku oné louky porizoval a čtyřikrát do roka za zemřelé mše sv. sloužila.

Nadto ještě Zuzana Volfingrová bezprostředně zavětí přikázala denní služby boží za mrtvé na oltáři sv. Jana Křitele v Černém klášteře, za něž zvláště odkázala 300 zl. a fundaci, jež se měla platiti z hradu Prostiboře, ročně po 120 kopách neb 140 zl. Kázala též za své peníze zříditi kříž před kostelem sv. Máří Magdaleny, z cínu pak pro sebe a manželka rakve uliti.

Když pak Jan Chrysostomus Volfinger svou matku žádal, aby zahradu s domkem zpět vzíti a úroky z 500 kop platiti mohl, ona k tomu svolila, však za oněch 500 kop napotom sama Alžběta 5 luk u Litic se svolením p. arciděkana vyměnila. Táž Alžběta Werherová kázala z bohatství jí zanechaného hradby městské opravit. Konečně v klášteře dominikánském dala opravití onu část chodby, v kteréž hroby její dcery a jejího zete se nalézaly, kdež i sama pak byla pohřbena.

Roku 1636., dne 9. března, darovala paní Alžběta Werherová chrámu r. 1636 sv. Františka kříž stříbrný, na jehož jedné straně Kristus přibitý, na druhé P. Maria se nachází.

Darovací listina k tomu se tálnoucí zů takto:

Pokoj a pozdrav věčný!

Řádu po velezradostném věčného Slova z Marie Panny narození, tisícího šestího tisícého šestého, dne 9. března byl chrám Minoritů plzeňských řehole přísnější sv. Františka jmenovanému u Panny Marie nanebevzetí vzácnou a zbožnou paní, sv. Františka vždy nakloněnou, paní Alžbětou, někdy Werherovou, nyní zemanou, darován kříž stříbrný 22 liber, z jehož jedné strany Kristus přibitý, druhé Blah. P. Maria v paprscích zlatých a zlatém šatu se nachází od dvou andělů obklopená, na jedné pak straně čtyř konců kříže vyřezány jsou postavy sv. Kлары, sv. Kláry, sv. Antonína a Ludvíka, z druhé pak strany čtyři evan- gelijští vyobrazení vyčnívají, mimo to mnohými vzácnými drahokami českými a perlami ozdoben jest. Kříž ten obětován jest kostelu tomu, tak aby jen v nebezpečí války chrámovým pokladem do radnice městské uschován byl, po zániknutí chrámu v době války a po všechem ostatní čas, aby vždy v chrámu bratřů Minoritů se nacházel. To žádostí vzácné dobroditelekyně, velectěný pan správce naší provincie a schůdný toho času quardián plzeňského konventu nížeapsaní vyhověli, s touto podmínkou: aby tak jako bratři svrchu jmenovaného konventu (jakmile vzání chrámu pp. konšele obou katolické Plzně v nebezpečí války tuto listinu ukáží) závázání jsou vzácné radě kříž tento k uschování dáti: tak aby i konšele,

Zachovali, ziadných gim w tom przekážiek neczinjeze ani komu ginému czjniti nedopansstiegiecze, a to pod Uwarowanjm Hniewu a nemilosti Nassy Czýsarzké, Diediczúw Nassých a budaucých Králúw Czieských: A k tomu Pokuty, kdoby se proti tomu czieho z amysla, neb Waseteczności dopustiti smiel, Piet Seth Hrzíwen zlata dobrého Lítého, gedné polowicze do Komory Nassy Královské a Druhu swrchu psaným Plzenskym nynegsym y budauczym gich propadenj.

Awssak proto tomu chceme, Aby toto Nasse schwálenj, Obnowenj, a Potwrzenj, též wysazenj a Nadánj bez Ugmy a Sskody Nassym též Diediczúw Nassých budaucých Králúw Czieských, Regálíjm Práwúm, a Powinnostem též gednomu každému na geho Sprawedlnosti bylo nynj y na czasy budauczy:

Tomu na Swiedomi Bullu Nassy Czýsarzkau a Královskau k Listu a Magestátu tomuto gsmé prziwiesyti poruczili a w niem se Rukau Wlastnj podepsati Ráczili. Dán w Miestie Nassem Wjdnj w Sobotu po Památcze Promienienj Krista Pána na Horze Tábor, ginák Sedmého dne Miesycze Srpna Letha od Narozenj Syna Božjho, Pána a Spasytele Nasseho Gežjsse Krista Tisyczýho Ssestisteho Dwadczátého Sedmého. W Králowstwj Nassých Rjmského Dewatého, Uherského Desatého a Czieského Gedenaczteho.

Ferdinand.

Ad Mandatum S: C: M: proprium
Raphael Muisowsky

Sdenco Adam Prin: de Lobkowitz
S: R: B: Cancel.

Sám císař ustanovil kommissi, aby se vypátralo, jak by Plzeň z tak velikých dluhů si pomohla; kdežto před obléháním Mansfeldovým jen 56 tisíc kop dluhovala, nalezeno, že na vypravení dvou setin péchoty a jízdy za císaře Matiaše jakož i na vydržování vojska za obležení Mansfeldského 301.731 kop 25 grošů vydala. K tomu přibýlo 113.928 kop, což činí 405.656 kop. Přidá-li se k této sumě 500.000 zl. škody spálením předměstí, ztrátou všech zbraní, pak náklad na vojsko císařské a švédské, které opětně v Plzni leželo, může se směle tvrditi, že za doby války 30leté Plzeň přes dva miliony zl. škody utrpěla.

Deputovaní oni kommissari píli svou dodělali se toho, že věřitelé úroky dosud všecky zanedbané a pátý díl jistiny ztratili pod tou výminkou, aby Plzeňští v ustanoveném čase dluhy své zaplatili, jinak že by zase starý dluh i s úroky slevenými zaplatiti musili; aby tedy této podmínky nerušili, byli přinuceni Plzeňští novou půjčkou 15.000 zl. učiniti.

Nad to daroval Ferdinand II. Plzeňským všecku daň z piva, již dobrovolně se zavázali platiti od roku 1615. až do roku 1627. a kterou stále dluhovali, tak že až na 34.000 zl. vzrostla.

r. 1628 Roku 1628. slíbil Jan Rudolf Volfinger z Volfspachu a Ploškovic na Prostiboři a Veselí, urozený měšťan plzeňský, reversem purkmistru i radě města Plzně pro sebe i potomky své bezvýminečnou poslušnosť; nicméně vyhrazuje si, aby grunty jeho šosovní při městě ležící ne úhrnkem, kdyby k tomu přišlo, ale i porůznu, jak byly po kusech koupeny, se prodaly, a to jen člověku pocházejícímu z města Plzně a s městem trpícím.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Já Jan Rudolf Volfinger z Volfspachu a z Ploškovic na Prostiboři a Veselí, císařský rada, vyznávám tímto listem, jenž revers sluje a všem v známost uvádím, zvláště slovně a v zácně poctivosti pánům purkmistru a radě a vši obci města Plzně, jimžto vlastně tento revers přináleží, jakož jsou dotčení páni purkmistr a rada jménem vši obce města Plzně za příčinou majestátu od Jeho M. Císařské na stav rytířský mně daného, jemuž datum v městě Vídni v pátek po novém létě tisícím šestistým dvacátým šestým ve psaní mně zápisův do knih jich městských též při tom i živnosti městské mezi sebou zastavili, jakž akta proto mezi nimi a mnou vzešla a Jeho M. Císařská k resolučí odeslaná, to v sobě šířeji obsahují, kdež Jeho Milost Císařská chtěje tomu, abych vesle znění tétož majestátu i všech od Jeho M. Císařské též zápisův knih a živnosti jich městských bez přerušení nžíval a při vý-

mlaskách v těchz majestátu dostavených zůstaven byl z jisté a milostivé vůle své císařské a královské se resolvovati ráčil. Podle kteréhožto resoluce Jeho M. Cís. změni, jak jsem se i ústně J. M. Cís. ohlásil a uvolil, tak také nyní tímto listem a reversem: Já z počátku psaný Jan Rudolf Volfinger, jakožto rodič téhož města Plzně, maje v něm právo své zúplna přirozené s dobrým a zdravým svým rozmyslem bez rozkazu a přinucení na dokázání všeliké přirozené přízně a lásky k vlasti mé milé, tak aby v tom po mé smrti nyní i budoucně témuž městu Plzni nic k ujmě nebylo dobrovolné přířekám a připovídám za sebe dědice a budoucí mé obojího polhavi, jež v tom bez výminky tímto reversem zavazují, kteří tu v městě Plzni zrodili bytem i s městem trpící zůstávají budou: předně, že já s týmž městem Plzni v štěstí i v neštěstí, zlé i dobré trpěti, živ i mrtev s dědici i budoucími svými trvati chci, též ušlechtilou poslušnost a setrnost k úřadu zachovati, břemena městská podnikati a na obesiání osobně před pana purkmistra a pány radní (pokud by hodné a bezelstné příčiny nepřekážely) stavěti a ne skrze psaní neb jiné vyslané své to vykonati a odbývati. Též o se koliv pan purkmistr a páni radní s pánem rychtářem a s pány staršími obecními k obecnému dobrému sneson, že tomu také já i dědicové a budoucí moji (pokudž svobod a živnosti městských jako i já nápodobně požívati chtějí budou) za dosti činiti povinen bude a budou. Též také kdyby ode mne neb od dědích a budoucích mých gruntové šosovní zde při městě k prodání přijíti měly, zbych ne všecky jednemu, úhrnkem nerozdílně ale porůzně, jak jsou po kusech koupěny osobám s městem trpícím prodati povinen byl a byli, leč by která osoba s městem trpící takové všecky grundy úhrnkem koupiti a s to býti mohla. Jakož pak nevíkž těch a takových gruntů šosovních na všem ani na díle žádnému jinému než zas tomu, kdož by spolu s týmž městem trpícím a do též obce dle starobylého řádu přijat a vtělen byl, prodávati práva svého na těchz gruntech šosovních, kteréž nyní mám aneb ještě míti budu a dědicové moji míti budou, dědičného aneb do času zápisného postupovati, o něj změny činiti a sumou nížádným způsobem v jakou záradu uvozovati a od šosu městského odcizovati nemám a nemají nyní i na budoucí časy žádných v tom sobě ani dotčeným dědicům a budoucím výmluv a oran nepozůstavíce. Na potvrzení pevně a neporušitelně toho všeho, což v tomto reversu napsáno jest, zdržení a tomu na svědomí s jistým mým vědomím dobrovolně pečeti mou vlastní a tomuto listu a reversu jsem přitiskl a jej z úplna rukou svou vlastní psal a v něm se podepsal. Čemuž datum v městě Plzni ve čtvrtek po sv. Jiří, dvacátého sedmého, dne měsíce dubna, léta tisícího šestistého dvacátého osmého.

Jan Rudolf Volfinger.

Roku 1629. vznikla celým Čechám zkázyplná válka Švédská. Ihnedr. 1629 botovali se k ní také Plzeňští, cvičili se ve zbraní a pod večer k modlitbě v chrámě sv. Bartoloměje se scházeli.

Roku 1630. potvrdil císař listem z Řezna poslaným tu přížen, aby r. 1630 totiž Plzeňským k umoření jejich dluhů se dalo 100.000 zl., jež by pomalu při dávání daně vybrali.¹⁾

Když roku 1631. císařský vojevůdce Tilly u Lipska od Gustavara. 1631 Adolfa, krále švédského, byl poražen, mnozí vojínové se do Plzně utekli, kdež vličně od Plzeňských byli přijati a pohoštěni.

Když pak Jiří, kurfirst saský, jakožto spojenec Švédů Prahu a jiná města v Čechách obsadil, nejznamenitější vůdcové vojska poraženého do Plzně se odebrali a mnoho zajatých sem dopravili k nemalé škodě Plzně. Poněvadž nad to Plzeňané neobyčejnými dávkami peněz byli obtěžováni od vládců zemských, odvolali se k bulle zlaté císař. Sigmunda, dle níž ode všech skoro daní osvobozeni byli a k Ferdinandovi II.; k jejich

¹⁾ Avšak to se později změnilo v ten rozum, aby totiž dávali daně celé, aby se jim však z komory královské v Praze vyplácelo ročně 6000 zl. Zkrácena pak byla i tato milost a zrušena na 3000 zl., z nichž se buď málo, buď nic Plzeňským poskytovalo, a mezitím v té příčině časté poptávky ku dvoru od Plzeňských se činily. Konečně roku 1678. dostalo se Plzeňským náležité náhrady.

stížnosti přišla z Vídně dne 3. února odpověď, že ta bulla nevyjímá od dávek, k nimž byl zemský sněm svolil, nýbrž toliko od těch, jež král český z vlastní své moci uloží, což se přičilo ovšem smyslu a úmyslu dřívějších králův, zvláště Ferdinanda I., deklarací z r. 1547. a dosavadními obyčeji. Zdá se však, že Plzeňští Ferdinandu II. ne dosti jasně úmysl dřívějších králů vyložili.

r. 1633 Když po vydobytí Prahy Albrecht z Valdšteina velmi četné vojsko Plzni do říše byl zavedl a na konec po pádu Gustava, krále švédského, u Lipska na zimu roku 1633. do Plzně přitáhl, ubytoval se v domě Skriboniovském na náměstí, kde děla a vozy k vojsku náležející stály.

Dva synové velkovévody Etrurského, kteří byli ve vojsku Valdšteínově, ubytovali se na rohu ulice Pražské v domě Volffingrovském.

Když Valdšteínovi dle obyčeje při příchodu jeho do města klíče od města odevzdávány byly, vrátil je neprodleně měšťanům.

Tenkrát chtěl Valdšteín pro pikle, které se ve Vídni proti němu kuly, poděkovati se z velitelství, ale generalové jeho, kteří byli mnoho vlastních peněz na vojsko vynaložili, obávajíc se, aby odstoupením Valdšteínovým o své jmění nepřišli, naléhali naň, aby vojevůdcovství podržel.

Valdšteín tedy svolal nejvyšší důstojníky do bytu svého a po velkolepé hostině dal podepsati od nich, dne 12. ledna, písemný slib, kterým se závázali, že, pokud on zůstane ve službě císařské, chtějí jemu věrnost zachovati.

r. 1634 Roku 1634., dne 10. února, odtáhl Valdšteín k velikému удивení Plzeňanů do Chebu, ač den před tím vše k cestě do Prahy připraveno bylo. Za svého pobytu v Plzni choval se k měšťanům velmi vládně.

Byl pak v Chebu, dne 25. února 1634., zavražděn.

Po katastrofě chebské souzeni i 24 nejvěrnější jeho přívrženci, mezi nimiž bylo i osm měšťanů plzeňských. Tito všickni byli k smrti odsouzeni a popraveni, ne však na plzeňském náměstí, jak mnozí mylně tvrdí.¹⁾

Nejvýtečnější vojevůdcové císařští, kteří se potom v Plzni zdržovali, učinili kolbiště na východní straně náměstí, kde dláždění vytrhali dali. General Piccolomini a jiní důstojníci tu všelijaké hry provozovali, konajíc přípravy ku příchodu císaře Ferdinanda, který r. 1634., dne 17. května, přijel do Plzně veda vojsko do říše. Zde byl od arciděkana Štěpána Puchovského v infuli u prostřed náměstí latinskou řečí přivítán a polibiv svaté ostatky jemu podané, kázal Jáchymovi, hraběti Slavatovi, synu kancléře Viléma Slavaty, aby místo něho k latinské řeči arciděkanově odpověděl. Po té byl pod nebesy veden do chrámu Páně. S poledne pak prohlížel si také ozbrojenou mládež plzeňskou, která pod praporem, zvláště k příchodu jeho objednaném, za vůdcovství mladistvého Jana Tannera na náměstí shromážděna byla. Toto divadlo krále velmi zajímalo. Zůstal tehdež v Plzni až do 20. května, odkud dále do Řezna táhl.

Téhož roku nastal v Plzni krutý mor, jenž přes tisíc lidí pohltil, mezi nimi mnohé znamenité muže, sedm konšelů, soudce, lékaře, lékárníka, lazebníky, skoro všecky bratry kláštera františkánského, Jakuba Shorela, přinasa, a Jana Rudolfa Volffingera. Tento přibyl 18. září z Prahy

¹⁾ Srovnej: „*Neues Archiv für Geschichte, Staatenkunde, Litteratur und Kunst*“, ročník 1830., stranu 410 a 411.

a téhož dne zemřel. Syn jeho Jan Chrysostomus z povolení císařského otci daného vstoupil do rytířského stavu a odstěhoval se na hrad Prostiboř spolu se svou manželkou, již byl proti vůli svých rodičů z rytířského stavu pojal. Tento daroval všechny své peníze a movitosti své babičce Alžbětě Werherové z Werhersteinu a matka jeho Zuzana odkázala též díl svého jmění oné Alžbětě, své matce, aby jej dle svého dobrého vědomí konšelovi Červenkoví odkázala. Když u tohoto konšela téhož dne svrchu jmenovaná Zuzana umřela, určila, aby Červenka, což-bykoli od její matky Alžběty odkazem obdržel, k dobrému účelu obrátil.

Když byl pak roku 1635. Červenka odkaz svrchu jmenované Alžběty r. 1635 obdržel, přenechal téhož roku arciděkanovi plzeňskému, Štěpánu Puchovskému, dva pivovary pro chrám sv. Bartoloměje a zahradu s domem pro arciděkanství s těmi podmínkami, aby v chrámě onom nový oltář ke cti sv. Jana Nep. se vystavěl a čtyrykrát do roka mše za zemřelé zpívána byla. Mimo to dal též Červenka Černému klásteru louku s chalupou za tím účelem, aby se olej pro lampu věčnou z užítku oné louky pořizoval a čtyřikrát do roka za zemřelé mše sv. sloužila.

Nadto ještě Zuzana Volfingrová bezprostředně zavětí přikázala denní služby boží za mrtvé na oltáři sv. Jana Křtitele v Černém klásterě, na něž zvláště odkázala 300 zl. a fundaci, jež se měla platiti z hradu Prostiboře, ročně po 120 kopách neb 140 zl. Kázala též za své peníze zříditi kříž před kostelem sv. Máří Magdaleny, z cínu pak pro sebe a manžela rakve uliti.

Když pak Jan Chrisostomus Volfinger svou matku žádal, aby zahradu s domkem zpět vzíti a úroky z 500 kop platiti mohl, ona k tomu svolila, avšak za oněch 500 kop napotom sama Alžběta 5 luk u Litic se svolením p. arciděkana vyměnila. Též Alžběta Werherová kázala z bohatství jí zanechaného hradby městské opravití. Konečně v klásterě dominikánském dala opravití onu část chodby, v kteréž hroby její dcery a jejího zetě se nalézaly, kdež i sama pak byla pohřbena.

Roku 1636., dne 9. března, darovala paní Alžběta Werherová chrámu r. 1636 sv. Františka kříž stříbrný, na jehož jedné straně Kristus přibitý, na druhé P. Maria se nachází.

Darovací listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Pokoj a pozdrav věčný!

Roku po veleradostném věčného Slova z Marie Panny narození, tisícého šestistého třicátého šestého, dne 9. března byl chrámu Minoritů plzeňských řehole přísnější sv. Františka jmenovanému u Panny Marie nanebevzetí vzácnou a zbožnou paní, šlechu sv. Františka vždy nakloněnou, paní Alžbětou, někdy Werherovou, nyní Šechlikovou, darován kříž stříbrný 22 liber, z jehož jedné strany Kristus přibitý, z druhé Blah. P. Maria v paprscích zlatých a zlatém šatu se nachází od dvou andělů jasne korunována, na jedné pak straně čtyř konců kříže vyřezány jsou postavy sv. Františka, sv. Kláry, sv. Antonína a Ludvíka, z druhé pak strany čtyři evangelisté vyřezaní vyčnívají, mimo to mnohými vzácnými drahokami českými a perlami zdobena jest. Kříž ten obětován jest kostelu tomu, tak aby jen v nebezpečí války i s ostatním chrámovým pokladem do radnice městské uschován byl, po zániknutí však nebezpečí války a po vzechání ostatní čas, aby vždy v chrámu bratřů Minoritů uchován byl. Té žádosti vzácné dobroditelkyně, velectěný pan správce naší provincie české a nehodný toho času quardían plzeňského konventu níže psaní vyhověli, s touto však výhradou: aby tak jako bratři svrchu jmenovaného konventu (jakmile vzácní a uctění pp. konšelé obce katolické Plzně v nebezpečí války tuto listinu ukáží a sdělují) zavázání jsou vzácně radě kříž tento k uschování dáti: tak aby i konšelé,

kterízkoli obec spravovati budou, povinni byli, jakmile se bratři svrchupsani listem jim strany toho kříže daným a vlastnoručním podpisem pánů konšelův a pečeti městskou opatřeným reversem vykáží, onen kříž vydati.

Kdyby však (čehož Bůh uchovej) obec svrchupsaná v ruce nepřátelské se dostala a dobytá a vydrancována byla a kříž našeho ohrámu ztracen, aneb co náhrada nepřátelům vydán byl, bude rada plzeňská zavázána jiný v též podobě a ceně místo ztraceného dáti zhotoviti.

Na potvrzení a lepší jistotu všech těchto podmínek uznaných a stvrzených s obou stran, přivěšeny jsou pečeti správce naší provincie, jakož i konventu plzeňského k tomuto listu, jenž jest dán téhož roku, dne 8. října, v témž konventě u nanebevzetí Panny Marie.

Br. Bonaventura Orlik,
správce Minoritů v provincii české.

Br. Bonaventura Lauf,
guardián konventu plzeňského.

Roku 1636., dne 1. července, zemřel Pavel Geron, věhlasný kazatel, rodák plzeňský.¹⁾

r. 1637 Roku 1637., dne 25. února, zemřel císař Ferdinand II. Po něm nastoupil Ferdinand III., v něhož tehdejší Plzeňští všecky své naděje skládali.

Roku 1637., dne 11. dubna, postaral se Jan Naidt o nový prapor pro „bratrství literátův“.²⁾

Toho příkladu následovaly i cechy řemeslnické a samy se postaraly o prapory pro své sbory, kdežto dříve v chrámě sv. Bartoloměje jen řezníci a sládeci své skvostné prapory měli.

Roku 1637., dne 27. dubna, byla mezi arciděkanem plzeňským De Santo a purkmistrem města Plzně umluvena nadace pro chudé studenty.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

My purkmistr a rada, rychtář, starší obecní obce města Plzně známo činíme tímto listem vůbec přede všemi, obzvláště tu, kdež jej čísti neb slyšeti budou, že jest nám důstojný a velebný kněz, Jakob de Santo, na ten čas pan prelát náš od celého kraje arciděkan, jeden tisíc kop naš. rázu dobrého v tomto království českém berných k naší důležité obecní potřebě na hotově a vděk zapůjčil, na niže psaný způsob totiž: abychom podle jeho pobožného a vysoce chvalitebného úmyslu pro vychování dvou literárnímu umění oddanných mládencův začnouce od datum listu toho každého půl léta obyčejně v tomto království českém nařízený úrok odevzdávali, nyní i na časy budoucí, však tak, aby pan prelát za živobyti svého sám podle své libosti mládence k takovému literárnímu umění aneb cvičení zvoliti a přijmouce nadepsané úroky sám, za ně platiti moc měl. Kdyby pak podle božské vůle z tohoto plačtivého údolí vykročil, dal jest to z obzvláštní své náklonnosti a lásky a budoucím našim v moc, abychom my neb budoucí naši často psanému literárnímu umění předně ditky z jeho pana faráře krevních a s místem našim trpících a neb odkudkoliv jiné z přátel voliti a pokudž by těch nebylo komukoliv jinému z městských synův našich, však chudých, an by k takovému cvičení chuf měl

¹⁾ Viz Životopisy.

²⁾ Literák též literát od latinského „littera“ (písmě), člověk znající čísti a zpívat. Literáti před službami božími a při nich v kostele žalmy a písně propěvovali. Tyto spolky literácké povstaly po válkách husitských v XV. století ku pozdvižení kleslé tenkrát nábožnosti. Údové těchto jednot byli z počátku v městech a obcích velenocní muži, z většího dílu usedli tam bakaláři a učenci (odtud literáci) a jednota jich slula „bratrstvo literácké“, kůr literácký. Literáti měli zákony své, zvláštní protokoly a knihy, i zvláštní jmění a zboží (zpěvné knihy, kancionály) veliké ceny mívali, jsouce odkazy velmi podporováni. Nejvíce rozšířeny byly spolky ty v XVII. století.

chopný byl, toho dopřáli s tímto obzvláštním vyměněním, aby ti, kteříž by koliv s dobrodiní užívali, vůli svobodnou měli buď duchovního neb světského, však něho a bohabojného stavu následovati a kdyby pak některému pán Bůh ten dal, aby duchovním světským byl, dáti ráčil, tehdy aby se ta osoba způsobem laickým při kostele sv. Bartoloměje v městě Plzni pánům prelátům našim náležitě loučila, na modlitbách svých a při službách božích na dobrodince nezapoměla, když světský buď v modlitbách aneb v času jim příležitém dařouce někdy mši tou sloužití dobrodinců svých připomínati, nápodobně taky obci této dobrým se seřadovati povinni byli; pakli by kdo přijmouc nadepsané dobrodiní ani duchovním i nechtěl ani se při městě tomto osaditi nevynasnažil, aby byl povinen přijatého rodního nejméně pátý díl městu našemu (krom jeho pana preláta vlastních krevních tel a komu by za svého živobytí to pasirovati chtěl) zase vynahraditi, což my otomci naši máme a mají na jiné milosrdné skutky vynaložiti. Poznávajice my čhu paní často opáčeného pana preláta a dobrodince našeho netoliko k nám lnu náchylnosti ale i nynější užitek a budoucí pak církve svaté tak i městu emu vzrost, který skrze takovou mládež pojití může, s vděčností takovou summu en tisíc kop míšenských jsme přijali a tomu všemu, co se tuto nadpisuje zadostí áti, každého půl léta obycejný úrok, to jest třiceti kop míšenských, na též idence skládati a bez všíkého průtahu s ochotností odevzdávati připověděli, to listem sebe i budoucí pod ctí a vírou k tomu zavazujice, ne jiné než jak slieme učiniti a vyplniti.

K tomu na svědomí dali jsme k pojištění tomuto pečet naši města větší vě-
ně přitisknouti.

Stalo se v městě Plzni, ve středu, po veliké noci, jenž jest den dvacátý sedmý,
lece dubna, léta tisícího šestistého třicátého sedmého.

Roku 1637., dne 29. září, zemřel Jan Ctibor Kotva z Freyfeldu,
obost v Látoměřicích, rodák plzeňský.¹⁾

Roku 1637. byly vystavěny ohrady od Pražské brány až ke klášteru
antiskánskému podél břehu řeky, které však opět v krátkosti se sesuly,
vše dle všeobecného mínění podemlety vodou. Za tou příčinou řezníci
s 300 zl. vynaložili na stavbu vodovodu kamenného, kterým by voda,
bez nákození hradbám, z jatek odtékala.

Sotva Ferdinand III. vládnouti počal, tu strašlivý mrak švédský
z severu pod vůdcem Bannerem na Čechy se přivalil, který vše vůkol
svalil, kdežto již vojska císařská stejně surová byla, tak že přesmutný
si páled na zhubou na mnoho mil v okolí. Mnoho vesnic tehdež
v Čechách vypálili, mezi nimiž i některé Plzni poddané. Ano
v předměstí plzeňských by byli vnikli, kdyby je Plzeňští nebyli
svou mocí zahnali.

Usař povzbudil svých Plzeňských věrnost listem jim roku 1639., r. 1639
le 25. dubna, zaslaným; aby před nepřátely bezpečni byli, již dříve
v březnu až do 9. srpna 1639. každodenně v Plzni větší část měšťanstva
v noci nad bezpečností města bdíti musila. Za tou příčinou najala
se více než 100 mužů, jimž mimo chléb a pivo měsíčně po dvou zlatých
s 20 krejčáři žoldu platila.

V okolních osadách jak od Švédů tak od císařských vše loupěno
trouzeno bylo. Tak jednomu rolníkovi Plzni poddanému v Dejšíně,
panu Janovi Hrochovi, přes 100 kusů dobytka, přes 70 koní a přes
1000 šindelů letní pšenice mimo jiné odňato bylo.

^{1) Viz Zivotopisy.}

kterízkoli obec spravovati budou, povinni byli, jakmile se bratři svrchupsaní listem jim strany toho kříže daným a vlastnoručním podpisem pánů konšelův a pečeti městskou opatřeným reversem vykáží, onen kříž vydati.

Kdyby však (čehož Bůh uchovej) obec svrchupsaná v ruce nepřátelské se dostala a dobyta a vydrancována byla a kříž našeho ohrámu ztracen, aneb co náhrada nepřátelům vydán byl, bude rada plzeňská zavázána jiný v též podobě a ceně místo ztraceného dáti zhotoviti.

Na potvrzení a lepší jistotu všech těchto podmínek uznaných a stvrzených s obou stran, přivešeny jsou pečeti správce naší provincie, jakož i konventu plzeňského k tomuto listu, jenž jest dán téhož roku, dne 8. října, v téměř konventě u nanebevzetí Panny Marie.

Br. Bonaventura Orlik,
správce Minoritů v provincii české.

Br. Bonaventura Lauf,
guardián konventu plzeňského.

Roku 1636., dne 1. července, zemřel Pavel Geron, věhlasný kazatel, rodák plzeňský.¹⁾

r. 1637 Roku 1637., dne 25. února, zemřel císař Ferdinand II. Po něm nastoupil Ferdinand III., v něhož tehdejší Plzeňští všecky své naděje skládali.

Roku 1637., dne 11. dubna, postaral se Jan Naidt o nový prapor pro „bratrství literátův“.²⁾

Toho příkladu následovaly i cechy řemeslnické a samy se postaraly o prapory pro své sbory, kdežto dříve v chrámě sv. Bartoloměje jen řezníci a sládeci své skvostné prapory měli.

Roku 1637., dne 27. dubna, byla mezi arciděkanem plzeňským De Santo a purkmistrem města Plzně umluvena nadace pro chudé studenty.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

My purkmistr a rada, rýchtář, starší obecní obce města Plzně známo činíme tímto listem vůbec přede všemi, obzvláště tu, kdež jej čísti neb slyšeti budou, že jest nám důstojný a velebný kněz, Jakob de Santo, na ten čas pan prelat náš od celého kraje arciděkan, jeden tisíc kop náš. rázu dobrého v tomto království českém berných k naší důležité obecní potřebě na hotově a vděk zapůjčil, na niže psaný způsob totiž: abychom podle jeho pobožného a vysoce chvalitebného úmyslu pro vychování dvou literárnímu umění oddaných mládencův začnouce od datum listu toho každého půl léta obyčejně v tomto království českém nařízený úrok odovzdávali, nyní i na časy budoucí, však tak, aby pan prelat za živobytí svého sám podle své libosti mládence k takovému literárnímu umění aneb cvičení zvoliti a přimouce nadepsané úroky sám, za ně platiti moc měl. Kdyby pak podle božské vůle z tohoto plačtivého údolí vykročil, dal jest to z obzvláštní své náklonnosti a lásky a budoucím našim v moc, abychom my neb budoucí naši často psané literárnímu umění předně dítky z jeho pana faráře krevních a s místem našim trpících a neb odkudkoliv jiné z přátel voliti a pokudž by těch nebylo komukoliv jinému z městských synův našich, však chulých, an by k takovému cvičení chuf

¹⁾ Viz Životopisy.

²⁾ Literák též literát od latinského „littera“ (písmě), člověk znající i a zpívati. Literáti před službami božími a při nich v kostele žalmy a písně i zpěvovali. Tyto spolky literácké povstaly po válkách husitských v XV. století pozdvižení kleslé tenkrát nábožnosti. Údové těchto jednot byli z počátku v mě a obcích velemocní muži, z většího dílu usedlí tam bakaláři a učenci (odtud lite a jednota jich slula „bratrstvo literácké“, kůr literácký. Literáti měli zákony zvláštní protokoly a knihy, i zvláštní jmění a zboží (zpěvné knihy, kancionály) a ceny mívali, jsouce odkazy velmi podporováni. Nejvíce rozšířeny byly spol v XVII. století.

chepný byl, toho dopírali s tímto obzvláštním vyminěním, aby ti, kteříž by koliv a dobrodiní užívati, vůli svobodnou měli buď duchovního neb světského, však svého a bohobojného stavu následovati a kdyby pak některému pán Bůh ten sel, aby duchovním světským byl, dáti ráčil, tehdy aby se ta osoba způsobem danským při kostele sv. Bartoloměje v městě Plzni pánům prelátům našim náležitě loužila, na modlitbách svých a při službách božích na dobrodince nezapoměla, když světský buď v modlitbách aneb v času jim příležitém dadouce někdy měš-
kou služiti dobrodinců svých připomínati, nápodobně taky obci této dobrým se sešarovati povinni byli; pakli by kdo přijmouc nadepsané dobrodiní ani duchovním a neschtl ani se při městě tomto osaditi nevytřávil, aby byl povinnen přijatého rodního nejméně pátý díl městu našemu (krom jeho pana prelata vlastních krevních děl a kromu by za svého živobytí to pasírovati chtěl) zase vynahradiť, což my potomci naši máme a mají na jiné milosrdné skutky vynaložiti. Poznávajice my náš psaní často opáčeného pana prelata a dobrodince našeho netoliko k nám jako náchylnosti ale i nynější užitek a budoucí pak církve svatě tak i městu semu vzrost, který skrze takovou mládež pojití může, s vděčností takovou summu ten tisíc kop míšenských jsme přijali a tomu všemu, co se tuto nadpisuje zadosti míti, každého půl léta obyčejný úrok, to jest třiceti kop míšenských, na též adence skládati a bez všelikého průtahy s ochotností odevzdávati připověděli, na listem sebe i budoucí pod ctí a vírou k tomu zavazujice, ne jiné než jak slí-
jeme něsiti a vyplniti.

K tomu na svědomí dali jsme k pojištění tomuto pečet naši města větší vě-
ně přitisknouti.

Stalo se v městě Plzni, ve středu, po veliké noci, jenž jest den dvacátý sedmý,
mimo dubna, léta tisícého šestistého třicátého sedmého.

Roku 1637., dne 29. září, zemřel Jan Ctibor Kotva z Freyfeldu,
oboz v Litoměřicích, rodák plzeňský.¹⁾

Roku 1637. byly vystavěny ohrady od Pražské brány až ke klásteru
otiskánskému podél břehu řeky, které však opět v krátkosti se sesuly,
vše dle všeobecného mínění podemlety vodou. Za tou příčinou řezníci
500 zl. vynaložili na stavbu vodovodu kamenného, kterým by voda,
z uskození hradbám, z jatek odtékala.

Sotva Ferdinand III. vládnouti počal, tu strašlivý mrak švédský
z severu pod vůdcem Bannerem na Čechy se přivalil, který vše vůkol
vstoupil, kdežto již vojska císařská stejně surová byla, tak že přesmutný
pl pohled na zhubou na mnoho mil v okolí. Mucho vesnic tehdež
všeobecně v Čechách vypálili, mezi nimiž i některé Plzni poddané. Ano
vše předměstí plzeňských by byli vnikli, kdyby je Plzeňští nebyli
všeobecnou mocí zahnali.

Císař povzbudil svých Plzeňských věrnost listem jim roku 1639., r. 1639
mimo dubna, zaslaným; aby před nepřátely bezpečni byli, již dříve
všeobecně až do 9. srpna 1639, každodenně v Plzni větší část měšťanstva
všeobecně nad bezpečností města bděti musila. Za tou příčinou najala
všeobecně více než 100 mužů, jimž mimo chléb a pivo měsíčně po dvou zlatých
a 20 krejcarích žoldu platila.

V okolních osadách jak od Švédů tak od císařských vše loupěno
všeobecně bylo. Tak jednomu rolníkovi Plzni poddanému v Dejšíně,
mimo Janovi Hrochovi, přes 100 kusů dobytka, přes 70 koní a přes
všeobecně mandelů letní pšenice mimo jiné odňato bylo.

Roku 1639. ve středu po sv. Jiří, t. j. 27. dubna, vypůjčila si zdejší obec od rytíře Albrechta Příchevského z Příchevic na Svojšíně a Nebylovech, hejtmána plzeňského kraje, 1000 kop mš.

Dne 10. června ukradlo 500 císařských jezdců z obecního ovčince v Doubravce 800 ovec; za těmito lupiči posláno jest z Plzně 60 střelců, z nichž čtyři byli zabiti, někteří poraněni. Teprv když četnější zástup ozbrojenců z Plzně zápasícím spoluobčanům svým přispěl, byli lupiči zahnaní a ovce jim odňaty.

Dne 28. července přišli císařští vojnové k Plzni s 15 vozy naplněnými obilím ještě za zelena požatým; nikdo se však proti nim neodvážil.

Dne 30. července ti, kteří císařským dovoz obstarávali, odvlékli z Doubravky sto ovec a ze Smečic 27 koní.

Dne 25. října přijelo k Plzni 200, druhého dne v noci 500 jezdců švédských, kteří dva špejchary zapálili, oheň však od Plzeňanů šťastně byl udušen. Pak zapálili Švédové okolní osady a statky daleko široko, takže Plzeňští rozličnými nehodami mimo statek doubravský 13 osad ohněm ztratili. Tři z těchto paličů byli chyceni, avšak pro bázeň horších věcí smrti trestáni nebyli.

Tenkráté byl v Plzni plukovník Bernardi se svými Vlchy z Rokycan přivedenými, pro které (mimo obyčejný pro vojsko plat) od 22. října 1639. až k 4. lednu 1640. obec plzeňská 12.862 zl. vydala, ačkoliv byli lidé tito nespolehliví. Pouhým poplachem, že od kláštera plaského Švédové přicházejí, dva desátníci z nich s 14 sprostými v noci přes hradby za klášterem Černým se spustili a uprchli. Za tou příčinou rada městská o to se zasadila, že na místo oněch zbabělců jiných 500 pěších pod vůdcem Raymundem bylo městu posláno. Tito dostavili se do Plzně v prosinci roku 1639. V poslední den téhož měsíce pak přišly ze Slaného ostatní pluky císařské, jichž vůdce požadoval měsíčně pro sebe od Plzeňských mimo píce pro koně ještě 5937 zl. Tak veliké oběti ovšem přehahovaly všechny síly obce již dříve válkou skoro na mizinu přivedené. Pročť Plzeňští stísnění jsouce nouzí nejkrutější k arcivévodovi Leopoldu Vilhelmovi, nejvyššímu vůdci vojska císařského, se obrátili, který rozkázal, aby Plzeň rychle břemene onoho byla sprostěna. Však když rozkaz tento žádného neměl účinku, tu Plzeňští stížnost svou samému císaři Ferdinandovi zaslali, který velmi přísně rozkázal, aby se Plzeň více takových výloh na vojsko neukládalo, přidav k tomu i pokárání, že rozkazů bratra jeho Leopolda tak málo dbáno. Tato důtka velmi pobouřila místovládaře království českého, jenž poslanci plzeňskému, Ondřejovi de Soldato, trpké z toho činil výčitky, pravě, že se o to postaral, aby Plzeňští více ani svých stížností k císaři nepodávali, aniž pomoc u dvora prosili, se neopovážovali, byť i k nejhorsšímu dohnání byli.

Brzy po té byli Švédové od arcivévodě Leopolda, bratra Ferdinanda III., z Čech vyhnáni. Jak statečně si Plzeňští po celý čas této války počínali, poznati lze z diplomu jim od císaře Ferdinanda II. daného.

r. 1640 Dne 3. října 1640. potvrdil císař Ferdinand III. Plzeňským všech čtyry zlaté bully: Sigmundovu, Ferdinandovu, Maximilianovu, konfirmaci Rudolfovu a Matiašovu a posléze zlatou bullu Ferdinanda II.

Roku 1640., dne 17. října, vypůjčila si zdejší obec od kněze Jana Adráta, děkana přeštického, a od jeho matky, Kateřiny Kunderátové, 1 kop míšenských.

Z následujícího seznamu jmen, která vyryta jsou na cínové konvici, rou plzeňští řezníci doposud mají, zdá se, že řezníci roku 1640. li v Plzni sjezd, na jehož památku tuto konvici dělati dali. Tato loba váží 75 liber a ozdobena jest lvem držícím sekuru.

Jména pak na konvy vyryta jsou následující:

Samuel Šyller Milczinský, Jiřík Taychart Pernharský, Adam Bořiz Petrovický, Jan Štěpán Domažlický, Řzehorz Boknar Plzeňský, Jiřík Puchamer Plzeňský, Jan Gerliczka Budegovický, Ondrzej Rychter aměrický, Jan Bezstarosti Pardubický, Jakub Wit Brandejský, Krystof onler z Pomayslu, Ondrzej Kržepelka Wodnianský, Wácslaw Wit Benský, Jan Trokr Kralovický, Jiřík Tykyt Plzeňský, Adam Michal brácký, Krystof Šsarapotka Radnitský a Frydrich Hrdina Kostelský.

Roku 1641., dne 4. března, navrátilo se veškeré vojsko z Bavor r. 1641. okresu plzeňského a zde meškalo po 8 dní ku velikému obyvatelstva mutku.

Roku 1641. byla ustanovena nová daň obilní, ku které Plzeň přidala de měr pšenice. Samému pak kommissari oné daně, plukovníkovi ererovi obec dání musila 100 důkátův a mimo to v jednotlivých mě- sích 300 zl.

Roku 1642., dne 25. května, udělil papež Urban VIII. všem věřícím, r. 1642. eň navštíví farní kostel sv. Bartoloměje v Plzni, v den téhož svatého zle se pomodlí, dříve se vyzpovídavše a k stolu Páně přistoupivše, psé odpustky na sedm let. (Lat. listina na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1642., dne 3. července, rozkázáno bylo patentem císařským, dy vojsko z okresů českých k doplnění vojska bylo dostaveno. Dala Plzeň 7 jezdců vynaloživši na ně 1673 zlatých 18 kr. a 22 střelců základem 682 zlatých, dohromady 2355 zlatých 18 kr.

Téhož roku v listopadu poraženo jest vojsko císařské od Švédův v bitvka pod Torstensonem; pročež Leopold boje se o Plzeň brzy tam poslal plukovníka Hendersona, dne 9. listopadu. K tomu ještě sem poslal kníže Canullus Gonzaga, který z Lokte přivedl pól pluku jezdců a střelců. Mimo to bylo tehdež v Plzni 400 střelců pana Kristofora ačery. Z toho patrně jest, že Plzeň nemohla se po obležení Mans- kým tak snadno zotaviti, neboť stihala ji rána za ranou. Bylo vše- čím obec zdejší k válce švédské přispěla a zákonní tými svě- telni potvrzeno a shledáno bylo, že 105.031 zlatých na udržování vojska vydala a že ještě mnohem více škody na svých statcích utrpěla.

Roku 1642., dne 4. prosince, byl arcivévoda Leopold v Plzni v klášteře františkánském mši svaté obcoval. Také zůstal v témž klášteře na snídaňi a s klášterníky postní stravu jedl.

r. 1643 Roku 1643., dne 30. července, vypůjčila si zdejší obec od Heřmana Karla, hraběte z Dobruše 11.000 kop mš. Tento dluh byl roku 1651., dne 6. května, až na 8000 kop mš. zaplacen.

Roku 1643. byl obecný (panský) mlýn za příčinou nevyhnutelné potřeby pro město, jakož i z příčin válečných nákladem obecným vystavěn.

r. 1644 Od roku 1644. až do 1645. přezimoval v Čechách voj švédský pod vůdcem Torstensonem, který, ačkoliv byl častěji na blízku Plzně, nikdy jí neznepokojoval. Nicméně, ježto daleko široko byl Torstenson pánem a pro své vojsko den ode dne se zmáhající všem okolním obyvatelům daně ukládal, uznali Plzeňští za dobré pro lepší řád a kázeň svého ozbrojeného sboru poříditi nový prapor vojenský pod jmenem sv. svého patrona Bartoloměje (kdežto posud od nepamětných dob jediný prapor ke cti panny Marie, rodičky boží měli).

Torstenson mezi tím, dne 21. února, přitáhl s 14 pluky do Malesic a Křimic, s děly pak do Touškova, odkud pak dále k hranicím českým se ubíral, chvátaje do Moravy, obležené Olomouci na pomoc. Na cestě však v bitvě s císařskými u Jankova svedené padl.

r. 1645 Roku 1645., dne 12. září, potvrdil císař Ferdinand III. cechu řeznickému v Plzni všechna jeho privilegia. (List. na perg. ve zdej. arch.).

Roku 1645., dne 22. ledna, přišel do Plzně komandující plukovník, Jan Lakron, a pozdržel se zde až do roku 1649., 30. května. On byl od císaře za správce opevněné Plzně ustanoven, vystavěl pevnůstku řečenou „Velikou“ a jinou za branou Škvrňanskou, kterou tenkrát nedokončil, třetí pak mlýn ohradil a čtvrtou vystavěl za Černým klásterem, odkud vystavěl zeď až k bráně Malické; bránu Škvrňanskou zavřel a jinou „Novou“ pozdější Říšskou vystavěl.

r. 1646 Roku 1646., dne 16. června, po sv. Vítu vypůjčila si zdejší obec od kněze, Ondřeje Kokořova z Kokořberku, děkana hlavního kostela sv. Víta v Praze, 1000 kop mš.

Roku 1646. začala se stavěti v Plzni zbrojnice a sýpka na západní straně města od kláštera dominikánského k hradbám, kde již ode dávnyh časů mlýn se nacházel, na němž v čas obležení pomocí koňských obyčl se mlelo. Zbrojnice zde vystavěna stála 14.393 zl. 58 kr., které peníze byly částečně uhrazeny z pokut a z části ze státní pokladnic

Téhož roku 1646., dne 18. února, přivedl Sezima, hrabě z Vratislavi na rozkaz arcivévodý Leopolda do Plzně generála švédského, j u Lipska od vojska císařského zajat byl; zde byl strážěn na rohu městí v domě Mirabellském až do 7. dubna. kdež propuštěn jsa, svým se navrátil.

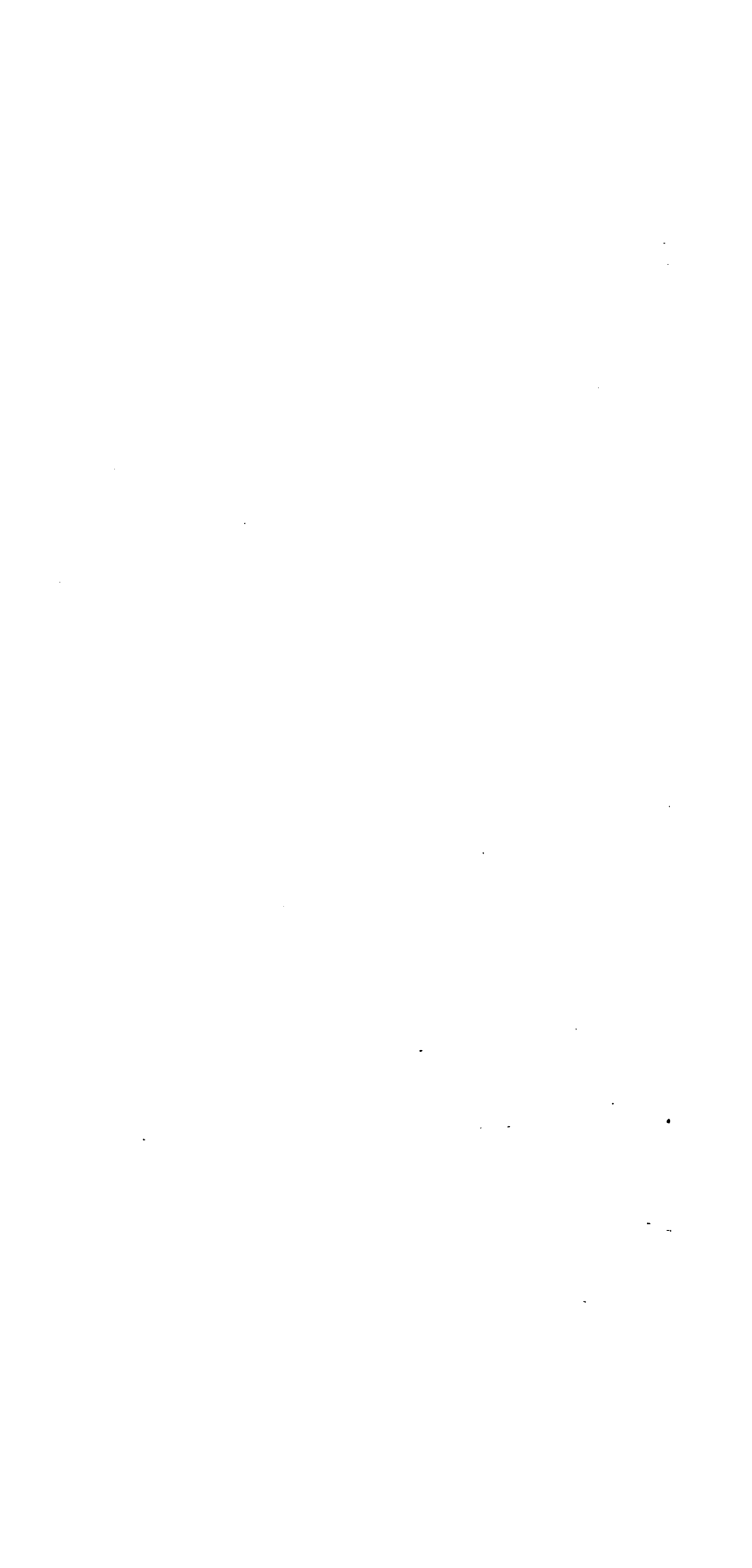
r. 1647 Roku 1647., dne 18. října, vypůjčila si zdejší obec od páni dištelhfových Antonína a Václava, Doroty a Anny 2800 zl. a 60 l

STARÁ ZBROJNICE (ZELGHAUS) PŘED ROZBOURÁNÍM

STARÁ ZNOJNICE (ZEL'GHAUS) PŘED ROZBOURÁNÍM

Roku 1647. byl arciděkanem v Plzni důstojný pán Šebastian Zbraslavský, kanovník pražský. Tomuto, jakož i jednomu z kaplanů starokatolické Plzně se nelíbily obřady církevní při zdejších farních kostele sv. Bartoloměje obyčejlé. Tim se stalo, že senát plzeňský k nejdůstojnějšímu kardinálu, Arnoštovi z Harrachů, arcibiskupu pražskému se obrátil, který vyslechnuv obě strany při rozsoudil v ten rozum, aby skoro všecky církevní obřady Plzeňských na dále zachovány byly, což potvrdil dne 17. května 1647. Uvádíme tuto stížnost arciděkana plzeňského a rozhodnutí arcibiskupa Arnošta z Harrachů v plném znění:

Léta Páně 1647., dne 17., měsíce května, vyjednávala se pře, jež před stolicí arcibiskupskou mezi ctihodným a milým Sebastianem Zbraslavským, kanovníkem metropolitního chrámu pražského, arciděkanem plzeňským a velectěným magistrátem katolického města Staré Plzně v příčině některých obřadův a dávým zvykem zavedených obyčejů, jež se za církevní pokládaly, vznikla, a to proto, že některé dílem od papežů, jakož i bullami papežskými zvláště a výslovně odvolány byly, dílem a rubrikami missálu římského se neshodovaly. Za tou příčinou vidělo se dle zvláštního příkazu jeho eminentní nejdůstojnějšího knížete pána, pana Arnošta z Harrachů, z Boží milosti sv. římské církve kardinála titulu sv. Praxedy, arcibiskupa pražského, rozličného legáta a t. d., že nebude od místa, rozeberouli se a rozhodnou dříve všecky nesnáze a pochybnosti, jichž se posud hojně vyskytlo a jichž by se přístě ještě hojněji vyskytnouti mohlo, v přítomnosti řečeného ctihodného preláta a pánů Jana Slavaty a Jana Václava Hostouňského, poslanců magistrátu, tytéž obřady a obyčejy, zkrátka, jeden po druhém a vytknouli se příslušnými rozhodnutími pro budoucí plzeňských prelátův a velectěného magistrátu a obce místní poučení a náležité zachování, aby se dobrý pořádek zavedl a neshoda myslí úplně odstranila a konečné společná láska, jež mezi duchovenstvem a obyvateli po zákonu Božím panovati má, zmatkala a utvrzovala, a uvedou-li se s obřady sv. římské církve dle příkladu metropolitního pražského ve shodu, kteréžto obřady přístě tak vždy zachovávatí se mají jak následuje:

1. Po celý rok každodenně konají se dvě zpívané mše ranní a votivná, jež vždy nejdůležitější jest, není-li slavný svátek feri, aneb některý z předních svátků chceli; neděle, buďte si první neb druhé třídy, vždy a vždycky se vynechávají z místa nich konají se votivní mše.

Rozhodnutí: Ježto se v této první větě nejedná, leč o práci, za níž z nadací ročně toliko 15 kop připadalo a velectěný magistrát nadaci na se převzav každému z pánů kaplanů za roční plat 40 kop ustanovil, vyplatil a vyplácí, zvrchu uvedená věta ve své platnosti se ponechává.

2. Od narození Páně až k obřezání koná se vždy mše o oktávě narození Páně a vynechají se všecky připadající svátky, jako svátek sv. Štěpána.

Rozhodnutí: Poněvadž se v této větě vyskytla nesnáze, smí-li se nějaká mše slavná sloužit jako votivná, rozhoduje se, ježto se v Quantovi a jiných spisovatelích církevních nicého naproti tomu nenalézá, že se slavná mše konati může jako votivná, vynechá-li se ale mše nadepsaná „o růženci“, před východem slunce na bílou sobotu konaná a jiné bullami papežskými zakazané.

3. Zpěvoček: V noci při matutinu zpívají čtyři zpěváci, odění jsouc Fízami a rochetami, slavně evangelium sv. Matouše „Kniha rodu“ a t. d.

Rozhoduje se: Ježto tento zlovyk v metropolitním chrámě a jinde odstraněn jest, nezádá se býti radno, aby dále povolen byl.

4. Od zjevení Páně až k očišťování koná se mše sv. každou neděli, v úterý, ve čtvrtek, v pátek o oktávě narození Páně. V pondělí, pak ve středu a v sobotu a bl. Panně, jak jest v missále pražském s gloria a credo.

Rozhodnutí: Poněvadž zde taž nesnáze se naskytuje o zpívané mši slavně jakožto svavně, jako ve větě druhé, rozhodnutí dřívější i zde platí; hleděti však jest bedlivě, aby se přístě i při mších votivních bl. Panny credo nezpívalo, gloria in excelsis pak nevynechávalo a to podle rubrik missálu římského.

5. Padne-li svátek očišťování před devítníkem koná se mše sv. po celý týden (devítníku) o oktávě očišťování, padne-li ale svátek očišťování po devítníku, koná se mše sv. o oktávě očišťování Panny Marie ale tím způsobem: Až do osmděle quinquagesima v pondělí a v sobotu koná se mše votivná o bl. Panně

- bez „gloria“, ale s „credem“. Ve středu za hřichy Plzeňských. Ve čtvrtek votivná mše o velebné svátosti bez gloria, ale s credem, v pátek o sv. kříži bez gloria, ale s credem, svátků pak připadajících opomíjí.
- Rozhodnutí: Správci duchovní nechtějí dbají toho, aby budoucně četli mši z missálu římského od vyslanců zřejmě vytknutou, kdežto veletěný magistrát o gradualech a antifonariích římských, jež si za levnou cenu brzy budou moci zjednatí, dostatečně opatření učiní.
5. Od neděle Quinquagesima až do neděle I. Quadragesima takový jest způsob bohoslužby: V neděli koná se votivná mše o početí bl. Panny (jež se též po celý rok v pátek sloužívá) jest ale psaná a není ani v pražském ani v římském missale; počíná „egredimini et videte filii Sion“, epištola „Dominus possedit me“, evangelium „kniha rodu Ježíše Krista“ a graduale zvláštní.
- Rozhodnutí: Mše ta jakožto neschválená a nepovolená na prasto se má vynechati, místo ní však smí se zpívati mše o blah. Panně Marii.
6. V neděli první Quadragesima obětuje se mše o pláči blah. Panny Marie. Taktéž v pondělí a v sobotu, jak jest v missále pražském „Stabat juxta crucem“ bez gloria s „credem“: v úterý za pokoj, ve středu za hřichy, ve čtvrtek o těle Kristově bez „gloria“ s credem, v pátek s credem bez gloria o sv. kříži.
- Rozhodnutí: Mše o sv. kříži, jak jest v missále římském, jakož i mše o pláči čili utrpení bl. Panny, jak jest v missále pražském, smí se zpívati; vynechali se jenom gloria a credo. Událi se ale mezi tím něco důležitého, jako odvolání magistrátu neb konšela neb něco podobného, mše ta, jež zpívána bude, může býti votivná s gloria a s credem řádně čtena.
7. Od neděle „Judica“ až do středy sv. téhodne čte se mše o umučení Páně: „humiliavit“, taktéž v pondělí, v úterý, ve středu, v pátek bez gloria s credem, ve čtvrtek po těle Kristově bez gloria s credem, v sobotu o pláči bez gloria s credem: vše z missálu českého; na bílou sobotu časné ráno čte se mše votivná, již zovou „římskou“, na kterouž jenom ženské přicházejí, a odkud ji nazýváme „mši ženskou“.
- Rozhodnutí: Zde platí ustanovení, aby se nikdy nezpívalo credo, leč smí-li se zpívati také „gloria“, ježto se může zpívati gloria bez credo, ale nikoliv naopak. Rozhodnutí v příčině mše římské: Ježto mše ta od Pia V. odvolána byla, jak pánům vyslancům bylo ukázáno, budiž přístě vždy opomenuta.

RÁD VELIKONOČNÍ.

Od neděle bílé až do nanebevstoupení Páně čte se v neděli, v úterý, ve čtvrtek, v pátek o oktávě vzkříšení Páně, v pondělí a v sobotu o bl. Panně a vynechají se svátky připadající, jichž se však memorace stává.

Rozhodnutí: Ranní mše o oktávě vzkříšení Páně řádně zpívati se smí, pak velká o svátku připadajícím na ten den, jež žádným způsobem vynechán nebud.

RÁD NEDĚLNÍ AŽ DO ADVENTU.

Od oktavy těla Kristova slouží se mše buď o sv. Trojici neb o sv. Duchu, aneb o nanebevzetí bl. Panny, aneb dle libosti, v pondělí a v sobotu o bl. Panně Marii mše votivná s gloria a s credem (což jest proti rubrikám missálu římského), ve středu za hřichy, ve čtvrtek o těle Kristově s gloria a s credem a v pátek o sv. kříži.

Rozhodnutí: Mše o sv. Anně, je-li fundací ustanovená a je-li sv. Anně oltář zasvěcen, smí se čísti s gloria a s credem, ježto se zpívá na vlastním oltáři.

Taktéž o navštívení bl. P. Marie zachovávají oktavu proti missálu římskému.

Rozhodnutí: Tato nosná ve věci druhé a čtvrté dostatečně jest rozhodnuta, co se tycí ale zachovávání oktavy o navštívení bl. Panny po způsobě posud obvyklé smí se i budoucně zachovávatí.

O NOVÉM SVÁTKU PLZEŇSKÝCH.

Tu neděli po svátku sv. Stanislava slaví Plzeň nový svátek, při němž se děje podobně jako u sv. Václava při nešporách přede: „Deus in adjutorium“, třikrát opakuje kněz „Miserere nobis“, a taktéž po ukončení žalmy. Konečně přede „Magnificat“, při mši pak té neděli, jakmile přistoupí k oltáři kněz opakuje třikrát „Miserere nobis“, a taktéž po epistolě, konečně po přijímání, pokleje každé u prostřed oltáře. Když se zpívá gloria, obrátí se kněz k lidu a při svátku od konšela uděluje mu požehnání, říká: „A + na zemi + pokoj lidem +“ a vše se v pravdu ku klášterům a v každém klášteře se zpívá šestkrát: „Gloria“ při každé stačí třikrát. Konečně se jde k hradbám za město, arciděkan u svátku, diákon obdrží požehnání, zpívá evangelium sv. Jana na hradbách.

Rozhodnutí: Zde k tomu hleděti třeba:

1. Že se při nešporách, které se před nedělí po svátku sv. Stanislava konají; „Grates nunc omnes“ a t. d. třikráte, t. j. před „Deus in adiutorium“ jednou, po žalmech po druhé a konečně po „Regina caeli“ po třetí zpívati smí; neboť antifóna s kapitulou nesmí se přerušiti.
2. Totéž „Grates“ smí se též následující nedělí třikráte při přístupu k oltáři, po epístole a při odchodu od oltáře od kněze opakovati.
3. Požehnání se svíčkou od pana konšela podanou jest chvatitebné a „Et † in terra † pax hominibus † přístě buď zachováno.
4. Průvod konšelský, ježto se mše na jednu hodinu neb déle bez značné roztržitosti kněze přerušiti nesmí, konej se po skončené mši; svíce, kterou při něm pan prelat nese buď do kostela od téhož slavně donesena a konečně po uděleném požehnání buď pobožnost ta s bojným prospěchem všech slušně skončena a svíce na oltáři spalena.

8. NÁSLEDUJÍCÍ OBYČEJE.

Na nedělí květnou vodí se osel, na němž Kristus sedí, v průvodu, zpěváci na něm zpívají: „Gloria laus“ a t. d. Po obědě pak onen osel ulicemi s velikým polem a smíchem se provádí.

Rozhodnutí: Vodění toho osla ráno a odpoledne dále se povoluje, velevy pan magistrát dbejž bedlivě o to, aby nesloužil tento průvod k posměchu ale k pobožnosti.

3. Smí-li se velebná svátost ve čtvrtek, když se mše votivní slouží, vystavovati? Rozhodnutí: Vystavování velebné svátosti, jež se každý týden v pátek koná, děj se jako při prvních nešporách o těle Páně.

4. Stařeny jsou téměř diakonkami, neboť kladou při pohřbech kadidlo do staré nádoby, podávají kropáč, střežou hrobu božího s velebnou svátostí a čistí oltáře.

Rozhodnutí: Zde k tomu hleděti třeba: že neslušno jest pohlaví ženského k tomu povolávati, co od kněží vykonávati dlužno. Pročež ustanovujeme:

1. Žadna stařena nebuď k podání kadidla a kropáče ani při pohřbech ani při mše kterékoli příležitosti připuštěna a ti, jichž povinností to jest, kropáč s kaditelnici ať nesou.
2. K mrtí kamene oltářův nebuďtež nikterak ženské připuštěny; ať učiní tu práci u, jichž povinností to jest.
3. Na veliký pátek a bílou sobotu u božího hrobu pečovati o utírání svíce jakož i o střežení velebné svátosti za noci, jest povinností kostelníkovou neb zvončikou. Mimo to, jest záhodno, aby řečené stařeny za příčinou utírání svíce pro odvrácení neštěstí, jež by mohlo odpadávajícími jiskrami povstati, příliš blízko velebné svátosti přistoupiti nemohly; avšak, aby pobožnost svou dle své vroucnosti vykonaly, místa příhodného tímto rozhodnutím se jim neupírá.
4. Před nešporami na boží hod velikonoční jde se průvodem k prelátství pro sv. oleje, odkud se nesou do chrámu, kde se nimi požehnají mltí.

Rozhodnutí: Ježto obyčej ten chvalitebný a čestný jest, buď vždy zachován.

5. Po oslu oktávu velikonoční jde se každodenně ke křtitelnici, pokropí se lid vodou křestnou, svatý olej však se nepřimísí až v sobotu před bílou nedělí a přibodí-li se křest, křtí se vodou svatý olej neobsahující.

Rozhodnutí: V této větě opět tre pozorovati sluší:

1. Aby se, když se nesá voda do křtitelnice vlévá, jistá část vody bedlivě uschovala, bez se nové sv. oleje do křtitelnice přimísí a to pro nahodilou potřebu křtu.
2. Nové svaté oleje buďtež přimíchány budoucně vždy do křtitelnice o nešporách na hod boží s obvyklým průvodem.
3. Průvod pak kolem křtitelnice neděj se dříve, až když skončeno a odpíváno jest všech 3 žalmův.
4. Mstí kaplaní modlitbu Pána, pozdravení andělské, apoštolské vyznání víry a šestého božích prikázání času postního při „Salve“ obvyklém předřkávati.

Rozhodnutí: Oršem a sice bez zpěvu, neboť se dobrý a pobožný obyčej sáti smá.

6. Psa konšele plezští chtějí při obětování a nešporách při „Magnificat“ nahlas býti, a opomenuti se toho říkají, že se posvátného obřadu s pohoršením opomíjí.

Rozhodnutí: Nakuřování panů konšelův i při obětování i o nešporách při „Magnificat“ slušno i na dále podržeti.

15. Ma-li se prived božho těla dle starého spôsobu, či podle rituálu římsko-prazského zachovávatí.

16. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

17. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

18. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

19. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

20. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

21. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

22. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

23. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

24. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

25. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

26. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

27. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

28. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

29. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

30. Ma-li se požehnat před „pax Domini“ zachovávaná dle římsko-prazského způsobu, či podle rituálu římsko-prazského jednatí.

Roku 1647. císař Ferdinand III. táhna se svým vojskem blíž Chebu od Švédův obsazeného, byl by málem upadl do rukou Švédů a ku prosbě svých vůdů do Plzně se odebral. Tu poctil Theofila Kleo z Roudné, primátora plzeňského, přijav jej do počtu svých radů, prav že nechce zůstat za svým bratrem, arcivévodou Leopoldem Viléme od kteréhož již leta 1642. týž Kleo z Roudné podobným titulem poctěn.

Roku 1648. zůřil v Plzni velmi krutý mor, jenž zvláště obyvatel útlejšího věku velmi hubil. Tehdáž z domácích zahynulo as tisíc mužů bylo měšťanův a synů měšťanských dospělejšího věku tři z vojska pak a cizinců na dva tisíce lidí zahynulo.

Roku 1648. počaly se zakládati v Plzni matriky a měly následně naplněny a následující rozdělení: „Nové knihy. Obsahující w sobie pokřtěného s Rodiči a s Kmotry swými přiž Kosteje Svätého Barto w Miestie Plzni: Na tři díly Rozdielene. W Prvnim Dílu gsou Čandw Muešťianůw a niekteré z wissihho stawu. W druhém Podruhém přiž temž Miestie obywgaczych a lidi z wesni awgliczych. W trzetim dílu, ditky soldatůw a tij, o ge h se hovt.“

Roku 1648., na den sv. Maří Magdaleny, před dobytím Malé strany české, Königsmark, komandující vojska švédského, táhna obléhat Prahu sobil Plzni velikou škodu, zajav všechny měšťany a odňav jim všecken zbytek, též z okolních vesnic všecken dobytek odehnal.

Za obležení Prahy vojsko císařské bylo v Plzni chráněno; za touhovou tenkrátě všecka předměstí s prstí byla srovnána, aby se v nich útěk usaditi nemohl.

Téhož roku ukončena válka 30.letá mírem Vestfalským. Následoval všeobecný mír po Německu, Španělsku, Francouzsku a Plzeň doufala, po tolikém utrpení sobě oddechne. Avšak v míru bylo utrpení její větší, protože věřitelé brzy se všech stran se hlásili, aby jim měšťané by za bouři Mansfeldských učiněné zaplatili. Ačkoliv ku velikým štátám a obětím svých předků se odvolávali a vše v lepších časech louchých zaplatiti slibovali, předce těžkými daněmi, rušením výsad, škami odevšad a tisícovým způsobem utlačování byli, tak že konečně politování hodný stav upadli.

Mimo jiné i to je velice dojalo, že donuceni byli oněch 35.000 zl. Arnošta Mansfelda zaplatiti, ač jiným vše se odpustilo, co buřičům dávali, kdežto nikdo pro císaře tolik obětí nepřinesl a tolik strastí zakusil, co věrní Plzeňané.

Nic tu nespomohla přízeň císařova a jeho sliby; co urážlivou nespravedlností Plzeňským bylo přirknuto, bez milosrdenství měli zapraviti; a tedy divu, že synové starých Plzeňanů, vidouce takové neštěstí bládu svého rodného města, v němž ani chleba se jim nedostávalo, a vescky strany se rozutekli, tak že nebylo lze počet senatorů ze synů měšských doplniti.

Roku 1649., dne 26. března, vypůjčila si obec plzeňská od Theofila r. 1649 Dea z Roudné, primatora zdejšího, 1734 kop míš.

Roku 1649., dne 6. července, v úterý po sv. Prokopu, vypůjčila si obec zdejší od mistra Jana Skribonia, z řádu tovaryšstva Ježíšova, 200 kop míš.

Roku 1650., dne 22. března, vypůjčila si zdejší obec od kněze, r. 1650 Kokořovce z Kokořberku, děkana kostela hlavního sv. Víta v Praze, 500 kop míš.

Roku 1650., dne 20. září, v pátek po památce narození panny Marie, vypůjčila si zdejší obec od Jakuba Kaplanka 200 kop míšenských měšských peněz.

Roku 1650., dne 8. března, zemřel důstojný opat Cisterciáků, Jan de Pilsenburg, rodilý z Plzně.¹⁾

Roku 1650. byl opraven od magistrátu ostatek hradby městské u Václava františkánského.

¹⁾ Viz Životopisy.

r. 1651 Roku 1651., dne 6. června, vypůjčila si zdejší obec od P. Bernarda Heřmana, rektora koleje klatovské, 2500 zlatých rýnských.

r. 1652 Roku 1652., dne 26. srpna, udělil císař Ferdinand III. řemeslům mydlářskému a svíčkářskému v Plzni pravidla cechovní v 34 odstavcích. (List. česká na pergam. 7 listů ve zdej. archivu).

Roku 1652. žádala jednota zdejších řezníkův za zvýšení cen masa, načež byly ceny tyto následovně ustanoveny: libra dobrého hovězího, telecího a vepřového masa stála 3½ kr., libra skopového 3 kr.; zároveň byla cena jednoho žejdlíku piva na jeden krejcar ustanovena.

V témž čase obdržel purkmistr plzeňský přísnou důtku, že za tak těžkých časů taneční zábavu dovolil.

r. 1653 Roku 1653. bylo vyjednáváno jako již dříve mezi papežem Urbanem VIII. a císařem Ferdinandem III., aby zřízeno bylo čtvrté biskupství v Čechách. Po krajích litoměřickém, královéhradeckém, plzeňském a bechyňském byla určena Plzeň za sídlo čtvrtého biskupa českého.

Dne 16. června téhož roku Plzeňským tento záměr králův byl oznámen zároveň s návrhem, jakým způsobem by se to státi mělo, by milost císařská za právo patronátu, jež Plzeňským při kostele sv. Bartoloměje náleží, jinou milost Plzeňanům udělila, že by arciděkan té do počtu kanovníků přijat byl a že by i dále službu faráře zastával.

Plzeňští se proti tomu ohradili a následující žádost dne 19. září milostj císařské podali:

1. Že všeliká správa Plzně mocí zlaté bully Ferdinanda II. ponechává se samému magistrátu bez cizí dohlídky.
2. Že zřízení oněch biskupství za tou příčinou se stává, aby lid nezabloudil více v jinověrectví, kteréžto obavy že si Plzeň nezasloužila.
3. Nejen právo patronátu svrchu jmenovaného kostela ale i celý kostel že jest plným právem, jak laikům býti může, majetek Plzeň, která jej postavila i zbořený opravila a konečně od Mansfeldů nepřátelsky obsazený zpět koupila za cenu 40.000 zl.
4. Že arciděkan plzeňský již ode dávna má právo biskupských znakův užívati, ovšem jenom v městě samém.
5. Že jsou v tom kostele mnohé fundace od čtyř kaplanů spravovány, které spolu se správci školy a kůru arciděkan živiti musí, což všecko při zřízení biskupství odpadlo.

Císaři Ferdinandovi III. vidělo se za tou příčinou od svého přání sevzetí upustiti.

r. 1655 Roku 1655., dne 21. ledna, zemřel kněz Jiří Plachý, jež rodilý z Plzně.

r. 1656 Roku 1656. ložna jest v chrámě sv. Bartoloměje I presbytářem nákladem Jakuba de i. pod kůrem hrobku pro ducha z lomů karlských za

Nil habet ambiguum, parvum nihil et cadente circum
Se mundo, nil territa stabit,
Nixa pedes meliore terra
Quodsi repulsæ conscia sordidæ
Martio cedat superata campo.
Ingrata vitat agmina et malam diem
Quam mite cœlum, Pisua, quam favens habet
Patria virtutum, tideique
Quam facilis cœlo descensus ad illam,
Inde cadunt Clypei, et dextra, Genilque faventes
Te Victoria gloria.
Donat, Pisua, te non inamabili
Deducit in Superos viâ.
Te Zisska Cyclops, Patriæ turbo suæ
Frumentarius, ille prædo, nostri
Terror imperii, timorque mundi,
Qui tribulantium phalangas
Humatasque acies calicis sub signa coegit
Martio ebrinus furore
Timuit sequentem et panico pudore cæcus
Tuique sitiens sanguinis
Suam ipse pestem, quam ferebat, exhaustit.
Cum cæco duce, Prokopio Raso,
Fugiant acies, fugiant calices
Cruda latronum
Pectora pulverulenta bello,
Humano totica lota cruore
Nullis pervia solibus
Multos durata per annos,
Et dire pugnancia Marti
Jam, te Pelsina victrix,
Qua timerunt parte salutant.
Exsere Pisua dies oculorum et lumine claro
Cæsorum circumspicere pompam.
Hi Marte vicina rotant
Oculos cadentes, ultimoque singultu
Torvia, ipsam animam victorem mittit in hostem
Mortuus iste furit, mortemque expellere tentat,
Admissam semel, hic furens
Dentes in innocente
Consumit hasta, pallidi
Volitant circum mœnia Manes
Quos audax perire (Mastil?)
Hæreticæ Cynosura Pragæ
Ductorque virum, multis Martem
Dellctus lacrimis cognata in Tartara ducit
Gemit tanto pondere cymba
Bisque mori timere manes.
Miratur magnas animas et mille notatas
Criminibus, properare minas.
Illis Eumenides ferrea strata parant,
Pendulus invitat ventorum filius, ingens
Sisyphus ad penas socia agmina clamat, at illi
Adamante multo et vectibus catenati
Suspensi rapido fulminis impetu
Adacti in imam præcipites Stygem (frustra improbi) feruntur.
Telluris super injecta est æterna crepido,
Totusque Phlegeton sedit et pressit viros.
Sic vince semper Pisena, nec nothum
Martem, nec Sveonas time, aut
Extremos hominum lappos, facemque lutumque.
Jam desinentis orbis
Tæam innocentiam, parvulæ
Crescentesque animæ ducent per sæcula pompam,
Virginumque manipuli

Roku 1660., dne 15. července, vystavila obec dluhopis Janovi Chvojkovi, měšťanu zdejšímu. na 64 zl. rýnských, který dluh za času obležení města Mansfeldem učiněn byl.

Roku 1660., dne 28. července, položen byl na Svaté hoře u Příbrami základ ku kapli P. Marie a sv. Bartoloměje, patrona plzeňského, od kazatele Jana Rudolfa Skribonia z bratrstva Ježíšova, představeného residence jezuitské tamtéž a rodáka plzeňského, k čemuž bratrstvo literátů přispělo 100 zl. Ostatní náklad na onu kapli, jak se obec zdejší s jezuitou shodla, z důchodů města Plzně a rozličných k náboženským účelům věnovaných peněz byl uhrazen.

Roku 1660., dne 2. června, potvrdil císař Leopold I. všechny výsady Plzeňským (počtem 37.) přidav ještě nové milosti:

1. Kdyby někdo, jen aby pře déle trvala, odvolávaje se k vrchnímu právu, Plzeňské znepokojoval, aby každý dříve 20 kop míš. napřed zaplatil.
2. Když Plzeň jest břemenem ročního znovuzřizování senátu příliš tížena, aby se budoucně senát ve třech letech obnovoval.
3. Aby (jak se doposud vždy stávalo) klíče města se ukládaly u purkmistra a chovaly tamtéž, kdyby i císařská posádka tam byla položena.
4. Aby ve všech listinách, jež by se i od dvora královského aneb od kanceláře zemské purkmistru a radě města Plzně neb při jiných příležitostech posílaly, užívalo se titulu: Slovnítný, neb německy „ehrenfest“.

(Konfirmace dřívějších privilegií plzeňských, jakož i milosti Leopoldem nově udělené obsaženy jsou v knize perg. na 98. listech. Kniha tato jest červeně vázaná a pečet při ní visí na 16. zlatých šňůrách).

Roku 1660. sepsal jezuita Bohuslav Balbín, muž o vlast českou velezasloužilý, báseň zdarilou, v které líčí vítězství Plzeňských nad nepřátely husitskými.

Uvádíme zde tuto báseň v úplném znění:

Læta triumphali caput induæ Pelsina lauro,
Formosa vultum sanguine
Et gratum gemmis radiata frontem.
Luce artifici succende diem
Fessamque cinctos pone Gabinos
Te cinget tunica Mars adamantina.
Te palmata manet, superbiensque
Cicatricibus aureis corona.
Multis purpura litterata limbis
Nominibus signata ducum tibi lucet et ambit,
Quæ solet ambiri, certi trahe signa triumphî.
Per populorum humeros et alto
Surgentes cumulo fractis cervicibus hostes
Turpi luto fluentes
Taboque viperino
Duc, age, gratam patriæ, Cœlitibusque pompam!
Rape flumen, quate currus fugientium et male natos
Generoso pede calca Taboritas;
Fortibus divi veniunt faventes
Intrat pleno fortuna gradu
Mœnia, quæ prudens bellorum cura tnetur,
Virtus difficili stet licet in loco.

Nil habet ambiguum, parvum nihil et cadente circum
Se mundo, nil territa stabit,
Nixa pedes meliore terra
Quodsi repulsæ conscia sordidæ
Martio cedat superata campo.
Ingrata vitat agmina et malam diem
Quam mite cœlum, PIsna, quam favens habet
Patria virtutum, fideique
Quam facilis cœlo descensus ad illam,
Inde cadunt Clypei, et dextra, Genilque faventes
Te Victoria gloria,
Donat, PIsna, te non inamabili
Deducit in Superos viâ.
Te Zisska Cyclops, Patriæ turbo suæ
Frumentarius, ille prædo, nostri
Terror imperii, timorque mundi,
Qui tribulantium phalangas
Humatasque acies calicis sub signa coegit
Martio ebris furore
Timuit sequentem et panico pudore cæcus
Tisique sitiens sanguinis
Suam ipse pestem, quam ferebat, exhaustit.
Cum cæco duce, Prokopio Raso,
Fugiunt acies, fugiunt calices
Cruda latronum
Pectora pulverulenta bello,
Humano toties lota cruore
Nullis pervia solibus
Multos durata per annos,
Et dire pugnancia Marti
Jam, te Pelsina victrix,
Qua timuerunt parte salutant.
Exsere PIsna dies oculorum et lumine claro
Cæsorum circumspicere pompam,
Hi Marte vicina rotant
Oculos cadentes, ultimoque singultu
Tervia, ipsam animam victorem mittit in hostem
Mortuus iste furit, mortemque expellere tentat,
Admissam semel, hic furens
Dentes in innocente
Consumit hasta, pallidi
Volitant circum mœnia Manes
Quos audax perire (Mastil?)
Hæreticæ Cynosura Pragæ
Dactorque virum, multis Martem
Defletus lacrimis cognata in Tartara ducit
Genuit tanto pondere cymba
Bisque mori timere manes.
Miratur magnas animas et mille notatas
Criminibus, properare minas.
Illiæ Eumenides ferrea strata parant,
Pendulus invitat ventorum filius, ingens
Sisyphus ad pœnas sociâ agmina clamat, at illi
Adamante multo et vectibus catenati
Suspensi rapido fulminis impetu
Adacti in imam præcipites Stygem (frustra improbi) feruntur.
Telluris super injecta est æterna crepido,
Totusque Phlegeton sedit et pressit viros.
Sic vince semper PIsena, nec nothum
Martem, nec Sveonas time, aut
Extremos hominum lappos, facemque lutumque.
Jam desinentis orbis
Tuam innocentiam, parvulæ
Crescentesque animæ ducent per sæcula pompam,
Virginamque manipuli

chválou, přízní a mnohými milostmi obdařil, jak viděti lze v jeho císařských listech z roků 1548., 1557., 1561. a 1562.

2. Poněvadž onu výsadu Ferdinand I. Plzeňským povolil a spolu Budějovicům první místo po Plzni a Ústí první po Budějovicích vykázal a protože tyto výsady v srpnu roku 1547. dal, nemohl, neoznámiv toho oněm městům, výsady, kteréž tak slavně obcím propůjčil, v krátkém čase zase vyzdvihnouti.
3. Kdyby byla pochybnost o tom, komu tato pochybná a nejasně vyjádřená milost se přičísti má, zdali by to mohli býti Kutnohorští, s kterými laskavě jednal a jim přestupky odpustil, ač žádné nové zásluhy si nezáskali, ale toliko zlobu odpadlictví na se uvalili a jsouce zatvrzelými jinověrci kalich ve znaku svém měli.
4. Že Kutnohorští celý čas za Ferdinanda I. (který zemřel r. 1564.) této výsady domněle proti Plzeňským, Budějovicům a Ústeckým neužívali, aniž se s ní vytasiti neb se o ni zmíniti odvážili. Aniž pak také později za Maximiliána I., syna Ferdinanda I., aniž za Rudolfa II., až teprv r. 1595., tedy celých 40 roků po obnovení svých výsad, až zemřeli sekretáři dvorští císaře Ferdinanda a jejich příbuzní, kteří by byli žádost Kutnohorských se smíchem přijali, jsouce zpraveni o smyslu a výkladu listu Ferdinanda I., a až zemřeli nejslechetnější z katolíkův a jinověrcův nejen proti Plzeňským, ale též proti Rudolfovi II. se pozdvihovati počalo, jakž se i brzo po té, as po desíti letech ukázalo, když listy císařské, katolické církvi příznivé, libovolné a směle překrucovali.
5. Že dějepiscové toho času za Maximiliána II., za Rudolfa II., za Matiaše, za Ferdinanda II. Plzeň na první místo po Praze kladou, nikoliv Kutnou Horu. Julius Bella v knize „Laurea austriaca“ v II. knize na str. 127. praví: „Kdybych zamlčel všechny čestné tituly, které papežové Plzni dali, nazývajíce ji i městem (civitas), kterýž titul kurie římská jen takovým městům přidává, v nichž se nalézá biskup, již roku 1468., v míru uzavřeném s králem Jiřím klade se Plzeň hned za Vratislav, před Olomouc, Brno atd.“
6. Že Ferdinand I. obnoviv Kutnohorským výsady, neosvobodil je od císařského soudce, kteréhož jim sám ustanovil a jehož v Čechách jen Plzeň a Budějovice prosty byly; proto nelze souditi, že Kutnohorským všechny výsady staré, které sám zrušil, zase navrátil.

Naproti tomu tvrdili Kutnohorští, že i v listinách státních po Ferdinandovi I., jenž Plzeňským onu výsadu dal, Kutnohorští se hned po Praze jmenují a že i ve věcech zemských se pečeť kutnohorská před plzeňskou přivěšuje.

K tomu odpověděli Plzeňští, že jest spíše proti Kutnohorským a k jich hanbě, protože dokud jinověrcův v Čechách panovalo, strana husitská vždy se na prvním místě jmenuje (jak viděti lze již za krále Jiřího v hádce, kterouž mezi Rokycanou a kanovníky pražskými zařídil, kdež všickni katolíci i ze šlechtických rodův i kanovníci metropole pražské s Plzeňskými na levé stáli), tak že, když husitská města se vypočítávají, Kutná Hora hned po Praze, jakožto přední mezi jinověreckými stojí, avšak když katolická se uvádějí, tu že se Plzeň na prvním místě nachází. Tak že se také stávalo s listinami zemskými, zvláště když Plzeňští takový odpor proti jinověrcům projevovali, že s nimi nic společného mítí nechtěli, ani místa pečeti, tím méně, aby svou pečeť papež-

Roku 1666., na den sv. Vavřince, co se v kostele sv. Bartoloměje zpívalo mezi mší „Kyrie eleison“, ku velikému postrachu lidí tam shromážděných celý kostel byl bleskem ozáren, věž bleskem zapálena a velká škoda na kostele způsobena.

Roku 1666. obnovena byla pře velmi stará mezi Plzeňskými a Kutnohorskými o dosažení čestnějšího místa neb o podržení jeho na sněmu českém. Aby se lépe této věci porozumělo, vidí se nám býti záhodno, abychom tuto při od toho času, kdy povstala, sledovali. Císař Ferdinand I. k ostatním výsadám a přednostem Plzeňských i tu přidal, že roku 1547., dne 25. srpna, povolil, aby ve sněmu i jiných veřejných shromážděních Plzeňští hned po měšťanech Starého a Nového města pražského hlasovali a se podpisovali a tudy nejen před ostatními obcemi v Čechách ano i před Malou Stranou v Praze přednost měli. Znamenitý onen císař sám se totiž přesvědčil, jakých si Plzeň zásluh získala a protož chtěl toto město vyznamenati a jak mohl je povznest. Že skutečně Plzeňští přednosti při hlasování na sněmích po dlouhý čas užívali, viděti lze z kroniky české Bartoloměje Paprockého. Ten v dějepise města Plzně praví, že Plzeň po Starém a Novém Městě pražském mezi městy českými první místo zaujímá.

Taktéž v knize „Laurea austriaca“ od Julia Belly v knize II. na straně 127., psané po roce 1624. stojí: „Plzeň po Praze jest nejznamenitější město v Čechách“. Zdá se však, že Plzeňští sami buď hned buď po nějakém čase Malostranským přednějšího místa postoupili, buď aby zmírnili nenávisť, která u nejmocnějších jinovereckých pánů proti Plzni tebdáz panovala, buď z jiné příčiny nám posud neznámé. V následujících letech však, zvláště v shromážděních obecných povstaly za příčinou práva přednosti, jehož Plzeňští požívatí měli, mnohé rozepře.

Roku 1666., dne 30. června, usneslo se shromáždění měšťanů plzeňských za přítomnosti plzeňských bývalých konšelů Mikuláše Mirabella a Ondřeje Hartmana, aby byly poslány spisy týkající se onoho práva Plzeňanů do kanceláře císařské.

Než Kutnohorští domáhající se téhož práva tvrdili, že král český Vladislav roku 1503. jim povolil, aby po Praze první místo zaujímali.

Avšak Ferdinand I. výsadu tuto pro přestupky Kutnohorských zrušil a dal přednost Plzni roku 1547.

Kutnohorští se však toho dovolávali, že týž Ferdinand I. jim český výsady neporušené roku 1549. obnovil.

K tomu Plzeňští odpověděli, že nelze za to míti, aby byl císař Ferdinand I. výsady, kterých jinovereckým Kutnohorským odňal a které císařským listem katolickým Plzeňanům a dobře zasloužilým dal, po dvou letech týž Plzeňským vzal, ačkoliv se v ničem neprovinili, nýbrž i císaři věrni zůstali. Tím že by i je (t. j. Plzeňské) i císařskou milostí byl v posměch vydal, dáda tutéž výsadu dvěma obcím neznámým jedné, že výsady, které jí byl před dvěma lety dal, zase vše příčiny béře zpět. To však o císaři tak moudrém mysliti nelze, zvláště, proto že onu výsadu Plzeňským dal z vlastní vůle, nejsa Plzeňanů za ni žádan. Také se potvrzuje, že

i týž císař Ferdinand I. právě v těch letech, v kterých, jak Kutnohorští se domnívají, Plzeňským výsady zase vzal, Plzeňské novou

chválou, přízní a mnohými milostmi obdařil, jak viděti lze v jeho císařských listech z roků 1548., 1557., 1561. a 1562.

2. Poněvadž onu výsadu Ferdinand I. Plzeňským povolil a spolu Budějovicům první místo po Plzni a Ústí první po Budějovicích vykázal a protože tyto výsady v srpnu roku 1547. dal, nemohl, neoznámiv toho oněm městům, výsady, kteréž tak slavně obcím propůjčil, v krátkém čase zase vyzdvihnouti.
3. Kdyby byla pochybnost o tom, komu tato pochybná a nejasně vyjádřená milost se přičísti má, zdali by to mohli býti Kutnohorští, s kterými laskavě jednal a jim přestupky odpustil, ač žádné nové zásluhy si nezískali, ale toliko zlobu odpadlictví na se uvalili a jsouce zatvrzelými jinověrci kalich ve znaku svém měli.
4. Že Kutnohorští celý čas za Ferdinanda I. (který zemřel r. 1564.) této výsady domněle proti Plzeňským, Budějovickým a Ústeckým neužívali, aniž se s ní vytasiti neb se o ní zmíniti odvážili. Aniž pak také později za Maximiliána I., syna Ferdinanda I., aniž za Rudolfa II., až teprv r. 1595., tedy celých 40 roků po obnovení svých výsad, až zemřeli sekretáři dvorští císaře Ferdinanda a jejich příbuzní, kteří by byli žádost Kutnohorských se smíchem přijali, jsouce zpraveni o smyslu a výkladu listu Ferdinanda I., a až zemřeli nejslechetnější z katolíkův a jinověrcův nejen proti Plzeňským, ale též proti Rudolfovi II. se pozdvihovati počalo, jakž se i brzo po té, as po desíti letech ukázalo, když listy císařské, katolické církvi příznivé, libovolně a směle překrucovali.
5. Že dějepiscové toho času za Maximiliána II., za Rudolfa II., za Matiaše, za Ferdinanda II. Plzeň na první místo po Praze kladou, nikoliv Kutnou Horu. Julius Bella v knize „Laurea austriaca“ v II. knize na str. 127. praví: „Kdybych zamířel všechny čestné tituly, které papežové Plzni dali, nazývajíce ji i městem (civitas), kterýž titul kurie římské jen takovým městům přidává, v nichž se nalézá biskup, již roku 1468., v míru uzavřeném s králem Jiřím klade se Plzeň hned za Vratislav, před Olomouc, Brno atd.“
6. Že Ferdinand I. obnoviv Kutnohorským výsady, neosvobodil je od císařského soudece, kteréhož jim sám ustanovil a jehož v Čechách jen Plzeň a Budějovice prosty byly; proto nelze souditi, že Kutnohorským všechny výsady staré, které sám zrušil, zase navrátil.

Naproti tomu tvrdili Kutnohorští, že i v listinách státních po Ferdinandovi I., jenž Plzeňským onu výsadu dal, Kutnohorští se hned po Praze jmenují a že i ve věcech zemských se pečet kutnohorská před plzeňskou přivěšuje.

K tomu odpověděli Plzeňští, že jest spíše proti Kutnohorským a k jich hanbě, protože dokud jinověrcův v Čechách panovalo, strana husitská vždy se na prvním místě jmenuje (jak viděti lze již za krále Jiřího v hádce, kterouž mezi Rokycanou a kanovnkou pražskými zafčili, kdež všickni katolíci i ze šlechtických rodův i kanovníci metropole pražské s Plzeňskými na levé stáli), tak že, když husitská města se vy počítávají. Kutná Hora hned po Praze, jakožto přední mezi jinověreckými stojí, avšak když katolická se uvádějí, tu že se Plzeň na prvním místě nachází. Tak že se také stávalo s listinami zemskými, zvláště když Plzeňští takový odpor proti jinověrcům projevovali, že s nimi nic společného míti nechťeli, ani místa pečeti, tím méně, aby svou pečeť pape

Roku 1678. položen jest základní kámen k železným hutím v Horomyslicích od arciděkana plzeňského Jana Aleše Čapka, za primatora městského Pavla Martince; jenž byl již léta 1676. zvolen. V hutích horomyslických začalo se pracovati dne 4. února 1679. a 8. téhož měsíce bylo první železo ztíží 3 centů a 29 liber ku kostelu sv. Bartoloměje přivezeno a tam darováno; později pak opět za 12 tolarův odkoupeno.

Roku 1679. uděloval suffragán pražský, Jan Ignác Dlouhoveský, r. 1679 v Plzni svátost sv. birmování.

Roku 1679. doplatila konečně královská komora česká zbytek peněz 100.000 zlatých, jež roku 1628. Ferdinand II. Plzni byl daroval.

Roku 1679., dne 17. dubna, psal dějepisec P. Bohuslav Balbín plzeňské obci, žádaje, aby o událostech a památných věcech Plzně se týkajících vedla dějepisný denník. Již tenkrátě tedy uznána byla potřeba, aby pamětihodné události pro budoucí věky byly zaznamenány. Ku charakteristice toho času budiž dotčeno nařízení roku 1679. vydaného, dle kterého bylo zakázáno manželce žaláříkově nositi černé atlasové saty, aby se od měšťanek lišila.

Roku 1680., dne 29. května, císař Leopold, maje zření ku špatným r. 1680 živnostem tehdejších časův a ochablému obchodu městskému, obzvláště pak pro veliké a téměř nenapravitelné jak na obecních tak spolu-měšťanův gruntech skrze rozvodnění a jiné nešťastné příhody vzaté škody, odeřil Plzeňským ku třem dosavadním trhům nový čtvrtý výroční trh s následujícími osmi dny na pondělí po sv. Petru a Pavlu.

(Líst. česká na pergam., ve zdej. archivě).

Když byl krutý mor ve Vídni tak řádl, že dle mnohých zpráv přes sto tisíc duší pohltil, odebral se císař Leopold v září roku 1680. do Prahy; když však i družina jeho tautěz se přistěhovala, zasáhl onen mor také Prahu, odkud i po celé zemi se rozšířil, že císař na začátku jara do Parubíc a odtud do Lince odebrati se musil.

Veškeré úřady byly následkem morové rány neobsazeny, mimo úřad berní v Stříbrě. Sbor pak nejvyšších úředníků zemských vyvolil sudlu své v Plzni, kamž dne 8. srpna přišel purkrabě království českého, hrabě Bernard Ignác z Martiniců, pak dne 20. srpna generál František hrabě Vrba, pak hrabě Adam z Trautmansdorfu, pan na Horsové Týně a maršálek zemský a konečně hrabě Jan Kolovrat, prefekt království českého.

Dne 26. srpna zahájil místodržitel český první svou sessi v radnici plzeňské. Toho času byl Jan Seglas purkmistrem a před ním Václav Cervenka. Když dne 27. srpna mor zasáhl vesnici Doubravku a odtud dne 1. září do domu Matěje Michala, senátora městského na předměstí Malickém se dostal a když dne 8. vniel i do jeho domu uvnitř města, kdež 5 jeho dětí, služka, manželka a posléze sám hospodář dne 10. září zemřel, to hodnostáři království českého z Plzně do Klatov se odebrali dne 31. září, kamž se 14. září i nejvyšší purkrabí odstěhoval; mor však nepřestal řádliti, tak že téhož roku na sta lidí v Plzni pomřelo.

V těchto smutných dobách senát plzeňský neustále vzýval Boha, aby tuto zhoubnou nemoc od města zdejšího odvrátil; také se konala slavná processí s velebnou svátostí na místo pouti svatohorské a senát učinil slib, že vystavěti dá na náměstí sochu P. Marie za odvrácení morové rány. K této soše položen byl dne 7. listopadu základní kámen arciděkanem Janem Alešem Čapkem a purkmistrem Martinem Pavlem.

Toho času byli senatory: Václav Vojtěch Červenka; Jan Seglas, lékař; Václav Dvořák; M. Cyprian Frazin; M. František Kleo z Roudné; M. Matěj Michael; Adam Mühlwenzl; M. František Hostounský; Jiří Dominik Arnold; Jan Štoc; Mikuláš František Špaček, neb Sturnetius z Šturfelsu, rychtář městský; Jan Vodička, kancelista.

Sochu tu sestavili Václav Červenka, Václav Dvořák a František Hostounský.

Mistři, kteří na soše té pracovali, byli: Jan Milich, kameník; Kristián Wideman, řezbář a Martin Novák, zedník.

r. 1684 Roku 1684., dne 22. dubna, v sobotu před nedělí „Jubilate“, okolo 6. hodiny odpolední udeřil hrom do věže kostela sv. Bartoloměje, krov zapálen, ale zbořenou postranní věžkou plamen udušen jest. Nicméně celá dřevěná vazba věžní novou nahraditi se musila. Báň i s křížem zůstaly neporušeny.

Následujícího roku o vigílii sv. Vavřince, dne 9. srpna, byla již věž kostelní znova po způsobu dřívějšíu vystavěna.

Však druhého dne, totiž o slavnosti sv. Vavřince, strhl se nesmírný víchr, jenž věž tu i s makovicí a s křížem dolů svrhl, čímž na škole kostela sv. Bartoloměje veliké škody způsobil.

r. 1685 Roku 1685. dala obnovená rada plzeňská raziti stříbrné pamětní peníze na počest nejjasnějšího pána pana Václava Vojtěcha, hraběte ze Sternberka, císařského kommissáře, jenž byl do Plzně přijel rady obnovit. Na těchto penězích jest s jedné strany pohled na Plzeň s nápisem: Plnsa in Monte Viridi anno Domini MCCCCLXVII. titulo Christianissima decorata (Plzeň na Zelené hoře léta Páně 1467. počtena titulem: „Nejkřesťanštější“). Nad městem vznáší se hvězda, nad níž jest nápis: Haec aurora mihi (Tato jitřenka mně).

Na druhé straně jest znak rodu Sternberského s nápisem: „In bona stella“ (Na šťastné hvězdě), pod tím pak dedikace rady plzeňské: „Illustrissimo domino domino Venceslao Adalberto sacri romani imperii comiti a Sternberg etc. sacrae caesareae regiaeque Majestatis commissario etc. auspiciato renovatus senatus Plnsae dedicavit MDCLXXXV.

(Tři takoveto pamětní peníze jsou ve zdej. arch.).

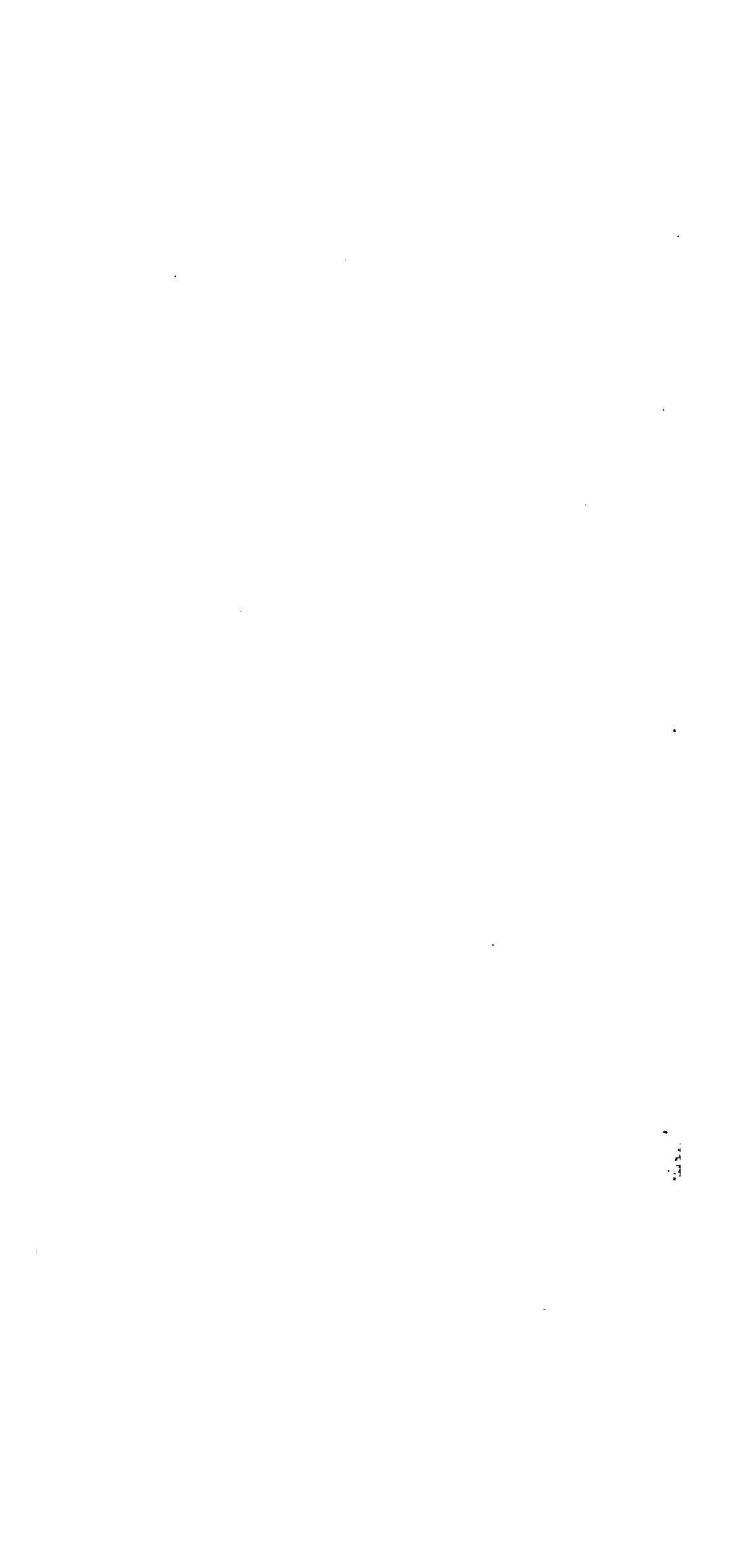
r. 1686 Roku 1686., dne 10. září, byla věž po druhé dostavěna. Toho času byl arciděkanem P. Václav Červenka z Vyžňova; primatorem a zároveň téhož času purkmistrem byl Pavel Vojtěch Martinic. Radními byli: Václav Dvořák, Cyprian Frazin, František Kleo z Roudné, Adam Mühlwenzl, Jan Vodička (spolu též radní písař), František Hostounský, Jiří Dominik Arnold, Daniel Dívíšek, Mikuláš Sturnetius a Daniel Šorta.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5708 SOUTH CAMPUS DRIVE
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3700
FAX: 773-936-3701
WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

Pamětní peníz ražený v Plzni roku 1685, a dedikovaný od obnovené rady
císařskému kommissari hraběti Václ. Vojtěchovi ze Sternberka.

Roku 1694., dne 8. listopadu, zemřel P. Jan Bartoloměj Tanner, r. 1694 rektor koleje sv. Klementa, rodák plzeňský.¹⁾

Roku 1697. obdržel sbor ostrostřelců od císaře Leopolda I. dva r. 1697 vzácné prapory. K těmto byl i list vznešeného dárce připojen, který však v čase nepříznivém přišel na zmar.

Připojujeme tuto na konec věku XVII. posloupnost arciděkanů plzeňských až do roku 1700.:

1. Jan Přeštický, kanovník u sv. Víta v Praze, stal se arciděkanem roku 1546.
2. Tomáš Bavorovský, narozen v Bavorově. Toho po několika letech kanovníci pražští k sobě povolali a do svého sboru přijali.
3. Jiří Netolický.
4. Opět Tomáš Bavorovský, který se v Plzni usadil a tu také zemřel.
5. Wolfgang Pistorius, narozen v Horšové Týně, doktor písmá sv. l. P. 1580. přišel na děkanství litoměřické chrámu kollegiálního.
6. Fabian, později odpadl k Husitům, dostal se do Prahy a tam skončil.
7. Fabian Sladovský ze Sladov, roku božského 1582. na mor zemřel. Byl jeden z desíti prvních studujících, kteří pod Edmundem Kampanem z tovaryšstva Ježíšova toho se domohli, že v pražském konviktu povstal spolek pod jménem nepoškrvněného početi nejbl. Panny. V archivu téhož konventu založena veliká kniha pamětní, která o povstání onoho spolku zprávy obsahuje zároveň s pravidly od otce Edmunda Kampana pro nový onen spolek sestavenými a rukou jeho vlastní obšírně na obložce poznámkami a glossami vysvětlenými. V téže knize jest také zlatá pečeť se známkou zlatou nepoškrvněného početi nejbl. Panny a dvoji breve apoštolské. Třž Fabian byl roku 1581. rektorem svrchujmenovaného spolku.
8. Vavřinec Kritander, rozený Lužičan, jenž později do tovaryšstva Ježíšova vstoupil.
9. Václav Albinus, který roku 1587. podržev zároveň arciděkanství v Plzni, jakožto kanovník v Praze se zdržoval a na začátku 17. století představeným kapitoly staro-boleslavské učiněn jest.
10. Bartoloměj Flaxins. Tento roku 1594. s vojskem křesťanským výpravy proti Turkům se účastnil a úřad kazatele zastáváje, všem prozvou výmluvnost milým byl. Navrátiv se přesazen byl do sboru kanovníků pražských, kde v Pánu skončil. Jsa duchaplným spisovatelem mnohými v českém jazyku tiskem vydanými knihami církev tatalskou obohatil, mezi nimiž byl výklad mše sv. při artikulu sv. a j. v.

¹⁾ Viz Zlatopisy.

11. Petr Krakovský z Horšova Týna, který brzy zemřel a v Klatovech pochován jest.
12. Pavel Pistorius, narozen v Žatci. Později jsa děkanem na Karlštejně a zároveň na Vyšehradě, zemřel, zanechav otcům tovaryšstva Ježíšova a sv. Klementa velmi vzácnou knihovnu svou.
13. Jan Sixtus z Lerchenfelsu, magister filosofie, měšťan Starého města pražského, jenž císaři Rudolfovi II. konal duchovní služby. Potom se stal prelátem v Plzni ale později v Praze se zdržoval, a konečně v Litoměřicích zemřel.
14. Jan Skultety, rodem Ruthen, byl arciděkanem roku 1606.
15. David Drahovský z Hornsteinu, narozen v Třeboni, básník znamenitý, který písně k sv. Václavu složil, jichž se v pražské diecesi užívá v breviáři. Byl on dříve v tovaryšstvu Ježíšově a při obležení Plzně Mansfeldem občany ku vytrvalosti v boji a ve víře vzbuzoval. Když bylo město dobyto, od nepřátel mnoho protiventství zakusil. Jsa nemocen do Prahy z Plzně se odstěhoval, aby tam dřívějšího zdraví zase nabyl. Za tím účelem opatřil jej arcibiskup beneficiem méně obtížným. Žil později v koleji boleslavské jsa děkanem a zemřev tam, u sv. Václava pohřben jest.
16. Bartoloměj Kuldán z Harantsberku, kanovník vyšehradský, z litoměřického děkana arciděkanem v Plzni roku 1623. učiněn jest a úřad ten šest let zastával, nemocí pak sklíčen s Plzní se rozloučil a obdržev faru ve Vejpřvicích, tam až do své smrti duchovní správu vedl.
17. Štěpán Pruchovský z Boleraz, Uher, dříve byl v řádu tovaryšstva Ježíšova, pak děkanem v Třeboni a roku 1630. přišel do Plzně, kdež zemřel 1638., dne 16. listopadu, a ve chrámě sv. Bartoloměje pohřben jest.
18. Jakub de Santo, byv dříve farářem v Domazlicích, několik let tam trval: všem jsa milým pro svou vlídnost od kanovníků pražských do Prahy povolán byl: jiz na cestu se chystal, avšak do nemoci upadl a v Plzni zemřel. Pochován jest v chrámě sv. Bartoloměje, který dal vlastním nákladem mramorem okrášlit.
19. Diviš Měsíček z Vojkova, roku 1644., dne 21. května, z děkanství chrudimského do Plzně přesazen jest a jakožto promotář apoštolský, jakož i kanovník vyšehradský a boleslavský zemřel roku 1646., dne 12. května, a pochován jest v Plzni.
20. Šebastian Zbraslavský, roku 1646., dne 20. října, jakožto kanovník pražský se rozloučil s Plzeňskými a roku 1647., dne 20. listopadu, v Praze jsa děkanem metropolitním a oficiálem, zemřel.
21. Urban František Pilecius, z dekana blatenského zároveň kanovníkem vyšehradským učiněn, žil v Plzni skoro 24 let a nábožně v Pánu zemřel roku 1671. Pohřben jest v kostele sv. Bartoloměje.
22. Jan Alexius Čapek z Vysokého Mýta. Byl dříve děkanem v Německém Brodě a roku 1671. stal se arciděkanem v Plzni. Byl spolužákem nejdůstoj. arcibiskupa pražského, Jana Bedřicha

z Valdšteina, a nejosvícenejšího biskupa královéhradeckého, Jana z Talmberku a suffragána pražského Jana Dlouhoveského a Václava Makary, kanovníka pražského, též i nejosvícenějších hrabat Václava, Norberta ze Sternberku a od roku 1658. byl také spolužákem otce Jana Tannera z tovaryšstva Ježíšova.

23. Václav Albert Červenka, roku 1681.

24. Jindřich Vilém Pecháček, roku 1690.

LÉTA PÁNĚ 1700—1799.

r. 1705

ne 5. května roku 1705. zemřel císař Leopold, a po něm nastoupil na trůn rakouský syn jeho Josef I., který byl již roku 1689. za krále německého korunován a r. 1690. za krále římského zvolen.

Roku 1705., dne 1. dubna, udělil papež Klement XI. bratrstvu sv. Barbory tu milost, že přímluvami svými, když se za některého člena jejich sloužití bude zádušní mše u oltáře sv. Barbory, získati mohou duši jeho odpustky. (List. lat. na perg. ve zdej. arch.).

r. 1708

Roku 1708., dne 29. listopadu, vydala pražská konsistoř zdejšmu arciděkanu P. Jindřichovi Vilémovi Pecháčkovi následující výsadu k užívání pontifikálii mimo město Plzeň.

Tato výsada sepsána jazykem latinským zní přeložena na jazyk český takto:

Jan Josef, z milosti boží a apoštolské stolice arcibiskup pražský, rozený legát, S. R. první z knížat, Brenner, slavného království českého primas a karlo-ferdinandské university pražské stálý kancléř.

Čtíhodnému nám v Kristu milému Jindřichu Vilémovi Pecháčkovi, arciděkanu plzeňskému a v tom okrsku vikáři našemu pozdrav v Pánu.

Jeliž, když v ponížené prosbě Tvé nám nedávno podané skroušeně jsi vyložil, že jsi se svými předchůdci, dřívějšími faráři města Plzně, později však slavnějším titulem arciděkanským počtenými, jakož i s nástupci kanovníky a právně zvolenými, mitrou již od roku 1534. dle vynesení poslanectva apoštolského počten byl, že však užívání této mitry a jiných pontifikálii tak obmezeno bylo, jakož až posud jest, tak že této milosti pouze ve farním chrámě uvnitř hradeb svrchu jmenovaného města, nikoliv mimo město užívati jsi mohl; ráčili jsme užívání mitry taktéž mimo jmenované královské město po celé arcidiecési pražské na tento čas svěřeně laskavě rozšířiti.

Vzhledem na života Tvého a mravů šlechtnost, jakož na mnohonásobné zásluhy, které jsi sobě po takovou řadu let byl získal, a ne jenom po 38 let již ve správě duchovní s potěšením a s prospěchem jsi pracoval, zvláště ale že v čas zmáhající se v celé slavné říši nouze všeobecné zvláštní důkazy lásky k bližnímu jsi jevil, mimo to, že velmi chvalitebnou píli k rozmáhání se blaha duševního lidštníků jsi vynaložil a jiné dělníky pro vinici Páně dobrým svým příkladem jsi získal, aby po příkladu Tvém činili; zajisté též že po 34. léta v službě vikáře našeho a naší arcibiskupské radě v tomto Tobě svěřeném úřadě všemožně zálost jsi učinil; zároveň přiblížejice k doporučení nejjasnějšího a nejurozenějšího knížete a pána, pána Christiana Augusta S. R. kostela kardinála, vůdce Saského a arcibiskupa Strigonského, neméně též ku skroušeně přímluvě slavného magistrátu královského města plzeňského písemně nám podané a konečně chtíce Tobě zvláštní milost prokazati za osvědčené cnosti Tvé: ovšem pro Tvou osobu pouze milostivě Tobě povolujeme, že mimo metropolitní kostel náš pražský v ostatních kostelích všech, jak regularních

tak sekulárních, jak v Praze; tak mimo Prahu v naší arcibiskupské diecési, do kterých povolán budeš, mítry, prstenu, peda, jakož i jiných pontifikálních odznaků užívati i také po mši a nešporách a matutinách i jiných službách božích požehnání lidsu v kostele přítomnému udíliti můžeš.

Kdybychom však my, neb jiný zástupce stolice apoštolské, nuntius, neb legát do latere přítomní byli, neodílej požehnání dříve, dokud bys, pokloniv se před ním, ney zmu nevdal a svolení k tomu neobdržel.

Na důkaz víry a platnosti této listiny podepsali jsme ji vlastnoručně a svou rukou počet jsme na ni vtisknouti poručili.

V Praze, v residenci naší arcibiskupské, dne 29. listopadu, roku 1708.

J. Josef m. p.

František Ignác Zumzanda ze Sandberku,
kanclér.

Roku 1709., dne 15. července, potvrdil císař Josef I. artikuler. 1709
ovčáckého spolku v Plzni. (Listina, sepsaná jazykem českým, jest ve zdej. arch.).

Roku 1711., dne 17. dubna, zemřel císař Josef I. neštovicemi. Jsa r. 1711
vladařem osvíceným a dobrotivým, počínal si rázně a spravedlivě, obmezil moc jezuitův, učinil uherským a slezským protestantům koncesse, stavu selskému spůsobil mnohé úlevy, založil státní banku, kterou však dlouho nepřečkal, pak akademii pěkných umění ve Vídni a j. Vladařství po něm nastoupil bratr jeho, Karel VI.

Roku 1711. panna Eleonora Magdalena Terezie, hraběnka po Vra-
tislavovi z Mitrovic, která v Starém městě pražském v klášteře sv. Anny
již 35 let po učiněné professi strávila, přijela s třemi pannami svými
klášterními a s jednou nemocnou sestrou téhož konventu, též s jednou
kandidátkou a s dvěma sloužícími pannami do Plzně a zde pět domů
ohnem spálených skoupila, by klášter i kostel ku cti sv. Anny a Rozy
Límánské založila. Místo to koupeno dne 14. listopadu 1711. za 3650 zř.

Roku 1712., dne 22. února, počaly se ke klášteru tomu základy r. 1712
kopati a dne 20. dubna téhož roku byl základní kámen položen.

Roku 1713., dne 12. května, potvrdil císař Karel VI. v Laxen-r. 1713
burku Plzeňanům všecky zlaté bully a nadace od předkův dané a ještě
tuto novou k nim přidal: poněvadž se stalo, že mnozí světští lidé statky
své ke kostelům odkazajíce, je k věčné hypotece podrobili a tím roz-
ličné překážky v obchodu, koupi a prodeji těch statků spůsobili, usta-
novil, aby napotom všeliké grunty měšťanů plzeňských nejinač ke kostelům
leč s vyhrazením práva, aby zpět vykoupeny býti mohly, se dály.

(Privilegia tato obsažena jsou v knize červeně vázané o 104. listech na perg.
ve zdej. arch.).

Roku 1713., dne 12. května, vyhověno císařským dekretem žádosti
Plzeňských, aby měšťané a synové plzeňští, kdyby nějaký císařský úřad
v Plzni se vyskytl, když k němu schopní jsou, před cizími přednost měli.

Žádost Plzeňských vyřízena byla v tento rozum:

Gmemem a na Místě Jeho Milosti Czysarzské též w Germanij, Španělského,
Uherského a Českého krále, Pána, Pána nás wsech Neymilostiwějšího; Slawátym
Pargkmistru, Koussolům a Czelé Obczy, královského a kragského Wěrného Místa
Plznie, tuto Milostiwie se oznamuju: Neywěsse Podotknutá Jeho Milost Czysarzská
z Královská, Ráčzila Sobie tu od njch použení a pokorně uctiněnou žádost, aby
Míšťané a Synové gich, když appertura negakého Weybíercestwéj Czysarzského,
z grom podobný giny Anrzad w Plzuj se vyskytne, przed ginyimi Przespolajimi,

pokudžby schopnost dostatečná k takové funkci, neb službie se při nich shledala, užívání byli, poníženie předněti a referirovatj dáj; A jakoz Geho Milost Czynarszská a Královská Neymilostiwięj poznatj Ráczila, zie rzczené Miesto Plzeň z ohledu své stále wiernosti, a mnohé jiné zasloužilostj, též aby Onj Miesztané Plzensstí, a Potomczý gich, k dálsj continuati a setrwánj týchž Zásloh swých tím wietsj podněti a przicinnu mjtí mohlj, té žádané Milostj auczastna býti zasloužilj, Proczéž Czastokráte Neywegss gmenovaná Geho Milost Czynarszská a Královská, gich Supplikugicznych pokorné žádostj, Neymilostiwięj Swolyti náchilna beyti Ráčj. Czo se pak Rzezników a Sladowników dotýče, aby gim obaum ty w Létu Sssetnácztistym propúgezené nad ginssi Miesztané Cztyry Wárky, na dwie Wárky, tak gako ginj Miesztané a Rzemielniczy Piwa warzj, reducirowané byl; Ráčj Geho Czynarszská a Královská Milost stranám za taň Prziczinou, na porząd Práva poukazowati; Gakož y czo dálsj gich neyponjzenięssj žádosti se tkne, by ex fundo z toho, na fortificati menssjo Miesta Pražského a Hraneczného Miesta Chba, swoleného sniemownjho Quantum gim Plzenským k dostawenj té, giž w temž Miestie Plznej zaczaté fortifikaczy, gedno skrowné Quantum, totižto Pár Tisycz Zlatých Reynských každorocznie dawáno bylo; Ráčila Weyss dotknutá Geho Czynarszská a Královská Milost, ten, z strany takové mjnieni fortifikati wyhotoweney Abrys, Swy Czynarszské dworské Wogenské Raddie, tak aby gesstie skrze gedného, neb druhého zbiehlého Ingenira wyssetrzen a appribirowán byl, propúgezi nepominauce dalej, po stále takowým wyssetrzenj, w tom Swau Neymilostiwięssj Wály wygewitj; Czož gim k wiadomostj též potlosseni gich a djtek gegich se tuto notificeiruge, Zústawagicze dalegicz Geho Milost Czynarszská a Královská gim a Czelé Obczy Wierného Miesta Plznie Czynarszskou a Královskou Milostj naklonienu; Decretum per Imperatorium Regiumque Majestatem, in Consilio Bohemico Aulico Luxemburgi, die 12. Mensis Maij, Anno Domini 1713.

Leopold Hrabie Schlick m. p.

B. Wzl. Schwalbenfeld m. p.

r. 1714 Roku 1714., dne 31. července, když klášter a kostel sv. Anny a Rozy byl dostavěn, byly ony panny, které roku 1711. do Plzně k založení kláštera přišly a prozatím v Tropovském domě bydlely, od arciděkana P. Jana Mezlického do tohoto nově vystavěného kláštera uvedeny.

V kostele téhož kláštera nacházelo se devět pěkných oltářův: první, velký, sv. Anny; nad ním nahoře obraz sv. Rozy Límánské; druhý panny Marie Růženecké; třetí sv. Dominika; čtvrtý sv. Josefa; pátý sv. Jana Nepomuckého; šestý sv. Františka de Pauly; sedmý sv. Anežky; osmý sv. Kateřiny a devátý sv. Aloisia z tovaryšstva Ježíšova.

Klášter stavěl Jakub Auguston, stavitelský mistr, měšťan a starší obce města Plzně. Stavba stála 38.000 zl.

Roku 1714., dne 29. listopadu, následkem slibu slavného magistrátu a na poděkování Pánu Bohu za odvrácení morové rány postaveny byly zase na náměstí nové tři sochy: první sv. Františka Xaverského, druhá sv. Petra z Alkandry a třetí sv. P. Barbory. Pak v neděli, dne 2. prosince, konala se processí po náměstí k ozdobeným těch svatých sochám. Tohoto průvodu jak velebný konvent dominikánský, tak také františkánský se účastnil.

Nadjmenované tři sochy od P. arciděkana Jana Václava Mezlického posvěceny byly. Slavnost tohoto svěcení uzavřena byla hitaní loretánskou a „Te Deum laudamus“.

r. 1715 Roku 1715., dne 6. srpna, v noci byla krádež v kostele sv. Bartoloměje spáchána. Zloděj ukradl všechny klenoty ze sochy Panny Marie

sekulárních, jak v Praze; tak mimo Prahu v naší arcibiskupské diecési, do
rých povolán budeš, mitry, prstenu, peda, jakož i jiných pontifikálních odznaků
ati i také po mě a nešporách a matutínách i jiných službách božích požehnaní
v kostele přítomnému udíleti můžeš.

Kdybychom však my, neb jiný zástupce stolice apoštolské, nuntius, neb legát
latarsé přítomni byli, neudílej požehnaní dříve, dokud bys, pokloniv se před ním,
s ním nevezdal a svolení k tomu neobdržel.

Na důkaz víry a platnosti této listiny podepsali jsme ji vlastnoručně a svou
kou pečet jsme na ni vtisknouti poručili.

V Praze, v resideni naší arcibiskupské, dne 29. listopadu, roku 1708.

J. Josef m. p.

František Ignác Zumzanda ze Sandberku,
kancléř.

Roku 1709, dne 15. července, potvrdil císař Josef I. artikule r. 1709
čáckého spolku v Plzni. (Listina, sepsaná jazykem českým, jest ve zdej. arch.).

Roku 1711, dne 17. dubna, zemřel císař Josef I. neštovicemi. Jsa r. 1711
darem osvíceným a dobrotivým, počínal si rázně a spravedlivě, obmezil
e jezuitův, učinil uherským a slezským protestantům koncesse, stavu
skému způsobil mnohé úlevy, založil státní banku, kterou však dlouho
očekal, pak akademii pěkných umění ve Vídni a j. Vládarství po
u nastoupil bratr jeho, Karel VI.

Roku 1711, panna Eleonora Magdalena Terezie, hraběnka po Vra-
lavovi z Mitrovic, která v Starém městě pražském v klášteře sv. Anny
35 let po učiněné professi strávila, přijela s třemi pannami svými
sterními a s jednou nemocnou sestrou téhož konventu, též s jednou
uhádkou a s dvěma sloužícími pannami do Plzně a zde pět domů
nem spálených skupila, by klášter i kostel ku cti sv. Anny a Rozy
šanské založila. Místo to koupeno dne 14. listopadu 1711. za 3650 zl.

Roku 1712, dne 22. února, počaly se ke klášteru tomu základy r. 1712
spati a dne 20. dubna téhož roku byl základní kámen položen.

Roku 1713, dne 12. května, potvrdil císař Karel VI. v Laxen-r. 1713
čarů Plzeňanům vsecky zlaté bully a nadace od předkův dané a ještě
na novou k nim přidal: poněvadž se stalo, že mnozí svěští lidé statky
ke kostelům odkazující, je k věčné hypotece podrobili a tím roz-
hodně překážky v obchodu, koupi a prodeji těch statků způsobili, usta-
nili, aby napotom všeliké grunty měšťanů plzeňských nejinač ke kostelům
a vyhrazením práva, aby zpět vykoupeny býti mohly, se daly.

(Privilegia tato obsažena jsou v knize červeně vázané o 104. listech na perg-
m. v zdej. arch.).

Roku 1713, dne 12. května, vyhověno císařským dekretem žádosti
Plzeňských, aby měšťané a synové plzeňští, kdyby nějaký císařský úrad
k němu se vyskytl, když k němu schopni jsou, před cizími přednost měli.

Žádost Plzeňských vyřízena byla v tento rozum:

Commem a na Místě Geho Milosti Cysarzske tež w Germanij, Španělského,
Ceskeho a Českého krále, Pána, Pána nás wsech Nemilostiwiegssjho; Slowůtym
Konszelům a Czelé Obrzy, králowského a kragského Werného Miesta
na Místě Geho Milosti se oznamuje: Neywegse Podotknutá Geho Milost Cysarzska
Ráczila Sobie tu od njch poníženie a pokornie nezinienu žadost, aby
synowé gich, když appetura niegakeho Weybierczstw Cysarzskeho,
Anzrad w Plzaj se wyskytne, przed ginými Przespolnými,

pokudžby schopnosť dostatečná k takové funkci, neb službie se při njch sledala, užívání byli, ponižení předněti a referirovatj dáj; A jakoz Geho Milost Cysarzska a Královská Neymilostiwegj poznatj Ráczila, zle rzczené Miesto Plzeň z ohledu své stálé wičnosti, a mnohé jiné zasloužilostj, též aby Onj Miesťané Plzenssti, a Potomeczj gich, k dälssj continuati a setrwánj týchž Zásloh swých tím wietssj podnik a przicinu mji mohlj, té žádané Milostj auczastna býti zasloužilj, Proczež Czastokráte Neywegss gmenovaná Geho Milost Cysarzska a Královská, gich Supplikuciznych pokorné žádostj, Neymilostiwegj Swolyti náchlina beyti Ráczj. Czo se pak Rzeznikůw a Sladownikůw dotýče, aby jim obaum ty w Létu Ssestnácztistým propúgczené nad ginssi Miesťané Cztyry Wárky, na dwie Wárky, tak gako jinj Miesťané a Rzemelniczy Piwa warzj, reducfrowané byl; Ráczj Geho Cysarzska a Královská Milost stranám za tauž Przicinou, na porzad Práva poukazowati; Gakož y czo dälssj gich neyponjzeniegssj žádosti se tkne, by ex fundo z toho, na fortificati menssjho Miesta Pražského a Iraneczného Miesta Chba, swoleného sniemownjho Quantum gim Plzenským k dostawenj té, giž w temž Miestie Plznj zaczaté fortifikaczy, gedno skrowné Quantum, totižto Pár Tisycz Zlatých Reynských každorocznie dawáno bylo; Ráczila Weyss dotknutá Geho Cysarzska a Královská Milost, ten, z strany takové mjnieni fortifikati wyhotoweney Abrya, Swy Cysarzske dworské Wogenské Raddie, tak aby gesstie skrze gednoho, neb druhého zbliehlého Ingenira wyssetzen a appribirowán byl, propúgcziti nepominauce dalegj, po stálem takowým wyssetzenj, w tom Swan Neymilostiwegssj Wúly wygewitj; Czož gim k wiadomostj též potieseni gich a djtek gegich se tuto notificiruge. Zústawagicze dálegicz Geho Milost Cysarzska a Královská gim a Czelé Obczy Wierného Miesta Plznie Cysarzska a Královskou Milostj naklouienu; Decretum per Imperatorium Regiumque Majestatem, in Consilio Bohemico Aulico Laxemburgi, die 12. Mensis Maij, Anno Domini 1713.

Leopold Hrabie Schlick m. p.

B. Wzl. Schwalbenfeld m. p.

r. 1714 Roku 1714., dne 31. července, když klášter a kostel sv. Anny a Rozy byl dostavěn, byly ony panny, které roku 1711. do Plzně k založení kláštera přišly a prozatím v Tropovském domě bydlely, od arciděkana P. Jana Mezlického do tohoto nově vystavěného kláštera uvedeny.

V kostele téhož kláštera nacházelo se devět pěkných oltářův: první, velký, sv. Anny; nad ním nahore obraz sv. Rozy Limánské; druhý panny Marie Řízené; třetí sv. Dominika; čtvrtý sv. Josefa; pátý sv. Jana Nepomuckého; šestý sv. Františka de Pauly; sedmý sv. Anežky; osmý sv. Kateřiny a devátý sv. Aloisia z tovaryšstva Ježíšova.

Klášter stavěl Jakub Auguston, stavitelský mistr, měšťan a starosta obce města Plzně. Stavba stála 38.000 zl.

Roku 1714., dne 29. listopadu, následkem slibu slavného magistrátu a na poděkování Pánu Bohu za odvrácení morové rány postaveny byly zase na náměstí nové tři sochy: první sv. Františka Xaverského, druhá sv. Petra z Alkandry a třetí sv. P. Barbory. Pak v neděli, dne 2. prosince, konala se processí po náměstí k ozdobeným těch svatých sochám. Tohoto průvodu jak velebný konvent dominikánský, tak také františkánský se účastnil.

Nadjiomenované tři sochy od P. arciděkana Jana Václava Mezlického posvěceny byly. Slavnost tohoto svěcení uzavřena byla litaní loretánskými „Te Deum laudamus“.

r. 1715 Roku 1715., dne 6. srpna, v noci byla krádež v kostele sv. Barbory lomeje spáchána. Zloděj ukradl všechny klenoty ze sochy Panny Marie.

Prasidnie a Negprwe magj Pana Boha Wssemohauczyho; przed Ozima myti, zebo se bati, zebo Swate Przikazani zachowawati, a do Chramu Panie k sluzbam Bozho, tez k poslanchani slowa Bozho, radj choditi; Prii tom, Pana Otcze, Panj Matku, i Czeladku gich wsseczkuu, y Samy sebe po Werzsstatech y po prochazkach, a kdez se kolyw k ginym dobrym Lidem nahodj, Magj w nalezite Uctiwostj miji, a drzetj, tak aby, wydaucze ginj Lidé ge to czinitj, tez gim czinili a ge tez také w ucziwostj mieli.

Za Druhé do Laznj we dwanch Nedielch porzad zbichlych (ndielagicze negprwe Mystru swemu czo nalezj) w 19. Hodin Czeských magj choditi, a tu na mistie ucziwostj, wssestrnie, bez krziku a pokoguc se chowati; a prii tom, pokudz by se tu Jakz Wyssj osoba natrefila, kdehy kolyw ta sedietj chtiel, toho mista gi przati magj; Kdyby se pak gednoho tyhodne dwa Swatky trefily, tehdy ta schuzka do giedho Casu odlozena byti má.

Za trzetj. Kdyby Towaryss na Hospodu ku kazde porzadnosti neprzissel, ten giestj gedem Malý Gross Pokuty dati ma, a prii tom y za Rzad zaplatiti postinuen gest.

Za Cztwrté. Kdyby Towaryss do Laznj neprzissel skrze wiecz, a wyrzizenj hospodárze a Mystra swého, a nebo skrze wyrzizenj dulezite weczy swé, pokudz by ale swag Peniz dal, neni mu zabranieno.

Za Pate. Kdyby Towaryss s druhym towaryssem hrál o penize w karty a nebo w kostky, a gedno nebo druhe z tiech ze Stolu shodil, a ginj towaryss to sebral, a na Stul položil, ten a takowj o gedem byteg Gross pokutowan byti má, wssak at se nedomniwa, ze ho tim odbyl, ale podle uznanj towaryssuw trestan byti má.

Za Sseste. Kdyby Towaryss s Towaryssem hrál, a w té hrze se pohodlj, aneb gakkolýwicz ginym obyčzegem gedem druhému za klam dal, ten má gedem tegleg Gross pokuty sloziti, wssak ale at nesmeissl to tim odbyti, anobrz od towaryssuw dle gich zdanj Pokutowanj ten a takowj oczekawati má.

Za Sedmé. Kdyby towaryss niczeho Nerzadného a nechwalitebneho se dopustil, a nebo od gnych widiel, ze by to proti Panu Bohu a dobrým mrawim czelilo, takowj má w pokogným Mistie pokutowan byti.

Za Osmé. Towaryss mage aumysl wandrowati, ten a takowj Mystru swému tegden naprzed wiedzeti datj powynuen gest. Který by toho neuczinił a wedle toho porzadku se nezachoval, ten sobie sam Rzemeso skládá; Kdyby pak ale towarysse pilna a potreba byla wandrowati, a On toho dostateczné dokázal, a tudj Gemu Mystr w tom powolenj dal; Tak tehdy ten towaryss máze bez přezekážky wandrowati.

Za Dewáté. Przed Bozima Hody a przed Jarmarkem na Trzi nediele nemá žádnj wandrowati; Jakoz y tu Nediely po Bozich Hodech a po Jarmarce žádnj z díla odcházeti nemá.

Za Desaté. Kdyby towaryss Mystru swému aneb ginému czo dluzen zústal, a neumluvil-li by se s nim o to do giestho casu, ale s tim tak odwandrowal, tehdy kazdj takowj we Cztirech Nedielch porzad zbichlych prii Porzadku oznamowan, aneb List po niem psán a wyslán hýti má.

Za Gedenácté. Kdyby towaryss swýwolnie zahálky se dopustil, ten kazdj od Panuw Starssich trestan bude; paklyby 2 neb 3 zaháleli, tiem Rzemeso zapowiedieno bude.

Za Dwanácté. Co se dotyce Lehkomyslých, s nimj nicz cziniti nemáte, ani w gidle, ani w pytj, budto ze by pocztu dal, aneb tu přes noc obýwal, kde by obýwati oemiel; Kdyby pak na koho z was to zwiedieno bylo, ten a takowj towaryss mezy Nami žádného Fedrunku myti nemá.

Na Potwizení toho Wsseho Peczef Czechowni a porzadku Nasseho k tomuto Lysu a Artikulám przitisknautj gsme dalj; Gehoz gest Datum w Královeském a Kragsském Miestie Plzuj za casu Starssich Nas Czechmystruw níze Psaných, dne 3. Febrewarij, Letha od Narozenj Panie, 1720.

L. S.

Jakub Hawlik m. p., Přednj starssj.

Wacław Domjnyk Bregl,
druhý starssj.

Frantz Pfening m. p.
der dritter Eltester.

Roku 1724, dne 24. kwétna, byla trhoví smlouva na koupí statku r. 1724 „Brádka“ neb „Zámečku“ se vsi Bukovcem, mezi rytířem Františkem Jachimem z Harnachů a obcí plzenskou (jakožto kupující) uzavřena i polepsána.

Obec vyplatila za tento statek 45.000 zl. a smlouvu (psanou německým jazykem) podepsali mimo prodávajícího se strany obce: Frant. Hana, purkmistr a František Mates Mestl, primator. Radní: František Stehlík z Čenkova a Treustettu, Václav Antonín Drahekoupil, Augustín Vodička, Antonín Ignáz Mühlwenzl, František Lechner, Václav Martinetz, František Kolumban a Jan Greynar. Jan Václav Stehlík z Čenkova a Treustettu, syndikus. Jan Antonín Kronraff, městský rychtář. Obecní starší: Jan Antonín Halaš, František Poutka, Jan Antonín Zahurský.

Zajímavá jsou některá vydání, vyňatá z obecních účtů toho roku, která se týkají tohoto koupeného statku a sice pod rubrikou: „Outraty v pojiždkách“. Byvše V. P., primator, spolu s P. P. radními na visitaci statku Hrádku pozvaní P. Harnacha a Steinbacha k obědu do hospody Doubravské; za týž oběd outraty vzešlé 3 zl. 10 kr.

Při datum „Juni“ dle starobylého obyčeje pro uctění (vzácných) P. P. radních, J. M. P. preláta a farářů, též p. Harnacha a jiné sloužící při přejímání nově koupeného Hrádku outraty vzešlé 17 zl. 10 kr.

Při přejímání koupeného Hrádku a slibování poddaným společně darováno 1 sud piva. Item pro p. forsta 1 vědro.

Při datum 25. listopadu dle starobylého způsobu pro uctění Vzt. P. P. radních a jiných sloužících při obyčejném počtě ovčím v čase sv. Václavském, na statku hrádeckém outraty vzešlé 15 zl. 40 kr.

Poněvadž pivovár v Hrádku již chatrný byl, dal jej magistrát ještě téhož roku rozbourati.

Roku 1724. vedli se obecní účty ještě v českém jazyku.

Rok úřední počínal prvním lednem a vždycky po dvou měsících uzavřena byla tak nazvaná „cedule dvouměsíčná peněžítá na příjem a vydání“.

Příjmy byly malé, naproti tomu také malá vydání. Z roku 1723. bylo na penězích jakožto příjem pro r. 1724. přeneseno 1517 zl. 2³/₄ kr. a koncem roku 1724. zůstalo v hotovosti na penězích 1908 zl. 49-3³/₄ kr.

Klademe zde některé vyňatky z tehdejších účtův: úředník hospodářský měl ¼ letní služby 45 zl., písař obilní 16 zl. 30 kr., polesný 12 zl. 30 kr., úřední sluha 4 zl. 30 kr., mimo obilní deputát, ježž úředníci od obce dostávali.

Sud piva stál 7 zl. Várka piva obsahovala 11 sudův a platilo se za boletu k vaření 10 zl.

Sladovníci obdrželi mzdy 1 zl. 45 kr.; od mletí sladu a vozkovi 1 zl. 12 kr.; bednáři za požahování sudův 3 zl. 48 kr.; spiláci 2 zl. 40 kr.

Pod rubrikou „Rozdílne vydání“: J. M. Panu Obristovi Golden-Tiefenan od slavného regt. Herbersteinského, který zde kvartírem leží, jakožto na den jeho narození slavnosti sv. Petra a Pavla darovány: sud piva, 2 skopce, 10 liber másla, 2 kapouny, 6 hus, 6 kachen a 6 kuřat. Na poutě klatovskou a svatohorskou 4 kapouny a 12 kuřat.¹⁾

Obec plzeňská měla téhož času tyto panské dvory ve vlastní správě: dvůr v Doubravce, Habrové, Smečicích, Horomyslicích, Ejpovicích, Bukšicích, Božkové a Doudleveci, pak toho roku přikoupený dvůr Hrádek.

¹⁾ Tehdáž jezdivali na takové pouti vždycky dva radní s sebou.

Na zelený čtvrtek odváděly tyto dvory beránky na dary velikonoční a sice dvůr doubravský 33 kusů, habrovský 17, smečický 13, horomyslický 6, bukšický 8, doudlevecký 12, mimo jinou drůbež.

Šafář se šafátkou měli měsíčné mzdy na penězích	1	zl.	45	kr.
pacholek (měsíčné na penězích)	1	"	45	"
pohunek	1	"	—	"
pádvořník	1	"	15	"
kravař	1	"	—	"
sviňák	—	"	37 1/2	"
děvečka	—	"	45	"

Chase neb čeládce dávalo se závdavku na novou službu 7 kr. obyčejně o novém roce.

Ceny dobytka a drůbeže téhož času byly:

1 dojná kráva za	8	zl.	—	kr.
1 jalovice	8	"	—	"
1 ovce (brakyně)	—	"	36	"
1 beránek	—	"	24	"
1 kapoun	—	"	10	"
1 kuře	—	"	5	"
1 kačna	—	"	6	"
1 husa	—	"	12	"
1 žejdlík medu	—	"	8	"

Roku 1726. v měsíci dubnu zbourány a odstraněny byly krámce, r. 1726 zámečnický, ostruhařský, puškařský a cvokařský, které okolo chrámu sv. Bartoloměje na proti prelátství od obecné apatiky neb zvonictví až ke škole vystavěny byly, a na místě nich hřbitov novou zdí obehnán a vystavěn jest, jakož i dvě nové kostnice.

Roku 1729., dne 29. září, po sv. Václavě na den sv. Michala, r. 1729 archanděla ráno přede dnem ve dvě hodiny po půl noci vyšel jest nešťastný oheň v třetí čtvrti u Ondřeje Fidláka, pekaře, v domě vulgo „Švábovském“, kdež i domy vedlejších sousedů do základů vyhořely, totiž dům 1. Štěpána Šifra, 2. Jana Pilze, 3. dům dříve Ferdinanda Khernera, toho času Valentína Hýla; 4. dům, z kterého oheň vyšel, Švábovský neb Fidlákovský; 5. Matěje Kedla, 6. Jiřího Huberta, 7. Jarolima Fochta a 8. Jana Pytlíka (jenom půl střechy).

Item ze čtvrté čtvrti: 1. dům Josefa Kozlovského, jakožto první noc v tom domě (koupeném od Václava Hány) přebývajícího; 2. Karla Zianzani, 3. nový a starý domec Jana Holýho, nyní Františka Longi; 4. dům dědicův Hartmanovských, výborně vystavěný, nyní dům pana Norberta Martínka; 5. Jiřího Somera, 6. Petra Horníčka, 7. Jana Leslera, 8. Ludvíka Franty, 9. Václava Brögla, nyní dům vdovy Listopadky; 10. Evy Suchánkovy, 11. Jana Tauna, 12. Františka Bulantka, 13. vdovy Řechovy a zadní díl domu Drahokoupilovského.

Odtud v paté čtvrti: 1. dům Anny Kašpárkové, 2. Šimona Koppa, 3. Vzde. p. Václava Martince; dům i štít skvostně vystavěný; 4. Františka Ptáka, 5. vdovy Hubertovy, jinak Pybrlovy; 6. Jiřího Abrechta, 7. Vz. p. Františka Kolumbana, velmi dobře ohnivzdornými stěmí a klenutím opatřený dům, v kterém obraz převeliký uměle malo-

vaný, představující Seneku, sošel a kterýžto dům vz. paměti urozeného a statečného vладыky p. Petra Vodičky, někdy benemeritovaného p. primatora býval; 8. dům Anny Kallové neb Šmuraviovové; 9. Jana Halíka, 10. Samuele Vernerera, 11. Jiřího Lennera, 12. Martina Procházky, 13. Václava Dubského a 14. Jana Myšky.

Odtud zase ze šesté čtvrti: 1. dům Jiřího Wurzingera, 2. Vojtěcha Trochopeusa, 3. Marie Bláhovy, 4. Antonína Kremlinga, 5. Zuzany Šenkovy; tu uhašeno bylo, a Solnice, jejížto zdi nedávno vystavěny byly, obhájena jest. Mimo to vyhořel městský špitál a od kaple sv. Václava kryt. Pak veleb. pp. dominikánův klášter, Černý klášter nazvaný; u sv. P. Markéty přenáramně veliký kostel klenutý, v kterémžto shořely varhany, před šesti lety nově vystavěné (1500 zl. toliko za práci od nich zapláceno); tyto varhany se zapálily od ratejny, ježto oheň oknem do kůru se dostal a odtud zase spadl do kostela na oltář sv. Jana, též na oltář Mladátek, a tak všecko, co v kostele bylo, i stolice, ohněm stráveno.

Od prudkosti téhož ohně zapálily se i provazy dva, které s veliké věže do kůru od dvou zvonů visely a tudy ta vysoká, krásná, špičatá věž, křidlicí pokrytá, s třemi velikými zvonky za pět tisíc zlatých také zkázu vzala.

V témž kostele stála veliká skříň, v které růženecká P. Maria, bohatě velkými růžemi a šperkem přistrojená, shořela, a též šperk jest na dva tisíce zlatých stál. Též svíce, stolice, oltáře a všecky věci, které v témž kostele byly od ohně stráveny a v nivec obráceny jsou.

Také kostel menší sv. Ducha se všemi oltáři a stolicemi v popel obrácen jest. Tu od celého kláštera střechy, sýpky, šupna, ratejna a dvě stodoly shořely. Pak se odtud oheň šříl na předměstí za Malou branu, kde vz. p. Františka Mestla, tehdejšího primatora, dvůr a dvě maštale, ovčinec, stodoly se vším obilím; vz. p. Františka Kolumbana prostranný dvůr s besidkou, dvěma stodolami a ovčincem; pak vz. p. Dominika Flatschnera veliká stodola se vším obilím; neméně vzáct. p. Antonína Mühlwenzla vysoká pěkná chalupa, šupna i s obilím, jakož taky stodola Jiřího Mühlwenzla, též stodola Jindřicha Demla; zase proti ní přes cestu stodola Linharta Prince, všecky obilím naplněné nenasyčený živel strávil a mnohé měšťany do chudoby přivedl, tak že škoda ta skrze deputované pp. kommissare od sl. úřadů král., Wydersperga a Schönaua, zřízeně shlížena a od lidí v stavení zběhlých, jakož stavitelského mistra a tesařův dle jejich dobrého svědomí prořacováno jest 496,054 zl. 31 kr. toliko zmíněných pp. měšťanův vynášela, nepočítajíc v to obrazů, nábytku, peřin, šatstva a jiných věcí. Vyjímajíce klášter vel. dominikánův a kostel sv. Markéty, které nápodobně skrze deputované pp. kommissare lustrované na 60,000 zl. škody se počítaly.

Co špitál městský také ohněm poškozený stál, při nejmenším, jak se vyšetřilo, 2000 zl. škody by sobě pokládati mohl.

Že mnoho lidí k úrazu při tom ohni přišlo, divu není, neboť mnoho světnic a komor se pobořilo a tak lidé zabiti. Ve dvoře p. Františka Mestla zabit nádenník, v domě Ferdinanda Khernera na děvečku zeď padla a do smrti ji zabila.

Zde ležící setnina od pluku Wurmbbrandtova obdržela za hašení ohně dva sudy piva.

Roku 1729. nastalo mezi křesťany pozdravení: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Odpověď: Až na věky. Amen.

Toho roku vedly se obecní účty ještě česky a v záhlaví měly nadpis: Chválen budiž Pán Ježíš Kristus. Až na věky. Amen.

Poměry byly tenkrát v Plzni takové jako v roce 1724.

Výňatek z obecních účtů r. 1729.:

NÁKLAD NA KANCELÁŘ:

1 rys kancelářského papíru celoročně	1	zl. 40	kr.
3 rysy konceptního	3	" 30	"
1 kalendář	—	" 15	"

NA PRESENTY:

svadbě vz. p. Greynera paní dcery1	skopce
" " " Martinka " "1	"
" " Václavovi Stankovi1	"
" Antonína Hamra p. sestře1	skopce a 2 kapouny.

Roku 1729., dne 6. října, po poledni okolo 1. hodiny byla vedena v městě Plzni slavná processí na hrad pražský ke cti a chvále kanonice sv. Jana Nepomuckého, na kteroužto velký náklad od magistrátu dán byl; také dva veliké stříbrné svíce ke cti a chvále téhož patrona rovnány byly (za zhotovení svíců těch obdržel p. Mauricius Kotínek z l. 24 kr.) a vážily 200 liber.

Poutníkům zdejším dáno od města: 2 skopce, 2 krůty, 3 husy, 10 kachen, 8 kapounů a 20 kuřat.

Roku 1730., dne 29. září, dominikánský klášter, jenž minulého r. 1730. ohněm strašlivým poškozen byl, zase opraven jest a do bány věžnf vložena jest následující pamětní spis:

LAUDETUR JESUS CHRISTUS. AMEN.

Sub amantissimo papa Benedicto XIII. combusta:
 Sub ex papa Clemente XII. alia debite exposita:
 Sub imperatore dei gratia Carolo VI. taliter renovata et exornata:
 Sub inclito magistratu Plsnae adjuvante restaurata atque sub patronis gratissimo concurrentibus deaurata reaedificata fuerat:
 Anno, quo praecedenti anno voracibus ignibus periverat:
 Sub vris dominisque consularibus Plsnae:
 Sub insigni viro veterocatholicae civitatis capite Francisco Mestl.
 Admodum, admodum Eximio ac benignissimo Patre Majore
 Provinciali Fratře Constantino Leminchen
 ejusdem Praedicatoris Grati. Fr. Pio Sedletzko.
 Fratře Hejns Conventus Fre. Urbano Riener.
 Praepositi Fre. Dominico Hartman, Praedicatoris.
 Fr. Ptak, Confessore Sanctimonialium.
 Fr. Jan Rauch, Concionatore Bohemico.

- Teutschmann, Saerista.
- Wiskočzil, Concionatore Germanico.
- rove, Procuratore.
- Augustino Wodičzka.
- Antonio Ignatio Mühlwenzl.

Als haben Wir resolvirt: Besagte bisher zu Tauss und Teinitz stehende Greis-Compagnie in die Königl. Stadt Glattau translociren zu lassen; Demgemäss die Königl. Herrn Kreyshaubtleuthe das weitere zu Veranstatlen wissen werden; Geben Prager Schloss, den 19. July 1731.

Item an den Hochlöbl. Landesausschuss zur nachrichtl. wissenschaft.

Roku 1732., dne 9. prosince, potvrdil císař Karel VI. artikule r. 1732 nejším řezníkům, které znějí takto:

My Karel šestý, z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožil říše v Germanii, španělský, uherský, český, též dalmatský, chorvatský a slavonský král, arcikníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže, lužický markrabě atd. oznamujeme tímto listem našim všem, že jsme od starších našich mistrů řemesla řeznického, královského města našeho Plzně, ponížené dání, abychom jim tu císařskou a královskou milost učiniti, a ty od cechu jejich svádě požívané artikule netoliko milostivě schváliti, obnoviti a potvrditi, alebrž pole takové artikule s tím od nich přiloženým additamentem z dobrotivosti Naší milosti a královské rozmnožiti ráčili, kteréžto spolu svým additamentem takto se od slova znějí:

ARTICULUS PRIMUS:

Kdybykoliv kdo cech obsylati dáti chtěl, ten povinnen bude půl kopy ihned předtím, která do pokladnice náležeti má. Byla-li by pak mezi některými rozepře, aby v té upadl, ten at půl kopy škoduje.

ARTICULUS SECUNDUS:

Kdybykoliv toho potřeba ukazovala a starší skrze mladšího mistra ostatním řezníkům by vědomí dali, by do plnosti cechu přišli a jim jistá hodina jmenována, kdybykoliv se tak nezachoval, bude povinnen jeden zlatý rejn. do pokladnice předtím, než by víko k prodeji masa spustil, lečby jeho nemoc nějakou v tou dobu činila a neb jiná důležitá příčina byla, ten má starším se omluviti.

ARTICULUS TERTIUS:

Čas nedělního též svátečního nemá žádný dobytka ani hovězího ani drobného zvířeti, leč by předně starším na vědomí dal a oni toho potřebu důležitou uvažují, tak by nařídili: aby od duchovenstva dovolení vzal, ten a takový, kterýby se tak zachoval, bude povinnen do pokladnice jeden zlatý rejn. složit, dřív než-li takové maso odprodával.

ARTICULUS QUARTUS:

Žadný at dne nedělního též svátečního s víkem spuštěným maso neprodává, ani svátek sv. Tomáše, jenž trhový den jest, pod jeden zlatý rejn. pokuty.

ARTICULUS QUINTUS:

Žadný dne nedělního ani svátečního dáleji než-li do ranní mše svaté masa prodávati nemá, což se rozumí s víkem zavřeným, lečby toho důležitá potřeba byla, takový, chtěje maso prodávati, povinnen bude k starším se ucházeti a příčinu toho prodeje jim oznámiti.

ARTICULUS SEXTUS:

Žadný, kdo má své dva krámy vlastní, sobě jiných nenajímej, kdožby měl jeden krám, tehdy také at sobě druhého nenajíma, než dobře druhý koupiti, tomu hajeno není.

ARTICULUS SEPTIMUS:

Žadný žádného učedlníka přijímati nemá, lečby listem aneb jiným hodnotným svého zplnění dle prošlých patentův zaopatřen byl a takový rok, ani toliko na jeden rok přijímati se nemá, anobrž na dvě léta atd.

ARTICULUS OCTAVUS:

Žad před víkem, kupce jinému od víka neodvolávej, pod pokutou

ARTICULUS NONUS:

Žádný na ujmu druhému v sobotu a v pondělí, dobytka přes počet od starších mistrů vysazený, tajně a bez jejich vědomí porážeti nemá, pod pokutou 1 zl. rejn.

ARTICULUS DECIMUS:

Žádnému nemá dovoleno býti na velký pátek dopoledne hovado neb drobný dobytek skolovati, ani víka k prodeji masa spouštěti, pod uvarováním pokuty od starších naň uznalé.

ARTICULUS UNDECIMUS:

Žádný dne sobotního masa, dřív náležitého sazení. Žádnému nezamlouvej, tím méně odprodávej, pod pokutou jednoho zlatého rejn.

ARTICULUS DUODECIMUS:

Žádný broukáním aneb nenáležitými slovy lidí kupující masa odbejvati nemá, nýbrž počestně a náležitě jednoho každého, co by potřeboval se tázajíc, obzvláště matrony vzácnější spíšeji fedrovati má, pod uvarováním přísného trestání.

ARTICULUS DECIMUS TERTIUS:

Jeden každý vážně a chvalitebně v krámích se chovati, následovně: lánf, oplzlosti a všelijaké roztržitosti, tak aby čeledi zlým svým příkladem pohoršení nedal, pod uvarováním přísného trestání zanechati má.

ARTICULUS DECIMUS QUARTUS:

Jeden řezník druhému ani hovézího ani drobného dobytka z platu zabiti nemá, pod uznalou pokutou, než takový od druhého spravedlivě koupiti a býti jim se nezabraňuje.

ARTICULUS DECIMUS QUINTUS:

Žádný nemá druhému ani v městě ani ve vsi dobytka smlouveného vykupovati pod ztracením téhož hovada kůže, která cechu přináležeti bude.

ARTICULUS DECIMUS SEXTUS:

Šlak aneb pořádek a počet bití od starších na tejdén uznalý a ustanovený, žádnému přebíti nesluší pod pokutou zasloužilou, lečby toho důležitá potřeba ukazovala, což s dovolením starších (kteří vždy město příhodnými masy dostatečně zaopatřiti povinni jsou) státi se může.

ARTICULUS DECIMUS SEPTIMUS:

Kdyby se komu přihodilo, což se již často stalo, že by náhodou neb velkým parnem dobytek buď veliký nebo malý se udychtil a z rukou vyjítí chtěl, ten a takový má dle možnosti okolo sebe (pokudžby naléztí mohl) svědka povolati, pakliby žádného se dovolati nemohl, může takové hovado skoliti, krev chytiti a domů sebou na ukázkou přinéstí, pokudž zapotřebí jest, též atestaci od prodáváče, že dobytek zdravý koupil, přinéstí povinnen bude, pakliby toho neučinil, takový kus k prodání folkovati se nemá.

ARTICULUS DECIMUS OCTAVUS:

Na offěry, mše sv. zádušní (což se mu vždycky skrze mladšího mistra oznámí) jeden každý pilně najíti dáti se má, pokudžby ale toho některý dobrovolně zameškal a při starších sám osobně omluvena se neučinil, má pokutu jeden zlatý rejn. složiti.

ARTICULUS DECIMUS NONUS:

Krámy masné jednoho každého čistotně býti mají, jestli že by pak některý z neopatrnivosti neb z neopatrnosti čeledína svého, neb sám takové zasmraditi dopustil, ten a takový jeden zlatý pokuty složiti povinnen bude.

ARTICULUS VIGESIMUS:

Každému věděti přísluší, aby váhy a libry spravedlivé měl, žádnému vážením masa křivdy neučinil, ano i čeledi své bedlivě dohlížel, a nic nepřehlídál, pokudžby co takového na někoho dokázáno a uzvááno bylo, ten a takový má na měsíc řemesla prázdén a kdoby se toho více dopustil, téhož do konce zbaven býti.

ARTICULUS VIGESIMUS PRIMUS:

Přijetí do plnosti cechu mistrův, učedníkův, též mistrovských synkův, žádnému o hlavní schůzky, jež v neděli smrtedlnou se držívá, folkováno býti nemá a bude svého mistra, učedníka aneb mistrovského synka povinností, dne sobotního předtím, redního staršího sobě do plnosti cechu vstoupení vyžádati.

ARTICULUS VIGESIMUS SECUNDUS:

Žádnému domácí bití mimo vepřův, co by na krámě svém prodávati chtěl, sváno býti nemá a to pod pokutou od starších uznalou.

ARTICULUS VIGESIMUS TERTIUS:

Kdebykoliv řemesla tohoto sousedům něco od dobytka zabil, a to merkujíc, y k prodeji buď na čtvrtě neb na libry přijíti mělo, bez meškání na staršího si má, též žádnému, který při pořádku přivtělen není, v krámích masných hovado štěti se nemá bez vědomosti starších.

ARTICULUS VIGESIMUS QUARTUS:

Žádný druhému čeledi odluzovati nemá pod jakoukoliv vymyšlenou věcí; jestli by se kdo toho dopustil a to naň uznáno bylo, trestání od starších neujde.

ARTICULUS VIGESIMUS QUINTUS:

Co se čeledi jednání dotýče, žádný ani z mistrův ani vdov na týden a týhodni máti nemá, ale na rok sumou jmenovitou, co by který zasloužil, projednati může.

ARTICULUS VIGESIMUS SEXTUS:

Jestli že by pak některý z mistrův tovaryši svému bez slušné příčiny od- níma dal, ten povinnen bude do času toho, do kterého u něho v službě pozů- ml, náležitě jej concentrovati, mistr pak takový náležitě od starších trestán býti má.

ARTICULUS VIGESIMUS SEPTIMUS:

Pokudžby ale tovaryš, zjednaný rok v službě, bez slušné příčiny zůstatí ne- ě, aneb odpuštění bral, nemá od žádného fedrován býti, pod pokutou naň uznalou, pak mistr bude povinnen na starší to vznésti, a co by takovému tovaryši od ěch nalezeno bylo, bude povinnen to podstoupiti.

ARTICULUS VIGESIMUS OCTAVUS:

V outerý den masopustní, komu by přes čtvrt hovada viseti zůstalo, nemoha své odprodati, ten a takový má proti té trpěle škodě právo míti, k svátkům masopustním zase znovu před jiným hovado zabíti.

ARTICULUS VIGESIMUS NONUS:

Starý mistrovských synkův má každý synek mistrovský tolik let pořad ě, jako jiný řeznický tovaryš na vandr jíti, a kdyby pak takový synek toho nevystál, nemá jemu ten vandr platen býti.

ARTICULUS TRIGESIMUS:

Kdyby se kdo do téhož pořádku přivtěliti chtěl, buď z domácích synkův neb ěch i přespolních, tak ti a taková mají hledět, dříve s krámem buď vlastním ěm se zaopatřiti a kdyby nemohli toho učiniti, žádného práva mistrov- ě pořádku užiti nemají.

ARTICULUS TRIGESIMUS PRIMUS:

Kdyby se přihodilo, že by kdo od jinul přišel a chtěl se řemeslu učiti, ten ě, kdyby se vyučil, nicméně bude tři léta pořad zběhlé na vandr jíti a takový ě, a kdyby mezi těmi třemi léty svůj čas aneb vandr nevystál, takovému ěn býti nemá.

4: Skrze tyto nařadotknuté artikule cechovné nemá těm od jeho ěké milosti prošlým veřejným patentům řemeslnickým a jiným ěkým nařazením, jak by jméno míti mohlo, derogováno, nýbrž ěno a pozorováno býti. K jejichžto starších cechmistrův i jiných ě řemesla řeznického v před oznámeném městě našem Plzui,

milostivě nakloněni jsouce, ráčili jsme s dobrým rozmyslem, jistým vědomím a s radou věrných našich milých, též mocí královskou v Čechách a jakožto dědičný a kralující král český nadepsanému cechu a pořádku řeznickému v témž městě našem Plzni takové artikule cechovní milostivě schváliti, obnoviti, rozmnožiti a potvrditi, kteréž také mocí listu a majestátu tohoto našeho královského ve všech jejich znění, položeni, punktech a klausulách schvaluje, obnovuje a potvrzujeme.

Chťice tomu konečně a to ustanovujeme, aby nadoznamený plzeňský cech a pořádek řeznický nynější i budoucí též od nás jemu prostředkem tohoto královského majestátu našeho udělené milosti pro všecky časy se těšiti, podlé nichž v něm obsažených a dílem rozmnožených artikulův cechovních se řídití a spravovati mohl a mohli; vedlé čehož všem obyvatelům a poddaným našim ze všech čtyř stavův království našeho děličného českého, zvláště pak našim královským místodržicím, též purkmistru a radě často nazvaného královského města našeho Plzně, nynějším i budoucím věrným milým, milostivě poroučeti račíme, abyste nadoznamené cechmistry i jiné mistry téhož řemesla řeznického nynější i budoucí při těch, v tomto listu našem královském zejména položených artikulech cechovních měli a neporušitelně zachovali, žádných jim v tom překážek, jak sami nečiníce, tak ani komu jinému činiti dopouštějíce, a to pod uvarováním hněvu a nemilosti naší císařské a královské, dědicův našich, budoucích králův českých i skutečného trestání, též i pokuty deset hřívěn zlata čistého, ryzého jedné polovice do královské komory naší, druhé pak do častější praveného cechu a pořádku řeznického plzeňského propadení.

Tomu na svědomí pečetí naší větší císařskou a královskou jsme k tomuto listu přivěsiti dáti ráčili.

Dán v městě našem Vídni, devátého dne měsíce prosince, léta Páně sedmnáctistého třicátého druhého, království našich římských dvacátého prvního, španělského dvacátého devátého, uherského, českého též dvacátého prvního.

Carl m. p.

Franc. Ferd. Comes Kinský m. p., Rei Bo. Sup. Cancellarius.

Ad mandatum Sacae. Cas. Regiae: Majestatis proprium.

Jozeff Hynek Stang m. p.

Ferdinand Peim m. p., Taxator.

r. 1732 Roku 1732., dne 13. prosince, potvrdil císař Karel VI. ve Vídni privileje řezníkův s následujícím obmezením:

Předně: To jim, řezníkům plzeňským, v jich naddotčených privilegiích propůjčené dovážení privativě do města Plzně a tam tolikéž privativě prodávání masa, krom toho, co se strany uzeného neb slaného masa k vlastní potřebě měšťanstva privilegium v sobě obsahuje, však bez njmy obce, a tak daleko, jakž oni řezníci plzeňští v téhož držení a užívání jsou, jim připuštěno: kdyby ale oni řezníci též město a obec s masem důstatečně nezaopatřili, následovně tam nedůstatek se ukázal, magistrátu téhož města Plzně zbráněno býti nemá, buďto skrze ustanovení jisté jemu bez toho uložiti příslušné ceny neb taxy, a ustanovujícího pořádku v zabíjení dobytka, anebo kdyby to nepostačovalo, skrze na čas povolující svobodně do města masa vození tak dlouho vstříc jíti, až by takový nedostatek napraven, a město potřebným masem skutečně zaopatřeno bylo.

Za druhé: To jim od krále Jana propůjčené právo, dle kterého i v okršku plzeňském na míli žádný jiný než plzeňští řezníci dobytek k vysekání a prodávání býti nemá, podobně jen tak daleko, jakž oni v skutečném téhož užívání a držení se vynacházejí, jim dovoleno, tolikéž

za třetí: ta v nadpravených privilegiích jim, řezníkům plzeňským, ve věcech řemesla se dotýkajících propůjčená kognice, neb uznání, a trestání dle toho v generálních řemeslnických patentech obsaženého osmého artikulu neb článku zcela a nejináče rozuměna býti má, jakož i

za čtvrté: v přijímání k řemeslu ne tak, jak oni řezníci to od císaře Ferdinanda prvního tomuz řeznickému plzeňskému pořádku propůjčené nadání vykládají chtějí, pokračováno, nýbrž všechny plzeňské měšťánské děti, ať by mistrovskou vdovův aneb dcerův k manželství sobě pojaly, neb ne, bez rozdílu k řemeslu a právu mistrovskému na všechnen způsob připuštěny býti mají.

Posledně: Tuto naši nejmilostivější konfirmaci naddotčeným způsobem a tak daleko sice, jak oni řezníci plzeňští v držení a užívání těch v ní se vynacházejících privilegií a nadání jsou, a takové proti našim nynějším i budoucím zemským ustanovením nečelí, nám také a regalium našim královským, též i jiného žádného k njmž a stenění se nevztahují, branou a rozuměnou míti chceme.

Roku 1732., dne 15. prosince, nastoupil P. Antonín Hlaváč místo arciděkanské v Plzni.

Roku 1735., dne 19. července, po skončené válce, kterou vedlo Rakousko a Rusko se strany jedné a Francouzsko a Španělsko se strany druhé za příčinou dosazení krále na trůn polský, přibyla ruská armáda k Plzni a tábořila tu od 19.—20. července okolo města.

Z jedné konsignace na dodávání soli od obce pro tuto armádu vysvitá, kteří generálové a jaké pluky ruské zde byly, totiž: Generálové: hrabě Kayth, pak Bachmotech. Generální chefové: Laossij, pak Bieron, Plukové: moskevský, trogický, novogrodský, baronský, kyjevský, skopský, archandělský a kaporský.

Tyto pluky vyfasovaly 48 soudků soli.

Roku 1736. v měsíci dubnu vydány byly z císařské kanceláře ve Vídni instrukce pro město Plzeň a sice: quo ad æconomicum, politicum a judiciale.

Uvádějí se zde některé články z těchto předpisů v původním znění:

INSTRUCTION

FÜR DIE GETREUE KÖNIGLICHE KREYSS-STADT PILSEN:

AD RUBRICAM DEREN REYSUMKOSTEN ODER LIEFER-GELDER.

§. 119.

Wann der Magistrat befindete, dass ein Magistratualis in anliegenheit der Stadt oder der Gemeinde über Land zu schicken seye, undt über eine oder mehrere Nächte auszubleiben hätte, da werden einem derley Verabschickenden Raths-Glied an Liefer-Gelder exclusive der gelegenheit Täglich a „2 fl.“ passiret, und der Magistrat nicht sothane Verschickung dem Directorio, umb damit Selbstes so wohl die gelegenheit bestelle, als auch die Liefer-Gelder verabfolge, kund machen, das Directorium so dann sothane Verschickung mit annectirter ursach in dem Prothocollo, undt Conferenz-Manuali Vermerken, nicht minder diese aussgab durch den Rendtschreiber Sub Sua Rubrica Verrechnen lassen, annebenst beflissen seyn, die gelegenheit auf das genaueste zu besorgen. Sollte aber der Magistratualis über eine nacht nicht ausbleiben, so hat er nur die helffte obiger Liefergelder nemlich 1 fl. zu empfangen, auch sonsten mehrere Tage als nöthig nicht zuzubringen.

§. 120.

Wann die Directoriales auf die Landgütter zu Verschicken seyndt, so wird dem Magistratuali Vor jedes Mittagmahl, undt auch für ein jedes Nachtmahl zu 45 kr. herentgegen dem aus den Gemein Eltesten, undt auss der Gemeinde für jede Mahlzeit zu 30 kr. gegeben, undt wegen derley aussgaben die Vermerck- undt Verrechnung tenore Vorgehenden Paragraphi observiret werden, jedoch sollen die Directoriales mit denen Esculentis, dann dem Trunck sich selbstn umb Ihr baares wecht versorgen, undt niemanden mit nichten beschwähren.

AD RUBRICAM DER RATHS-RENOVATION. UND BEWIRTHUNG DEREN DURCH PASSIRENDEN VORNEHMEN GÄSTEN.

§. 121.

ur diese passus ad Politicum gehören, so ist deme ungeacht, weillen in deren aussgaben in das æconomicum einlauffen, der notturfft gewesen, hierorts die aregung zu thuen.

§. 122.

Renovationibus Magistratus, zu welcher zeit die Konigliche Herren anderen Gästen bewirtheet werden der Magistratus in corpore die

Veranstaltung wegen der bewirthung fürkehren, jedoch nicht eine grössere provision als die notturfft erfordert Veranlassen, so dann einen ex Magistratualibus, den andern aber ex gremio Directoriali zur obsicht bestellen, und selbte dahin instruiren, damit über das bereits Veranstaltete nicht mehrers herbey geschaffet; undt in ipso actu renovationis von denen Comestibilibus nichts Verschwendet, undt ausser des Hauses getragen werde. Nach Vollbrachter Renovation sollen, so bald es möglich, die bestellte Deputirte eine Specification alldesjenigen, was bey erwehnter Raths-Renovation aufgegangen und verzehret worden, dem Magistratui ad approbandum exhibiren, undt der Magistrat solch approbirte dem Wirtschafts-Directio zustellen, jenes aber diese aussgaben Sub Sua Rubrica behörig Vorrechnen lassen.

§. 123.

Die Bewirthung deren anhero nach Pilsen ankommenden oder durchreysenden Hohen Gäste betreffend, bleibet selbtes, damit nemlichen die Beehrung pro qualitate personarum geschehe, bei dem von alters hero üblichen modo, damit aber ein solches unverschwenderisch geschehe, da wirdt der Ambtirende Bürgermeister mit dem Preside Directorii zusammen treten, die geschehen sollende Bewirthung disponiren, so dann einen oder zwey ex Directorialibus hiernach instruiren, einfolglich zur obsicht auf gotbane Spesirung bestellen, nach Vollbringung dessen, hat der Deputatus eine Specification über das Verzehrte dem Consuli et Præsidi ad approbandum zu überreichen, sodann dem Directorio zur Richtigmach- und Verausgabung beyzustellen;

Undt weillen

§. 124.

bishero gebräuchlich gewesen, zu denen Heyligen Oster- und Weinachtsferien einigen Dicasterial-Officianten, ein Kuchel-Regale zu machen, als hat es auch derley (jedoch damit ein solches moderate geschehe undt alles gebührend verrechnet werde) das ferner bewenden.

AD RUBRICAM DEREN ÖFFENTLICHEN SOLLENNITÄT, ALS AN IHRO KAYSER- UND KÖNIGLICHEN MAYESTÄT HOHEN NAIMENSTAG, DANN DEM SO GENANDTEN NEUEN FEYERTAG, UND IN FESTO EPIPHANIE.

§. 125.

An dem Festtag Ihrer Kayser- und Königlichen Mayestätt des allergnädigsten Landes-Fürsten überkommt der Primator Vermög alter gewohnheit 2 fl. undt Ein jeder Raths-Verwandte 1 fl. nicht minder.

Secundo: an dem so genandten Neuen Feyertag. Vor welchen Tag auf dem Rathhaus eine Festivität in perpetuum memoriam wegen entsetzung der Stadt Pilsen, mittelst einer haltend n Oration celebriret, ipsissimo die aber Von der Jugend ein aufzug mit formirung einer Compagnie gehalten wirdt, werden Von altershero die anwesende Vornehmen Gästen mit einem mässigen Trunck Wein bewirter, undt dem Primatori ebenmahlen 2 fl. herentgegen den Magistratualibus zu 1 fl. dem Hauptmann dieser Compagnie aber das in der Besoldungs- und Deputatstabella enthalten passiret, gleichergestalten

Tertio: Hat Vermög alten gebrauches, an dem Fest deren Heyligen drey Königen der hiesige Ertz-Dechant, dem auf dem Rathhauss Versambleten Magistrat einzusegen, darbei eine Diction zu verrichten, undt nebst bewirthung mit einem Trunck, nomine Colledæ 3 fl. die Litteraten aber 1 fl. 30 kr. zu überkommen, worbey wieder umb dem Primatori 2 fl. dem Bürgermeister 2 fl. denen übrigen Rathverwandten jedem zu 1 fl. dem Syndico 1 fl., denen zwey Cantzellisten 24 kr., denen Scholariibus zusammen 3 fl. 36 kr. beiden Servis Curie 1 fl. 10 kr. zu verabfolgen. Nebst dem

Quarto: am Tag deren Heyligen drey Königen, da die Stadtmauern durch einen Capellan eingeweiht werden, wirdt derselbe nebst andern anwesenden von dem ersten Viertel Hauptmann tractiret, und zu dieser Tractation victualien und Wein per 4 fl. 36 kr. passiret.

AUSZUG AUS DER BESOLDUNGS- UND DEPUTATS-TABELLA LIT

Am neuen Feyertag bekommt der Hauptmann nach dem gewöhnlichen A zu Beehrung deren Officiern nebst einem Kalb und 6 Kapauner dann 12 Hn auch an Rindfleisch 30 Pfund, dann Wein 6 Flaschen, 2 Vass Bier.

RUBRICAM DEREN VERERUNGEN ZU DENEN NAHMENS-TÄGEN.

§. 126.

Es ist auch ab antiquitus die observation gewesen, dass dem Ertz-Dechant, abenner Patri Priori, Franciscaner Patri Quardiano, undt der Closter Jungfrauen zu Ihren Nahmens-Tägen ein kleines Speis-offertum geschehen seye. Welches re dann so wohl, als auch

§. 127.

in Vorgehenden Paragrapho enthaltene in Statu quo Verbleibet, jedennoch das mit jedes Specifico Verrechnet werden solle.

AD RUBRICAM DEREN GEWÖHNLICHEN WOHLFAHRTEN.

§. 128.

Deren pflegen des Jahres dreye, nemlich auf den Heyligen Berg, nacher zu undt Grünberg processionaliter gehalten, undt zu jeder zwey Magistratuales hiet, denen Deputatis aber zu bestreitung des unterhalts für sich, dem mit- den Capellan, undt die Musikanten nacher heyiligen Berg 15 fl. dann allda zu ein Opfer 18 fl. nachher Glattau und Grünberg jedesmal zu 12 fl. passiret werden, welchem aufsatz es sein ferneres Verbleiben hat, jedoch haben die hierzu be- te Deputirte das sonst aufgesetzte Liefer-Geldt in diesem Fall nicht zu geniessen.

§. 129.

Undt zumahlen dem alten Herkommen nach, so wohl bey obgedachten Wohl- ten, als sonst haltenden Processionibus, dann einfallenden Festivitäten per . 27 kr. Wachs-Lichter respective verrechnet, undt gebraucht worden, als hat in anlag, jedannoch mit ordentlicher Verrechnung, eben wie gemeldet, sein inden.

INSTRUCTION

QUO AD POLITICUM.

DENEN GOTT DEM ALLMÄCHTIGEN GEBÜHRENDEN UND GE- WIDMETEN SACHEN.

§. 1.

Wie ohne dies eines jeden Magistrats höchste Schuldigkeit ist, die Ehre und Lob Gottes nach aller Möglichkeit mit dem inbrünstigsten Eyfer zu befördern zu verehren, auch dem seiner Obsicht anvertrauten Volk mit einem guten epl und Beyspiel vorzugehen, nicht minder alles betrettende Sündhafte und ohne Verschub zu hinterbrechen, und gestalten Dingen nach, denen Rechten zu bestraffen; Als wird der Magistrat in corpore, und insonderheit ein jeder derer Bürgermeister ex officio (ohne allererst die Denuncianten zu erwartnen) nemlichen die Ehre Gottes in alle Wege befördert werde, genau zu in- viden, das betrettende Uebel aber mit gebührendem Ernst zu unterbrechen, und die streitig der Sachen Beschaffenheit nach, vermög deren Rechten ohne aller mal-Consideration zu bestraffen; Nicht minder sollen

§. 2.

grösseren Auferbaulichkeit des Volks sich die Magistratuales an denen Sonn- Feyern, besonders aber an denen grosseren Fest-Tagen in die für dieselbe in grossen Kirche gewidmeten Stühle öffentlich einzufinden, bey dem Opfer an gewöhnlichen Opfertagen, als in festo Circuncisionis Domini, Epiphaniae, Ascensionis B. V. Mariae, S. Josephi, B. V. Mariae annunciate, Paschalis, in novo in die Ascensionis Domini, Pentecostes, SS. Trinitatis, Corporis Christi, in Ecclesie, in festo S. Adalberti, et S. Viti, Assumptionis B. V. Mariae, S. Wenceslai, SS. Reliquiarum, Nativitatis B. V. Mariae, S. Wenceslai, Conceptionis in festo Nativitatis Domini, worzu ihnen das gewöhnliche Opfer-Geld zu 26 kr. aus der Gemein-Cassa nomine Comunitatis der alten Gewohn- ist, zu erscheinen, und dem Gottesdienst, dann denen öffent- anferbaulich, und andächtig beyzuwohnen, auch die gebotenen zu halten unermangeln, damit aber

§. 3.

die Ehre Gottes und die Andacht umb so mehr vermehret werde, so wird dem Stadt-Richter obliegen, an Sonn- und Feyer-Tägen, dass durantibus Divinis das müssige Gesündl auf dem Platz und in denen Gässen nicht herumbstehe, zu invigiliren, mithin Selbtes in die Kirchen zur Anhörung der Predig anzuhalten, und, dass in denen Schänk-Häusern denen Leuthen das Getränk geschänket, oder aber zu Jahr-Markts-Zeithen und Wochen-Märkten auf öffentlichen Platz etwas verkauffet werde, nicht zuzulassen, dann nicht zu gestatten, dass die Bürgerlichen Handwerker einige Handwerks-Arbeiten weder öffentlich noch heimlich treiben. Es sollen auch an Sonn- und Feyer-Tägen ohne höchster Noth die Kauffmanns-Waaren ohne bevoriger Erlaubniss von dem Ertz-Dechant weder auf noch abgeladen werden, wehrendem Gottesdienst aber sich hier von die Fuhr-Leuthe gänzlich enthalten:

Nicht minder seind die Kaufmanns-Gewölber, Crammen und Handwerksladen an denen Sonn-Feyertägen eben zur zeith deren verrichtenden Divinorum gantz nachmittag aber in die Helffte gesperrt, herentgegen die Fleisch- und Brod-Bänk (worunter auch die Heklerinen mit denen grünen Sachen verstanden seyndt) nicht länger als bis acht Uhr Vormittags (damit sich die Leuthe mit denen Nothwendigkeiten versehen mögen) offen zu lassen, wo übrigens nach altblölicher Gewohnheit keinem Fuhr Mann unter wehrenden Sonn- und Feyer-Tägigen Gottes-Dienst weder inn- noch aus der Stadt fahren zu können erlaubt werden solle. Undt werden

§. 4.

die Contravenienten obiger Verordnung à proportionem mediorum et Contraventioni mit Geld (wovon die Helffte das Gottes Hauss, und die andere Helffte der Stadt-Richter überkommen solle) die Uvermögentlicheren aber mit einem arrest Secundum qualitatem Personæ, und der Uebertretung zu bestraffen seyen, derley Bestrafung aber, welche in Majoribus delictis, und von ansehentlicheren Persohnen geschehen, sollen dem Magistrat herentgegen die geringere von gemeinen Leuthen begehende Contravenientien dem arbitrio des Stadt-Richters überlassen, jedoch ersterwehnt-kleinere Bestrafungen auf dem Magistrat umb solche (gleichwie Sub Rubrica von denen Nächtlichen Tumulten und anderen Balgereyen §. 142 ein mehrers hiervon enthalten ist) protocolliren zu können, angezeigt werden.

§. 5.

Es ist unter anderen löblichen Gebräuchen auch der Jenige manicher Orthen eingeführet, dass zur grösserer Verehrung des Allerheiligst-Hochwürdigsten Guths solches zu denen Kranken öffentlich unter einem Baldachn getragen werde, weilen aber sich hierinnfalls mannichfältiger inconvenientien ereignen, also wird der biesherige in diesem Fall observirte modus beyzubehalten seyn, dass nemliche das Hochwürdigste Sacrament des Altars von dem zum Kranken gehenden Geistlichen in der schon hierzu bestellten grossen Silbernen wohl vergoldeten Bursa und mit Vorgehung eines mit einem Glökl läutenden und mit einer brennenden Fackel leuchtenden Ministranten getragen werde.

VON BEYBEHALTUNG DER ALLEIN SEELIG MACHENDEN
RÖMISCH-KATHOLISCHEN RELIGION.

§. 6.

Indeme die Königliche Stadt Pilsen von dem allein Seelig machenden Römisch-Catholischen Glauben niemals abgewichen, sondern solchen mit Guth und Blut verfochten hat, mithin nicht zu zweifeln, es werde dieselbe bey diesem Ihrem gegen Gott, und der Religion bezeigten Eyfer stäts beharren, und solchen mit Daransetzung Guth und Bluts ferners verfechten, so solle der Magistrat haubtsächlich darob seyn alles dasjenige beyzutragen, was zur Ausrottung deren verborgenen Ketzereien zur besseren Ausbreitung der allein Seelig machenden Römisch-Catholischen Glaubens erspriesslich ist, und was diessfalls die Instruction deren königlichen Städten dato 2. Marty Anno 1651. in sich enthaltet, auch selbst von Jhro Kayser- und Könighen Mayestät durch öffentliche Patenten angeordnet worden ist; Nebst dem aber seynd

§. 7.

zur Beybehaltung der Reinigkeit des Catholischen Glaubens von denen Inwohnern der Heyligen Dreyfaltigkeit durch die Viertel-

Leuthe die Beicht- und Communion-Zetteln hergebrachter massen zu erheben, welche dann dem attestations Magistratus dem Ertz-Dechant zu übergeben seyn werden,
Und ist

§. 8.

der Stadt-Richter sambt denen Wirtschaftsbeamten öftters zu ermahnen, auf die Unkatholischen Emissarios genaue Acht zu geben, und die nacher Pilsen ankommende Bücher zu visitiren, dann bey Betretung einiger verdächtig-Ketzerischen-Jüdisch-unapprobirten, auch wieder die guten Sitten lauffenden Bücher, die Erstern unverlangt der Geistlichkeit, die letzteren beide aber dem Magistrat zur gebührenden Fürsicherung anzuzeigen, deme sie auch, dann denen diesfalls ergangenen Landesfürstlichen Patenten nachkommen sollen.

Unter denen Handwerkern

§. 9.

solle zu folge Allergnädigsten Rudolphinischen Privilegii kein unkatholischer Gesell, weder ein anderer von denen Ketzern über zwey Wochen in der Stadt geduldet werden, und da ein ausserorthiger in der Stadt sich sässhaft zu machen, und das Bürgerrecht zu nehmen verlanget, solle derselbe der bisherigen Observanz nach, nebst ablegenden anderen Requisitis (worvon Sub Rubrica von Annehmung deren Bürgeren §. 26. die Anregung geschehet) auch eine beglaubte attestation von dem Ertz-Dechant vorzeigen, dass Er ehebevor gebeichtet, und communiciret, einfolgentlich der Catholischen Religion zugethan seye. —

VON DENEN SCHULEN.

§. 15.

Alldieweilen an einer guten Bestellung deren Schulen einer jeden Gemeinde höchst gelegen ist, damit darinnen pro bono Communitatis die Jugend in allen nöthigen, so wohl in der Religion, als anderen ihr zuständigen Wissenschaften und Erfahrenheiten, als nemlich in Böhmisch- und Teutsch-lesen und schreiben, dann in der Rechenkunst gleich à teneritate instruiet werde, in der Königlichen Stadt Pilsen aber abantiquitas ein Magister Philosophiæ (welchen der Magistrat mit Zuziehung des Ertz-Dechants bestellen thuet) umb die Jugend usque ad Syntaxim, dann zwei Baccalarei umb selbe im lesen und schreiben, dann in der Rechenkunst zu unterweisen gehalten werden, nebstdeme aber ex gremio Magistratus zwey Commissarii deputirt gewesen, welche hierüber die Obsicht getragen, und weilen dieser Lößliche wohl hergebrachte modus nicht ausser Acht zu setzen ist; Als wird der Magistrat in solcher fernershin fortfahren,

Jedennoch

§. 16.

sollen die also bestellte Inspectores Scholæ wenigstens alle Viertl Jahr die Schulen, wie nemlich die Jugend gehalten werde, visitiren, absonderlich aber sich informiren, wie solche in ein- und der anderen Wissenschaft, besonders in der Religion unterwiesen seyn; Endlichen wird auch der Magistrat hauptsächlich darob seyn, damit zu Ende eines jeden Jahrs in Beysein des Ertzdechants durch diese Inspectores ein Examen publicum Juventutis, ob selbte in der Instruir- und Unterweisung besche, vorgenommen werde, wo sodann bey sich ereignender Fahrlässigkeit des Magistri, oder deren Baccalaureorum solche dem Magistrat von oft erwehnten Inspectoribus zur behörigen Remedur zu hinterbringen ist. Uebrigens seynd alle dem Publico gefährliche Winkel-Schulen, welche ohne Genchmhaltung des Magistrats gehalten werden, einzustellen, wie dann auch

§. 17.

der Magistrat bedacht seyn solle, womit bey denen Kirchen-Schulen in denen entlegenen Dörffschaften, so viel mögliche approbirte Schulmeistern zu Unterrichtung der Jugend angesetzt werden.

VON DEM HOSPITAL.

§. 18.

Nach Inhalt Privilegii Georgii Regis Bohemiae de Anno 1465 thuet die Administration des in der Stadt Situirten Hospitalis S. Marie Magdalene dem Magistrat obliegen, und wie nun dasselbe funff hundert zwey und Achtzig Strich 3 Viertel Tschass untern Zinses à 3, 4 und fünf Mandel pro distantia loci, et qualitate glebes

geniesset, an Jährlicher Zinsung Ein Hundert dreyssig Gulden 32 kr. empfanget, und an Capitalien Ein Tausend, fünf Hundert fünf und zwanzig Gulden à 6 pro Cento Interesse possediret, also werden auch von denen diesfälligen proventibus dem alten Herkommen nach, Zwölf Arme Bürgern, (welche bey erfolgend vacirender Stelle auf beschehendes Suppliciren von dem Magistrat angenommen werden) mit benöthigtem Lebensunterhalt, und Nothdürfftiger Kleidung versehen, auch einigen armen Studirenden Bürgers-Söhnen ein Beyhölf geleistet, dann für einige arme Bürgern die Zinsung bezahlet, nicht minder Zehen armen ausser des Hospitals befindlichen Bürgern allwochentlich ein Allmossen gereicht; Bey welch hergebrachter observanz es auch fernershin, insolang Ihre Kayser- und Königliche May: ein anderes allergnädigst zu verordnen nicht geruhen werden, sein Bewenden hat, dass nemlichen die Administration erwehnten Hospitals dem Magistrat obligen werde. Jedoch hat derselbe etc. etc. §. 19.

§. 21.

Das ausser der Stadt liegende Spital S. Martini, in welchem nur bis fünfzehen arme Dorffschafts-Unterthanen à proportionen deren Einkünften unterhalten werden, und selbtes nebst einem Feldbau per Neun und zwanzig Strich gegen Zinsung des Vierten Mandels, dann einem schlechten Wics-Wachs besizet, und an der Zinsung nur fünfzehen Gulden 40 kr. überkommen thuet, anbelangt, da wird der Magistrat vermittelst des hierüber bestellenden Inspectoris eben dasjenige bewirken lassen, was diesfalls respectu des Hospitals S. Mariæ Magdalene verordnet worden, welche sammentliche Inspectoros auch

§. 22.

die diesfällig-allnöthige Besorg- und Rechnungsführung eben, wie vormahlens, gratis et amore paupertatis zu verrichten haben werden.

VON DEM PERSONALI DES MAGISTRATS.

§. 23.

Nach Verfassung der Aureæ Bullæ Kayseris und Königs Ferdinandi Secundi vermittelst Königlicher Raths-Renovations-Commission bestehet der die Obrigkeit representirende Magistrat der getreuen Königlichen Creyss-Stadt Pilsen in einem Primatore, und Eilff Raths-Verwandten, welche alle Zwölf das Bürgermeister-Ambt nach der Reyhe vom Primatore anfangend, administriren, deren Schuldigkeit insgesamt seyn wird, in allen billig- und gerechten Sachen gegen Jedermann der in denen Königlichen Stadt-Rechten, dann der Städtischen Instruction vorgeschriebenen wohlstandigen Willfährigkeit umb so mehr sich zu befeissen, als hiervon ihr eigenes Ansehen haubtsächlich abhanget, und wird

§. 24.

das Bürgermeister-Ambt allezeit am Freytag nach vorgehenden am Donnerstag haltenden hohen Amt, und anderen von Altershero gebräuchlichen Ceremonien, dann vermög Königlichen Stadt-Rechten und Instruction zu übergeben, dann zugleich nach beschehener Übergabung deren Raths-Schlüsseln, und Stadt-Pettschaften die Thorschlüsseln bey dem Bürgermeister-Ambt zu erlegen, nicht minder Selbte, wann auch zur Zeit der Noth ein Comendant sich daselbst befandete, gleichwohlen ex privilegio bey dem Bürgermeister aufzuhalten seyn, und indeme

§. 25.

des Magistrats Jurisdiction vi ante præmemorate Aureæ Bullæ Ferdinandæ, und anderen allergnädigsten Privilegien von Altershero in Exercitio Judicialium, Jurisdictionis gladii, Politicorum et Oeconomicorum bestanden; Als wird auch derselbe bey dem Exercitio Juris gladii et Judicialis vi prædicti Privilegii, dann auch quo ad Politicorum erhalten, jedoch sich in allen passibus vermög deren denselben darüber ertheilten Instructionen, und respectu Oeconomici nach dem von Ihro Kayser- und Königlichen Mayestät bereits allergnädigst confirmirten Instituto zu verhalten nicht unterlassen

VON ANNEHMUNG DEREN BÜRGEREN.

§. 26.

Wann einer das Bürgerecht ertheilt haben wolte, so solle ihm das Herkommen nach obligen, sich bey dem ambtirenden Bürgermeister anzunehmen und denselben zu verlangen; da ihm nun ein solcher

get wird, so hat derselbe durch einen Procuratoren, nebst dem Stadt-Richter, wegen von seiner Freundschaft sein Begehren, umb in die Zahl deren Bürger- und angenommen zu werden, vorzubringen, und die Geburths- und gute Haus-Briefe, nebst dem Ertzdechantlichen Attestato (Worvon ad Rubricam Wybehaltung der allein Seelig machenden Catholischen Religion §. 9 gemeldet) zu erlegen, nach diesem hat ihme der Magistrat einen Austritt zu ertheilen, unmittelbar seine Requisita zu untersuchen, dann in befindender Tauglichkeit (wie in contrario Er von seinem petito abzuweisen ist) demselben durch die res aus dem Rath zu intimiren, dass des Magistrats diesfällige Resolution er anderen Anmeldung verschoben bleibe. In drey oder Vier Wochen hat candidat seine Bitte obbeschriebener massen zu wiederholen, und da inzwischen Ihme nichts eingeloffen, so ist demselben bey der anderen Anmeldung das recht zu offeriren, und dem Impetranten das Juramentum fidelitatis von dem o auszugeben, und sodann von dem Primatore eine Ermahnung zu machen, r gegen den Allerhöchsten Gott nach denen Gebotten leben, Ihre Kayser- und lichen Mayestät stets getreu verbleiben, dann dem Magistrat den gebührenden amb und Ehrerbiethigkeit leisten solle.

Weilen aber

§. 27.

derley Einwerbung der neu aufgenommene Bürger zu denen der Pilsner-rachafft allergädigst ertheilten Privilegien und Begnadigungen zugelassen, solche herentgegen sich allein auf die haussansässige Bürgern extendiren, Ite derselbe schuldig seyn, in Jahr und Tag sich mit einem Haus zu versehen. Jedennoch

§. 28.

absächlich in Ertheilung des Bürgerrechts ein Selectus nach Anzeige Speculi a ad Articulum Instructionis Ferdinande 15tem zu machen, und nicht ein besonders von unruhigen Gemüth, Müssiggänger, oder sonst verdächtige Leuthe abnen. Und da

§. 29.

der Einwerbender das emolumentum deren hohen Begnadigungen, und Frey-t, dass die Sublevation in denen praestationibus publicis geniessen thuet, z gestattet, dass die dem Magistrat, und der Cantzley für das ertheilende recht gehörige Recognition nach proportion des Candidati Vermögenheit, Pro-s und Condition nach der alten Observanz. Jedoch dergestalten abgefordert r könne, damit die Besonders unvermögentlichen das Bürgerrecht annehmende r hierdurch zur künftigen Bürgerlichen Nahrungsführung desto unfähiger gemacht, und destitutis mediis lenta tabe desto ehender in die höchste Ar- und Elend nicht gesetzt werden.

Es haben dannenhero, in so lang von Ihre Kayser- und Königlichen May- zu deren Taxen ein anderes nicht resolviret werden würde, die an Mitteln ste Einwerbende und deren Handwerk von mittleren profit ist, als da seynd sacher, Leinweber, Tischler, Schlosser, und dergleichen, die Recognition 10 höchstens aber bies Zwolf Reichs-Thaler zu praestiren, die jenigen aber, derley Handwerk notorisch bemittelt seynd, können um 2, 3 oder Vier Reichs- gesteuert werden. Soferne aber

§. 30.

Handwerk bey der Stadt Pilsen der Experienz nach, nemlichen die Beken, sacher, Schuster, Maltzer, Kirschner, Weiss- und Loh-rothgarber dann mehr mit grösseren Nutzen den Fortgang hatte: So ist die Tax mit 16, 18 fünfzig Reichsthaler abzufordern: Ebenermassen

§. 31.

von denen eine besondere Kunst oder Profession treibenden, und zwar von Doctoribus, Apothecariis, Chirurgis, Wirtschafts-Officieren, Kauff-Leuthen, a, und mehr solchen nomine Taxa: 40 auch Fünffzig Reichs-Thaler, von n aber

§. 32.

des Bürgerrechts zu einem besonderen Glück durch Heyrathen oder sonstenswohl bemittelt wären, auch 60, 70, 80, 90. Jedoch best Reichsthaler abgefordert, und zu sothaner grösseren Recog-

§. 33.

diejenigen, welche das Bürgerrecht, umb sich Landtafelfähig zu machen und Land-Güter erkauffen zu können, annehmen thäten, ebenfahls angehalten werden. Und indeme

§. 34.

dasjenige Accidens, so der Raths-Cantzley nemlichen von denen Handwerkern zu Ein Gulden 10 kr., von denen Personen majoris Conditionis aber zu Sechs Gulden, und respectu der Summæ Classis auf das höchste zu Zwölf Gulden gegeben werden, schon unter obigen Taxen mitinnen begriffen ist, so wird auch der Magistrat das hier ausgesetzte der Raths-Cantzley von obiger Taxa abfolgen lassen, herentgegen ist denen Amtsdienern, oder Servis Curie das im derley Zufallenheiten zu geben gewöhnliche accidens wegen des Eintritts von denen Einwerbenden extra zu entrichten, Sollte aber

§. 35.

jemand ultra vires seines eigenthumblichen Vermögens in der diesfälligen Taxa übersezet, und von ihm wieder die Buchstabile Ausmässung der vorgehenden Classification ein mehreres abgefordert werden, so stehet der gravirten Parthei, frey solches gehörigen Orts zur Entscheidung vorzubringen, Und solle übrigen

§. 36.

wegen Abnehmung des Juramenti fidelitatis von denen Bürger-Söhnen, vermög der dato Prager Schloss, den 18. Augusti 1678, erlassenen Statthalterischen Verordnung nicht das mindeste Sub quocunque pretextu verlangt, und abgenommen werden.

§. 37.

Es werden auch die Fremden für die Vorstädter Bürger anzunehmen, und bey deren Annehmung eben der vorgehende Gebrauch zu beobachten seyn, aussær, dass von denenselben das Juramentum fidelitatis in der Stadt-Cantzley præsstiret, und nomine Recognitionis dem Magistrat nicht mehr denn drey Gulden bezahlet werden sollen.

VON DENEN RATHS-RENOVATIONIBUS, UND BEWIRTHUNG DEREN DURCHPASSIRENDEN VORNEHMEN GÄSTEN.

§. 39.

Wie, und auf was Weise der Magistrat zu renoviren seye, hierinnen ist bereits vor undenklichen Jahren das daselbstige Rituale Electionis observiret worden, bei welchem es auch für das künftige zu verbleiben hat etc. etc.

VON DEM PERSONALI DES STADT-RICHTERS.

§. 45.

Der Stadt-Richter wird dem alten Herkommen nach, von dem Magistrat zu erwählen, so dann der Bürgerschaft vorzustellen seyn, dieser hat das Juramentum in facie der gantzen Gemeinde auf dem Saal des Rath-Hauses abzulegen, und den Richter-Stab aus des Bürgermeisters Händen zu empfangen, endlich mit Sechs eben von dem Magistrat aus denen Gemein-Eltesten denominirenden Assessoribus die Judicialia vermög deren Stadt Rechten, seiner Instruction gemäss, und Salva provocatione an den Magistrat zu tractiren, nicht minder aussær denen Judicialibus (worvon in dem diesfälligen Instituto die nöthige Anregung geschehet) dasjenige, was in seine activität einlauffet, und schon vorgehend ad Rubr.: „Von denen Gott dem Allmächtigen gebührenden Sachen §. 3 dann Ad Rubricam Von Beybehaltung der allein Seelig machenden Römisch. Catholischen Religion §. 8 verordnet worden, und annach in folgenden Rubricis enthalten ist, ad amussim nachzukommen.

Und obwohlen

§. 46.

der Richter chebevor kein Stans, sondern alleinig einige accidentien genossen, solches aber aus erheblichen Ursachen theils zu restringiren, theils aber gar aufzuheben für nöthig zu seyn befunden worden; Als hat derselbe nomine Solarii die in Instructione Oeconomica §. 112 ausgesetzte Fünff und Siebenzig Gulden zu empfangen, und annebenst nur allein diejenige accidentien, welche in gegenwärtigem Instituto, dann in Instructione Judiciali ausdrücklich benennet seynd, und nicht mehreres zu geniessen.

VON VERRICHTUNG DEREN GEMEIN ELTISTEN.

§. 47.

Gleichwie ehevor, also auch künftighin werden die Gemein Eltisten, (deren Zahl nicht mehr, denn Achtzehn seyn, und dieser numerus nicht überschritten solle) von dem Magistrat, und zwar pro talibus derley Subjecta zu erwählen welche künftighin pro Magistratibus erwählt werden zu können, tauglich bewürden, und wird von ihnen der gewöhnliche Eydt auf dem Saal in Gegen der gantzen Gemeinde zu præstiren, dann aus deren Mittel sechs dem Richter (die Meldung sub Rubrica præcedenti §. 45 geschehen) zu geben seyn, welche Eltiste die Gemein in billichen Sachen eyfrigt vertreten, in wichtigen die zugehenden Sachen sich mit derselben vernehmen, und von dem jenigen, der Gemein zu wissen obliegt, die behörige Nachricht geben sollen.

Und damit

§. 48.

antiquitus hergebrachte Usus nicht ausser Acht gesetzt werde, als seyend dem Magistrat erwählten gleich berührten Gemein-Eltisten in die Rathszur Berathschlagung zu adcitiren, wann nembl. ein Kauf- oder Aufnahmcapitalis zum Nutzen der Gemeinde vorzunehmen — die Taxa universalis aufrecht zu machen — dann einige neue Personal-Anlagen (welche excepto dem nationali, oder so genandte Bernie. so ohne deme in dem Instituto Oeconomico diesem der individual-Gebräthen §. 76 behoben ist, zu verstehen) auf die Bürgeranzulegen kommen; Wo übrigens auch dieselbe

§. 49.

zu vorzunehmen kommenden Sperrn und Inventuren deren abgestorbenen im Verlassenschaft, wie auch zu anderen Commissionen, nicht minder

§. 50.

mit der erforderlichen Anzahl deren Rath-Verwandten zu Erwegung deren Civil- und Civil-Strittsachen, dann

§. 51.

in nachfolgenden Rubricis enthaltenen Zufallenheiten gebraucht werden, und sollen dieselbe auch allen deme, was ihnen, gegenwärtiger Instruction, von dem Magistrat zu einer, oder anderen Verrichtung bestellet werden der Commissarius zu vollziehen verordnet wird, unausbleiblich nachkommen.“

VON DER VORKAUFFLEREY.

§. 104.

Es ist unter der vorhergehenden Rubrica §. 102 verordnet worden, dass dem Richter obliegen thue, die Absicht zu haben, womit alle zum Verkauf in die obtrageude Victualien auf öffentlichen Mark gebracht werden: zu dessen Folge

§. 105.

Es soll nur allein des Stadtrichters, sondern auch deren schon ad Rubricam besprochen Mass. Elen und Gewicht §. 91 recensirten Commissarien Schlichter die Absicht zu haben, auf dass niemand, er seye auch, wer er wolle, umb sovilger sie selber, vor denen Thören, oder anderstwo die beste Victualien vorkauffe, oder dass die Wacht, oder der Thor-Warter in ein- oder ander Thor die mit denen Comestibilien in die Stadt kommende Leüthe an dem jense Hauss, oder Closter Anweise, sondern es solle alles und jedes auf dem Markt getragen, und daselbst jedermann zum Kauff feillgeboten werden.

§. 106.

Es soll denen Wägen, da nembl. wenn sich nur etwas blicken, so gleich pro quaestu abgehandlet wird, keines wegs zu gestatten, den Käuffern Weil und Zeit zu lassen, damit sie ihre effecten anbringen, und hat dieser Ursach wegen

§. 107.

öffentliche Bürgerschaft auf das Rath-Hauss zu beruffen, und

sich bey dem Magistrat desshalben geziemend anzumelden, worauf auch hierin, doch nicht anderster, alsstätt in Anwesenheit dessen, das Archivum in Verwahrung hat, und wann es kein Geheimnuß der Stadt betrifft, zu willfahren, nicht anzustehen ist.

§. 176.

In das Archivum solle mit einigem Licht oder Feücr, vielweniger bey Nächtlicher zeit sich zu begeben, niemanden gestattet werden. Und damit

§. 177.

diese Ordnung, und ansonsten auch eine solche in Führung des Rath-Protocolli nicht minder in schleüniger Expedition deren Resolutorum beobachtet werde, so solle zu jeder Quatember-Zeith der damahls ambtirende Bürgermeister zwey Commissarios aus dem Rath-Mittel deputiren, welche das Archivum in Augenschein zu nehmen, mit dem Inventario oder Repertorio, ob sich alles dariinnen in statu completo befinde. und in guter Ordnung gehalten werde, in der Cantzley und denen Expeditis aber ob alle Resoluta und warumben nicht expeliret worden, fleissig nachzusehen, einfolgentlich dem Magistrat hierüber in pleno eine ausführliche mit Benennung dieser Commissarien in das Rath-Protocoll zu nehmen habende Relation zu dem Ende zu erstatten haben, damit die ürgends gefundene Abgänge in tempore, auch mit der verdienten Anthung verbessert, und gestalten Diagen nach, der Syndicus, und die Cancellisten zu einer desto fleissigern und genauern Beobachtung ihrer Dienst-Schuldigkeiten, wie es dem Magistrat ohne dem obliegt, angestrenget werden können.

QUOAD MILITARIA, UND VON SICHERHEIT DER STADT.

§. 178.

Es ist bereits in Istructione Oeconomica ad Rubricam deren öffentlichen Solennitäten §. 125 puncto 2. wegen der von dem sogenannten Neuen Feiertag haltenden Solennität die Erwehung geschehen, wie das nemblich ein Aufzug ante anniversarium des Pilsner-Einsatzes von denen Rebellen Hussiten, unter Anführung eines Hauptmannes gehalten werde, auch künftig hin celebriret werden solle. Es wird diesemnach

§. 179.

der Magistrat aus denen Sechs Jüngeren Rath-Verwandten gedachten Hauptmann, dieser hingegen die Ober- und Unter-Officiers zu erwählen, und solche dem Magistrat pro approbatione vorzuschlagen, auch das in der dem Oeconomischen Instituto annectirte Besoldungs- und Deputats-Tabella ausgeworfene zu genüssen haben.

§. 180.

Diesem Hauptmann thuet vorderist obligen, mittelst des Stadt-Wachtmeisters auf die Bürgerliche Wacht, damit selbte der Bürgerschaft gebührend, und zwar nach Inhalt der Ferdinandeischen Instruction Articulo 37. auferlegt, und von Selbter verrichtet werde, zu invigiliren.

§. 181.

Der Stadt-Wachtmeister wird eben von dem Magistrat unter dem in obangeregter Tabelle ausgeworffenen Gehalt constituiret, und von Selbtem die Stadt Wachten, nemblich in Jeden Thor zu einen Gefreyten, dann drey Gemeinen regulirt und sollen die Wachten bey Tag und Nacht Wechselweiss sowohl von ansässigen als unansässigen Bürgern theils in persona, theils mit täglich bezahlenden New Kreutzern (wovon die Magistratuals, jedoch nur von jenem Hauss, welches sie wohnen, im Fall sie deren mehrere possedireten, ausgenohmen seynd) verricht auch hierzu die abgedankte Invalide Soldaten, welche die Wachten zu verricht im Stande sich befinden, ebenfahls gebraucht werden.

§. 182.

Zu Jahrmarks-zeithen ist dasjenige respectu deren haltenden Wachten obserwiren, was bereits ad Rubricam von denen Jahr-Markalien §. 116 verordnet worden. Es sollen auch zu Verehrung einiger nacher Pilsen kommenden, Vornehm Gästen die Wachten gehörigen Orths vermehret, und selbte aus derer Gemein-C bezahlet, vorderist aber die Stadt-Wachten in guter Disciplin, dann zu Verricht ihrer Schuldigkeiten allzeit angehalten werden.

§. 183.

Die Obsicht über das Zeughaus, und die in demselben sowohl, als auch Schanzen befindliche, der Stadt gehörige Stücke, munitio, und arms

ret dem Magistrat, und werde bey denen Stadt Stucken drey oder Vier Bixen-
ra welche auf Unkosten der Stadt-Gemeinde in der Artiglerie-Kunst unterwiesen
a sollen) immerhin zu unterhalten seyn, Und indem

§. 184.

genommen worden. dass die Stadtmauern und Thöre in einem sehr üblen Stand
befindén, so wird der Magistrat solche in bestmöglichten Stand mit dem ehisten
bren, und auf das künftige also zu conserviren sich angelegen seyn lassen,
gräber ad hanc Rubricam von dem Personali deren Bau-Inspectoren das fernere
laet wird.

VON DER IMMUNITÄT DER STADT VON DENEN JUDEN.

§. 185.

Die Juden sollen zur Folge des allergnädigsten Privilegii in der Stadt nicht
let werden, und wird ein jeder in die Stadt eingehen wollender Jud sich zuvor
am Bürgermeister-Amt um die Erlaubniss durch die Thor-Wacht, welche aber
dieser Bemühung nicht mehr dann drey- und höchstens Vier Kreuzer exigiren
anzumelden, und der Bürgermeister nach Erwogung der Nothdurfft die Er-
ma zu ertheilen, oder abzuschlagen haben.

Herentgegen

§. 186.

Jahrmarks-zeithen, dann gewiessen Wochenmärkten, und zwahr von dem Fasten-
bis Mittwoch vor Himmelfarth Christi ist zwahr denen Juden der freye Zutritt,
die Handelschaft, jeddenoch nur bies Zwölf Uhr Mittags zu gestatten, und
y diesen Jahrmarks Zeithen ohne Erlaubniss des gesambten Magistrats ein Jud
in Stadt über Nacht nicht zu beherbergen.

Roku 1737.. dne 7. června, povolila obec plzeňská klášteru fran-r. 1737
k tomu vodovod z hořejší cisterny proti domu pana Tomáše Mühl-
wenzla ležící na tak dlouho, jak dlouho se městu zdáti bude. Zároveň
k též klášteru františkánský, že, kdyby potřeba kázala, jest hotov
vodu svrchu zmíněného ve prospěch obce zase se zříci.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Nos guardianus, Patres discreti, totusque conventus plsnensis Beatissimæ
Mariæ in Costis assumptæ Fratrum Minorum S. P. Francisci strictioris
regie districtualis, vetero-catholicæ semperque fidelis civitatis plsnensis
nostro aque ductum a cisterna superiori versus domum prenobilis ac
domini domini Thomæ Mühlwenzl sita pure precario et in quantum civitati
non erit, benignissime concesserit; Quapropter sicut indictum aquæ
omnino jus nos habere profitemur, ita etiam omni tempore (quo neces-
saret) parati sumus eo carere, penes autem pollicemur, quod imposterum
nostra erit ad expensas conventus hunc aque ductum conservare. In
et firmitatem sigillum conventus presentibus apprimi fecimus, et

die septima Junii, anno salutis milesimo septingentesimo trigesimo

Fr. Monaldus Panosch,
Ord. et Discretus.

Fr. Achatius Loch,
Vicar. et Discretus.

Fr. Samuel Emeric, p. f. Guardianus.

1740., dne 20. října, zemřel císař Karel VI. Bylť panovník
dobrého, nad míru pobožný a veliký přítel mnichův.
jednoceny a mohutny přijal, zůstavil svému nástu
ny.

VON DENEN GAST- UND WIRTHS-HÄUSERN.

§. 137.

Es gereicht eben der Gemeinde zu einem nicht geringen Nachtheil, wann die Wirths- und Gast-Häuser mit denen Bedürftigkeiten nicht versehen sind, oder aber, wann die Fremde reysende Leuthe wieder alle Billigkeit überschätzt zu werden pflegen, dahero wird nicht nur allein der Magistrat in corpore, auf die Gast-Wirthe ein wachtsambes Aug haben, sondern auch einige Commissarios aus deren Gemein-Ältesten denominiren, und selbte dahin instruiren, dass Sie alle Gast- und Wirths-Häuser öfters unversehens visitiren, und ob dieselbe mit denen Bedürftigkeiten versehen auch wie alldorthen, und ob nicht wieder die Billigkeit mit denen einkehrenden Fremden Leüthen verfahren, einfolgentlich, ob nicht etwa die zum Nutzen der Gemeinde gereichende Einkehr durch Sie von dorthen abgewendet werde, fleissig nachsehen, — auch

§. 138.

die hierinnen betretene Gast-Wirthe vom Magistrat zu dem Ende andeuthen sollen, damit Er dieselbige zu Versorgung deren Bedürftigkeiten desto ausübiger anstrengen, auch gestalten Dingen nach verdienter massen bestraffen möge.

VON DENEN NÄCHTLICHEN TUMULTEN UND ANDEREN BALGEREYEN.

§. 139.

Diesfalls thuet die Königliche Stadt-Instruction die heylsame Vorsehung, wird also zu schuldiger Befolgung derselben der Magistrat

§. 140.

nmermangeln, eine gewisse Zeith, und Stund, wie ehebevor, und zwar zur Sommerszeit hies zehen und zur Winterszeit hies Neun Uhr zu determiniren, und der gautzen Gemeinde zur Beobachtung zu publiciren, bis zu welcher Stund bey öffentlichen Zusammenkünften denen Gästen das Getränk zu schenken, und die Musik spielen zu lassen de ordinario gestattet seyn solle. Da aber

§. 141.

jemand länger sich aufhalten, und nach der ausgesetzten Stund sich nicht ruhig nacher Hauss begeben, oder der Wirth seinen Gästen das Getränck länger einschänken, und sie aufhalten thäte, ein jeder solcher Störer der Ruhe und Übertreter der guten Ordnung, oder auch ein jeder, der sonst in einige verbottene Balgereyen sich einlassen möchte, ist ohne Ansehen der, der Magistratualischen Jurisdiction untergebenen Persohn, in wirklichen arrest zu ziehen, sein Verbrechen, oder Übertretung bey der Ersten Raths-Session zu erwegen, und dem gerechten Befund nach, ein Vermöglicherer mit einer erträglichen Geld-Poen, ein anderer hingegen mit einer gebührenden Leibes-Straff zu belegen, und dem Stadt-Richter von dergleichen arrestirung dasjenige, was in Instituto Judiciali ausgesetzter sich befinden thuet, zu entrichten schuldig. Worauf also

§. 142.

nicht nur der Stadt-Rath, und jeder amtierende Burgermeister eine unermüdete Obsicht haben, sondern auch der Stadt-Richter sowohl in- als ausser denen Jahrmarks-Zeithen das nächtliche patrolliren, umb die Gemeine Ruhe zu befördern, fleissig besorgen solle.

§. 143.

Die von denen Übertretern eingehende Straff-Gelder, sie betragen viel oder wenig, sollen allstätt zu Handen des Stadt-Richters abgeführt, und von selbtem halbjährig in guter Ordnung verrechnet, der Empfang mit dem Extract des Raths-Protocoll (wessentwegen die Meldung ad Rubricam von dem Stadt Archivum §. 177 geschehet) justificiret, und nirgends anderst wohin, als zu Anschaffung deren zum Feuer löschten erforderlichen Nothdürfften verwendet werden.

VON DENEN BETTELLEÜTHEN, VAGABUNDIS, FAULENTZERN, UND MÜSSIGGÄNGERN.

§. 160.

Soll sowohl auf die Post, als in ein Jedes Wirths- oder Gast-Hauss, oder sonstige Einkehr eine gleichfalls wohl verwarth-verschlossene Büchsen gestiftet

falls mit denen Benachbarten Königs-Beraumer Herrn Creys-Hauptleuten
zeiten der Vorspannsabwechslung halber zu correspondiren wissen werden.

Geben ob dem Königs-Prager-Schloss, den 19. Sbris 1741.

N. N. Der zu Hungarn und Böhemb Königs-May. und andere Rätbe, Cam-
rere, Verordnete, Königs-Statthaltere und Obriste Landes-Officiere im König
ich Böhemb.
Franz Ferd. V. Rabner ca. p.

Toho času byli krajskými hrabě z Morzihu a Karel A. Kfellner
n der Sachsengrin.

Krajský úřad doručil městské radě dne 23. října 1741. toto nařízení,
re městská rada ihned vyplnila a šest svých děl pod dohlídkou měst-
ho polesného Stanislava Sinskera dne 25. října do Prahy zaslala.

Zajímavý jest popis těchto kusů:

Dvě líberní švihovky se saským znakem a nadpisem:

„Christianus der II. Hertzog zu Sachsen Churfürst & A. MDCIII.“

Na hoře na hlavní kulich s nápisem:

„Ich werdt genannt der kleine Kautz,
Hau manchen sehr hart auf die Schnautz.“

Nad zápalnicí písmena A. P.

Jeden 18 polní had z r. 1584. se znakem, v němž jsou dva roz-
střílí orli, přes kříž jest pole s červeným pruhem, pak přílbice
přívěska královskou korunou a posléz volavčí chochol; na podstavci
jest císařský znak s nadpisem:

„Vivat Leopoldus Rom. Imp., Rex Bohem.“,

Na znak král. města Plzně a nápis:

„Vivat P. S. Q. P.“

Jedna 37 polní hadice, s 2 pliskavicemi uprostřed a s nápisem
na hlavní:

„Ich bin genannt der grüne Specht
Es gilt mir gleich, Herr oder Knecht“.

Nad zápalnicí písmena A. P. a nápis:

„Christianus der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst. &c.“

Jedna 47 polní hadice s nápisem na hlavní:

„Ein g'schwinder Falk bin ich genant
Was aus mir fert, gar heftig brent“.

Nad zápalnicí též saský znak s nápisem:

„Christianus der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c. &c.“

písmena A. P.

Načtené jedna 67 švihovka se znakem města Plzně s nadpisem:

„Miesto Plzeň. MDXXX“.

1741., dne 26. října, okolo 11. hodiny dopoledne přitáhlo
a bavorské vojsko do Plzně. Rozloživši se táborem na
města až k vesnici Doudleveci, zmocnilo se města a posta-
benici pro ty, kteří by se jim snad protiviti chtěli.

Uj nepřátelé zahrady, stodoly i celé statky a odnášeli
m, seno i jiné věci do taboru.

sich bey dem Magistrat deshalb geziemend anzumelden, worauf auch hierin, doch nicht anderster, alsstätt in Anwesenheit dessen, das Archivum in Verwahrung hat, und wann es kein Geheimnuss der Stadt betröffet, zu willfahren, nicht anzustehen ist.

§. 176.

In das Archivum solle mit einigem Licht oder Feuer, vielweniger bey Nächtllicher zeit sich zu begeben, niemanden gestattet werden. Und damit

§. 177.

diese Ordnung, und ansonsten auch eine solche in Führung des Raths-Protocoll nicht minder in schleuniger Expedition deren Resolutorum beobachtet werde, so solle zu jeder Quatember-Zeith der damahls amtirende Bürgermeister zwey Commissarios aus dem Raths-Mittel deputiren, welche das Archivum in Augenschein zu nehmen, mit dem Inventario oder Repertorio, ob sich alles darinnen in statu completo befinde, und in guter Ordnung gehalten werde, in der Cantzley und denen Expeditis aber ob alle Resoluta und warumben nicht expediret worden, fleissig nachzusehen, einfolgentlich dem Magistrat hierüber in pleno eine ausführliche mit Benennung dieser Commissarien in das Raths-Protocoll zu nehmen habende Relation zu dem Ende zu erstatten haben, damit die ürgends gefundene Abgänge in tempore, auch mit der verdienten Anthung verbesseret, und gestalten Dingen nach, der Syndicus, und die Cancellisten zu einer desto fleissigeren und genaueren Beobachtung ihrer Dienst-Schuldigkeiten, wie es dem Magistrat ohne dem obliegt, angestrenget werden können.

QUOAD MILITARIA, UND VON SICHERHEIT DER STADT.

§. 178.

Es ist bereits in Istructione Oeconomica ad Rubricam deren öffentlichen Solennitäten §. 125 puncto 2. wegen der von dem sogenannten Neuen Feiertag haltenden Solennität die Erwehung geschehen, wie das nemlich ein Aufzug ante anniversarium des Pilsner-Entsatzes von demen Rebellen Hussiten, unter Anführung eines Hauptmannes gehalten werde, auch künftig hin celebrirret werden solle. Es wird diesemnach

§. 179.

der Magistrat aus denen Sechs Jüngeren Rath-Verwandten gedachten Hauptmann, dieser hingegen die Ober- und Unter-Officiers zu erwählen, und solche dem Magistrat pro approbatione vorzuschlagen, auch das in der dem Oeconomischen Instituto annectirte Besoldungs- und Deputats-Tabella ausgeworfene zu genüssen haben.

§. 180.

Diesem Hauptmann thuet vorderist obligen, mittelst des Stadt-Wachtmeisters auf die Bürgerliche Wacht, damit selbte der Bürgerschaft gebührend, und zwahr nach Inhalt der Ferdinandeischen Instruction Articulo 37. auferlegt, und von Selbter verrichtet werde, zu invigiliren.

§. 181.

Der Stadt-Wachtmeister wird eben von dem Magistrat unter dem in obangeregter Tabelle ausgeworffenen Gehalt constituirret, und von Selbtem die Stadt Wachten, nemlich in Jeden Thor zu einen Gefreyten, dann drey Gemeinen regulirt, und sollen die Wachten bey Tag und Nacht Wechselweiss sowohl von ansässigen als unansässigen Bürgern theils in persona, theils mit täglich bezahlenden Neun Kreutzern (wovon die Magistratuales, jedoch nur von jenem Hauss, welches sie bewohnen, im Fall sie deren mehrere possidireten, ausgenommen seynd) verrichtet, auch hierzu die abgedankte Invalide Soldaten, welche die Wachten zu verrichten im Stande sich befinden, ebenfahls gebranchet werden.

§. 182.

Zu Jahrmarks-zeithen ist dasjenige respectu deren haltenden Wachten zu obserwiren, was bereits ad Rubricam von denen Jahr-Markalien §. 116 verordnet worden. Es sollen auch zu Verehrung einiger nacher Pilsen kommenden, Vornehmen Gästen die Wachten gehörigen Orths vermehret, und selbte aus derer Gemein-Cassa bezahlet, vorderist aber die Stadt-Wachten in guter Disciplin, dann zu Verriichtung ihrer Schuldigkeiten allzeit angehalten werden.

§. 183.

Die Obsicht über das Zeughaus, und die in demselben sowohl, als auch auf denen Schanzen befindliche, der Stadt gehörige Stücke, munition, und armament,

gebühret dem Magistrat, und werden bey denen Stadt Stücken drey oder Vier Bixen-Meistern welche auf Unkosten der Stadt-Gemeinde in der Artiglerie-Kunst unterwiesen werden sollen) immerhin zu unterhalten seyn, Und indem

§. 184.

wahrgenommen worden, dass die Stadtmanern und Thöre in einem sehr üblen Stand sich befinden, so wird der Magistrat solche in bestmöglichen Stand mit dem ehisten zu setzen, und auf das künftige also zu conserviren sich angelegen seyn lassen, wie hierüber ad hanc Rubricam von dem Personali deren Bau-Inspectoren das fernere verordnet wird.

VON DER IMMUNITÄT DER STADT VON DENEN JUDEN.

§. 185.

Die Juden sollen zur Folge des allergnädigsten Privilegii in der Stadt nicht geduldet werden, und wird ein jeder in die Stadt eingehen wollender Jud sich zuvor bey dem Bürgermeister-Ambt um die Erlaubniß durch die Thor-Wacht, welche aber wegen dieser Bemühung nicht mehr dann drey- und höchstens Vier Kröntzer exigiren solle) anzumelden, und der Bürgermeister nach Erwegung der Nothdarfft die Erlaubniß zu ertheilen, oder abzuschlagen haben.

Herentgegen

§. 186.

zu Jahrmarks-zeithen, dann gewissen Wochenmärkten, und zwahr von dem Fasten-Mark. bis Mittwoch vor Himmelfarth Christi ist zwahrenen Juden der freye Zutritt, und die Handelschaft, jedennoch nur bies Zwölf Uhr Mittags zu gestatten, und ausser denen Jahrmarks Zeithen ohne Erlaubniß des gesambten Magistrats ein Jud in der Stadt über Nacht nicht zu beherbergen.

Roku 1737., dne 7. června, povolila obec plzeňská klásteru fran-r. 1737
tiskánskému vodovod z hořejší cisterny proti domu pana Tomáše Mühl-
wentzla ležící na tak dlouho, jak dlouho se městu zdáti bude. Zároveň
vsak slibil klášter františkánský, že, kdyby potřeba kázala, jest hotov
vodovodu svrchu zmíněného ve prospěch obce zase se zřici.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Nos guardianus, Patres discreti, totusque conventus plsnensis Beatissimæ Virginis Mariæ in Costis assumptæ Fratrum Minorum S. P. Francisci strictioris observantiæ reformatorem notum facimus præsentium serie, quod amplissimus magistratus regie districtualis, vetero-catholicæ semperque fidelis civitatis plsnensis conventui nostro aquæ ductum a cisterna superiori versus domum pre-nobilis ac consultissimi domini Thomæ Mühlwentzli sita pure præcario et in quantum civitati præjudiciosum non erit, benignissime concesserit; Quapropter sicut indictum aquæ ductum nullum omnino jus nos habere profite-mur, ita etiam omni tempore (quo neces-sitas postularet) parati sumus eo carere, penes autem pollicemur, quod imposterum obligatio nostra erit ad expensas conventus hunc aquæ ductum conservare. In quorum robur et firmitatem sigillum conventus præsentibus apprimi fecimus, et subscripsimus.

Plsna, die septima Junii, anno salutis milesimo septingentesimo trigesimo septimo.

Fr. Monaldus Panosch,
Conc. Ord. et Discretus.

Fr. Achatius Loeb,
Vicar. et Discretus.

Fr. Samuel Emerich,
p. f. Guardianus.

Roku 1740., dne 20. října, zemřel císař Karel VI. Byltě panovník r. 1740
srdce dobrého, nad míru pobožný a veliký přítel mmichův.
Země, jež byl sjednoceny a mohutný přijal, zůstavil svému nástupci
srdce a nesovrný.

Podle pragmatické sankce nastoupila po něm vládařství zemí rakouských Marie Terezie.

Roku 1740., dne 20. prosince, tu noc před sv. Tomášem apostolem, byl přehrozný vítr, který neslýchané škody jak na staveních tak i na lesích učinil. Nebylo pamětníka, že by po mnohá století předešlá podobný vítr byl býval.

r.1741 Roku 1741., když nastoupila Marie Terezie na trůn rakouský, měla mnohé rozepře se sousedními mocnáři a dříve ještě, nežli korunována byla, vpadli téhož roku Prusové, Francouzové, Bavoři a Sasové do Čech.

Plzeň obávajíc se, že též od nepřátelských vojsk navštívena bude, učinila dotaz k zemské vládě prostřednictvím svého jednatele Dr. Jana Fr. Blovského v Praze, jakby se v takovém případě chovati měla a žádala za pomoc.

K tomuto dotazu dostalo se obci následující odpovědi:

Velevznešení, urození a nejmoudřejší páni, patroni velectihodní!

Udávám, že jsem včera onen pamatný list mi zaslauý jeho nejjasnější Excellenci panu nejvyššímu purkrabímu sám odevzdal, kterýžto list pamatný on nejen laskavě přijal a v mé přítomnosti odevzdal, nýbrž i slíbil, že se o jeho splnění postará. A když jsme byli o nastávajícím nebezpečí statků mnoho rozmlouvali, a já nebezpečí města Plzně zevrubně jsem byl popsal, co nejlaskavěji mi poradil a mi napsati rozkázal: „Kdyby nejvyšší kníže Lobkovic s vojem svým se stěhovati mohl a nepřítel městu se blížil, srovnání s nepřitelem se zvoliti má“. Já mezitím na rozluštění nalčati nenstanu, an tu přišel rozkaz, aby jedna část vojinů zde v bytech ležících do Slez se odebrala a že se dva pluky jízdy očekávají; tudíž nová pohroma Pražanům nastává.

Tím zůstávám nejjasnějšímu magistrátu k službám zavázán

Jan Fr. Blovský m.p.

V Praze, dne 3. října 1741.

Velevznešeným, urozeným, nejmoudřejším pánům, panu konšelevi a ostatním pánům radním okršlku královského vždy věrného města Plzně, pánům a velectihodným patronům v Plzni.

Roku 1741., dne 19. října, poslala zemská vláda nařízení plzeňskému krajskému úřadu, aby plzeňský magistrát svá děla do pražské zbrojnice odvézti dal, aby se jich v čas potřeby užiti mohlo.

Nařízení toto zní takto:

Hoch und Wohlgeboren und Edler!

Besonders liebe Herren und Freunde!

Nachdem in der Königs- und Kreyss-Stadt-Pilsen-Zeughaus über die von dem Herrn Fürsten von Lobkowitz Von der zu dero Corps gezogenen 6. Königs-Feldt-Stückeln noch andere Königs-Metallen und Eyserne Stück nebst einigen Bomben, auch noch gedachter Stadt Pilsen etwelche einige Branchbare Stücke sich befinden, bey dermahliigen Conjunctionen aber solche alldorthen zulassen nicht wahl rathsam zu seyn, sich befundet; als befehlen im Nahmen und anstatt Ihrer Kön.-May. Unser allergnädigsten Frauen wir Ihnen Königs-Herren Creysshauptleuthen, dass Sie die gemelter massen in Pilsen Befündliche Stück und Bomben Vermittelst des Vorspanns in allhiesig Königs-Zeughaus einliefern, den Magistrat aber webergemelter Stadt Pilsen mit der Vorstellung dahien disponiren, dass weilen diese der Stadt gehörige Stücke alldorthen nicht gebraucht, hiengegen allhier dienlich und nutzbar, in der dorthigen Beylassung aber dem Publico schädlich seyn, oder auch gar Verlohren gehen könnten, derselbe nicht anstehen solle, selbte gleichfalls in die hiessige sicherheit bringen, und gegen Reversalien der künftigen Restitution halber zum gebrauch des Publici Verabfolgen zu lassen, welche sodann die Herren ebenfalls erga recognitionem in allhiesiges Zeughaus Vermittelst Landes-Vorspann abführen zu lassen.

Každý kus měl nadpis: „Rud. II. Rom. Imp.“ a vážil o sobě 32–54 centy.

Roku 1742. měla obec 57.150 zl. dluhů, které zúrokovati musila. Uvádíme zde ještě některé vyňatky z obecních účtů téhož roku, které přispívají ku poznání tehdejších poměrův:

UMKÖSTEN DEREN GEWÖHNLICHEN WAHLFAHRTEN:

Zwei Herren Rathsverwandten, so nach Grünberg mit der		
Procession abgegangen	12 fl.	— kr.
An Kostgeld 2 Knechten	— „	40 „
Nach Klattau 2 Herren Deputirten mit der Procession	12 „	— „
Kostgeld den Knechten	— „	40 „
Von Zurichtung eines Wagens	1 „	36 „
2 Herren Rathsverwandten mit der Procession nach heil.		
Berg	15 „	— „
dahin pro separatione Capellæ	18 „	— „
Für 3 Knecht Kostgeld	1 „	20 „
Denen 4 Hausgenossen gegen heiligen Berg den Weg aus-		
gehauen	1 „	8 „
Für 24 Citronen dem Herrn Prælaten zu seinem Namens-		
tag à 6 kr.	2 „	24 „

Toho roku postavilo město na vlastní útraty dva zemské dragóny, na vyžadovalo nákladu 206 zl. 30 kr.

Roku 1742. vyplatil městský důchodní úřad zástřelného (Schussgeld):

za 2 jeleny à	1 zl.	30 kr.	— den.
8 šmolek	1 „	— „	— „
3 kalouchy	— „	45 „	— „
12 srnců	— „	45 „	— „
1 srně	— „	22 „	— „
1 kus černé zvěře	1 „	30 „	— „
1 divoké sele	1 „	— „	— „
142 staré zajíce	— „	9 „	— „
2 mladé zajíce	— „	4 „	— „
69 koroptví	— „	7 „	— „
1 mladou koroptev	— „	3 „	3 den.
1 divokou kachnu	— „	5 „	— „
26 kvičál	— „	2 „	— „
67 drozdův	— „	1 „	— „
62 skrívany	— „	— „	4 „

Roku 1743. dne 27. září, za úřadování purkmistra Norb. Martinka r. 1743 tržilo do Plzně několik setnin vojska od pluku Betlemského, jehož kůtant (dříve nežli plukovník do Plzně přijel) od generala Kolovrata Odebu ležícího doručil list, v němž bylo nařízeno, aby klíče od bran městských vždy v úřadu purkmistrovském zůstaly; vojsko pluku Betlemského aby stálo na strážích ve branách, městská pak garda aby svůj čet toliko u strážnic zastávala.

r. 1744 Roku 1744., dne 5. března, poslal hrabě Kinský jmenem císařovny Marie Terezie plzeňskému magistrátu pochvalný přípis v příčině postavení jedné setniny zemské obrany. Zní pak tento list takto:

Von der zu Hungarn und Böheimb Königl. Mayestet, Unserer aller Gnädigsten Frau wegen denen Ehrerfesten N. N. Bürgermeister und Rathmännern dero Getreuen Stadt Pilsen hiemit in Gnaden anzuffügen.

Allerhöchst gedacht lbro Königl. Majestät des rühmlichen Eifers der Stadt Pilsen, wie das dieselbe eine Compagnie Land-Militz aufrichten das verlangen trage. Wie nun lbro Königl. Majestät diesen zu dero Allerhöchsten, und des Vaterlandes Dienst begnigenden rumlichen Eyffer, zu allergnädigsten wohlgefallen gerechnet, allerhöchst dieselbe auch sothanen Dienst-Eyffer bey sich ergebender gelegenheit gegen sie Burger Meyster und Rathmännern, auch die ganze Stadt in Königl. Gnaden zu erkennen unvergessen seyn werlen.

Also hatten mehr Allerhöchst gedachte lbro Königl. Majestät in Ihr diess-faliges begehren zu willigen keinen anstand gefunden, und zu dem Ende dero königl. Obrist-Burggraffen allschon das behorige mit gegeben, damit zu aufrichtung dieser Compagnie die beherige anweisung gemachet werde; Und das veröleiben offters Allerhöchst besagte lbr Königl. Majestät denen selben mit Königl. Gnaden wohl gewogen. Decretum per Regiam Majestatem in Consilio Regio Bœmico Antico Viennæ die 5. Mensis Martij Anno Domini 1744.

Philipp Graff Kinský m. p.

Rudolff Graf Korzimský m. p.

Johann Friedrich Eger m. p.

Roku 1744., dne 14. června, zemřel arciděkan zdejší P. Jan Hlaváč. Na jeho místo přišel P. Jan Emerich.

Roku 1744., dne 27. června, stalo se obnovení rady král. města Plzně skrze p. Filipa Josefa, sv. římské Říše hraběte z Kallasů, kdežto voleni byli k úřadu konselskému následující měšťané:

1. Primas: Urozený pán Petr Helffer de Helfferstreu. Medicinæ-Doctor.

2. Pan František Kolumbán.	8. .. Jan Berbich.
3. .. František Pták.	9. .. Maxmilian Petraš.
4. .. Norbert Martinek.	10. .. Jiří Bartovský.
5. .. Antonín Kremlink.	11. .. František Bittner.
6. .. František Halaš.	12. .. Matěj Hammer.
7. .. Bartoloměj Guldener.	

Syndikus: 1. p. Jan Mader.

Kancelista: 1. p. František Kotínek.

.. 2. .. František Franta.

.. 2. .. Frant. Hospodář.

Expeditor: František Friedl.

Za rychtáře zvolen jednohlasně p. Josef Auguston, spolu i starší obce. Pak za starší z obce zejména tito jsou následovali:

1. Pan Krístof Haan.	13. Pan František Hospodář.
2. .. Ondřej Staněk.	14. .. Karel Greynar.
3. .. Václav Drahokoupil.	15. .. Josef Kozlovský.
4. .. Antonín Pazourek.	16. .. František Tichý.
5. .. František Hammer.	17. .. Tobiáš Halaš.
6. .. Ignác Wyzinger.	18. .. Slanislav Synskr.
7. .. Václav Staněk.	19. .. Ignaz Štechr.
8. .. Mychl Franta.	20. .. František Lang.
9. .. Karel Frant. Kopiaš.	21. .. Jan Hostouňský.
10. Josef Mader.	22. .. Petr Slavík.
11. František Deml.	23. .. Jan Jiří Köch.
12. František Kotínek.	24. .. Petr Tomášek.

Dne 16. června francouzské vojsko žádalo nejv. generála Christiana Obkovic za mír, vydavši v zajetí celkem 400 mužův a 100 a několik st. všecku zbraň pak musilo složití a všecka zásoba chleba, masa, obilky, pšenice, ovsu a sena mu byla odebrána a sotva důstojníkům zůstal byl ponechán.

Dne 18. června hnulo se rakousko-české vojsko, které leželo táborem v vesnici Černic až k Plzenci, a táhlo dobývat Prahy, kterou 26. prosince obsadilo, smluvivši se s těmi, kteří v Praze rok a měsíc vládli více Venuši než Marta ctíli. Mezitím co vojsko rakouské kvapilo v Praze, vtrhlo do Plzně 20 vojáků saských, dne 13. června, okolo 10 ranů hodiny. Tito vypykali se na jakémśi sedláku z vesnice Záluží, jenem Bernardu Češkovi, který se vracel z města s prázdným vozem, zdá-li snadný přístup do Plzně a mnoho-li jest tam vojska. Když jim sdělal pravil, že město jen malým počtem vojska jest hájeno a kterou cestou by do města nejlépe přijíti mohli, vtrhli Malou branou do Plzně. Jen zrádný rolník Češk pak od Plzeňanů, dne 9. července, na místě, kde nepřátelům cestu do města ukázal, totiž naproti kostelu Všech svatých byl oběšen.

Roku 1742., dne 23. června, poslán od prince Karla Lothrinského dejšímu vojenskému veliteli Murachovi list, v němž se o magistrátu a měšťanstvu plzeňském v příčině vyhnání francouzského vojska pochvalná zmínka činí.

Auff mein Erstatteten Raport durch den Herrn Leutenandt Bächler, an Ihr Durchlaucht Prinz Carl habe folgenden Befehl erhalten, nun allhier in Pilssen löbl. Magistrat und der löbl. Bürgerschaft zu wissen zumahlen, dass wie von obgedachten Herrn Leutenandt Bächler gegen dem Prinzt Carl von allhiesigen Magistrat, und Bürgerschaft in dem letzteren Entstantenen Allarem von unseren Freunden angeordnet worden. Wie das sich sowohl der löbl. Magistrat als Bürgerschaft gegen unsere Feinde Ihr gegenwehr mit sämptlicher allhierstehender Garnison mit allen Ernst, und getreuen Eyffer gegen Unsere allergnädigste Königin gethan, und sich sei Tag und Nacht alle getreuen Unterthanen sich mit ihren gegenwähr gegen den anfallenden Feindt haben brauchen lassen; als lasset sich Ihr Durchlaucht Prinz Carl gegen dem Althiesigen löbl. Magistrat und der sammentlichen Bürgerschaft von Ihre angerühmte Treu gegen Ihre Gnädigste Königin bedancken, und versichern dabey, wie das Er gleich an seine Königin es angerühmen wolle, und der Stadt Pilssen Ihre treu leistende Dienste wohl belonen werden sollen; Und wann über kurz oder lang sich widerumb Feinde von der Pilssen spüren lassen, so dann die löbl. Bürgerstafft sich nur tapffer wahren sollten, indem Er allzeith einem zu tanglichen Ansehn zu Hilf schicken werde. In dessen lässt Ihr Durchlaucht Prinz Carl den löbl. Magistrat und Bürgerschaft allhier nochmahden ersuchen, wie das, dero treu und allhiesigen Stadt Pilssen, von seiner Königin nicht ohn belohnt bleiben solle, und diese Treu von der Stadt Pilssen Ihre Königin, gleich wie in's Wachs gedrucket, in Ihren Herten behalten, und jederzeith mit Ihren Hohen Königl. Gnadt die Stadt Pilssen begleiten werde.

Den 23. Juny 1742.

Lt. Joseph Freyherr von Murach m/p.,
der Moblgd. Comd.

Roku 1742. v měsíci červenci, když Rakousko díl Slezska a hrabství šleské Prusku odstoupilo, byla Plzeň císařským vojskem opět obsazena.

Obec i obyvatelé utrpěli nemálo nepřátelskou posádkou, neboť byly též nemocnice pro raněné a bavorské vojiny.

Následující výtah z obecních účtů z r. 1742. vykazuje výlohy, které obci pro nepřátelskou posádku tehdež činiti bylo.

(Následuje výňatek ze zlaté bully krále Ferdinanda II. týkající se řádu při obnovování rady města Plzně).

My Ferdinand II., z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožitel říše a uherský, český, dalmátský a chorvátský král, kníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě:

K věčné budoucí a neumfající památce oznamujeme tímto listem všem atd.: k tomu je Plzeňské, věrné naše milé, z jurisdikcí a komandy i ze všeho práva podkomorího království našeho dědičného českého, nynějšího i budoucího z mocnosti naší císařské jakožto král český, pro schválení a památku jejich věrnosti věčnou, nařízení dobrého řádu a osob hodných za konšele volení, vynímání a sobě též dědicům, našim budoucím králům českým, takové obnovování rady v moci pozůstavovati a je Plzeňské v tom ujišťovati ráčíme, že budoucné skrze kommissáře od Nás aneb dědicův našich budoucích králův českých zřízené, úřad konšelský, každoročně o novém létě (zachovávajíc ovč v tom starobylé dobré spůsoby, obyčeje a zvyklosti, co se volencův sbírání a od rychtáře městského vyhlášení dotýče, i jiného obyčejného v tom processu) obnovován býti a úřad purkmistrovský po pořádku z jednoho na druhého konšela ve čtyrech týhodnech pořad zběhlých, jakž od starodávna bývalo, s chvalitebnou kostelní i radní ceremonií přicházeti a přenášeti se má.

Tomu na svědomí bullu naší císařskou a královskou k listu a majestátu tomuto jsme přivésti poručili a v něm se rukou naší vlastní podepsati ráčili.

Dán v městě našem Vidni v sobotu po památce proměnění Krista Pána na hoře Tábor, jinak sedmého dne měsíce srpna, léta od narození syna Božího, Pána a spasitele Ježíše Krista, tisíceho šestistého dvacátého sedmého a království našich římského devátého, uherského desátého a českého jedenáctého.

Ferdinand m. p.

Zdenko Ad. Pr. de Lobkowitz m. p.

Ad Mandatum Sac. Cae. Mts. propr.

S. R. Boëmia Cancellarius.

Rafael Mnisovský m. p.

Roku 1744., dne 11. srpna, došlo opětne nařízení od zemské vlády, aby obec ještě všecka ostatní svá děla do Prahy ihned odeslala.

Nařízení to jest následujícího znění:

Wohlgebohrner und Edler!

Besonders liebe Herren und Freunde: Nachdem in der Königl. Stadt Pilsen vorfindliche Stücke auf das Eylfertigste hereingeschaffet werden sollen: Als werden die Herren alsogleich dergestaltige Anordnung thunen, dass, wann Erwähnte Stücke wegen providirung der Magatzinen nicht mit Landes-Vorspann auhero befordert werden Kunten, solche durch gefliessendliche und zu bedungen Kommende Fuhrleathe dann beygebug eines beschydenen Fuhrungs-Commissarii her eingebracht werden sollen.

Geben Ob dem Königl. Prager Schloss d. 11. Aug. Ao. 1744.

N. N. Der Zu Hungarn und Boheimb Königl. May. respective wärklich geheimb- und andere Rathe, Kammerer, Verordnete, Königl. Statthalterei und Oberste Landes Officiars im Königreich Boheimb.

Frautz Ferd. v. Rubner m. p.

Výňatky z obecních účtů roku 1744.

Z PŘIJMŮ:

Vom dem černitzer Richter Zenischek für seinen ausgezahlten und vom Soldatenleben losgemachten Sohn 50
 detto vom Ledetzer Staniczek für seinen Sohn 50

Z VYDAJŮ:

Für gestellte 33 Mann Landesrecruten 669 fl. 44 kr. 1 1/2 de
 11 242 .. 46 .. 1 1/2

Summa. 912 fl. 50 kr. 3

Zur Ausstaffirung der kais. Prinzessin und Erzherzogin von Oe reich Maria Anna bei der bevorstehenden Vermählung mit dem Pr Karl von Lothring: aus obrigkeitlichen Sakel 66 fl. 11 kr. 2 1/2

Každý kus měl nadpis: „Rud. II. Rom. Imp.“ a vážil o sobě 52—54 centy.

Roku 1742. měla obec 57.150 zl. dluhů, které zúrokovati musila.

Uvádíme zde ještě některé vyňatky z obecních účtů téhož roku, které přispívají ku poznání tehdejších poměrův:

UMKÖSTEN DEREN GEWÖHNLICHEN WAHLFAHRTEN:

Zwei Herren Rathsverwandten, so nach Grünberg mit der		
Procession abgegangen	12 fl.	— kr.
An Kostgeld 2 Knechten	— „	40 „
Nach Klattau 2 Herren Deputirten mit der Procession	12 „	— „
Kostgeld den Knechten	— „	40 „
Von Zurichtung eines Wagens	1 „	36 „
2 Herren Rathsverwandten mit der Procession nach heil.		
Berg	15 „	— „
dahin pro separatione Capellæ	18 „	— „
Für 3 Knecht Kostgeld	1 „	20 „
Denen 4 Hausgenossen gegen heiligen Berg den Weg ausgehauen	1 „	8 „
Für 24 Citronen dem Herrn Prälaten zu seinem Namens- tag à 6 kr.	2 „	24 „

Toho roku postavilo město na vlastní útraty dva zemské dragony, což vyžadovalo nákladu 206 zl. 30 kr.

Roku 1742. vyplatil městský důchodní úřad zástřelného (Schussgeld):

za	2 jeleny	à	1 zl. 30 kr. — den.
..	8 šmolek	1 „	— „ — „
..	3 kalouchy	— „	45 „ — „
..	12 srnců	— „	45 „ — „
..	1 srně	— „	22 „ — „
..	1 kus černé zvěře	1 „	30 „ — „
..	1 divoké sele	1 „	— „ — „
..	142 staré zajíce	à	9 „ — „
..	2 mladé zajíce	„	4 „ — „
..	69 koroptví	— „	7 „ — „
..	1 mladou koroptev	— „	3 „ 3 den.
..	1 divokou kachnu	— „	5 „ — „
..	26 kvičál	— „	2 „ — „
..	67 drozdův	— „	1 „ — „
..	62 skřivany	à	— „ 4 „

Roku 1743., dne 27. září, za úřadování purkmistra Norb. Martinka r. 1743 přirazilo do Plzně několik setníů vojska od pluku Betlemského, jehož adjutant (dříve nežli plukovník do Plzně přijel) od generála Kolovrata v Chebu ležícího doručil list, v němž bylo nařizováno, aby klíče od bran městských vždy v úřadu purkmistrovském zůstaly; vojsko pluku Betlemského aby stálo na stráži ve branách, městská pak garda aby svůj púket toliko u strážnice zastávala.

1744 Roku 1744., dne 5. března, poslal hrabě Kinský jmenem císařovny Marie Terezie plzeňskému magistrátu pochvalný přípis v příčině postavení jedné setniny zemské obrany. Zní pak tento list takto:

Von der zu Hungarn und Böheimb Königl. Mayestät, Unserer aller Gnädigsten Fraue wegen denen Ehrerfesten N. N. Bürgermeister und Rathmännern dero Getreuen Stadt Pilsen hiemit in Gnaden anzuffügen.

Allerhöchst gedacht Ihre Königl. Majestät des rühmlichen Eifers der Stadt Pilsen, wie das dieselbe eine Compagnie Land-Militz aufrichten das verlangen trage. Wie nun Ihre Königl. Majestät diesen zu dero Allerhöchsten, und des Vaterlandes Dienst begnigenden rumlichen Eyffer, zu allernädigsten wohlgefallen gerechnet, allerhöchst dieselbe auch sothanen Dienst-Eyffer bey sich ergebender gelegenheit gegen sie Burger Meyster und Rathmännern, auch die ganze Stadt in Königl. Gnaden zu erkennen unvergessen seyn werden.

Also hatten mehr Allerhöchst gedachte Ihre Königl. Majestät in Ihr diessfähiges begehren zu willigen keinen anstand gefunden, und zu dem Ende dero königl. Obrist-Burggraffen allschon das behörige mit gegeben, damit zu aufrichtung dieser Compagnie die beherige anweisung gemachet werde; Und das veröleiben offters Allerhöchst besagte Ihr Königl. Majestät denen selben mit Königl. Gnaden wohl gewogen. Decretum per Regiam Majestatem in Consilio Regio Bœmico Antico Vienna die 5. Mensis Martij Anno Domini 1744.

Philipp Graff Kinský m. p.

Rudolf Graf Korzimský m. p.

Johann Friedrich Eger m. p.

Roku 1744., dne 14. června, zemřel arciděkan zdejší P. Jan Hlaváč. Na jeho místo přišel P. Jan Emerich.

Roku 1744., dne 27. června, stalo se obnovení rady král. města Plzně skrze p. Filipa Josefa, sv. římské Říše hraběte z Kallasů, kdežto voleni byli k úřadu konselskému následující měšťané:

1. Primas: Urozený pán Petr Helffer de Helfferstreu. Medicinæ-Doctor.	
2. Pan František Kolumbán.	8. .. Jan Berbich.
3. .. František Pták.	9. .. Maxmilian Petraš.
4. .. Norbert Martinek.	10. .. Jiří Bartovský.
5. .. Antonín Kremlík.	11. .. František Bittner.
6. .. František Halaš.	12. .. Matěj Hammer.
7. .. Bartoloměj Guldener.	

Syndikus: 1. p. Jan Mader. Kancelista: 1. p. František Kotínek.
 .. 2. .. František Franta. .. 2. .. Frant. Hospodář.

Expeditor: František Friedl.

Za rychtáře zvolen jednohlasně p. Josef Auguston, spolu i starší obce. Pak za starší z obce zejména tito jsou následovali:

1. Pan Křištof Haan.	13. Pan František Hospodář.
2. .. Ondřej Staněk.	14. .. Karel Greynar.
3. .. Václav Drahekoupil.	15. .. Josef Kozlovský.
4. .. Antonín Pazourek.	16. .. František Tichý.
5. .. František Hammer.	17. .. Tobiáš Halaš.
6. .. Ignác Wyzinger.	18. .. Stanislav Synskr.
7. .. Václav Staněk.	19. .. Ignaz Štechr.
8. .. Mychl Franta.	20. .. František Lang.
9. .. Karel Frant. Koptáš.	21. .. Jan Hostouňský.
10. Josef Mader.	22. .. Petr Slavík.
11. František Deml.	23. .. Jan Jiří Köch.
12. František Kotínek.	24. .. Petr Tomášek.

OBYČEJNÝ PORÁDEK,

kteřý se při obnovení úřadu konšelského v městě Plzni zachovával, popsán jest v následující listině:

Jakož J. Cis. a král. Milost Svě Vysoce Slavné královské pány kommissáře k takové obnově ráci Nejmilostivěji voliti: tak který den J. Excell. přední pan kommissář determinovati ráci, v ten dvě radní osoby k J. Excell. s vozy a koňmi co jich koliv naříditi ráci, se vypravuji a J. Excell. po celé cestě až do města na službu poslušnou hledi.

Při šťastném do města příjezdu v příbytku J. Excell. celý úřad oběma královským pánům kommissářům ponížené přivítání činí. A na zejří ráno, který čas J. Excell. milostivě Sobě oblíbíti ráci, zase k povinným službám se staví. Načež z poručení J. Excell. velkým zvonom ad Missam de Spiritu Sancto se zvoni, celá obec před J. Excell. příbytkem se shledává a královské pp. kommissáře do chrámu Páně vyprovází. Po vykonání slavné mši svaté do radního domu přímo se jde.

Tu ráci vysoce slavní královští páni kommissáři na malou chvilku do místa radního sami vejíti, až by se úřad i obec na síni v pořádek postavila. Pak ráci na též síni k stolečku se posadí a tu milostivě doslechnou přivítání, kteréž rychtář městský koná. Pak když on při začátku řeči své o J. Cis. a král. Msti. zdraví se taže, tu J. Excell. ráci něco potěšitelného o J. Mil. Cis. šťastných progressích oznámí, a na to Nejmilostivější Rescriptum Commissionis skrze svého pána sekretáře publikovati dáti, po jehožto publikaci rychtář pokorně poděkování činí a řeč svou dále prosequje. Když ji dokoná, přednáší primas, že také celý úřad vysoce slavné král. pp. kommissáře v takovém charakteru pokorně reveruje, a hotov jest, ihned své povinnosti se sebe složití. Pak žádá za dovolení, aby mohl na obec shromážděnou otázku učiniti. K čemuž když ráci J. Excell. přední pan kommissář povoliti, taže se primas celé obce, zdali jest kdo, jenž sobě stěžovati má, že se jemu spravedlnost denegovala, neb jiné zkrácení stalo? Opakuje po druhé i po třetí, a jest-li žádny se neohlási, tehdy bursu s pečeti městskými a klíči radními J. Excell. moci vysoce Slavného král. kommissářství ráci celý úřad z povinnosti jeho propustiti, a oznámí, že k volení nových přistoupi se má. Jakož i na to ráci hned vystáti oba král. pp. kommissáři s písařem městským do místa radního vstoupiti, bursu a pečeti a klíči s sebou neobtěžně vzíti a zasednouti.

Zatím vedle zlaté buly slavné a svaté paměti císaře a krále Ferdinanda druhého magistrátu udělené, jejížto výtah tuto na konci se nalézá, jmenuje rychtář pět volencův, dva ze staré rady, dva starší z obce a jednoho z obce. Které když král. pp. kommissáři do místa radního povolati ráci, všech pět jich tam pospolu vstoupí a státi zůstanou v prostřed světnice a J. Excell. ráci milostivě napomenuti jim učiní, by zpytovali své svědomí a způsobné osoby k novým úřadům volili. Po napomenutí vydá se od písaře těm volencům přísaha, a následovně i milostivého dovolení J. Excell. Posadí se volenci. A tu J. Excell. ráci potazy činí: předně o zvolení primasa, od jednoho volence k druhému, pak když primas již zvolen jest, děje se druhý potaz, zdali mají všickni ze staré rady zase přijati býti a jakým pořádkem.

Posléz třetí potaz o doplnění osob na místě zemřelých. Kdež, jestli při uvažování, který z volencův interessován jest, z rady do kanceláře vystupuje a post Concluseum za jeho příčinou učiněném, zase skrze písaře městského do rady povolán bývá.

Když pak počet celé rady jest zvolen, ráci vysoce slavní král. pp. kommissáři instrumentum, které písař městský vyhotovil, referovati dáti a následovně nejprv volence z místa radního propustiti, pak sami na síň vystoupiti, se posadí a milostivě oznámí, že novým volením úřad zdejší jest zase dosazen, a protož jak kdo jmenován bude, že vystoupiti povinnen jest.

Načež písař městský publikuje list a jména osob radních, jenž vystonpí a přísaha konšelská jim se vydá.

Po vykonané přísaze ráci J. Excell. Adhortaty úřadu učiniti a zvolenému primasu bursu a pečeti a klíči dodati. Kdež primas pokorně poděkování vysoce slavnému král. pp. kommissářům za ten vykonaný akt učiní. A ihned z domu radního zadního zase do chrámu páně s král. pp. kommissáři, nový úřad i celá obec se navrátí, kdež se Te Deum laudamus pje.

Odtud J. Excell. p. předního kommissáře až do příbytku celá obec vyprovodí a tam se akt celý skončí.

Při odjezdu následovněm J. E. dvě osoby radní jako k příjezdu povinné na službu po celé cestě býti povinni jsou.

(Následuje výňatek ze zlaté bully krále Ferdinanda II. týkající se řádu při obnovování rady města Plzně).

My Ferdinand II., z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožitel říše a uherský, český, dalmátský a chorvátský král, kníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě:

K věčné budoucí a neumírající památce oznamujeme tímto listem všem atd.: k tomu je Plzeňské, věrné naše milé, z jurisdikce a komandy i ze všeho práva pookomoitního království našeho dědičného českého, nynějšího i budoucího z moci naší císařské jakožto král český, pro schválení a památku jejich věrnosti věčnou, nařízení dobrého řádu a osob hodných za konšele volení, vynímání a sobě též dědicům, našim budoucím králům českým, takové obnovování rady v moci pozůstavovati a je Plzeňské v tom njišfovati ráčíme, že budoucně skrze kommissare od Nás aneb dědicův našich budoucích králův českých zřízené, úřad konšelský, každoročně o novém létě (zachovávající ony v tom starobylé dobré spůsoby, obyčeje a zvyklosti, co se volencův shírání a od rychtáře městského vyhlášení dotýče, i jiného obyčejného v tom processu) obnovován býti a úřad purkmistrovský po pořádku z jednoho na druhého konšela ve čtyrech týhodnech pořad zběhlých, jakž od starodávna bývalo, s chvalitebnou kostelní i radní ceremonií přicházeti a přenášeti se má.

Tomu na svědomí bully naší císařskou a královskou k listu a majestátu tomuto jsme přivésti poručili a v něm se rukou naší vlastní podepsati ráčili.

Dán v městě našem Vídni v sobotu po památce proměnění Krista Pána na hoře Tábor, jinak sedmého dne měsíce srpna, léta od narození syna Božího, Pána a spasitele Ježíše Krista, tisícího šestistého dvacátého sedmého a království našich římského devátého, uherského desátého a českého jedenáctého.

Ferdinand m. p.

Zúcnko Ad. Pr. de Lobkowitz m. p.,
S. R. Boémie Cancellarius.

Ad Mandatum Sac. Cae. Mts. propr.
Rafael Mušovský m. p.

Roku 1744., dne 11. srpna, došlo opětne nařízení od zemské vlády, aby obec ještě všecka ostatní svá děla do Prahy ihned odeslala.

Nařízení to jest následujícího znění:

Wohlgebohrner und Edler!

Besonders liebe Herren und Freunde; Nachdeme in der Königl. Stadt Pilsen vorfändliche Stücke auf das Eylfertigeste heringeschaffet werden sollen; Als werden die Herren alsoleich dergestaltige Anordnung thun, dass, wann Erwähnte Stücke wegen providirung der Magatzinen nicht mit Landes-Vorspann anhero befördert werden Kunten, solche durch gefliessendliche und zu bedungen Kommende Fuhrleithe dann beygebung Eines beschaydenen Führungs-Commissarii her eingebracht werden sollen.

Geben Ob dem Königl. Prager Schloss d. 11. Aug. Ao. 1744.

N. N. Der Zu Hungarn und Böheimb Königl. May. respectiv wärklich geheimb- und andere Ráthe, Kammerer, Verordnete, Königl. Statthaltereí und Oberste Landes Officiers im Königreich Böheimb.

Frantz Ferd. v. Rohner m. p.

Výňatky z obecních účtů roku 1744.

Z PŘÍJMŮ:

Vom dem černitzer Richter Ženischek für seinen ausgezahlten und vom Soldatenleben losgemachten Sohn 50 fl.
detto vom Ledetzer Staniczek für seinen Sohn 50 „

Z VYDAJŮ:

Für gestellte 33 Mann Landesrecruten 669 fl. 44 kr. 1 1/2 den.
„ „ 11 „ „ 242 „ 46 „ 1 1/2 „

Summa. 912 fl. 30 kr. 3 den.

Zur Ausstaffirung der kais. Prinzessin und Erzherzogin von Oesterreich Maria Anna bei der bevorstehenden Vermählung mit dem Prinzen Karl von Lothring: aus obrigkeitlichen Sakel 66 fl. 11 kr. 2 3/4 den.

Für die Pilsner Dorfschaften	110 fl. — kr. 5 den.
„ Guth Hradek	2 „ 40 „ 5 „
„ „ Anjezd	— „ 41 „ 1/2 „
„ die ordinarii Contribuenten der Stadt Pilsen	64 „ 43 „ — „
„ Guth Anjezd	— „ 40 „ 5 „

Summa 246 fl. 9 kr. 1/4 den.

Laut Weinregister an verschiedenem Wein abgefolgt. 345 fl. 53 kr. Tractations-Unkosten zur Beehrung des Hrn. Prälaten ¹⁾

in seiner Ankunft 20 „ 15 „

ZUR BEWIRTHUNG DURCHPASSIRENDER GÄSTE.

Für Herrn Oberstlieutenant von Feuerstein von der k. Feldartillerie:

14 # Karpfen à 6 kr.} 4 fl. 16 kr. 3 den.
 11 1/2 „ Hechten „ 15 „ }

Für Ihre Excellenz Herrn General Vestetič nebst

1/2 Fass Bier. 22 „ 24 „ — „

Item v. Ballaion 2 „ 30 „ — „

Für Oberlieutenant von Pirkenfeldt 13 „ 20 „ — „

„ Excellenz General Minsky und Graf Esterhazi
 nebst 1 Eimer Bier 12 „ 1 „ — „

„ Obersten Erdeti 6 „ 20 „ — „

Zur Bewirthung seiner Excel. Landesgeneral Baron

Netolitzky, dann denen Kreishauptleuten, dann
 General Minsky und Vestetič. 43 „ 56 „ 3 „

Für einen türkischen Fürsten, welcher 3 Tag sich
 aufgehalten 12 „ 56 „ — „

Für General Wulsker von der sächsischen Feld-
 artillerie. 5 „ 35 „ — „

Für Obersten von Aulaner sächsischen Auxiliar-
 Völkern 5 „ 27 „ — „

Für einen Obersten, Oberstlieutenant und Capitän
 mit Aulaner und Jäger Compagnie 25 „ 6 „ — „

(13., 14. und 15. October). Für Herzogen v. Weissen-
 fels, Commandirenden Sächsischen und anderer

Generalität 133 „ 42 „ — „

Für bequartirte königl. Husaren und Aulaner beim

goldenen Adler 10 „ 43 „ — „

Jako vždycky, tak i v tomto roku zastával každý měsíc jiný radní
 parkmistrovský úřad, což vždy s velikými výlohami spojeno bylo.

Roku 1744. činily takové útraty 222 zl. 47 kr.

Veškerý příjem celoroční byl 52.816 zl. 58 kr. 2 1/2 den., vydání
 49.623 zl. 54 kr. 5 1/2 den.

Roku 1745, když po dvouletém válčení Rakouska s Pruskem mír. 1845
 v Drážďanech učiněn byl, ucházel se plzeňský magistrát o to, aby děla, jež
 byl v r. 1741., 1742. a 1744. zemské vládě zapůjčil, opět městu na-
 vrácena byla. I obrátil se v příčině té ku knížeti Václavu Lichten-

¹⁾ Jan Emerich.

steinovi, polnímu maršálkovi a nejvyššímu vůdci delostřelectví, od kteréhož obdržel dne 26. srpna 1745. tuto odpověď:

Wohl Edel und Gestreng Sonders geehrte Herren: Nach dem an mich unterm 12. elapsi gethanenen ansuchen hab ich kein bedenken, die der Stadt Pilssen eigenthumblich zugehörige, und auf weithers eingeholten Bericht in Prag annoch befindliche, als ein G. ein 4. ein drey, und drey Ipfundtigit. zusambden Sechs Mettallene Stückh sambt ihren unbrauchbahren Fassungen wider erfolgen zulassen, und schreibe eben unter ainstens an den Herrn Stückh-Hauptmann Hling nacher Prag, wann sich ein von dem Magistrat gevollmächtigter anmelden wirdet, sothane Stückh gegen Recognition abzugeben; Wo sich übrigens wegen deren anderen dahin gehörigen Vier 18pfundtigiten Stückhen seiner Zeit das weithere determiniren lassen wirdet. Ammit Beharrend derer Herren Dienst beflissen

Fürst Wenzl zu Lichtenstein m. p.

Wienn, den 21. August 1745.

Roku 1745., dne 27. srpna, došlo magistrát i od velitele pražské zbrojnice vyzoomění v příčině navrácení oné zbraně.

Zní takto:

Wohl Edel Gestreng, Hoch und Wohlweisse.

Hochgeehrtiste Herren: Nachdeme mit gestriger Post von Sr. Hochfürstl. Durchlaucht der hohe Befehl eingeloffen, wie das dero in Prag befindl. 6 Stückh gegen Recognition verabfolgen lassen solle; Gleich wie nun aber dieselbe wegen derer Abholung die gesicherte Anstalt machen können, Also freuet mich, dass die gelegenheit überkommen. Einem löbl. Magistrat hierinnfalls meine Dienste leisten zu können, der mich nebst an Offerirung ferner Dienstleistung zu beharrlicher Gewogenheit Gehorsamblich Empfehle und Verbleibe Eines löbl. Magistrats Behorsambr

Prag, den 25. August 1745.

Dr. Leopold Antonj Hling m. p.
Königl. Stückh-Hauptmann.

P. S. Angegebene Consignation zeichnet des mehrern, in was für einen Standt ermelte Stückh sich allhier befindten, Woraus wegen denen Pferten der Antrag leicht zu machen, dann welche auf Königl. Lowetten liegen, werden aus selber ausgehoben, und müssen mit denen blos liegenden, oder ohne Räder befindl. auf gutten Wägen abgeführt werden.

Děla byla pak zpět přivezena až na čtyry 18liberní děla, která ve Vídni zůstala.

Dne 26. října roku 1745. podepsána byla trhová smlouva na statek „Bušovice“, jež obec plzeňská od Maximiliana Wiederspergra z Wiederspergu, Ferdinanda Joachyma z Rumerskirchu a Antonie Anny, svobodné paní z Helwersenu ve veřejné dražbě koupila.¹⁾

Kupní cena statku jak vše stálo a leželo byla 24.000 zl.

Smlouvu (německy vyhotovenou) podepsali mimo prodávající se strany města: Ant. Kremling, purkmistr, Petr Paul Helffer z Helfferstreu-u, primator, Frant. Kolumbán, Frant. Pták, Norbert Martinek, Frnt. Ant. Hallasch, Bartoloměj Guldener, Johann Berbich, Max. Ign. Petrasch, Georg Ant. Bartowský, Frant. Biettner, Math. Ant. Hammer, Jan Jos. Mader, syndikus; Josef Auguston, rychtář; Anton Jos. Pazaurek a Michael Franta, starší obce.

Roku 1745. založen byl kostelíček, zvaný „u Ježíška“, od Petra Pavla Helffera z Helfferstreu-u, téhož času primatora plzeňského.

¹⁾ Tehdaž bylo při veřejných dražbách způsobem, že při třetím podání se strany kupujícího učiněném, ihned rozzála se svičička (Lichtl) a když shorela, neměl již mimo posledního podavače nikdo jiný práva vyšší podání učiniti.

Roku 1746. v měsíci červnu byla v království českém taková nouze, r. 1746
bída i dražota, že z okolních osad do Plzně houfně lidé chodili a pro
Boha prosili na kolena klesající, aby jim bylo obilí prodáno; ačkoliv
platiti chtěli, peníze v rukou majíce, přece žita dostatí nemohli.

Toho času stál strych žita sháněné míry 5—6 zl. Strych pšenice
byl za 5 zl. 45 kr., strych ječmene 4 zl. a strych hrachu za 5 zl. 30 kr.

Roku 1747. zanesl magistrát plzeňský, poněvadž až dosavade žádná r. 1747
zmínka o navrácení vládě zapůjčených a městu Plzni patřících čtyřech
18liberních dělech se nečinila, dne 12. ledna prosbu k císařovně Marii
Terezii, žádaje za vydání této zbraně a uváděje, že pokoj v zemi nastal
a že ona děla jakožto památka po císaři Ferdinandovi II. Plzeňanům
velmi vzácná jsou. Zároveň psáno též knížeti Lichtensteinovi.

Teprv dne 8. června dostal magistrát z Vídně v této příčině od-
pověď následujícího znění:

Wohl Edel und Gestrenge Sonders geehrte Herren; Ob ich zwar den selben
Vielmehr hätte angerathen haben wollen, wegen derer zuruck anverlangenden Vier
Metallenen Nothschlangen in Erwägung des sehr beschwärllich und kostbaren
Transport auf gegen Abtrag eines equivalentes, oder sonstige modalität bedacht
zu seyn; so hab doch derer diesssfähigen unterm 7. Aprilis gethanenen Gesuch
zu deferiren keinen weiteren Anstand nehmen wollen, mithin dem allhiesigen Hrn.
Zeuglieutenant Schmiedt meinen Befehl bereits ertheilet, nicht nur diese Noth-
schlangen verabfolgen, sondern auch ehebevor die ausgebrannte Zindtlöcher ver-
sichert vergüessen zu lassen, und beynebst dise Stückh mit denen hierzue nöthigen
montirungen in guten Staudt herzustellen, wessentwegen sich dann dieselbe diess
Orts anmelden und hienach das nöthige veranstalten mögen. Der anmit zu ander-
weithig angenehmen gefähigkeiten verharre Meiner Sonders geehrten Herren bereit-
williger Fürst Wentzl zu Lichtenstein m. p.

Wienn, den 3. Juny 1747.

A Tergo: Denen Wohl Edl. und Gestrengen Herren N. N. Bürgermeister und
Rath der Königl. und Creyss-Stadt Pilsen, Meinen Sonders geehrten Herren.

Ex offo.

Pilsen.

Rozhodnutí císařovny Marie Terezie v záležitosti svrchu uvedené
jest znění tohoto:

Liebe Getreue; Es hat die Königliche Creyss-Stadt Pilsen in Anno 1742. zu
der damahlen vorg nommenen Belagerung der Stadt Prag auf ergangenen Aller-
höchsten Befehl, von Ihrem eigenthumlichen Geschütz metallene 18pfündige Stück
nach deren neuer ex proprio kostbahren bestrittenen Montirung nacher Prag ab-
gegeben, welche nachgehends von der anhero in das Kayser-Königliche Zeug-Haus
überbracht wurden;

Nun werden sothane 4 Stück gedachter Stadt anjetzo wiederum zurück ge-
stellet, wie dann dermahlen der Antrag ist, dass solche den 4. Septembris von hier
nacher Frating in Mähren über Pissling, Zlabing, Königsegg, Neuhaus, Wessely,
Teyn, Pisseck, Sedlitz, Kassejowitz, Nepomuck, Blowitz, Pilsenetz nacher Pilsen
abgeführt werden sollen; Es wäre aber auch hierbey an sich selbstn billig, eben
diese 4 Stück gedachter Stadt ohne weiteres der Stadt Unkostens-Aufwendung Sump-
tus Aerarii wiederum ad locum abliefern zu lassen, wann nicht die so höchst an-
dringliche dermahlige Kriegserfordernussen die hierzu benöthigte Geld Mitteln ander-
wärts hin und fast unerklecklich verweisen thäten.

Und weiln dann diese 4 Stück von gedachter Stadt aus besonderer Treu
und Devotion amore publici wider die damahlige Feinde, mithin zu des werthen
Vatterlands eigener Beschützung hergegeben worden, und also auch nicht unbillig
ist, dass gedachter Stadt zu eigener ihrer Schadloshaltung in Abführung sogethaner
Stück einiger massen von dem Publico zu Hülff gegangen werde; So sehen wir
gnädigst gern, wann von Seiten des Landes zu Fortbringung sothaner 4 Stückchen
die benöthigte Verspann, und zwar für jedes Stück 16 Pferd auf die verbenannte
Stationen abgeben werden möchten.

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	J nen t
	strychy	čtvrtce	dvouspřez- ných nákladů	
Lechner František	9	3 ³ / ₄	4	
Lederer Jan	9	3 ⁵ / ₈	—	
Leffler Tomáš	—	—	—	
Lehmonová Anna	24	1 ¹ / ₄	16	
Lenková Kateřina	2	1 ¹ / ₂	—	
Lepert Jan	—	—	—	
Lepert Jan	9	3 ³ / ₄	—	
Lichter Jiřík	9	2 ¹ / ₄	1 ¹ / ₂	
Lorenc Matěj	—	—	—	
Luft Samuel	15	1 ³ / ₄	—	
Malý Tomáš	15	9 ¹ / ₁₆	—	
Martincová Lidmila	20	2	—	
Martinec Václav	23	1 ¹ / ₂	3	
Mestl František	88	3 ¹ / ₈	65	
Michalidesová Dorota	3	3 ³ / ₈	—	
Michl Ondřej	—	—	—	
Michl Christian	—	—	—	
Mühlwenzl Antonín	146	1	32	
Mühlwenzlová Majdalena	—	—	6	
Mühlwenzlová Majdalena	104	1 ¹⁵ / ₁₆	15	
Mühlwenzl Tomáš	24	2 ¹³ / ₁₆	4	
Müllerová Rozina	—	—	—	
Müller Jan	—	—	—	
Neyd Jan	71	1 ⁷ / ₈	26	
Nettel Matěj	—	—	—	
Novák Martin	—	—	—	
Oliva Ondřej	—	—	—	
Oliva Václav	—	—	2	
Ornet Jan	9	3 ³ / ₄	—	
Pamprle Jan	12	2 ⁷ / ₈	—	
Peitnerová Lidmila	6	1 ¹ / ₄	—	
Peitner Vavřinec	69	1 ¹ / ₄	12	
Pelargus Tomáš	—	1 ¹ / ₂	—	
Peter Jan	10	2 ¹ / ₂	—	
Pešíková Eva	—	—	2	
Pfenning František	12	3 ³ / ₈	4	
Pipusová Eva	49	3 ¹ / ₈	10 ¹ / ₂	
Pitlík Jan starší	—	—	—	
Pitlík Jan mladší	—	—	—	
Pitlík Antonín	5	—	—	
Plešerová Eva	22	1 ³ / ₁₆	3	
Plešerová Eva	—	—	—	
Pobrllová Kateřina	6	1 ¹ / ₂	—	
Pták Jakub	8	3 ¹³ / ₁₆	—	
Polívková Majdalena	—	—	—	

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	Jiné nemovitosti
	strychy	čtvrce	dvonapřez- ných nákladů	
olivka František	—	—	—	
ortová Alžběta	—	—	—	
rantlová Majdalena	1	$\frac{3}{8}$	—	
resslerová Veronika	32	$1\frac{3}{4}$	6	
sutka František	45	$3\frac{1}{2}$	4	
ták František	5	$1\frac{1}{4}$	—	
táková Johanna	20	$\frac{1}{2}$	19	
táková Kateřina	4	$3\frac{1}{8}$	1	
tákovští dědicové	80	$3\frac{1}{8}$	16	
ták Matěj	20	$1\frac{1}{8}$	3	
uchner František	—	—	—	
uxbaum František	26	$2\frac{1}{2}$	8	
lauta Matěj	—	—	—	
teyl Jakub	—	—	—	
tichter Jan	—	—	—	
tipl Wolfgang	—	—	—	
loth Eliáš	—	—	—	
lothenhäusslerová Kateřina	2	—	$2\frac{1}{2}$	
lubeš František	—	—	—	
lubiš Lorenz	—	—	—	
lubrik Michl	1	—	—	
Russ Jiřík	—	—	—	
Rybeneker Tomáš	17	$\frac{1}{8}$	2	
Sádlo Vilém	—	—	—	
Sádlo Vilém	87	1	23	
Samek Jiřík	8	$2\frac{13}{16}$	4	
Salinger Vilém	17	—	9	
Sauffelová Monika	—	—	—	
Saukup Jan	—	—	—	
Seifried Jan	—	—	—	
Sládek Karel	—	—	—	
Skriváček Jan	5	$\frac{1}{8}$	4	
Slowatiusová Apolonie	12	2	—	
Slowatiusová Kateřina	8	2	1	
Slowatius Matěj	19	3	—	
Šurčka Jan	—	—	—	
Sonner Jiřík	4	$\frac{1}{4}$	3	
Sonner Sigmund	8	$\frac{7}{8}$	1	
Staněk Ondřej	—	—	—	
Stehliková Barbora	15	$1\frac{5}{8}$	—	
Stehliková	19	$3\frac{3}{4}$	12	
Stohar	—	—	—	
Stohar	—	—	—	
Stohar	150	$\frac{7}{8}$	49	
Stohar	27	$\frac{3}{4}$	10	

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	Jiné nemovitosti
	strychy	čtvrťce	dvouspřezných nákladů	
Stehlík Václav	6	1 $\frac{1}{2}$	—	
Stechar Jiřík	14	3 $\frac{1}{2}$	6	
Stechar Jiřík	—	—	—	
Sturnetiusová Antonie	—	—	—	
Sturnetiusová Dorota	39	3 $\frac{3}{8}$	34	
Sturnetiusovi dědicové	4	3 $\frac{11}{16}$	—	
Strör Ondřej	—	—	—	
Suchánek Václav	—	—	—	
Svoboda František	4	—	—	ladem
Sýkorová Cypriána	4	1	—	1 strych
Sypská Anna	143	3	23	
Schiffer Ferdinand	—	—	—	
Šillerová Alžběta	—	—	—	
Šiller Ferdinand	21	$\frac{1}{4}$	—	
Šiller Jiřík	—	—	—	
Šiller Matěj	41	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	
Schmid Jan	—	—	—	
Schmidová Lidmila	7	1 $\frac{3}{4}$	—	
Schmidová Lidmila	1	3	—	
Schmid Urban	23	—	—	
Schmidhofer Jan	—	—	—	
Šmuraviusová Anna	—	2	—	
Šmuravius Daniel	1	2 $\frac{3}{8}$	—	
Švendová Kateřina	22	1 $\frac{3}{4}$	8	ladem
Schröter Jan	—	—	—	1 strych
Tábor Matěj	—	—	—	
Taušinský Abraham	—	—	—	
Tilinger Eva	58	2 $\frac{3}{4}$	17	
Titl Jan	12	2 $\frac{1}{16}$	2	
Trägwalter Martin	—	—	—	
Trbachová Dorota	1	2 $\frac{3}{8}$	—	
Traub Jakub	—	3 $\frac{1}{2}$	—	
Tropp Jan	9	3 $\frac{1}{2}$	4	
Tušner Filip	—	2	—	
Tušner Maxmilián	72	1 $\frac{1}{16}$	12	
Vollbrachtová Judita	—	—	—	
Vacanová Johanna	21	3 $\frac{1}{4}$	—	
Walenta Jan	74	1 $\frac{3}{4}$	28	
Waniček Adam	—	—	—	
Waniczka Jakub	—	—	—	
Weidner Jan	11	1 $\frac{7}{8}$	—	
Woltzel Jakub	1	$\frac{1}{4}$	4	
Wernik Bedřich	—	—	—	
Werner Samuel	—	—	—	
Wieczer Jiřík	—	1 $\frac{1}{4}$	—	

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	Jiné nemovitosti
	strychy	čtvrce		
Hostounský Václav	8	2	10	
Hoyer Michal	10	2 ¹ / ₂	—	
Hrdý Alexander	—	—	—	
Hubert Antonín	10	1 ¹ / ₄	3	
Hubert Jiří	10	³ / ₈	4	
Chotěborská Dorota	3	1 ¹ / ₂	—	
Iša Jan	2	3 ³ / ₈	4	
Jakaubek Václav	—	—	—	
Janouškovi dědicové	3	³ / ₄	3	
Jelínek František	—	—	—	
Kadernková Majdalena	6	1 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	
Kaprová Anna	—	2	—	
Keyl Václav	7	3 ³ / ₄	1	
Khely František	18	² / ₈	2	
Kholler Jan	5	3 ⁷ / ₈	—	
Kieslová Anna	—	—	—	
Kiesl Augustin	12	3 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂	
Kléová Anna	63	2 ³ / ₄	12	
Kléová Judita	126	2 ⁷ / ₁₆	41	
Klesinger Jiřík	—	—	—	
Koch Jan	33	³ / ₄	—	
Kodrová Rosina	—	—	—	
Kok František	—	—	—	
Kok Ondřej	—	—	—	
Kodínek Mauritius	1	2	—	
Konopický Vavřinec	—	¹ / ₂	—	
Kopera Josef	—	—	—	
Koper František	—	—	—	
Kopišt Jan	12	¹ / ₂	4	
Kopp Šimon	—	—	—	
Kozlovský Jan	3	2 ³ / ₈	6	
Kozlovský Matěj	3	³ / ₄	—	
Krabička Jan	—	—	—	
Králová Dorota	14	¹ / ₄	4	
Kramlík Ignác	1	2 ⁷ / ₁₆	—	
Kriglstein Václav	1	—	—	
Kronraff Jan	—	—	—	
Kronraffová Majdalena	12	1 ⁵ / ₁₆	2	
Kuniovský Jiřík	11	2	—	
Küntzl Václav	—	—	—	
Küzmayer Kašpar	—	—	—	
Kur Jiřík	35	2	3	
Knedlíček Leopold	25	1 ¹ / ₂	—	
Kandstacher Jakub	1	—	—	
Krman Kápar	—	—	—	

Pauliner Kloster nach Vobřistvo	600 fl.
Herrn Patri Johann Helffer	600 "
„ Dr. Gölhausen	2000 "
Fr. Maxmiliana Kochin	2000 "
Leopold Müller	1400 "
Ludmilla Hitzin	1500 "
Anton Müller in Tachau	1000 "
Kaspar Martin	1500 "
Hiesigen Dominikanerkloster	1500 "
„ Dominikanerconvent	300 "
Maria Theresia, Gräfin von Wrthly	3000 "
Hiesigen Jungfern-Kloster	7700 "
Kladrauer-Kloster	3000 "
Frau Wittwe Gräfin von Kokořova	5500 "
Herrmann Raussenbach	6000 "
Anton Müller	1700 "
Andreas Dubeny	3000 "
Franz Wolfram	1000 "
Strahlischen Vormünder	1000 "
Sebastian Hruza	3000 "
Maxmilian Petrasch	1000 "
Brüderschaft des heil. Rosenkranzes	150 "

činí úhrnem . . . 101.450 zl.

Útrat za hostiny napočítáno v tomto roce 403 zl. 23¹/₂ kr.

r. 1751 Roku 1751., dne 3. února, jeden granátník od dragonského pluku, protestant, rozený z Norimberka, oběsil se nad svou postelí v domě Františka Tušnera.

Ještě téhož dne byla mrtvola jeho i s postelí a s ostatními jeho věcmi od katových pacholkův oknem vyhozena.

Roku 1751., dne 13. června, bylo zde přes 4000 lidí od pražského biskupa Antonína Wokouna biřmováno.

Roku 1751. bylo od zemské vlády nařizeno, že rok účetní příště započítí má 1. listopadem a končíti bude posledním říjním rokem následujícího, dále že mají účty obecní vrchnímu hospodářskému ředitelstvu v Praze k revisi předloženy býti. Primator nebyl na delší dobu nežli na rok ustanovován.

Toho času byl primatorem Petr Pavel Helffer z Helfferstreu u.

r. 1752 Roku 1752. z jara šest velikých povodní po sobě následovalo z kterýchžto druhá největší a nejzhubnější byla; nejenom obilí z pole odneseno, ale také pole, luka pískem pokryta a chalupy i mlýny odnášeny a mnoho lidí ve vlnách pochováno bylo.

Tehdáž voda také jez u mlýna a most u pivováru srazila a odnesla

Poslední povodeň pak s velikým krupobitím se přihnula a ve vo mnoho dobytka, ptactva, zajíců potlučených připlovalo. Kroupy pak druhého lokte zvýší ležely, majíce velikost téměř vejce slepičích

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	Jiné nemovitosti
	strychy	čtvrce		
Polívka František	—	—	—	—
Portová Alžběta	—	—	—	—
Prantlová Majdalena	1	$\frac{3}{8}$	—	—
Presslerová Veronika	32	$1\frac{3}{4}$	6	—
Psutka František	45	$3\frac{1}{2}$	4	—
Pták František	5	$1\frac{1}{4}$	—	—
Ptáková Johanna	20	$\frac{1}{2}$	19	—
Ptáková Kateřina	4	$3\frac{1}{8}$	1	—
Ptákovští dědicové	80	$3\frac{1}{8}$	16	—
Pták Matěj	20	$1\frac{1}{8}$	3	—
Puchner František	—	—	—	—
Puxbaum František	26	$2\frac{1}{2}$	8	—
Rauta Matěj	—	—	—	—
Reyl Jakub	—	—	—	—
Richter Jan	—	—	—	—
Ripl Wolfgang	—	—	—	—
Roth Eliáš	—	—	—	—
Rothenhäusslerová Kateřina	2	—	$2\frac{1}{2}$	—
Rubiš František	—	—	—	—
Rubiš Lorenz	—	—	—	—
Rubrik Michl	1	—	—	—
Russ Jiřík	—	—	—	—
Rybeneker Tomáš	17	$\frac{1}{8}$	2	—
Sádlo Vilém	—	—	—	—
Sádlo Vilém	87	1	23	—
Samek Jiřík	8	$2\frac{13}{16}$	4	—
Salinger Vilém	17	—	9	—
Saufelová Monika	—	—	—	—
Saukup Jan	—	—	—	—
Seifried Jan	—	—	—	—
Sládek Karel	—	—	—	—
Skřiváček Jan	5	$\frac{1}{4}$	4	—
Slowatiusová Apolonie	12	2	—	—
Slowatiusová Kateřina	8	2	1	—
Slowatius Matěj	19	3	—	—
Smrčka Jan	—	—	—	—
Sonner Jiřík	4	$\frac{1}{4}$	3	—
Sonner Sigmund	8	$\frac{7}{8}$	1	—
Staněk Ondřej	—	—	—	—
Stehlíková Barbora	15	$1\frac{3}{8}$	—	—
Stehlíková Dorota	19	$3\frac{3}{4}$	12	—
Stehlík František	—	—	—	—
Stehlík František	—	—	—	—
Stehlík František	150	$\frac{7}{8}$	49	—
Stehlík Jakub	27	$\frac{3}{4}$	10	—

Jména majetníků	Pole a zahrady		Louky	Jiné nemovitosti
	strychy	čtvrce		
Stehlík Václav	6	1 $\frac{1}{2}$	—	
Stechar Jiřík	14	3 $\frac{1}{2}$	6	
Stechar Jiřík	—	—	—	
Sturnetiusová Antonie	—	—	—	
Sturnetiusová Dorota	39	3 $\frac{3}{8}$	34	
Sturnetiusovi dědicové	4	3 $\frac{11}{16}$	—	
Strör Ondřej	—	—	—	
Suchánek Václav	—	—	—	
Svoboda František	4	—	—	ladem
Sýkorová Cypriána	4	1	—	1 strych
Sypská Anna	143	3	23	
Schiffer Ferdinand	—	—	—	
Šillerová Alžběta	—	—	—	
Šiller Ferdinand	21	$\frac{1}{4}$	—	
Šiller Jiřík	—	—	—	
Šiller Matěj	41	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	
Schmid Jan	—	—	—	
Schmidová Lidmila	7	1 $\frac{3}{4}$	—	
Schmidová Lidmila	1	3	—	
Schmid Urban	23	—	—	
Schmidhofer Jan	—	—	—	
Šmuraviusová Anna	—	2	—	
Šmuravius Daniel	1	2 $\frac{3}{8}$	—	
Švendová Kateřina	22	1 $\frac{3}{4}$	8	ladem
Schröter Jan	—	—	—	1 strych
Tábor Matěj	—	—	—	
Taušinský Abraham	—	—	—	
Tilinger Eva	58	2 $\frac{3}{4}$	17	
Titl Jan	12	$\frac{9}{16}$	2	
Trägwalter Martin	—	—	—	
Trbachová Dorota	1	2 $\frac{3}{8}$	—	
Traub Jakub	—	3 $\frac{1}{2}$	—	
Tropp Jan	9	3 $\frac{1}{2}$	4	
Tušner Filip	—	2	—	
Tušner Maxmilián	72	1 $\frac{1}{16}$	12	
Vollbrachtová Judita	—	—	—	
Vacanová Johanna	21	$\frac{3}{4}$	—	
Walenta Jan	74	1 $\frac{3}{4}$	28	
Waniček Adam	—	—	—	
Wanička Jakub	—	—	—	
Weidner Jan	11	1 $\frac{7}{8}$	—	
Woltzel Jakub	1	$\frac{1}{4}$	4	
Wernik Bedřich	—	—	—	
Werner Samuel	—	—	—	
Wiczzer Jiřík	—	1 $\frac{1}{4}$	—	

ger Zeit Versplitterung so fort veranlassen sich ohngesäumt einverstehen wird.
iehlreibung Meiner Sonders lieben Herren dienstwilliger

Wzl. f. y. Netolitzky.

Prag, den 3. 7bris A. 1756.

A. T. Denen Ehren Vesten und Weyßen N. N. Bürgermeister und Rath der
t Pilssen. Meinen Sonders lieben Herren

Pilssen.

Dne 6. září potvrdil podplukovník Přichovský z Přichovic, že přijal
obce plzeňské žádaná děla pro pevnost Cheb.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Dass auf Verordnung Einer Hoch Löbl. Kaiser. Königl. Representation undt
amer zur Beförderung Allerhöchsten Dienstes und besserer Vertheidigung der
tung Eger von der jenigen der Königl. und Kreysß Stadt Pilssen eigenthumblich
ehörigen Artillerie fünf Metallene Stückl nembt.

1. Einpfündiges Falkonet mit Sachsischen Wappen undt Überschrift:

„Christianus, der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c. &c. A. MDCIII.“

dann oben an den Lauf mit einen Kautzen und inscription:

„Ich werdt genent der kleine Kautz
Hau manchen sehr hart auf die Schuantz.“

Ob dem Zünth-Loch zwey Buchstaben A. P.

2. Einpfündiges Falkonet eben mit Sachsischen Wappen und gleichen inscription
nt Nr. Imo.

3. Einpfündige Feldt-Schlangen de Anno 1584. mit einem Wappen allwo zwey
ausgebrenthete Adler, dann über das Kreütz ein mit rothen Streif Bezeichnetes
Feldt, oben zugemachten, undt mit einer Königl. Kron bezierten Kriegshelm,
dann herausgehenden Raiger-Busch, an Laweten hingegen Rechter seithe
Kays. Wappen mit Uiberschrift:

„Vivat Leopoldus Rom: Imp., Rex Bohem.“

Linker seiths Wappen der Königl. Stadt Pilssen mit Inscription:

„Vivat P. S. Q. P.“

zu sehen.

4. 3pfündige Feldt-Schlange mit zweyen in der mittlen befündl. Delfinen, oben
an dem Lauff Inscription:

„Ich bin genent der grüne Specht
Es gildt mir gleich Herr oder Knecht.“

Ob dem Zünth-Loch zwey Buchstaben A. P. dann Inscription:

„Christianus der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c.“

5. 4pfündige Feldt-Schlange oben an den Lauff mit Uiberschrift:

„Ein geschwinder Falck bin ich genent
was aus mir ferdt gar hefftig brendt.“

Ob dem Zünth-Loch sächs. Wappen mit Inscription:

„Christianns, der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c.“

dann zwey Buchstaben A. P. mit Laweten, Rädern und Lad-zeug, dann 100 stückh
Vier- undt 400 stückh einpfündigen Kugeln heüthl unten gesetzten dato mir
verahfolget undt extradiret worden; Urkundt dessen ist gegenwärtige Fertigung.

Pilsen, den 6. Sept. 1756.

F. Przychowsky von Przychowitz,

Obristlieut. m. p.

městská rada svob. pánu Václ. Netolickému,
kovi Přichovskému odevzdala.

Pauliner Kloster nach Vobřistvo	600 fl.
Herrn Patri Johann Helffer	600 "
" Dr. Gölhausen	2000 "
Fr. Maxmiliana Kochin	2000 "
Leopold Müller	1400 "
Ludmilla Hitzin	1500 "
Anton Müller in Tachau	1000 "
Kaspar Martin	1500 "
Hiesigen Dominikanerkloster	1500 "
" Dominikanerconvent	300 "
Maria Theresia, Gräfin von Wrthby	3000 "
Hiesigen Jungfern-Kloster	7700 "
Kladrauer-Kloster	3000 "
Frau Wittwe Gräfin von Kokofova	5500 "
Herrmann Raussenbach	6000 "
Anton Müller	1700 "
Andreas Dubeny	3000 "
Franz Wolfram	1000 "
Strahlischen Vormünder	1000 "
Sebastian Hruza	3000 "
Maxmilian Petrasch	1000 "
Brüderschaft des heil. Rosenkranzes	150 "

číní úhrnem . . . 101.450 zl.

Útrat za hostiny napočítáno v tomto roce 403 zl. 23 $\frac{1}{2}$ kr.

r. 1751 Roku 1751., dne 3. února, jeden granátník od dragonského pluku, protestant, rozený z Norimberka, oběsil se nad svou postelí v domě Františka Tušnera.

Ještě téhož dne byla mrtvola jeho i s postelí a s ostatními jeho věcmi od katových pacholkův oknem vyhozena.

Roku 1751., dne 13. června, bylo zde přes 4000 lidí od pražského biskupa Antonína Wokouna bířmováno.

Roku 1751. bylo od zemské vlády nařizeno, že rok účetní příště započítí má 1. listopadem a končítí bude posledním říjnem roku následujícího, dále že mají účty obecní vrehnínu hospodářskému ředitelstvu v Praze k revisi předloženy býti. Primator nebyl na delší dobu nežli na rok ustanovován.

Toho času byl primatorem Petr Pavel Helffer z Helfferstreu u.

r. 1752 Roku 1752. z jara šest velikých povodní po sobě následovalo, z kterýchžto druhá největší a nejzhubnější byla; nejenom obilí z pole odneseno, ale také pole, luka pískem pokryta a chalupy i mlýny odnášeny a mnoho lidí ve vlnách pochováno bylo.

Tehdáž voda také jez u mlýna a most u pivováru srazila a odnesla.

Poslední povodeň pak s velikým krupobitím se přihnula a ve vodě mnoho dobytka, ptactva, zajců potlučených připlovalo. Kroupy pak na páldruhu lokte zvýšil ležely, majíce velikost téměř vejce slepičího.

und kann der Betrag sodann anstatt der monatl. Contribution in Aufrechnung gebracht werden, worzuegleich wie mich allerdings Versehe, also stets hin gebleibe
Meines hochgeehrtesten Herrn Kreys-Hauptmanns Dienstschuldig-befliesener

W. E. off. Netolitzký m. p.

Prag, den 13. Septb. 1756.

Dne 22. září byla tato děla z Plzně do Chebu odeslána; mimo to 620 kusů 18.liberních kouřů.

Roku 1757. v měsíci květnu o výroční slavnosti „Nového svátku“, r. 1757 vedralo se nepřátelské pruské vojsko do Plzně.

Dalo si výpalné zaplatiti a sházelo také plzeňská děla, která na hradbách postavena byla, do příkopův, čím zbraně ty na nějakou dobu neškodnými učiněny byly, ježto opravy vyžadovaly.

VIŠŤATKY Z OBEČNÍCH ŤŤŤŤŤ

roku 1757.

Vydání:

Dem Rathsverwandten Bittner an Diäten mit Herrn Major bei Visitirung deren Dörfern zum Cantoniren	4 fl.	5 kr.	3 den.
Denen auf Anordnung Eines königl. Kreisamtes zur Recognoscirung des Feindes abgeschickten drei Bürgern	6 "	— "	— "
Dem zur mehrmaligen Recognoscirung des Feindes abgeschickten Bürger Dominik Kur	6 "	— "	— "
Dem Bürger Dominik Kur in feindlichen Zeiten auf Kreysamts-Vdg. so nach Netolitz und Piwana verabschickt wird	4 "	— "	— "
detto nach Königswart	4 "	4 "	— "
detto nach Poritsch und Mies.	2 "	30 "	— "
Dem Josef Stecher bei Recognoscirung des Feindes bis nach Cerhovic	1 "	28 "	— "
Dem Herrn Johann Hallasch und Thomas Strahl, die da nach Chotieschau gegangen, denen Chur-Baierischen Truppen, um wegen des auszustekenden habenden Lagers abzureden, verabschickt sein worden an Diät	1 "	48 "	— "
Auf Anordnung des Herrn Kreisadjunkti für Defragirung anher gekommener königl. Husaren-Commando	44 "	33 "	— "
do. Herrn Kreishauptmanns vor Defragirung des Herrn General Seczeni.	46 "	57 "	5 ¹ / ₄ "
Für Defragirung 2 Herren Churbaierischen Generalen und 1 französ. Kriegs-Comissarii als Honorarium.	33 "	20 "	4 ¹ / ₂ "
Für 12 π Musqueten-Pulver à 18 kr. zur Ausung denen durch das feindliche Preussische heruntergeworfene eingesenkte hernach heraus aus dem Wasser gezogenen	3 "	36 "	— "

— VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮV

roku 1759.

r. 1759

Úhrn příjmů téhož roku činil 79.318 zl. 59 kr. 5²/₈ den
 Úhrn vydání 56.563 „ 44 „ 2 „

Mezi vydáním uvedeny jsou následující položky:

Zur Bestreitung der obrigkeitlichen Kriegsbesteuer und der Habeslieferung waren 15.458 fl. 20 kr. — der aufgenommen.

Die Gemeinde zahlte Kriegsbesteuer . 10.188 „ — „ — „
 Dem Franz Hallasch zur Recognoscirung des Feindes an Diäten 17 „ 24 „ — „
 Von 5 aus der königl. Gefangenschaft von Tabor entwichenen nach Prag abgeführten Preussen 30 „ 48 „ — „
 Herrn Johann Hostounský, so mit selben nach Prag abgegangen 24 „ — „ — „
 Für Lieferung des Habers zur Armee . . . 3547 „ 1 „ 4¹/₈ „
 „ „ „ Korn zur Armee 4657 „ 16 „ — „

r. 1760 Roku 1760., dne 23. července, okolo deváté hodiny ráno přijel d Plzně p. t. p. P. Kayser, biskup pražský, a birmoval zde po celé dv dni. Birmováno bylo tehdáž čtyři tisíce pět set padesát tři lidé; dn 25. července okolo osmé hodiny týž biskup z Plzně zase odjel.

r. 1761 Roku 1761. činily veškeré příjmy obce plzeňské 89.459 zl. 46 kr 1³/₈ den. a vydání 73.137 zl. 7 kr. 2 den.
 Na naturalní dodávky vydalo se 31.028 zl. 46 kr. 4 den.

— VYŇATKY Z KONTRIBUČENSKÝCH A Z TABÁČNÍCH ÚČTŮ

roku 1761.

In dem Jahre vom 1. November 1760. bis Ende Oktober 1761 hat die Stadtgemeinde nachstehende Steuern abgeführt:

Für 105 Gebräue 1270 fl. — kr. — den.
 „ Verpachtung der Salznutzung 780 „ — „ — „
 „ die Grundstücke 2917 „ 16 „ 3³/₄ „
 „ die Häuser 1303 „ 47 „ — „
 „ Fictio personali (Gewerbe) 1272 „ 11 „ 1¹/₂ „
 An der Tabaks-Collecta 1236 „ — „ — „

Summa . . . 9779 fl. 15 kr. 1¹/₄ den.

In die Subrepartition über die Tabakscollecta wurden sowohl städtisch als dorfschaftliche Tabak-Consumenten einbezogen, und es erscheint jede Tabak-Consument namentlich aufgeführt.

Selbe wurden in verschiedene Klassen eingetheilt:

a) Die Honorationes zahlten zusammen 58 fl. 40 kr. Zu solche gehörten Herr Erzdechant (2 fl.), hiesige 4 Kapläue (3 fl.), Cooperator P. Johann Pitlík (30 kr.), deischer Pfarrer (4 fl.), drustau

niger Zeit Versplitterung so fort veranlassen sich ohngesäumt einverstehen wird.
Geliebung Meiner Sonders lieben Herren dienstwilliger

Wzl. f. v. Netolitzky.

Prag, den 3. 7bris A. 1756.

A. T. Demen Ehren Vesten und Weysen N. N. Bürgermeister und Rath der
Stadt Pilsen. Meinen Sonders lieben Herren

Pilsen.

Dne 6. září potvrdil podplukovník Přichovský z Přichovic, že přijal
d. obce plzeňské žádaná děla pro pevnost Cheb.

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Dass auf Verordnung Einer Hoch Löbl. Kaiser. Königl. Representation undt
ausser zur Beförderung Allerhöchsten Dienstes und besserer Vertheidigung der
festung Eger von der jenigen der Königl. und Kreysz Stadt Pilsen eigenthumblich
gehörigen Artillerie fünf Metallene Stückl nembt.

1. Einpfündiges Falkonet mit Sachsischen Wappen undt Überschrift:

„Christianus, der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c. &c. A. MDCLII.“

dann oben an den Lauf mit einen Kautzen und inscription:

„Ich werdt genent der kleine Kautz
Hau manchen sehr hart auf die Schnautz“.

Ob dem Zünth-Loch zwey Buchstaben A. P.

2. Einpfündiges Falkonet eben mit Sachsischen Wappen und gleichen inscription
unt Nr. Imo.

3. Einpfündige Feldt-Schlangen de Anno 1584. mit einem Wappen allwo zwey
ausgebreuthete Adler, dann über das Kreütz ein mit rothen Streif Bezeichnemes
Feldt, oben zugemachten, undt mit einer Königl. Kron bezierten Kriegshelm,
dann herausgehenden Raiger-Busch, an Laweten hingegen Rechter seithe
Kays. Wappen mit Überschrift:

„Vivat Leopoldus Rom: Imp., Rex Bohem.“

Linker seithe Wappen der Königl. Stadt Pilsen mit Inscription:

„Vivat P. S. Q. P.“

zu sehen.

4. 3pfündige Feldt-Schlange mit zweyen in der mitten befindl. Delfinen, oben
an dem Lauff Inscription:

„Ich bin genent der grüne Specht
Es gildt mir gleich Herr oder Knecht“.

Ob dem Zünth-Loch zwey Buchstaben A. P. dann Inscription:

„Christianus der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c.“

5. 4pfündige Feldt-Schlange oben an den Lauff mit Uiberschrift:

„Ein geschwinder Falck bin ich genent
was aus mir ferdt gar hefftig brendt“.

Ob dem Zünth-Loch sächs. Wappen mit Inscription:

„Christianus, der II. Hertzog zu Sachsen, Churfürst &c.“

dann zwey Buchstaben A. P. mit Laweten, Rädern und Lad-zeug, dann 100 stückh
Vier- undt 400 stückh einpfündigen Kugeln heüth unten gesetzten dato mir
verahfolget undt extradiret worden; Urkuunt dessen ist gegenwärtige Fertigung.
So geschehen Pilsen, den 6. Sept. 1756.

L. S.

F. Przychowsky von Przychowitz,

Obristlieüt. m. p.

Tóhoz dne oznámila mestská rada svob. pánu Václ. Netolickému.
tuto zbraň podplukovníkovi Přichovskému odevzdala.

en,
ben.

aus,
alvee

Pfarrer (1 fl.), Dominikaner-Convent (5 fl.), der Primator (2 fl.), die Rathsverwandten (1 fl. 30 kr.), Postmeister (1 fl. 30 kr.), Gemeindeälteste (48 kr.), Kanzleipersonale (48—30 kr.).

b) Ansässige Bürger in den 8 Vierteln 101 fl. 32 kr.

Diese wurden in 3 Klassen eingetheilt:

I. Klasse 48 kr., II. 38 und III. 30 kr.

c) Unansässige Bürger in den 8 Vierteln 40 „ 50 „

I. Klasse 48 kr., II. 30 und III. 24 kr.

d) Vorstädtler 18 „ 48 „

Wie ad c.

e) Städtische Innleute à 20 kr. 60 „ — „

f) Gesellen à 22 kr. 45 „ 42 „

g) Dienstboten à 22 kr. 25 „ 48 „

Ein Lakai und Jäger¹⁾ zahlte 24 kr.

h) Tabakstrafikant, Kuttenplaner Jude Löbl Hönig . . . 625 „ — „

i) Unterthänige Dorf-Consumenten 250 „ 40 „

Diese letzteren waren ebenfalls in verschiedene Klassen eingetheilt:

Wirthsleute sammt ihren Knechten 1 fl. 10 kr.

Schafmeister 1 „ 20 „

Schaffersleute — „ 36 „

Grösserer Mühlbesitzer — „ 58 „

Kleinerer „ — „ 36 „

Zimmerleute — „ 30 „

Hammer-schmiede und andere Hüttenleute — „ 36 „

Hüttengesellen — „ 20 „

Dorfschmiede — „ 24 „

Hirte grösserer Gemeinden — „ 40 „

„ kleinerer „ — „ 22 „

Bauer — „ 18 „

Chaluppner — „ 30 „

Knecht — „ 22 „

Innmann — „ 20 „

In der Stadt waren 554 Consumenten, unter diesen zwei Frauen, Emiliane Rosiczka und Christiane Janausch, je mit 48 kr. vorgeschrieben.

In den zur Stadt gehörigen 27 Dorfschaften:

Bauern 214

Chaluppner 56

Knechte 110

Inleute 154

Wirthsleute 6

Schafmeister 9

Schaffersleute 10

Müller 13

Zimmermann 1

niede 6

l 20

relat Jan Emerich, med. dor. a krajský fysik Gollhaus, lokaje, primator Helfer z Helferstreu-u měl nyslivec

Jména nových osadníků		Obdržel nových dominikálních pozemků	
		měřic	měr
SMEČICE:			
6	Jiří Strunz	36	6 ³ / ₄
23	Václav Bruj	40	—
24	Jakub Bruj	25	10 ¹ / ₄
25	Michael Čipera	11	11 ¹ / ₄
26	Tomáš Beneš	17	3 ¹ / ₄
27	Jan Suchý	24	5 ¹ / ₂
28	Kašpar Strunz	35	—
29	Josef Sieger	21	14
30	Bartoloměj Kraus	27	3 ³ / ₄
31	Josef Kail	24	12 ¹ / ₂
32	Matej Štembera	24	1 ³ / ₄
33	Jiří Liška	30	5
34	Petr Kail	40	1 ¹ / ₂
SEDLECKO:			
1	Tomáš Eglmaier	39	1
2	František Eglmaier	25	13 ¹ / ₂
3	Jan Martinek	27	15 ¹ / ₂
4	Kašpar Martinek	33	11 ¹ / ₂
5	Bartoloměj Smolák	33	12 ¹ / ₂
6	Petr Friček	33	15 ¹ / ₂
7	Václav Eglmaier	24	4 ¹ / ₄
8	Obecní pastyr	4	8 ¹ / ₄
	Obec plzeňská, totiž měšťané zdejší obdrželi nových pozemků	558	5 ¹ / ₄
	Také rustikalisté obdrželi takové pozemky.		
	Čelkem rozděleno bylo pozemkův	6152	6³/₄

Roku 1779. dne 16. května, slavena padesátiletá památka proměnění českého patrona Jana Nepomuckého za svatého.

Roku 1780. dne 29. listopadu, zemřela císařovna Marie Terezie, r.1780 stáří 63 let, zůstavivši Rakousko, jež bylo při jejím nastoupení téměř v rozpadnutí. -- mocné, vážené i chráněné na venek.

Císař Josef II. počal po její smrti samostatně panovati.

Roku 1781. vydán byl toleranční patent od císaře Josefa II., kterým r.1781 povoleno svobodně vykonávání víry a také židům rozličnými nařízeními

často. O rovném právu občanském všech vyznání náboženských a tu však zmínky.

r. 1782 Roku 1782., dne 26. srpna, byl zdejší klášter jeptišský u sv. Anny (s 21 jeptíškami) vyzdvižen. Každá panna obdržela roční pensi 200 zl.

r. 1783 Roku 1783., dne 13. května, koupila obec jeptišský klášter i s kostelem sv. Anny od náboženského fondu za 11.652 zl. 30 kr. rýn.

Roku 1783., dne 10. července, potvrdil císař Josef II. smlouvu, učiněnou mezi vrchností plzeňskou a poddanými jeptími.

Smlouvu tu, původně německým jazykem sepsanou, podáváme zde v překladu českém:

Když na statcích kr. krajského města Plzně všechny dominikální a rustikální statky vyměřeny a sestaveny, třídy jejich dle jakosti ustanoveny, dvorní pozemky dobře rozděleny a podle toho nové rustikální a dominikální pozemkové knihy založeny byly: k spravedlivému a stálému rozdělení zemských platů jakož i gruntovních vrchnostenských dávek základ učiněn a tehdy mezi vrchností a poddanými pro všechny budoucí časy následující smlouva učiněna byla:

1. Ponechává městská vrchnost veškerým poddaným, pro ně, jejich dědice a potomky nynější osobní vlastnost bezplatně a tím způsobem, že oni od nynějška jakožto svobodní lidé a poddaní ctění a za svobodné občany považováni býti mají.

2. Zrušuje městská vrchnost všechny jakákoliv jména mající robotní povinnosti a dává poddaným vrchnostenské dvorní pozemky, aniž za ně nějaké kupní ceny žádá, jakož i všechny jiné, poddaným dříve již kupně aneb jen odvolatelně za dobrovolnou činní ponechané dominikální a rustikální pozemky k trvalému dědičnému pachtu, aby jich podle libosti užívati, také svým dědicům zůstaviti a odkázati mohli, při čemž také vrchnost řádnou kontribuci a extra ordinarium za ony k dědičnému pachtu přenechané dominikální a panské rustikální pozemky, které vždy ještě za vrchnostenské pozemky považovány budou, i na dále tak jako dosaváde z městského důchodu vždy odvede a zapraví.

3. Městská vrchnost zůstává si úplné dominium ad directum nad oněmi poddanými k dědičnému pachtu odevzdanými dominikálními i také veškerými rustikálními pozemky, avšak poddaný má toliko v následujících třech případech svého majetku zbaven býti:

- a) když poddaný pozemky dobře a jak pilnému hospodáři a rolníku přísluší vzdělávati nebude;
- b) když poddaný přes dvě třetiny svého ležícího jmění zadluží;
- c) když vrchnosti daní v tomto kontraktu vytknutých po celý rok nezapraví, leč kdyby mu zvláštním neštěstím překážka v tom učiněna byla.

Při každém takovém sesazení poradí se gruntovní vrchnost s dvěma rychtáři, a když by ti dva s příčinou ku sesazení srozumění nebyli, předloží tuto věc c. k. krajskému úřadu k rozhodnutí.

Naproti tomu poddaný, který svým povinnostem a závazkům věrně dostojí a vrchnosti poslušen jest, při svém vlastnictví se ponechá a chrániti bude.

4. Přenechává vrchnost poddaným dvorní stavení podle učiněného spravedlivého odhadu za cenu s příjmateli těchto stavení již vyjednanou.

5. Dá vrchnost nové na reálním vyměření se zakládající rustikální a dominikální pozemkové knihy náležitě založiti a upraviti, do kterých povinnosti poddaného k vrchnosti přísně a spolehlivě zaznamenány budou, protože tyto pozemkové knihy potom jako nezměnitelné listiny platnost míti budou.

Změny, které se stanou, nezanesou se tedy do těchto pozemkových knih, nýbrž do zvláštního protokolu s odvoláním ku dotýčnému místu pozemkové knihy.

6. Za práce při dvorech potřebné, které dle nynějšího rozdělení dvorů beztoho velmi malé jsou, poskytne vrchnost poddaným následující plat, aneb odepíše jej poddaným na dlužnou peněžitou a obilní činní:

a) Jednomu nádeníku při stavění a jiných pracích od Jirího až do Havla denně	12 kr
od Havla až do Jirího denně	10 "
jednomu nádeníku ve žních denně	15 "
adělání jednoho rakouského sáhu tvrdého dříví	12 "
měkkého dříví	12 "

a obilí v čistém dobrém zruč do vrchnostenské sejkky od vrchnosti naznačené a vždy statku král. města Plzně blízko ležící dodávati.

12. Zavazují se poddani, kterým dvorní pozemky přiděleny byly, podlé mohovitosti své celou sumu, která na zemi jsou rozepsána, v případě vojny na městskou gruntovní vrchnost vypadne, totiž obilí, krmivo neb dodávky na odrážku sumy, kterou z gruntů k vlastnímu vrchnostenskému užívání podrženy dodávati případně, proti tomu odváděti, že škoda, kdyby se jim nějaká přihodila, z polovice od městské gruntovní vrchnosti, z polovice pak od nich poddaných, podlé míry dvorních gruntů jim daných hražena bude, kdežto užitek poddaným případně má.

13. Při každé změně bude nový držitel městské vrchnosti od stavení a pozemků, ať jsou rustikální neb dominikální, laudemium a sice 5 zl. ze 100 zapravovati a má toto laudemium odhadem jedné míry polnosti dvěma odhadci se státi. z nichž jednoho vrchnost a druhého poddaný zříditi má.

14. Budou poddani práce a povozy k vrchnostenskému hospodářství potřebné podlé pořádku proti v §. 6. uvedenému platu neb odepsání na jejich peněžitě neb obilní činže, vždy vykonávati, jakož i sůl ze skladního domu vzděky, když městská vrchnost odtud sůl voziti rozkáže, za povozní cenu přivážeti.

15. Poddani zavazují se a příslibují, že budou pozemky své dobře spravovati, povinné platy řádně odváděti a že nebudou statky sobě přikázané bez vrchnostenského povolení rozdělovati, tím méně ale grunty bez vrchnosti nějakému přijatému a dospělému držiteli neb hospodáři zůstavovati neb odporučovati: při tom také, že budou se svými vlastními lesy dobře zacházeti a že nebudou v nich bez předcházející pokázky vrchnostenského lesního úřadu žádného dřívě dělati.

16. Budou poddani povinni k zlepšování dobytka od přijatých dominikálních a panských rustikálních pozemků, pod ztrátou těch pozemků, tam, kde se to činiti dá a kde půda k vzrůstu píce spůsobila jest, čtvrtý díl na louky vzdělati, neb jinak k dobytčímu krmivu přispěti, obzvláště ale ku zvelebení dobytka se přičiniti.

17. Zavazují se poddani, že když robota již vyzdvížena jest, oni v čas, kde polní práci více zaneprázdnění nebudou, na každé nařízení a poručení vrchnosti se k pracím vespolek užitečnými na př. k rozdělení neb prořiznutí rybníků, řek, a zhotovení potřebných zákopů, k zakládání a zlepšování silnic od jedné obce k druhé vždy na hranicích téhož panství dostavovati a k tomu příspěvek dávati budou. Aby tento příspěvek napřed zjištěný byl a všeliké rozeprá v této příčině se předešlo, ustanovuje se:

a) za pracovní den s povozen a s dvěma koňmi s pacholkem na 24 kr.

„ ruční práce denně 7 „

b) budou potřebné pracovní dny vždy mezi poddané a obce, které z té nové práce užitek mají, podlé míry jejich mohovitosti rozděleny a tak bude na každého připadající částka vzhledem na vykonání té práce s povozy od těch, kteří potah mají, od poddaných potahu nemajících určena.

18. Nahradí poddani všecky zběhlé a z důchodů zapravené útraty za skončené vyměřování, nové vypočítání a do třídy vřadění svých rustikálních pak do pachtu dědičného přecházejících panských dvorních pozemků, podlé držení svých nemovitostí, o. l. ledna 1782. počínaje, v 10 ročních lhůtách.

19. Poddani, kteří dvorní stavení koupí převzali, povinni jsou pachtovní cenu též od 1. ledna 1782. počínaje v 10. ročních lhůtách zaplatiti.

Konečně

20. zavazují se a příslibují poddani všecky v tom kontraktu obsažené povinnosti věrně a svědomitě vykonávati a podrobují se v případě opácném vytknutým následkům; vrchnosti pak na vůli dáno, aby neposlušné poddané a nedbalé poplatníky obyčejnými donucovacími prostředky k platu a zapravení povinností přidržovala. —

Dáno v král. krajském městě Plzni, dne 10. května 1783.

Josef Karel Schmidt m. p.,

c. k. rada kamerální, administrátor a k té věci nejmilostivěji ustanovený kommissar —

Josef Jan Tábor m. p., měšťanosta.

Frant. Janda, primator.

Frant. Stehlik, radní.

Jakub Krieger.

Tomáš Strahl.

Jan Pták.

Gabriel Kämpfer.

Josef Hynek Bartoň.

Bernard Lorenz Rziha.

Jan Lang, obecní starší.

Frant. Jan Strahl.

lg. Mat. Strahl, obecní starší.

Václav Ullmann.

Jan Deml, syndikus.

Frant. Václav Kunzmann, obecní starší.

VES LEDEC:

Bart. Stekl, rychtář.

VES BOLEVEC:

Vavřinec Kučandrlc, rychtář.

VES SENEC:

Adam Kepka, rychtář.

Blažej Šik, konšel.

Prokop Kurjet, konšel.

VES ZRUČ:

Jakub Kuczera, rychtář.

Josef Rozum, konšel.

VES DRUZDOVÁ:

Petr Ulč, rychtář.

Vojtěch Ulč, konšel.

VES ŠRÁPOLE:

Vojtěch Kouřim, rychtář.

Josef Friček, konšel.

VES CHRÁST:

Matěj Nový, rychtář.

Pavel Šašek, konšel.

VES DEJŠINA:

František Čechura, rychtář.

Jakub Jilek, konšel.

VES FJPOVICE:

František Šetler, rychtář.

Vojtěch Lukeš, konšel.

VES KYŠICE:

Bartoloměj Šik, rychtář.

Pavel Zenisek, konšel.

VES DOLANY:

Martin Friček, Jiří Honzik.

Simon Schneider.

VES HABROVÁ:

Josef Suchý, rychtář.

František Čechura, konšel.

VES SMEČICE:

Matěj Kraus, rychtář.

VES OUJEZD:

Jan Pavel Sigmund, rychtář.

VES SEDLECKO:

Tomáš Eglmayer, rychtář.

Bart. Smolák.

VES BUŠOVICE:

Matouš Harant, rychtář.

Vojtěch Struška, konšel.

VES OUTUŠICE:

Vít Koukolík, rychtář.

Václav Lindauer, konšel.

VES DOUDLEVEC:

Vavřinec Krásný, rychtář.

VES ŠKVRŇANY:

Ondřej Filip, rychtář.

Bartoloměj Pechman, konšel.

VES LEDKOV:

Martin Kůs, rychtář.

František Čechura, konšel.

VES BOŽKOV:

Vojtěch Hřůza, rychtář.

VES LOBES:

Blažej Kučandrlc, rychtář.

Matouš Flaišhans, konšel.

VES KOTEROV:

Jakub Krásný, rychtář.

Jan Bláhovec, konšel.

VES ČERNICE:

Jan Kůs, rychtář.

Josef Mattas, konšel.

VES DOUBRAVKA:

— —

VES HRÁDEK:

Pavel Čingroš, rychtář.

Josef Wagner, konšel.

VES BUKOVEC:

Martin Říhánek, rychtář.

Jiří Šimandl, konšel.

VES HRADIŠTĚ:

Matěj Kidles, konšel.

Že toto jednání a podepsání všech rychtářův a konšelův v mé přítomnosti a dle výsokého guberniálního nařízení ze dne 12. března t. r. se stalo, ten kontrakt od punktu k punktu doslovně přečten, platy oznámeny a každému naučení dáno bylo, se potvrzuje.

Jež se stalo v k. krajském městě Plzni, dne 10. května 1783.

J. W. Wiedersperg m. p.,
krajský.

tento s poddanými statku král. města Plzně sepsaný kontrakt
u dvorů nejponíženi předložen byl, tu jsme My na důkaz N
a tomuto k spokojenosti poddaných zdělanému novému
stavěli a svým zemépanským knížerím potvrzení opa
lízjeme, aby na všechny časy neodvolatelně držán a vš
mětal.

veskerých poddaných vymín-
 od mezi kontrahujícími stranami
 ouceny nebyly, neb na tom se stane Nase
 našem městě Vidni, dne 10. července 1783.

Rudolf hrabě Chotek m. p.
 Fridrich v. Eger m. p.

Leopold Kolovrat m. p.,
 kancelarius.

rehu uvedený kontrakt byl před svým schválením dne 10. května
 d představených obcí podpisován. Nežli tak se stalo, povstal
 Ries. konšel z Radobšic. zrazuje rychtářům a ostatním konšelům,
 to smlouvy nepodpisovali. předpovídaje jim, že doma od ostatních
 Následkem vystoupení Riesova strhla se taková pátka v radni
 nicí, že hned pro vojenskou stráž posláno; když pak tato po schodech
 oru šla, pozvedl Ries hůl vyhrůžuje vojákům. že na jeden rok
 Vyhružka ta měla však pro něho ten následek. že na jeden rok
 žaláře byl uvržen. Vytrpěv tento trest tak velice se z něho hanbil,
 e odprodav statek svůj č. p. 3 v Radobšicích. přestěhoval se do Berouna.

Az dosavade nebylo žádného pořádného instrumentu o špitále sv.
 Mári Majdaleny a sv. Martina.
 hyla pořizena. což se dne 18. srpna 1783. skutečně stalo. Dne 20. září
 t. r. na vyšším místě schválena byla.

Listina o špitále sv. Mári Majdaleny zní:

Wir Bürgermeister und Rath der königl. Kreis-Stadt Pilsen im Königreich
 Böhme bekennen für uns und unsere Nachfolger: dass (nachdem zu Folge des in
 materia deren milden Stieftungen ergangenen Allerhöchsten Generalis über jene
 Stieftungen, worüber noch keine Stieftbriefe errichtet waren, solche sogleich zu
 Stand gebracht werden müssen) das hier Stadts befund. Hospital S. Mariae Magdalene
 von wailand alhiesigen vorstädter Bürgern Conrad von Dobrzensky und dessen Ehe-
 gemahlin in Jahr 1330. zur unterhaltung deren erarmeten Bürgern gestieftet, und
 hierzu ursprünglich seine damals gehabte Grundstücke, dann die Imme zuständig
 geweste in dem zur alhiesigen Stadtgemeinde gehörigen Dorf Boschkow 7 fl. 32 kr.
 Eypowitz 4 " 40 "
 Dobraken 2 " — "
 bestehen, nebst von denen vorstädter Gründen jährlich abzutragen komr
 7 fl.

bestandene Zünzen gewidmet, solches auch nachgehends zwey gleichfals hierörtig
 bürgerl. Gebrüdern Wenzl und Johann von Kutttenberg mittelst abtretung der von
 ihren in dem eben alhiesigen Dorf Kischitz gehabtten Gründen 9 fl. 26 kr
 beitragenden Zünzungen in etwas vermehret. endl. aber diesem Hospital wie vo
 altersher zu hören gewesen, einige vermöglichere Bürger
 an Feldern 621 St. 2 Vtl.
 „ Wieswachs 13 "
 dann an Waldungen 81 Strich
 so aber anjetzo in Gestrup 16 "
 in Anflug 35 "
 und Hutweide 30 "
 bestehen, nebst von denen vorstädter Gründen jährlich abzutragen komr
 Zünzen pr. 7 fl.
 Wie auch eine Chaluppen, woraus dermal ein Hof und Schaaf-Stall
 mit Scheuer und grossen Obstgarten, dann eine Fleischbank zu
 Vorfahren sodaun von denen diesfälligen Einkünften dere
 Individua mit der Kost, und alljährl. mit k
 Zwölf alt-betagte, und durch Unglücksfälle erarmet
 in auch alle 6 Jahr mit einem Mante
 in auch alle 6 Jahr mit einem Mante
 in auch alle 6 Jahr mit einem Mante
 in auch alle 6 Jahr mit einem Mante

allwochentl. zu zwey Lahl à 3 Pfund Brod betragendes Almosen abgereicht
 t. womit die erstere von S. Georgii bis S. Martini täglich dem hohen Amt
 vesper in der Erzdechantl. Pfarr-Kirchen beyzuwohnen, zu Haus aber um 10 Uhr
 mittags in der daselbstigen S. Wenceslai-Kapellen für die fundatores, und übrige
 hater einen Rosenkranz und Litaney nebst 5 Vaterunser und ave Maria, wie
 t minder um 4 Uhr Nachmittag einen Rosenkranz und Litaney auf gleichbesagte
 ation nebst 3 Vaterunser und ave Maria für die arme Seelen zu beten, und
 ge geistl. Lieder zu singen schuldig sein sollen.

Wie nun wiederholtes Spital mittlerweile mit nachfolgenden aus denen Ein-
 ten ersparten und grössten Theils bei nachbenannten hiesig bürgerl. Individuis
 pro cento verinteressirlich anliegenden, in der ersten Helfte des Hypothek-
 us Stadtbücherl. versicherten Capitalien nembl.

Bey denen Hochlöbl. Herren Ständen des Königreichs Böhme für in Kriegs-			
zeithen prästirte natural-Lieferungen	485 fl.	29 ² / ₃ kr.	
Bey der hiesigen Stadtgemeinde	500 "	— "	
Bey den hiesig Bürgerl. Individuis und zw.:			
1. Bey dem Franz Kiehl von 21. März 1749 auf dessen Feld			
per 4 Strich	100 "	— "	
2. Bey der Josepha Föchtin von 10. Julii 1752 auf derselben			
Feld per 4 Strich	100 "	— "	
3. Bei der Veronika Peitnerin von 22. April 1757 auf ihren Feld			
per 6 Strich	100 "	— "	
4. Bey dem Johann Fabera vom 25. Oktober 1765 auf dessen			
Mahlmühle	400 "	— "	
5. Bey denen Johann und Katharina Bendischen Eheleuten			
von 21. April 1766 auf derselben Wohnhaus	50 "	— "	
6. Bey der Margareth verwittweten Haanin von 23. Junii 1766			
auf ihren Haus	50 "	— "	
7. Bey denen Andreas und Theresia Fegalischen Eheleuten			
von 6. Feber 1767 auf derenselben Feld per 6 Strich	100 "	— "	
8. Bey dem Jakob Penker vom 22. April 1768 auf dessen Wiesen			
und Gasthaus	100 "	— "	
9. Bey dem Thomas Münzberger von 30. Septembris 1768 auf			
dessen Haus	50 "	— "	
10. Bei der Elisabeth Bittnerin vom 4. April 1769 auf ihren			
Feld per 7 Strich	100 "	— "	
11. Bey dem Anton Barton vom 12. Mai 1769 auf dessen Feld			
per 5 Strich	100 "	— "	
12. Bey der Anna, verwittweten Neudhartin vom 10bris 1769 auf			
ihren Haus	100 "	— "	
13. Bey dem Joseph Steckl von 9. März 1770 auf dessen Haus			
100 "	— "		
14. Bey dem Joseph Berger von 20. August 1770 auf dessen			
Gasthaus	50 "	— "	
15. Bey der Eleonore Petraschin von 14. Mai 1773 auf ihren Feld			
per 3 Strich	87 "	30 "	
16. Bey denen Johann und Theresia Helmischen Eheleuten von			
2. Junii 1775 auf derselben Wohn- und Malzhaus	100 "	— "	
17. Bey dem Joseph Bergner von 18. August 1775 auf dessen			
Gasthaus	100 "	— "	
18. Bey der Eleonora Petratschin von 3. 9bris 1775 auf ihren			
Feld per 9 Strich	100 "	— "	
19. Bey dem Joseph Bergner von 3. Junii 1776 auf dessen Gasthaus			
300 "	— "		
20. Bey dem Franz Kiehl von 17. März 1776 auf dessen Feld			
per 8 Strich	100 "	— "	
21. Bey denen Johann und Ludmilla Langischen Eheleuten vom			
27. 7bris 1776 auf deren Garten	100 "	— "	
22. Bey der Eleonora Petraschin von 16. 10bris 1776 auf ihren			
Garten	100 "	— "	
23. Bey der Elisabeth Bittnerin vom 27. Jan. 1777 auf ihren Haus			
150 "	— "		
24. Bey dem Wenzel Kur von 11. Julii 1777 auf dessen Feld			
per 11 Strich	100 "	— "	
25. Bey dem Blasius Suchý von 6. März 1778 auf dessen Haus			
100 "	— "		
26. Bey denen Christoph und Catharina Aitlischen Eheleuten			
vom 28. May 1779 auf ihren Feld per 5 St., Garten und Haus	150 "	— "	

29. Bey dem Mathias Leng vom 9. 7bris 1780 auf seinen Hans	100 fl. —	kr.
30. Bey denen Joseph und Josepha Federfeilischen Eheleuten von 22. 7bris 1780 auf ihren Garten	100 „ —	„
31. Bey der Catharina Zingroschin von 25. Aug. 1781 auf ihren Garten	150 „ —	„
32. Bey denen Joseph und Elisabeth Penkerischen Eheleuten von 20. 7bris 1782 auf derselben Wohn- und Malzhaus	50 „ —	„
33. Bey dem Jakob Penker von 20. 10bris 1782 auf dessen Feld per 8 Strich, Wiesen und Gasthaus	500 „ —	„
	<hr/>	
	zusammen mit . . .	4872 fl. 59 $\frac{2}{3}$ kr.

vermehret worden.

Solchemnach geloben und versprechen wir hiermit, dass obgedachte Stiftung, wovon uns und unseren Nachfolgern das jus Collaturae oder Aufnahmsrecht gebühret, nach dem Willen deren Stifter und Beyspiel unserer Vorfahren zu ewigen Zeiten erfüllen, auch den hierzu gewidmeten Fundum und Capitalien jederzeit sicher erhalten lassen wollen.

Zu mehrerer Bekräftigung dessen haben wir drey gleichlautende Exemplaria aufgerichtet, hievon eins an die Allerhöchste Stelle mittelst der hierländigen Hochlöbl. k. k. Fundations-Commission, das zweyte Ihr Hochlöbl. Fundations-Commission extradiret, das dritte endlich in allhiesiges Stadtarchiv zu beständiger Gedächtnuss dieser Stiftung hinterleget; Urkund dessen ist unsere eigenhändige Unterschrift und beygedrucktes Stadt-Insiegel.

Actum Pilsen, den 18. August 1783.

L. S.	Fabian Fr. Stehlik von Czenkow und Treystadt m. p., p. t. Bürger-Meyster.
Franz J. Dr. Franta m. p., Primator.	Bernard Lorentz Rziha de Lauro m. p.
Thomas Strahl m. p.	Franz Johann Stahl m. p.
Jakobus Krieger m. p.	Johann Joseph Tabor m. p.
Gabriel Kempfer m. p.	Wentzl Ullmann m. p.
Johann Pták m. p.	Joseph Georg Mücke m. p.
	Franz Stehlik von Czenkow und Treystadt m. p., Syndicus.

Von Einer Hochlöbl. Kaiser Königl. in Milden Stiftungs-Sachen allergnädigst aufgestellten Hof Commission im Königreich Böhmeim wird gegenwerthiger Stiftsbrief vorstehendermassen durchgehends begenehmiget und anmit ratificiret.

Prag, den 20. September 1783.

L. S.	Franz Graf W.
Johann von Ehrenberg m. p.	Johann Josef Nitsch m. p.

Listina týkající se špitálu sv. Martina zní:

Wir Bürgermeister und Rath der Königl. Kreis-Stadt Pilsen im Königreich Böhmeim bekennen für uns und unsere Nachfolger: dass (nachdem zu Folge des in materia deren milden Stiftungen ergangenen Allerhöchsten Generalis über jene Stiftungen, worüber noch keine Stiftsbriefe errichtet waren, solche sogleich zu Stand gebracht werden müssen) das auf der allhiesigen Prager Vorstadt befindliche Hospital Set. Martini ehemals von einig-allhiesigen vermöglicheren Bürgern gestiftet und hierzu an ackerbaren Feldern 35 $\frac{1}{2}$ Strich

Wiesen 2 Stück
und Wiesflecken 2 „

nebst einen zur Wohnung der Spitalsleuten adaptirten Gebäude und dabey situirten kleinen Garten gewidmet worden, unseren Vorfahrern sodann von denen diesfälligen Einkünften Zehen in diesen Hospital wohnende Betagt- und Leibesgebrechen Behaftete arme unterthanen unterhalten haben, womit diese alltäglich zwey Rosenkränze für die Fundatores und Gutthäter zu Beten und einige geistliche Lieder zu singen schuldig seyn sollen. Wie nun wiederholtes Spital mitlerweile mit nachfolgenden aus denen Einkünften ersparten, und grössten Theils bey nachbenannten hiesigen Bürgerl. Individuis à 4 pro cento verinteressirlichen, anliegenden, in der ersten Helfte des Hypothek-Werts stadtbücherlich versicherten Capitalien, nemlich:

1. Bey denen Hochlöbl. Herren Ständen des Königreichs Böhmeim für zu Kriegstheilen bestrittene natural Lieferungen 21 fl. 40 $\frac{1}{2}$ kr.

Bey denen hiesig-bürgerl. Individuis u. zw.:

2. Bey denen Johann und Catharina Bendischen Eheleuten von 21. August 1766 auf derenselben Haus	20 fl. — kr.
3. Bey dem Johann Lang von 27. Juni 1766 auf dessen Feld per 10 Strich	50 „ — „
4. Bey der Anna Neudhartin von 8. März 1768 auf ihren Feld per 6 Strich	50 „ — „
5. Bey dem Herrn Thomas Strahl von 20. Iobris 1768 auf deren Feld per 3 Str.	50 „ — „
6. Bey dem Peter Braun von 7. Sbris 1771 auf dessen Haus	50 „ — „
7. Bey der Eleonora Petraschin von 14. May 1773 auf ihren Feld per 9 Strich und Garten	50 „ — „
8. Bey denen Adam und Ludmila Sturmischen Eheleuten von 15. August 1773 auf derenselben Haus	100 „ — „
9. Bey dem Thomas Münzberger von 23. 7bris 1774 auf dessen Haus	50 „ — „
10. Bey dem Johann Prochaska von 21. 9bris 1774 auf dessen Feldern per 5 Str.	85 „ — „
11. Bey der Eleonora Petraschin von 3. 9bris 1775 auf ihrer Wiesen	150 „ — „
12. Bey derselben von 15. April 1776 auf ihren Feld pr. 4½ Str.	75 „ — „
13. Bey dem Franz Kiesel vom 17. May 1776 auf dessen Feld per 8 Str.	100 „ — „
14. Bey der Eleonora Petraschin vom 16. Iobris 1776 auf ihren Garten	50 „ — „
15. Bey dem Adalbert Kalas von 12. Jän. 1778 auf dessen Haus	50 „ — „
16. Bey dem Johann Penker von 8. May 1778 auf dessen Haus	75 „ — „
17. Bey der Johanna Hammerin von 19. April 1779 auf ihren Haus	100 „ — „
18. Bey denen Johann und Anna Penkerischen Eheleuten von 6. Iobris 1779 auf derenselben Haus	50 „ — „
19. Bey denen Wenzel und Anna Kurischen Eheleuten von 8. May 1780 auf derenselben Haus	100 „ — „
20. Bey denen Mathias und Katharina Mauerischen Eheleuten von 8. August 1780 auf ihren Garten	100 „ — „
21. Bey der Anna Hammerin von 30. März 1781 auf ihren Haus	100 „ — „
22. Bey dem Wenzel Bernardin von 4. May 1781 auf seinen Haus	50 „ — „
23. Bey dem Mathias Fendrich von 28. May 1781 auf dessen Feld per 3 Str.	50 „ — „
24. Bey dem Paul Koratzin von 3. April 1782 auf dessen Haus	100 „ — „
25. Bey denen Joseph und Elisabeth Penkerischen Eheleuten von 20. 7bris 1782 auf derenselben Wohn- und Malzhaus	50 „ — „
26. Bey denen Franz und Ursula Weinerischen Eheleuten von 2. Januar 1782 auf ihren Hausfeld per 2 Str., dann Wiesen	100 „ — „
27. Bey der Theresia Helmin von 6. Dzbr. 1782 auf ihren Feld per 2 Strich	100 „ — „

zusammen mit . . . 1926 fl. 40⁵/₈ kr.

ernahret worden.

Solchemnach geloben und versprechen hiemit, dass wir obgedachte Stiftung, wenn wir und unseren Nachfolgern das jus Collaturæ oder Aufnahmsrecht gebühret, nach dem Willen deren Stiftern und Beyspiel unserer Vorfahrern zu ewigen Zeiten erfüllen, auch den hierzu gewidmeten Fundum und Kapitalien jederzeit sicher erhalten lassen wollen.

Zu mehrerer Bekräftigung dessen haben wir drey gleichlautende Exemplaria angesetzt, hievon eins an die Allerhöchste Stelle mittelst der hierländigen Hoch- u. k. Fundations-Commission, das andere Ihr Hochlöbl. Fundations-Commission unredet, das dritte endlich in allhiesiges Stadt-Archiv zu beständiger Gedächtnuss über Befugung hinterleget; Urkund dessen ist unsere eigenhändige unterschrift und besiegelt Stadt-Insiegel.

Lohns Pilsen, den 18. August 1783.

Fabian Fr. Stehlik von Czenkow und Troystadt,

l. s.

p. t. Bürger-Meyster.

se srozuměním veškerých poddaných vymíněné závazky a povinnosti jak se patří zachovány a dokud mezi kontrahujícími stranami žádné jiné svobodné srozumění se neucítní, překrouceny nebyly, neb na tom se stane Naše milostivá vůle.

Dáno v našem městě Vídňi, dne 10. července 1783.

Josef m. p.

Jan Rudolf hrabě Chotek m. p.

Leopold Kolovrat m. p.

Fridrich v. Eger m. p.

kancelarius.

Svrchu uvedený kontrakt byl před svým schválením dne 10. května 1783 od představených obcí podpisován. Nežli tak se stalo, povstal Tomáš Ries, konšel z Radobšic, zrazuje rychtářům a ostatním konšelům, aby této smlouvy nepodpisovali, předpovídaje jim, že doma od ostatních nepokoj mítí budou, ba že budou ubíti.

Následkem vystoupení Riesova strhla se taková pátka v radní světnici, že hned pro vojenskou stráž posláno; když pak tato po schodech nahoru šla, pozvedl Ries hůl vyhrožuje vojákům.

Vyhrůžka ta měla však pro něho ten následek, že na jeden rok do žaláře byl uvržen. Vytrpěv tento trest tak velice se z něho hanbil, že odprodáv statek svůj č. p. 3 v Radobšicích, přestěhoval se do Berouna.

Až dosavádě nebylo žádného pořádného instrumentu o špitále sv. Máří Majdaleny a sv. Martina.

Protož nařídila zemská vláda, aby náležitá listina za touto příčinou byla pořízena, což se dne 18. srpna 1783. skutečně stalo. Dne 20. září t. r. na vyšším místě schválena byla.

Listina o špitále sv. Máří Majdaleny zní:

Wir Bürgermeister und Rath der königl. Kreis-Stadt Pilsen im Königreich Böhme bekennen für uns und unsere Nachfolger: dass (nachdeme zu Folge des in materia deren milden Stieftungen ergangenen Allerhöchsten Generalis über jene Stieftungen, worüber noch keine Stieftsbrieve errichtet waren, solche sogleich zu Stand gebracht werden müssen) das hier Stadts befind. Hospital S. Mariae Magdalene von wailand alhieſigen vorstädter Bürgern Conrad von Dobrzensky und dessen Ehegemahlin in Jahr 1330. zur unterhaltung deren erarmeten Bürgern gestieftet, und hierzu ursprünglich seine damals gehabte Grundstücke, dann die Ihme zuständig geweste in dem zur alhieſigen Stadtgemeinde gehörigen Dorf Boschkow 7 fl. 32 kr.

Eypowitz 4 „ 40 „

Dobraken 2 „ — „

bestandene Zäusen gewidmet, solches auch nachgehends zwey gleichfals hierörtig bürgerl. Gebrüder Wenzl und Johann von Kutenberg mittelst abtretung der von ihren in dem eben alhieſigen Dorf Kischitz gehalten Gründen 9 fl. 26 kr. beiträgenden Zäusungen in etwas vermehret, endl. aber diesem Hospital wie von altersher zu hören gewesen, einige vermöglichere Bürger

an Feldern 621 St. 2 Vt.

„ Wieswachs 13 „

dann an Waldungen 81 Strich

so aber anjetzo in Gestrüp 16 „

in Anflug 35 „

und Hutweide 30 „

bestehen, nebst von denen vorstädter Gründen jährlich abzutragen kommenden Zäusen pr. 7 fl. 31 kr.

Wie auch eine Chaluppen, woraus dermal ein Hof und Schaaf-Stall erbauet worden, mit Scheuer und grossen Obstgarten, dann eine Fleischbank zugetheilet haben, unsere Vorfahren sodann von denen diesfälligen Einkünften deren dermal verarendirten Realitäten Zwölf alt-betagte, und durch Unglücksfalle erarmete Bürgerl. in diesen Hospital wohnhafte Individua mit der Kost, und alljährl. mit klein, dann alle 3 Jahre mit grosser Kleidung, wie auch alle 6 Jahr mit einem Mantel versehen; Ausserdem Hospital hingegen wohnenden 26 derlei erarmeten Bürgerl. Personen das von altersher gewönl. auswärtige für eine Person jährlich an Geld 6 fl. 4 kr.,

dann allwochentl. zu zwey Labl à 3 Pfund Brod betragendes Almosen abgereicht haben, womit die erstere von S. Georgii bis S. Martini täglich dem hohen Amt und Vesper in der Erzdechantl. Pfarr-Kirchen beyzuwohnen, zu Haus aber um 10 Uhr vormittags in der daseibstigen S. Wenceslai-Kapellen für die fundatores, und übrige Gutthäter einen Rosenkranz und Litaney nebst 5 Vaterunser und ave Maria, wie nicht minder um 4 Uhr Nachmittag einen Rosenkranz und Litaney auf gleichbesagte Intention nebst 3 Vaterunser und ave Maria für die arme Seelen zu beten, und einige geistl. Lieder zu singen schuldig sein sollen.

Wie nun wiederholtes Spital mittlerweile mit nachfolgenden aus denen Einkünften ersparten und grössten Theils bei nachbenannten hiesig bürgerl. Individuis à 4 pro cento verinteressirlich anliegenden, in der ersten Helfte des Hypothek-Werths Stadtbücherl. versicherten Capitalien nembl.

1.	Bey denen Hochlöbl. Herren Ständen des Königreichs Böhme für in Kriegszeiten prästirte natural-Lieferungen	485 fl. 29 ² / ₃ kr.
2.	Bey der hiesigen Stadtgemeinde	500 " — "
	Bey den hiesig Bürgerl. Individuis und zw.:	
3.	Bey dem Franz Kiehl von 21. März 1749 auf dessen Feld per 4 Strich	100 " — "
4.	Bey der Josepha Fochtin von 10. Julii 1752 auf derselben Feld per 4 Strich	100 " — "
5.	Bei der Veronika Peitnerin von 22. April 1757 auf ihren Feld per 6 Strich	100 " — "
6.	Bey dem Johann Fabera vom 25. Oktober 1765 auf dessen Mahlmühle	400 " — "
7.	Bey denen Johann und Katharina Bendischen Eheleuten von 21. April 1766 auf derselben Wohnhaus	50 " — "
8.	Bey der Margareth verwittweten Haasin von 23. Junii 1766 auf ihren Haus	50 " — "
9.	Bey denen Andreas und Theresia Fegalischen Eheleuten von 6. Feber 1767 auf derenselben Feld per 6 Strich	100 " — "
10.	Bey dem Jakob Penker vom 22. April 1768 auf dessen Wiesen und Gasthaus	100 " — "
11.	Bey dem Thomas Münzberger von 30. Septembris 1768 auf dessen Haus	50 " — "
12.	Bei der Elisabeth Bittnerin vom 4. April 1769 auf ihren Feld per 7 Strich	100 " — "
13.	Bey dem Anton Barton vom 12. Mai 1769 auf dessen Feld per 5 Strich	100 " — "
14.	Bey der Anna, verwittweten Neudhartin vom 10bris 1769 auf ihren Haus	100 " — "
15.	Bey dem Joseph Steckl von 9. März 1770 auf dessen Haus	100 " — "
16.	Bey dem Joseph Berger von 20. August 1770 auf dessen Gasthaus	50 " — "
17.	Bey der Eleonore Petraschin von 14. Mai 1773 auf ihren Feld per 3 Strich	87 " 30 "
18.	Bey denen Johann und Theresia Helmischen Eheleuten von 2. Junii 1775 auf derselben Wohn- und Malzhaus	100 " — "
19.	Bey dem Joseph Bergner von 18. August 1775 auf dessen Gasthaus	100 " — "
20.	Bey der Eleonora Petratschin von 3. 9bris 1775 auf ihren Feld per 9 Strich	100 " — "
21.	Bey dem Joseph Bergner von 3. Junii 1776 auf dessen Gasthaus	300 " — "
22.	Bey dem Franz Kiehl von 17. März 1776 auf dessen Feld per 8 Strich	100 " — "
23.	Bey denen Johann und Ludmilla Langischen Eheleuten vom 27. 7bris 1776 auf deren Garten	100 " — "
24.	Bey der Eleonora Petratschin von 16. 10bris 1776 auf ihren Garten	100 " — "
25.	Bey der Elisabeth Bittnerin vom 27. Jan. 1777 auf ihren Haus	150 " — "
26.	Bey dem Weuzel Kur von 11. Julii 1777 auf dessen Feld per 11 Strich	100 " — "
27.	Bey dem Blasius Suchý von 6. März 1778 auf dessen Haus	100 " — "
28.	Bey denen Christoph und Catharina Aitlischen Eheleuten von 28. May 1779 auf ihren Feld per 5 St., Garten und Haus	150 " — "

Frauz J

100
100

Von
aufgestellte
Vorsteher

100
100
100

brant
pred

r. 1784

Plz
100
100
100
100
100
100

r. 17

ení požehnání na den sv. tří králův v radním domě
 arciděkanu od obce bez vší ujmy se platiti a vlastně přinálejí
 tice dávají se jemu k vlastnímu užívání dvě louky při městě, ...
 strychy, zahrada jedna při cirkvici sv. Rocha proti jisté
 list smlouvací plněji všecko vyjádří, a zahrada druhá pod
 a, dvě řeky, pokudž ty v mezích svých od starodávna jsou
 rávcové, předkové paně, v užívání byli, v nichžto každý p
 v. Havla za 14 liber ryb se odváděti má, na to by pan arch
 svých patronův seznal, přidává témuž faru filiální sv. Jiří
 následujícími užitky: vesnice Doubravka, Bukovec, Oujezd, ...
 ny, Bolevec dávají šuttem:

žita	52 steh.	2 větele
ječmene	42 „	2 „
ovsa	52 „	2 „

Dem louky dvě, z nichžto jedné dáva se platu ročního 2 zl. 20 kr.:
 20 1/2 str. a jednu řeku, z nížto každou sobotu od sv. Jiří až do
 lb. ryb odváděti se má.

Naproti tomu ale povinnost bude v témž kostele sv. Jiří služby boží
 lého způsobu skrze pana kaplana vykonati dáti, kterýžto důchod fary filia
 í, kdyby nějaké příkořenství patronu (čehož bohdá nadáti se nelze) se
 írovati moc sobě vyhrazuje.

Kdežto pan arciděkan vida přízeň a náklonnost pánův patronův svých se p
 edomím svým pod vážnosti a počestnosti zavázal, že všelikou počestnost a
 cí pp. patronům svým, jak in corpore tak in specie jednomu každému
 i dobrodini po všechny časy prokazovati, v míru a pokoji společně živ b
 akou příležitost a podnět k nevolím, nedorozumění a svárům dáti chce.

Kterážto smlouva pro důvěření toho a budoucí paměť v jedna stejná slova
 í dva exempláře sepsána a pečeti městskou upevněna jest, z nichž jeden svrchu
 zvanému pánu praelatovi, a druhý při úradě města Plzně zůstati má, ježto pod
 í pečeti oboji strana stvrdila.

Stalo se dne 1. března 1787, roku.

Jan Josef Tábor m. p.,	Franciscus Joan. Suchý m. p.,
č. č. purkmistr.	Arch. diac. Plsensis
František Vojt. Franta m. p.,	Arch. episc. Vic. fon.
primas.	Jan Pták m. p. I. S.
Seklák z Čenkova a z Treystattu m. p.	Bernard Riha de lauro m. p.
Jakub Krieger m. p.	František Jan Strahl m. p.
Gabriel Kempfer m. p.	Jan Deml m. p., Syndikus.

POŘÁDEK PŘI INSTALLACI,

čho bylo šetřeno při odevzdávání infule a peda veledůstojnému panu
 arciděkanu plzeňskému.

V určitou hodinu vyvede se z arciděkanství veledůstojný pan installand do
 chrámu Páně. Veledůstojný pan installand kráčí ve svém oděvu, přioděn jsa
 pláстикem; nejosvícenější pan installující oděn jest syrmatem.¹⁾

1) Když pak průvod do chrámu Páně přijde, usadí se nejosvíc. pan installující
 ve faldistorium po straně epištolní umístněném, kdež oblékají jej v pontifikalie.

Mezim
 installand odloží pláстик, přiodí se rochetou a vezma biret čeká před hlavním
 oltářem.

1) Nejosvíc. pan installující oděn byv pontifikalici přistoupí k velikému oltáři,
 a němž usadí se ve faldistorium.

1) ve kredence.

1) do chrámu nechť hráno jest na varhany a sice tak
 áť pan installující jest ustrojen.

, ríza (talár).

Franz JUDr. Franta m. p., Primator. Bernard Lorenz Raiha de Lauro m. p.
 Thomas Stahl m. p. Franz Johann Strahl m. p.
 Jakobus Krieger m. p. Johann Joseph Tabor m. p.
 Gabriel Kempfer m. p. Wenzel Ulmann m. p.
 Johann Pták m. p. Joseph Georg Mücke m. p.
 Franz Stehlik von Czenkow und Treystadt m. p.,
 Syndicus.

Von Einer Hochlöbl, Kaiser Königl. in Milden Stiftungs-Sachen Allergnädigst
 aufgestellten Hof-Commission im Königreiche Böhmeim wird gegenwärtiger Stiftsbrief
 Vorstehendermassen durchgehends begenehmiget und anmit ratificiret.

Prag, den 20. September 1783.

L. S.
 Johann von Ehrenberg m. p.

Franz Graf W.
 Johann Joseph Nitsch m. p.

Roku 1783. byl klášter dominikánů zrušen.

Ke klášteru tomu náleželo pozemků:

polí . . 775 měř 10³/₄ m. (míra = 792□⁰)

luk . . 37 " 11³/₄ "

pastvin 3 míry 4 " (míra = 1056□⁰)

lesů . . 212 měř 9 " (míra = 1584□⁰).

Při klášteře byl také panský dvůr.

Zároveň toho času vyzdvíženy byly: kaple sv. Rocha ¹⁾ za Malou
 branou, pak obě kaple sv. Máří Majdaleny ²⁾ a sv. Martina ³⁾ na Pražském
 předměstí.

r. 1784 Roku 1784., dne 20. ledna, potvrdil císař Josef II. privilegie
 Plzeňanův, avšak s následujícím obmezením:

Erstens: Die in diesen Privilegien verliehene, und auf die jatzigen Zeit-
 umstände und Verfassungen nicht anpassende Befreyung von der Militär-Bequartirung
 werden für unwirksam, und für hinweg gelassen angesehen.

Zweytens: Das Privilegium Kaisers und Königs Karl des Sechsten, Kraft
 welchen der dasigen Bürgerschaft wider das nun bestehende allerhochste Amortisa-
 tions-Gesetz ad pias causas, folglich ad manus mortuas unter dem alleinigen Vor-
 behalt der Wiedereinlösung ohne weitere Bestimmung ihre Güter zu verschaffen ge-
 stattet wird auf die unlängst wieder erneuerten Amortisations-Gesetze eingeschränket.

Drittens: Die Abhaltung der erhaltenen und etwa mit Sonn- und gebotenen
 Feyertagen zusammen treffenden Märkte sollen an den nächsten Werktagen vor sich
 gehen und

Viertens: in Ausübung dieser Privilegien werden die darin vorkommenden
 Toleranz widrigen Stellen beseitigt und aufgetragen, sich diesfalls pünktlich nach
 Unserm höchsten Religions-Toleranz-Gesetze zu richten.

Roku 1784. přišla celá hlavní škola do kláštera jeptišského před
 nedávnem zrušeného.

r. 1786 Roku 1786., v měsíci březnu, pozorovati bylo v kraji plzeňském
 jakož i v celých Čechách zemetřesení.

¹⁾ Stála tam, kde jest nyní dům Kateřiny Koptíkovy čís. pop. 74 na Saském
 předměstí.

²⁾ Byla tam, kde jest nyní dům Františka Vanky č. 1 na Pražském předměstí
 „u Zvonu“.

³⁾ Tato kaple stávala tam, kde jest nyní dům Vojtěcha Kondra čís. 35 na
 Pražském předměstí pod názvem: „hosti“ „u Lipska“.

Roku 1786., dne 9. března, zemřel arciděkan zdejší P. Jan Halík. Na jeho místo dosazen byl P. Frant. Jan Suchý, farář v Drúzdové.

Dotyčná presentační listina jest znění následujícího:

My purkmistr a rada král. krajského města Plzně známo činíme tímto, přede všemi, zvláště, kde by toho potřeba ukazovala, jakž jest nejdůstojnější a vysoce učený kníže pán, pan Antonín Petr, z Boží a apoštolské stolice milostí arcibiskup pražský, kníže říšské a hrabě Přichovský, svobodný pán z Přichovic, její cis. král. apoštolské Milosti skutečná tajná rada, království českého primas a král, hlavního kostela sv. Víta na hradě pražském probošt, též království uherského praelat, král, universitatis Karolo-Ferdinandské v Praze stálý a ustavičný kanclér a protektor, pán arcibiskupských panství Manderseitu, Lounovic, Černo-Řečice, Nového Rychnova, Tejně nad Vltavou, Rožmitálu, Svačic a Vonšova, na naši uctivou jakožto pořádných kollatorův její knížecí milostí podanou presentaci vysoce důstojného a vysoce urozeného pána Františka Suchého, tehdejšího faráře v Drúzdové, panství zdejšího, nám a kostelu našemu hlavnímu sv. Bartoloměje v městě Plzni za přelata a jiných chrámův božích v městě i okolo města k němu přináležejících milostivě potvrditi ráčil, tak aby maje touž správu kostela toho a jiných teď podotknutých v nich všecky a všeliké církevní služby a pobožné ceremonie podle starobylé povinnosti páni předkův svých, správcův duchovních obce této ke cti a chvále Pána Boha všemohoucího jakž to v městě vždycky katolickém, landfriedním, ku kterémužto všecken tento kraj obzvláštní zření má, a mnozí duchovní i světští a jiné panstvo přes svět jdouce při takových službách a ceremoniích za časté bývající se zastavují a poctivostí, pobožností a poctivou města tohoto též i s dostatečným slova božího kázáním, tak jak jsou to všichni předkové Páně s poctivou svou činili, drželi a vykonávali, též činil, držel a vykonával. Tak zavázal se a tímto se pevně zavazuje všecky služby boží, jež od starodávna v chrámu Páně sv. Bartoloměje se od pp. arciděkanů konaly; totiž na obzvláštní slavnosti narození Páně, Nového léta, tři králův, očišťování panny Marie, vzkříšení Páně, na Nový svátek, sv. Josefa, zvěstování panny Marie, sv. Vojtěcha, vstoupení Páně, seslání Ducha svatého, svatě Trojice, sv. Jana Nepomuckého, sv. Víta, Božího těla, na den posvěcení chrámu Páně, návštěvení panny Marie, nanebevzetí panny Marie, sv. Bartoloměje, narození panny Marie, sv. Václava, první neděli adventní, neposkvřněného početí panny Marie, poslední den „rorate“, na den sv. patrona její cis. král. Milosti, vše svatě a také nešpory i vigilie jich slavně sub infula mimo poslední rorate sloužiti; každou neděli též na den podotknutých slavností větším dílem kázání jakož i skrze 40ti denní post dne středního skrze pány kaplany exhortaci míti, fundace ustanové v své určité časy vybývati jakož i jiné slavnosti a chvalitebné ceremonie vedle starobylého a od vysoce důstojně konsistoře ustanoveného způsobu konati, též na pány kaplany bedlivě zřeteli míti, by i oni fundace náležitě jakož i jiné pobožnosti konali každodenní matutiny a summy, nešpory a střední Melchisedech toví cum assistentia de immaculata conceptione beate Virginis Mariae, každý pátek svým časem jitřní, complet, salve, processí, prv k sloupu panny Marie každosobotně cum assistentia konanou, v kostele vykonavati, katechismus jak v městě tak i ve vesnicích držeti, na kázání za dobrodince se modliti, nemocným svátostmi časné posluhovati, neméně po každém obchoze čtyřnedělním úřadu konšelském mši svatou zpívanou s ostatními ceremoniemi sám pan arciděkan s obyčejnou assistencí sloužiti a vše dle starobylého obyčeje zachovati, v nich žádnou změnu bez pánův kostelníkův a naší vědomosti nepředsavzítí, se dobrovolně uvoluje s takovým při tom zakázáním, že ku pomoci snažisimu toho všeho, což naředsáno jest, vykonavati; podle sebe také čtyři kaplany hodně a vedle možnosti v obojím jazyku zběhlé míti, je v náležité, příkladně házni zdržující, jim v tom, aby lidí nad slušnost mimo toho, co vedle od slavného magistrátu u předkův Páně moderované taxy, štola se dávatí a platiti má, neobtěžovali, dostatečně vyměřeni učiniti chtějí ráci; poněvadž ale častěj se shledalo, že takoví kaplani málo zběhlí v kázání a tudý nedostateční se přijímali, pročež tu, když s kázání vychování jich od nás a obce se děje, takový v čas vakanci dříve o přijetí jich při vzácném úřadě purkmistrovském se opoví, z jakého místa pochází, a jaké schopnosti má, jak od pana arciděkana k vysoce důstojně konsistorii prezentovati se budou, po konfirmaci dosáhle temuz úřadu purkmistrovskému se představí, kdyby psk některý z nich nepočetného života aneb v službách božích též v posluhování nemocným nedbalým, též bouřlivým, nepokojným proti panu arciděkanovi aneb panu patronovi se shledal, na stížnost a dostatečně dokázání téhož od pana patrona chvati panu arciděkanovi příslušetí bude, kteréžto čtyry kaplany při svém stole čeravati, nad profesory školními a kantorem jakožto nej přednější inspektor s spolu

zřízenými pány inspektory de gremio inspekci míti bude, by bedlivost při učení zachována byla, a též professoři, kantora jakož i mládence školní, kdyby ve cvičení váhavost a neposlušnost prokazovali, vedlé pánův inspektorů trestati moc míti má.

Při tom též neopomene pan arciděkan ona nařízení od vysoce důstojné konsistore, jež by obecné pobožnosti aneb města se týkala, panu patronovi dříve vyhlášení jich communicirovati (t. j. sděliti).

Za kterozto práci jakož i pro vychování předkem osoby páně a jmenovaných čtyř kaplanů my purkmistr a rada neohlídajice se na tyto těžké časy uvolili jsme a touto smlouvou se uvolujeme jemu panu Františkovi Suchému každého roku platn peněžitého 400 zl. a to při jedním každém quartalu 100 zl. z důchodu obecního odevzdati, kdyby pak někdy týž důchod i hned čtvrtletně k tomu nestačoval, vždy při vyjití roku z téhož obecního důchodu zapravení celistvé summy se dáti má. Mimo to na kořeni po tři jarmarky, posní, sv. Bartolomějský a sv. Martina 11 zl. 40 kr., pak na maso, které nyní mnohem draž než minulá léta se kupovati musí, jmenem přídavku 25 zl.

Na nádobí dřevěné a hrncené po 3 zl. -- kr.
za dva krmné vepře 24 „ -- „
„ „ džbery kaprův 2) „ -- „
„ mýdlo a svíčky 5 „ 40 „
„ dva centnyře sýra 8 „ -- „

každý rok z opáčeného obecního důchodu odváděti se bude.

Nad to od obilí každého roku:

žita 52 strychů
ječmene do kuchyně 6 strychů
hrachu 4 strychů
pšenice 4 „

soli prostice 3 neb 6 soudkův, ječmene podle obyčejného sypání na tři vary piva a mimo to ještě čistého piva 4 sudy.

Za tři kopy másla, které se před rozdělením zlejších panských dvorův in natura odváděly, počítaje žejdlík po 13 kr. na penězích 39 zl.

Diví ordinárního neb měkkého 100) sáhův
tvrdého 20)

odváděti se bude.

Těmž panu prelatu odvozuje se z fundací Voltingrovské a Kaspárkovské quota ročitá dle pobožného ustanovení fundatorův proti sloužení jistých mší svatých, též fundací Svalbovské od pana dědice paní Alžběty Svalbové neměné 3 mše svaté na den sv. Ignacia, sv. Petra de Alkantara a sv. Františka Xaveria za udělení požehnání zdejší vzácné obci 9 zl.

Item v nové vyzdvížená fundaci, litanii, processii, prv k statui nejsv. rodičky Boží na rynku, nyní v kostele držena fundaci kněze Václava Königla, dle které v kapli sv. Václava v špitale městském každý týden dvě mše svaté se sloužiti, nyní ale skrze zmenšení útrat jediné jedna mše svatá a sice v chrámu Páně sv. Bartoloměje (poněvadž v takových kaplech dle nejvyššího nařízení služby boží konati se nemají) se slouží a tak dlouho sloužiti se bude, dokavad se zase úroky nezvýsejí.

Dále offery u veřejných slavnostech, totiž:

Na Nový rok 36 kr.
„ den sv. tří králů 36 „
„ „ očišťování panny Marie 36 „
„ „ zvěstování „ „ 36 „
„ hod velikonoční 36 „
„ den vstoupení Páně 36 „
„ „ sv. Jana Nepomuckého 36 „
„ hod svatodušní 36 „
„ den nejsv. Trojice 36 „
„ „ Božího těla 36 „
„ „ navštívení panny Marie 36 „
„ „ posvěcení chrámu Páně 36 „
„ „ nanebevzetí panny Marie 36 „
„ „ sv. Bartoloměje 36 „
„ „ sv. sv. ostatkův 36 „
„ „ narození panny Marie 36 „
„ „ sv. Václava 36 „
„ „ početí panny Marie 36 „
„ „ narození Páně 36 „

za udělení požehnání na den sv. tří králův v radním domě 3 zl.
panu arciděkanu od obce bez vsí ujmy se platiti a vlastně přináležeti mají.

Více dávají se jemu k vlastním užívání dvě louky při městě, pak roli orných pod 54 strychy, zahrada jedna při cirkvici sv. Rocha proti jistě umluvě, v které zvláštní list smlouvací plněji všecko vyjádří, a zahrada druhá pod Věch Svatých kostelem, dvě řeky, pokudž ty v mezích svých od starodávna jsou a jich předešli páni správcové, předkové páně, v užívání byli, v nichžto každý pátek od sv. Jiří až do sv. Havla za 14 liber ryb se odváděti má, na to by pan arciděkan dokonalou přízeň svých patronův seznal, přidává témuž faru filiální sv. Jiří, jenž slove na Koselci s následujícími užitky: vesnice Doubravka, Bukovec, Oujezd, Boškov, Lobzy, Skaršany, Bolevec dávají šuttem:

žita	52	steh.	2	větele
ječmene	42	"	2	"
ovsa	52	"	2	"

Item louky dvě, z nichžto jedné dáva se platu ročního 2 zl. 20 kr.; též polí orných 29 $\frac{1}{2}$ str. a jednu řeku, z nížto každou sobotu od sv. Jiří až do sv. Havla po 7 lib. ryb odváděti se má.

Naproti tomu ale povinnost bude v témž kostele sv. Jiří služby boží dle předcházejícího způsobu skrze pana kaplana vykonati dáti, kterýžto důchod fary filiální sv. Jiří, kdyby nějaké příkořenství patronu (čehož bohda nadáti se nelze) se dály, retrahovati moc sobě vyhražuje.

Kdežto pan arciděkan vida přízeň a náklonnost pánů patronův svých se pevně a ze svědomím svým pod vážnosti a počestnosti zavázal, že všelikou počestnost a observanci pp. patronům svým, jak in corpore tak in specie jednomu každému za takové dobrodiní po všechny časy prokazovati, v míru a pokoji společně živ býti, anti jakou příležitost a podnět k nevolím, nedorozumění a svárím dáti chce.

Kterážto smlouva pro důvěření toho a budoucí paměť v jedna stejná slova mějící dva exempláře sepsána a pečeti městskou upevněna jest, z nichž jeden svrchu jmenovanému pánu praletovi, a druhý při úradě města Plzně zůstati má, ježto podpisy a pečeti obojí strana stvrdila.

Stalo se dne 1. března 1787. roku.

Jan Josef Tábor m. p., L. S. t. č. purkmistr.	Franciscus Joan. Suchý m. p., Arch. diac. Plsensis
František Vojt. Franta m. p., primas.	Arch. episc. Vic. fon. Jan Pták m. p. L. S.
Fab. Stehlík z Čenkova a z Treystattu m. p.	Bernard Rila de lauro m. p.
Jakub Krieger m. p.	František Jan Strahl m. p.
Gabriel Kempfer m. p.	Jan Deml m. p., Syndikus.

POŘÁDEK PŘI INSTALLACI,

kterého bylo šetřeno při odevzdávání infule a peda veledústojnému panu arciděkanu plzeňskému.

1. V určitou hodinu vyvede se z arciděkanství veledústojný pan installand do chrámu Páně. Veledústojný pan installand kráčí ve svém oděvu, přioděn jsa pláстикem; nejosvicenější pan installující oděn jest syrmatem.¹⁾
2. Když pak průvod do chrámu Páně přijde, usadí se nejosvic. pan installující ve faldistorium po straně epištolní umístněném, kdež oblékají jej v pontifikalie. Mezitím
3. installand odloží pláстик, přiodí se rochetou a vezma biret čeká před hlavním oltářem.
4. Nejosvic. pan installující oděn byv pontifikaliemi přistoupí k velikému oltáři, na němž usadí se ve faldistorium.

1. Uchystány buštěž dvě kredence.
2. Při vkročení průvodu do chrámu nechť hráno jest na varhany a sice tak slouho, až nejosvicenější pan installující jest ustrojen.

¹⁾ Syrmas, biskupský oděv, říza (talár).

1. sekretár: Fr. Stehlík z Čenkova 2. sekretár: Jan Demel.
a Treystattu.

r. 1789 Roku 1789., dne 23. čerence, potvrdilo gubernium náđaci P. Theofila Stehlíka pro peyěsty.

Listina k tomu se tálmoucí zní takto:

Wir Bürgermeister und Rath der kgl. Kreistadt Pilsen urkunden hiemit: Nach dem dasjenige Fundationskapital pr. 1000 fl. so der nunmehr in Gott ruhende Wohlwürdige Herr P. Theophil Stehlík von Czenkau, gewester Rosenthaler Dechant, laut seiner den 4. Juni 1743. Jahres errichteten und bei einem Hochwürdigen Consistorio publicirten letztwilligen Verordnung §. 4 zu diesem Ziel und Ende verordnet, damit die von diesen 1000 fl. abfallende und durch 2 Jahre versessenen Interessen jederzeit am Feste der Maria Heimsuchung nach verrichteter Beicht und Communion einen armen, sich verheirathen wollenden Mädchen aus der Stehlíkischen und in dessen Abzug einer aus der Martinizischen Blutsfreundschaft; jedenfalls aber, wenn keine Mädchen aus diesen beiden Familien vorhanden wären, auch anderen pilsner sich verhehelichenden armen ehelichen Bürgersmädchen zur Aussteuer verahfolgt werden möchte, hinter der hiesigen Stadtgemeinde anliegend sich befindet.

Als geloben und versprechen hiemit, dass wir obgedachte Stiftung nach dem Willen des Stifters erfüllen wollen, und machen wir uns und unsere Nachkömmlinge hiemit verbindlich, die von diesem Kapitale jährl. 4%, abfallenden Interessen zu Händen des Stiftungsfond nicht allein sicher abführen zu lassen, sondern auch sothanen Kapital in 10jährigen Ratis abzustossen, damit aber obberührtes Fundationskapital mittlerweile gesichert seyn möge, so verpfänden wir das sämtliche Vermögen in genere, in specie aber das der hiesigen Stadtgemeinde eigenthümlich zugehörige, hierstadts auf dem Platz zwischen den Häusern der Herren Georg und Franz Köller situirte und von uralten Zeiten her so genannte Principale¹⁾ und von Grund neu aufgebaute, und durchaus bis unter den Dachstuhl gewölbte pr. 10.818 fl. gerichtlich abgeschätzte, in denen Stadtbüchern Fol. 89 einverleibte grosse Eckhaus um sich bei nicht richtiger Zahlung der jährigen Interessen oder des Kapitals selbstem, dann etwan aufgeloffenen Umkosten halber executive daranhalten zu mögen.

Wie wir dann auch so thanen in duplo versetzten Stiftsbrief nicht nur eigenhändig unterschrieben und unser Stadtsiegel wohl wissentl. beidrucken lassen, sondern auch in die allhiesige Stadtbücher einzuverleiben bewilliget.

Pilsen, den 13. September 1768.

Frz. Johann Strahl m. p.
Bürgermeister.

W. Hlavsa m. p.
Lieutenant und Rath.

Karl Setti m. p.
Oberlieutenant und Rath.

Johann Deml m. p. Sekretär.

Ant. Fleischer von Kempfinfeld m. p.,
Unterlieut. und Rath.

Niklas Fiedler m. p.,
Stadt-Rath.

Johann Thad. Tuschner m. p.,
Stadt-Rath.

Von einem hochlöbl. k. k. böhm. Landesgubernium wird gegenwärtiger Stiftsbrief von Wort zu Wort durchaus begenehmiget und ratificiret.

Actum Prag. de date 23. Julij 1789.

L. S.

Ludwig Graf Carriani m. p.

Joh. Josef Grehmann m. p.

Roku 1789. byly poremky obou špitálů sv. Máří Majdaleny²⁾ a sv. Martyna prodány: prvni za 43.404 zl. 19 kr. konv. m.
druhe 5.166 „ 13 „ „ „

¹⁾ Tento dom. nyní v p. 133. prodán obec dne 22. února 1833. c. k. správou sv. Štěp. pro krásky úrad. (Nyni se v tomto domě nalézá c. k. hejtmánství.)
²⁾ Špitál sv. Máří Majdaleny měl dva různé dvory na Pražském předměstí.
³⁾ V tomto úřadě byl Josef Řehbák a 13. (Mucke Aurea) pomenovaný Jeop.

Roku 1790., dne 20. února, zemřel císař Josef II. O jeho pů-
sobení a skutech vypravuje dosti dějepis.

Za jeho panování roku 1784. musily také hřbitovy u kostela sv.
Bartoloměje, PP. dominikánů, PP. františkánů a u kaple sv. Máří Maj-
daleny na Pražském předměstí odstraněny býti. (Na tyto hřbitovy po-
chovávali se toliko znamenitější měšťané).

Po smrti Josefa II. povolán byl bratr jeho Leopold II., jenž panoval
po 25 let v Toskánsku, na trůn rakouský.

Roku 1790., dne 7. října, konalo měšťanstvo plzeňské zvláštní
slavnost. Bylo to uvítání velitele zdejší posádky pěšího pluku Brenta-
nova, Šimona z Wolfů, když tento pluk, vydobýv r. 1789. Bělohradu,
tam sem se vrátil.

Večer bylo město slavnostně osvětleno. Měšťané vytáhli na koních,
každý z nich měl lampion a deřiloval před bytem plukovníka.

Zaznívala hlučná střelba. Na náměstí postaveny byly klestím po-
kryté jehlance s následujícími nápisy:

Nr. I. Semper Honos Nomenque manet
Laudeaque Virorum, Pilsnae Concordes
qui coluere Lares.

Nr. II. Semper Pilsna colas Sincero Pectore duces
Brentanae cum sit Dux legionis Amor
Omnia vincit Amor et nos cedamus Amori
Namque decet patrios sic honorare Deos.

Nr. III. Nën brennet zusammen
Im glühenden Herzen
Ihr feurige Kerzen
Hochblödernde Flammen
Beseelt den Zunder der männlichen Lieb!

Süss-stimmendes Tönen
Erheb' Dich im Munde
Zur goldenen Stünde
Noch mehr zu beschönen
Die treue Huldigung, die ich heut gieb!

Nr. IV. Bester Herr Oberster, geliebter Commendant!
Du bringst die Bürgerschaft in den vertrauten Stand
Dass die Freuden
Alle Leiden
So Kriege ertragen lassen
Heute schon vergessen machen
O bester Commendant!
Du machst die Nacht brillant.

Nr. V. Als ein braver Menschenfreund bist uns voraus bekannt,
Wenn es nun noch nicht geschieht, verzeih's der schwachen Hand
Denn die Pilsner
Treuen Bürger
Noch mehr beweisen streben
Gern alles für Dich geben
Wer kann wohl daran zweifeln,
Herzen stehen schon in Brand!

Roku 1790. vytvořil se v Plzni, za příčinou nedaleké korunovace
Leopolda II., ozbrojený sbor měšťanský pod vedením jednoho
majara: uniformovaný byl jako sbor pražský.

r. 1791 Roku 1791., dne 7. září, byl císař Leopold II. v Praze za českého krále korunován.

r. 1792 Roku 1792., dne 1. března, zemřel císař Leopold II. Pro příliš krátké panování nemohl zjednatí náležitého přechodu svým záměrem k blahu lidstva českém. Byl to lidumilný, vzdělaný a velmi oblíbený kníže.

Po smrti jeho nastoupil téhož roku syn jeho František, toho jména II., panování, a byl dne 6. června za krále v Uhrách, 14. července za císaře římského, dne 5. srpna t. r. pak v Čechách za krále korunován.

Ke korunovací té vysláni byli z Plzně do Prahy dva deputovaní, což vyžadovalo nákladu 282 zl. 40 kr. Rodina Martinková obdržela za tou příčinou z obecního důchodu 14 zlatých.

Mnoholeté nepokoje ve Francii hrozily Rakousku a Prusku válkou, pročez tyto dvě mocnosti uzavřely r. 1792. z počátku toliko obranný spolek. Francie pak vypověděla sama válku, která téměř pro celou Evropu neblahé měla následky.

Roku 1792., dne 29. srpna, v úterý o svato-bartolomějském výročním trhu vyhořela šestá čtvrť města (mezi Solní, Dominikánskou a Rájskou ulicí) až na tři domy nárožní.

K poznání stavu sboru ostrostřeleckého v Plzni, jak se jevil, dne 2. října 1792., uvádí se tuto vyňatek z pamětní knihy tohoto sboru.

PROTEKTOR:

Hoch- und Wohlgeborner Herr, Herr, des heiligen römischen Reichs Adalbert Graf Czernin von Chudenitz, Sr. k. k. apost. Majestät wirklicher Kämmerer und im Königreich Böhme Oberst-Jäger-Meister.

NAMEN UND CHARAKTEUR DER DERMALIGEN HERREN SCHÜTZEN:
Hoch- und Wohl-Edelgeborner Herr, Herr Simon Wolf, des löbl. k. k. Baron von Brentanoischen Infanterie-Regts.-Oberster.

Hoch-Wohlgeborner des heil. römischen Reichs Graf v. Wallis, des löbl. Brentanoischen Inf.-Rgts. II., Major.

Hoch- und Wohlgeborner Herr I. Obristwachtmeister Willers des löbl. Brentanoischen Inf.-Rgts.

Herr Johann Thaddäus Tuschner, Magistratualrath und Schützen-Inspector.

Herr Johann Hieronimus Barton¹⁾, Schützen-Commandant.

Herr Dr. Demel.

Herr Pater Anselmus Demel.	Herr Philipp Tuschner.		
" " Adventus Vild.	" Anton Mauer,	Schützenm.	
" " Rubertus Mrazzansky.	" Franz Tuschner,		
" Magistratual-Secretär Demel.	" Johann Trötzer,		
Wenzel Sommer.	Josef Ihl älter.	Franz Fundheller.	Adalbert Schiffer.
Martin Schwenda.	Vinzenz Ritschel.	Vinzenz Lenk.	Franz Piller.
Josef Kletschka.	Alois Mattas.	Conrad Spauer.	Josef Hittel.
Johann Lampel.	Josef Ihl jüng.	Petr Perner.	Johann Richlik.
Franz Kraft.	Anton Pils.	Josef Mattas.	Josef Fleisch.
Petr Hill.	Josef Nikodem.	Martin Ihl.	Adalbert Hacker.
Thomas Hill.	Anton Trachta.	Ignatz Pitlik.	Barthol. Zingrosch.
Wenzel Kirchhof.	Johann Rziha.	Franz Kautezky.	Johann Eckl.
Johann Köhler.	Josef Diener.	Anton Tuschner.	Petr Diener.
Franz Rziha.	Franz Harrant.	Franz Urban.	Josef Kallaus.

¹⁾ Zvolen dne 24. června 1792.

Roku 1792. odprodán byl zdejší bývalý dominikánský kostel. Koupili jej: Norbert Starý, Čeněk Hřůza, Šimon Mattass, Petr Hill a Petr Bruna za 1550 zl. konv. m.

Smlouva dotyčná uzavřena byla v Chotěšovech za intervence komise od fondu náboženského vyslané.

Roku 1793., dne 12. listopadu, potvrdil císař František II. privileje r. 1793 Pžeuských.

Roku 1793. kostel dominikánský k rozkazu kupců, kteří tento chrám roku 1792. byli koupili, počal se bourati. Rozbourána toliko věž. Ostatní zdi kostela zůstaly státi a byly eráru pronajaty, aby sloužily za skladiště na obilí pro vojsko. (Nájem ten trval 7 let a erár platil ročně 130 zl. nájemného).

Roku 1793. bylo tak nazvané „Varhaniectví“, pak masné krámy na jižní straně náměstí blíž kostela sv. Bartoloměje rozbourány.

Roku 1794., dne 15. června, zemřel Bernard Říha, nobilis de Lauro, r. 1794 doktor filosofie, krásných věd a doktor mediciny.¹⁾

Roku 1795. byly obecní pozemky „Bory“ zvané na pole rozděleny r. 1796 a jednotlivé dílce na 11 let pronajaty.

Roční užitek tím získaný byl 1248 zl. 32 kr.

Roku 1795., dne 1. srpna, byly tržní ceny obilní následující:

Jeden český vrchovatý korec (strych)	pšenice	5 zl. 45 kr.
„ „ „ „ „	žita	3 „ 45 „
„ „ „ „ „	ječmene	2 „ 36 „
„ „ „ „ „	hrachu	5 „ — „
„ „ „ „ „	ovsa	3 „ — „

Az do roku 1795. stála bašta při prsních zděch velikého kamenného mostu na Pražském předměstí ve spojení s mostem, tohoto roku byla však rozbourána.

Roku 1797., dne 21. dubna, přistěhovala se princezna Marie Alžběta, r. 1797 abatyse cís. klátera panen v Inšpruku za příčinou války na pomezí Tyrolska zuříci, do Plzně.

Podává se zde výtah z pamětní knihy ostrostřeleckého sboru, týkající se příchodu této vznešené princezny:

Immer war es der pilsner Bürger grösster Stolz, sich ihrem höchsten Landes-
herren treu und gehorsam zu zeigen. Langst war es auch ihr schulichster Wunsch
ihnen Proben davon zu geben. Unvermuthet bot sich eine der schönsten Gelegenheiten

¹⁾ Vše ku konci životopis jeho.

1. sekretář: Fr. Stehlik z Čenkova | 2. sekretář: Jan Demel.
a Treystattu.

r. 1789. Roku 1789., dne 23. čerence, potvrdilo gubernium nadaci P. Theofila Stehlika pro pevěsty,

Listina k tomu se táhnoucí zní takto:

Wir Bürgermeister und Rath der kgl. Kreistadt Pilsen ırkunden hiemit: Nach dem dasjenige Fundationskapital pr. 1000 fl. so der nunmehr in Gott ruhende Wohlwändige Herr P. Theophil Stehlik von Čenkan, gewester Rosenthaler Dechant, laut seiner den 4. Juni 1743. Jahres errichteten und bei einem Hochwřrdigen Consistorio publizirten letztwilligen Verordnung §. 4 zu diesem Ziel und Ende verordnet, damit die von diesen 1000 fl. abfallende und durch 2 Jahre versessenen Interessen jederzeit am Feste der Maria Heimsuchung nach verrichteter Beicht und Communion einen armen, sich verheirathen wollenden Mädchen aus der Stehlikischen und in dessen Abgang einer aus der Martinizischen Blutsfreundschaft; jedenfalls aber, wenn keine Mädchen aus diesen beiden Familien vorhanden wřren, auch anderen pilsner sich verhelichenden armen ehelichen Břrgersmädchen zur Aussteuer verahfolgt werden mřchte, hinter der hiesigen Stadtgemeinde anliegend sich befindet.

Als geloben und versprechen hiemit, dass wir obgedachte Stiftung nach dem Willen des Stifters erfřllen wollen, und machen wir uns und unsere Nachkřmmlinge hiemit verbindlich, die von diesem Kapitale jřhrl. 4% abfallenden Interessen zu Handen des Stiftungsfond nicht allein sicher abfřhren zu lassen, sondern auch sothanex Kapital in 10jřhrigen Ratis abzustossen, damit aber oberbřhrtes Fundationskapital mittlerweile gesichert seyn mřge, so verpfanden wir das sřmmtliche Vermřgen in genere, in specie aber das der hiesigen Stadtgemeinde eigenthřmlich zugehřrige, hierstadts auf dem Platz zwischen den Hřusern der Herren Georg und Franz Křller situirte und von uralten Zeiten her so genannte Principale¹⁾ und von Grund neu aufgebaute, und durchaus bis unter den Dachstuhl gewřlbte pr. 10.818 fl. gerichtlich abgeschätzte, in denen Stadtbřchern Fol. 89 einverleibte grosse Eckhaus um sich bei nicht richtiger Zahlung der jřhrigen Interessen oder des Kapitals selbstem, dann etwan aufgeloffenen Umkřsten halber executive daranhalten zu mřgen.

Wie wir dann auch so thanen in duplo versetzten Stiftsbrief nicht nur eigenthřndig unterschrieben und unser Stadtsiegel wohl wissentl. beidrucken lassen, sondern auch in die allhiesige Stadtbřcher einzuverleiben bewilligt.

Pilsen, den 13. September 1768.

Frz. Johann Strahl m. p.,	Ant. Fleischer von Kempfınfeld m. p.,
Břrgermeister.	Unterrlient. und Rath.
W. Hlavsa m. p.,	Niklas Fiedler m. p.,
Lieutenant und Rath.	Stadt-Rath.
Karl Setti m. p.,	Johann Thřd. Tuschner m. p.,
Oberlieutenant und Rath.	Stadt-Rath.
Johann Deml m. p., Sekretřr.	

Von einem hochlřbl. k. k. břhm. Landesgubernium wird gegenwřrtiger Stiftsbrief von Wort zu Wort durchaus begenehmiget und ratificiret.

Actum Prag, de dato 23. Juli 1789.

L. S.	Ludwig Graf Cavriani m. p.
	Joh. Josef Grohmann m. p.

Roku 1789., byly pozemky obou špitřlů sv. Mřři Majdaleny²⁾ a sv. Martina prodány; první za 43.404 zř. 19 kr. konv. m.
druhé „ 5.166 „ 13 „ „

¹⁾ Tento dům, nyní č. p. 130, prodala obec dne 22. února 1833. r. k. srřrn za 8000 zř. stř. pro krajský řrad. (Nyní se v tomto domě nalězř č. k. bejtmanství.)
²⁾ Špitřl sv. Mřři Majdaleny měl dva zřizené dvory na Pražskřm předměstí ležřci, které nyní čís. 14 (Josefa Bubnika) a 15 (Morice Austra) poznamenaně jsou.

DIESS SICH herab
DIesses HaUses
Ersten Stein
selbst zU Legen.
(Chronographicon 1797).

Roku 1797. musilo měšťanstvo zdejší 523 měr žita a 514 měr oysa
o c. k. vojsko dodati.

Roku 1798., dne 12. ledna, táhlo Plzní polní spřežení arcivévo
aria v průvodu Josefa, svobodného pána z Henneberku, pak setní
k. pěššího pluku Kerpenova.

Dne 19. ledna t. r. pak táhlo Plzní c. k. vojsko.

Roku 1798., dne 3. března, shořel dům „u Starých“ v Solní ulici.
Tentýž dům shořel již také r. 1792).

Roku 1798. měla obec zdejší v Bušovicích následující židy pod
obranou, kteří za to vrchnosti činží dávatí povinni byli.

Isák Lederer platil ochranné čiuže	30	zl.
Isák Kantor „ „ „	12	„
Samuel Kodl „ „ „	30	„
Mojžiš Herzl „ „ „	20	„
Isák Roder „ „ „	10	„
Filip Schack „ „ „	20	„

Roku 1798. darovala Její Výsost arcikněžna Alžběta ornát do
kostela zdejšího.

Roku 1799., dne 23. července, táhlo ruské vojsko Plzní a sicer. 1799
musketýři a dělostřelci, pod generálem Essenem III.

Dne 16. a 17. prosince t. r. vrátili se Rusové pod generálním po-
močkem knížetem Gorčakovem.

Roku 1799. rozmnožen byl počet magistrátůch členův o jednoho
(radního.)

Hodnostáři tehdejší byli:

Jan Tuschner, purkmistr.

1. radní: Karel Setti.

2. „ Kempnfeldu.
3. „ jedl.
4. „ tlass.

5. radní: Frant. Stehlik z Čenkova
a Treystattu.

6. „ Jan Demel.

r. 1791 Roku 1791., dne 7. září, byl císař Leopold II. v Praze za českého krále korunován.

r. 1792 Roku 1792., dne 1. března, zemřel císař Leopold II. Pro příliš krátké panování nemohl zjednatí náležitého průchodu svým záměram k blahu lidstva českým. Byl to lidumilný, vzdělaný a velmi oblíbený katze.

Po smrti jeho nastoupil téhož roku syn jeho František, toho jména II., panování, a byl dne 6. června za krále v Uhrách, 14. července za císaře římského, dne 5. srpna t. r. pak v Čechách za krále korunován.

Ke korunovací té vysláni byli z Plzně do Prahy dva deputovaní, což vyžadovalo nákladu 282 zl. 40 kr. Rodina Martinková obdržela za tou příčinou z obecního důchodu 14 zlatých.

Mnoholeté nepokoje ve Francii hrozily Rakousku a Prusku válkou, pročež tyto dvě mocnosti uzavřely r. 1792. z počátku toliko obranný spolek. Francie pak vypověděla sama válku, která téměř pro celou Evropu neblahé měla následky.

Roku 1792., dne 29. srpna, v úterý o svato-bartolomějském výročním trhu vyhořela šestá čtvrť města (mezi Solní, Dominikánskou a Itájskou ulicí) až na tři domy nárožní.

K poznání stavu sboru ostrostřeleckého v Plzni, jak se jevil, dne 2. října 1792., uvádí se tuto vyňatek z pamětní knihy tohoto sboru.

PROTEKTOR:

Hoch- und Wohlgeborner Herr, Herr, des heiligen römischen Reichs Adalbert Graf Czernin von Chudenitz, Sr. k. k. apóst. Majestät wirklicher Kämmerer und im Königreich Böhme Oberst-Jäger-Meister.

NAMEN UND CHARAKTEUR DER DERMALIGEN HERREN SCHÜTZEN:
Hoch- und Wohl-Edelgeborner Herr, Herr Simon Wolf, des löbl. k. k. Baron von Brentanoischen Infanterie-Regts.-Oberster.

Hoch-Wohlgeborner des heil. römischen Reichs Graf v. Wallis, des löbl. Brentanoischen Inf.-Rgts. II., Major.

Hoch- und Wohlgeborner Herr I. Obristwachtmeister Willers des löbl. Brentanoischen Inf.-Rgts.

Herr Johann Thaddäus Tuschner, Magistratualrath und Schützen-Inspector.

Herr Johann Hieronimus Barton ¹⁾, Schützen-Commandant.

Herr Dr. Demel.

Herr Pater Anselmus Demel.		Herr Philipp Tuschner,	
" " Adventus Vild.		" Anton Mauer,	} Schützenm.
" " Rubertus Mraszansky.		" Franz Tuschner,	
" Magistratual-Secretär Demel.		" Johann Trötzer,	
Wenzel Sommer.	Josef Ihl älter.	Franz Fundheller.	Adalbert Schiffer.
Martin Schwenda.	Vinzenz Ritschel.	Vinzenz Lenk.	Franz Piller.
Josef Kletschka.	Alois Mattas.	Coorad Spauer.	Josef Hütel.
Johann Lampel.	Josef Ihl jüng.	Petr Perner.	Johann Richlik.
Franz Kraft.	Anton Pflz.	Josef Mattass.	Josef Fleisch.
Petr Hill.	Josef Nikodem.	Martin Ihl.	Adalbert Hacker.
Thomas Hill.	Anton Trachta.	Ignatz Pädik.	Barthol. Zingrusch.
Wenzel Kirchhof.	Johann Rziha.	Franz Kautzky.	Johann Eckl.
Johann Köhler.	Josef Diener.	Anton Tuschner.	Petr Diener.
Franz Rziha.	Franz Harrant.	Franz Urban.	Josef Kallaus.

¹⁾ Zvolen dne 24. června 1792.

LÉTA PÁNĚ 1800—1870.

roku 1800., dne 16.—27. ledna, táhlo Plzni ruské vojsko r.1800 zpět od Rýna pod velitelstvím knížete Suvarova. Díl vojska toho zůstal v Plzni přes zimu.

VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ.

Vykajet se výloh na ubytování ruského vojska, pak příspěvků na vydržování dobrovolníkův od města a ostroštreleckého sboru postavených:

Empfang:

Von den 4 Schosshäusern an Militärbequartirungs-Concurrenz u. zw.:	
Vom Tepler	8 fl. 21 kr.
Chotieschauer	8 " 21 "
Teinitzer	17 " 29 "
und Plasser Hause	8 " 21 "

Ausgaben:

Dem Simon Mattas für übergebene 328 $\frac{1}{2}$ Seidel Brantwein den hier durchmarschirenden kais. russ. Truppen, Sdl. à 7 kr.	38 fl. 19 $\frac{1}{2}$ kr.
Dem Tagschreiber Anton Reichel für die während des Durchmarschen durch 11 Täg und 5 Nächte gehabte Schreibung à 30 kr.	8 " — "
Dem Herrn Karl Piwetz, Kostgeber von „Weisser Base“, für denen durchmarschirenden Herrn General und Ober-Officers, denen anderen Individuen hinreichende Kost.	559 " 12 "
Ingleichen dem Hrn. Franz Recht (beim Goldenen Adler)	381 " 55 "
Denen Fleischhauermeistern für das zur Verpflegung der hier durchmarschirenden kais. russischen Truppen abgegebene Fleisch.	333 " 19 $\frac{3}{4}$ "
Gleichfalls denen Stadt Rokycaner Fleischhuern für das denen Dorf Eipowitzern, Pilsner Unterthanen, abgegebene Fleisch	138 " — "
Der Frau Anna Kollerin, Seifensiederin für abgegebene Insleth-Lichter während den kais. russischen Durchmarschen	29 " — "

dar. Ihre königliche Hoheit die Frau Erzherzogin Maria Elisabeth von Österreich. Abtissin des kaiserlichen Damenstifts zu Inspruck in Tyrol trafen den 21. April 1797. hier in unseren Mätern ein. Die Herzen aller Inwohner dieser Stadt flogen der erhabenen Fürstin entgegen. Freude strahlte aus einem jeden Gesicht. nur die Erinnerung, dass Ihre höchste Gegenwart die Wirkung eines ungünstigen Zusammenstreffens der Umstände in dem guten Tyrol sei, trübte die reine Freude. Noch verfloß aber kein voller Tag Ihres höchsten Daseins, als der erste Strahl der Hoffnung des lange gewünschten Friedens durch Ihre Hand uns zukam. Von diesem Augenblick verlor sich alle Furcht künftiger Unfälle, und ein jedes Glied der guten pilsner Bürgerschaft sann bloss darauf, dem erhabenen Gast einige zufriedene Augenblicke zu verschaffen.

Ein von der hiesigen Schützengesellschaft veranstaltetes Ehrenschiessen mit einer passenden Scheibe der erhabensten Kaisertochter gewidmet, war das erste Fest, wo Pilsens Einwohner den 23. April das unvergessliche Glück hatten, Ihre königl. Hoheit unter sich zu sehen.

Voll Huld und Gnade nahmen höchst dieselben das kleine Merkmal der Liebe und tiefsten Verehrung an. Unbegrenzt war aber die Freude aller zahlreich anwesenden auf dem Schiesshaus, als diese Durchlauchtigste Fürstin sich herab liess, selbst durch das eigenhändige hierobenstehende Einzeichnen des höchsten Namens ein Mitglied der Schützengesellschaft zu werden und auf den 30. April 1797. ein eigenes Bestschiessen anzuordnen geruheten, dazu die hier zum ewigen Andenken abgebildete Scheibe nebst drei für Pilsner Glieder allein bestimmte Beste verehrten, und dadurch beide diese Beste auf eine unvergessliche Art verherrlichten.

Wir unterzeichnete Augenzeugen aller dieser Vorgänge bestätigten mit wahren Vergnügen nicht allein das ehrenvolle Bestreben der ganzen königl. Stadt pilsner Schützengesellschaft diese Feste so glänzend als möglich zu machen, als auch die ganz besonders gnädige Aufnahme von Seite Ihrer Königl. Hoheit der Frau Erzherzogin und wünschen, dass die spätesten Nachkommen den Werth der gegenwärtigen Glieder dieser Gesellschaft immer vollkommen würdigen.

Pilsen, den 1. Mai 1797.

Karl Ritter von Odulga m. p.,
Gubernialrath und Kreishauptmann.

Peter Nigroni Ritter v. Risenberk.
erster Kreiskommissär.

Franz Karl Ritter von Odulga,
kgl. Kreiskommissär.

Princezna bydlela v nové postaveném dome v zahradě Tusnerové za Malou branou. Zahrada ta byla velikým nákladem podlé anglického způsobu upravena a měla svou vodárnu pro vodometry v zahradě zřízené. Mimo to byla tam zvláštní síň, ozdobená samými zrcadly.¹⁾

Za času jejího pobytí v Plzni stavěl Fr. Recht hostinec „u zlatého orla“ na náměstí. I vyžádal sobě milost, aby princezna základní kámen k této budově položila, k čemuž ona svolila.

Na domu tom zevně nalézá se dosud pamětní deska, jez chová nápis:

ELIsabeth
ErzherzogInn
Von OesterreICH Die
VieLgeLiebte Unserer
UnVergessLICHen
Theresia ToCHter

¹⁾ Po smrti Jana Tuschnera nechali dědicové jeho onu zahradu zponstnuouti a prodali ji ve 3 dílech. Dům, v kterém princezna bydlela, náleží nyní Jiř. Hechtovi a poznamenán jest číslem 59, na Saském předm. Ona budova, v níž bývala skvostná ona zrcadlová taneční síň, proměněna později v dům obydlený (nyní Fr. Pecháčka, číslo popisu 61, na Saském předměstí).

Für Kochgeschirr	49 fl. 58 kr.	
„ Beischaffung der Militär-Sommer-		
decken	495 „ — „	
	<hr/>	
		544 fl. 58 kr.
An Zulage der Legions-Mannschaft vom 15. Nov.		
bis 31. Dezember 1800.	101 „ 30 „	
Vom 1. Jänner bis Ende April 1801.	208 „ — „	
An Zulagen den Schützen und Jägern:		
Vom 1.—31. Dezember 1800.	148 „ 48 „	
„ 1. Jänner bis Ende April 1801.	300 „ — „	

Roku 1802., dne 13. srpna, byl veliký vítr, který trval od 5 až dor. 1802 8 hodin večer a porazil pět stodol na Říšském předměstí.

Roku 1802. bývalý kostel dominikánský docela rozbourán a s prstí rovnán byl.

Roku 1803., dne 3. května, zemřel arciděkan zdejší P. František. 1803 Jan Suchý. Magistrát zvolil, dne 1. července 1803., na jeho místo Bartoloměje Mattasa, rodáka zdejšího, faráře v Košech.

Jelikož ale zvolenec mezi občanstvem z jistých příčin oblíben nebyl, rekurovalo měšťanstvo proti této volbě.

Vys. gubernium nařídilo v příčině této přísné vyšetřování, kteréž řídil guberniální sekretář Antonín z Kreuzfeldu, jemuž pak magistrát 107 zl. 30 kr. diet zapraviti musil. Volba Mattasa byla zavržena.

Dne 23. srpna při nové volbě zvolen byl dejšínský farář Tomáš Kordík, narozený v Rokycanech.

Roku 1803. byly nové hodiny na věž chrámu sv. Bartoloměje porizeny, jež zhotovil hodinář Landessperger z Prahy za 1400 zl. Přivoz těchto hodin do Plzně, postavení jich a jiné vedlejší útraty činily 927 zl. 38 kr.

Roku 1803. postavili důstojníci pluku vévody Modenského číslo 33. svému plukovníku Jindřichovi z Teschneru na tak zvaném „Parádním místě“ pomník s následujícím nápisem:

Dem Andenken

HEINRICHS V. TESCHNER,

k. k. Obersten und Commandanten des Infanterie-Regiments Herzog v. Modena Nr. 35

Dem geliebten Vorgesetzten

Dem braven Manne

setzten dies

zum Beweise ihrer Liebe und Achtung

die Officiere des Regiments v. Modena

im Jahre 1803.

Er ward geboren am 3. December 1737, diente 47 Jahre seinem Monarch und dem Vaterlande, machte siebenzehn Feldzüge mit, wohnt neun Schlacht und sieben Belagerungen bei, empfing vier Wunden und verschied von uns in bessere Leben am 10. März 1802.

„Trocknet Freunde euere Thränen,
Heitert eu'ren nassen Blick.
Denn es bringt kein langes Schuen
Den Verklärten uns zurück.
Gönnt der Asche sanften Frieden
Denkt des Edlen, der hienieden
Klug und muthig in Gefahr
Christ, Soldat und Bürger war.“

r. 1804 Roku 1804. prohlásil římsko-německý císař František II. rakou zemé za císařství rakouské a přijal jméno „František I., císař rakous (11. srpna).

Dne 8. prosince bylo prohlášení rakouských zemí za císařství kouské všeobecné oznámeno.

Plzeň oslavila den tento velmi okázale. Ráno byly konány slá služby Boží, kterých zdejší c. k. vojsko pak ostrostřelci se účastnil

Obec přinesla k oslavení dne toho značné oběti:
Za hostinu u „Zlatého orla“ zapláceno Františku

Rechtovi	184	zl.	22
Hostinskému Josefu Olivovi u „Bílé růže“	136	„	20
Divadelní herec Chomola, který ke cti dědičné			
důstojnosti císařské divadlo provozoval, obdržel	30	„	—
Mezi chudé rozdáno	202	„	—
4 sudy piva (není udáno komu)	24	„	—
Za postavení a rozbourání tribuny slavnostní	47	„	17 1/2
Za prach k střelbě při slavnosti.	29	„	45

Roku 1804., dne 4. prosince, byl císař František I. v Plzni a by v domě Josefa Mattasa na náměstí. (Nyní čís. 107 a 108 m.).

Roku 1804. jednalo se opětně o stavbě kasáren pro vojsko. I zde za tou příčinou kommise z Prahy s generálem hrabětem Kolovrat Útrat platila obec 64 zl. 20 avšak i tenkrátě ku stavbě nedošlo.

Roku 1804. následkem přání obecnstva, aby i gymnásium budovy hlavní školy „u jeptišek“ umístěno bylo, počalo se se stav nového průčelí při této budově.

Stavbu vedl stavitelský mistr J. Schell.

Náklad na tuto stavbu činil tohoto roku 7573 zl. 54

Koncem roku 1804. měla obec aktivních kapitálův uloženo:

14.000	zl.	—	kr.	na	31	2/10
70.160	„	—	„	„	4	„
38.449	„	71	„	„	5	„
4.000	„	—	„	„	6	„

Roku 1805., dne 7. září, bylo systematické vyšetřování obecního r. 1805 jmění (příjmův a vydání) ukončeno a „tableau generale“ vyhotoveno. Členové dotýčné kommise byli: Karel z Luseku, c. k. guberniální rada; Karel Setti, magistrátní rada; Frant. Václav Mattas, magistrátní rada a spolu návladní; Bartoloměj Taun a Čeněk Lenk, representanti.

Roku 1805. obdržel rožmitálský učitel Jakub Ryba za velikou mši. již pro kostel sv. Bartoloměje zvláště komponoval, 100 zl. od městské obce zdejší.

Roku 1805. činily výlohy na stavbu budovy pro gymnasium 10.849 zl. 34 kr.

Roku 1805. rádlila zde horečka (horká nemoc) tak nemilosrdně, že v některém domě 4, 5 až 6 osob zemřelo.

Roku 1806., dne 6. srpna, zřekl se František I. císař rakouský, r. 1806 čestnosti císaře římsko-německého a přijal jméno „František II.“

Roku 1806. vynaložila obec na stavbu gymnasia 3989 zl. 33 1/2 kr.

VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ

r. 1806.

Denen von der Schützengesellschaft gestellten 9 Mann Schützen zum böhm. Jäger-Corps für jeden 40 fl. 14 kr.	362 fl. 6 kr.
An Zulage denen von der Stadt und Schützengesellschaft gestellten 11 Jäger vom 30. 9bris 1805 bis 30. 9bris 1805 jeden à 12 kr. täglich, somit für 20 Tage	44 „ „
An Zulage denselben pro December 1805	68 „ 12 „
„ „ „ Jänner 1806	68 „ 12 „
Von der Stadt neuerdings zur Errichtung des 3. Bataillons gestellten 1 Mann Jäger an Zulage vom 16. bis 31. Dezember und Assentliste dem Anton Tomayer.	3 „ 12 „
Denselben auf Pulver und Blei	2 „ „
Für einen Federbuschen	1 „ 24 „
„ „ Pulverhorn	48 „
Denselben pro Jänner	6 „ 12 „
Denen von der Stadt zum böhmischen Jäger-Corps gestellten 12 Mann Jägern an Zulage pro Feber 1806. à 12 kr.	67 „ 12 „
Dem Schneider Soukup für 1 Mann gestellten Jäger 100	44 „

Roku 1807. byl obnoven a rozšířen kostelíček „u Jeziska“ od r. 1807 ztra Pavla Pernerá.

Roku 1807., dne 23. července, vydán byl císařský patent, kterým oběti v oběhu se nacházející vídeňské bankovky z oběhu vzaty a měly je tištěnými cedulemi nahrazeny.

Der Frau Anna Kollerin für abgefolgte 96 7/8 Insleth-Kerzen für die hier durchmarschirenden und im Winter-Kantonirung gelegenen kais. russische Truppen 32 fl. -- kr.

Der Maierhofspachtung die bei dem Einmarsch, dann Ausmarsch der kais. russ. Truppen im Jahre 1799. und 1800. die vorgeschossene Verpflegskosten ausbezahlt worden 177 - 58 1/2 "

Freiwilligen-Beistellung:

Für die von der k. Kreisstadt Pilsen und der Pilsner Schützengesellschaft zu dem für das Königreich Böhmen neu errichtenden Jäger-Corps gestellte 22 Schützen und 2 Jäger, sowohl zur Armir- und Uniformirung, dann von hohen Orten bestätigte tägliche Zulage in Folgendem ausbezahlt:

Für zehn Schützen und zwei Revierjäger zur Armir- und Uniformirung 494 fl. 23 kr.

An Löhnungszulagen für 22 Schützen und 2 Revierjäger vom 1. bis ultimo September 1800. 158 " 24 "

Für nachträglich armir-uniformirte 4 Schützen 200 " — "

dann an bewilligter Löhnungszulage vom 20. Juli bis letzten August für 20 angestellte Schützen 172 " — "

Für nachträglich gestellte Schützen vom 11.—31. Aug. 11 " 12 "

Pro mense Oktober l. J. für 24 Köpf Zulage à 12 kr. 148 " 48 "

" " November 1800. 144 " — "

Roku 1800., dne 9. června, prodala obec sobě patřel brusárnu blíž kostelního pivováru Františkoví Ditrichovi.¹⁾

Roku 1800., dne 20. června, vzdal se Jan Tuschner důstojnosti purkmistrovské.

Roku 1800. o Svatojanském trhu zajatí francouzští vojáci, kteří byli v Plzni ubytováni, do okolních vesnic přeloženi byli a sice do Látic 400 a do Křimic 300 mužů.

Obec zdejší zaplatila za každého muže příspěvek 4 kr. . . 46 zl. 40 kr.

r. 1801 Roku 1801. dosazen byl na místo odstouplého purkmistra František Stehlík z Čenkova a Treystattu. Za šestého radního pak nastoupil Tadeus Rubricius.

VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ

roku 1801.

Der Tuchmacherzunft der errichteten böhmischen Legion geliefert
480 Ellen Montourtuch 640 fl. — kr.
Kochgeschirr 26 " 57 "

666 fl. 57 kr.

¹⁾ Těto brusárny není více. Nový majitel její proměnil ji v mlýn.

- a. Kdo první dobrovolně a s právním ku kryminálnímu zjištění dostačujícím oznámením nějakého závadníka udá, který falešnou bankocedulí s nástroji k tomu připravenými a spůsobilými tak zhotovil, aneb k blízkému zhotovení přivedl, že její falešnost od jednoho každého lehce poznána býti nemůže, obdrží v té příhodě, když závadník potomně v tom výstupku právním způsobem za vinného uznán byl, obdarování od desíti tisíc zlatých.
 - B. Dle důležitosti udání, a předměte zasloužile, od financ-ouřadu vyměřena býti mají obdarování má obdržeti ten, který
 - a) první dobrovolně a s správným ku kryminálnímu zjištění dostačujícím oznámením závadníka udá, který falšování na způsob, jenž od každého lehce poznán býti může, vykonal, aneb o to se pokusil, však ale k blízkému dokonání ještě nepřivedl.
 - b) Který první a dobrovolně ne sice samého závadníka, nýbrž takové bližší s patrné důvěrou na ruku dá, které k zkoumání, neb vyšetření nějakého provedeného falšování základnou příčinu daly; pokudž v těch obou příhodách závadník vyjeven, a tím výstupkem právně vinen byl.
 - c) Kdo nějakou znamenitou přípravu k děláni, aneb k rozšíření většho množství falešných bankocedulí první a dobrovolně udá.
 - d) Když závadník sám, dřív než vyjeven byl, nápomocníky takového falšování, dřív než za takové uznání byli, oznámí, má se mu nejen trest promítnouti, nýbrž také, pokudž sám svůdce aneb původce falšování nebyl, dle výše oznámeného rozdílu vyměřené obdarování udělit.
 - e) I těm, kteří nějaké v cizích zemích vykonané falšování vídeňských městských bankocedulí, a jeho původy první a dobrovolně vyjeví, aneb k takovému vyjevení přispějí, a důkazy, aneb k vyjevení falšovníků spoluvinných aneb sadstníků vedoucí ponavržení Našim v cizině se vynacházejícím ministrům, aneb Našemu dvornímu financ-ouřadu udělejí, mají výše určitá obdarování, a to v penězích v místě jejich obydlí berných obdržeti.
 - f) Jméno oznamitele bude ve všech případnostech, pokudžby toho žádal, zatajeno.
- Báno v Našem hlavním a sídelním městě Vidni, dne 23. července, v tisícim osmáctém a sedmém, panování Našeho v šestnáctém roce.

František.

L. S.

Roku 1808., dne 8. listopadu, byl korunou princ Ferdinand ponejprv r. 1808 v Píni.

Roku 1809., dne 8. dubna, vydal císař František manifest, když r. 1809 Francouzové vtrhnuvše toho roku opět do Rakous Vídeň po druhé obléhli a on z Vídně do Komárna v Uhrách se utíkal.

František první, z boží milosti císař rakouský, král jeruzalemský, uherský, český, dalmatský, chorvatský, slavonský, haličský a lodomerský; arcikníže rakouské, vévoda lotrinský, salcburský, vireburský a ve Frankonii; Veliký vévoda krakovský; kníže kníže sedmihradský, vévoda štyrský, korutanský a krajinský, v hořejším Rakousku; kníže Berchtoldsgadenský a Mergentheymský; kníže-hrabě Habsburský atd.

Národové rakouští!

Opozitěje já mé slavné město vydávám se k udatným obhájcům vlasti, kteří v obraně monarchie na hranicích shromáždění stojí.

Od tří let činil jsem již všecko, abych vám, přemilí poddaní! požehnání trvanlivého pokoje vymohl. Žádná s vaším prospěchem a s vaší samostatností srovnalivá, aniž bolestná oběť, nebyla mně tak drhá, s ní skrz dobré srozumění s císařem trvanlivý pokoj a vše dobře vám ubezpečiti.

Moje vynášení však bylo bez prospěchu. I monarchie rakouská měla nadšením císaře Napoleona podrobena býti; a tak, jak on království španělské podrobil, avšak svou církví svou mocí potlačuje, země vlášské sobě osobuje, a země české dle libosti rozdává a utiskuje, měly se i Rakousy jeho veliké říši připojiti, tak on již od několika let zjevně oznamuje. Všechny prostředky jsem vynášel, samostatnost monarchie zachovati. Vy jste poslechli hlasu mého, a láska k vlasti mu též předešla. Přijmete díky mé, které budoucně moji a vaši budoucí spokojati budou. Toliko naše obhájení, nikoli ale útok, cíl náš byl. Těž bylo k tomu nám též předešla. Přijmete díky mé, které budoucně moji a vaši budoucí spokojati budou. Toliko naše obhájení, nikoli ale útok, cíl náš byl. Těž bylo k tomu nám též předešla. Přijmete díky mé, které budoucně moji a vaši budoucí spokojati budou.

spojení, dosti silni byli, jeho samolibosti se opřítí. Onť se za nepřítelů tře rakonské prohlásil, jestliže své obhajné přípravy nezastaví, a se bezzbrojně jeho vůli nepodrobí. Takové nehodné nastupování se zavrlo, a nyní jeho vojska proti nám táhnou. Já důvěřuji se v Pána Boha, v udatnost mých armád, v hrdinské vedení mého bratra, jenž na špičce naší stojí, a ve vás, přemilí národové! Vynasazení k této vojně jest ovšem veliké, ale ono musí takové býti, aby se ten veliký a potřebný cíl našeho zachování tím jistěji dosáhl.

Vaše posavadní činy jsou mně rukojmím za nejsnažnější spolupůčinnost, kterou vynaložíte. I také ten, jenž zbraně nenese, bude očastěn hájení vlasti. Sjednocená vůle, pořádnost, poslušnost, ochotná účinnost, a důvěrnost, tyť jsou pravá síla národů. Vy jste je již ukázali, a jim máme co děkovati, že s lepší nadějí, než kdy jindy začínáme. Šťastné příhody neoslábují vynasazení naše; nepřijemné události ale, pokudžby se přihodily, vaši zmužilost nezviklají; stálá srdatost přemáhá každé nebezpečení, vyvyšuje každý prospěch a napravuje zase každou zrátnu. Naše důležitost jest spravedlivá, a prozřetelnost božská neopouští těch, kteří se sami neopouštějí.

Já spolčám se na lásku vaši, na dotvrzenou věrnost k vašemu knížeti a k vlasti vaší; Společně se i vy na otcovskou pečlivost vašeho Pána země, který svou blahoslavenost jen ve vašem štěstí nalézá.

Ve Vídni, dne 8. dubna 1809.

František m. p.

Roku 1809., dne 28. dubna, vydal Josef hrabě z Wallisu, nejvyšší purkrabí a generální kommissar země české k národu českému následující vyzvání ku dobrovolnému příspěvkům k vedení války.

PROHLÁŠENÍ.

Neočekávané skončení krvavé bitvy od 22. tohoto měsíce jest povědomé. Převeliký počet jizdného lidu po téměř nepřetrženém pětidenním potýkání 22. večer pro naše vojsko nevhodně rozhodl.

Nevhodní případové jsou ve vojně nevyhnutelní; nicméně nesmějí zmužilost snížiti, prostředky k hájení, a velikomyslnost pro pána země a vlast menšiti, a samodůvěrnost oslabovati. Zrovna v okamžení takové příhody musí vynasazení zdvojnásobněno, prostředky k citlivému potýkání s největší opatrností a čerstvostí uchopeny, žádná oběť za velikou vážena, a pevně setrvání za neminutelnou povinnost měšťanů a poddaných držána býti.

Jejich císař, král. Milosti Našeho vznešeného, v pravdě velikého a nejvroucnějšího pocty hodného císaře a Pána mně nejdobrotivěji prohlášena pevná vůle a ustanovení také jest, záhubnému onmyslu nepřítelů nejsilnější odpor činiti, a v tom jak podlé citelnosti vlastní etí a povinnosti jejich velebnosti císařské, tak i podlé od svých věrných poddaných hlasitě a všeobecně vyjevené žádosti a sněžení pokračovati.

Jejich císař, král. Milost ráčili mně k tomu cíli za generálního země-kommissara v Čechách na tentýž způsob, jak jsem tu hodnosť v roce 1805. na sobě měl, ustanoviti, a mně při tom moc uděliti, všechny mně se obětující prostředky k tomu velikému cíli srozuměnlivě s komandem armády v skutečnost uvěsti, následovně nejen udatný obhájce země na těch místech, která komando armády mně oznámí, v největší rychlosti dohrady stáhnouti, nýbrž také k sesílení armád dobrovolnost a způsobilost obyvatelů království českého na nejlepší způsob obrátiti.

Jejich velebnost císařská znají a ctějí ducha pevného předsevzetí a silypného přičinění k tomu společnému cíli, kterým království české tak velice se vyznamenává.

Jejich císařská Milost spoléhají se, jak v svém na mně vyhotoveném psauť se vyjadřují, i nyní na své věrné Čechy, kteří tak mnoho důkazů své udatnosti a náklonnosti dali, a jsou dokonale přesvědčeni, že velikomyslní Čechové jinak nesmějšeji než, že stálosť a setrvání v času nebezpečení ten nejjistější prostředek poskytnou, většímu zlému předejiti.

Čechové! myslí přítomnost, srdatost, velikomyslnost, pravá láska k vlasti, a nepohnutelná stálosť byly povahy a enosti, na nichž naši předkové svou největší slávu, a to vším právem, zakládali. I také naše jsou ty enosti; i v naší krvi čítá hrdinskou udatnost našich předkův, a nikdy nevzdálila se od nás; i nás ozdo-
vznešené vlastnosti předků našich; onyť jsou naše nejvzácnější dědictví a s-
držáci jmění.

Roku 1805., dne 7. září, bylo sistemální vyšetřování obecního r. 1805
jmení (příjmův a vydání) ukončeno a „tableau generale“ vyhotoveno.
Členové dotýčné kommisie byli: Karel z Luseku, c. k. guberniální rada;
Karel Setti, magistrátní rada; Frant. Václav Mattas, magistrátní rada
a spolu návladní; Bartoloměj Taun a Čeněk Lenk, representanti.

Roku 1805. obdržel rožmitálský učitel Jakub Ryba za velikou mši.
jíž pro kostel sv. Bartoloměje zvláště komponoval, 100 zl. od městské
obce zdejší.

Roku 1805. činily výlohy na stavbu budovy pro gymnasium
10.840 zl. 34 kr.

Roku 1805. rádlila zde horečka (horká nemoc) tak nemilosrdně,
že v některém domě 4, 5 až 6 osob zemřelo.

Roku 1806., dne 6. srpna, zřekl se František I., císař rakouský, r. 1806
důstojnosti císaře římsko-německého a přijal jméno „František II.“

Roku 1806. vynaložila obec na stavbu gymnasia 3989 zl. 33½ kr.

VYNATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ

r. 1806.

Denen von der Schützengesellschaft gestellten 9 Mann Schützen zum böhm. Jäger-Corps für jeden 40 fl. 14 kr.	362 fl. 6 kr.
An Zulage denen von der Stadt und Schützengesell- schaft gestellten 11 Jäger vom 30. 9bris 1805 bis 30. 9bris 1805 jeden à 12 kr. täglich, somit für 20 Tage	44 „ — „
An Zulage denselben pro December 1805	68 „ 12 „
„ „ „ Jänner 1806	68 „ 12 „
Von der Stadt neuerdings zur Errichtung des 3. Ba- taillons gestellten 1 Mann Jäger an Zulage vom 16. bis 31. Dezember und Assentliste dem Anton Tomayer.	3 „ 12 „
Denselben auf Pulver und Blei	2 „ — „
Für einen Federbuschen	1 „ 24 „
„ „ Pulverhorn	— „ 48 „
Denselben pro Jänner	6 „ 12 „
Denen von der Stadt zum böhmischen Jäger-Corps gestellten 12 Mann Jägern an Zulage pro Feber 1806. à 12 kr.	67 „ 12 „
Dem Schneider Soukup für 1 Mann gestellten Jäger	100 „ 44 „

Roku 1807. byl obnoven a rozšířen kostelíček „u Ježíška“ od r. 1807
Petra Pavla Pernera.

Roku 1807., dne 23. července, vydán byl císařský patent, kterým
byly tehdy v oběhu se nacházející vídeňské bankovky z oběhu vzaty
a novými uměleji tisknými cedulemi nahrazeny.

Patent dotčený zůl v originále takto:

My František první, z Boží milosti císař rakouský, uherský, český, halický a lodomerský atd. král; arcikníže rakouské atd.

Ustanovili jsme na místo nyní v běhu se vynacházejících vídeňských městských bankocedul od 1. ledna 1800. znenáhla nové, prostředkem kunstovějšího tisku jich falšování více obtěžující cedule uvésti a předně ony dva staré druhy bankocedul, po 25 a 100 zl. a třemi novými druhy po 25, 50 a 100 zl. v níže ustanovených lhůtách vyměniti dáti.

Dotčené nové cedule po 25, 50 a 100 zl., které 1. června 1806. vyhotovené jsou, budou 1. října b. r. v běh uvedené.

Mustry aneb vyobrazení těch nových cedul, jakož i popsání jejich formy, jsou tomuto patentu v příloze A. a B. připojeny.

Z ohledu ostatních zatím ještě v běhu zůstávajících cedul od roku 1800. dáme skrz vlastní cirkuláře oně lhůty prohlásiti, v nichž se jich vyměnění státi má, a k dotčeným cirkulářům budou i mustry nových cedul stejné jmenovité ceny přitřítěny. Aby jsme Našim poddaným dostatečný čas k vyměnění v běhu nyní se vynacházejících bankocedul po 25 a 100 zl. od 1. ledna 1800. propůjčili, tedy nařizujem, že dotčené bankocedule ještě až do posledního dne měsíce března 1808. ve všeobecném obchodu, a při všech veřejných kassách jako posavad ve všech platech se přijímají, a při tom také při všech bankocedulních kassách se vyměňovati mají.

Však ale od prvního dne měsíce dubna 1808. začínajíc nesmějí se bankocedule od 1. ledna 1800. po 25 a 100 zl. ani ve všeobecném obchodu, ani při veřejných kassách více přijímati, od kteréhož času ty samé docela zapovězené, a bez rozdílu, nechť jejich vlastník vlastenec aneb cizozemec jest, z běhu vyvrženy býti mají.

Nicméně povolujeme však ku polehčení oněch stran, kterým by po 1 dni měsíce dubna ještě takové staré bankocedule po 25 a 100 zl. v rukou zůstaly, aby vyměňování těch cedul při bankocedulních kassách potomně ještě skrze tři měsíce, to jest, až do posledního dne měsíce června 1808. trvalo.

K dotčenému vyměňování jsou, jak obyčejně, bankocedulní hlavní kassa ve Vídni a bankocedulní kassy v Linci, Praze, Brně, Opavě, Grácu, Klagenfurtu, Laybachu, Tryestu, Fyumě, Budíně v Uhřích, Temešváru, Kassově, Hermanštatu a v Lemberku poukázány.

Zmíněné kassy budou, jak se posavad dělo, cedule větších druhů menšími, a menší cedule většími, jakož také bankocedule zatimnou minci (měděnými penězi) podle pravidla k tomu určitého vyměňovati.

Dotčené nové bankocedule představují, jako oně staré, hotové peníze, a musejí, jakž se posavad dělo, nejen při všech veřejných jakkoli nazvaných kassách, ve všech Našich uherských, českých, halických a rakouských dědičných zemích při odvodu všech důchodův a poplatků, nýbrž i v privatním obchodu dle své úplné na ně vyzažené ceny aneb sumy jakožto hotové peníze přijímány, a též tak oběstraně při všech erariálních platech každému vydávány býti.

Stracené, aneb jakkoli docela zrušené bankocedule, poněvadž hotové peníze představují, nemají k vynahrazení žádného práva.

Opotřebované, roztrhané neb jakkoli pokažené bankocedule ale, když ještě všecky jejich hlavní podstatné díly před rukami jsou, mohou se při kassách §. 3. dotknutých za jiné bankocedule stejného výnosu vyměniti.

Poněvadž někdejší obyčej, roztrhané, aneb na jiný způsob pokažené bankocedule s příkličným aneb přilepeným papírem, aneb jakkoli dohromady spojovati k mnohým nenáležitostem příležitost dával; pročž takové klížení a lepení nových bankocedul pod ztrátou celé ceny aneb sumy té bankocedule se zapovídá, následovně nemají takové bankocedule u žádné Naší kassy vyměněny, aneb místo hotových peněz přijaty býti.

Proti tomu však každému vlastníku roztrhaných bankocedul svobodno stojí, takové ke kassám k tomu určitým přinést, kde jemu pod v §. 6. vyjadřenou výminkou náhrada s jinými celými bankocedulmi v stejné částce učiněna bude. Též podobně mohou takové roztrhané, aneb opotřebované bankocedule při krajských a filiálních kassách, při stavovských vrchních a komitátních kassách na platy přijaty býti. Ti, kteří bankocedule děláním falešných na způsob pravých, aneb přejímacím sumy na větší sumu falšují, k tomu nápomocní aneb toho účastní jsou, mají se podle předpisu v pokutních právech na zlé účinky obsaženého, čehož výtah pro účinnější výstrahu v příloze C. tuto připojen jest, trestati.

Pro oznamitele nějaké zfalšované vídeňské městské bankocedule jest obdarování z Našeho Erarium podle následujících stupňů vyměřeno:

- I. Kdo první dobrovolně a s právním ku kryminálnímu zjištění dostačujícím oznámením nějakého zavadníka udá, který falešnou bankoceduli s nástroji k tomu připravenými a spůsobnými tak zhotovil, aneb k blízkému zhotovení přivedl, ze její falešnost od jednoho každého lehce poznána býti nemůže, obdrží v té příhodě, když zavadník potomně v tom výstupku právním způsobem za vinného uznán byl, obdarování od desíti tisíc zlatých.
- II. Dle důležitosti udání, a předmětu zasloužile, od financ-ouřadu vyměřeno býti mající obdarování má obdržeti ten, který
- a) první dobrovolně a s správným ku kryminálnímu zjištění dostačujícím oznámením zavadníka udá, který falšování na spůsob, jenž od každého lehce poznán býti může, vykonal, aneb o to se pokusil, však ale k blízkému dokonání ještě nepřivedl.
 - b) který první a dobrovolně ne sice samého zavadníka, nýbrž takové bližší a patrné důvěry na ruku dá, které k zkoumání, neb vyšetření nějakého provedeného falšování základnou příčinu daly; pokudž v těch obou příhodách zavadník vyjeven, a tím výstupkem právně vinen byl.
 - c) Kdo nějakou znamenitou přípravu k dělání, aneb k rozšíření většího množství falešných bankocedulí první a dobrovolně udá.
 - d) Když zavadník sám, dřív než vyjeven byl, nápomocníky takového falšování, dřív než za takové uznání byli, oznámí, má se mu nejen trest prominouti, nýbrž také, pokudž sám svědkem aneb původcem falšování nebyl, dle výše oznámeného rozdílu vyměřené obdarování udělit.
 - e) I těm, kteří nějaké v cizích zemích vykonané falšování vídeňských městských bankocedulí, a jeho původy první a dobrovolně vyjeví, aneb k takovému vyjevení přispějí, a důkazy, aneb k vyjevení falšovníků spoluvinných aneb účastníků vedoucí ponavržení Naším v cizině se vynacházejícím ministrům, aneb Našemu dvornímu financ-ouřadu udělejí, mají výše určitá obdarování, a to v penězích v místě jejich obydlí berných obdržeti.
 - f) Jméno oznamitele bude ve všech případnostech, pokudžby toho žádal, zatajeno. Dáno v Našem hlavním a sídelním městě Vídni, dne 23. července, v tisícim osmistém a sedmém, panování Našeho v šestnáctém roce.

František.

L. S.

Roku 1808., dne 8. listopadu, byl korunní princ Ferdinand ponejprv r. 1808 v Plzni.

Roku 1809., dne 8. dubna, vydal císař František manifest, když r. 1809 Francouzové vtrhnuvše toho roku opět do Rakous Vídni po druhé obsadili a on z Vídne do Komárna v Uhřích se utíkal.

František první, z boží milosti císař rakouský, král jernzalemský, uherský, český, dalmatský, chorvatský, slavonský, haličský a lodomerský; arcikníže rakouské, vévoda lotrinský, salcburský, vircburský a ve Frankonii; Veliký vévoda krakovský; Veliký kníže sedmihradský, vévoda štyrský, korutanský a krajinský, v hořejším Slezku; kníže Berchtoldsgádenský a Mergentheynský; kníže-hrabě Habsburský atd.

Národové rakouští!

Oponštěje já mé slavné město vydávám se k udatným obhájům vlasti, kteří k chránění monarchie na hranicích shromáždění stojí.

Od tří let činil jsem již všecko, abych vám, přemilí poddaní! požehnání trvanlivého pokoje vymohl. Žádná s vaším prospěchem a s vaší samostatností srovnalivá, jakkoli bolestná oběť, nebyla mně tak drahá, s ní skrz dobré srozumění s císařem francouzským pokoj a vše dobré vám ubezpečiti.

Moje vynasazení však bylo bez prospěchu. I monarchie rakouská měla náležitosti císaře Napoleona podrobena býti; a tak, jak on království španělské podmaniti hledí, svaton slávu církve svou mocí potlačuje, země vlašské sobě osobuje, a německé země dle libosti rozdává a utiskuje, měly se i Rakousy jeho veliké říši křiviti, což on již od několika let zjevně oznamuje. Všechny prostředky jsem vynasazen, samostatnost monarchie zachovati. Vy jste poslechlí hlasu mého, a láska vaše k vlasti mně téměř předešla. Přijmete díky me, které budoucně moji a vaši budouce opakování budou. Toliko naše obhájení, nikoli ale útok, cíl náš byl. Tyž pokračování přemilně nemůže svěditi, aby vládať a jeho lid, jsouce obapolnou důvěrností

spojení, dosti silní byli, jeho samolibosti se opíří. Onť se za nepřítelů Hře rakouské prohlásil, jestliže své obhajné přípravy nezastaví, a se bezzbrojně jeho vůli nepodrobí. Takové nehodné nastupování se zavrhló, a nyní jeho vojska proti nám táhnou. Já důvěřuji se v Pána Boha, v udatnost mých armád, v hrdiinské vedení mého bratra, jenž na špičce naší stojí, a ve vás, přemilí národové! Vynasazení k této vojně jest ovšem veliké, ale ono musí takové býti, aby se ten veliký a potřebný cíl našeho zachování tím jistěji dosáhl.

Vaše posavadní činy jsou mně rukojmím za nejsnažnější spoluúčinnost, kterou vynaložíte. I také ten, jenž zbraně nenese, bude očastěn hájení vlasti. Sjednocená vůle, pořádnost, poslušnost, ochotná účinnost, a důvěrnost, tyť jsou pravá síla národů. Vy jste je již ukázali, a jim máme co děkovati, že s lepší nadějí, než kdy jindy začínáme. Šťastné příhody neoslabují vynasazení naše; nepřijemné události ale, pokudžby se přihodily, vaši zmužilost nezviklají; stála srdnatost přemáhá každé nebezpečení, vyvyšuje každý prospěch a napravuje zase každou ztrátu. Naše důležitost jest spravedlivá, a prozřetelnost božská neopouští těch, kteří se sami neopouštějí.

Já spolehám se na lásku vaši, na dotvrzenou věrnost k vašemu knížeti a k vlasti vaši; Spolehněte se i vy na otcovskou pečlivost vašeho Pána země, který svou blahoslavenost jen ve vašem štěstí nalézá.

Ve Vídni, dne 8. dubna 1809.

František m. p.

Roku 1809., dne 28. dubna, vydal Josef hrabě z Wallisu, nejvyšší purkrabí a generální kommissar země české k národu českému následující vyzvání ku dobrovolným příspěvkům k vedení války.

PROHLÁŠENÍ.

Neočekávané skončení krvavé bitvy od 22. tohoto měsíce jest povědomé. Převeliký počet jízdného lidu po téměř nepřetrženém pětidenním potýkání 22. večer pro naše vojsko nevhodně rozhodl.

Nevhodní případové jsou ve vojně nevyhnutelní; nicméně nesmějí zmužilost snížiti, prostředky k hájení, a velikomyslnost pro pána země a vlast menšiti, a samodůvěrnost oslabovati. Zrovna v okamžení takové příhody musí vynasazení zdvojnásobněno, prostředky k ctiplnému potýkání s největší opatrností a čerstvostí uchopeny, žádná oběť za velikou vážena, a pevně setrvání za neminutelnou povinnost měšťanův a poddaných držána býti.

Jejich cis. král. Milostí Našeho vznešeného, v pravdě velikého a nevjrončenější počty hodného císaře a Pána mně nejdobrotivěji prohlášená pevná vůle a ustanovení také jest, záhubného oumyslu nepřítelů nejsilnější odpor činiti, a v tom jak podlé cítělnosti vlastní cti a povinnosti jejich velebnosti císařské, tak i podlé od svých věrných poddaných hlasité a všeobecně vyjevené žádosti a smejšleu pokračovati.

Jejich cis. král. Milost ráčila mně k tomu cíli za generálního země-kommissare v Čechách na tentýž způsob, jak jsem tu hodnost v roce 1805. na sobě měl, ustanoviti, a mně při tom moc uděliti, všechny mně se obětující prostředky k tomu velikému cíli srozuměnlivě s komandem armády v skutečnost uvěsti, následovně nejen udatný obhájce země na těch místech, která komando armády mně oznámí, v největší rychlosti dohromady stáhnouti, nýbrž také k sesílení armád dobrovolnost a způsobilost obyvatelů království českého na nejlepší způsob obrátiti.

Jejich velebnost císařská znají a ctějí ducha pevného předsevzetí a sílyplného přičinění k tomu společnému cíli, kterým království české tak velice se vyznamenává.

Jejich císařská Milost spoléhají se, jak v svém na mně vyhotoveném psaní se vyjadřují, i nyní na své věrné Čechy, kteří tak mnoho důkazů své udatnosti a náklonnosti dali, a jsou dokonale přesvědčeni, že velikomyslní Čechové jinak nemesměšleji než, že stálost a setrvání v času nebezpečení ten nejjistější prostředek poskytují, většímu zlému předejiti.

Čechové! myslí přítomnost, srdnatost, velikomyslnost, pravá láska k vlasti, a nepohnutelná stálost byly povahy a cnosti, na nichž naši předkové svou největší slávu, a to vším právem, zakládali, i také naše jsou ty cnosti; i v naší krvi cítíme hrdiinskou mlátnost našich předkův, a nikdy nevzdálila se od nás; i nás ozdobují ty vznešené vlastnosti předků našich; omýť jsou naše nejvzácnější dědictví a naše nejdražší jmění.

Roku 1813, dne 16., 18. a 19. října, bylo Francouzsko od spojených mocností poraženo a válka ukončena.

Za tou příčinou slavila Plzeň den vítězství ještě téhož měsíce hostelní pobožností a večer osvětlením města.

Roku 1813. vydala obec zdejší na podporování francouzských vojnů na pochodě se opozdivších:

od 1. až do 30. listopadu	100 zl.	7 ¹ / ₄ kr.
„ 1. „ „ 31. prosince.	161 „	43 ¹ / ₂ „

Roku 1813. obstarávala ještě ostrostřelecká společnost zdejší dopravu vojska a konala společně s ostatním měšťanstvem také vojenskou zábavu v městě.

VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ

roku 1814.

r. 1814

Vydání:

Für 21 # Schiesspulver zur Feierlichkeit des Te Deum laudamus der Einnahme der Stadt Paris	27 fl.	18 kr.
Dem Invalidenfonde geschenkt	2000 „	— „
Der Magdalena Friedl für einen auf Atlas mit Seiden Gold gestickten Lorbeerkrantz bei Ankunft des hier in Pensionirenden k. k. Argentean-Inf.-Rgts.	24 „	-- „
Für die der Pilsner Landwehr-Mannschaft gelieferte Paar Commiss-Schuhe an Zulage	66 „	30 „
detto Montourstücke	125 „	56 „
Na zařízení nové hlavní stráže nedaleko hlavního kostela sv. Bartoloměje vydáno bylo (r. 1814.)	880 „	37 „

Roku 1815. od 8. do 15. června táhlo Plzeň ruské vojsko v 5. od-r. 1815
měst a zdrželo se zde jeden den.

Bylo zde ubytováno na poukázky purkmistra 4321 mužů.
na poukázky staničního kommissáře 42.563 „
byla dohromady 3012 mázů a 1/2 žejdlíku (neb 75 věder, 36 1/2 žejdlíku)
byly dodáno bylo.

Roku 1816. převzala obec vydržování tří invalidů s ročním pří-r. 1816
měst 150 zl.

Roku 1816. obdržel Ondřej Karel. krejčí. měšťanské právo.

1817.. dne 15. července, vstoupila tak nazvaná „Národní. 1817
st a podařilo se tím Rakousku finančních svízeli se zbaviti.
banka vydala tak zvané „banknoty“ na 5, 10, 25, 50, 100,

Roku 1817., následkem špatné úrody r. 1816., povstala nesmírná dražota obilí, tak že počátkem ledna až do zni 1817. byly neslýchané ceny obilní a sice:

1 korec (strych) pšenice stál	60	zl.	vid.	m.
1 žito	50
1 ječmene	40
1 ovsá	20
1 bramborů,	18
1 máz piva	20	kr.		

Roku 1817., letního času byla, opravována střecha u veže kostel sv. Bartoloměje.

Skřín v makovici se nacházející byla vyndána a ke spisům a věcem tam uschovaným byly poznámky z této doby a peníze různého druh přiloženy.¹⁾

V roce 1817. obdržel Josef Lorenz, truhlář ze Štáhlav, měšťanské právo.

r.1818 Roku 1818., dne 11. května, věnoval Josef Vojtěch Sedláček doktor filosofie, professor na zdejší filosofické ústavě u příležitosti slavnosti „Nového svátku“ úřad městských ostrostřelců spis pod názvem „Na Plzeň“, obsahující v krátkosti události města toho.

Báseň ve spise tom obsažená zní takto:

I.

O Plzni! sídlo Čechů starožitné!
 Ty plodná Mátí slavných českých hlav!
 O sídlo obrů! sídlo nedobytné!
 Chraň zmužile své národuosti star!
 Tě nepřemohli Táboritův pluky,
 Tě neschvátily Mansfeldovy hluky.
 Ty také dědů jazyk zachováš
 A zlobám času slavně odoláš!

II.

Jak pak bys mohla řeč si nechat bráti,
 Jíz předků ctnost si jména dobyla?
 Jak bys se mohla nevděčnou jí státi,
 Jí, an Tvé dědy slávou zdobila?
 Jen český hlahol Tě co českou chválí,
 Zvuk německý Tě od matěře vzdálí,
 Když jazyk měníš — vlast Tě nepozná —
 Tě za dceř věrnou více nepozná!

III.

Řeč otcovská jest pozůstalost svatá,
 Proud ctností vlasteneckých a umění,
 Jest hřívna z rukou slavných předků vzatá —
 Nám zůstavená k slávy těžení.
 Kdo každý jazyk jednotejně cení,
 Ten v potřebě — i vlast — i Boha změní,
 A kdo svou přestane vlast milovat:
 „Jest zrádce!“ — „Toho hled se varovat!“

¹⁾ Seznam věcí a obsah spisů viz v ročníku 1895., kdy věž shorela.

Od 15. března 1811. počínají měly všechny smlouvy mezi rakouskými poddanými jen ve vídeňské měně učiněny býti, jinak byly neplatny.

Zároveň bylo nařízeno, že všechny soukromé půjčky, jakož i splácení z jakýchkoliv smlouv pocházející, byla-li smlouva ta ještě před rokem 1799. učiněna, vyplniti se mají, byl-li výslovně jistý druh ražených peněz vymíněn (ku př. toлары, dvacetníky a t. d.) v těchto ražených penězích, nebyl-li však druh peněz určen, platila se jistina i úroky v plné své hodnotě určité summy, avšak v měně vídeňské (šajny nebo bankocetlemi) v pateronásobném množství.

Pocházela-li smlouva z času po roce 1799, a zněla-li na výplatu v ražených penězích, musilo placeno býti v měně vídeňské (papíry), lečby byl určitý druh peněz naznačen (u př. dukáty holandské, toлары křížové, lážové a t. d.) Nebylo-li však vymíněno, že se raženými penězi platiti má, zněla-li smlouva u př. na 1000 zl. bez udání v jakých penězích, musilo rozeznáváno býti, v které z následujících dob smlouva učiněna; v době mezi 1799. až do posledního září 1810. platilo se dle kursu té doby, kdy smlouva učiněna byla.

K snadnějšímu toho vypočítání přidána byla následující skála:

	1799	1800	1801	1802	1803	1804	1805	1806	1807	1808	1809	1810
leden . .	103	113	116	119	130	134	133	147	190	204	221	469
únor . . .	103	113	115	119	129	135	132	148	203	209	234	398
březen . .	105	114	114	118	127	134	129	149	206	210	248	331
duben . .	108	114	115	118	129	135	129	152	208	212	252	347
květen . .	107	116	115	118	130	135	129	160	206	216	276	375
červen . .	107	115	115	119	131	134	130	163	203	238	333	395
červen . .	106	115	116	120	132	135	132	164	197	242	315	405
srpen . .	108	115	116	122	133	135	135	160	194	236	299	448
zář	110	115	116	125	132	134	136	170	201	233	310	490
říjen . . .	111	115	117	126	131	132	144	176	203	231	314	500
listopad	113	115	117	128	132	131	145	175	202	220	346	500
prosinec	113	118	117	128	133	132	149	184	203	222	405	500

Summa, kterou pak skála tato vedlé času, kdy smlouva učiněna byla, udávala, vyplácela se ve vídeňské měně (buď šajny anebo bankocetlemi v pateronásobné hodnotě).

Tak na př. zněl-li služní úpis ze dne 10. září 1808. na 1000 zl. obdržel věřitel v roce 1811. místo těchto 1000 zl. pouze 429 zl. 10 kr., poněvadž byl v září 1808. kurs 100 = 233.

Pro smlouvy od 1. října 1810. až do 14. března 1811. učiněné půjč. za měřítko kurs 500, t. j. věřitel obdržel za 1000 zl., na uče

Roku 1817., následkem špatné úrody r. 1816., po drahota obilí, tak že počátkem ledna až do žní 1817. ceny obilní a sice:

1 korec (strych) pšenice stál	1
1 „ „ žita „	1
1 „ „ ječmene „	1
1 „ „ ovsa „	1
1 „ „ bramborů „	1
1 máz piva	1

Roku 1817., letního času byla, opravována střecha sv. Bartoloměje.

Skříň v makovici se nacházející byla vyndána a ke tam uschovaným byly poznámky z této doby a peníze přiloženy.¹⁾

V roce 1817. obdržel Josef Lorenz, truhlář ze Štá právo.

r.1818 Roku 1818., dne 11. května, věnoval Josef Vo, doktor filosofie, professor na zdejší filosofickém ústav slavnosti „Nového svátku“ údu městských ostrostřelců: „Na Plzeň“, obsahující v krátkosti události města toho.

Báseň ve spise tom obsažená zní takto:

I.

O Plzni! sídlo Čechů starožitné!
 Ty plodná Mátí slavných českých hlav!
 O sídlo obrů! sídlo nedobytné!
 Chraň zmužile své národnosti stav!
 Tě nepřemohli Táboritův pluky,
 Tě neschvátily Mansfeldovy hluky.
 Ty také dědů jazyk zachováš
 A zlobám času slavně odoláš!

II.

Jak pak bys mohla řeč si nechat bráti,
 Jíž předků ctnost si jména dobyla?
 Jak bys se mohla nevděčnou jí státi,
 Jí, an Tvé dědy slávou zdobila?
 Jen český hlahol Tě co českou chváli,
 Zvuk německý Tě od matere vzdáli,
 Když jazyk měníš — vlast Tě nepozná —
 Tě za dcer věrnou více nepozná!

III.

Řeč otcovská jest pozůstalost svatá,
 Proud ctností vlasteneckých a umění,
 Jest hřívna z rukou slavných předků vzatá,
 Nám zůstavená k slávy těžení.
 Kdo každý jazyk jednostejně
 Ten v potřebě — i vlast
 A kdo svou přestane
 „Jest zrádce!“ — „

¹⁾ Seznam věcí a obsah spí

Roku 1813., dne 16., 18. a 19. října, bylo Francouzsko od spojených mocností poraženo a válka ukončena.

Za tou příčinou slavila Plzeň den vítězství ještě téhož měsíce kostelní pobožností a večer osvětlením města.

Roku 1813. vydala obec zdejší na podporování francouzských vojnů na pochodě se opozdivších:

od 1. až do 30. listopadu	100 zl.	7 ¹ / ₄ kr.
„ 1. „ „ 31. prosince.	161 „	43 ¹ / ₂ „

Roku 1813. obstarávala ještě ostrošrolecká společnost zdejší dopravu vojska a konala společně s ostatním měšťanstvem také vojenskou službu v městě.

VYŇATEK Z OBECNÍCH ÚČTŮ

roku 1814.

r. 1814

Vydání:

Für 21 # Schiesspulver zur Feierlichkeit des Te Deum laudamus bei Einnahme der Stadt Paris	27 fl.	18 kr.
Dem Invalidenfonde geschenkt	2000 „	— „
Der Magdalena Friedl für einen auf Atlas mit Seiden und Gold gestickten Lorbeerkrantz bei Ankunft des hier garnisonirenden k. k. Argentean-Inf.-Rgts.	24 „	— „
Für die der Pilsner Landwehr-Mannschaft gelieferte 138 Paar Commiss-Schuhe an Zulage	66 „	30 „
detto Montourstücke	125 „	56 „
Na zařízení nové hlavní stráže nedaleko hlavního kostela sv. Bartoloměje vydáno bylo (r. 1814.)	880 „	37 „

Roku 1815. od 8. do 15. června táhlo Plzeň ruské vojsko v 5. od-r. 1815 dělených a zdrželo se zde jeden den.

Bylo zde ubytováno na poukázky purkmistra 4321 mužů.
na poukázky staničního kommissáře 42.563 „
kterým dohromady 3012 mázů a 1/2 žejdlíku (neb 75 věder, 36 1/2 žejdlíku) kořalky dodáno bylo.

Roku 1816. převzala obec vydržování tří invalidů s ročním pří-r. 1816 spěvkem 150 zl.

Roku 1816. obdržel Ondřej Karel. krejčí. měšťanské právo.

Roku 1817. dne 15. července. vstoupila tak nazvaná „Národní 1817 banka“ v život a podařilo se tím Rakousku finančních svízeli se zbaviti.

Tato banka vydala tak zvané „banknoty“ na 5, 10, 25, 50, 100, zl.

Roku 1817., následkem špatné úrody r. 1816., po dražota obilí, tak že počátkem ledna až do žní 1817. ceny obilní a sice:

1 korec (strych) pšenice stál	0
1 „ „ žita „	5
1 „ „ ječmene „	4
1 „ „ ovsa „	3
1 „ „ bramborů „	1
1 máz piva	

Roku 1817., letního času byla, opravována střecha sv. Bartoloměje.

Skřín v makovici se nacházející byla vyndána a ke tam uschovaným byly poznámky z této doby a peníze přiloženy.¹⁾

V roce 1817. obdržel Josef Lorenz, truhlář ze Štá právo.

r.1818 Roku 1818., dne 11. května, věnoval Josef Voj doktor filosofie, professor na zdejší filosofickém ústav slavnosti „Nového svátku“ údu městských ostrostřelců s „Na Plzeň“, obsahující v krátkosti události města toho.

Báseň ve spise tom obsažená zní takto:

I.

O Plzni! sídlo Čechů starožité!
 Ty plodná Mátí slavných českých hlav!
 O sídlo obrů! sídlo nedobytné!
 Chraň zmužile své národnosti stav!
 Tě nepřemohli Táboritův pluky,
 Tě neschrátily Mansfeldovy hluky.
 Ty také dědů jazyk zachováš
 A zlobám času slavně odoláš!

II.

Jak pak bys mohla řeč si nechat bráti,
 Již předků ctnost si jména dobyla?
 Jak bys se mohla nevděčnou jí státi,
 Ji, an Tvé dědy slávou zdobila?
 Jen český hlalol Tě co českou chválí,
 Zvuk německý Tě od matere vzdálí,
 Když jazyk měníš — vlast Tě nepozná —
 Tě za dcer věrnou více nepozná!

III.

Řeč otcovská jest pozůstalost svatá,
 Proud ctností vlasteneckých a umění,
 Jest hřívna z rukou slavných předků vzatá,
 Nám zůstavená k slávy těžení.
 Kdo každý jazyk jednotejně
 Ten v potřebě — i vlast —
 A kdo svou přestane v
 „Jest zrádce!“ —

¹⁾ Seznam věcí a obsah spise

Roku 1817., následkem špatné úrody r. 1816., povstala nes drahota obilí, tak že počátkem ledna až do žní 1817. byly neslý ceny obilní a sice:

1 korec (strych) pšenice stál	60	zl.	vfd.
1 „ „ žita „	50	„	„
1 „ „ ječmene „	40	„	„
1 „ „ ovsa „	20	„	„
1 „ „ bramborů „	18	„	„
1 máz piva	20		

Roku 1817., letního času byla, opravována střecha u věže ke sv. Bartoloměje.

Skříň v makovici se nacházející byla vyndána a ke spisům a v tam uschovaným byly poznámky z této doby a peníze různého (přiloženy. ¹⁾

V roce 1817. obdržel Josef Lorenz, truhlář ze Štáhlav, měšť právo.

r. 1818 Roku 1818., dne 11. května, věnoval Josef Vojtěch Sedl doktor filosofie, professor na zdejší filosofické ústavě u příle slavnosti „Nového svátku“ úřm městských ostrostřelců spis pod ná „Na Plzeň“, obsahující v krátkosti události města toho.

Báseň ve spise tom obsažená zní takto:

I.

O Plzni! sídlo Čechů starožitné!
 Ty plodná Máti slavných českých hlav!
 O sídlo obrů! sídlo nedobytné!
 Chraň zmužile své národuosti stav!
 Tě nepřemohli Táboritův pluky,
 Tě neschvátily Mansfeldovy hluky.
 Ty také dědů jazyk zachováš
 A zlobám času slavně odoláš!

II.

Jak pak bys mohla řeč si nechat bráti,
 Jíz předků ctnost si jména dobyla?
 Jak bys se mohla nevděčnou jí státi,
 Jí, an Tvé dědy slávou zdobila?
 Jen český hlahol Tě co českou chváli,
 Zvuk německý Tě od matere vzdálí,
 Když jazyk měníš — vlast Tě nepozná —
 Tě za dceř věrnou více nepozná!

III.

Řeč otcovská jest pozůstalost svatá,
 Proud ctností vlasteneckých a umění,
 Jest hřívna z rukou slavných předků vzatá —
 Nám zůstavená k slávy těžení.
 Kdo každý jazyk jednotejně cení,
 — i vlast — i Boha změní,
 stane vlast milovat:
 - „Toho hled se varovat!“

¹⁾ Sedl

číslo 1635, kdy věš

JOSEF VOJTĚCH SEDLÁČEK.

1875

1876

1877

1878

1879

1880

JOSEF VOJTĚCH SEDLÁČEK.

X.

Ten jazyk neměl se víc v Čechách stkvíti,
Jenž ondy v sněmích, plucích slavně zněl?
Ten jazyk měl se již z Čech ukliditi, --
Jenž nad ctností a národností bděl!?
Vnuk odtatílec bez citu se díval,
Když Nečech píseň pohřební nám zpíval:
Čech věrný raděj smrt chce podstoupit
Než vidět národ v necti odstoupit!!!

XI.

O časové, ždaž možné bylo mnti,
Že Čechů potomek tak zabloudí?
Že dědů jazyk nechá poškvřniti?
A cenu jeho křivé posoudí?
Řeč, jenž vždy veslem slavných předků byla,
Jím paměti a slávy vydobila!
Co dým snad měla v Čechách pomfnout --
A národ český na vždy zahynout?

XII.

Již brzy nebylo jí koutku přáno,
V němž by uohl záček učít se jí znát --
Jen k zhoubě její bylo rokováno. --
Co cizí měla na trhu jen stát??!
Však jinak moeně nebo mítí chtělo,
Zas světlo ve tmách vlasti vzejít mělo --
Z úst Františkových zazněl božský hlas:
„Ať vrátí se zas do Čech zlatý čas!!“ --

XIII.

Ne, ne, má Plzni, po všem není veta!
V Tvém potomstvu jest mnohý ještě Čech;
Již pro Tě následují blažší léta,
Tvá mládež zase začne svatý běh!
Zár božská zase nad Slávií vzejde --
V chrám vlastenský zas Muza česká vejde. --
V zděch Tvých zas více Čechů povstane --
Zas pro Tebe rok zlatý nastane.

XIV.

Ha! již Tvé vnuky, již Tvé slyším syny --
Jak Muzu českou vroucně vzývají,
Jak vroucně ctějí předků slavné činy,
Jak dívky Tvé jich řeči zpívají.
Již slyším všudy hláhol český zníti.
Již zřím jen českou na Čechu ctnost ctíti
Nechť cokoliv si móduík libuje --
„Čech věrný jazyk předků miluje“.

XV.

Jen tak lze duchy předků upokojit.
Jež chvat ten čechozhoubný v hrobě huět --
Jen tak lze zase staré slávy dojit.
Již záviděl Tvým dědům celý svět!
Jen tak se zase vlasti hodna staneš,
Když v chvatu tomto vězet nezůstaneš --
„Tvé jmě se bude v Čechách zase skvít.
Tvou památku Čech věrný věčně ctít“.

Roku 1818., dne 12. října, byl v Plzni arcibiskup Antonín, vraceje se z průvodu císařovy matky Marie Feodorovny, jež přes Čechy do Španělska cestovala.

Roku 1818. vystavěla obec prachárnu a strážní domek na Pražském hradě a odevzdala budovy tyto c. k. eráru do nájmu.

Dříve umístěna byla prachárna v tak nazvaném „vingru“ na západní straně, což pro město ovšem nebezpečné bylo.

Roku 1818. obdrželi měšťanské právo: Fürich Vojtěch, rolník; Chuster Josef, krejčí, a Trötzer Řehoř, měšťanský syn.

Roku 1819., dne 6. května, přibyl do Plzně J. cís. Výsost arcikníže r. 1819 kouské, Jan.

Společnost plzeňských ostrostřelců podala Jemu následující báseň a přivítanou, již veršem sepsal fil. dr. Josef Vojtěch Sedláček:

Uvítej k nám slavný, milovaný kníže!
Vlasti, uměn, ctnosti věrný ctiteli!
K Tobě nás Tvých zásluh stkvoucích mocnost víže,
Čech Tě zvucně hlásá — Čechův příteli!

Když jako hrom Tvůj hlas vlastenectví povzbudiv zněl,
Vákol Tě houkala smrtící děla;
Tehdáž Tě vděčně i Čech ve své paměti měl,
Čechů Tvých láska vždy pro Tebe bděla.

Ale, Tebe ne jen na krvavém poli
Provodí Čech s vroucnou pro Tě žádostí,
S Tebou putuje též přes hory a doly,
Každý čin Tvuj pudí Čecha k radosti.

Uměn když chrámy se zvihají milostí Tvou
Čech se Ti s hlubokou vážností koří —
Nadšen Tvým příkladem poznává mrákotu svou,
Zlatý zas ve vlasti věk sobě tvoří.

Jan — již odedávna v Plzni velké jméno —
Jím se blaho města nejprv rozvilo;
Jím jest v obrazu i v znaku zvelebeno;
Jím se nejprv cti a slávy dobylo.

Toutéž, ctný kníže! Tě vážnosti Plzeňané ctí,
Jakouž jich srdce vždy pro Jana vělo;
Tutéž Ti lásku toužebně teď vyjevit chti,
Jakouž k svým králům jich srdce vždy mělo.

Protož uvítej k nám, veleslavný kníže!
Vlasti, uměn, ctnosti věrný ctiteli!
K Tobě nás Tvých zásluh stkvoucích mocnost víže
Čech Tě blucně hlásá — Čechův příteli.

Zachovej v milosti Čechyě národ i řeč,
My Tebe budeme slaviti vděčně;
Mudřený palma Tě zlobí a Vojeny meč.
Čech Tě v svém zpěvu též zvelebí věčně.

1942

1942

1942

1942

1942

Die anwesende, über diese Erklärung einvernommene Bürgerschaft erklärte hierauf zu Protokoll, dass sie mit der abgegebenen Erklärung des Ausschusses und der von demselben beigegebenen Bedingungen in der Ganze einverstanden sei.

Ferner wurde der Ausschuss und die versammelten Bürger darüber einvernommen: ob sich die mit Bespannung versehenen Bürger nicht herbeilassen wollten, nach dem zu diesem Ende eigens entworfenen Schema, welches nebst der Stadt Pilsen auch alle herrschaftlichen Dörfer begreift, eine nach dem Verhältnisse auf sie ausfallende Quantität von Baumaterialien durch die angenommenen 4 Baujahre unentgeltlich herbeizuführen, worauf sich selbe einstimmig dahin erklärten, dass sie im ersten Baujahre 216 Kubikklafter Bruchsteine, 350 Strich schwarzen Kalk, 87.120 Mauerziegel, 28.250 Dachziegel, 1496 Fuhren Sand, 186 Kurrentschuhe steinerne Fötter; im zweiten Baujahre 216 Kubikklafter Bruchsteine, 350 Strich schwarzen Kalk, 87.120 Mauerziegel, 28.280 Dachziegel, 1296 Fuhren Sand, 90 Kurrentschuhe steinerne Stufen, 1870 Pflastersteine nach Quadratschuhen, 110 Lehm-fuhren, 440 Pflazbretter, 990 dünne Bretter; im dritten Jahre 214 Kubikklafter Bruchsteine, 345 Strich schwarzen Kalk, 86.120 Mauerziegel, 26.280 Dachziegel, 1219 Fuhren Sand, 50 Kurrentschuh steinerne Thürfutter, 65 Kurrentschuhe steinerne Stufen, 1870 Quadratschuhe Pflasterplatten, 110 Lehm-fuhren, 440 Pflazbretter und 59 dünne Bretter; endlich im vierten Jahre 8100 Pflasterziegel, 280 Sandfuhren, 290 Lehm-fuhren, 40 Kurrentschuhe Steinfutter, 800 Schuhe Pflasterplatten, 200 Pflasterstein-fuhren, 200 Pflaz und 150 dünne Bretter unentgeltlich zuführen zu wollen.

Zu freiwilligen Beiträgen haben sich ausser den bereits subscribirten erklärt:

Herr Wenzel Popp mit 50 fl. unterm 24. Juli 1819.
„ Carl Oswald „ 50 „ „ 17. „ 1819.
„ Jakob Kodl „ 30 „ „ 5. Mai 1820.

Herr Johann Ekl mit 100 fl. unterm heutigen Tag und Justiziar Pazourek mit 100 fl. unterm heutigen Tag.

Das Protokoll wurde dem Ausschusse und den versammelten Bürgern nochmals vorgelesen und nachdem niemand mehr etwas erinnert hatte, geschlossen und unterzeichnet.

Geschehen wie oben.

J. Ritter v. Aehrenthal m. p., k. k. Gub.-Rath. Ambrož m. p., k. Gub.-Conc.-Pkt. Alois Mattass m. p. Josef Georg Fischer m. p. Karl Piwetz m. p. Barth. Taun m. p. Josef Keil m. p. Lambert Feierfeil m. p. Johann Rziha m. p. Johann Leminger m. p. Math. Taun m. p. Math. Divischek m. p. Math. Benda m. p. Jakob Burianek m. p. Josef Keil m. p. Dominik Kosak m. p. Frz. Rierenshaft m. p. Veit Kock m. p. Anton V. Tuschner m. p. Wenzel Popp m. p. Johann Kretsch m. p. Michael Gluth m. p.	L. S.	Breindl m. p., Kreishauptmann. Emanuel David m. p., Bürgermeister. Karl Setti m. p., Magistratsrath. Franz Mattass m. p., Rath. Josef Pirner m. p., Rath. Josef Leipuld m. p., Rath. Wenzel Sallat m. p. Vincenz Lenk m. p. Wenzel Burianek m. p. Peter Perner m. p. Math. Zintl m. p. Josef Diener m. p. Franz Kosak m. p. Jakob Peter m. p. Johann Ekl m. p. Math. Widimsky m. p. Wenzel Hauschka m. p. Filipp Fabris m. p. Wenzel Kurz m. p. Josef Mattass m. p. Vincenz Berbich m. p.
--	-------	--

Roku 1820., dne 15., 16. a 17. června, byli císař František I. a císařovna Karolína, pak princezna Maria Klementína ze Salerna v Plzni.

O slavnostech při té příležitosti konaných podává se zde vyňatek ze Sedláčkova spisu „Paměti plzeňských“.

JOSEF VOJTĚCH SEDLÁČEK.

IV.

Tys vždycky věrná věrným Čechům stála,
Tě po věky tak zvali králové.
I z Vatikánu ta Tvá zněla chvála,
O! z Tebe pošlí oni mužové,
Jimi vlastenský cit pyramidy staví,
Jichž ctnost a moudrost cizo-krajan slaví —
O v žilách Tvých vždy česká vřela krev:
„Tou krví slávy dosáh český lev!“

V.

Tys první nález Guttenbergův znala,
A na ručest v své lůno uvedla;
Tys spíš hojnost, českých, do Čech slala,
Tys bohorovné muže vyvedla:
„Dřív než se v Praze vyšší škola skvěla,
Tys bohomluvců Martina již měla.“
Tvou rukou Pavel Koranda a Jan
A Prokop byl jest slavně pěstován.

VI.

Ach, kam se děly přeblahé ty časy?
Když Chrtuov rod a Stehlíkuov se stkvěl —
Když Doubravský a Kropáč zdvihli hlasy!
Když Pissek, Arsen, Kotva pro vlast bděl!
Když Greifenfels a Stassek Tebe ctili,
Tě Scipio a Plachý velebili,
Když Pechovský byl v Tobě vychován
A Geron s Zelendrem byl vlastní dán!

VII.

Tys o Tanneruov stěsti pečovala,
O Saxiusa, jenž Tě oslavil!
Tys Bartona, Tys Kerna vlasti dala
A Řihu, jenž Tě vážnost zůstavil:
Tys jenom českým plodem slávy došla —
A teďby česká mluva v Tobě posla?
Kde býval každý měšťan Čech a rek,
Tam zase vzejde Čechům zlatý věk!

VIII.

O Předkové! jenž vlast jste oslavili,
Zdaž bylo lze tu sponstu převzédět?! —
O Vladykové! jenž jste vlast svou ctili,
Zdaž byste mohli na nás pohledět?! —
Ten svatý jazyk, dražší vám než zlato,
Byl od potomků pošlapán co bláto!!!
Byl v bídnou krutou změněn směsíci —
Mysl jedem nezkalenou bésicí!!!

IX.

Byl jako otrok do žaláře vržen,
Jen pro ves, jenom pro dědinu vděk!!!
Byl jako divoch v krutých kruhách držen,
Tak v cizím lađu zbloudil potomek —
An zavrhl řeč, již famy trouba ctíla,
Když mnohou jinou nepatrnost kryla,
V níž vyblesklo to světlo blažící,
Um k procitnutí mocně vábíci.

X.

Ten jazyk neměl se víc v Čechách stkvíti,
Jenž ondy v snémích, plucích slavně zněl?
Ten jazyk měl se již z Čech ukliditi, —
Jenž nad ctností a národností bděl?
Vnuč odtatilec bez citu se díval,
Když Nečechů píseň pohřební nám zpíval:
Čech věrný raděj smrt chce podstoupit —
Než vidět národ v necti odstoupit!!!

XI.

O časové, zdaž možné bylo mníti,
Že Čechů potomek tak zabloudí?
Že dědů jazyk nechá poškrvniti?
A cenu jeho křivě posoudí?
Řeč, jenž vždy veslem slavných předků byla,
Jím paměti a slávy vydobila!
Co dým snad měla v Čechách pomínout —
A národ český na vždy zahynout?

XII.

Již brzy nebylo jí koutku práno,
V němž by mohl záček učít se jí znát --
Jen k zhoubě její bylo rokováno. —
Co cizí měla na trhu jen stát??!
Však jinak mocné nebe mítí chtělo,
Zas světlo ve tmách vlasti vzejít mělo --
Z úst Františkových zavzněl božský hlas:
„Ať vrátí se zas do Čech zlatý čas!“ —

XIII.

Ne, ne, má Plzni, po všem není veta!
V Tvém potomstvu jest mnohý ještě Čech;
Již pro Tě následují blažší léta,
Tvá mládež zase začne svatý běh!
Zář božská zase nad Slávií vzejde —
V chrám vlastenský zas Muza česká vejde. —
V zděch Tvých zas více Čechů povstane —
Zas pro Tebe věk zlatý nastane.

XIV.

Ha! již Tvé vnuky, již Tvé slyším syny --
Jak Muzu českou vroucně vzývají,
Jak vroucně ctějí předků slavné činy,
Jak dívky Tvé jich řeči zpívají.
Již slyším všudy hláhol český zníti,
Již zřím jen českou na Čechu ctnost ctíti
Nechť cokoliv si módník libuje —
„Čech věrný jazyk předků miluje“.

XV.

Jen tak lze duchy předků upokojit,
Jež chvat ten cechozhoubný v hrobě hnět —
Jen tak lze zase staré slávy dojit,
Již zaviděl Tvým dělům celý svět!
Jen tak se zase vlasti hodna staneš,
Když v chvatu tomto vězet nezůstaneš —
„Tvé jmé se bude v Čechách zase skvíti,
Tvou památku Čech věrný věčně ctíti“.

Roku 1818., dne 12. října, byl v Plzni arcivévoda Antonín, vraceje se z průvodu císařovy matky Marie Feodorovny, jež přes Čechy do Rumunu cestovala.

Roku 1818. vystavěla obec prachárnu a strážní domek na Pražském náměstí a odevzdala budovy tyto c. k. eráru do nájmu.

Dříve umístněna byla prachárna v tak nazvaném „evingru“ na padací straně, což pro město ovšem nebezpečné bylo.

Roku 1818. obdrželi měšťanské právo: Fürich Vojtěch, rolník; Huber Josef, krejčí, a Trötzer Řehoř, měšťanský syn.

Roku 1819., dne 6. května, přibyl do Plzně J. cís. Výsost arcikníže r. 1819 huské, Jan.

Společnost plzeňských ostrostřelců podala Jemu následující báseň přivítanou, již veršem sepsal fil. dr. Josef Vojtěch Sedláček:

Uvítej k nám slavný, milovaný kníže!
Vlasti, uměn, etnosti věrný ctiteli!
K Tobě nás Tvých zásluh stkvoucích mocnost víže,
Čech Tě zvucně hlásá — Čechův příteli!

Když jako hrom Tvůj hlas vlastenectví povzбудiv zněl,
Vůkol Tě houkala smrtící děla;
Tehdáž Tě vděčně i Čech ve své paměti měl,
Čechů Tvých láska vždy pro Tebe bděla.

Ale, Tebe ne jen na krvavém poli
Provodí Čech s vroucenou pro Tě žádostí,
S Tebou putuje též přes hory a doly,
Každý čin Tvůj pudí Čecha k radosti.

Uměn když chrámy se zvihají milostí Tvou
Čech se Ti s hlubokou vážností koří —
Nadšen Tvým příkladem poznává mrákotu svou,
Zlatý zas ve vlasti věk sobě tvoří.

Jan — již odelávna v Plzni velké jméno —
Jím se blaho města nejprv rozvilo;
Jím jest v obrazu i v znaku zvelebeno;
Jím se nejprv eti a slávy dobylo.

Toutěž, etný kníže! Tě vážnosti Plzeňané ctí,
Jakouž jich srdce vždy pro Jana vělo;
Tutéž Ti lásku toužebně teď vyjevit chtí,
Jakouž k svým králům jich srdce vždy mělo.

Protož uvítej k nám, veleslavný kníže!
Vlasti, uměn, etnosti věrný ctiteli!
K Tobě nás Tvých zásluh stkvoucích mocnost víže
Čech Tě blucně hlásá — Čechův příteli.

Zachovej v milosti Čechyě národ i řeč,
Tebe budeme slaviti vděčně;
Lamy palma Tě zdobí a Vojeny meč.
Tě v svém zpěvu též zvelebí věčně.

V druhém okně:

„Tobě Máti Čechů!
Do posledních vzdechů
Srdce naše vrou.“

V Solní ulici dva nápisy:

„Sláva Králi! buď Ti věčná
Za odměnu činů Tvých.
To Ti přeji srdce vděčná
Čechů Tobě oddaných.“

V druhém okně pod hvězdou:

„Stkvějtež se co hvězda stkvoucí
Čecha ctnému zárodu.
Milovaná láskou vroucí
Od Českého národu.“

Nejkrásnější ale bylo osvětlení a okrášení v západní tak nazvané „Slepé bráně“. Jež v Plzni přebývajícím mistr pekařský při zásobním úřadě vojenském, pan Josef Vepřek, jakožto věrný a horlivý vlastenec, na svůj náklad upravitel dal. Dle starožitného způsobu okrouhlý oblouk této brány byl celý zelenou chvojí příkryt; u prostřed stál 1½ lokte od země, 2 lokte vysoký a 1½ široký, se všemi k němu patřícími řády a korunami, na papíře vymalovaný orl. Nad ním byl v polokruhu časovějný nápis:

„FrancIsCo et CarolInae PILsme VersantIbVs pletas CzeCHorVM
ConseCrat.“

Pod tímto orlem byl nápis německý:

„Sicher wandeln wir unter deinem Schutze.“

Pod tímto nápisem byl obraz věrnosti: zelená palma. Na levo vedle orla stál 2 lokte dlouhý a 1½ lokte široký čtverec, v němž byla začáteční písmena jmen Jejich Jasností a dole nápis německý se stkvěl:

„Jubelt, danket, singet, betet - -
Eure Mutter liebt euch doch: —
Denn sie weilt in diesen Mauern.
Ewig wird die Wonne dauern.
Vater --- Mutter lebet hoch!“

Nad tímto čtvercem stála 2½ lokte vysoká pyramida s nápisem:

„Lasst ertönen treue Böhmen
Eure Lieder freudenreich!
Euer Vater ist bey euch.“

Nad tímto nápisem byla hvězda. Na pravo vedle orla byl zase čtverec, v něm český korunovaný lev, pod nímž byly tyto verše:

„Miliony věrných Čechoslávů
František svým slovem oblažuje,
Karolina jako dobrá máti
Mezi Čechy radost rozmnožuje.
Dnes i drahá dcera Františkova,
Klementina, mezi námi žije:
Proto každý Plzňan vroucím srdcem
Jasným hostem věnce pocty víje“.

be anwesende, über diese Erklärung einvernommene Bürgerschaft erklärte laut zu Protokoll, dass sie mit der abgegebenen Erklärung des Ausschusses und der von demselben beigegebenen Bedingungen in der Ganze einverstanden sei.

Ferner wurde der Ausschuss und die versammelten Bürger darüber einvernommen: ob sich die mit Bespannung versehenen Bürger nicht herbeilassen wollten, nach dem zu diesem Ende eigens entworfenen Schema, welches nebst der Stadt Eisen auch alle herrschaftlichen Dörfer begreift, eine nach dem Verhältnisse auf die anfallende Quantität von Baumaterialien durch die angenommenen 4 Baujahre nützlich herbeizuführen, worauf sich selbe einstimmig dahin erklärten, dass sie im ersten Baujahre 216 Kubikklafter Bruchsteine, 350 Strich schwarzen Kalk, 5.120 Mauerziegeln, 28.250 Dachziegeln, 1496 Fuhren Sand, 186 Kurrentschuhe steinerne Futter; im zweiten Baujahre 216 Kubikklafter Bruchsteine, 350 Strich schwarzen Kalk, 87.120 Mauerziegeln, 28.280 Dachziegeln, 1296 Fuhren Sand, 90 Kurrentschuhe steinerne Stufen, 1870 Pflastersteine nach Quadratschuhen, 110 Lehmfahren, 440 Pfalzbretter, 990 dünne Bretter; im dritten Jahre 214 Kubikklafter Bruchsteine, 345 Strich schwarzen Kalk, 86.120 Mauerziegeln, 26.280 Dachziegeln, 1219 Fuhren Sand, 50 Kurrentschuh steinerne Thürfutter, 65 Kurrentschuhe steinerne Stufen, 1870 Quadratschuhe Pflasterplatten, 110 Lehmfahren, 440 Pfalzbretter und 990 dünne Bretter; endlich im vierten Jahre 8100 Pflasterziegel, 280 Sandfahren, 200 Lehmfahren, 40 Kurrentschuhe Steinfutter, 800 Schuhe Pflasterplatten, 200 Pflasterloshfahren, 200 Pfalz und 150 dünne Bretter unentgeltlich zuführen zu wollen.

Zu freiwilligen Beiträgen haben sich ausser den bereits subscribirten erklärt:

Herr Wenzel Popp mit 50 fl. unterm 24. Juli 1819.
 „ Carl Oswald „ 50 „ „ 17. „ 1819.
 „ Jakob Kodl „ 30 „ „ 5. Mai 1820.

Herr Johann Ekl mit 100 fl. unterm heutigen Tag und Justiziar Pazourek mit 100 fl. unterm heutigen Tag.

Das Protokoll wurde dem Ausschusse und den versammelten Bürgern nochmals vorgelesen und nachdem niemand mehr etwas erinnert hatte, geschlossen und unterschrieben.

Geschlossen wie oben.

J. Ritter v. Aehrenthal m. p.,
 k. k. Gub.-Rath.
 Ambrož m. p.,
 k. Gub.-Conc.-Pkt.
 Alois Mattass m. p.
 Josef Georg Fischer m. p.
 Karl Pivetz m. p.
 Barth. Taun m. p.
 Josef Keil m. p.
 Lambert Feierfeil m. p.
 Johann Rziha m. p.
 Johann Leminger m. p.
 Math. Taun m. p.
 Math. Divisehek m. p.
 Math. Benda m. p.
 Jakob Buriánek m. p.
 Josef Reil m. p.
 Dominik Kosak m. p.
 Frz. Bürgerschaft m. p.
 Veit Kock m. p.
 Anton V. Tuschner m. p.
 Wenzel Popp m. p.
 Johann Kretsch m. p.
 Michael Gluth m. p.

L. S.

Breindl m. p.,
 Kreishauptmann.
 Emanuel David m. p.,
 Bürgermeister.
 Karl Setti m. p.,
 Magistratsrath.
 Franz Mattass m. p., Rath.
 Josef Pirner m. p., Rath.
 Josef Leopold m. p., Rath.
 Wenzel Sallat m. p.
 Vincenz Lenk m. p.
 Wenzel Buriánek m. p.
 Peter Perner m. p.
 Math. Zintl m. p.
 Josef Diener m. p.
 Franz Kosak m. p.
 Jakob Peter m. p.
 Johann Ekl m. p.
 Math. Widimsky m. p.
 Wenzel Hauschka m. p.
 Philipp Fabris m. p.
 Wenzel Kurz m. p.
 Josef Mattass m. p.
 Vincenz Berbich m. p.

Jahre 1820., die 15., 16. a 17. června, byli císař František I.,
 královna Karolína, pak princezna Maria Klementína ze Salerna v Plzni.
 U slavnostech při té příležitosti konaných podává se zde vyňatek
 z šlechtického spisu „Paměti plzeňských“.

i normální páni učitelové Její Jasností očekávali. Jižto jménem všech důstojný pan ředitel filosofického ústavu, p. Kašpar Miessner, kratičkou řečí pozdravil, načež Její Jasnost svou vůli vyjeviti ráčila, že dívčí školy nejprve prohlédnouti míní, za kterýmž účelem také onyno školy ano i vchody horlivým přičiněním školního dozorce p. Aloisia Matasa, pak výtečného katechety p. Filipa Dostala květinami a věnci ozdobeny byly. V první dívčí třídě bylo jedno děvčátko od dvou jiných květin ověncěných provázeno, té milosti účastno, že smělo Její Jasnost císařovnu kratičkou řečí osloviti. Po skončené řeči ráčila Její Jasnost se posaditi a katechetovi poručiti, aby zkušel. Když katecheta přišel ke čtvrtému příkázání (což Její Jasností nejvyšší vůle byla) musil on dle nejmilostivějšího nařízení čtvrté příkázání obšírně dle sokratického způsobu zkonšeti a mládež obzvláště na povinnosti k rodičům pozornou učiniti. Pak vzala Její Jasnost předpisy do ruky, dala si též děvčat předvolati, jež své předpisy čísti musily a byly od samé Její Jasností zkoušeny. Pak poručila Její Jasnost dívky z počtů zkonšeti. Po proukázané úplné spokojenosti odebrala se Její Jasnost do druhé třídy, kde ode dvou libezných útlých děvčátek oslovena byla. Spolu byl Její Jasností věnec z rozličných líbovonných květin odevzdán.

V této třídě rovně zkušel katecheta, a když tento třetí prosbu modlitby Páně skončil a příkazů a vůle královské připomenul, doložila ku konci Její Jasnost sama ještě poznámku o rodičích, pak nahlédla podobným způsobem na písmo dívek, přečetla některé předpisy, dala si též tato psaní od jednoho děvčete čísti a vyložiti, by se přesvědčila, zdaž tomu, co píší, také rozumějí. Pak nařídila učitelu této třídy, aby průpověď z ukázaného předpisu na tabuli dyktoval, kterou dvě dívky napsaly: „Wer den Herrn fürchtet, der ehret seine Eltern“. Když tato věta napsána byla, poručila Její Jasnost císařovna tutěz průpověď do češtiny přeložiti.

Také ženské práce ráčila Její Jasnost prohlédnouti a optavši se kolik hodin se denně vyučování v ženských pracích věnuje, k největšímu potěšení učitelkyně projevila svou úplnou spokojenost, zvláště když Její Jasnost shledala, že dívky nejvíce věcem k domácí potřebě sloužícím se vyučují, jako jsou: šití, předení, pletení punčoch, stríhání atd.

Z této školy šla Její Jasnost císařovna do II., III. a IV. normální třídy, kde totěz co v dívčích školách předsevzala, zvláště na povinnosti k rodičům žáky pozornou učinila, ano jednomu pacholetu (synáčkovi rady a majora střelců p. Pirnera, jenž té milosti účasten byl, že v tu dobu mimo jiné Její Jasností za průvodce sloužil) poručila, by veřejně svému oteí ruku polibil (jest to sice maličkosť, však na tom místě, v tu dobu, v takových okolnostech dosti pamětihodna).

Ve čtvrté třídě darovala Její Jasnost císařovna obzvláště svou pozornost rýsování, ptala se mnohých záků, kterému budoucímu povolání se věnovati hodlají, a napomínala je k věrnému vykonávání povinností jejich stavu. Při každém vkročení do školy aneb odchodu ze školy byla Její Jasnost třikrát opěťovaným „vivat!“ ode vši mládeže nejpočestněji pozdravována. Tak se přiblížila hodina polední a Její Jasnost císařovna na jevo dáti ráčila, že jí líto jest, že již čas nepostačí, aby také vyšší školy navštíviti mohla, při které příležitosti spisovatel této slavnosti (Sedláček) té vysoké účasten byl milosti, že svou na slavný příjezd obou Jasností v českém i německém jazyku sepsanou, čistou obálkou

stoupily, v kterém plzeňský pan krajský 17 světnic, 3 kuchyně pro císařské hosty připravil, a jeho urozená paní manželka s nesmírnou elivostí a snažností obydli ta co nejskvostněji a nejslušněji ozdobila. Stod do krajského domu až ke schodům byl zeleným sukrem potažen, stěny byly červeným sukrem přikryty a komnaty vším náradím a ná-
 řadím, jakých přítomnost tak vznešených hostů zasluhuje, opatřeny. Střechu celá chvojl a listím byla pokryta; na zadní straně dvě raměny se spatřovaly, růžovými a modrými stužkami okrášlené; na stěně se stkvěla jména Jejich Císařských Jasností Františka a Karolíny, k Jejich Císařské Výsosti arcikněžny Klementiny, princezky z Salerna, oběch a červených růží sestavená. Na oně pavlači hned po slavném jezdu vznešených hostů libezná hudba zaznívala, která se s tureckou hudbou, před krajským soudem provozovanou, střídala, po kteréž od města měšťanosty na příchod Jejich Jasností složený německý sbor dle díly Süßmayerovy na píseň: „Gott erhalte Franz den Kaiser“ při chodnách z většího dílu od studující mládeže zpíván a za neustálého svolávání „at žiji“ zpíván byl.

Ještě tentýž večer, jak Jeho Jasnost z vozu sestoupil, všem jak lidským tak duchovním a světským úřadům přístup a uctivé složení k němu poklony povolití ráčil a dceruška jedna pana měšťanosty tu milost sdělila, že směla nadřecený sbor jak Jejich Jasnostem císaři a císařovně, tak též něco později Jejich Císařské Výsosti, arcikněžně Klementině, princezce z Salerna, na atlasu tištěný podat. Tyto výtisky, nejvyšším hostům předloženy, věnci a pentlemi ozdobeny byly, a na nich zvlášť německé slovy stály: jmenovitě na výtisku pro Jeho Jasnost císaře stála slova:

„Nimm diess Zeichen treuer Liebe
 Landesvater! gnädigst an.“

Pro Její Jasnost císařovnu:

„Leb' die Dauer unsrer Liebe,
 Ewig leb'st du Mutter! dann.“

Pro Její Cis. Výsost arcikněžnu Klementinu:

„Ewig blüh' der Völker Zierde,
 Oestreichs mildes Kaiserhaus!“ —

Brzy po té Jeho Císařská Jasnost po plzeňském panu krajském prohlásil jest ráčil, že příštího dne ráno od 7—9 hodin pro každého občana přístup k sobě povoluje a každého vyslechnouti ráčí.

Pak následovalo večerní stolování, uvnitř i venku rozléhala se hudba, na náměstí zpěvy a neustálý hlahol a radostné provolávání na příchod Nejjasnějších hostů. Celé město bylo co nejkrásněji osvětleno a na stěně i omětu příhodné osvěcené nápisy se spatřovaly a na několika místech, zvlášť ale před lékárnou Peithnerovou u „Černého orla“ bílí ohnání ohnové zapaleni byli, kteří tu vlastnost do sebe mají, že když hoří, všecka jiná světla takřka zatěmňují. Nádoby, v kterých tíž před lékárnou pápotali, stály na dvou květinách a chvojl propletených věncích, mezi nimi na třetí pyramidě začáteční písmena jmen Jejich Jasností propletená a osvěcená se spatřovala. Na domě však, při zemi vpravo strany u obydlí pana Jos. Brudny, horlivého vlastence, nalézal se velký nápis ve třech věncích, pod osvěcenou na sloupech bání stojící:

„Sláva Otci, vlasti i Māteri poddaných!“

S druhé strany v podobných věncích stál nápis německý:

„Euere Huld, Pilsens Ruhm und Stolz!“

Mezi osvěcenými domy zvláště se vyznamenal starobylý radní na jehožto nejvyšším ponebí stála osvěcená koruna česká, pod ní byl věnec s jmény Jejich Jasností, pod tím nápis německý:

„Gut und Blut für Euch!“

Po stranách stály osvěcené čtyry obětní oltáře s osvěcenými námi na prvním byl nápis: „Vertrauen“, na druhém: „Liebe“, na třetí „Treue“ a na čtvrtém: „Gehorsam.“

Neméně krásné byly nápisy na obrovském školním stavení a na věži východní, v prvním ponebí byly dva časojevné nápisy, v obydlí důstoj. pana profesora Köhlera:

„Francisus primus Decus Insigne patriæ“

a druhý:

„Carolina Augusta Deliciae Bohemis suis;“

na polední straně v nejvyšším ponebí u prostřed v obydlí důst. profesora Kuglera byl osvěcený císařský orel a pod ním časojevný n

„Inclytæ Domini Austriae sit salvis perennis.“

Na náměstí zvláště vynikal dům bývalý Bartoňský, v kt bydlel pan plukovník Jeho Statečnost, pan Rüber z Rübursburku, k dvě krásně osvěcená brilantová kola se nalézala s německými n s jedné strany:

„Nun haben wir in unserer Mitte
Den guten Vater, Kaiser Franz!“

s druhé strany:

„Beglückt in jedem seiner Schritte
Durch Karolinens Tugendglanz.“

V domě vedlé „Bílé růže“ u pana Lemingra, byly ve všech ponebích německé nápisy, v prvním:

„Willkommen ist Euere Ankunft.“

v druhém:

„Es lebe Franz und Karolina!“

v třetím:

„Gesegnet seyd Ihr uns!“

V arciděkanském domě skvěl se osvěcený kříž s časojevným nápi

„Francisco primo AugustaVe Pilsna fidelis“,

nad ním osvěcený císařský orel.

„U zlaté lodi“, obydlí to pana měšťanosty, na věnci skvěl se n

„Euer Dasein unser Glück!“

V Perlové ulici v obydlí pana Fritzmána, poručíka, nápisové

„Vivat Franz! mit ächtem Sinne
Vater seiner Unterthanen,
Vivat, Mutter Karoline!
Würdig Ihrer höchsten Ahnen.“

Tento nápis druhý den v jiný proměněn byl, totiž:

„Es lebe Franz und Karoline!
Zum Wohl Ihrer Völker bestimmt.“

Podobný německý nápis osvěcený nalezal se ve Františkánské ulici obydli p. Demla, magistrátního tajemníka. V Staropoštovské ulici domě p. Jana Kloce bylo srdce plápolající vypořádáno s nápisem:

„Omnipotentis benignitate cor Cæsaris suos Bohemos tenere amore prosequentis, patriæ nostræ diu servetur.“

Na proti tomu domu stál ve věnci nápis:

„Vivat Franciscus primus et Carolina in cordibus nostris.“

V Říšské ulici v jednom nárožním domě v obydli pana Niklasa, krajského kancelisty, bylo několik hvězd osvěcených a věnce nápisem:

„Huld und Liebe.“

Na předměstí Říšském v císař. král. vojenské vychovatelné, na pavlači ozdobené, vypínala se též zelená pyramida. Jež zelenou kouli byla s letopočtem 1820.

Doleji skoro u prostřed té pyramidy byl z rozmanitě malovaného mnoho světly osvěcený věnce s následujícím nápisem:

„Freude ertönt in unserm Hause,
Rührung strahlt auf jedem Gesicht.
Alles sieht nur dem Vater entgegen
Nur liebe zu ihm ist unsere Pflicht.
Zum Segen der Völker ist Franz!“

Mezi českými nápisy vyznamenaly se následující:

Na protě školnímu domu v domě pana Daniela Tušnera, horlivého od něho samého složený nápis:

„O radosti! vznes se vzhůru tam až nad nebesa,
Dnes ať každé české srdce s námi vroucně plesá.
Český král náš Pán jest v městě našem,
Jemuž každý štěstí přeje plným hlasem.
Předkův krev v nás ještě posaváde přebývá,
Aniž věrnosti nám, aniž stálosti kdy ubývá.
Plesejme! jest mezi námi král pln milosti,
Před nímž mizí všechny pohromy a žalosti.“

V Pačenském ulici v Šporovském domě byly pod bání na sloupích nápisy:

„Jasný Králi! Otče ctěný,
Tobě chvála věčná zní.“

Na druhém okně:

„Máti vlasti! Čech Té ctí,
Blahé slasti přeje Ti.“

Na ulici v krásném věnci, pochodněmi osvěceném v Cíntlově

„Sláva Tobě v Čechů vlasti
Králi milý!“

V druhém okně:

„Tobě Mátí Čechů!
Do posledních vzdechů
Srdce naše vrou.“

V Solní ulici dva nápisy:

„Sláva Králi! buď Ti věčná
Za odměnu činů Tvých.
To Ti přeji srdce vděčná
Čechů Tobě oddaných.“

V druhém okně pod hvězdou:

„Stkvějtež se co hvězda stkvoucí
Čecha ctnému zárodu.
Milovaná láskou vroucí
Od Českého národu.“

Nejkrásnější ale bylo osvětlení a okrášení v západní tak nazvané „Slepé bráně“. Jež v Plzni přebývajícím mistr pekařský při zásobním úřad vojenském, pan Josef Vepřek, jakožto věrný a horlivý vlastenec, na svůj náklad upravitel dal. Dle starožitného způsobu okrouhlý oblouk této brány byl celý zelenou chvojí příkryt; u prostřed stál 1½ lokte o země, 2 lokte vysoký a 1½ široký. se všemi k němu patřícími řád a korunami, na papíře vymalovaný orl. Nad ním byl v polokruhu časově jasný nápis:

„FrancisCo et Carolinae Pilsnae Versantibus pietas CzechoVM
ConseCrat.“

Pod tímto orlem byl nápis německý:

„Sicher wandeln wir unter deinem Schutze.“

Pod tímto nápisem byl obraz věrnosti: zelená palma. Na levé vedle orla stál 2 lokte dlouhý a 1½ lokte široký čtverec, v němž byl začáteční písmena jmen Jejich Jasností a dole nápis německý se stkvěl

„Jubelt, danket, singet, betet —
Eure Mutter liebt euch doch; —
Denn sie weilt in diesen Mauern.
Ewig wird die Wonne dauern.
Vater — Mutter lebet hoch!“

Nad tímto čtvercem stála 2½ lokte vysoká pyramida s nápisem

„Lasst ertönen treue Böhmen
Eure Lieder freudenreich!
Euer Vater ist bey euch.“

Nad tímto nápisem byla hvězda. Na pravo vedle orla byl zase čtverec, v něm český korunovaný lev, pod nímž byly tyto verše:

„Miliony věrných Čechoslávů
František svým slovem oblažuje,
Karolína jako dobrá máti
Mezi Čechy radost rozmnožuje.
Dnes i drahá dcera Františkova,
Klementina, mezi námi žije;
Proto každý Plzňan vroucím srdcem
Jasným hostem věnce pocty víje.“

Nad čtvercem též pyramida s nápisem:

„Oslavujeme, zvelebujeme
Příchod krále našeho
Otce dobrotivého.“

Nad tímto nápisem byla hvězda. Celý tento oblouk byl sto lampami osvětlen. Rovněž tak skvěle bylo osvětlení hořejší pavlače vysoké kostelní věže na velickém náměstí, na níž mnoho rozličné barvených lamp hořelo.

Tato společná radost trvala až do půl noci, v kterémž čase nejvyšší panstva, jež s oken celé náměstí přehlédnouti mohla, chvilkami okna se postaviti a tak radost Plzeňanů zvýšovati ráčila. Bez přestání volně „vivat!“ po všech ulicích se rozléhalo. Po té se odebraly Její Jasnosti k odpočinku. I sama příroda hleděla k této slavnosti usměti, byťť druhého dne jasno. Již v 7 hodin ráno stala se milost pp. profesorům, jak z filosofie pod p. ředitelem Kašparem Miessnerem, tak z gymnasia pod panem prefektem Benediktem Štajnhauserem Jeho Jasnosti císaři pánu představenou býti, jež Jeho Jasnost se zvláštní přítomností přijal, svou spokojenost s plzeňským učitelským ústavem na svou ruku ráčil a školní dům odpoledne navštívití přislíbil. Hned po té Jeho Jasnost císař pán každému přístup dáti ráčil, při kterém se každý i ten nejuzší poddaný útěchy a otcovské starostlivosti a milosti dojíti mohl.

Po té Jeho Jasnost císař pán v společnosti Jeho Excellenci pana generála z Vrhný, pánů generálních adjutantů, svobodného pana Kučery a pana rytíře Ekarta, pak pana plukovníka Waidenthala na vrch Otava se odebrati ráčil na podívanou, zdaž by ten vrch k nějakým vojenským záměrům se hodil. V ten čas prohlédl zatím Jeho Excellenci nejvyšší pan purkrabí celý ústav školní a na příchod Její Jasnosti císařovny jej učinil pozorna, jenž mezi tím po deváté hodině v společnosti Její císařské výsosti arcikněžny Klementiny, princezky Saberna a její Excellenci paní nejvyšší hofmistrině, hraběnky Lažanské, pak pana krajského farní kostel navštívila, kde ji velebné duchovenstvo v očekávání očekávalo a pak od Jeho důstojnosti pana arciděkana u přítomnosti Jejích Jasností císařovny, pak arcikněžny Klementiny a t. d. v den svatý konána byla; při tom střelcové v šiku stáli a nesmírný ohlas se shromáždil, by se pohledem své zbožné matky vlasti těšiti mohli. Pak prohlédla Její Jasnost císařovna pamětihodnosti kostela, klášterskou kapli, kde sobě od spisovatele „Plzeňských pamětihodností“, J. V. Sedláčka, od Jeho Excellenci nejvyššího pana purkrabího přivolala, a v všech důležitějších věcech zprávu dáti dala a svou zběhlou znalost v historii na jevo dala.

Z kostela ráčila Její Jasnost v témž průvodu, ustavičně od krásného výhledu na střelců jako od nějaké životní stráže jsouc provázena, radni dům navštívit, kde Její Jasnost nejen onu nemalou zbrojnici z šedé starobylosti svého nejvyššího vzhledu hodnou učiniti, nýbrž sobě též nescísných potřeb tohoto města jak v původním spisu, tak též v opisu od všech českých králův až na nyní panující Jasnost Františka I. potvrzeném předložiti poručila a s neobyčejnou důmyslností po příčině každého z nich radání se tázala.

Odtud ráčila se Její Jasnost od střelců jsouc provázena do plzeňského školního domu odebrati, kde jak velební pp. profesorové, tak

Nové slávy dobylo,
Za Maxmiliána,
Rudolfa se zvěčnilo.
Když se proti Turku
Vojsko české zvalo,
Kde rytířstvo z Plzně
Raděj padnout volilo,
Než se s hanbou vrátit,
Zem svou krví skropilo,
Jímž tak mnoho divů
Statnosti se dalo:
To město se Tobě, náš Otče, s hlubokou vážností koří
Jen pro Tebe, pro Tvou choť — Tvůj dům v citu plamenném hoří.
Které Matyášem
V pověsti se vzneslo,
Když mu nepřátel dav
Hrozil strašnou záhubou,
Kteréz Ferdinand král
Nejvejš počtil přízni svou,
Pod nímž Plzně bylo
„Král a církev“ heslo,
Jemuž víra byla
Udatnosti veslo,
Jemuž věrnost byla
Věkoletou zásluhou,
Jenž se v setrvání
Stkvělo snahou horlivou,
Raděj v smrt se neslo,
Než u víře kleslo.
Když město svírala ukrutná Mansfeldská láje,
Když v město vnášely smrt hromy hučících děl,
Když potokem hrčela krev z bitých měšťanů těl,
A Plzeň když padla — svých práv a svých králů si háje
Věrnost a víra jí nemohla odňata býti,
Tou se až posavád ve vlasti nejjasněj svítí.
Město, jenž po válkách
Svatý mír vždy ctílo,
V kterémž dobrotivý
Ferdinand si liboval,
Jemuž Leopold se
Milostivým otcem stal,
Josefa i Karla
Srdcím drahé bylo,
Terezininou se
Přízni honosilo,
O něž velký Josef
S Leopoldem pečoval,
Kteréz Tys i s vlastí
Od záhuby uchoval,
Jež Tvé navštívení
Opět oslavilo:
To město se Tobě, náš Otče, s hlubokou vážností koří,
Jen pro Tebe, pro Tvou choť — Tvůj dům v citu plamenném hoří.
Jeho ku svým Králům
Věrnost nepřemožená,
Jeho v svaté víře
Stálost neohrožená —
Lásky otců svatých hodna byla!
Níž se Martin, Pius,
Pavel, Řehoř snažili
Neohromně město oslaviti.
Jež co druhý Řím svůj
Ontlou péčí blažili,
Chvátili je milostí svou ctíti.
Když se naň valili Franků a Průšanů davy,

okrasnou hymnu, jak Její Jasnosti císařovna, tak též Její císařské
vlasti arcikněžně Klementině, princezce z Salerna, podati mohl, kteráž
také s obzvláštní přívětivostí a milostí přijata byla.

Tato laskavá a šlechetná vlídnost, tato nevýslovná dobrota srdce
a milostné jednání, kterým Její Jasnost ony školy oblažila, pohnula
jejím srdcem a vylondila očím všech přítomných slzy čisté radosti
v ústky.

Když se byla Její Cís. Milost do krajského domu navrátila, byli
její vojenská, duchovní a světská úřední jako předešle u Jeho Jasnosti
srdce toho štěstí účastní, že obzvláštní milostivý přístup k Její Jasnosti
císařovně obdrželi, při které příležitosti plzeňský profesor P. Stanislav
imper výborný sonet na Její Jasnost císařovnu složený, ve vkusné
slovesce, Její Jasnosti podal, která též co nejmilostivěji tuto báseň přijala.

Ku konci žádal výbor společnosti ostrostřelecké za tu obzvláštní
lásku, aby tak jako před osmi lety, totiž léta 1812. Jeho Jasnost
císař a král spolkovou knihu, v níž jména všech jak skutečných, tak
stojících úřadů společnosti ostrostřelecké vepsána jsou, podepsáním svého
nejvyššího jména poctiti ráčil, tak i také nyní Její Jasnost císařovna,
k Její Cís. Výsosti Marie Klementina, arcikněžná rakouská a princezka
Salerna, svá nejvyšší jména do ní vepsati ráčili, což i také ony nej-
vyšší osoby s přirozenou vlídností a milostivostí učinily. Bylo to v pravdě
úspěšné pro sbor ostrostřelců plzeňských, že mohl jakožto životní
dar všude, kamkoliv se Její Jasnost císařovna ve společnosti Její Cí-
sařské Výsosti arcikněžny Klementiny, princezky ze Salerna a její Ex-
cellenci, nejvyšší hofmistrině hraběnky Lažanské odebrali, provázeti,
tento milostí vděčný sbor ostrostřelců sobě vždycky na nejvyšší vážení
jménu nejdobrotivější země matky z celého srdce žehnati bude.

O půl druhé hodině odpolední šly Jejich Jasnosti k obědu, ku
čemuž z města Plzně p. t. pan generál hrabě Salens, pak císař. král.
a krajský s nejpřednějšími hodnostáři vojenskými, duchovními i svě-
tskými pozváni býti té milostí účastní byli. Po skončeném kvasu ráčil
J. císar pán, provázen od Jeho Excellenci, nejvyššího pana purkrabího,
 Jeho Excellenci nejv. pana komořího, hraběte z Vrbny, obou pánů ge-
nerál-adjutantů J. Exc. svobodného pana Kučery a p. rytíře z Ekartu,
 z guberniálního rady Willmana, plzeňského p. krajského a nescíslného
 pana lidstva světlice vojenské v měšťanských domech v nejvyšší osobě
 pohlednouti. Pak navštívil Jeho Jasnost císař pán lyceum, gymnasium
 školy normální. U příchodu byl JJ. v domě školním jmenem sboru
 pedagogického od ředitele filosofického ústavu pokornou řeč přivítán:
 toto prohlédl Jeho Jasnost školy gymnasiální, kdež přicházejí do tříd
 přicházejí z nich hluchým „vivat“ pozdravován byl. Posléze navštívil
 se onu krásnou síň, v níž byly obrazy všech učených Čechů v Plzni
 narozených a v jejich středu obraz Jeho Jasnosti pod baldachynem se
 líbil: Zde Jeho Jasnost od několika gymnasiálních žáků ku příchodu
 Jeho Jasnosti vypracované básně přijati ráčil. S knihovnou, jež při-
 chodem p. praefekta v osmi letech od 600 na 3000 svazků vzrostla,
 Jeho Jasnost nejvyšše spokojen. Z knihovny odebral se Jeho Jasnost
 k poslechárně fysiky, kdežto několik posluchačů filosofie Jeho C. Král.
 Jasnosti básně v jazyku latinském, německém a českém podali, které
 Jeho Jasnosti s vlídností a milostí přijaty byly. Při té příležitosti stal se
 přítomný (Sedláček) toho štěstí účasten, že mohl svrchu již zmíněnou

r. 1821 Roku 1821., dne 25. října, došel zdejší magistrát následující výnos
c. k. gubernia v příčině stavby kasáren.

Nr. 51263.

Pilsner k. k. Kreisamt!

Nachdem die Anträge wegen Erbauung einer Kaserne in der Kreisstadt Pilsen von den hohen Hofstellen in einer gemeinschaftlichen Zusammentretung gewürdigt und das Resultat der diessfälligen Berathung der a. h. Entscheidung unterzogen wurde, haben Seine Majestät mit a. h. Entschliessung vom 11. September d. J. den Bauplan nach dem Antrage des Hauptgenie-Amtes und sämtliche übrige Anträge der zusammengetretenen Behörden und der hohen Hofkanzlei mit dem Beisatze zu genehmigen geruhet, dass diese Kaserne, so wie sie fertig sein wird, sogleich in das Eigenthum des Militärs überzugehen habe.

Zur genauen Vollziehung dieser a. h. Anordnung hat die k. k. Hofkanzlei mit dem herabgelangten h. Dekrete vom 4. November d. J., Z. 26899, unter Beziehung auf das mit dem kreisämtlichen Berichte vom 17. April d. J., Nr. 3357, anher vorgelegte Kommissionsprotokoll den Situationsplan des Bauplatzes mit den von dem Hauptgenieamte verfassten Projektsplänen mit nachstehenden Bemerkungen anher übersendet.

Da die in dem gleichgedachten Kommissionsprotokolle geltend gemachten Gründe wegen Hinweglassung eines Quartiers für den Stabsoffizier und für den Marquetender allerdings für die Gemeinde das Wort führen, so wurden in Entsprechung des diessfalls von dem Pilsner Magistrate geäußerten Wunsches diese Quartiere umso mehr in dem diessfälligen Bauentwürfe hinweg gelassen, als das Quartier des Stabsoffiziers ohne Nachtheil für den Dienst auch ausserhalb der Kaserne belassen werden kann und die Wochenmärkte der Stadt Pilsen ohnehin den Bedarf der dortigen Garnison sichern.

Die neu zu erbauende Kaserne wird übrigens ohne ihren Raum und die in selber erforderlichen Wohnungen zu vereinigen, doch ohne Flanken in gerader Linie, wie es auf dem Situationsplane die rothpunktirten Linien anzeigen, ohne irgend einen Terrain hiezu anzukaufen, hergestellt werden.

Dieses Projekt ist selbst in ökonomischer Hinsicht um so rätlicher, als hierdurch über 20 Kurrentklaffer Mauerwerk, sowohl im Fundamente als durch alle Geschosse des Gebäudes erspart werden, wozu auch noch die Verminderung der Gangpfeiler als eine bedeutende Kostenersparniß anzurechnen kömmt, welche zusammen immer sammt dem Dachgehölze mit einer Summe von 2000 fl. angenommen werden kann. Aus dieser Rücksicht und um selbst dem Gebäude ein gefalligeres Ansehen zu verschaffen, wurde das von dem Hauptgenieamte in gerader Linie entworfene Projekt um so mehr als zweckmässiger erkannt, als zur weiteren Ersparung mit diesem auch eine angemessene einfache Façade mit Hinweglassung aller schwerfälligen Verzierungen verbunden ist, wodurch sonach auch der zweite Punkt des Kommissionsprotokolles ganz behoben ist.

Was den von der pilsner Bürgerschaft gemachten und nachdrücklich wiederholten Antrag betrifft, Sturzböden statt Düppelböden zu legen, so kann diesem Antrage nicht beigepflichtet werden, denn, wenn gleich die Sturzböden geringere Kosten verursachen, so stehen selbige dennoch den Düppelböden rücksichtlich der Dauer, Trockenheit und Feuersicherheit weit nach, wozu noch die Rücksicht kömmt, dass die Herstellung der Düppelböden im Militärsysteme, und diess vorzüglich aus der Ursache liege, weil die Militärbehörden verpflichtet sind, in den Militärgebäuden nach und nach die Sparapparate einzuführen, die aber bei Sturzböden gar nicht aufgestellt werden können.

Aus diesen Rücksichten wird dem k. k. Kreisamte bei diesem Gebäude umso mehr die Herstellung der Düppelböden angeordnet, als im Falle, damit wirklich ein etwas höherer Kostenaufwand verbunden sein sollte, der von den im Ganzen geringeren Baukosten nicht aufgewogen wurde der Bürgerschaft dadurch einige Erleichterung verschafft werden würde, dass der mit 4-jährigen Raten festgesetzte Rückzahlungstermin des a. h. bewilligten Vorschusses um ein weiteres halbes Jahr verlängert würde.

Uebrigens sind die nach dem Berichte des k. Hrn. Kreishauptmannes und des Herrn Gub.-Raths Ritter von Aehrenthal vom 12. Mai v. J. von hieraus angetragenen Modalitäten zur Bedeckung der diessfälligen Baukosten genehmigt und insbesondere die Bewilligung zu dem Verkaufe des Stockhauses und der ständischen Obligationen im Betrage von 50.000 fl. erteilt werden.

Nach diesen Anträgen entfallen von der projektirten Bau-
summe pr. 300.264 fl. 19 1/2 kr.
vor allem die unentgeltlichen Fuhren im Be-
trage von 63.373 fl. 33 kr.
das unentgeltliche Bauholz 6.150 „ — „
zusammen 68.523 fl. 33 kr.

Der sonach verbleibende wirkliche Bauaufwand pr. 231.740 fl. 46 1/2 kr.
soll nun gedeckt werden:

- a) durch den freiwilligen Beitrag der Bur-
gerschaft von 6.230 fl. — kr.
 - b) durch den Verkauf der der Gemeinde
gehörigen 50.000 fl. ständische Papiere
im angenommenen kursmässigen Ertrage
von 36.000 „ — „
 - c) durch den Verkauf des Stockhauses, wofür
der Kaufpreis angenommen wird mit 6.000 „ — „
 - d) durch die Beiträge der bräuberechtigten
Bürgerschaft in den Jahren 1820., 1821.,
1822., 1823. und 1824. pr. 124.500 „ — „
- zusammen mit 172.730 fl. — kr.

Der sofort noch verbleibende Abgang von 59.010 fl. 46 1/2 kr.
welcher sich gemäss des hierneben mitfolgenden Uebersichts-Ausweises in den fest-
gesetzten 4 Baujahren dergestalt ergibt, dass im 2. Jahre 9872 fl. 11 kr., im 3. Jahre
45.613 fl. 1 1/2 kr. und im 4. Jahre 525 fl. 34 1/2 kr. benötigt werden, soll mit einem
aus dem Staatsschatze zu leistenden Vorschusse bedeckt und vermög der Erklärung
der Pilsner Bürgerschaft nach vollendetem Baue durch die von jedem Gebäude mit
40 fl. zu leistenden Beträge getilgt werden.

Damit dieser mit bedeutenden Kosten verbundene Bau in seinem Beginnen
schon eine Erleichterung finde, haben Se. k. k. Majestät einen unverzinslichen Vor-
schuss von 60.000 fl. aus dem Staatsschatze zu bewilligen geruhet, der nach voll-
endetem Bau in 4 Jahresfristen rückzuzahlen ist.

Wegen Anweisung dieses Vorschusses ist die k. k. Hofkammer bereits in die
Kenntniß gesetzt worden, und da man angewiesen ist, sich hierwegen an die gleich-
genannte hohe Hofstelle zu verwenden, so wird das k. k. Kreisamt über den Zeit-
punkt des Bedarfes der ganzen oder theilweisen Summe die Anzeige anher erstatten.
Zur Sicherstellung dieses Vorschusses wird übrigens die Bürgerschaft zu Pilsen blos
dazu zu verhalten sein, die von ihr übernommene Verbindlichkeit auf das Bräugefäll
in der Art vormerken zu lassen, dass von jedem Gebräu 40 fl. bis nach getilgten
Vorschuss abgeführt werden.

Nach diesen Bestimmungen wird der k. k. prov. Staatsbuchhaltung die schleunige
Rectificirung der neuen Kostenüberschläge dem k. Herrn Kreishauptmann aber die
Leitung des Baugeschäftes in der Art übertreten, dass

- a) der Baufond nunmehr definitiv ausgemittelt,
- b) die in jedem der 4 Jahre zu geschehende Aufgabe festgesetzt,
- c) die Vormerkung des Vorschusses bewirkt und über alles Geschehene die Anzeige
anher erstattet werde.

Die Beilagen der hiemit erledigten kreisämtlichen Berichte vom 17. August 1819.,
Nr. 5486, vom 12. Mai 1820. und vom 17. April 1821., Nr. 3357, werden dem k.
Kreisamte zugleich mit den Bauplänen und Kostenüberschlägen nachträglich zugestellt
werden, sobald die k. Staatsbuchhaltung zur Adjustirung der Kostenüberschläge
hievon den nöthigen Gebrauch gemacht haben wird.

K. k. Gubernium.
Prag, am 18. Oktober 1821.

Mertens m. p.

Aehrenfeld m. p.

Roku 1821. rozhodnuto o stížnosti měšťanských živnostníků zdejších
v příčině trpění židů v Plzni. Výměr městské rady podává se zde
v úplném znění:

BATHSCHLAG

über das von Pilsner gawerbetreibenden Bürgern bey Sr. Majestät am 29. Juni 1820.
eingebrachte, mit hoher Gubernial-Verordnung vom 21. Dezember 1820, Z. 64710

Brvika, Kucha samčil.

40

in Folge höchsten Hofkanzlei-Dekretes vom 30. November 1820. zur k. k. kreisämtlichen Amtshandlung herabgelangte Gesuch, eigentlichen Beschwerde gegen den Bescheid des Magistrats vom 16. Mai 1818. gegen Duldung der sich in Pilsen unbefugt aufhaltenden Juden, hat das k. k. Kreisamt nach den hierüber gepflogenen Erhebungen und den vom Magistrate erstatteten Berichten vom 27. Dezember 1821., Nr. 6182. nachstehendes Zurechtscheiden betunden.

Die Beschwerdeführer geben in ihrer Beschwerde und in ihrem späteren Gesuche vom 28. Juni d. J. mittelst eines beigebrachten Verzeichnisses an, dass sich in der Stadt Pilsen 32 Juden unbefugt aufhalten und berufen sich auf Privilegien vom 1. November 1594., nach welchen die Stadt das Vorrecht besitzt, in ihrem Bezirke keine Juden zu dulden; da sich jedoch dieses Privilegium bloss dahin beziehet, keine Juden zu halten, das ist, ihnen keinen Schutz zu gestatten und als Familianten aufzunehmen. alle Privilegien von dem jedesmaligen Monarchen, mit der Verwahrungsklausel, so weit dieselben den bestehenden und zu erlassenen Gesetzen nicht zuwider sind, bestättiget werden und nach dem §. 36 des Judenpatentes vom 3. August 1797. und hohen Verordnung vom 1. April 1719. den Juden, welche einen Tabaksverlag oder Verschleiss oder ein Flusshaus oder eine Brauntweinbrennerei gepachtet haben, gestattet ist, sich in diesen durch die Zeit der Pachtung aufzuhalten, ohne jedoch dadurch einen Schutz oder Familie zu erlangen, so kann auch nach Angabe des Magistrats, nach Abschaffung der Uebrigen, den nur noch 6 sich aufhaltenden Juden und zwar:

1. dem Stenowitzer Schutzjuden Abraham Levit, als Johann Eisenkohlischen Brandweinhauspächter auf der Prager Vorstadt;
2. dem Stenowitzer Schutzjuden David Löb oder Daniel Leopold Lövit als Joh. Tuschmerischer Brandweinhauspächter;
3. dem Joachim Lederer als Wenzel Salatischen Brandweinhauspächter auf der Reichsvorstadt;
4. dem Heinrich Hochhauser als jüdischer Bezirkssteuereinnnehmer;
5. dem Philipp Schack als Johann Tuschmerischen Flusshauspächter in der Sachsenvorstadt und

6. dem Karl Lederer als Emanuel David'schen Flusshauspächter auf der Prager Vorstadt — der fernere Aufenthalt durch die Zeit ihrer Pachtung um so weniger verweigert werden, als sie diese Pachtung mit Bewilligungen ihrer Schutzobrigkeit des Magistrats und mit hierämtlicher Bestätigung angetreten haben, obgleich dabei der Magistrat unter strengster Verantwortung angewiesen wird, sich die Ueberzeugung zu verschaffen, ob diese genannten zeitweilig geduldeten Juden sich wirklich mit den gepachteten Gewerben ausschliessend beschäftigen, in den Brauntwein- und Flusshäusern wirklich wohnen und sich nach Vorschrift der hohen Verordnung vom 10. Februar 1785., 31. Sept. 1786. und 1. April 1819. unter sonstiger Konfiskationsstrafe von allen Waarenhandel enthalten; so wie genau darauf zu sehen ist, damit dieselben bei Ausgang der Pachtzeit in ihren Familienorten wieder abgeschafft werden, wenn sie nicht mit Bewilligung ihrer Schutzobrigkeit des Magistrats und hierämtlicher Bestätigung einen neuerlichen Pacht eingehen sollten.

Was den von den Beschwerdeführern eingewendeten Hausierhandel der Juden überhaupt betrifft, so kann ihnen selber nach Vorschrift des Hausierpatentes vom 5. Mai 1811. nicht verwehrt werden, wenn sie sonst hierzu geeignet sind, und sie sich hierauf genau hiernach benehmen, wobei es sich jedoch von selbst versteht, und durch die hohe Weisung vom 9. Juni l. J. neuerdings angeordnet wurde, dass ihnen die Errichtung förmlicher Niederlagen nicht gestatten ist, indem derlei Gewölben zu mieten bloss licencirten ordentlichen Handelsleuten zu Beruf der hier bestehenden 4 Märkten von den Bürgern in ihren Häusern Gewölbe vermietet werden, ohne dass jedoch ausser dieser Zeit die Berechtigten jüdischen Handelsleute in selben wohnen oder gar einen Handel treiben dürfen.

Von welcher Entscheidung so wohl die Beschwerdeführer als auch die gesammte Bürgerschaft überhaupt zur Wissenschaft und Nachachtung mit dem Anhange verständiget werden, dass man von Seite des Magistrats Vollziehung dieser Verordnung das erforderliche verfüge, dass man aber auch andererseits von der Bürgerschaft erwarte, dass sie zu deren Vollstreckung, in so weit es an ihr selbst liegt, beitragen werden.

Aus dem Rathe Pilsen.

Až do roku 1821. byly na základě vys. povolení z roku 1814. za měšťany daň pozemková, příspěvek na ubytování vojska a poplatek na silnice z obecních důchodů placeny.

Výhoda ta poskytnuta na tak dlouho, dokud to obecní příjmy a vydaje dovolovati budou.

Roku 1821. výhoda ta byla měšťanům odhata.

Roku 1821. obdrželi právo měšťanské: Ronolter Jan, kotlář; Rozum Jan, soukeník a Trötzer Antonín Karel.

Roku 1822. z jara byla Pražská brána, která mezi masnými krámy r. 1822. a vodárnou u prostřed ulice stála, pro svou chatrnost rozbourána.¹⁾

Stavivo z této brány mimo makovici a orla na špici koupil již roku 1821. Jan Pytlík za 850 zl. víd. m.

Dne 18. července 1822. byla pak makovice a orel dány na věž vodárny. Do makovice vložen byl starý spis z roku 1764. kterýž zní:

NoViter appoſita fVIt hæCCe pInna eXIſtentIbVs In Iſta Vrbe hIſ VIrIſ
patrIæ et DoMInIſ eX SenatV.

Consultiſſimo Domino Francisco Franta, actuali Conſule.

Joanne Berbich, Primate.

Franciſco Bittner, ſimul ſecon. Adminiſtr.

Joeſeph Auguſton, ſecon. Coadminiſtr.

Franciſco Hoſpodarz.

Fabiano Stehlik de Czenkau & Treystatt.

Wenzelao Drahoſkoupil.

Franciſco Friedl.

Franciſco Demel.

Antonio Guldener de Lobes.

QVibVs felIX et ſtabIle regIMen eXoptat adVoVetqVe totVs popVLVs Plæſæ.

Fecit die 17mo Auguſti.

Thomas Strahl m. p., p. t. Synd.;

pak relikvie z hrobu sv. Jana Nepomuckého a sice kousek země, kousek dřeva z rakve, pak kousek hedvábné červené látky a kousek bavlny, též z doby 1764.

Konečně spis r. 1822. zhotovený následujícího obsahu:

Dieser Thurmknopf war auf dem im Jahre 1822. wegen Bauſälligkeit einge-
riſſene Prager Thurme ſeit dem Jahre 1763. aufgeſtellt und als derſelbe bei Ab-
nahme des Thurmes geöffnet wurde, befand ſich dieſes blecherne Kapsel mit dem
Blei und der ſchriftlichen Anmerkung darin, welches gegenwärtig, als nämlich am
18. Juli 1822. dieſer Thurmknopf mit dem ſonſt auf dem Prager Thore geſtandenen
kaiſerlichen Adler auf dieſen Waſſerthurm aufgeſtellt wird, wieder in denſelben
verwahrt und nur bemerkt wird, daſſ der Zeit der Piſner Magiſtrat aus folgendem
Rathgliedern beſteht:

Emanuel David,

k. Bürgermeiſter und Vorſteher des Criminal-Kreis-Gerichtes.

Räthe:

Carl Setti, Franz Wenzel Mattaſſ, Johann Bubak, Joſef Pirner, Chriſtof Kromholz
und Joſef Leipold.

Secretäre:

Franz Demel und Vinzenz Syka.

Anwalt:

Bernard Hora.

¹⁾ Důvodemonti dlužno, že již r. 1804. zrušena byla také Jeptišská brána
k okrášení přístavku průčelního při gymnasiu zedlána. Taktéž zruš-

Roku 1822., dne 25. září, pronajala městská obec vys., eraru resp. pluku č. 35., t. č. svobodného pána z Herzogenberku, dům pod č. 1 na Řířském předměstí pro školu vojenských vychovanců za roční nájemné 250 zl. k. m.

Roku 1822. obdržel právo měšťanské: Roubík Jan, krejčí.

r. 1823 Roku 1823., dne 2. ledna, v noci přijel ruský císař Alexander do Plzně, vracel se z kongressu Veronského, jehož se roku předešlého účastnil. Sestra jeho Marie, velkokněžna ruská a dědičná velkovévodkyně Sasko-Výmarská, přibyla sem již dne 31. prosince 1822. s manželem svým Karlem Bedřichem a s dcerami, princezkami Marií a Angustou.

Plzeňští nemohli dosti oslaviti přítomnost těchto hostů. Císař ustanovil se na tom, že 3 dni zde se pozdrží, avšak pobyt jeho o jeden den se prodloužil. Bydlel se svou družinou v hostinci „U zlatého orla“ (tehdyž byl tam hostinským Václav Mirvald); sestra jeho s manželem a dětmi ubytováni byli v Matasovic domě na náměstí v č. 107 a 108.

Celá tato rodina byla velmi vlídná. Vznešení hosté světili zde vánoční své svátky, za kterýmžto účelem byla kaple naproti Orlu „U zlaté lodi“ zřízena.

Při uvítání císaře ruského do Plzně přisedlšího měl professor a fil. dr. Vojtěch Sedláček krásnou českou řeč, začal obdařen byl od císaře skvostným prstenem brilliantovým.

Toho času byla krutá zima; avšak císař nedbaje toho, chodil ve fraku na procházku.

Mezi družinou cíárovou nacházel se též velkokníže Volkonský, generál péchoty, který byl adjutantem cíárovým.

Roku 1823., dne 25. února, v úterý o poštním jarmarce mezi 10.—11. hodinou u večer vypukl oheň v Andělské ulici v domě Josefa Reila. Shořely 2 domy Josefa Reila č. 153 a 154, dům Antonína Volraba č. 152, Soukupa č. 156 a Jana Schiebla č. 152.

Bylať krutá zima a veliká nouze o vodu k hašení; poněvadž právě výroční trh byl, panoval vůbec při tomto požáru veliký zmatek a strach.

Roku 1823. obdrželi měšťanské právo: Carencio Daniel, řezník; Carencio Jakub, řezník; Kočandrle Josef, zahradník a Moser František, kupec.

r. 1824 Roku 1824., dne 9. května, konala Plzeň dvě slavnosti na jednou.
1. Slaven „Nový svátek“.
2. Byl P. František Bleil od arcibiskupa pražského, Václava Leopolda Chlumčanského, rytíře z Přestavlk a Chlumčan, za arciděkana plzeňského instalován.

byly již r. 1803. dva příkopy mimo hradební zdi na jižní straně města a místo toto urovňáno. Jeden příkop nacházel se proti Jeptišské bráně, druhý výše. Tento koupil František Pivec a na místo urovňané postavil hostinec.

čestěti ze všech stran množilo bídu a strast,
čela vždy Plzeň v svém srdci své krále a vlast,
írou a věrností stálo své jméno vždy slávi.
ěrnost tu v posledních bouřích též na jevo dala,
obě se, otče, vždy věrnou a oddanou stala. —
lzeň zná a váží
eskancená dobrodiní
imíž jsi se Čechům
ako otec dítkám daroval,
čeché budou hlásat
otomci Tvé slavné činy
Simíž jsi vlast Čechů
Ode zhouby zachoval; —
Věcně národ Čechů
Želmat bude Tvoje jméno,
Ze jsi Čechů řeč vzal
Pod svou mocnou ochranu,
Ze Tvým velkým slovem
Života mu obhájeno,
Život národní náš
V Tobě našel obranu.
Tehdáž když u Ašpru Čechové pro vlast a krále se rvali,
Českými hlaholy srdce své k hrdinským pokusům znali,
Tehdáž když u Lipska zhoubu a smrt v pluky nepřátel hualí
Českými hlaholy srdce své k hrdinským pokusům znali.
Ty jsi poznal mocnost národního zvuku,
Protož podal Čechům otcovskou svou ruku!
Ty jsi, drahý otče, s milostivou tváří,
S jasným okem pohled' české na vlastence,
Stež k oslavení vlastní heslo dalí,
bdu založením národního museum,
Gí tu na kynutí královo se zdvihá dům.
Ode se Minervin trůn stkví v jasné záři,
Ode se sbory uměň z Helikonu valí,
Oto zdráv buď, drahý otče, králi nejjasnější!
drava budiž máter vlasti v našich krajinách!
Hájmetěž tu oběť lásky, oběť nejsvětější,
seň znatou v nejtajnějších srdce hlubinách.
ěž Vám Plzeň, kýž Vám věrný národ Čechů
blycky u milosti zachovaný ostane,
deu naše v posledním jen žití dechu
ade vše Vás milovati přestane.

1820. bylo popsání lidu (konskripce).
Plzeň čítala tehdáž 524 domův,
často 322; Říšské předměstí 70; Saské předměstí 80, a Pražské
152, v nichž bydlelo 2001 strana (Partei).
Vatelstva bylo:
Osob do Plzně příslušných 7304,
= cizích 266.
Uhrnem tedy . . . 7570.

věna byla v Plzni trestnice.

městanské právo: Koppa František, p
tář, a Švenda Václav, soukeník z Pl

<p>Zde městských střelců stkvělé pluky Se hruou k svému praporci A z nábožných úst plesné zvuky Se vinou vzhůru ke Tvůrci. Zde vidět davy osadníků Se semotamo mihati, Tam děvčátek a pacholíkú Svých rukou k nebi zdvíhati.</p> <p>A množství duchovenstva ctného Se schází z celé krajiny, Zde jinoch plesá z mláďi svého, Tam chválí kmet své šediny. A v celou Plzeň jedno hnutí</p>	<p>A jeden cit se vluzuje, Jenž pěvce k harfé sáhat nutí, A k zpívání jej vzbuzuje.</p> <p>A na perutěch pobožnosti Se vznáší všeho lidstva duch A chválí Tvůrce na výsosti Sbor vyvolený Božích sluh. Dnes každý věnce slávy víje A odevšad se zdvíhá hlas: Ať kníže arcibiskup žije!!! Tak zvolej též i každý z nás.</p> <p>Ať žije vrchní pastýř náš!</p>
---	---

Roku 1824. stavěla obec novou sladovnu. Stavba ta svěřena panu Františkovi Wankovi za 10.000 zl. vřd. m.

Roku 1824. obdrželi právo měšťanské: Šimon Černý, zámečník, a Ignác Kibitz, obuvník.

r. 1825 Roku 1825., dne 10. července, byl dům pro čerpadla (ještě z dávných časů, dokavád město bylo pevností), který v příkopech na východní straně blíže Pirnerova domu se nacházel, ve veřejné dražbě prodán. Stavěný to¹⁾ koupil František Horčíčka za 155 zl. 6 kr. konv. m.

Roku 1825. obdrželi měšťanské právo: Beringer Matěj, krejčí, a Fodermayer Eduard, kupec.

r. 1826 Roku 1826., dne 5. října. byla nově vystavěná budova pro kasárny od kommisise přijata a vojenské správě odevzdána.

Roku 1826. stavěla obec chalupu v Dolanech u svého přívozu přes řeku Berounku.
 Stavbu tu převzal Josef Steinbach za 369 zl. 30 kr. v. m.

Roku 1826. obdrželi měšťanské právo: Karel František, krejčí; Lenk Karel, provazník; Moder František, obuvník, a Ruzička Jan, cukrář.

r. 1827 Roku 1827., dne 1. dubna. záležel sbor městských ostrostřelců z následujících údův:

Velitel: Pirner Josef, magistrátní a kriminální rada.

Pobočník: Wanka František.

1. setník: Eckl Jan. 2. setník: (vacant).

1. nadporučík: Perner Peter Pavel.

2. " Diener Josef.

3. " Tuschner Kašpar.

4. " Buriánek Jakub.

¹⁾ Nyní stojí na tom místě nárožní dům (v staré Zbrojnické ulici) Václava Wiesnera čis. 340, jež koupil Aug. Fodermayer.

Nach diesen Anträgen entfallen von der projektierten Bau-

summe pr.	300.264 fl. 19 1/2 kr.
vor allem die unentgeltlichen Fuhren im Be-	
trage von	63.873 fl. 33 kr.
an unentgeltliche Bauholz	6.150 „ — „
zusammen	68.523 fl. 33 kr.

Der sonach verbleibende wirkliche Bauaufwand pr. 231.740 fl. 46 1/2 kr.

soll nun gedeckt werden:

- a) durch den freiwilligen Beitrag der Bürger-
schaft von 6.230 fl. — kr.
- b) durch den Verkauf der der Gemeinde
gehörigen 50.000 fl. ständische Papiere
im angenommenen kursmässigen Ertrage
von 36.000 „ — „
- c) durch den Verkauf des Stockhauses, wofür
der Kaufpreis angenommen wird mit 6.000 „ — „
- d) durch die Beiträge der bräuberechtigten
Bürgerschaft in den Jahren 1820., 1821.,
1822., 1823. und 1824. pr. 124.500 „ — „

zusammen mit 172.730 fl. — kr.

Der sofort noch verbleibende Abgang von 59.010 fl. 46 1/2 kr.
welcher sich gemäss des hierneben mitfolgenden Uebersichts-Ausweises in den fest-
gesetzten 4 Baujahren dergestalt ergibt, dass im 2. Jahre 9872 fl. 11 kr., im 3. Jahre
5613 fl. 1 1/2 kr. und im 4. Jahre 525 fl. 34 1/2 kr. benötigt werden, soll mit einem
aus dem Staatsschatze zu leistenden Vorschusse bedeckt und vermög der Erklärung
der Pilsner Bürgerschaft nach vollendetem Baue durch die von jedem Gebäude mit
2 fl. zu leistenden Beträge getilgt werden.

Damit dieser mit bedeutenden Kosten verbundene Bau in seinem Beginnen
eine Erleichterung finde, haben Se. k. k. Majestät einen unverzinslichen Vor-
schuss von 50.000 fl. aus dem Staatsschatze zu bewilligen geruhet, der nach voll-
endetem Bau in 4 Jahresfristen rückzuzahlen ist.

Wegen Anweisung dieses Vorschusses ist die k. k. Hofkammer bereits in die
entscheidend gesetzt worden, und da man angewiesen ist, sich hierwegen an die gleich-
zeitige hohe Hofstelle zu wenden, so wird das k. k. Kreisamt über den Zeit-
punkt des Bedarfes der ganzen oder theilweisen Summe die Anzeige anher erstatten.
Zur Sicherstellung dieses Vorschusses wird übrigens die Bürgerschaft zu Pilsen blos
zu verhalten sein, die von ihr übernommene Verbindlichkeit auf das Bräuereifall
der Art vormerken zu lassen, dass von jedem Gebräu 40 fl. bis nach getilgten
Vorschusse abgeführt werden.

Nach diesen Bestimmungen wird der k. k. prov. Staatsbuchhaltung die schleunige
Einkündigung der neuen Kostenüberschläge dem k. Herrn Kreishauptmann aber die
Fortführung des Bangeschäftes in der Art übertreten, dass

- a) der Baufond nunmehr definitiv ausgemittelt,
- b) die in jedem der 4 Jahre zu geschehende Aufgabe festgesetzt,
- c) die Vormerkung des Vorschusses bewirkt und über alles Geschehene die Anzeige
anher erstattet werde.

Die Beilagen der hiemit erledigten kreisämtlichen Berichte vom 17. August 1819.,
Nr. 5456, vom 12. Mai 1820. und vom 17. April 1821., Nr. 3357, werden dem k.
Kreisamte zugleich mit den Bauplänen und Kostenüberschlägen nachträglich zugestellt
werden, sobald die k. Staatsbuchhaltung zur Adjustirung der Kostenüberschläge
von den nöthigen Gebrauch gemacht haben wird.

K. k. Gubernium.
Prag, am 18. Oktober 1821.

Mertens m. p.

Aehrenfeld m. p.

1821. rozhodnuto o stížnosti měšťanských živnostníků zdejších
na židů v Plzni. Výměr městské rady podává se zde

RATHSCHLAG
gewerbetreibenden Bürgern bey Sr. Majestät am 28. Juny
der Gubernial-Verordnung vom 21. Dezember 1820., Z

Abends war die Stadt beleuchtet. Morgens darauf fuhr der Prinz nach Marienbad. Eger und traf den 22. früh über Mies, wo er übernachtete, wieder in unsere Mauern ein.

Zur Feierlichkeit des Freischiessens, welches der Kronprinz gütig und freudig angenommen hatte, war indess Alles vorbereitet worden; das Schiesshaus gehörig eingerichtet, an grünen Spalieren, Festons, Blumengewinden, eigens gefertigten Scheiben, Preissen auch Fahnen mit dem Namenszuge des hohen Gastes durch blanke Münzen bezeichnet, fehlte es nicht, auch lagen kostbare Gewehre zum Gebrauche des Prinzen bereit. Die Witterung hatte sich verschlimmert, und dennoch gieng die Feierlichkeit von Statten, als wäre das schönste Wetter gewesen. Beim Eintritt in das Schützenhaus grüßte Ihre kaiserliche Hoheit einen Blumenkranz von Fr. Kath. Pirner gereicht und ein Gedicht von Agnes David zu Füssen gelegt, huldreichst anzunehmen, welches sofort munter abgesungen den Eingang zur Festlichkeit machte. Darauf schoss der Prinz auf die Scheibe: eine Salve folgte dem Schusse und Musik begleitete die der Reihe nach herantretenden Schützen.

Des Abends war die Stadt wieder beleuchtet, und mehrere passende Transparents glänzten. Und wie dem Erläuchten am ersten Abends ein Fackelgesang von den Studirenden war gebracht worden, so hatten sich heute viele mit banten Laternen vor dem Quartier desselben eingefunden, die nach geendetem Gesänge unter Vivats den Wagen des herumfahrenden hohen Gastes umschwärmten.

Prince bydlel v nově vystavěném hostinci Hanesove. ¹⁾ Majitel hostince toho vyprosil si tu milosť, aby hostinec nazvatí směl: „Zum Kronprinzen Ferdinand, Erzherzog von Oesterreich“.

Roku 1827., dne 18. června, povolil císař František, aby každou středu v Plzni dobytí trh konán býti směl tímto listem:

Wir Franz der Erste von Gottes Gnaden Kayser von Oesterreich, König zu Jerusalem, zu Hungarn Böhmen etc. etc.

Bekennen öffentlich mit diesem Briefe und thun kund Jedermann, dass uns die Gemeinde Stadt Pilsen Unserm Königreiches Böhmen, welche gemäss des vom Wailand Kaiser Ferdinand den II. unterm 7. August 1627. erhaltenen Privilegiums jährlich 36 Viehmärkte abzuhalten befugt ist, allerunterthanigst um die Erlaubniß erbethen habe, wochentlich am Mittwoch das ganze Jahr hindurch einen Viehmarkt abhalten zu dürfen.

Da wir nun diesem unterthänigsten Gesuche der Stadt Pilsen in Gnade zu fügen befunden; so haben Wir nach wohlbedachter Muthe, guten vorgehalten zeitigen Rathe und rechten Wissen der Stadt Pilsen die Abhaltung des Viehmarktes am Mittwoch jeder Woche, jedoch Unseren landesfürstlichen, obrigkeitlichen und sonst Jemands Rechten, ohne Schaden und Nachtheil, dann ohne Abbruch der jetzigen und künftigen Landesverfassung, und unter der Bedingung gestattet, dass wenn an dem genannten Tage ein gebotener Feiertag hebe, der Markt immer an dem darauf folgenden Wochentage abgehalten werden soll. Thun dieses auch hiemit wissentlich in Kraft dieses Briefes als regierender König in Böhmen, Meinen, setzen, ordnen und walten, dass die Stadtgemeinde der Stadt Pilsen die von Uns und Unseren Vorfahren Wailand Kaiser Ferdinand den II. erhaltene Viehmärkte nun und künftig an den bestimmten Tagen zu allen Zeiten halten, und wie es die Markt-gerechtigkeit und Gewohnheit mit sich bringt, sich dessen ohne Jemands Hinderniss gebrauchen könne und möge.

Wir gebiethen hiernach allen und Jedem Unserer nachgesetzten Obrigkeiten, Inwohner und Unterthanen, wech Standes und Amtes sie in Unserem Königreiche Böhmen sind, besonders aber Unserem königl. böhmischen Gubernium hiermit gnädigst, dass sie die Gemeinde der Stadt Pilsen bei diesem verliehenen Privilegium schützen und handhaben, darin weder selbst hindern noch Jemand andern dagegen etwas zu unternehmen gestatten, bei Vermeidung Unserer schweren Strafe und Ungnade. Dieses meinen Wir ernstlich, zur Urkund dessen besiegelt mit Unserem kaiserlichen königlichen und erzherzoglich anhängenden grossern Insiegel der gegeben ist in unserer k. Haupt- und Residenzstadt Wien am 18. Juni 1827 etc. etc.

Franz m. p.
L. S.

Franz Graf v. Saurau m. p., Oberster Kanzler.
Johann Freyh. v. Geisslern m. p.

¹⁾ Nynějším hostinci Valdekové.

Až do roku 1821. byly na základě vys. povolení z roku 1814. za
ny daň pozemková, příspěvek na ubytování vojska a poplatek na
z obecních důchodů placeny.

Výhoda ta poskytnuta na tak dlouho, dokud to obecní příjmy
aje dovolovati budou.

Roku 1821. výhoda ta byla měšťanům odňata.

Roku 1821. obdrželi právo měšťanské: Ronolter Jan, kotlář; Rozum
oukeník a Trötzer Antonín Karel.

Roku 1822. z jara byla Pražská brána, která mezi masnými krámy r. 1822.
árnou u prostřed ulice stála, pro svou chatrnost rozbourána.¹⁾

Stavivo z této brány mimo makovici a orla na špici koupil již
1821. Jan Pytlík za 850 zl. víd. m.

Dne 18. července 1822. byla pak makovice a orel dány na věž
ry. Do makovice vložen byl starý spis z roku 1764. kterýž zní:

Viter apposita fVIt haeCCe pInna eXistentibVs In Ista Vrbe hIs VÍrls
patrIae et DoMinIs eX SenatV.

Consultissimo Domino Francisco Franta, actuali Consule.

Joanne Berlich, Primate.

Francisco Bittner, simul recon. Administr.

Josepho Auguston, recon. Coadministr.

Francisco Hospodarz.

Fabiano Stehlik de Czenkau & Treystatt.

Wenzeslao Drahokoupil.

Francisco Friedl.

Francisco Demel.

Antonio Guldener de Lobes.

et stable reglMen eXoptat aDVoVetqVe totVs popVLVs Pl.suae.
Fecit die 17mo Augusti.

Thomas Strahl m. p., p. t. Synd.;

kvie z hrobu sv. Jana Nepomuckého a sice kousek země, kousek
rakve. pak kousek hedvábné červené látky a kousek bavlny,
by 1764.

močné spis r. 1822. zhotovený následujícího obsahu:

Der Thurmknopf war auf dem im Jahre 1822. wegen Baufähigkeit einge-
Prager Thurme seit dem Jahre 1763. aufgestellt und als derselbe bei Ab-
Thurmes geöffnet wurde, befand sich dieses blecherne Kapsel mit dem
der schriftlichen Anmerkung darin, welches gegenwärtig, als nämlich am
dieser Thurmknopf mit dem sonst auf dem Prager Thore gestandenen
Adler auf diesen Wasserthurm aufgestellt wird, wieder in denselben
nur bemerkt wird, dass der Zeit der Pilsner Magistrat aus folgenden
besteht:

Emanuel David,

Bürgermeister und Vorsteher des Criminal-Kreis-Gerichtes.

Räthe:

Franz Wenzel Mattass, Johann Bubak, Josef Pirner, Christof Krombolz
und Josef Leopold.

Secretäre:

Franz Demel und Vinzenz Syka.

Anwalt:

Bernard Hora.

Možno, že již r. 1804. zrušena byla také Jeptišl
řistavku průčelního při gymnasii zdělána. Taktéž

Kriminální aktuár: Dominik Fodermayer.
Návladní a úřední: Bedřich Bernard Hora.
Pokladní: František Baumann.
Kontrolor: Tadeáš Houška. Domovník: Josef Štěpánek.
Sirotčí: Karel Oswald. Sluha: Tomáš Procházka.
Správce: Josef Tluk. Kontribuční: Jan Jelinek.
Kancelista: Josef Machek. Písař: Alois Bayer.
Hospod. písař: Josef Červenka. Polesný: Emanuel Recht.
Policejní rotmistr: Jan Sander.

r. 1828 Roku 1828. v měsíci květnu byla věž s vikýři a štíty na obecním domě „Štíft“ zvaném (jenž se nacházel mezi radnicí a kostelem sv. Bartoloměje) snešena a dům ten novou střechou opatřen.
Purkmistr Martin Kopecký zamýšlel budovu tu upravit pro divadlo.

Roku 1828. v měsíci červnu byla rozbourána „Slepá brána“. Náklad na tuto práci činil 153 zl. 45 kr. vřd. m.

Roku 1828. došla sem pověst o purkmistrovi Martinovi Kopeckém, že všude, kde úřadoval, o zvelebení města pečoval, byla osvědčena od něho v Plzni hned na počátku jeho úřadování.

Vida nepořádek při sestavení boud jarmarečnických, počal ihned u vyšších úřadův o povolení se ucházeti, aby tyto boudy v pravidelné ulice na náměstí sestaveny byly, a obchodníci totéž zboží prodávající podle ustanovených ulic svá stanoviska zaujali.

Toto seřadění tržních boud bylo na vyšším místě schváleno.

Majetníci domů na náměstí a v prostranných ulicích poživali až dosaváde práva vybírání nájemného z boud před svými domy stojících. Nebylo tedy divu, že dotčení domácí páni, když od magistrátu navržené uspořádání boud bylo schváleno, proti tomu rekurovali.

Avšak provedení tohoto nařízení toliko jen krátký čas se zdrželo, neboť rozhodnutím vys. cis. kr. gubernia, ze dne 7. listopadu 1828., čís. 49,271, a intimací c. k. krajského úřadu, ze dne 13. listopadu t. r., čís. 13,685, byli rekurenti odmítnuti.

Martinský trh byl pak podle nového pořádku zahájen.

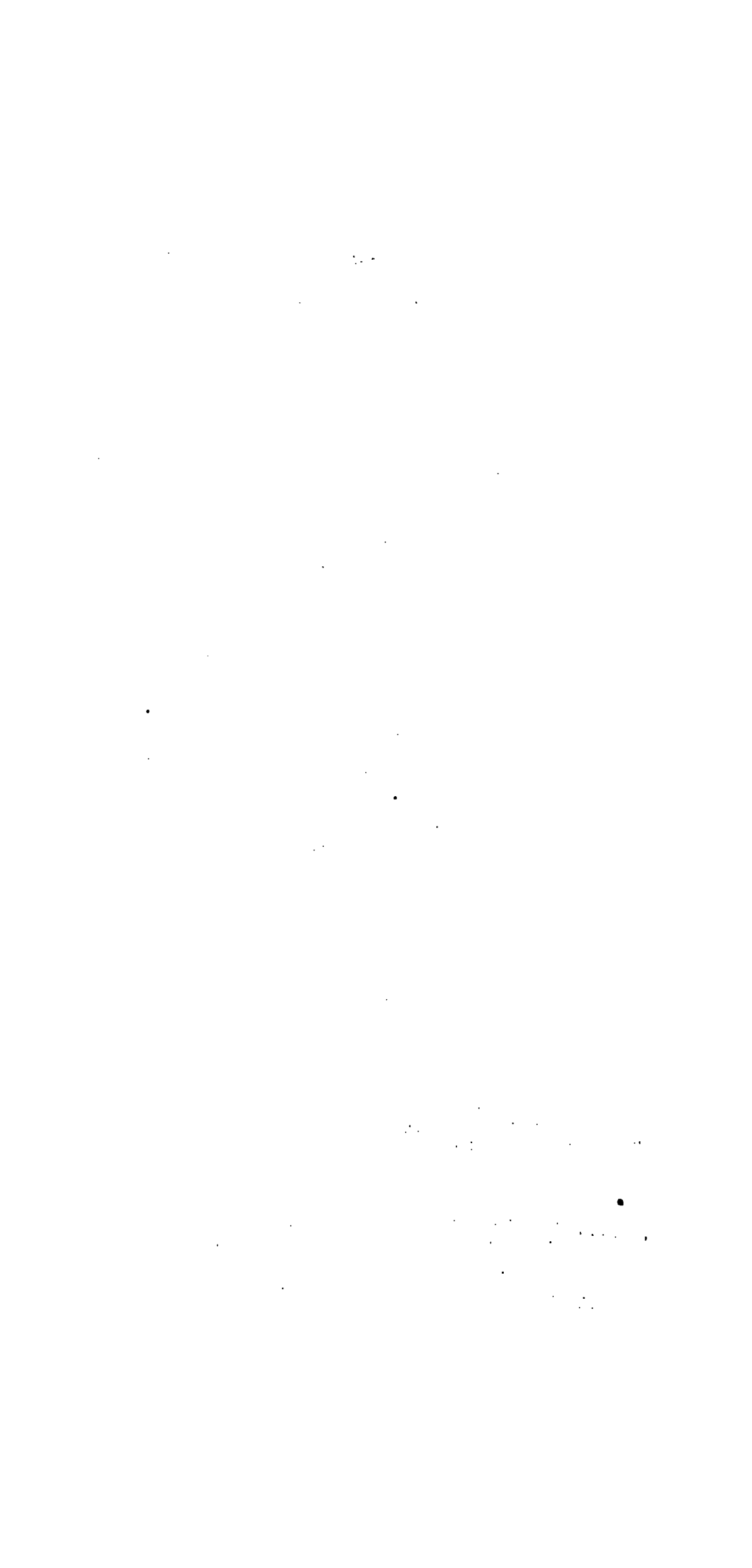
Budní ulice na velikém náměstí byly takto nazvány: Prazská, Kostelní, Růžová, Liliová, Karafiátová, Ašská, Modrá, Zelená, Nová, Žlutá, Dlouhá, Liberecká.

Roku 1828. odprodala městská obec následující své nemovitosti:

1. Jeden díl exdominikánského kláštera se zahradou po 326□^o, eraru k rozšíření vojenské nemocnice za 892 zl. 12 kr. k. m.
2. „Pastušku“ na Říšském předměstí Františkovi Bretschneiderovi za 302 zl. 36 kr. k. m.
3. Jednu baštu v Říšském evingru Tadeáši Františku Houškovi za 63 zl. 30 kr. k. m.
4. Arciděkanskou zahradu na Saském předměstí, jeden díl Janu Šteklovi za 150 zl. k. m. a druhý díl Edv. Fodermayerovi za 120 zl. 30 kr.

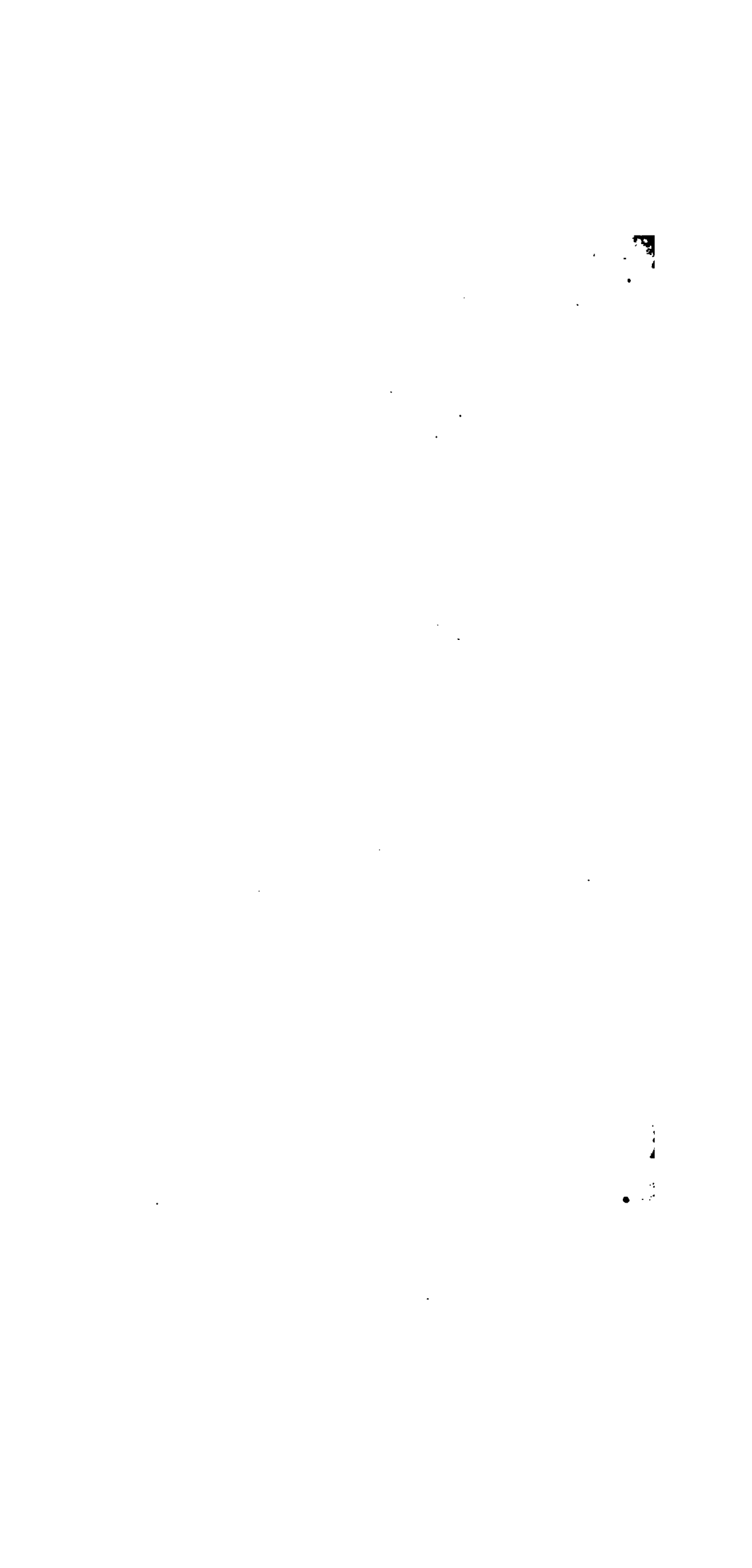
VIEW OF THE CITY OF ST. LOUIS FROM THE WEST

OBEČNÍ DŮM POD NÁZVEM „ŠTIFT“ PŘED ROZBOURÁNÍM.

Roku 1828. bylo pokračováno v stavbě Nepomucké silnice mezi pozemky k panství plzeňskému patřícími.
Délka silnice tehdež vystavěné byla 400 sáhův.

Roku 1828. obdrželi měšťanské právo: Hemzáček Frant., krejčí z Plzně; Jonák Kašpar, obuvník; Pták Josef, obuvník; Schmidt Jan, hřebenař; Střízek Viktorin, krejčí; Zavadil František, zahradník; Zeidler Jan, zedník; Zwickl Jan, punčochář a Žitek Jan, krejčí.

Roku 1829. v měsíci březnu byl obecní dům na náměstí, tak zvaný „Štíf“, rozbourán. Z projektu p. purkmistra Kopeckého, utvořiti z této budovy divadlo, úplně sešlo; byly zdi velmi chatrné a celá budova pro divadlo se vůbec ani nehodila. Bourání stálo 499 zl. v. m.

Tento dům byl takřka kolébkou všech školních ústavů zdejších. Zde vznikla německá hlavní škola, zde mělo počátek zdejší gymnasium, posléze pak sloužil dům ten za školu pro vychovance c. k. pluku Argenteanského.

Roku 1829., dne 16. května, slavila se stoletá památka prohlášení r. 1829 Jana Nepomuckého za svatého.

Roku 1829. byly příkopy u městských hradeb mezi Říšskou a Slepou branou štěrkem zavezeny a urovnány.

Roku 1829. pokračováno v stavbě Nepomucké silnice na plzeňském panství a vystavěno nových 400 sáhův.

Roku 1829. odprodala obec zahradu při svém domě číslo 1. na Říšském předměstí, kostelnímu fondu k užívání pro p. arciděkana za 1260 zl. k. m.

Roku 1829. obdrželi měšťanské právo: Grubitsch Antonín, sládek; Hekl Filip, soukeník; Mader Emil., soukeník, a Vosala Václav, pokryvač.

Roku 1830., dne 29. dubna, odprodala městská obec veřejnou r. 1830 dražbou tyto sobě patřící nemovitosti:

- a) Starou školu v Bušovicích za 263 zl. k. m. Janu Zýkovi;
- b) Starou myslivnu v Smečicích za 430 zl. k. m. Vojtěchu Novému.

Roku 1830. při konskripci bylo v Plzni domův:

V městě 326, na Říšském předměstí 82, na Saském předměstí 57 a na Pražském předměstí 57. Celkem tedy 548, obydlých od

č obyvatelů příslušných	8228 duší
cizích	776 „
	Úhrnem 9004 duší.

Roku 1830. byly příkopy u městských hradeb mezi Říšskou a Slepou branou zcela zasypaný a srovnány. Práce tato stála 160 zl. víd. m.

Dále byla městská hradba blíž Pirnerova domu na východní straně zděná 28° 5' rozbourána.

Toho roku pokračováno v stavbě Nepomucké silnice a vystavěno 440 sáhův.

Roku 1830. obdrželi měšťanské právo : Dischinger Josef, truhlář; Herrscher Jiří, truhlář; Krönn Ignác, měditiskař; Pelikán Jos., hrnčír; Polák Jan, pilník; Schamberg Čeněk, kadeřník, a Vazač Jos., obuvník.

r. 1831 Roku 1831., letního času, vloudila se sem z Asie, až dosaváde zde neznámá nemoc pod názvem „cholera morbus“. Po hranicích mocnářství rakouského byly sice vojenské kordony proti choleře postaveny, však nadarmo.

Za nedlouho objevila se tato strašlivá nemoc také v Plzni. Již před tím dělaly se přípravy, aby lidem cholerou postiženým přispěti se mohlo. Byla zvláštní oddělení v nemocnici upravena, zvláštní prádlo, náradí a t. d. objednáno.

Poněvadž každý nemoci té příliš se hrozil, byly objednány dvoje velké železné kleště, kterými dobře placení posluhovači cholerou zemřelého člověka uchopili a do umrlčí komory na zvláště k tomu účelu zhotoveném vozíku s nřkými kolečky odvezli.

Neznalo se léku, kterým by postižení cholerou mohli opět uzdraveni býti, a strach před nemocí tou byl všeobecný.

Dokaváde pět osob denně umíralo, zvonilo se dle způsobu každému umřáčkem. Když však příliš často zvoněno, děsilo se nemálo veškeré obyvatelstvo: pročež zvoněny hrany toliko ráno po klekání a večer před klekáním.

Pohřby byly pak vždy na jednou. Poumíralo každodenně 16 až 45 osob. Bylať to věru smutná doba pro Plzeň!

Roku 1831. zřizeny byly hodiny na gymnasiální budově.

Toho roku rozbourána byla hradební zeď blíž Masokrámské ulice.

Roku 1831. uděláno 340 sáhů silnice Nepomucké na plzeňském panství.

Roku 1831. obdrželi právo měšťanské: Benes Šimon, obuvník; Chmel Martin, obuvník; Deimal Arnošt; Feyerfeil Petr, kupec; Geringer Matej, obuvník; Jelinek Tomáš, zámečník; Kučera Alois, klempír; Leba Josef, obuvník; Pytlík Jan, sládek; Prach Josef, řebenár; Schiller Josef, obuvník, a Střížek Ignác, krejčí.

r. 1832 Roku 1832., dne 1. dubna, počalo se z Plzně do Klatov s dostavíkem jezdit a sice třikráte v týdnu.

Dne 20. května pak otevřena jízda s dostavníkem do Mariánských
si, též třikrát za týden.

Držitelem těchto dostavníků byl měšťan Jan Hahnenkamn.

Roku 1832., dne 10. srpna, okolo 6. hodin odpoledne shořely dvě
dílnosti v Smečicích uděřením blesku, totiž: Josefovi Liškovi, rychtáři,
Josefovi Šaškovi čís. pop. 18.

Městská obec plzeňská, jakožto vrchnost oné vsi, podporovala
hořelé při stavbě potřebným dřívím.

Roku 1832., dne 16. srpna, ráno po 9. hodině vypukl oheň v Druzdové
Antonína Kučery čís. 16 a strávil stavení čís. 17 Josefa Chudáčka,
15 Josefa Martinka, č. 30 Vojtěcha Beránka, č. 16 Antonína Kučery,
31 Kateřiny Henzlíčkové, č. 29 Leopolda Skřivana, č. 19 Vincence
termaiera, č. 22 Matouše Beránka, č. 27 Václava Klaila a č. 14 Josefa
ránka.

Obec zdejší, jakožto vrchnost, poskytla pohořelým potřebného ku
stavbě dříví.

Roku 1832., dne 6. října, složil P. Antonín Hlavan, kooperator
sv. Jindřicha v Praze, jakožto zvolený ředitel a katecheta zdejší
svatní školy, přísahu, nastupuje nový úřad svůj.

Roku 1832., dne 3. prosince, bylo místo kata, úmrtím Matěje
zase naprázdňené, nařízením c. k. gubernia pro Plzeň zrušeno.

Plzeňský kat měl mimo svobodný byt čís. 19 v obecním domě
městě, ročně 64 zl. na penězích, 2¹³/₁₆ sáhů měkkého dříví, 4 strychy
sena, 8 centů sena a 6 centů otavy.

Od roku 1805. až do roku 1832. byly čtyry popravý.

Gubernium ustanovilo, že bude-li třeba, jiného kata odešle, jemuž
čty se poskytnou.

Po té byl dne 12. prosince 1832. řečený dům čís. 19 ve veřejné
dražbě od Matěje Bruje za 1624 zl. vřd. m. zakoupen.

Roku 1832., letního času, objevila se zase cholera v městě našem.
Pomřelo mnoho set lidí, nejvíce na Saském předměstí, některý
na 15 až 18 osob.

K ošetřování nemocných zjednáni byli: 1 vrchní posluhovač a 4 po-
sluhovači; když pak strašná nemoc ta většího rozměru nabyla, přijednáni:
vrchní posluhovač, 7 mužských posluhovačů, 6 ženských posluhovaček
a 3 nosiči mrtvol. Obec vydala za příčinou této nemoci od měsíce
června až do konce října 910 zl. 58¹/₄ kr. k. m.

byla divadelní budova dostavěna. Až do té doby bývala
scenář, poněvadž zvláštní budovy k tomu nebylo, obyčejně
tehdejší rytířské síni „Německého domu“ na náměstí,
k u „Bílé růže“ a „Zlatého orla“, konečně i ve

Když pak roku 1821. Martin Kopecký v Plzni purkmistrovský úřad nastoupil, přede vším na to pomýšlel, aby divadlo pod vlastní krov se dostalo. Chtěl z počátku obecního domu, tak nazvaného „Štíftu“, na náměstí, vedlé chrámu sv. Bartoloměje, k tomu užítí; za tou příčinou byla střecha i s věží s domu toho odstraněna a nová střecha vystavěna; i uvnitř počálo se vše opravovati, avšak nadarmo; ukázalo se, že tím ničeho se nedosáhne, neboť místností nedostačovaly pro účel Kopeckým zamýšlený. I upuštěno od této myšlénky.

Tento tak zvaný „Štíft“ byl pak roku 1829. docela rozbourán. Purkmistr Kopecký, snaže se město zvelebiti, neupustil od svého úmyslu městské divadlo postaviti.

Naskytla se mu příležitost k tomu, když staré hradební zdi na západní straně města rozbourány byly a ulice se otevřela. Roh „cvingru“ určen byl ku stavbě městského divadla.

Purkmistr Kopecký zvolil si za pomocníka v tomto podniku velmi oblíbeného městského radu a hrdelního soudce p. Josefa Pirnera. Vyjednávalo se s výborem měšťanského pivovaru o příspěvcích, jakož i s jednotlivými měšťany za příčinou bezplatného přivážení staviva.

Zdi budovy divadelní až ke střeše vystavěny byly pouze ze sbírek, pořádaných mezi měšťany; ostatní stavba a vnitřní úprava zapravena z pokladnice pivovarní, jež vydala k tomu účelu 24.000 zl.

To vše ukončeno bylo na začátku roku 1832. Divadlo mělo býti majetkem obce, avšak magistrát a obecní zastupitelové nahlíželi, že by vydržování divadla, jakož i vnitřní úprava časem velkého nákladu vyžadovala a ustanoveno, pravovarečnému měšťanstvu jako vlastnictví bezplatně je přenechati.

Zadáno za povolení, kterého se obci dostalo od vys. c. k. gubernia ddo. 11. června 1831., čís. 22.947.

Na základě toho povolení učiněna byla smlouva mezi obecním zastupitelstvem a mezi pravovarečným měšťanstvem, dne 6. března, roku 1832., o přenechání divadla pravovarečnému měšťanstvu. Tato smlouva na vyšším místě schválena a do veřejných knih zanesena byla.

Smlouva ta jest následujícího doslovného znění:

Heute am Endegesetzten Tage und Jahre ist zwischen der Pilsner Stadtgemeinde an einem, dann den Stadt Pilsner bräuberechtigten Bürgern an anderen Theile nachstehender Vertrag verabredet und abgeschlossen worden:

Erstens: Die Pilsner Stadtgemeinde überlässt mit Bewilligung der hohen k. k. Landesstelle vom 11. Juni 1831., Z. 22947, den Pilsner bräuberechtigten Bürgern das in dem Stadtzwinger zwischen Neuthor und dem sogenannten blinden Thor gelegene, zu einem Theater bereits vorgerichtete Gebäude sammt der Baustelle ins Eigenthum, gegen dem, dass die bräuberechtigten Bürger verbunden und gehalten sind;

Zweitens: Alle auf das Theatergebäude und Baustelle ausfallende k. k. Steuer und Gaben aus Eigenem zu zahlen;

Drittens: Alle, sowohl rücksichtlich der vollständigen äussern und innern Herstellung dieses Theaters nothwendigen, als auch in der Folge zu dessen Unterhaltung erforderlichen Auslagen aus Eigenem zu tragen und zu bestreiten, dann

Viertens: Das Theater nebst Schauspielern auch andern Künstlern zu überlassen.

Urkund dessen wurde gegenwärtiger Kontrakt, welcher nach erfolgter hochortiger Bestätigung stadtbücherlich einverleibt werden kann, von beiden kontrahirenden Theilen und zwei ersuchten Zeugen gefertigt.

So geschehen Pilsen, am 6. März 1832.

Kopecký m. p., Bürgermeister.

F. W. Mattass m. p., M. Rath.

Franz Wanka m. p.

Franz Rierenschaft m. p.

Johann Bubak m. p., Rath.
Josef Pirner m. p., Mag. Rath.
Leipold m. p., Rath.
Mikesch m. p., Rath.
Josef Reschuh m. p., Rath.
Hora m. p., Anwalt.
Josef Mattass m. p.
Josef Eckel m. p.
Josef Iga. Klotz m. p.

Johann Diwischek m. p.
Andreas Lang m. p.
Josef Kizl m. p.
Eduard Födermayer m. p.
Bartl Tann m. p.
Lambert Feyerteil m. p.
Jos. Joh. Klotz m. p.
Bart. Daubek m. p.
Mathias Zintl m. p.

Simon Pichler m. p., erbetener Zeuge.
Mathias Leminger m. p., erbetener Zeuge.

Nro. 12.329.

Vom k. k. böhmischen Landesgubernium wird vorstehender Kontrakt seinem ganzen Inhalte nach bestätigt.

Prag, den 9. April 1832.

L. S.

Meisner m. p.

Grf. Lützow m. p.

POPIS DIVADLA.

Toto jest pevné nárožní stavení zaujímající prostoru 186□^o. V průčelí na straně severní nachází se hlavní vchod. Dva pevné nárožní sloupy a dva samy o sobě stojící žlábkovité sloupy, stavěné v dorském slohu, nesou štít, na němž napsáno jest: „Seria est vita, hilaris est ars“. Na západní straně nachází se pět oken.

Vnitřní místnost divadelní jest 7 sáhů dlouhá a tolikéž sáhů široká, na zad jest oblá a má dvě galerie nad sebou.

Dovedná mistrovská ruka Lorence Sachettia z Padovy, dekoračního malíře, úda malířského spolku a profesora perspektivy na veřejné akademii výtvarného umění v Benátkách, ozdobilá holé zdi divadla výbornými malbami, učinivši v nich pravý chrám mus.

Celá budova průčelím dle vznešené ideje Sachettiovy provedeným, jakoz i krásnou malbou uvnitř ozdobená, působí na pozorovatele velmi dojemně. Nenalezne se v Čechách zajisté v nižádném městě na venkově většího jeviště, než v tomto divadle; obsahujef 9 sáhů zdělí a 7 sáhů zšíří, jsouc napřed u orkestru 4 sáhy zšíří otevřeno. Z toho, co zde řečeno bylo, souditi lze též na velikost dekorac, jež rovněž vši chvály zasluhují. Kulis jest patero na jevišti, z nichž každá jest zšíří 1. sáhu a xvyší 3 sáhův.

Roku 1832. byl nový most (dřevěný) z Pražského předměstí přes řeku Radbuzu do města a sice k staré Zbrojnické ulici postaven.

Obec dala k tomuto mostu stavivo, řemeslnická práce byla pak z příspěvkův obyvatelstva této ulice zapravena.

Roku 1832. pokračováno v stavbě silnice Nepomucké a vystavěno 33 sáhů kurentních.

Roku 1832. obdrželi měšťanské právo: Genitheim Frant., obuvník; Masil Jití; Pacolt Jakub, kožešník; Rösch Jan, zahradník; Schmidl František, pekař, a Tuschner Antonín.

r. 1833 Roku 1833. dne 22. února, byla trhová smlouva mezi městskou obcí a c. k. krajským úřadem ve příčině prodeje obecního domu č. 130 (tak zvaného skladiště, Legstätte) pro c. k. krajský úřad uzavřena. Obec obdržela 8000 zl. k. m., kterážto částka na celý plzeňský kraj k zaplacení rozvržena byla.

Roku 1833, dne 6. července, darovala městská obec k žádosti zdejšího professora, dr. Vojtěcha Sedláčka, a musejního bibliotékaře, Václava Hanka, ze své zbrojnice národnímu museum v Praze následující druhy starobyklých zbraní a jiných věcí:

Pár železných bot, 1 přilbu a poprsník, pár železných rukavic, dvě železné lmatlice, jedno sedlo, dva třmeny, jeden buben, dva dvojháky, jeden cep, dvě kopí, 1 koňskou hlavu a 1 ruční pušku.

Nebude zde od místa, uvedeme-li psaní, které v příčině svrchu uvedené zaslal Václav Hanka prof. Sedláčkovi do Plzně:

Vaše Důstojnosti,
Vsoce Vážený příteli!

Poněvadž J. C. M. panu presidentovi museum dvakráte píířkla, že museum jistotně navštíviti ráčí, nařizeno mi jest od vyboru, abych ethnografickou sbírku v pořádek uvedl. Povědomo Vám bude, že máme všeliké staré zbraně, kteréž symetricky na stěny rozvěsiti dání mám. Požádal jsem tedy pana polplukovníka Goldbacha, schopného dělostřeleckého zbrojníka, kterýžby práci tu učinil, ale nedostává se nám pancíře, brněných rukávů, lat a pobočníku, jakož i štítuv; bez čehož by to tak neúhledné bylo, že se to ani rozvěseti nedá. Městská zbrojnice plzeňská jest tak hojná, že by nám v nedostatku našem dobře vyhověti mohla, proč se ve jménu museum k Vaší Důstojnosti obracím, abyste ráčil jakožto sběratel ve jménu jeho slavný magistrát o nadepsané potřebnosti požádati; doufám že toho neodopře, neboť napsal na tom, že král, svob. města Plzně to jest, pod to postaven bude, což slávu města Vašeho zajisté neztenčí, zvlášť když k potřebě té pěknější díla vyberete. Jeho Důst. Panu Prefektovi nejen ode mne, ale i od mé ženy uctivé poroučení. Při tom též prosím, abyste mě co nejdříve odpovědi poctiti ráčil, obdrželi to museum čili neobdrží, abych já zbytečně v práci meškán nebyl; nebo J. C. M. buď koncem tohoto aneb z počátku budoucího měsíce přijeti má.

Kollárovu Sl. De. ve dvou velikých dílech snal již máte; jest zde za 5 zl. střík dostání. Račte se na všem dobře a šťastně míti a nezapomnati na svého vždy věrného činitele a přítele

Václava m. p.

V Praze, dne 3. července 1833.

N. B. As dvě píky by také neškodily.

A tergo: Jeho Důstojnosti, Vsoce Uceněmu Pánu, Panu Vojt. Sedláčkovi, Dr., c. k. Professoru na vyšších školách pl. tit.

v Plzni.

PRJETÍ A POBYT JEJICH C. K. VELIKENSTEV. FRANTIŠKA I. A CÍSAŘOVNY KAROLINY. V PLZNI.

(1.--5. srpna 1833).

Dne 1. srpna o 2¹/₂ hodině odpoledne dostalo se král. mestu Plzni velikého štěstí: uvítalo totiž nejvyšší rodinu císařskou ve svém stredu.

Zvonění a hémění mozdírův oznamovalo blížení se od obyvatelstva touzebně očekávané nejvyšší císařské rodiny od Litic. Na jednom konci ulice divadelní stála mládež z plzeňské triviální a hlavní školy se svými učiteli; dále pak umístěny byly cechy. Tyto a studující na gymnasiálním a filosofickém ústave vyplnili celou ulici divadelní, mimo to i část náměstí blíž krajského úřadu.

U vchodu do krajského úřadu rozestavila se vysoká generalita a důstojnictvo, kněžstvo, krajští úředníci, důchodní úředníci a vřehne- (městští představení).

Když se JJ. V. blížili, vyzdvihly býle oděné dívky hlavní školy slova: „Vivat Franz I. ! Vivat Caroline !“, která ze samých květín zhotovena byla a jaly se z plného hrdla rodině císařské provolávati „sláva !“

Na náměstí před krajským úřadem stojící sbor plzeňských ostro-
střelců přivítal JJ. V. hlučnou hudbou a když JJ. V. okolo sboru jeli, skloněn byl prapor k zemi; hudba pěšího pluku barona Herzogenberka zahrála rakouskou hymnu.

Ačkoliv bylo nepříznivé počasí, přece shromáždělo se množství lidu jak z města samého tak i z okolí v ulici Divadelní a na náměstí, který projevoval své city radostné hlučným voláním „vivat !“ Srdečné toto pozdravení naplnilo patrně radostí JJ. V. blížící se již ku kraj-
skému úřadu. Slezše z vozu odebrali se JJ. V. do bytu krajského hejt-
mana Jana Bumla. J. V. ráčili ihned pány generály, hraběte Hartmanna a hraběte Figea k sobě povolati a ku stolu pozvati.

Divadelní představení, jež řídil divadelní společnosti Lutz po-
rádal, jakož i dávno připravované osvětlení odloženo bylo ku přání JJ. V. na druhý den. Zároveň připravováno vše na cestu do Žatce přes Cihanou a přes Toužim.

Po skončené hostině udělena byla všemu úřadnictvu audience, při níž potěšení mnozí milostivými slovy vladařovými. Dostalo se též profes-
soru na filosofickém ústavě, dr. Vojt. Sedláčkovi té cti, že směl podati J. V. několik básní, a sice kantatu v českém a německém jazyku pak následující pozdrav ve jménu professorského sboru kláštera teplického:

Seit Deines grauen Alters früh'sten Sagen
Sahst Du berühmte, treue Königsstadt
Kaum einen hellern schönern Morgen tagen
Als den, der heute Dich umfassen hat.
Seit tadouš jene ries'ge Burg gegründet
War Dir kein rein'res gröss'res Glück gewährt
Als das, was heute jedes Herz empfindet,
Was heute Deinen Mauern wiederfährt.
Es hat Dich wohl nach vielem Sturmes-Toben,
Nach vielen schweren Leiden jeder Art
So mancher Strahl des Glücks erquickt von oben
Und Dich vor Schmach und Untergang bewahrt.
Doch unermesslich ist die Lust und Wonne,
Die jeden treuen Busen heut durchglüht.
Noch niemals schien uns heiterer die Sonne,
Nie hat uns eine schön're Zeit geblüht,
Als heut', wo Der, dess Namen schon entzückt
Und Die, die unsrer Herzen Wonne ist,
Mit Huld und Gnad' auf uns hernieder blicket,
Und liebreich unsere treue Stadt begrüsst.
Die Wiederkehr der höchsten Majestäten
Die uns zum Heil der Himmel hat gesandt,
Für deren Wohl wir stets mit Inbrunst beten,
An die uns grenzenlose Liebe band.
Sie ist's, die uns zum lauten Jubel zwinget:
Schießt auf die Pforte lang entbehrter Lust,
So dass der laute Ruf zum Himmel dringet,
Und frei die Freud' entströmet unsrer Brust!
Es wallt das Volk in bunten, weiten Zügen,
Und drängt zum Vater sich, zur Mutter hin,
Kann sich nicht satt im sel'gen Anschau'n wiegen.
Des guten Kaisers und der Kaiserin.
In Ein Herz scheint das ganze Volk verschwommen,
Es scheint die ganze Stadt nur Ein Altar,

11

12

NOVÁ (ŘÍŠSKÁ) BRÁNA PŘED ROZBOURÁNÍM.

ve vychovatelně panujícím, císaře patrně dojala. Prohlédnuv pak J. V. dále ústav, opustil jej se spokojeností.

Uděliv ještě několik privatních audiencí, šel J. V. k hostině, při které dovoleno bylo obecnstvu podívat se na J. V. otevřenými dveřmi.

Odpoledne ve 4 hodiny vytáhlo všecko v Plzni a v okolí ležící vojsko, poněvadž 2. srpna pro nepříznivé počasí nemohlo na náměstí ku přehlídce a k defilování vytáhnouti, a J. V. nechtěl Plzeň opustiti, neprohlédnuv vojska zdejšího. Nejprve vytáhly dva prapory pěšího pluku barona Herzogenberka a čtyry baterie dělostřelstva, které od císaře a císařovny prohlíženy byly. Pak defilovaly v půl setnících s dvěma děly. Po té vytáhl v ulici čekající pluk kyrysníků hrab. Hardegga na náměstí; přehlédnuv tento pluk rozkázal císař, aby každá eskadrona sama o sobě tři kroky od druhé jsouc vzdálena defilovala, a konečně celý pluk.

Aby J. V. ukázal, že úplně spokojen jest se stavem a chováním vojska, udělila J. M. všemu mužstvu od šikovatele a strážmistra dolů plat vojenský na tři dni.

Dne 5. srpna v 6 $\frac{1}{2}$. hodině Jejich Veličenstva, provázeni jsouce srdečným přáním obecnstva v hojném počtu se shromáždivšího, vydali se na cestu. Též úředníci, vojsko, sbor plzeňských ostrostřelcův a mnoho panstva na koních bylo přítomno, aby se ještě jednou pohledem na J. V. potěšili. Se všech stran zaznívalo hlučné volání „sláva“!

J. V. sdělil také c. k. krajskému hejtmánovi, že osvědčení plzeňského obyvatelstva jej docela uspokojilo, ano i velmi potěšilo. Přislíbil také chudým lidem podpory.

Roku 1833. v měsíci srpnu přistoupila obec plzeňská jakožto úd ku spolku pro povzbuzování živnostenského ducha v Čechách s ročním příspěvkem 24 zl. k. m.

Roku 1833., dne 1. prosince, počalo se s dostavníky z Plzně do Prahy každodenně jezdit. Podnikatelé jízdy byli Jan Hahnenkamm, pak p. Hanes, majitel hostince „u korunního prince Ferdinanda“.¹⁾

Roku 1833. byly hradební příkopy u Říšské brány zasypány a nad studní tam se nalezající čerpadlo zřízeno.

Roku 1833. stavěny lochotínské lázně a založeny tam sady.

Roku 1833. dokončena stavba Nepomucké silnice na plzeňském territorium. Délka silnice, toho roku vystavěné, byla 517 sáhův.

Roku 1833. vydala obec 1330 zl. 2 $\frac{1}{2}$ kr. k. m. na stavbu městské kanalisace.

Roku 1833., letního času, objevila se znova v Plzni cholera; byla však tenkrát velmi mírná.

¹⁾ Po korunovaci císaře Ferdinanda I. vymohl sobě majitel hostince toho, aby směl hostinec svůj nazývat „U císaře rakouského“ (Zum Kaiser von Oesterreich).

vydala na učinění řádných opatření za tou příčinou 918 zl.

1833. bourána Říšská brána s mýtním domkem a obydlím
a místo koupil advokát Martin Pazourek za 436 zl. 48 kr. k. m.
při bourání stížen neštěstím.¹⁾

1833. obdrželi měšťanské právo: Kock Vincenc, řezník; Kotter
Jar; Nedvěd Jan, bednář; Rustler Jiří, tkadlec; Schulz Vojtěch,
Steinbach Jan a Tirman Jan.

1834., dne 7. srpna, podal řídítel hlavní školy v Plzni, r. 1834
Hlavan, resignaci na svůj úřad obdržev faru v Touškově.
Rozhodnutí jeho o školství zdejší uznal magistrát následujícím dekretem :

Nr. 4169 pol.

schmerzlichem Bedauern hat der Magistrat die von Euer Hochwürden
Dienstes-Resignation empfangen.

haben während Ihrer, leider nur kurzen Amtirung so viel des Guten ge-
habt haben eine so lobenswürdige Thätigkeit, eine so ausgezeichnete Geschik-
umsicht und Fachkenntniß, eine so seltene Vorliebe für Ihr wichtiges Amt
daß, dass Ihr Abgehen ein höchst empfindlicher, wohl kaum zu ersetzender
Verlust für die Lehranstalt bleibt.

nehmen Sie den aufrichtigsten und herzlichsten Dank des Magistrats und die
Erwartung mit, dass Sie sich durch Ihr erfolgreiches Wirken, durch Ihr menschen-
liebendes, liebenswürdiges Benehmen ein bleibendes Denkmal in den Herzen des
Theils der Bewohner Pilsens gestiftet haben.

Pilsener Magistrat, den 12. August 1834.

Kopetzky m. p., Bürgermeister.

An Herra P. Anton Hlavan, Direktor der Hauptschule in Pilsen.

LÁZNĚ LOCHOTÍNSKÉ.

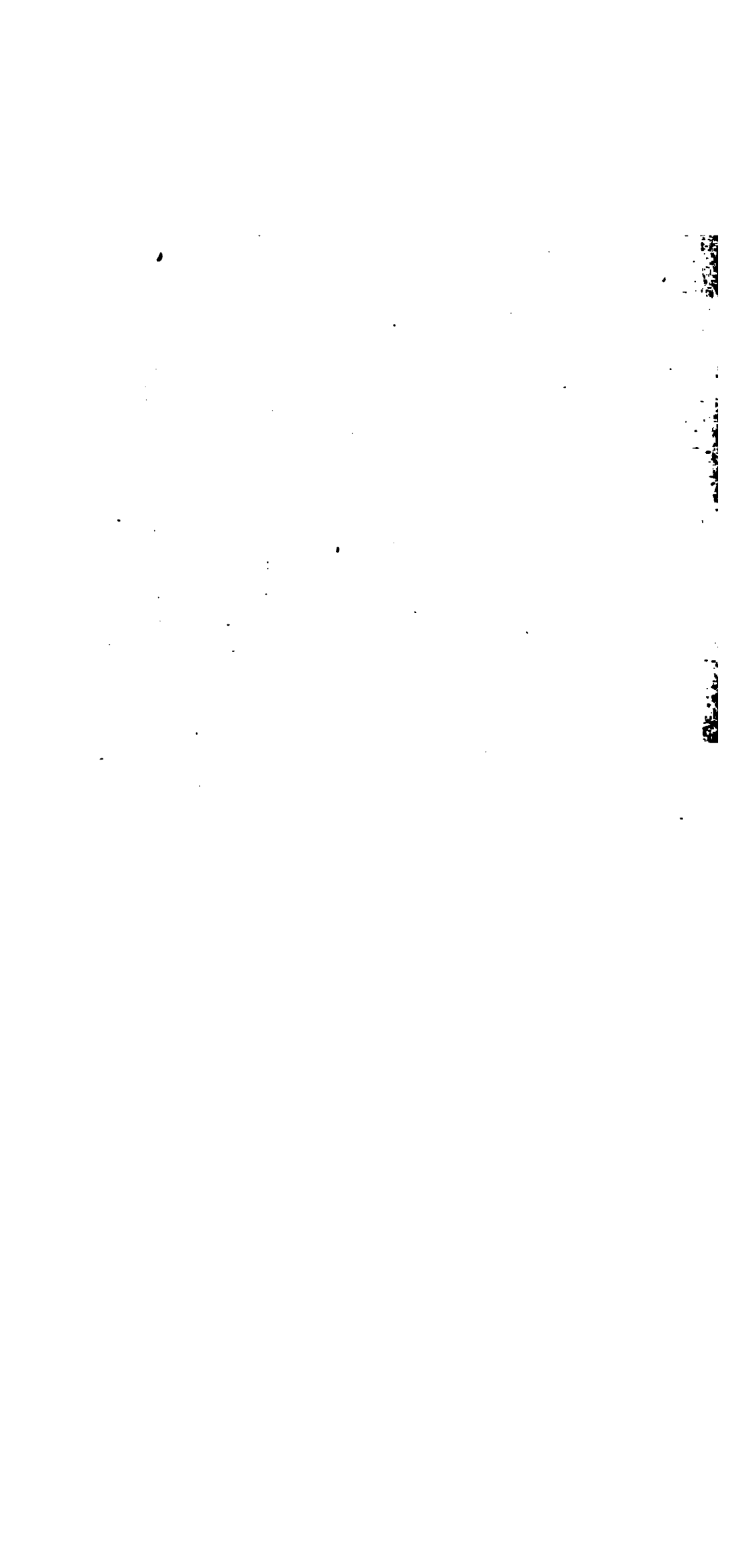
Roku 1834. dohotoveny byly lázně lochotínské a sady tam upraveny.
Voda těchto lázní a sadů podáváme tuto zprávu:

Ze lochotínské minerální vody již v předešlém století jako vody
se se užívalo, o tom nebylo žádné pochybnosti, neboť v tom století
znamenitý medik dr. Bernard Říha, nobilis de Lauro, zanášel se
vědeckou, na blízkou lochotínské pramene lázně zříditi.

Tomu nasvědčuje i to, že několik dní před smrtí kázal u pramene
lochotínské 3 neb 4 javory zasaditi, říka: „Smrt na mne doléhá a ta
máje mi, člověčenstvu i dále prospívati. Lochotín chová veliký poklad
země, nechat potomci na blízkou těchto stromků hledají a naleznou jej“.

¹⁾ O této nehodě koluje též následující tradice, kterou ještě mnozí starší
zdejší jakožto pravdivou udržují. Na říšské braně stála socha sv. Jana

pou. Martin Pazourek, při bourání přítomen, poručil dělníkům,
dělníci toho však učiniti nechtěli, dokládajíc, že by snad někdo
by se tím jak práce s opatrným snímáním sochy spojená,
ně zaplatilo. Rozhorlený pan Martin Pazourek však odvětil:
„Jaem zde pánem“. Tu dělníci uposlechli a svrhli sochu;
lázně páky přes zeď vyčnívající, která jsouc vymřelá na
a jejíž zabila. Porouchaná socha byla zase oprav
něm postavena.

Obec vydala na učinění řáduých opatření za tou příčinou 918 zl. kr. k. m.

Roku 1833. bourána Říšská brána s mýtním domkem a obydlím páře.

Stavivo a místo koupil advokát Martin Pazourek za 436 zl. 48 kr. k. m. však při bourání stížen neštěstím.¹⁾

Roku 1833. obdrželi měšťanské právo: Kock Vincenc, řezník; Kotter rešetář; Nedvěd Jan, bednář; Rustler Jiří, tkadlec; Schulz Vojtěch, keník; Steinbach Jan a Tirman Jan.

Roku 1834., dne 7. srpna, podal říditel hlavní školy v Plzni, r. 1834 Antonín Hlavan, resignaci na svůj úřad obdržev faru v Touškově.

Zásluhy jeho o školství zdejší uznal magistrát následujícím dekretem:

Nr. 4169 pol.

Mit schmerzlichem Bedauern hat der Magistrat die von Euer Hochwürden gelegte Dienstes-Resignation empfangen.

Sie haben während Ihrer, leider nur kurzen Amtirung so viel des Guten gethan, Sie haben eine so lobenswürdige Thätigkeit, eine so ausgezeichnete Geschicklichkeit, Umsicht und Fachkenntniss, eine so seltene Vorliebe für Ihr wichtiges Amt bewiesen, dass Ihr Abgehen ein höchst empfindlicher, wohl kaum zu ersetzender Verlust für die Lehranstalt bleibt.

Nehmen Sie den aufrichtigsten und herzlichsten Dank des Magistrats und die Versicherung mit, dass Sie sich durch Ihr erfolgreiches Wirken, durch Ihr menschenwürdiges, liebenswürdiges Benehmen ein bleibendes Denkmal in den Herzen des besten Theils der Bewohner Pilsens gestiftet haben.

Pilsner Magistrat, den 12. August 1834.

Kopetzky m. p., Bürgermeister.

An Herrn P. Anton Hlavan, Direktor der Hauptschule in Pilsen.

LÁZNĚ LOCHOTÍNSKÉ.

Roku 1834. dohotoveny byly lázně lochotínské a sady tam upraveny. původu těchto lázní a sadů podáváme tuto zprávu:

Že lochotínské minerální vody již v předešlém století jako vody léčivé se užívalo, o tom nebylo žádné pochybnosti, neboť v tom století byl znamenitý medik dr. Bernard Říha, nobilis de Lauro, zanášel se slánkou, na blízku lochotínského pramene lázně zříditi.

Tomu nasvědčuje i to, že několik dní před smrtí kázal u pramene lochotínského 3 neb 4 javory zasaditi, říka: „Smrt na mne doléhá a ta tráňuje mi, člověčenstvu i dále prospívati. Lochotin chová veliký poklad léčivý, nechat potomci na blízku těchto stromků hledají a naleznou jej“.

¹⁾ O této nehodě koluje též následující tradice, kterou ještě mnozí starší lidé zdejší jakožto pravdivou udržují. Na Říšské bráně stála socha sv. Jana křesťanského s lampou. Martin Pazourek, jsa bourání přítomen, poručil dělníkům, aby sochu srovnali. Dělníci toho však učiniti nechtěli, dokládajíc, že by snad někdo z nich koupil, a že by se tím jak práce s opatrným snímáním sochy spojená, stavivo tím získané zaplatilo. Rozhorlený pan Martin Pazourek však odvětil: „Koupil material, já jsem zde pánem“. Tu dělníci uposlechli a svrhli sochu; socha padla na konec železné páky přes zeď vyčnívající, která jsouc vymrštna na sochu Pazourka padla a jej zabila. Porouchaná socha byla zase opravena a též vedoucí k Lobzům postavena.

Obec vydala na učinění řádných opatření za tou příčinou 918 zl. kr. k. m.

Roku 1833. bourána Říšská brána s mytním domkem a obydlím upáře.

Stavivo a místo koupil advokát Martin Pazourek za 436 zl. 48 kr. k. m. I však při bourání stížen neštěstím.¹⁾

Roku 1833. obdrželi měšťanské právo: Kock Vincenc, řezník; Kotter n. řešetář; Nedvěd Jan, bednár; Rustler Jiří, tkadlec; Schulz Vojtěch, kleník; Steinbach Jan a Tirman Jan.

Roku 1834., dne 7. srpna, podal říditel hlavní školy v Plzni, r. 1834 Antonín Hlavan, resignaci na svůj úřad obdržev faru v Touškově.

Zásluhy jeho o školství zdejší uznal magistrát následujícím dekretem :

Nr. 4169 pol.

Mit schmerzlichem Bedauern hat der Magistrat die von Euer Hochwürden belegte Dienstes-Resignation empfangen.

Sie haben während Ihrer, leider nur kurzen Amtirung so viel des Guten gethan, Sie haben eine so lobenswürdige Thätigkeit, eine so ausgezeichnete Geschicklichkeit, Umsicht und Fachkenntniß, eine so seltene Vorliebe für Ihr wichtiges Amt bewiesen, daß Ihr Abgehen ein höchst empfindlicher, wohl kaum zu ersetzender Verlust für die Lehranstalt bleibt.

Nehmen Sie den aufrichtigsten und herzlichsten Dank des Magistrats und die Versicherung mit, daß Sie sich durch Ihr erfolgreiches Wirken, durch Ihr menschenfreundliches, lobenswürdiges Benehmen ein bleibendes Denkmal in den Herzen des ganzen Theils der Bewohner Pilsens gestiftet haben.

Pilsner Magistrat, den 12. August 1834.

Kopetzky m. p., Bürgermeister.

An Herrn P. Anton Hlavan, Direktor der Hauptschule in Pilsen.

LÁZNĚ LOCHOTÍNSKÉ.

Roku 1834. dohotoveny byly lázně lochotínské a sady tam upraveny. O původu těchto lázní a sadů podáváme tuto zprávu:

Ze lochotínské minerální vody již v předešlém století jako vody léčivé se užívalo, o tom nebylo žádné pochybnosti, neboť v tom století žil znamenitý medik dr. Bernard Říha, nobilis de Lauro, zanášel se slyšenkou, na blízkou lochotínskému pramene lázně zříditi.

Tomu nasvědčuje i to, že několik dní před smrtí kázal u pramene lochotínskému 3 neb 4 javory zasaditi, řka: „Smrt na mne doléhá a ta obraňuje mi, člověčenstvu i dále prospíváti. Lochotín chová veliký poklad v sobě, nechat potomci na blízkou těchto stromků hledají a naleznou jej“.

¹⁾ O této nehodě koluje též následující tradice, kterou ještě mnozí starší obyvatelé zdejší jakožto pravdivou udržují. Na Říšské bráně stála socha sv. Jana křesťanského s lampou. Martin Pazourek, jsa bourání přítomen, poručil dělníkům, aby sochu srovnali. Dělníci toho však učiniti nechtěli, dokládajice, že by snad někdo jiný než koupil, a že by se tím jak práce s opatrným snímáním sochy spojená, tak i časivě tím získané zaplatilo. Rozhorlený pan Martin Pazourek však odvětil: „Koupil material, já jsem zde pánem“. Tu dělníci uposlechli a svrhli sochu; ona padla na konec železné páky přes zeď vyčnívající, která jsouc vymrštna na Martina Pazourka padla a jej zabila. Porouchaná socha byla zase opravena a na původní vedoucí k Lázním postavena.

Tento rozkaz Říhův sice vešel ve známost, ale nezasvěcení (laikové) jemu neporozuměli. Slovem „poklad“ mínili mnozí zlaté a stříbrné zboží. Ano někteří se také pokoušeli onen „poklad“ vykopávat, ale byli vždy při kopání vodou vyprýšřující odstrašeni; neboť vedle pravého pramene bylo mnoho jiných pramenů menších a celé místo bylo bažinaté.

Moudří měli vyřknutá slova zesnulého dra. Říhy za bizarií a přísní allopathové za nemocnou ideu muže již po delší čas churavého.

V chladném stínu stromův u pramene lochotínského zasazených hledali ne zřídka ženci i také jiní dělníci občertvení a měli zde v čas odpočinku své hody. Zázračný pramen poskytoval jim občertvujícího nápoje.

Venkovským lidem pramen lochotínský jakožto zázračný a léčivý byl daleko široko znám. Mnozí lidé, kteří trpěli žaludečními bolestmi, vodou lochotínského pramene umírnění neduhu a uzdravení našli.

Brzy počali chudí lidé z Plzně v dosti hojném počtu k léčivému pramenu putovati.

Slova dra. Říhy donesla se také purkmistrovi tehdejšímu, Emanuelu Davidovi, který se velmi rád zabýval studii geologickými. Měl také sám uhelné doly. Nemohlo se mu to tedy za zlé pokládati, že v odkazu Říhově spatřoval upozornění na uhlí, jež by se zde nalézti mohlo. Útvar země a všechny okolnosti zdály se této domněnce nasvědčovati; avšak nalézti pravé místo, kde by se vrtati mělo bylo nepadno, a pro vodu hojně se tu vyskytující zdálo se býti dolování příliš obtížno.

I také Martínovi Kopeckému, jenž se stal po Emanuelu Davidovi purkmistrem v Plzni, nezůstala závět Říhova tajna; tento však ji jinak porozuměl, než jeho předchůdcové.

Na Lochotíně měly se zříditi léčivé lázně.

I utvořila se působením Kopeckého za tou příčinou akciová společnost.

Vystavěny studené i teplé lázně, taneční síň i restaurace a cesta k Lochotínu vedoucí byla upravena. I také někteří soukromníci vystavěli zde své domy.

Lázeňský lékař byl tam pro nepředvídané případy vždy po ruce a krásný dostavník jezdil každé půl hodiny z Plzně na Lochotín a zase zpět. Podnik tento a velkolepý záměr, který velikého nákladu vyžadoval, brzy v niče se rozpadl. Mnozí viděli v duchu již nově přeměštěn Lochoťínské povstávati, paláce pro cizí hosty do lázni přicházející, stinné chodníky až ke koupelím vedoucí; jiní mínili, že by bylo prospěšnější jako v Karlových Varech a v Teplicích skvostné byty pro cizí hosty ve městě vystavěti a spojení s láznemi lochotínskými četnými dostavníky udržovati.

Divadlo, akademie, čítárny, plesy a j. v. měly býti pro hosty lázeňské upraveny; výlety do Křimic, Lukavic, Štáhlav, na Radinu a p. měly poskytovat uzdraveným obveselení mysli a Plzni mělo se dostati pověstí slavných lázní.

Nejvíce jednalo se o to, aby se pramenu lochotínskému slavně dostalo pověstí a četné návštěvy cizinců. To státi se mělo reklamou proslulých lékařův.

Býl také slavný reskulap, dr. Pleischl, professor léčby v Praze, k prozkoumání léčivého pramene do Plzně pozván. Tento však jedá z města na Lochotín, nejevil velikou spokojenost nad okolím místa, které se mělo státi soupeřem Karlových Varův a Teplic. Brzy ukazoval na holo

Obec vydala na učinění řádných opatření za tou příčinou 918 zl. kr. k. m.

Roku 1833. bourána Říšská brána s mýtním domkem a obydlím páře.

Stavivo a místo koupil advokát Martin Pazourek za 436 zl. 48 kr. k. m. však při bourání stížen neštěstím.¹⁾

Roku 1833. obdrželi měšťanské právo: Kock Vincenc, rezník; Kotter, řešetář; Nedvěd Jan, bednář; Rustler Jiří, tkadlec; Schulz Vojtěch, keník; Steinbach Jan a Tirman Jan.

Roku 1834., dne 7. srpna, podal řídítel hlavní školy v Plzni, r. 1834 Antonín Hlavan, resignaci na svůj úřad obdržev faru v Touškově.

Zásluhy jeho o školství zdejší uznal magistrát následujícím dekretem:

Nr. 4169 pol.

Mit schmerzlichem Bedauern hat der Magistrat die von Euer Hochwürden egelegte Dienstes-Resignation empfangen.

Sie haben während Ihrer, leider nur kurzen Amtirung so viel des Guten gethan, Sie haben eine so lobenswürdige Thätigkeit, eine so ausgezeichnete Geschicklichkeit, Umsicht und Fachkenntniß, eine so seltene Vorliebe für Ihr wichtiges Amt entwickelt, dass Ihr Abgehen ein höchst empfindlicher, wohl kaum zu ersetzender Verlust für die Lehranstalt bleibt.

Nehmen Sie den aufrichtigsten und herzlichsten Dank des Magistrats und die Versicherung mit, dass Sie sich durch Ihr erfolgreiches Wirken, durch Ihr menschenwürdiges, liebenswürdiges Benehmen ein bleibendes Denkmal in den Herzen des besten Theils der Bewohner Pilsens gestiftet haben.

Pilsner Magistrat, den 12. August 1834.

Kopetzky m. p., Bürgermeister.

An Herrn P. Anton Hlavan, Direktor der Hauptschule in Pilsen.

LÁZNĚ LOCHOTÍNSKÉ.

Roku 1834. dohotoveny byly lázně lochotínské a sady tam upraveny. O původu těchto lázní a sadů podáváme tuto zprávu:

Že lochotínské minerální vody již v předešlém století jako vody léčivé se užívalo, o tom nebylo žádné pochybnosti, neboť v tom století byli znamenitý medik dr. Bernard Říha, nobilis de Lauro, zanášel se myšlénkou, na blízku lochotínského pramene lázně zříditi.

Tomu nasvědčuje i to, že několik dní před smrtí kázal u pramene lochotínského 3 neb 4 javory zasaditi, řka: „Smrt na mne doléhá a ta obzauje mne, člověčenstvu i dále prospíváti. Lochotín chová veliký poklad, nechť nechť potomci na blízku těchto stromků hledají a naleznou jej“.

¹⁾ O této nehodě koluje též následující tradice, kterou ještě mnozí starší lidé zdejší jakožto pravdivou udržují. Na Říšské braně stála socha sv. Jana Nepomuckého s lampou. Martin Pazourek, při bourání přítomen, poručil dělníkům, aby sochu srovnali. Dělníci toho však učiniti nechtěli, dokládajíce, že by snad někdo jiný tak koupil, a že by se tím jak práce s opatrným snímáním sochy spojená, tak i stavivo tím získané zaplatilo. Rozhorlený pan Martin Pazourek však odvětil: „Koupil materiál, já jsem zde pánem“. Tu dělníci uposlechli a svrhli sochu; socha padla na konec železné paky přes zeď vyčnívající, která jsouc vymrštna na sochu, socha Pazourka padla a jej zabila. Porouchaná socha byla zase opravena a u pouti vedoucí k Lobzům postavena.

CYPRESSEN-KRANZ

dem Dr. ŘÍHA geweiht.

Nie stirbt die grosse That, sie wirkt fort
Und durch die Kraft des Beispiels wecket sie
Auch nach Jahrhunderten das edle Herz
Zu gleicher That. Collin.

Dreifach grünt die Zahl der hohen, schattigen Pappeln,
Die gepflanzt von Dir zeigen das suchende Ziel,
Dass er finde den Quell, der frisch und munter aufsprudelt
Und Dir lohne durch Dank, den Du so reichlich verdient.
Hier nun setztest Du Dir für immer ein bleibendes Denkmal
Denn stets wird er besucht, der nun so heilsame Born.
Wohl bezeichnet des Grabes ruhige Stätte kein Stein Dir,
Wo Dein ruhend Gebein kühlender Rasen nur deckt;
Nichts verkündet den Ort, nicht Thränenweide noch Hügel;
Nur Dein forschender Geist waltet noch segnend hier fort,
Lorbeer schmückt Dein Haupt, während die Quelle man umziert,
In der Erinnerung wird stets Deine Asche geehrt.

(Adolf Wilhelm Kopetzky).

Přehled tržních cen od r. 1815. až do r. 1854.

Datum			m i r a		pšenič		žito		ječmen		oves		hrách		čučka		brambory		Cent		máz piva					
roku	dne	měsíce	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	kr.	kr.		
1813.			7	23	4	1	3	25	2	10	4	16														
1814.			8	45	5	42	4	34	3	—	7	17														
1815.			11	49	8	9	5	25	2	59																
1816.			20	26	16	29	10	4	4	54	16	08														
1817.			60	—	50	—	40	—	20	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	20		
1818.			8	58	6	29	4	55	2	26	6	24														
1819.			5	58	3	10	2	30	1	46	3	49														
1820.			5	54	3	13	2	22	1	58	4	30														
1821.			7	58	4	30	3	52	2	15	5	27														
1822.			7	55	6	5	4	37	2	16	9	9														
1823.			6	53	5	36	3	55	2	26	4	50														
1824.			4	27	2	40	1	54	1	10	3	14														
1826.			4	16	2	49	2	15	1	28	3	51														
1827.			6	5	4	30	3	4	2	1	5	54														
1828.			8	50	7	26	5	17	2	26	8	10														
1831.	2. listop.		13	21	8	30	6	15	3	45	—	—	—	—	—	—	1	24	3	—	—	—	—	10	16	
1832.	4. ledna		12	36	7	42	5	51	3	27	8	45	—	—	—	—	1	24	2	30	—	—	—	—	10	16
1832.	29. pros.		10	36	7	57	6	18	4	9	8	45	—	—	—	—	3	9	5	15	—	—	—	—	11	15
1833.	31. srpna		11	12	6	30	5	9	3	2	5	15	—	—	—	—	1	36	5	15	—	—	—	—	11	15
1834.	4. ledna		8	18	5	27	4	48	2	54	5	37	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	10	16
1834.	31. pros.		13	51	9	27	8	24	5	54	5	37	—	—	—	—	1	30	4	—	—	—	—	—	—	

V I D E Ň S K É M Ě N Y

ráně, brzy na blízký hřbitov Všeck Svatých, a ze všech jeho výpovědí lze poznati, že tato místnost nehodí se pro veřejné lázně; neboť na Lochotín, mimo přívětivá stavení, z počátku nemohl ovšem obdivu buditi.

Usudek tohoto slavného muže o prameni samém, nebyl prý ani přízniv ani nepřizniv.¹⁾

Toto dobrozdání znalecké neškodilo věci podstatně, neboť tajnou dnu přírody ještě žádný člověk neprozkoumal a dobrý zdar lázní locho-nských byl by jim mohl vlastně největší chválu připraviti a pramen avným učiniti.

Neunavně snažil se purkmistr Kopecký, aby zamilovaný podnik ráj provedl. Měl však při tom mnoho nesnází. Vedrem slunečním prá-ncou a neúrodná stráž, na které nižádná tráva nerostla, měla býti pro-šenena v rozkošný park! — To se ovšem mohlo státi jen navážením rodné prsti a zasazováním hojného křoví a stromoví. Dšlo to se skutečně odářilo neunavně pili šlechtetného purkmistra s přispěním dobré přírody, teri nikdy dobrou a šlechtetnou snahu lidí podporovati neopomene. soure, lijavce, ano i zlomyslní lidé zničili často namáhání mnoha měsíců, jen skoro bezpříkladnou vytrvalostí a trpělivostí zakladatele tohoto parku mohla se podařiti úprava jeho v té míře, jak se nyní příteli přírody jeví, poskytujíc mu krásný rozhled po okolí a vábíc jej do stínu osatých stromů ku povznešení a občerstvení ducha.

Zkoumalo se také, mnoho-li vody pramen lochotínský za 24 hodin dává, mnoho-li vody by se při hojně návštěvě k pití, mnoho-li ke koupání vyžadovati mohlo; i ukázalo se, že pramen příliš slabý jest, aby vším potřebám lázeňského místa vyhověti mohl.

Hledělo se tomuto nedostatku odpomoci; pramen měl býti zesílen tak, že se vykopala hluboká studnice. Nelze pochybovati, že se při tom užilo všech potřebných vědomostí a vši opatrnosti, avšak pramen jeví v sebe vody divokých svých sousedů, vydává sice nyní dosti chutné vody, avšak chuť a barva původního pramene léčivého podstatně se změnila. Voda lochotínského pramene pozbyla původní své léčivé síly; jsouc jindy čista jako křišťál, nezřídka rovná se vodě řční, silným horecem zkalené. Nedostatek všeho pořádku lázeňského, velmi špatná disciplína, svévolné rušení zákonů pro takové ústavy nutných a mnohé jiné příčiny nedaly lázním lochotínským tak skvětati, jak si toho jejich zakladatelé byli přáli.

Nyní slouží Lochotín v příznivých ročních časech k zábavě a občerst-vení Plzeňanův. Jsou tam velmi pohodlné, pěkně zřízené lázně s prostran-ou „Sní přátelství“, pak restaurace s prostrannou hostinskou zahradou, v které se zvláště v neděli a svátek letního času koncerty a jiné zábavy konají. Nákladem pravovarečného občanstva jest park lochotínský udržován a rok od roku zvelebován; jest zajisté Lochotín nejzamilovanějším místem procházky každého Plzeňana.

Ku konci stujež zde ještě básně věnované upomínce nesmrtelného Plzeňana, k čemuž to myšlénka byla podnětem ku zřízení lázní a sadů

purkmistr s radou byl měl nad vydáním z obecné kasy
yní Lochotín jakožto lázeňské místo lépe skvětati. Avšak
purkmistr ruce svázaný.

pokryvač Frant. Tischer, vulgo Baňkář, a pražský měšťan a knihkupec p. Hugo Sacher, který jakožto příchozí do Plzně místností zcela nepovědom byl.

Za těmito vylezli na střechnu důstojníci posádkou zde ležícího pluku čís. 35 svobodného pána z Fleischeru: pán z Bärenkopfu, Hopf, Henriquez; plukovní tesáři: Bauer, Böhm, Ehm, Matouš, Pollák, Suttner; desátník: Kriegelstein; vojáci: Fenzl, Kautzer, Kreutzer, Koller, Pollak, Scheffler, Spitta, Ubel, Uhl, Wagner, Wittisch, Vlček; civilního stavu: Jan Tischer, cihlář Brach, tesáři Petr Bujet a Jan Vosala, pokryvač Frant. Schnepf, řezník Kámen, hrnčír Tomáš Khůry a zdejší komíníci přerézali hořící latě, nosili s nesmírným namáháním vodu nahoru a shodili větší část severní krytby, čímž chytající již střechnu kostelní a snad i celé město zachránili. Na přední straně, totiž na straně kůru, pracoval pan Fr. Vanka, velmi zámožný měšťan, s podivuhodnou neohrožeností a s největším nebezpečenstvím života.

Kůr byl tehdáz s věží jen dveřmi spojen.

Od trámů s věže padajících chytla se umělecky sestavená vnitřní dřevěná soustava věže a též dvěře od kůru počaly již chytati.

Zde byl odvážlivý pan Vanka, který pomocí dvou mužů do dveří násilně mokřý hnůj epal a vodou poléval. Když pak zvony s lešením o 1,9. hodině z rána s velikým rachotem do věže spadly, aniž tím klenutí poškozeno bylo, a zapchané dvěře od kůru na věž vedoucí silným tlakem vzduchu vyraženy byly, tu byl pan Vanka i se svými pomocníky daleko odmršten.

Již plamen vrážel na kůr ale chrabřý pan Vanka svou zvláštní duchapřítomností užil prostředku, kterým oheň udusil. U velikém nesnesitelném horku byl otvor dveří, podobající se pekelné propasti, cihlami zazděn a tím kostel a kůr, zvláště ale vzácné varhany zachráněny. Zatím byly z kostela nejsvětější ciborium a socha matky Boží z hlavního oltáře k Frantiskánům přeneseny, jiné církevní nádoby a obrazy buď v radnici neb v měšťanských domech uschovány.

Věž byla tehdáz křídlicí kryta a rozpálené kusy krytby létaly daleko na náměstí neb na severní domy s velikou prudkostí. Mnoho návrhů bylo učiněno, jak oheň v dolejší věži udusiti. Konečně byl od kameníka v přízemí věže na severní straně k radnici vytesán otvor.

Střikačkami byl otvorem tímto oheň udušen a sesutiny vyhrabány.¹⁾

V čele hajitelů kostela byli e. k. krajský pan Jan Buml, major zde posádkou ležícího čís. kr. pluku barona Fleischera, šlechtic z Reineru, důstojník Stauder, Pirner, Med. Dr. Škoda a mlynář Bernard Říha.

U střikačky se vyznamenali měšťané Jan Kuniovský, Jak. Michl, Václav Perner, Václav Kock.

Vojsko, které se hašení účastnilo, obdrželo od obce 10 sudů piva: toto bylo na sládka Ant. Diviška poukázáno, v ceně 266 zl. 40 kr. vídeňské měny.

Náhradou za zkažený obuv a šatstvo obdrželo vojsko 24 zl. 7½ kr. stříbra. Všichni svrchujmenovaní obdrželi písemně chvalitebné uznání

¹⁾ Toto odklizení sesutin trvalo až do 19. února. Nalezeny byly zde zvony rozpuštěné, z velikého zvonu jedna polovice, mnoho kousků ze zvonu sv. Mari-
to 69 ct. 50 lib. zvonoviny.

Roku 1834. obdrželi měšťanské právo: Albrecht František, knihař; ant Antonín, pekař; Filipovský Karel, kožešník; Körner Kristof, ř; Rauch Jan, obuvník; Řiha Josef, pekař; Sokol Bartoloměj, obuvník; lesch Filip, obuvník; Weiser Christof, krejčf; Ženíšek Bart., krejčf.

Toho roku obdržel též měšťanské právo František Bayer, mlynář oterova, zároveň také pro své syny Jana a Františka Bayera.

POŽÁR VĚŽE KOSTELA SV. BARTOLOMĚJE

DNE 6. ÚNORA 1835.

r. 1835.

Dne 6. února k třetí hodině po půlnoci valilo se od západu k východu černošedé mračno se silnou vichřicí a křížujícími se blesky.

Tlakoměr padl náhle ze 27" 6" na 26" 8" a teploměr stál na pod nulou. Byla strašná chumelenice.

Mezi 5. a 6. minutou po třetí hodině následovaly rychle po sobě strašlivé hromové rány, z čehož mnozí na nějaký neobyčejný úkaz rodní soudili, ano silné otřesení domů vzbudilo obavu, že jest zeměsest. Čirá tma pokrývala zemi.

Hlásný nedával žádného znamení blížícího se snad nebezpečí, a každý tím uspokojen, mysle, že bouře šťastně přešla. K 1/4. hodině spouval před radnicí stojící strážník na špici věže sv. Bartoloměje světélko, svěci svíce se se podobající. Zavoláno na hlásného, který ničeho netuše se prohlížel a tu teprv shledal, že v nejhořejší části věžní hoří; ihned volal, aby byla nahoru donesena voda, ale toto volání jeho bylo marné. Vojenský hasič udeřil na poplach, zvon poplašný se ozýval a oči všech těch, kteří se spaní probuzených obyvatelů pohlíželo se strachem a úzkostí na jedno místo, na makovici věžní, která stála již v plném plamení.

Lidé běhají semo tamo, shromažďují se na náměstí, jsou však nešťepo. Dva tesaři, Petr Bujet a Jan Vosala, spěchají na věž, chtějíce svou část věžní urážnouti; ale jsouce k tomu slabými sejdou dolů, jejich rozkazův očekávajíce; ale představení obce v prvním okamžení svého neštěstí ztratili duchapřítomnosti; nejsouce žádného ustanovení čepi, nechali oheň dále a dále se zmáhati.

Ne nebylo s to, aby zhoubný živel tento ve svém rozšiřování zastal. V 5 hodin odzvonilo se klekání.

O 1/4 na 6 zasáhl plamen vzácné před 30 lety pořizené hodiny, které ještě na posled svůj labutí hlas zádumčivě vydaly a brzy po té se na jance postříženy na vždy umlkly. Když strašlivý oheň již k zvonům se dostal a se dvou stran kostelní střeše a blíže stojícím domům záhubou se dostal, silný vítr hořící trámy nejen na střechu kostelní, nýbrž i na okolní domy zanášel, tu se zmocnila úzkost zahalčivých divákův.

Nádenici a měšťané stáli tu udivené a zahalčivé, až zde posádkou přivedený král. nejvyšší polní strážmistr, pan Prokop hrabě Hartmann z Hartmanu, vojsko císařské ku hašení rozkáceného živlu povolal.

Několik důstojníků s tesaři vylezlo na střechu kostelní. Jelikož se ohně vzhůru na půdu kostelní žádného přístupu nebylo, položili se na strážku sakristie, kde násilím otvor udělán býti musil, odkud se na střechu kostelní vyléztí se mohlo. První byli na střeše kostelní

9. Ein Jetton, welcher den Einzug der 3 Alirten in Paris am 31. M 1814, vorstellt.
10. Ein kaiserlicher österr.-silberner 10 Gulden-Stück.
11. Ein französischer silberner 2 Lire-Stück von Napoleon.
12. Eine silberne Krönungs-Denk Münze von Kaiser Leopold.
13. Eine derlei Denk Münze von Kaiser Franz.
14. 2 Stück silberne sächsische und preussische Münzen.
15. 3 Stück kupferne, an Art des Silbers geprägte Münzen.
16. 1 Stück Kupfermünzen der Wiener Währung.
17. 1 Stück kupferner französischer Napoleons Kreuzer.
18. Ein silbernes Aundösel.

Emanuel Dawid m. p.,
Bürgermeister.

So geschehen, Pilsen, den 10. September 1817.

Karl Franz Oswald m. p.,
Waisen- und Kirchen-Verwalter.

Joh N Gelmeck m. p.,
Magistrats-Kancellist.

Adalbert Koidl m. p.,
Magistrats-Kancellist.

OBSAH LISTIN

ad I.

11. JULI.

We zmenu Svate a Nerozdilné Trojice. Amen.

Letta od Narozenie Syna Božjho, Pána a Spasitele nasseho 158

W Str edu po pamateze Svateho Kyliana, ke czti a chwále Boží ktera se w tomto Chramu Božjm Kostela farnjho Swatheho Bartolomieja w Mieste Plam podle narizenj Czyrkve Sw. Katolicke Rzymiske zach wawa. Ob wlasnym pohnutim lasky Krzestianske, kterauz Miestan Miestu tohoto k temu: Chramu Božjmu a k službám Božjm y tak wlasti swe muez Geden každý podle možnosti, czo gest na pozlacen Makowice teto z dobre a swobodne wuole swe dal, pro budoucy a wieczny pamet tuto poradime poznamenani gsau:

Martin z Berg milosti Arcybiskup Pražský, Stolice Swaté Apostolske Legat a t. d. odeslati raczil príležité Swátosti.

Panj Spoluradny.

Matauss Hauff, primas	4	zlaté uher.
Jan Kassparek z Palatynu	2	„ „
Zykmund Plzak z dyokeho dolu Purgmistr	2	„ „
Gereik Rawerowsky	1	„ „
Stefan Fux	1	„ „
Sebastyan Pechowsky z Palatynu	2	„ „
M. Fomass Selender z Prossowicz	2	„ „
Michal pry z Palatynu	3	koruny
Bartolomiej Stehlyk	1	zlatý uher.
Jan Kossnar	1	„ „
M. Matyass Harler	1	„ „
Rehorz Paruzek	1	„ „
Adam Hirss, pysarz Radny	1	„ „
Walentin Bartossowicz, Rychtar	1	„ „

Pánj Starssy Obecny:

M. Ondrzeg Blowský z Palatinu	Krauzeczek zl.
Matauss Rodegar	1 zlatý uher.
Jan Kotorowsky	2 " "
Petr Regmowicz30 gr. mied. P.
Girzik Krumlowsky	1 zlatý uher.
Bartolomieg Woldan	1 " "
Sebestyan Krzyz	Tolar.
Kasspar Rucharz	zlatý Portug.
Jan Mestl	1 kopu mš.
Jan Albus30 gr. mied. P.
Matieg Khern	Tolar.
Joachim Tomasskowicz	1 zl. uhr.
Vacslav Ssodiweez	1 zlatý uher.
Jan Pyseczky	12 česk. gr.
Matég Wistrzyk30 gr. m.
Czech, rzemesla Rzeznického	4 Tolar.
Czech, rzemesla Sladownického	6 Tolarův.
Czech, rzemesla Ssewczovského	3 Tolar.
Czech, rzemesla Kowarz. a Kolarzského	2 Koruny.
Czech, rzemesla Zam., Sedl., Uzd. a Ostruzn.	1 zl. uhr.
Girzik Wrtich	Ort.
Lorenz Fegale	Ort.
Jan starssy Bilek30 gr. m. P.
Lorenz Postrziháč	zlat. Reyn.
Ssimon Puchamer20 gr.
Waczslaw Raussar	zlat. Reyn.
Weronika Soukenikowa	2 Koruny.
Katerzina z domeczku Krystynecz.	Tolar.
Jakub Munk, lazebník30 gr. mied. P.
Ondrzeg Fug	2 gr. 1 d.
Jan Vzdarz20 gr.
Bastll, Hodinarz	6 gr.
Blažeg, Prowaznik	9 gr.
Buczylal	3 gr.
Krystoff Mayer60 gr.
Markéta Sswaňkowa60 gr.
Lynhart Wolff	1½ m. kopy.
Klement Fug30 gr. m. P.
Waczslaw Stražsky	2 uhr. zlt.
Judyt Rayska z Hyrssowa	1 zl. uhr.
Ruodolff Khyttenpaum	Tolar.
Wolff, Czychlarz30 gr. m. P.
Jan Gironys	1 zl. uhr.
Jan Ssnebl	6 česk. gr.
Katerzina Ssteflowa	Korunu.
Jozeff Plansky	Ort.
Kasspar Rayter60 česk. gr.
Krystoff Karnik	6 česk. gr.
Ambrož Sanctyn	2 kousky zlata z prstýnků
Krumlowsky	6 česk. g

Rzechorz, Kreyczy	9	ček. gr.
Mangdalena Brodiegowska z Dubnicze	2	Tolary.
Krystoff Raysky z Dubnicze	2	zl. uh. a To
Jan Krasny	2	Koruny.
Blažeg Kyselo	12	gr. 1 d. m
Jan Merlyan		Ort.
Bartolomėg Sobiewolny	6	gr. miel.
Hawel Doktor		Ort.
Tomass Wanietinsky	10	ček. gr.
Jan Hewernik	12	" "
Matieg Maczura		Korunu.
Dawid Greynar	15	ček. gr
Hellepront Beezwarz	30	gr. m.
Adam Kuczera	1	kopu m
Lorenz Barth	10	ček. gr
Jan Doktor		Ort.
Ssimon Barnabass	3	Ort.
Matauss Czirmensky	12	"
Walentin Raboch	6	"
Ondrzeg Kucziera	4	gr. m.
Jeronym Krzyž	15	gr. m.
Jan Ssramek	9	gr. m.
Ondrzeg Petrzielka	10	ček. gr
Jan Woda, provaznik	20	gr. 5 d.
Jakub Kyselo z Chotikowa	6	ček. gr
Petr, provaznik	12	" "
Jan Hanzlu	15	gr. m.
Stanislaw Stodsky	30	gr. m.
Lukass Lamacz	10	gr. m.
Walentin Czierny	30	gr. m.
Jan Rondles	55	gr. m.
Czierna z Lobes	10	ček. gr
Buryan Czierwenka	10	" "
Ondrzeg Kekrycz	1	kopu m.
Jan Mlynarz	2	zl. uhr.
Bartolomėg Kellerman	9	gr.
Lorenz Dupal	12	gr. m.
Zacharyass Teynsky	30	gr. m.
Ambrož Petrzik	3	gr.
Jeronym, Rzeznik		Ort.
Jan de Staczva	2	zl. uhr.
Jan Kolencz	15	gr. m.
Maryana Perzinowa	24	gr. m.
Martin Postrzihacz	15	gr. m.
Blažieg Sachs	1	kopu m.
Jan Janowsky	30	gr. m.
Martin Werher	20	gr. m.
Waczslaw Frayzmut	1	zl. uhr.
Lorenz. Czyhlarz	2	Tolary.
Maryana Walayankowa	1	zl. uhr.
Worssulla Purkrabkowa	15	g. z. d.
Jakub Hurkowsky	30	gr. m.

A czo weyssegy mimo toto dobrowolne nadepsanych osob slozieny ali se dostalo, to Aurzad z duchoduow Obecnych dodati narzydil. tati Makowicze tato Sstastnie Letha a dne swrchu psanego postawena gest.

ad 2.

Letha Tisycteho Ssestisteho Prwnjho, Desateho dne Miesycze Mage, zi hodinie dwatczate, kdz se Mracna od Weychodu strhli, przisslo toho relike Hromobiti a uderzenjm na Wiez tuto farny, kteraz za geden enot Miasta Plznie se poklada; Sskoda se takowa stala, zie od Wrchu temierz do polowiczy Krowu Krzidle, Ssalowanj tez y niektere Krokwy now srazieny gsou. Z ktorehozto Nawsstiweny Bozyho veliky Zartek y Obczy vzessel. Wssak Makowicze tato cum Relliquiyis Sacris orossena zustala. Kterazto Sskoda zase niekteryimi Sty kopami od cze naprawena byti musyla. Tehdaz y gine Makowicze ozdobeny gsou.

Stalo se to druheho Roku potom, kdz Neygasnieyssy a Welikoczny Knizie a Pan Pan Rudolff toho gmena druhy z Bozy milosti ansky Czysarz Uhersky a Cziesty Kral, pan nass Neymilostiwiegssj, w Plzni mezy nami wiernymi poddanymi svymi se vssym Dworem, ze nezli Trzi Czwrti Letha porzad przed Ranau Morowau, kteraz ta 1599. w Miestech Prazskych byla, se milostiwie zdrziowati raczil.

Ktorehozto czasu za Sprawcze Duchownjho zastawal D. Pawel storias z Luczka, Arcyprzisst Krage Plzenskeho a Pani Spoluradnj, mena tyto:

M. Tomass Zelender z Prossowicz, Primas,
Ssebastyan Pechowsky z Turnssteyna a Palatynu,
Adam Hyrss z Raudne,
Jan Bakalarz,
D. Jan Scribonius z Horssowa.
M. Jan Kleo z Raudne.
Bartholomieg Stehlik z Czienkowa.
Job Kotwa z Freyfeldu,
Matieg Khern,
Jan Trnka z Trnian,
Jan Minczer,
Jan Herynk,
M. Ssymon Plachy z Trzebnicz, Pisarz Radnj etc.

A tak po naprawenj a opatrzenj te Sskody od Hromobiti ucziniene tato Makowicze y s Krziziem na misto sve XIX. July Anno 1601. postawena gest za Primatorstwj Ssebestyana Pechowskeho z Turnssteyna Palatynu a Osob pro obnowenj Ourzadu Konssellskeho do Rady przisawch, totiz:

Joachima Tomasskowicz z Prantssteyna,
Jana Andrli a
Jana Krystoffa Kroczyzna z Draheogle.
Pan Buh Nebesky racziz tuz Wiezy y s Chramem Bozym tolikez toho Miasta tohoto se yssemi Obywateli przed takowym nesstiestjm rzihodami na dalssy czasy milostiwie chraniti a opa-

Eventa illius temporis.

Mozkowskeho Legat k Gieho milosti Czysarske do stwy Osob przigel a slawnie do Miasta uweden,

kdez mu w Obecny Hospodie Pokoge, w kterychz za dlauhy czas prwe nezli s Wzactnymi dary, s kterymiz wyslan byl pripusstien gest, Zustawal, pripraveny a pieknymi Czialauny ozdobeny byli.

Tez przitom cziasu mnoho ginych Slawnych Legatuov a mezy ginymi take Poselstwy z Walazske Zemie, kterež Praporeze a gine przitom wiecey Geho milosti Czysarszke slawnie odwozowala do Plznie se dostalo. Naposledy potom, kdyz Dux Mercurius, Knizie z Lothringu, kteryz przed tim v Kralowstwj Uherskem proti Neprziteli Turku Bog wedl, przigel, tez w Rathauze na Naklad Czysarszky chowan gest, kteryz take nyny gieste w tez Walcze proti tomu Neprziteli wsseho Krzeštianstwa gako za Neywizssjho Polnyho Heytmána podle Geho milosti Arczykniziete Mathyasse Rakauzského zustawa.

Letho 1601. W Autery, den Sv. Dorothy, 6. Februar. Po wyrziženy Poselstwj sweho przii Geho milosti Czysarszke przigel do Plznie Legat z Zemie Perske do Rzima k Geho Śwatosti Papezske a ginym Potentatum Swate Rzisse z Miest Prazských geda.

Take przed tjm byl Weliký Mor Dobytezy w Kraji tomto a obzwlasťie zde w Miestie a na Przedmiestich Dobyťka Howiezyho temierz w Osmi Nedieliach do 2000 Kusuow zhyulo.

Przedtim take Letha 98. Weliky Mor byl, tak že Lidu zde přes 1300 zemrzelo. Tehoz Letha 1601. Przii czasu S. Wyta, z czastyeh a welikyh Prssek, a to od dne S. Medarda zczastyeh takowa welika Powoden przissla, zie netoliko zde przii Miestie, ale y po wssem Kralowstwj Czeskem na Trawach gestie neposecezenych (kterež potom k uzitku prziwedeny byti nemohli) Znamenitou Sskodu uczinila.

Pan Buh s nami.

Hæc Senatus Populusque Pilsensis grata posteritati cum significatione officiorum et comprecatione aeterna felicitatis annotari curavit.

Symeon Plachy z Trzebenicz,

Kancelarže Miasta Plznie prziszczuy Pisarz.

ad B.

Letha Panie Ssestnactisteho osumdesateho Cztwrtého w Sobotu przed Nedieli Jubilate, na kterauz Nediely Padla Slawnost Swateho Wojtiewa Patrona Czeskeho, to gest dne Dwaczateho druhého Miesicze Dubna okolo hodiny Sseste z Poledne na Polowicznem orlogy skrz hromowe uderzeni Sražena gest Krzidlicze takmierz wsseczka z wieze Kostela Swateho Bartolomiege tu w miestie Plzni. Krow gegi zapalen a gakkoliw ohen zuiaty Skrz podtieti gedne postrani Wyzky ulassen gest, wzdy wsselyke od drzewa Staweni a wazba az pod Samou Zed Wieze te Snjti se musela. Makowicze wssak y s Krzizem Bez porusseni gsou zustaly.

Nasledownjho Roku Ssestnactisteho osumdesateho pateho na den Vigilií sv. Wawrzince, to gest dne dewateho Miesicze Srpna wyzdwižena gest Wieze taž w Spusobu przedesslem a Makowicze y s Krzizem postawena. Ale y hued druhého dne, totiz na Samou Slawnost Swateho Wawrzince, Strhl se Naranny Wychr. genz Wiezi tu s Makowiczij s Krzizem dolu Swrhl. Na Sskole a Werzegich Kostelnjeh Sskody Spusobyl, Makowiczy na gedne polowiczy porussil, drziwy rozkotal. Pak opiet dneš Letha Ssestnactisteho Osumdesateho Ssesteho, dne 10. Miesicz

W Herzegnem Plessanj Czele Zemie, zie Hlawni Miesto a Pewnost w Uhrzich
Badia, genzto 145 Leth w Moczy Pohanske zustawalo, due prwnjho tohoto
Kisicze Skrze Wytiezne Wogsko Krzestianske Mocnau Rukau Oswiezenych
Kniat, Maxmiliana Emanuele, Khurffirsta Baworskeho, a Karla, Knjzete
Lotharingu, Sturmem dobyto gest; Za Sprawowani Czirkwe Bozj Ney-
swietiegssjho Otcze Inocentia, toho gména gedenaczteho, Neygasniegssjho
Kniate a Pana, Leopolda prwnjho, Woleneho Rzienskeho Cisarze, Uher-
skeho a Czeskeho &c. Krale &c.; Za Arczybyskupstwy Prazskeho Ney-
swietogneyssiho Pana Jana Fridricha z Hrabat Waldsteinskych; Za
Arczydiekanstwy tu w Miestie Plzni Welebneho Knieze a Pana Waczlawa
Czerwenky z Wiezniowa; Za Sprawy Politiczke Panuw Raddnych:

1. Pawla Wogtiecha Martinicze, Prymassa a Spolu ten Czas Purkmystra.
2. Waczlawa Dworzaka,
3. Cypriana Frozyna,
4. Frantiska Cleo z Raudne,
5. Adama Mühlffentzle,
6. Jana Wodiczky, Spolu tez Radnjho Pisarze,
7. Frantiska Kostaunskyho,
8. Girziho Dominika Arnoldta,
9. Daniele Diwisska,
10. Mikulasse Stanetia,
11. Daniela Ssorta,

Kterizto Poczet pro Smrt Czasnau Jana Sstocze tehdez Plnym
gest Wiesz ta w Prwniegssym Spusobu wystawena a Makowicze
awena s Neporussenym Krzizem wyzwyzena.

Bah wssemohaucy, Stworzitel wssech Zywluw racz gi Napotom od
obolnych Nesstiasnych Przihod Zachowati. Amen.

Pysarz Kauczelarze Miestske toto Sepsal.

Mag Frantissek.

Karel Martinek m. p.

ad 4.

Initium Sancti Evangelii Secundum Joanem.

Gloria tibi Domine.

In principio erat Verbum. et verbum erat apud Deum. et Deus
erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. omnia per ipsum
facta sunt: et sine ipso factum est nihil. quod factum est, in ipso vita
erat lux hominum.

Et lux in tenebris luget. et tenebrae eam non comprehenderunt.
Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in
mundum, ut testimonium perhiberet de lumine: ut omnes crederent

Non erat ille lux: sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat
lumen, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

Verbum erat. et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non
cepit.

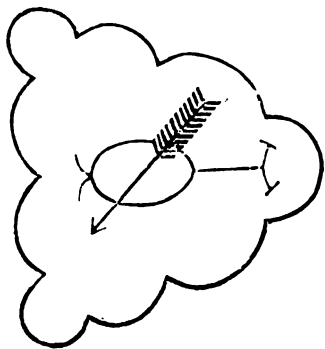
In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot
ceperunt eum, dedit eis potestatem. filios Dei fieri: his, qui

in nomine ejus. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate
carnis ex voluntate viri: sed ex Deo nati sunt. Et verbum

erat: et habitavit in nobis. Et vidimus gloriam ejus, gloriam
sicut a patre. Plenum gratiae et veritatis.

NA ŠPANĚLSKÉM, ANEB TAK ZVANÉM BENEDIKTSKÉM POVĚZNÉM KŘÍŽI, BYLO VRYTO:

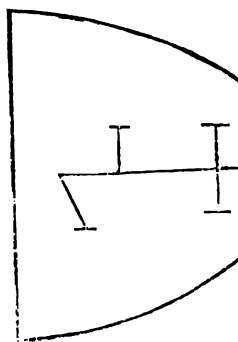
DIONISIUS BAUR:

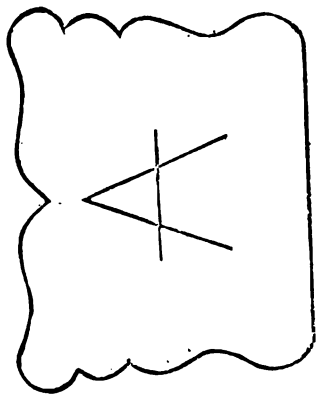
HANS FREY.

PRIMATOR MATHES HAUF.

THOMAS
(verborgen).

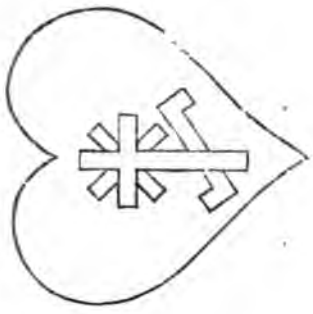

NA PODSTAVCI KRUŽE BYLO KOLEM VRYTO:

HANS FREY.¹⁾

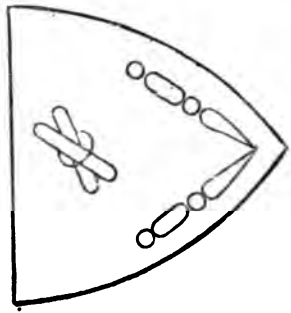
PETER GAUDIK.

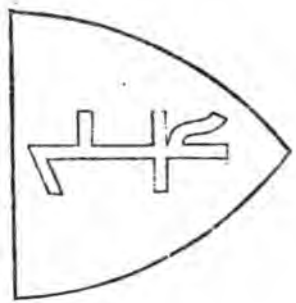
MEINROT WALDEK.

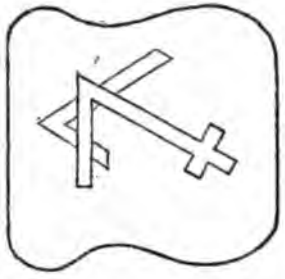
NIKOLAUS FICKHER.

Herr MATHES HAUF,
Primator.

THOMAS JAN.¹⁾

¹⁾ Die zwei haben mich vergult.

Ve prospěch opatrovny malých dítek v Plzni byly tehdáž následuj básně složeny a vydány:

VĚŽ PLZEŇSKÁ

V PLAMENI,

BLESKEM ZTRÁVENA DNE 6. ÚNORA 1895.

B Á S E Ň,

SLOŽENÁ OD PROFESSORA A DOKTORA

VOJTĚCHA SEDLÁČKA

A VYDANÁ NÁKLADEM ARCIDĚKANA PLZEŇSKÉHO

JOSEFA LINDAURA.

Již tichá půlnoc pryč se odebírá,
V posledním spánku dýchá všecko stvoření,
Aj! mračno na nebi se rozprostírá
A z dálky slyšet jako větrů bouření;
A zdá se, jak by noc se navrátiti chtěla,
Neb jak by země s nehem zápasiti měla,
A jak by táhl k nám všech vzteků roj,
Vždy víc a víc se blíží živlu boj.

Hvězdičky nebes zahalují tváře,
Tma nad noc černější zakrývá krajinu,
Jen z dálky mrak otvírá blesku záře,
V tom slyšet s věže bítí třetí hodinu,
Ha! co se děje, bouře nad námi se vzteká:
Trhá se každý ze sna, celá zem se leká!
U prostřed zimy, skrze led a mráz,
Hrom stihá hrom a bije ráz na ráz:
Po dvakrát silná rána udeřila,
Po dvakrát kříž na kříž zem osvitila.

V tom poutichne bouř a vichru vání,
Jak by se zarazily nad svou vzteklostí,
Však s výše věže slyšet bédování
A mysl poděšená trnc ouzkostí:
Neb zvonů smutný zvuk a bubnů hlaholení
Nám ohlasuje v městě strašné zanícení.
Na jedno místo hledí lidu na tisíce,
Kde vrchol věže hoří jako jasná svíce
A obrací se v kouli ohnivou
A osvěcuje město září svou.

Ach! běda tobě, slavné Čechův sídlo!
Již plamen vnitřnosti tvé věže požírá,
A jako horoucího pekla zřídlo
Svou tlamu na veškeré město rozvírá:
Již trámy hořící z vazeb se dolů ssutí,
A brozí chrámu Páně strašné zahynutí.
An v rachotu a hřmotu krov se rozpadá,
A s hrůzou na to patří celá osada.

Zde a tam sršeji ohnivé deště,
Hodiny na věži tlukou si ještě;
Jedna čtvrt — druhá čtvrt — třetí čtvrt bije,
V tom pak je ohnivá litina kryje.
Poslední odbily hodinku sobě,
Oudy své skládají ve vlastním hrobě;

Již plamen ke srdci věže se běře,
Hledaje průduchy, okna a dvěře,
Objímá zvonici, proniká kovy,
Po hmotě znětlivé hltavě loví.

Ach, vy zvony, velikáni!
Stříbrozvukem vládnoucí,
Slyším vaše potýkání
V této práci horoucí.
Každé o vás udeření
Klad a trámů hořících,
Poslední z vás vábí znění,
Vas se s vámi loučících.
Na sta let jste věrně, stále,
Lid do chrámu vodily,
Teď jste sobě nenadále,
Umíráčkem zvonily.

Bůh pomozí! již se boří
Podlaha a krov se zvrací,
Všecko uvnitř šmahem boří,
Zvonů stroj se dolů kácí,
Kouř a plamen ven se valí.
Skrze každou průdušinu,
Skrze trámy, klády, svaly,
Skrze žhoucí zvonovinu, —
Jeho divé zuřivosti,
Žádná síla neodolá,
Každý Plzeňan s nábožností
K Bohu za ochranu volá!

V tom pak ruka Boží kyne,
Oheň svou se hmotou dusí,
Chrám náš svatý nezahyne.
Zhyne jen co zhynout musí.
Smělost vojska srdnatého,
Snažnost věrných měšťanů.
Zachovaly sobě města svého
A chrám svatý Hospodinu.

Však kam ruka Páně sáhla,
Rozpadlo se dílo v zříceniny;
Dívá bouře pryč odtáhla,
Ostaly zde její činy.
Stojí prázdné stanoviště,
Ondy města outočiště.
Stojí jako lebka umrlčí,
Prázdné zdi má smrt v svém náručí!
Bez hodin a bez zvonů
Marnost světa hlásá nám,
Hlásá, vše že vezme změnu.
Co Bůh neochrání sám.

Ondy k oblakům se pnula.
Krása celé krajiny:
Ruka Boží se jí tknula,
A jsou z ní jen ssutiny.
Za obět se stala Pánu.
Jediná to útěcha!
Vaše etnost Božího stanu
Bez okrasy nenechá.
Obdrží zas život mladý
Tento mrtvý velikán,
Bez ouhony a bez vady
Bude krásit boží stan.

Dringt euch Schmerzenslaute ab,
Bald wird euer Leben enden,
Bald stürzt ihr in's off'ne Grab,
Ihr, die treu viel hundert Jahre
Fromm das Volk zur Kirch' geleitet,
Habt euch nun zur letzten Stunde
Selbst das Sterb'geläut' bereitet.

Und, wie das siedend' Erz im Kessel zischt und braust,
Also der Glocken Schmelz im Thurme heulend saust,
Aus ihren Fugen los die Wimmernden sich winden
Und plötzlich sie den Tod tief in dem Schutte finden.

Da schlagen Dampf und Flammen heraus,
Es hebt die Erd' und das Gotteshaus,
Des Feuers furchtbar grässlichem Wüthen
Kann keine Macht nun Trotz mehr bieten!

Mit frommer Ergebung ein Jeder spricht:
Du, Herr der Welten, verlass uns nicht!
Und ein Wink von Gottes Hand,
Sich' da! es dämpfet sich der Brand,
Was unterging, ist unrettbar dahin,
Was steht, dies schützt' des Kriegers hoher Sinn,
Des treuen Bürgers Muth und manche wack're That
In's Buch der Menschheit Clio aufgezeichnet hat.

Und als des Tages helles Licht
Sich über Stadt und Land ergossen,
Die Schreckgestalt vom Weltgericht
Im grausen Nebenbild zerflossen,
Des Himmels mildes Angesicht
Erfreut die menschlichen Genossen.
Da wird dem hangen, scheuen Blick erst klar,
Wie gross der Allmacht Huld im Zorne war.

ELEGIE

AUF DEN THURMBRAND ZU PILSEN

AM 6. FEBRUAR 1895.

VERFASST VON ST. ZAUPER, GYMNASIALPRÄFECT.

Noch stehst du da, du Alter, gesehen weit und breit,
Ein kahler Todtenschädel, die Augen leer und weit;
Die Zunge ist verwelket, verstummet ist der Mund,
Kein Klang thut mehr der Gegend dein thätig Leben kund.

Zu regeln die Geschäfte, wie's Menscheng Geist erfunden,
In strenger Folg' und Ordnung, der laute Ruf der Stunden
Hat schmerzlich ausgeklungen im wilden Flammeustreit,
Der Zeiger ist gefallen, und ohne Mass die Zeit.

Er rief die Morgenstunde noch von des Morgens Grauen,
Die letzten Grüsse klagend im hellen Brandes schauen,
Das Volk stand grusserwidernd, zwar betend, doch betrübt,
Wie sich's den obern Mächten, Unmöglichen ergibt.

Und Balken krachten nieder, wie Sterne flog die Glut,
Ein fürchterlich Geprassel, zerstoßen war der Hut,
Die Flamme leckte weiter, nach unten sucht sie Bahn,
Schon züngelt sie zerstörend an's inn're Herz heran.

Da tönte dreimal, viermal der Todten-Glocke Klang,
Als seufzte sie wehmüthig sich selbst den Sterbgesang;
Ein wimmerndes Geläute der Schwestern tönte nach,
Bis Alles dann gemeinsam in's Grab zusammenbrach.

Und wie der Hölle Brodem in grausenhaftem Schäumen,
Schoss düster wie die Nächte, ein Qualm aus allen Räumen,
Vor Schreck zerstob die Menge, das Letzte war gescheh'n,
Vor solchem grossen Leichnam konnt' man erstarrt nur steh'n.

Ein Blitz hat dich getödtet, ein Strahl aus Gottes Hand,
Damit es Alle wissen, so Stadt, als Volk und Land,
Dass wie auch Menschenhände kühn ihre Felsen thürmen,
In nichts sie sinken, fährt Er daher in seinen Stürmen.

Er ist der Herr des Lichtes, Gebieter aller Flammen,
Rollt Meere, faltet Wellen, leicht wie ein Tuch zusammen,
Er schuf der Erde Yeste, lässt dröhnen sie und beben,
Lässt Werden und Vergehen, Herr über Tod und Leben.

Sein sind wir, wenn Er züchtigt im heiligen Vertrauen,
Er hilft, was Er zerstöret, von Neuem uns erbauen;
Bald leuchtet nach dem Schrecken, wie lichter Morgenstern,
Ein Phönix aus der Asche, der frische Bau dem Herrn.

Der Andacht Bild, nach oben, ein Thurm, gestählt mit Erz
Hebt wieder seine Hände, wie betend himmelwärts,
Und schlank, gleich einer Tanne, im Innern kräftig Mark,
Zeigt er der Stadt, der Gegend bald sich verjüngt und stark.

Der Glocken Harmonien, ein himmlisches Geläute,
Ruft wieder Schmerz und Wonne der Stadt hinaus in's Weite,
Und ladet in den Tempel zum heiligen Vereine,
In Hoffnung, Lieb' und Glauben andächtig die Gemeine.

Od 6. až do 11. února nemohly byti služby Boží v arciděkanském
tamté konány, a když 11. února kostel vyčistěn byl, byly odpoledne
3. hodině nejsvětější ciborium a socha matky Boží v slavném průvodu
kantičkánského kostela do arciděkanského chrámu přeneseny.

Může se říci, že celá Plzeň této vážné slavnosti se účastnila.

Hlasité bylo toho dne vzdychání lidu při kázání slova božího shro-
ušeného: byla to povznášející pobožnost a dík, který Bohu za zázračné
obnovení kostela a města vzdáván byl, vstupoval zajisté ze skroušených
srdcí k nebesům.

Socha matky Boží byla nesena od 6 kněží v dalmatiky oblečených.

Žalost lidu nad neštěstím, jež kostel sv. Bartoloměje stihlo, nedá
zapomenouti a vznesený dojem onoho slavného průvodu nikdy v srdcích
nevyhasne.

První starost pana arcidekana Lindaura směřovala k tomu, aby
největší zvonění bylo opatřeno, neboť mimo malý magnifikatní
zvon, nebylo žádného druhého zvonu na kostele.

Největší zvonář pan Perner dostal hned od e. k. krajského pana
příkaz, aby 4 zvony ulil.

Třetí zvon obstaral tehdejší krajský, pan Jan Buml, uspořádanou sbírkou, ku které on sám nejvíce přispěl.

Zvon tento jmenuje se „Jan Nepomucký“ a má nápis:

„Jan Nepomuk se jmenuji
A památku oslavuji
Muže ctného, nábožného,
Zde krajského plzeňského — Jan Buml,
Jenž chudému ku pomoci
Byl a stavěl nemocnici,
O nás jako otec bděl,
O chrám snažnou starost měl“.

Zvon tento váží 20 centů a má vyobrazení sv. Jana Nepomuckého.

Zvon čtvrtý, ku kterému plzeňští kaplaní a sice: starší kaplan P. Bonifác Jirsa 20 centů, P. Karel Růžička, Jan Schellinger a Jan Eisenhut dohromady 10 centů a jinou sbírkou sebraných 15. centů zvoniny darovali, jmenuje se Maria a váží 40 centů. Od centu lití platilo se 10 zl. stříbra.

Tento zvon má následující nápis:

„Expensis cleri curati pilsnensis fusa sum in honorem B. V. Marie, Josephi Lindauer, Archidiaconi, Bonifaci Jirsa, Caroli Růžička, Joannis Schellinger, Joannis Eisenhut, capellanorum.

Obraz panny Marie.

Ostatně mají tyto zvony také nápis:

„Ulity gsem od Waclawa Pernera, mněštanského zwonáře w Plzni“.

Dne 16. června byly tyto 4 zvony na dřevěnou prozatímnou věž, blíže Šternberské kaple, vytaženy.

Dne 5. srpna veledůstojný pan P. Josef Lindauer, arciděkan města Plzně jsa zvolen za kanovníka u sv. Václava v Praze tímto přepisem oznámil, že se svého místa v Plzni vzdává:

Löblicher Magistrat!

Hochgeehrtester Pilsner Stadt-Patron!

Gefertigter bringt hiemit zur gefälligen Nachricht, dass er als Kanonikus an der k. k. Haupt- und Metropolitankirche bei Sct. Veit zu Prag seine Bestimmung erhalten habe, und desshalb mit 31. Juli inklusive auf seine bisherige pilsner erzdechantliche Pfründe resignirt, nachdem er erst den 2. August l. J. als Kanonikus installiert werden wird. Zugleich bittet er Ein löblicher Magistrat wolle auch die schriftliche Danksagung für alle die ihm durch 8 Jahre seines Dortseins erwiesenen Begünstigungen annehmen und die Versicherung zu genehmigen, dass er Pilsen nicht vergessen wird,¹⁾ um auch in der Entfernung seinen

¹⁾ A že dostal svého slibu viz rok 1853., kde ustanovil ve své poslední vůli 2000 zl. pro chudobince v Plzni.

P. ANTONÍN HLAVAN,

kněz, arcibiskup plzeňský, konsistoriální rada, kněz, arcibisk. vikář a školdozorce okresu
plzeňského, synodální kommissar, arcibisk. rada a kommissar gymnasia a reálních škol plzeňských
rybí z. v. řádu Františka Josefa a t. d., a t. d., a t. d.

•
•
•
•

Referentem v této záležitosti byl purkmistr pan Martin Kopecký jeho přednáška byla následující:

Nro. 6078 pol.

Dem Magistrat drängt sich bei der gegenwärtigen Wahl des Erzbischöflichen die Pflicht vor, weder dem individuellen Wohlwollen noch der Wohlfahrt von welcher Art Raum zu geben, sondern was Noth ist, die Erziehung, die Schule zu beherzigen.

Auf welcher Stufe diese den Menschen stellen will, zu welchem Grad die Moralität, die Industrie sich erheben soll, hängt nach der Beobachtung, nach der Erfahrung hauptsächlich von der Art ihrer Behandlung ab.

Nicht immer ist es genügend die Lehrstellen besetzt zu sehen; man fühlt es und weiss es ingleichen auch, dass ein geeigneter Ortsbesorger hierinfalls eine wichtige Rolle übernehmen, ergiebig wirken und nützen könne; Pilsen kann es also nicht verargt werden, wenn es sich nach der Schulhebung sehnt und das zu diesem Zweck ihm einzig allein zu Gebote stehende Mittel ergreift, den fähigen und in Magistratsberichten gerühmten ehemaligen Schuldirektor, gegenwärtigen Lehrer in Tuschkau, Herrn P. Hlawan, zu der hierortigen Pfründe präferirt, worauf ich als Vorsteher nach Eidespflicht anzutragen schuldig bin.

Pilsen, am 3. November 1835.

Kopecký.

Tím se stalo, že byl pan Antonín Hlawan za arciděkana zvolen. Jeho jméno Ignác Sycka nemeškal ihned odpoledne zvolenému arciděkanu k tomu kret sám doručiti.

Dne 5. listopadu složil již pan arciděkan na své místo přísahu před konsistore.

Dne 22. listopadu 1835. jeli radní pánové, Jan Bubák a Josef Šipold, do Bílého Toustkova, aby nově zvoleného arciděkana, tamějšího fará P. Antonína Hlawana, do Plzně přivezli.

K třetí hodině přijeli do Plzně, kde hned příchod jejich zvoněním oznámil. Měšťanstvo, v čele majíc purkmistra svého, vyšlo z města, aby svého církevního pastýře uctivě přivítalo. Měšťanský ostrostelecký sbor jakož i veškerá školní mládež postavily se na náměstí.

Nově zvolený arciděkan přišed do města odebral se v průvodu před kostela, kde požehnání s nejsvětějším udělil. Z kostela odebral se dále k děkanství. Purkmistr pan Martin Kopecký a krajský pan Jan Šmil s magistrátem doprovodili pana arciděkana do jeho bytu, kde mu s blahopřáním přednesli. Měšťanstvo a učitelstvo zdejších městských škol jakož i služebnictvo kostelní dali svému novému arciděkanovi duchovnímu vkusně psané blahopřání, které takto znělo:

I. OD MĚŠŤANSTVA.

K UVÍTÁNÍ JEHO DŮSTOJNOSTI P. ARCIDĚKANA
ANTONÍNA HLAWANA.

DNE 22. LISTOPADU 1835. PODÁNO.

čtyři vyvolení,
s blahostí,
ozdobení,
váženosti —

Dle jména Hlawan, teď Jsi hlavou stáda,
Tvoje ovčičky se k Tobě blížeji
S tou nadějí, že je Tvá sladká vláda
Budoucné spojí s Tebou oužeji, —
S Tebou oužeji.

Ty vstupuješ na místo Lindaurovo, Jenž nikdy nepřestal nás milovat, My poslechneme otcovské Tvé slovo, A chcem dle něho vždy se zachovat.	A měšťanstvo Ti skládá poctu svou, A outlé dítky láskou k Tobě hoří, Ty okřeji zas pod Troun ochranou.
Netřeba přísně, kde se láskou vládne, Netřeba zloby v lůně moudrosti; Bůh nesešle na Tebe zkoušky žádné A nedopustí na Tě žalostí.	A ouřadové všecky ctějí Tebe, A přejí Tobě všeho dobrého, By dlouho Tebe zachovalo nebe, A Plzeň došla štěstí pravého, Štěstí pravého, Štěstí pravého!
Ille, staroslavná Plzeň se Ti koří,	Štěstí pravého!

II. OD SBORU UČITELSKÉHO.

Zur hohen Ankunft des P. T. Hochwürdigen und Hochgeehrten Hrn., I

ANTON HLAWAN,
 neuerwählten Pilsner Erzdechants,

geweiht von dem Lehrpersonale der k. Pilsner Kreishauptmannsel
 am 22. November 1835.

Sei uns zum zweitenmal willkommen.
 Um den die Sehnsucht lang geglüht;
 Gefühle, die vom Herzen kommen,
 Vereinen wir zum frohen Lied.

Sei gerne in der Deinen Mitte,
 Du meinst es Allen ja so gut;
 Beflügle jeden Deiner Tritte
 Ein neuer, frischer Lebensmuth.

Du bist so gut
 Nur Lebensmuth!

Muth, Muth, Lebensmuth!!

Das Leben ist ein stetes Wandern,
 Wir kommen an, und gehen fort,
 Es trägt der Eine um den Andern,
 Und wo er wirket, ist sein Ort.

Doch haben Herzen sich gefunden,
 So werden Zentnerlasten leicht,
 Versüssen sich die bittern Stunden,
 Und früher ist das Ziel erreicht.

Drum wohlgemuth,
 Nur Lebensmuth!

Muth, Muth, Lebensmuth!!

So bleib' uns lange denn geschenket!
 Mit Lieb' und Treue uns vereint!
 Dass noch der Enkel Dein gedenket,
 Und Dank und Segen nach Dir weint.

Im Guten einig und verbrüdert,
 So will es Kirche und der Staat,
 Und Lieb' gegeben, Lieb' erwiedert,
 Das säet eine gute Saat.

Drum wohlgemuth,
 Nur Lebensmuth!

Muth, Muth, Lebensmuth!!

III. OD ŠKOLNÍ MLÁDEŽE.

GEFÜHLE

Pilsner Schuljugend bei dem feierlichen Einzuge des P. T. Hochwürdigen und Hochgeehrten Herrn, Herrn

ANTON HLAWAN,
neuerwählten Pilsner Erzdechants,

AM 22. NOVEMBER 1835.

Sei uns willkommen, lieber, theu'rer Mann!
Wie? oder Vater will Dich nur nennen!
Man seh' im Auge mir das Glück nur an,
Es ist so deutlich auch an Allen zu erkennen.

Als Du hinweg uns gingst, von uns, da war
Auch viele uns're Freude mit hinweggegangen,
Dir reichten wir die letzten Thränenkränze dar,
Dir — unser'm lieben, einzigen Verlangen!

Gewiss — wir sehen es, Dich hat's gerührt;
Wahrhaft sind Kinderherzen rein und bieder,
Und Liebe hat gewiss zu uns Dich wieder,
In uns're Mitte Dich zurückgeführt.

Wirst Du uns künftig auch, wie vor dem, lieben?
Kein Zweifel fragt, es fragt die Ungeduld —
Und sind wir theuer Dir auch in der Ferne blieben?
Sind wir vor Deinem Herzen rein von Schuld?

So mag das junge Herz gar viel noch fragen,
Als glaubt es, Du hörst uns allein;
Das überlassen wir nun künftigen, schönen Tagen;
Denn Andre wollen auch sich Deiner freu'n.

So nimm uns liebreich denn in Deine Arme,
Ein Vater Deine treuen Kinder auf,
Damit das Herz am Herzen sich erwarme,
Zum eing'en, regen, schönsten Lebenslauf.

Und findest Du das Glück in unserer Mitte,
Wie Du es fandest, wieder eben so;
Dann haben Alle wir nur eine Bitte:
Bleib' ungetrennt bei uns, gesund und lebensfroh.

IV. OD KOSTELNÍCH SLUŽEBNÍKŮ.

ZNĚLKA

při slavném přijezdu nově vyvoleného p. t. pána, pana arciděkana
plzeňského, jeho důstojnosti pana

ANTONÍNA HLAWANA

do Plzně, dne 22. listopadu 1835., od kostelního sboru.

Přijmi laskavě ty plesy přeradostné,
Jež sbor kostelní Ti ze srdce jeví;
Vánuje Tobě dnes svoje city ctostné,
Vánuje Tebe! Tvou důstojnost slaví!
Náš naše přání z úst nás každého:
Náš námi, dlouho a zdráv!

Tak všickni přejeme to na let mnoho,
Láhev; nas v lásce, to jest naše žádost!
By sme zakusili mnohou blahostí,
A tak zakusíme mnohou blahostí.

K Tobě se vyčeme s pravou důvěrností,
Ty otcom, obráncem našim vždy budeš!
Zareješ souzence svoji laskavostí,
Zemiaty nebeské u Boha dojdeš.
Kdyz opětujeme upřímné přání:
"Mezi námi dlouho a zdráv!
"A leta mnoha, tak přejeme všickni,
Láhev; nas v lásce, to jen naše žádost!
By sme zakusili mnohou blahostí,
A tak zakusíme mnohou blahostí.

Bohoslužbu ze miluješ více,
Ten kříž jest s nábožným citem spojena,
Tak my dle vůle Tvé se řídití chceme,
Tím bude i Božská chvála konána.
Přev svou moudrostí i našich strastí!
Náh nepouští zloby na Tebe,
Ať náčekolí trdné žalostí,
Tak budeš jen žít v svaté spokojenosti,
My smy pobrat pravého štěstí,
A my pobratí pravého štěstí.

Na nedělní svátek, dne 1885. na den P. Marie byl nově zvolený arciděkan
Antonín Hlawana v arcibiskupském chrámě od veledůstojného kanovníka
Josefa Lindaura slavně instalován.

U příležitosti této slavnosti velmi vzle
ně se zúčastnil pan V. Sedláček, profesor, odevzdal arciděkanovi pas
porty a knihy a mluvil.

U příležitosti této slavnosti byl instalován v průvodu do arciděkan
Antonín Hlawana v arcibiskupství odevzdáno bylo.

U příležitosti této slavnosti byla velká hostina.

Z P Ě V

U příležitosti slavné installace jeho důstojnosti p. t. pana. pana

ANTONÍNA HLAWANA

ve velkém arcibiskupství plzeňské od vysoce důstojného pana. pana

JOSEFA LINDAURA,

kanovníka pražského a konsistorialního rady,

ve velkém arcibiskupství milosti arcibiskupa pražského Ondřeje hrab
Ankvíze Skarbeka z Poslavice a t. d.

Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,

Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,
Blaze žil, jež draly,

Blaze žil, jež našim zve,
Ondřej Ankvíz z Poslavice,
Církev české jasná svíce.

Arcibiskup veleslavný
Věrnou Plzeň miluje,
O chrám tento starodávný
Milostivé pečuje,
Posílá Lindaura svého
Hlawana by blažil ctného.

Hlasem představených obce
Vyvolen byl pastýřem,
Bude pásti její ovce,
Chce je nosit v srdci svém,
Berlou svou je bude vésti,
A vše dobré má zde kvěsti.

On dokázal lásku k městu,
Tak i my se chovejme,
Osladme mu jeho cestu,
Zcela se mu oddejme:
On nás bude milovati,
Chceme mu za to poctu vzdáti.

Co Lindauer počal krásně,
Hlavan slavně dokoná,
Bude jako slunce jasné
Svítit světlem zákona.
Dobrý příklad, slovo Boží,
Naši čest a blaho zmnoží.

Nebudeme více sami,
Máme otce dobrého,
On se bude těšit s námi,
Hledět štěstí našeho.
Sprostých dítek stav budoucí
Zlepš' jeho láska vroucí.

Jsa Lindaurův přítel milý
Vstoupí v jeho šlépěje,
A Bůh dobrý milostivý
Jemu zdraví popřeje,
Aby došlo svého cíle
Jeho srdce ušlechtilé.

Nebudem se více báti,
By co zašlo dobrého,
On vždy bude pomáhati
Mocí úřadu svého:
Proto pějme k jeho chvále:
Ať je zdrav a šťasten stále.

Dne 30. prosince 1835. konána v budově gymnasialní slavnost, se tam ještě nikdy nebylo. Byly totiž praefektovi Stanislavovi Josefovi operovi a dru. Josefovi Vojtěchovi Sedláčkovi zlaté medailie odevzdány.

V kapli gymnasialní nejprvé čtena mše svatá, kteréž nejen žákstvo nýbrž i zvaní hosté v hojném počtu se účastnili, neboť známy by všem zásluhy obou mužů, kteří věnovali život svůj vědám.

Ku konci mše zazpívána hymna: Deus serva Ferdinandum; po té čekni hosté, zvláště úřednictvo do síně zkušební, v níž obraz Jeho členstva krásně ozdoben byl, se odebrali.

Pan gubernialní rada a ředitel gymnasia měli k shromážděným i v nichž zásluhy oněch dvou mužů naznačili. Po těchto řečích zasloužena byla prvni mu veliká, druhému prostřední zlatá medailie. Po té odneseny byly od žákův ody, které zasluhují, aby zde uvedeny byly.

IN DIEM FESTUM,

in munificentia Augusti magno numismate aureo Meritorum Praemio insignitus est

STANISLAUS JOSEF ZAUPER,

caes. reg. Gymnasii Plsnensis Praefectus.

Plsnae, die 30. Decembris 1835.

Discipulum quondam doctusli fugere versus,
Carmina Confratris nunc Tibi grata sonent!

Laudes viderum, quos genuit suo
Bellus foventi Pierides sinu,
Vel quos superbiens triumphis
Roma talis, celebrent poetae.

Fervore sancto Groznata condidit,
Odas prophetae psalleret ut pia
Propago Norberti resultans,
Laude Dei, moderantis astra.

Non consonabis, tu mea barbitos?
Machinae sacratae pollice tangere
Nobis ut ampla
Meritis refulgent.

Pulsare certant aethera candidi
Cetus canendo. Saecula ruentia
Frustra lire vocem coercent;
Luce sonat resonatque nocte.

Alacris situ,
Sere splendido
Ab sevis
rum.

Qui sacra norunt psallere carmina,
Tentant et illi castaliis aquis
Haurire; et en! rident Camoenae,
Fontibus esse suis honorem.

Hac in caterva cum nivea toga,
Cultrice fida Mæonidum, latet
Mentis modestæ vir, sacræ quem
A pueris adamare Musæ.

Vixtum receptus Groznateæ domo,
Votoque strictus tergemino, pius
Doctam petit Plsnae palæstram
Præsulis ex monito sacerdos.

Quinis abhinc jam sudat in artium
Lustris vireto; germina patriæ
Figens humo, fervente sole
Argolico latioque culta.

Joannes Aggermann de Bellenberg,
dixit.

Gaudet salutis ducere scilicet
Gressus juventæ. Nec labor hic su
Fructu caret; pubescit alma
Messis vigili colono!

Ardor tuus quæ semina sparserat,
Etsi recondas acrior en, tamen
Est cura Cæsaris, rependens
Præmia pierio labori.

Quem vestra nobis gratia contulit
Regem benignum, sacra perennia
Servate cœlites! — Cœchorum
Vota sonant pia — Ferdinando

Prof. Arn. U. d. Sindelák
cecit.

FREUDENGEFÜHLE

GEWEIHT DEM HOCHWÜRDIGEN HERRN

STANISLAUS ZAUPER,

Chorherrn des Præmonst.-Stiftes Tepl, k. k. Gymnasial-Præfekt,

als Derselbe am 30. Dezember 1835. mit der grossen goldenen Verdien
Medaille geschmückt wurde.

Es soll der Dichter mit dem König geben,
Denn beide stehen auf der Menschheit Schilfen.

Was wogt der Römer Volk in frohen Kreisen
Empor zum reichgeschmückten Kapitol!
Der Jubel schallt in heit'ren Dichterweisen.
Und schwingt sich himmelan zum Sternepol.
Des Lenzes holde, reiche Gaben schmücken
Das Haupt, die glüh'nde Brust der Jugendschaar,
Es strahlet Lebenslust aus sel'gen Blicken,
Und jedes Herz ist heut ein Festaltar.

Wem gilt der Weihegruss der trunk'nen Menge?
Wen feiert heut' manch' seelenvolles Lied?
Petrarca ist's, der König der Gesänge,
Dem reich im Musenhain die Palm' erblüht.
Er naht auf stolzem Siegeswagen,
In seiner Rechten strahlt der Lyra Gold;
Wie hoch im Azurblau die Sterne ragen,
Erglänzt sein Plammenblick so mild, so hold.

Als er zum Kapitol hinangedrungen,
Da naht Orzo, Graf von Aquilar,
Und schmückt mit drei der Kronen, zart geschlungen,
Aus Myrthen, Ephru, Lorbeer, ihm das Haar.
„Heil“, ruft er, „Heil dem Sänger süsser Lieder,
Den nicht der Lorbeer, der den Lorbeer schmückt.“
Und reich an Schätzen kehrt Petrarca wieder
In's stille Thal Vacluse, hochbeglückt.

Auch Dir, der Dichtung reich begabten Meister,
Bot heut des Kaisers Huld den schönsten Kranz,
Was Edles je Du schufst im Reich der Geister,
Was Du geschmückt mit selt'nem Dichterglanz.
Die reichste Saat, gestreut in Jünglingsherzen,
Dein hohes Beispiel, sittig, ernst und mild,
Des Lehramts heil'ge Pflichten, Sorgen, Schmerzen,
Sie alle lohnet heut' des Kaisers hehres Bild.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Zpráva

plzeňské opatrovny na rok 1835.

Počet spoluúřadů 371.

Za školní a učitelský byt	48 zl. k. m.
Plat učitele	180 " " "
	3 sáhy dříví.
" dohlížitelky	90 zl. k. m.,
	2 sáhy dříví, 5 centů uhlí a na byt 16 zl.
Topivo	1 sáh dříví a 20 centů uhlí.
Výlohy za poštu	7 zl. 13 kr.
Za diplomy	8 " — "
Při zakládání ústavu sběhlé a liquidované výlohy .	312 " 20 "
	Hochů 61.
	Dívek 66.

Poděleno bylo 47 hochů a 59 dívek.

Jistina v pokladně	212 zl. 19 kr.,
na kapitále	2835 " — "
	<hr/>
	dohromady. . . 3047 zl. 19 kr.

Na ústavě od dobrodinců zakoupené plzeňské akcie . . . 2.

Zásoba oděvu pro žáky ústavu:

7 šátků,	5 šátků na krk,
18 párů střevíců,	7 párů punčoch,
9 košil,	6 " " stávkových,
2 lajblíčky,	7 čapek a "
3 páry kalhot,	8 párů podvazků.

Toho roku odprodala obec obydlí mýtného a místo pr. 161 □ sáhů u Jeptišské brány Františku Filousovi za 230 zl. k. m.

Toho roku obdrželi měštánské právo: Bartovský Václav, obuvník; Berka Šimon, hospodský; Gräbl Václav, Horáček Jan a Kadlec Jan, obuvníci; Lexa Kryst., zednický mistr; Röhlich Jan, krupař; Schrámek František, mlynář; Stelzer Martin, zednický mistr.

Toho roku, a sice dne 8. února, přišla rodina kniháře Vojtěcha Hässlera k velikému štěstí, neb vyhrála z velké loterie první výhru, palác v Gumpendorfé u Vídně neb výměnou částku 25.000 dukátů ve zlatě.

Zvláštním osudem přišel Hässler k tomuto štěstí.

Jan Kleissl, obchodník strážným a ozdobným zbožím, dostal losy u jednoho vídeňského velkopeněžníka na prodej; nechtě se ale pro těchto losů zabývat, přenechal 50 kusů Vojtěchovi Hässlerovi.
 • dostal všech 50 kusů na výběr Čemínské baronce,
 • 50 losů u sebe ponechala, aniž za ně

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Zpráva

plzeňské opatrovny na rok 1835.

Počet spoluúďů 371.

kolní a učitelský byt	48 zl. k. m.
učitele	180 " " "
	3 sáhy dříví.
dohlizitelky	90 zl. k. m.,
	2 sáhy dříví, 5 centů uhlí a na byt 16 zl.
ivo	1 sáh dříví a 20 centů uhlí.
shy za poštu	7 zl. 13 kr.
diplomy	8 " — "
zakládání ústavu sběhlé a liquidované výlohy .	312 " 20 "
	Hochů 61.
	Dívek 66.

Poděleno bylo 47 hochů a 59 dívek.

dina v pokladně	212 zl. 19 kr.,
kapitále	2835 " — "
	<hr/>
	dohromady . . . 3047 zl. 19 kr.

Na ústavě od dobrodinců zakoupené plzeňské akcie . . . 2.

Zásoba oděvu pro žáky ústavu:

7 šátků.	5 šátků na krk,
18 párů střeviců,	7 párů punčoch,
9 košil,	6 " " stávkových,
2 lajblíčky.	7 čapek a "
3 páry kalhot.	8 párů podvazků.

Toho roku odprodala obec obydlí mýtného a místo pr. 161 □ sáhů leptišské brány Františku Filousovi za 230 zl. k. m.

Toho roku obdrželi měšťanské právo: Bartovský Václav, obuvník; Šima Šimon, hospodský; Gräbl Václav, Horáček Jan a Kadlec Jan, trvaleci; Lexa Kryst., zednický mistr; Röhlich Jan, krupař; Schrámek Matisek, mlynář; Stelzer Martin, zednický mistr.

Toho roku, a sice dne 8. února, přišla rodina knihaře Vojtěcha k velikému štěstí, neb vyhrála z velké loterie první výhru. Gumpendorfé u Vídně neb výměnou částku 25.000 dukátů ve zlatě.

Zvláštním osudem přišel Hässler k tomuto štěstí.

Obchodník střízným a ozdobným zbožím, dostal losy vídeňského velkopeněžníka na prodej; nechť se ale pro-
býváti, přenechal 50 kusů Vojtěchovi Hässlerovi.

Ve všech 50 kusů na výběr Čemínské baronce, paní
ch 50 losů u sebe ponechala, aniž za ně pe

Er will, Alt Pilsen soll im Neuen nie ersterben,
Die alte Treue sich von Sohn auf Sohn vererben.
D'rum hebt er Euch empor, wie ehemals Jeder Ferdinand.

Habt Ihr als Löwen sonst gekämpft im Felde der Ehre,
Vor Eu'rem Heldenmuth erbehten Žižka's Heere.
Ob Mansfeld wuthentbrannt zum Sturme rief, der Stadt zum Trutz,
Ob Euer Fähnlein kühn gen Türken war gezogen,
Und Euch das Glück verlies und war Euch Mars gewogen:
Blieb Euer Losungswort: Der Herr sei unsers Königs Schutz!

Von diesem Losungswort soll Pilsen nie sich trennen,
Gott, König, Vaterland, es stets als treu erkennen.
Und jeder Pilsner rage hoch empor, als Czech und Held.
Dann wird des Czechen Lied Euch auch als Czechen preisen,
Clio den Ehrenplatz Euch unter Helden weisen,
Und dankbar würdigt es der edle König und die Welt!

Wer Gott und König stets sich treu bewähret,
Verdient, dass ihn die spät'ste Nachwelt segnend ehret.
Ihm reicht die Friedenspalme selbst des kalten Fremlings Hand,
D'rum auf! stosst an! und ruft: „Hoch soll der König leben“!
Für Ihn wird Gut und Blut sein treues Pilsen geben,
Und unser Wahlspruch soll stets bleiben: Gott und Ferdinand!

KU SLAVNOSTI ODEVZDÁNÍ VELIKÉHO.

OD J. ČÍS. MAJ.

FERDINANDA I.

PLZEŇSKÝM OSTROSTŘELCŮM DAROVANÉHO STŘÍBRNÉHO POKLÁDU

DNE 24. LEDNA 1896.

OD DOKTORA A PROFESSORA

VOJTĚCHA SEDLÁČKA,

ČESTNÉHO ČLENA TĚŽ OSTROSTŘELECKÉ SPOLEČNOSTI V PLZNI.

O! jak bych chtěl dnes pěti slávozvukem novým!
I přál bych sobě vládnout duchem Lumírovým,
Bych mohl pohnout Plzni a vsi krajinou,
A ze sněhu a ledu vyloudil bych kvítky,
By Vám z nich věnce pletly Vaše outlé ditky.
By první vzdaly králi vděčnost povinnou.

A s ditkami by vzneslo hlas svůj město celé.
Tu Plzeň jako jedno srdce v jednom těle,
By zahorela vděčné lásky plápolem:
A hlučně slavila by Ferdinanda ctěného,
Jenž ve všem následuje otce milěného.
I také věrnou Plzeň nosí v srdci svém.

Aj, blazi Plzeňané! dnes skloňte vděčné hlavy!
Sám král ve Vašich střelcích hodnost Plzně slaví.
Vám číši stříbroskvoucí jeví milost svou,
On chce, by stará Plzeň v nové nevymířela,
A stará věrnost zde se věčně věkuv skvěla.
Se opět láskou vznesla Ferdinandovou!

Aj, tehďáž, když jste v poli stáli jako kvocé,
Když s podivením na Vás zřeli národové,
Nechť Žižka k bitvě zval, nechť Mansfeldovská zbraň,
Nechť proti Turkům Vaše statné vojsko táhlo --
Vždy Vaše jméno nové oslavy dosáhlo;
A Vaše heslo bylo: Bůh nám krále chraň!

Dne 24. ledna 1836. konala se za tou příčinou od měšťanského ostrostřeleckého sboru zvláštní slavnost.

Byl mu stříbrný skvostně pracovaný pohár c. k. krajským, panem Janem Bumlem, jakožto vznešený dar Jeho c. k. Veličenstva císaře Ferdinanda I. slavně na radnici odevzdán.

Před samým odevzdáním byla toho dne o 9. hod. v arciděkanském chrámě slavná pontifikální mše sv. sloužena, které se všechny c. k. vojenské a civilní úřady účastnily.

Pan krajský s podrizenými úředníky odebral se do krajského úřadu, ostatní šli do radnice.

Čtyřspřežní skvostný vůz byl odeslán pro pana krajského, kterého vojna a skvělá družina do zasedací síně v radnici doprovázela, kde důstojným „vivat“ přijat byl a osloviv ostrostřelecký sbor případnou řečí, císařský dar důstojníkům téhož sboru odevzdal.

Purkmistr, pan Martin Kopecký, děkoval pak c. k. guberniálnímu radovi, jakožto náměstku Jeho c. k. Veličenstva, za toto nejen ostrostřeleckému sboru, nýbrž i celému městu učiněné milostivé vyznamenání řečí, dobře promyšlenou řečí a vybízel všechny, aby tuto památku blahodárnými skutky, neustálým věrným smýšlením a oddaností k nejvyššímu trůnu v úctě udržovali.

V poledne byla v hostinci „u císaře Ferdinanda“ od ostrostřeleckého sboru uspořádána slavnostní hostina pro 110 osob.

Uvádějí se zde také básně, které za touto příčinou složeny a tiskem vydány byly.

JUBELRUF

die löbliche Pilsner Schützengesellschaft bei Gelegenheit der Uebergabe des ihr von Sr. Majestät dem Kaiser

F E R D I N A N D I.

zum Andenken übersandten silbernen

EHREN-POKALS

am 24. Jänner 1836, von Ihrem Ehrenmitgliede

D^r. ADALBERT SEDLÁČEK,

Professor in Pilsen.

Wie wollt' ich höh'ren Flug Euch Jubellieder bringen,
Mit Lumir's Sangesmacht tief in die Herzen dringen,
Dass aufgerüttelt staunend möchte horchen Stadt und Land:
Dem Schnee und Eis möcht' tausend Blümchen ich entwinden
Und Eure Kindlein müssten sie zu Kränzen binden,
Zu zollen Euren ersten Dank dem guten Ferdinand!

Mit diesen Kleinen möcht' ganz Pilsen Dank Ihm sagen,
Ein Herz in Einem Leib für Ihn mit Inbrunst schlagen,
Das seine Liebe Ihm laut preisend heute offenbart;

Ferdinand sollt' zu den Sternen schweben,
Vaters Geist durchwehet all' sein Streben,
seinem Herzen auch das treue Pilsen wahr.

und preist Ihn! dass es wiederhülle,
den ehrt der König Euch ja Alle,
denn gibts's, kund von Seiner Hand gesandt,

Die einst gesendet wir
Zu unsers Landes Schutz,
Von den sind Einige noch hier;
Kühn boten sie dem Feinde Trutz,
Und sah'n den Frechen zieh'n
In seine Heimat hin;

Chor:) Diess hat der Kaiser wohl erkannt,
) Hoch lebe Kaiser Ferdinand.

Lasst in der Runde geh'n
Mit Traubensaft beschwert,
Und jedem wackern Schützen seh'n
Der Kaisergabe hohen Werth:
Es duftet Wille, Kraft
Aus ihrem gold'nen Saft

Chor:) Zu weihen Blut und Leben ganz
) Dem Erben des verklärten Franz.

Treu' fühle jede Brust,
Mit Kindersinn vereint,
Sie ist des echten Schützen-Lust:
Nur der heut Schutz, der treu es meint.
Es ziere uns ihr Schild,
Vor uns des Kaisers Bild —

Chor:) So zieh'n auch wir mit Muth hinaus
) Zum Kampfe für das Kaiserhaus.

Wenn Feinde sollten nah'n
Gefahren wieder droh'n
Wir wollen sie mit Muth empfang'n
Erringen neuen Ruhm und Lohn.
Es schwören Treue wir
Heut alle Brüder hier.

Chor:) Dazu hab' Jeder seine Hand,
) Schwör' Treu' dem Vater Ferdinand!

Bohužel stála tato slavnosť také jeden lidský život.

Z rána, okolo 1/26. hodiny, bylo na pozdrav probuzujícího se due v hradebním příkopu pod Levitovou kozeluzskou továrnou, blízko Kopeckých zahrady, z hmoždířů střeleno, kterouž strelbu zámečnický mistr Antonín Lilling řídil.

Hmoždíř, jenž byl nejspíše dutě nabitý, roztrhl se při výstrelu rozdrtiv nešťastnému nohy a prsa a raniv jej silně na ruce, tak že za nesmírných bolestí 4. dne skončil.

Dne 2. února 1836. v Pánu zesnul Josef Vojtěch Sedláček, doktor filosofie, c. k. professor matematiky, pak řecké, latinské a české řeči jakož i literatury na filosofickém ústavě v Plzni, kapitolár starožitné kanonie praemonstrátů v Teplé, sbírající a účinkující úd českého národního musea jakož i jiných vědeckých společností, majitel prostředního záslužného zlatého penízu. Zemřel na zapálení plie a mozku v 51. roce svého věku.

Josef Vojtěch Sedláček narodil se 2. února 1785. v Čelakovicích v Kouřimsku, kde otec jeho byl mistrem mydlářským a představeným městským. Prvních začátků literárního a hudebního umění nabyl ve škole místní od učitele Baslera, dobrého to hudebníka, při čemž jej katecheta tamní, D. J. Vorlíček, cvičil v němčině a v počátcích latiny. Ztratil Sedláček ve svém 11. roce otce svého, dán jest od matky ihned na řemeslo mydlářské, a však k domluvám katechety jmenovaného, který

To heslo musí v Plzni věčně panovati,
 A král a vlast a národ Plzeň vždy svou zváti,
 A každý Plzeňan skví se jako Čech a rek:
 Tu opět rozvinou se pro Vás zlaté časy,
 A Vaši slávu budou pěti české hlasy,
 A Vaše jméno bude lehnat každý věk.

Kdo věren Bohu, králi, národu a vlasti,
 Potomstvo musí tomu věnce pocty klásti,
 I sama lhostejnost mu palmu podává:
 A proto vzhůru! píme na královo zdraví!
 Ať věrná Plzeň Ferdinanda slaví!
 Čím byla vždycky — králi věrnou ostává.

DANKGEFÜHLE

**Pilsner Schützengesellschaft beim feierlichen Empfange des von
 Majestät Ferdinand I., Kaisers von Oesterreichs, allergnädigst ge-
 reichten Ehren-Pokals am 24. Jänner 1836.**

Donner des Geschützes ruft
 frühen Tages Nah'n,
 Jubel hebt sich in die Luft,
 kundet Frohes an.

Wo wäre wohl im weiten Land
 Ein Menschenherz nicht sein?
 Ein Herz nicht ganz Ihm zugewandt,
 Fürwahr! es blieb allein.

Da regt es allenthalben sich
 im schönsten Bürgerfest,
 's lange nicht so herzlich,
 froh sich denken lässt.

Was lange Jahre wir geliebt,
 Im Vater uns ergötzt,
 Gott hat, der alles Gute gibt,
 Im Soh'n es uns ersetzt.

fragt ihr, wer die Brüder lud,
 sammelt sich zu freuen?
 Kaiser ist's, so fromm als gut,
 lad die Treuen ein.

Auf! sammeln in geschloss'nen Reihen
 Wir mannhaft uns und fest,
 Und Jeder ruf: Er, mein und dein!
 Treu bis zum Lebensrest!

Da war die schöne Zeit vorbei,
 wir Sein Antlitz sah'n,
 's Sein Gedächtniss frisch und neu
 ist heute noch uns an.

Der vielen Worte Lobgeflecht
 Ist nicht des Schützen Kunst:
 Gehorsam, bieder, schlicht und recht,
 Mit That wirbt er sich Gunst.

Er die Seinen ehrt', und mild
 edlen Herzen trägt,
 's wir in diesem Kunstgebild
 köstlich ausgeprägt.

Und setzen wir im Freudendrang
 Uns hin zum Bürgermahl,
 So leeren wir zum Lebenslang
 Für Ihn den Fest-Pokal.

Kurz unser Dank: Wir lieben Ihn!
 Ihm unser Gut und Blut!
 Dem Kaiser und der Kaiserin
 Ein treues Herz! So gut!

FREUDENTÖNE

**Festmahl des pilsner Schützen-Corps am 24. Jänner 1836., als
 selbst ein von Sr. kais. kön. Majestät dem allergnädigsten Kaiser**

F E R D I N A N D I.

höflichst geschenkter Ehren-Pokal feierlichst überreicht wurde.

Einst in der Kriegsgefahr
 Drängten die Feinde sehr;
 Da schickten eine kleine Schaar
 Gerüstet wir zur Landes-Wehr;
 D'rum ziert heut' unser Mahl
 Ein herrlicher Pokal —
 Vom Kaiser-Throne uns gesandt,
 Von unserem Kaiser Ferdinand.

Die einst gesendet wir
Zu unsers Landes Schutz,
Von den sind Einige noch hier;
Kühn boten sie dem Feinde Trutz,
Und sah'n den Frechen zieh'n
In seine Heimat hin;

Chor: } Diess hat der Kaiser wohl erkannt,
} Hoch lebe Kaiser Ferdinand.

Lasst in der Runde geh'n
Mit Traubensaft beschwert,
Und jedem wackern Schützen seh'n
Der Kaisergabe hohen Werth;
Es duftet Wille, Kraft
Aus ihrem gold'nen Saft

Chor: } Zu weihen Blut und Leben ganz
} Dem Erben des verklärten Franz.

Tren' fühle jede Brust,
Mit Kindersinn vereint,
Sie ist des echten Schützen-Lust:
Nur der heut Schutz, der treu es meint.
Es ziere uns ihr Schild,
Vor uns des Kaisers Bild —

Chor: } So zieh'n auch wir mit Muth hinaus
} Zum Kampfe für das Kaiserhaus.

Wenn Feinde sollten nah'n
Gefahren wieder droh'n
Wir wollen sie mit Muth empfan'n
Erringen neuen Ruhm und Lohn.
Es schwören Treue wir
Heut alle Brüder hier.

Chor: } Dazu hab' Jeder seine Hand,
} Schwör' Treu' dem Vater Ferdinand!

Bohužel stála tato slavnosť také jeden lidský život.

Z rána, okolo 1/26. hodiny, bylo na pozdrav probuzujícího v hradebním příkopu pod Levitovou kozelužskou továrnou, blíž peckých zahrady, z hmoždířů střeleno, kterouž střelbu zámečnický Antonín Lilling řídil.

Hmoždíř, jenž byl nejspíše dutě nabitý, roztrhl se při v rozdrtviv nešťastnému nohy a prsa a raniv jej silně na ruce, tak nesmírných bolestí 4. dne skončil.

Dne 2. února 1836. v Pánu zesnul Josef Vojtěch Sedláček, filosofie, c. k. profesor matematiky, pak řecké, latinské a české literatury na filosofickém ústavě v Plzni, kapitolář státního kanonie praemonstrátů v Teplé, sbírající a účinkující úd českého národního muzea jakož i jiných vědeckých společností, majitel prostředního zásluhového zlatého penízu. Zemřel na zapálení plic a mozku v 51. roce svého věku.

Josef Vojtěch Sedláček narodil se 2. února 1785. v Čelakovicích v Kounovsku, kde otec jeho byl mistrem mydlářským a představeným mestským. Prvních začátků literárního a hudebního umění nabyl v mládí od učitele Baslera, dobrého to hudebníka, při čemž jej kromě německého, D. J. Vorlíček, cvičil v němčině a v počátcích latiny.

Učitel ve svém 11. roce otce svého, dán jest od matky jeho povolán na mydlářské, a však k domluvám katechety jmenovaného

Sedláček byl od roku 1816. až do roku 1829. jedním z nejpilnějších dělníků na poli literatury domácí; psalťe tehďáz do všech časopisů českých, složil a dal vytisknouti mnoho básní a mnoho prosaických spisů vědeckých i zábavných.

Tiskem vydal tato díla: Sváteční kázání, držané v Plzni o slavnosti sv. Bartoloměje. V Praze 1816. — Na Plzeň. (Oda s historickými přídávky). Ve Vídni 1818. — Kristus skrze své umučení oslaven. Zpěv o 4 hlasích se sbory a hudbou (z něm.). V Plzni 1820. — Paměti plzeňské. V Plzni 1820. — O srovnalosti náboženství s rozumem (z něm.). V Plzni 1820. — Základové měřictví čili geometrie. (První vědecká kniha toho způsobu v jazyku českém). V Praze 1822. — Životopis A. J. Puchmaiera. (Připojen k jeho rymovníku, jež Sedláček tiskem vydal). V Plzni 1822. — Základové přírodnictví a matematiky smíšené. Díl I. V Praze 1825. — Kázání při instalaci důst. pana děkana Vojtěcha Nejedlého v Žebráce. V Praze 1826. — Základové přírodnictví. Díl II. (Dílo to zůstalo nedokončeno). V Praze 1828. — Věž plzeňská v plameni. (Báseň popisná). V Plzni 1835.

V posledních létech, a to zvláště od té doby, co Sedláček v společnosti hr. Františka Dejma navštívil jižní Německo a seznámil se s tamními literaty, zdálo se, že ochabnul ve své dosavadní vlastenské horlivosti a přilnul více k rozšířenější a slavnější literatuře německé. Podával od té doby hojně články belletristické, popisy, zprávy a t. p. do časopisů německých, na př. do Hormayerova Archivu, do Schickova „Wiener Zeitschrift für Kunst etc.“, do Bäuerlova „Theaterzeitung“ a j., mařiv takto čas, jehož by byl platněji mohl užiti k sepsání nových, aneb k ukončení započatých děl českých (ku př. fysiky). Avšak nedělal to snad za příčinou mrzkého honoráru, anobř z příčin zvláštních, kteréž svůj původ měly jednak v okolnostech, v nichž tehďáz žil, jednak v jeho co den rostoucí žádosti, aby viděl jméno své proslavené i za hranicemi; srdce jeho nebylo nikdy nevěrno vlasti a národu svému; zvuky českého jazyka bývaly mu přece vždy drahými.

Bývalťe i napotom vždy týž muž spanilomyslný, upřímňý, dobročinný a bratrský jako před tím. Kolik měl žáků, sousedův a známých, tolik měl ctitelův a přátel, a jeho památka nezahyne, třebaš žádný pomník nehlasal literami zlatými nevsední ctnosti a vlastenecké zásluhy jeho.¹⁾

Dne 10. února byla při magistrátu veřejná dražba na vystavění věže při chrámu sv. Bartoloměje, která dne 6. února 1835. shorela.

Od c. k. státní úctárny bylo rozpočtem k této stavbě celkem 14.620 zl. k. m. vykázáno.

Při dražbě převzal Václav Seyfert ze Stoda práci tu za 10.485 zl. k. m.; přitroz materialu převzal Vojtěch Fürich z Plzně za 360 zl. k. m. Nákrasy a rozpočet učinil stavitelský mistr Filous a obdržel za onu práci 100 zl.

Toho času byly denní mzdy následující:

Zednický, tesařský, pokrývačský tovaryš obdržel denně	30	kr.	k. m.
Maltář obdržel denně	16	„	„
Pedavač	14	„	„

¹⁾ V novější době byla příčiněním zdejšího literárního spolku zasazena Vojt. Sedláčkovi pamětná deska na budově zdejšího německého gymnasia a hrob jeho státním důstojným pomníkem.

Dne 2. května odpoledne ve 2 hodiny vypukl požár v Boškově.

Shořelo 11 statkův a sice:

Čís. konv. 21	Matěje Kočandrla,	Čís. konv. 41	Matouše Jilka,
" "	26 Josefa Wacka,	" "	42 Františka Mauera,
" "	27 Šimona Schneidra,	" "	52 Matěje Stuhy.
" "	28 Šimona Kopeckého,	" "	43 Vojt. Fleischhanse,
" "	20 Jakuba Ulče,	" "	49 Václava Matouška.

Čís. konv. 25 Josefa Egermayera.

Městská obec, jakožto vrchnost, podporovala pohořelé stavebním dřívím a měšťanstvo přispělo všelikými potřebami, jako obilím, slámou a p.

Dne 3. května 1836. o 1/2. hodině odpoledne vypukl požár ve stodole od Jana Řihy c. k. aeraru na uschování všelikých zásob, zvláště sena a slámy pronajaté.

Tato stodola byla tehdejšího času nejposlednější stavení na Klatovské silnici v pravo naproti Maschaurovskému domu.

První, kteří oheň spatřili, byli ovčák Ignáce Mattassa, Jakub Beneš, který své stádo na Osvaldské pole hnal; pak mezi stodolami a rámy soukenickými mčem se bavící studující: syntaxista Jan Schnabel, poët Augustin Havlíček, syntaxista Antonín Stefani a gramatista Vojt. Veselý.

Ježto na blízkou se nacházející stodoly a hospodářská stavení větším dílem slámou neb šindelem kryty byly, zmáhal se oheň rychle v okolí a nebylo možno jemu přítrž učiniti.

Oběti strašného toho požáru staly se:

a) v pravo na Klatovské silnici tyto budovy:

1. stodola Jana Řihy, v které zdejší c. k. zásobárna slámu a seno měla,
2. " Jana Kouteckého,
3. " a kolna Josefy Urbanové,
4. " Jana Angra,
5. " Antonína Kibitze,
6. " a kolna Jana Řihy,
7. " " Filipa Steyspala,
8. " " vdovy Bílé,
9. " Josefa Steinbacha,
10. kolna Eduarda Fodermayera.
11. stodola a kolna Keilovských dědiců,
12. " " Eduarda Fodermayera,
13. " Jana Lemingra,
14. " Michala Glutha,
15. " Josefa Steinbacha:

b) blízce soukenických rámtův:

16. stodola Marie Salátové,
17. " a kolna Josefa Houšky,
18. " " Vojtěcha Hässlera,
19. " ovčín a kolna magistrátního rady Mattassa,
20. " a kolna Karla Klotze,
21. " " Františka Schützmeistra,
22. " " magistrátního rady Josefa Pirnera,
23. " " Amy Peterové,
24. zahradní domek Markěty Patočkové;

c) v levo na Klatovské silnici:

25. stodola a kolna, pak část domu Františka Maschaura,
26. dvě stodoly a jedna kolna Františka Bechra,
27. stodola, kolna a ovčín Jana Tauna,
28. stodola Čenka Kocka, která zároveň dědicům Patočkovým náležela,
29. " Čenka Kocka,
30. " a kolna Matěje Zintla,
31. " " Marie Klotzové,
32. " Petra Suchomela,
33. " a kolna Josefa Klotze,
34. " " Jana Hahnenkamma,
35. " " Josefa Procházky,
36. " " vdovy po setníkovi Macciovi,
37. chalupa vdovy Fabrisové č. 73,
38. hospoda se stájemi Josefy Křepelkové č. 5,
39. chalupa a zahradní domek obuvnického mistra Panzera č. 4,
40. " " soukenického " Kesslera č. 3,
41. " chalupa kováře Dominika Veselého č. 2,
42. na plukovní vychovatelně shořela část krovu proti Nové bráně.

Shořelo tedy celkem: 6 domů, 35 stodol, 23 kolny, 2 ovčiny, 2 stáje pro koně, 3 zahradní domky a 1 krov.

C. k. zásobárna měla následující stodoly v nájmu: a) Gluthovu, b) Deitlovu, c) Řihovu, d) Steinbachovu a byla tam následující píce arární uložena:

v stodole pod písm.	a)	395 cent.	15 \bar{n} sena,
"	b)	1660 "	89 " " a 40 otepí 12 \bar{n} slámy
"	c)	5467 $\frac{7}{12}$	otepí slámy,
"	d)	1253 $\frac{10}{12}$	" "

úhrnem { 2056 centů 4 \bar{n} sena,
6761 $\frac{9}{12}$ otepí a 12 \bar{n} slámy.

Celé město bylo v největším nebezpečení neboť létající oharky a sláma zapálily na více než 30 místech.

Na všech střeších západního města bylo množství lidstva zaměstnáno, aby vznikající oheň udušilo.

Jak veliká byla prudkost ohně, můžeme z toho poznati, že daleko létající ohnivě oharky na druhé straně města, blíže obecního městského spítálu v panském dvoře stojící českou školu náhle zapálily, a jen úsilovnému namáhání cis. vojska pod vedením důstojníka p. Staudra, které u vojenského skladu postaveno bylo, postěstilo se oheň udušiti.

Na obecním domě, v němž se vojenská vychovatelná (Militär-erziehungshaus) nacházela, počala střecha a pavlače hořeti; Křimičti občané ale se svou stříkačkou oheň udušili.

Křimický panský kovář, Vavřinec Hauer, řídil stříkačku a dostal za to odměnu 20 zl. k. m. z městského důchodu.

Za ošetření trhových bud, které mezi stodolami umístěny byly, obdrželo 10 tovaryšů po 1 zl. k. m. a 3 nádenníci po 48 kr. k. m.

Dne 2. května odpoledne ve 2 hodiny vypukl požár v Božk
Shorelo 11 statkův a sice:

Čís. konv. 21	Matěje Kočandrla,	Čís. konv. 41	Matouše Jilka,
" "	26 Josefa Wacka,	" "	42 Františka Mau
" "	27 Šimona Schneidra,	" "	52 Matěje Stuhy,
" "	28 Šimona Kopeckého,	" "	43 Vojt. Fleischh
" "	20 Jakuba Ulče,	" "	49 Václava Mator

Čís. konv. 25 Josefa Egermayera.

Městská obec, jakožto vrchnost, podporovala pohořelé stav
dřívím a měšťanstvo přispělo všelikými potřebami, jako obilím, slamo

Dne 3. května 1836. o 1 $\frac{1}{2}$ 2. hodiné odpoledne vypukl požár ve st
od Jana Řihy c. k. aeraru na uschování všelikých zásob, zvláště
a slámy pronajaté.

Tato stodola byla tehdejšího času nejposlednější stavení na Klat
silnici v pravo naproti Maschaurovskému domu.

První, kteří oheň spatřili, byli ovčák Ignáce Mattassa, Jakub I
který své stádo na Osvalské pole hnal; pak mezi stodolami a
soukenickými mlčem se bavící studující: syntaxista Jan Schnabel,
Augustin Havlíček, syntaxista Antonín Stefani a gramatista Vojt. V

Ježto na blízku se nacházející stodoly a hospodářská stavení v
dílem slámou neb šindelem kryty byly, zmáhal se oheň rychle v
a nebylo možno jemu přítrž učiniti.

Oběti strašného toho požáru staly se:

a) v pravo na Klatovské silnici tyto budovy:

1. stodola Jana Řihy, v které zdejší c. k. zásobárna slámu a seno
2. " Jana Kouteckého,
3. " a kolna Josefy Urbanové.
4. " Jana Angra,
5. " Antonína Kibitze.
6. " a kolna Jana Řihy.
7. " " Filipa Stevspala,
8. " " vdovy Bílé,
9. " Josefa Steinbacha,
10. kolna Eduarda Fodermayera.
11. stodola a kolna Keilovských dědičů.
12. " " Eduarda Fodermayera.
13. " Jana Lemingra.
14. " Michala Glutha.
15. " Josefa Steinbacha:

b) blíže soukenických rámtův:

16. stodola Marie Salátové,
17. " a kolna Josefa Houšky.
18. " " Vojtěcha Hässlera,
19. " ovčín a kolna magistrátního rady Mattassa.
20. " a kolna Karla Klotze.
21. " " Františka Schützmeistra.
22. " " magistrátního rady Josefa Pirnera.
23. " " Anny Peterové,
24. zahradní domek Markéty Patočkové;

vlevo na Klatovské silnici:

stodola a kolna, pak část domu Františka Maschaura,
 dvě stodoly a jedna kolna Františka Bechra,
 stodola, kolna a ovčín Jana Tauna,
 stodola Čenka Kocka, která zároveň dědicům Patočkovým náležela,
 - Čenka Kocka,
 " a kolna Matěje Zintla,
 " " Marie Klotzové,
 " Petra Suchomela,
 " a kolna Josefa Klotze,
 " " Jana Hahnenkamma,
 " " Josefa Procházky,
 " " vdovy po setníkovi Macciovi,
 chalupa vdovy Fabrisové č. 73,
 hospoda se stájemi Josefy Křepelkové č. 5,
 chalupa a zahradní domek obuvnického mistra Panzera č. 4,
 " " " soukenického " Kesslera č. 3,
 " chalupa kováře Dominika Veselého č. 2,
 na plukovní vychovatelně shořela část krovu proti Nové bráně.

Shořelo tedy celkem: 6 domů, 35 stodol, 23 kolny, 2 ovčiny, 2 stáje
 oné, 3 zahradní domky a 1 krov.

C. k. zásobárna měla následující stodoly v nájmu: a) Gluthovu,
 itlovu, c) Řihovu, d) Steinbachovu a byla tam následující píce
 i uložena:

stodole pod písm. a)	395 cent. 15 π sena,
" " " b)	1660 " 89 " " a 40 otepí 12 π slámy
" " " c)	5467 ⁷ / ₁₂ otepí slámy,
" " " d)	1253 ¹⁰ / ₁₂ " "

uhřnem { 2056 centů 4 π sena,
 { 6761⁵/₁₂ otepí a 12 π slámy.

Celé město bylo v největším nebezpečení neboť létající oharky
 na zapálily na více než 30 místech.

Na všech střechách západního města bylo množství lidstva za-
 uáno, aby vznikající oheň udusilo.

Jak veliká byla prudkost ohně, můžeme z toho poznati, že daleko
 cí ohnivě oharky na druhé straně města, blíže obecního městského
 ta v panském dvoře stojící českou školu náhle zapálily, a jen
 znému namáhání cí. vojska pod vedením důstojníka p. Staudra,
 a vojenského skladu postaveno bylo, postěstilo se oheň udusiti.

Na obecním domě, v němž se vojenská vychovatelná (Militär-
 haus) nacházela, počala střecha a pávlače hořeti; Krimičtí
 se ale se svou střikačkou oheň udusili.

aký kovář, Vavřinec Hauer, řídil střikačku a dostal
 k. m. z městského důchodu.

ých bud, které mezi stodolami umístěny byly,
) 1 zl. k. m. a 3 ná denníci po 48 kr. k. m.

Dne 14. května 1836. z rána okolo 1/25. hodiny při stavbě pracující nádenník František Schmid jda do práce spozoroval u kostela proti velkému náměstí stočený papír za klikou.

I vzal jej a druhým při stavbě zaměstnaným dělníkům jej ukázal. Jelikož žádný z nich neuměl německy, čekali až podnikatel té, Václav Seifert, k 9. hodině přišel, kterému nalezený papír odečetl.

Byl to bezjmenný žhářský list, frakturkou na kreslicím psaný, na jehož druhé straně nacházely se známky nějakého výhružného listu tento zněl:

Angelegt war der Brand,
Ich bekenn' es frei;
Ich legt ihn an mit eig'ner Hand
Am dritten May.
Meisterlich gelungen ist die That,
Ich hab mein Ziel errungen
Und klug gestreut die Saat.
Bald wär die Stadt verglommen
In der Flammengluth,
Wär nicht ein Pfäfflein hergekommen
Zu bannen Feuerswuth;
Er schwengt die Monstranz
Sanft neigend hin und her,
Da flieht vor dem Popanz
Der Flammen Feuermeer.
In diesem Oblättchen fürwahr
Müssen Wunderkräfte ruh'n;
Drum mögen sie in diesem Jahr
Zum zweiten Male kund sich thun! —

Pan Václav Mirwald odevzdal hned psaní to magistrátu. Tato věc byla u kriminálního soudu vyšetřována a však k provedení uvedeného listu nebyl vypátrán.

Dne 18. května 1836. v 7 hodin večer vypukl v domě Trojici naproti hlavnímu vchodu gymnasiální kaple, oheň.

Uleknutí bylo tím větší, ježto v kašnách nebylo vody. Tři domy lehly popelem a sice:

Čís. pop. 162 Ignáce Troppa,
" " 163 Tomáše Hechta,
" " 178 Kateřiny Koppové.

Mimo to poškozeny byly střechy na domě č. 164 Václava a č. 177 Kateřiny Freytingrové.

Obě věže chrámu Páně sv. Anny počaly hořeti. Avšak násá života a namáhavým přičiněním tesařů, Františka Opatrného, Václava Filipa, Filipa Krausa a pak tesaře Matouše od 7. setniny c. k. barona Fleischera, zachráněny byly věže výstavné školní budovy také další nebezpečí městu hrozící odstraněno bylo.

Nečím života spojené obhájení věží obdržel:

Filip 20, Filip Kraus 20 a Matouš 20
těchu Filipovi a Filipu Krausovi

Gegen Ende des Jahres 1836. veranstaltete der Verein die zweite Sammlung zur Ablösung der Neujahrsgratulationen für das Jahr 1837. (bei Männern), welche denselben bestimmte, diese Liste mit Angabe der Namen und der subskribirten Beträge in Druck legen zu lassen.

Um sich der bisherigen Zinszahlung entledigen, die Subsistenz des Lehrers verbessern, die der Schule erforderlichen Lokalitäten verschaffen zu können, wurde jedes Vereinsmitglied zum Behufe eines zu erbauenden Kleinkinder-Schulgebäudes zur Beitragsleistung aufgefordert, mittelst eines lithografirten Billets folgenden Inhalts:

„Es ist der gewünschte Zeitpunkt eingetreten, die frohe Nachricht zur öffentlichen Kunde bringen zu können, dass die Gehalte der Unterrichtsertheilung bei der pilsner Kleinkinder-Bewahranstalt mit 11.000 fl. Kapital und einer bleibenden Einnahme von mehr als einem Betrage von 100 fl. durchschnittlich gedeckt sind. Auch ist mit h. Gub.-Präs.-Dekrete vom 21. Feber 1835., Z. 1175, der wichtige und seltene Vortheil den Lehrern zugesichert, dass denselben bei Besetzung der auf dem pilsner Dominio sich befindlichen 3 Pfarrschulen und 6 exponirten Gehilfenstationen, der böhm. Schule in der Stadt von 2 Abtheilungen, einer Mädchenschule von 2 Klassen und der Hauptschule von 4 Klassen der Vorzug *cæteris paribus* gegeben werden müsse.

Die Vollendung dieser Kleinkinder-Schulstiftung dringt nur noch auf die Herstellung eines fixen Schullokal's von 2 Schulzimmern und einer Lehrerswohnung. Um nun das Fest der Dotation dieser Humanitätsanstalt am 7. September 1837., als dem Gedächtnistage der Krönung Sr. Majestät des Kaisers Ferdinand I., feiern, und dem geschichtlichen Vortrage die Wohlthäter als Begründer dieses Erziehungs-Institutes mit ihren Spenden einbeziehen zu können, werden alle P. T. Vereinsmitglieder ergebenst ersucht, milde Beiträge gütigst opfern zu wollen, welches Verzeichniss als Schluss-Stein zum ewiglohnenden Andenken dem Gedenkbuche und dem Druck übergeben werden wird.

Pilsen, den 6. Dezember 1836.“

Zur Aufschrift an diesem Erziehungsgebäude wünscht der Verein die Worte:

„DOBROČINNOST' ŮSTAV MALÝM DÍTKÁM“

183. počalo a 183. skončilo.

Das Schulzimmer zeige dem Gaste die sämmtlichen Geldspender als Begründer dieses Instituts:

Se. Majestät Ferdinand der Erste, Ihre Majestät Maria Anna Carolina und Sr. Majestät Mutter Majestät Carolina Augusta.

- Herr Abele Heinrich, Spiegelfabrikant in Prag,
- „ Adam Anton, k. k. Strassenmeister in Prag,
- „ Adamovský Ivan, Waisenverwalter in Pilsen,
- „ Ahsbahr Georg, Gutsbesitzer in Prag,
- „ Angermann Josef, k. k. Kreiskommissär in Pilsen,
- „ Allzar Franz, Kaplan in Radnitz,
- „ Ambrož Wenzel, Steuereinnnehmer in Kotzenitz,
- „ Altschaffer Josef, Direktor in Falkenau,
- „ Babanek J., Kauf- und Handelsmann in Prag,
- „ Bavesch Wenzl, Verwalter in Kraschowitz,
- „ Barth Ambrosius, Stadtrath und Buchhändler in Leipzig.

- Herr Bastl Wenzel, J. U. Dr. in Prag,
„ Bauer Kaspar, fürstl. Thurn-Taxis'scher Hofrath in Prag,
„ Baumann Josef, Kastner in Grünberg,
„ Bayer Adolf, k. k. Professor in Prag,
„ Becher Franz, Kauf- und Handelsmann in Pilsen,
„ Beer Josef, Ritter von, Med.-Dr. in Prag,
„ Bernann J., Kunst- und Musikalienhändler in Wien,
„ Berchem Heimhauser Kajetan, Graf, k. baier. Kämmerer in
Kuttenplan,
„ Biedermann August, fürstl. Lobkowitz'scher Industrial-Direktor
in Bilin,
„ Bloch Elias, Glashüttenpächter,
„ Bloch Mathias aus Tachau,
„ Bolzer Franz, Pfarrer aus Miröschau.
„ Borrosch A., Buch- und Kunsthändler in Prag.
„ Böhm Ignaz, Franz, Amtsdirektor in Preitenstein,
Frl. Brand Karolina in Pilsen,
Herr Brand Peter, Med.-Dr. k. k. Regimentsarzt in Pilsen.
„ Bredschneider Franz, Bürger in Pilsen,
„ Brösigke Friedrich Freiher, in Marienbad,
„ Bruder Josef, k. k. Lieutenant im Fuhrwesen Corps,
„ Bubak Johann, Magistratsrath in Pilsen,
„ Buml Johann, k. k. Gubernialrath u. Kreishauptmann in Pilsen.
„ Bundschuh Karl, Ritter von, k. k. Kammeralverwaltungs-
Offizial in Prag,
„ Caviani Franz, Graf,
„ Chaloupka Josef, k. böhm. ständ. Kreiskassier in Pilsen,
„ Chimani Leopold, k. k. Schulbücherverschleiss-Administrator
in Wien.
„ Chladek Alois, Amtsdirektor in Lählin,
„ Chmelinský Josef Kajetan, J. U. Dr. in Prag.
„ Chyba Wenzel, Amtsdirektor in Mayerhöfen,
„ Cippel Vinzenz, Oberamtman in Stahlau,
„ Czeezinkar Ritter von Birnitz, Gutsbesitzer von Ullitz.
„ Czechura Franz, Hauptschullehrer in Pilsen,
„ Czermak Franz, k. k. Postkontrolor in Pilsen,
„ Czermak Vinzenz, Bürger in Pilsen,
„ Czernohorský Wenzel, Kaplan in Kralowitz.
„ Daniček Emanuel, J. U. Dr. in Prag.
„ Danzer Adalbert, Med.-Dr. in Prag,
„ Demuth Karl, Pfarrer in Malesitz,
„ Doubek Franz, Schichtamtskontrolor in Tachau,
„ Delavigne, k. k. Komerzialeinnehmer in Haselbach,
Frau Desfours Louise, Gräfin v., Sternkreuzordens- und Palastdame,
Herr Dietl Nikolaus, Bürger in Pilsen,
„ Dlouhý Emanuel, Apotheker in Pilsen,
Frau Dlouhý Eva, Bürgersgattin in Pilsen,
Herr Dlouhý Franz, Magistratsauskultant in Pilsen.
„ Dlouhý Mathias, Bürger in Pilsen,
„ Dlouhý Wenzel, Richteramtskandidat,
„ Dohlkopf Andreas, Bürgermeister in Tachau,

- Herr Dostal Filip, Pfarrer in Deyschitz,
Duras Thomas, geprüfter Magistratsrath Tuschkau,
Dyk Josef, Kaplan zu Petrowitz,
Eisenhut Johann, Kaplan zu Pilsen,
Eckl Johann, Schönfärber in Pilsen,
Erleben Eduard Norbert, Fabrikant,
Faber Josef, k. k. Kameralkommissär in Pilsen,
Feigl Georg, Grosshändler in Prag,
Felbinger Franz, Justiziär in Plan,
Feldenhauer Josef k. k. Kameralkommissär,
Fiedler Karl, Grosshändler in Prag,
Filaus Franz, Baumeister in Pilsen,
Fischer Anton, k. k. Hauptmann in der Armeo,
Forchheimer Jonas, Grosshändler in Tuschkau,
Forchheimer Simon, Grosshändler in Tuschkau,
Frey Paul, Pfarrer in Maria Stock,
Freitinger Wenzel, Kaplan in Bělá,
Fryb Josef, Justiziär in Stahlaui,
Fritzmann Konrad, k. k. pens. Hauptmann,
Gallus Franz, jub. k. k. Zolllegstatts-Einnehmer,
Gartner Kasimír, Pfarrer,
Gartner Kaspar, geprüfter Mag.-Rath in Mies,
Gellnek Franz, Dechant in Klattau,
Giršček Anton, Justiziär in Hradischt,
Girkowský Wenzel, geprüfter Mag.-Rath in Blovic,
Girsa Bonifaz, Pfarrer in Pilsen.
Gluth Johann, Weinhändler in Pilsen,
Gloch Andreas, Pfarrer in Pautín,
Gloch Anton in Wodňan,
Gnad Franz, k. k. Strassenmeister,
Gnand Ignaz, k. k. jub. Gubernialsekretär,
Goller Josef, Amtsverwalter in Horaždovic,
Goldner Anton, Burggraf aus Horaždowitz,
Goldstein Sigmund, Grosshändler und Gutsbesitzer,
Gotthard Johann, Apotheker in Blatna,
Gottl Johann, obrigkeitlicher Arzt in Heinrichsgrün,
Gottl Josef, Kauf- und Handelsmann in Heinrichsgrün,
Gottl Karl, Tabakdistrikts-Verleger in Plan,
Graff Leopold, Kauf- und Handelsmann in Prag,
Grab Josef, Direktor in Liblin,
Grabl Adam, Bürger in Pilsen,
Greif Johann, Verwalter in Nedraschitz,
Grimm Josef, k. k. Bergmeister in Mies,
Grohmann Martin, Wirtschaftsraih in Haid,
Gruber Johann, Dechant in Mauth,
Gruber Sebastian, Med.-Dr in Pilsen,
von Lobes, Franz, Gutsbesitzer,
Gastgeber in Přestitz,
Stadtvorsteher in Blatna,
Gastgeber in Pilsen,
von, Karl k. k. Kreiskommissär,

- Herr Hässler Adalbert, Bürger in Pilsen,
„ Hecht Karel Emil, Schlosskaplan in Koleschowitz,
„ Heidler Josef, k. k. Rath, Med.-Dr. in Marienbad,
„ Heidler Rudolf, Dr. der Theologie. Pfarrer in Littitz,
„ Heirowský Ferdinand, J. U. Dr., Bürgermeister in Rokycan
„ Held Josef Theobald, Med.-Dr. in Prag,
„ Helm Mathias, Besitzer des Gutes Nedraschitz,
„ Hempl Karl, Med.-Dr., k. k. Feldarzt,
„ Henriquez Ferdinand, Ritter von, k. k. Major in der Arme
„ Herz, Heinrich von, Grosshändler in Prag,
„ Herzog Franz, k. k. Tabakrevisor,
„ Herzan Josef, Schuldirektor in Kuttenberg,
„ Hlawan Anton, Erzdechant in Pilsen,
„ Hibler Markus, k. k. Oberst und Commandant des Regiment
Baron Fleischer,
„ Hildprandt v. Ottenhausen, Ferdinand, Freiherr, k. k. Kämmerer
„ Hirsche Wenzel, Amtsdirektor in Kotzenitz,
„ Hofmeister, J. U. Dr., Landesadvokat in Prag,
„ Hoch Augustin, Kaplan in Radnitz,
„ Hochhauser Leopold, Med.-Dr. in Pilsen,
„ Hohler Thomas, fürstl. Schwarzenberg'scher Rath und Archiv
in Wien,
„ Holzinger Mathias, Handelsmann in Stadt Steyer,
„ Hönig Leopold, Handelsmann,
„ Hora Lohelius, k. k. Professor in Pilsen,
„ Hornik, Edler von, Schichtamtskontrolor in Plas,
„ Hrdlička Wenzel, Kaplan in Malesic,
„ Hruschka Johann, Amtsaktuar in Maierhöfen,
„ Hunger Andreas, Kaplan in Plana,
„ Hunger Josef, Kaplan in Manetin,
„ Hüttel Josef, gräf. Czernin'scher Wirthschaftsath in Petersburg
„ Hutter Bernard, Pfarrer in Planá,
„ Hunka Josef, Med.-Dr. in Bischof-Teinitz,
„ Jankowský Jakob, Schlosskaplan in Lukawic,
„ Jäger Johann, Dechant in Radnitz,
„ Jerusalem Leopold, Fabriksbesitzer in Prag,
„ Illyes, von Illyes, Franz, k. k. Tabaksverleger in Taus,
„ Jungmann Josef, k. k. Professor in Pilsen,
„ Junker Bigatto Klemens, Freiherr von, k. baier. Kammerher
„ Kalina, von Jäthenstein, Mathias, J. U. Dr., Landesadvok
und Konsistorialrath,
„ Kalser Franz, Apotheker in Pilsen,
„ Kanka Johann, J. U. Dr. und Landesadvokat, herzoglich he
sischer Hofrath,
„ Kainz Johann, fürstl. Lobkowitz'scher Wirthschaftsath,
„ Kern Florian, Hauptschullehrer in Pilsen,
„ Kinzl Adalbert, Dechant in Planian,
„ Kinzl Anton, Dechant und Bezirksvikar in Dlaschkowic,
„ Klement Johann, Pfarrer in Neurožmital,
„ Kolk Ignaz Ferdinand, Vorsteher des Prager Handelsgremium
„ Kolowrat-Krakowský, Graf von, Johann, k. k. Kämmerer,

- Herr Kopetzky Martin, k. Bürgermeister;
Frau Kopetzky Josefa, Gattin des Bürgermeisters in Pilsen;
Herr Koppmann Johann Adolf, Th.-Dr., Landesprälat und Abt des
Prämonstratenser-Stiftes Tepl;
Körner Johann, Professor in Budweis,
Kottnauer Adolf, k. k. Militärverpflegs-Assistent in Plan,
Kotauz Josef, Stadtkaplan in Pilsen,
Kromlus Wenzel, Pfarrer in Zwikowitz,
Křemář Andreas, k. k. Kreiskommissär in Pilsen,
Kreuzberg Karl Josef, k. k. Gubernial-Kanzleipraktikant,
Kruch Wenzel, herrschaft. Revident in Blatna,
Křůzner Johann, Amtsdirektor in Radnitz,
Krieger Josef, k. k. Kameralgefällen-Offizial in Pilsen,
Kremer Wilhelm, Verwalter in Kuřowitz,
Křepinsky Karl, Dechant in Skuč,
Kügler Veit, k. k. Hauptmann im Regimente Baron Fleischer.
Kunert Sylvester, Direktor in Heinrichsgrün,
Kutschera Adalbert, Verwalter in Tereschau,
Lana Adalbert, k. k. Schichtmeister in Budweis,
Lang Jakob, Pfarrer in Kralowitz,
Loukota Franz, emerit. Dechant in Manetin,
Lautensack Johann, Schönfärber in Pilsen,
Lautensack Gottfried Wilhelm in Pilsen,
Lazanský Anton, Graf von, Herr auf Preitenstein,
Frau Lazanský Elise, Gräfin von, Sternkreuzordens- und Palastdame,
Lazanský Josefine, Sternkreuzordensdame,
Lazanský Ernestine, Gräfin von, Stiftsdame,
Herr Lazanský Johann, Graf, Besitzer der Herrschaft Manetin,
Leiner Karl, k. k. Kameralrath in Pilsen,
Lemelsfeld Emanuel, Grosshändler in Tuschkau,
Lewit Dawid Leopold, Lederfabrikant in Pilsen,
P. Lindauer Josef, Kanonikus in Prag,
Linke Josef, Fabrikant in Prag,
Lischka Adalbert, Amtsdirektor in Radnitz,
Frl. Lopec Rosalia aus Linz.
Herr Losoi Kaspar, Dechant in Plan,
Durchlaucht Lobkowitz Johann, Fürst, Herzog zu Raudnitz,
k. k. Major &c.;
Ihre Durchlaucht Frau Fürstin von Lobkowitz Karolina,
Löschner Johann, Steuereinnehmer in Tachau,
Lösl Ignaz aus Falkenau,
Löwenfeld Leopold, Fabrikant in Lichtenstadt,
Löwenstein Wertheim Karl, Fürst von, &c..
Machek Josef, Stadtkassier in Pilsen.
Malik Adalbert, k. Kreiswundarzt in Schlan.
Ernst, Freiherr, Herr auf Waldheim,
W., Buchhändler in Leitmeritz,
Hon., Pfarrer in Mutiowitz,
Adolf, Magistratsrath in Pilsen,
Eduard, Th.-Dr., Fürsterzbischof in Wien,
Josef, Graf,

- Herr Mitschke Josef, k. k. Kreissekretär in Pilsen.
.. Mohr Theodor, k. k. Rittmeister im Fuhrwesens-Corps.
.. Mudroch Anton, J. U. Dr. und Landesadvokat in Prag
.. Müller Franz, Kunst- und Musikalienhändler in Wien,
.. Musik F. Anton in Saaz.
.. Nacke Stanislaus, Magistratsrath in Rokycan.
.. Nadler Martin, Magistratsrath in Plan.
.. Nejedlý Adalbert, Dechant in Žebrák.
.. Neumann Wenzel, Schichtmeister in Miröschau.
.. Neumann, k. k. Kreisamts-Konzeptspraktikant.
.. Němetz Josef, k. k. Oberlieutenant im Regimente
Fleischer,
.. Nikola Anton, Med.-Dr. in Beraun.
.. Nostitz-Rhinek Josef, Graf, k. k. Kämmerer.
.. Novák Mathias, Amtsdirektor in Schweissing.
.. Oberhauser Josef, J. U. Dr., k. k. Hofrath und Ka
administrator in Böhmen,
Frl. Obitezky, Frein von, Maria, Stiftsdame in Brünn,
Herr Oechy Josef, Kauf- und Handelsmann in Prag.
.. Oettinger-Wallerstein, Fürst von, k. k. Kämmerer,
h. Ordens und Oberst in der Armee.
.. Odchazel Wenzel, Kaplan in Weipnitz,
.. Ott Karl Wenzel, Rechnungsführer des prager Metro
domkapitels.
.. Otto Karl, Lokalist in Rousnow.
.. Pabst Johann, Militär-Verpflegs-Bäckermeister,
.. Pawlik Franz, Dechant in Preštic.
.. Perglas Wenzel, Freiherr, k. k. Kämmerer, Hauptmann
Armee.
.. Peithner Wilhelm, Chem.-Dr., Apotheker in Pilsen,
.. Peschko Johann, Amtsverwalter in Štĕnowitz,
.. Perel David, Handelsmann in Petschau.
.. Pecháček Johann, Müller in Pilsen.
.. Pelargus Anton, Dechant in Mies.
.. Pessina Michael, Kanonikus in Prag.
.. Peutlschmied Wenzel, Ehrendomherr und Direktor der
schule in Prag.
.. Peters Anton, Amtsdirektor in Blatna.
.. Pietrusky, Ritter in Lemberg.
.. Pinsker Anton, k. k. Zolllegstattskontrolor in Pilsen.
.. Pirner Josef, Magistratsrath in Pilsen.
.. Pitlik Jakob, Kaplan in Plzenec.
.. Pitzker Josef, Amtsdirektor in Hradiš.
.. Poláček Sebastian, Kaplan in Rokycan.
.. Ponz Anton, Magistratsrath in Žebrák.
.. Popp Anton, Dechant in Weipnitz.
.. Porschütz Albert, k. k. Oberlieutenant im Regimente
Fleischer,
.. Pöschmann Johann, Med.-Dr., Ritter des schwedischen
ordens in Carlsbad.
.. Pöllner Franz, Domdechant in Prag.

- Herr Preywisch Franz, Bürgermeister in Dobran,
Prill Wenzel, Oberamtman in Mariafels,
Prinz Christian in Horázdovic,
Prinz Wenzel, Dechant und Vikar in Ronsperg,
Rauch Anton, k. k. Hauptmann in der Armee,
Rauch Elias, Rentmeister aus Tachau,
Rauch Josef, Domherr der prager Metropolitankirche,
Rasp Adolf, k. k. Postmeister in Plan,
Reichl Vincenz, k. k. Professor der Theologie in Königgrätz,
Reichenbach Anton, Justiziar in Chotěschau,
Reichenbach Josef, k. k. Hauptmann und pens. Auditor,
Reil Josef, k. k. Gubernialrath und Kreishauptmann in Königgrätz,
Ries Josef, k. k. Kreiswundarzt in Pilsen,
Ritter Alois, k. k. Major in der Armee,
Rittershain Johann, Ritter von, Grenzwach-Kommissär,
Rischau Wenzel, Amtsdirektor in Horázdovic,
Rothschild M. A., Freiherr von, (zu Frankfurt),
Roll Josef, Ritter von, k. k. Oberst und Festungs-Commandant in Eger,
Ronolter Johann, Bürger in Pilsen,
Rosička Max, Lokalist,
Rozkoschny Joh. Ant., J. U. Dr. und öffentl. Notar,
Rudolf Franz, k. k. Zolllegstattseinnehmer in Pilsen,
Rumerskirch Gabriel, Freiherr von, k. k. Oberstlieutenant in der Armee,
Ružicka Karl, Hauptschuldirektor in Pilsen,
Rabritius Johann, Rentmeister in Liblin,
Růža Bernard, Müller in Pilsen,
Ráimek Josef, Kauf- und Handelsmann in Pilsen,
Sachar Hugo, Buch- und Kunsthändler in Prag,
Sauerstiek Christof, k. k. Kreiskommissär,
Scanzoni Ignaz, Geschäftsleiter der Eisenbahn zu Budweis,
Scharlai Anton, Tabakdistriktsverleger in Klattau,
Secher Georg, Bürgermeister in Kolin,
Scheiner Anton, Amtsdirektor in Krimic,
Schellinger Johann, ältester Kaplan in Pilsen,
Schuessler Sebastian Wilibald, k. k. Kriegskommissär in Lemberg,
Schindler Johann, Bürgermeister in Rokycan,
Schürding Johann, Freiherr von, Herr auf Schönwald,
Schlott Josef, k. k. Lieutenant im Fuhrwesen,
Schmidl Michael, Buchhändler in Pilsen,
Schmidl Josef, Kauf- und Handelsmann in Prag,
Schmá Josef, Gymnasialpräfekt in Pisek,
Schöaborn Friedrich Karl, Graf von, k. k. Kämmerer und wirklicher geheimer Rath,
Schöpf Wenzel, Verwalter in Tereschau,
Schram Georg, Besitzer des Gutes Praschno-Aujezd,
Schramek Johann, Pfarrer zu Druzdau,
Schranka Franz, Magistratsrath zu Tepl,
Schubert Vincenz, Magistratskancellist,

Doktors der Medizin der Nachwelt aufbewahren, welche sein Schreiben den Menschenfreund zu erkennen gibt:

Löblicher Verein!

Die seit einigen Jahren in's Leben getretenen, sogenannten Kleinkinder-Bewahranstalten sind unstreitig eine der erfreulichsten Erscheinungen des laufenden Jahrhunderts.

Sie sind ein deutlich sprechender Beweis der endlich erfolgten Erkenntniss der Hauptmängel in der Erziehung, zumal unter der ärmeren Klasse sowohl in Hinsicht des Unterrichts als der Sittlichkeit.

Je zeitlicher das Kind Begriffe von Gott, Natur, Pflicht von dem Mein und Dein, von der Bestimmung des Menschen zur Arbeit, Elementar-begriffe von Natur- und Händearbeit-Produkten bekommt, desto reich wird es an Prämissen, welche unter einer geschickten Leitung durch eine allmähliche Entwicklung seines Denkvermögens im Gegensatz zu einer leider sehr gewöhnlichen, mnemonischen Abrihtung zu richtigen Schlüssen führen. Die Zeit dürfte die Frage lösen, ob nicht manches schlummernde Talent durch die Anstalt allein geweckt, ob nicht manche Warnung von Seite der darin in Erziehung befindlichen Kinder selbst manchen Eltern zum Leitstern wird?

Meiner Ansicht nach kann die Humanität hierinfalls mit Fug und Recht einen neuen schönen Sieg feiern, wozu ich der wahrhaft schönen Stadt Pilsen, worin Männer walten, deren aufopferungsvoller Eifer für die Bildung und Wohlfahrt auch künftiger Generationen Sorge trägt, vom ganzen Herzen Glück wünsche.

Bei dem Bewusstsein meiner geringen Verdienstlichkeit, welche ich im Verlaufe der Zeit schon längst für erloschen hielt, überrascht mich eine geneigte Anerkennung ausser dem Lokale meines kleinen Wirkungskreises durch die im letzten Monat v. J. mir gewordene gütige Ertheilung eines Ehrendiploms umsomehr und verbindet mich zum lebhaften Dank mit dem Anersuchen, das beiliegende kleine Scherflein als Beitrag zu den Fonds dieser Humanitätsanstalt, welcher jeder Menschenfreund das herzlichste Gedeihen wünschen muss, verwenden zu wollen.

Prag, am letzten Jänner 1835.

Dr. J. F. Held m. p.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

V měsíci září vypukla v městě cholera a panovala několik nedelí. Nejvíce lidí zemřelo na Saském předměstí.

Toho roku byly přední hradby Malé brány zbořeny.

Panský mlynář Bernard Rziha převzal bourání této brány za jistý odměnu od obce. Na svrchní části zdi při velkých vrátech leželo mnoho starobílých peněz, tak zv. brakteátův, které od dělníků za bezcenné vázovány a sem a tam rozebrány byly.

Jak dlouho asi byly tam tyto tak vzácné penízky uloženy!

Podivno, že ani přikryty nebyly.¹⁾

¹⁾ Národní muzeum stalo se lehkomyšlnosti nevzdělaných pracovníků důvěrností chudším.

Žid David Leopold Levit obdržel takové povolení k zakoupení domu pro zřízení koželužské továrny.

Zní takto:

Seine k. k. Majestät haben mittelst a. h. Entschliessung vom 22. April dem Israeliten David Leopold Lewit den Ankauf und eigenthümlichen Besitz der Häuser NC. 23 in der Stadt und NC. 15 in der Vorstadt Pilsen zum Behufe seiner landesbefugten Lederfabrikation aus Gnaden mit dem Beisatze zu bewilligen geruht, er habe, wenn seine Lederfabrikation etwa abnehmen sollte, nach Beschaffenheit der Abnahme und der übrigen Verhältnisse eine oder die andere Realität oder auch beide wieder an Besitzfähige zu überlassen. Zugleich haben Seine k. k. Majestät a. h. zu befehlen geruht, dass auf die genaue Zuhaltung dieser Bedingung die dazu berufenen Behörden zu sehen und das deshalb Nöthige zu veranlassen haben werden.

Hievon werden David Leopold Lewit, die Bürgerschaft, die Anwaltschaft und die Lohgärber zu Folge höchsten Hofkanzleidekretes vom 25. April l. J. hoher Gub.-Verordnung vom 6. Juli l. J., Z. 21813, und k. kreisämtl. Missio vom 16. Juli l. J., Nr. 7802; ersterer unter Rückschluss seiner Gesuchsbeilagen verständigt.

Vom Magistrate Pilsen, den 21. Juli 1837.

Nr. 982 oco.

A. Pauli m. p.

Dne 26. srpna 1837. byla v ohni pozlacená báně i s křížem a přítomnosti veškerých zdejších úřadův a nescíslného množství obyvatelstva od pana arciděkana slavnostně vysvěcena.

Slavnost tato započala velkou mší svatou, kterou pan arciděkan osobně sloužil.

Alumnové vynesli bání z kostela, kde zvoněním uvítána byla, kteréžto zvonění tak dlouho trvalo, až báně k samé zvonici vytažena byla.

Na bání tuto, v které se celý seznam tehdejších úřadů, rozličné peníze a všechny věci, které v staré báni byly a na straně 341 a násl. této knihy uvedeny jsou, nacházely a která modrým sukem přikryta byla, sednul si doubravský tesařský tovaryš Josef Khodl a nechal se kladkostrojem do nesmírné výšky vytáhnouti; když bání na železném věžním prutu upevněna byla, pronesl onen odvážlivý tesař trojnásobný přípitek a sice: První na dlouhé a šťastné panování našeho nejmilostivějšího císaře Ferdinanda I. a celého nejjasnějšího císařského domu; druhý na dlouhé blaho nejvyššího purkrabího c. k. gubernálního předsedy pana Karla hraběte Chotka, a třetí c. k. gubernálnímu radovi a plzeňskému krajskému panu Janu Bumlovi a všem městským hodnostářům.

Tyto přípitky byly od lidstva dole shromážděného radostně opakovány.

Plošný obsah této báně jest 25 $\frac{7}{8}$ □' a pozlacení její a kříže stálo s upotřebením zlata ze staré báně 352 zl. k. m. Tuto bání zlatil zdejší zlatník Josef Minářk.

V měsíci listopadu 1837. byla stavba a též měděná krytba věže ukončena.

Krytba měděnou vykonali zdejší kotláři, Jan Ronolter a Antonín Koutecký.

Než dolejší část věže měla kryta byla, odebral se pan arciděkan ku krajskému, panu Janu Bumlovi, s tou snažnou prosbou, aby, dokaváde nákladné lešení stojí, na hlavní věži čtyři prostranné vížky jak dříve stály a jaké na věži týnského kostela se nalézají, zřízeny a vystavěny byly, což by k nemalé okrase takto holé věže sloužilo, dokládaje, že by později nově lešení více než stavba věžiček stálo. Ale ku radě stavitele Filouse byl tento mnohostranně podporovaný návrh od krajského úřadu zamítnut.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

POKRAČOVÁNÍ PAMĚTNÍ KNIHY PŘI OPATROVNĚ MALÝCH,
SESTAVENÉ OD PUKMISTRA MARTINA KOPECKÉHO.

Obschon der Bauplatz für die Kleinkinder-Bewahranstalt höhern Orts allmonatlich zur Sprache gebracht wurde, so kam es doch im Jahre 1837. zum Schulbaue nicht, weil dagegen militärischer Seits, obgleich ohne allen Rechtstitel protestirt wurde, und weder etwas von den ganz und gar unbenützten Zwingertheilen abzulassen geneigt war.

Der Herr Tit.-Protector schenkte der Anstalt wie in den J. 1835. und 1836. wieder 100 fl. C.-M.

Der prager Litograf, Hennig, schenkte der Anstalt 200 elegante Exemplare zu Schulattesten mit dem Anerbieten, noch mehrere unentgeltlich liefern zu wollen, bei welcher Gelegenheit ihm und Herrn Dr. Held das Ehrenbürgerrecht folgenden Inhalts gegeben wurde:

„Was dem Magistrate zu Gebote steht, bringt er Ihnen, Verehrter, für Ihre Opfer, für Ihr Verdienst zur Förderung des Guten, zum Zeichen des Dankes und der Achtung dar:

Das Ehrenbürgerrecht*.

Zur Fondsvermehrung des erwähnten Jahres trug bei, dass der hiesige bürgerliche Lohgärbermeister Wenzel Sequens von seinen auswärtigen Forderungen, von den unversicherten, per 697 fl. 57 kr. W. W. die Hälfte und von den versicherten per 767 fl. 33 kr. W. W. das Drittel unter der Bedingung zedirte, damit von Seite des Vereins die Eintreibung derselben bewirkt werden möchte.

In dem Jahre 1837. waren 391 betheiligte Vereinsmitglieder.

Vermögensstand vom Jahre 1836. 4522 fl. 29³/₄ kr.

Geldzuwachs im Jahre 1836..... 847 „ 12¹/₄ „

Anzahl der Kinder 100.

Dne 4. června daroval administrator manetinského děkanství P. Josef Sturm, rodák plzeňský, 500 výtisků svého kázání při pokřtění 7 israelitův, aby tyto výtisky byly prodány a čistý výnos opatrovně malých věnován byl.

Dopis k tomu se táhnoucí zní takto:

Löblicher Verein

der Kleinkinder-Bewahranstalt zu Pilsen!

Gefertigter wagt es nicht allein die schriftliche Anzeige zu machen, sondern übergibt in der Beilage 500 Exemplare seiner auf eigene Kosten in Druck gegebenen, zu Manetin abgehaltenen Predigt am hohen Feste des heil. Johann des Täufers bei Gelegenheit der feierlichen Taufe von 7 Israeliten und widmet den ganzen Ertrag zum Besten der pilsner

Kleinkinder-Bewahranstalt mit der unterthänigsten Bitte, selbe um einen selbst zu bestimmenden Preis durch die hochw. Vikariate an die Geistlichkeit und durch die löbl. Ämter an die Beförderer dieser Anstalt im Preise gütigst absetzen und den zu erzielenden Ertrag zum Baue dieser Humanitätsanstalt gnädigst verwenden zu wollen.

Diese Gelegenheitsrede wurde als eine sehr gelungene homiletische Arbeit in der prager theologischen Zeitschrift „Časopis“, 7. Jahrgangs, 3. Heftes, empfehlend gewürdigt und zwar wegen ihrer überweisenden Gründlichkeit und Herzlichkeit, wodurch sie auf alle Gemüther der zahlreichen und ansehnlichen Versammlung den tiefsten und bleibendsten Eindruck machte; daher Gefertigter selbe auf mehr- und vielseitiges Verlangen seiner Mitbrüder zum Drucke bestimmte und als wahrer Patriot Pilsen's und Mitglied dieser Anstalt auf den zum Baue bestimmten Opferaltar dieser aufblühenden Anstalt zu legen sich entschloss, mit der herzlichen Bitte, diese geringe Gabe (das Exemplar per 12 kr. C.-M.) von 100 fl. C.-M. nicht verschmähend, sowie des Gebers Bereitwilligkeit, gütigst und wohlwollend anzunehmen, da er es sich zur heiligsten Pflicht rechnet, nach Massgabe seiner Kräfte die Beförderung dieser Anstalt sich stets angelegen sein zu lassen, um sich der Gnade eines Mitgliedes stets würdiger zu machen, der sich zu nennen wagt

Eines löbl. Vereines unterthänigster Client

Josef Sturm m. p.,
Dechantei-Administrator.

Maunten, den 4. Juni 1837.

Dne 22. listopadu usporádán byl v městském divadle ve prospěch opatrovný přátelský ples spojený s tombolou (t. j. loterií, povstalou snesením rozličných vyher četnými lidu milý).

Čistý vynos obnášel 603 zl. 24 kr. k. m.

Jeho c. k. Veličenstvo ráčil blahosklonně výnosem ze dne 29. ledna 1837. toto slosování s prominutím tax povolití.

Toho roku stavěla obec borskou myslivnu.

Stavba stála 1733 zl. 45 kr. k. m. mimo stavivo.

Stavbu řídil pan Martin Stelzer.

Také odprodala městská obec toho roku chalupu úředního sluhu (Amtsdienerchaluppe) č. pop. 72 na Pražském předměstí za 241 zl. k. m.

Toho roku stavel Frantisek Filous na místě od městské obce zakoupeném, v tak zvaném „vingru“ čili nutirne, blíže gymnasia, nový dům.

Toho roku obdrželi městanství: Priester Matej, zlatník; Srnec Jan, krejčí; Skřivan Tomáš, krupař; Strizek Josef, krejčí; Tobermann Josef, tesář a Trázník Vojtěch, kloboučník.

Dne 15. ledna 1838. byla dokončena stavba shorelé věže kostela sv. Bartoloměje bez obřadní věže převzata a schválena.

Celá stavba stála 14780 zl. 46 $\frac{1}{4}$ kr. k. m.

Na zádušní úřad vypadlo 5000 „ — „ „ „

na přifařené obce 1204 „ 18 $\frac{1}{4}$ „ „ „

na městskou obec jakožto patrona 8576 „ 28 „ „ „

V té summě jest již také náklad na pozlacení bání s částkou 352 zl. k. m. obsažen.

Stavba vyžadovala:

75.650 kusů cihel,

193 $\frac{1}{2}$ korců černého vápna,

81 trámů neb 402 sáhů $\frac{12}{14}$ palcového dříví,

78 stěn „ 430 $\frac{1}{2}$ „ $\frac{10}{12}$ „ „

46 krokví „ 446 $\frac{1}{2}$ „ $\frac{6}{8}$ „ „

82 půvalů „ 495 „ $\frac{3}{4}$ „ „

12 sraňků „ 50 „ $\frac{3}{4}$ „ „

2 kopy 22 kusů fošen,

3 „ 12 „ falcovních prken,

11 „ 55 „ tenkých prken,

32 „ — špuntovních hřebů,

302 „ — prkeňáků,

378 kusů přitahováků,

1500 „ šindeláků,

3 ř. rákosního drátu,

10 otepi rákosu.

SROVNÁNÍ STARÉ A NYNĚJŠÍ VNITŘNÍ STAVBY VĚŽE TĚTO.

Rozdíl mezi novou a starou věží jest značný.

Dříve byly uvnitř věže všechny trámy velmi umělecky sestaveny a čimly pro sebe celek.

Již na dolejších kostelním klenutí bylo celé trámové upevněno a odtud vystupovalo v umělecké soustavě a spojení až do nejvyšší částí a na něm spočívala zvonice i s podstavcem svým tak, že celá dřevěná věžní soustava zdí se nedotkla ani tenkrát, když se všemi zvony zvonilo.

Taktéž umělecky sestaveny byly věžní schody, majíce však tu nepohodlnost, že příliš úzké a vysoké byly.

Ohněm trpěly mnoho zdí, jelikož kámen byl popálen a musil od dolejška nahoru na $\frac{1}{2}$ střevice vytesán a cihlami vyzděn býti. Nové trámové nebylo nyní tak spojeno, nýbrž do zdí zasazeno, dle pater zřízeno a novými širokými a pohodlnými schody opatřeno.

Též zvonice byla ve zdích upevněna, čímž se stává, že každé zvonění věžní zdí silně otrásá.

Dne 4. června 1838. vypukl požár v Doubravce.

Shorela tato hospodářská stavení:

Čís. pop. 21 Josefa Kodla,	Čís. pop. 20 Martina Bartovského,
„ „ 22 Jana Beneše,	„ „ 23 Matěje Plizáka,
„ „ 18 Josefa Řihánka,	„ „ 24 Jana Kodla,
„ „ 19 Pavla Kodla,	„ „ 25 obecní dům.

Městská obec jakožto vrchnost podporovala pohořelé stavebním dřívím a také měšťanstvo jim hojně příspěvků poskytlo.

Dne 25. srpna 1838. byly nové věžní hodiny postaveny a ciferníky k nim upevněny. Znameníť u nich jest to, že každou $\frac{1}{4}$ hodinu opakují.

Hodiny ty byly od hodináře Michaela Christa ze Šlukenavy (Schluckenau) zhotoveny a stály 917 zl. 15 kr. k. m., přivoz 117 zl. Jak nápis na připojeném vyobrazení ciferníku naznačuje, byl řečený hodinář v nebezpečnosti, by při ohni v Šlukenavě vypuklém hotové hodiny obětí plamenů se nestaly.

Dne 23. prosince 1838. uzavřela městská obec s Jakubem Blahovcem tržovou smlouvu na odprodání obecního rybníka v Černicích obsahujícího 20 jiter 891[□] za částku 1680 zl. 27 kr. k. m.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

POKRAČOVÁNÍ PAMĚTNÍ KNIHY PŘI OPATROVNĚ MALÝCH DÍTEK.

Herečka Cecilie Conzeltová věnovala opatrovně výtěžek svého příjmu u při kterémž se divadelní kus: „Nebezpečná teta“ od Albinia dával, čímž ústavu 50 zl. kapitálu přirostlo.

Zpráva opatrovny pro rok 1838.

Prispívajících údů bylo	399.		
Stav jmění roku 1837. byl.	5051	zl. 42	kr.
Přirůstek jmění v roce 1838.	785	" 15 ¹ / ₄	"
Nájemné za místnost školní činilo	48	" —	"
Služné učitelovo	180	" —	"
" opatrovnice	90	" —	"
Výkaz jmění na kapitále	5439	" 15	"
" " v pokladně.	79	" 42 ¹ / ₄	"
Počet dítek	102.		

Toho roku věnovala paní Terezie Waldeková, rozená Bártlová, choť krajského kancelisty, uměle pracované roucho, ozdobené skleněnými perlami a vyšívánými růžemi soše Panny Marie na velikém oltáři ve skleněné skříni postavené.

Dle svého vlastního udání pracovala na rouchu tomto dvě léta.

Na střeše kostelní sv. Bartoloměje byly dřívě 4 kamenné vykýře za tím účelem, aby při nějaké nutné opravě potřebné látky pomocí skřípce na horu vytaženy býti mohli.

Tyto vykýře časem tak utrpěly, že pádem hrozily, což také vyzvanou kommissí uznáno a odstranění těchto vykýřů nařizeno bylo.

Pan arciděkan činil návrh na ponechání těchto vykýřů, aby v případě nějaké opravy neb ohně potřebné věci nahoru vytaženy býti mohly.

Toho roku byla rozbourána velká brána mezi vodárnou a nárožním domem „u Fialy“. Touto branou chodilo se k panskému mlýnu a do čtvrti tam se nacházející.

Toho roku obdrželi měšťanství: Kobsa Jakob, postríhač; Lenk Josef, obchodník; Mařík Vilém, krejčí; Merwald Karel, obuvník.

ROK 1839.

r. 1839

Dne 11. května 1839. udeřil blesk do hospodářských stavení Bartoloměje Kočanderla č. p. 6 v Ledcích. Městká obec jakožto vrchnost podporovala poškozeného dřívím.

Dne 26. května 1839. zemřel zdejší magistrátní a kriminalní rada pan Josef Pirner.

Josef Pirner, rodilý z Klatov, nastoupiv úřad svůj v královském krajském městě Plzni u magistrátu nejprve jakožto knihovní, stal se za krátký čas sekretářem a konečně radou u téhož soudu.

V úřadě tomto setrval až do své smrti, která jej zastihla v 62. roce stáří jeho, dne 26. května 1839. Zemřel nešťastným zlomením nohy a zánětem rány tím způsobené. Josef Pirner, muž velké a silné postavy a příjemného vzezření, byl po 36 let svého úřadování jednou z nejváženějších a ve všech kruzích nejoblíbenějších osobností.

Jsa velikým ctitelem umění a věd, zvláště hudby, byl ve spojení se všemi zdejšími a cizími učenici a umělci a podporoval je při každé příležitosti se svým přítelem, věhlasným professorem Sedláčkem. Zemřelý dovedl Čechy i Němce v městě v neskalené sjednocenosti a svornosti udržovati, svým laskavým, ve všech třídách obecnstva oblíbeným chováním. On staral se svědomitě a obezřele po mnohá léta zastávaje úřad policejního kommissáře o veřejnou bezpečnost a pokoj mezi občany, všechny výtržnosti a různice rozumně odstraňuje.

Byl vždy dobré a veselé mysli, proto byl ve všech rodinných kruzích velmi rád jako host vítán.

Zdárně pečoval také o lepší zřízení sboru plzeňských ostrořteleců, nelituje při tom ani velkých obětí ze svého vlastního jmění.

Tomuto sboru velel po 20 let jakožto praporek a vymohl mu také protektorát tehdejšího panujícího knížete Thurn-Taxisa, jenž asi r. 1820. panství Kotěšovské blíže Plzně koupil.

Když r. 1820. ruský cár Alexandr do Plzně přijel a sbor ostrořtelecký prohlédl, vyjádřil tomuto svou nejvyšší spokojenost.

V roce 1825. přislíbil Jeho Veličenství císař František I. při svém pobytu v Plzni sboru ostrořteleckému korouhev s císařským orlem.

Neméně pochvalné jest spolupůsobení jeho s purkmistrem Kopeckým na okrasu a zvelebení města. Neboť za jejich úřadování vystavěny byly kasárny, městské divadlo, větším dílem z dobrovolných příspěvků, v jichž sbírání i Pirner vždycky ochotně se uvázal.

Městské hradby, město tehdáž ještě obklíčující, pilně byly bourány a stará Zbrojní ulice novým mostem s Pražským předměstím spojena; což také dobročinnými příspěvky bylo pořízeno.

Také on sám ze svého vlastního jmění mnoho k tomuto účelu věnoval.

Nemalou péli vynaložil na zřízení kanálův a na zakládání a pěstování sadův. Dalť totiž na své útraty u svého domu (číslo 112.) mezi stavením hospodářským a klášteřem františkánským nacházející se otevřený kanál přikryti a na získané taktó půdě krásné zahrádky se zvláštními květinami a rozličnými stromy zříditi. Timto odstraněny do ulice Andělské a Františkánské tekoucí a nepříjemný zápach vydávající výkaly a příjemnější i zdravější vzduch této části města zjednan.

Netušil zajisté, že v těchto sadech neštěstí pro něho osudné jej zastihne. Postaviv se jedenkrát na rohu zahrady právě na ono místo, kde kanál pouze dubovým a časem zetlelým prknem zakryt byl, pozoroval kvetoucí kalinu. Tu se prkno pod ním zlomilo a on spadl do hlubokého a širokého kanálu, při čemž si nohu zlomil.

Pádem timto ukončeno působení blahodárné, jakož i život ještě dosti silného a zdravého muže.

Zemřel jsa ode všech oželen. Jméno jeho zajisté zůstane v blahé paměti všech Plzeňanů.¹⁾

¹⁾ Josef Pirner zanechal po sobě šest dětí: mezi těmito byli čtyři synové: Jan Pirner, toho času c. k. radní při c. k. krajském soudu v Plzni; Karel Pirner, c. k. generalmajor, nyní v Plzni na odpočinku žijící; Václav Pirner, c. k. vojenský kommissář, toho času ve službě u c. k. generálního velitelství v Temešvaru; Antonín Pirner, který v roku 1846. jakožto c. k. nadporučík v dragounském pluku hraběte Tiquelmonta zemřel; dvě dcery: Kateřina provdaná za Karla Zopfa, c. k. vyššího vojenského kommissáře, téhož času v Praze na odpočinku žijící; Anna, jejížto manžel Jan Blattenský až do roku 1850. u magistrátu a kriminálního soudu v Plzni sloužil a konečně jakožto okresní předatavý v Blatné v roku 1898. zemřel.

V měsíci květnu 1839. založil purkmistr Martin Kopecký, tvůrce stromořadí a sadů Lochotinských, na západní a severní straně města, kde dříve hradební příkop byl, totiž od kasáren dolů až ku tak zvané Pražské bráně kaštanové stromořadí.

Dříve byla tato část neschůdná a vzduch nečistotou z kasáren příkopem až do řeky Mže tekoucí pokažen. Tu byl kanál vystavěn, příkop zasypán a akcesistovi Martinu Hruškovi svěřen úkol, aby zde stromy nasázel.

Dnové 11. 12. 13. a 14. červen byli pro Plzeň slavní a památní, neboť ve středu jejím přebýval nejdůstojnější arcibiskup, svobodný pán, Alois Josef Schrenk za příčinou kanovnické generalní visitace.

V den příjezdu vznešeného hosta odebral se purkmistr Martin Kopecký s magistrátním sekretářem Čenkem Sykou ve voze až na hranice plzeňského panství do Eipovic; 60 jízdných a mnoho jiných měšťanů doprovázelo jej, by na hranici knížeti církevnímu svou nehlubší úctu vzdali. Na hranici plzeňské farní osady, blíže Hradecké hospody, stála krásná slavnostní brána s nápisem „Věrná Plzeň“, a pan arciděkan Hlawan s osadníky z Oujezda, Bukovce, Doubravky, Božkova, Lobes, a t. d. se školní mládeží uvítal vznešeného hosta.

Zde stáli též sedláci z osad okolních na krásných koních a v jejich čele byl starý, stříbrnou medailí vyznamenaný bolevecký rychtář, Josef Škarda.

Okolo 4. hodiny odpoledne blížila se družina Jeho knížecí milosti; napřed jely doprovázející jej kočáry, pak banderium rolnické z Rokycan a okolí a konečně vznešený host.

Po 3 dni před příjezdem a ještě dopoledne pršelo ustavičně, teprv odpoledne se nebe vyjasnilo a při nejkrásnějším počasí ubíral se průvod do města.

Školní mládež stála v dlouhé řadě až k hostinci Hamburku.

Zvolna mezi četnými zástupy lidstva blížil se knížecí vůz ku starožitnému arciděkanskému chrámu, kde 4 květinami ozdobené obelisky stály; na těchto byl nápis:

„ECCE SACERDOS MAGNUS“.

U hlavního průčelí kostela byli všickni civilní úřadové seřaděni a množství světského a řeholního duchovenstva shromážděno, aby nejvyššího kněze uvítali. Vykonav krátkou modlitbu v chrámu Páně odebral se arcibiskup do arciděkanství, kde byli představováni všickni zdejší hodnostáři.

Na uvítanou sepsal pan Gustav Beer, kněz řádu teplských praemonstrátův a c. k. professor na zdejším gymnasiu, následující slavnostní báseň :

FREUDENKLÄNGE

zur Feier der h. Anwesenheit Sr. fürstl. Gnaden des Hochwürdigsten Herrn, Herrn

ALOIS JOSEF FREIHERRN VON SCHENK AUF NOTZING,

Fürst-Erzbischof zu Prag, Primas des Königreichs Böhmen &c.

Dort, wo Minervens Götterbild einst thronte,
Wo Sokrates, der Weisheit edler Sohn,
Umringt von lernbegier'gen Schaaren wohnte,
Erhub sich kühn das stolze Parthenon:

Václav Pazdéra,	Jan Šrámek,	Josef Tisinger,
Bartoloměj Pechmann,	Frant. Schützmeister,	Benjamín Tittfeld,
Josef Pelikan,	Vincenc Švarz,	Antonín Trötzer,
František Procházka,	Jakub Seic,	Antonín Tuschner,
Jan Roubík,	Šimon Sirový,	Ondřej Vogl,
Antonín Reiner,	František Špiegl,	Matěj Vollbracht,
Jan Rösch,	Ignác Starý,	Antonín Vorbricht,
Jan Rosum,	Josef Starý,	Ignác Valenta,
Jan Schalander,	Petr Starý,	Ignác Valenta ml.,
Vincenc Schamberg,	Václav Starý,	Jan Vosala,
Antonín Schaschek,	František Stier,	Václav Vosala,
Jáchym Šimandl,	Matěj Stelzer,	Josef Wälzer,
Jan Šimandl,	František Strizek,	Josef Werdan,
Josef Šjep,	František Štrnáct,	František Zavadil,
Jakub Šolle,	Ignác Sumereber,	Josef Zwickl,
Josef Šrámek,	Tomáš Svoboda,	

ZPRÁVA OCHRANITELNY MALÝCH DĚTEK PRO ROK 1839.

Prispívajících údů bylo	425.
Stav jmění od roku 1838. byl	5518 zl. 57 ¹ / ₄ k
Přírůstek jmění v roce 1839.	921 .. 58
Výlohy:	
bytné	48 .. --
služné učitelovo	180 .. --
.. opatrovnice	90 .. —
Výkaz jmění na kapitále	6046 .. 12
.. .. v pokladně	76 .. 43 ¹ / ₄
Počet dětí	120.

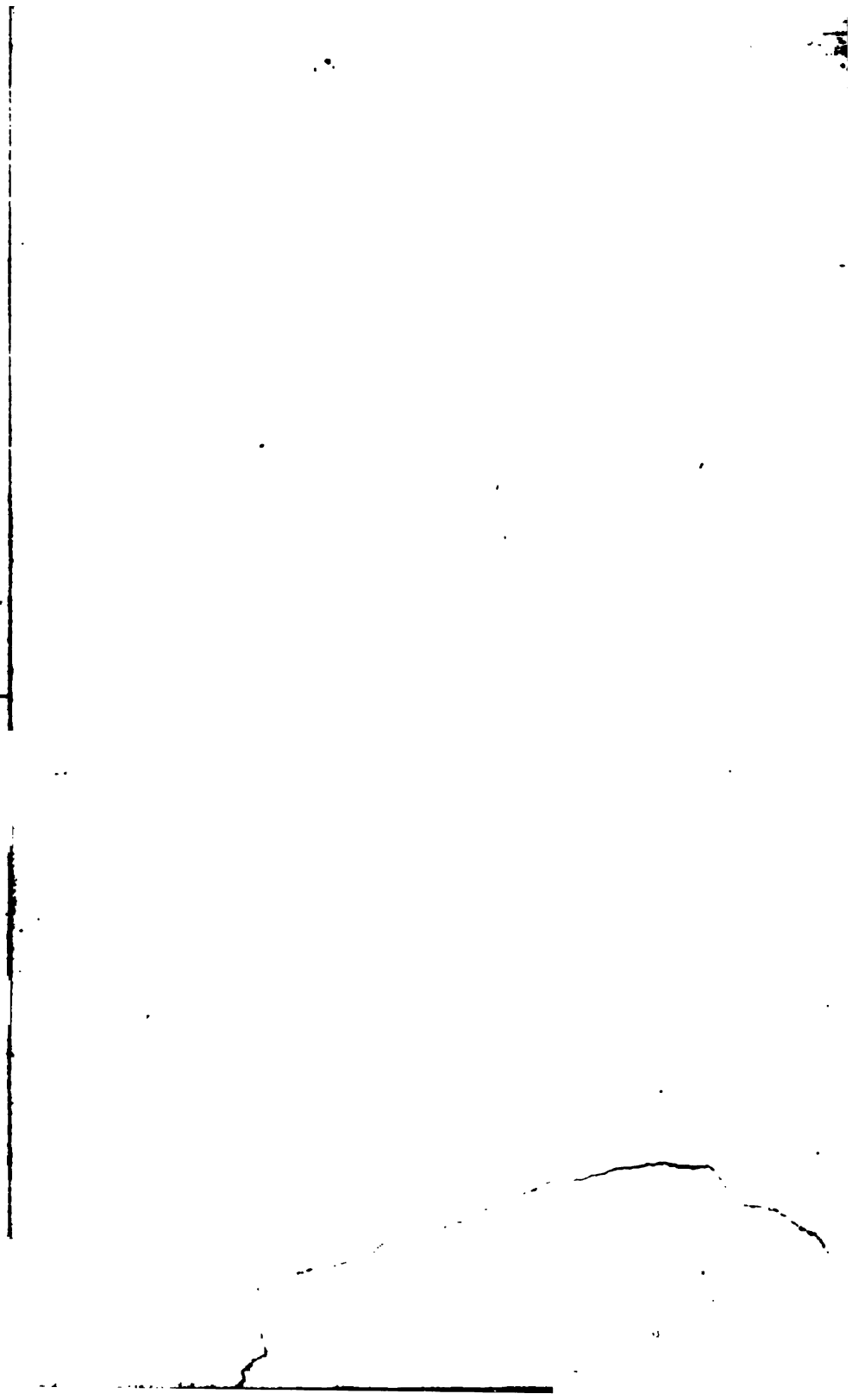
Toho roku byla zimního času vařena pro chudé rumfordská polévka ve františkánském klášteře zdejší. Bylať totiž mezi chudým lidem tehdejší velká bída a nouze.

Toho roku odprodala městská obec následující nemovitosti:

- Chalupu lesního příručího v Ejbovicích č. 35 Josefovi Plzákov
- hutní stavení v Chrástu Jiřímu Martinkovi;
- Novo-Huňské purkmistrovské pozemky Dominikovi Černému;
- židovnu č. p. 55 v Bušovicích Anně Setti-ové.

Toho roku obdrželi měšťanství: Josef Bernásek, tkadlec; František Brotánek, krejčí; Josef Burger, barvíř; Jan Ihlek, hostinský; Anton Jobst; Vojtěch Kiesl, obuvník; František Lang, mydlář; Jan Lažanský, rukavičkář; Václav Leba, obuvník; Jan Mayer, mlynář; Petr Modroc, nožník; Vojtěch Nádeník; František Pechmann, obuvník; Karel Tobík, rolník; Jan Wolf, provazník; Bedřich Ženíšek, natěrač.

Václav Pazdéra.	Jan Šrámek.	Josef Tisinger.
Bartoloměj Pechmann.	Frant. Schützmeister.	Benjamin Tittfeld.
Josef Pelikan.	Vincenc Švarz.	Antonín Trötzer.
František Procházka.	Jakub Seic.	Antonín Tuschner.
Jan Roubík.	Šimon Sirový.	Ondřej Vogl.
Antonín Reiner.	František Špiegl.	Matěj Vollbracht.
Jan Rösch.	Ignác Starý.	Antonín Vorbricht.
Jan Rosum.	Josef Starý.	Ignác Valenta.
Jan Schalander.	Petr Starý.	Ignác Valenta ml.,
Vincenc Schanberg.	Václav Starý.	Jan Vosala.
Antonín Schaschek.	František Štier.	Václav Vosala.
Jáchym Šimandl.	Matěj Stelzer.	Josef Wälzer.
Jan Šimandl.	František Strizek.	Josef Werdan.
Josef Šiep.	František Štrmáct.	František Zavadil.
Jakub Šolle.	Ignác Sumereber.	Josef Zwickl.
Josef Šrámek.	Tomáš Svoboda.	

ZPRÁVA OCHRANITELNY MALÝCH DÍTEK PRO ROK 1839.

Příspěvajících údů bylo	425.
Stav jmění od roku 1838. byl	5518 zl. 57 ¹ / ₂ l
Přírůstek jmění v roce 1839.	921 „ 58

Výlohy:

bytné	48 „ —
služné učitelovo	180 „ —
„ opatrovnice	90 „ —
Výkaz jmění na kapitále.	6046 „ 12
„ „ v pokladně	76 „ 43 ¹ / ₂
Počet dítek.	120.

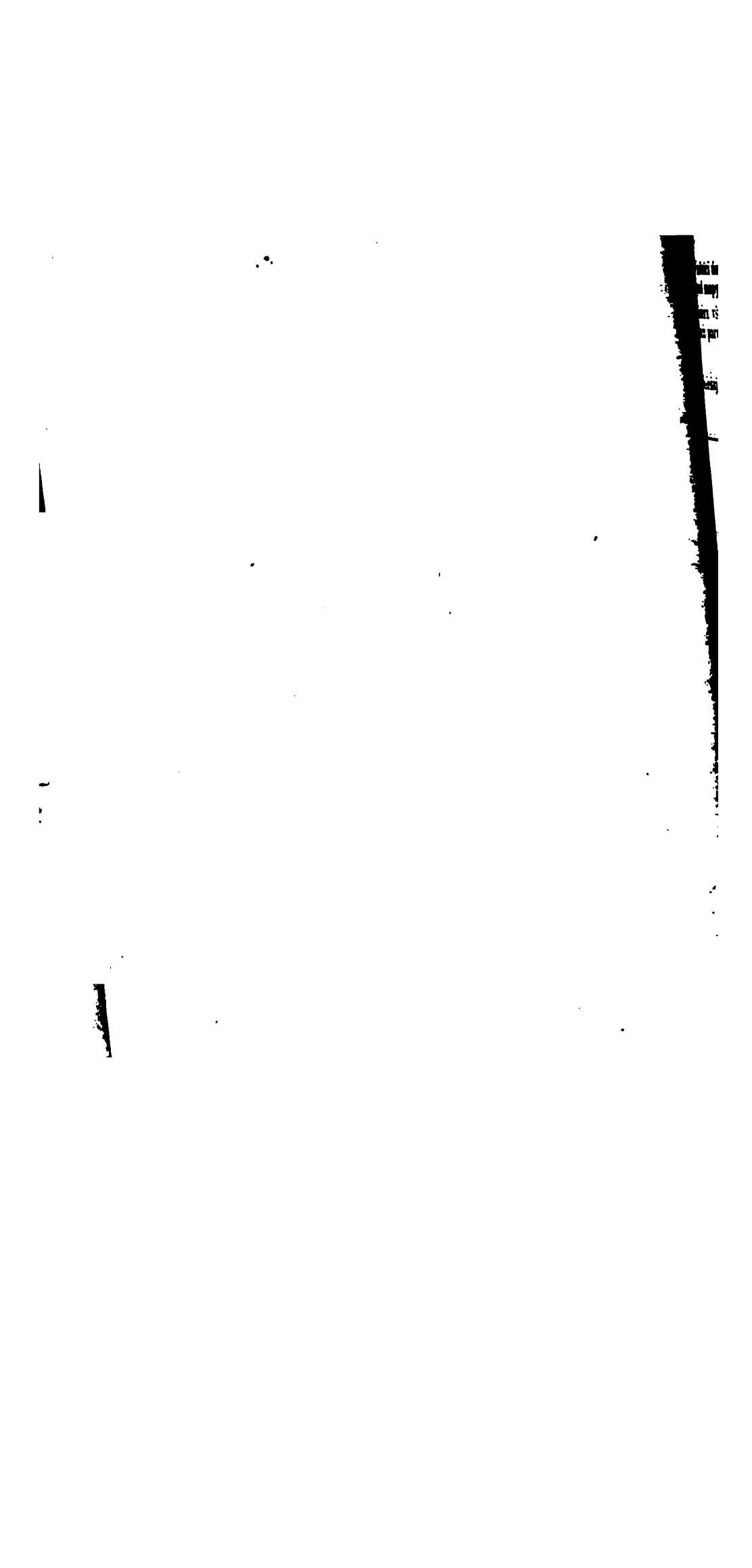
Toho roku byla zimního času vařena pro chudé rumfortská polév ve františkánském klášteře zdejší. Bylať totiž mezi chudým lidem tehd veliká bída a nouze.

Toho roku odprodala městská obec následující nemovitosti:

- a) Chalupu lesního příručího v Ejpovicích č. 35 Josefovi Plzákov
- b) hutní stavení v Chrástu Jiřímu Martinkovi;
- c) Novo-Huťské purkmistrovské pozemky Dominikovi Černému;
- d) židovnu č. p. 55 v Bušovicích Anně Setti-ové.

Toho roku obdrželi měšťanství: Josef Bernášek, tkadlec; František Brotánek, krejčí; Josef Burger, barvíř; Jan Ihlek, hostinský; Antonín Jobst; Vojtěch Kiesel, obuvník; František Lang, mydlář; Jan Lažanec, rukavičkář; Václav Leba, obuvník; Jan Mayer, mlynář; Petr Modrý, mlynář; Vojtěch Nádeník; František Pechmann, obuvník; Karel Tobáček; Jan Wolf, provazník; Bedřich Ženíšek, natěrač.

Domovní číslo	Jména domácích pánův	Výstavnost domu
171	Lautensack Bohumír	2 poschodí
172	Kock Václav	1 „
173	Anger Jan	1 „
174	Oswaldová Josefa	1 „
175	Seits Antonín	2 „
176	Stross Klemens	2 „
177	Freytinger Vojtěch	2 „
178	Pechmannová Kateřina	2 „
179	Gymnasium	2 „
180	Risa Ondřej	2 „
181	paní Oswaldová, vdova	1 „
182	Angerová Alžběta	1 „
183	Cermák František	stavební místo
184	Gerlachová Anna	2 poschodí
185	Otec Ondřej	1 „
186	Tušner Kašpar	1 „
187	Leminger Michael	1 „
188	Fiala Josef	1 „
189	Valenta Jan	1 „
190	Hässler Vojtěch	1 „
191	Hruška Václav	1 „
192	Kock Vincenz	1 „
193	Pytlík Ignác	1 „
194	Ottová Rosalia	1 „
195	Komárek Jan	1 „
196	Špaček Antonín	1 „
197	Divíšek Jan	1 „
198	Koppa František	1 „
199	Tušner Petr	1 „
200	Janota Jan	2 „
201	Řihová Rosina	2 „
202	Mattas Frant. Václav	4 „
203	paní Bílá, vdova	2 „
204	paní Strahlová, vdova	2 „
205	Kieslová Františka	2 „
206	Kopecký Martin	2 „
207	Klabinus, dědicové	2 „
208	Anger Matej	1 „
209	Feyerfeilová Antonie	1 „
210	Mattas Ignác	1 „
211	Koppa František	1 „
212	Hahuenkam Jan	1 „
213	Bariánek Jakub	1 „
	ová Markéta, dědicové	1 „
	lek	1 „

Domovní číslo	Jména domácích pánův	Výstavnost domů
36	Ganzer Václav	1 poschodí
37	Doubek Bartoloměj	1 „
38	Bendl František	1 „
39	Kmínková Alžběta	1 „
40	Leminger Jan	1 „
41	Mentberger Filip	1 „
42	Beránek Jan	1 „
43	Zdiarský Václav	1 „
44	Kůr Václav	1 „
45	Kamenová Kateřina	1 „
46	Saská brána obecní	—
47	Schützmeister František	1 poschodí
48	Starý Bartoloměj	2 „
49	Vítek Petr	2 „
50	Dlouhý Karel	1 „
51	Veselá Marie	1 „
52	Vollbrechtová Monika	1 „
53	Houška Josef, dědicové	1 „
54	Bartoš Antonín	1 „
55	Škoda František	2 „
56	Kessler Jan	1 „
57	Kuniovský Jan	1 „
58	Kestránek Martin	2 „
59	Obecní sladovna	1 „
60	Čampula Antonín	2 „
61	Leminger Jan	1 „
62	Musilová Kateřina	1 „
63	Špaček Jan	2 „
64	Peter František	2 „
65	paní Tilkofrová, vdova	2 „
66	Divíšek Antonín	1 „
67		2 „
68	Janda Jan	1 „
69	Divíšek Jakub	2 „
70	Wanka František	2 „
71	Lüftner Josef	2 „
72	Weiss Martin	2 „
73	Fross František	2 „
74	paní Demlová, vdova	1 „
75	Bartos Matěj	1 „
76	Látková Johanna	2 „
77	Říha Jan	2 „
78	Mentberger Josef	2 „
79	Pfanzrová Magdalena	1 „
80	Mašauer František	2 „

261	Stross Matěj	1	poschodí
262	Flejšner Arnošt z Kempnfeldu.	1	"
263	Řezníček Josef	1	"
264	Grubiš Jan	1	"
265	Říha Josef.	1	"
266	Pelikánová Anna	1	"
267	Starý Norbert	1	"
268	paní Malá, vdova.	1	"
269	Starý Norbert	1	"
270	Hruza Čeněk.	1	"
271	Pankraz František	1	"
272	Kobsa Dominik.	1	"
273	Zintl Josef.	1	"
274	Starý Václav.	1	"
275	Urbanová Josefa	1	"
276	paní Merwartová, vdova	1	"
277	Becher Gustav	2	"
278	Maier Václav.	1	"
279	Hilbert Petr	1	"
280	Laub Jan	2	"
281	Simoni Josef.	1	"
282	paní Hrdličková, vdova	1	"
283	" Braunová, vdova	1	"
284	Karel Ignác	1	"
285	Krombholz Josef	1	"
286	Fürich Josef.	2	"
287	Miehl Jakub	1	"
288	Roth Vavřinec	2	"
289	Šindlerová Marie	2	"
290	Exle Petr	2	"
291	Zrušeno; bývalý „Štíft“ na náměstí, rozbourán r. 1829.		
292	Zrušeno; bývalá lampárna, rozbourána.		
293	Zrušeno; bývalé myto, rozbouráno.		
294	Bendl František	1	"
295	Okurková Marie		—
296	Lilling Antonín	1	poschodí
297	Lilling Antonín		—
298	Bleil František		—
299	Hikeš Karel		—
300	paní Okurková, vdova		—
301	Škoda Jan		—
302	Černý Šimon		—
303	Trnka Karel		—
	Riess Martin		—

Domovní
číslo

Jména domácích pánův

Výstavnost do

126	Duschková Josefa	1	poschodí
127	Tropp Zikmund	2	"
128	Houšková, Anna	2	"
129	paní Kollerová, vdova	2	"
130	C. k. krajský úřad	1	"
131	Setti Josef	2	"
132	Beutlerovi dědicové	2	"
133	Lenk Čeněk	2	"
134	Kunert Frant., dědicové	2	"
135	Dlouhý Antonín, dědicové	2	"
136	Taun Jan	2	"
137	Klotz Josef	2	"
138	Kleisl Jan	2	"
139	Guldener Josefa	2	"
140	Kibitz Antonín	1	"
141	Hässler Josef	1	"
142	Hässler Vojtěch	2	"
143	Dobner Gregor	1	"
144	Trappovi dědicové	1	"
145	Kabát František	1	"
146	Heckl Josef	1	"
147	Bernardín Václav	1	"
148	Riebová Anna	2	"
149	Tvrđý Kazimír	2	"
150	Wurzelfeld Alois	1	"
151	Almer Jan	1	"
152	Šiebl Jan	1	"
153	Reil František	2	"
154			
155	Volráb Antonín	2	"
156	paní Thürmerová, vdova	2	"
157	Rubriciusová Barbora	1	"
158	Kesslerová Barbora	1	"
159	Maschaurová Ludmila	1	"
160	Šmid Michael	2	"
161	Filaus František	2	"
162	Tropp Ignác	2	"
163	Hecht Tomáš	2	"
164	Kůs Václav	1	"
165	Kozák Dominik	1	"
166	Kříž Ondřej	1	"
167	Fodrmajer Eduard	2	"
168			
169	Dlouhý Antonín, dědicové	1	"
170	Hora Bernard	2	"

Domovní číslo	Jména domácích pánův	Výstavnost domu
16	Stekl Ignác	—
17	Oswaldová Josefa	—
18	Fährich František	—
19	Kiesl Alois	—
20	Filipovský Karel	—
21	Lonek Josef	—
22	Bartovský Martin	—
23	Meissner Jan	—
24	Filip Vojtěch	stavební místo
25	Rázičková Eva	—
26	Horáček Josef	—
27	Braun Jan	—
28	Pechmann Jakub	—
29	Bogner Ignác	—
30	Bartovský Jakub	1 poschodí
31	Zwick Jan	—
32	Waldecker František	1 poschodí
33	Uhlová Marie	—
34	Zenášková Anna	—
35	Zeithammel Jakub	1 poschodí
36	Latkovi dědicové	1 „
37	Filip Vojtěch a Kouřim Jakub	—
38	paní Bartošová, vdova	—
39		1 poschodí a hospodářská stavení,
40	Lautensack Jan	pak kaplička
41	Hüttl Jan	—
42	Prochazková Anna	—
43	Rozumová Josefa	—
44	Zwickel Josef	—
45	Bruj Šimon	—
46	Černohlávek Jiří	—
47	Kříž Ondřej	—
48	Michl František	—
49	Heinze Václav	—
50	Randa Petr	1 poschodí
51	paní Homolková, vdova	—
52	Schnepf Kare	1 poschodí
53	Renek Jaku	—
54	Pelikán Antonín	—
55	Bernášková Markéta	—
56	Houšková Kateřina	—
57	Hincis Martin	1 poschodí
58		—
59	Tušnerovi dědicové	—

Domovní číslo	Jména domácích pánův	Výstavnost dc
216	paní Taimová, vdova	1 poschodi
217	Rosum Josef	1 "
218	Tichý Jan	1 "
219	Suchánek Petr	1 "
220	Hegner Matěj	1 "
221	Seka Josef	1 "
222	Valenta Matěj	1 "
223	Grün Josef	1 "
224	paní Baumannová, vdova	1 "
225	Klotzová Marie	1 "
226	Votýpka Ondřej	2 "
227	Doubek Antonín	1 "
228	Peršl Jan	1 "
229	Vollbracht Martin	3 "
230	Koželuh Jan	3 "
231	Pichler Šimon	3 "
232	Mirwald Václav	3 "
233	Löffler Václav	2 "
234	Arciděkanství	2 "
235	Uhlová Marie, dědicové	2 "
236	Bemfrová Aloisia	2 "
237	Šrámek Petr	2 "
238	Keilová Josefa, dědicové	2 "
239	Pfundheller František	2 "
240	Šneider Matěj	1 "
241	Utler Josef	1 "
242		
243	Plašková Kateřina	2 "
244	Koutecký Jan	2 "
245	Hackroví dědicové	2 "
246	Seits Martin	1 "
247	Harnof Václav	2 "
248	Špora František	2 "
249	Stehlíková Marie z Čenkova a Treustadtu	1 "
250	Silbernagel František	1 "
251	Praský Karel	1 "
252	Křivan Václav	1 "
253	paní Wurschrová, vdova	2 "
254	Seits František	1 "
255	Wolfram Josef	2 "
256	Port Jan	1 "
257	Starý Ignác	1 "
258	Obecní dům	1 "
259	Stark Jan	1 "
260	Mann Josef	1 "

Domovní
číslo

Jména domácích pánův

Výstavnost domu

11	Perner Petr Pavel	—
12	Schuster Josef	1 poschodí
13	Krásná Monika	1 „
14	Gratl Adam	1 „
15	Taun Bartoloměj	1 „
16	Lehnert Josef	—
17	Liška Alois	—
18	Šrámek František	—
19	Zalud Jarolím	—
20	Řihánek Jakub	—
21	Liška Alois	—
22	Perner Petr Pavel	—
23	Obydlí hrobníkovo	—
24	Kouba Václav ¹⁾	—
25	Šuman Karel	1 poschodí
26	Hässler Vojtěch	2 „
27	Dlouhý Matěj	—
28	Sirový František ²⁾	—
29	Herzog František	1 poschodí
30	Rierenschaftová Terezie	—
31	Langová Terezie	—
32	Vanka František	—
33	Kontribučenský ústav	—
34	Kaiser František	—
35	Černý Václav	—
36	Sequens Václav	1 poschodí
37	Friedl František	1 „
38	Říha Jan	—
39	Eckl Jan	1 poschodí
40	Řitšlová Anna	1 „
41	Balley Jan	1 „
42	Obecní rybárna	—
43	Šnep Josef	—
44	Šmoláková Dorota	—
45	Khüry Tomáš	1 poschodí
46	Kučerová Anna	—
47	Kabát Jiří	—
48	Sterzel Bartoloměj	—
49	Gottwald Josef	—
50	Gottwald Josef	—
51	Říha František	—
52	Ostroštelecká společnost	1 poschodí
53	Strážnice u prachárny obecní	—
54	Pitlík Jakub	1 poschodí
	Mattas Jan	—

Domovní
číslo

Jména domácích pánův

Výstavnost domu

56	Šimandl Jakub	1 poschodí
57	Fichtl Ignác	1 „
58	Šimandl Václav	1 „
59	Gluth Michael	—

ŘÍŠSKÉ PŘEDMĚSTÍ.

1	Obecní škola	1 poschodí
2	Veselý Dominik	st. místo po ohni
3	Kessler Josef	stavební místo
4	Panzer Václav	1 poschodí
5	Křepelková Josefa	1 „
6	Samner Jan	1 „
7	Hässler Vojtěch	1 „
8	Steinhauser Josef, dědicové	1 „
9		
10	Fürich Josef	—
11	Rosička Jan	—
12	paní Bujetová, vdova	—
13	Klotz Josef	—
14	Obecní cihelna	—
15	Gluth Michael	—
16	Tušnerová Ludmila	—
17	Řřhová Rosina	—
18	Klotzová Marie	—
19	Maschaurová Johanna	1 poschodí
20	Seemannová Terezie	1 „
21	Kočandrlé Josef	1 „
22	Rabas František	1 „
23	Kladner Vavřinec	—
24	paní Koutecká, vdova	—
25	Oswaldová Josefa	—
26	Steinbach Jan	—
27	Henzlíka Šimona dědicové	—
28	Svačinová Terezie	—
29	Hacker Martin	—
30	paní Koutecká, vdova	1 poschodí
31	Oswaldová Josefa	1 „
32	Faberoi dědicové	1 „
33	Enter Jan	—
34	Leypold Josef	1 poschodí
35	Pitlík Jan	1 „
36	Bujet Petr	—
37	C. k. vojřrna	2 poschodí
38	Fodermayerová Alžběta	1 „

Domovní
číslo

Jména domácích pánův

Výstavnost domu

39	Lüftner Josef	2 poschodí
40	Bruj Matěj	—
41	Adamovský Ivan	—
42	Kopecký Martin	—
43	Baxa Ondřej	—
44	Kopecký Jan	—
45	Obst Vojtěch	—
46	Šindlerová Marie	—
47	Rierenshaftová Kateřina	—
48	Dienerová Marie	1 poschodí
49	Koller Antonín	—
50	Täubl Petr	1 poschodí
51	Klotzová Marie	1 "
52	Gluth Michael	1 "
53	Urbanová Josefa	1 "
54	Würlová Anna	1 "
55	Maschauer Kristof	1 "
56	Prochazka Josef	1 "
57	Pastuška měšťanstva	—
58	Pecháček František	młyn
59	Zintl Matěj	—
60	Tušnerovi dědicové	—
61	Hissler Vojtěch	—
62	Ritsl Jan	—
63	paní Bayerová, vdova	—
64	Páv Dominik	—
65	Malý Vojtěch	—
66	Zintl Matěj	—
67	Šásek Jan	—
68	Frank František	—
69	Mattas Ignác	—
70	Tušner Petr	—
71	Křepelka Josefa	—
72	Spora František	1 poschodí
73	Hanes Josef	2 "
74	Vanka František	—
75	Zeidler Jan	1 poschodí
76	Dvořák Jan	—
77	Mauer Ignác	1 poschodí
78	Neumann Václav	1 "
79	Gluth Michael	—
80	Soukenický spolek	—
81	Kern Florian	—

Domovní číslo	Jména domácích pánův	Výstavnost domu
84	Fritzmann Konrád	1 poschodí
85	Čechura Vojtěch	1 „
86	Fritzmann Konrád	1 „
87	Brand Petr	1 „
88	Zyka Bartoloměj	—
89	Dvořák Jan	—
90	Hahnenkam Jan	1 poschodí
91	Schützmeister Frant.	—
92	Mann Josef	cihelna, patřící ku Skvrňanům
93	Pitlík Jan	1 poschodí

Jak uvedeno bylo:

v městě	327 domů
na Saském předměstí	91 „
„ Pražském „	59 „
„ Říšském „	93 „
Úhrnem	570 domů

1) POZNÁMKA K Č. 24 NA PRAŽSKÉM PŘEDMĚSTÍ.

Na zahradě k tomuto domu náležející stojí kaplička P. Marie Cellské, o jejímž původu se zde dvě listiny, vyňaté z pozemkových knih c. k. krajského soudu v Plzni uvádějí.

Josef Fojtík pojišťuje dle kšaftu neb. otce Františka Fojtíka 25 zl.

Já, Josef Fojtík, měšténin a mistr sladovnický král. kraj. města Plzně, známé činím listem tímto vůbec, zvláště pak tu, kdež náleží. Jakož tak nebožtík p. otec můj František Fojtík, bývalý měšténin, též mistr sladovnický praveného města Plzně, ještě za živobytí svého z obzvláštní pobožnosti a důvěrnosti k zázračnému obrazu blahoslavené rodičky Boží Marie Cellské na veřejné cestě, kudy každoročně processí do Cely Mariánské odtud se vede, jdouc ke kostelíku sv. Mikuláše u pole p. Bartoloměje Wilda, blíž tamního křížníku, kapličku nákladem svým ze zděického kamene vystavěti dáti sobě jest umínil a nemohše pro těžkou nemoc pobožný úmysl svůj v skutek uvěsti, podobně zemřelou manželku svou Dorotu, rozenou Deblerovou, i ostatní dědice své jest zavázal, kapličku tu s nákladem dědičné massy s tím dalším obmezením bezprodleně v stav uvěsti, by kdokoliv z podotknutého dědictva do pozůstalosti jeho patřící za 125 zl. šacovanou zahradu za Pražskou branou v ulici ku kapli Helfrovské Ježiška Karmelitánského mezi zahrady dotčeného p. Františka Uhla a Sebestiána Hřůzy oboustranně ležící nje a do massy 10/1 zl. conferovati bude, jak též tak budoucí dědicové téhož i každý zahrady držitel povinen byl z ostatních 25 zl. kapličku takovou v náležitém dobrém stavu držeti a všílkou potřebnou správkou na věčné časy zastoupiti, já však s povolením slavného magistrátu opačeného města zahradu tu v nadřečené ceně 125 zlatých dle kontraktu kupecky na sebe jsem převzal.

Pročež těch za sebou zanechaných 25 zl. pro dote řečené kapličky tuto jmenuji a ustanovuji s tímto dalším závazkem, že jak já, tak i dědicové moji i jeden každý, jenž takový kapitál za sebou míti bude, z něho vyplývající à 6 pro cento interestu na zachování a správkou téže kapličky vynaložiti povinen býti má, z kteréhožto cíle a konce vše jmění mé in genere, in specie ale nadjmenovanou zahradu za reální hypoteku kladu a zapisuju, tak že pokudž bych já a dědicové moji neb jedenka- kdož též kapitál míti bude na potřebné správkou kdy něco proměškati a opoma

měl, a tudy většího nákladu by zapotřeby bylo, jedenkaždý, komuz na vyplnění pobožných odkazův zřetel míti přináležel, prostředkem reální exekuci k zadosti učinění přidržeti moc a právo míti má.

Na potvrzení toho jsem přítomný instrument (jenž po milostivém téhož od vysoce důstojné pražské konsistoře s povolením slavného magistrátu bez přítomnosti mé do knih městských vloženo býti může) netoliko jsem vlastní rukou podepsal a užívající secret přitiskl, aležbrž i vedle psaných svědkův k podobnému jim však a budoucím jich bezškodnému spolustvrzení schválně jsem dožádal.

Stalo se v král. kraj. městě Plzni, dne 18. září 1764.

Josef Fojtik.

Dominik Kur, als Vormünder.

Joseph Perner, Vormünder.

Anno 1764., dne 5. Oktobris, předcházející obligací skrze vůz. pp. kommissare Frant. Hospodáře a Frant. Mikuláše Demla z rady ku knihám městským přijata jest.

Manželé Josef a Anna Horáčkovi pojišťují kapli P. Marie Celské kapitál 25 zl.

Pras, 20. July 1810., N. E. 1183.

My níže podepsaní Josef a Anna Horáčkovští manželé známo činíme, kterak tak na naši poňanou žádost dle snešení slav. magistrátu král. kraj. Plzně dto 15. Juny 1810., Nr. E. 1222 in polit., jsme povoleni obdrželi tu na veřejné cestě stojící tak nazvanou Marii Celskou roku 1764. od Josefa Fojtika vystavěnou a dle lib. oblig. II. fol. 22 věnem 25 zl. opatřenou starou kapličku dále do naší za Pražskou branou v ulici ke kapli Ježíška Karmelitánského ležící, někdy Josefu Fojtikovi patřící zahrady s tím od Františka Fojtika a naším obzvláštním úmyslem zase již vedle veřejné cesty ze zdicího kamene naším vlastním nákladem vystavěti, aby blahoslavená rodička Boží Marie Celská tady, kde více lidu každodenně ku kapli Ježíška Karmelitánského a kostelu sv. Mikuláše jde, etěna býti mohla, a jakož tak dle nadopacene knihy obligací II. fol. 22 jedenkaždý držitel nadřecené Fojtikovské a přítomné nám přináležející zahrady zavázán jest onu kapličku v dobrém stavu na svůj vlastní náklad držeti a při veřejném processu k Marii Celské dvěře všem putujícím otevřiti a přes tu na oně zahradě pro dote té kapličky 25 zl. kapitálu pojistiti; pročez se my níže podepsaní Josef a Anna Horáčkovští manželé naše potomky a budoucí držitele opačene zahrady na věčné časy mocí přítomného reversu zavazujeme, všechny povinnosti a závadnosti, které dle opačeného v knize obligací II. fol. 22 vtěleného instrumentu obmezeny jsou, při vystavění nové kaple Marie Celské pozorovati a splniti, tak jakož se my níže podepsaní a budoucí držitelé oně zahrady již skutečně k takovým povinnostem podrobujem a na věčné časy zavazujem. Pres to ale, aby ta nová kaplička od držitelův naší zahrady lehceji v dobrém stavu zachovávána býti mohla, pročez ne jenom oněch již od Josefa Fojtika pro dote na oně zahradě pojistěných 25 zl. přebíráme, nýbrž i novotně dobrovolně a nenuceně ještě k tomu 25 zl. sami dotírujeme, tak aby na té zahradě přítomně 50 zl. pravím padesát zlatých pro dote té nové kapličky fundacíni peněz pojistěno bylo. Z toho ohledu vyznáváme, že jsme tím způsobem přítomně 50 zl. pro dote řečené nové kapličky skutečně dlužní, s tím zavazkem, že jak my tak i dědicové naši, a jeden každý budoucí držitel té zahrady, jenž ten fundacíni kapitál za sebou míti bude, z něho vyplývající 5 pro cento interesse na zachování a správu té kapličky vynaložiti povinen býti má, z kteréhožto cíle a konce vše naše jmění in genere, in specie ale naddotčenou zahradu za speciální hypoteku klademe a zapisujeme, tak že pokud byjsme neb dědiče naše a jedenkaždý budoucí držitel té zahrady na potřebnou správu kdy něco promeškati měli a tudy většího nákladu by třeba bylo, jedenkaždý, kdož na vyplnění patřících odkazův zřetel míti má, nás a naše budoucí dle předpisův pravidel mocí exekuci k zadostičinění přidržeti moc a právo míti má.

Mimo to se jak nynější tak i budoucí držitelé té zahrady zavazují v té nové kapličce žádné sbírky neb veřejné pokladnice vystavovati a tím způsobem kolekty pro sebe dělati, nýbrž to, co by se tím, aneb jakýmkoliv jiným způsobem na penězích skolektovalo aneb na obětích obdrželo, to vždy na věčné časy od držitelův té zahrady a kapličky chudému institutu král. města Plzně odevzdáno a k dobrému patřiti má.

Na potvrzení toho reversu, který s povolením slavného magistrátu plzeňského a městských kniháčů vtělený a vyznamenán býti má, jsme se vlastnoručně podepsali a dále stojící svědky k neškodnému spolupodpisu snažně dožádali.

Stalo se v Plzni, dne 10. Juli 1810.

Frantz Hanschka, dežádaný svědek,
Johannes Lederer,

Josef Horáček,
Anna Horáčkova.

Da bereits heute im vollen Rathe die Mitausstellerin dieses Reverses hinsichtlich dessen der ihr zustehenden weibl. Wohlthaten, Vorrechten und Freiheiten behörig belehret und von derselben auf solche freiwillig und ausdrücklich Verzicht geleistet worden ist, so wird gegenwärtiger Original-Revers zur stadtbücherlichen Einverleibung und Auszeichnung bewilliget.

Vom Pilsner Magistrate, den 10. August 1810.

Demel, Sekretär.

2) POZNÁMKA K Č. 28 NA PRAŽSKÉM PŘEDMĚSTÍ.

U tohoto domu, který nyní v měšťanském pivováře zahrnut jest, stávala kaplička o jejímž původu svědčí závěť Václava Gintera, měšťánina a spolu staršího obce vyhotovená dne 2. listopadu 1776. a v opisu v knize lib. test. II. fol. 130 p. v. v gruntovních knihách města Plzně se nalézající.

Mimo mnohé pobožné odkazy, které v této listině uvedeny jsou, zní článek pátý takto:

„Přelegiraju mé milé manželce Dorotě z ohledu mně vždy prokázaných věrných služeb zahradu za Pražskou branou s novým stavením a všim k tomu patřícím příslušenstvím, s tím však závazkem, že ona vedle toho nového stavení tím dříve kaply pod titulem: „Krista Pána Kříž nesoucího“ vystavětí, ji vždy v dobrém stavu zachováti, a za každého odpraveného delinkventa a to hned po téhož odpravení měl svatou sloužití dáti a tím břemenem na své dědiče přenečati a od těch též nejníže jinému postoupena neb prodána býti, anobř břemeno to na věčné časy na gruntu tomto pozůstati má.“

Dne 2. března 1840. shorela chalupa Ulčova č. p. 52 na Saském předměstí.

Dne 14. března 1840. V noci, okolo 12. hodiny povstala silná bouřka. Blesk udeřil do věže kostelní, aniž zapálil. Na střeše věže kostelní rozdělil se ve dvě a plamen sjel po kolmém drátě, který na severní straně věže se nachází a zajel východně od věže do země. Na náměstí byly již všechny boudy k nastávajícímu postnímu výročnímu trhu postaveny. Silným rachotem hromu byli obyvatelé ze sna vyděšeni a i hned všechna okna osvětlena. Druhou půlnoc probděl se strachem. Však Boží milostí zachráněn tenkrátě kostel i město.

Dne 31. května 1840. odpoledne odebral se z Plzně c. k. guberniální rada a krajský hejtman, Jan Buml, jsa dán do Prahy ku své prosbě na odpočinek. Za výtečné služby obdržel od Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda rytířský kříž řádu Leopoldova. Byl to dobrotivý a šlechetný krajský představený.

Staraje se velmi o nemocné, dal zdejší nemocnici vystavětí a neustával o to pečovatí, aby ústav pro chudé zdokonalil.

Množství zdejšího měšťanstva a sedláci na koních doprovázeli tohoto oblíbeného krajského přednostu až do Rokycan.

Na hranicích plzeňského panství byla jemu na počtu čestná brána postavena.

V Rokycanech byl s celým průvodem svým uvítán. Večer bylo jemu na počest divadelní představení uspořádáno.

V noci okolo 11. hodině vypukl však oheň v jedné tamní stodole, čímž nemalé cizí hosté jakož i obyvatelé rokycanští byli polekáni.

Dne 6. června 1840. zavítal do Plzně nový krajský hejtman Josef Maschke. Tento byl z Písku ku své žádosti sem přesazen.

Dne 10. června 1840. byla ku oslavě příjezdu c. k. guberniálního rady a krajského, pana Josefa Maschka, hudební a deklamatorní akademie ve prospěch opatrovny malých dítek, Janem Zürschauer-em a Janem Schefflem uspořádána, která důmyslným od hlavního učitele Josefa Spudila sestaveným skupením se skončila.

Jelikož pravovareční měšťanstvo útraty za osvětlení a ozdobení divadla zapravilo, byl čistý výnos pro ústav svrchu jmenovaný 47 zl. 58 kr. konv. měny.

Dne 13. června 1840. uzavřela obec trhovou smlouvu s Tomášem Khárym, který ve veřejné dražbě za 61 zl. 15 kr. konv. m. koupil od obce zahrádku na Pražském předměstí.

Dříve užíval této zahrádky úřední sluha ad partem solarii.

Dne 12. září 1840. přijel Jeho c. k. Výsost nejjasnější pan arcivévoda František Karel se svým celým družstvem o 11. hodině dopoledne do Plzně a ubytoval se v hostinci „u černého orla“.

Čestná brána stála naproti Říšské ulici a byla 5 sáhů vysoká, 8 sáhů 4 stopy široká.

Při představení úřadův odevzdal purkmistr Kopecký ve jménu měšťanstva Jeho Veličenstvu báseň: „Hlas úcty a radosti“, kteráž takto zněla:

HLAS ÚCTY A RADOSTI

U PŘÍCHODU JEHO C. K. VÝSOSTI ARCIVÉVODY

FRANTIŠKA KARLA

PROJEVENÝ V PLZNI DNE 12. ZÁŘÍ 1840.

Sbor:

Sláva Tobě! — Blaho české vlasti!
Tebou jasně hvězda její plane,
V rodné lůno čilý život kane,
Z dávných ran se pučí nové šlasti!

Hlas:

Plesej, město věkopevné,
Zdob se rouchem obětným!
Vydej hlasy blahojevné
Sborem synům nečetným!
Jará větev panovníků
Pne se v českých dědinách;
Dujte větry naši duku
Po všech věrných krajinách!

Domy v
Plzni

— ROK 1871 —

Vystavnost

1	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 posch
2	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 "
3	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 "
4	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 "
5	FRANTIŠEK FOJTÍK	—
6	FRANTIŠEK FOJTÍK	—
7	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 posch
8	FRANTIŠEK FOJTÍK	—
9	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 posch
10	FRANTIŠEK FOJTÍK	—
11	FRANTIŠEK FOJTÍK	cihelna, pa ku Škvrná
12	FRANTIŠEK FOJTÍK	1 posch
FRANTIŠEK FOJTÍK		
	FRANTIŠEK FOJTÍK	327 dou
	FRANTIŠEK FOJTÍK	91 "
	FRANTIŠEK FOJTÍK	59 "
	FRANTIŠEK FOJTÍK	93 "
Uhrnem		570 dou

) POZNÁMKA K Č. 24 NA PRAŽSKÉM PŘEDMĚSTÍ.

Na zahradě k tomuto domu náležející stojí kaplička P. Marie Cellské, povolen se zde dvě listiny, vyňaté z pozemkových knih c. k. krajského v Plzni uvádějí.

Josef Fojtík pojišťuje dle kšaftu neb. otce Františka Fojtík

Já, Josef Fojtík, měšťein a mistr sladovnický král. kraj. města Plzně činím listem tímto vubec, zvláště pak tu, kdež náleží. Jakož tak neobkřím můj František Fojtík, bývalý měšťein, též mistr sladovnický praveného měst ještě za živobytí svého z obzvlátní pobožnosti a důvěrnosti k záračnému blahoslavené rodičky Boží Marie Cellské na veřejné cestě, kudy každoročně do Cely Mariánské odtud se vede, jdouc ke kostelíku sv. Mikuláše u pole p loměje Wilda, blíž tamního křucifixu, kapličku nákladem svým ze zdického vystavěti dání sobě jest uminil a nemohše pro těžkou nemoc pobožný úm v skutek uvěsti, podobně zemřelou manželku svou Dorotu, rozenou Doh i ostatní dědice své jest zavázal, kapličku tu s nákladem dědičné massy s tím obmezením bezprodleně v stav uvěsti, by kdokoliv z podotknutého dědictva zůstalosti jeho patřící za 125 zl. šacovanou zahradu za Pražskou branou ku kaply Helfrovské Ježiška Karmelitánského mezi zahrady dotčeného p. Fr Uhla a Šebestiána Hřůzy oboustranně ležící ujme a do massy 1000 zl. cel bude, jak týž tak budoucí dědicové téhož i každý zahrady držitel pově z ostatních 25 zl. kapličku takovou v náležitém dobrém stavu držeti a věd trebnou správkou na věčné časy zastoupiti, já však s povolením slavného m opačeného města zahradu tu v nadřecené ceně 125 zlatých dle kontraktu i na sebe jsem převzal.

Pročež těch za sebou zanechaných 25 zl. pro dote řečené kapličky tate a ustanovují s tímto dalším závazkem, že jak já, tak i dědicové moji i jak jenž takový kapitál za sebou míti bude, z něho vyplývající á 6 pro cel zachování a správkou této kapličky vynaložiti povinen býti má, z k níž mé in genere, in specie ale nadjmenovanou zah zapisuju, tak že pokudž bych já a dědicové moji a ti bude na potřebné správkou kdy něco proměňati

Krejčí František Bušek měl v jednom okně císařského orla a pod ním nápis:

Unter Deinem Schutz und Flügeln
Kann ich ruhig näh'n und bügeln.

Dne 13. září byl vznešený host mši svatě přítomen a odjel pak do Mariánských lázní.

V měsíci září 1840. postaven na hlavním oltáři chrámu sv. Bartoloměje nový oltářní obraz, malovaný Josefem Mrniakem z Prahy.

Náklad na tento obraz 250 zl. stříbra zaplacen byl z dobročinných příspěvků.

Dne 3. října 1840. roznesla se zde všecky kruhy překvapující zpráva, že zdejší kvardián františkánů P. Václav Rysavý, tichý a velmi skromný muž, který svým neúhonným životem všestranné vážnosti požíval, náhle zmizel.

Domácí kassa klášterní kterou spravoval, vůbec celá domácnost nalezala se v největším pořádku.¹⁾

Dne 13. listopadu 1840. došel zdejšího magistrátu za tou příčinou, že se v opatrovně malých dítek vyučuje jazykem českým, materskou to řečí všech chovanců onoho ústavu, připsal od krajského úřadu, v kterém se dává důtka ředitelství opatrovny malých dítek. Zní takto:

Pilsner Magistrat!

Ich habe bei der letzten Prüfung in der Kleinkinder-Bewahranstalt die Wahrnehmung gemacht, dass der Unterricht der kleinen Jugend blos in böhmischer Sprache ertheilt wird.

Ich fordere daher den Magistrat mit Beziehung auf den dem Hrn. Bürgermeister mit dem k. k. kreisämtlichen Erlasse vom 15. November 1838., Nr. 673, zugekommenen Entwurf zu den Statuten der pilsner Kleinkinder-Bewahranstalt hiemit auf, dahin zu wirken, dass der Unterricht in dieser Anstalt in böhmischer und deutscher Sprache um so mehr ertheilt werde, als das hohe k. k. Landespräsidium schon in dem hohen Dekrete vom 11. April 1837., Nr. 1082, sich für die Unterrichtsertheilung in böhmischer und deutscher Sprache²⁾ bei dieser Kleinkinder-Bewahranstalt ausgesprochen hat.

K. k. Kreisamt Pilsen, den 7. November 1840.

Maschke m. p.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku byla konána konskripce, jejíž výsledek tuto přehledně podáváme:

¹⁾ Za krátký čas došla sem zpráva, že bývalý p. kvardián zdejší do Slezka opřelmar se svým řeholním šatem též katolické vyznání víry odložil a se oženil.

²⁾ Chudáci maličtí! sotva do školy vstoupili a již měli se státi obětí bezskladné germanisace.

	domů	bydlících stran	Obyvatelů domácích			Cizinců z této a jiných ko-runních zemí	Summa	Vzdálených v cizině
			mužských	ženských	úhrnem			
v městě	326	1427	2571	2891	5462	717	1679	380
„ Říšském předměstí.	84	276	537	545	1082	220	1299	63
„ Saském „	92	400	721	807	1528	207	1735	107
„ Pražském „	61	204	379	442	821	147	968	39
Úhrnem....	563	—	—	—	8913	1391	10181	589

Cizozemce nebylo zde žádného.

Zpráva opatrovny malých dítek pro rok 1840.

Příspěvajících údů bylo	429.	
Stav jmění od roku 1839. byl	6122	zl. 55 ¹ / ₄ kr.
Přírůstek jmění v roce 1840.	716	„ 46 ¹ / ₂ „
Výlohy: Bytné činilo	48	„ — „
Služné učitelovo	180	„ — „
„ opatrovnice	100	„ — „
Výkaz jmění na kapitále	6261	„ 50 ¹ / ₄ „
„ „ v pokladně	249	„ 50 ¹ / ₄ „
Počet dítek	120.	

Toho roku dala obec při silnicích 507 kusů ovocných a 363 planých stromků vysázeti.

Toho roku obdrželi měšťanství: Martin Čipera, krejčí; Karel Manschinger, kovolitec; Ignác Marx, hodinář; Vojtěch Moder, obuvník; Jiří Plauk, cínař; Jiří Šiller, pekař; Jan Střízek, krejčí; Ondřej Tábor, rolník; Jan Valenta, mlynář.

ROK 1841.

r. 1841

Dne 8. ledna 1841. vypukl požár v Koterově u Jakuba Otty.

Tento byl od městské obce jakožto vrchnosti stavebním dřívím podporován.

Dne 14. dubna 1841. odprodala městská obec ve veřejné dražbě vinopalnu a flusárnu blíž doubravského panského dvora Tomašovi Spieglovi z Doubravky za 506 zl. 39 kr. stříbra.

Dne 19. dubna 1841. uspořádán v budově divadelní ples a při této příležitosti slosována též sbírka věcí od občanstva darovaných. Čistý výnos věnován na opatrovnu malých dítek. Osvětlení sálu zaplatilo měšťanstvo pravovarečné.

Čistý výnos této loterie byl 266 zl. stříbra.

Dne 4. srpna 1841. počtěna Plzeň přítomností arciknížete Štěpána. Ačkoliv sobě všecku oslavu zapověděl, přece postaven k Jeho počtě průsvitník v podobě chrámu na náměstí před hostincem „u bílé růže“, kdež ubytován byl, a na večer osvětlen bengálským ohněm.

Náklad na tento transparent činil 137 zl. 25 kr. stříbra. Mimo to věnovány Jemu ku počtě následující básně:

PLESY PLZNĚ

U PŘÍTOMNOSTI J. C. V. ARCIVĚVODY

ŠTĚPÁNA

DNE 4. SRPNA 1841.

Plesej Plzni starověrná,
Vysvitnul ti slavný den,
Žalé, smutku, noci černá,
Přehni z hradeb tvojích ven;
Kniže z domu Rakouského,
Větev kmene Habsburgského
Radostně buď pozdraven!

Moudrostí září z oka Jeho,
V srdci milost panuje;
Viemu, co jest slechetného,
Duch jeho se věnuje;
Vše, co dobro, pilně hledá,
Zvítězím nepravu nedá,
Neb jen pravdu miluje.

Nám též věrným Čechům přeje,
Jazyk náš i srdce zná,
Vlasti naší slavné děje,
Jisté ve vášnosti má;
Věda, že jen z národnosti
Pučí simé pravé ctnosti,
Prospěch její vždy hledá.

Vi, že Plzeň vždycky stála
Králi svému po boku,
Přehrozná, když bouře plála
V nepřátelském útoku;
Věrnost vždycky zachovala
A hrdinsky vzdorovala
Násilí jak úskoku.

Těž my věrnost zachováme,
Jako naši předkové,
Krev i život rádi dáme,
Otcův mužných synové;
Pro Dům, jenž si Čechův váží,
Mrav a jazyk jejich stráží,
Chcem bojovat co lvové.

Přijmi úctu kniže milý,
Zachovej nám lásku svou!
Dikáv bychom Tobě vili
Věnce, které nesvadnou;
Neb, co v srdcích našich psáno,
Zjevně budiž zvěstováno:
Čech velebí Milost Tvou!

PILSEN'S FREUDENKLÄNGE

BEI DER ALLERHÖCHSTEN ANWESENHEIT SR. KAIS. HOHEIT

STEPHAN,

ERZHERZOGS VON ÖSTERREICH &c. &c.,

AM 4. AUGUST 1841.

IN TIEFSTER EHRENRUCHT GEWEIHT VON

BOGVAJ BEER.

ERBHERRE DES FRÄH-SYPTES TEPL, K. K. PROFESSOR DER BUHARITÄTS-KLASSEN

Fortes creantur fortibus et bonis.

MORAVIUS.

Auf Syriens öder, blutgetränkter Küste
Erscheint in Waffenglanz ein junger Held,
Ihn schreckte nicht des Meeres Schauerwüste,
Der See gefährlich Spiel ist seine Welt.

Sbor:

Sláva Tobě! — Blaho českým synům!
Vroucí touha naše dávno plála,
Čáka v tuhém boji s bázní stála,
Tebou zroste jiskra k statným činům.

Hlas:

Vítej hvězdo zlatojasná
Na obloze mračnem kryté;
Plavcům kyne v bouři lité
Z břehů skalných věže spásná,
Oko naše Tebe hledá!
Záře Tvoje českým mravům,
Krásným zvukům, věrným stavům
Hroby smutné kopat nedá.

Sbor:

Sláva Tobě! — Blaho Čechův kmenu!
Tebou, pane, štíte démantový,
Ukryje se lidu život nový,
Ty dáš oslavu zas jeho jménu.

Hlas:

Králov syn Ty k otcí králi
Mluvil's našim jazykem!
Slova Tvá jdou šírou dálí
U národu velikém.
Slova Tvá jsou blahozvěstí,
Rukojmě a pevný sloup,
Že se bludům nepoštěstí,
Bychom padli ještě hloub!

Sbor:

Sláva Tobě! — Blaho české vlasti!
Tebou jasně hvězda její plane,
V rodné lůno čilý život kane,
Z davných ran se pučí nově slasti!

Pak odevzdal purkmistr jeho Veličenstvu situační plány města a Lochotína, kreslené od accessisty Martina Hrušky.

Každý situační plán byl 2 stopy 6 palců vysoký a 3 stopy 6 palců dlouhý.

K hostině byli představení zdejších úřadů pozváni.

Po hostině navštívil a prohlédl vznešený host kasárna, vojenskou nemocnici a vojenskou vychovatelnu. Plzeň byla skvostně ozdobena. Všechny koly v stromoradí kol celého města byly červeně a bíle namalovány od jednoho kolu k druhému vinuly se věnce z chvoje, tak že celé město bylo takřka věnci ovinuto bylo.

Na večer bylo město osvětleno a v mnohých oknech, zvláště v krajském úřadě byly průsvitné obrazy s důmyslnými hesly.

Krejčí František Bušek měl v jednom okně císařského orla a pod ním nápis:

Unter Deinem Schutz und Flügeln
Kann ich ruhig nahn und bügen.

Dne 13. září byl vznešený host mši svaté přítomen a odjel pak do Mariánských lázní.

V měsíci září 1840. postaven na hlavním oltáři chrámu sv. Barbory nový oltářní obraz, malovaný Josefem Mrniakem z Prahy.

Náklad na tento obraz 250 zl. stříbra zaplacen byl z dobročinných příspěvků.

Dne 3. října 1840. roznesla se zde všecky kruhy překvapující zpráva, že zdejší kvardián františkánů P. Václav Rysavý, tichý a velmi skromný muž, který svým neúhonným životem všestranné vážnosti požíval, náhle zemřel.

Domácí kassa klášterní kterou spravoval, vůbec celá domácnost ležela se v největším pořádku.¹⁾

Dne 13. listopadu 1840. došel zdejšího magistrátu za tou příležitostí, že se v opatrovně malých dítek vyučuje jazykem českým, materskou to řečí všech chovanců onoho ústavu, pisa od krajského úřadu, v kterém se dává důtka ředitelství opatrovně malých dítek. Zní takto:

Pilsner Magistrat!

Ich habe bei der letzten Prüfung in der Kleinkinder-Bewahranstalt Wahrnehmung gemacht, dass der Unterricht der kleinen Jugend blos böhmischer Sprache ertheilt wird.

Ich fordere daher den Magistrat mit Beziehung auf den dem Hr. Kreisrath mit dem k. k. kreisämtlichen Erlasse vom 15. November 1838., Nr. 673, zugekommenen Entwurf zu den Statuten der pilsner Kleinkinder-Bewahranstalt hiemit auf, dahin zu wirken, dass der Unterricht dieser Anstalt in böhmischer und deutscher Sprache um so mehr theilt werde, als das hohe k. k. Landespräsidium schon in dem hohen Kreise vom 11. April 1837., Nr. 1082, sich für die Unterrichtsertheilung in böhmischer und deutscher Sprache²⁾ bei dieser Kleinkinder-Bewahranstalt ausgesprochen hat.

K. k. Kreisamt Pilsen, den 7. November 1840.

Maschke m. p.

ROZLIČNĚ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku byla konána konskripce, jejíž výsledek tuto přehledně uvádíme:

¹⁾ Za krátký čas došla sem zpráva, že bývalý p. kvardián zdejší do Slezka odešel se svým reholním šatem též katolické vyznání víry odložil a se oženil.
²⁾ Chotěbuzští učiteli sotva do školy vstoupili a již měli se státi obětí bezohledné germanisace.
Pozn. sp.

	domů	bydlících stran	Obyvatelů domácích			Cizinců z této a jiných ko- runních zemí	Summa	Vzdělaných
			mužských	ženských	úhrnem			
v městě	326	1427	2571	2891	5462	717	1679	3
„ Říšském předměstí.	84	276	537	545	1082	220	1299	
„ Saskem	92	400	721	807	1528	207	1735	1
„ Pražském	61	204	379	442	821	147	968	
Uhrnem	563	—	—	—	8913	1391	10181	5

Cizozemce nebylo zde žádného.

Zpráva opatrovný malých dětí pro rok 1840.

Příspěvajícíků bylo	429.	
Stav jmění od roku 1839. byl	6122	zl. 55 1/4
Přírůstek jmění v roce 1840.	716	„ 46 1/2
Výlohy: Bytné činné.	48	„ —
Služné učitelovo	180	„ —
„ opatrovnice	100	„ —
Výkaz jmění na kapitale	6261	„ 50 1/4
„ „ v pokladně	249	„ 50 1/4
Počet dětí	120.	

Toho roku dala obec při silnicích 507 kusů ovocných a 363 plá-
stounek vysazeti.

Toho roku obdrželi měšťanství: Martin Čipera, krejčel; Karel I
schmager, kovolitec; Ignac Marx, hodinář; Vojtěch Moder, obuvník;
Plauk, cínar; Jiří Šiller, pekář; Jan Strizek, krejčel; Ondřej Tábor, rol
Jan Valenta, mlynář.

ROK 1841.

r. 1841

Dne 8. ledna 1841. vypukl požár v Koterově u Jakuba Ottý.

Tento byl od městské obce jakožto vrchnosti stavebním dřívím
porovan.

Dne 14. dubna 1841. odprodala městská obec ve veřejné dr-
vinopalnu a flusárnu blíž doubravského panského dvora Tomašovi Spieř
z Doubravky za 506 zl. 30 kr. stříbra.

Dne 10. dubna 1841. uspořádán v budově divadelní ples a při této příležitosti slosována též sbírka věcí od občanstva darovaných. Čistý výnos věnován na opatrovnu malých dětí. Osvětlení sálu zaplatilo měšťanstvo pravovarečné.

Čistý výnos této loterie byl 266 zl. stříbra.

Dne 4. srpna 1841. počtěna Plzeň přítomností arciknížete Štěpána. Školiv sobě všecku oslavu zapověděl, přece postaven k Jeho počtě rásvitník v podobě chrámu na náměstí před hostincem „u bílé růže“, kde bytován byl, a na večer osvětlen bengálským ohněm.

Náklad na tento transparent činil 137 zl. 25 kr. stříbra. Mimo to slosovány Jemu ku počtě následující básně:

PLESY PLZNĚ

U PŘÍTOMNOSTI J. C. V. ARCIVĚVODY

ŠTĚPÁNA

DNE 4. SRPNA 1841.

Plesej Plzni starověrná,
Vysvítnul ti slavný den,
Žalé, smutku, noci černá,
Prochni z hradeb tvojích ven;
Kniže z domu Rakouského,
Vštev kmene Habsburgského
Radostně buď pozdraven!

Moudrost září z oka Jeho,
V srdci milost panuje;
Všema, co jest šlechtetného,
Duch jeho se věnuje;
Vše, co dobro, pilně hledá,
Zvíteziť nepravu nedá,
Neb jen pravdu miluje.

Nám též věrným Čechům přeje,
Jazyk náš i srdce zná,
Vlasti naší slavné děje,
Jistě ve vážnosti má;
Věda, že jen z národnosti
Počti si své pravé ctnosti,
Prospěch její vždy hledá.

Vi, že Plzeň vždycky stála
Králi svému po boku,
Přehrozná, když bouře plála
V nepřátelském útoku;
Věrnost vždycky zachovala
A hrdinsky vzdorovala
Násili jak úskoku.

Těž my věrnost zachováme,
Jako naši předkové,
Krev i život rádi dáme,
Otcův mužných synové;
Pro Dům, jenž si Čechův váží,
Mrav a jazyk jejich stráží,
Chcem bojovat co lvové.

Prijmi účtu kniže milý,
Zachovej nám lásku svou!
Díkův bychom Tobě vili
Věnce, které nesvadnou;
Neb, co v srdcích našich psáno,
Zjevně budiž zvěstováno:
Čech velebí Milost Tvou!

PILSEN'S FREUDENKLÄNGE

BEI DER ALLERHÖCHSTEN ANWESENHEIT SR. KAIS. HOHEIT

STEPHAN,

ERZHERZOGS VON ÖSTERREICH &c. &c.

AM 4. AUGUST 1841.

IN TIEFSTER EHRENERGIE GEWEINT VON

СВЯТАЯ БІІІІ.

PROFESSOR DES PRİM-STIFTES TEPĽ, K. K. PROFESSOR DER HUMANITÄTS-KLASSEN.

Fertus creatur fortibus et bonis.
Horatius.

Auf Syriens öder, blutgetränkter Küste
Erscheint in Waffenglanz ein junger Held.
Ihn schreckte nicht des Meeres Schauerwüste,
Der See gefährlich Spiel ist seine Welt.

tigung der Stiftungsurkunde erfolgen, zu welchem Akte ich die Herren Amts- und Magistratsvorsteher, sowie die Herren Subskribenten hiemit einlade.

K. k. Kreisamt Pilsen, am 17. Dezember 1842.

J. Ed. Maschke m. p.,
k. k. Gubernial und Kreishauptmann.

Výsledek byl stkvělý, neboť do tohoto dne sešlo se 1400 zl. stří. a sice 700 zl. z kraje a 700 zl. z města samého. Obec sama věnovala 100 zl. stří.

Slavnost tohoto dne líčí se následujícím protokolem:

PROTOKOLL

aufgenommen am 30. Dezember 1842. in dem Sitzungssaale des pilsner Rathhauses.

GEGENSTAND:

An dem heutigen Tage legt Se. Excellenz unser hochverehrtester Oberstburggraf Carl Graf von Chotek etc. sein 40. Dienstjahr zurück.

Hochderselbe vollendet einen Cyklus von Jahren, die Böhmens Wohle und Glücke geweiht waren.

Das dankbare Vaterland feiert mit inniger Rührung ein Fest der Liebe und Anhänglichkeit an seinen Landeschef.

Um aber auch an diesen hochwichtigen Tag und an den vor Allem hohen Kunstsinn des Gefeierten eine fortdauernde Erinnerung zu knüpfen, hat der gefertigte k. k. Kreishauptmann den Entschluss gefasst, eine Stiftung in das Leben zu rufen, deren Genuss nach dem übereinstimmenden Vorschlage des mitunterfertigten pilsner Bürgermeisters und des pilsner Erzdechants, den verdientesten Schülern des Zeichnungsfaches an der pilsner Kreishauptschule zugewendet werden soll.

Es bedurfte nur einer Aufforderung; die Wichtigkeit des Tages und das Gemeinnützigke des Zweckes erkennend, haben die von Liebe und Dankbarkeit gegen ihren Landeschef beseelten Kreisinsassen freiwillig Beiträge dargeboten, die die augenblickliche Realisirung der Stiftung möglich machen. Der wahrlich sehr namhafte Betrag von Ein Tausend Vierhundert Gulden Conv.-M., der in der Zeit von wenigen Tagen theils baar eingegangen, theils unterzeichnet worden, liegt zur Disposition bereit.

Dieses Kapital soll gegen 5% Verinteressirung pragmatikalisch angelegt und aus dem Zinsertragnisse, unter der Benennung „Graf Chotek'sche Stiftung“ (wozu die hohe Genehmigung noch nachträglich zu erbitten wäre), zwei Prämien, jedes zu 25 fl. Conv.-Münze und zwei Akzessite, jedes mit 10 fl. C.-M. in der Art sicher gestellt werden, dass ausdrücklich aus dem in der Stadt Pilsen allein eingeflossenen Beitrage pr. 700 fl. C.-M., als Stadt Pilsner Stiftung eine Prämie und ein Akzessit und aus dem gleichen, von den übrigen Dominien des Kreises eingegangenen Betrage pr. 700 fl. C.-M. als pilsner Kreisstiftung ebenfalls eine Prämie und ein Akzessit in dem erwähnten Betrage pr. 25 fl. und 10 fl. C.-M. zu dotiren käme.

Die Verleihung dieser gestifteten Prämien und der Akzessite soll auf Vorschlag des Lehrpersonals und des Schuldistriktsaufsehers, der deshalb auch mit dem pilsner Magistrate in das Einvernehmen zu stehen hat, dem jeweiligen Kreishauptmann des pilsner Kreises vorbehalten bleiben.

Die feierliche Vertheilung selbst soll am Schlusse eines jeden Schuljahres erfolgen, und durch dreimalige Einschaltung in die Zeitungsbätter, die Aufmunterung der Schüler bezweckend, zur öffentlichen Kenntniss gebracht werden.

Der gefertigte k. Kreishauptmann macht es sich zur Pflicht für die schnelle Elosirung des Stiftungskapitals pr. 1400 fl. C.-M. und die Wirkung der hochlandesstelligen Genehmigung der Stiftung selbst Sorge zu tragen.

Jedenfalls soll aber die Stiftung schon im laufenden Schuljahre 12/43, in das Leben treten, so dass, wenn nicht gleich eine sichere Hypothek aufgefunden, oder sich die Herablangung des k. Gubernialassensens längere Zeit verziehen sollte, somit das volle, zu den bestimmten Prämien und Akzessiten benötigte Zinserträgniss für dieses Jahr nicht erzielt werden könnte, doch mit Ende des Schuljahres jener Betrag der vier verdientesten Schüler des Zeichnungsfaches an der pilsner Kreishauptschule vertheilt werden soll, der durch eine einstweilige, so erhaltbringend als möglich zu veranlassende, augenblickliche Darleihung gewonnen werden wird.

Nach Abhörung eines feierlichen Gottesdienstes in der Dekanatskirche wurde in der zahlreichen Versammlung des zu dieser Feierlichkeit eingeladenen Militärs, der landesfürstlichen Behörden, des pilsner Magistrats, des Lehrkörpers und der Bürgerschaft, dieses günstige Resultat der getroffenen Einleitungen zur Realisirung der Stiftung zur öffentlichen Kenntniss gebracht, hierauf nach Abhaltung einer die Wichtigkeit des Tages darstellenden Rede von Seite des gefertigten k. Kreishauptmannes gegenwärtiges Protokoll abgelesen und ohne weiterer Erinnerung geschlossen.

Geschehen am obigen Tage.

Josef Maschke m. p.,

k. k. Gubernial-Rath und Kreishauptmann.

A. Hlawan m. p.,

Infant. Erzdechant und f. e. Vik. und Schuldist.-Aufseher.

Martin Kopecký m. p.,

Bürgermeister.

Edm. R. v. Merkl m. p.,

k. k. Kreis- und Bezirks-Sekretär.

P. Carol. Růžička m. p.,

Direktor der pilsner Kreishauptschule.

Johann Bubak m. p.,

Magistrats-Rath.

Franz Zelinka m. p.,

Magistrats-Rath.

Grüner m. p.,

k. k. Konz.-Praktikant als Aktuar.

Nejvyšší pan purkrabí byl poprosěn, aby dovolil tuto nadaci ille
ho jména pojmenovati.

Zalejší professor gymnasiaľní, Augustin Beer. složil na tento slav-
nostní den následující báseň:

Freudengefühle

am festlichen Tage des vollendeten vierzigiährigen Staatsdienstes
Er. Excellenz des hochgebornen Herrn, Herrn

Carl Grafen von Sicking,

Oberstburggrafen und Präsidenten des k. k. Landesguberniums im Königreiche
Böhmen, Ritter des goldenen Vlieses &c. &c.

Cari sunt parentes, cari liberi, sed omnes omnium
charitates patria una complectitur. Cicero.

Ein Strahlenbild von sieben Flammensternen
Schwebt heut vom hohen Azurzelt hernieder;
Dort aus des Geisterreiches ew'gen Fernen
Ertönen mir geheimnissvolle Lieder.
Der Sel'gen gold'ne Harfen hör' ich rauschen,
Wie Sphärenklänge tönt es meinem Ohr,
Und hoch am Himmelsdome seh' ich lauschen
Dem Weihgesang, ein selig Geister-Chor.

Wer deutet mir der sieben Sterne Flamme,
Was kündet uns des Aethers Festgesang?
Die lehren Geister sind's von Deinem Stamme,
Der stets nach Ruhmeskränzen rang:
Dein edles Elternpaar und fünf der Brüder,
Die früh die Gottheit rief zum Sternenzelt,
Sie blicken segnend heut auf Dich hernieder,
Und bieten Kränze Dir aus jener Welt.

Du hast erreicht die schönen Ideale,
Die früh Dein hoher, kräft'ger Geist sich schuf;
Berühret von des Genius Götterstrahle,
Schwoll Deine Brust im höheren Beruf.
Geleitet von des weisen Vaters Hand
Rangst früh Du nach des Menschenfreundes Krone,
Die dankbar heut Dir reicht das Vaterland,
Dir seinem ersten, pflichtgetreuesten Sohne.

Dein Name tönt vom Gipfel der Sudeten,
In deren Thälern Böhmens Kunstfleiss haust.
Durch Oesterreichs Gau bis zu des Meeres Stätten,
Die Adrias empörte Wog' umbraust,
Dein Name, Deiner Ahnen Name lebt,
Wo himmelan die Ortelspitze strebt,
In treuer Brust der biedern Alpensöhne,
Die Oesterreich weih'n des Armes kräft'ge Sohne.

Doch höher strebt im Fluge die Kamöne,
Lenkt sie den Blick auf Böhmens schöne Land,
Das unter Deiner weisen Vaterhand
Sich mächtig hob und prangt in stolzer Schöne.
Von Deiner Grösse zeugen Römerwerke
Auf Prag's Wällen zauberhaft gethürmt;
Dort, wo der Moldau Woge mächtig stürmt,
Schuf eh'rne Bahnen Deines Geistes Stärke.

Wohl sichtbar schirmte Gottes mächt'ger Arm
Dein thatenreiches, glanz erfülltes Leben,
Als oft Dein Vaterhaus berührt der Harm,

Erschüttert oft des Todes eisig Beben,
Voll Wehmuth denk' ich Deiner Brüder Schaar,
Die früh ein freudenvolles Dasein schlossen,
Der hohen, frommen Frau, die Dich gebar,
Sie, die der Charis Amuthsstrahl umflossen.

Früh sank Johana,¹⁾ das engelsreiche Herz,
Der Armen Schutz, für Menschenwohl nur glühte,
Der ritterliche Weuzel,²⁾ der o Schmerz!
Dem Tod erlag in holder Jugendblüthe.
Und Josef,³⁾ der aus Asperns Feuerschländen
Den edlen Tod des tapfern Helden fand,
Auch Herrmann,⁴⁾ der einst Moskwa's Eisesgründen,
Doch nicht Hesperiens Gluthen widerstand.

Auf Dich, Erbsauer, blickt Ferdinand,⁵⁾
Der Kirche Gottes würdevollster Priester,
Dess frühen Tod beweint das Vaterland,
Siona's Muse an der March und Ister.
Betrauert Sein so reiches, edles Leben,
Des Wissens Schatz mit sel'nem Kunstgenie,
Gepaart war Sein harmonisch edles Streben,
Ihn rief der Herr zur ew'gen Harmonie.

So ströme denn auf Dein verehrtes Haupt
Der Allmacht reichste Huld, ihr schönster Segen!
Der kräft'gen Eiche gleich, hoch, dicht belaubt
Erblich Dein Stamm in edler Kräfte Regen.
Wie Du im Handeln bist des theueren Vaters Bild,
Sei auch Dein Geist, das schönste Erbe Deinem Sohne,
Dein Name prang' als Böhmens Demantschild,
Als feste Säule stets an Oest'reichs Throne.

Gustav Beer,

Chorherr des Prämonstr.-Stiftes Tepl, k. k. Professor
der Humanitätsklassen am piläner Gymnasium.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku dala obec 771 stromek na silnice vysázeti.

Toho roku obdrželi měšťanství: Josef Bogner, soukeník; Antonín Pernikář; Josef Friedrich, obuvník; Antonín Hammer, postříhač; Blavatý, tesar; Čeněk Hřůza, soukeník; Matěj Jiráček, pekař; Klotz, kupec; Petr Koutecký, rolník; Emanuel Lang; Josef Mlýnský, zahradník; Jan Martinek, bednář; František Merwart, obuvník; Mikš, kožešník; Antonín Rous, kovář; Josef Sequens, koželuh; Tausl, bednář.

ROK 1845.

r. 1843

Am 5. ledna 1843. došlo od nejvyššího purkrabího, hraběte Karla z Těšínska následující psaní, kterýmž svoluje, by nadací pro nejlepší kreslířské hlavní škole jeho jménem pojmenována byla.

Johann Graf Chotek starb als k. k. Regierungsrath.
Weuzel Graf Chotek starb als k. k. Major der Cavallerie.
Josef Graf Chotek fiel auf Asperns Schlachtfelde als k. k. Obrister.
Herrmann Graf Chotek starb als k. k. Obrister in Italien.
Ferdinand Graf Chotek, Fürsterzbischof von Olmütz und k. k. geheimer Rath.

Při oslavě muže od mužů konané jedině přísluší pravdou se obíratí: Jmenování činův bytných a stálých, toho žádá dnešní den. To dobré, co z vladařství jeho v Čechách povstalo, co Praha v zlatých zápiscích již podotkla, netřeba opakovati. Plzeň může sama o sobě hlásati dosti činů, které svědectví o muži o toto město velice zasloužilém vydávají.

Zbořením bran, což jeho podporou se stalo, počalo město zase znamenitou změnu bráti.

Černé zdi, které je kryly, v příjemné a výnosné byty se obracely, a co ještě po nich zbývá, dlouhého trvání mítí nebude.

„Sady ozdobovati město“, znějí neustále jeho slova.

Koupiv pole dne 28. prosince roku 1833. základ dal ku Lochotínu, o nějž stálou péči měl a osobně o jeho rozkvětu často se přesvědčoval.

Ve příčině stavby silnice přes Loket a Zatecký kraj do Sas vyměřené, vlastním očima přesvědčení si zjednal a zavrhnuv plány sobě předložené prospěšnější směr této silnici zde vytkl.

Aby Plzeň s Vídní prospěšnějšího spojení získala, přičiňuje se o to, aby železnice do Budějovic stavěna byla. Také o zvelebení slavných trhů tohoto města získal si jeho excellencí pan hrabě velikých zásluh.

Přítomný čas jest bohat na rozličné vynálezy, při starém nelze zůstatí; proto se všady pořádají průmyslové schůzky, za jejichžto protektora, jak v denních zprávách čteme, jmenován byl jeho excellencí pan hrabě. Kdo časem hospodáří, ten brzy počíná z úspor těžití: sotva dítě chodíti počne, opatrovna je na žádost rodičů pod ochranu přijme; tam od úrazu jsouc chráněno, vychování a vzdělání nachází.

Zpráva roční tohoto dobročinného ústavu zdejšího opakuje vždy jméno svého zakladatele.

O čas, příležitost, posloužení, o lékaře, o léky a jiné potřeby se často jedná, když buď cizí neb domácí onemocní.

Potřeba nemocnice dávno uznána byla, avšak posud by nestála, kdyby nařízenými sbírkami pro chudé v čase cholery toto stavení nebylo bývalo založeno. Vyučování mládeže, silnice a trhy vedou k blahobytu občanstva a náš vladař o tyto tři prostředky ku blahu obce této se přičiňoval, pročez projevme vděčnost svou muži, kterého dnes oslavujeme.

On svými skutky stálou památku si upevnil a stále pomníky své blahodárné činnosti rozmnožuje. Zvláště naše město musí sobě přátí, aby vladaření p. hraběte Chotka dlouhé mělo trvání a srdečně provolávám: Ať žije Chotek!

Dne 18. září 1843. vypukl požár v obci Koterově, a jeho oběti staly se statky:

Čís. pop.	1 Marie Huclové,
„ „	2 Jakuba Víta,
„ „	3 Matěje Čechury,
„ „	4 Jakuba Hucla,
„ „	5 Šimona Šedivce,
„ „	6 Jakuba Krásného,
„ „	31 chalupníka Šimona Malouna,
„ „	37 chalupnice Marie Huclové.

Městská obec navrhla podporu stavebním dřívím pro všechny pohořelé, však gubernium svolilo podporu pouze pro šest pohořelých z té příčiny, poněvadž dva pojištění byli.

Magistrát zdejší obcím Černicům, Hrádku, Autušicům, Radobičicům, Boškovu, Dejšíně, Škvrňanům, Hradišti, Lobsům, Dollanům, Chrastu, Drázdově, Doudlevcí a Letkovu jakož i všem těm, kteří při požáru tom nápomocní byli, vyslovil díky.

Dne 14. října 1843. Za posledních let stával se počet žáků zde studujících větším a větším, tak že místnosti školní v budově zdejšího licea již nestačovaly. I pomýšlelo se již na to, jak by se místnosti tyto daly změnit, aneb zdali by se nemohla budova k západní straně rozšířit.

Avšak rozváživši městská rada vše důkladně, shledala, že by tato oprava obec mnoho tisíc zlatých stála.

Aby školní místnosti pro stále vzrůstající počet žakovstva upraveny byly, vyjednávalo se již roku 1834. o stavbě nové školní budovy u zdejšího magistrátu.

Avšak věc tato protáhla se až do roku 1841.

Vysokým guberniálním nařízením ze dne 22. srpna 1841., čís. 45.464, byla od c. k. krajského úřadu dne 18. září 1841., č. 11.324, stavba hlavní normalní školy na Štěpánském náměstí povolena a všechny plány a rozpočty ku stavbě této byly stvrzeny.

Téhož roku 20. října dala se dražba na vystavění této školní budovy.

Stavitel František Filous převzal stavbu tuto a již roku 1843. byla tato školní budova vystavěna.

14. října byla pak tato škola slavnostně vysvěcena a otevřena. Ráno v 8 hodin odebrala se školní mládež s praporem, vedena jsouc učiteli svými, do chrámu arciděkanského.

Po intonaci, „Veni sancte Spiritus!“ veledůstojným školním okresním dozorcem, arciděkanem P. Antonínem Hlavanem, odebral se průvod k nové školní budově na náměstí Štěpánském čís. 328. V předu kráčela školní mládež a učitelstvo s praporem. Při průvodu zvoněno zvony všech kostelů zdejších.

Pak následovaly cechy taktéz s prapory, velebné, četné zastoupené duchovenstvo s p. arciděkanem, pak úradnictvo c. k. krajského a městského úřadu a množství obyvatelů plzeňských všech stavů. Také sbor plzeňských ostrostřelců, maje v čele svého majora p. Františka Wanku, s kapelou svou průvodu se účastnil.

Po skončených církevních obřadech konaných u improvizovaného oltáře v 3. třídě a spolu zkoušební síní pestře ověncené a obrazem Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda ozdobené, přednesli důstojný pan školní okresní dozorce, c. k. pan krajský hejtman Eduard Maschke a pan purkmistr Martin Kopecký přiměřené slavnostní řeči, ku kterým školní ředitel P. Karel Ružička vřelou důkoplnou řečí odpověděl. Po té povolalo shromáždění Jeho Veličenstvu císaři Ferdinandovi třikráte „Hoch“.

Trouby a bubny zavzněly a výstřely ostrostřelců plzeňských vzduchem otřásaly.

Po té odebral se průvod tímž pořádkem do chrámu arciděkanského opět, kde sloužena slavná mše svatá a tak ukončena slavnost pro město tak důležitá a nezapomenutelná.

Toho roku byli při hlavní škole:

P. Karel Ružička, katechetou a školním ředitelem;

v IV. třídě Florian Kern, učitelem kreslení;

Josef Spudil, technickým učitelem;

v III. třídě Filip Gistl;

„ II. „ Klement Stross;

„ I. „ 2. oddělení Jan Sýkora;

1. „ Jan Gottfried;

V dívčí škole:

v II. třídě František Čechura;

„ I. „ Antonín Švec.

Učitelkou pro ruční práce byla Barbora Hružová.¹⁾

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho r. vyplatila obec za odstoupené měšťanské pozemky, k loketské silnici upotřebené, částku 1273 zl. 46 $\frac{1}{2}$ kr. stř.

V roce 1842./43. vyrobil nový měšťanský pivovár 6200 věder bavorského piva.

Toho roku obdrželi měšťanství: Antonín Adam, truhlář; Jan Bláha, bednář; František Fiala; Jan Filip, kolář; Jakub Forst, truhlář; Čeněk Hecht, provazník; Antonín Herl, obuvník; Jan Knotek, krejčí; Jakub Šnepp, klempíř; Jan Schönplug, kominík; Sigmund Tropp, pekař; Jan Vorlovský, tesář.

r. 1844

ROK 1844.

Dne 5. ledna 1844. nastoupil arcivévoda Štěpán své místo jakožto místodržitel český.

Dne 19. června 1844. arcibiskup Alois Josef, svobodný pán Schrenk, zavítal na své visitační cestě do Plzně a zde přenocovav druhého dne svátost sv. biřmování udílel.

Veliký dav lidu na náměstí, jakož i sbor ostrostelecký pod velitelem majorem svým Frant. Wankou, uvítal vznešeného kněze církevního za nejkrásnějšího počasí.

Dne 20. června 1844. uděleno sv. biřmování 700 biřmovancům; mezi nimi byla také paní hraběnka Zoë z Wallmoden-Gimborna, rozená hraběnka z Grünu, manželka zde meškajícího c. k. generalmajora, pana hraběte Karla z Wallmoden-Gimborna.

Po službách Božích představili se panu arcibiskupovi všickni úředníci.

¹⁾ Kronika této školy jest spojena s kronikou reálky a s kronikou reálného gymnasia. Viz rok 1865.

Magistrát zdejší obcím Černicům, Hrádku, Antušicům, Radobícičům, Lskovu, Dejšině, Škvrňanům, Hradišti, Lobsům, Dollanům, Chrastu, Āzlově, Doudlevcí a Letkovu jakož i všem těm, kteří při požáru tom somocni byli, vyslovil díky.

Dne 14. října 1843. Za posledních let stával se počet žáků zde duffeich větším a větším, tak že místnosti školní v budově zdejšího ea již nestačovaly. I pomýšlelo se již na to, jak by se místnosti tyto y změnití, aneb zdali by se nemohla budova k západní straně rozšířiti.

Avšak rozváživši městská rada vše důkladně, shledala, že by tato ara obec mnoho tisíc zlatých stála.

Aby školní místnosti pro stále vzrůstající počet žakovstva upraveny y, vyjednávalo se již roku 1834. o stavbě nové školní budovy u zdejšího gistrátu.

Avšak věc tato protáhla se až do roku 1841.

Vysokým guberniálním nařízením ze dne 22. srpna 1841., čís. 45.464, a od c. k. krajského úřadu dne 18. září 1841., č. 11.324, stavba hlavní emální školy na Štěpánském náměstí povolena a všechny plány a roz- cty ku stavbě této byly stvrzeny.

Téhož roku 20. října dála se dražba na vystavění této školní budovy.

Stavitel František Filous převzal stavbu tuto a již roku 1843. byla ta školní budova vystavěna.

14. října byla pak tato škola slavnostně vysvěcena a otevřena. mo v 8 hodin odebrala se školní mládež s praporem, vedena jsouc ťiteli svými, do chrámu arciděkanského.

Po intonaci, „Veni sancte Spiritus!“ veledůstojným školním okresním oncem, arciděkanem P. Antonínem Hlavanem, odebral se průvod k nové kolní budově na náměstí Štěpánském čís. 328. V předu kráčela školní ťádek a učitelstvo s praporem. Při průvodu zvoněno zvony všech kostelů ťejších.

Pak následovaly cechy taktěz s prapory, velebné, četné zastoupené ťobovenstvo s p. arciděkanem, pak úradnictvo c. k. krajského a městského ťada a množství obyvateľů plzeňských všech stavův. Také sbor plzeňských ťstřelců, maje v čele svého majora p. Františka Wanku, s kapelou ťu průvodu se účastnil.

Po skončených církevních obřadech konaných u improvizovaného ťíře v 3. třídě a spolu zkoušební síní pestře ověncené a obrazem Jeho ťíčenstva císaře Ferdinanda ozdobené, přednesli důstojný pan školní ťesní dozorce, c. k. pan krajský hejtman Eduard Maschke a pan purk- ťtr Martin Kopecký přiměřené slavnostní řeči, ku kterým školní ředitel ťapel Bužička vřelou díkoplňnou řečí odpověděl. Po té povolalo shro- ťžení Jeho Veličenstvu císaři Ferdinandovi třikráte „Hoch“.

Trouby a bubny zavzněly a výstřely ostrostřelců plzeňských vzduchem ťlouby.

Po té odebral se průvod tímž pořádkem do chrámu arciděkanského ť, kde sloužena slavná mše svatá a tak ukončena slavnost pro město ťáležatá a nezapomenutelná.

Toho roku byli při hlavní škole :

- P. Karel Ružička, katechetou a školním ředitelem ;
- v IV. třídě Florian Kern, učitelem kreslení ;
Josef Spudil, technickým učitelem ;
- v III. třídě Filip Gistl ;
- „ II. „ Klement Stross ;
- „ I. „ 2. oddělení Jan Sýkora ;
1. „ Jan Gottfried ;

V divčí škole :

- v II. třídě František Čechura ;
 - „ I. „ Antonín Švec.
- Učitelkou pro ruční práce byla Barbora Hřtízová.¹⁾

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho r. vyplatila obec za odstoupené měšťanské pozemky, k lok silnici upotřebené, částku 1273 zl. 46 1/2 kr. stř.

V roce 1842./43. vyrobil nový měšťanský pivovár 6200 věder b ského piva.

Toho roku obdrželi měšťanství: Antonín Adam, truhlář; Jan I bednár; František Fiala; Jan Filip, kolář; Jakub Forst, truhlář; C Hecht, provazník; Antonín Herl, obuvník; Jan Knotek, krejčí; J Šnepp, klempíř; Jan Schönflug, komíník; Sigmund-Tropp, pekař Vorlovský, tesař.

r. 1844

ROK 1844.

Dne 5. ledna 1844. nastoupil arcibévoda Štěpán své místo ja místopředseda český.

Dne 19. června 1844. arcibiskup Alois Josef, svobodný pán Sch zavítal na své visitační cestě do Plzně a zde přenocovav druhého svátost sv. birmování udílel.

Veliký dav lidu na náměstí, jakož i sbor ostrostřelecký pod veli majorem svym Frant. Wankou. uvítal vznešeného knížete církevní nejkrásnějšího počasí.

Dne 20. června 1844. uděleno sv. birmování 700 birmovan mezi nimi byla také paní hraběnka Zoë z Wallmoden-Gimborna, r hraběnka z Grünu, manželka zde meškajícího c. k. generalmajora, hraběte Karla z Wallmoden-Gimborna.

Po službách Božích představili se panu arcibiskupovi všickni úře

¹⁾Kronika této školy jest spojena s kronikou reálky a s kronikou svy vnanasia. Viz rok 1845.

Panu arciděkanovi odevzdáno od pana arcibiskupa 200 zl., aby je mezi zdejší chudinu rozdal a o 10. hodině dopolední další visitační cesta do Spáleného Poříčí nastoupena.

Dne 12. prosince 1844. na večer v $\frac{3}{4}$ 6. hodin profesor fysiky dr. Josef Smetana, vracel se ze sadů Lochotínských do města a zbloudiv v tmě již panující, spadl se zdi as 9 stop vysoké a sice tak nešťastně i polomrtev nalezen byl.

Stěště bylo, že přátelé jej doprovázející nespatrivše ho mezi sebou s ním pátrali, až jej našli.

Odnesse jej ihned do hostince lochotínského, přivolali lékaře kaplana P. Jana Bernarda, kterýžto mu generální absoluci udělil. Lékařskou pomocí mu přispěli páni doktoři Škoda a Jahl a teprve v dlouhém namáhání podařilo se jim opět k životu jej přivést. S neštěstím jeho mělo veliké množství přečetných jeho přátel upřímnou soustrasť.¹⁾

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku započal Vojtěch Hässler na tak zvaném „parádním místě“ stavěti veliký dům, v němž se c. k. kamerální úřad později nacházel.

Toho roku vystavěna c. k. pekárna a zásobárna.

Roku 1844. vysázela městská obec 944 dílem planých, dílem ovocných stromů na silnici.

Toho roku byl pomník c. k. plukovníkovi Jindřichovi Tušnerovi číslo čís. 35 na tak zvaném „parádním místě“ od důstojníků téhož pluku, 1830. postavený, z dosavadního místa svého na obecní útraty do zahrady nové nemocnice přenesen, kdež posud stojí.

Roku 1843/44. uvařil zdejší pivovár pravovarečných měšťanů (zal. v r. 1842.) 7998 věder piva.

Toho roku darovala městská obec františkánskému konventu na opravu teračí budovy následující stavivo:

- 2 sáhy trámův,
- 16 sáhů krokvi,
- 3 falcovní prkna,
- 800 cihel,
- 20400 tašek,
- 36 strychů černého vápna.

¹⁾ P. v. svých pět neděl lůžka neopustil.

Dne 31. března byla opět velká povodeň.
Některé chalupy byly vodou zbořeny anebo velmi porouchány.

Dne 28. srpna 1845. vypukl požár v Božkově, a shořelo 10 em-
fiteftských živností.

Škoda tím způsobená byla velká, poněvadž bylo obilí již v stodolách
svezeno.

Shořelo čís.	29	Vojtěcha Vacka,
"	"	30 Šimona Šedivce,
"	"	32 Tomáše Bernáška,
"	"	33 Tomáše Valenty,
"	"	34 Jana Lišky,
"	"	35 Petra Strunze,
"	"	36 Vojtěcha Salzmana,
"	"	37 Josefa Kopeckého,
"	"	38 Tomáše Ženíška,
"	"	39 Pavla Steckla.

Dne 1. září 1845. započata stavba nové vodárny. Věž sama zvýšena
o čtyry sáhly.

Řemeslnickou práci převzal zednický mistr Kristian Lexa za smluvenou
cenu 3999 zl. 57 kr. vídeňské měny. Tlakostroj objednáán v plaských
železných hutích.

Dne 5. září 1845. vypukl oheň dopoledne mezi 10. a 11. hodinou
v domě Kateřiny Pinklový čís. 101 v Masokrámské ulici a shořely čtyry
domy, totiž:

Číslo	99	Antonína a Josefy Mrázkové,
"	100	Martina Lišky.
"	101	Kateřiny Pinklové a
"	102	Aloisia Lüftnera.

Mimo Martina Lišku byli ostatní od obce podporováni a sice obdržel
každý zlarma: 3 stěny, 6 krokví, 6 půvalův a 6000 tašek.

V měsíci listopadu 1845. počala se okružní promenada na jižní straně
města upravovati, od tak zvané Jeptišské brány, a sice od škol nor-
málních až k mlýnské strouze. Příkopy byly zasypány.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku byly hradební zdi rozbourány a tím Dlouhá, pak Solní
ulice otevřeny.

Též byla rozbourána hradební zeď severní u Malé brány a sice
od Malé brány k západu až ke kulaté baště, zdělí 107 sáhův. Zeď byla
3 stopy silná a 2 sáhly 3 stopy vysoká.

Též hradební zeď zdělí 30 sáhů, na západní straně města počíná
od Dlouhé ulice, byla rozbourána. Staviva z oné zdi užito ku st
nové vodárny.

Zu diesem Ende macht das Schulpersonale der pilsner Kreishaupt-
schule den Vorschlag an den pilsner Magistrat, dieser setzt sich in das
Anvernehmen mit der geistlichen Schulaufsicht und legt sodann diesen
Vorschlag sammt ihren Gutachten dem jeweiligen Kreishauptmanne des
pilsner Kreises, dessen Ermessen der Zuspruch der Prämien und der
Kasse eingeräumt wird, vor.

Die Darreichung der Prämien und Akzesse hat am Schlusse eines
des Schuljahres auf eine feierliche Weise zu geschehen und soll durch
einmalige Einschaltung unter die nicht politischen Nachrichten der
Prager Zeitung^a, die Aufmunterung der Schüler bezweckend, zur öffent-
lichen Kenntniß gebracht werden.

Nachdem auch Sr. Exzellenz der Herr Oberstburggraf mit dem
oben gefertigten k. Kreishauptmann gerichteten Kreisschreiben vom
1. Jänner 1843. die hohe Zustimmung gegeben hat, dass die gegründete
Stiftung den Namen: „Carl Graf Chotek'sche Zeichnungsstiftung“ trage,
so verbinden wir uns Endesgefertigte für uns und unsere Amtsnachfolger,
diese Stiftung nach der vorliegenden Bestimmung stets aufrecht zu erhalten,
mit derselben ohne hochlandesstellige Genehmigung keine Aenderung
anzunehmen, die Interessen einzuheben und der Bestimmung gemäss,
wissenschaftlich zu verwenden, sowie in Allem die gesetzlich vorgeschriebene
Ordnung zu beobachten.

Sofort wurde gegenwärtiger Stiftsbrief in 4 gleichlautenden Exem-
plaren angefertigt, ein Pare bei der pilsner Kreishauptschule, das zweite
bei dem pilsner k. k. Magistrate, das dritte bei dem pilsner k. k. Kreis-
rathe und das vierte bei dem hohen Landesgubernium hinterlegt.

Geschehen zu Pilsen, am 9. März 1844.

Josef Maschke m. p.,
Kreishauptmann.

A. Hlawan,

L. S.

Kopetzky m. p.,
Bürgermeister.

Josef Wodwařka m. p.,
als Zeuge.

Philipp Niklas m. p.,
als Zeuge.

65.553.

Von dem k. k. böhm. Landesgubernium wird vorstehender Stifts-
brief seinem ganzen Inhalte nach bestätigt.

Prag, den 21. Jänner 1845.

A. H. v. Kiwisch m. p.,
Hofrath.

Nadherný m. p.,
Hofrath.

Im měsici březnu 1845. panovala ustavičná zima, která skoro nikdy
15 stupňů R. neklesla a trvala až do 23. března. Téhož dne nastala
de obleva.

Dne 26. března počala stoupati voda tak prudce, že konečně
března dosáhla výše jako roku 1784. Takové povodně nepamatoval
se. Voda vystoupila až ku dvoru Frossovu pod kostelem Věch Svatých.
Voda zahrady zde se nalézající na mnohých místech byla pobořena.
Sivota na polích a lukách byla ohromná.

Dne 31. března byla opět velká povodeň.
Některé chalupy byly vodou zbořeny anebo velmi porouch

Dne 28. srpna 1845. vypukl požár v Božkově, a shořelo
řádků živností.

Škoda tím způsobená byla veliká, poněvadž bylo obilí již v st
svezeno.

Shořelo čís.	29	Vojtěcha Vacka,
"	"	30 Šimona Šedivce,
"	"	32 Tomáše Bernáška,
"	"	33 Tomáše Valenty,
"	"	34 Jana Lišky,
"	"	35 Petra Strunze,
"	"	36 Vojtěcha Salzmana,
"	"	37 Josefa Kopeckého,
"	"	38 Tomáše Ženíška,
"	"	39 Pavla Steckla.

Dne 1. září 1845. započata stavba nové vodárny. Věž sama
o čtyry sáhy.

Řemeslnickou práci převzal zednický mistr Kristian Lexa za sml
cenu 3999 zl. 57 kr. vídeňské měny. Tlakostroj objednan v p
železných hutích.

Dne 5. září 1845. vypukl oheň dopoledne mezi 10. a 11. l
v domě Kateřiny Pinklový čís. 101 v Masokrámské ulici a shořel
domy, totiž:

Číslo	99	Antonína a Josefy Mrázkové,
"	100	Martina Lišky.
"	101	Kateřiny Pinklové a
"	102	Aloisia Lüftnera.

Mimo Martina Lišku byli ostatní od obce podporováni a sice
každý zdarma: 3 stěny, 6 krokví, 6 půvalův a 6000 tašek.

V měsíci listopadu 1845. počala se okružní promenada na jižn
města upravovati, od tak zvané Jeptišské brány, a sice od šk
málin až k mlýnské strouze. Příkopy byly zasypány.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

Toho roku byly hradební zdi rozbourány a tím Dlouhá, pa
ulice otevřeny.

Těž byla rozbourána hradební zeď severní u Malé brány
od Malé brány k západu až ke kulaté baště, zdělí 107 sáhův. Z
3 stopy silná a 2 sáhy 3 stopy vysoká.

Těž hradební zeď zdělí 30 sáhů, na západní straně města p
Dlouhé ulice, byla rozbourána. Staviva z oné zdi užito ku
odárny.

Městanský pivovár uvařil roku 1844/45. 9734 věder piva.

Toho roku obdrželi městanské právo: Antonín Anton, obuvník; Brožík Jav., sedlár; Gabrielová Anna, rozená Mužíková; Herrmann Václav, řezník; Kmínek Karel, kupec; Pláteník Josef, obuvník; Titz František, kovář; Wild Ludvík, sochař.

ROK 1846.

r. 1846

Mimo dva dny, kde byla zima 5° a dva, kde dostoupila výše 11° R., bylo počasí celkem mírné a skoro jako na jaře stále 7° tepla.

Ale ustavičné deště a povstala tím veliká voda na mnoze cesty silnice velmi poškodily.

V měsíci dubnu 1846. byla hradba na severní straně města zbořena od Saské brány na západ ke kulaté věži, která ušetřena byla, učiněny terasy a taras. Zasázeny tu stromy a keře, pohodlné stezky všude zřízeny, čímž tato část města velmi okrášlena byla.

Dne 14. července 1846. Na místo do výslužby daného krajského radního p. Josefa Maschka, který dne 12. ledna Plzeň opustil a se svou ženou do Lince se odebral, dosazen z Čáslavi hrabě Karel Rothkirchathen a zavítal dne 14. července 1846. do Plzně.

Dne 8. srpna 1846. Toho roku obdržel krajský úřad list od Jeho Veličeství arcivévody Štěpána ku žádosti jemu podané, aby místnost u Královského mostu až k Říšské silnici „Štěpánským náměstím“ zvali náměstím.

Tento list zní takto:

Nr. 5622.

Pilsner Kreisamt!

Eine Anzahl Bürger der k. priv. Stadt Pilsen hat mir ein Gesuch um die Bewilligung, den Stadttheil von der Königsbrücke bis zur Reichsstraße nach Meinem Namen Stephansplatz benennen zu dürfen, überreicht.

Diese Aufmerksamkeit der Bürger der allzeit getreuen königlichen Stadt Pilsen kann Mir nur zum innigen Vergnügen gereichen und Ich beehre das k. k. Kreisamt auf, der dortigen Bürgerschaft für die Mir erwiesene Theilnahme Meinen wärmsten Dank abzustatten.

Da es aber der Wunsch der Bürgerschaft ist, dass die neue Benennung des fraglichen Platzes zu bleibenden Andenken in den Stadtbüchern eingetragen werde, so hat das k. k. Kreisamt vorerst den dortigen Magistrat hierwegen einzuvernehmen, und falls dieser gegen die neue Benennung und Verbücherung nichts einzuwenden findet, gebe Ich mit gleichem Vergnügen meine Zustimmung, wovon ich das k. k. Kreisamt in weiteren Veranlassung verständige.

Prag, am 8. Juli 1846.

E. H. Stephan m. p.

Vom k. k. böhm. Landespräsidium.

Intabulirt in libro Memorab. Fol. 106 p. v. und ist per juxta
ausgezeichnet.

Vom Pilsner Stadtbuchamte, 10. Juli 1846.

F. Hauschka m. p.,
Stadtbuchführer.

Wird in Abschrift der Anwaltschaft zugestellt.

Magistrat Pilsen, den 31. Juli 1846.

Starý m. p.,
Secr. loco.

Pr. 4. August 1846., Nr. 1252 oc.

Wird in das Normalienbuch eingetragen.

Pilsen, am 8. August 1846.

Hora m. p.

Eingetragen im Normalienbuch Fol. 128 p. v.

Pilsen, am 8. September 1846.

Steyskal m. p.

Dne 13. srpna 1846. zemřel zdejší magistrátní a kriminální ra
Josef Leypold, v 64. roku na zánět střev.

Dne 8.—9. září 1846. v noci vypukl v čís. 192 v městě u
Morice Poppra požár, který však byl brzy udusen.

Při tomto požáru vyznamenal se nejvíce tesařský tovaryš J
Sládeček a obdržel od obce 10 zl. stř. odměnou.

Dne 12. září 1846. vypukl v 1 hodinu v noci oheň u Kocků čís. 1
v Říšské ulici v zadní části domu.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

KU KRONICE OPATROVNÝ MALÝCH DÍTEK.

Dne 13. května 1846. obrátil se purkmistr Kopecský jakožto ř
tohoto ústavu ku c. k. krajskému úřadu s prosbou, aby k zakou
Finkovského domu na Říšském předměstí lotterie povolena byla.

Krajský úřad však žádosti u vyššího místa nepředložil, jeliko
20. května 1846. za tímž účelem slosování rozličných výher povoleno

Městanský pivovár uvařil roku 1845. 46. 10.230 věder piva.

Toho roku obdrželi měšťanství: Václav Fišer, krejčí; Jiří
pekař; Jan Lindacker, krejčí; Matěj Malý, zedník; Alois Merwart, ol
Martin Miška, kartář; Jakub Nekola, kovář; František Pitlsk, ob
řnác Schiebl, kuihař; Václav Schlichts, pekař; Frant. Spilka,

Dne 16. ledna jmenován arcivévoda Štěpán, místopředseda český po otci svého otce, arcivévodě Josefa, palatina uherského, dne 13. ledna 17. zesnulého, místopředsedou v Uhrách.

V měsíci březnu roku 1847. vystoupila cena obilí tak, že se platilo korec pšenice 25 zl., žito 20 zl., ječmene 18 zl., ovesa 10 zl. a bramborův zl. 30 kr. víd. měny.

Aby nouzi drahotou povstalé mezi chudým lidem z části odpomohl, p. krajský hejtman hrabě Rothkirch tak zvanou rumfortskou polévku utvářel.

Objednán byl za tou příčinou zvláštní parní apparát v Praze.

Obyvatelstvo bylo k příspěvkům vybídnuto.

Každodenně rozdáno této polévky po žejdlíku mezi více než 200 osob.

Nejvíce se připravováním a rozdělováním této polévky zabývali státní Vilém Peithner a František Guldener.

Podělování polévkou trvalo od 19. března až do konce května toho roku a poděleno za těch 74 dní 216 chudých 15.624 porcemi po 2 žejdlíkách.

Jině dobrodini prokázal též krajský hejtman chudým tím, že se jeho iniciativou utvořil spolek šlechtických paní a dívek, které ve prospěch svých několik představení v plzeňském městském divadle uspořádaly. Členkou tohoto spolku stála dobrotivá paní hraběnka Zoř z Wallmodena, hraběnka Grünová, choť zdejšího generalmajora p. hraběte Karla Wallmoden-Gieborna; Ji po boku stála paní hraběnka Barbora z Rothkirch-Panthena, rozená hraběnka Sverts-Sporková.

Obě tyto paní účastnily se divadelních představení s několika c. k. důstojnicemi zdejší posádky.

Čistý výnos prvního představení byl	204	zl. stř.
„ „ druhého „ „	170	„ „

Tyto šlechtické paní zapravily samy všecky výdaje spojené s představeními, jako na hudbu, osvětlení a vytopení.

Dne 30. dubna, ráno ve 4 hodiny, zemřel po krátké nemoci Jeho císařský pan arcivévoda Karel, generální kapitán v království Českém.

Slavná pontifikální zádušní mše sv. konána 8. května v arciděkanství sv. Páně u přítomnosti všech úředníků městských a 12. května v 6 hodině opět u přítomnosti c. k. vojska.

Ke slavnému tomuto vojenskému requiem byl od c. k. vojenského velitele brigádního vystaven v chrámu Páně sv. Bartoloměje velkolepý sbor.

Hrdinské skutky zesnulého zajisté v dějinách císařství rakouského budou nálezitě oceněny.

Nálezci nalezla dle zákona polovička nalezených peněz; avšak spokojili se s náhradou 17 zl. stř., přenechavše mince i s nádobou poškozenou zdejšímu magistrátu, kdež uschovány byly.

V měsíci červnu 1847. počaly se při zdejších vodovodech místo dřívějších dřevěných neb železných trub mramorové klásti, které byly od pražského architekta Kranera zhotoveny. Začátek učiněn od kašny u sochy Panny Marie až ku kašně u domu pana Guldenera. Užitečnost těchto trub musí teprv budoucnost dokázati.

Dne 4. srpna 1847. přijel z Františkových lázní do Plzně nejjasnější arcivévoda Štěpán, vrchní správce král. českého a místopředseda uherský. Zdržel se zde jeden den.

Dne 4. září 1847. navštívili Plzeň Jejič c. Výsosti nejosvěcenější arciknížata František Josef, Ferdinand Maximilian a Karel Ludvík.

Uvítání Jejič bylo slavnostné a dělo se od úřednictva, duchovenstva, vojska, sboru ostrostřeleckého a učitelův. Tito vznešení hosté, meškajíce v Plzni, prohlédli si starožitnosti a památky města Plzně, totiž radnici a Řhův, tak zvaný „templářský dům“.

Dne 5. září ráno konala se veliká slavnost kostelní za účastenství veškerých civilních i vojenských úřadův, jakož i zdejšího ostrostřeleckého sboru.

Odpoledne pak odebrali se vysocí hosté do Mariánských lázní, provázeni jsouce krajským hejtnanem hrabětem Rothkirchem.

Ku Jejič počtě dal magistrát starobylé zbraně z tak zvané zbrojnice do veliké síně v radnici přenést a vkusně urovnati.

Dále byl postaven naproti hostinci „U zlatého orla“, kdež vysocí hosté bydleli, veliký transparent, spočívající na čtyřech sloupích.

Na tomto byl nápis:

„WILLKOMMEN“.

Na večer hořel tu na 15 podstavcích dovedně upravený bengálský oheň.

Útraty činily 114 zl. 52 1/2 kr. stř. Ku počtě Jejič vydána jest následující báseň:

BEI DER BEGLÜCKENDEN, HÖCHSTEN ANWESENHEIT DER DURCHLAUCHTIGSTEN

KAISERLICHEN HOHEITEN

ZU PILSEN AM 4. SEPTEMBER 1847.

Du oft gerühmte Stadt im Misathale,
Uralt bewährt in Deiner Bürgertreue,
Zur Hand des Kindes fromme Opferschale,
Dass Gruss sie spende heut auf's Neue.

Den Drillingssternen Gruss zum ersten Male,
Die Oesterrich sendet; freudig nimm' und strone
Des Willkomm's Blumen, Dank des Herzens zahle
Bethaut mit Freude zähren sie zur Weise!

	N A M E N	Charakter	Metzen			
			Weizen	Korn	Gerste	Hafer
	Mattisch aus Selčan	Bauer	—	15	—	—
	Lewit Emanuel aus Pilsen	—	1	1	—	120
	Kastner Johann „ Kornartitz	—	—	—	—	40
	Loder Johann aus Pilsen	—	—	—	—	28
	Ribař Anton „ Stahlan	—	—	11	—	34
P. V.	Scheffler Wenzel aus Pilsen	—	—	—	—	18
St.	Houschka Katharina, Witwe aus Pilsen	—	—	80	—	125
	Koutecký Johann aus Pilsen	—	40	30	—	30
	Braun Kaspar aus Pilsen	—	—	40	—	—
P. V.	Jobst Anton „ „	—	70	70	—	—
	Schwarz Michael aus Sténowitz	—	—	12	—	30
	Hrubý Johann aus Pilsen	—	—	—	—	12
azin V.	Löwy aus Sachsen	Handelsmann	—	500	—	—
	Schneider Josef aus Pilsen	—	20	20	20	10
	Skarda Michael „ „	—	20	20	20	10
ber'a ezin	Bloch Josef aus Mauth	Handelsmann	—	—	40	—
	Schwarz Johann aus Pilsen	—	—	—	—	15
	Josef Červený „ „	—	10	4	—	—
	Anger Johann „ „	—	100	150	—	—
	Houschka Peter „ „	—	20	50	—	100
	Seidenglanz Joh. „ „	—	30	80	—	—
P. V.	Lederer Michael „ „	—	—	100	—	500
	Schmied Georg „ „	—	90	20	—	—
P. V.	Kohn Herrmann „ „	—	—	—	—	100
	Summa		502	1813	129	1415

Dne 29. června 1847. šel 8letý hoch Jakub Schmutzer ze Smečič
dženského lesa, „Kokocka“, na jahody.

Prišel na „Dubový vrch“, k bušovickému hájemství patřící, nalezl
leko pěšiny u kamene as 18□ stop obsahujícího, na zemi dva
e, které s sebou domů vzal a otcí svému odevzdal.

Tento si penězů těch hrubě nevšiml, až dne 5. července 1847. dělník
Kaděra ze Šmečic k otcí Josefu Schmutzerovi přišel, peníze si
šiml a poznal, že jsou stříbrné.

Dne 6. července odebral se Vojtěch Kaděra s malým Jakubem
utzerem na ono místo na Dubovém vrchu, kde chlapec dne 29. června
za peníze byl zdvihnut.

Ta oba kopali a našli v zemi v hloubi 2 stop ještě 168 podobných
k, které pak přinesli k pzešskému magistrátu.

Peníze ty byly uschovány v nádobě hliněné, podobné starožitnému
která však při kopání roztlučena byla. Jíl, z něhož zdělána jest
ta, nenáležel díle zamodralé barvy nálohu naší krajiny. Peníze byly
o drabu a sice 32 kusy od Jana Lucemburského, 134 od Karla IV.
edké groše míšenská.

Všecky tyto mince pocházely tedy ze 14. století.

durch Bekanntgebung zu belehren, dass von nun an alle dieselben betreffenden Justizgeschäfte in strittigen und nicht strittigen Angelegenheiten beim Magistrate einzubringen sind und verhandelt werden.

Magistrat Pilsen, den 30. November 1847.

Turner m. p.,
Secr. loco.

Přehled tržních cen od r. 1835. až do r. 1848.

Datum			Druh obilí										Cent	
rok	den	měsíc	míra	psenice	žito	ječmen	oves	hrách	čička	brambory	sena	slámy	libra hovězího masa	máiz piva
				v i d e ň s k é h o č í s l a										kr.
				sl. kr.	sl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	sl. kr.	sl. kr.	zl. kr.	kr.	kr.
1835	5.	srpna		15.15	9.45	9.54	6.39	7.45	—	2	—	4.30	—	17 11
1836	3.	"		12.3	7.51	5.18	4.48	9.20	—	1.30	3	—	—	16 11
1836	31.	"		9.33	6.36	5.18	3.9	10.30	—	—	3	—	—	16 11
1837	2.	"		9.45	6.54	6.39	4.42	7.40	9	—	2.12	3	—	17 10
1837	1.	prosince		10.11	7.18	6.33	3.33	7	—	9	—	54	2.30	17 10
1838	1.	řnora		9.42	8.18	6.39	4.42	7.40	9	—	54	2.25	—	17 10
1839	9.	ledna		12.27	11.3	7.48	4	—	12.45	14.21	—	2.18	—	17 11
1839	4.	prosince		15.42	10.21	8.45	3.30	12.21	12.57	—	—	2.30	—	17 12
1840	26.	srpna		16.18	9.45	7.55	4.24	10.12	11.27	3.48	3.48	—	—	15 12
1840	23.	řjna		13.51	9.28	7.22	3.36	9.54	21.21	3.36	4.39	—	—	17 12
1841	12.	června		11.54	7.12	5.20	3.45	8.15	8.45	—	4.15	—	—	16 12
1842	5.	ledna		11.46	6.30	4.51	2.30	6.45	7.15	—	2.48	1.24	17 10	
1842	1.	řjna		15	9.10	12.7.48	5.30	13.39	13.54	5.36	6.45	3.55	15 12	
1843	4.	ledna		14.49	10.45	9.39	5.51	15.51	18.6	5.20	5.48	2.50	17 12	
1843	1.	června		21.20	19.8	12.49	10.39	22	—	26	—	6.24	5.30	2.15 20 12
1844	5.	ledna		14.15	10.21	8.12	4.16	12.48	16	—	3.44	2.45	1.5	20 12
1844	2.	řjna		12.28	9.9	6.33	3.7	9.36	12.48	2.40	2.36	—	55	17 12
1845	3.	května		11.42	9.21	6.38	3.54	9.48	12.48	3.12	2.30	—	50	18 12
1845	8.	listopadu		19.50	14.30	10.6	5.24	16	—	19.20	4.20	2.30	1.20	20 12
1846	3.	ledna		18.26	15.	12.20	5.47	19.22	22.24	5.20	3.	—	1.30	20 12
1846	31.	řjna		19.16	16.19	11.55	6.11	19.12	19.12	3.12	2.45	1.10	20 14	
1847	2.	ledna		20	5.17	11.13.3	6.24	19.12	22.24	4	—	2.45	1.10	20 12
1847		v květnu		30	—	28	—	20	—	10	—	—	—	—

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

V měsících září, řjnu a listopadu 1847. navrátil se pluk hraběte Khevenhüllera čís. 35 z Mohuče do Králové Hradce, třetí prapor zůstal v Plzni.

Toho roku stavěla obec:

- a) hradební zeď při ohradě pro trhové boudy na Říšském předměstí;
- b) dům při sádkách na Pražském předměstí;
- c) novou kašnu na prostranství u divadla, ku kteréž se též kamenné roury kladly;
- d) silnici z města k Plasům sdělí 469 $\frac{1}{2}$ sáhův.

Toho roku obdrželi měšťanství: Tomáš Ballák, krejčí; Antonín Dick, majetník domu; Ignác Fomann, kloboučník; Josef Kraft, látkář; Čeněk Mehnert, prýmkář; František Morávek, zámečník; Jakub Mrkous, kamnář; Jan Rückauf; Josef Sägel, obchodník; Adam Trnka, obuvník; Josef Vondruška, učitel v Bolevci.

ROK 1848.

r. 1848

Dne 9. února 1848. byla stavba nového kamenného mostu na Saském předměstí povolena Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I. ze dne 21. srpna 1847. ve veřejné dražbě stavitelům zdejším Martinovi Stelzerovi a Kristianu Lexovi v ceně 87.599 zl. kon. měny pronajata.

Dne 20. února 1848. uveřejnil ředitel chudobince, doktor chemie Vilém Peithner, následující data týkající se podpory zdejších chudých:

„Indem der Gefertigte dem Publikum für die theilnehmende Unterstützung im Namen der Armen seinen Dank ausspricht, bringt er vorläufig zur Kenntniss, dass seit 1. Februar in dem neuen Dampfapparate täglich 430 Portionen Rumfordter-Suppe an 381 Personen ausgegeben, dass ferner in jeder Woche 43 fl. 10 kr. C.-M. an 219 Arme durch die Herren Armenväter vertheilt werden und dass 91 arme Familien mit, von zwei ungenannt sein wollenden edlen Wohlthäterinnen eingesandten 100 Paar Strümpfen, 33 Paar Schuhen, 10 Paar Handschuhen, 21 grossen Umhängtüchern, 27 Stück Hemden, 6 Corsets und 2 Unterröcken beschenkt worden sind.

Endlich ist auch die so wohlthätige Spinnanstalt in's Leben getreten, die Jedem, der arbeiten kann und will, die schönste Gelegenheit zum Erwerb gibt.

Pilsen, 20. Februar 1848.

W. Peithner m. p.*

13., 14., a 15. března 1848. jsou osudní dnové, v nichž počala ve Vídni revoluce.

Dne 17. března 1848. došla do Plzně následující telegrafická zpráva: „Konstituce pro všechny země jest prohlášena. Vídeň jásá.

Dne 15. března 1848.

Rudolf hrabě Stadion“.

durch Bekanntgebung zu belehren, dass von nun an alle dieselb
treffenden Justizgeschäfte in strittigen und nicht strittigen Angelege
beim Magistrate einzubringen sind und verhandelt werden.

Magistrat Pilsen, den 30. November 1847.

Thurner m. p
Secr. loco.

Přehled tržních cen od r. 1835. až do r. 1848

Datum			míra	Druh obilí							Cent					
rok	den	měsíc		pšenice	žito	ječmen	oves	hrách	čočka	brambory	sena	slámy	v i d e ě n s k é h o č í s l a			
													zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.
1835	5.	srpna	15 15	9 45	9 54	6 39	7 45	—	—	2	—	4 30	—	—	—	—
1836	3.	"	12 3	7 51	5 18	4 48	9 20	—	—	1 30	3	—	—	—	—	—
1836	31.	"	9 33	6 36	5 18	3 9	10 30	—	—	—	3	—	—	—	—	—
1837	2.	"	9 45	6 54	6 39	4 42	7 40	9	—	2 12	8	—	—	—	—	—
1837	7.	prosinec	10 11	7 18	6 33	3 33	7	9	—	54	2 30	—	—	—	—	—
1838	1.	února	9 42	8 18	6 39	4 42	7 40	9	—	54	2 25	—	—	—	—	—
1839	9.	ledna	12 27	11 3	7 48	4	—	12 45	14 21	—	2 18	—	—	—	—	—
1839	4.	prosinec	15 42	10 21	8 45	3 30	12 21	12 57	—	—	2 30	—	—	—	—	—
1840	26.	srpna	16 18	9 45	7 55	4 24	10 12	11 27	3 48	3 48	—	—	—	—	—	—
1840	28.	října	18 51	9 28	7 22	3 36	9 54	21 21	3 36	4 39	—	—	—	—	—	—
1841	12.	června	11 54	7 12	5 20	3 45	8 15	8 45	—	—	4 15	—	—	—	—	—
1842	5.	ledna	11 46	6 30	4 51	2 30	6 45	7 15	—	—	2 48	1 24	—	—	—	—
1842	1.	října	15	9 10	12 7 48	5 30	13 39	13 54	5 36	6 45	3 58	—	—	—	—	—
1843	4.	ledna	14 49	10 45	9 39	5 51	15 51	18 6	5 20	5 48	2 50	—	—	—	—	—
1843	1.	června	21 20	19 8 12	49 10 39	22	—	26	—	6 24	5 30	2 15	—	—	—	—
1844	5.	ledna	14 15	10 21	8 12	4 16	12 48	16	—	3 44	2 45	1 5	—	—	—	—
1844	2.	října	12 28	9 9	6 33	3 7	9 36	12 48	2 40	2 36	—	55	—	—	—	—
1845	3.	května	11 42	9 21	6 38	3 54	9 48	12 48	3 12	2 30	—	50	—	—	—	—
1845	8.	listopadu	19 50	14 30	10 6	5 24	16	—	19 20	4 20	2 30	1 20	—	—	—	—
1846	3.	ledna	18 26	15	—	12 20	5 47	19 22	22 24	5 20	3	—	1 30	—	—	—
1846	31.	října	19 16	16	19 11	55	6 11	19 12	19 12	3 12	2 45	1 10	—	—	—	—
1847	2.	ledna	20	5 17	11 13	3	6 24	19 12	22 24	4	—	2 45	1 10	—	—	—
1847		v květnu	30	—	28	—	20	—	10	—	—	—	—	—	—	—

ROZLIČNÉ ZPRÁVY TOHO ROKU.

V měsících září, říjnu a listopadu 1847. navrátil se pluk
Levenhüllera čís. 35 z Mohuče do Králové Hradce, třetí prapo
vní.

Toho roku stavěla obec:

- a) hradební zeď při ohradě pro trhové boudy na Říšském předměstí;
- b) dům při sádkách na Pražském předměstí;
- c) novou kašnu na prostranství u divadla, ku kteréž se též kamenné roury kladly;
- d) silnici z města k Plasům sdělí 469½ sáhův.

Toho roku obdrželi měšťanství: Tomáš Ballák, krejčí; Antonín Dick, jetník domu; Ignác Fomann, kloboučník; Josef Kraft, látkář; Čeněk Ehmert, prýmkař; František Morávek, zámečník; Jakub Mrkous, kamnář; a Rückauf; Josef Sägel, obchodník; Adam Trnka, obuvník; Josef Adruška, učitel v Bolevci.

ROK 1848.

r. 1848

Dne 9. února 1848. byla stavba nového kamenného mostu na Saském náměstí povolena Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I. ze dne 21. srpna 47. ve veřejné dražbě stavitelům zdejším Martinovi Stelzerovi a Kristianu Šavi v ceně 87.599 zl. kon. měny pronajata.

Dne 20. února 1848. uveřejnil ředitel chudobince, doktor chemie W. Peithner, následující data týkající se podpory zdejších chudých:

„Indem der Gefertigte dem Publikum für die theilnehmende Unterstrang im Namen der Armen seinen Dank ausspricht, bringt er vorzüg zur Kenntniß, dass seit 1. Februar in dem neuen Dampfapparate täglich 430 Portionen Rumfordter-Suppe an 381 Personen ausgegeben, es ferner in jeder Woche 43 fl. 10 kr. C.-M. an 219 Arme durch die freien Armenväter vertheilt werden und dass 91 arme Familien mit, von eingewonnenen edlen Wohlthäterinnen eingesandten 100 Paar rümpfen, 33 Paar Schuhen, 10 Paar Handschuhen, 21 grossen Umbhängchern, 27 Stück Hemden, 6 Corsets und 2 Unterröcken beschenkt worden sind.“

Endlich ist auch die so wohlthätige Spinnanstalt in's Leben getreten, Jedem, der arbeiten kann und will, die schönste Gelegenheit zum verb. gibt.

Pilsen, 20. Februar 1848.

W. Peithner m. p.

13., 14., a 15. března 1848. jsou osudní dnové, v nichž počala Vídeň revoluce.

Dne 17. března 1848. došla do Plzně následující telegrafická zpráva: „Konstituce pro všechny země jest prohlášena. Vídeň jásá.“

Dne 15. března 1848.

Rudolf hrabě Stadion“.

pro IV. setninu:

setníkem: med. dor. Jan Maschauer,
nadporučíkem: Jan Blatenský,
poručíky: František Pecháček, J. U. dr. František Adler,
šikovateli: Vilém Klotz, Jan Taun,
desátníky: Emanuel Lang, Norbert Starý, Filip Wieser, Frant. Prokop,
Václav Diener a Antonín Špaček;

pro V. setninu:

setníkem: Josef Bubník,
nadporučíkem: Jan Lautensak,
poručíky: Emanuel Dlouhý, Bernard Říha st.
šikovateli: František Bretschneider, Josef Mentberger,
desátníky: Max Kestránek, Vojtěch Fürich, Schulz, Bohumír Ritschl,
Tábor a Veselý;

pro VI. setninu:

setníkem: Vojtěch Häessler,
nadporučíkem: František Klement,
poručíky: Bartoloměj Taun, J. U. dor. Zloch,
šikovateli: Adam Gradl, Jakub Pytlík,
desátníky: František Houška, Jiří Valenta, František Říha, Dvořák,
Bernard Říha ml.

Také studující na filosofických školách zdejších sestavili si legii a zvolili za tribuna svého J. U. dor. Viléma Glutha.

Dne 18. března 1848. usnesl se magistrát ku památce na důležité dny právě minulé, že bude užívati následující formy pro dekrety, jimiž se měšťanské právo uděluje:

„Sie haben sich in die Bürgerzahl einverleiben lassen, somit dem heiligen Gelübde sich zugewandt, dass Sie sich in der allgemeinen Wohlfahrtsbeförderung in der Pflichterfüllung achten werden.“

První dekret s formulí tou obdržel pan Eduard Moser.

Aby se předešlo mnohému mylnému výkladu slova: „konstituce“, vydal zdejší krajský hejtman následující poučení:

Poddaným plzeňského kraje!

Jeho císařská milost, král a pán náš nejmilostivější ráčil slovan-
ským, německým a vlašským zemím rakouského mocnářství konstituci
uděliti.

V neustálé péči své o dobro svěřených Sobě národů ustanovil totiž
v době co možná nejkratší z rozličných tříd obyvatelstva provincií Svých
vyslance kolem Sebe shromážditi, aby se společně radili o zákony ku blahu
a dobru celého státu sloužící, a co tím způsobem společnou poradou za
dobro uznají, aby platnost zákonného práva mělo.

Tito vyslancové, stavové nazvaní, jsouce s potřebami lidu dobře známi,
zajisté o všem tom rozmlouvati a se raditi budou, co potřebám tomto

Toho roku stavěla obec:

- a) hradební zeď při ohradě pro trhové boudy na Říšském předměstí;
- b) dům při sádkách na Pražském předměstí;
- c) novou kašnu na prostranství u divadla, ku kteréž se též kamenné roury kladly;
- d) silnici z města k Plasům sdělí 469 $\frac{1}{2}$ sáhův.

Toho roku obdrželi měšťanství: Tomáš Ballák, krejčí; Antonín Dick, účetník domu; Ignác Fomann, kloboučník; Josef Kraft, látkář; Čeněk Wehnert, prýmkář; František Morávek, zámečník; Jakub Mrkous, kamnář; Jan Rückauf; Josef Sägel, obchodník; Adam Trnka, obuvník; Josef Ludruška, učitel v Bolevci.

ROK 1848.

r. 1848

Dne 9. února 1848. byla stavba nového kamenného mostu na Saském předměstí povolena Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I. ze dne 21. srpna 1847. ve veřejné dražbě stavitelům zdejším Martinovi Stelzerovi a Kristianu Kovi v ceně 87.599 zl. kon. měny pronajata.

Dne 20. února 1848. uveřejnil ředitel chudobince, doktor chemie kým Peithner, následující data týkající se podpory zdejších chudých:

„Indem der Gefertigte dem Publikum für die theilnehmende Unterstützung im Namen der Armen seinen Dank ausspricht, bringt er vorzüglich zur Kenntniss, dass seit 1. Februar in dem neuen Dampfapparate täglich 430 Portionen Rumfordter-Suppe an 381 Personen ausgegeben, es ferner in jeder Woche 43 fl. 10 kr. C.-M. an 219 Arme durch die freien Armenväter vertheilt werden und dass 91 arme Familien mit, von ei ungenannt sein wollenden edlen Wohlthäterinnen eingesandten 100 Paar Rümpfen, 33 Paar Schuhen, 10 Paar Handschuhen, 21 grossen Umhängern, 27 Stück Hemden, 6 Corsets und 2 Unterröcken beschenkt worden sind.“

Endlich ist auch die so wohlthätige Spinnanstalt in's Leben getreten. Jedem, der arbeiten kann und will, die schönste Gelegenheit zumwerb gibt.

Pilsen, 20. Februar 1848.

W. Peithner m. p.“

13., 14., a 15. března 1848. jsou osudní dny, v nichž počala Vídeňská revoluce.

Dne 17. března 1848. došla do Plzně následující telegrafická zpráva: „Konstituce pro všechny země jest prohlášena. Vídeň jásá.“

Dne 15. března 1848.

Rudolf hrabě Stadion.“

Dne 28. března 1848. uveřejněn jest císařský manifest, týkající se zrušení roboty, jenž zní takto:

My Ferdinand První, z Boží milosti císař rakouský, král uherský a český, toho jména Pátý a t. d. a t. d.

Naším rozhodnutím ode dne 15. prosince 1846. zařídili jsme příslušné ustanovení, aby dobrovolně smlouvy o vykoupení roboty podle možnosti se ulehčily a zvláštním zalíbením shledali jsme, že pravidlo toto tam, kde se ho užití mohlo, zdárných mělo následkův.

Živou žádostí vedeni, abychom těžké břemeno naturálního robotování odstranili a na to místo dle proseb, jež Nás od mnohých o dobro svých poddaných gruntovníků pečlivých gruntovních vrchností došly, přiměřenou náhradu povoliti, nařizujeme:

1. Povinnost robotování ať do roka, a to nejdéle dnem 31. března 1849. přestane pod tou výminkou, aby se za ní tomu, kdo právo má, dostalo přiměřené náhrady ode dne, kdy naturální robotota přestala.
2. Sprostředkování této náhrady a ustanovení způsobu, kterak ji jednotliví robotníci vykonati a oprávněnému dáti mají, vyjde zákonnou cestou, jak možno nejrychleji.
3. Vykoupení již docílená ustanoveními těmito se neruší a rovně jest také súčasencům svobodno, učiniti v dobrotě porovnání, jakýmž naturální robotování ještě před vyjitím ustanoveného času přestane.

V tomto nařízení, učiněném po pečlivém uvážení všeho pro veřejné blaho prospěšného, uznají milovaní poddaní, především ale majitelové selských statků, obnovený důkaz Naší otcovské pečlivosti a Našeho dobromyslného vynasazení, aby se jejich stavu, pokudž jenom bez újmy trvajících práv vyvedeno býti může, ulehčilo; My ale také od jejich poctivého a vděčného smýšlení s důvěrností očekáváme, že až do času zmíněného povinné roboty na vlas a beze vzdoru konati a nasnažení jim popřálého svědomitou vážností práv, jaká gruntovním pánům jejich přísluší, hodna se stanou.

Dáno v Našem císařském, hlavním a sídelním městě Vídni, dne dvacátého osmého března, léta Páně tisícího osmistého čtyřicátého osmého, Našeho panování čtrnáctého.

Ferdinand, L. S.

Fr. svob. pán z Pillersdorffů, ministr vnitřních záležitostí. Josef svob. pán z Weingartenů, dvorní kancléř.

Dle Jeho c. k. apošt. Milosti nejv. vlastního rozkazu.

Josef Klecanský,
c. k. dvorní rada.

Dne 28. března 1848. objednala městská obec 584 výtisky národní hymny a podělila jim obecenstvo.

Text zní:

Slyš nás všecky z hvězdné dáli
Nejmocnější Hospodin!
Žehnej Ferdinandu králi
Slavnýť on Habsburgů syn,

Chraň Ho, by na zemskej výši
Ze všech nejprvejší stál;
Šťastným buď v své šťastné říši,
Ferdinand, náš dobrý král.

V sešlém zastoupením stavu měšťanského a pod ohledem na stávající provizorní řády zemské k účelu Námí uzavřené konstituce vlasti, jest v potřebi nařízeno.

Následně očekáváme s důvěrou, že myslí uspokojeny a studie opět pravidelný další chod míti, řemesla a pokojný obchod opět oživeny budou.

V tuto naději důvěřujeme tím více, ježto jsme se dnes u prostřed vaší Vámi s pohnutím byli přesvědčili, že věrnost a nakloněnost, jež se od století Našim předkům nepřetržitě a i Nám při každé příležitosti již dokázali, Vás ještě nyní, jako ode dávna oživuje.

Dáno v Našem císařském hlavním a sídelním městě Vídni patnáctého dne tisícího osmistého, čtyřicátého osmého, Našich říší r. čtrnáctého.

Ferdinand.

L. S.

Karel hrabě z Inzaghi,
nejv. kanclér.

Josef svob. pán z Weingartenů,
dvorní kanclér.

Fr. svob. pán z Pillersdorffů,
dvorník.

Petr šlechtic ze Salzgeberů,
c. k. dvorní rada.

Hned po uveřejnění konstituce počala se v Plzni také zřizovati národní stráž, jež záležela ze 6. setnin a přikročeno ihned ku jmenování stojičtva.

I byli důstojníky národní stráže ustanoveni:

Majorem a velitelem praporu: doktor chemie Vilém Peithner,
podmajorem: Jan Hahnenkamm;

pro I. setninu:

čáskem: Josef Ignác Klotz,

podporučkem: Emanuel Recht,

čáskými: Václav Mirwald, František Moser,

čáskateli: Josef Fürich, Jan Vogl,

čáskáky: Jan Zintl, P. A. Exle, Josef Miksch, Arnošt Fleischer z Kempnfeldu, Norbert Lang a med. dr. Čermák;

pro II. setninu:

čáskem: Med.-Dr. František Škoda,

podporučkem: Karel Klotz,

čáskými: mag. rada Veselý, med. dr. Štross,

čáskateli: Jan Kuňovský, Josef Gerlach,

čáskáky: Michael Schmid, Jan Gallistl, med. dr. Jahul, Jan Hässler, Eduard Moser a Jiří Melichar;

pro III. setninu:

čáskem: Edmund rytíř Merkl,

podporučkem: med. dr. Teyssler,

čáskými: svob. pán ze Švambergu, Bernard Hora,

čáskateli: František Špaček, Jan Koppa,

čáskáky: František Silbernagl, Adolf Feierfeil, Gluth, Ignác Pytlík, Václav Houška, Petr Feyerfeil;

1

Anton Adler.

Moser, Franz.

Hergel,

Schurz, Bohumir

Antisok Raha.

sestava zdejších sestavili
Jema Glutha.

Magistrat ku památce na
sestava formy pro dekret

„enverleiben lassen, so
sich in der allgemeine
achten werden.“

pan Eduard Moser.

vykladu slova: „kons
poučení:

„rakouského kraje!“

pan náš nejmilostivejší ráčil
demu rakouského mocnářství ke

„Své svěřených Sobě národů ustano
výchých tříd obyvatelstva provinci
aby se společně radili o zákony k
co tím způsobem společnou por
zákonného práva mělo.

jsouce s potřebami lidu dobř
raditi budou, co potřebán

čiměřenější jest a společně s mocnářem zajisté takové zákony ustanoví, ku všeobecnému dobrému celého státu a jednoho každého poddaného nejvíce přispívati budou.

V tom podstatně pozůstává dar, který jsme konstituci od císaře obdrželi, a který zde jako všude s radostným plesáním přijat byl.

Jako však nemůžete hned po setí těžiti, tak nemůžete také žádati, aby dobročinných účinků této nové ústavy hned požívali.

Tolik vám s jistotou říci mohu, že skrze konstituci bezpečnost osob a majetku každého způsobu chráněna a zachována bude. Nucena se vidím předběžně oznámení vám dáti, proto že jsem se s žalostí dověděl, jak mnozí se domnívají, že konstituci znamená tolik jako, že všech lidí zproštění budete, a že roboty přestala, a kterak zlomyslní lidé ústně i písemně takové i jiné nepravé zprávy roznášejí, které spravedlnosti a bezpečnosti všech lidských statků docela odporují, a protože naproti tomu přesvědčen jsem, že slova má s důvěrou budou přijata, ježto si vědomím, že důvěry vaší zasluhují, protože upřímně a pravdivě s vámi mluvím.

Náš dobrý a spravedlivý zeměpán a stavové zajisté co možno nejvíce o vaše záležitosti a o to, co vám teď nejvíce na srdci leží, raditi budou, totiž také o to, aby vám vykoupení se z roboty co nejvíce usnadnili a snadným učinili.

Pokud ale rozhodnutí toto od císaře pána nepříjde, musí zákony snad trvajcí od vás docela zachovány býti.

Napomínám Vás tedy, abyste zlomyslným, s náboženstvím, rozumem právem se nesrovnávajícím národům žádného místa u sebe nedávali, hrůz představených a úradů svých volně poslušni byli, jim důvěrně se spojili, a pakli jinak nějaké pochybnosti máte, zrovna ke mně se obrátili.

Jen tím způsobem může veliký tento dar císaře pána také vám úspěšným býti a dle milostivého úmyslu Jeho ku blahu celé země přispívati.

Dáno od c. k. krajského úřadu plzeňského, dne 19. března 1848.

Karel hrabě Rothkirch,

c. k. guberniální rada a krajský hejtmán.

Dne 19. března 1848. vydán byl císařský manifest týkající se zavazování zákonů neodvolaných, jenž zní takto:

My Ferdinand První, z Boží milosti císař rakouský, král uherský, český a t. d. a t. d.

U povážení nutné potřeby, veřejné záležitosti v pravidelný běh přivést a státní řízení tak stanoviti, aby požadování přítomnosti budoucnosti se vyhovělo, rozkazujeme tímto, aby všickni úřední a krajské zákony a předpisy, nejsou-li zákonnou cestou odvolány, jak se to v našem patentem od 15. t. m. strany censurních zákonů bylo stalo, platnosti udrželi, a My očekáváme od věrného a rozumného smýšlení všech poddaných, že se jim nejen podrobí, nýbrž také každý ve svém úřadu veřejné úřady v činnosti jejich dle síly podporovati bude.

Dáno v Našem císařském hlavním a sídelním městě Vídni, devátého března, tisícího osmistého čtyřicátého osmého, Našich říší třináctého.

Ferdinand.

L. S.

(Podpisy kancléřův a dvorního rady.)

Téhož dne večer ku počtě nejmilost. císaře a krále Ferdinanda I., jehož den narození (19. dubna) pro svátky velikonoční teprv 25. t. m. se slavil, byly slavně osvětleny: městská radnice, c. k. krajský úřad a vojenské kasárny.

Radnice ozdobena byla velkým transparentem s nápisem: „Nejmilostivějšímu císaři a králi našemu Ferdinandu stále blaženosti a nesmrtelné slávy želá věrná Plzeň“.

Dne 25. dubna ráno táhla již v 5 hodin hudba městem, aby zvěstovala den slavnostní narození císařových; v 10 hodin sloužena byla veliká mše v kostele arciděkanském za hojného účastenství obecnstva a národní stráže.

Před hlavní branou kostela stál 3. prapor zdejšího 35. c. k. pluku Khevenhüllerova a v levé stranou k radnici sbor městských ostrostřelcův, od nichž obyčejné salvy z ručnic mezi mši vypáleny byly. Po skončených službách božích vojsko a ostrostřelectvo defilovalo kolem hodnostářů světských i vojenských, při čemž hrála městská hudba.

Odpoledne ve 2 hodiny byla slavná hostina v síni hostince „u města Hamburku“, uspořádána národní gardou a ostrostřelci.

Hostiny této se účastnili mimo oba sbory měšťanské také duchovenstvo, úřednictvo a vojenští důstojníci.

Byla to v skutku slavnost krásná, neb zde panovala úplná rovnost mezi stavy veškerými. Vojsko s měšťanstvem objímalo se srdečně a společně přípitky pronášeny byly svobodě vlasti a ústavě.

Řadu přípitků zahájil c. k. krajský, hrabě Rothkirch, srdečnou řečí, jež končila hlučným provoláním „Slávy“ Jeho Vel. císaři Ferdinandovi. Pak následovaly ostatní přípitky, jichž mnoho proneseno bylo zvláště na svornost. Posléz měl ještě řeč major zdejšího 3. praporu c. k. 35. pluku, pan Rattay, v které chvalně zmiňoval měšťanstva plzeňského.

Ku konci hrála hudba národní pochod, při kterém všickni důstojníci ruce sobě podávše v řadách kolem sálu kráčeli, slavice taktó se zápalem sjednocení všech stavův.

Teprv v 7 hodin skončila se hostina a celý průvod ubřel se do divadla, kdežto uspořádáno bylo představení ve prospěch chudých obyvatelů hor Krkonošských.

V divadle zpívána byla také národní hymna; mezi představením usnesli se sborové městští připravit průvod s pochodněmi p. krajskému. Brzy bylo 60 pochodní po hotové a když bylo po divadle, doprovázen jest s hudbou v čele odtud pan krajský, hrabě Rothkirch, se šlechtinou chotí svou až k bytu svému.

Od úřadu krajského odebral se průvod k purkmistrovi, který jadrnou českou řečí k obecnstvu promluvil, napotom k velitelům střelecké a národní stráže, pak ke kasárnám vojenským a posléz před arciděkanství, kdežto pan arciděkan taktéž česky shromáždění oslovil, děkuje za počtu jemu prokázanou. Všudy provolána byla „Sláva“, a krásný den tento ukončen všeobecným jásotem a provoláním hesla „Svornost“.

Dne 25. dubna 1848. vydán byl od velitelstva národní stráže rozkaz, aby se jednotlivé setniny na určená místa při každém volání na poplach dostavily.

Činy svými krále,
 Ať ho vítají;
 Ho na cestách stále
 Slé ostřihají.

Pravda, právo pevně
 Jej zdobí v hojnosti,
 A dlouho v kráse zjevně
 Rozkvěta blahosti.

Věncuj spánky králi,
 Se svár a vojna boj;
 Se s výše, skvěj se z dále,
 Oj námi chraň Jeho zbroj.

Kdž se mračno rozprostírá,
 Buď on branou plamennou,
 Již se světlo nám otvírá,
 Pro vlast dálnou, skličenu.

Ať pod správou žezla Jeho
 Svornost se vždy ujímá,
 Láska národu věrného
 Ať trůn Jeho objímá.

Tento svazek trvej stále!
 Bože! ty všech prosbu znáš,
 Chraň nám Ferdinanda krále,
 Dobrý, laskav král je náš.

Ve 30. března 1848. slavena jest v Plzni památka na studující
 boji za svobodu dne 13., 14. a 15. března t. r. ve Vidni.
 Poledne v 9 hodin vytáhl sbor ostrostřelecký, k němuž se připojila
 ozbrojených studentů a postavil se před kostel arciděkanský.
 I odebrali se do kostela, kde již shromážděni byli c. k. úředníci
 a magistrát.

Vnitřek kostela byl vyzdoben k slavnosti smutečně.
 Prostřed lodí postaven byl krásný insigniemi ozdobený katafalk,
 jehož hořelo mnoho svíček. Na rakvi visel věnec bobkový a dva
 porce, jejichž nápisy o tom svědčily, že smuteční slavnost padlým
 od bratří jejich uspořádána jest.

U katafalku stáli mezi zádušní mši
 čtyři ozbrojených studujících a čtyři gardisté stáli mezi zádušní mši
 čtyřech rozích obětní plameny mezi
 mši větvením plápolaly. Na kůru zpíváno jest krásné requiem.

Na končené zádušní mši táhla měšťanská garda a ozbrojený sbor
 v přísném pořádku s hudbou kolem magistrátu, a c. k. krajského
 budově gymnasiální.

Večer při divadelním představení zpívali studující ku počtě padlým
 tak zvanou píseň universitní.

BEIM KATAFALK

AM 14. MÄRZ 1848. ZU WIEN GEFALLENEN BRÜDER.

Es so dampf der Orgel Schall,
 Und die Gesänge,
 Im weh'gen Wiederhall
 Ister Stimm' erklinge?
 O des Castrums düst're Pracht,
 Über Kerzenschimmer?
 O den Schmerz, den angefaßt
 Des ewigen Gewinners.

Es laut' der Brüder Fall,
 O Musesöhne:
 O die der Posaune Schall
 Im Trauertöne.
 O die Muse still das Haupt,
 Wo es dem Verluste
 Das, die man ihr gerollt;
 Wo's treffen mußte!

Ihr Edlen habt durch Euor Blut
 Den Brüderbund errichtet.
 Ihr habt für höchstes Freiheitsgut
 Die Finsterniss gelichtet.
 Euch ward der Ruhm zum starken Hort,
 O Osterreich's tapf're Sprossen!
 Die „Freiheit“ war das letzte Wort,
 Das Eu'rem Mund entflossen.

An Eurem Sarge stehen wir,
 Und singen traute Lieder:
 Der Freiheit Licht erstrahlet hier
 Im neuen Glanze wieder.
 Wir weihen Euch den Lorbeerkranz,
 Die Ihr zuerst gesunken!
 Kommt Alle nun zum Siegestanz,
 Sie haben uns gewunnen!

Krl.

plzeňskou. Učinili zakázky v Praze u Lebedy, pak v Brně u Th. Bra-
cejirdla a syna.

Dne 13. května 1848. vydáno bylo následující „návěští“, týkající
se voleb do Frankfurtského parlamentu:

Plzeň byla dle krajského cirkulárního dopisu ze dne 8. května 1848.,
čís. 319 P., jímž se volení vyslanců k Frankfurtskému sněmu oznámilo,
za hlavní místo podrízeného zvláštního okršlku ustanovena a volí 10 voličů,
kteří s ostatními voliči téhož hlavního okršlku dne 22. t. m. jednoho
vyslance a jeho podstoupníka zvoliti mají.

Pročež se všichni, kdož právo k volení mají a volby voličů se účastniti
chtějí, návěstí dává, že 20. května t. r. o osmé hodině ráno v radnici
pod dozorstvím kr. krajského lékaře pana dra. Františka Škody, jenž co
úřední krajský kommissar k tomu zvolen jest, výbor k volení ustanovený
se sejde, a tam až do 3. hodiny odpoledne hlasovací cedule voličů sbíráti
bude a po skončené volbě výsledek její prohlásí.

Voliči se tedy zvou, aby jména oněch 10. mužů, jimž své hlasy
dají, na cedule napsali, a toto poznamenání zvolenců svým jmenem po-
depsali a osobně mezi výše určeným časem výboru podali, aneb, pak-li
by psáti neuměli, ono poznamenání pod dozorstvím a rukojemstvím výboru
dle své vůle sepsati dali. Voliti a zvolenu býti může každý (dle výroků
německou předsněmovnou vyrčených a rakouskou vládou uznaných) dospělý,
samostatný k státu patřící bez ohledu na rozdíl stavu neb na jakési
vlastnosti v potahu k volení. Vyloučení jsou tedy oni, kdož z obecných
neb veřejných statků se podporují a kdož na požívání měšťanských práv
zákonem podílu nemají pak služební a nedospělí.

C. k. krajský úřad v Plzni, 13. května 1848.

Karel hrabě z Rothkirchu,
c. k. gub. rada a krajský hejtmán.

Dne 14. května 1848. konala se obyčejným způsobem slavnost „nového
svátku“, jakožto každoroční památka vítězství Plzeňanů nad Husity (1433).

Slavnosti té účastnil se městský sbor ostrostřelců, pak setnina
ozbrojených studujících.

V 10 hodin započala slavnost kostelní, po níž defiloval ostrostřelecký
sbor s hlučnou hudbou a studentstvo kolem náměstí.

Ctihodný pan arciděkan, Antonín Hlavan, viděl se pohouta místo
hostiny každý rok na „nový svátek“ uspořádané věnovati nuzným obyvatelům
hor Krkonošských peněžitou částku 40 zl. k. m.

Dne 18. května 1848. vyšel v novinách „Pilsner Anzeiger“ zvaných
článek, který k poznání tehdejšího smýšlení většiny občanů plzeňských
doslovně zde uveden budiž:

„Proč máme my Čechové voliti do Frankfurtu?“

Ve Frankfurtě bude zasedati veliký sněm čili parlament všech ně-
meckých zemí, aby se společně uradily o nové spořádání celého Německa.

Dne 20. dubna 1848 vydal velitel národní stráže toto prohlášení:

Všickni páni spoluměšťané, kteří dle vys. ministerialního dopisu dne 8. dubna b. r., čl. 2., ku vstoupení do národní stráže zavázáni jsou otud ještě ani této, ani ctihodnému uniformovanému sboru měšťanskému vtělení nebyli, tímto dle §. 3. a 4. dotčeného dopisu uctivě se ku připojení zvou. K tomu konci jest každodenně 10. hodina před polednem služebně národní a měšťanské stráže na radnici ustanovena, kde se také čky návrhy o zlepšení neb spořádání ochotně přijímati, uvažovati a na díké dotazy ústní oznamy dávatí budou.

Peithner m. p.

Dne 22. dubna 1848. založil sbor národní stráže, již tak dalece porádaný, knihu pro rozkazy velitelství¹⁾ s nápisem:

KÖNIGLICHE NATIONAL-GARDE ZU PILSEN.

CORPS-BEFEHLS-PROTOKOLL.

ANGEFANGEN IM MONATE APRIL 1848.

Toho dne byl vydán a do knihy zanesen první rozkaz týkající se čnosti přístích narozenin císařových.

BATAILLONSBEFEHL.

Zu der Montag den 24. um 2 Uhr Nachmittags bestimmten Vorzug wollen die Herren Oberoffiziere mit Säbeln, die übrigen Herren serge, wo möglich mit Feuergewehr bewaffnet, auf dem bereits beim Rathhause bekannt gemachten Sammelplatze sich einfinden.

Für den 25., Dienstag, wird gewünscht, dass eine Anzahl von Herren gliedern der National-Garde in einfachem schwarzen Kleid und schwarzem runden Hut sich vor dem Rathhause um 10 Uhr versammeln, der Kirchenfeier des Geburtsfestes Sr. Majestät beizuwohnen. Als zeichen dürfte eine rothweisse Kokarde, an der linken Seite der Brust befestigt, angemessen sein.

Pilsen, am 22. April 1848.

Peithner m. p.,
provisor. Commandant.

Dne 24. dubna 1848. v pondělí velikonoční ve 2 hodiny odpoledne usadila se národní stráž plzeňská u vojenské zásobárny na Klatovské straně, odkud v šesti setninách pochodem vyšla až na jeden úhor před kostelem litickým. Tam velitel, její dr. ch. Peithner, s celým praporem provedl některá cvičení vojenská; pak celý prapor postaviti dal v čelo, aby prohlédnutí mohl protektor národní stráže c. k. krajský hejtman zámě Rothkirch.

Mezi časem tím cvičil se sbor ostrostřelcův u vojenské zásobárny přezvil později také na místo, kde cvičila se národní stráž.

Odtud pak táhly oba sbory s hlučnou hudbou do města a defilovaly taměstí.

¹⁾ Rozkazy znamenitější jsou v této pamětní knize doslovně uvedeny.

Byla totiž kocovina připravena J. U. dra. Zlochovi, obchodníku Fr. Svátkovi, gymnasiálnímu professoru Lenzovi, bývalému vrchnímu na panství radnickém, Antonínu Schneider-ovi, a magistrátnímu radovi Jos. Adamovi.¹⁾

Sběhlá luza hlučným způsobem prováděla zastaveníčka; nestala se však při tom mimo rozbítí tabul u oken u J. U. dra. Zlocha žádná jiná škoda.

Příčina, proč pánům těm tak podivné počty se dostalo, bylo buď jejich smýšlení neb agitace pro Frankfurtský parlament.

Dokud nevědělo se o Frankfurtu, nečinil se veliký rozdíl mezi Čechem a Němcem, a zvláště v Plzni pomýšlelo málo lidí na to, jaké národnosti kdo náleží; občan s občanem žil snášenlivě a svorně, ať byl Čech nebo Němec.

Jak mile však Němci, co do počtu ne příliš četní, počali prováděti své rejdy, horlice pro příští středisko Německé říše, pro Frankfurt, nabývali Čechové většího a většího sebevědomí o vlastním původu svém.

Toto sebevědomí proniklo všechny vrstvy lidu a není divu, že v době, kde ve větších městech skorem úplná bezzákonost panovala, nižším třídám obecnstva zdejšího pohnutka zavdána k tomu, že mužům, o kterých bylo jisto, že jsou tak nazvaní „Frankfurtáci“ a tudíž národnosti české nepřizniví, veřejně nelibost svou projevovaly.

Arci se to dalo způsobem, který se každému vzdělanějšímu člověku hnusí, neboť největší hluk působila luza, která vykládala si slovo „konstituce“ ve smyslu úplné volnosti a nevázanosti.

Nepomáhalo tu ani domlouvání ani mírné vyhrožování a nebylo možno nikterak ukrotiti neb rozehnatí nevázaný lid při takových výstřednostech; ano i napomínání samého představenstva obce a důstojníků národní stráže nepotkalo se u lidu bezúzádného s nižádným úspěchem.

Jediný člověk, který dovedl zkrotiti rozlícené davy lidstva, byl kovář Čeněk Starý, jež lid tento nazýval svým „majorem“ a pouhými slovy jeho byl ukrocen.

Dne 19. května 1848. uveřejnil magistrátní rada p. Josef Adam, muž ve zdejším městě tehdež oblíbený, následující osvědčení:

„Navrátil jsem se dne 14. t. m. z Rokycan,²⁾ kde jsem více než 10 měsíců úřad zastával, s tou největší dychtivostí do Plzně, abych zde, jako jinde, své úřední povinnosti konal, a hle! již v noci na 18. t. m. dostal jsem takové noční navštívení, jako bych něco zlého byl spáchal. To mne velmi bolí, nebo zajisté každý, kdo příležitost měl, mne seznati, mně to vysvědčení dá, že vždy tak jednám, jak mi Bůh a svědomí poroučí. Vynasnažil jsem se tedy příčinu vyzkoumati, pro kterou se mně ta nepřijemná hudba dělá, a tu jsem nalezl v „Národních novinách“ od 16. t. m., č. 35, v těch slovech: „Pro panství plzeňské jest za kommissara volebního rada Josef Adam ustanoven, Čech pro Frankfurtský sněm horlící“.

¹⁾ Pan Adam vydal proti kocovině jemu omylem a bez příčiny učiněné osvědčení, které v této knize dále uvedeno jest.

²⁾ Zastával místo měšťanosti tamtéž.

BATAILLONSBEFEHL.

Dem Bataillon wird bekannt gegeben, dass sich die Compagnien einem jeden Allarmzeichen auf die nachfolgenden bestimmten Allarm-
plätze zu verfügen haben:

Die erste vor der Wohnung des Herrn Hauptmannes Josef Ign. Klotz.

Die zweite auf der Promenade beim Hrn. Hauptmann, M.-Dr. Škoda.

Die dritte am Platze bei Wittwe Říha'schem Eckhause.

Die vierte zwischen dem Theater und der Kaserne.

Die fünfte auf der Promenade vor dem Sachsenthore.

Die sechste bei der Glocke vor dem Prager Thore.

Pilsen, den 25. April 1848.

Peithner m. p.,
provis. Commandant.

Dne 25. dubna 1848. vydal Jeho Veličenstvo císař Ferdinand listinu
kající se znovuzřízení císařského státu rakouského.

Někteří mužové vlastenští vyslovili přání, aby se zrušila slavnost
nazvaného „nového svátku“, která se zde koná vždy první neděli
měsíce května. Příčiny k tomu zdály se jim býti následující:

„Husité, bojovníci za duševní i politickou svobodu, zastávatelé ura-
žených ano i nohama šlapaných práv lidských našli v Plzni nepřitele
svou nebezpečného. Plzeň za dob tehdejších byla prý ve spolku s ne-
šťelými národy a království, byla nástrojem v rukou bezectného, věro-
ného Sigmunda.“

Zásady pak, pro které Husité bojovali, totiž pro svobodu politickou
svobodu, za povolání a právo národa v záležitostech státních získaly si za
a nyníjších (1848.) po celé Evropě skvělého vítězství.

Vnukové nemohou lépe napravit provinění otců svých, než když
slavnost „nového svátku“ odstraní a pevně i neohrožené práva
rodu, práva svá, chrániti budou.“

Proti tomu ozvalo se opět několik hlasů v novinách, „Pilsner Anzeiger“
slyšných, a ukázáno zvláště k tomu, že boj od Husitů vedený nebyl prý
za svobodu a za práva lidstva, nýbrž boj náboženský. Plzeňané
zájce města chránili prý víry katolické a nechtějíce města vydati
Husitům, které považovali za rotu výbojnou, postavili se statečně
světi na odpor (1433.)

Za dnešního dne považuje se prý beztoho „nový svátek“ jen za vojen-
slavnost měšťanů plzeňských k upamatování na trpkou minulost, ku
slavnosti připojuje se i funkce náboženská.

Ten se stalo, že slavnost „nového svátku“ zrušena nebyla.

Dne 11. května 1848. Alois Likavec a Jakub Pytlík, kteří jakožto
členové správní rady národní stráže k tomu ustanovení byli, odebrali se
z Prahy a do Brna, aby tam objednali zbraně pro národní stráž

Für die V. Compagnie: Lenk Wenzel, Liska Alois, Špaček Johann,
Finze Franz, Zintl Johann.
" " VI. " Dietl Felix, Moser Adolf, Thurner Josef,
Sagl Josef, Majer Johann, Divišek Franz,
H. Hermann, Franz Fahnenträger.

Nach dieser getroffenen Eintheilung haben sich die neuernannten Herren bei ihren betreffenden Compagnie-Commandanten gehörig zu melden und in die von ihnen zu bestimmenden Plätze einzutreten.

Heute Nachmittag 5 Uhr haben die sämtlichen Herren Chargen vom Hauptmann abwärts sich im bürgerlichen Theatergebäude einzufinden, um gemeinschaftlich mit denen des bürgerl. Schützen-Corps eine Besprechung zur Feststellung der beiderseitigen Verhältnisse nebst noch einigen anderen Punkten vorzunehmen.

Peithner m. p.,
Commandant.

Dne 20. května 1848. měla se konati volba pro Frankfurtský parlament, která však naprosto byla zmařena, jak se předvíдалo.

Z voličů nikdo nepřišel a kdož před tím pro volbu tu agitovali, velice si škodili.

Dne 20. května 1848. vydáno bylo následující

„Státní ohlášení k Mým národům“.

Události vídeňské ode dne 15. května k smutnému mě přinutily přesvědčení, že bezvládné spiknutí, spolehající se na akademickou legii, po větší části cizozemskem svedenou a na některá oddělení městáně a národní strážě z uvyklé věrnosti uhnulých, Mne zloupiti chtělo svobody, abych jednati nemohl, a taktó aby země a dobře smýšlející obyvatelstvo sídla mého pro taková osamělá přiosobnění zajisté vůbec rozhořčeně v otroctví uvrhlo.

Tuž zbývalo jenom na zvolení, buď vydobýti výsledek násilně věrným vojskem, aneb na okamžení soukromě odebrati se do některé ze zemí Mých. Bohu budiž chvála, naskrze u věrnosti té Mně setrvalých.

U volení nemohlo zbývati pochybnosti, i rozhodna se tedy z obého pro stránku pokojnou, obrátil jsem se do země hornaté, po veškeren čas na vždy rovnou věrností osvědčené, kde jsem se spolu také přiblížil zprávám docházejícím od vojska statečně pro vlast valčíciho.

Vzdáleno budiž pomýšlení, abych dary nárolům Svým v měsíci březnu podané a přirozené jich následky odejmouti aneb zoužiti mnil, ano hodlám právě naopak stále nakloněným setrvati, slušně žádosti Mých národů cestou zákonní vyslýchati a prospěchům národním i zemským zadosť učiniti; takové prospěchy však třeba, aby skutečně všeobecně se osvědčily, způsobem zákonným se přednesly, zemským sněmem se uradily a Mně ku potvrzení předložily, ne však ozbrojenou rukou od jednotlivců bez mandátů útokem dobyty býti chtěly.

Toto jsem chtěl Svým národům, odjezdem mým z Vídně v úzkostném očekávání pohříženým, na upokojenou říci a je spolu upamatovati, kterak jsem stále nakloněn byl ze synů Mých i domněle ztracených navrácení přijmati opět.

V Innsbuku, dne 20. května 1848.

Ferdinand.

Dne 21. května 1848. konala se slavnost svěcení praporu, který věnovaly paní plzeňské studenstvu.

Slavnosti této účastnili se mimo studující všickni c. k. úředníci, důstojníci, magistrát a obecní starší; sbor ostrožrelecký dostavil se v počtu co možná největším a v paradě, národní stráž pak v oděvu ještě civilním s červenou kokardou; mimo to účastnilo se slavnosti veliké množství obecnstva z Plzně i okolí.

Ráno byla sloužena veliká mše svatá v kostele arciděkanském, po níž odebrali se všickni účastníci slavnosti z kostela na náměstí k soše sv. Mariánské, kdežto prapor posvěcen býti měl.

Kmotrami byly paní: Barbora, hraběnka Rothkirch-Panthenová, choť c. k. krajského hejtmána, pak Anna Vanková, choť měšťana plzeňského, které obě skvostné fábory s jmény svými na prapor věnovaly.

Svěcení praporu dalo se u přítomnosti všech hodnostářů, od nichž zatloukány byly obyčejným způsobem hřebíky do žerdi a pronášena rozličná hesla.

Z řečí při této slavnosti přednesených vynikala zvláště co do jadrného obsahu řeč dvojtíhodného pána arciděkana Ant. Hlavana, pak řeč tribuna studentské legie, J. U. dra. Viléma Glutha.

Prapor od dám plzeňských návodem paní Peithnerové zhotovený jest z hedbávně těžké látky a skládá se ze tří polí: červeného, bílého a červeného. Na jedné straně vyšit jest nápis: „Virtute et scientiis“, na druhé pak: „Pro vlast a krále!“ Žerď praporu jest taktéž barvy červeno-bílé a na vrcholi jejím stkví se silně postříbřený český lev, držící znaky vědecké; pod ním kolem vyryta jsou slova: „Der Studentenschaft zum Andenken des 15. März 1848. von den Frauen Pilsens“.

Památný den svěcení praporu studentův skončil slavnostním plesem.

Studující přijali za stejnokroj civilní oděv s červenou čapkou a kokardou. Zbraň jejich byl kord.

Legie studentská záležela z následujících údův:

Tribunem byl J. U. dor. Vilém Gluth.

Centurius: Lipovský Jindřich, rytíř z Lipovic, studující na filosofickém ústavu ve fysice.

Studující fysikové:

Anger Josef,	Kolovrat Krakovský,	Rüll Ferdinand,
Bach Václav,	hrabě Josef,	Schinko Prokop,
Blume Antonín,	Lanzendörfer Jan,	Schneider Emil,
Danzer Josef,	Lederer Karel,	Scholar Ferdinand,
Demuth Antonín,	Leicht Ludvík,	Schöpfer Josef,
Donat Jan,	Lieblin Václav,	Šínk Vavřinec,
Fischer Antonín,	Maruška Josef,	Škarda Jakub,
Fischer Josef,	Pechoč František,	Špringer Josef,
Follbrecht František,	Pírník Tomáš,	Stadler Křištof,
Hueber Edmund,	Porkert Jan,	Tausig Jakub,
Kessler Viktor,	Reichard František,	Tittmann Ondřej,
Klement František,	Richter Eduard,	Wagner Jan,
Kmánek Jan,	Roth Karel,	Wavřinec Jan,
Koch Ferdinand,	Rotcher Josef,	Wocel Josef.

Studující logiky:

Aixner Theodor,	Hoderer Ondřej,	Poláček František,
Alberth František,	Heinl Karel,	Procházka Gilbert,
Auer Jan,	Heiss Vojtěch,	Püchler Antonín,
Baika Josef,	Hoffmann Abraham,	Rauch Josef,
Beer (von) Ludvík,	Honl Antonín,	Rilke Václav,
Bittner Josef,	Jackl František,	Řehák Josef,
Břejcha Josef,	Kafka Arnold,	Sel Vilém,
Eglmaier Jan,	Komoraus Josef,	Scherer Jindřich,
Feckl Baltazar,	Kondr Jan,	Scherer Heřman,
Fink Antonín,	Künzl Vojtěch,	Šchön Jiří,
Fischbach Antonín,	Lang Jan,	Schwabl Josef,
Freitinger Jan,	Latner Antonín,	Schwadisch Alois,
Glaser Jan,	Lorenz Václav,	Schweizer František,
Gschihai Jiří,	Mann Emanuel,	Simoni František,
Günterer Jan,	Mohl Karel,	Singer Václav,
Haala Jan,	Mouka Josef,	Strizek Jan,
Haberzettl Bedřich,	Neuber Antonín,	Vogel Simon,
Hanel Josef,	Novotný Adolf,	Weber Karel,
Hässler Jindřich,	Palm František,	Weitlof Alex.,
Hartisch Teodor,	Pelikan Jan,	Wewerka Eduard,
Hauschka Jan,	Pluhař Václav,	Wiener Antonín,
Hauschka Václav,	Pohl Jindřich,	Willowitzer Alois,
	Wolf Eduard.	

Dne 22. května 1848. zvolen byl od národní stráže c. k. podplukovník zdejší vojenské posádky pan Bohumír Conradi za vrchního velitele národní stráže plzeňské.

Téhož dne k polední představili se mu důstojníci a mužstvo národní stráže, u večer pak přednesla kapela před jeho bytem několik kusů hudebních.

Dne 23. května 1848. Plzeňský občan, lékárník František Klement, poslal sem následující dopis doktorovi chemie Vilému Peithnerovi, jež k poznání tehdejších událostí doslovně zde uvádíme:

Salzburg, 11³/₄ Uhr Mitternacht, 21. Mai 1848.

Theuerer Freund!

Die kurze Zeit der Ruhe, die mir eben gegönnt ist, will ich benutzen, um etwas umständlicher mitzutheilen, wie es kam, dass ich meine Rückkehr um mindestens sechs Tage verschieben und mich der Prager Deputation anschliessen konnte. So innig erfreut ich bei meiner Ankunft in Budweis war, dass die Vermuthungen und Gerüchte über den Anschluss meiner Vaterstadt (Budweis) an Frankfurt, sich als irrig erwiesen (unter der Gesamtzahl der Wahlfähigen waren bloss zwei, die sich für die Wahl aussprachen), so gross war aber auch die allgemeine Bestürzung, so tief gefühlt war der Schrei der Entrüstung, als am 19. die Kunde von dem unerhört Grässlichen erscholl, der Kaiser habe sich von Wien flüchten müssen, die Keller der Burg seien geplündert; da kam gestern

rajské cirkuláře ohlašují, že se také z Čech poslanci k tomu sněmu praviti mohou, a volbu na 20. a 22. t. m. také ve všech českých čtech nařizují.

Co my Čechové máme činiti na sněmu Frankfurtském?

My nejsme žádní Němci, Německo jest pro nás cizí zemí, neboť máme míti guberniální pas, když tam kdy cestovati chceme, sněm Frankfurtský jest tedy pro nás sněmem cizozemským.

Zdaž nejsou Němci, kteří se sami nejvzdělanějším národem světa pykají, dosti moudří, aby si své záležitosti sporádali, potřebují také rady od nás, jimžto se vždy co sprostákům a nevzdělaněcům vysmívají?

Tak se ovšem každý Čech musí tázati, prvé než k té volbě přistoupí, ale za druhé se musí tázati, o čem se ve Frankfurtě jednati má. První předměty rokování parlamentu Frankfurtského jsou:

1. Aby místo posavadního spolku rozličných zemí německých zřídila se jediná veliká německá říše ze všech zemí ku spolku tomu počítaných, jejíž vládu by vedl parlament německý ve Frankfurtě s císařem zvláště vyvoleným, ve Frankfurtě sídlícím.
2. K dosažení této celosti, aby každé posavadní mocnářství od své samostatnosti upustilo, tak aby nebylo více ani zvláštního království Pruského, Bavorského, ani císařství Rakouského a království Českého aby nebylo více, nýbrž všechny země tyto aby jen krajinami jediné říše Německé se staly.
3. Aby nejvyšší správa politická, vojenská i finanční všech zemí sjednocených toliko od parlamentu Frankfurtského vycházela, jenž by všem zákony dával, vojska a daně ode všech vybíral a ústavy všech dle jednoho způsobu sporádal.

Kdyby se to stalo, přestane království České býti královstvím, Praha sama Vídeň budou pouze jako krajská města krajů německých, dobrotivý císař, který nám právě mnohem lepších svobod udělil, než nám kdy císaři dříve dáti mohou, přestane býti císařem a králem našim, neboť by nás přinutil poslouchati parlamentu Frankfurtského; syny své na vojnu a stříbro své musili bychom posílati nejen do Prahy a do Vídně, ale také do Frankfurtu, aby se Němci tím sesíliti, nás pak, náš jazyk, naši národnost, naši milou vlast tím snáze zahubiti mohli.

Abyste se tím jistěji a jako právem stalo, proto mají také Čechové jíti do Frankfurtu, neboť jest-li že tam vyslanec své pošlou, ačby oni nesouhlasili proti tomu, budou většinou hlasů německých přemoci, této se většiny musiti podrobiti a parlament řekne, že Čechové sami k tomu svolili.

Komu tedy záleží na zachování samostatnosti říše Rakouské a koruny české, kdo nechce opustiti krále i vlast, kdo nechce zavraždit občanský zákoník, ten do Frankfurtu voliti nemůže.

Nedejte se tím mýliti, že vláda sama to volení nařizuje, ona nyní nemůže pro stranu německou; ale také neporoučí, aby se volilo, neboť každému to na vůli ponechává.

Vážíte tedy práva svého a nevolte, nýbrž proti všemu volení do Frankfurtského parlamentu se ohradte“.

Den 18. května 1848. udály se v Plzni mnohé výtržnosti.

její do Inšprucku přidružil se v Budějovicích zdejší lékárník František Klement a odebral se s ní jakožto vyslanec města Plzně, by nejmilostivějšího císaře a krále ujistil o lojalním smýšlení a věrné oddanosti města Plzně.

Měšťané plzeňští schvalující radostně vhodné jednání p. Klementa, jmenovali jej čestným měšťanem a překvapili jej diplomem, jakmile se z cesty navrátil.

Za vyznamenání to projevil pan Klement díky své následujícím přepisem:

Meine theueren Mitbürger!

Ich wähle den Weg der Oeffentlichkeit, um meinen innigsten Dank für das mir verliehene Ehrenbürgerrecht an Alle auszusprechen: um allen gerührt sagen zu können, wie tief ergriffen ich durch die mir gewordene Auszeichnung bin.

Stolz erhoben durch den Gedanken, ein Bürger der seit Jahrhunderten durch so viele Tugenden ausgezeichneten Stadt zu heissen, soll es mein ernstes Bestreben sein, durch die treueste Hingebung für das allgemeine Wohl den Beweis zu liefern, wie sehr ich die mir erwiesene Gunst zu ehren und zu würdigen weiss; rechnet, theuere Mitbürger, in jedem Falle, wo meine bereitwilligen Dienste von irgend einem Nutzen sein können, auf meinen regsten Eifer, meine strengste Pflichterfüllung, und sollten auch, was Gott verhüten wolle, für uns die trüben Tage herannahen, wo wir uns zum Schutze unserer Familie, unseres Herdes bewaffnet erheben müssen, so stellt mich als Gardien auf den gefährlichsten Posten und meine Aufopferung für's Allgemeine sei dann der entscheidendste Beweis für die Gefühle, die ich für die edlen Bewohner unserer mir so theueren Stadt hege.

Nehmt, Verehrte! die schwachen Ergebnisse meines Dankgeföhles gütig auf, und genehmiget meine Bitte um Euer Liebe, um Euer Wohlwollen.

Pilsen, den 3. Juni 1848.

Franz Klement m. p.

Dne 30. května 1848. jmenoval magistrát plzeňský c. k. generála, hraběte Karla Wallmoden-Gimborna, čestným měšťanem plzeňským.

Hrabě Wallmoden i jeho choť získali si po celý čas svého 6.letého pobytu v Plzni vlídností a lidumilností svou ku každému, pak hojným podporováním chudých všeobecné vážnosti.

Měšťanstvo plzeňské uznávajíc zásluhy Jana Vogla, kterýchž sobě při zřízení národní stráže byl získal, žádalo magistrát, aby onomu muži uděleno bylo měšťanské právo, k čemuž magistrát ihned svolil a následující dekret p. Voglovi doručiti dal:

Nr. 5012 p.

An Herrn Johann Vogel in Pilsen!

In Anerkennung der thätigen Verwendung bei Organisation der hiesigen National-Garde werden Sie über Ansuchen der Bürgerschaft in die hiestädtische Bürgerzahl einverleibt, wodurch Sie sich dem heiligen

Tento spis jest vyhotoven dne 13. t. m. v Plzni, já ale teprv 14. t. m. do Plzně přišel, teprv dne 15. t. m. dekret od c. k. krajského rada 8. května vyhotovený obdržel, v těchto pár dnech jsem se žádným, kromě politickou víru mám, nemluvil: jak tedy ten pisatel, kdežto jsem stě v Plzni nebyl, také dekret v rukou neměl, věděti mohl, že já pro a sněm horlím?

Patrně z toho jde na jevo, že se mně omylem křivda stala, mně, který s tělem i s duší Čech jsem, svou vlast vždy miluji a žádné cizozemní věci nesloužím!

Proč pisatel své jméno nepodepsal, abych přece svého nepřítele, který jenom veřejnost sklamal, poznal, a proč spolu nepřisadil, že také stě moji pp. kolegové Blatenský a Veselý na plzeňském panství za commissary ustanoveni byli?

Však, jest-li že on také nějak sveden byl, jemu odpouštím s tím složením, aby jest-li že sám Čech jest, mne jako Čecha a zajisté horlivého vlastence bez příčiny do podezřelosti neuváděl.

Předstojící ospravedlnění jsem povinován své cti jako úředník své vlasti jako Čech a vlastenec.

V Plzni, dne 19. května 1848.

Josef Adam,
magistrátní a hrdebního práva rada.

Dne 19. května 1848. oznámen byl úřadům národní stráže výsledek deb poddůstojníkův a správní rady národní stráže.

BATAILLONSBEFEHL.

Die durch die letzten Wahlen mittelst Stimmenmehrheit herausgehobenen Herren Chargen werden hiemit bekannt gegeben, sowie der aus gewählte Verwaltungsrath:

1. Der Verwaltungsrath unter dem Vorsitze des Commandanten besteht aus dem Herrn Hauptmann Josef Ig. Klotz; Oberlieutenant Johann Blatenský; Feldwebeln: J. Kuňowsky, Jakob Pytlík; Corporalen: Georg Walenta, Josef Miksch; Garden: Šfástny, Likawec, Rinesch und Peter Hauschka.

2. Zu Officieren mit Lieutenants-Chargen werden ernannt: Pfannschmid und Fürich Josef.

3. Zu Feldwebeln die Herren Port Johann und Kunert Franz, wovon ersterer der 5., der letztere der 3. Compagnie zugewiesen wurde.

4. Zu Unterofficieren wurden ernannt:

Für die I. Compagnie: Likawec A., Burianek Viktorin, Kaiser Eduard, Reischl Wilhelm, Eder Johann, Sedlák Josef.

„ „ II. „ Rinesch Johann, Kolb Johann, Houschka Josef, Postel Vincenz, Tobiasch Karl.

„ „ III. „ Pecháček Petr, Kříž Andreas, Grafnetter Johann, Albrecht Franz, Exle P. A.

„ „ IV. „ Hahnenkamm Carl, Fortl Johann, Giestl Filip, Wurscher Christ., Fischer Adalbert, Mašek Josef.

Dne 31. května 1848. vydal velitel sboru a plukovník národní stráže na poděkování za čestné měšťanství jemu udělené následující:

CORPSBEFEHL.

In Folge eines Beschlusses des löbl. Magistrates bin ich zum Ehrenbürger ernannt worden. Ich erkenne diese sehnlichst gewünschte Auszeichnung mit dankbarem Herzen, empfehle mich in dieser Eigenschaft zur freundlichen und gefälligen Aufnahme in Ihrer verehrten Mitte unter der Versicherung, dass ich mich recht glücklich fühle und stolz darauf bin, Pilsner Bürger und zugleich Commandant der löbl. National-Garde zu sein.

Conradi, Obrist.

Dne 4. června 1848. c. k. generál, hrabě Wallmoden, za to, že byl jmenován čestným měšťanem, poslal magistrátu následující poděkování:

Löblicher Magistrat der königl. Kreisstadt Pilsen!

Indem ich den Empfang der geehrten Note vom 30. Mai bestätige, ersuche ich der verehrlichen Bürgerschaft der Stadt Pilsen meinen aufrichtigen, warmen Dank für das mir verliehene Ehrenbürgerrecht aussprechen zu wollen.

Durch sechs Jahre Bewohner Ihrer Stadt bin ich mit Bedauern von Ihnen geschieden mit dem Bewusstsein, die freundlichen Gesinnungen, welche man für mich zu hegen die Güte hatte, stets von Herzen erwidert zu haben.

Ich ersuche den geehrten Magistrat und die Bürgerschaft überzeugt zu sein, dass ich auch in der Ferne an Allem, was Sie betrifft, den aufrichtigsten Antheil nehmen werde und wünsche Ihnen allen Glück und Wohlfahrt, wie es der Geist der Treue und Anhänglichkeit an unsere erlauchte Dynastie verdienen.

Den militärischen Vorschriften gemäss werde ich sogleich um die Bewilligung zur Annahme des Ehrenbürgerrechtes höchsten Orts einschreiten und ersuche den löbl. Magistrat und die geehrte Bürgerschaft den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung anzunehmen.

Prag, den 4. Juni 1848.

Graf Wallmoden,
Feld-Marschall-Lieutenant.

Dne 6. června 1848. vydal velitel sboru k národní stráži rozkaz, který hlavně k tomu směřoval, aby gardisté cvičení ve zbrani více dbali byli.

CORPSBEFEHL.

Mit vielem Bedauern habe ich gestern bemerkt, dass von den Herren Gardisten manche zu spät, viele gar nicht zum Exerciren erschienen sind; wenn die Versammlung um 6 Uhr angeordnet war, so ist es ein Fehler, sich erst um ein Viertel auf 7 Uhr einzufinden.

Die Kunst, die Waffen zu gebrauchen, die nur durch fleissige Übung erlernt wird, ist nunmehr jedem Staatsbürger heilige Pflicht; es ist der nächste Schritt, um das kostspielige Heer zu entbehren, wie es bei Millionen Schweizern und Nordamerikanern, ohne die Vergangenheit zu erwählen, schon längst der Fall ist, und wahrlich, eine Stunde wöchentlich, zwei

Tento spis jest vyhotoven dne 13. t. m. v Plzni, já ale teprv t. m. do Plzně přišel, teprv dne 15. t. m. dekret od c. k. krajského rada 8. května vyhotovený obdržel, v těchto pár dnech jsem se žádným, svou politickou víru mám, nemluvil: jak tedy ten pisatel, kdežto jsem též v Plzni nebyl, také dekret v rukou neměl, věděti mohl, že já pro a sněm horlím?

Patrně z toho jde na jevo, že se mně omylem krivda stala, mně, ery s tělem i s duší Čech jsem, svou vlast vždy miluji a žádné cizorodné věci nesloužím!

Proč pisatel své jméno nepodepsal, abych přece svého nepřítele, ery jenom veřejnost sklamal, poznal, a proč spolu nepřisadil, že také též moji pp. kolegové Blatenský a Veselý na plzeňském panství za commissary ustanoveni byli?

Však, jest-li že on také nějak sveden byl, jemu odpouštím s tím božením, aby jest-li že sám Čech jest, mne jako Čecha a zajisté horlivého mlence bez příčiny do podezřelosti neuváděl.

Předstojící ospravedlnění jsem povinován své cti jako úředník své vlasti jako Čech a vlastenec.

V Plzni, dne 19. května 1848.

Josef Adam,

magistrátní a hrdebního práva rada.

Dne 19. května 1848. oznámen byl úřdem národní stráže výsledek obh poddůstojníkův a správní rady národní stráže.

BATAILLONSBEFEHL.

Die durch die letzten Wahlen mittelst Stimmenmehrheit herausgehobenen Herren Chargen werden hiemit bekannt gegeben, sowie der aus gewählte Verwaltungsrath:

Der Verwaltungsrath unter dem Vorsitze des Commandanten besteht aus dem Herrn Hauptmann Josef Ig. Klotz; Oberlieutenant Johann Blatenský; Feldwebeln: J. Kuňowsky, Jakob Pytlík; Corporalen: Georg Walenta, Josef Miksch; Garden: Štastný, Likawec, Rinesch und Peter Hauschka.

Zu Officiern mit Lieutenants-Chargen werden ernannt: Pfannschmid und Fürich Josef.

Zu Feldwebeln die Herren Port Johann und Kunert Franz, wovon ersterer der 5., der letztere der 3. Compagnie zugewiesen wurde.

Zu Unterofficiern wurden ernannt:

Für die I. Compagnie: Likawec A., Burianek Viktorin, Kalser Eduard, Reischl Wilhelm, Eder Johann, Sedlák Josef.

II. Rinesch Johann, Kolb Johann, Houschka Josef, Postel Vincenz, Tobiasch Karl.

III. Pecháček Petr, Kříž Andreas, Grafnetter Johann, Albrecht Franz, Exle P. A.

Mahnenkamm Carl, Fortl Johann, Giestl Wip, Wurscher Christ., Fischer Adalbert, Kříž Josef.

Byla totiž kocovina připravena J. U. dra. Zlochovi, obchodníku Fr. Svátkovi, gymnasijskému professoru Lenzovi, bývalému vrchnímu na panství radnickém, Antonínu Schneider-ovi, a magistrátnímu radovi Jos. Adamovi.¹⁾

Sběhlá luza hlučným způsobem prováděla zastavenička; nestala však při tom mimo rozbití tabul u oken u J. U. dra. Zlocha žádná jiná škoda.

Příčina, proč pánům těm tak podivné počty se dostalo, bylo buď jejich smýšlení neb agitace pro Frankfurtský parlament.

Dokud nevědělo se o Frankfurtu, nečinil se veliký rozdíl mezi Čechem a Němcem, a zvláště v Plzni pomýšlelo málo lidí na to, jaké národnosti kdo náleží; občan s občanem žil snášenlivě a svorně, ať byl Čech nebo Němec.

Jak mile však Němci, co do počtu ne příliš četní, počali provádět své rejdy, horlice pro příští středisko Německé říše, pro Frankfurt, nabývali Čechové většího a většího sebevědomí o vlastním původu svém.

Toto sebevědomí proniklo všechny vrstvy lidu a není divu, že v době, kde ve větších městech skorem úplná bezzákonost panovala, nižším třídám obecnstva zdejšího pohnutka zavdána k tomu, že mužům, o kterých bylo jisto, že jsou tak nazvaní „Frankfurtáci“ a tudíž národnosti české nepřizniví, veřejně nelibost svou projevovaly.

Arci se to dalo způsobem, který se každému vzdělanějšímu člověku hnusí, neboť největší hluk působila luza, která vykládala si slovo „konstituce“ ve smyslu úplné volnosti a nevázanosti.

Nepomáhalo tu ani domlouvání ani mírné vyhrožování a nebylo málo nikterak ukrotití neb rozehnatí nevázaný lid při takových výstřednostech, ano i napominání samého představenstva obce a důstojníků národní stráž nepotkalo se u lidu bezúzdného s nižádným úspěchem.

Jediný člověk, který dovedl zkrotití rozlícené davy lidstva, byl kovář Čeněk Starý, jež lid tento nazýval svým „majorem“ a pouhými slovy jež byl ukrocen.

Dne 19. května 1848. uveřejnil magistrátní rada p. Josef Adam muž ve zdejších městě tehdejších oblíbený, následující osvědčení:

„Navrátil jsem se dne 14. t. m. z Rokycan,²⁾ kde jsem více než 10 měsíců úřad zastával, s tou největší dychtivostí do Plzně, abych zde jako jinde, své úřední povinnosti konal, a hle! již v noci na 18. t. m. dostal jsem takové noční navštívení, jako bych něco zlého byl spáchal. To mne velmi bolí, nebo zajisté každý, kdo příležitost měl, mne seznal, mně to vysvědčení dá, že vždy tak jednám, jak mi Bůh a svědomí poroučí. Vynasážíl jsem se tedy příčinu vyzkoumati, pro kterou mne ta nepřijemná hudba děla, a tu jsem nalezl v „Národních novinách“ od 16. t. m., č. 35, v těch slovech: „Pro pauství plzeňské jest za konšmissara volebního rada Josef Adam ustanoven, Čech pro Frankfurtským sněm horlící“.

¹⁾ Pan Adam vydal proti kocovině jemu amylem a bez přetváry utěšobně osvědčení, které v této knize dále uvedeno jest.

²⁾ Zastával místo měšťanosty tamtéž.

Tento spis jest vyhotoven dne 13. t. m. v Plzni, já ale teprv t. m. do Plzně přišel, teprv dne 15. t. m. dekret od c. k. krajského radu 8. května vyhotovený obdržel, v těchto pár dnech jsem se žádným, svou politickou víru mám, nemluvil: jak tedy ten pisatel, kdežto jsem té v Plzni nebyl, také dekret v rukou neměl, věděti mohl, že já pro a sněm horlím?

Patrně z toho jde na jevo, že se mně omylem krivda stala, mně, ery s tělem i s duší Čech jsem, svou vlast vždy miluji a žádné cizozemní věci nesloužím!

Proč pisatel své jméno nepodepsal, abych přece svého nepřitele, ery jenom veřejnost sklamal, poznal, a proč spolu nepřisadil, že také té moji pp. kolegové Blatenský a Veselý na plzeňském panství za commissary ustanoveni byli?

Však, jest-li že on také nějak sveden byl, jemu odpouštím s tím doznáním, aby jest-li že sám Čech jest, mne jako Čecha a zajisté horlivého vlastence bez příčiny do podezřelosti neuváděl.

Předstojící ospravedlnění jsem povinován své cti jako úředník své vlasti jako Čech a vlastenec.

V Plzni, dne 19. května 1848.

Josef Adam,

magistrátní a hrdelního práva rada.

Dne 19. května 1848. oznámen byl údům národní stráže výsledek lež poddůstojníkův a správní rady národní stráže.

BATAILLONSBEFEHL.

Die durch die letzten Wahlen mittelst Stimmenmehrheit herausgehobenen Herren Chargen werden hiemit bekannt gegeben, sowie der aus gewählte Verwaltungsrath:

Der Verwaltungsrath unter dem Vorsitze des Commandanten besteht aus dem Herrn Hauptmann Josef Ig. Klotz; Oberlieutenant Johann Blatenský; Feldwebeln: J. Kuňowsky, Jakob Pytlík; Corporalen: Georg Walenta, Josef Miksch; Garden: Štastný, Likawec, Rinesch und Peter Hauschka.

Zu Officieren mit Lieutenants-Chargen werden ernannt: Pfannschmid und Fürich Josef.

Zu Feldwebeln die Herren Port Johann und Kunert Franz, wovon ersterer der 5., der letztere der 3. Compagnie zugewiesen wurde.

Zu Unterofficieren wurden ernannt:

Für die I. Compagnie: Likawec A., Burianek Viktorin, Kaiser Eduard, Reischl Wilhelm, Eder Johann, Sedlák Josef.

„ „ II. „ Rinesch Johann, Kolb Johann, Houschka Josef, Postel Vincenz, Tobiasch Karl.

„ „ III. „ Pecháček Petr, Kríz Andreas, Grafnetter Johann, Albrecht Franz, Exle P. A.

„ „ IV. „ Hahnenkamm Carl, Fortl Johann, Giestl Filip, Wurscher Christ., Fischer Adalbert, Mašek Josef.

Für die V. Compagnie: Lenk Wenzel, Liska Alois, Špaček Johan
Finze Franz, Zintl Johann.
" " VI. " Diel Felix, Moser Adolf, Thurner Jos
Sagl Josef, Majer Johann, Divišek Fran
H. Hermann, Franz Fahnenträger.

Nach dieser getroffenen Eintheilung haben sich die neuernannt Herren bei ihren betreffenden Compagnie-Commandanten gehörig zu meld und in die von ihnen zu bestimmenden Plätze einzutreten.

Heute Nachmittag 5 Uhr haben die sämtlichen Herren Chaz vom Hauptmann abwärts sich im bürgerlichen Theatergebäude ein finden, um gemeinschaftlich mit denen des bürgerl. Schützen-Corps eine Besprechung zur Feststellung der beiderseitigen Verhältnisse nebst m einigen anderen Punkten vorzunehmen.

Peithner m. p.,
Commandant.

Dne 20. května 1848. měla se konati volba pro Frankfurtský parlament která však naprosto byla zmařena, jak se předvíдалo.

Z voličů nikdo nepřišel a kdož před tím pro volbu tu agitov velice si škodili.

Dne 20. května 1848. vydáno bylo následující

„Státní ohlášení k Mým národům“.

Události vídeňské ode dne 15. května k smutnému mě přinesl přesvědčení, že bezvládné spiknutí, spolehajcí se na akademickou le po větší části cizozemskem svedenou a na některá oddělení měst a národní stráže z uvyklé věrnosti uhnulých, Mne zloupiti chtělo svob abych jednati nemohl, a takto aby země a dobře smýšlejší obyvatel sídla mého pro taková osamělá přiosobnění zajisté vůbec rozhodě v otroctví uvrhlo.

Tuť zbývalo jenom na zvolení, buď vydobýti výsledek násilně věrn vojskem, aneb na okamžení soukromě odebrati se do některé ze z Mých. Bohu budiž chvála, naskrze u věrnosti té Mně setrvalých.

U volení nemohlo zbývati pochybnosti, i rozhodna se teďy z ob pro stránku pokojnou, obrátil jsem se do země hornaté, po veškeren na vždy rovnou věrností osvědčené, kde jsem se spolu také přibl zprávám docházejícím od vojska statečně pro vlast valčícího.

Vzdáleno budiž pomýšlení, abych dary nárolům Svým v mě březnu podané a přirozené jich následky odejmouti aneb zoužití ml ano hodlám právě naopak stále nakloněným setrvati, slušné žádosti M národů cestou zákonní vyslychati a prospěchům národním i zemsk zadosť učiniti; takové prospěchy však třeba, aby skutečně všeobecně osvědčily, způsobem zákonným se přednesly, zemským sněmem se ura a Mně ku potvrzení předložily, ne však ozbrojenou rukou od jednotl bez mandátů útokem dobyty býti chtěly.

Toto jsem chtěl Svým národům, odjezdem mým z Vídně v úzkost očekávání pohříženým, na upokojenou říci a je spolu upamatovati, kte jsem stále nakloněn byl ze synů Mých i domněle ztracených navrat přijímati opět.

V Insbrucku, dne 20. května 1848.

Ferdinand.

Dne 21. května 1848. konala se slavnost svěcení praporu, který zhotovily paní plzeňské studentky.

Slavnosti této účastnili se mimo studující všickni c. k. úředníci, důstojníci, magistrát a obecní starší; sbor ostrostřelecký dostavil se v počtu možná největším a v parádě, národní stráž pak v oděvu ještě civilním s červenou kokardou; mimo to účastnilo se slavnosti veliké množství obecenstva z Plzně i okolí.

Ráno byla sloužena veliká mše svatá v kostele arciděkanském, po ní odebrali se všickni účastníci slavnosti z kostela na náměstí k soše Mariánské, kdežto prapor posvěcen býti měl.

Kmotrami byly paní: Barbora, hraběnka Rothkirch-Panthenová, choť k. krajského hejtmána, pak Anna Vanková, choť měšťana plzeňského, a obě skvostné fábovy s jmény svými na prapor věnovaly.

Svěcení praporu dalo se u přítomnosti všech hodnostářů, od nichž dlouhámi řečmi obyčejným způsobem hřebky do žerdí a pronášena rozna hesla.

Z řečí při této slavnosti přednesených vynikala zvláště co do jadrného obsahu řeč dvojitíhodného pána arciděkana Ant. Hlavana, pak řeč tribuna studentské legie, J. U. dra. Viléma Glutha.

Prapor od dámy plzeňských návodem paní Peithnerové zhotovený z hedvábné těžké látky a skládá se ze tří polí: červeného, bílého a červeného. Na jedné straně vyšit jest nápis: „Virtute et scientiis“, druhé pak: „Pro vlast a krále!“ Žerd praporu jest taktéž barvy červenobílé a na vrcholi jejím stkví se silně postříbřený český lev, nad nímž znaky vědecké; pod ním kolem vyryta jsou slova: „Der Studenten-klub zum Andenken des 15. März 1848. von den Frauen Pilsens“.

Památný den svěcení praporu studentův skončil slavnostním plesem.

Studující přijali za stejnokroj civilní oděv s červenou čapkou kokardou. Zbraň jejich byl kord.

Legie studentská záležela z následujících údův:

Tribunem byl J. U. dor. Vilém Gluth.

Legie předseda: Lipovský Jindřich, rytíř z Lipovic, studující na filosofickém ústavu ve fysice.

Studující fysikové:

Josef,	Kolovrat Krakovský,	Rüll Ferdinand,
Václav,	hrabě Josef,	Schinko Prokop,
Antonín,	Lanzendörfer Jan,	Schneider Emil,
Josef,	Lederer Karel,	Scholar Ferdinand,
Antonín,	Leicht Ludvík,	Schöpfer Josef,
Jan,	Lieblein Václav,	Šínk Vavřinec,
Antonín,	Maruška Josef,	Škarda Jakub,
Josef,	Pechoč František,	Špringer Josef,
František,	Pirník Tomáš,	Stadler Krištof,
Edmund,	Porkert Jan,	Tausig Jakub,
Viktor,	Reichard František,	Tittmann Ondřej,
František,	Richter Eduard,	Wagner Jan,
Jan,	Roth Karel,	Wavřínek Jan,
Ferdinand,	Rotcher Josef,	Wocel Josef.

Studující logiky:

Aixner Theodor,	Hoderer Ondřej,	Poláček František,
Alberth František,	Heinl Karel,	Procházka Gilbert,
Auer Jan,	Heiss Vojtěch,	Püchler Antonín,
Baika Josef,	Hoffmann Abraham,	Rauch Josef,
Beer (von) Ludvík.	Honl Antonín,	Rilke Václav,
Bittner Josef,	Jackl František,	Řehák Josef,
Brejcha Josef,	Kafka Arnold,	Šel Vilém,
Eglmaier Jan.	Komoraus Josef,	Scherer Jindřich,
Feckl Baltazar.	Kondr Jan,	Scherer Heřman,
Fink Antonín.	Künzl Vojtěch,	Schön Jiří,
Fischbach Antonín.	Lang Jan,	Schwabl Josef,
Freitinger Jan,	Latner Antonín,	Schwadisch Alois,
Glaser Jan,	Lorenz Václav,	Schweizer František,
Gschihai Jiří,	Mann Emanuel,	Simoni František,
Günterer Jan,	Mohl Karel,	Singer Václav,
Haala Jan,	Mouka Josef,	Střízek Jan,
Haberzettl Bedřich.	Neuber Antonín,	Vogel Simon,
Hanel Josef,	Novotný Adolf,	Weber Karel,
Hässler Jindřich,	Palm František,	Weitlof Alex.,
Hartisch Teodor,	Pelikan Jan,	Wewerka Eduard,
Hauschka Jan,	Pluhař Václav,	Wiener Antonín,
Hauschka Václav,	Pohl Jindřich,	Willowitzer Alois,
	Wolf Eduard.	

Dne 22. května 1848. zvolen byl od národní stráže c. k. plukovník zdejší vojenské posádky pan Bohumír Conradi za vrchní velitele národní stráže plzeňské.

Téhož dne k polední představili se mu důstojníci a mužstvo národní stráže, u večer pak přednesla kapela před jeho bytem několik hudebních.

Dne 23. května 1848. Plzeňský občan, lékárník František Klein poslal sem následující dopis doktorovi chemie Vilému Peithnerovi, k poznání tehdejších událostí doslovně zde uvádíme:

Salzburg, 11³/₄ Uhr Mitternacht, 21. Mai 1848

Theuerer Freund!

Die kurze Zeit der Ruhe, die mir eben gegönnt ist, will ich nutzen, um etwas umständlicher mitzuthemen, wie es kam, dass ich meine Rückkehr um mindestens sechs Tage verschieben und mich der Deputation anschliessen konnte. So innig erfreut ich bei meiner Ankunft in Budweis war, dass die Vermuthungen und Gerüchte über den Anschlag meiner Vaterstadt (Budweis) an Frankfurt, sich als irrig erwiesen (und die Gesammtzahl der Wahlfähigen waren bloss zwei, die sich für die Wahl aussprachen), so gross war aber auch die allgemeine Bestürzung, so tief gefühlt war der Schrei der Entrüstung, als am 19. die von dem unerhört Grässlichen erscholl, der Kaiser habe sich vor Wien zu wehren müssen, die Keller der Burg seien geplündert; da kam g

Blovice	129 mužův.
Bor (Haid), město, jen ostostřelce.	55 "
Chodova Planá (Kuttenplan)	123 "
Chotěšov, ves.	118 "
Dobruška, město	208 "
Kladruhy	177 "
Královice	299 "
Leškov, městečko	104 "
Manetin	124 "
Mariánské lázně	92 "
Michlsberg	126 "
Mnichov (Einsiedl)	80 "
Nečtiny, městys.	70 "
Nový trh (Neumark).	118 "
Planá s Petrovým předměstím	250 "
Planá, Zámecké předměstí	127 "
Plasy	100 "
Plzeň dva sbory; i s ostostřelci	1012 "
Plzenec, městys.	78 "
Radnice ostostřelců.	65 "
Rokycany gardistů 200, střelců 70	270 "
Slavice (Mariafels)	150 "
Spálené Poříčí	121 "
Staré Sedliště	198 "
Stod.	172 "
Stříbro toliko střelců	86 "
Tachov	312 "
Teplá	237 "
Touškov	104 "
Všeruby	109 "

Všecka zde uvedená národní stráž skládala se z 48. setnin. Ozbrojeno bylo 1613 údů puškami. Ostatní byli ještě beze zbraní.

Dne 7. září 1848. vydán byl zákon o zrušení poddanstva, který zněl takto:

Zákon o zrušení poddanstva.

My Ferdinand První, konstituční císař rakouský, král uherský a český, toho jména Pátý a t. d. a t. d.

Uzavřeli jsme a nařizujeme na návrh naší ministerské rady ve srovnalosti s ústavním sněmem říšským jakož následuje:

Nejprvé. Poddanství a ochrana jsou se všemi zákony na tyto poměry se vztahujícími zrušeny.

Druhé. Půda budiž břemen zbavena, všecky rozdíly mezi gruntů dominikálními a rustikálními vyzdviženy.

Třetí. Všecka z poměru poddanství vyplývající a na poddaném gruntu spočívající břemena, služby a platy, jakékolivěk, jakož i všecky z vrchnostenského nadvlastnictví a desátnictví, ochrany foitství, vinohradního práva a z vesnického panství pocházející až potud z gruntů neb od osob vydávané naturální, pracovní neb peněžité platy, pojmajíc v to rovněž

platy, ježto se vzdávati musily při proměnách držitelství za živa neb v případě smrti, jsou od nynějška vyzdviženy.

Čtvrté. Za některá z těchto zrušených břemen má učiněna býti náhrada, za některá nic.

Páté. Za žádné z osobního poddanství, z poměru ochrany, vrchnostenské právomocnosti neb z vesnického panství vyplývající práva neb platy nemůže žádná náhrada býti žádána, naproti čemuž také břemena odtud pocházející pomínouti mají.

Šesté. Za práce a naturální i peněžité poplatky takové, které držitel některého gruntu jakožto držitel pánovi statku, desátku neb foitství platiti musil, budíž co nejdříve slušná náhrada vyměřena.

Sedmé. Práva na lesích neb pastvách, jakož i služebnosti mezi vrchnostmi a jejich posavadními poddanými buďtež proti výplatě vesnicko-panské právo k trhání kvítí (Blumensuchrecht) a pastvě, jakož i pasení na úhořích a strništích bez výplaty zrušena.

Osmé. Kommissé poslanců ze všech provincií složená vypracuje a předloží říšskému sněmu návrh zákonu, kterýž obsahovati má nařízení:

- a) o výplatě vzájemných poplatků a povinností, zakládajících se na zákupních (emfitevnických) a jiných smlouvách o dílné vlastnictví;
- b) o zrušitelnosti břemen gruntovních, která by snad nebyla v §. 3 uvedena;
- c) o způsobu zrušení neb zřízení práv v §. 6 uvedených;
- d) o míře a výšce náhrady, ježto by se měla státi, a způsobem jistiny z prostředků jedné každé provincie, z níž by se náhrada, výhradně pro tuto provincii vyměřena, prostřednictvím státu zapravila;
- e) o otázce, má-li za poplatky a povinnosti dle §§. 2., 3. a 8. b) zrušené, avšak v §§. 5. a 6. uvedené, náhrada a jaká dána býti.

Deváté. Patrimoniální úřady mají soudy a politickou správu prozatím až do zasedání zemských úřadů dále vésti na útraty státu.

Desáté. Vyslovena v 6. článku zásada náhrady, za práce naturální a peněžité poplatky nemá však vylučovati všeliké pozdější návrhy kommissi podle 8. článku zřízené, jímž by se zásada tato vysvětliti nebo obmeziti mohla.

Jedenácté. Také vázanost k odbírání piva a kořalky se zaujatými v ní povinnostmi přestane.

Naším ministrem domácích záležitostí justice a financí jest uloženo vykonání tohoto zákonu.

Dáno v Našem hlavním a sídelním městě Vídni, sedmého září tisícého osmistého čtyřicátého osmého a říší Našich léta čtrnáctého.

Ferdinand m. p.

Wessenberg m. p.,
prezident ministerský a ministr
vnitřních záležitostí.

L. S.

Dobblhoff m. p.,
ministr domácích záležitostí.

Bach m. p.,
ministr justice.

Latour m. p.,
ministr vojenský.

Kraus m. p.,
ministr financí.

Hornbostl m. p.,
ministr obchoda.

Schwarzer m. p.,
ministr veřejných prací.

zuwenden, sich in der allgemeinen Wohlfahrtsförderung, in der Erfüllung zu achten.

Magistrat Pilsen, 30. Mai 1848.

Kopetzky,
Bürgermeister.

Alois Likawetz.

Am 31. května 1848. konaly se volby do užšího ze 7. a do širšího do sestávajícího nového výboru obecního.

Imo dosavadního repräsentanta pana Josefa Ig. Klotze zvolení šinou hlasů:

pro užší výbor pp.:

František,	Klotz Karel,	Mirwald Václav,
Vilém, ch. dr.,	Hässler Vojtěch,	Fodermayer Eduard;

za náhradníky jejich:

Teyssler Karel, m. dr., | Štastný Jíří;

pro širší výbor:

Jíří,	Pecháček František,	Houška Petr,
Emannel,	Taun Jan,	Sequens Václav,
Václav,	Schulz Vojtěch,	Fürich Josef,
Jan,	Grädl Adam,	Vanka František,
Fodermayer Eduard,	Bredschneider Frant.,	Diener Václav,
Vojtěch,	Klotz Karel,	Guldener František,
Antonoloměj,	Peithner, dor. chem.,	Silbernagl František,
Fodermayer Jan, m. dr.,	Moser František.	Tuschner Josef Th.,

Ronolter Jan;

za náhradníky:

Schiebl Jan, | Koutezky Antonín.

Am 30. května 1848. vydal pod č. 9535 c. k. český appellační podřízeným úřadům cirkulární nařízení týkající se rovnoprávného ně české a německé řeči před soudem.

Oněvadž major národní stráže, dor. chem. pan Vilém Peithner, své seství složití chtěl, podali setníci národní stráže velitelství sboru obsahující odůvodněné přání, aby p. major na dále hodnost tuto odní stráži podržel.

Am Peithner vyhověl žádosti gardistův a uveřejnil později toto mí:

Pánům národním strážníkům plzeňským!

A mnohá vyznamenání a důkazy náklonnosti Vaší v posledním a jevo mi dané račtež přijmouti nejsrdečnější díky s ujištěním, ledám si za čest největší působiti v řadách Vašich pro právo a, jako že snahou mou vždy zůstane důvěry Vaší dle síly mé se učiniti.

Peithner.

a jednotě setrvati, odlučovali se, kde jen mohli, stejnokroj podrželi svůj dřívější od kroje národní stráže docela rozdílný a k cvičení ve zbraní nikdy řádně se nedostavili.

Aby se všem těmto neshodám konečně přítrž učinila, uznala národní stráž za dobré, aby byl sbor ostrostřelecký z jejího středu vyloučen.

V sedění správní rady národní stráže dne 12. října měl věci této referent Alois Likavec důkladnou řeč a učinil pak na sestavení národní stráže tento návrh:

1. Ze zbývajících 6. setnin národní stráže, č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, necht utvoří se 8 setnin stejně uniformovaných, ve dva prapory sestavených. K tomu účelu budtež strážníci, kteří byli sice v 1. a 2. setnině (mezi ostrostřelci), avšak k národní stráži zapsáni jsou, povoláni a vřadění. Za velitele 1. praporu ustanoven buď p. major ostrostřelců, Frant. Vanka, jakožto podplukovník národní stráže.
2. V uvážení toho, že při sboru ostrostřeleckém mnoho údů se nalézá, kteří povinnost svou k národní stráži uznávají, vydáno budíž vyzvání k těmto údům sboru ostrostřeleckého, aby se až do 16. října t. r. ku vřadění do národní stráže přihlásili. Dne 17. t. m. pak předsevzato budíž uspořádání oněch 8. setnin beze všeho dalšího odkladu.

Dne 16. října 1848. provozovalo se med. dru. Škodovi, poslanci na říšské radě, který se dne 30. září 1848. z Vídně domů navrátil, zvláštní němé dostaveníčko, tak nazvaný „husí pochod“.)

Výtržnost tu způsobila nevázaná chasa plzeňská za tou příčinou, poněvadž prý poslanec města Plzně na říšské radě ani slova nepromluvil.

Dne 18. října 1848. uveřejnil výbor „Slovanské Lípy Plzeňské“ následující osvědčení:

„Ve jménu „Slovanské Lípy“ projevuje svou nelibost nad excesse dne 16. října b. r. večer spáchaným

Výbor „Slovanské Lípy“.

Dne 19. října 1848. došel velitelství národní stráže tento příkaz sboru ostrostřeleckého:

K. K. PRIV. SCHÜTZENCORPS IN PILSEN.

Löbliches Garden-Commando!

Der Gefertigte hat die Ehre die dienstgemässe Anzeige zu machen: Das Commando des allhier vermög Allerhöchster Sanction noch bestehenden Schützencorps vom abwesenden Herrn Major Wanka übernommen zu haben.

Weit entfernt die äusserst verächtlichen Vorkommenheiten zu wännen wollen, so Grund zu mannigfachen Zerwürfnissen, selbst in hierortigen, sehr achtbaren Familien zu erwirken, im Stande waren sind, muss ich doch meine Ansicht hierüber aussprechen, indem

) Při tomto pochodě chodí se do kola a hořícími dráčkami v rukou a se nemluví.

Wohlfahrt zuwenden, sich in der allgemeinen Wohlfahrtsförderung, in der Gerechtigkeit zu achten.

Magistrat Pilsen, 30. Mai 1848.

Kopetzky,
Bürgermeister.

Alois Likawetz.

Dne 31. května 1848. konaly se volby do užšího ze 7. a do širšího ze 25. údů sestávajícího nového výboru obecního.

Mimo dosavadního repräsentanta pana Josefa Ig. Klotze zvoleni su většinou hlasů:

pro užší výbor pp.:

Vanka František,	Klotz Karel,	Mirwald Václav,
Stümer Vilém, ch. dr.,	Hässler Vojtěch,	Fodermayer Eduard;

za náhradníky jejich:

Teysler Karel, m. dr., | Štastný Jirí;

pro širší výbor:

Štastný Jirí,	Pecháček František,	Houška Petr,
Sehy Emanuel,	Taun Jan,	Sequens Václav,
Šach Václav,	Schulz Vojtěch,	Fürich Josef,
Sechl Jan,	Gradl Adam,	Vanka František,
Fodermayer Eduard,	Bredschneider Frant.,	Diener Václav,
Kotler Vojtěch,	Klotz Karel,	Guldener František,
Šach Bartoloměj,	Peithner, dor. chem.,	Silbernagl František,
Sehauer Jan, m. dr.,	Moser František.	Tuschner Josef Th.,

Ronolter Jan;

za náhradníky:

Schiebl Jan, | Koutezký Antonín.

Dne 30. května 1848. vydal pod č. 9535 c. k. český appellační soud k podřízeným úřadům cirkulární nařízení týkající se rovnoprávného slovení české a německé řeči před soudem.

Poněvadž major národní stráže, dor. chem. pan Vilém Peithner, své úřadovní složení složití chtěl, podali setníci národní stráže velitelství sboru národní stráže odůvodněné přání, aby p. major na dále hodnost tuto národní stráži podržel.

Pan Peithner vyhověl žádosti gardistův a uveřejnil později toto sdělení:

Pánům národním strážníkům plzeňským!

Za mnohá vyznamenání a důkazy náklonnosti Vaší v posledním období na jevo mi dané račtež přijmouti nejsrdečnější díky s ujištěním, že budu si za čest největší působiti v řadách Vašich pro právo národní stráže, jako že snahou mou vždy zůstane důvěry Vaší dle síly mého úřadu se učiniti.

Peithner.

verhältnissen sogar dringend nothwendig wird; da ferner jede Absonderung und Trennung nur Zerwürfnisse und Ordnungswidrigkeiten nach sich zieht, und da insbesondere mit Gewissheit zu erwarten steht, dass durch ein demnächst vom h. Reichstage zu beschliessendes Gesetz alle Sonder-Corps behoben und nur die National-Garde, als die einzig gültige Volksbewaffnung bestehen wird; endlich, da der Termin nach dem Verwaltungsrathbeschlusse vom 12. Oktober l. J. zum Uebertritt in die National-Garde verstrichen ist, und wie vorliegt, bereits mehrere Herren Schützen zum Uebertritte sich erklärt haben: so hat der Verwaltungsrath am heutigen Tage durch Stimmeneinhelligkeit beschlossen, dass aus den gegenwärtig bestehenden 6 National-Garde-Compagnien 8 Compagnien errichtet und in 2 Bataillons eingetheilt werden, und dass es den Herren Schützen freisteht, durch ihren Beitritt in die National-Garde sich eintheilen zu lassen, welche Reorganisirung sogleich am 21. Oktober l. J. vorgenommen werden wird. Bei der Reorganisirung der National-Garde wird den übertretenden Herren Schützen der im Schützencorps gehabte Chargenrang vorbehalten.

Indem hievon Ein löbl. Schützencorps-Commando in Kenntniss gesetzt wird, beehrt man sich zu ersuchen, es wolle gefällig sein, diesen Verwaltungsbeschluss den Herren Schützen bekannt zu geben und dahin mit möglichster Sorgfalt zu wirken, dass das ganze löbl. Schützencorps übertrete und sich der National-Garde einverleiben lasse.

Verwaltungsrath der National-Garde.

Pilsen, am 20. Oktober 1848.

Conradi, Obrist.

Dne 21. října 1848. vyvolil výbor „Slovanské Lípy Plzeňské“ ze svého středu: za starosta vevězáneného professora Josefa Frt. Smetanu, za pokladníka a tajemníka p. Fr. Procházku a za jednatele p. B. Belšána.

Také sestaveny jsou tři odbory: první pro průmysl, v němž byli pp. František Pecháček a Tomáš Khůry, a k těmto dle stanov ještě p. Petr Modroch přidán jest; druhý pro zábavu skládal se z pp. Frant. Guldenera, Ignáce Schiebla a Diviška od výboru voleného; třetí pro politiku, v němž byli F. Rirensaft, Vojtěch Hessler a Frant. Denk.

Dne 23. října 1848. byla týdenní schůzka „Slovanské Lípy“, v níž od výboru tyto předměty předneseny byly:

1. byla oznámena volba starosty, jednatele a pokladníka;
2. byly odbory v známost uvedeny;
3. zmíněno několika přepisů spolku zaslanych.

Po té vystoupil pan starosta, dor. J. F. Smetana, a měl krátkou, ale ráznou řeč, v které důležitost spolku vyličil a prohlásil, že, ačkoliv do výboru starostou zvolen jest, přece neví, jest-li většina lidí s tím jest srozuměna.

Ta zaznělo hluchně: „ano, ano, sláva! sláva!“

Poděkovan se za důvěru sobě prokázanou, přislíbil, že seč síly jeho budou, pro zdar a blaho vlasti působiti bude.

JOSEF FRAUTIÖRE BARTONI

men werden kann, finde ich für nothwendig anzuordnen, dass alle Individuen, die etwa noch in der Garde sich befinden dürften und den §§. 2—5 nicht dahin gehören, ausgeschieden werden müssen. Ich bitte die Herren Bataillons-Commandanten bis Morgen schriftlichen Bericht erstatten und diejenigen namentlich bezeichnen, in diese Klasse gehören und in Folge dessen unter Beifügung der Sache ausgeschieden würden.

In der anzuschneidenden Klasse gehören nach §§. 2—5 alle Handgesellen und jene, welche vom Tag- oder Wochenlohne sich nähren, diejenigen, welche das 50. Lebensjahr bereits vollstreckt haben, jedoch, so lange sie das 60. Lebensjahr noch nicht zurückgelegt, freiwillig dienen können, endlich besonders sind jene, welche wegen entehrenden Handlung bestraft wurden, aus der National-Garde zu scheiden.

Was nun den abzunehmenden Handschlag selbst betrifft, so wird er noch diese Woche stattfinden müssen, wozu Tag und Stunde festgesetzt werden wird.

Da gestern wegen eingetretenem Regen nicht exercirt wurde, so soll dieses heute geschehen, welches die Herren Bataillons-Commandanten verfügen und die Stunde bezeichnen wollen. Durch die Beförderung des Herrn Eduard Moser zum Feldwebel wird Herr Johann Jelinek zum Major in der IV. Compagnie befördert.

Conradi m. p., Obrist.

Nachtrag zum Corpsbefehl vom 20. Juni.

Die National-Garde ist nicht bloss ein Haufe Soldaten und eine Compagnie, sondern ein politisches Institut; sie muss demnach wissen, wofür sie kämpft. In Folge dieses Satzes erhält jede Compagnie 4 Exemplare des provisorischen Statuts über ihre Organisation.

Die Herren Hauptleute werden es in den hiezu angeordneten Schulen durch die Führung dieser Statuten nicht fehlen lassen und deren Gardes beauftragen, dass ihr Zweck ein mächtiger und ehrenvoller sei, und sie auffordern, keinen Augenblick zu versäumen, demselben zu entsprechen.

Insbeson dere ist ihnen der §. 23 in seinem weiteren Sinne zu erklären und aus einander zu setzen, damit Unerfahrenheit und Unwissenheit sie gegen ein Dawiderhandeln sichern möge, und sie deshalb wissen, dass sie jeder Aufforderung und selbst der Aufstellung einer Compagnie vor dem Rathhause nicht gefolgt sind.

Conradi m. p., Obrist.

Am 21. června 1848. Hned po vzniknutí národní stráže počala se mezi gardisty a ostrostřelci jakási fevnivost; jeden sbor chtěl mít přednost druhým.

Národní stráž opírala se o to, že zřízena jest na základě zákona krále a krále k bezpečnosti vlasti vydaného; sbor ostrostřelecký měl si zase nemálo na tom, že počátek jeho sahá do daleké slavné minulosti a že tu byl dříve, než-li stráž národní.

Mikuláš Hilbert, narozen dne 29. listopadu 1798. v Plzni, nabyt kretem ze dne 16. června 1826. práva měšťanského a vstoupil v roce 30. do státní služby při c. k. krajském úřadě v Plzni, při kterémž adě odbor berničný s příkladnou poctivostí spravoval.

Zvláštních a pochvalnými dekrety uznaných zásluh získal si při zářech, které v roce 1835. věž chrámu sv. Batoloměje, pak (viz r. 1836.) měly za říšskou branou pohltily.

Červnové události, které se přihodily v Praze, pomátly rozumu asteneckého našeho spoluobčana. Zemřel náhlou smrtí 1. července 1848.

Dne 8. července 1848. v poledne vykonána byla volba poslance okresu záseckého pro říšskou radu ve Vídni.

Zvolen byl (71 hlasem) krajský lékař zdejší med. dor. Škoda, který dříve u voličův o poslanectví toto pilně byl ucházel.

Dne 31. července 1848. vydány byly od velitelství sboru pohřební snovy národní stráže.

Hlavní články jejich jsou :

Pohřební útraty za každého spoluúda národní stráže, který slib podáním ruky učinil, jakož i za pochování manželky jeho zapraví se z fondu pohřebního; k těmto útratám náleží :

Zvonění hrany (čtvrt hodiny)	2	zl.	15	kr.	stř.
Zvoníku	—	"	24	"	"
Za rakev	2	"	30	"	"
Hrobaři	1	"	—	"	"
Choralistům	5	"	—	"	"
Duchovnímu	2	"	—	"	"

K pohřbu národních strážníkův až k setníku inclus. vytáhne jedna setnina; k pohřbu stábního důstojníka jeden prapor; pohřbu vrchního velitele však celá národní stráž účastní se povinna jest. Při pohřbu manželky určí se ze středu národní stráže, kdož rakev a pochodne nésti mají.

Provázení se strany jednotlivých setnin následuje v pořádku od III. setniny počínajíc. Rakev a pochodně ponese ustanovení údové té setniny, ku které zemřelý strážce náležel. Za nesení to neplatí se ničehož, poněvadž služba taková považuje se za povinnou a povinnou úctu k soudruhu; tamboři, kteří průvodu pohřebního se účastní, obdrží každý 10 kr. stř.; černé sukno k pokrytí bubnů pohřebních zakoupí též fond pohřební.

K utvoření pohřebního fondu ustanoveny jsou tyto příspěvky : Každý strážník od šikovatele dolů platí každého téhodne 3 kr. vid. m., každý důstojník však 3 kr. stř. Aby se hned jakýsi fond utvořil, složí každý poddůstojník 1 zl. a každý důstojník 2 zl. stř.

Při postoupení platí desátník	—	zl.	40	kr.	stř.
šikovatel	1	"	—	"	"
poručík	1	"	20	"	"
nadporučík	1	"	40	"	"
setník	2	"	—	"	"

Návštěvy takové vídeňských vyslanců nebyly tuto dobu v Písní nic neobyčejného; mnozí z nich byli vystěhovalci, kteří chtěli zde očekávati, kterak vídeňské hádanky a zápletky rozluštěny budou.

Dne 26. října 1848. podal prozatímní velitel sboru ostrostřeleckého správní radě národní stráže přípis (jakožto odpověď k dopisu ze dne 20. t. m.), v němž hlavně oznamuje, že sbor ostrostřelecký vyslovil se pro další trvání své vedlé stráže národní.

Tento přípis zní takto:

K. K. PRIV. SCHÜTZENCOPS IN PILSEN.

Löbl. National-Garde-Verwaltungsrath!

In Folge Note Nr. E. 107, ddo. Pilsen, 20. Oktober l. J., beehrt man sich Einem löblichen National-Garde-Verwaltungsrath hier folgende Aeusserung zu übergeben:

Bei der am Sonntag, den 22. d. M., abgehaltenen Versammlung des k. k. allerhöchst priv. Schützencops, wozu sämmtliche Herren Schützen und Chargen benannten Corps vorgeladen waren, hat sich mit Stimmeneinheit der anwesenden Herren der Fortbestand des von Sr. Majestät unsern gütigen, noch dermalen regierenden, constitutionellen Kaisers allergnädigst sanctionirten Schützencops mit dem Beifügen erneuert ausgesprochen, auch die allerhöchst gebilligten und angeordneten, dermalen, selbst nicht einmal durch irgend eine hohe Behörde in Zweifel gezogenen Statuten im vollsten Masse um so mehr aufrecht zu erhalten zu wollen, als bereits die Deputation des k. k. priv. Prager und Wiener Schützencops durch den Minister des Innern am 29. v. M. die Zusicherung mit dem Bemerken zugewiesen erhalten hat, dass man wahrlich bei den vorwaltenden, äusserst befriedigenden, stets sich so brav bewährten Betragen sämmtlicher Schützencops, welche die zu wünschende Einheit aller neuen Corps für das Gesamtwirken ohne dem beabsichtigten, nicht gerechterweis einen Anstoss in dem Namen, der Equipirung und sonstigen Einrichtung dieser Corps auffinden könnte, um auf eine Auflösung und Verwendung in die erst neu zu reorganisirenden National-Garden, die dem wahren Gesichtspunkt nach, diesen schon bestehenden Corps ja im Zweck und Organisation gleichen, zu beantragen.

Früherer Zeiten waren bloss die Schützencops jene allerhöchst sanctionirte Volkswehr; dermalen sind diese Rechte und hohe Berufspflichten weiter ausgedehnt worden, indem man durch die stets gezeigte Erfahrung zu der praktischen Kenntniss gelangt ist, wie vortheilhaft sich eine, aber auch so reell organisirte mehrfache Volkswehr für die Wahrung des Vaterlandes und der gesetzlichen Ordnung kund gibt, diess der Grund zum Bestehen der National-Garden, die nun die vielseitigen Pflichten der alten Bürgergarden zu erfüllen helfen und von selben mit brüderlicher Hand empfangen werden.

Stets haben alle Schützencops von ihren Mitbürgern schon wie nicht minder vom Staate aus, ihres wahrhaften, aufopfernden, biederen Betragens wegen die reellste Achtung genossen, und erfreuen sich derselben auch ungestört dermalen, da der schönste unzweideutigste Beweis ihres aufrichtigen Wunsches nach Eintracht und Gesamtwirken oclatant

selbst itzt in der so verschiedenartig bewegten Welt sich kund gibt. Weder Prag, noch dermalen Wien, erwähnen einer vorgefallenen Störung, so im Bestande der Schützencorps ihren Grund gefunden.

Jeder echte Patriot und aufrichtige Wahrer der uns zugewunkenen, ausgedehnten, demokratischen Freiheit wird also in Farbe und sonstiger Errichtung keinen Anstoss, noch Hinderniss finden, um vernünftiger Weise es dem grossen gesellschaftlichen Eins als gefährlich zu bezeichnen.

Es ist also weder von einer Trennung noch Absonderung Seitens der k. k. priv. Schützencorps die Rede, noch kann der in bezeichneter löblichen Note gewählte Ausdruck: „Sondercorps“ das Schützencorps betreffen, und wären dahin wohl eher die erst nach dem 15. März l. J. sich formirten Corps, als: Concordia, Germania, Teutonia, Slavia u. s. w. zu rechnen.

In Betracht der Vertheidigung der reellen Wünsche und der glorreichen Errungenschaften soll es selbst an einer gemeinschaftlicher Unterordnung unter die Leitung eines von beiden, Corps und Garde, mit Stimmenmehrheit zu wählenden Ober-Commandanten für die regelrechte Ausführung durch jene Einheit, die auch unserer Ansicht nach für die Krönung jedes Unternehmens spricht, nicht mangeln.

Unser aller ungeheuchelter Wunsch ist: die brüderliche, sonst nie gestörte, achtungsvolle Eintracht zu erhalten, dieser wegen wir auch der Versicherung weiters erwähnen und sagen: alle in jüngster Zeit geschehenen, durch was immer für Zufälle und Vorkommenheiten hervorgerufen, Redensarten und Ordnungswidrigkeiten vergessen zu haben, um ja jeden Anlass zu entfernen, der nur alberne Zerwürfnisse hervorbringen dürfte. Das Pilsner Schützencorps ist der vollsten Gesamtachtung seiner edlen Mitbürger bewusst, und konnte daher nie so schwankend werden, um den Gedanken fassen zu können: „es käme hier zu unüberschbaren Reibungen wegen Garde und Corps!“ Die wenigen, selbst nicht ganz Böswilligen, mehr von dem unruhigen Zeitgeiste beklommen, werden gewiss die gute Stimme ihrer älteren Mitbürger und das Wort der für Ehre und Ordnung einstehenden grossen Zahl Schützen und National-Garden hören, und sich demgemäss von nun an betragen, wenn sie Garde und Garde, ob blau oder grün, sich Hand in Hand werden bewegen sehen. Wir sind Bürger, Sie sind Bürger, Ein und derselbe Zweck bestimmt unser Dasein, unsern Beruf, ihn zu erfüllen, unsere gemeinschaftliche, heilige Pflicht, dem folgt der Bruderkuss!

Indem das Schützencorps sich gegenüber seiner stets als ehrenhaft bewiesenen Mitbürger, zu dieser Erklärung und seinerseitigen gewonnenen Ueberzeugung wegen des Bestehens und Festhaltens am Fortbestande des k. k. priv. Schützencorps verpflichtet fühlt, gibt es zugleich der löbl. National-Garde diess mit dem Ansuchen zu wissen: die wahre, ungeheuchelte Freundschaft nur im Schützencorps zu suchen, welches gleichzeitig die löbl. National-Garde seiner vollsten Achtung zu versichern die Ehre hat.

Da die Schiessstätte hier ein Eigenthum des k. k. priv. Schützencorps ist, die löbl. National-Garde aber für ihre etwaigen Schiessübungen einen derlei Platz benöthigen dürfte, so macht das Schützencorps hiermit der löbl. National-Garde freundlichst voraus die Eröffnung: diese Schiessstätte zur Benützung derselben auch überlassen zu wollen, und bedingt sich bloss, das löbl. National-Garde-Commando wolle gefälligst jeder Zeit

hiervon das Schützencorps-Commando noch vorzeitig avisiren, damit von dieser Seite die nöthigen Vorkehrungen getroffen werden können, welche Beirungen oder Störungen zu verursachen im Stande sind: dem geehrten Wunsche des löbl. National-Garde-Verwaltungsrathes noch ferner zu entsprechen, wird also namentlich folgend jedes Individuum bezeichnet, so bei der nun öffentlich stattgehabten Versammlung sich zum Uebertritt in die National-Garde bestimmt hat. Diese Herren sind: Schützen-Hauptmann Ronolter, Oberlieutenant J. W. Scholz, Lieutenant Hrůza, denen jedoch auf irgends, durch dieselben vorgebrachtes Ansuchen die Uebertragung der Uniform wegen ihrer vieljährigen, vorzüglichen Verwendung im Corps mit der ungetheilten, allgemeinen Versicherung zugestanden worden, dass man ihren Austritt aus dem Schützencorps ungern gesehen.

Nun sind noch die beiden, ohnehin noch nicht uniformirt gewesenen Herren Schützen, Piwonka und Anton Adam, als zur National-Garde übertreten, zu erwähnen.

Alle übrigen Herren Schützen und Chargen dieses Corps, so in der Effectiv-Liste bezeichnet, waren mit Ausnahme des Herrn Lieutenant Guldener erschienen oder verantwortet, und haben sich sämmtlich für die Effectuirung im Schützencorps öffentlich erklärt.

Herr Major Wanka ist beurlaubt, und wird sicherlich nicht säumen, schon selbst seine persönliche Gutachten diessfalls zu übergeben.

Nachdem der Herr Lieutenant Guldener in Zutheilung bei der löbl. National-Garde hierorts ist, derselbe der Aufforderung des Schützencorps: bei der genannten Versammlung zu erscheinen, oder die gefällige Entschuldigung und respective offene Erklärung wegen der Einreihung in die Garde oder dem Verbleiben im Schützencorps abzugeben unterliess; so macht man das freudliche Ersuchen: den besagten Herrn Lieutenant hierum zu befragen, und die Rücksprache bis längstens letzten dieses Monats zu überhändigen, weil bis dahin auch unserer Seits die definitive Besetzung der abgängigen Chargen erfolgt.

Indem die löbl. National-Garde nochmals der vollkommensten Achtung und aufrichtigen Freundschaft als Bürger und Mitbürger versichert werden, spricht man die Bitte aus: die löbl. National-Garde-Verwaltungsrath wolle mit möglichster Sorgfalt auch dahin wirken, dass der gegenseitige Bestand ungetrübt in der wahren Würde verbleibe.

Das Schützencorps grüsst herzlich seine Brüder, die löblichen National-Garden.

Fodermayer m. p.,

Hauptmann und Int.-Commandant.

Připis tento dekretovala správní rada národní stráže veliteli a majoru ostrostřeleckého sboru Františkovi Vankovi, aby jej vzal ná uváženu a o něm pak své mínění přednesl.

Dne 28. října 1848. ve schůzi výboru „Slovanské Lípy Plzeňské“ rokováno:

1. o jednacím řádě;
2. o vyhotovení žádosti ku správní radě národní stráže, aby se o nejrychlejší ozbrojení národní stráže a o zřízení dělostřeleckýa poradila a postarala;

Dne 8. září 1848. uspořádala „Slovanská Lípa Plzeňská“ divadelní představení ve prospěch zdejších gardistů nezáměrných, jehož čistý výnos 120 zl. stří.

Dne 24. září 1848. uspořádáno opět v městském divadle představení v příčině Slovánské Lípy. Provozovala se „Popelka“, veselohra od Klicpery. Čistý výnos 27 zl. 8 kr. věnován byl chudému ústavu.

Ku konci měsíce září 1848. odstoupil prozatímní výbor nedávno zřízené „Slovanské Lípy Plzeňské“, aby vykonati se mohla volba výboru dového. Do tohoto výboru zvoleni byli následující údové:

J. U. C. Jiří Rierenshaft, František Pecháček, dor. Josef František Štana, Fr. Denk, Ignác Schiebl, Fr. Procházka, Fr. Guldener, Vojtěch Essler a Tomáš Khůry.

Rádné schůzky ustanoveny byly na každý pondělek v 7 hodin večer.

Dne 2. října 1848. otevřeny byly místnosti nově založeného čtenářského klubu (Leseverein) v I. poschodí hostince „u císaře rakouského“.

Dne 11. října 1848. vydala „Slovanská Lípa Plzeňská“ následující metodné prohlášení:

Spoluobčané!

Ve Vídni vypukla revoluce. Strana Frankfurtsko-maďarská zvítězila; na čas poslanců českých na říšském sněmu, nemajících osobní bezprávnosti, opustila Vídeň, strana anarchická vládne v sněmu a ve městě.

Výroky této strany prohlašuje jednota „Slovanské Lípy“, poněvadž její členové k tomu neoprávněně pocházejí, za neplatné a pravé svobodě škodné, ohražující se proti každému násilnému si počínání přepjatých radikalistů, rozpadnutí říše rakouské si přejících.

„Lípa Slovánská“ považuje to za svou povinnost, obyvatelstvo plzeňské máti pozornost, že doba přišla, v které existence státu rakouského toliko Slované závisí a Slované bohdá také dokáží, že s naším milostivým národem dobře smýšlejí.

Na Vás tedy co na pravých Čechoslovanech záleží, abyste v rozrušené této době pořádek a mír udrželi a při svém králi vytrvali.

Výbor „Slovanské Lípy“ v Plzni, dne 11. října 1848.

Dne 12. října 1848. měla správní rada národní stráže sedění, v kterém byla o vyloučení ostroštreleckého sboru ze stráže národní jakož i o reorganizaci národní stráže.

Přítomní byli následující: Celá národní stráž plzeňská záležela z osmi částí; první a druhou setninu tvořil sbor ostroštrelecký. Ačkoli tento sbor ostroštrelecký v I. praporu stál a národní stráž jemu ve všem přednost dávala, nejevili ostroštrelecí přece, že chtějí s národní stráží v bratrstvu

verhältnissen sogar dringend nothwendig wird; da ferner jede Absonderung und Trennung nur Zerwürfnisse und Ordnungswidrigkeiten nach sich zieht, und da insbesondere mit Gewissheit zu erwarten steht, dass durch ein demnächst vom h. Reichstage zu beschliessendes Gesetz ein Sonder-Corps behoben und nur die National-Garde, als die einzig gültige Volksbewaffnung bestehen wird; endlich, da der Termin nach dem Verwaltungsrathbeschlusse vom 12. Oktober l. J. zum Uebertritt in die National-Garde verstrichen ist, und wie vorliegt, bereits mehrere Herren Schützen zum Uebertritte sich erklärt haben: so hat der Verwaltungsrath am heutigen Tage durch Stimmeneinhelligkeit beschlossen, dass aus den gegenwärtig bestehenden 6 National-Garde-Compagnien 8 Compagnien errichtet und in 2 Bataillons eingetheilt werden, und dass den Herren Schützen freisteht, durch ihren Beitritt in die National-Garde sich eintheilen zu lassen, welche Reorganisirung sogleich am 21. Oktober l. J. vorgenommen werden wird. Bei der Reorganisirung der National-Garde wird den übertretenden Herren Schützen der Schützencorps gehabte Chargenrang vorbehalten.

Indem hievon Ein löbl. Schützencorps-Commando in Kenntniss gesetzt wird, beehrt man sich zu ersuchen, es wolle gefällig sein, die Verwaltungsbeschlüsse den Herren Schützen bekannt zu geben und damit möglichster Sorgfalt zu wirken, dass das ganze löbl. Schützencorps übertrete und sich der National-Garde einverleiben lasse.

Verwaltungsrath der National-Garde.

Pilsen, am 20. Oktober 1848.

Conradi, Obrist.

Dne 21. října 1848. vyvolil výbor „Slovanské Lípy Plzeňské“ svého středu: za starostu vevězového profesora Josefa Frt. Smetana, za pokladníka a tajemníka p. Fr. Procházku a za jednatele p. B. Beláka.

Také sestaveny jsou tři odbory: první pro průmysl, v němž byli pp. František Pecháček a Tomáš Khůry, a k těmto dle stanov je p. Petr Modroch přidán jest; druhý pro zábavu skládal se z pp. Fr. Guldenera, Ignáce Schiebla a Divíška od výboru voleného: třetí pro politiku, v němž byli E. Rirenšaft, Vojtěch Hessler a Frant. Denk.

Dne 23. října 1848. byla týdenní schůzka „Slovanské Lípy“, v níž od výboru tyto předměty předneseny byly:

1. byla oznámena volba starosty, jednatele a pokladníka:
2. byly odbory v známost uvedeny:
3. zmíněno několika přispívů spolku zasláných.

Po té vystoupil pan starosta, dor. J. F. Smetana, a měl krátkou ale ráznou řeč, v které důležitost spolku vylíčil a prohlásil, že, ač se do výboru starostou zvolen jest, přece neví, jest-li většina údu jest srozuměna.

Tu zaznělo hlučné: „ano, ano, sláva! sláva!“

Poděkovav se za důvěru sobě prokázanou, přislíbil, že si ji jeho budou, pro zdar a blaho vlasti působiti bude.

Dne 1. prosince ve schůzi správní rady národní stráže jednalo se o organizaci národní stráže a referent Alois Likavec po důkladné přednášce učinil tento návrh:

„Was demnach die Aeusserung des Herrn Wanka anbelangt, so wäre Folgendes zu verfügen:

Bleibt es bei dem früheren Beschlusse bezüglich der Wahl des Herrn Major Wanka zum Oberstlieutenant, so sind durch die Compagnien alle Herren Garden gegen Namensfertigung zu befragen:

1. ob sie mit der Wahl des Herrn Wanka als definitiven Oberstlieutenant einverstanden sind;
2. dessgleichen werden die Herren J. W. Scholz und Johann Ronolter als Hauptleute ernannt;
3. dessgleichen werden diejenigen Hrn. Chargen, welche vom Schützen-corps übertreten, als solche in die Compagnien eingereiht;
4. wird unverweilt die bereits entworfene Rangirung in 8 Compagnien eingeleitet und wird zugleich zur Wahl der abgängigen Officiere und Chargen in den Compagnien geschritten;
5. ist hierüber der Ausweis bis 3. Dezember vorzulegen mit dem Bemerken, dass derjenige, dessen Unterschrift nicht erscheint, als der Mehrzahl beistimmend erachtet wird“.

Návrh tento byl přijat.

Dne 4. prosince 1848. Co s bolem každý tužil, to stalo se skutkem. Z Vídně došla sem zpráva, že císař Ferdinand Dobrotivý vzdal se trůnu ve prospěch synovce svého Františka Josefa.

Abdikací listina císaře Ferdinanda zní takto:

My Ferdinand První, z Boží milosti císař rakouský; král uherský a český, jména toho Pátý; král lombardský a benátský, dalmátský, chorvátský, slovenský, haličský, lodoměrský, ilirský a jeruzalemský a t. d.; arcikníže rakouský; velkovojskomožná toskánský; vojvoda lotarinský, salzburský, štyrský, korutanský, krajinský; velkokníže sedmihradský; markrabě moravský; vojvoda Hořeního i Doleního Slezska, Modeny, Parmy, Piacency a Guastally, aušvický a zatorský, těšinský, friaulský, v Raguse a Záře; na knížetství povýšený hrabě habsburský a tyrolský, kyburský, gorický a gradický; kníže trientský a brixenský; markrabě Hoření a Dolení Lužice a v Istrii; hrabě hohenembský, feldkirchský, bregenský, sonnenbergský a t. d.; pán terstský, v Kotoru a Marce Vindické.

Když jsme po zemění Našeho pana otce, někdy císaře Františka Prvního, podle zákona v dědictví nastupující, na trůn přišli, prosili jsme, proniknutí svatosti a vážnosti Našich povinností, především Boha o jeho pomoc. Právo chrániti bylo heslo, ke štěstí národů rakouských dopomáhati, byl účel panování Našeho.

Láska a vděčnost národů Našich odměnily hojně práce a starosti vlády, ano i v nedávno minulých dnech, kdy se bylo zločinným piklům podařilo, v jedné části říši Našich zákonní pořádek zrušiti a válku občanskou rozvítiti, zůstala vždy předce neskončená většina národů Našich v povinné k mocnáři svému věrnosti. Důkazů toho, kteréžto uprostřed těžkých zkoušek zarmoucené srdce Naše oblažovaly, dostalo se Nam ze všech krajín říše.

1000

1000

1000

1000

1000

Po té bylo jednáno:

1. o ustanovení měřítka, dle kteréhož by studujícím 18. ruk stáří ještě nedosáhnuvším, přístup k „Slov. Lípě“ povolen býti měl; i usneseno, že toliko studujícím lycejních tříd přístup zcela volný býti, přijetí studujících z humanitních tříd však že na zvláštním uznání výboru v jednotlivých případech záviseti má;
2. přijat jest návrh, aby rozesláno bylo vyzvání k sousedním vesničanům, aby ze svého středu též národní stráž zřídili, která by v čas potřeby pod velitelství zdejší nár. stráže se postaviti a s ní společně působiti mohla;
3. byl čten přepis knihtiskáře Ignáce Schiebela, v němž „Slov. Lípu“ za rozšíření české mluvnice od profesora Šindeláře, v tabellách sestavené, žádá;
4. usneseno, aby mimo noviny a časopisy v čitárně „Slov. Lípy“ již se nacházející též „Pražské (vládní) Noviny“, pak pražské „Občanské Noviny“ a bude-li v tom čase již vycházeti „Posel z Hany“, aby i tento časopis se odebíral;
5. čteno nekonstituční, ano docela protizákonné usnesení správní rady zdejší národní gardy, dle kteréhož tato samovolně komandujícího a důstojníky pro nár. stráž vyvoluje, ba i definitivně ustanovuje a tímto způsobem meze jí určené bezprávně překračuje. Po delším rokování velikou většinou hlasů usneseno, aby proti tomuto absolutistickému jednání správní rady bylo zakročeno;
6. konečně oznámeno vystoupení p. Rirensafta z výboru „Slov. Lípy“, což s politováním vzato u vědomost, a usneseno, aby p. Rirensaft byl za další setrvání ve výboru spolku požádán.

Dne 7. prosince 1848. byl panu Františkovi Vankovi, jakožto nově jmenovanému podplukovníku národní stráže plzeňské následující dekret doručen:

Herrn Franz Wanka!

In Erledigung Ihrer Aeusserung vom 30. v. M., Nr. 136, wird Ihnen eröffnet, dass sie durch eine eminente Stimmenmehrheit nach der freien Wahl der Herren Garden zum Oberstlieutenant der Pilsner National-Garde definitiv ernannt sind.

Es herrscht die allgemeine Ueberzeugung, dass Sie Ihren neuen Wirkungskreis mit Ihrer bekannten Humanität und Energie betreten, und ihren Dienstposten vollendet ausfüllen werden.

Vom Verwaltungsrathe der National-Garde.

Pilsen, am 7. Dezember 1848.

Conradí m. p., Obrist.

Dne 11. prosince 1848. v shromáždění „Slovanské Lípy Plzeňské“ byl návrh,

1. aby učiněny byly sbírky na zřízení děl pro zdejší národní obranu jednoglasně přijat, a ustanoveno, aby prozatím toliko mezi údy „Slovanské Lípy“ za tím účelem příspěvky byly sbírány. Pan Tomáš Khury zavázal se ve sbírku kovů na zhotovení děl. Petr Modroch pak vykonal sbírku peněžitých příspěvků. Veškeré příspěvky vždy v sobotním čísle „Posla ode Mže“ měly býti oznamovány.

Po té slovy pohnutlivými vážný stav věci v Rakousku vylíčil
dal návrh, aby následující přípis „Slovanské Lípě v Praze“ zaslán byl:

SLOVANSKÁ LÍPA PLZEŇSKÁ — SLOVANSKÉ LÍPĚ PRAZSKÉ.

Vlastenci!

Prevratem 6. října t. r. ve Vídni sněm říšský pro nás přerušen;
slanci naši jej opustili, ve Vídni svobodně rokovati nemohouce.

Tim nádeje naše konečného docílení ústavy říšské, na sněmu tomto
očtyřicetileté, zmařena a na nejistou dobu odročena jest. Odtud rozmáhá
bezvládnost ve vlasti naší, ježto předešlé zákony vážnosti pozbyly a nových
snad není, čímž nám veliké nebezpečí hrozí.

Jediný způsob, aby se tomuto nebezpečí cestou konstituční beze
 násilí předešlo, jest dle našeho mínění bezprodlené svolání sněmu
 českého, který nám již nejl. rozhodnutím petice od 8. dubna povolen,
 k němuž volby již před polouletím vykonány jsou. Jiné země rakouské
 mají sněmy své, jako Morava, Horní Rakousy, Štýrsko, Tyroly, proč
 se to také v Čechách státi nemělo? Tim by se spořádaly aspoň
 některé záležitosti naše, na nichž pořádek v zemi nejvíce záleží, trapná
 nejistota nynější by pominula, větší důvěra v lidu by povstala.

Pánové, jimž se nelíbí volby do sněmu českého, že hlavně z panstva
 sedláků záležitosti bude, snad sami nejvíce tím vinni jsou, ježto nev-
 souhlasným horlením proti úřednictvu a duchovenstvu velikou část intelligence
 svého vyloučili; přece však důvěrujeme, že mnohý tak nazvaný aristokrat
 sobodnější a lidumilnější smýšleti a hlasovati bude, než mnohý sedlák
 tento zase rozumější než mnohý přemrštěný literát. A kdyby také
 vypadl první sněm český tak, jak by to pro blaho vlasti žádoucí
 bylo, přece vždy prospěšnější budou ustanovení jeho, nežli pochybný
 av nynější.

Pročež žádáme velectěný spolek „Lípy Slovanské“ v Praze, aby
 tímto, zdali se srovnává s míněním naším, důraznější silou svou o to
 usadil, aby zemský sněm český co nejdříve svolán a zahájen byl.

Ve jménu společnosti „Lípy Slovanské“ v Plzni:

B. Bašán m. p.,
jedenatel.

Dor. J. F. Smetana m. p.,
předseda.

Přípis tento byl ihned jednohlasně přijat a již druhého dne na
 své místo odeslán.

Konečně byl do odboru politického ještě p. Fodermayer většinou
 zvolen.

Dne 25. října 1848. usnesl se širší výbor městské rady ve příčině
 školní, že na obecní útraty zařídí v příštím školním roce tři oddělení
 té třídy a že se o budoucí založení reálných škol postará. Také
 usneseno, aby místnosti pro budoucí soudní úřady vyšetřeny a bez náhrady
 přenechány byly.

Dne 25. října 1848. octnul se v Plzni opět vyslanec vídeňský, který
 dí obdivovatelů zdejších Vídeňanů nakloniti chtěl; přesvědčiv se ale
 nepříjemně, že zde panujícím, od svého záměru upustil a jako jiní ničeho
 nepozorován, dale se odebral.

papa Buška) na příští čtvrtek, t. j. na den 21. t. m. večer byla ustanovena.

Ku konci předneseny byly dvě deklamace.

Dne 19. prosince 1848. obdržela „Slov. Lída“ zdejší následující přípis od „Slov. Lípy“ v Kralovicích:

Sl. sbore „Slovanské Lípy Plzeňské“!

Bratři milí!

Čas i potřeba káže, abychom se sjednotili a stáli za jednoho muže. Nebudíž Vás tédy tajno, že jsme i my zde nedávno spolek pod názvem: „Slovanská Lípa“ v Kralovicích zarazili.

K bližšímu vzájemnému seznámení se poslouží stručný přehled našeho dosavadního účinkování.

Umluvivše se o účelu spolku našeho, sešli jsme se dne 1. listopadu h. r. v domě zdejšího p. měšťanosty, abychom nejprvé ze sebe vyvolili výbor správu vedoucí a pak o stanovách a jednacím řádu se usnesli. Prijato v první schůzi 37 údů, kteřížto se k věrnému zachování stanov a zapravování měsíčních příspěvků podpisem svým slavně zavázali.

V této schůzi zvolen za starostu p. Jindřich Marek, farář místní, za podstarostu p. Václav Jaromír Pícek, vrchní na Liblíně, za jednatele obchodník p. Fr. Slach, za pokladníka p. Leopold Brož, za pisáře Vojtěch Böhm a mimo tyto ještě několik jiných údů, kteřížto veškerou správu záležitostí spolkových na péči mají.

Stanovy jsou s malými, okolností našim přiměřenými změnami ty samé, kterými se sl. společnost Vaše řídí. Hájení svatých práv naší národnosti, práv konstitučních a politické vzdělání lidu obecného jest hlavní úkol, který jsme na sebe vzali a k jehožto docílení pilné čtení a vykládání politických listů, půjčování knih, vzájemné porady a t. p. věsti mají.

Výbor se sestoupil ve 4. odbory; z nichž první politickou, literárními pracemi, korespondencemi a t. d., druhý obchodem, průmyslem a řemeslem, třetí zvelebením polního hospodářství a čtvrtý pořádáním společných zábav se zabývati bude.

Posud jest všech údů 45 a jmění spolku, po zapravení nevyhnutelných výloh, činí 34 zl. 52 kr. na stě. Málof toho ovšem dosáváde, avšak vydáno a do okolí rozesláno pozvání k hojnějšímu přístupu všech řádných a zachovalých občanův, i nadějeť se potěšných výsledkův, o čemž časem svým Vás zevrubně zpraviti neopomeneme.

Po trikrátě učinili jsme peněžitou sbírku ve prospěch našich udatných bratří, bojovníků jiho-slovanských, jakož i na Matici dalmatinskou.

Čtýný úd náš, pan V. Jar. Pícek, složil k počtě světlého básně Jelačiče píseň, kteroužto Vám v opise sdělujeme. Příkladáme i jinou básně na téhož básně k libovolnému uveřejnění v orgánu Vaší společnosti.

A toť jest, bratři milí, co Vám o Lípě naší, nedávno teprv v půdu vlasteneckou zasazené, věrně a upřímně sdělujeme.

Bohdá, že až se ona na jaře zazelená, o rozkvetu jejím důležitějších a potěšitelnějších zpráv bude lze podati.

Přijmetež od nás projevení bratrské oddanosti, jakož i neklamné ujištění, že, pokud zásady Vaše s našemi srovnávati se budou, vždy věrně při Vás setrváme.

Od sboru Sl. Lípy v Kralovicích, dne 18. prosince 1848.

František Stach m. p.,
jednatel.

Jan Jindřich Marek m. p.,
starosta.

Vojtěch Böhm m. p.,
pisař.

Dne 20. prosince 1848. žádala „Slov. Lípa“ u správní rady národní stráže o zavedení sbírky na děla pro město Plzeň podávši tuto žádost:

Slavná správní rada!

Ozbrojení národa, dokud jen pěchota se zařizuje, nedokonalé by vypadlo; má-li svého účelu úplně dosáhnouti, musí na všechna oddělení branné moci se rozvrhnouti. Velmi zapotřebí jest jezdeckta, avšak dělostřelstvo jest nevyhnutelné.

Obšrné stran užitku dělostřelstva a jeho snadného zařízení slavné správní radě dělati návrhy, bylo by jistě neslušné, pováží-li se hlubokost a všestrannost náhledu a vesměsná činnost, kterou doposaváde slavná správní rada na jeho dává.

„Slovanská Lípa Plzeňská“ jen to u vědomost klade, že uspořádá sbírku na děla pro město Plzeň, jak v penězích tak i v kovu záležející, a tudy s odvoláním na svůj přípis ze dne 31. října b. r. stran zařízení zvláštního dělostřelstva, požaduje od sl. správní rady brzké vyjádření: míní-li buď přijímání těchto dobrovolných příspěvků převzítí aneb ve svém oboru pokus tento „Slovanské Lípy“ oznámivši, jednotlivce národní stráže k odvádění stejných příspěvků k „Slov. Lípě“ pobídnouti.

„Slovanská Lípa“ by pak buď i další sbírku na sebe vzala, aneb by naopak dosavádní i příští příspěvky podlé vůle slavné správní rady té samé odvedla i dále odváděla.

Od výborn „Slovanské Lípy“ v Plzni, dne 18. prosince 1848.

Balšán, jednatel.

L. S.

Prof. Smetana m. p.

Správní rada nár. stráže rokujíc o záležitosti té, uznala zaopatření děl pro Plzeň za věc velmi potřebnou, usnesla se však sečkati se zavedením sbírky k téměř účelu až do vydání definitivního zákona pro národní stráž.

V tomto smyslu odpověděla také správní rada „Lípe Slovanské“ a vyslovila jí díky za přátelské smýšlení pro zájmy národní stráže.

Dne 21. prosince 1848. přestěhovala se čtárna Plzeňské Slovanské Lípy do Zbrojnické ulice, do domu p. Buška.

Příčina přesídlení byla ta, že posavádní místnost na Říšském předměstí v hostinci „u staré pošty“ většině pp. údů v městě a na předměstí Pražském bydlicích, poněkud vzdálena byla.

Ochotnost pana Bedřicha Klotze, jenž hned zpočátku společnosti místnost ve svém hostinci zdarma propůjčil, zasluhuje všeho uznání.

Dne 21. prosince 1848. v 10 hodin dopoledne ozdoben jest c. k. krajský lékař Josef Ries zlatou medailí, kterou tomuto zasloužilému muži na odpočinek se odebírajícímu J. Vel. císař Ferdinand nejmilostivěji uděliti ráčil.

Dne 23. prosince 1848. vydal velitel sboru vyzvání k národní stráž, aby tato účastnila se při slavnosti nastoupení trůnu mladistvého císaře Františka Josefa I.

Corpsbefehl vom 23. Dezember 1848.

Die unter gestrigem Datum erhaltene Note des löbl. k. k. Kreisamtes wird den Herren National-Garden und Schützencorps wörtlich mitgetheilt:

„Zur Feier der allerhöchsten Thronbesteigung Sr. Majestät Franz Josef I. wird Dienstag, den 26. Dezember 1848., in der hiesigen Dekanalkirche um 9 Uhr:

1. Die Abdicationsurkunde Sr. k. k. Majestät Ferdinand I.
2. Die Thronbesteigungs-Proklamation Sr. Majestät Franz Josef I. öffentlich von der Kanzel verkündigt, und darauf
3. ein festliches Hochamt in Pontificalibus abgehalten und die Kirchenfeier mit „Te Deum laudamus“ beschlossen werden.“

Zu Folge dieser Note hat von der National-Garde eine vollständige Division von 48 Rotten unter Commando des Herrn Hauptmannes von Merkl und das bürg. Schützencorps unter Commando des Herrn Hauptmann Fodermayer auszurücken und vor 9 Uhr auf dem grossen Stadtplatze mit der Front gegen die Kirche so aufgestellt zu sein, dass die National-Garde den rechten Flügel an das Langische, und das Schützencorps den linken Flügel an das Bürgermeister-Haus anlehnt; die Musik stellt sich auf den linken Flügel.

Die nicht vollkommen adjustirten Herren sind angewiesen, für sich in die Kirche zu gehen, und daselbst die Räume zu beiden Seiten einzunehmen.

Nach beendigtem Gottesdienste wird zum Defiliren vor dem Herrn Kreishauptmann vom rechten Flügel abmarschirt.

Zur Parade treten ein: Herr Hauptmann von Merkl und Teysler, Oberlieutenant Moser, Blatenský, Lieutenant Fürich, Guldener, Dlahůj und Bredschneider. Sämmtliche Officiere erscheinen in Feldbinde.

Von dem Eifer der Herren hinlänglich überzeugt, erwarte ich sicher, dass sie die Gelegenheit benützen werden, um das in sie gesetzte Vertrauen zu rechtfertigen und den guten Ruf eines so wichtigen Instituts zu beweisen.

Conradi, Obrist.

Dne 26. prosince 1848. slaveno bylo v Plzni nastoupení na trůn J. Vel. císaře Františka Josefa I. velikou mší v hlavním kostele arciděkanském. Účastenství bylo valné, a c. k. úradnictvo, vojsko, národní stráž i sbor ostrostelecký dostavili se se v úplném počtu.

Dne 31. října 1848. uveřejnil výbor „Slovanské Lípy“ zdejší následující vyzvání:

„Síly jednotlivého člověka jsou slabé, nelze mu samému něco velikého kuouti; ve spojení se silami jiných stane se to hračkou, čehož dosíci i ve jednotlivce darmo pokoušel.

Sestuptež se tedy v spolky, jeden druhého poučuj a podporuj; všichni sjtež na zřeteli jeden nejvyšší účel, totiž opření se reakci, zachování šíření dosažených svobod a založení demokratické monarchie. Když na cestě zákonní o nadzminěné věci se zasadí, není pochybností, jich také dodělají. Vyzývá tedy k bližšímu se spojení všechny spolky českou a Klatovsku

Výbor Slovanské Lípy v Plzni“.

Téhož dne žádal výbor „Slovanská Lípa“ podle usnesení ze dne 1. r. v. správní radu národní stráže o rychlé ozbrojení národní a o zřízení vlastního dělostřelectva.

Spis k tomu se táhnoucí zní takto:

Slavná správní rado národní stráže!

Udalosti vídeňské poznovu zatřásly Rakouskem; z mnoha stran nám svobodám nebezpečí hrozí; nepřátelé svobody bdí; jest tedy i naše osl. se o to postarati, aby záměry jejich zkaženy, my ale při dích svých zachováni byli; nejlepší garancí svobody dosažené jest ná stráž.

Vznáší se tedy na slavnou správní radu žádost, aby se o nejrychlejší ozbrojení naší národní stráže postarala, a zřízení vlastního dělostřelectva; začátek by se na radnici ležícími z děly učiniti mohl.

ná výboru „Slovanské Lípy“ v Plzni, dne 31. října 1848.

Dne 1. února 1849. byla účtárna (Buchhaltung) král. priv. měst. jež v Praze sídlo své měla, vyzdvížena a knihy s ostatními města Plzně se tykajícími akty sem přivezeny.

Obec však musila jako ostatní král. priv. města na pense úředníků zrušením účtárny propuštěných přispívati.

Dne 4. února 1848. podala „Slovanská Lípa“ městské radě přepis, z nějž seznati lze působení nového zastupitelstva obecního.

Tento přepis zní takto:

„SLOVANSKÁ LÍPA PIZEŇSKÁ“ SLAVNĚ MĚSTSKÉ RADĚ V PLZNI.

Pánové!

Od té doby, co jste se v úřady své nvázali, hleděli jsme pilným okem na činy Vaše a vyznati musíme, že kroky vážnější od Vás učiněné naši úplnou sobě získaly důvěru.

S radostí si vzpomínáme na rzné Vaše prohlášení se pro gymnasium a lyceum české, čímž jste své vlastenecké smýšlení projevili; s potěšením hledíme na zádošť Vaši o zavedení okresních a kolegiálních soudů, pak o umístění soudu appellačního v rodném městě našem; mile nás Vaše odpověď ze dne 13. ledna t. r. na zádošť naši o zřízení dělostřelstva městského dojala a vši chvály hodnou uznáváme Vaši péči o umístění směnného a obchodního jakož i horního soudu, též i o vyšetření slušných k tomu místností.

Spolu Vám i vřelé své díky za to vše vzdáváme.

Pokračujte neohroženě na dráze nastoupené, chraňte a šetřte výsad a práv spoluobčanů svých od Vás zastoupených, zastávejte, jak se to posavád stávalo, zájmy své obce vsudy a proti každému, kdoby je zkracovati zamýšlel, a buďte přesvědčení, že vždy ohlasu a podpory u svých najdete spoluobčanů.

V Plzni, dne 4. února 1849.

J. Balšán m. p.,
jednatel.

D. J. Smetana m. p.,
starosta.

Dne 5. února 1849. byl v místnostech hostince „u města Hamburku“ veliký a skvělý ples, od národní stráže ve prospěch nezámožných uniformovaných gardistů uspořádaný. Čistý výnos plesu toho byl 200 zl. 57 kr. konv. měny.

Dne 6. února 1849. konala se kommisse ku vyšetření potřebných místností pro nové c. k. soudní úřady.

Jakožto zástupce vlády byl zde ministeriální cestující kommissar, c. k. appellační rada Steyrer.

Obecní výbor měl především na zřeteli, aby soudní úřady do Plzně položeny byly a protož zavázal se jmenem obce plzeňské, že přenechá státu bezplatně všechny místnosti v městské radnici, vyjma pokoje přízemní, pro c. k. kolegiální soud na dobu 6 roků a že místnosti tyto na obecní útraty náležitě zřídí; šest pokojů, kterých se ještě nedostávalo, uvolil se výbor v nějakém sousedním domě najati a je též bezplatně jako radnici státu k užívání přenechati.

er geändert werden müsste.

Schliesslich dürfte sogar rathsam sein, sich nicht zu übereilen, um den unverdienten Vorwurf zu erfahren, dass man das Corps zum Utritte in die Garde durch indirekte Mittel zwingen will. Allenfalls sollte man einen angemessenen Zeitraum von etwa 3 bis 4 Wochen festsetzen, nach dessen fruchtlosem Ablauf die vorhabende Rangirung realisirt werden möchte, und der National-Garde würde dann das loyale Benehmen abnahme gereichen, dass sie sich auch zum Aeussersten bewegen liess, um zu beweisen, wie sehr ihr daran gelegen ist, ein freundschaftliches Vernehmen zwischen der Bürgerwehr zu erhalten; übrigens rückt der Spruch heran & hieme omnia bella conquiescant.

Unbemerkt kann ich nicht lassen, dass eine grosse Anzahl der National-Garden die Rangirung bis zum neuen Jahre zu verschieben gedenken.

Filsen, am 12. November 1848.

Wanka m. p.,
Major.

Nasledkem tohoto přípisu umínila si správní rada národní stráže v Praze, aby se tento vyjádřil, zdali hodnost podplukovníka v čáře, aby se bez dalšího odkladu k upravení vytknutých 8 setnin národní stráže přikročiti mohlo.

Dne 27. listopadu 1848. ve schůzi „Slovanské Lípy Plzeňské“ byl předán vnitřních záležitostí čten přípis, jenž měl býti zaslán „Slovanské Lípě“ v Praze jakožto odpověď na vyzvání v časopise „Slovanské Lípy“ ze dne 16. t. m. obsažené, aby veškeré „Slov. Lípy“ zprávy o činnosti u věcech politických a národních zaslaly. Přípis tento, který činnost zdejšího spolku s nadřecených dvou stanovisek od jeho vzniku až do tohoto času vylíčena byla, přijat byl s tím podotknutím,

Podobně příkláká zdejší „Slovanská Lípa“ adresu, kterou obcím vesnickým zasílá.

V Plzni, dne 13. února 1849.

„Lípa Slovanská“.

Dne 1. března 1849. uvedl c. k. krajský úřad u všeobecnou známost, že c. k. kasám dovoleno jest, rozděleně bankovky jedno a dvouzlatové, které téhož času pro nedostatek drobných peněz na 4 díly se trhaly, při odvádění daní přijímati.

Dne 4. března 1849. udělil Jeho c. k. apoštolské Veličenství císař František Josef I. národům rakouským oktrojovanou ústavu a rozpustil zároveň radu říšskou. Manifest dotýčný zní takto:

My František Josef První, z Boží milosti císař rakouský, král uherský a český, král lombardský a dalmatský a t. d.

Když téměř před rokem nejjasnější Náš p. předchůdce v panování, císař Ferdinand První, obecné žádosti politických časů přiměřených oprav příslibem svobodných ústav ochotně vstříc přišel, rozšířily se po vši říši citové vděčnosti a radostného očekávání. Čeho se však později dočkalo, srovnávalo se málo s nadějí tak spravedlivou. Stav, v jakémž se nyní nalézá vlast, naplňuje srdce Naše hlubokým zármutkem.

Vnitřní pokoj opustil ji. Zchudnutí hrozí zemi jindy tak pozeňané. V hlavním a sídelním městě Vídni vyhledávají rejdy jednotlivých zlomyslníků posud ještě, k velikému Našemu hoří a na vzdory výbornému smýšlení prevahující většiny jeho obyvatelů, aby se udržoval stav vyminečný. Občanská válka plní částku Našeho království uherského. V jiné koruně zemi překáží stav válečný, by se spořádané poměry uvedly a kde sice pokoj zevnější zrušen není, sbírá si, v temnu se pláze, duch nedůvěry a nesvornosti své přivrženstvo.

Tak žalostní jsou následkové, nikoli svobody, nýbrž prováděného s ní zlého užívání; aby se hráz položila tomuto zlému užívání revoluce, aby se uzavřela, jest Naše povinnost i vůle Naše.

V manifestu ze dne 2. listopadu vyslovili jsme naději, že se nám podaří s pomocí Boží a ve srozumění s národy, spojití všechny země a národy Našeho mocnářství v jedno veliké státní tělo. Všude po rozlehlých Našich říších nalezla slova tato radostného ohlasu; neboť byla výrazem potřeby ode dávna citěné, nyní v obecné uvědomění přišlé. Ve znovuzrození veškerého mocnářství, v užším spojení jeho částek shledává zdravý smysl lidu první základ navrácení se zrušeného pořádku a pomínulého blahobytu, jakož i nejpevnější rukojemství pozeňané a slavné budoucnosti.

Mezitím bral v Kroměříži říšský od císaře Ferdinanda Prvního svolaný sněm, ústavu pro částku mocnářství v poradu. Uzavřeli jsme ohledem na jeho, v měsíci říjnu přijaté, s povinnou Našemu domu věrností málo spojitelné postavení, ovšem nikoli bez rozpaku svěřit mu i na dále vedení onoho velikého díla. Chovali jsme při tom naději, že shromáždění toto, podržíc stávající poměry říše na zřeteli, odevzdaný jemu úkol co nejdříve ke zdárnému výsledku přivede.

Bohužel nesplnilo se toto očekávání Naše.

Po kolik měsíců byvši pojednáváno, nedošlo dílo ústavní žádaného cíle. Přetrásání věcí z oboru theorie, jsouc netoliko se skutečnými poměry mocnářství v úplném odporu, nýbrž překážející vůbec založení pořádaného právního stavu ve státu, odštinuly návrat pokoje, zákonnosti a veřejné důvěry do dálky, splodily v občanech dobře smýšlejících temné obávání a dodaly straně převratu, mocí zbraně ve Vídni jen právě poražené, v jiné však části Naší říše docela ještě nepřemožené, nové myslí a nové činnosti.

Tím klesla podstatně i naděje, že se tomuto shromáždění, na vzdory nejvyšší ctihodným v něm obsaženým žívlům podaří, vyvésti úlohu svou.

Mezitím veliké dílo znovuzrození jednotného Rakouska, vzato od Nás za úkol Našeho života, přiblížilo se vítěznými pokroky Našich zbraní v Uhřích více k uskutečnění svému, a neodbytná nastala potřeba, pojistiti základy tohoto díla způsobem trvalým. Ústava nemající jen země v Kroměříži zastoupené, nýbrž veškeru říši ve společném svazku spojovati, totéž co národové rakouští se spravedlivou netrpělivostí od Nás očekávají. Tím překročilo i dílo ústavní meze povolání tohoto shromáždění.

Uzavřeli jsme tedy pro veškerost říše propůjčiti Naším národům za svobodného odhodlání a z vlastní císařské moci tu práva, ty svobody a politické ústavy, kteréž jim byl Náš vznešený ujec a předek císař Ferdinand I. a My sami připověděli, a jež jsme My podle svého nejlepšího vědomí a svědomí za nejblahodárnější a nejprospěšnější ku blahu Rakouska uznali. Prohlašujeme tedy dnešním dnem ústavní listinu pro sjednocené a nerozdílné císařství Rakouské, zavíráme tímto shromáždění říšského sněmu v Kroměříži, rozpouštíme je a nařizujeme, aby se členové jeho po uveřejnění tohoto uzavření ihned rozešli.

Jednotu celku se samostatností a svobodným vyvíjením se jeho částek, silnou, právo i pořádek chránící moc nad veškerou říší, se svobodou jednotlivce, obcí a zemí Naší koruny i rozličných národností v souzvuk přivésti, založení důrazné správy, kteráž by, stejně jsouc vzdálena zužujícího soustřeďování i rozptylujícího rozvazování, uslechtilým silám země dostatečného oboru činnosti poskytovala a pokoj na venek i uvnitř chrániti měla, uskutečnění šetrného, břemena občanů co nejvíce možná ulehčujícího, veřejnosti zabezpečeného státního hospodářství, úplný provod odbřemenění gruntovního majetku za levnou náhradu sprostředkováním státu, zabezpečení pravé svobody zákonem: to jsou zásady, jimiž jsme se věsti dali, propůjčující přítomnou ústavní listinu.

Národové rakouští! Všude téměř v Evropě jest občanská společnost zviklána až do základů svých, všude téměř hrozí jí zkázou neunavné namáhání zločinné strany.

Ale jakžkoliv i veliká jsou nebezpečnosti, v něž Rakousko, v něž Evropa postavena jest, My nezoufáme, hledíce veliké, blahé budoucnosti vlasti vstříc.

Spoléháme při tom v pomoc Boha všemohoucího, kterýž Náš císařský dům nikdy neopustil.

Spoléháme v dobrou vůli a věrnost svých národů, neboť mezi nimi jest nesmírná většina dobře smýšlejících, spoleháme v udatnost a čest slavného svého vojska.

Národové rakouští! Shromážděte se okolo svého císaře, obkličte jej svou náklonností a účinným spolupůsobením, a říšská ústava nezůstane mrtvým písmenem. Stanef se hradbou Vaší svobody, rukojemstvím moci, lesku a jednoty monarchie. Veliké jest dílo, avšak podaří se „spojenými silami“.

Dáno v královském Našem hlavním městě Olomouci, dne čtvrtého března, roku Páně tisícího osmistého čtyřicátého devátého, Nášeho panování prvního.

František Josef. L. S.

Schwarzenberg. Stadion. Krauss. Bach. Cordon.

Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Dne 12. března 1849. konala se v Plzni slavnost za přičinou konstituce od J. Vel. císaře Františka Josefa dne 4. m. udělené.

V kostele arciděkanském byla veliká mše s „Te Deum“, kteréž se účastnilo vojsko, úradnictvo, sbor ostrostřelecký a národní stráž.

Dne 17. března 1849. vyšlo císařské nařízení týkající se práva k svobodnému se spolčování a shromažďování.

Podlé zákonu toho obmezeny byly velice spolky v jednání a působnosti své; zvláště však nemožnými skoro učiněny byly spolky politické.

Také spolky plzeňské utrpěly zákonem tímto značnou pohromu.

Téhož dne vydán byl také od J. Vel. prozatímní zákon obecní.

Dne 18. března 1849. byla předsevzata volba ůdů správní rady národní stráže. Volba děla se hlasovacími listky a zvoleni byli: setník Josef Bubník (obdržel největší počet hlasů, 110), nadporučík Jan Lautensak, poručík Josef Fürich, šikovatelé Jan Vogel a Josef Gerlach, desátníci Jan Rineš a Jiří Valenta, pak gardisté: dor. Pankrác, Jiří Štastný, dor. Vilém Gluth a Emanuel Wolletz. Za jednatele vyvolen byl šikovatel Jan Port.

Dne 18. března 1849. uspořádal zábavní odbor „Slovanské Lípy“ divadelní představení ve prospěch chudého ústavu. Zvolená k tomu veselohra „Pašerové“ byla velmi dobře sehrána.

Dne 20. března 1849. vydal velitel národní stráže rozkaz, týkající se především sesílení hlavní stráže po čas, pokud dítí se bude odvod k vojsku.

Corpsbefehl vom 20. März 1849.

Ueber Aufforderung des löbl. k. k. Kreisamtes hat zur Hintanhaltung möglicher Excesse vom 22. bis inclns. 30. d. M., an welchen Tagen die Rekrutenstellung stattfinden wird, von der National-Garde und dem bürgerl. Schützencorps eine angemessene Abtheilung die Hauptwache zu beziehen. Um dieser Aufforderung zu genügen, hat am 22. Früh 6 Uhr, eine zusammengesetzte Compagnie, wozu jeder der 6 Compagnien 8 Herren Garden bestimmen wird, die Wache zu beziehen und nur den Schnarrposten so lange zu unterhalten, bis für den Tag abgestellt ist.

Auf gleiche Art wird jeden folgenden Tag, also am 23., 24., 26., 27. und 28. eine zusammengesetzte Compagnie der National-Garde und am 29. und 30. das bürgerl. Schützencorps die Wache beziehen. Für den 22. übernimmt Herr Hauptmann Klotz das Commando, und es sind die nöthigen Chargen von der I. Compagnie beizustellen. Für den 23. trifft es Herrn Hauptmann Ronolter und die Chargen der II. Compagnie.

Sollte eine Compagnie mit den uniformirten Corporals aufliegen (es müssen ihrer wenigstens 6 sein), so sind die nicht uniformirten anzuweisen, sich Stellvertreter zu besorgen.

Schliesslich erlaube ich mir die Herren Hauptleute aufmerksam zu machen, mit den Herren Ober- und Unterofficiers dahin zu wirken, damit die Herren Garden sich nicht eingemächtigt von dem Wachposten entfernen und einzeln in der Stadt in Uniform herumziehen, vielmehr müssen die Herren bemüht sein, sich so kräftig als möglich zu concentriren, damit sie, wenn es gilt, auch mit Erfolg auftreten, und den Forderungen des National-Garde-Instituts entsprechen können.

Conradi m. p., Obrist.

Dne 24. března 1849. ohlásil výbor „Slov. Lípy“ zdejšímu magistrátu, že členové „Slov. Lípy“ ustanovili, proměnití svůj spolek ve spolek pouze čtenářský.

Slavný magistráte!

S ohledem na stávající associační zákon od 17. t. m. usnesla se společnost zdejší „Slovanské Lípy“ na tom, v spolek čtenářský se změnití, kterýžto na následujících pravidlech se zakládá:

1. Spolek za účel sobě vytknul čtení časopisův a používání nově založené knihovny.
2. Členem může býti každý zachovalý občan bez ohledu na stav, jen když určené příspěvky týhodně neb měsíčně zapraví.
3. Každý člen má právo, dle libosti čítárnu navštěvovati a časopisův i knih společných užívati.
4. Spolek vyvolil ze svého středu pokladníka a pořadatele. K hodnostem těmito jsou zvoleni Balšán a Adámek.
5. Vydání zapravuje se z určitých i dobrovolných příspěvků, jak údů, tak i jiných vlastimilů.

Od bývalého výboru „Slovanské Lípy“.

V Plzni, dne 24. března 1849.

Balšán, m. p.

Dle zprávy v měsíci března 1849. podané, přijal posledního času polévkový ústav pro chudé celkem 542 zl. 42 $\frac{1}{2}$ kr. v. č.

Z toho připravena byla polévka po 45 dní, a každý den rozdáno 440 porcí, tak že chudí celkem 19,800 porcí polévky obdrželi.

V čele tohoto šlechetného ústavu stáli tehdež pp. Jakub Pytlík a František Guldener.

2. Ku žádosti několika pánů studujících lycejských tříd, kteří s divadelních hrách účinkovati chtěli, usneseno, aby za tímto i pp. professori tazáni byli, zláli proti spolučinkování studujících divadelních představeních k dobročinným účelům něčehož není.
3. Učiněno oznámení, jakým nepraktickým způsobem na venku učitelů přednášky o české mluvnici, a o dějepise se konají i ž aby „Slovanská Lípa“ tomu nedostatku odpomohla dádouc venku učitelům v té příčině náležitého naučení, kterak by si vycučijící předmětům věsti měli. O věci této necht se pojedná v učitel. poradách, které se o ústředních schůzkách kraje plzeňského v konávají.
4. Jeden pan úd podotknul, jak záhodno by bylo, a jak by s mnohonásobnému přání vyhovělo, kdyby se místo polévky, kt zde pro chudé varivá, raději chléb pekli a mezi chudé roz. Návrh tento všeobecně schválen a usneseno, aby se tento zdejšinu ústavu pro vaření polévky s odůvodněnou žádostí pře.
5. K žádosti několika údů usneseno, aby večer vždy ve sborov. hlavnější články z novin na hlas čteny byly.
6. Uzavřeno aby se mimo časopisy v předešlé schůzi ustanoven list polský v Praze vycházející odbíral.
7. Bylo provolání ku venkovanům ve příčině zřízení národní na venkově, s několika změnami schváleno a ustanoveno, aby povolání vytištěno a po venkově rozšířeno bylo.

Konečné přednesl p. Karásek jednu Rubešovu deklamánku, kt přednáška se potkala s všeobecnou pochvalou obecnstva. Ostatu večera bavilo se obecnstvo jako obyčejně ryzím slovanským způs. totiž zpěvem a srdečnou zábavou.

Dne 12. prosince 1848. vydal c. k. guberniální rada, K Fortwängler, nastupuje úřad svůj jakožto představený kraje plzeň následující provolání:

Milý krajsťi obyvatelé!

Nejvyšším ustanovením ze dne 17. řtjna Jeho císařská Mil. jsem nejpokorněji žádal, mé přesazení za krajského ředitele z rakov. do plzeňského kraje povolití ráčila.

Za tou příčinou tedy řízení svěřeného mi kraje na se přj. Vám toto v známost dávám, vlídně Vás žádaje, abyste mne s a důvěrou přijali a mne v činnosti k Vašemu dobru a blahu a s Vašich spravedlivých a zákonných žádostí co možná podporovali.

Na dobré vůli k Vám všem mně jistě neschází, a také jsem po létá svého úřadování k prospěšnému vedení svého úřadu po zkušenosti nabyt; pročž se naději, že Vaší lásky a důvěry hodn. a že mne jí hodna shledáte.

Přístup ke mně má jedenkaždý z Vás za každého času; žádostí a přání a Vašich stížností vyslechnu povždy ochotná, ho. ony dle možnosti splnití, a těchto Vám dle své síly ulehčiti; a s. spravedlivé nakládání se všemi obyvateli celého kraje bez jakého jest heslem mého úřadování. Naproti ale s neohroženou pevností

stí vážnost vlády, úctu zákonův, veřejnou bezpečnost, mír a pořádek
emi prostředky mi přináležejícími zachovati a každé rušení pořádku
kamního a každé samovolné neb do konce násilné vykročení z dráhy
koua se vši močí a úsilností potlačiti, provinilých trestající spravedlností
dati se vynasnažim.

Ját se spoléhám na zdravé, rozvážlivé náhledy všech právě rozumných,
či konstituční svobodu milujících obyvatelů kraje našeho, neboť jen
vážnosti zákona může pravá svoboda státi, a této se dodělati a ji
evniti a sice cestou zákonní, jest naše a nás všech nejrůčnější žádost.

V c. k. krajském úřadě v Plzni, dne 12. prosince 1848.

Kazimír Fortwängler,

c. k. guberniální rada a krajský hejtman.

Dne 18. prosince 1848, v shromáždění údů „Slovanské Lípy Pl-
ské“ jednalo se o následujících předmětech:

Byly čteny dva přípisy výboru „Pražské Slov. Lípy“; v prvním
ze dne 13. t. m. „Pražská Slov. Lípa“ vědomost dává, jakým
způsobem svůj posavadní orgán, časopis „Slov. Lípa“, od nového
roku co do formy a obsahu pod jmenem „Noviny Lípy Slovanské“
změnit i zvětšiti obmyslí a spolu za rozšiřování těchto novin po
venkově žádá. V druhém přípise ze dne 14. t. m. ukazuje tato
na potřebu soustředění všech spolků k stejnému účelu jako ona
směřujících a vybízí zdejší „Slov. Lípu“ k obeslání sjezdu všech
„Slov. Líp“ na konec t. m. do Prahy rozepsaného.

Bylo usneseno, provolání na venkovany strany zřízení národní stráže
na venkově, nyní obšírněji přepracované, ve 200 výtiscích rozeslati
a venkovany v tomto provolání také na odebrání „Národních Novin“,
„Lípy Slovanské“ a „Posla ode Mže“, dále i na sbírku k zařízení
děl zde zavedenou upozorniti.

P. Modroch a p. Khůry oznámili posavadní výsledek sbírky na děla,
a poněvadž tento posud nepatrný byl, usneseno, aby zvláštní pro-
volání za touž příčinou učiněno bylo a) ku správní radě národní
stráže, b) ku velitelství sboru městských ostroštelců, c) ku zdejší
městské radě, aby tyto korporace účastnily se při těchto k vše-
obecnému dobru čelících snahách.

Pan Bedřich Ženišek se při této příležitosti nabídnul, že, až děla
zhotovena budou, lafety k těmto bezplatně natře.

Ohlášen výsledek nedělní schůzky odboru pro zábavu, v kteréžto
byl pan Hamřík za režisera divadelního vyvolen a divadelní hry
pro příští svátky ustanoveny byly.

Dále se v známost uvedlo, že pp. představení studujících účinkování
oběto v divadelních hrách, když se to k dobrým účelům dfti bude,
tržba schvalují.

Poděk se panu Bedřichovi Klotzovi za propůjčení posavadního bytu
„Slov. Lípa“, jakož i za veškerou ochotnost a obětavost, jež „Slov.
Lípa“ až potud prokázal, od celé společnosti srdečné díky vzdaly,
a první schůzka v nově najatém bytu (ve Zbrojnické ulici, v domě

schreiten, und zu diesem Behufe
am 14. Mai l. J., Nachmittag
vom Verwaltungsrathe be
persönlich aufzugeben.

Jede Compagnie
eigenen Chargen
oder aus dem

Die E
der alten
ladung
sind
r

pod patronátní správu obce plzeňské náležející.

roce 1848. zaplatila městská obec částku 2875 zl. 59 kr. jakožto majetnkům oněch pozemků na Saském předměstí, které při silnice obci byly přenechány.

bož roku zakoupil zádušní ústav od manželů Brujových pole, hřbitovem sv. Mikuláše hraničí, za 380 zl. stř., aby mohl býti hřbitov rozšířen.

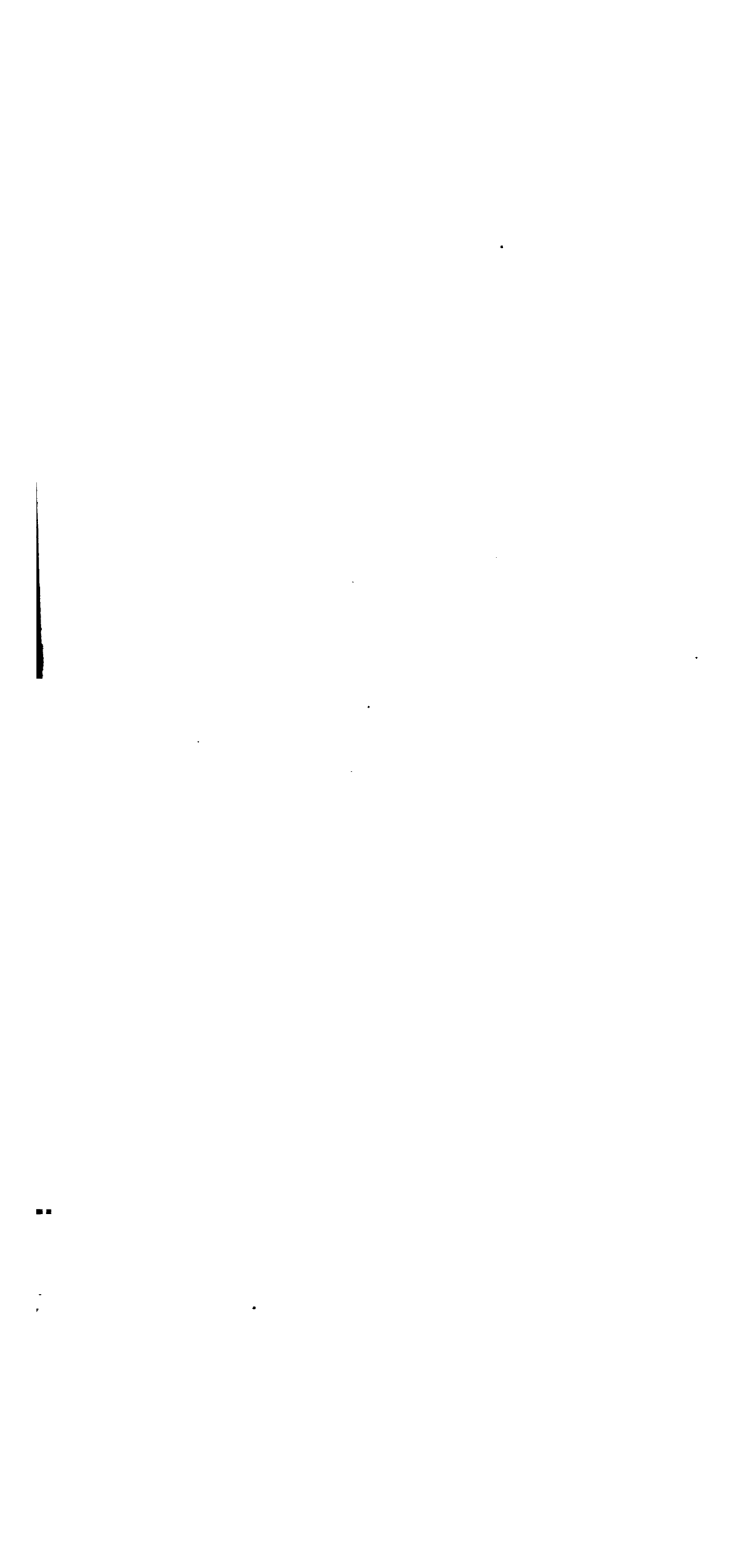
správním roce 1848. (do konce října 1848.) vydala městská obec peníze a jiné potřeby pro národní stráž částku 4036 zl. 23 kr.

konci vojenského správního roku 1848. činily veškeré příjmy z tohoto roce 165.598 zl. 16 kr. stř.
a vydání 138.887 " 3³/₄ " "

konci roku 1848. odevzdaly plzeňské paní správní radě národní peníze a penězích částku 225 zl. 20 kr. stř.,
obrály po měšťanech ku zřízení praporu pro nár. stráž plzeňskou.

ROK 1849.

6. ledna 1849. činil souhrn do toho času došlých dobrovolných peněz na zaopatření uniformy pro nezámožné gardisty značnou částku

Dne 10. června 1849. v neděli vytáhla jedna setnina národní stráže s podplukovníkem svým Františkem Vankou do Bílého Toustkova, aby přítomna byla svěcení praporu národní gardy touškovské.

Dne 12. června 1849. počala se bourati „Malá brána“ vedoucí na Saské předměstí, stavba to stará, avšak důstojná a pevná.

V práci tuto uvázal se tesařský mistr Vojt. Filip za částku 150 zl. k. m.

Brána byla zvyší 9 sahův 4 stop a 6 palečův; zdi její byly ztlouští 4 $\frac{1}{2}$ stopy a byly z kamenných čtverhranů stavěny.

Dne 13. června 1849. vyslovil velitel národní stráže gardistům, kteří se slavnosti svěcení praporu národní stráže v Toustkové účastnili, uznání své za jejich vzorné chování při této příležitosti.

Die am 10. d. M. zur Fahnenweihe nach Tuschkau abgerückte Compagnie hat sich durch ihr musterhaftes Benehmen und eine wahrhaft militärische Haltung sowohl am Hin- und Rückmarsche, als auch während der Feierlichkeit und des Aufenthaltes in Tuschkau nicht nur meiner Zufriedenheit, sondern auch der allgemeinen Achtung aller Anwesenden verdient gemacht und ich sehe mich daher in die angenehme Lage versetzt, dieser Compagnie mein Wohlgefallen hiemit bekannt zu geben.

Conradi, Oberst.

Dne 17. června 1849. vydala správní rada národní stráže provolání k občanům zdejším, aby všickni, kdož k národní stráži povinni jsou, do tohoto sboru vřadění byli.

Aufruf an die Bewohner der Stadt Pilsen!

Die zur National-Garde nach dem provisorischen Statut verpflichteten hiesigen Stadtbewohner, welche bis itzt in der Dienstleistung der National-Garde nicht stehen, werden hiemit aufgefordert, Behufs ihrer Einreihung in die National-Garde sich in dem im Rathhause befindlichen Inspektions-Zimmer der National-Garde längstens bis zum 30. Juni l. J. zu melden.

Vom Verwaltungsrathe der National-Garde.

Pilsen, den 17. Juni 1849.

Wanka m. p., Obristlieutenant.

Dne 24. června 1849. měla správní rada národní stráže sedění, v němž se usnesla k návrhu p. Bubníka, aby c. k. krajský představený byl požádán za odstranění bezpráví, jakých dopouští se sbor ostro-
střelecký proti stráži národní.

Nebude od místa položiti zde přednášku, kterou v této příčině měl setník národní stráže pan Josef Bubník.

„Se. Majestät Kaiser Ferdinand I. hat die Errichtung der National-Garde zu bewilligen und anzuordnen geruht.“

Dne 1. dubna 1849. Výtržnosti, které se skoro každodenně po čas odvodu k vojsku, již umlkly. Lid přišel k poznání, že je moudřejší podrobiti se rozkazům, než-li stavěti se jim marně na o

Zjednáni pokoje hlavně děkovati jest tomu, že zastupitelové a dobrovolníky sbírali, aby jimi doplnili počet rekrutů pro Plzeň uzavřených. Zvláštní činnost v této příčině vyvíjel p. Vojtěch Hæ

Aby se v městě Plzni odvádění otců rodinných a samostatných živnostníků předešlo, zařídilo městské zastupitelstvo sbírku příspěvků k tomu účelu, aby všickni, kdož dobrovolně za tyto měšťany na se dají, přiměřenou částku peněz obdrželi.

I učiněno za tou příčinou svolání a přiřknuto každému dobrovolníku 15 zl. stří. nádavku.

Na příspěvky tyto zaznamenáno celkem 520 zl. stří. a sice:

Anger Matěj dal	5 zl.	Luňák Josef dal	2
Bujet Petr	8 "	Maschauer, dor.	10
Divíšek František	5 "	Mattas Ignác	20
Eisenhut Martin	6 "	Michl Jakub.	5
Fodermayer Eduard	20 "	Moser Eduard.	10
Forstová Anna.	2 "	Panzer Jiří	20
Fürich Josef	10 "	Pathsch Josef	20
Fürich Vojtěch	5 "	Pecháček František.	10
Hæssler Vojtěch	10 "	Pelzel Antonín.	1
Hora Bernard	20 "	Peithner Vilém, dor.	5
Houška Josef	8 "	Perschl František	10
Kafka Angelus	5 "	Pytlík Josef	8
Kestránek Václav	8 "	Říha Bernard	10
Kinzl Kašpar	5 "	Sequens Václav	5
Kleissl Jan	20 "	Suchý František	5
Klotz Karel	40 "	Starý Norbert	5
Kock Václav	10 "	Šašek František	5
Kössler Josef	4 "	Šchiebl Jan sen.	5
Kučerová Kateřina	1 "	Šrámek František	5
Kugler Jan	20 "	Švenda Václav.	2
Lamplová Anna	20 "	Šťastný Jiří	5
Lang Norbert	8 "	Tábor Jakub	1
Latková Johanna	4 "	Tichý Jan.	10
Lederer Joachim	10 "	Trötzer Antonín	2
Leminger Josef	5 "	Tušner Josef	20
Lüftner Josef	50 "	Vanka František	10

Dne 7. dubna 1849. odebrala se deputace ze středu zdejšího městského zastupitelstva do Vídně k ministru vnitřních záležitostí, Excellenci hraběti Stadionovi, s písemnou prosbou, aby při organizaci krajských úřadů položeno bylo do Plzně sídlo krajské vlády.

Dne 12. dubna t. r. navrátila se již deputace tato z Vídně, vpuštěna byvši k slyšení hned prvního dne, jakmile se byla objevila. Pan ministr slíbil, že vyplní přání obce.

Dne 12. dubna 1849. zakoupil při veřejné dražbě výbor pravovarečného měšťanstva zdejšího „Lochotín“, jediné to místo pro vycházky zábavu obecnictva v okolí Plzně.

Zajisté, že získal si tím vděk nejen celého pravovarečného měšťanstva, i ostatního obecnictva plzeňského.

Dne 15. dubna 1849. Čtenářský spolek „Slovanské Lípy“, který v poslední době své sídlo v hostinci „u zlatého anděla“ měl, dověděl se, tohoto dne večer zamýšlí luza, obyčejné kocoviny provozující, spolku sasi zvláštní demonstraci způsobiti. Protož chtějíce se vyhnouti neunnému počínání této třídy lidí opustili údově „Slov. Lípy“ záhy z večera tnosti spolkové.

Okolo 1/4 11. hodiny v noci dostavila se skutečně luza a vedrala se otně do místností; zde však nikoho nebylo, tak že se musila nevázaná chasa s nepořízenou domů vrátiti.

Účelem návštěvy této bylo prý rozehnatí spolkové údy košťaty, proto, „Slovanská Lípa“ vzdala se vsí činnosti politické následkem nového ma o spolcích vydaného.

Dne 19. dubna 1849. konána slavnost za příčinou narozenin Jeho řestva císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého.

V 10. hodin dopoledne sloužena byla veliká mše svatá s „Te Deum“ vojného účastenství obecnictva.

Úradnictvo, vojsko, národní stráž a sbor ostrostřelecký účastnily se plněm počtu slavnosti této.

Dne 9. května 1849. vydal velitel zdejší národní stráže rozkaz, kterým va k schůzi, v níž předsevziti se má nová organizace národní stráže e usnesení správní rady ze dne 1. prosince 1848.

Corpsbefehl vom 9. Mai 1849.

Nachdem das hiesige Schützencorps, welches nach der früheren rang die I. und II. Compagnie der National-Garde bildete, gegen- für einen eigenen Körper für sich ausmacht, so hat der Verwaltungs- anterm 6. Mai l. J. auf Grundlage des Beschlusses vom 1. Dezember 8, Z. 141, und der bereits verfassten und an die Herren Compagnie- masadanten vertheilten Nominalstandes-Ausweise beschlossen, aus dem bestehenden 6 Compagnien, und aus diesen 2 Bataillons zu rangiren. Eine zweckmässig zu realisiren, ist die Ausrückung sämtlicher, National-Garde gehörigen Herren nothwendig.

Demnach wird angeordnet, dass sämtliche Herren der National- de am 13. Mai l. J., Nachmittags um 2 Uhr, bei dem Militär-Backhause, sa ohne Gewehre und ohne Uniform pünktlich erscheinen, woselbst sa, wie eben angeführt, nach den Herren Hauptleuten mitgetheilten edensausweisen 8 Compagnien rangirt werden. Nach vorgenommener gang haben die Herren Hauptleute die abgängigen Chargen ihrer gagnen zu verzeichnen, diesen Abgang den Compagniegliedern be- st zu machen und dieselben aufzufordern, zur Wahl derselben zu

schreiten, und zu diesem Beh
am 14. Mai l. J., Nachmitt
vom Verwaltungsrathe
persönlich aufzugeben

Jede Comp
eigenen Charge
oder aus d

Die
der
la

und

it
by

Nicht in friedlichstillen Zeiten
Stieg der hohe auf den Thron,
Freude nicht, nicht Lust geleiten
Ihn, den edlen Habsburgssohn;
So verzichtend auf die Jugend
In dem Sturme der Gefahr,
Eingehüllt in seine Tugend
Schaut empor der junge Aar.

Wo ein Herz, das sich erbauend
Solche Grösse nicht ermisst,
Wo ein Aug, das solches schauend
Nicht in Rührung sich ergiesst?
Dort, wo seine Kranken wohnen,
Sprach er es im Vatersinn:
Meine Kinder, Millionen!
Ihnen Alles, was Ich bin!

Darum sind wir auch die Seinen;
In der Stunde der Gefahr,
Treu und pflichtig in Vereinen,
Seine Kinder, Seine Schaar!
Kniet nieder Millionen!
Betet hoch zum Himmelstron:
Mög' Er lange, lange tronen
Oestreichs edler, höchster Sohn!

Zauper, Gymnasial-Präpekt.

Ku konci slavnosti narozenin cisarových dne 18. t. m. usporádané 21. srpna t. r. přičiněním p. Frant. Guldenera v „síní přátelství“ ochotně skvělý ples ve prospěch chudých, jehož čistý výnos byl čl. 10 kr.

Due 20. srpna 1849. vyjevil podplukovník národní stráže gardistům kování za vzorné chování jejich při slavnosti narozenin cisarových.

Corpsbefehl vom 20. August 1849.

Ueber die am 18. d. M. am Geburtstage Sr. Majestät des Kaisers geübte Ausrückung der hiesigen National-Garde und die dabei abgehaltenen Auf- und Abmärsche ertheilte mir unser Herr Oberst Conradi beifällige Anerkennung.

Herr Oberst rühmte vorzüglich die gute Haltung während des Marsches, sowie die Aufstellung selbst, die mit der vollkommensten Ordnung und Ruhe beachtet wurde, äusserte ferner, dass auch die gegenwärtigen Dechargen der Erwartung seiner vollen Zufriedenheit entsprochen hätten. Der Herr Oberst beauftragte mich zugleich, seinen Beifall dem am Feste fungirenden National-Garde-Bataillon bekannt zu geben. Indem ich mich sonach durch gegenwärtigen Befehl der sehr angenehmen Pflicht entledige, vereinige ich auch den Wunsch, womit das künftige Dienstverhalten dieses ausgezeichneten Bataillons zum künftig abzuwartenden Beispiele der gesammten National-Garde dienen möge.

Wanka m. p.

schreiten, und zu diesem Behu
am 14. Mai l. J., Nachmit
vom Verwaltungsrathe
persönlich aufzugebe
Jede Compas
eigenen Charge
oder aus d
Die
der
la

Der Rückmarsch ins Lager und der Abmarsch nach Pilsen wurden ebenfalls mit Ordnung angetreten und so durchgeführt, dass die volle Anerkennung ausgesprochen werden muss und Pilsens National-Garde durch dieses Fest gewiss ein bleibendes Denkmal bei den Bewohnern von Rokycan sich erworben hat.

Indem ich nun meine und aller Anwesenden vollkommene Zufriedenheit und Anerkennung ausgesprochen habe, erlaube ich mir noch zu bemerken, dass ich stolz darauf bin, Commandant einer solchen allerbester lobenswerth anerkannten National-Garde zu sein, und nur wünsche, mit sie stets von diesem guten Geiste beseelt bleibe.

Conradi m. p., Obrist.

V měsíci září 1849. vypukla v Plzni cholera, nenabyla však velikého uměru a brzy dozurila, poněvadž se ihned všemi možnými prostředky proti nemoci té zakročilo.

Dne 21. října 1849. dopoledne byla v kostele arciděkanském slavnost poděkování za vítězné ukončení nepokojů v Itálii a v Uhrách.

K těmto velikým službám Božím dostavila se mimo úradnictvo té národní stráž a sbor ostrostřelecký.

Dne 24. listopadu 1849. uděleno bylo p. Josefovi Bubníkovi, držiteli k tabáčního skladu, čestné měšťanství.

Dekret jemu zasláný zní takto:

Nr. E. 9748 pol.

Herrn Josef Bubník, k. k. Distriktsverleger!

Ueber Antrag des löbl. Stadtverordneten-Collegiums wird Ihnen, in Anerkennung Ihres in jeder Beziehung bei allen Gelegenheiten, insbesondere bei der hiesigen National-Garde bewiesenen Edelsinns, das hierstädtische Wahlbürgerrecht ertheilt.

Magistrat Pilsen, am 20. November 1849.

Kopetzky m. p., Bürgermeister.

Pa té uveřejnil pan Bubník dne 29. listopadu t. r. v lokálním listu, „Pilsner Wochenblatt“ zvaném, následující poděkování:

„Die von einem löbl. Stadtverordneten-Collegium dem Gefertigten zu Theil gewordene besondere Auszeichnung, die Verleihung des Pilsner Wahlbürgerrechtes, hat demselben die angenehme Pflicht auferlegt, für diese gütige und ehrenhafte Berücksichtigung einem löbl. Stadtverordneten-Collegium seinen wärmsten Dank zu sagen.

Für Jedermann, wess Standes derselbe sei, ist es schmeichelhaft zu sein Mitglied einer so biedern, durch edle Denk- und Handlungsweise sich hervorthuenden Corporation aufgenommen zu sein, die vom Alterthum her ihre unverbrüchliche Treue an alles Gute und Wahre, an den geliebten Monarchen, die Kirche und das Gesetz bewahrt und bewahrt; es ist beglückend einem Mittel einverleibt zu sein, welches in den jetzt so sehr wirren Zeitverhältnissen durch

ruhiges, besonnenes Wirken kräftig für Aufrechthaltung der Ordnung sorgt und nach Möglichkeit Alles anwendet, um Regelung der bürgerlichen Verhältnisse, um Schutz für das allgemeine Interesse herbeizuführen.

Es wird eine heilige Pflicht bei so erhabenem Zwecke die eigene geringe Kraft freudig zur Mitwirkung anzubieten und darin glaubt der Gefertigte zugleich dem Wunsche so sorgfältiger Sachwalter, als es die Herren Mitglieder des löbl. Stadtverordneten-Collegiums vom ersten Momente ihres zweckmässigen Wirkens unausgesetzt waren, nur entgegen zu kommen, um zugleich den Beweis zu liefern, dass die gütige Anerkennung des löbl. Collegiums keinen Unwürdigen traf.

Josef Bubník m. p.,

k. k. Distrikts-Verleger und Hauptmann
der Pilsner National-Garde."

Dne 2. prosince 1849. v předvečer jmenovin podplukovníka národní stráže, Františka Vanky, uspořádáno jemu zastaveničko s průvodem pochodňovým.

Nově sestavená kapela národní gardy přednesla zdařile několik hudebních kusů za ředitelství výtečného kapelníka svého, konservatoristy Růžičky.

Koncem prosince 1849. skládala se národní stráž plzeňská z 755 mužův.

U stábu byli: 2 stábní důstojníci, 2 adjutanti, 2 lékaři, 1 praporečník, 1 kapelník a 24 hudebníci. 32 mužův.

Každá ze 6. setnin měla 1 setníka, 1 nadporučíka, 2 poručíky, 2 šikovatele, 10 desátníků, 1 neb 2 tambory a okolo 100 gardistův.

I. setnina záležela ze	113 mužův.
II. " " "	126 " "
III. " " "	123 " "
IV. " " "	120 " "
V. " " "	122 " "
VI. " " "	119 " "

Všech šest setnin (mimo stáb). 723 mužův.

Podlé důstojnosti bylo vedlé stábu: 6 setníkův, 6 nadporučíkův, 12 poručíkův, 12 šikovatelův, 60 desátníkův, 9 tamborův a 618 národních strážníkův.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1849.

V roce tomto obdrželi měšťanské právo a sice:

I. Čestné měšťanství:

Bubník Josef, držitel c. k. tabáčního skladu.

II. Právo měšťanské:

Fiala Ondřej, soukeník;	Karel Josef, pekař;
Hrdlička Eduard, truhlář;	Pytlík Josef, kameník;
Hincis Antonín, kameník;	Rychlík Jakub, truhlář;
Hrůza Michal, sládek;	Straka Václav;
Zwinkl Václav, obuvník.	

III. Za příslušníky obce byli přijati:

Bureš Fr., hotovitel deštníků z Radnic;
 Reich Jan, hudebník;
 Zárubová Marie z Borku.

Toho roku bylo druhé poschodí radního domu čelem do dvora pro úřady vystavěno.

Záhodno při tom poznamenati, že i onoho na půdě uloženého, rozbouraných starých zdí hradebních pocházejícího kamene, jenž podle věsti zrádce města, „krejčího a ševce“, z kamene vytesané, z dob minulých představoval, od dělníků věci neznalých ku stavbě užito bylo.

V roce 1849. předsevzato bylo vládou nové politické rozdělení země České.

Utvořilo se sedm krajů místo dřívějších šestnácti.

Pro Pražskému přiděleno bylo 8 úřadů podkrajských (okr. hejtmanství).

• Budějovickému „ „	9.
• Pardubickému „ „	11.
• Jičinskému „ „	16.
• Česko-Lipskému „ „	10.
• Chebskému „ „	12.
• Plzeňskému „ „	13.

Ku konci školního roku 1848./49. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasium	260	žákův.
• nižší škole realné	123	„
• hlavní škole	550	„
• české farní škole	339	„
• hlavní škole dívčí	450	žákyn.
• české dívčí škole	344	„

Úhrnem 2066.

Opatrovnu malých dítek navštěvovalo 30 hochův a 20 děvčat.

V roce 1849. vydala městská obec na potřeby pro národní stráž 20 zl. stř. V částce této zahrnuto jest vydání za pušky 2699 zl. 26 kr.

Toho roku stavěla se hradební zeď kolem rozšířeného hřbitova Mikuláše, pak obydlí pro tavnějšího hrobaře a kostelníka.

Šavba tato stála 2480 zl. 54 kr. stř.

V roce tomto vydlážděn byl hlavní kostel sv. Bartoloměje žulovými vyřezávanými plochami, což stálo 1364 zl. 59 kr. stř.

Téhož roku byla veliká nouze o kovové peníze.

Najednou zmizely všechny zlaté a stříbrné mince, odstěhovavše se z větší části za hranice Rakouska.

Ještě hůře bylo s drobnými penězi; těchto se nedostávalo v takové míře, že se jednozlatové bankovky na čtyři části dělily a ani takových „čtverečků“ ušpiněných a roztrhaných nebyl dostatek. Skoro každý obchodník vydával své assignace na 1, 2, 3, 6, 10, 20 a t. d. krejcarův.

To snad bylo příčinou, že stát pak vydal papírové šestáky a desetníky.

V správním vojenském roce 1849. činily příjmy městské obce celkem 116.833 zl. 5 kr. stř. a vydání 160.693 zl. 51 kr. stř.

Špitál sv. Máří Magdaleny pro chudé měšťany měl koncem toho roku jmění 33.030 zl. 30 kr. stř. Špitál sv. Martinský pro chudé nádeňníky pak 8577 zl. 42 kr. stř.

Téhož roku poděleno bylo celkem 235. chudých peněžitou částkou 2541 zl. 26 kr. stř. Jmění chudého ústavu činilo 12559 zl. 12 $\frac{1}{2}$ kr. stř.

V roce 1848./49. uvařeno v měšťanském pivováře na Rubenci 14.912 věder piva.

ROK 1850.

Dne 10. ledna 1850. přijel sem c. k. krajský předseda p. František Schmück, aby dne 15. t. m. započal úřední činnost svou.

Téhož dne pod večer učinila mu kapela národní stráže zastaveníčko. Druhého dne představili se mu úředníci zeměpanství a obecní, duchovenstvo a jiní hodnostáři.

Dne 14. ledna 1850. prohlásil bývalý c. k. krajský hejtman plzeňský, p. Kazimír Fortwängler, odcházející z Plzně, následující rozloučení:

Milí obyvatelé našeho kraje!

Když jsem před třinácti měsíci dle nejvyššího nařízení Jeho Milosti císaře pána správu tohoto kraje co představený na se přijal, připověděl jsem Vám ochranu, pomoc, radu, podporu ve všech Vašich spravedlivých a pravých záležitostech, ale i zachování pokoje a pořádku a přísné jednání dle zákonův.

Já se nyní odeírám ze svého dosavadního úřadování, bera s sebou blahoplné vědomí, že jsem s nejlepší a nejupřímnější vůlí, ze vši síly se vynasnažil, vše vyplniti, co jsem Vám byl připověděl; neboť Vaše láska a věrná oddanost, Vaše důvěra a úcta, za niž Vám srdečně díky vzdávám, k tomu přispěla. Na tisíce z Vás se ve svých záležitostech ke mně obracelo, a kde mi nebylo lze dáti pomoci a ochrany, tu jsem alespoň ponaučením, dobrou radou a vzbuzováním přispěti a těšiti se všemožně přičinil.

Popřejte mi tedy místa ve své laskavé paměti a věnujte svou lásku

ověru svému novému p. představenému, jež Vám Jeho Majestátost, protivý král a císař, dáti ráci; uchovejte svou lásku, věrnost a oddanost vyššímu císařskému domu a pravé vládě proukazujte uctivosť a poslušnost onům, byste co šlechtní, rozumní a statní měšťané pravé svobody ní a jí též účastní byli.

C. k. krajský úřad v Plzni, dne 14. ledna 1850.

Kazimír Fortwängler, krajský.

Dne 14. ledna 1850. vydal podplukovník národní stráže rozkaz ve směně účasti se nár. stráže kostelní slavnosti za vyprosení Božího spění k započetí úřední činnosti nových c. k. krajských úřadův.

Corpsbefehl vom 14. Jänner 1850.

Das hiesige Erzdekanalamt hat in diesem Augenblicke der Nationalerde angezeigt, dass wegen Erflehung des göttlichen Beistandes und gens der neu eingeführten k. k. Kreisregierung, welche am Dienstag, den 15. d. M., in die ämtliche Wirksamkeit treten wird, ein feierlicher officinal-Gottesdienst unter Anrufung des heil. Geistes in der hiesigen dekanalkirche am oben eröffneten Amtstage um die 9. Vormittagsstunde abgehalten werden wird. Demnach haben sämtliche der Nationalerde zu dieser kirchlichen Feierlichkeit in der Uniform um 1/2 9 Uhr mittags sich im Dienstzimmer des Rathhauses einzufinden.

Wanka m. p., Obrist-Lieutenant.

Dne 15. ledna 1850. dopoledne v 9 hodin byla slavná mše svatá v farním kostele sv. Bartoloměje od veleřdůstojného pana arciděkana s svou assistencí konána za příčinou vyprosení Boží pomoci nově zřizeny m krajským úřadům, které započaly téhož dne činnost svou.

Kostelní slavnosti té účastnili se všickni hodnostáři města Plzně, sbor, sbor, vojsko a národní stráž.

Předsedou krajského úřadu byl pan Frant. Schmück, kommissary: Josef Haasgirt, Antonín Vatzka a Josef Lenz.

Dne 18. ledna 1850. objednala městská obec 200 ručnic pro nár. stráž, které i s přísluřnými k nim řemeny úhrnem 2399 zl. 8. kr. stří. stály.

Dne 29. ledna 1850. byl tohoto masopustu první ples nár. gardy v městském divadle.

Dekorace byla velmi vkusná a účastenství veliké.

Z přítomných hostů jmenovati sluší presidenta krajské vlády pana Frant. Schmücka a J. J. knížete z Lobkovic.

Dne 1. února udělil, magistrát ve srozumění s obecními staršími c. k. radami a krajskému hejtmanu Kazimíru Fortwänglerovi, jež

z Plzně za dalším povoláním svým se odebral, dekret čestného měš který takto zněl:

In Anerkennung Ihres thatkräftigen Wirkens für das Wohl der Pilsner Bürgerschaft, zugleich in der Unterstützung der Armen in der Beförderung der Schulen, begleitet mit dem loyalsten Benehmen jeden Bürger dieser Stadt während Ihrer rastlosen Amtsführung als Kreishauptmann des Pilsner Kreises fühlt sich die Gesamtheit der Bürger dieser Stadt verpflichtet, Ihnen nicht nur den tiefsten Dank zu sondern unter Einem das Ehrenbürgerrecht hiemit zu ertheilen.

Pilsen, am 1. Feber. 1850.

Vom Stadt Pilsner-Verordneten-Collegium.

Kopetzký, Bürgermeister

Dne 1. února 1850. byla zřízena c. k. okresní hejtmanství. (K vlada od toho času rozhodovala jakožto druhá instance).

Okresním hejtmanem (podkrajským) stal se p. Edmund rytíř z bývalý zdejší c. k. krajský kommissar.

Kommissary byli: Petr Prošek, Jindřich Pokorný a Josef F adjunktem byl Josef Šimek.

Dne 1. února 1850. Zavedením okresních hejtmanství odňat magistrátu zdejšímu politická správa obcí k panství plzeňskému náležejících.

Obce Plzni poddané byly tyto: Bolevec, Božkov, Bušovice, Čechův Chrast, Dejšina, Doudlevec, Dolany, Doubravka, Druzdová, Ejet Habrová, Horomyslice, Hrádek, Hradiště, Koterov, Kysice, Letkov, (jen z části), Lobes, Nová huť, Outušice, Radobšice, Senec, Sed Smečice, Štěpánov, Škvřiny, Újezd a Zruč.

Dne 9. února 1850. byl maskarní ples ve prospěch ústavu českého, jehož čistý výnos byl 120 zl. str.

Ku konci měsíce února 1850. započala se bourati bašta u č. 122 (dříve Adámkovi, nyní obci náležejícího) na náměstí Štěpánov blíž kláštera Františkánského. Bašta byla zvýší 5. sáhův.

Dne 2. dubna 1850. vydalo velitelství národní stráže rozkaz gardisté uvítali vojsko zdejšího c. k. 35. pluku při návratu jeho z dne 5. t. m.

Corpsbefehl vom 2. April 1850.

Nächsten Freitag, den 5. d., wird das k. k. Graf Khevenhüllner Landwehrebataillon hierstadts einrücken.

Um dieses tapfere Bataillon unter der Versicherung der loyalen Gesinnungen von Seite der Pilsner Bürgerschaft zu empfangen, und hiesige National-Garde ausrücken, und den braven Kriegern marschiren, derer grösserer Theil in das bürgerliche Leben zurückzuziehen.

aterlandi fochten, freundschaftlich als festlich entgegengekommen sind.

Wanka m. p., Obrist-Lieutenant.

Dne 5. dubna 1850. navrátil se do Plzně 1. prapor zemské obrany
ho 35. pluku, jenž se účastnil válečné výpravy roku 1848. a 1849.
růch.

Národní stráž s hlučnou hudbou, sbor ostrostřelecký a množství
obecenstva uvítali srdečně vítězné vojíny.

Dne 15. května 1850. udělilo městské zastupitelstvo farní beneficium
sine (po P. Filipovi Dostalovi dne 12. června 1849. zemřelém) řediteli
ch hlavních škol, zasloužilému P. Karlu Růžickovi.

Nebude od místa zmíním-li se o událostech, před obsazením fary
obých, podrobněji.

Již loňského roku před obsazením tohoto benefícia vyhradil si
trát, jehož dnové již sečteny byly, že sám volbu faráře vykoná.¹⁾
městský však podal proti tomu vyhrazení magistrátu stížnost
sterstva a tím se stalo, že usnesení zastupitelstva potvrzeno bylo.

Mezi časem tím však ucházel se tehdejší farář druždovský, P. Jan
anger, u magistrátu o to, aby dle starodávného zvyku na faru děj-
su přesazen byl. Když se o tom dověděli osadníci dějšinští, nemeškali
šli následující žádost městskému zastupitelstvu:

ený výbore král. města Plzně a slavný magistráte!

Milostiví patronové!

Představení přednostové výboru v dějšinské osadě uctivě předstupují,
mamost uvedli, že v sousední druždovské osadě hlas vychází, že
st druždovský všech prostředků se uchopiti chce, aby se dějšinským

koná, tak sice, že by osadníci za šťastné se viděli, když by se ho zbavili a proto níže podepsaní jej za faráře přijmouti nemohou.

Druhé v známost uvádějí, že z mnohých nelibých okolností a známých poměrů, které by opět ve farním domu osadníkům k nespokojenosti a ublížení panovaly, byli přednostové dejšínské osady přinuceni, písemnou žádost na slavný vikářský úřad vznésti, aby páter Růžička v osadě dejšínské farním administrátorem se nestal, z čehož se uznání stalo a docílilo; a protož níže podepsaní se důvěrní, že slavný výbor jejich spokojenosti nezabaví a raději to mnoholeté utrpení nahradí, když jim dvojčetihodného pana pátera Jana Eizenhuta, vůbec známého a pravého duchovního za faráře pro dejšínské osadníky vyvolí. Níže podepsaní nepochybují, ale více se důvěrní, že slavný výbor i bez této žádosti a sice jen z pouhé uznalosti by velebného pana Eizenhuta pro blaho, spokojenost a spásu jim co pravého duchovního pastýře byl zvolil: kdyby ale pan Eizenhut tuto důvěru přijmouti nechtěl, navrhují na toto místo tamního pana, administratora Václava Pokorného, s kterým jsou také docela spokojeni a za svého faráře jej míti žádají, jestli tomu slavné duchovní právo dovolí.

Abyste tedy všechny překážky a z nich povstalé nevole odstranily; tedy, jakkoli k tomuto kroku přednostové výboru v dejšínské osadě jednorozně oprávnění nejsou: tak přece tímto se do laskavé náklonnosti a pravého jednání slavnému výboru k. města Plzně uctivě a ponížene odporučují. Aby se také o výsledku této slušné žádosti ubezpečili, prosí, aby se v nejkratším času o této důležitosti písemně doručení výboru obce dejšínské k srozumění odeslalo.

Tuto samou žádost představení níže podepsaní na veleslavnou arcibiskupskou konsistoř zanesli s tou důvěrou, že jistě slavná konsistoř uzná, že jedině jen pro blaho, spokojenost a spásu všech osadníků duchovní pastýř zvolen a ustanoven býti má, tím jistěji, když zákon od 17. března t. r., §. 71., nařizuje, aby se žádosti obci ku spokojenosti jich obstaraly.

V Dejšínské osadě, dne 30. června 1849.

(Následují podpisy).

Osadníci druždovští pak, kteří velmi nespokojeni byli se svým farářem, podali dne 14. dubna 1850. obecnímu zastupitelstvu zdejšímu spis, v němž vychvalujíce p. Schellingra, žádali, aby tento přesazen byl na uprázdněnou faru dejšínskou, dle posloupnosti a dle starodávneho obyčeje.

Dne 29. května 1850. odebral se z Plzně ředitel hlavní školy, P. Karel Růžička, kamž ustanoven byl za faráře. P. Růžička byl 16 let představeným hlavní školy zdejší a získal si mezi časem tím vážnosť a úctu celého města. Loučení jeho se žáky a učiteli bylo pohutlivé.

Dne 29. května 1850. ustanovilo městské zastupitelstvo jednomyseľně učitele hlavní školy Flor. Kerna za prozatímného ředitele na tomto ústavě.

Dne 30. června 1850. slaveno bylo v Plzni počtetí nového soudnictví slavnou mší, kterou konal veledůstojný p. arciděkan P. Hlavan s četnou assistencí. Této slavnosti se účastnili nejen všickni úředníci soudní, nýbrž také úřadové civilní a vojenští, jakož i četné obecnstvo.

Do mši svatě odebralo se veškeré úřednictvo do zvláště vyzdobené cí sítě na radnici. Zde vystoupil na tribunu soudní předseda pan s krajskými rady, assesory i adjunkty a oslovil shromážděnou řečí německou i českou, vylíčuje působnost nového krajského a neodvislost soudnictví od správy administrativní; když pak se zmínil zavedeném veřejném jednání, ukázal na důležitost soudů porotních, brzy do života vstoupí, i ukončil řeč svou připomínaje úředníkům důležitost plnění povinností a důstojnost postavení jejich.

Nejstarší c. k. krajský rada p. Kalina z Jäthensteinu odpověděl na úřadníků soudních srdečnými slovy, ujišťuje, že všichni z pocty a cti povinností stavu svého věrně i spravedlivě dostojí.

Na konci této slavnosti měl řeč p. státní zástupce Filip Komínek, vylíčil důležitou činnost státního zastupitelství vzhledem k jedno-odvětvím soudnictví.

Dne 30. června 1850. skončila činnost právomocní magistrátu v.

ku poznání poměrů zdejšího magistrátu uvedeni budtež zde veškerí ci, kteří úřadovali před rozpuštěním magistrátu:

Purkmistr:

tin Kopecký se služným 1500 zl. stř. ročně.

Magistrátní radové:

f Rehschuh se služným	900 zl. stř. ročně.
l. Zelinka " "	900 " " "
f Adam " "	900 " " "
tišek Veselý " "	800 " " "
f Dreyer " "	800 " " "
Blatenský " "	800 " " "

Tajemníci:

tišek Dlouhý se služným	700 zl. stř. ročně.
Lang " "	600 " " "

skultanti (s adjutum 200 zl. stř. ročně): Jan Rinesch, Alois
Líkavec a Viktor Buriánek.

editor: Jan Kramář se služným . . . 600 zl. stř. r.

okolista: Josef Setti . . . " " . . . 500 " " "

istrant: Josef Červenka . . " " . . . 350 " " "

hvedonci: František Houška " " . . . 500 " " "

ezdný officiál: Josef Pollák " " . . . 500 " " "

ecelisté (každý se služným 300 zl. stř. ročně): Jan Grafnetter,
Jan Vard, Josef Hanes, Inocenc Ryba, Ignác Štorch
a Kepka Josef.

ěreč: Josef Houška.

uí kancelista: Matěj Steiner.

lavě (každý se služným 250 zl. stř. ročně): Jan Dick, Josef
Rozum a František Stála.

Mimo purkmistra Martina Kopeckého a oficiála Josefa Polláka byli vsickni zde uvedeni úředníci do služby zemépanské. P. K. odebral se na odpočinek, p. Pollák pak obdržel místo u městského

U obce byl pak stav veškerého úřednictva následující:

Návladní: Bernard Hora. | Kontrolor: August Valdek.

Dúchodní: Josef Machek. | Officiál: Josef Pollák.

Horní mistr: Jiří Paulus.

Správce staveb a materiálu: Filip Wieser.

Účetní při nemocnici: Jan Port.

Kancelisté: Jan Forstl, Martin Hruška a Josef Sedlák.

Policejní rotmistr: Matěj Vopalecký.

Domovník: Josef Štěpánek.

Lesní pojezdňý: Emanuel Recht.

Lesník na Borech: František Svoboda.

" " Hrádku: Jan Sigmund.

" ve Zruči: Jan Petzelt.

" v Bušovicích: Josef Fichtl.

Adjunkti: Jan Zýka a Eduard Gluth.

Dne 11. července 1850. přibyló sem četnictvo pro Plzeň u které záleželo z 1 c. k. rytmistra, 1 nadporučíka, 1 strážmistra p 1 desátníka pěšího, ze 2 desátníků jízdeckých, z 9. četníků jízde z 5. četníků pěších, z 1 furýra a 1 sluhy.

Dne 25. července 1850. vydal velitel národní stráže vyzvá přičinně uvítání Jeho Excellence místodržitele českého, který do zavítati měl.

Corpsbefehl vom 25. Juli 1850.

Nach einer von dem hiesigen k. k. Herrn Kreispräsidenten National-Garde-Commando eröffneten Mittheilung soll Se. Excellen k. k. Herr Statthalter von Böhmen Montag, den 29. d. M., unsere mit einem Besuche beehren. Um diesen hohen Gast seines B angemessen und festlich zu empfangen, hat die National-Garde a merkten Tage in strenger Parade auszurücken und es wird dieser an sämtliche Herren die Weisung erlassen, sich für diesen En vorzubereiten, und nicht nur in der Adjustirung empfehlend, so auch mit geputzter Waffe zu erscheinen.

Uebrigens wird Ort und Stunde der Ausrückung noch nachtr genau bestimmt werden. Die Herren Unter-Officiere wollen sich die Vorladung der Herren Garden besonders angelegen sein lassen, sich Pilsen's National-Garde auch diesmal ehrenhaft präsentiren un erworbenen Ruf, unter die vorzüglichsten im Kronlande Böhmen zu gel erneuert erprobe.

Wanka m. p., Oberst-Lieutenant

Dodatkem k tomuto rozkazu vydán jest dne 28. t. m. další rozkaz al následujícího:

Corpsbefehl vom 28. Juli 1850.

Da es nunmehr laut k. k. Kreispräsidialweisung entschieden ist, Se. Excellenz der k. k. Herr Statthalter am 29. d. zwischen 8 und 9 Abends in Pilsen eintrifft, so werden im Nachhange zu dem bereits am 25. Juli erlassenen Befehl angeordnet, dass die National-Garde zum festlichen Empfange dieses hohen Gastes Morgen, Montag den 29. d. Abends um 7 Uhr, bei dem k. k. bürgerlichen Backhause in strengster Form sich versammle. Folgenden Tags, Dienstag, wird Se. Excellenz Revue der National-Garde abhalten, daher dieselbe Früh 7 $\frac{1}{2}$ Uhr am dem Stefansplatze vor dem Gasthofs „zum Kaiser von Oesterreich“ zu erscheinen zu treten hat.

Wanka m. p., Obrist-Lieutenant.

Dne 29. července 1850. navštívil Plzeň Jeho Excellence svobodný Karel Mešcý de Tschoor, c. k. místopřítel království českého.

Přijel po 7. hodině u večer a byl slavně uvítán národní stráží, s hudbou a orchestrem a úřadnictvem.

Později bylo mu pořádáno hudební zastaveníčko, při němž zpívána byla zvláštní kantáta sborem mužským. Jmenem měšťanstva odevzdána byla mu příležitostně, kterou napsal gymnasiální ředitel Zauper.

WILLKOMMEN

IN DER STADT PILSEN ZUM FEIERLICHEN EMPFANGE SR. EXCELLENZ
DES HOCHWOHLGEBORNEN HERRN

CARL FREIHERRN MECSÉRY DE TSCHOOB,

GEHEIMEN RATHES UND KÄMMEBERS, STATTHALTERS DES KROSLANDES BÖHMEN
UND PRÄSIDENTEN DER K. K. FINANZ-LANDES-DIRECTION etc.

AM 29. JULI 1850.

Willkommen sei uns hier zum erstenmale,
Schon lang mit stiller Sehnsucht uns erharrt,
In unserm ländlichheitrem Miesathale,
Beseeligt heut durch Deine Gegenwart.

Du kömst im Namen dess, den hoch wir ehren,
Der, Jüngling noch, so mannhafte für uns stritt,
Fürwahr! es muss des Willkommis Jubel mehreff,
Du bringst uns ja des Theneren Segen mit.
Was Er im Freisinn reichlich uns gespendet,
Sich selbst vergessend, Völkerwohl im Blick,
Was er begonnen, gab' ein Gott vollendet!
Sein einzig Trachten, und des Friedens höchstes Glück!

Ein Frevel wär's, den Schleier aufzuschlagen,
Der kläglich uns die Zukunft streng verhüllt;
Was wir zu fürchten; nein! zu hoffen wagen,
Es sei ein heitres, schönes Sonnenbild.

Ein blutiger Sturm, der wilden Jagd vergleichbar,
Über uns're Scheitel, ach verderblich hin;
Die Throne wankten, Rettung kaum erreichbar,
Sak'n wir das Recht, die Ordnung, Menschlichkeit entflieh'n.

Doch Habsburg stand, in seinem Glauben kräftig,
In Volksvertraun der Treuen, und geschäftig
In seiner hohen Pflicht, in seinem Gotte stark.
Ein Kaiserstamm voll Kern und Mark!

Und Du, in diesem Zeitendrang, ein fester Fels,
Umwoget von des Sturmes Fluthen,
Umzüngelt von des Zwiespalts Gluthen,
Des Landes Steuer weise lenkend,
Der Bürger Wohlfahrt nur bedenkend,
Gewannst des Dankes angemessnen Preis.

Daher im Namen unsrer schönen, alten Stadt,
Die sich mit neuer Kraft rings jugendlich erhebt,
Die wundervoll wie neugeschaffen, neu belebt,
Aus morschem Bau sich kräftig rafft:
In ihrem Namen rufen wir: Willkommen!

Wir haben alte Siegeszeichen aus Gefahren,
Ein alt Verdienst um unser edles Kaiserhaus
Bis aus der ältesten Zeit, wie billig, aufzuweisen,
Wie's Dokumente, altbewährte preissen,
Und treu und bieder sind wir, wie wir waren.

So stolz das klingt, das freie Wort,
Vergieb: wer freut sich, selbst bescheiden, nicht der Thaten,
Die er in Pflicht gethan? bekennt er sie,
Ist's denen auch, für die er sie geübt, zum Ruhm gerathen.

Du findest Alle uns in ihrer Pflicht,
Das Leben rege, Geschäft und Ordnung waltet,
Und wie sich's heiter mit Geschmack um uns gestaltet,
Kehrt, was gewankt, zurück in's Gleichgewicht.
Wir fühlen uns erneut mit Wohlbehagen,
Wie's war, und sein wird in den schönsten Tagen.

So bleiben hoffend wir, den Blick hinauf gekehrt,
Im Bürgersinn mit Liebe, mit Vertrauen
Treu und gehorsam, tüchtig und bewährt
Dein, und des besten Kaisers werth.

Jeho Excellence pan mistodržitel opustil Plzeň druhého dne
30. července t. r., odpoledne.

Do konce července 1850., od nového roku počínajíc, odev-
byly veškeré gruntovní knihy města a bývalého panství plzeňského,
i všecka akta politického, právního, kontribučenského a policijního o
nově zařízeným zeměpanským úřadům.

Aby se také zbytečné věci odevzdati nemusily, započal již lož
roku výběr spisů, o kterých se za to mělo, že se jich více potře-
nebude.

Důležitější akta ponechána, a uspořádána byla k odevzdání
panským úřadům; jelikož se jich ale nikdo neujímal, povalovaly se
spisy s jiným nepotřebným materialem na podnebí radnice.

Mezi časem tím dovolili si dva úředníci tato akta za nepotřeb-
je považující tajně odstraňovati a prodávali je hokynářům na
Teprv když leckterý magistrátní spis jako starý papír

způsobem mezi obecníkem se dostal, přišlo se tomuto šantročení na stopu; bylo však již pozdě.)

Dne 5. září 1850. skončily se volby do obecního zastupitelstva. Byla to první volba, při které měšťanstvo purkmistra a zastupitele obecní sami ze středu svého volilo, jak prozatímním zákonem obecním od 17. března 1849. a volebním řádem ze dne 8. dubna t. r. ustanoveno bylo.

K volbě té děly se dříve náležitě přípravy. Dne 24. července 1850. byly volební listiny na 14 dní k nahlédnutí pro každého voliče v městském úřadě vyloženy. Následkem některých námitek byly seznamy voličů řádně opraveny, načež zvláštním prohlášením, podepsaným od c. k. podkrajského, rytíře Merkla, a purkmistra Kopeckého určeny byly dny, v kterých volba předsevzata býti měla. Ustanoven jest:

pro III. sbor 16., 17., 19. a 20. srpen,

„ II. „ 29., 30. a 31. srpen,

„ I. „ 2., 3. a 4. září.

Volba III. a II. sboru konala se v městském divadle, volba I. sboru pak v inspekční síni národní stráže na radnici za předsednictví c. k. podkrajského Edmunda rytíře Merkla, jemuž jakožto důvěrníci přidání byli: Josef Ignác Klotz, Vojtěch Hässler, Jan Ronolter, Guldener Frant., Josef Fürich, František Pecháček, Emanuel Dlouhý, František Moser, Jan Gluth a Antonín Špaček, pak zapisovatelé: městský kancelista Martin Hruška a accessista Josef Kramář.

Každý oprávněný volič předstoupil před kommissi a volil 10 členů výboru a 5 náhradníků, kteří podlé jmen do hlasovacích listin zapsáni byli. V třetím sboru bylo 676 voličů, avšak pouze 256 se jich volby účastnilo. Celý sbor ten platil přímých daní 4761 zl. 48 kr. stf.

Největší daň ve sboru tom platil František Giestl (28 zl. 11 1/4 kr.), nejmenší pak Vojtěch Krásný (1 zl. 8 1/2 kr. stf.).

Zvolení byly členy výboru:

Vojtěch Hässler	většinou	187 hlasů
František Guldener	„	170 „
František Pecháček	„	152 „
Karel Klotz	„	145 „
Vilém Peithner, dor. chem.	„	142 „
Adolf Feyerfeil	„	124 „
Bedřich Klotz	„	119 „
Eduard Fodermayer	„	102 „
Ignác Mattas	„	93 „
Václav Procházka	„	89 „

Za náhradníky:

Maximilian Kestránek většinou	106 hlasů
Alois Liška	104 „
Antonín Procházka	99 „
Bernard Říba	89 „
Ondřej Pytlík	88 „

9) Také roku 1837. dal magistrát pro nedostatek místa staré spisy zničiti. Při této skartaci se ale tak nedbale a beze všeho svědomí jednalo, že mnohé dokumenty a spisy o znamenitých událostech města Plzně svědčící a nepotřebnou makulaturou za své vzaly. Věčná jich škoda! — Byl to pravý vandalismus, který budoucím dějepiscům města Plzně volice bude práci ztěžovati.

V druhém sboru bylo 103 oprávnění voličové, z nichž dostav k volbě jen 76. Sbor ten platil přímých daní 4768 zl. 28 $\frac{1}{2}$ kr.

S největší daní byl předepsán pan Taun (82 zl. 9 kr. stř.), menší Jan Pytlík (28 zl. 18 $\frac{1}{2}$ kr. stř.).

V tomto sboru zvoleni byli za členy výboru:

Josef Ignác Klotz většinou	61
Josef Vilém Scholz "	53
Jan Ronolter	43
František Vanka	39
Emanuel Dlouhý	39
František Moser	38
Jiří Šťastný	38
Bartoloměj Taun	36
Josef Fürich	36
Josef Tuschner	30

Za náhradníky:

Josef Miksch většinou	34
Václav Diener "	33
Ignác Pytlík "	28
Tomáš Khůry "	27
Václav Kock "	21

V prvním sboru bylo 229 oprávněných voličů, kteří platili přit daní celkem 4836 zl. 41 $\frac{1}{2}$ kr. stř.

Největší daň platil p. František Vanka (392 zl. 42 kr. stř.) a podle seřadění běžné č. 196. Kdož před ním v seznamě stáli, zeměpanští úředníci, vojenští důstojníci na pensii, doktoři, professoři Nejmenší daň ve sboru prvním platil Jan Ronolter (83 zl. stř.).

V tomto sboru byli zvoleni za výbory:

Jan Maschauer, med. dor.	98
Jan Lautensack	97
Jan Halmenkamm	95
Vojtěch Schwamberg, svob. pán	95
Václav Mirwald	92
Jindřich Funk	90
Václav Sequens	88
Antonín Bäümel	84
Antonín Špaček	70
Jan Taun	59

Za náhradníky:

Vilém Gluth, J. U. dor.	79
Florian Kern	73
František Klement	65
Josef Bubnsk	55
Karel Teyssler, med. dor.	33

Dne 5. září pak vyvolili výborové obecní ze středu svého měst a pět radních, a sice zvolen za měšťanostu František Va za členy městské rady: Josef Ignác Klotz 26., Josef Vilém 18., Karel Klotz 18., Josef Fürich 17. a František Guldener 1

Po skončené volbě odebralo se nové představenstvo obce s ostatními výboru do hlavního kostela, kdežto veledůstojný pan arciděkan Hlavan velikou mší svatou s četnou assistencí sloužil. Po službách těch složili měšťanosta a radové před oltářem předepsanou přísahu věrnosti zeměpanských úředníkův.

Dne 12. září 1850. mělo nové zvolené zastupitelstvo čili výbor obecní svůj shromáždění, jemuž předsedal měšťanosta František Vanka. V schůzi té jednalo se:

1. o tom, jak by se uhradil schodek 42.330 zl. 34 kr. stř., jenž povstane, když všecka obecní vydání se zapraví.

Zastupitelé města usnesli se na tom, aby k tomu účelu vypůjčilo 40.000 zl. stř. z pražské spořitelny, však tato měla k tomu svoliti, aby jí kapitál ten v částkách nejméně 1000 zl. stř. splácen býti mohl. 2. městskému hornímu mistru Jiř. Paulusovi zvýšilo se služné z 200 zl. na 400 zl. stř. od 1. listopadu t. r. počínajíc.

Dne 18. září 1850. zavítal do Plzně Jeho Eminence kardinal-arciděkan pražský, kníže Bedřich Schwarzenberk. Již zpráva, že vysoký sedláckovnický pastýř staroslavnou Plzeň navštíví, radostí naplnila celé obyvatelstvo zdejší, i usneseno, aby velevážený kníže uvítan byl co nejstejněji. Vítězné brány byly stavěny, ulice a silnice čistěny, domy vším z věncí ozdobeny, ano i básně české i německé připravovány hlavněmu přivítání duchovního pastýře.

O 1/2 6. hodině odpoledne oznamovaly 3 rány z mozdířů blížký příchod Jeho Eminence arcibiskupa.

Na říšské silnici sestavila se ve vzorném pořádku školní mládež s celým občanstvem vítajíc vysokého hosta, před jehož povozem jeli na koních všichni představení blízkých vesnic. U brány před Říšskou ulicí očekávali i pan měšťanosta s obecními staršími; na náměstí pak postaveny byly i ozbrojené sbory měšťanské; u chrámu arciděkanského, před jehož vchodem taktéž slavně ozdobená brána se stkvěla, stálo duchovní a c. k. krajské úřadnictvo.

Byv takto velkolepě uvítán, odebral se Jeho Eminence do kostela, kde se pomodliv, provázen byl od duchovenstva na arciděkanství.

Večer uspořádala mu národní stráž a sbor ostrostřelecký průvod pohlednými, při kterém zpíván byl český sbor a několik hudebních souborů střídavě od kapel obou měšťanských sborů bylo předneseno.

Jeho Eminence zdržel se v Plzni tři dny; pokaždé ráno o 5. hodinách mše sv.; dne 19. a 20. t. m. dopoledne udílel svátost sv. birmování. Kromě toho měl po tyto dva dny kázání. Chudým zdejším daroval 100 zl. stř.

Dne 21. odpoledne po 3. hodině opustil Plzeň a odebral se do Křimic.

Dne 19. září 1850. podala městská rada za souhlasu veškerého občanstva zdejšího Jeho Eminenci arcibiskupovi pražskému, Bedřichu Schwarzenberkovi, pokornou prosbu, aby páté biskupství pro zemi zdejší ustanovené, do Plzně položeno bylo.

Žádost ta nepotkala se však s výsledkem očekávaným, jelikož zamýšleného zařízení pátého biskupství v Čechách později seslo.

Dne 23. září měl obecní výbor za předsednictví měšťanosty Frant. Vanky schůzi, v níž

1. jmenoval za učitele na nižší škole Františka Halíka, učitele hudební školy. Na místo po něm uprázdněné dosazen jest podučitel J. Follprecht se služným 250 zl. stř. ročně, a na místo podučitele nařizeno vypsání konkursu.
2. Následkem přednášky materiálního inspektora, že cesty z Plzně do Saska a z Saska do Plzně velmi příkrý svah mají, zvolena kommisce ze středu obecního výboru, která okolnosti vyšetří a do zřízení své podati má.
3. Za právního návladního města Plzně ustanoven jest J. U. dor. Fr. Pankraz. Služné se mu však neurčilo; ustanoveno, aby mu vyplácena pouze náhrada podlé čtvrtletních účtův od něho podaných.

Dne 25. října 1850. bylo sedění obecního výboru, v němž za předsednictví měšťanosty Frant. Vanky usneseno bylo:

1. že obecní výlohy do 20 zl. stř. měšťanosta sám ze své moci povést může. Městské radě dáno právo poukazovati k výplatě výlohy 20 zl. stř. nepřevyšující.
2. Za podučitele na českou farní školu jmenován byl Josef Kříž. Při obsazení místa toho přišlo na jevo, že nalézá se na škole zřejmě jistý Václav Rott, který od vikariátu učitelským pomocníkem ustanoven byl. Jelikož se to stalo bez srozumění obce, nebylo ustanovení jeho uznáno, a usneseno, aby vikariátní úřad byl rozumně, že budoucně jen tací kandidáti pro školství platnost mají, kteří ve srozumění výboru městského přijati byli.
3. Praktikantům u městského úřadu udělen jest denní plat a sice Jos. Kramářovi 24 kr. stř., Jos. Adamovskému 20 kr. stř., a Heklovi 10 kr. stř.
4. Usneseno, aby zakoupen byl pro obec třetí pár koní, nejvýše 300 zl. až 400 zl. stř.
5. Nájemci obecního rybníka, p. Pernerovi, povolila se žádaná úleva k zapravení povinovaného poplatku do 31. prosince 1850.
6. Svoleno k vyplacení částky 180 zl. stř. mistru kamnářskému, Tomáši Khůrymu, za postavení dvou velikých umělých kamen do vstupu síně c. k. krajinského soudu.
7. Ve příčině rozkazu c. k. okresního hejtmanství, aby udělena pensie Anně Leipoldové, vdově po magistrátním radovi, usneseno, aby všechna akta věci této se týkající vyhledána byla, aby se šetření mohlo, zda-li vdova Leipoldová nároky na pensii z důvodu městských činiti může.

Dne 22. listopadu 1850. měl výbor obecní za předsednictví měšťanosty Frant. Vanky schůzi, v níž se usneslo,

1. aby místo učitelské při opatrovně malých dítek nebylo obsazeno zastupitelstvem obecním, nýbrž výborem opatrovny, podle stanov k tomu oprávněným.
2. Žádost Václava Rotta za udělení místa podučitelského na české farní škole zamítla se, jelikož žadatel českého jazyka mocen nebyl.
3. Israelita Moric Löwy odkázán jest se svou žádostí za udělení práva měšťanského až do vyjití definitivního zákona obecního.
4. Služné tržního revisora Ballouna zvýšilo se z 62 zl. 30 kr. na 200 zl. stří. a výběrcímu tax, Frant. Silbernaglovi, udělena remunerace 20 zl. stří.
5. K rozkazu c. k. okresního hejtmantství, aby učiněn byl nový návrh na obsazení místa školního ředitele, Florianu Kern-ovi již uděleného, uzavřelo zastupitelstvo, že setrvá při usnesení v městské radě dne 22. října t. r. učiněném.
6. Zpráva lesního inspektora dra. Peithnera vzata na vědomost a ku konci učiněna byla některá opatření ve příčině prodávání dříví.

Dne 23. listopadu 1850. vstoupila do života obchodní a živnostní komora zdejší.

Zahájení obchodní komory slavilo se v zasedací síni c. k. krajské vlády a účastnili se této slavnosti představení veškerých úřadů, spolkův a cechův.

Městská obec dala do kancelářů komory beze vsí náhrady potřebný nábytek a zaopatřila v obecním domě č. 122 příhodnou místnost pro úřad ten taktéž bezplatně.

Dne 23. listopadu 1850. byl nově vystavěný kamenný most na Saském předměstí obecním výborem a zeměpanským inženýrem Václavem Seykem k veřejnému upotřebení přijat. Stavba mostu toho stála 86.000 zl. k. m.

V poprsní zdi mostu pod křížem uložen jest v cinkové skříní památní spis o Plzni, jež složil professor zdejší Frant. Josef Smetana, a který obsahuje vylíčení poměrů státu i města Plzně za oněch časů, kdy se most stavěl. Mimo tuto listinu nalézají se ve skříní té ještě jiné věci, jako: noviny, vyobrazení vojska, pak situační plán města Plzně, zhotovený obecním úředníkem Martinem Hruškou.

Dne 19. prosince 1850. mělo zastupitelstvo obecní za předsednictví měšťanosty Františka Vanky schůzi, v níž rokovalo se:

1. o akordním protokolu, týkajícím se upravení silnice na nový most vedoucí, naproti Mosrově zahradě. K protokolu tomu vztahuje se zápis c. k. krajského úřadu z r. 1846., podle kterého se vyjádřilo několik měšťanů v ten rozum, že chtějí dovozy k stavbě mostu přes Mži pod tou výminkou bezplatně poskytovat, jestliže jim a jejich potomkům neobmezené osvobození od mýta poskytnuto bude. V této příčině usnesl se obecní výbor, aby měšťané závazku toho sprostěni byli, jelikož podmínka, kterou si učinili, se nevyplnila.
2. Adresa od vys. c. k. místodržitelství došla, v níž toto projevuje uznání městské obci za bezplatné přenechání místností pro kanceláře c. k. úřadův, vzala se na vědomost.

3. Ku žádosti Petra Houšky a Jana Lautensaka, aby jim přenechán stavební místo na Říšském předměstí, naproti vychovatelskému ústavu ležící, zvolena lokální kommisce, aby nejdříve hranice stavebního místa tam vytčeny byly.
4. Usneseno, aby městským kancelistům Sedlákovi, Forstlovi a Hrušce zvýšeno bylo služné.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1850.

V tomto roce obdržel:

I. Čestné měšťanství:

Kazimír Fortwängler, c. k. místodržitelství rada a krajský hejtm

II. Měšťanského práva nabyli:

Ballín Antonín z Plzně;
Bartovský František, obuvník z Plzně;
Bujet František, mistr tesařský z Plzně;
Civisch František, krejčí z Plzně;
Däubl František, bednář z Plzně;
Dítě Antonín z Kralovic, majitel domu č. 93, Říšské předm.;
Divíšek František, řezník z Plzně;
Forst Jan, obuvník z Plzně;
Gattermann Jan Nep., krejčí z Plzně;
Gillert Jan, krejčí z Plzně;
Grams Josef, obchodník z Markersdorfu;
Haber Petr, krejčí z Plzně;
Havel František, truhlář z Plzně;
Heller Mikuláš, obuvník z Plzně;
Hytha František, pekař z Dražova;
Kabatník Josef, pekař;
Kleissl Jan, obchodník z Plzně;
Koller Václav, rytec.
Lucák Josef, obuvník z Plzně;
Ludvík František, obuvník z Plzně;
Panzer Dominik, majitel domu č. 112, Říšské předměstí;
Pták Václav, truhlář z Plzně;
Schmidt Karel, obchodník z Plzně;
Skřivan František, obuvník z Plzně;
Svoboda Šimon, krupař z Plzně;
Škoda Jan, perníkář z Plzně;
Tuschner Emanuel, obchodník z Plzně;
Zucker Vojtěch, krupař z Plzně.

III. Jakožto příslušník do obce přijat:

Beneš Josef, hudebník.

Koncem roku 1850. bylo v Plzni 640 domův a sice:

ve městě	333,
na Říšském předměstí	133,

na Saském předměstí	104,
„ Pražském „	70.

Obyvatelstva bylo 10.392 duší.

Ku konci školního roku 1849/50. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasium	253	žákův.
„ nižší škole realné	141	„
„ hlavní škole	531	„
„ české farní škole	351	„
„ hlavní škole dívčí	469	žákyn.
„ české dívčí škole	347	„

Uhrnem 2092.

Opatrovnu malých dítek navštěvovali 33 chlapci a 20 děvčat.

Mezi výročními trhy v tomto roce odbývanými, konala národní stráž se i sbor ostrostřelecký dohlídku a službu patrolní po všecny dny, každ trh výroční trval.

Ve vojenském správním roce 1849/50. činily veškeré příjmy obecní 10.046 zl. 11 kr. a vydání 149.306 zl. 19 kr. stř.

Na konci správního roku toho bylo jmění špitálu sv. Maří Majdaleny (pro měšťany) 33.367 zl. 52 kr. stř. a jmění špitálu sv. Martina pro dělníky 8702 zl. 23 kr. stř.

V roce 1850. rozdána byla mezi 270 chudých peněžitá částka 18 zl. 35 kr. a 3 sáhy dříví.

Stav jmění chudého ústavu byl 15.026 zl. 25 kr. stř.

V roce 1850. vydáno bylo z městských důchodů na veškeré stavby obecní celkem 64.642 zl. 14 kr. stř.

Toho roku byl rozšířený hřbitov u sv. Mikuláše urovnán a pořádně opraven; uprostřed pak důstojným křížem ozdoben.

Skoro touž dobou obnoven jest kostelík hřbitovní „u Všech svatých“ opraven novou krytbou nad lodí kostelní, což stálo 1238 zl. 39 kr. stř.

V roce tomto odkázal nejdůstojnější biskup budějovický, P. Josef Sedláček, bývalý arciděkan plzeňský, dle poslední vůle ze dne 15. dubna 1849. obecnímu ústavu v Plzni částku 2000 zl. stř.

V roce 1849/50. uvaril zdejší měšťanský pivovár na Bubenci 1200 sádek piva.

ladní jistina jest 750 zl. a úroky její jménem „nadace Zauprovy“, ty jsou pro chudého studujícího na gymnasiu plzeňském, kato-
áboženství, aby tohoto příspěvku po celá studia užival.

6. ledna 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví
y Frant. Vanky schůzi, v níž usneseno,
veřejnou dražbou prodal se obecní pozemek na Říšském předměstí
roti vychovatelskému ústavu ležící, za jehož přenechání žádali
fané Jan Lautensak a Petr Houška;

okát J. U. dor. Ehrenfeld jmenován byl právním zástupcem
ta Plzně na rok 1851. a ustanoveno jemu služného 500 zl. stř.
z milosti pro Františku a Kateřinu Kinclovou, sirotky po obecním
ru, zvýšen z 5 na 12 kr. stř. denně.

né pro správce nemocnice, Jana Porta, vyměřeno na 450 zl. stř.
sáhů dříví. Z důchodů městských vypláceti se mělo 200 zl.,
tních 250 z kasy špitálské.

ecně uloženo lesním inspektorům, aby, srozuměvše se, vyhledali
zástupcem městským a lesním úřadem místa pro hajnovny.

10. února 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví
ty Františka Vanky sedění, v kterém byly předloženy žádosti
silničných hrází, pp. Václava Mirvalda a Vojtěcha Füricha,
o převzalo od nich tuto práci silničnou a požadavek 2794 zl. stř.
tílo. Jejich žádosti se však nevyhovělo, jelikož nájemci všecky
v smlouvě pachtovní vytknuté nevyplnili.

18. února mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví města-
ntiška Vanky schůzi, v které městským radům Jos. Ign. Klotzovi
Fürichovi se povolil funkční příspěvek jakožto služné, a sice
200 zl., druhému 300 zl. stř., od správ. roku 1851. počínajíc.
návrhu školního inspektora dra. Peithnera ve příčině potřebného
školních místností v budově gymnasiijní, usneseno, aby lokální
dříve vyšetřila všecky okolnosti, aby se pak k rádnému usnesení
mohlo.

dne 16. do 19. března 1851., t. j. po čas výročního trhu post-
tala národní stráž jakož i sbor ostrostřelecký hlídky noční
patrolní.

27. března 1851. bylo sedění obecního zastupitelstva, v němž
ednictví měšťanosty Františka Vanky zvolení byli následující
borové, aby prozkoumali obecní řád právním zástupcem drem.
em předložený: soudní rada Bäumel, dor. chir. Peithner, Fr.
Emanuel Dlahů a Jindřich Funk.

posť Václava Mirvalda a Vojtěcha Füricha, pachtýřů silni-
sucí k Lochotínu, proti obecnímu usnesení ze dne 10. února 1851.

vyřízena byla takto: Pachtýři buďtež znovu poukázáni, aby dle stavbu hrází úplně a aby vyplnili všechny podmínky, k nimž dle zavázání jsou.

Na částku 2794 zl. stř., kterou žádají, nechť vyplatí se jim 1000 zl. stř.; ostatní část peněz však na tak dlouho zadržena jim až k úplnému přijetí oněch silničných staveb žádné námitky více.

Vyřízení záležitosti týkající se úpravy školních místností v g odloženo na 30. březen t. r., do kterého dne si celé zastupitelství nosti gymnasiijní ještě prohlédne.

Dne 24. dubna 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předs měšťanosty Františka Vanky schůzi, v které se usneslo:

1. aby ve příčině navržených změn v místnostech zdejšího g především vyrozuměn byl přelát praemonstratský v Teplé, k uskutečnění změn těchto musili by dva páni professori posud mají svůj byt v gymnasiijní budově, bydleti v nějakém domě soukromném.
2. Usneseno, aby zastaveno bylo dolování v horních kutistích a 35-40.
3. K dotazu dlaždickeho mistra Kašpara Špinky ve příčině vy prostory od c. k. krajského hejtmanství až k domu Gulda usneseno, aby se ode všech jiných dlažeb, mimo dláž započaté, upustilo, poněvadž výlohy tím vzniklé velice se i
4. K dotazu páne purkmistrova, měl-li by se dřevěný most vedle p. Kopeckého na Saském předměstí přes Mži vedoucí, jen ročně 29 zl. stř. výloh působí, zcela odstraniti, usneseno by pro komunikaci v západní části Saského předměstí most dále ponechán byl.
5. Konečně se také usneslo obecní zastupitelstvo, aby potřebný pro vojenského generála zdejšího z důchodů městských se z nebude-li možno nábytek ten si vypůjčiti.

Dne 29. dubna 1851. v sedění obecního zastupitelstva, l konalo za předsednictví náměstka purkmistrova a městského r Ign. Klotza, svoleno k tomu, aby nábytek, který si zde ležící v. Martini vyhledal, na útraty města zakoupen byl. Zároveň u aby učiněn byl dotaz k vys. ministerstvu vnitřní, jak se budov chovati má město ve příčině zaopatření nábytku pro důstojníka

Dne 8. května 1851. přibyli do Plzně Jejích císařské Výsoj vévoda Albrecht, komandující general v Čechách, s arciknížetem L.

Tohoto dne vytáhla také národní stráž a sbor městskýe střelcův, aby tito vznešení hosté důstojně byli uvítáni.

ny nemocnice za přípreze a poseství, ustanoveno, aby částka d. 12 kr., která jest vykázána, rozvrhla se dle platných zákonů jednotlivé poplatníky. Výlohy nemocnice 24 zl. 47 $\frac{1}{2}$ kr. stř., další přípreze a poseství pro rok 1850., které činí 91 zl. 43 kr., ř zapraví městská obec.

esti obchodní a tržební komory zdejší za příspěvek pro živnost-do Londýna cestující, nebylo vyhověno.

7. června 1851. mělo zastupitelstvo obecní za předsednictví Fr. Vanky schůzi, v níž přednesen byl rozkaz okresního hejt-
ykající se zaopatření potřebných místností pro hlavní stráž na náměstí.

r obecní usnesl se, aby podalo se proti rozkazu tomu ohra-
si v ten rozum, že místnosti v radnici z přčím úradních od-
yťi nemožou a že nějaké jiné místnosti pro hlavní vojenskou
o radnici jen s tíží a za veliké nájemné lze dostati, že tudíž
zl. na to od eráru povolená nedostačuje, obec pak žádných
alézá, aby větší nájemné ze svých důchodů platila.

16. června 1851. bylo sedění obecního zastupitelstva, v kterém
lnictví měšťanosty Frant. Vanky rokovalo se :

ětném rozkazu okresního hejtmanství, aby ihned hlavní stráž
ská v radnici umístěna byla.

ipcové města usjednotili se, aby c. k. okresnímu hejtmanství
a, že úřadní místnosti v městské radnici, pro hlavní stráž
ě, odstoupiti nemožno, a poněvadž v jiném domě potřebných
ni za veliké nájemné dostati nelze, že město raději na obecní
tari budovu uprostřed náměstí vedlé kostela pro hlavní stráž,
dalším sporům se předešlo a velitel vojska, jak si přeje,

unter keiner Bedingung eine Versammlung oder Ausrückung veranlassen und dass sich dieselbe noch vor der Durchführung der A. h. Verordnungen eines jeden kollektiven Auftretens als ein Truppenkörper in Verfassung enthalten.

K. k. Bezirkshauptmannschaft Pilsen, am 27. August 1851.

Merkl m. p.

Velitel národní stráže, obdržev tento výnos, dal národní strážce následující rozkaz, který zde zaznamenáváme jakožto rozkaz posl.

Corpsbefehl vom 28. August 1851.

Laut Missio des löblichen Bürgermeisterrathes auf Grundlage der Anordnungen ist vermög allerhöchsten Patent vom 22. d. das In der National-Garde innerhalb der Monarchie gänzlich aufgehoben haben sich daher die Mitglieder desselben unter keinem Vorwand bewaffnetes und militärisch organisirtes Corps zu versammeln, Berathungen zu pflegen oder überhaupt als National-Garde auftreten; eben so hiemit der Verwaltungsrath seiner Funktion enthoben, und die Musikkapelle entlassen.

Die Waffen sind im besten Stande zur Ablieferung an die Gemüthlichen bereit zu halten, die Uniformen sind vorläufig aufzubewahren, die Tambours haben die Instrumente, Musikalien, Trommeln mit den besten Uniformen an den Musikinspector abzuliefern.

Rücksichtlich des Beerdigungsfondes sowie über die Abgabe der Waffen werden demnächst die näheren Bestimmungen erfolgen.

Indem sich der Gefertigte vorbehält, allen Kameraden für das ihnen geschenkte Vertrauen als gewesener freigewählter Führer seinen Dank und Abschied auszusprechen, hat er weiterhin die Hoffnung, dass die selben jene Ruhe und ehrenhafte Haltung, wodurch sie sich bisher ausgezeichnet zeichnen, behaupten und sich durch treuen Bürgersinn und Gehorsam für das Gesetz, Achtung verschaffen, dagegen jeden unzeitigen Spott und jede spöttische Aeusserung mit Ernst und Würde abweisen, ja nicht als eine Verhöhnung einer allerhöchsten Verordnung behandeln werden.

Peithner m. p.

Dne 30. srpna 1851, zapověděl velitel c. k. vojska v Plzni lejtant generalmajor Kudriaffský, pomocí c. k. krajské vlády nošení všech znaků vojenských nejen gardistům ale i hudebníkům kapely národní stráže. Udům sboru střeleckého dovoleno pouze uniformu nositi teprve když s přivolením c. k. vojenského velitelstva vytáhnou in corpore.

Dotyčný dopis velitele zdejšího c. k. vojska zní takto:

Nr. 131.

K. K. MIL.-STADT-COMMANDO IN PILSEN.

An die löbl. k. k. Kreisregierung hier!

Da die National-Garde aufgelöst ist, folglich nicht mehr existirt, so ersuche die löbl. Kreisregierung dienstfreundlichst, bekannt zu machen zu wollen, dass alle militärischen Abzeichen, was immer für einen Rang abulegen sind, indem diese nur dem k. k. Militär gebühren, nicht als k. k. Stadt-Commandant das Tragen derselben nicht dulden und noch werde. Dasselbe gilt für die ehemalige Musik der aufgelösten National-Garde.

Kreisregierung Pilsen, am 31. August 1851.

Hansgirk m. p.

17. září 1851. vyzvalo c. k. okresní hejtmanství p. purkmistra d. téhož dne, č. 108 a 110 geh., aby všechny zbraně národní strážy a na bezpečné místo uschovány byly. Purkmistr odpo- braně sebrati již kázal, že náleží však městu, které zakou- pčnic a tolikéž bodákův.

25. září 1851. odevzdány byly zbraně národní strážce celkem 533 bodáky a 10 malých bubnů zdejší c. k. vojenské posádce.

U příležitosti trvání národní strážce zemřelo celkem 15 údů tohoto i zcela po způsobě vojenském pohřbeni byli.

9. října 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví Františka Vanky sedění, v němž usneslo se:

les Ouhel v hájemství Borském u Černic posekán byl a aby m. pak založil les zástinný. Zároveň ustanoveno, že chudým a klestního dříví v měsících listopadu až do března po celý v ostatních 7. měsících pak každého téhodne dvakrát se oje;

eno, aby částka 200 zl. stř. jakožto příspěvek stavění českého národního divadla v Praze se upsala.

16. října 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví Františka Vanky schůzi, v níž jednáno o rozšíření místnosti školy a ustanoveno, aby byl v domě pana Adámka bez- vyučování školní mládeže upraven byt. Za učitele pak usta- Emanuel Jirousek s ročním služným 150 zl. stř., se svobodným

manství ustanoveno, aby čištění města, jmenovitě ulic, přísně se návalo a sice buď od metařů již ustanovených, aneb aby k tomu užito tulákův, kteří obci beztoho jsou za obtíž. Dále povolena záloha 1904 zl. 21 1/2 kr., kterou ještě povinován byl pivovární výř dýchodů městských, za příčinou stavby kasáren, odepsána byla.

Dne 26. listopadu 1851. odevzdána jest zbraň bývalé národní plzeňské c. k. zbrojnici v Praze panem Františkem Pecháčkem a Jo Fürichem, kteří od městské rady jakožto důvěrníci za tou příčinou sláni byli.

Cena za zbraně tyto ustanovena byla na 4681 zl. 30 kr. stě

Dne 6. prosince 1851. v 10 hodin dopoledne konali se ve sni na radnici za předsednictví krajského praesidenta p. Schmücka porotců na rok 1852. pro krajinský soud plzeňský.

Přisedlých soudu porotního bylo z Plzně 100 zvoleno.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1851.

V tomto roce obdrželi právo měšťanské:

Bogner Filip, soukenník z Plzně;
Dirlam Karel, truhlář z Plzně;
Feyerfeil Gustav z Plzně;
Fischer František, soukenník z Plzně;
Fürich Ondřej, koželuh z Plzně;
Hecht Tomáš, sklenář z Plzně;
Honzík Martin, kovář z Chrástu;
Hrůza Michael, sládek z Plzně;
Petzka Jan, truhlář;
Plachý Antonín, rezník z Plzně;
Rippl Jakub, majitel domu č. pop. 34, Říšské předm.;
Sequens Václav ml., koželuh z Plzně;
Šinandl František, mlynář z Plzně;
Vít Tomáš z Outušic, majitel domu č. pop. 183.

Za příslušníka do obce přijat:

Fince Frant., patentální invalida.

V roce 1851. bylo město Plzeň ubytováním vojska velice přem
Ubytování počalo od 22. března a trvalo po 7 měsícův.

Ležela zde brigáda s generálem svým, svobodným pánem z M
V městě ležely tři prapory c. k. pluku arcivévody Albrechta
(bavorského) a jeden prapor myslivců mimo domácí vojsko 35. pluku
enhüllera.

Ku konci srpna téhož roku konaly se velikolepé manévry za P
stím.

Dne 17. září přibyl sem arcivévoda Leopold a zdržel se zde asi tři dny.

Také na venku v okolí Plzně bylo mnoho vojska rozloženo. Mnohý poddáv byl tímto soustředěním vojska v okolí Plzně dosti stísněn, neboť každý měl i 32 vojáky ve svém bytě.

Teprv koncem září 1851. odtáhlo vojsko toto.

Až do roku 1851. slavilo se o svátcích velikonočních vzkříšení Páně z dobou v kostele farním i františkanském.

K odůvodněné žádosti zdejšího purkmistra svolila nejdůstojnější biskupská konsistoř k tomu, aby od roku 1851. počnaje, vzkříšení Páně v kostele františkanském v 5., v kostele arciděkanském pak v 6. hodin ráno se slavilo.

V r. 1851. vyhotovena a potvrzena byla odstupní listina týkající se vzdání věznic od městské obce c. k. krajinskému soudu.

Toho roku zařizena byla k vybidnutí purkmistrovského úřadu zdejšího ústřední pokladnice horníků plzeňských, která obrala si za účel podporovati mládež, dlouholetým namáháním neb neštěstím k práci neschopné, jakož i vdovy a sirotky po zemřelých hornících pozůstalé.

Ku konci školního roku 1850/51. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasium	270	žákův.
„ nižší škole realné	148	„
„ hlavní škole	581	„
„ české farní škole	369	„
„ hlavní škole dívčí	485	žáků.
„ české dívčí škole	349	„

Úhrnem 2202.

Opatrovnu malých dětí navštěvovali 33 chlapci a 31 děvče.

V roce 1851. podniknuty byly následující stavby obecní:

1. Destavěl se dům číslo 122 na Štěpánském náměstí, městské obci přináležející.

2. Vystavěn nový mýtní dům na novém velikém mostu za Malou branou.

3. Vystaveny byly:

a) hajnovny pro dva hajné v hájemství hrádeckém;

b) hajnovny v hájemství bušovickém nad Ejpovicemi;

c) hajnovny v hájemství zručském blíž Drůzdové.

Konečně vystavěna také stodola pro lesníka na Hrádku.

V roce tomto zjednal zádušní úřad nový pohřební vůz za 592 zl. stříbrnými, jej sedlák Antonín Dvořák.

vyřízena byla takto: Pachtýři buďtež znovu poukázáni, aby dokončili stavbu hrází úplně a aby vyplnili všechny podmínky, k nimž dle smlouvy zavázáni jsou.

Na částku 2794 zl. stř., kterou žádají, nechť vyplatí se jim pouze 1000 zl. stř.; ostatní část peněz však na tak dlouho zadržena jim budiž, až k úplnému přijetí oněch silničných staveb žádné námítky více nebude.

Vyřízení záležitosti týkající se úpravy školních místností v gymnasiu odloženo na 30. březen t. r., do kterého dne si celé zastupitelstvo místností gymnasiijní ještě prohlédne.

Dne 24. dubna 1851. mělo obecní zastupitelstvo za předsednictví měšťanosty Františka Vanky schůzi, v které se usneslo:

1. aby ve příčině navržených změn v místnostech zdejšího gymnasia především vyrozuměn byl prałat praemonstratský v Teplé, jelikož k uskutečnění změn těchto musili by dva páni professoři, kteří posud mají svůj byt v gymnasiijní budově, bydleti v nějakém blízkém domě soukromném.
2. Usneseno, aby zastaveno bylo dolování v horních kutistích č. 1530 a 3540.
3. K dotazu dlaždickeho mistra Kašpara Špinky ve příčině vydláždění prostory od c. k. krajského hejtmanství až k domu Guldenerovu, usneseno, aby se ode všech jiných dlažeb, mimo dláždění již započaté, upustilo, poněvadž výlohy tím vzniklé velice se zmáhají.
4. K dotazu páně purkmistrova, měl-li by se dřevěný most vedlé zahrady p. Kopeckého na Saském předměstí přes Mži vedoucí, jenž každoročně 29 zl. stř. výloh působí, zcela odstraniti, usneseno bylo, aby pro komunikaci v západní části Saského předměstí most ten i na dále ponechán byl.
5. Konečně se také usneslo obecní zastupitelstvo, aby potřebný nábytek pro vojenského generála zdejšího z důchodů městských se zakoupil, nebude-li možno nábytek ten si vypůjčiti.

Dne 29. dubna 1851. v sedění obecního zastupitelstva, které se konalo za předsednictví náměstka purkmistrova a městského radý Jos. Ign. Klotza, svoleno k tomu, aby nábytek, který si zde ležící general v. Martini vyhledal, na útraty města zakoupen byl. Zároveň usneseno, aby učiněn byl dotaz k vys. ministerstvu vnitřní, jak se budoucně zachovati má město ve příčině zaopatření nábytku pro důstojníka stábního.

Dne 8. května 1851. přibyli do Plzně Jejich císařské Výsosti, arcivévoda Albrecht, komandující general v Čechách, s arciknížetem Ludvíkem.

Tohoto dne vytáhla také národní stráž a sbor městských ostrostrělcův, aby tito vznešení hosté důstojně byli uvítáni.

k endlich hat eine nähere Charakteristik der Persönlichkeiten, früheren und dormaligen politischen Verbindungen und ihrer ebe anzunehmen. Dabei wollen der Herr Bürgermeister unglich darauf bedacht sein, dass die politische Thätigkeit durch nführung charakteristischer Momente hervorgehoben und die wärtige politische Haltung in's klare Licht gesetzt werde.

erne über einzelne Individuen, spezielle Verhandlungen vor- die Erlässe mit Datum und Zahl anzugeben.

a Nachweis wollen mir der Herr Bürgermeister zuverlässig d. M. vorlegen, und diese Angelegenheit streng konfidentiell

Bezirkshauptmannschaft Pilsen, am 4. Jänner 1852.

Merkl m. p.

ed p. purkmistra Vánky táhnoucí se k tomuto výnosu zněla, úrad není s to, aby udal nějaké osoby, které se v poslední kými piklemi zanašely.

že jest pouze známo, že v době všeobecných zmatků mnozi li saahy ku pozvednutí živlu českého; jestliže však při tom tajně úmysly protivládní, nedá se s určitostí tvrditi, Jádro plzeňského že s neoblomnou věrností přidružuje se domu lze předpokládati, že tato čtnost, která přenesena byla z otců nedá se politickými pleticháři („durch politische Schwindler“)

23. ledna 1852. radilo se zastupitelstvo obecní o tom, které stěny býti mají mýta na nevém Saském mostě a usneslo se, é povozy mytnému nepodlehají, u kterých zapřažen jest potah evatelů a na nichž se veze:

(t. j. dříví a uhlí k topení);

kočáry a osobní povozy domácích (plzeňských občanů), bez kam jedou, a

al stavební.

usneseno, aby se přikročilo k zařízení III. ročníku na nižší

kně obrázky podávající důkaz o bázlivosti vládních orgánů před každým veselsodomyslnějším člověkem, podáváme v této knize častěji.

v vláda i ku představenému obce se obracela, aby zprávy o lidech ji dělela, to musí býti každému nápadno, poněvadž hned na počátku

organizace bylo dosti tajných i veřejných strážcův občanstva, od vlády ti každé hnutí jednotlivce vládě udávali, stavíce při tom čas

do světa podezřelého. Lze z toho seznati, že přílišné střede

nejší starostí vlády potlačívší všeobecné volné hnutí r. 1848.

V roce 1850/51. uvaril zdejší měšťanský pivovar na Bubu 17.856 věder piva.

Na konci správního roku 1851. vykazovaly účty obecní: veškeré příjmů 86.505 zl. 37 kr. stř. a vydání 88.386 zl. 51 kr.

Jmění špitálu svatě Maří Majdaleny (pro měšťany) bylo 33.387 15 kr. stř. a jmění špitálu sv. Martina pro nádeníky 8.831 zl. 24 kr.

V roce 1850. rozdána byla mezi 318 chudých peněžitá část 3315 zl. 34 kr. stř. a 30 sáhů dříví.

Jmění chudobince bylo 15.850 zl. 41 kr. stř.

Toho roku zemřelo v Plzni 358 osob.

ROK 1852.

r. 1852 Dne 9. ledna 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které bylo usneseno, aby vybírání mýta na novém Saském mostě, jež povolilo v ministerstvo prozatímne na 5 roků, ve vlastní správě se dělo; aby k němu ustanoven byl jeden výběrčí a jeden kontrolor.

Dne 10. ledna 1852. došel purkmistra plzeňského tajný výnos okresního hejtmanství zdejšího, který svědčí o počátku doby absolutis a proto doslovně zde uveden budiž.

Nro. 1 geheim.

An den Pilsner Herrn Bürgermeister!

Zur richtigen Beurtheilung der revolutionären Bestrebungen des letzten Jahre ist es wesentlich, die Zahl derjenigen kennen zu lernen welche sich in mehr oder weniger hervortretender Weise bei den politischen Umtrieben theilhaftig haben, oder noch dermal theilhaftig.

Der Herr Bürgermeister werden daher in Folge eines herabgelangten Statthaltereidekrets vom 30. v. M., Nro. 918 geh., im engsten Dienstvertrauen aufgefordert, mir alle jene Personen bekannt geben zu wollen welche in dem Ihrer Leitung unterstehenden Gebiete im Laufe der letzten Jahre wegen politischen Vergehen zur Verantwortung und Strafe gezogen worden sind, oder demnach noch die Aufmerksamkeit der Aufsichtsbehörde wegen ihrer politischen Bedenklichkeit auf sich ziehen.

Um bei diesen Nachweisungen eine gewisse Gleichförmigkeit und leichtere Uebersicht zu erzielen, sind dieselben in tabelarischer Form nach dem beiliegenden Formulare zu erstatten.

Die erste Rubrik hat nebst dem Tauf- und Zunamen das Nationalität (nämlich den Geburtsort, Alter, Stand etc.), soweit es bekannt ist, ohne Aufsehen erhoben werden kann, zu umfassen. Die Namen sind alphabetischer Ordnung anzureihen.

Der Inhalt der 2. und 3. Rubrik ist aus der Aufschrift ersichtlich. Der Herr Bürgermeister werden daraus zugleich entnehmen, dass diesem Ausweis:

a) alle Individuen, die sich im Gebiete der Bezirkshauptmannsch

Dne 18. srpna 1851. konala se slavnost za příčinou narození Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I.

C. k. vojsko vytáhlo hned časně z rána na vojenské cvičiště, kdežto pod širým nebem polní mši přítomno bylo.

V 10 hodin byla veliká slavnostní mše v kostele arciděkanském za hojného účastenství obecnstva, sboru ostrošleckého, nár. stráže, úředníků a t. d. Mše skončena slavným „Te Deum“ a hymnou národní.

Mezi službami Božími vypáleny byly rány z ručnic od obou ozbrojených měštanských sborův.

Téhož dne obdarováno bylo 360 chudých, každý 1 zl. stř.; částka tato (360 zl.) sešla se ku vyzvání c. k. krajské vlády a věnovali k ní pan krajský předseda Frant. Schmück 60 zl., městská rada zdejší též 60 zl. a vele důstojný pan arciděkan Ant. Hlavan 10 zl.

Výbor pravovarečného měšťanstva podělil pivem vojsko 1. praporu pluku Khevenhüllerova, posádkou zde ležícího.

Večer byl uspořádán slavnostní ples k dobročinnému účelu, jehož čistý výnos 97 zl. 8 kr. věnován byl chudým.

O ROZPUŠTĚNÍ NÁRODNÍ GARDY.

DNE 28. SRPNA 1851.

Nejvyšším císařským patentem ze dne 22. srpna 1851. zrušeny byly ozbrojené sbory pod jmenem „národní stráž“, naproti tomu dovolil Jeho Vel. další trvání a reorganizaci městských neb střeleckých sborů s jistými výminkami.

Za tou příčinou oznámen od c. k. okresního hejtmanství dne 27. srpna 1851., č. 92, výnos, aby národní stráž plzeňská pod žádnou výminkou se více neshromažďovala a všeho veřejného vystupování jakožto branný sbor se zdržela.

Výnos tento zněl takto:

Nro. 92 geh.

An den Pilsner Herrn Bürgermeister!

Aus der officiellen „Wiener Zeitung“ vom 24. d. M. und aus der „Prager Zeitung“ vom 26. d. M. werden der Herr Bürgermeister ersuchen haben, dass mittelst des A. h. Patents vom 22. d. M. die unter dem Namen der National-Garde gebildeten bewaffneten Körper, wo sie noch bestehen, ausser Wirksamkeit gesetzt, dagegen aber der Fortbestand und die Reorganisirung der Bürger- oder Schützen-Corps unter gewissen Bedingungen allergnädigst gestattet worden ist.

Bezüglich der Durchführung werden die näheren Bestimmungen nachfolgen.

Nach dem Inhalte eines so eben erhaltenen hohen Statthaltereii-Dekrets vom 25. d. M., Nr. 632 geh. P., ist aber unerlässlich nothwendig, dass diese A. h. Verordnung in ihrer Wesenheit sogleich in Vollzug gesetzt werde.

Der Herr Bürgermeister haben daher gleich nach Empfang dieser Weisung die nöthige Vorkehrung zu treffen, dass die National-Garde

Dne 19. dubna 1852. v den narození Jeho Veličenstva císaře Františka I. (Dobrotivého), byla v hlavním chrámu Páně sloužena slavná sv. za hojného účastenství obecnstva.

Dne 4. května 1852. usneseno obecním zastupitelstvem, aby se nevála obec dalšího dobývání kamenného uhlí v obecním lese Seneckém.

Dne 9. května 1852. poslalo okresní hejtmanství purkmistrovskému úřadu nařízení, že o každém veřejném vystoupení neb vytáhnutí národní zbraně dříve zdejší velitelstvo četnictva vyrozuměno býti musí.

Dne 10. května 1852. opět vydalo okresní hejtmanství rozkaz, podle něhož vytáhnutí měšťanského sboru střeleckého jen s povolením politického úřadu státi se může, za které povolení pokaždé sbor ostrostřelecký žádati budiž jest.

Dne 19. července 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž bylo rokovalo se o přednášce měšťanostově jednavší o tom, že v městské kase více než 10.000 zl. se nachází mimo pohledávky, které brzy zapraveny budou a mimo 150.000 zl. stříbr., které obec utrží na podzim za dříví z lesů obecních.

1. I usneseno většinou hlasů, aby polovice všech měšťanských daní pro rok 1853. jako daně gruntovní, domovní a živnostní, bez přírůžek, aby obecni zapravena byla, a to z té příčiny, že se městu dříve uvedených daní neukládalo a měšťanstvo v poslední dvouleté době bylo ohroženo velikými daněmi, hojným ubytováním vojska veliké škody utrpělo.

2. Ve příčině žádosti Michaela Lederera, týkající se zamýšleného vystavění židovského hřbitova, usneslo se zastupitelstvo městské na tom, aby žadatel vyzván byl k udání místa, kde hřbitov ten zřízen býti má.

3. K návrhu městského rady a ředitele chudobince Frant. Guldenera vyřčena jest podpora pro městské chudé z 80 zl. na 400 zl. stříbr. ročně.

Dne 22. července 1852. došel purkmistrovského úřadu zdejšího zase obecního výnos okresního hejtmanství, který zněl takto:

Nro. 92 geheim.

An den Herrn Bürgermeister, Franz Wanka in Pilsen!

Der Herr Chef der obersten Polizeibehörde wünscht über alle jene Angelegenheiten, welche sich als treue und redliche Anhänger der Regierung bezeichnen haben, vollständige und verlässliche Auskünfte zu erhalten. Diese Auskünfte haben alle in die bezeichnete Kategorie fallenden Inwohner, somit die als Beamten, Lehrer, Seelsorger oder sonst in öffentlichen Ämtern stehenden Personen, dann die Nichtangestellten zu umfassen.

¹ Včetně ostrostřelcův.

manství ustanoveno, aby čištění města, jmenovitě ulic, přísně se vykonávalo a sice buď od metařů již ustanovených, aneb aby k tomu bylo užito tulákův, kteří obci beztoho jsou za obtíž. Dále povoleno, aby záloha 1904 zl. 21 1/2 kr., kterou ještě povinován byl pivovární výbor do důchodů městských, za příčinou stavby kasáren, odepsána byla.

Dne 26. listopadu 1851. odevzdána jest zbraň bývalé národní stráže plzeňské c. k. zbrojnici v Praze panem Františkem Pecháčkem a Josefem Fürichem, kteří od městské rady jakožto důvěrníci za tou příčinou vyslání byli.

Cena za zbraně tyto ustanovena byla na 4681 zl. 30 kr. stě.

Dne 6. prosince 1851. v 10 hodin dopoledne konali se ve veliké síni na radnici za předsednictví krajského praesidenta p. Schmücka volby porotců na rok 1852. pro krajský soud plzeňský.

Předsedcích soudu porotního bylo z Plzně 100 zvoleno.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1851.

V tomto roce obdrželi právo měšťanské:

- Bogner Filip, soukenník z Plzně;
- Dírlam Karel, truhlář z Plzně;
- Feyerfeil Gustav z Plzně;
- Fischer František, soukenník z Plzně;
- Fürich Ondřej, koželuh z Plzně;
- Hecht Tomáš, sklenář z Plzně;
- Honzík Martin, kovář z Chrástu;
- Hrůza Michael, sládek z Plzně;
- Petzka Jan, truhlář;
- Plachý Antonín, řezník z Plzně;
- Rippl Jakub, majitel domu č. pop. 34, Říšské předm.;
- Sequens Václav ml., koželuh z Plzně;
- Šimandl František, mlynář z Plzně;
- Vit Tomáš z Outušic, majitel domu č. pop. 183.

Za příslušníka do obce přijat:

Fince Frant., patentální invalida.

V roce 1851. bylo město Plzeň ubytováním vojska velice přemoženo. Ubytování počalo od 22. března a trvalo po 7 měsícův.

Ležela zde brigáda s generálem svým, svobodným pánem z Martíní. V městě ležely tři prapory c. k. pluku arcivévody Albrechta č. 44 (vlašského) a jeden prapor myslivců mimo domácí vojsko 35. pluku hrab. Khevenhüllera.

Ku konci srpna téhož roku konaly se velikolepé manévry za Pražským předměstím.

ty Fraut. Vanky o vyzvání vys. vládou učiněném, zdali by město
bezplatně eráru příhodné místo 12. jiter k vystavění vyššího
zdeřlávacího pro vojsko, a jakými oběťmi by k tomuto pro město
na podniku přispěti ochotno bylo.

Stupcové města usnesli se, že odstoupí obec státu bezplatně 12 jiter
as 20 minut od města vzdálených, na Klatovské silnici; mimo
ovati chce k stavbě ústavu toho částku 4681 zř. 30 kr. stř., kterou
k požadování od vys. eráru za odveděné zbraně národní stráže.

e 22. října 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které jednáno
okresního hejtmanství táhnoucího se ku přestavění mostu na
předměstí přes Radbuzu vedoucího; i usneseno v této příčině,
ten byl most rozbouráním poprsních zdí a zřízeny byly po obou
pohodlné chodníky se zábradlím.

řádným způsobem však že nemůže město svoliti, aby most ten
lá obecních zcela nově přestavěn byl.

e 10. listopadu 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které
eseno, aby opětně požádána byla krajská vláda za navrácení
50 zř. stř., přeplatku to na přispěvcích pro káznici.

ověň uvolilo se zastupitelstvo právě tak velikou částku 150 zř.
na útraty, kterých vyžadovati bude dovoz a přelití velikého zvonu
ějského.

e 27. listopadu 1852. odevzdala městská rada c. k. okresnímu
ství částku 66 zř. 17 kr. stř. sebrané to přispěvky na pomník
Excellenci c. k. polního maršálka, hraběte Radeckého, který
si předsevzala jednota umělců v Praze.

měšťanosta jakož i předseda obchodní komory zdejší budiž požádán za tím účelem od purkmistra pražského i od obchodní komory potřebná vysvětlení si zaopatřili.

Ve příčině otázky školní usneslo se zastupitelstvo podati za povolení, aby budova pro vyšší školy realné vystavěti se na místě vedlé kostela Františkánského (u zdi zahradní), aby stavil Stelzer byl požádán za zhotovení příhodného plánu pro stavbu

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1852.

V tomto roce obdrželi právo měšťanské:

Anger Emanuel, sládek ze Spáleného Poříčí;
 Čechl Matěj, kovář z Nekmíře, majetník domu č. 6 na Pražském
 Finze František, hospodský z Plzně;
 Koutecký František, pekař z Plzně;
 Kučera Josef, měšťanský syn z Plzně;
 Laub Jan, sládek, syn měšťana plzeňského;
 Liška Martin, krejčí z Plzně;
 Říha Bernard, mlynář z Plzně.

Do svazku obecního přijati byli:

Bily Jan, obecní zahradník;
 Švárcová Marie, dcera úředníka, majitelka pozemkův a stodoly.

Ku konci školního roku 1851.52. bylo v Plzni školní mlád
 na gymnasium 237 žákův.
 „ nižší škole realné 161 „
 „ hlavní škole 599 „
 „ české farní škole 305 „
 „ hlavní škole dívčí 490 žákyň.
 „ české dívčí škole 288 „

Celkem žákův a žákyň . . . 2080.

Opatrovnu malých dítek navštěvovalo 39 hochův a 25 děví

V roce 1852. zemřelo v Plzni celkem 432 osob.

Toho roku dala vystavěti městská obec hajnovnu u třemošce rybníka pro dva hajny, pak hajnovnu v lese „Záhělí“ zvaném.

V období roku 1851.52. uvařeno bylo v měšťanském, tak nazývaném bavorském pivovaru, na Bubenči 21.312 věder piva.

Tohoto roku obdařeno bylo 357 chudých peněžitou částkou 433 kr. stří. a 30 sahy dříví.

Jména zdejšího chudobince bylo na konci roku 16.713 zlí

hož roku dala městská obec zemřelému řediteli zdejšího gymnasia, slavu Jos. Zauperovi na hřbitově u sv. Mikuláše pomník postaviti. Pomník ten ulit byl ze železa v hutích pláských a stál 180 zl. a žil 9 centů 91 liber.

Epis na něm zní:

roce 1852. rozloženo bylo v Plzni a v okolí veliké množství vojska.

v měsíci únoru obdržela městská rada od c. k. podkrajského úřadu na ubytování vojska toho, jež navraceti se bude ze Šlesvicka a k IV. armádnímu sboru náležel. Městu uloženo bylo, aby byly pro vojsko obyčejné opatřeny byly také náležitě místnosti k ubytování, generální štáb, důstojníky všeho druhu, lékaře, pro hudbu, štábe pro koňstvo a p.

to byl tehdež ve městě nesmírný a jen obětavostí obecních starších byl rozkaz vys. vlády.

následkem nedostatku potřebných místností dala obec veliké skladiště, pro ubytování jedné části vojska

Plzni ležel 19. pěší pluk Karla knížete Schwarzenberka, 44. pluk Albrechta, 3. prapor císařských myslivců, státní dragóni a p. vojskem přibyli sem: J. císař. Vel. arcivévoda Leopold, podk. Legeditsch, státní plukovník Henikstein, divisionář, podm. brigadník, generalmajor Signorini a j. v.

celé krajině nastal tím neobyčejný ruch, všude se jen vojsko a v měsíci září 1852. pořádána byla veliká vojenská cvičení vojska.

vojskem zříti teprv chystalo se vojsko k odchodu.

Dne 30. ledna 1852. došel opět pana purkmistra zdejšího následující tajný přepis okresního hejtmanství:

Nro. 5 geheim.

Pilsner Herr Bürgermeister!

Die allerhöchst angeordnete Concentrirung des politischen und juristischen Wirkungskreises bei den Bezirksämtern wird in ihrer Durchführung eine mehr oder weniger innige Verschmelzung der Beamten beider Branchen zur Folge haben.

Um in der Lage zu sein, bei vorkommenden Anfragen über den Ruf und die Haltung der Justizbeamten für eine solche Aeusserung verlässliche Anhaltspunkte zu gewinnen, wünschen Se Excellenz der Herr Statthalter laut eines herabgelangten Dekretes, ddo. 5. d. Mts., Nro. 114 præs., über die sämtlichen Gerichtsbeamten und die staatsanwaltschaftlichen Beamten des Pilsner politischen Bezirks vollkommen verlässliche Notizen zu erlangen.

Die Momente, auf welche sich diese Notizen zu beziehen haben, sind aus dem beiliegenden Ausweise ersichtlich. Ich bin so frei in dieser Beziehung die Mitwirkung des Herrn Bürgermeisters in Anspruch zu nehmen, und stelle sonach das Ansuchen mir nach vorläufig gepflogener Rücksprache mit dem Herrn Erzdechant durch unaufsichtige Erhebungen im engsten Dienstesvertrauen, verlässliche Auskunft über die Haltung und den Ruf der Chefs und der Conceptsbeamten, dann der Kanzleibeamten der k. k. Staatsanwaltschaft und des Pilsner k. k. Bezirksgerichtes zu geben, dabei ganz unbezweifelte faktische Daten von jenen Notizen, die sich bloss auf den Ruf beziehen zu sondern, dem Itufe jedoch gleichwohl alle Aufmerksamkeit zu widmen.

Diesen Ausweis wollen mir der Herr Bürgermeister bis 20. d. M. vorlegen.

K. k. Bezirkshauptmannschaft Pilsen, am 10. Jänner 1852.

Merkel m. p.

Dne 31. ledna 1852. byly trhové ceny obilní tyto:

Jeden vrehovatý korec (strych)	pšenice	24	zl.	40	kr.	vál.	m.
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	cent sena stál	5	"	—	"	"	"
"	" slámy "	2	"	15	"	"	"
"	1 libra hovézího masa prodávala se za	—	"	27 ¹ / ₂	"	"	"

Dne 13. dubna 1852. v 9 hodin dopoledne byly v kostele arcidekanském veliké služby Boží zádušní za Jeho Osvícenost zemřelého Felixa, knížete Schwarzenberka, vévodu Krumovského, býv. c. k. podmaršálka, předsedu ministerstva a ministra záležitostí zevnějších a nejvyšš. domu císařského.

Dne 19. dubna 1852. v den narození Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I. (Dobrotivého), byla v hlavním chrámu Páně sloužena slavná mše sv. za hojného účastenství obecnstva.

Dne 4. května 1852. usneseno obecním zastupitelstvem, aby se nevzdávala obec dalšího dobývání kamenného uhlí v obecním lese Seneckém.

Dne 9. května 1852. poslalo okresní hejtmanství purkmistrovskému úřadu nařízení, že o každém veřejném vystoupení neb vytáhnutí národní stráže ¹⁾ dříve zdejší velitelstvo četnictva vyrozuměno býti musí.

Dne 10. května 1852. opět vydalo okresní hejtmanství rozkaz, podlé kterého vytáhnutí měšťanského sboru střeleckého jen s povolením politického úřadu státi se může, za které povolení pokaždé sbor ostrostřelecký žádati povinen jest.

Dne 19. července 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž

1. rokovalo se o přednášce měšťanostově jednavší o tom, že v městské kase více než 10.000 zl. se nachází mimo pohledávky, které brzy zapraveny budou a mimo 150.000 zl. stř., které obec utrží na podzim za dříví z lesů obecních.

I usneseno většinou hlasů, aby polovice všech měšťanských daní pro rok 1853. jako daně gruntovní, domovní a živnostní, bez přírážek, z kasy obecní zapravena byla, a to z té příčiny, že se městu dříve žádných daní neukládalo a měšťanstvo v poslední dvouleté době jsouc stíženo velikými daněmi, hojným ubytováním vojska veliké škody utrpělo.

2. Ve příčině žádosti Michaela Lederera, týkající se zamýšleného vystavění židovského hřbitova, usneslo se zastupitelstvo městské na tom, aby žadatel vyzván byl k udání místa, kde hřbitov ten zřízen býti má.
3. K návrhu městského rady a ředitele chudobince Frant. Guldenera zvýšena jest podpora pro městské chudé z 80 zl. na 400 zl. stř. ročně.

Dne 22. července 1852. došel purkmistrovského úřadu zdejšího zase nejvyšší výnos okresního hejtmanství, který zněl takto:

Nro. 92 geheim.

An den Herrn Bürgermeister, Franz Wanka in Pilsen!

Der Herr Chef der obersten Polizeibehörde wünscht über alle jene Persönlichkeiten, welche sich als treue und redliche Anhänger der Regierung ausgezeichnet haben, vollständige und verlässliche Auskünfte zu erhalten. Diese Auskünfte haben alle in die bezeichnete Kategorie fallenden Individuen, somit die als Beamten, Lehrer, Seelsorger oder sonst in öffentlichen Diensten stehenden Personen, dann die Nichtangestellten zu umfassen.

¹⁾ Vlastně ostrostřelečův.

Dne 4. října 1852, v 9 hodin dopoledne byla veliká mše sv. a Te Deum v hlavním kostele arciděkanském za příčinou jmenin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. Této slavnosti účastnilo se vojsko, ostrostřelci, úřadnictvo a jiné četné občanstvo zdejší.

Dne 8. října 1852. ustanovena byla cena máza bavorského piva (t. j. piva z měšťanského pivováru) na 7 kr. stř.

Dne 9. října 1852. rokovalo zastupitelstvo obecní za předsednictví měšťanosty Frant. Vanky o vyzvání vys. vládou učiněném, zdali by město odstoupilo bezplatně eráru příhodné místo 12. jiter k vystavění vyššího ústavu vzdělávacího pro vojsko, a jakými obětmi by k tomuto pro město výhodnému podniku přispěti ochotno bylo.

Zástupcové města usnesli se, že odstoupí obec státu bezplatně 12 jiter pozemků, as 20 minut od města vzdálených, na Klatovské silnici; mimo to že věnovati chce k stavbě ústavu toho částku 4681 zl. 30 kr. stř., kterou obec má k požadování od vys. eráru za odvedené zbraně národní stráže.

Dne 22. října 1852. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které jednáno o přípisu okresního hejtmanství táhnoucího se ku přestavění mostu na Pražském předměstí přes Radbuzu vedoucího; i usneseno v této příčině, aby rozšířen byl most rozbouráním poprsních zdí a zřízeny byly po obou stranách pohodlné chodníky se zábradlím.

Nižádným způsobem však že nemůže město svoliti, aby most ten z dáchodů obecních zcela nově přestavěn byl.

Dne 10. listopadu 1852. mělo obecní zastupitelstvo schuzi, v které bylo usneseno, aby opětně požádána byla krajská vláda za navrácení částky 150 zl. stř., přeplatku to na příspěvcích pro káznici.

Zároveň uvolilo se zastupitelstvo právě tak velikou částku 150 zl. věnovati na útraty, kterých vyžadovati bude dovoz a přelití velikého zvonu bartolomějského.

Dne 27. listopadu 1852. odevzdala městská rada c. k. okresnímu hejtmanství částku 66 zl. 17 kr. stř. sebrané to příspěvky na pomník pro Jeho Excellenci c. k. polního maršálka, hraběte Radeckého, který postaviti si předsevzala jednota umělců v Praze.

Dne 3. prosince 1852. shořela stodola při obecní faře v Druzdové.

Dne 17. prosince 1852. mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v které bylo rokováno o návrhu p. měšťanosty, aby ve příčině zamýšlené stavby české „Západní dráhy“ podána byla petice vysokému ministerstvu. Usneseno pak, aby všechny okolnosti dříve náležitě uváženy byly. Pan

zahrady ve veřejné dražbě a sice: I. díl 97¹/₃ □^o Augustovi Karlu Val za 1120 zl. stř., II. díl 109 □^o Martinovi Stelzerovi za 1111 zl. a 153²/₃ □^o a špejchar Ondřeji Pytlíkovi za 2808 zl. stř.

Dne 27. července 1853. v poledne vypukl oheň v kolně, souvisela s domem Stelzerovým na Štěpánském náměstí a rychle slámu a rákosí, v kolně té se nalézající.

Dalšímu rozšíření ohně byla přítrž učiněna zvláště při studujících zdejšího gymnasia.

Dne 18. srpna 1853. slaveny byly narozeniny Jeho Veličenstva Františka Josefa I. velikou mší s „Te Deum“ v kostele arciděkanském. Této slavnosti se účastnili c. k. úředníci, důstojníci, vojsko, sbor střelecký, měšťanstvo a jiné korporace.

Úřadující kommissar c. k. krajské vlády, Karel Viktor Hau založil na ten den nadaci pro chudé; položiv ihned 25 zl. stř. do společnosti městskou radu, aby tento podnik podporovala.

Do 18. října t. r. sebralo se v městě příspěvků 119 zl. 48 kr. ku které částce přidala obec městská 50 zl. a odvedla celou 169 zl. 48 kr. stř. c. k. krajské vládě k účelu svrchu zmíněnému.

- Dne 10. září 1853. mělo zastupitelstvo obecní sedění, v kterémžto
1. jmenovalo učitelem pro českou školu Jana Rychtářka z L. s ročním služným 300 zl., podučitelem české školy Matěje a podučitelem hlavní dívčí školy Frant. Přímana, poslední s ročním služným 200 zl. stř. ročně.
 2. J. G. Melicharovi, učiteli francouzského jazyka na vyšším gymnasiu zdejším, ustanoveno bylo služné na 200 zl. stř. a 6 sáhů a uloženo mu, aby týhodně 8 hodin vyučoval, bude-li toho rada při rozmnožení škol žádati.

Dne 4. října 1853. slaveny byly v kostele arciděkanském jmeny Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa velikou mší s „Te Deum“ a „Gloriam“.
Slavných služeb Božích účastnili se veškerí úředníci, učitel, důstojníci, vojsko, sbor ostrostřelecký a j. v.

Dne 3. prosince 1853. byly průměrné ceny obilní na trhu následující:

Vrchovatý korec (strych)	pšenice	28	zl.	12	kr.	v
"	"	20	"	9	"	"
"	"	16	"	35	"	"
"	"	7	"	54	"	"
"	"	20	"	—	"	"
"	"	24	"	—	"	"
"	"	—	"	30	"	"

Téhož roku dala městská obec zemřelému řediteli zdejšího gymnasia, P. Stanislavu Jos. Zauperovi na hřbitově u sv. Mikuláše pomník postaviti.

Pomník ten ulit byl ze železa v hutích plaských a stál 180 zl. stří. Váží 9 centů 91 liber.

Nápis na něm zní:

V roce 1852. rozloženo bylo v Plzni a v okolí veliké množství c. k. vojska.

V měsíci únoru obdržela městská rada od c. k. podkrajského úřadu rozkaz na ubytování vojska toho, jež navraceti se bude ze Šlesvik-Holštýnu a k IV. armádnímu sboru náleží. Městu uloženo bylo, aby mimo byty pro vojsko obyčejné opatřeny byly také náležitě místnosti pro velitele, generální štáb, důstojníky všeho druhu, lékaře, pro hudbu, pak maštale pro koňstvo a p.

Shon byl tehdáž ve městě nesmírný a jen obětavostí obecních starších vyplněn byl rozkaz vys. vlády.

Následkem nedostatku potřebných místností dala obec veliké skladiště, čili starou zbrojnici („Zenghaus“), pro ubytování jedné části vojska upravití.

V Plzni ležel 19. pěší pluk Karla knížete Schwarzenberka, 44. pluk arcivévody Albrechta, 3. prapor císařských mysliveců, státní dragóni a p.

S vojskem přibyli sem: J. císa. Vel. arcivévoda Leopold, podmaršálek Legeditsch, státní plukovník Henikstein, divisionář, podm. Teimer, brigádník, generalmajor Signorini a j. v.

V celé krajině nastal tím neobyčejný ruch, vsude se jen vojsko hemžilo a v měsíci září 1852. pořádána byla veliká vojenská cvičení na „Borech“.

Koncem září teprv chystalo se vojsko k odchodu.

Nr. 853 praes.

Vorstehender Stiftsbrief wird in Gemässheit des h. k. k. halterei-Dekrets vom 27. September 1853, Z. 22.982, hiemit bes.
K. k. Kreisregierung Pilsen, am 24. November 1853.

Statt des k. k. Kreispräsidenten
Hansgirg m. p.

L. S.

Dne 28. prosince 1853. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v ku nabídnutí Kateřiny Bujetové dáno povolení, aby zakoupila mě obec její majetek mezi kasárny a městem ležící, t. j. stavení říšské předm., se dvorem a zahradou za 6000 zl. stř.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z ROKU 1853.

V roce tomto obdrželi měšťanské právo:

Beringer Emanuel, krejčí z Plzně;
Duchon Jan, zednický mistr z Plzně;
Fürich Josef, sládek z Plzně;
Kestránek Matěj, sládek z Plzně;
Mattas Jan, tkadlec z Plzně;
Řib Vilém, kupec z Plzně;
Steiner Vavřinec, majitel domu č. 87, Říšské předm.;
Tropp Ignác, pekař z Plzně.

Toho roku skončila vyvazovací kommise svou práci, ustan náhrady za zrušenou robotu a činži bývalého panství plzeňského.

Zrušené povinnosti záležely v každoročním odvádění obilí a

Od veškerých emfiteztů a robotních reluentů:

pšenice	798	měr — čtvr.	3 ³ / ₄	m. (dolno-rakousk)
žita	2299	" 1 "	3 ¹ / ₂	" "
ječmene	843	" 1 "	2 ¹ / ₂	" "

Od mlynářů:

pšenice	38	měr — čtvr.	3 ³ / ₄	m. (dolno-rakousk)
žita	391	" 1 "	3 ¹ / ₂	" "

Peněžítá náhrada ustanovena byla takto:

za zrušené roboty	134.516	zl. 10 kr.
" " emfitevtické činže	89.136	" — "

na které částky městská obec jakožto bývalá vrchnost dlužní a znející na vyvazovací ústav království českého, ihned obdržela.

Za zrušené dávky pro arciděkanství plzeňské, které městské in natura odváděla, byla peněžítá částka 20.460 zl. k. m. vyměřena, kterou též dlužní úpis e. k. vyvazovacího ústavu se vyhotovil.

Tyto vyvazovací dávky pro arciděkanství plzeňské byly:

Jmenem deputátů:

pšenice	4	korce	v české sháněné
žita	58	korců 2 čtvr.	
ječmene	6	" 3 "	
hrachu	4	korce v české vrchovaté míře, 6 a soli a 98 ¹ / ₂ sáhů dříví i s přivozem.	

arciděkanovi, P. Antonínu Havaňovi, usnesla se na tom, že na o živobytí všechny tyto dávky, které pro arciděkanství odváděla, i natura odváděti bude, ponechávajíc si na ten čas pouze úroky si částky 20.460 zl. stf.

roce 1853. zemřelo v Plzni 323 osob.

koncem školního roku 1853. bylo v Plzni mládeže školní:

na gymnasiu	248	žákův.
„ nižší škole reálné	203	„
„ hlavní škole	598	„
„ české farní škole	410	„
„ hlavní škole dívčí	505	žákyn.
„ české škole dívčí	273	„

Úhrnem žáků a žákyn . . . 2237.

patrovnu malých dítek navštěvovalo 39 hochův a 33 dívkyn.

a konci vojenského správního r. 1853. vykazovaly účty městské zeňské celkem:

příjmův	105.172 zl. 15 kr. k. m.
vydání	112.792 „ 8 „ „

umo zaopatření špitálníků rozdána byla v r. 1853. 322. chudým a částka 4397 zl. 9 kr. k. m. a 28 sáhů dříví. Úrok z výměny jmění chudobince byl 16.126 zl. 53 kr. k. m.

v váreční době 1852/53. uvařil měšťanský („bavorský“) pivovár

2. povolen na dobu tří roků příspěvek 400 zl. stř. ročně z důchodů městských k doštavení silnice plzeňsko-loketské.
3. Dále schváleno usnesení, městské rady, dle kterého odprodáno obci náležející stavební místo vedle hostince „u císaře rakouského“ majetníkům hostince toho, manželům Karlu a Anně Valdekovým.

Dne 22. února 1853. Městský úřad jsouc vyzván od c. k. podkrajského úřadu ze dne 10. února t. r., aby udal, mnoho-li rodin od r. 1849. až do hořejšího dne z Plzně do Ameriky se vystěhovalo, podal zprávu znějící v ten rozum, že následující osoby odtud se odebrali do Ameriky: Ant. Knetzel, puškar, s rodinou; Jan Nadler, puškar, s rodinou; Ferdinand Nadler, soustružník, s rodinou; Antonín Nikl, jehelník; Frant. Nikl, zlatník; Norbert Richter, písař, s rodinou; Eleonora Hružová, pak Jan Hruž a Englbart; Vojtěch Pohl, krejčí; František Vodička, řezník, s rodinou; Jan Venclík, truhlář; Kateřina Pinklová; Jiří Valenta koželuh, s rodinou; Gustav Becher, kupec, s rodinou; Frant. Schirmer, s rodinou; Karel Veselý, pekař; Václav Kallaš, zahradník; Ludvík Recht.

Dne 18. března 1853. povolila městská rada z důchodů obecních peněžitou částku 100 zl. stř. jakožto příspěvek ku stavbě kostela Votivního ve Vídni, kterou stavbu povzbudil Jeho cis. Výsost arciběvoda Ferdinand Maxmilián na památku šťastného vysvobození J. V. císaře Frantiska Josefa z rukou vražedných.

Dne 7. dubna 1853. mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v které k návrhu pravovarečného výboru povolilo se, aby celní ekvivalent 3000 zl. víd. m. ročně obrátil se pro r. 1853. na opravení zdejšího městského divadla.

Dne 21. května 1853. zakoupila městská obec ve veřejné dražbě za 5130 zl. stř. kontribučenskou zahradu i se sýpkou, obcí bývalého panství plzeňského patřící, která se druhdy nacházela na nynějším Štěpánském náměstí, blíž hostince „u císaře rakouského“. Koupě tato se stala za tím účelem, aby tato zahrada i se sýpkou byla zrušena a nová ulice na získané tím prostře zřízena. Zbyvajcí část pozemku toho aby na stavební místa prodána byla.

Dne 14. června 1853. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž bylo rokováno:

1. o výnosu okresního hejtmanství ze dne 7. t. m., č. 7755, který žádal od obce vyjádření, zdali by město chtělo uvázati se v politickou správu a vybrání daní pro obor okresu berního a jakých prostředkův obecních by se v této příčině užití mělo a p. K návrhu městské rady bylo usneseno, aby k tomuto výnosu byla dána záporná odpověď, jelikož město ani patřičných místností, ani finančních prostředkův ku provedení tohoto návrhu nemá.
2. Též rokováno o výnosu téhož úřadu ze dne 28. května t. r., č. 5717, v kterém žádána obec, aby se vyjádřila

ad Nr. E. 2453.

erstehender Stiftsbrief wird von Seite des Prager fürst. erztlichen Consistorium seinem ganzen Inhalte nach genehmigt und ebends bestätigt.

Prag, den 27. April 1853.

Josef Rauch m. p.,
Consistorial-Rath.

L. S.

P. Georg Sorger m. p.,
Consistorial-Rath.

Nr. 10592.

von der k. k. böhm. Statthalterei wird nachstehender Stiftsbrief bestätigt.

Prag, am 13. Mai 1853.

L. S.

Für den Statthalter: Forgách m. p.

ROK 1854.

r. 1854

Dne 23. ledna 1854. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v kterém bylo řečeno, aby k návrhu c. k. okresního hejtmánství ze dne 29. prosince r. 1850, zrušil se poplatek 9 kr. v. m. za koně na trh přivezené, který poplatek město vybíratí právo má a jehož výtěžek najal žid Bloch za 6 zl. 15 kr. stř. ročně.

Dne 17. února 1854. bylo v Plzni celkem 41 rodin židovských členy, a sice 118 mužského a 131 ženského pohlaví.

Dne 1. března 1854. byly trhové ceny obilní následující:

černobílý korec (strych) pšenice	34	zl.	39	kr.	víd.	m.
" " " žita	23	"	57	"	"	"
" " " ječmene	20	"	19	"	"	"
" " " ovsa	11	"	44	"	"	"
" " " hrachu	24	"	—	"	"	"
" " " čočky	25	"	—	"	"	"
" " " bramborů	9	"	—	"	"	"
cent sena stál	5	"	—	"	"	"
" slámy	2	"	10	"	"	"
libra hovězího masa prodávala se za	—	"	25	"	"	"

Dne 24. dubna 1854. konána byla velikolepým způsobem slavnost z příležitosti sňatku Jeho Veličenstva císaře rakouského Františka Josefa I. s císařovnou, vévodkyní bavorskou.

V předvečer toho dne uspořádáno bylo veliké čepobití s hlučnou hudbou a na zejší časně z rána se ozývala slavnostní hudba; v 10 hodin ráno sloužil veledůstojný pan arciděkan s četnou assistencí velikou hudbou, kterou ukončil slavným „Te Deum“.

Mezi máj ostrostřelci na náměstí vypálili obvyklé salvy. Po službách vytaženo řádnicтво, důstojníci a ostatní obecenstvo z kostela a c. k. sborem ostrostřeleckým při hlučné hudbě táhlo kolem náměstí.

Město darovalo v památný den tento chudým 50 zl. stř.; da dělena byla peněžitá částka 40 zl. od komerciálního rady Lindhei Vlkyši darovaná, mezi nejchudší obyvatelstvo. Mimo to vyčastová 150 chudých obědem od sboru ostrostřeleckého, a 20 chudých i večerí, připravenou od osob soukromých.

Město vyjevilo radostné city své, vyslovivši blahopřání nově sp vysokým manželům císařským adressou, která podepsána byla i duchovenstvem, úřadnictvem a měšťanstvem.

Také školní mládež slavila tento den a na památku jeho z byly „stromy císařské“ od žáků a žákyň hlavní a české farní škol budovami školními.

Dne 7. května 1854. prodala městská obec jí patřící pole v K „na Bradavé“ (29 jiter 870□^o) koterovským osadníkům za částku 2 konv. měny.

Dne 15. května 1854. usneslo se městské zastupitelstvo, aby zak byla od města chalupa č. 41 s kolnou, na Říšském předměstí lei nabídnutou cenu 1800 zl. stř. od Františka Bruje za tím účelem odstraněním této chatrné stavby nabylo se příhodného místa pro koň

Dne 24. května 1854. zakoupila městská obec chalupu č. p na Říšském předměstí, mezi kasárnami a Machkovým domem lei Kateriny Bujetové a jejího syna Pavla Jana Bujeta za 6000 zl. stř tuto budovu rozbourati, čímž získáno pěkné místo mezi kasárnami a divadlem.

Dne 6. června 1854. ustanovena byla cena mázu bavc (plzeňského piva) na 9 kr. konv. měny.

Dne 12. června 1854. dopoledne otevřena byla výstava d a hospodářského nářadí na louce u střelnice, tak zvané „Obcizně“ výstava byla pořádána od krajského hospodářského spolku.

Spolek tento rozdál na odměny 50 dukátův a jeden stříbrný hospodářům, jejichž dobytek od kommissee nejkrásnějším uznán

Dne 12. června 1854., v pondělí odpoledne, po 3. hodině b veliký zvon sv. Bartoloměje, jež ulil zvonář Karel Bellmann v na věž hlavního kostela vytažen.

O tomto zvonu vidí se mi záhodno šířeji se rozepsati.

Při požáru věže dne 6. února 1835. bleskem způsobeném s věží i zvonice a zvony plamenem se roztavily. Hned po hrozně té povolán jest zdejší zvonář Václav Perner, aby co nejdříve zvony zhotovil. Pan Perner skutečně si pospíšil a za nedlouho o objednané zvony mimo největší zvon sv. Bartoloměje.

S tímto měl zvláštní nehodu; několikráte se mu lití nezdařilo v ulitém zvonu nějaká vada byla shledána. Teprv r. 1838. až

Cent sena	4 zl. 45 kr. vid. m.
„ slámy	2 „ 10 „ „ „
1 libra hovézího masa prodávána se	— „ 25 „ „ „

Dne 17. prosince 1853. došla městské rady stvrzená základní listina nadace Františka Josefa I. která zní takto:

STIFTSBRIEF.

Der gefertigte Bürgermeister mit dem Stadtrathe der königlichen Kreisstadt Pilsen beurkundet hiemit vor Jederman, dass aus Anlass der glücklichen Rettung Sr. k. k. apostolischen Majestät, unseres gnädigsten Kaisers Franz Josef I., gegen das von verruchter Hand am 18. Feber 1853. gewagte Mordattentat, das Stadtverordneten-Collegium am 22. Feber l. J., Z. 544. beschlossen hat, eine Bürgerstiftung zu gründen und hiezu ein Capital pr. 1000 fl. C.-M. aus den Stadt pilsner Gemeinderenten zu widmen. Dieser Betrag ist durch Sammlung freiwilliger Beiträge der pilsner Bürgerschaft zu einer Summe angewachsen, dass damit eine 5°/_o Staatsschuldverschreibung von 2000 fl. C.-M., sage: „zwei Tausend Gulden C.-M.“ beigeschafft werden konnte, wodurch dieses Stiftungs-capital sogleich Fruchtbringend angelegt worden ist. Diese Obligation dto. Wien, 1. December 1853, Nr. 22.409, zu 5°/_o im Betrage von zwei Tausend Gulden C.-M. wird künftig in der Depositencassa des Stadtrathes unter eigener Haftung desselben aufbewahrt.

Nachdem nun auf diese Art die besagte Bürgerstiftung, welche den Namen Sr. k. k. apostolischen Majestät unseres vielgeliebten Landesvaters, Franz Josef I., tragen soll, auf immerwährende Zeiten gesichert erscheint, so wird bestimmt, dass die hievon jährlich entfallenden 5°/_o Interessen am Jahrestage dieser ruchlosen That, d. i. immer am 18. Feber, an 10 arme, vom Bürgermeister und dem Stadtrathe zu wählende Bürger der Stadt Pilsen, welche an diesem Tage der heiligen Messe in der Erzdekanalkirche beizuwohnen und für das theure Leben des vielgeliebten Kaisers und die Fortdauer des allerhöchsten Kaiserhauses ihre Andachtsgebete zu verrichten haben werden, zu gleichen Theilen vertheilt werden sollen.

Der gefertigte Bürgermeister und Stadtrath übernimmt dem zu Folge für sich und alle seine Nachfolger die Verpflichtung, an dem jeweiligen obbesagten Jahrestage an die von demselben hiezu Erwählten nach vorläufig in der Kirche verrichteter Andacht die Vertheilung der auf sie entfallenden Beträge vorzunehmen und diese Stiftung für immerwährende Zeiten aufrecht zu erhalten.

Urkund dessen ist gegenwärtiger Stiftsbrief in drei gleichlautenden Parien, wovon das eine bei der h. k. k. Statthalterei, das andere in der Depositen-Cassa des Stadtrathes und das dritte bei der Armenfondverwaltung aufbewahrt wird, ausgestellt, allseitig gefertigt und bestätigt worden.

Stadtrath Pilsen, den 8. October 1853.

Franz Wanka, Bürgermeister.

Jos. Ign. Klotz, Stadtrath. Josef Wilhelm Scholz, Stadtrath.

Carl Klotz, Stadtrath. Josef Fürich, Stadtrath.

Franz Guldener, Stadtrath und Pol.-Commissär.

Nr. 853 praes.

Vorstehender Stiftsbrief wird in Gemässheit des h. k. k. Statthaltereii-Dekretes vom 27. September 1853, Z. 22.982, hiemit bestätigt.
K. k. Kreisregierung Pilsen, am 24. November 1853.

Statt des k. k. Kreispräsidenten:

L. S.

Hansgirk m. p.

Dne 28. prosince 1853, mělo obecní zastupitelstvo sedění, v němž ku nabídnutí Kateřiny Bujetové dáno povolení, aby zakoupila městská obec její majetek mezi kasárny a městem ležící, t. j. stavení č. 36, Říšské předm., se dvorem a zahradou za 6000 zl. stř.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z ROKU 1853.

V roce tomto obdrželi měšťanské právo:

- Beringer Emanuel, krejčí z Plzně;
- Duchoň Jan, zednický mistr z Plzně;
- Fürich Josef, sládek z Plzně;
- Kestránek Matěj, sládek z Plzně;
- Mattas Jan, tkadlec z Plzně;
- Řib Vilém, kupec z Plzně;
- Steiner Vavřinec, majitel domu č. 87, Říšské předm.;
- Tropp Ignác, pekař z Plzně.

Toho roku skončila vyvazovací kommise svou práci, ustanovivši náhrady za zrušenou robotu a činži bývalého panství plzeňského.

Zrušené povinnosti záležely v každoročním odvádění obilí a sice:

Od veškerých emfiteftů a robotních reľuentů:

pšenice	798	měr —	čtvr.	3 ³ / ₄	m. (dolno-rakouských),
žita	2299	"	1	"	3 ¹ / ₂ "
ječmene	843	"	1	"	2 ¹ / ₂ "

Od mlynářů:

pšenice	38	měr —	čtvr.	3 ³ / ₄	m. (dolno-rakouských),
žita	391	"	1	"	3 ¹ / ₂ "

Peněžítá náhrada ustanovena byla takto:

za zrušené roboty	134.516	zl. 10 kr. stř.,
" " " emfitevtické činže	89.136	" — "

na které částky městská obec jakožto bývalá vrchnost dlužní úpisy, znející na vyvazovací ústav království českého, ihned obdržela.

Za zrušené dávky pro arciděkanství plzeňské, které městská obec in natura odváděla, byla peněžítá částka 20.460 zl. k. m. vyměřena, na kterou též dlužní úpis c. k. vyvazovacího ústavu se vyhotovil.

Tyto vyvazovací dávky pro arciděkanství plzeňské byly:

Jmenem deputátu:

pšenice	4	korce	} v české sháněné míře,
žita	58	korců 2 čtvr.	
ječmene	6	" 3 "	
brachu	4	korce v české vrchovaté míře, 6 soulků soli a 98 ¹ / ₂ sáhů dříví i s přívozem.	

Jmenem desátku:

žita	2 korce 1 čtvr.	} v české sháněné míře,
ječmene	2 " 2 "	
ovsa	2 " 2 "	

Na tři várky piva:

ječmene 74 korce v české sháněné míře, chmelu 36 liber, smály 72 libry, tvrdého dříví 18³/₄ sáhů, mzdu pro sládka 25 zl. k. m.

Relucí za seno 24 zl. k. m.

Městská rada chtěje osvědčiti úctu ku veledůstojnému a zasloužilému arciděkanovi, P. Antonínu Hlavanovi, usnesla se na tom, že na čas jeho živobyti všechny tyto dávky, které pro arciděkanství odváděla, jemu in natura odváděti bude, ponechávajíc si na ten čas pouze úroky z hořejší částky 20.460 zl. stf.

V roce 1853. zemřelo v Plzni 323 osob.

Koncem školního roku 1853. bylo v Plzni mládeže, školní:

na gymnasiu	248	žákův.
" nižší škole reálné	203	" "
" hlavní škole	598	" "
" české farní škole	410	" "
" hlavní škole dívčí	505	žákýň.
" české škole dívčí	273	" "

Uhrnem žáků a žákýň . . . 2237.

Opatrovnu malých dítek navštěvovalo 39 hochův a 33 dívký.

Na konci vojenského správního r. 1853. vykazovaly účty městské obce plzeňské celkem:

příjmův	105.172	zl. 15 kr. k. m.
vydání	112.792	" 8 " " "

Mimo zaopatření špitálníků rozdána byla v r. 1853. 322. chudým peněžitá částka 4397 zl. 9 kr. k. m. a 28 sáhů dříví.

Stáv jmění chudobince byl 16.126 zl. 53 kr. k. m.

Ve váreční době 1852/53. uvaril měštanský („bavorský“) pivovár na Bubenči 33.280 věder piva.

Toho roku vystavěti dala městská obec při fáře druzdovské novou stodolu.

Také vystavěna byla nová myslivna na Pražské silnici pro hradeckého lesníka. Dříve bydlel myslivec ve vesnici Hrádku.

Toho roku vyhotovena byla nadační listina na 2000 zl., kterou částku budějovický biskup Josef Ondřej Lindauer podlé testamentu svého ze dne 15. dubna 1850. plzeňskému chudobinci v 5% státních dlužních úpisech věnoval. Listina tato zní:

STIFTSBRIEF.

Wir endesgefertigten Vorsteher des Pilsner Stadtarmeninstituts urkunden hiemit vor Jedermann, dass der hochwürdigste Herr Josef Lindauer, Bischof zu Budweis, in seinem Testamente dto. Budweis, den 15. April 1850., einen Betrag von zwei Tausend Gulden C.-Mz. dem Pilsner Stadtarmeninstitute aus seinem Nachlasse mit der Bestimmung gewidmet habe, dass die Interessen dieses als immerwährendes Capital zu behandelnden Legats, jedesmal der Pilsner Seelsorger unter die von ihm selbst aus der Pilsner Seelsorge ausgewählten Armen vertheilen lassen könne, ohne Jemanden über den Almosenbetrag oder die zu theilende Person Rechenschaft schuldig zu sein.

Dieses Legat ist von den Vollziehern des bischöflich Lindauer'schen Testaments den Herren Dr. Johann Körner, Wenzel Blažek und Johann Schreglich, sämmtlich Domkapitularen zu Budweis, mit Zuschrift vom 15. Juli 1850. an die gefertigten Vorsteher des Pilsner Stadtarmeninstitutes durch Uebergabe zweier Staatsschuldverschreibungen n. zw. Nr. 227.203 und Nr. 227.207 dto. Wien, den 1. Mai 1843., jede im Nennwerthe von ein Tausend Gulden C.-Mz. à 5% richtig abgegeben, beziehungsweise übernommen worden.

So wie der dankbare Vorstand des Pilsner Armeninstituts für die Erwirkung der Vinkulirung der oberwähnten Staatsschuldverschreibungen zu Händen des besagten Institutes besorgt ist, so verpflichtet sich derselbe für sich und für seine Nachfolger diese Staatsschuldverschreibungen in der hierstädtischen Armeninstituts-cassa sorgfältig aufzubewahren, die jährlich entfallenden Interessen gehörig einzuheben, nach der oben angeführten, von dem hochwürdigsten bischöflichen Herrn Legator ausdrücklich angeordneten Intention verwenden zu lassen, mit dem Capitale aber ohne hochstelligen Consens keine Veränderung vorzunehmen. Gleichzeitg übernimmt der gefertigte Pilsner Erzdechant für sich und seine Nachfolger in der Pilsner Seelsorge die Verpflichtung, die von dem oben angeführten Capitale jährlich entfallenden 5% Interessen unter die von ihm selbst erwählten würdigsten Armen der Pilsner Seelsorge alljährlich gewissenhaft zu vertheilen, ohne übrigens schuldig zu sein, Jemanden über die einzelnen Almosenbeträge oder über die Namen der beteiligten Armen Rechenschaft abzugeben.

Urkund dessen ist dieses Document in drei gleichlautenden Parien, von denen eine bei der h. k. k. Statthalterei, die andere bei dem hochwürdigsten f. erzb. Consistorium, die dritte in der Pilsner Armeninstituts-cassa aufbewahrt wird, ausgefertigt und gemäss den gesetzlichen Stiftungsdirectiven allseitig unterschrieben und bestätigt worden.

So geschehen Pilsen, den 16. Februar 1853.

A. Hlavan m. p.,

Inf. Erzdechant, fst. erzbischöf. Vikar, Vorsteher des Armeninstituts.

Jos. Ign. Klotz m. p.,

L. S.

Franz Guldener m. p.,

Bürgermeister-Stellvertreter.

Armenvereins-Director.

ad Nr. E. 2453.

Vorstehender Stiftsbrief wird von Seite des Prager fürst. erzbischöflichen Consistorium seinem ganzen Inhalte nach genehmigt und durchgehends bestätigt.

Prag, den 27. April 1853.

Josef Rauch m. p.,
Consistorial-Rath.

L. S.

P. Georg Sorger m. p.,
Consistorial-Rath.

Nr. 10.592.

Von der k. k. böhm. Statthalterei wird nachstehender Stiftsbrief bestätigt.

Prag, am 13. Mai 1853.

L. S.

Für den Statthalter: Forgách m. p.

ROK 1854.

r. 185

Dne 23. ledna 1854. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v kterém se usneslo, aby k návrhu c. k. okresního hejtmanství ze dne 29. prosince 1853., č. 15.907, zrušil se poplatek 9 kr. v. m. za koně na trh přivedeného, který poplatek město vybíratí právo má a jehož výtěžek najal žid Nathan Bloch za 6 zl. 15 kr. stf. ročně.

Dne 17. února 1854. bylo v Plzni celkem 41 rodin židovských s 249 členy, a sice 118 mužského a 131 ženského pohlaví.

Dne 1. března 1854. byly trhové ceny obilní následující:

Vrchovatý korec (strych) pšenice	34	zl.	39	kr.	víd.	m.
" " " žita	23	"	57	"	"	"
" " " ječmene	20	"	19	"	"	"
" " " ovsa	11	"	44	"	"	"
" " " hrachu	24	"	—	"	"	"
" " " čočky	25	"	—	"	"	"
" " " bramborů	9	"	—	"	"	"
Cent sena stál	5	"	—	"	"	"
" slámy	2	"	10	"	"	"
Libra hovězího masa prodávala se za	—	"	25	"	"	"

Dne 24. dubna 1854. konána byla velikolepým způsobem slavnost za příčinou sňatku Jeho Veličenstva císaře rakouského Františka Josefa I. s Alžbětou, vévodkyní bavorskou.

V předvečer toho dne uspořádáno bylo veliké čepobití s hlučnou hudbou a na zejťjí časné z rána se ozývala slavnostní hudba; v 10 hodin dopoledne sloužil veledůstojný pan arciděkan s četnou assistencí velikou mši sv., kterou ukončil slavným „Te Deum“.

Mezi mši ostrořelci na náměstí vypálili obvyklé salvy. Po službách Božích vytáhlo úřadnictvo, důstojníci a ostatní obecnost z kostela a c. k. vojsko se sborem ostrořeleckým při hlučné hudbě táhlo kolem náměstí.

Město darovalo v památný den tento chudým 50 zl. stří.; dále rozdělena byla peněžitá částka 40 zl. od komerčního rady Lindbeima, ve Vlkyši darovaná, mezi nejchudší obyvatelstvo. Mimo to vyčastováno bylo 150 chudých obědem od sboru ostrostřeleckého, a 20 chudých obědem i večeri, připravenou od osob soukromých.

Město vyjevilo radostné city své, vyslovivši blahopřání nové spojeným vysokým manželům císařským adressou, která podepsána byla zdejšími duchovenstvem, úřednictvem a měšťanstvem.

Také školní mládež slavila tento den a na památku jeho zasazeny byly „stromy císařské“ od žáků a žákyň hlavní a české farní školy před budovami školními.

Dne 7. května 1854. prodala městská obec jí patřící pole v Koterové „na Bradavé“ (29 jiter 870⁰) koterovským osadníkům za částku 3436 zl. konv. měny.

Dne 15. května 1854. usneslo se městské zastupitelstvo, aby zakoupena byla od města chalupa č. 41 s kolnou, na Říšském předměstí ležící, za nabídnutou cenu 1800 zl. stří. od Františka Bruje za tím účelem, aby odstraněním této chatrné stavby nabylo se příhodného místa pro koňský trh.

Dne 24. května 1854. zakoupila městská obec chalupu č. pop. 36 na Říšském předměstí, mezi kasárnami a Machkovým domem ležící, od Kateřiny Bujetové a jejího syna Pavla Jana Bujeta za 6000 zl. stří. a dala tuto budovu rozbourati, čímž získáno pěkné místo mezi kasárnami a českým divadlem.

Dne 6. června 1854. ustanovena byla cena mázu bavorského (plzeňského piva) na 9 kr. konv. měny.

Dne 12. června 1854. dopoledne otevřena byla výstava dobytka a hospodářského nářadí na louce u střelnice, tak zvané „Obcizně“. Tato výstava byla pořádána od krajského hospodářského spolku.

Spolek tento rozdál na odměny 50 dukátův a jeden stříbrný peníz hospodářům, jejichž dobytek od kommisce nejkrásnějším uznán byl.

Dne 12. června 1854., v pondělí odpoledne, po 3. hodině byl nový veliký zvon sv. Bartoloměje, jež ulil zvonář Karel Bellmann v Praze na věž hlavního kostela vytažen.

O tomto zvonu vidí se mi záhodno šířeji se rozepsati.

Při požáru věže dne 6. února 1835. bleskem způsobeném shořela s věží i zvonice a zvony plamenem se roztavily. Hned po hrůzně události té povolán jest zdejší zvonář Václav Perner, aby co nejdříve nové zvony zhotovil. Pan Perner skutečně si pospíšil a za nedlouho odevzdal objednané zvony mimo největší zvon sv. Bartoloměje.

S tímto měl zvláštní nehodu; několikráte se mu lití nezdarilo neb v ulitém zvonu nějaká vada byla shledána. Teprv r. 1838. odvedl p.

Perner i tento zvon bartolomějský. Když byl ale zvon na věž vytážen, ukázalo se, že hlas tohoto největšího zvonu temný a mimo to i vyšší byl, než-li hlas druhého zvonu marianského a že vůbec nesouhlasil se zvukem ostatních zvonův.

Zvon ten vážití měl 82 centy 90 liber podle protokolu u magistrátu plzeňského dne 17. února 1838. sepsaného.

Veledůstojný pan arciděkan zdejší, P. Antonín Hlavan, nejsa se zvonom tímto spokojen, nechtěl jej přijati a ucházel se o to, aby tento zvon přelit a jeho zvuk s ostatními zvony v souhlas uveden byl. Šlechtná snaha jeho nedošla však splnění, ačkoli konala se kommissé za kommissé a z Prahy kanovník P. Lindauer sám o stavu věci se přesvědčiv, zprávu podal, že zvon tento k ostatním zvonům se nehodí. Pan arciděkan i u dvorní kanceláře proti přijatí zvonu toho protestoval, dvorním dekretem ze dne 25. července 1844., č. 21.836, však nebylo protestu jeho vyhověno. Tím se stalo, že zůstal chybný zvon na věži, ale velmi zřídka se jím zvonilo.

To všecko nezlomilo pevně předsevzetí dvojctihodného pana arciděkana; on vyčkal času, a jak mile přišla doba, kde obcím a jiným korporacím volnějšiho vývinu popřáno, uchopil se (r. 1851.) opět věci té u městské rady, až konečně dne 13. října 1852. přišlo povolení od dotýčených vyšších úřadův, aby chybný zvon znovu byl přelit.

Pan Perner sice proti tomu přelití podal protest dne 27. listopadu 1852., proto však přece byl zvon od něho ulitý dne 8. listopadu 1853. na věži roztlučen.

Hrůza jímala obecenstvo při podivných, strašných zvucích, jaké onen zvon, jsa na kusy roztlučán, vydával; uražené kusy zvonoviny dolů s věže se házely.

Přelití zvonu svěřeno bylo nyní dvornímu zvonaři Karlu Bellmanovi v Praze.

Dne 8. května 1854. v sobotu ráno byl nově ulitý zvon bartolomějský z Prahy do Plzně, spedičí Karla J. Mašky, 6. koňmi přivezen a před věží kostela složen. Váží 91 cent a 11 liber.

Obec dala ihned zhotoviti v holoubkovských hutích podle modelu od p. Bellmanna zasláného železné srdce ku zvonu tomu, které váží 2 centy 75 liber a stálo 77 zl. stf.

Dne 11. června 1854., v neděli odpoledne, vykonán byl slavným způsobem křest zvonu; dříve byly pontifikální nešpory a po nich vykonán slavnostní obřad křtu.

Zvon byl věnci a stužkami ozdoben.

Při tomto křtu byli kmotry: Josef Hansgirk, c. k. krajský rada a náměstek krajského přednosty; Edmund rytíř Merkl, c. k. podkrajský; Matěj Kalina rytíř z Jäthensteinu, subst. předseda c. k. krajského soudu; Alžběta Hansgirkova, choť c. k. krajského rady; Emilie Kalinová z Jäthensteinu; Anna Vanková, choť měšťanosty plzeňského.¹⁾

Po svěcení zvonu následovalo požehnání v kostele.

¹⁾ Pan arciděkan vyslovil přání, aby kmotrové a kmotry vesměs ze středu měšťanstva zdejšího zvoleni byli; městská rada však bohužel neučinila podle návrhu jeho a dala přednost c. k. úředníkům.

Dne 12. června 1854. byl zvon u přítomnosti četných diváků na věž vytažen. Jakmile pozvolné dílo to šťastně se podařilo, zavzněla hudba a všeobecný jásot po městě.

Provaz k vytažení zvonu zapůjčil p. Václav Perner, jemuž za to částka 100 zl. stř. dáti se musila. V práci při vytahování zvonu se uvázal tesařský mistr Vojtěch Filip.

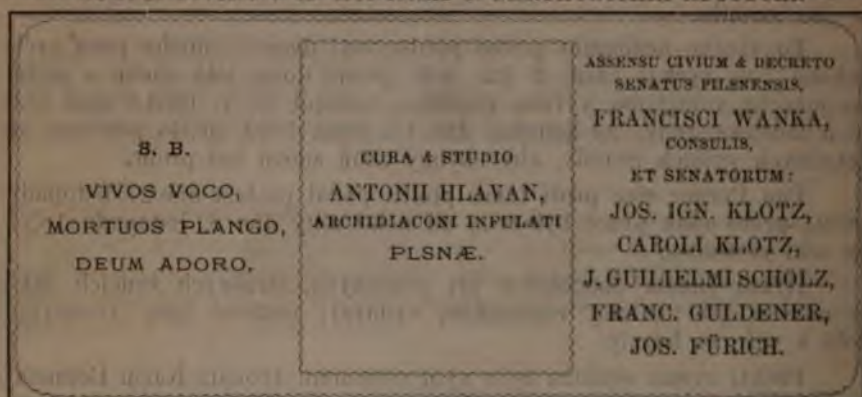
Na den 26. června 1854. pak ustanovila se zkouška nového zvonu, o čemž obyvatelé plzeňští od městské rady okružním listem vyrozuměni byli.

Srdce každého posluchače zaplesalo, uslyšeвши jasný a silný zvuk zvonu, jenž se zvuky zvonův ostatních libě souhlasil.

Zvon tento stál celkem 2473 zl. 50 kr. stř. Pan arciděkan přispěl k tomu 100 zl. a pravovarečný výbor 200 zl. stř.

Nápisy na zvonu jsou tyto:

== CULTUI DIVINO & IN HONOREM S. BARTHOLOMÆI APOSTOLI. ==

— FUSA SUM, OPERA CÆS. REG. AULICI FUSORIS CAROLI BELLMANN, PRAGÆ 1854. —

Zároveň se zvonem sv. Bartoloměje přelit byl také malý zvon sv. Anny od K. Bellmanna v Praze a spolu i do Plzně přivezen. Tento stál pouze 84 zl. 49 kr. stř., kteráž to částka z kostelních důchodů zapravena byla.

Také musila stolice na zvonici býti upravena, což celkem 484 zl. 42 kr. stálo a od tesaře Vojtěcha Filipa provedeno bylo.

Dne 20. června 1854. zemřela v Plzni Rosina Říhová, rozená baronka Šorlemerova, v stáří 78. rokův.

Zemřelá byla majitelkyní starobylého tak zvaného domu Templářův na náměstí; v poslední vůli své odkázala 1000 zl. konv. m. k založení nadace pro chudé studenty, 200 zl. k normálnímu fondu, 100 zl. k rozdělení mezi chudé a 500 zl. na fundaci mše sv.

Dne 1. července 1854. byly průměrné ceny obilní na trhu zdejších následující:

Vrchovatý korec (strych) pšenice	45	zl.	42	kr.	víd.	m.
" " " žita	37	"	19	"	"	"
" " " ječmene	26	"	35	"	"	"
" " " ovsa	15	"	47	"	"	"
" " " hrachu	32	"	—	"	"	"
" " " čočky	36	"	—	"	"	"
" " " bramborů	11	"	30	"	"	"
Cent sena	4	"	30	"	"	"
" slámy	2	"	30	"	"	"
1 libra hovězího masa prodávala se	—	"	27 ¹ / ₂	"	"	"

Dne 20. července 1854. zaznamenala městská obec na nově roze-psanou národní půjčku značnou částku 100.000 zl. konv. m.

Za tou příčinou obdržela obec povolení k zastavení jí patřících obligac vyvazovacích v ceně 134.510 zl. k. m., za které si obec z pražské filiální banky částku 69.000 zl. stř. vypůjčila.

Městanský pivovár upsal částku	20.000	zl.	stř.;
kostelní pokladnice	4000	"	"
pan purkmistr, František Vanka	20.000	"	"
stavitel Martin Stelzer	2000	"	"
Jan Stampfl, kupec	1000	"	"

Každý obchodník byl téměř nucen aspoň 20 zl. na tuto půjčku státní upsatí; ano i úředníkům sráženy byly upsané částky v měsíčních lhůtách od jejich služného.

Kdo jen nějaký majetek měl, musil se této půjčky účastniti.

Nejvyšším rozkazem císaře pána ze dne 24. června 1854. byla rozepsána tato národní půjčka až do 500. milionů zlatých konv. měny proti 5% úrokům v kovovém stříbře.

Dne 7. srpna 1854. vydal výbor pravovarečného měšťanstva plzeňského svolání, v němž vybízel ctitele zesnulého měšťansty zdejšího, Martina Kopeckého, k dobrovolným příspěvkům na pomník, který postaviti hodlal nezapomenutelnému muži tomu za neskonale zásluhy, které si o město získal.

Dne 10. srpna 1854 byli při veřejné zkoušce nejlepší kreslíři na nižší realné škole hraběcí Chotkovou nadací za nejzdařilejší výkresy odměněni a sice:

první cenou 23 zl. 45 kr.	František Sterzl,
druhou " 19 " — "	Antonín Sedlák
třetí " 14 " 15 "	František Kotter a
čtvrtou " 9 " 30 "	Josef Nemelka; všickni z Plzně.

Dne 5. září 1854. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které se usneslo, aby k rozkazu vys. místodržitelství ze dne 7. července t. r., č. 15.972, výměrem c. k. okresního hejtmanství sděleném, ustanovena byla dotace pro nově zařízené místo katechety na farní škole se služným 400 zl. stř., nájemným 50 zl. a palivem 6 sáhů dříví.

Při jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro příjem 1926 zl. 50³/₄ kr. a vydání 2066 zl. 7 kr. k. m.

Při špitále sv. Martina pro nádeníky: příjem 401 : a vydání 326 zl. 18¹/₂ kr. k. m.

Mimo zaopatření špitálních rozdána byla v r. 1854. 2 peněžité částky 4173 zl. 47 kr. k. m. a 30 sáhů dříví.

Stav jmění chudobince byl 16.052 zl. 20 kr. k. m.

Ve váreční době 1853./54. uvařil měšťanský („bavorská na Bubenči 34.752 vědra piva.

V roce 1854. zemřelo v Plzni 350 osob.

r. 1855

ROK 1855.

Dne 1. ledna 1855. zakoupilo představenstvo opatrovní dítky dům č. 94 na Říšském předměstí i se zahradou od Funkové za 4000 zl. k. m., aby ústavu tomu pojištěna byla

Dne 5. ledna 1855. koupila městská obec dům pod č. 41 předměstí od manželů Brujových, Františka a Markéty, za 1 a dala jej rozbourati. Odstraněním domu toho nabylo místo za kasárnami větší úhlednosti i značného rozšíření.

Z 11. na 12. ledna v noci okolo 12. hodiny shořela stodola panském dvoře v Horomyslicích. Oheň založil úmyslně jistý který za zločin ten k 12.letému žaláři odsouzen byl. Ob obdržela 1206 zl. 39 kr. náhrady od pojišťovacího ústavu.

Dne 29. ledna 1855. mělo zastupitelstvo obecní seděn rokovalo se o žádosti Ignáce Matasa, nájemce obecního dvoř myslicích, za slevení nějaké částky nájemného za příčinou šk p. Matas ohněm v noci na 12. t. m. utrpěl. Zástupcové měst žádosti té, ustanovili však, aby žadateli delší lhůty k zaplacení p nájemného povoleny byly.

Dne 22. února 1855. darovali zdejší majetníci hor a pořadatelé dvou plesů v hostinci Stelzrové odvedli čistý výnos těchto plesů s tou podmínkou, že rozděleny byly chudým toho dne, v Veličenstvo, císařovna rakouská, š

Paní Anna Hässlerová da masa k podělení špitálních,

české školy. Pro chudou mládež německé dívčí školy daroval pak ještě 25 rukávníkův.

V měsíci prosinci 1854. obdržela náboženská obec židovská v Plzni od vysokého ministerstva povolení k stavbě židovské synagogy a zařízení školy. Touž dobou povolilo místodržitelství sbírky dobrovolných příspěvkův u stejnověrců za týmž účelem.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1854.

V tomto roce obdrželi právo měštanské:

Beran Josef, majitel domu č. 23, Říšské předm.;
 Malý Jan, obuvník z Plzně;
 Melota Josef, obuvník z Plzně;
 Schwenda Václav, rukavičkář z Plzně.

V roce 1854. dala městská obec vystavěti:

novou hajnovnu v zručském hájemství,
 „na Lánech“,
 v lese na „Bílé hoře“
 a stáje k fare dejšinské.

Toho roku byla objednána nová kněžská roucha do arciděkanského kostela a sice: jedno mešní roucho, dvě dalmatiky a jeden pluvíál. Zhotoveny jsou z bílého atlasu a červeného aksamitu, zlatem skvostně vyšíváno. Roucha tato zhotovena byla v Miláně a obstaral je obchodník pražský Jakub, šlechtic z Chiusele.

Tato roucha stála 2629 zl. konv. měny v bankovkách.

Ku konci školního roku 1853./54. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasium	263	žákův.
„ nižší škole realné	232	„
„ hlavní škole	658	„
„ české farní škole	389	„
„ hlavní škole dívčí	576	žákyn.
„ české dívčí škole	355	„

Celkem žákův a žákyn . . . 2473.

Opatrovnu malých dítek navštěvovalo 69 hochův a 78 děvčat.

Na konci vojenského správního r. 1854. vykazovaly účty městské obce plzeňské celkem:

příjmův	171.629	zl. 37 kr. k. m.
vydání	161.067	„ 4 „ „ „

Při jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měi příjem 1926 zl. 50³/₄ kr. a vydání 2066 zl. 7 kr. k. m.

Při špitále sv. Martina pro nádenky: příjem 401 zl. a vydání 326 zl. 18¹/₂ kr. k. m.

Mimo zaopatření špitálních rozdána byla v r. 1854. 348. peněžítá částka 4173 zl. 47 kr. k. m. a 30 sáhů dříví.

Stav jmění chudobince byl 16.052 zl. 20 kr. k. m.

Ve váreční době 1853./54. uvařil měšťanský („bavorský“) na Bubenči 34.752 vědra piva.

V roce 1854. zemřelo v Plzni 350 osob.

r. 1855

ROK 1855.

Dne 1. ledna 1855. zakoupilo představenstvo opatrovny j dítky dům č. 94 na Říšském předměstí i se zahradou od pa Funkové za 4000 zl. k. m., aby ústavu tomu pojistěna byla bud

Dne 5. ledna 1855. koupila městská obec dům pod č. 41 na předměstí od manželů Brujových, Františka a Markéty, za 1800 a dala jej rozbourati. Odstraněním domu toho nabylo místo za voj kasárnami větší úhlednosti i značného rozšíření.

Z 11. na 12. ledna v noci okolo 12. hodiny shořela stodola v pl panském dvoře v Horomyšlicích. Oheň založil úmyslně jistý Ja který za zločin ten k 12.letému žaláři odsouzen byl. Obec obdržela 1206 zl. 39 kr. náhrady od pojišťovacího ústavu.

Dne 29. ledna 1855. mělo zastupitelstvo obecní sedění, v rokovalo se o žádosti Ignáce Matasa, nájemce obecního dvoru myslicích, za slevení nějaké částky nájemného za příčinou škody p. Matas ohněm v noci na 12. t. m. utrpěl. Zástupcové města ne žádosti té, ustanovili však, aby žadateli delší lhůty k zaplacení povín nájemného povoleny byly.

Dne 22. února 1855. darovali zdejší majetníci hor 12 voz a pořadatelé dvou plesů v hostinci Stelzrově odvedli 120 zl. stf. čistý výnos těchto plesův s tou podmínkou, aby uhlí i peněžítá rozděleny byly chudým toho dne, kterého dojde sem zpráva. Veličenstvo, císařovna rakouská, šťastně porodila.

Paní Anna Haesslerová darovala za touž příčinou 50 liber l masa k podělení špitálních, v ústavě pro chudé měšťany se nale

Dne 2. března 1855. bylo v kostele farním poslední veliké requiem za císaře rakouského Františka I. (býv. vnuka Marie Terezie, dne 2. března 1835. zemřelého). Žádusní mše za vladaře toho konána byla na výroční den úmrtí jeho po 20 let.

Dne 6. března 1855. roznesla se po městě zpráva, že J. V. císařovna rakouská Alžběta šťastně princeznu porodila.

Ve 12 hodin zvoněno bylo všemi zvony plzeňskými; na zejtrí konána byla veliká mše sv., které se účastnily všechny úřady civilní i vojenské.

Mši sv. konal veledůstojný p. arciděkan s četnou assistencí a nejdůležitější momenty její naznačilo vojsko ranami z ručnic.

Choť c. k. náměstka, předsedy soudu krajinského p. Kaliny z Jäthensteinu, vyčastovala téhož dne obědem 12 chudých vdov měšťanských a podělila každou z nich ještě 30 kr. stř.

Dne toho také rozdělen byl čistý výnos dvou plesů 120 zl. stř. mezi 360, a uhlí od majetníků hor darované mezi 500 chudých.

(Princezně dáno při křtu svatém jméno Žofie).

Dne 30. března 1855. usneslo se shromážděné zastupitelstvo obecní na tom,

1. aby veřejnou dražbou odprodána byla strouha valchová na Saském předměstí. Tato vodní síla měla býti prodána k vystavění nějaké továrny s tím závazkem, že podnikatel této stavby na vlastní útraty zříditi má jez se strouhou spojený.
2. František Hýra, mlynář z Loun, zakoupil od měšťana Kestřánka pole s č. 102 na Říšském předm. hraničící; aby na něm vystavěl parní mlýn. Jelikož před polem tím byl močálovitý rybníček obcí patřící, žádal p. Hýra za odprodání tohoto rybníčku proti slušné náhradě.

Zastupitelstvo svolilo k přenechání obecního rybníčku toho s tou podmínkou, aby pan Hýra za něj odstoupil městu od koupeného pole tolik místa, mnoho-li ho třeba bude k ulici, která se tam povede podlé plánu k rozšíření města sestaveného.

Dne 4. dubna 1855. mělo obecní zastupitelstvo poradu o vyzvání c. k. okresního hejtmanství, za příčinou bezplatného ubytování tohoto úřadu. I bylo usneseno, že městská obec se uvoluje povinnosti své vzhledem ku bezplatnému ubytování c. k. okresního hejtmanství až do konce ledna 1856. dostáti, pro další čas však povinnost podobnou že na se vzíti nemůže. Bude-li si však toho c. k. okresní hejtmanství přát, že zaopatří jemu místnosti za mírné nájemné.

Dne 29. dubna 1855. sloužil v hlavním kostele veledůstojný pan arciděkan P. Ant. Hlavan slavnou mši na poděkování za zachování života a uzdravení Svätého Otce, papeže Pia IX. Kostel naplněn byl pobožnými křesťany ze všech tříd obyvatelstva.

Dne 5. května 1855. byl městský úřad vyzooměn od c. k. okresního hejtmanství, aby obec vyzdvihla si poukázanou jí částku 4681 zl. 30 kr. str. za odevzdanou zbraň bývalé národní stráže.

Dne 10. května 1855. odpoledne v 5. hodin byl oslaven příjezd velectěného pána Tomáše, šlechtice z Putzlacherů, jež jmenoval J. V. představeným kraje plzeňského.

Uvítání jeho bylo slavné a srdečné.

V 7 hodin večer pořádána jemu na počest v divadle akademie hudební, pěvecká a deklamatorní. Akademie počata básní německou a zakončena epilogem českým.

Onen německý proslov uvítací zněl takto:

FREUDIGES WILLKOMMEN

DEM HOCHWOHLGEBORNEN HERRN, HERRN

THOMAS, EDLEN VON PUTZLACHER,

K. K. KREISHAUPTMANNE UND STATTHALTERERATHEN,

DARGEBRACHT VON DER PILSNER BÜRGERSCHAFT UND ALS PROLOG

GESPROCHEN BEI DER AM 10. MAI 1855. IM THEATER ZU PILSEN

VERANSTALTETEN MUSIKALISCHEN AKADEMIE.

Willkommen hier in dieses Hauses Hallen!

Willkommen unter Pilsen's Bürgerschaar!

Willkommen tönt der laute Gruss von Allen,

Ihn bringen wir als erste Gabe dar.

So lass denn gütig ihn Dir auch gefallen,

Wie er mit bied'rem Sinn geboten war;

Es liegt ja nur im liebenden Gemüthe,

Im hohen Preise nicht, der Gaben Güte.

Des Kaisers Blick hat Deinen Werth ergründet,

Der Deines stillen Wirkens Früchte wog,

Und lobend hat Dich uns der Ruf verkündet.

Der Deiner Ankunft lang voran schon zog;

So dass nun freudig jedes Herz entzündet,

In süs'ser Hoffnung Dir entgegenflog,

Drum nahen wir Dir Alle ohne Bangen,

Du hältst uns zaubernd Geist und Sinn gefangen.

Wir sind ein Beetlein nur im grossen Garten,

Wenn auch, so glauben wir, das schlechteste nicht.

Wo Lieb' und Treu' zum Kaiser stets sich paarten

Mit der Erfüllung jeder Bürgerpflicht,

Da kann man schöne Blüthen wohl erwarten,

Die nicht der Zeiten Sturm so leicht zerbricht;

So sind wir noch, wie uns're Väter waren,

Seit alter Zeit, vor langen, grauen Jahren.

Wir sind ein Beetlein nur, ganz klein gestaltet,

Im grossen Garten, unserm Vaterland,

Wo pfliegend festen Sinnes lang gewaltet,

Der grosse Gärtner fort mit sich'rem Hand,

Bis Blüthe reichlich sich an Blüthe entfaltet,

Und Frucht an Frucht allüberall sich wand.

Wie stehst du da, o Vaterland, geschmückt.

Dass froh sich deines Vaters Herz entzückt!

Diess Beetlein nun, Dir sorgsam anvertrauet,
 Von unsers Kaisers höchster Majestät,
 Diess Beetlein, wo schon fleissig angebauet,
 So Manches still der Frucht entgegengelit,
 Wenn Gott nur seinen Segen niederthauet,
 Der über aller Welt erhaben steht,
 Diess Beetlein nimm und pflanz' nach allen Weiten
 Die schönsten Blumen hin für ew'ge Zeiten.

E P I L O G

K UVITÁNÍ VYSOCE VÁŽENÉHO A UROZENÉHO PÁNA, PANA

TOMÁŠE, ŠLECHTICE PUTZLACHRA,

C. K. KRAJSKÉHO HEJTMANA KRAJE PLZEŇSKÉHO A MÍSTODRŽITELSKÉHO RADY A T. D.,

PŘEDNESENÝ VE JMÉNU OBČANSTVA KRÁL. KRAJS. MĚSTA PLZNĚ
 DNE 10. KVĚTNA 1855. V MĚSTSKÉM DIVADLE.

Ode vrchů Žďárských, kde se
 Družná s Čechy stýká Morava,
 Ku západu žal větýrěk nese,
 Věčná kde se vlní Šumava;
 Hoj větěrku tvoje žalné váni
 Jest nám pramen příštích blahostí!
 Koho plácí mocně Žďárské hory,
 Budou slavit též Šumavské bory;
 Pročež vítáme Tě s radostí,
 Kéž Ti milé u nás přebývání.

Tebe věhlas slavná zeměpána
 Ze sta mužů statných vyvolil,
 Bys nám proti zlosti pevná brána,
 Jistá dráha k štěstí, blahu byl.
 O již vidím, vidím v plné kráse
 Skvit se Múz všech chrámy, ústavy;
 Vidím skvítat pouště, dol i stráně,
 Rozvíjet se dílny, hory, báně,
 Vidím míjet všecky žádavy.
 Tak že blaho všude rozmáhá se.

Mrtvé obci oživují ůdy,
 Kdo se zdráhal, ruky přidává,
 Nové tekou ku živnosti proudy,
 Všady jará čilost nastává.
 Aj i Lumír sladké píše písně,
 Že se dál a pole ozývá,
 Navá vzniká radost, v nové kráse
 Město staroslavné skvíti zdá se,
 Ba i milost v prsou ohnivá
 Šlirá mnohou strast a mnohé tísně.

I neustaň náde námi bdíti,
 K slavnému veď město rozkvětu,
 Ať jest vlasti co a čím má býti:
 Stít pro kázeň, viru, osvětu.
 Vládní námi moci svata práva,
 Avšak s lidumilou mírností!
 Tam se bezděk slza nevytoří,
 Kde se lásce přísnost koří,
 Kde se stýká zákon s lidskostí,
 Rad se člověk vlastní vůle vzdává.

Budiž tedy vítán nám, o Pane,
 V těchto hradbách Plzně radostně,
 Nechť pro Tebe v dáli slza kane,
 Nechť se rmoutí srdce bolestně!
 Pomeň, že Tě kraší práce tady čeká,
 Že i v srdcích našich vděčnost jest;
 Že my také v hloubi duše ctíme,
 Jehož skutky známe, o kom víme,
 Že v něm není klam ni podlá lest,
 Aní tvrdá duše ani vůle měkká.

O by řídilo všemocné nebe
 Všecky kroky, všecka přání Tvá!
 Přání Tvá i kroky Tvé i Tebe
 Kéž Bůh světovládny požehná!
 Kéž života cestou Tě provází:
 Sláva, štěstí, stálá blaženost;
 Pokoj duše, těla zdraví, mysl jasná,
 Pokud trvá tato schránka časná,
 Buď Ti věrný, ustavičný host,
 Jenž květ spásy na cestu Ti sází.

Ode lesů věkovitých, kde se
 S říší stýká Čechů Šumava,
 Radosí větřík ku východu nese,
 Kde se Žďary venčí Morava.

Pozn. Pan Tomáš, šl. z Putzlachru byl před tím, než za krajského do Plzně se
 dostal, podkrajským v Chrudimí.

Dne 12. května 1855. přestaly úřady pod jmenem „c. k. krajská vláda“ a vstoupili na místo nich do života opět c. k. krajští úřadové, jichž podle nového rozdělení země ustanoveno jest v Čechách třinácte místo dřívějších sedmi.

V předvečer dne toho, kdy nový c. k. krajský úřad plzeňský činnost svou započal, uspořádal sbor ostrostřelecký p. krajskému, šlechtici z Putzlachrů, průvod s pohodnými a hudební zastaveníčko.

Z 12. na 13. května 1855. v noci okolo 1. hodiny v stodole Jakuba Diviška na Saském předměstí, vypukl oheň, který přese všechno namáhání za 2 hodiny obrátil v popel chalupu, stodolu a chlív.

Jako obyčejné, byla i tehdejší krámská stříkačka mezi nejprvnějšími na místě požáru.

Dne 18. května 1855. uděleno bylo v sedění zastupitelstva obecního k návrhu městské rady čestné měšťanství c. k. okresnímu hejtmanu zdejšímu Edmundovi rytíři Merklvi.

Dne 22. května 1855. odebral se z Plzně všeobecně ctěný c. k. okresní hejtman, Edmund rytíř Merkl, aby nastoupil činnost svou jakožto představený při c. k. okresním úřadě na Smíchově.

Před odjezdem jeho odevzdalo mu město diplom čestného měšťanství.

Dne 28. května 1855. odpoledne ve 3 hodiny vedl veledůstojný p. arciděkan průvod z kostela k posvěcení soch na novém mostě Saském.

Připomenuto zde budiž, že sochy sv. Vojtěcha a sv. Jana ze starého malobranského mostu pocházejí. Socha sv. Františka ale nalezala se dříve na velikém mostě Pražském, na konci v koutě, a byla sem přenesena. Železný (dutý) kříž s tělem Kristovým byl ulit v železných hutích Plaských a již v roce 1852. postaven. Stál 173 zl. stř., pozlacení 29 zl. 30 kr. a kamenný podstavec 24 zl. stř.

Pozlacení kříže a natření těchto 3 soch pořídil lakýrník zdejší Josef Barth.

Dne 29. května 1855. započaly činnost svou smíšené okresní úřady místo dřívějších okresních hejtmanství a okresních soudův.

V Plzni, jako v každém větším městě, zůstala zpráva politická od soudnictví oddělena.

Dne 29. května 1855. prodala městská obec pastvinu s výměrou 13 jiter 602⁰ u Smečic ve veřejné dražbě Frant. Svátkovi, měšťanu zdejšímu, za 540 zl. stř.

Dne 2. června 1855. okolo 11. hodiny v noci vyděšeno bylo obyvatelstvo zdejší pokřikem „hoří!“ Oheň vzňal se na Saském předměstí v jedné stodole, kterou za krátký čas v popel obrátil.

činnosti studujících, měšťanů, policejních strážníků a vojska bylo další rozšíření škodného živlu.

Ve 13. června 1855. vysvětil veledůstojný p. arciděkan slavným a opatrovnu malých dětí. Slavnosti té účastnil se také paní jský hejtman, okresní, městská rada s purkmistrem a j. v.

Ve noci z 15. na 16. června 1855. mezi 10. a 12. hodinou byla zde kře. provázená krupobitím, která zničila na polích všechnu úrodu. Hroupy jako holubí vejce veliké.

Ve 22. června 1855. ustanovena byla cena mázu zdejšího, t. zv. ho piva, na 10 kr. stříbra.

Ve 16. července 1855. usneslo se obecní zastupitelstvo k dotazu rjaského soudu, aby přenechány byly místnosti v obecním domě pro c. k. měst. delg. okresní soud, a sice v prvním poschodí v a v přízemí 4 světnice za nájemné 400 zl. stř. ročně na 6 let.

Ve 1. srpna 1855. bylo při ukončení r. 1854/55. v Plzni školní

na gymnasiu	279	žákův.
„ nižší škole reálné	230	„
„ hlavní škole	567	„
„ české farní škole	422	„
„ hlavní škole dívčí	452	žákyn.
„ české škole dívčí	351	„
Úhrnem žákův a žákyn	2301.	

Ve 13. srpna 1855. bylo sedění obecního zastupitelstva, v kterém vyzvání c. k. okresního úřadu přivoleno, aby rozmnoženy byly ty na české škole farní o jednu třídu dívčí;

vybídnutí c. k. okresního úřadu, aby město poradilo se o tom, až by nebylo prospěšnější výroční trhy plzeňské místo v pondělí, to dosud, raději až v úterý započítí, bylo usneseno: výroční trhy nechány buďtež in statu quo (jako dosud), poněvadž by přelostm trhů navrženým žádný prospěch ani obchodníkům, ani obytelstvu neb městu nezvešel.

Ve 18. srpna 1855. oslaveny byly narozeniny J. V. panujtého krantíška Josefa I. způsobem velikolepým.

Přesváčecr dne toho uspořádán byl průvod s pochodněmi a veliké druhý den byla slavná mše sv. v 10 hodin s „Te Deum“, v účastnilo c. k. vojsko, úřednictvo, sbor ostrostřelecký a p.

Za věnovanou částku 1000 zl. stří. zakoupeny byly státní dlužní úpisy v ceně 1100 zl. stří.

Nadační listina zní doslovně takto:

STIFTSBRIEF.

Wir gefertigten Vorsteher des pilsner städtischen Gymnasiums und die gefertigte Gemeinderepräsentanz der Kreisstadt Pilsen urkunden und bekennen kraft dieses Stiftsbriefes, dass die hiesige, nunmehr verstorbene Bürgerswitwe, Frau Rosina Rziha, geb. Freim von Schorlemer, in ihrem zu Pilsen am 19. Juni 1854. verfassten Testamente ad §. 3. lit. c, den Betrag von ein Tausend Gulden Cnz. dem hiesigen Schul-fonde zur Begründung einer Stiftung für die pilsner armen Studenten, gültig durch alle Schulen, gewidmet hat.

Dem zu Folge hat der von der Testatorin bestimmte Testaments-Executor in der Person des Pilsner Stadtcassiers, Herrn Josef Machek, mit den legierten 1000 fl. Cnz. in Banknoten, zwei 5% Staatsobligationen im Nominalwerthe pr. 1100 fl. Cnz., und zwar eine derselben über 1000 fl. Cnz., de dato Wien, am 4. September 1852., Nr. 25.793, die andere über 100 fl., de dato Wien, am 1. Mai 1833., Nr. 99.305, nach Abschlag der 8% Steuergebühr angekauft und richtig bezahlt, wödurch das Stiftungscapital fruchtbringend angelegt erscheint, und der Zins-betrag desselben vom 1. November 1855. zu laufen anfängt.

Nachdem auf diese Art die von der verstorbenen Frau Rosina Rziha testirte Studentenstiftung mit einem jährlichen Genusse von 55 fl. Cnz. vollkommen gesichert ist, und die Obligationen für die Stiftung gehörig vinkulirt sind, so geloben wir gefertigten Vorsteher des pilsner Gymnasiums und die gefertigte Gemeinderepräsentanz für uns und unsere Nachfolger diese Stiftung nach Weisung dieses Stiftsbriefes für ewige Zeiten aufrecht zu erhalten, und getreulich zu erfüllen, mit dem Stiftungscapitale ohne hoher k. k. Statthaltereibewilligung keine Aenderung vorzunehmen, und den jedesmaligen Vorschlag für Besetzung des Stiftungsplatzes der h. k. k. Statthalterei zur Bestätigung vorzulegen.

Urkund dessen ist der gegenwärtige Stiftsbrief in drei gleichlautenden Parien, wovon das eine bei der k. k. Statthalterei, das zweite bei dem Studienfonde und das dritte in der Depositencassa der pilsner Stadtgemeinde aufbewahrt werden soll, ausgefertigt und von uns und zwei Zeugen gefertigt worden.

Pilsen, am 4. October 1855.

Johann Forstl m. p., Zeuge.	L. S.	Wanka m. p., Bürgermeister.	Vinzenz Graumann, Gymnasial-Director.
Josef Adamovský m. p., Zeuge.		Jos. Ign. Klotz, Stadtrath.	Franz Guldener, Stadtrath.

Nr. 55.911.

Vorstehender Stiftsbrief wird seinem vollen Inhalte nach bestätigt.
Von der k. k. böhm. Statthalterei Prag, am 5. December 1855.

L. S.

Für den Statthalter: Forgáč m. p.

Wohlgeboren die Versicherung entgegennehmen wollen, dass es mir gewiss eine angenehme Pflicht sein wird, Ihre Verdienste nach dem Umfange ihrer ämlichen Stellung zu würdigen und höheren Orts zur Kenntniss zu bringen.

Und so empfehle ich den Euer Wohlgeboren wiederholt die Demotion des Janota'schen Hauses, die Einführung der Gasbeleuchtung, die Errichtung eines eigenen Schlachthauses, die Regulirung der Franzisiergasse am Franziskaner Kloster, die Trotoirlegung, die Renovirung der Häuser, die Pflasterung des Ringplatzes, die Kanalisirung der Kleinen Gasse und der Prager Vorstadt, so wie die Handhabung der von mir erlassenen Markt-Reinlichkeits-Feuer- und sonstiger polizeilicher Vorschriften.

Ich gebe mich dem Vertrauen hin, dass ich in allen diesen Beziehungen günstige Resultate zu erwarten habe, dass ein erwünschtes Gelingen nur von Ihrem festen Willen abhängt und dass Euere Wohlgeboren vollkommen anerkennen, dass alle diese Massnahmen die Ehre und das Wohl der Stadt Pilsen und ihrer Bewohner erheischt.

Empfangen Euere Wohlgeboren die Versicherung meiner vollkommenen Hochachtung.

K. k. Bezirksamt Pilsen, am 13. November 1855.

Selner m. p.,

k. k. Bezirkshauptmann.

Městská rada pak vyrozuměla pana purkmistra o záležitosti této a obdržela od něho následující odpověď:

ad N. E. 3517.

Pilsner Stadtrath

Se. Wohlgeboren Herrn Franz Wanka, Bürgermeister in Pilsen!

Der Stadtrath ist im mehrseitigen Wunsche der hiesigen Bürgerschaft übereingekommen, die neue Gasse, die zwischen den Häusern des Herrn Lautensak und Waldek in der Reichsvorstadt in südlicher Richtung angelegt wird, mit Ihrem Namen zu bezeichnen, um Ihnen ein Denkmal der Anerkennung Ihres thatkräftigen Wirkens der Gegenwart und der Nachwelt zu setzen. Dieser zum Rathbeschlusse erwachsenen Genehmigung ertheilte das k. k. Bezirksamt nach einem dahin am 12. November 1855, Z. 3465, erstatteten Berichte die ehrenvolle Zustimmung und verleiht nicht bei diesem Anlasse Ihre Verdienste zu würdigen.

Indem es dem Stadtrathe zur angenehmen Pflicht gereicht, Euer Wohlgeboren als unseren schätzungswerthen Bürgermeister von dieser ehrenvollen Auszeichnung als Entlohnung ihrer Leistungen zur gefälligen Kenntniss zu bringen, schliesst man zugleich eine authentische Abschrift der in dieser Richtung anher gelangten ehrenvollen Beifallsbescheinigung des k. k. Bezirksamtes sub A bei.

Pilsen, am 14. November 1855.

Jos. Ign. Klotz m. p.,

Stadtrath.

Am 17. prosince 1856, dodána byla městské radě c. k. okresnímu úřadu potvrzená listina o nadaci Rosiny Řihové pro chudé stud.

Po slavných službách Božích rozděleno bylo veřejně na náměstí 25 zl. stř., které policejní kommissar a městský rada F. Guldener k tomu účelu daroval, mezi vysloužilé raněné vojíny c. k. pěš. pluku hraběte Khevenhüllera.

V radnici pak rozdáno mezi chudé 114 zl. stř.

Závěrek slavnosti učiněn velikým přěsem v hostinci Stelzrové, jehož čistý výnos věnován byl k dobročinnému účelu.

Dne 4. října 1855. byla za příčinou jmenován J. V. císaře Františka Josefa I. v hlavním kostele slavná mše sv. za hojného účastenství obecenstva.

Dne 15. října 1855. mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v níž zvolilo výbor pro zařízení spořitelny plzeňské, vys. ministerstvem vnitřa povolené, a sice: za ředitele purkmistra Františka Vanku; za výbory: J. U. dra. Františka Pankrace, J. U. dra. Františka Adlera, Jiřího Forstera, Emanuela Dlahého, Jindřicha Funka, Josefa Machka a Ottu Bischoffa.

Dne 21. října 1855. ustanovena byla cena mázu bavorského piva (t. j. piva z měšťanského pivováru) na 8 kr. k. m.

Dne 13. listopadu 1855. ku zprávě městské rady, že ulici mezi domem Valdekovým a Lautensakovým na Říšském předměstí podlé tehdejšího purkmistra Vanky ulicí Vankovou pojmenovati chce, poslal c. k. okresní úřad následující přepis městské radě.

Nr. 81 pres.

An Seine, des Herrn Bürgermeisters Franz Wanka,
Wohlgeboren in Pilsen!

Der Stadtrath hat mit dem Schreiben vom 12. November l. J., Z. 3465, mir eröffnet, dass die zwischen den Häusern des Lautensak und Waldek neuangelegte Gasse mit dem Namen Euerer Wohlgeboren bezeichnet werden wird, indem er sich verpflichtet hält, Ihren Namen in dankbarer Anerkennung Ihres thatkräftigen, erspriesslichen und uneigennütigen Wirkens für das Gemeinde- und öffentliche Wohl zu verewigen.

Die in diesem Schreiben enthaltene nähere Darstellung Ihrer vielen verdienstlichen Leistungen durch eine mehr als fünfjährig ganz unentgeltliche aufopfernde Verwendung als Bürgermeister der königl. Kreisstadt Pilsen, hat mich ebenso sehr erfreut, als es Euerer Wohlgeboren gewiss zur grossen Befriedigung geruhen wird, Ihre Verdienste auf so ehrenvolle Weise anerkannt zu sehen.

In dem Bewusstsein, das Vertrauen und Dankgefühl der Stadtbevölkerung zu geniessen, werden Euere Wohlgeboren nicht nur nach, wie vor, in der treuen Erfüllung Ihrer so wichtigen und schweren Berufspflichten beharrlich fortfahren, sondern auch gehoben und neugestärkt, durch das Ihnen zu Theil gewordene Denkmal dankbarer Anerkennung eine desto grössere Schwungkraft in der Ausführung und Förderung gemeinnütziger Anstalten, polizeilicher Zwecke und öffentlicher Interessen entwickeln; ich bin dessen vollkommen überzeugt, so wie auch Euere

Wohlgeboren die Versicherung entgegennehmen wollen, dass es mir gewiss stets eine angenehme Pflicht sein wird, Ihre Verdienste nach dem Umfange meiner ämtlichen Stellung zu würdigen und höheren Orts zur Kenntniss zu bringen.

Und so empfehle ich den Euer Wohlgeboren wiederholt die Demolirung des Janota'schen Hauses, die Einführung der Gasbeleuchtung, die Herstellung eines eigenen Schlachthauses, die Regulirung der Franziskanergasse am Franziskaner Kloster, die Trotoirlegung, die Renovirung der Häuser, die Pflasterung des Ringplatzes, die Kanalisirung der Kleinen Gasse und der Prager Vorstadt, so wie die Handhabung der von mir erlassenen Markt-Reinlichkeits-Feuer- und sonstiger polizeilicher Vorschriften.

Ich gebe mich dem Vertrauen hin, dass ich in allen diesen Beziehungen günstige Resultate zu erwarten habe, dass ein erwünschtes Gelingen nur von Ihrem festen Willen abhängt und dass Euere Wohlgeboren vollkommen anerkennen, dass alle diese Massnahmen die Ehre und das Wohl der Stadt Pilsen und ihrer Bewohner erheischt.

Empfangen Euere Wohlgeboren die Versicherung meiner vollkommenen Hochachtung.

K. k. Bezirksamt Pilsen, am 13. November 1855.

Selner m. p.,

k. k. Bezirkshauptmann.

Městská rada pak vyrozuměla pana purkmistra o záležitosti té následujícím přepisem:

ad N. E. 3517.

Pilsner Stadtrath

an Se. Wohlgeboren Herrn Franz Wanka, Bürgermeister in Pilsen!

Der Stadtrath ist im mehrseitigen Wunsche der hiesigen Bürgerschaft übereingekommen, die neue Gasse, die zwischen den Häusern des Herrn Lautensak und Waldek in der Reichsvorstadt in südlicher Richtung angelegt wird, mit Ihrem Namen zu bezeichnen, um Ihnen ein Denkmal in Anerkennung Ihres thatkräftigen Wirkens der Gegenwart und der Nachkommenschaft zu setzen. Dieser zum Rathbeschlusse erwachsenen Gesinnung ertheilte das k. k. Bezirksamt nach einem dahin am 12. November l. J., Z. 3465, erstatteten Berichte die ehrenvolle Zustimmung und verkannte nicht bei diesem Anlasse Ihre Verdienste zu würdigen.

Indem es dem Stadtrathe zur angenehmen Pflicht gereicht, Euer Wohlgeboren als unseren schätzungswerthen Bürgermeister von dieser vorhabenden Auszeichnung als Entlohnung ihrer Leistungen zur gefälligen Kenntniss zu bringen, schliesst man zugleich eine authentische Abschrift der in dieser Richtung anher gelangten ehrenvollen Beifallsbezeichnung des k. k. Bezirksamtes sub A bei.

Pilsen, am 14. November 1855.

Jos. Ign. Klotz m. p.,

Stadtrath.

Dne 17. prosince 1855. dodána byla městské radě c. k. okresním úradem potvrzená listina o nadaci Rosiny Řihové pro chudé studující.

Za věnovanou částku 1000 zl. stří, zakoupeny byly státní dlužní úpisy v ceně 1100 zl. stří.

Nadační listina zní doslovně takto:

STIFTSBRIEF.

Wir gefertigten Vorsteher des pilsner städtischen Gymnasiums und die gefertigte Gemeinderepräsentanz der Kreisstadt Pilsen ırkunden und bekennen kraft dieses Stiftsbriefes, dass die hiesige, nunmehr verstorbene Bürgerswitwe, Frau Rosina Rziha, geb. Freim von Schorlemer, in ihrem zu Pilsen am 19. Juni 1854. verfassten Testamente ad §. 3, lit. c, den Betrag von ein Tausend Gulden Cmz. dem hiesigen Schulfonde zur Begründung einer Stiftung für die pilsner armen Studenten, giltig durch alle Schulen, gewidmet hat.

Dem zu Folge hat der von der Testatorin bestimmte Testaments-Executor in der Person des Pilsner Stadtcassiers, Herrn Josef Machek, mit den legierten 1000 fl. Cmz. in Banknoten, zwei 5% Staatsobligationen im Nominalwerthe pr. 1100 fl. Cmz., und zwar eine derselben über 1000 fl. Cmz., de dato Wien, am 4. September 1852., Nr. 25.793, die andere über 100 fl., de dato Wien, am 1. Mai 1833., Nr. 99.305, nach Abschlag der 8% Steuergelühr angekauft und richtig bezahlt, wodurch das Stiftungscapital fruchtbringend angelegt erscheint, und der Zinsbetrag desselben vom 1. November 1855. zu laufen anfängt.

Nachdem auf diese Art die von der verstorbenen Frau Rosina Rziha testirte Studentenstiftung mit einem jährlichen Genusse von 55 fl. Cmz. vollkommen gesichert ist, und die Obligationen für die Stiftung gehörig vinkulirt sind, so geloben wir gefertigten Vorsteher des pilsner Gymnasiums und die gefertigte Gemeinderepräsentanz für uns und unsere Nachfolger diese Stiftung nach Weisung dieses Stiftsbriefes für ewige Zeiten aufrecht zu erhalten, und getreulich zu erfüllen, mit dem Stiftungscapitale ohne hoher k. k. Statthaltereibewilligung keine Änderung vorzunehmen, und den jedesmaligen Vorschlag für Besetzung des Stiftungsplatzes der h. k. k. Statthaltereı zur Bestätigung vorzulegen.

Urkund dessen ist der gegenwärtige Stiftsbrief in drei gleichlautenden Parien, wovon das eine bei der k. k. Statthaltereı, das zweite bei dem Studienfonde und das dritte in der Depositencassa der pilsner Stadtgemeinde aufbewahrt werden soll, ausgefertigt und von uns und zwei Zeugen gefertigt worden.

Pilsen, am 4. October 1855.

Johann Forstl m. p., Zeuge.	L. S.	Wanka m. p., Bürgermeister.	Vinzenz Graumann, Gymnasial-Director.
Josef Adamovský m. p., Zeuge.		Jos. Ign. Klotz, Stadtrath.	Franz Guldener, Stadtrath.

Nr. 55.911.

Vorstehender Stiftsbrief wird seinem vollen Inhalte nach bestätigt.
Von der k. k. böhm. Statthaltereı Prag, am 5. December 1855.

L. S.

Für den Statthalter: Forgách m. p.

Dne 30. prosince 1855. usneseno v sedění obecního zastupitelstva, že město chce podporovati stavbu vyměřované „západní české dráhy“, bude-li umístěno nádraží na té straně města, kde stojí obecní dvůr a zbrojnice.

Pro tento případ odstoupila by obec podnikatelům dráhy bezplatně pozemky až do vzdálenosti $\frac{1}{4}$ hodiny, jak dalece jsou majetkem obecním, dvůr i zbrojnice v to počítajíc. O usnesení tom podána budiž zpráva vázanu inženýru dráhy panu Vernerovi.

2. K návrhu páně purkmistrovu usneseno, aby se podniklo vyrábění pro hospodářství důležitého hnojiva, tak zvané pudretty, na útraty obecní, nebude-li podniknutí to velikého nákladu vyžadovati a ukáže-li se býti prospěšným. Podnik ten svěřen med.-dru. Brožovi a přirknuta jemu třetina čistého výnosu na 6 roků.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z ROKU 1855.

V roce tomto obdrželi:

I. Čestné měšťanství:

Edmund rytíř Merkl, c. k. podkrajský.

II. Právo měšťanské:

Blöckl Jakub, sládek z Unterkreuzberka v Bavořích;

Bezant Karel, hodinář z Plzně;

Hora Arnošt, hodinář z Plzně;

Byra František z Loun, majetník uměleckých a parních mlýnův;

Kähler František, pekař;

Kocandrie Vojtěch, krejčí z Plzně;

Kučera Vojtěch, knihář;

Lozr Jan, majetník domu č. 50 v městě;

Pechl Karel, cukrář.

III. Za příslušníka od obce přijat:

Abner Wolfgang, bednář z Eggv v Bavořích.

Na konci vojenského správního roku 1855. vykazovaly účty obecní krom příjmů 96.470 zl. 33 kr. a vydání 99.198 kr. 50 kr. k. m.

Při jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měšťany byl v roce 1905 zl. 73 kr. a vydání 2640 zl. 63 kr. k. m.

Při špitálu sv. Martina pro nádenníky byly veškeré příjmy 404 zl. k. a vydání 439 zl. 95 kr. k. m.

Mimo zaopatření špitálníků rozdáno bylo v tomto roce 332 chudým 27 zl. 39 kr. a 30 sáhů dříví.

Star jmění chudobince byl 16.052 zl. 53 kr.

V slatobí roku 1854/55. uvařeno bylo v měšťanském, tak nazvaném „starším“ pivováře, na Bubenči 36.696 věder piva.

Tého roku zemřelo v Plzni 514 osob.

Dne 1. května 1856. v 10 hodin ráno byla sloužena veliká mše sv. „Deum“ na poděkování za opět nastalý všeobecný mír v Evropě.

V měsíci červnu 1856. sbíral obecní radní p. Josef Fűrich dobrovolné příspěvky pro obnovení sv. Mariánské sochy na náměstí. Sbírká šla se velmi skvěle, tak že celá socha skvostně opravena byla.

Při té příležitosti podal veledůstojný pan arciděkan dne 5. června k městské radě přání, aby tato socha, dříve než obnovená bude, veliké náměstí přenesena byla, že by tím nejen ctitelé P. Marie šlešní byli, nýbrž i náměstí ozdobeno bylo.

O tomto návrhu pojednáno úředně, ano i konsistoř pražská dala svolení k přenesení této sochy, avšak přes to všecko ostala Mariánská na státi na starém místě.

V měsíci červnu 1856. ucházel se ostrostřelecký sbor o to, aby dobylé pamětihodné zbraně, které roku 1848. z radnice do obecního muzea přeneseny byly, na střelnici se vystavily, aby v lepším pořádku uchovány a udržovány byly.

Městská rada však k tomu nesvolila, poněvadž jsou zbraně tyto vlastkem nejen ostrostřeleckého sboru, nýbrž i celého měšťanstva.

Povstala sice pro to nevole mezi obecními zástupci a ostrostřelci, avšak brzy utichla.

Dne 10. července 1856. byla sestavena k nařízení c. k. politického úřadu (resného úřadu kommisie, která ustanoviti měla místo, kam nekatolíci (protestanti a p.) pohřbívání býti mají. Kommisie vyhledala k tomu účelu místo na hřbitově „U všech svatých“ v koutě mezi stodolou až k hřbitovnímu vchodu do výměry asi 18⁰ veliké.

Dne 11. července 1856. zemřel v Plzni velmi oblíbený dramaturg a výtěčný český novellista Josef Kajetán Tyl.

Zvláštní osud tomu chtěl, že Tyl právě v Plzni, kde roku 1829. poprvé na jevišti vystoupil, také svůj život dokonal.

Tyl básnil také onu dojemnou národní píseň „Kde domov můj“, a starý krajan náš nedávno v Rotterodámě zemřelý, kapelník František Trosop, známý lbezný nápěv složil.

Tyl pochován jest na hřbitově u sv. Mikuláše; pohřeb jeho byl slavný a účastenství při něm všeobecné.

Ctitelové Tylovi, upřímní vlastenci, zařídili sbírku na pomník, který má býti postaven u hrobu jeho.¹⁾

Dne 13. června 1856. sloužena byla v kostele arciděkanském veliká mše sv. na poděkování za to, že Její Veličenstvo císařovna Alžběta dne 12. t. m. šťastně porodila princeznu. Za touž příčinou rozdati kázala císařka obec 50 zl. mezi chudinu zdejší.

¹⁾ Na domě v říšské ulici, kde Tyl život svůj dokonal, zasazena byla nedávno slavnostní zdejším pamětní deska.

Dne 1. srpna 1856. při skončení školního roku bylo na školách zdejších školní mládeže:

na gymnasium	309	žákův.
„ nižší škole realné	168	„
„ hlavní škole	573	„
„ české farní škole	451	„
„ hlavní škole dívčí	434	žákův.
„ české dívčí škole	339	„

Celkem žákův a žákův . . . 2292.

Dne 18. srpna 1856. slavily se narozeniny J. V. císaře Františka Josefa I. velikou mší s „Te Deum“ za hojného účastenství veškerých úředníků, vojska, sboru ostrostřeleckého a jiných korporací.

Městská obec věnovala při té příležitosti 100 zl. stříbra, kterou částkou podělení byli chudí.

Dne 1. září 1856. započaly se všeobecně zaváděti dolnorakouské míry a váhy. Od toho času počínají nesměli obchodníci užívati jiných měr a vah leč cementovaných.

Dne 9. září 1856. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v kterém se za předsednictví měšťanosty Františka Vanky usneslo o následujících předmětech:

1. Následkem vyzvání c. k. okresního úřadu ze dne 1. srpna 1856., čís. 764, uvázalo se město v stavbu silnice k Bílé hoře vedoucí a uvolilo se terasem zabezpečiti břeh řeky Mže u kamenného lomu v tak zvaném „Ráji“.
2. K žádosti Tomáše Khüryho odprodán jemu pozemek u jeho stavení vedle vodního jezu ležící pr. 33¹/₄ sáhů za 1 zl. 20 kr. stř., s tou podmínkou, aby p. Khüry zvětšil teras nábrežní a tento i budoucně vlastním nákladem v patřičném stavu udržoval.
3. K žádosti Václava Šimandla, výbora bývalého kontribučního obilního fondu, svoleno v odprodání obecního pozemku 150⁰/₀ sáhů, u vsi Doubravky ležícího, na stavbu nové sýpky kontribučenské. Sáh č. 4000 prodán byl za 1 zl. 30 kr. stř.

Dne 4. října 1856. v den jmenovin J. V. císaře Františka Josefa I. sloužena byla slavná mše svatá v kostele arciděkanském u přítomnosti všech civilních a vojenských důstojníků, sboru ostrostřeleckého a jiného obecnstva.

Dne 8. října 1856. ustanovena byla cena mázu bavorského piva z měšťanského pivováru na 8 kr. stř.

Dne 22. října 1856. uděleno bylo bez poplatku Františkovi Peškovi, pokrývači, měšťanské právo z té příčiny, poněvadž Pešek správu střechy

na věži farního kostela až ku křížku též bezplatně a s nebezpečnostvím života podnikl a pořídil.

Dne 23. října 1856. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v které se na tom usneslo, aby obnovena byla socha Mariánská na náměstí. Výlohy zapraveny buďtež ze sbírky učiněné, a nedostačí-li tato sbírka, budíž schůdek z důchodův obecních doplacen.

Dne 29. listopadu 1856. ustanovena byla cena mázu bavorského piva na 7 kr. stř.

Dne 17. prosince 1856. došel purkmistrovského úřadu následující tajný rozkaz c. k. okresního představeného, který ku vyličení tehdejších poměrů za doby absolutismu a za vlády ministra vnitra, Alexandra Bacha, doslovně zde uveden jest:

Nr. 15 geh. Praes.

An Seine, des Herrn Bürgermeisters Franz Wanka,
Wohlgeboren in Pilsen!

Als Personen, die die Aufmerksamkeit der Aufsichtsbehörde wegen ihrer politischen Bedenklichkeit auf sich ziehen, erscheinen aus der hierstädtischen Bevölkerung Nachstehende vorgezeichnet:

Josef Bernard, Kaplan;
Adolf Feierfeil, Kaufmann;
Johann Janke, Lehrer an der Hauptschule;
Thomas Khury, Töpfer;
Karl Kmínek, Kaufmann;
Johann Koptík, Töpfer;
N. Miksch (ob der Gf. Sternberg'sche Bergdirector?!!!)
Franz Pechaczek, Müller;
Wilhelm Peithner, Doktor der Chemie;
Johann (má státi Ignatz) Schiebl, Buchbinder;
Josef Sequens, Lederhändler;
Josef Smetana, Professor;
Vincenz Starý, Schmied;
A. Zabranský, Schneider, und
Wenzel Záruba, Kaplan.¹⁾

¹⁾ Jsou to vesměs zachovalí, neúhonní a řádní mužové. Že tak daleko mohou se orgány vládní pouštěti, jisté málokdo tušil. Mužové, kteří buď většího vzdělání měli, aneb nežistným působením přízeň obecnstva si získali, osočováni byli za doby absolutismu lečjakými mizerně placenými vyzvědači, kteří v každém svobodnějším slově nalézali velezradu a udavačstvím dráhu k vyšším úřadům sobě klestili. P. Bernard stal se později kanovníkem arcibiskupským v Praze; P. Záruba stal se farářem v Druzdlově (?); Adolf Feierfeil, Tomáš Khury, Karel Kmínek, Ignác Schiebl zvoleni bývše do obecního výboru, Josef Sequens za náhradníka, počtění byli důvěrou spolubčanů svých. František Pecháček, muž rázné a přímé staročeské povahy, jest již po dlouhá léta městským radou. Vilém Peithner, doktor chemie, muž velmi vzdělaný a oblíbený, dosud u obecnstva v blahé žije paměti. A což teprv říci máme o zesnulém již profesoru P. Jos. Fr. Smetanovi, muži velice vzdělaném, proslulém přírodopyskem a astronomem, jenž plody svými vědeckými i básnickými o vlast a literaturu českou neskanně zásluhy si získal, tak že mu upřímní vlastenci pomník postaviti hostitaji na důkaz uznání a lásky, kteréz požíval nejen u záků svých, nýbrž u každého puetivého člověka.

Ich fordere Euer Wohlgeboren im engsten Dienstvertraue mir über das gegenwärtige Verhalten dieser Individualitäten in äusseren Beziehungen unumwunden die Mittheilung zu machen, zu eröffnen, ob dieselben in ihren politischen Gesinnungen noch bedenklich erscheinen, und ob Einer oder der Andere von ihnen welcher durch ein seither vollkommen tadelfreies Benehmen sich gemacht hat, den gegen ihn rege gewordenen Verdacht regierunglicher Gesinnungen wieder zu beheben.

Sollte eine oder die andere der oben aufgeführten Personen weile nicht mehr in Pilsen wohnen, so ersuche ich dieses mir zu geben.

Da ich übrigens angewiesen bin, in der vorliegenden Angelegenheit an das hohe Statthalterei-Præsidium ehestens Bericht zu erstatten, wollen mir der Herr Bürgermeister die gewünschten Auskünfte längstens binnen 5 Tagen mittheilen.

Empfangen Euer Wohlgeboren die Versicherung meiner vorzüglichen Hochachtung.

K. k. Bezirksamt Pilsen, am 12. Dezember 1856.

Der k. k. Bezirkshauptmann
Selner m. p.

Pan měšťanosta Vanka odpověděl k tomuto rozkazu, že spolupracuje P. Josef Bernard již v Plzni není, nýbrž v Praze se nachází.

Ostatní osoby, které jsou v seznamě mužů podezřelých, že se bezúhonně chovají, žádných schůzek nemají a že není příčinou podnětu je jakožto lidi proti vládě smýšlejších.

K poznání toho, jak c. k. četníci za doby Bachovy libovlády v plzeňské popisovali, uveden zde budiž malý úryvek pověstných a konduktních zpráv, jenž nedopatřením jakožto starý papír (v r. 1866 obálky k jakémusi uzení se dostal a s uzenným masem na veškeré vyneseno byl. Zní pak takto:

Smetana, premonstrátský professor, bydlí v Plzni. Velmi rázný kněz („Pfaffe“), jenž se v letech 1848. a 1849. veřejně slovem i skutkem vyznamenal. Týž uvítal Fastra hlučným jásotem a může ve svém („Sphäre“), poněvadž mu jest svěřeno vyučování mládeže, na tuto škodlivě působiti, tím spíše ježto českému živlu („dem Czechenthum“) zcela oddán a co nejdříve změnu vlády ve prospěch Čechů si přejí. Nachází se pod dohlídkou stráže v Plzni.

Záruba, druhý kaplan při arciděkanství, bydlí v Plzni. Tento vystoupil v letech 1848. a 1849. zcela z mezí („aus der Sphäre“) svého stavu a obeznámil se se záležitostmi revoluce („der Revolution“) a s jejími následky. Jest velikým přívržencem českého živlu („des Czechenthums“) a nenávidí vládu Němcův. Měl mnoho přívrženců svých a dovedl je získati pro českou věc. Dohlídka nad ním jest v Plzni.

Bernard, třetí kaplan, bydlí v Plzni. Tento kněz stál v letech 1848. na barikádách („auf den Parikaden“) v Praze a jest veliký přívržec Čechův. Dohlídka nad ním v Plzni.

Škoda, krajský fysik, bydlí v Plzni. Byl poslancem na sněm v Kroměříži a mluvil velmi pro zrušení šlechty. Nyní nevíme nic proti němu. Dohlídka nad ním v Plzni.

František Mikesch, bývalý ředitel panství hrab. Sternberka, bydlí v Plzni. Velmi nebezpečný (!!) člověk, jenž z r. 1849. velmi mnoho přispěl k pobuřování a s všelikými opatřeními vlády byl nespokojen. Nyní se chová tiše. Dohlídka nad ním v Plzni.

Jan Fastei, děkan, bydlí v Domažlicích, strýc pověstného Petra Fastry z Prahy. Jest horlivý rýpal, avšak velmi vychytralý (piffig) a chová se velmi zdržlivě. Dopisuje si také neustále s dotčeným Petrem Fastrem. Patří pod dohlídku v Klenčí.

Jan Stöckel, kancelista u horního hejtmanství, bydlí ve Stříbře. Posmíval prý se r. 1848. a 1849. nejvyšším opatřením vládním a obcuje dosud toliko s kommunisty. Dohlídka nad ním jest ve Stříbře.

Jan Mukenschnabel, hormistr a majetník domu, bydlí v Dnešicích. Jest znám povzbuzováním k vzpouře proti faráři Baierlovi, dne 14. dubna 1851., jest také ve vyšetřování a byl úřadu svého zbaven. Dohlídka nad ním jest v Hostouni.

Ignác Hogen, žije u svých rodičů v Mutěnině (Muttersdorf). Byl poručíkem u gardy ve Vídni v letech 1848. a 1849. Hanobil veřejně vysokou vládu a vyjádřoval se ošklivě o c. k. četnictvu. Jest ve vyšetřování. Dohlídka nad ním jest v Hostouni.

Václav „Lisí“, kupec, bydlí v Kralovicích. Jest co do politického smýšlení z let 1848. a 1849. pověstný, poněvadž za pražské revoluce (Revolution) jevil velikou náklonnost k Svornostákům (für die Swornoster). Dohlídka nad ním jest v Kralovicích.

Karel Pfortner, kupec, bydlí v Manetíně. Jevil roku 1849. nespokojenost proti vládě a proti nové ústavě. Hleděl se dopídití (an sich zu bringen versucht) všelikých spisů čelcůch proti vládě, předčítal je pak ve společnosti (in „Commune“) ostatních soudruhů (der übrigen Mitgenossenschaft) a posmíval se státním opatřením. Dohlídka nad ním jest v Manetíně.

Josef „Melcher“, kaplan, bydlí v Manetíně. Když přestávala robota, poučoval lid, že robota musí býti, a že to není dobře, že ji vláda zrušuje. Pro sedláky jest prý lepší, když panskou robotu vykonávají a místo, aby se stali svobodnými občany, vrchnosti jsou poddani. Dohlídka nad ním jest v Manetíně.

František Šturm, děkan, bydlí v Manetíně. Nesouhlasí s novou ústavou státní a má za to, že musí zase přestatí. Jest týchž náhledů jako kupec Karel Pfortner a kaplan Melcher. Dohlídka nad ním jest v Manetíně.

Jos. Karásek, diurnista, bydlí v Manetíně. Byl r. 1848. členem „Svornosti“ a nosil její odznaky. Zdržoval prý se časem v Praze, odkud jakožto náhončí pro „Svornost“ na venek byl poslán. Byl proto také zatčen, avšak pro nedostatek důkazů propuštěn. Dohlídka nad ním jest v Manetíně.

Rudolf hrabě Stadion, statkář, bydlí na Chodovském zámku. R. 1848. byl velmi činným při revoluci („Revolution“) v Praze, odkud pechl na Chodovský zámek u Domažlic, kde jest jeho panství. Nyní žije zcela pro sebe, má v zámku pivovár, a bývá někdy ve společnosti (hält

„Cassino“ mit) s Jakubem Fastrem, Janem Fastrem a Karlem Krejčím, kde zamilovaným předmětem (Lieblingsthema) rozmluvy jsou události z r. 1848. a 1849. Dohlídka nad ním jest v Klenci.

František Melchers, majetník pálenky a hospodářství, bydlí na Chodovském zámku. Jest znám jakožto jeden z nejhorlivějších rýpalců strany podvratné (Umsturzerpartei), podporoval Petra Fastra, jenž r. 1848. v Domažlicích byl a s nímž prý si dosud dopisuje. Nyní žije soukromně a vede si rozumně (benimmt sich klug). Dohlídka nad ním jest v Klenci.

Karel „Krejčí“ farář, bydlí na Chodovském zámku. Z r. 1848. co do smýšlení politického pověstný (berüchtigt), dopisoval si tenkrát s Petrem Fastrem a jsa také ve vyšetřování, byl pro nedostatek důkazů propuštěn. Jest nebezpečný. Dohlídka nad ním jest v Klenci.

Jakub Fater, farář, bydlí na Chodovském zámku. Jest spřízněn s Petrem Fastrem z Prahy. Jsa pilným členem svrchu uvedených schůzek („obigen Cassinos“) jest skrz na skrz Ultračech (ganz ultra Czech). Vyžaduje zvláštní pozornosti. Dohlídka nad ním jest v Klenci.

Dne 23. prosince 1856. obdržel Bohumil Karel Maasch povolení k zařizení nové tiskárny a k závodu knihkupeckému.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1856.

V roce tomto obdrželi:

I. Právo měšťanské:

Bartl Jan, kamenník v Plzni;
Červený Vojtěch z Ounčtic, majetník domu č. p. 127 na Říšs. předm.;
Kies Matěj, krejčí z Plzně;
Kozák Vojtěch, postřihač z Plzně;
Král Josef, mlynář z Kyšic, majetník domu č. 42 na Saském předm.;
Mandl František, zlatník;
Morávek František, pokrývač z Plzně;
Pešek František, pokrývač z Plzně;
Reim Antonín z Touškova, majetník domu č. 59 na Pražském předm.;
Sedlák Jan, sládek z Mečna;
Staníček Martin, pokrývač z Plzně;
Thum Antonín, hostinský ze Všerub;
Vápeník Jan z Doudlevec, majetník domu č. 117, Saské předměstí;
Votlučka Jan, kolář z Plzně.

II. Do svazku obecního byli přijati:

Čapík František, tesař ze Skrehleb;
Glaser Herman, žid, majetník domu č. 52, Říšské předměstí;
Pešková Marie, služebná z Bolevce.

Toho roku byl chatrný pivovár obecní naproti městské vodárně rozbourán a nově vystavěn.

Stavba tato stála 2571 zl. 42 kr. konv. m. mimo vnitřní zařízení a náradí pivovárské.

várečným a údem opatrovny pro malé děti. Za času národní gardy (1848.) měl důstojnost majora a byl od měšťanstva zdejšího zvolen za poslance do sněmu.

R. 1850. byl také místopředsedou plzeňské obchodní a tržební komory.

Důkazem úcty a lásky spoluobčanů jeho bylo také neobyčejně veliké účastenství při jeho pohřbu.

Dne 17. června 1857. slavně položen byl základní kámen k stavbě židovské synagogy na dvoře domu č. 80 na Štěpánském náměstí, kterýžto dům za tím účelem zakoupila zdejší obec židovská.

Položení kamene dělo se u přítomnosti představených židovské obce a rabína Kafky v 10 hodin ráno panem c. k. krajským, sl. Tomášem Putzlachrem, a za četného účastenství představených zdejších úřadův.

Dokument v mědi rytý, obsahuje rok, měsíc i den kladení kamene, jména zeměpána i celé císařské rodiny, pak jména představených jednotlivých úřadův a obce jakož i hotovitelů plánů k stavbě té, pp. Stelzra a Wiesnera.

Po skončeném obřadu pomodlil se rabín a c. k. krajský provolal „Sláva“ J. V. císaři.

Dne 27. a 28. července 1857. konaly se celoroční zkoušky na české škole.

Školní dozorce p. J. Ronolter zaopatřil vlastním nákladem pro tři žákyně, jež toho r. ze školy vystupovaly, skvostně vázané modlitební knihy.

Pan Ronolter jest již školdozorcem 27 roků, a při každé zkoušce uděluje podobné dary.

Dne 10. srpna 1857. byla zde veliká bouře, provázená silným deštěm.

Studený blesk udeřil do věže na vodárně a poškodil ji; taktéž poněkud utrpěl parní mlýn Františka Hýry.

Dne 12. srpna 1857. odpoledne opakovala se bouře silou dvojnásobnou.

Mezi 2. a 3. hodinou udeřil blesk do domu Josefa Klotza č. 137 na náměstí a veden jsa železnou tyčí projel střechu až k plechovému žlabu odkapnému; žlabem tím prorazil až do sousedního domu p. Kleissla, kdežto sjel dolů a lehce poranil na noze děvče u vchodu domu ovoce prodávající.

Následkem udeření sřítíl se v druhém domě sousedním p. Tauna strop jednoho pokoje, neštěstí však nestalo se při tom žádné.

Dne 18. srpna 1857. byla slavnost narození panujícího císaře rakouského Františka Josefa I.

Již předvečer dne toho slyšeti bylo hudbu a silné čepobití, ráno na zejtří v 5. hodin oznamovaly rány z mozdířů den slavnostní.

K 10. hodině vytáhlo vojsko, sbor ostrořečlecký s hudbou a veškeré úřednictvo přítomno bylo veliké mši svatě, kterou sloužil vele důstojný p. arciděkan s četnou assistencí v kostele františkánském.¹⁾

¹⁾ Kostel farní tehdyž se obnovoval.

První peněžitý vklad do spořitelny učinila Frantiska Havlíčková dne 3. ledna 1857. 20 zl. konv. měny.

- Dne 5. února 1857. usneslo se v shromáždění zastupitelstva obecního,
1. aby k nabídnutí pivovárního výboru zdejší divadlo, které dosud pravovarečnému měšťanstvu náleželo, městská obec do svého vlastnictví převzala a zaně varečného práva, vázavého na domě obecním č. 122, ve prospěch pravovarečného měšťanstva se vzdalo;
 2. uvolilo se město, že podporovati chce zařízení vychovatelského ústavu pro odrostlejší dívky, který zde zříditi hodlá Flora Ottová, ročním příspěvkem 150 až 200 zl. a 6 sáhů dříví, na tak dlouho, až podnikatelka sama z vlastních prostředkův ústav ten bude moci vydržovati.

Dne 19. února 1857. vyšlo od c. k. okresního úřadu nařízení, že v městě 12. noční hodinou všechny hostince, kavárny a šenkovny uzavřeny býti mají, a že po této určité hodině se nemá připouštěti, aby hosté déle v hostincích a kavárnách se zdržovali aneb tam přicházeli.

Záповěď ta nevztahuje se však ku počestným neb vozkům, kteří do hostinců přicházejí neb přijíždějí.

Dne 19. března 1857. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž se usneslo na tom, aby se c. k. okresnímu úřadu na přepis ze dne 9. t. m. zpráva podala, že uvoluje se město stavební místo ve výměře 8 jiter k zamýšlenému vystavění vojenského vychovatelského ústavu vys. eráru bezplatně odstoupiti a 50.000 cihel za cenu 1000 à 6 zl. str. přenechati.

Dne 22. března 1857. byla slavnost za příčinou vyznamenání zdejšího školního ředitele Floriána Kerna zlatým záslužným křížem, jemu od J. Vel. dne 16. ledna t. r. uděleným.

Florián Kern byl prvním učitelem kreslení a počtářství na škole zdejší, která r. 1780. založena a r. 1812. za 4 třídní hlavní školu prohlášena byla; od r. 1850. byl skutečným ředitelem škol hlavních i reálných a působil jakožto učitel přes 47 rokův.

V předvečer dne slavnostního uspořádali mu učitelé zastaveníčko, při kterém se několik sborů zpívalo a jehož se školní mládež účastnila.

Dne druhého pak ráno okolo 9. hodiny odebral se celý sbor učitelský do bytu jeho, odkud ho vedl v kruhu malých, slavnostně oděných dívek spálfrem školní mládeží utvořeným do slavnostně okrášlené zkušební síně hlavní školy, kde již mnoho hostů shromážděno bylo.

Když se všechny znamenitější osobnosti k slavnosti byly dostavily, oslovil c. k. krajský hejtmán, pan šlechtic Tomáš Putzlacher, oslavence, připomenul zásluhy jeho, které si získal o město a stát, jsa skoro polovic století učitelem mládeže. Po té připjav jemu zlatý záslužný kříž na prsa, vyzval shromáždění, aby provolalo třikráte „Sláva“ Jeho Vel., což se stalo velmi hlučně při zvucích národní hymny, kterou hrála kapela ostroštrelecká před školní budovou.

Když také veledůstojný pan arciděkan jakožto školní vikář a pan měšťanosta k oslavenci promluvili, vyjevivše mu blahopřání k vyznamenání čestnému, započal oslavenec řeč, v níž pana krajského žádal, aby nejhlubší díky jeho k stupňům nejvyššího trůnu poslati ráčil a děkoval všem za přání vyjevené; řeč svou však nedokončil, neboť slzy pohnutí z očí jeho hojně kanoucí nedaly mu dále mluvit.

Žáci reálných škol zapěli píseň, po které rozdávaly se přítomným dvě básně (níže doslovně uvedené), které od dívky a hochy předneseny byly.

K upamátování na den tento podaly zákyně staříčkému učiteli skvostně a uměle uvitý věnec.

Po té odebralo se celé shromáždění i školní mládež do hlavního chrámu Páně, kdežto veledůstojný p. arciděkan s četnou assistencí sloužil velikou mši sv. s „Te Deum“.

Odpoledne byla veliká hostina v hostinci „u císaře rakouského“.

PRO SLOV

DŮSTOJNĚMU PÁNU, PANU

FLORIÁNU KERNOVI,

VYSOCE DŮSTOJNĚMU C. K. ŘEDITELI HLAVNÍCH, PODŘEÁLSÍCH A DÍVČÍCH ŠKOL V PLZSI.

OD JEHO C. K. APOŠTOLS. VELIČENSTVA ZLATÝM ZÁSLUŽNÝM KŘÍŽEM
VYZNAMENANĚMU.

(NAPSAL KATECHETA P. JOS. PÝCHA; PŘEDNESLA M. LIŠKOVÁ.)

Vábný bývá pohled, prsa vojevůdce
Řada perloskvoucích hvězd když pokrývá;
Ta však měčem na bojišti, v kruté púťce,
Drahou krve obětí se dobývá.
Chrabrá prsa síce stkví se v zlaté záti,
Však to zisk, kde národ s národem se sváří?

Vábný jest i věnec uvitý z vavřínu,
Vítězi jenž zdobí čelo zbrocené;
V lesku jeho však nejedna stránka stínu.
Mníš-li na vzdech mnohé duše zbrocené.
Byť se v něm i stkvělo v nadné plesu kvítí,
Však se slza žalu mnohdy na něm típytí.

Znám však rád, jenž zdobí srdce, sídlo ctnosti,
Na němž znak jest: „pro zásluhy“ vyrytý;
V svatém chrámě, duch kile vazeb svých se prostí,
Beze zbraně, lidomilstvem dobytý.
Řád ten čestný dráhá prsa Tvoje kryje,
V nichžto k Bohu, k dítkám vřelé srdce bije.

Znám i věnec, jenžto krásněj zdobí týmě,
Věnec svitý vůdeí dítek strážných,
Mrav, jenž šlechtí, víry pěstí símě,
Láskou vítězi ve srdcích blažených.
Krasším leskem věnec z něžné palmy kyne,
Jenž pro zásluhy se vůdeí dítek vine.

Takovýto věnec v dnešní slavné době,
Podávám Ti, řediteli mileuý!
Každý jeho listek lásku šepce Tobě,
Tichou vděčných žákyň slzou zrosený,
Pestrosť kvitků nechť Ti počet zásluh jeví,
Krásu ctností, o nichž skromnost Tvoje neví.

Půl sta let, žes, kmete velebený, péstil
Outlé duše dítek Tobě svěřených,
Rozum žes jim otevíral, pravdu věstil,
Světlo rozsvěcoval v myslech zatmělých.
Žákův žáci vděčně sobě vzpomínají,
Tebe, že za svého mistra ještě mají.

V kruhu vážném dnes jak silou omlazenou,
Z daru císařské se kocháš milosti:
Tak i nebe odměň slastí rozjasněnou
Půlstoleté břímě Tvojí činnosti,
Bohu žes pomáhal v práci k lidstva spáse,
Zde mzdu tržíš, tamto tržít budeš zase.

FREUDENGEFÜHLE

DARGEBRACHT DEM WOHLGEBORNEN HERRN

FLORIAN KERN,

HOCHVERDIENTEN K. K. DIRECTOR DER HAUPT- UND UNTERREALSCHULE.

BEI SEINER FEIERLICHEN AUSZEICHNUNG MIT DEM IHM VON SEINER
K. K. APOST. MAJESTÄT VERLIEHENEN VERDIENSKREUZES.

(Básněi reální učitel med. dor. Antonín Vyhřídala a přednesl žák III. třídy reální školy Frh. Kiew)

Die Fahnen weh'n, es wallt die frohe Menge,
Was kündigt wohl der Glocken Festgeläut?
Was soll der Schule feierlich Gepränge?
Was schwellt so freudig uns're Herzen heut?
Des Kaisers Huld will die Verdienste ehren,
Dem Dankgefühl die schönste Lust gewähren!

Gross und erhaben ist des Lehrers Walten:
Ihm ist von hohen Händen anvertraut,
Die zarten Blütenknospen zu entfalten,
Auf die der Staat der Zukunft Hoffnung baut;
Die Aehre neigt ihr Haupt, die segensschwere,
Und dankbar preist der Schnitter Gottes Ehre!

Den Mahler mag die Welt mit Ruhm bekränzen,
Denn schön ist das Gebilde, das er schafft;
Was er gebildet, wird nicht ewig glänzen,
Bald hat der Zeiten Sturm es weggerafft:
Die Kränze, die des Lehrers Fleiss gewunden,
Sie sind für Zeit und Ewigkeit gebunden.

Fast fünfzig Jahre zählt Dein edles Walten,
Ein weiter Kreis verehrt als Lehrer Dich!
Nie sah man Deinen Eifer je erkalten,
Noch immer glüht die Kraft so jugendlich!
Ich seh' den stolzen Baum zum Himmel ragen,
Die starken Aeste schwere Früchte tragen!

Dem Ew'gen Preis! er segnete Dein Mühen,
Er gab zum Wollen das Vollbringen Dir,
Gesundheit hat er Dir und Kraft verliehen,
Er liess der Lehre Saaten grünen hier;
Denn was der Mensch will Kräftiges vollenden,
Das liegt in Gottes weisen Vaterhänden.

Und sieh', ein Aug' hat Dein Verdienst geschauet,
Das hoch vom Throne über Oesterreich wacht,
Dem weiter Lande Wohl ist anvertrauet,
Dem rings ein freudig Herz entgegenlacht;
Er spendet dem Ver dienste seine Kronen,
Auch Dein bescheid'nes Wirken will er lohnen.

O Himmel! schütte deinen reichen Segen,
Auf unsern vielgeliebten Kaiser aus,
Und stärke ihn auf allen seinen Wegen,
O schütze stets das ganze Herscherhaus!
Und einig durch vereinter Kräfte Bande,
Lass' freudig dienen uns dem Vaterlande!

O sieh' der Bürger-, Männer-, Frauen-Scharen,
Die alle Dir den Kranz der Liebe weih'n,
Die Eltern, die einst Deine Schüler waren,
Sie schau'n ihr Kind in Deiner Schüler Reih'n;
Es wallen unter lauten Freundenschlägen,
Die Herzen aller dankbar Dir entgegen!

So möge Gott, der ob den Sternen thronet,
Ein langes, langes Leben Dir verleih'n,
Er möge, der das Gute stets belohnet,
Dich mit dem schönsten Erdenglück erfreun;
Doch höher noch als alle Erdenkronen
Wird er einst Dein Verdienst im Himmel lohnen!

Konečně zde také uvedeni budetež

„CITOVÉ UPŘÍMNÉ RADOSTI“,

PÍSEŇ K SLAVNOSTI, KDYŽ VELEVÁŽENÝ STAŘEČEK, PAN

FLORIÁN KERN,

ředitel c. k. hlavních a reálních škol v Plzni,

OD JEHO VELIČENSTVA, MILOVANĚHO CÍSAŘE A KRÁLE NAŠEHO

FRANTIŠKA JOSEFA I.

MNOHOLETĚ VÝBORNĚ SLUŽBY PŘI ŠKOLÁCH ZLATÝM ZÁSLUŽNÝM

KŘÍŽEM NEJMILOSTIVĚJI POCTĚŇ BYL.

(SLOŽENA OD P. H. KARLÍKA.)

Kdo povinností svojích dbá,
Ten v blahu svém se nesklamá,
Za ním odměna i čest jde,
Tam věčná, časná pak již zde.

Aj Tvoje, kmete velebný,
Po vlastech zásluhy se stkví,
I Ty jsi věrně všech svých sil
Svým povinnostem zasvětil.

V Tvé ruce nebyl břitký meč,
Jenž s nepřítelem by šel v seč;
Zbraň Tvoje byla řeč a um,
Tvé pole kostel, škola, dům.

Tys pěstil umy, pěstils ctnost,
Ze srdce plašils hřích a zlost;
Psals v hlánky duše nevinné,
Co moudrosť, pravda, zákon je.

A ruzkům pravi dědové;
Ze pode péči ruky Tvé
I jino se věd otevřel chrám.
V méjz vodil jsi je piňné sám.

A tu ten kněz, a tam ten rek,
A tu ten soudce, tam ten lek,
I ty továrny soptiči
Tvými se žáky honosí.

I došla dobrá krále zvěst,
Jak krásný věnec zásluh jest,
Ježž sobě půlstoletím svil,
An's v útlé duše vědy sil.

A kyne moudrý zeměpán:
„Ať kříž jest zásluh Tomu dán,
Jenž síly své a ves svůj věk,
Přinesl útlým dítkám vděk“.

Kdo ducha, srdce vzdělává,
Ten věčnyh korun rozdává;
Tam zkvete obec, církev, stát,
Kde mlád prs uměn bude ssát.“

A zásluh Tvých jak dávných ctí,
Jenž národů nad blahem bdí,
Kříž tento slavný na počest,
Na prsa Tobě připjat jest.

Kéž dlouho zdobí Tě ten kříž,
Sladíc Ti povinností tíž;
Kéž nikdy žádné doby čas,
Nevymře Tvé památky hlas.

Ke konci mše, jejíž nejdůležitější okamžiky znamenány byly ra z ručnic, následovalo „Te Deum“ a naposled zpívána národní hy

Po službách Božích defiloval sbor ostrostřelecký před p. kraje a purkmistrem při hlučné hudbě. V poledne byla veliká hostina u m ostrostřelcův, Josefa Bubníka.

Městská obec darovala toho dne 100 zl. stř. k rozdělení mezi ch

Dne 13. září 1857. v neděli podnikl sbor ostrostřelecký cvič pochod za Bolevec.

Po mši svaté vytáhl sbor zcela po způsobu vojenském z m provázen jsa množstvím lidu, a rozložil se táborem v lese Bolevec. V poledne vyjasnilo se počasí dříve pošmurné, což vylákalo ještě lidí, silnice k místu výletnímu vedoucí pak jen se hemžila zvěda účastníky.

V lese postavili si ostrostřelci řadu stanův, ozdobivše je červe a bílými prapory.

Ke 4. hodině odp. měl tábor ostrostřelecký ráz národní slavn hudba zdařile přednášela taneční kusy, tancováno na mnoha m a veselý zpěv zazníval neustále.

Tak vše výborně se bavilo, až po 7. hodině k večeru pan u Bubník vsednuv na koně, k zpátečnímu pochodu dal znamení.

Prapor ostrostřelcův, navrátiv se do města, zastavil před b svého majora a provolav mu zde hlučné „Sláva“ rozešel se.

Dne 13. září 1857. odebral se z Plzně rektor a professor gymn P. Prokop Mincati, jda na trvalý odpočinek.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 22. října 1857. udělen byl jem dlouholetou a vydatnou činností jeho zlatý záslužný kříž s korunou

P. Mincati byl učitelem 56 rokův a strávil na gymnasiu plzeň 46 let, získav si mezi časem tím lásku i vážnost nejen u žáků s nýbrž i u měšťanstva, tak že obecní zastupitelstvo jemu udělilo ho čestného měšťana plzeňského.

Dne 4. října 1857. slaveny byly jmenoviny J. V. panujícího c Františka Josefa velikou mší s „Te Deum“ v kostele františkánsk

Dne 5. října 1857. ustanovena byla cena máza bavorského na 8 kr. stříbra.

Dne 9. října 1857. mělo zastupitelstvo městské schůzi, v se usneslo

1. aby dědicům po šlechtici Janu Davidovi Starckovi odpo žádaný pozemek, totiž pastvina u Božkova (12 jiter 1540) za 60 zl. stříbra.

— tím Jos. Ign. Klotzovi a Josefovi Fürichovi stí remunerace každému 100 zl. stř.

Dne 20. října 1857. sešly se ku vyzvání e. k. pol. okresního úřadu
lující příspěvky ku pořízení čtyř soch do výklenku vnější zdi
ra františkánského:

pravovárečného měšťanstva	200	zl.	—	kr.	stř.
městským radou Fürichem	230	"	—	"	"
školdozorcem Ronolterem	90	"	—	"	"
kasírem Machkem	56	"	46	"	"
zvonářem Pernerem	10	"	20	"	"
obyvatelů několika okolních vesnic	74	"	7	"	"

úhrnem.... 661 zl. 13 kr. stř.

Za kámen, dovoz, vysekání soch a úpravu zdi

láno	509	"	—	"	"
------------	-----	---	---	---	---

Zbývající pak částka

152 zl. 13 kr. stř.

dána klášteru františkánskému k podobnému účelu.

Sochy zhotovil Ludvík Wild z Plzně.

Kamenné kříže k oběma branám téhož kláštera daroval bez náhrady
unik Eduard Svidenský a pozlacení jich obstaral lakýrník Bedřich
ek taktéž bezplatně.

Dne 14. listopadu 1857. zemřel všeobecně vážený měšťan zdejší
lahnenkam, majetník dostavníků, v 38. roku věku svého.

Dne 18. listopadu 1857. skončila se rozepře mezi obcí a obchodníkem
kamí Janem Stampfem následkem rozhodnutí e. k. vrchního zemského
ve prospěch obce plzeňské.

Spor tento záležel v tom, že Jan Stampf obdržel dne 10. ledna 1851.
ení k obchodu s lahůdkami; v povolení tom, německy sepsaném,
mezi jiným také, že smí vésti obchod „mit allen Gattungen aus-
schen Kaffees“, což bylo chybné, neboť mělo tam státi místo „Kaffee“
k. „Käse“ (sýr). Stampf na základě výměru toho nakoupil kávy
druhu a dobře ji prodával. Kupci zdejší však na to si stěžovali
to dala jemu městská rada záповěd na obchod s kávou. Tím ale
Stampf spokojen i žádal od obce náhrady za zboží 268 zl. 47 kr.
tou příčinou také rozepři vedl.

Proces tento trval skoro sedm rokův, až konečně přece obec městská
k dlouhém čase práva se domohla.

Dne 20. listopadu 1857. postaven byl v hlavním kostele vedlejší
první od doby obnovení kostela, který veledůstojný pan arciděkan,
t. Hlavan, vlastním nákladem natřítí dal. Lakýrnickou práci vykonal
dířich Ženíšek.

Dne 23. prosince 1857. daroval zdejší měšťan a továrník kožešnického
Jiří Kibitz, pro chudou mládež hlavních a městských škol k štědro-
stnému stromu 50 hezkých rukávníkův a kloboučkův pan Fomann
vyplatěných střevícův k těmž účelu.

Dne toho daroval také majetník parního mlýna, František Hýra,
káva vánočním 10 centů bílé mouky, aby jí podělení byli chudí zdejší.

V prosinci 1857. vtělen byl do knih pozemkových u zdejšího krajského soudu dlužní úpis na 3,500.000 zl. konv. m., kterou ~~čl~~ zapůjčil úvěrní ústav „k. k. priv. Credit-Anstalt für Handel und Gewer“ spolku majetníků hor a hutí z okolí pražského a plzeňského, „Pra železářská společnost“ zvanému.

Za listinu tu zaplacen byl kolkový poplatek 8750 zl. stř.; popl za vtělení, $\frac{1}{2}\%$, obnášel 17.500 zl. stř.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1857.

V roce tomto obdrželi:

I. Právo měšťanské:

Adler Bartoloměj, truhlář z Plzně;
Ambrož Josef Alois, kupec ze Všerub;
Gross Jan, krupař;
Gruber Joachim z Merklína, majetník domu č. 15 na Říšském pře
Herzog Jakub, měšťanský syn, rukavičkář;
Hrůza František, měšťanský syn, kožešník;
Kempf Jan, rukavičkář, majetník domu č. 321 na Saském předm
Lindauer Vojtěch, hodinář z Outušic;
Panzer Ondřej, měšťanský syn, majetník domu;
Peš František, sedlák z Vejprnic;
Reinhold František, obuvník z Plzně;
Rohr Jan, hostinský, majetník domu č. 161, Říšské předm.;
Salzmann Matěj, šichtmistr plzeňský v Horomyslicích;
Seifert František, obuvník z Plzně;
Schütz Václav, hotovitel umělých košíků z České Lípy;
Starek František, měšťanský syn, knihař.

II. Do svazku obecního byli přijati¹⁾:

Auer Moric, vyrabitel líhových nápojů ze Všerub;
Eckstein Bernard z Nahošic, spolumajetník továrny na sirky;
Glaser Šimon, cestující;
Goldscheider Moric, obchodník a majetník domu č. 251;
Kohn Neftali, obchodník z Bezdružic, majetník domu č. 93, Říšské
Massarek Löbl, majetník domu;
Neuburg Moric, spolumajetník továrny na sirky;
Popper Adolf ze Šlabce, majetník domu č. 252 v městě;
Raumann Mojžíš z Telic, obchodník s mlýnskými výrobky;
Stein Šimon, obchodník ze Svojsína a majetník domu č. 182 v m
Tanzer Moric ze Štěnovic.

V roce 1857. stavěla se silnice z Plzně od dvora Mosrova k hoře až k Velikému rybníku zdělf 1443 sáhů.

Stavba tato stála 4093 zl. 30 kr.

V tomto roce byl rozbourán obecný pivovár č. 2 za **panským**:

¹⁾ Vesměs israelité.

IN SOLENNITATE,
QUA AUGUSTI MUNIFICENTIA REVERENDISSIMUS AC AMPLISSIMUS
D. D. ANTONIUS HLAVAN
P. T. O. R. EQUITUM ORDINIS FRANCISCI JOSEPHI INSIGNI DECORATUS EST
DIE 21. FEBRUARII 1858.

Splendet cicatrix pectore Martio
Decora gemmis, pectore civium,
Splendent honores, quos laborum
Præmia justa ferunt merentes.

Ter splendet aurum pectore Præsulis,
Cui Cæsar almus munera contulit
Palmas rependens et coronas
De patria meritis et ara.

Gestite, cives! gaudia solvite,
Quem Cæsar ornat, plaudite, Noster est!
Sinu paterno nos fovebat
Alque fovet redamandus usque.

Multos tulerunt tempora Præsules,
Quos prisca jactat Plzna decus suum,
Tu dignus illis, qui refulges,
Et meritis et honore clarus.

Excrevit alto gloria nomini
Inter sodales, infula quem tegit
Et stella signat; multus uno;
Duplice Tu radias decore.

Lætus senecta carpe diem diu,
Vultu sereno discute nubila;
Sit palma tandem, pro caduca,
In pretium Tibi sempiterna!

Auguste Cæsar, qui solio sedes
Excelcus Heros et Pater optimus,
Quos larga solvit Plzna grates
Accipe propitius libensque!

Cælos gubernans atque polos, Deus!
Nostrum deinceps protege Cæsarem,
Ut pace secura beatis
Cum populis vigeat beatus!

(Arnoldus Udalricus Šindelář).

VÝJEV CITŮV
SVĚMU MILOSTIVÉMU OTCI A OCHRANCI MLÁDEŽE ČESKÉ ŠKOLY
DNE 21. ÚNORA 1858.

(PŘEDNESEN OD ŽÁKA VOPRSÁLKA.)

Proč jen v dnešní dobu skví se Plzeň starobylá?
Proč se rájská jeví radost na vsi tváři?
Láska vznešeného Veličenstva ozdobila
Zasloužilé nadro Tvé překrásnou září.

Známka skvostná milosti a přízně zeměpána
Ouplně souhlasí s péčí Tvou a snahou,
Kteráž církvi, škole byla Tebou věnována,
Neboť obé cenou bylo Tobě drahou.

Přišedše na radnici do sně slavnostní, odebrali se p. c. k. kra a p. měšťanosta s oslavencem na skvostně přistrojené vyvýšené m z obou stran seřadili se úředníci, důstojníci, obecní starší a venk hosté před tribunu pak postaveny jsou dívky bíle oděné, z nichž dv červených poduškách uměle vypracované pouzdro s řádem nesly.

Když byli žáci reálných škol sbor „Otče náš“ zapěli, oslovil sle p. Tomáš Putzlacher, p. arciděkana vylučuje význam veliké slavnost a vypočítává neskonalé zásluhy, které si oslavenec o kostel, šl a celé obyvatelstvo zdejší byl získal. Uvedl mu na paměť, že již sl 40 let úřad kněžský zastává, že již 24 léta uplynula od té doby, se stal představeným děkanského kostela zdejšího a že mezi časem horlivě a svědomitě o blaho svěřených dítek svých pečoval.

J. V. císař pán že uznává zásluhy jeho vyznamenal jej po nevšední a on že s radostí ve jménu J. V. příjemnou povinnost vykoi a vyznamenanému rytířský řád Františka Josefa na prsa připíná.

V posledních slovech, která provázena byla zvuky hymny náro vyslovil pan krajský přání, aby Bůh všemohoucí oslavenci dlouhá popřál a povolal „Sláva“ statečnému císaři, které s pravým nadše přítomné obecenstvo opětovalo.

Hluboce dojat odpověděl pan arciděkan, ujišťuje pana krajsl že jest vždy věrně oddán domu císařskému a vzdává díky vi kdož za vyznamenání jeho se přimluvili.

Po té vikář rokycanský, P. Jonáš, krásnou řečí vylčil zásl milovaného oslavence.

Po něm přednesl purkmistr zdejší Fr. Vanka jmenem měšťan blahopřání k vyznamenání tak skvělému. K tomuto blahopřání od veledůstojný pán srdečnými slovy, která jevila mocné vnitřní poh

Po té došla řada na školní mládež. Nejprve přednesena byl žakovstva latinská óda, pak dvě české a jedna německá básně. (básně uvedeny jsou níže doslovně.)

Oslavenec s radostí vyslyšel všecky básně, pochváliv žáky, k je byli přednesli.

Národní hymna pak ukončila slavnost na radnici. Když bylo mnoho osobních blahopřání projevono, odebrali se všickni hosté do kos

Slavnost kostelní počala výtečným kázáním, které měl kate P. Josef Pýcha. Velikou mši pak sloužil pan arciděkan sám s č assistencí.

Duchovní vikariátu plzeňského překvapili představeného skvostným diplomem, jenž výtečně byl kreslen p. Randou, učitelu reálných školách v Rokycanech. Tam vykreslen byl kalich kolem se vinul řád Františka Josefa. Kaplani zdejší zase objenali k sla té zcela nový p. kardinálem arcibiskupem posvěcený kalich.

Odpoledne byla veliká hostina u oslavence, při níž pronese se mnoho připitkův.

Na konec hostiny zazpívali učitelové čtverozpěv.

Óda žákem gymnasiijním Selnerem přednesena zněla t

IN SOLENNITATE,
AUGUSTI MUNIFICENTIA REVERENDISSIMUS AC AMPLISSIMUS
D. D. ANTONIUS HLAVAN
R. EQUITUM ORDINIS FRANCISCI JOSEPHII INSIGNI DECORATUS EST
DIE 21. FEBRUARII 1858.

Splendet cicatrix pectore Martio
Decora gemmis, pectore civium,
Splendent honores, quos laborum
Præmia justa ferunt merentes.

Ter splendet aurum pectore Præsulis,
Cui Cæsar almus munera contulit
Palmas rependens et coronas
De patria meritis et ara.

Gestite, cives! gaudia solvite,
Quem Cæsar ornat, plaudite, Noster est!
Sinu paterno nos fovebat
Alque fovet redamandus usque.

Multos tulerunt tempora Præsules,
Quos prisca jactat Plzna decus suum,
Tu dignus illis, qui refulges,
Et meritis et honore clarus.

Excrevit alto gloria nomini
Inter sodales, infula quem tegit
Et stella signat; multus uno;
Duplice Tu radias decore.

Lætus senecta carpe diem diu,
Vultu sereno discute nubila;
Sit palma tandem, pro caduca,
In pretium Tibi sempiterna!

Auguste Cæsar, qui solio sedes
Excelcus Heros et Pater optimus,
Quos larga solvit Plzna grates
Accipe propitius libensque!

Carlos gubernans atque polos, Deus!
Nostrum deinceps protege Casarem,
Ut pace securâ beatis
Cum populis vigeat beatus!

(Arnoldus Udalricus Šindelát).

VÝJEV CITŮV

MEMU MILOSTIVĚMU OTCI A OCHRANCI MLÁDEŽE ČESKÉ ŠKOLY

DNE 21. ÚNORA 1858.

(PŘEDNESEN OD ŽÁKA VOPRSÁLKA.)

Proč jen v dnešní dobu skví se Plzeň starobylá?

Proč rájská jeví radost na vší tváři?

Proč světlého Veličenstva ozdobila

lé nádro Tvé překrásnou září.

Proč má milosti a přízně zeměpána

uší a pečí Tvou a snahou,

kde byla Tebou věnována,

proč bylo Tobě drahou.

Odpočívej, dítkám, milý Otče, na vavřínu,
Jehož v krásné míře vydobyl Jsi Sobě:
Dlouho ještě žehnej Tvůrce veškerému činu,
Tvému srdci, jenž vždy slouží ku ozdobě.

Vroucí sláva radostnými city budiž dána
Vznešenému dárci daru šlechtěného:
Sláva vždy ať doprovází věrně zeměpána,
Sláva budiž ohlas národa věrného.

Slávu Tobě, drahý Otče, česká škola píše,
Jížto z prachu pomohl Jsi k povýšení,
Slávu jasnou Tobě každé věrné srdce přeje
Slávu k Tvé radosti, k Tvému utěšení.

H Á S N I L

P. BEDŘICH HINGST,
katecheta na české škole.

PROSLOV

VYSOCE DŮSTOJNĚMU PÁNU, PANU

ANTONÍNU HLAVANOVĚ,

lezaasloužilému konsistornímu radovi, knížecímu arcibiskupskému vikáři, stádnictví plzeuské
dozorci, k. krajského města Plzně infalovanému arciděkanovi a t. d.,

NA DEN

JEHO OSLAVENÍ RYTÍŘSKÝM KRÍŽEM ŘÁDU FRANTIŠKA JOSEF

v hluboké úctě od

VEŠKERÉHO UČITELSTVA PLZEŇSKÉHO

21. ÚNORA 1858.

(Přednesla žákyně Lišková.)

Dvoji jak se světlo v miriady
Hvězd rozlévá po nebeském blankytu:
Sláva, dvoji také ode vlády
Lidstvu splývá v tomto zemském pobytu:
Jedna od vesmíra Hospodáře,
Druhá od zemského, od mocnáře,
Bůh jí slaví zasvěcence ctnosti,
Mocnár věrné sluby po milosti.

Oslavence krále možno v lůnu
Šlechty, v sboru válečnicků spatřiti,
V moudrých rádčů věnci kolem trůnu,
I ve spolku jasných mistrů uzřiti.
V službě božské také mužů dosti
Vyznačených stupněm důstojnosti,
Boj že vedou po vše žití léta
Věrně proti litým vášním světa.

Leč, kde kněze zřít jak Tebe, dvoji
Zásluhou a slávou v světě slynouti?
Vavřínem i palmou skví se v boji,
Vítězné na slávy chlumu se vypnouti?
V státní vysokým se lesknouť řádem
V církvi berlou vévodit nad stádem,
Tuto pěstít vědu, ctnost a víru,
Tamto hledět zdaru, blaha míru?

Zříme Tě co lidstva dobrodince
Outlým srdcem hořké slzy sušiti,
Mutné tváře jasně utrápence,

Záři nádeje mu v bídě křísiti,
Srdce bolem rozervané hojit,
Tu zas opuštěných vírou kojit,
Celým srdcem „všechném všecko býti“,
V skromnosti pak záslonou se krýti.

Proto, pane, k Tobě sláva vzlétá!
Císař pán Tvých služeb mzdu svil u věnec,
Tvých na prsou rytířský rád zkvétá,
Světú věští, Františkův žes milenec.
Svatá práva trůnu žes zastával,
Ke cti boží statky vynakládal,
Věrně dostál povinnosti svojí:
Císař vavřín, Bůh Ti palmu strojí.

Strojí poездеjším putování
V čistých blahostech u sebe nebeských,
Slavnost věčnou a hod bez přestání
V středu jasných kůrů duchův andělských.
Tam, kde věčně blahý máj rozkvítá,
Novou Bůh Tě slavností uvitá,
Neboť toto dnešní oslavení
Jest onoho pouhé nastinění.

Nuže zůstaň dlouho mezi námi,
Dlouho sil svých blahu lidstva obětuj,
Mile život jako květinami
Radostně Ti ještě po všecky dny pluj:
Sláva pak buď věčná zeměpánu,
Který z vysokého svého stánu
Na služby svých věrných pozor dává:
Jemu zavzní věčná, věčná sláva!

BÁSNIL

P. JOSEF PÝCHA.

katecheta na škole hlavní a podučitel.

§ JUBELKLÄNGE.

§, kterou napsal učitel při reálných školách, med. dor. ANTONÍN VYHLÍDAL
a kterou přednesl žák EDUARD DUBSKÝ z VITĚNOVSI.)

Wenn wir die Saat im Frühlingsschmuck erblicken,
Wie prangt das sanfte Grün erquickend schön!
Und seid ne Blütenfäden lieblich schmücken
Die zarten Aehren, milde Düfte weh'n;
Bald sehen wir mit Wonne und Entzücken
Der Aehren Gold gehäuft in Garben steh'n:
Und Herz und Hand zum Himmel aufgehoben
Erkennen wir, der Segen kömmt von oben!

Diess ist des edlen Herzens hehres Streben,
Das nur das Gute rastlos wirkt und schafft,
Gott weihet es und dem Vaterland sein Leben,
Nützt mit den Edlen in vereinter Kraft:
Nur ändern wahres Glück und Heil zu geben,
Glüht das Verlangen, welches nie erschläfft!
Und wo der Fleiss gesät, wird blühen, reifen
Die edle Saat und schnell die Frucht sich häufen.

! Oesterreich! von deinem hohen Throne
hlt deines Kaisers heller Jugendglanz;
rösset das Verdienst und schmückt zum Lohne
Ihe mit dem schönsten Ehrenkranz.

Ihm, der mit Würde trägt die Herrscherkrone,
Gehören Seiner Völker Herzen ganz!
Gott, lass Sein Reich auf festen Säulen prangen,
An Macht und Ruhm den höchsten Glanz erlangen!

Und sieh', es dringet schnell die frohe Kunde
Durch alle Theile uns'rer stillen Stadt:
„Der Seelenhirt, der manche Seelenwunde
Aus heil'ger Priesterpflicht geheilet hat,
Er lebe lang!“ so tönt's von Mund zu Munde,
„Der Tugend Vorbild, der durch milde That
Die Thränen trocknet, Angst und Kummer stilltet,
Die Hand der nothbedrängten Armut füllet!“

Es schallt die Freude in der Schule Bäumen,
Der Er einst hochverdienter Leiter war,
In der Er immer eilet ohne Säumen:
Denn Ihm ist anvertraut der Kinder Schaar,
Damit der Tugend Same möge keimen.
Ihr Wachsthum nimmer komme in Gefahr.
Wie Jesus einst gerufen nach den Kleinen.
Will Er auch gern in ihrem Kreis erscheinen.

Gott möge Deinem Wirken Segen bringen,
Verläng're Deine ird'sche Lebensbahn,
Lass' manche edle That Dir noch gelingen!
Die guten Werke, die Du hier gethan.
Sie eilen Dir auf heil'ger Engel Schwingen
Vor des Vergelters ew'gen Thron voran
Und werden, die zum Ruhm Dir hier gereichten,
Am Tag des Weltgerichtes Dich umleuchten.

Dne 3. dubna 1858. dle nařízení c. k. p. krajského slavenc
vzkřísení Páně teprv v 7 hodin večer při skvělém osvětlení ná
a ulice Pražské.

Rozžato bylo 2275 světel. Průvodu vedeného kolem chrámu
děkanského účastnilo se množství lidu, úředníci a sbor ostrožře

Tenkráte bylo náměstí při podobné slavnosti církevní poprvé osv
a podotknouti sluší, že také israelité osvětlili okna svá. začež jim m
rada své uznání vyslovila.

Dne 8. dubna 1858. na dalších 10 roků pronajaty hutě plz
t. j. huť v Horomyšlicích, pak hamry v Nové huti, v Chrástu a v Hr

Spolek železářský v Praze najal tyto závody za částku 10.0
ročního nájemného, avšak později odstoupil je p. Frant. Vankovi v

Dne 10. dubna 1858. konala se lokální kommise za přičině
stavění nového pivováru na obecním pozemku blíž obcíny, kte
stavbu podniknouti hodlal výbor pravovarečného měšťanstva plzeň

Dne 12. dubna 1858. pronajaty byly dvory městské obci pl
patřící a sice dvůr v Doubravce panu Šimandlovi za 1151 zl. a
horomyšlický p. Matasovi za 3260 zl. stř. ročního nájemného.

Dne 14. dubna 1858. uspořádána byla v městském divadle veliká hudební a deklamatorní akademie ve prospěch chudé mládeže české školy.

Pořadatelem produkce té byl hlavně Marcelin Reitler, německý skladatel; veliké zásluhy získal si také o tuto akademii pianista Josef Gerlach a ředitel kůru František Mates, který nastudoval čísla hudebního programu přednesená.

Programm započal proslovem níže doslovně uvedeným; v ostatní části jeho pak střídavě předneseny byly: ouvertura pro veliký orchestr, několik písňů, dvojzpěvy, quartetta pro smyčcové nástroje s průvodem a veliká příležitostní báseň „Die Huldigung der Unschuld“, sepsaná přednesená od M. A. Reitlera, která velikým vlasteneckým skupením malých dívek a bengálským osvětlením provázena byla. Uprostřed programu provedena jednoaktová veselohra.

Při této akademii zpívaly: paní Sabatzká, sl. Gerlachová, Klemmová a učitel Jan Odvárka; slečna Löwová hrála na pianě; mimo to kromě pp. Mates, Halik, Maršál, Gerlach; v divadelním kuse hráli: Bielfeldtová a pp. Bielfeldt, Utler, Reitler, Ženíšek.

Akademie těšila se hojnému účastenství a čistý výnos její byl zhruba 52½ kr. stříbrných.

Ředitelství české školy, jemuž částka tato odvedena byla, veřejně tímto poděkování p. Reitlerovi i všem dámám a pánům, kteří laskavým účinkováním ku zdaru věci tak šlechetně přispěli.

PROLOG

aus der am 14. April 1858. stattgehabten Wohlthätigkeitsacademie,

gedichtet von

CARL VIKTOR HANSGIRG.

vorgelesen von Herrn

OTTO BIELFELDT.

„Die Kleinen lasset zu mir kommen,
Denn ihrer ist das Himmelreich“
Zu aller Jugend Heil und Frömmen,
Sprach's einst der Heiland warm und weich.
Die Jugend wahrlich, ist das schönste Erbe
Des lebenden Geschlechts, ihr grösster Stolz;
Doch wollt Ihr, dass die Blüte nicht verderbe,
Mässt ihr sie pflegen schon am jungen Holz;
Das freie Licht des sorgenlosen Schaffens,
Ihr müsst es leuchten, soll sie uns gedeih'n,
Die arge Qual des täglichen Erraffens
Von Brod und Kleid, drückt wie ein harter Stein.
Viel alte Weise priesen zwar das Drängen
Der lieben Noth als Kunstgebarerin,
Doch wahre Noth lässt jeden Fittig hängen,
Verstört das junge Herz, bedrückt den Sinn.
Die Noth, die gross sich kündigt im Erfinden,
Und Mutter ist der Kunst und Wissenschaft,
Nicht jenes Elend ist sie eines Blinden,
Der bettelnd nach der kargen Spende rafft.
Erfindungsreich ward niemals noch das Elend,
Das wie ein Schatten durch das Leben hinkt,
Und nur ein karges Geistesflämmlein hehlend,
In Wehsehrei der Verzweiflung untersinkt!
Die bleiche Noth, die frostig zittert,

Dne 1. srpna 1858. při skončení roku školního 1857/58. bylo školní mládeže v Plzni:

na gymnasium	290	žákův.
„ nižší škole realné	187	„
„ hlavní škole	608	„
„ české farní škole	503	„
„ hlavní škole dívčí	421	žákův.
„ české dívčí škole	381	„

Celkem žákův a žákův . . . 2390.

Opatrovnu navštěvovalo 91 malé dítko.

Dne 6. srpna 1858. odprodala městská obec veřejnou dražbou jí přináležející staré stavení školy drůzdovské Frant. Suchému v Drůzdové za 302 zl. konv. měny.

Dne 18. srpna 1858. byla slavnost za příčinou narození J. V. císaře Františka Josefa I.

V 10 hodin byla konána veliká mše svatá s „Te Deum“, mezi níž vypáleny byly od sboru ostroštreleckého rány z ručnic. Úřadnictvo, důstojníci, sbor ostroštrelecký a vojsko účastnili se této slavnosti v plném počtu.

Dne 22. srpna 1858. v 7¹/₂. hodin ráno došla sem telegrafická zpráva, že J. Vel. císařovna Alžběta šťastně porodila prince. Za několik minut již vlály prapory barev rakouských českých a bavorských z věže kostelní, z krajského úřadu a z jiných domů veřejných i soukromných.

Sto a jedna rána vypálena byla z moždřív a brzy rozhlásila se po celém kraji radostná zvěst o narození prince korunního.

K 9. hodině shromážděli se ostroštelci s hudbou, pak c. k. úřadníci v parádě a v 10 hodin oznamovaly všecky zvony slavnost, která se v chrámě arciděkanském konala. Sbor ostroštrelecký přitáhnul s hudbou, zastavil se na levé straně kostela, kdežto vojsko c. k. posádky zdejší v parádě před hlavním vchodem kostelním čelem se postavilo.

U vchodu chrámového přivítal veleďúst. p. arciděkan v skvostném rouše a s četnou assistencí úřadnictvo a důstojnky, a vedl je do kostela. Po té počala veliká mše svatá.

Nejdůležitější části mše svaté naznačeny byly ranami z ručnic, což střídavě se dělo od c. k. vojska a sboru ostroštrelecův. Mše svatá ukončena byla slavným „Te Deum“ a národní hymnou.

Po službách Božích odebralo se úřadnictvo k sboru ostroštreleckému na náměstí, kde svoláno bylo třikráte hřimavé „Sláva“ rodině císařské.

Pak defillovalo vojsko a sbor ostroštelců při hlučné hudbě.

Také židovská obec náboženská slavila dle způsobu svého narození prince a učinila sbírku pro chudé, z níž odevzdala c. k. krajskému úřadu 20 zl. stř. k podělení chudých křesťandův.

Ještě před polednem rozdávala se básně příležitostní v rychlosti napsané od Karla Vikta. Hansgirga, c. k. krajského kommissaře. (Nížeji doslovně uvedena jest).

Hned po slavnosti kostelní podělování byli chudí penězi, k tomu sebrány. Šlo se 410 zl. stř., k nimž přispěli c. k. krajský 60 zl. městská obec 150 zl., fond pro chudé 180 zl. a židovská 20 zl. Jiné dary věnovali: Frant. Hýra 10 pytlů pšeničné mouky, měřičský rada a policejní kommissar Frant. Guldener 9 sudů piva pro vojsko a četnictvo, konečně městská obec 50 zl. pro dítě, které noci dne 21. srpna 1858. narodilo.

Tato částka dostala se téže noci narozenému Janu, synovi provazníka Hechta a uložena byla do spořitelny zdejší do té doby, až Jan bude dospělým.

Odpůdne vytáhl sbor ostrostřelecký s hudbou na střelnici, prapory venon, kdež uspořádána byla střelba o závod. U večer bylo město leno. V hostinci „u císaře rakouského“ byla slavnostní hostina, přineseno mnoho přítoků zvláště na zdraví JJ. VV. a prince.

Město Plzeň vyjevilo radostné city své při příležitosti šťastného ení prince korunního podavši adresu přání Jeho Veličenstvu, kterou e napsal kaligraf Josef Gerlach a skvostně svázal Ignác Schiebl. (Prince dostal při křtu jméno Rudolf.)

FREUDENHYMNE

ZUR

ERHÖCHSTEN GEBURTSFEIER EINES KAISERLICHEN PRINZEN.

Von Land zu Land, von Mund zu Munde
Fliegt allerorts die Freudenkunde:
Ein Kaisersohn erblickt das Licht!
Vom Herzen Oesterreichs strömet schnelle
Elektrisch diese Gnadensquelle:
Ein Kaisersohn erblickt das Licht!

Heil Euch, ihr Länder, Heil und Segen,
Begeisterung auf allen Wegen,
Sie strömt vom Glanz des Thrones aus,
Denn eine neue, junge Säule
Erstand zu künft'gem Völkerheile
Für Oestreichs ewiges Kaiserhaus!

Doch wie sich Volk um Volk auch freue
In angestammter alter Treue
Der Hoffnung einer später'n Zeit,
So denkt gerührt auch Ihr der Hehren,
Der Gott die schönsten Freudenzähren
Der Mutter höchstes Glück verleiht.

Jiná básně, sestavená k příležitosti té od realního učitele med.
Ant. Vyhřídala zů:

Erstrahlt von dem goldenen Schimmer des Morgens erwacht,
Tages des Herrn, nach der Ruhe der Nacht
Hörst, und horcht! welch' ein Jubel erschallt!
Hörst ein Prinz!“ durch die Gassen es hallt.
Auf den Lippe entschwebet die Kunde
Sich verbreitend, von Munde zu Munde.
Auf den Entscheidung die Herzen so bang;
Auf dem sei Dank!

O rinnet nur Thränen, ihr Zeugen der seligen Lust;
O wallet ihr Fahnen, wie unser Gefühl in der Brust!
O donnert Geschütze, verkündet den festlichen Tag!
Es schalle die Musik, der Trommel laut wirbelnder Schlag!
O lasset zum Himmel die trunkenen Blicke auswenden,
Er möge die Fülle des Segens dem Kronprinzen spenden!
Es flehen die Völker und harren des Glückes so lang;
Dem Himmel sei Dank!

O kommet Bewohner von Pilsen im Geiste mit mir,
O kommet nach Laxenburg, schaut voll Entzücken allhier,
Wie hold an der Seite der fröhlichen Kaiserin ruht
Das Knäblein von Engelsgestalt in des Ewigen Hut,
Die Blicke des Kaisers voll Freude nach oben gerichtet,
Es fühlt sich der Fromme, dem Himmel zum Danke verpflichtet,
Es strahlet das Auge, die thränenbefeuchtete Wang':
Dem Himmel sei Dank!

Und horcht es ertönen die Glocken, ihr festlich Geläut',
Es rufet, dem Himmel zu danken die Gläubigen heut'.
Es fasset die Kirche die Menge der Betenden nicht,
Ein jeder erfüllet die heilige, christliche Pflicht,
O Schöpfer der Welten, dich loben und preisen wir heute
Für deine unendliche Güte, für unsere Freude!
Die Stimme von Tausenden rufen im frommen Gesang:
Dem Himmel sei Dank!

Dne 28. srpna 1858. potvrdilo c. k. místodržitelství české zdejšho bratrstva, t. j. spolku pohřebního, sv. Antonína.

Dne 28. srpna 1858. bylo ažio na stříbře 2‰.

V měsíci srpnu 1858. soustřeďován byl zde 8. husarský pluk (k Hessen-Kasselského).

Dne 5. září 1858., v neděli odpoledne, bylo v okolí zdejších krupobití.

Kroupy padající byly velikosti liskových ořechův a pokryly hodiny zemí s palec tlustě.

Nejvíce utrpěla okna k západní straně obrácená.

Dne 29. září 1858. klesla ažiová přírážka při stříbře na 1

V měsíci září 1858. obdržel povolení k ženění patentální úsikovatel Josef Helm, jenž narodil se v r. 1760. a byl tudíž 98 let. Zajisté to ženich stáří velmi řdkého.

Dne 11. října 1858. byla městská rada přpisem c. k. kr. úradu ze dne 9. října 1858., č. 13.167, opětne vyzvána, aby v městském divadle volné místo pro velitele zdejšího c. k. čet toho výnos vys. praesidia c. k. místodržitelství ze dne 27. k č. 1050 žádá. — Proč? — —

Dne 22. října 1858. dokončen byl všeobecný popis lidu, čili kon-
 pce, již v r. 1857. začatá.

Téhož roku nacházelo se v Plzni:

y městě	336	domovních čísel,
na Pražském předměstí	78	" "
" Saském	129	" "
" Řínském	167	" "

Celkem ... 710 domovních čísel.

Rodin bylo celkem 3581.

Obyvatelů pak a sice:

I. DLE NÁBOŽENSTVÍ:

katolíkům	10.879,
evangelikům	5,
israelitům	192.

II. DLE POVOLÁNÍ A VÝŽIVY:

duchovních	40,
úředníkův	265,
vojenských úředníkův	63,
literátů, umělců	47,
notářů, právních zástupcův	7,
lékařů, ranhojičův	33,
gruntovníkův	34,
majetníků domů a soukromníkův	363,
továrníkův a závodníků živnostních	716,
obchodníků, kupců	44,
pomočníkův hospodářských	17,
" živnostenských	23,
" obchodnických	6,
jiných služebníkům	65,
dělníků, nádeníkův	272,
Jiných osob mužských přes 14 let starých	1478.
Osob ženských a dětí	7603.

III. DLE STÁŘÍ:

a) osob mužských:

od narození až do 6. let	765,
" 6. do 12. let	734,
" 12. " 14. "	257,
14.letých	93,
15. "	90,
16. "	100,
17. "	113,
18. "	91,
"	93,
"	72,
"	56,
"	146,
"	84,
"	990,

přes 40 do 60 let.	9
„ 60 let.	4

b) osob ženských:

od narození do 6. let.	7
„ 6. do 12. let.	6
„ 12. „ 14. „	2
„ 14. „ 24. „	10
„ 24. „ 40. „	14
„ 40. „ 60. „	11
přes 60 rokův	6

IV. DLE STAVU:

a) mužských:

svobodných	3119.
ženatých	1873.
vdovcův	128.

b) ženských:

svobodných	3413.
vdaných	1903.
vdov	640.

V. DLE POBYTU:

a) mužských:

přítomných	4186.
nepřítomných	934.

b) ženských:

přítomných	5200.
nepřítomných	756.

Úhrnem všech přítomných mužských i ženských příslušníkův	93
cizích	63
Všeho přítomného obyvatelstva	15.6
Nepřítomných mužských i ženských příslušníkův	16
Souhrn všeho přítomného obyvatelstva	17.3

Dne 29. října 1858. byla ažiová přírážka na stříbře $\frac{1}{2}$ ‰.

Dne 1. listopadu 1858. zavedeny byly nové peníze pod náz „rakouské číslo“.

Až dosud měli jsme dva druhy peněz a sice vídeňské číslo šajny a konvenční minci neb stříbro. $2\frac{1}{2}$ krejcarů vídeňského platilo 1 krejcar stříbra, a 60 krejcarů počítalo se do zlatého.

Téhož času nebylo viděti stříbrných peněz, všechny zmizely cizích zemí.

Jak mile ale při zavedení nového čísla povstala pověst, i peníze pouze na váhu prodávati se budou a že cena jejich snížena tu najednou tolik stříbrných peněz, zvláště dvacetníků všeho druhu se vyrojilo, že je ani u veřejných kas rádi nebrali, tím méně u ot neb u jiného občanstva.

Každý hleděl vyměnit si sobě kov za papíry, ano dávala se i provise i výměně stříbra proti bankovkám. Ažio stříbrové skleslo na 0%.

Doba ta však netrvala dlouho. Sotva počaly stahovati se mračna obzoru politickém, již stoupalo ažio, brzy zmizely docela zase stříbrňáky tu teprv otevřely se oči lidu lehkověrnému.

V měsíci listopadu 1858. podal zdejší c. k. krajský kommissar Karel Viktor Hansgirk nejvyššímu místu skvostný exemplář básně své: „*Laurel- und Eichenblätter*“, k slavnosti 7 vojevůdce Radeckého zvláště zastavené.

Jeho c. k. Apošt. Vel. ráčil jemu za básně tu prsten brillantový darem poslati.

Dne 1. prosince 1858. vzdala městská rada ku připsu veledůstojného reidékana P. Ant. Hlavana písemně díky za obezřelé a obětavé působení ve správě zdejšího chudinského ústavu Frant. Guldenerovi, městskému radovi a řediteli spolku k podporování chudých, Janu Portovi, účetnímu, jak otecům chudých, kteří byli téhož času tito:

Bernardin Václav,	Khury Tomáš,
Dobner Rehoř,	Klotz Bedřich,
Dlahubý Emanuel,	Pecháček František,
Fleischer z Kempnfeldu,	Priester Matěj,
Giestl Filip,	Prokop František,
Gerlach Josef,	Rozum Jan,
Geringer Matěj,	Sequens Josef,
Hahnenkamm Karel,	Seidler Jan,
Hecht Ignác,	Schramek Josef,
Kautecký Petr,	Silbernagel František,
Kautecký Antonín,	Schiebl Jan,
Kestránek Martin,	Schuster Josef,
Kmánek Karel,	Straf František,
Kock Vincenc,	Truka Karel,
Koliander Václav,	Tropp Zikmund.

Dne 21. prosince 1858. slaveny byly skvěle jmeniny zdejšího c. k. krajského, šlechtice Tomáše Putzlachra.

V předvečer dne toho připraveno jemu zastaveníčko od kapely městské i ostrostřelecké; v den slavnostní pak vyslovili mu blahopřání měšní úředníci, důstojníci a podána jemu básně příležitostní, sepsaná c. k. krajským kommissarem Hansgirem a v hudbu uvedená Františkem Matosem, která dobře obsazeným sborem mužským zpívána byla.

Posléz vyslovilo přání své zastupitelstvo městské, s purkmistrem K. K. který srdečně p. krajského oslovil a podal mu diplom čestného občanství plzeňského.

Dne 23. prosince 1858. daroval majetník parního mlýna, František K. k. k. středněmu večeru 11 1/2 centu mouky, aby jí podělení byli nejchudší obyvatelé města.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1858.

Roku toho obdržel:

I. Čestné měšťanství:

Šlechtic Tomáš Putzlacher, c. k. místopředsednický rada a představený k
plzeňského.

II. Měšťanství:

Finger Josef, obuvník ze Seče;
Gluth Bedřich, majetník hudebního ústavu v Plzni;
Gröbl Nikodem, kamnář z Touškova;
Holešovský Antonín, řezník z Plzně;
Hruška Martin, měšťanosta z Plzece;
Hula Antonín, cukrář ze Slaného;
Klas Jan, obuvník z Touškova;
Kšír Václav, malíř z Plzně;
Mašek František, krupař z Plzně;
Pachmann Antonín H., kupec z Prahy;
Patejdl Václav, mlynář ze Zebnic;
Reitmaier Petr z Plzně;
Šebek Martin, kolář z Chvalenic, majetník domu č. 56 v městě;
Steffel Karel, z Plzně, majetník domu č. p. 34 v městě;
Šterba Jan, mydlář z Kralovic;
Střízek Matěj, krupař z Vodňan.

III. Za příslušníky obecní byli přijati:

Čepický Josef, majetník domu č. p. 79 na Říšském předměstí;
Liebermann Mojžiš, israelita, majetník domu č. 130 na Říšském přeč
Moder Antonín, hudebník z Birndorfu;
Musikář Josef, obchodník s dobyt看em štětinatým z Malé Pečice.

Na začátku roku 1858. počaly zde vycházeti noviny pod náz
„Pilsner Bote“ redakcí majetníka tiskárny J. M. Schmieda.

V roce tomto bylo do spořitelny zdejší vloženo od 1755 s
180.437 zl. 9½ kr. a vyzdvíženo od 244 stran 33.275 zl. 27½ kr. k

Na konci vojenského správního r. (t. j. dne 31. října) vykaze
úcty městské obce celkem příjmův 97.555 zl. 2 kr. a vydání 98.341
52 kr. k. m.

Měšťanský špitál sv. Máři Majdaleny přijal celkem 2052 zl. 64
a vydal 2203 zl. 54 kr. rak. č.

Bylo v něm 38 špitálníkův.

V špitále sv. Martina pro nádenníky nacházelo se 11 osob
ten měl příjmů celkem 414 zl. 50 kr. a vydání 311 zl. 82 kr.

Mimo zaopatření špitálníků rozdáno 321 chudému 3323 zl

Roku toho zemřely v Plzni 402 osoby.

V pivovarečném období 1857./58. uvařilo se v měšťanském tak zvaném bavorském pivováře na Bubenci celkem 52.096 věder piva.

Toho r. vysázeti dala městská obec 930 stromků, dletem na silnici, dletem do stromořadí.

ROK 1859.

Dne 2. ledna 1859. mělo bratrstvo sv. Antonína Paduanského na r. 1 základě potvrzených stanov první valnou hromadu ve veliké síni na radnici, aby zvolilo zástupce spolku.

K shromáždění tomu dostavili se údové až dosud zaznamenaní a zvoleni byli od nich do výboru:

Anton Reiner	82. hlasy,	František Emler	80. hlasy,
Jiří Musil	74. "	Alois Utler	72. "
Antonín Škoda	71. "	Ondřej Lauer	71. "
Antonín Anger	69. "	Josef Lindauer	67. "
Václav Pelikán	65. "	Kašpar Kinzl	62. "
Jan Sinkule	52. "	Leopold Steinert	49. "
Josef Strížek	44. "	Antonín Divíšek	43. "
František Ludvík	42. "	Šimon Černý	42. "
Jan Lodr	40. "	Matěj Jiráček	39. "
Antonín Mudra	38. "	František Modr	36. "
		Karel Beneš	34. hlasy.

Ondřej Lauer, který až posaváde s chvalitebnou horlivostí a bezplatně všechny potřebné služby spolku vykonával, poděkoval se síce z hodnosti výboru, uvolil se však, že i na dále tuto službu bez náhrady vykonávatí bude.

Na jeho místo do výboru zvolen byl Václav Kestřánek st. Takto ustanovený výbor vyvolil ze středu svého: za starostu: Ant. Reinera, za místostarostu Fr. Emlera, za jednatele Aloisia Utlera, za pokladníka Antonína Divíška a za účetního Jiřího Musila.

Důvěrníky a zástupci zvoleni byli: Alois Utler, Antonín Anger, Antonín Škoda, Šimon Černý a Josef Lindauer; za náhradníka jejich pak: Matěj Jiráček, Josef Strížek, Kašpar Kinzl a Leopold Steinert.

Zastupitelstvo bratrstva takto sestavené usneslo se hned v prvním shromáždění svém:

1. aby vyslána byla deputace ze středu výboru zvolená k pp.: c. k. krajskému hejtmanovi, šlechtici Tomáši Putzlachrovi, a k vele důstojnému arciděkanovi zdejšímu P. Antonínu Hlavanovi, která poděkovatí měla jmenem bratrstva oběma pánům těmto za podporu, kterou až dosud bratrstvu poskytovali a zároveň měla prositi, aby laskavě přijatí ráčili na další čas protektorství spolku, přičiněním jejich založeného.
2. Služně pro lékaře spolkového ustanoveno prozatím na 100 zl. stř. ročně.

3. Měsíční příspěvky pro jednotlivé údy vyměřeny byly na 8 kr. a konečné:
4. Založena fundace na 2 měs. sv.
Toho času stál jeden pohřeb spolkový celkem 36 zl. 40 kr.

Dne 4. ledna 1859. vypukl v továrně na sirky, pp. Neuburga a Steina. oheň, který pro nedostatek vody trval od 11. hodin večer 2. hodin ráno přese všechno úsilovné namáhání zdejších hasičův.

Při ohni zvláště se vyznamenali: městský rada Guldener obezřetlivým řízením, pak Felix Dittl, Kugler, Josef Uřídil, Jan Liška, Eisenhut i st., Jan Dostal a Ignác Schneider.

Dne 11. ledna 1859. mělo zastupitelstvo městské sedění, v němž rokováno bylo o následujícím předmětu: Veleduštojný p. arciděkan jako školní dozorce učinil návrh, aby město odpomohlo neprospěšnému plnění škol městských i hlavních vystavěním velké budovy školní místě, kde nachází se stará zbrojnice.

Zástupcové města uznali sice potřebu větších místností pro školu, ale nemohli však souhlasiti s podniknutím tak veliké stavby, poněvadž k tomu prostředků finančních se nedostávalo.

Dne 14. února 1859. usjednotilo se zastupitelstvo obecní o následujících věcech:

1. Schváleno postoupení pachtu městských hutí a hamrů v Horomyslicích, od Pražské železářské společnosti zastoupené plnomocněním Rudolfem Palletou, na pana Františka Vanku v Plzni.
2. Zvolena byla kommisie, která záležela z pp. Fr. Mosra, Eman Dlauhého, Eduarda Fodermayera, Jana Ronoltera a Fr. Pecháče. této uloženo bylo intervenovati při kommissi odhadnutí, kterou se vezme znalec František Bellani, aby se ustanovila cena oprav a přístrojů, které zhotoviti dal na hutěch Horomyslicích nájemce tehdejší František Vanka.

Dne 16. února 1859. uveřejnila městská rada vyzvání k technickým a stavitelům, aby tito do 20. března r. t. podali nákresey, jak by rozšíření se měla stavební místa zaujímající celé Říšské předměstí s průměrnou polností od řeky Radbuzy až ke Mži.

Za plán nejzdařilejší vypsána byla cena	100
" " následující " " "	60
" " třetí " " "	40

Dne 1. března 1859. měl spolek lásky k bližnímu „sv. Antonína“ 230 údův a jmění spolkové vzrostlo téhož času na 600 zl.

Z prvních příjmů spolkových založeny byly dvě fundační měs. jedna vždy na den sv. Antonína (t. j. 13. června) druhá pak památky dušiček za živé i mrtvé dobrodince jednoty sloužena

Dne 13. března 1859. zemřel všeobecně vážený farář druzdovský Josef Dyk.

Za administrátora fary v Druzdové ustanoven byl kaplan zdejší Josef Trapp.

Dne 24. března 1859. vyřídilo shromážděné zastupitelstvo městské ledující předměty:

1. Následkem opětného naléhání c. k. okresního úřadu, aby velká budova školní se postavila, jelikož místnosti v školách nynějších již nedostačují, usjednotilo se zastupitelstvo po živé debatě, že vystaví školy na místě, kde nyní stojí tak zvaná „stará zbrojnice“.
Pro případ, kdyby z nějakého veřejného fondu potřebných peněz neschvalo, mají prostředky k stavbě způsobem tímto zaopatřeny býti:
a) odprodáním částí vyvazovacích obligací;
b) prodejem obou dosavadních školních budov;
c) budeli toho ještě třeba, prodejem nově vystavěného činžovního domu čís. 122.
2. Zamítnuto nabídnutí obchodníků Fodermaiera a Glasera, dle kterého chtějí převzít osvětlení města tekutým plynem za roční částku 2500 zl.
3. K žádosti společníků F. Hýry, F. Bellaniho a A. Kolba za povolení k stavbě plynárny a k nabídnutí jejích ve příčině osvětlení města plynem, ustanoveno, že především vyšetřiti se mají poměry plynárny smíchovské, aby na základě jejích ve věci té pokračovati se mohlo ve prospěch zájmův obce i veřejných účastníkův.

V měsíci březnu 1859. pilně vysazovati dal měšťan zdejší Karel Menckamm stromy ovocné na pozemcích svých.

Jmenovitě u Škvrňan nasázel mnoho krásných stromků, čímž krajina větší rozmanitostí nabyla.

Dne 1. dubna 1859. byla ažiová přírážka na stříbře 48‰.

Příčina vysoké láže byly obavy před hrozcí válkou Rakouska s králem Sardinským, Viktorem Emanueleem.

Dne 4. dubna 1859. porodila manželka pilníkáře Frant. Maurice, dítě v tak nazvaném cvingru na Saském předměstí, trojčata; 2 hochy a 1 dívka. Táž žena byla před tím již matkou šesti dítek.

Dne 7. dubna 1859. mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v níž se o tom usneslo:

1. aby návrh smlouvy mezi obcí městskou a podnikateli plynárny ve příčině osvětlení města plynem učiněné každému jednotlivému údu výboru k nahlédnutí se předložil a sice před zahájením dotyčné porady.

2. Přířknuty byly ceny za plány ku vyzvání městské rady ze 16. února 1859. podané k rozřídění Říšského předměstí: první 100 zl. dostala se plánu č. 5, jež zhotovil stavitel Jan U. cenou druhou odměněn byl nákras č. 3 stavitele Krystiana I (60 zl.) a třetí cena 40 zl. přířknuta plánu č. 2 stavitele Mart. St.

Dne 8. dubna 1859. byla vysvěcena synagoga israelitů zde slavným způsobem.

Slušno zde podotknouti že malá obec israelitů zdejších za posled let bez jakéhokoli fondu, podporována jsou pouze příspěvky stejnou zřídila si v Plzni hřbitov, dům obecní i modlitebnu, což vyžádá nákladu nejméně 30.000 zl. stř.

Synagoga vysvěcena byla za počasí příjemného; o 1/2 4. hodině shromáždělo se představenstvo židovské obce i všickni údové její domem obecním č. 80 na Štěpánském náměstí, v kterém bydlel krá rabín Kafka a jehož průchodem cesta k modlitebně vede.

Paní zaujaly místa na galerii, mužové však postavivše se ve řady proti sobě, přivítali hosti k chrámu je doprovázejíce.

Ke 4. hodině dostavili se c. k. úředníci s představenými sv též důstojníci, městská rada, zastupitelstvo a množství jiných mě s paními.

Po 1/2 5. hodině přišel c. k. místopředsedelský rada a krajský hejt šlechtic Tomáš Putzlacher, provázen jsa ostatními úředníky krajs a pozdraven byl zvuky hymny národní. Jej uvítal rabín pod baldach provázen 2. assistenty a představenstvem se zákony na rukou a ur do dvoru, kde 24 bíle oděné dívky ve dvou řadách postaveny byly; z nich držely červenou aksamitovou, zlatem vyšivanou podušku, na spočíval pozlacený klíč ku synagoze. Děvče jedno podavši klíč krajskému, předneslo německý proslov níže uvedený. Po té pan k jmenem vladařovým otevřel modlitebnu při zpěvu žalmu, přednes sborem v řeči hebrejské a německé.

Přišedše do vnitř usadili se hosté na místa jim vykázaná přednesl sbor modlitbu s průvodem kapely ostroštrelecké.

Pak otevřena archa úmluvy i dáno do ní při zpěvu žalma zákonů svinutých; po obřadu tom rozžal rabín věčnou lampu, prom při tom slova žehnající. Tu nastala přestávka, kterou vyplnil p. krajský řečí německou, která níže v překladu uvedena jest.

Po té měl krajský rabín Kafka kázání, které jednalo o tom všickni lidé stejné právo mají na živobytí, jako mají stejné pov a všickni stejné věří v jednoho Boha, ve věčnost i v nesmrtelnost při tom naznačil účel nově vystavěné modlitebny: že jest to míst má lid israelský Bohu sloužiti, modlitby své Nejvyššímu přednáci císaře i vlasť v každé době Boha prositi, zvláště v době nouze a protiv

Po té otevřeli dva israelité archu, vyňali z ní skvostně oz svinutý pergamen (zákon) a podali jej rabínovi, jenž z něho před ot archou úmluvy předříkával modlitbu za J. V. císaře, jeho rodinu a příbuzné, jeho ministry, důstojníky, úředníky a p., za m obecní zastupitelstvo, měšťanstvo plzeňské a za obyvatele cel

Pak slavně zpívána byla národní hymna od všech shrou s průvodem hudby.

Po modlitbě, předříkané kantorem, uložen byl opět zákon do archy zavřena tato při zpěvu sborovém.

Tim skončeno svícení synagogy.

Co se týče stavby této židovské modlitebny, budiž podotknuto, že nákreš zhotoveného M. Stelzrem, vystavěna jest synagoga stavitelem jejším Wiesnerem.

Oltář a čestná sedadla uvnitř zhotoveny byly v dílně p. Gottlieba. Díle truhlářská pochází od Františka Lisého, práce stukaterské od Fr. Smáše Khuryho, natěračská od p. Prušky a pozlacovačská od Bedřicha Šmída. Sklenářskou práci vykonal E. F. Řiha.

Následuje řeč (z němčiny přeložená), kterou měl e. k. místodržitelský rada a krajský, šlechtic Tomáš Putzlacher, při vysvěcení nově vystavěné synagogy dne 8. dubna 1859.:

„Neuplynula ještě ani dvě léta od té doby, co přítomen jsem byl svému kladení kamene základního k tomuto chrámu Božím, a již krátce vyslovil jsem přesvědčení, že chvalné obětavosti údiv obce židovské a neunavné přičinlivosti představenstva jejího se podaří, stavbu tu dokončiti a tento dům Boží ke cti a chvále Všemohoucího otevřítí.

Předtucha má se vyplnila. Stojíme v dokončeném domě Božím, chrámě vkusně i skvostně vyzdobeném, jenž zasvěcen jest k oslavě Boží, a hodláme jej vysvětití.

Jsem přesvědčen, že nejen já, ale i celé shromáždění tomuto slavnému podniku plného uznání svého neodepře.

Na Vás, pánové představení obce náboženské, jakož i na celé stejnojmenné obci jest, radovati se z podařeného díla a v tomto uznání našem vzájemnou odměnu hledati za své přičinění a za svou obětavost. Při tom máte všickni potěšitelné sebevědomí, že jste nejen sobě, nýbrž i světu budoucímu tímto pomník své horlivosti náboženské postavili a nutné potřebě stejnojmenných svých, jichž počet neustále zde vzrůstá, zadosť učinili.

Dokázali jste nezklamnou pravdu hesla našeho nejmilostivějšího císaře pána, neb jen silami spojenými podařiti se mohla stavba v čase krátkém a s nákladem tak velikým.

Tešte se proto tomuto podařenému dílu!

Dovolil jsem jakožto zástupce nejvyšší moci světské J. c. k. Apošt. odevzdat klíče představenému chrámu tohoto, vykonávání náboženství a cvičení vašim a tím vykonal jsem první část slavného vysvěcení budovy.

Nechť tedy místnosti chrámu tohoto často a hojně naplněny jsou, ať povzbuzuje místo toto k pravé pobožnosti, k uctění všemohoucího Boha. Modlitby i oběti vaši buďtež čisty a bezúhonně posílány k trůnu Božímu, aby tento ve své neobmezené milosti požehnání své vyléval na vás.

Nechť z úst představeného proudí se čisté, pravé učení, pravá víra i pravá mravnost, bez které nížádná páska v společnosti lidské být nemůže; On učí vás všecky upřímně mysl k Bohu v modlitbě a káňseti, lásku k bližnímu, zvláště k chudíně pěstovati, on utvrdíž vás i příkladem oddanost k vlasti, neobmezenou věrnost našemu nejmilostivějšímu císaři i rodu jeho a vychovávávejž z vás takto věrné, čestné a obětavé syny země!

Nechť nikdy neustane zpomínati v řeči i modlitbě našeho nejmilostivějšího císaře pána, otce našeho i největšího dobrodince a k vroucí lásce za něho roznécovati!

Činnost vaše zasvěcena tedy budiž Bohu, císaři a vlasti!“

Oslovení vysokorodého c. k. místodržitelského rady a kraj
šlechtice Tomáše Putzlachera, které německy předneseno bylo i
dévčetem.

„Vaše milosti, pane místodržitelský rado!

Otcové této obce vystavěli chrám tento podlé hesla Jeho Veliča
našeho nejmilejšího otce: „Spojenými silami“!

Vy, milostivý pane, místodržitelský rado, vlastní rukou i
jste k němu kámen základní a dobrotivý Otec nebeský, jenž každému
šlechtnému dílu vývinu a zdaru dává, požehnal ruku vaši, že pos
stavba tato pod vaší ochranou a s přispěním Božím se vykonala.

V dům tento chceme nyní vkročiti se srdcem díky naplně
chceme blaho i požehnání vyprositi na korunovanou hlavu přen
vladaře našeho Františka Josefa I., jenž v nejvyšší milosti vyhověti
přání obce naší, by zde vystavěn býti směl dům Boží; chceme
a požehnání vyprositi pro vás, jakož i pro všechny služebníky státní
obyvatele města tohoto.

Odevzdáváme vám zde klíč ku chrámu s tou prosbou, abyste
otevřítí nám dvéře domu toho, s průvodčími svými tam vkročil, a
něho uvedl a jej k potřebě bohoslužebné nám přičknul, by posvěc
a svatyní se stal, v níž modlitby naše k Otci všehomíra se povz
a vyslyšení docházeti mají. Amen.“

Báseň p. krajskému věnovaná zní takto:

SEGENS-GRUSS

AN SEINE HOCHWOHLGEBOREN HERRN, HERRN

THOMAS, EDLEN VON PUTZLACHER,

k. k. Statthaltereirath und Kreishauptmann,

ZUR ERINNERUNG AN DIE ERÖFFNUNG DER NEU ERBAUTEN
SYNAGOGES IN PILSEN AM 8. APRIL 1859.

Der in des Herrn Namen heut'
Von uns hier wirst begrüßet,
Der gnädig über uns gebent,
Von dem das Heil uns fließet;

Der Schwachen gerne bei Du stehst
Bei jedem guten Werke,
Bei Grosseem stets voran Du gehst,
Mit Rath und That und Stärke;

Der Du den Stein hast eingesenkt,
Auf dem das Haus gegründet,
Wo heut man Gottes froh gedenkt
Des Kaisers Huld verkündet;

Eröffne uns des Heiles Thor,
Dass fromm für den wir beten,
Der uns stets möge gnädig sein,
Und den Du heut vertreten;

Dass wenn ihm kecke Feinde dreu
Und frech entgegentreten,
Wir uns Ihm hier in Andacht wei
Um Sieg zu Gott hier beten.

Und wenn der Frieden golden lael
Die trieben Wolken fliehen,
Wir lobend dann die hohe Macht,
Mit Jubel ein hier ziehen.

Dass diesem Land und dieser Stad
Wir Glück erflehen mögen,
Und wer uns reicht die Bruderhan
Stets werde Glück und Segen.

O mög' der Allerhöchste doch
Den heissen Wunsch erhören,
Er möge Dir viel Jahre noch
Und Du uns Schutz gewähren!

Er segne, Würdigster! Dich heut',
Mag Dir viel Freude schenken,
Auf dass des Tags, der uns erfreut,
Wir lange noch gedenken.

J. BLOCH,

Mitglied der pilsner israelit. Cultus

Dne 8. dubna 1859. započal výbor pravovárečného měšťanstva návrh nového pivovaru na Obcizně, který měl sloužiti ku vyrábění veřejného českého piva.

Dne 19. dubna 1859. mělo městské zastupitelstvo sedění, v němž jednalo o předmětech následujících:

1. o návrhu smlouvy týkající se osvětlení města plynem, předložené od podnikatelů plynárny, pánů Hýry, Bellaniho a Kolba, rozpředla se rozsáhlá debata, po které se několik změn v jednotlivých člancích smlouvy této učinilo.

Město přijalo návrh, aby za osvětlení 130 plameny plynovými ročně činilo 3000 zl. se ustanovil; jelikož však pouze 115 plamenů potřebí jest, aby podnikatelé odškodniti ještě částku, na zbývajících 15 plamenů spadající.

Dále usneseno, že při ostatních odstavcích smlouvy této za vzor vzíti má podobná smlouva plynárny smíchovské s městem tammějším zminěna.

1. K žádosti pravovárečného výboru odprodati se má tomuto pozemek parc. č. 2315, jízdní cesta, vedle pivovaru ležící, s tou podmínkou, aby pravováreční měšťanstvo odstranilo všecky možné překážky, kteréž by proti odprodeji tomu vyskytnouti se mohly. Cena pozemku ustanovena budiž odhadnutím.

Dne 23. dubna 1859. slaveno bylo vzkříšení Páně způsobem velkolepým za hojného účastenství lidu nábožného.

Velelústojný p. arciděkan s četnou assistencí konal slavnost a kráčel při počasti poněkud deštivém s nejsv. svátostí kolem celého kostela po náměstí, provázen jsa úřednictvem a velikým zástupem lidu. Před hlavní branou kostela uděleno požehnání sboru ostrostřeleckému, což na mnoha místech se opakovalo. Shromážděné lidstvo nábožně zpívalo píseň velikonoční při celém průvodu, po kterém při opětném vstoupení do chrámu byly dále obřady církevní se konaly.

Náměstí i několik hlavních ulic bylo skvostně osvětleno, tak že v každém okně 10 i 12 světél hořelo. V oknech domu arciděkanského kradu krajského byly transparenty a při processí zapáleny byly před krajským úřadem po sobě dva ohně bengalské, jeden bílý a jeden červený.

Sbor ostrostřelecký oslavoval nejdůležitější okamžiky slavnosti písní z ručnic.

Na den 24. dubna připadl toho roku svátek velikonoční, což se slavilo od roku 1791., a opět nestane před rokem 2011.

Od zavedení kalendáře gregoriánského připadl na týž den hod Boží velikonoční pouze v roce 1639., 1707. a 1791.

Období velikonoční sahá od 22. března až do 25. dubna, tak že v roce 35 forem kalendáře možných jest. V tomto století připadne nejpozději k tomu jednou, totiž r. 1886.

Dne 28. dubna 1859., v den narozenin Jeho Vel. císaře a krále Františka Dobrotivého, slavně byla v chrámě arciděkanském slavně oslavěna.

Již po delší čas byla mezi dvorem rakouským a sardinským mnohá nedorozumění, povstala z té příčiny, že král Viktor Emanuel zemí svou územím rakouským v Itálii rozšířiti se snažil, podporován jsa vladařem francouzským, Napoleonem III., a vlastenci italskými (jmenovitě Garibaldim), kteří si vytkli za účel, sjednocenou Itálii k bývalé slávě povznést. Spor dospěl tak daleko, že J. V. císař rakouský nucen se viděl králi sardinskému válku vypověděti. Následkem toho vydán byl následující manifest:

K mým národům!

Dal jsem Svě věrné a udatné armádě rozkaz, aby učinila konec osočování bezesporných práv koruny Mé a neporušeného trvání říše od Boha mi svěřené, kteréž osočování od sousedního království Sardinského již od mnoha let vycházelo a v době nejnovější vrchu dosáhlo.

Tímto rozkazem vyplnil jsem těžkou, avšak nevyhnutelnou povinnost vladařskou.

Spokojeným svědomím hledím k Bohu všemohoucímu a podrobuji se jeho soudu.

S útechem podávám rozhodnutí Svě k nestrannému posouzení nynějšímu i potomstvu; jsa tím jist, že věrní národové Moji se Mnou se shodují.

Když před více než desíti lety týž nepřítel, porušiv všeliké právo národní a všeliký obyčej válečný, beze vsí příčiny, jediné v tom úmyslu, aby království Lombardsko-Benátského se zmocnil, válečně do království tohoto vtrhl, a byv dvakráte od Mého vojska po slavném boji na hlavu poražen, moci vítězové vydán, tehdáž byl jsem velkomyslný a podal jsem jemu ruku ke smíření.

Ani pídě zemí jeho jsem Sobě neosvojil, nižádného práva, koruně Sardinské v kruhu národů evropských náležitě, jsem se nedotkl, nižádného zjištění, aby se podobné příběhy neopakovaly, jsem Sobě nevymínil, maje za to, že zjištění toto ležeti bude jediné v ruce upřímně ode Mne ku smíření podané a přijaté.

Pokoji přinesl jsem za obět krev, kterouž vojsko Moje za čest a za právo Rakouska prolilo.

Odměnou za tuto šetrnost, kteráž v dějinách sobě podobné nemá, bylo neprodlené pokračování v nepřátelství a agitace proti pokoji a blahu mého království Lombardsko-Benátského, ježto rok od roku se zmáhala, užívajíc všech prostředkův z pronevěřilosti.

Dobře znaje povinnost svou, abych národům Svým a Evropě drahý pokoj zachoval, šel jsem i tomuto novému nepřátelství vstříc s trpělivostí.

Nedovršil jsem míry trpělivosti této a znovu užito rozsáhlejších opatření, kteráž jsem v novějším čase pro přílišné popuzování rýpavé na hranicích Mých zemí Vlašských i v nich samých pro jich bezpečnost učiniti musil, za příčinu k nepřátelství ještě většímu.

Maje ochotně zřetel k laskavému prostředkování, od přátelských velmocí pro zachování pokoje zavedenému, svolil jsem v to, že chci míti účastenství v kongresu pěti velmocí.

I přijal jsem čtyry punkty, od královské britanské vlády za základ porad při kongresu navržené a Mé vládě poslané, s výminkami takovými, že mohly patrně k dosažení pravého, upřímného a trvalého pokoje nápomoci.

Jsa ale Sobě povědom, že od Mé vlády ničeho neučiněno, co by jen dost málo k porušení pokoje vésti mohlo, žádal jsem zároveň, aby mocnost, která ty zmatky způsobila a jest tím vinna, že pokoj jest v nebezpečnství, prvé zbraň složila.

Když pak mocnosti přátelské na to naléhaly, svolil jsem konečně k návrhu, aby se obecně zbraň složila.

Prostředkování toto nepřišlo k místu, poněvadž nebylo lze přijmouti podmínky, pod kterými chtělo Sardinsko k tomu přivolití.

Zbýval tedy jen jediný prostředek k zachování pokoje. Dal jsem proto královskou vládu Sardinskou vyzvati, aby armádu svou v ten způsob uvedla, jak bývá v čas pokoje, a aby dobrovolně propustila.

Sardinsko požádání tomuto neučinilo zadosť. A tak nastala doba, kdy právo jediné v rozhodnutí zbraně platnost svou hledati musí.

Dal jsem své armádě rozkaz, aby vtrhla do Sardinska.

Vím jak daleko tento krok hledí, a těžce zajisté leží na Mně v tomto okamžení péče vladařská. Válka jest metla člověčenstva; i patřím s potěšením srdcem, kterak tisíců Mých věrných poddaných na životě a na zdraví se dotýká; cítím hluboce, jak těžkou zkouškou právě nyní jest válka pro říši Mou, ježto na čestě spořádaného vnitřního vyvinování postupuje a k tomu stálého pokoje zapotřebí má.

Avšak srdce mocnářovo musí umlknouti, kde káže jediné čest a povinnost.

Na hranicích stojí ozbrojen nepřítel, ve spolku se stranou obecného převratu, maje zřejmý úmysl, by uchvátil země rakouské ve Vlaších. K tomu na pomoc vysílá vojsko své panovník Francouzský, míchaje se s německými zámkami ve svazky a poměry poloostrova vlášského, které práva národního spořádané; oddělení vojska tohoto přestoupila již hranice Sardinské.

Vážné časy přešly již nad korunou, kterouž jsem po Svých předcích v poskvrny zdědil, slavná historie vlasti Naší vydává svědectví, že neohroženost, když mraky převratu, nejdražším statkům člověčenstva záhon hrozícího, přes náš díl světa šířiti se počaly, nejednou meče rakouského užila, aby bleskem svým tyto mraky rozehnala.

Nám nastává zase takový čas, kde vše, co trvalého a stálého jest, obráceno a ztroskotáno býti má, a to ne od jediných sekt, anobrž od všech stran.

Nucen k meči sáhaje, těším se, že nabývá posvěcení tím, že bude za obranu a obranou cti a dobrého práva Rakouska, práv všech národů a zájmu a všeho toho, co člověčenstvu jest nejsvětějšího.

K vám však, národové Moji, kteří jste věrnosti k přirozenému zákonu domu vladařskému vzorem všem národům na oboru zemském, na Svě svolání, abyste Mi v boji počatém s věrností, oddaností a obětavostí ode dávna od Vás osvědčenou po boku stáli; synům Vaším, kterých jsem do řad vojska Svěho povolal, posílám, co jejich pán válečný, v pravém spolubojovníckém; s hrdostí můžete k nim hleděti, v jejich čestě bude se orl Rakouský slavně vzhůru vznášeti.

Boj náš spravedlivý jest. Počínáme jej odhodlaně a s důvěrou. Doufáme, že nebudeme jej podnikati samotni.

Země, na kteréž bojujeme, jest také krví německého národu bratrského, která jakožto jedna z jeho záštít dobytá a do dnešního dne uhájena; a její nepřítel Německa nejvíce hru Svou provozovati počali, a doufají, aby moc Německa uvnitř zlomili. Cít, že takové nebezpečení, které proniká také nyní krajiny německé, od chýše až k trůnu, od hranic k hranicím.

Mluví jako kníže ve spolku německém, obrací zřetel na společné nebezpečení a uvádí v paměť přelivnou dobu, kde Evropa nadšená obecně vzplápolala za své osvobození měla co děkovati.

S pomocí Boží pro vlast!

Dáno ve Vídni, Mém hlavním městě sídelním a říšským, dne dvacátého osmého, měsíce dubna, léta 1859.

František Josef m. p.

V měsíci dubnu 1859. dala městská obec vysázeti stromořadí topolové u střelnice.

Dne 30. dubna 1859. byl slavný příjezd Jeho Eminence kardinála arcibiskupa Bedřicha knížete Schwarzenberka.

Na uvítanou jel mu na proti c. k. krajský, šlechtic Putzlacher, až k hranici kraje plzeňského; podkrajský Selner však na hranici okresu plzeňského. Před město vyšli mu vstříc měšťanosta Vanka s radními a obecním zastupitelstvem, k němuž připojili se i přednostové obcí okolních.

Na kamenném mostě u „Hamburku“ vystavěna byla velikolepá brána, od které počínajíc veškeré zákovstvo zdejší až ke kostelu arciděkanskému v široký dvojřad se postavilo. Před kostelem umístěn byl sbor ostrostřelecký, v kostele pak shromážděli se spolkové, jako jednota lásky k bližnímu, rozličné cechy a p.

Jak mile dvě rány z moždířů příjezd vysokého knížete oznámily, počalo se zvoniti všemi zvony, a veliký průvod pohyboval se až ku kostelu, jenž ozdoben byl zevně vítěznou branou.

Večer uspořádáno bylo jeho Eminenci zastaveničko s průvodem pochodňovým a bengalským ohněm.

Slavnosti té účastnilo se i mnoho venkovanů koňmo s náčelníkem, obecním představeným z Chrástu.

Dne 1. května ráno již před 5. hodinou odebral se nejdůstojnější p. arcibiskup do hlavního chrámu Páně a sloužil tam za hojného účastenství obecního mši svatou; později, v 8 hodin, měl Jeho Eminence kázání, po kterémž uděloval svátost sv. břimování až do tří hodin.

Odpůldne k 6. hodině byla předsevzata zkouška v 3. a 4. třídě dívek. Učitelka industriální, slečna Hrázová, překvapila při této příležitosti Jeho Eminenci čitacím pultem, na němž skvostně a uměle vyšitý byl od zákyň znak města Plzně.

Druhého dne ráno opět odebral se nejdůstojnější p. arcibiskup do kostela a měl české kázání. Odpoledne zkoušeny byly na české hlavní škole zákyňě všech 3 tříd, u večer pak žáci školy městské. Po zkoušce večer opět uspořádán byl průvod s pochodněmi od zákovstva reálných škol.

Úterý (3. května) dopoledne ještě bylo uděleno sv. břimování, odpoledne pak konána zkouška všech zákyň 4. tříd školy české. V 5. hodin zkoušeno bylo konečné zákovstvo škol reálných, od kteréhož obdržel Jeho Eminence album, obsahující obrazy všech kostelův a škol plzeňských, vykreslené od zákyň ústavu toho.

Dne 4. května odjel vysoký kníže do Plané; navrátil se druhého dne (z Druzdové) opět do Plzně, konal na hřbitově sv. Mikuláše officium pro defunctis a vysvětil tam jeden pomník.

Také obyvatelé povždy věrného města Plzně, kteří v radosti i žalu tou povinnost svou vykonávali, jsouce zcela oddáni nepodlomným členům svému nejmilejšímu zeměpánů svému, odvažují se v této vážné době přiblížiti se ku stupňům císařského trůnu, aby položili k nohám Jeho c. k. Apoštol. Vel. hluboké city neobmezené věrnosti i oddanosti, bjezejíce mílerádi životy i statky své k posvátnému boji tomu.

Mažně přidáváme se k hlasu všeobecnému, jenž proniká všecka kce, jenž zní od chýše až k paláci, od hranice až ke hranici.

S pomocí Boží pro císaře našeho a vlast naši!

Pán všech zástupů, vůdce válek zachovej a opatruj zvláště v bouři této přemilého zeměpána našeho i celý jasný dům císařský, on požehnej štěstí svou prapory rakouské a veď udatně vojsko naše k slavnému vítězství!

Bažtež Vaše c. k. Apoštol. Vel. nejmilostivěji přijati hluboké city oddanéjší loyality.

V Plzni, dne 10. května 1859.

(Následují podpisy zastupitelstva obecního,
pak měšťanův a jiných obyvatelů plzeňských.)

Dne 16. května 1859. městská obec, vyzvána jsouc výborem pro česko rakouského sboru dobrovolníků, zaslala skrze zdejší obecní úřad k místodržitelství v Praze částku 2200 zl., která věnována byla účelům vojenským.

K tomu přispěla pokladnice pravovárečného měšťanstva 2000 zl.; dále 200 zl. darovali tři zdejší stavitelové, kteří tuto částku obdrželi a zadafilé zhotovení plánů jim přiřknutou.

Dále odstoupila obec s několika okolními vesnicemi 55 krásných akrů vysokému eráru pro službu vojenskou beze vši náhrady.

Mimo to uvolilo se město bezplatně ošetřovati a léčiti v nemocnici vojenské dva raněné důstojníky a 10 mužův.

Dne 10. května 1859. v 10 hodin dopoledne konána byla veliká smuteční mše za zemřelého arcivévodu Jana.

Peněvadž tento byl zvláštním podporovatelem hornictva, zasláno k této smuteční slavnosti od c. k. horního hejtmána Ekla také 2000 zl. k zastakům hor a horníkům, kteří se četně dostavili.

Dne 22. května 1859. zemřel po krátké nemoci zakladatel zdejšího pivovárského pivovaru, Václav Mirwald, majetník hostince „u zlatého orla“.

Zemřelý byl měšťanem všeobecně váženým, obecním starším, údem obecního výboru a podporovatelem všech dobročinných ústavův.

Jeho a měšťanostovi Kopeckému za veliký pivovár na Bubenci obecní obyvatelstvo zdejší díky zavázáno jest.

Dějepis, který zaznamenal skutky našich předkův, nazývá Plzeň „městem po všecy časý věrným“.

„Vždy věrně“ bylo heslo předkův našich, vždy věrné bylo celé jejich žití, a „vždy věrně“ provolávají i dnes zdární synové zesnulých již otcův, když tu jde o císaře a vlast!

Uváživši toto, usnesla se městská rada s purknístem, aby byla zaslána Jeho Veličenstvu adresa oddanosti, by poskytnuta byla obyvatelům Plzně příležitost, podepsáním této adresy city věrné oddanosti nejmilejšímu císaři osvědčiti.

Nuže vzhůru, zdární synové předků Vašich! Císař pán, ochrance Váš, jest v nebezpečí!

V zákeřnickém přepychu svém odvažuje se nepřítel jeden ve spojení se stranou všeobecného převratu všecy svaté smlouvy rušiti a držebnost Rakouska v Itálii brannou mocí si přivlastniti.

Vítězné vojsko naše shromažďuje se kolem praporů svých a nasazuje krev i život za císaře svého; obyvatelé celého mocnářství rozníceni jsou nad zločinem páchaným a posílají adresy vysokému vladaři svému, v kterých nejpřířimnější city věrné oddanosti vyjevují.

Na Váš také jest, abyste projevili věrnost i oddanost podpisem svým a takto císaři svému podali důkaz, že Plzeň dosud ještě městem „po všecy časý věrným“ jest.

Adresa loyality vyložena jest k podepsání na radnici, v síni městského úřadu.

Obsah adresy, v řeči německé sepsané, kterou podalo město Plzeň J. V. císaři jest následující:

Vaše c. k. apoštolské Veličenstvo!

Nejmilostivější pane a císaři!

Vážná doba pro císařství se přiblížila.

Nepřítel, kterým před 10. roky po slavných vítězstvích chrabrého vojska našeho nakládáno s velkomyslností bezpříkladnou, odvažil se v zákeřnickém přepychu svém ve spolku se stranou všeobecného převratu posvátné smlouvy rušiti, vyjeviv směle úmysl svůj před celým světem, že chce přivlastniti sobě majetek rakouský v Itálii.

V drzém podniku svém podporován jest vladarem francouzským pod lichými záminkami a jest se tedy obávati, že bude vojna, v které se jedná o svobodu Evropy, o práva všech národův a o nejsvětější statky člověčenstva.

Jak veliká byla hořkost nad zpupnými požadavky lstivých nepřátel, která zmocnila se všech národů císařství, tak veliká byla i radost proudící se každou hrudí, když Vaše c. k. Apoštol. Vel. klamnou síť licoměrné, politiky rozhodnou ranou přefalo.

Válka jest strašné zlo; když ale se k meči sáhá, aby tento vytasen byl za čest, právo a spásu vlasti, tehďaz jest válka věci posvátnou, neboť jest předchůdcem doby blaženější.

Proto plápolá jeden cit, jedno přání v srdcích všech občanů celého císařství: oběti třeba nejtěžší, kterých vlast v stisněné době této vyžaduje s oddaností na oltář její přinášeti a světu tím dokázati, že Rakušané největší hrdost svou v tom vyhledávají, mohou-li nezměnitelnou věrností spřízněnému domu císařskému oddání býti.

Dne 4. června 1859. přijato bylo již 48 mužů, kteří hlásili se do k. vojska jakožto dobrovolníci.

Dne 4. června 1859. usnesli se horníci města Plzně na tom, že při druhý své, na bojišti udatně si počínající, částkou 60 zl. r. č., ve třech měsících sebrati chtějí, nechávajíce sobě ze mzdy po tce vždy 20 zl. strhovati.

Krejčí Vojtěch Plzák uvázal se ihned k těmž účelu 3 zl. věnovati.

Dne 5. června 1859. odevzdala městská rada bývalému okresnímu mu Bedřichovi Selnerovi, jenž jmenován byl krajským hejtmanem stecký kraj, skvostný diplom čestného měšťanství za zásluhy, které dal o město i okres plzeňský.

Dne 6. června 1859. c. k. krajský šlechtic Tomáš Putzlacher, se se na odpočinek, poslal městské radě tento přepis:

Nr. 89 præs.

An den Stadtrath der k. Kreisstadt Pilsen!

Da ich vermög a. h. Entschliessung Sr. k. k. apost. Majestät nach angelegter 41 $\frac{1}{2}$ jähriger Dienstzeit in den wohlverdienten Ruhestand zu werden bin, und ebstens meinen Dienstposten als k. k. Kreisrath nach 4jährigem Wirken in dieser Stadt verlassen werde, so lasse mich von dem Stadtrathe Abschied zu nehmen und die Vergabung auszusprechen, dass mich bei allen in meinem Wirkungskreise vorkommenden Anordnungen immer nur das Wohl der Gemeinde und der Provinz geleitet habe, und dass meine Absicht stets redlich, ohne Neugierigkeit war.

Ich habe manches Gute in Pilsen hervorgerufen, habe nach Kräften Allgemeinen und jedem Einzelnen zu nützen mich bemüht und hoffe die Anerkennung und den Dank der Gemeindevertretung und der Provinz.

Mir war schon der schöne Lohn zu Theil, das Ehrenbürgerrecht zu erhalten.

Es ist und bleibt mir diese Auszeichnung ein theures Andenken; ich so lebhaft in der Erinnerung der Bürgerschaft zu verbleiben, und die in Pilsen verlebten angenehmen Jahre nie vergessen werde.

Dem Stadtrathe, und namentlich dem Herrn Bürgermeister, danke ich für die Bereitwilligkeit, mit welcher er meine Aufforderungen und Bitten zu erfüllen wusste. Die stets bewährten loyalen Grundsätze und die unerschütterliche Anhänglichkeit an Unsern a. g. Kaiser haben mich sehr angenehm berührt und ich muss derselben lobend erwähnen.

Bitten Sie fest bei diesen Grundsätzen, und bethätigen Sie ferner den Ruhm und Namen der k. Kreisstadt Pilsen, als der immer Sr. Kreisstadt.

Bei so gegenwärtigen bedrängten Zeit ist die Nachahmung der

Dne 26. května 1859. uveřejněno bylo za příčinou války v Itálii následující

PROVOLÁNÍ

K OBYVATELSTVU POVŽDY VĚRNÉHO MĚSTA PLZNĚ!

„K Vám, národové Moji, kteří jste věrností k přirozenému svému domu vladařskému vzorem všem národům v oboru zemském. činím své provolání, abyste Mi v boji počatém s věrností, oddaností a obětavostí ode dávna od Vás osvědčenou po boku stáli“, tak mluví vznešený vladař k národům svým, k nám všem v manifestu, vydaném dne 28. dubna b. r., a slova tato nalézají ozvěnu ve věrných srdcích poddaných Rakouska! „Boj nás spravedlivý jest. Počnámé jej odhodlaně a s důvěrou“, zní manifest dále.

Ano, rytířský císaři, spravedlivý jest boj tento, ni jediný z milionův obyvatelstva Tvé veliké říše nemyslí jinak, než že boj ten spravedlivý jest.

Synové naši spěchají na zavolání Tvé k praporům svým, i budou s dvojnásobnou udatností bojovati za věc spravedlivou, za trůn a vlast.

Bez vybidnutí chvátají tisíce dobrovolníků na bojiště, obětující krev a život za drahého, milovaného císaře.

Jména i statky nabízejí se vši obětavostí otcové a války neschopní, kdežto dívky a ženy, vzpomínajíce bojiště, pro raněné již napřed cupaninu, obvazadla a prádlo připravují.

Horlivé úsilí jeví se všude; všechny noviny naplněny jsou vlasteneckými dary.

Také Plzeň, město „vždy věrné“, osvědčiti hodlá své vlastenectví, a tisíce rukou zaměstnává se přípravami pro chrabré vojny naše.

Vzhlédem k tomuto patriotismu obětavého obyvatelstva plzeňského bylo by snad záhodno, jinými pokusy přičiníti se o příspěvky a navrhuji k účelí tomu divadelní představení ochotnická.

Střídavě mohla by se pořádati představení divadelní od 4 ke 4 nedělním jednou česky, podruhé německy.

Milerád uvazují se, co na mne jest k tomu přispěti a žádám všechny, kteří jakýmkoliv způsobem spoluúčinkovati chtějí, aby u mne se ohlásili, abych mohl o potřebných přípravách se uraditi a záměr svůj v skutek uvésti. Kéž návrh můj laskavého a hojného účastenství nalozne a výsledek jeho mnohým vojínům, kteří ve válce k službě neschopnými se stali, úlevy poskytnete!

„Spojenými silami za drahou vlast!“

J. M. Schmied,

redaktor „Pilsner Bote“.

V měsíci květnu 1859. panovala taková nouze o drobné peníze, že lidé bankovky rozdávali, aby nedostatku peněz drobných částečně odpomohli.

Dne 3. června 1859. usneslo se shromážděné zastupitelstvo na tom, aby uděleno bylo uprázdněné místo faráře v Druzdově P. Václavu Zárubovi, nejstaršímu kaplanu plzeňskému, který již více než 16 let na patronátu plzeňském jako kněz působil.

ze 17. června 1859. došla sem tato

TELEGRAFICKÁ ZPRÁVA

z PRAHY DNE 17. ČERVNA 1859. V 5. HODIN 50 MINUT VEČER.

ODRŽITEL ČESKÝ — KRAJSKÉMU PŘEDSTAVENÉMU V PLZNI.

Ze zpráv došlých z Verony dne 16. t. m. v noci, účastnila se Castenedela brigáda Ruprechtova, náležející ku divisi polního maršála Urbana.

Byla převedena při pochodu od Garibaldiho s 4000 muži vojska rakouského. Polní maršálek Urban odrazil nepřítele až k Brescii a učinil mnoho zajatců, mezi nimiž jsou též důstojníci. Mrtvých a raněných ztratil více než 400 mužův. Ztráta naše není veliká, 3 důstojníci jsou raněni.

Mecséry.

Nová zpráva v 7 hodin 50 m.:

Ze Verony, dne 17. června. Polní zbrojmistr hrabě Gyulay byl jmenován k své sprostěné velitelství druhé armády a vstoupil do příkaznictví. Generál jízdecký hrabě Šlik jmenován jest velitelem 2. armády; generál pěší hrabě Degenfeld, velitelem armády 4.

Mecséry.

Ze 23. června 1859. vstoupil do pensie c. k. místodržitelství rada v Plzni hejtman zdejší, šlechtic Tomáš Putzlacher.

Byl dříve byl c. k. podkrajským v Chrudimi; v Plzni úřadoval pouze jako ziskav si mezi časem tím všeobecnou úctu a vážnost. Založil zde klub čtenářský (ressource), přičiněním svým utvrdil opět sbor pěší, jenž dříve již se rozpadával, a podporoval slovem i skutkem i arciděkanství kostela uvnitř.

Nastupcem jeho jmenován byl c. k. místodržitelství rada a krajským v Plzni Jan Tschary, který dne 29. června 1859. sem přibyl, aby se v kraji plzeňském se uvázal.

Ze 25. června 1859. obdrželi pp. František Hýra, František Bellani a Kolb povolení ku stavbě plynárny na Říšském předměstí.

Ve měsíci červnu 1859. bývalo v synagoze zdejší jako ve všech zdejších modlitebnách, mimo modlitby za Jeho Veličenstvo císaře od císařky, také veřejné modlení za štěstí a zdar zbraní rakouských a český mír.

Ze 1. července 1859. mělo městské zastupitelstvo sedění, v němž bylo řečeno o podání podnikatelů stavby „České západní dráhy“, v kterémžto se město za odstoupené pozemky a materiál stavební místo k peněz prioritní obligace proti 5⁰/₁₀₀ úrokům přijalo.

Proto příčině bylo usneseno, že vyhověti se má podané žádosti, a vada surokování papírů těchto 5⁰/₁₀₀.

Thaten der Voreltern für die a. h. Regierung von grosser Wichtigkeit und für die Betheiligten von grossem Ruhme.

Gott stärke also ihren guten Willen.

Pilsen, am 5. Juni 1859.

v. Putzlacher m. p., Kreishauptmann.

Dne 9. června 1859. uspořádala kapela zdejšího sboru ostrostřeleckého hudební koncert na střelnici. Celý výnos 61 zl. věnován byl účelům vojenským a odeslán na místo patřičné.

Dne 10. června 1859. profesoři zdejšího gymnasia, vedeni jsouce vlasteneckou oddaností, učili mezi sebou a mezi žáky gymnasijskými sbírku k účelům válečným.

Sebrali 188 zl. 50 kr. stř., kteráž částka zaslána byla k jmenovanému účelu c. k. místodržitelství.

Dne 10. června složily zdejší školy realné, pak hlavní i dívčí školy 139 zl. 50 kr., a sbor učitelův 30 zl.; úhrnem 169 zl. 13 kr. r. č., kterážto částka věnována byvši k účelům válečným, odevzdána byla c. k. okresnímu úřadu.

Dne 10. června 1859. v 6 hodin večer vedl veledůstojný arciděkan. P. Antonín Hlavan, z hlavního kostela veliký průvod ku kříži na Saském mostě, kdežto s velikým davem lidu nábožného prosil Boha za sílu a vytrvalost udatného vojska rakouského jakož i brzký a trvalý mír.

Dne 14. června 1859. odebral se odtud I. kaplan zdejší, P. Václav Záruba, jenž ustanoven byl za faráře do Druzdové.

Sedláci z okolí tamnějšího přijedše sem na koních, uvítali co nejúctivěji nového duchovního svého a doprovodili jej na určené jemu působíště.

Dne 15. června 1859. vyzval městský rada a policejní kommissar, František Guldener, zvláštním plakátem všechny přátely vlasti k darům pro vojenské potřeby s tím doložením, že každý sebe menší dar u městského policejního úřadu se přijme a hned na místo patřičné se odvede.

Dne 15. června 1859. odevzdala zdejší židovská obec c. k. krajskému radovi Pirnerovi 500 loket plátna na košile pro c. k. vojny. Z plátna toho ušily dobročinné paní košile pro šarže vojenské.

16. Dle spolehlivých zpráv z Verony jsou podmínky míru následující:

1. Sadařové příznivci budou zřízení italské konfederace; Rakousko-lombaridsko až k Minciú, ponechávajíc si mimo benátskou provincii, Mantovu i Borgofortu a přistupuje k italské konfederaci.
2. Vévoda toskánský a vévoda modenský navrátí se do států svých.
3. Posledními událostmi kompromitovaným udělí se úplná

17. července 1859. ve 2 hodiny 20 minut odpoledne byl sem vydán

ROZKAZ ARMÁDNÍ.

18. Když se o dobré právo Svě, vstoupil jsem v boj za svatost smluv, nadšení Svých národů, na chrabrosť Svého vojska i na odvahu císařskou. Národy Svě nalezl jsem hotovy ke všem obětím, podali světu opětně důkaz o rekovství Mé hodné armády, v menšině, když tisíce důstojníků a vojáků věrnost svou lo, s udatností dalšímu boji radostně vstříc hleděla.

19. Nyní, když se ustupují nepříznivým poměrům politiky, vůči kterým císařství Mon, bych nepožadoval bez výsledku krve Svých vojáků a Svých národů.

20. Aby mír, zakládaje ho na hranici Minčia. S celého srdce děkuji císařské armádě, která mi opět ukázala, jak bez výminky při bojích příštích vítězí a mohou.

František Josef.

21. 17. července 1859. trvalo neustále suché počasí a horko stávalo se nesnesitelnějším. Louky byly takřka vyhořelé, pole docela vyždřeno, v druhém jeteli nebylo skoro ani stopy.

Dne 10. července 1859. konala se slavnost svěcení praporu hornického.

Prapor zřízen byl hlavně přičiněním zdejšího horního hejtmana Vojtěcha Eckla a přispěli k němu horní úředníci a majetníci hor.

Toho dne časně z rána přirazilo do Plzně mnoho horníků, kteří se shromáždili před c. k. horním hejtmanstvím; k 9. hodině přišli hrab. Waldšteiňští horníci ze Štáhlav a z okolí se zpěvem a výbornou hudbou a postavili se taktéž na místo ku svěcení praporu určené. Náčelníky jejich byli oba bratři Bellani-ové.

Když veškeré hornictvo se bylo dostavilo, objevil se c. k. horní hejtman p. Eckl s ostatními úředníky a odevzdal prapor nejstaršímu ze všech horníkův. Po té celý průvod, pěkně jsa seřádn, pod vedením bránského horního správce Johna při hlučné hudbě do kostela arciděkanského se ubíral. Zde měl P. Josef Trapp příležitostné kázání a po něm sloužil veledůstojný pan arciděkan s četnou assistencí velikou mší sv., která provázena byla výtečnou hudbou kostelní. Provozovala se tehdež slavnostní mše Heydenova, při níž zpívala pí. Čermáková sopranové solo při Graduale.

Po mši byly předsevzaty obrady posvěcení praporu. Celé hornictvo postavilo se před hlavní dvéře kostelní s praporem, od nejstarších horníků neseným, a když veledůstojný p. arciděkan k shromážděným jadrnou řeč byl přednesl, posvětil prapor: po té zabíjeny do tyče jeho hřebíky od náčelníkův hornictva a jiných hodnostářův, při čemž pronášena byla rozličná hesla.

Prapor zhotoven jest ze žluté hedbávné látky s černým lemem; na jedné straně nachází se obraz sv. Prokopa, patrona horníkův, na druhé orel císařský. Ozdoben jest dvěma fábory, červenobílým a černožlutým.

Po skončeném obradu církevním odebral se průvod s hudbou opět před c. k. horní hejtmanství. Zde odevzdal c. k. horní hejtman posvěcený prapor horníkům, osloviv je důkladnou řečí (níže položenou), kteráž skončila se hlučně zvolaným heslem horníkův: „Zdař Bůh!“

PROMLUVENÍ

c. k. horního hejtmana Vojtěcha Eckla při posvěcení nové korouhve a odevzdání jí horníkům plzeňského okresu horního o svátku sv. Prokopa dne 10. července 1859.

Tuto Vám odevzdávám korouhev dobrovolnými příspěvky pánův majetníků hor nově zjednanou, při dnešní slavnosti poprvé nesenou a od církve svatě posvěcenou.

Budíž Vám, jako ode dávna bývala, znakem svornosti a mocného spulučinkování při všech slavnostech.

Jest ozdobena znakem císařovým a obrazem sv. Prokopa, patrona statečných horníkův.

Okolo ní stavte se, kdykoliv Vás slovo císařovo zavolá a ona bude s dvojitou nádherou vláti, když ruce Vaše jí ponese pro císaře a pro vlasť.

Věrnost Vaše hrdinnému císaři ostaniž neoblomna, Vaše poslušnost a oddanost k představeným budíž nezměnná, Vaše pak obcování zbožnost a spravedlnost u vykonávání Vašich povinností, budtež jako bylo obcování, zbožnost a spravedlnost sv. Prokopa.

Nebezpečí, která Vás při těžkém povolání Vašem každodenně ohklopují, přemáhejte zmužile, statečně, v Bohu se důvěřující a vespolek sobě pomáhající až do posledního oddechu.

Země vydávej Vám štědře z lůna svého dobrých rud a bohatých mineralií, zkvítej hornictví po všech vlastech rakouských vždy krásněji, tak aby horníci přehojně po mnohá ještě století s plesáním a myslí veselou provolávati mohli své prastaré heslo: *Zdař Bůh!*

Dne 15. července 1859. došel sem následující telegram:

Z Vídně. Dle spolehlivých zpráv z Verony jsou podmínky míru učiněného následující:

Oba vladařové přiznají budou zřízení italské konfederace; Rakousko odstoupí Lombardsko až k Minciu, ponechávajíc si mimo benátskou provincii Peschiera, Mantovu i Borgofortu a přistupuje k italské konfederaci.

Velkovévoda toskánský a vévoda modenský navrátí se do států svých.

Osobám posledními událostmi kompromitovaným udělí se úplná amnestie.

Dne 13. července 1859. ve 2 hodiny 20 minut odpoledne byl sem telegrafován vydáný

ROZKAZ ARMÁDNÍ.

Opíraje se o dobré právo Svě, vstoupil jsem v boj za svatost smluv, počítaje na nadšení Svých národů, na chrabrosť Svého vojska i na spojení Rakouska. Národy Svě nalezl jsem hotovy ke všem obětím, krvavé bitvy podali světu opětně důkaz o rekovství Mé hodné armády, která bojujíc v menšině, když tisíce důstojníků a vojnů věrnost svou smrtí zpečetilo, s udatností dalšímu boji radostně vstříc hleděla.

Bez spojení ustupuji nepřiznivým poměrům politiky, vůči kterým jest povinností Mů, bych nepožadoval bez výsledku krve Svých vojáků jakož i obětí Svých národů.

Uzavírám mír, zakládaje ho na hranici Minčia. S celého srdce děkuji Svě armádě, která mi opět ukázala, jak bez výminky při bojích přístích na ni počítati mohu.

František Josef.

Dne 14. července 1859. trvalo neustále suché počasí a horko stávalo se vždy nesnesitelnějším. Louky byly takřka vyhořelé, pole docela vypráhlé a po druhém jeteli nebylo skoro ani stopy.

Dne 15. července 1859. bylo vydáno provolání od J. V. císaře pána, jímžto se národům rakouským zvěstuje, že učiněny byl preliminář míru s císařem francouzským.

K Mým národům!

Když se svolí ve všecko, seč se bez ujmy důstojnosti koruny, cí a blaha země svoliti může, a když všecko namáhání a přátelské dorozumění marným zůstalo, nastává povinnost, přikročiti k prostředku svrchovanému.

Této povinnosti Sobě jsa vědom musil jsem, ač nerad, náři k novým a těžkým obětím vyzvati, abych mohl jíti v boj pro oc toho, co jim jest nejsvětějšího.

Moji věrní národové šli ochotně za Mým vyzváním a sbrom se jednomyslně okolo trůnu Mého, přinesli oběti, jichž případně hledávali s oddaností Mého vděčného uznání hodnou, pro ktero pokud možno, ještě vroucněji jsem nakloněn; ochotnost tato nap Mne důvěrou, že věc spravedlivá, pro jejíž obhájení udatné voj s nadšením šlo do boje, také zvítězí.

Bohužel nebyl konec boje takový, jak se obecně očekávalo válečné nám nepřálo.

Udatná armáda rakouská zajisté osvědčila hrdinnost, často jevo danou, a setrvalost takovou, kteráž sobě rovné nemá, pročez ob obdivení i u samého nepřitele došla; i zakládám Sobě vskul tom, že jsem pánem válečným takového vojska; vlast pak bude vděčna za to, že české praporů rakouských statečně chránilo a ne něnou zachovalo.

Pochybnosti též není, že protivníci Naši, ač všemi silami s hali a svých přehojných prostředků k zamýšlenému uderení na ode dávna připravovaných užili, nebyli s to, aby byli dosáhli r jícího vítězství, nýbrž že nabyli jen některých výhod, kdežto rakouské v neztenčené síle a srdatosti mělo postavení takové, z něho nepříteli bylo snad mohlo dobyté výhody zase vyrvati.

K tomu však bylo by potřebí bývalo obětí nových a n krvavých, než byly ty, které se již přinesly, a srdce Mé hlubokou vostí naplnily.

V takových případech kázala Mi povinnost vladařská podávané Mi podmínky pokoje svědomitě v uvážení vzal.

Kdyby se byla měla válka dále vésti, byl bych musil na v zemích korunních Svého mocnářství dalších obětí peněžitých a k žádati, a to mnohem větších, nežli byly posavadní. Konec války ale nicméně býval nejistý, ježto jsem byl trpce v důvěrné na sklamáni, že nezůstanu osamělý v boji, ježž jsem podnikl za správo Rakouska, ale i za právo jiných zemí.

Neboť ačkoli vlády a národové u větší části Německa vřel chylnost k Naši právě věci na jevo dávaly, z kteréž přichyln povděčen jsem, nechtěli Naši nejdávnější a přirození spojenci s uznati, kterak předléžita jest záležitost, o kterou právě šlo.

Rakousko bylo by tehdy musilo samo podstoupiti boje, k každým dnem krutějšími státi mohly.

Protož hledě k tomu, že udatná rakouská armáda hrdin namahavši se cti neporušenou z bojů posavadních vyšla, a u příčinám politickým, ustanovil jsem se na tom, abych k obnově obět přinesl a schválil podmínky předběžné, umluvené k tomu k se jimi zjednání pokoje připravilo, učinil jsem to také proto, nabyt jistoty, když se přímo smluvím s císařem francouzským, aby se kdo jiný v to pleťl, že bude lze, méně nemilých po sáhnouti, než by se nadíti bylo, kdyby tři velmocnosti, j účastenství neměly, s sebou u vyjednávání vešly, a mělo se k návrhům smíření od nich umluveným, jimž by mravní vál své průchod zjednávaly.

Pohříchu ale bylo nevyhnutelné, vyloučiti větší část Lombardska z veškerého císařství.

Avšak mílo jest srdci mému, že Svým milým národům vracuji požehnaný pokoj, jehož Sobě budu dvojnásobně vážit, nabuda jim času potřebného, bych nyní nepřerušeně všechen Svůj zřetel obracel a všechnu Svou péči oddal k tomu, abych s prospěchem vykonal úkol Mí uložený, totiž, abych trvale založil vnitřní blaho a zevnitřní moc Rakouska příhodným vyvinutím jeho hojných sil duševních i materialních a opravami v zákonodarství i v správě potřebám času přiměřenými.

Nechat národové Moji, jakož v této době tuhých zkoušek a těžkých obětí věrně při Mně stáli, také nyní důvěrně ke mně se připojí, jsouce Mí nápomoeni u vykonávání díla míru a tudíž v uvádění ve skutek Mých dobromyslných úmyslův.

Svému vojsku statnému vzdal jsem již jakožto jeho pán válečný uznalost Svou a Svě díky ve vzláštním rozkazu armádním.

Tytéž city uznalosti a vděčnosti projevují jemu dnes, kdežto, mluvě k národům Svým, děkuji synům jejich, kteří šli za Boha, za císaře a za vlast do boje, za hrdinství prokázané, a vzpomínám Si s žalostí na spolubojovníky Mně nezapomenutelné, kteří z boje toho bohužel již se nevrátili.

V Laxenburku, dne 15. července 1859.

František Josef m. p.

Dne 17. července 1859. došel ku adrese loyality od města Plzně Jeho Veličenstvu podané následující přepis:

N. E. 7107.

An den Herrn Bürgermeister in Pilsen!

Seine k. k. apostolische Majestät haben mit a. h. Entschliessung vom 5. v. M. von den loyalen und patriotischen Gesinnungen, welche die Stadt Pilsen durch die unmittelbar an den Stufen des a. h. Thrones überreichte Ergebenheitsadresse kundgegeben hat, mit allergnädigstem Wohlgefallen allerhöchst Kenntniss zu nehmen geruht.

Hievon werden der Herr Bürgermeister in Folge hohen Erlasses des Herrn Ministers des Innern vom 24. v. Mts., Z. 6055 M. J., und Verständigung des h. Statthalterei-Präsidiums vom 4. Juli 1859., Zahl 7188 pr., dann k. k. kreisämtlichen Intimats vom 9. l. M., Z. 18 pr., zur weiteren entsprechenden Kundgebung in die Kenntniss gesetzt.

K. k. pol. Bezirksamt Pilsen, am 13. Juli 1859.

Schípka m. p., k. k. Bezirksleiter.

Dne 23. července 1859. burácela silná vichřice, tak že bylo mnoho oken roztlučeno, stromy z kořenů vyvráceny, ano i vozy na silnicích překoceny. Na polích octnuly se celé snopy obilí v povětří, neseny jsouce zbesilým víchrem.

„Na nové hespodě“, na Pražské silnici, zřítla se kolna a rozbila několik pod ní stojících vozů, při čemž zlámána byla muži jednomu noha.

V sadech a lesích taktéž víchr velikou škodu způsobil.

Dne 28. července uspořádána byla Františkem Matesem, ř. kůru, a Josefem Gerlachem, učitelem piana, hudební a pěvecká a k tomu účelu, aby mohla býti založena nadace pro c. k. invalidy 35. hrab. Khevenhüllera.

Výnos produkce té 344 zl. 60 kr. uložen byl do spořitelny výlohy městská rada z důchodův obecních zapravila.

Přesměného poděkování od městské rady dostalo se: za spoluúčinkování zpěvem sl. Antonii Veselé a Emilii Gerlachové učitelé Janu Odvárkovi; dále hudebníkům: Karlu Maršalovi, c. k. toru, Eduardu Kalserovi, lékárníku, a Františkovi Halíkovi, u školách reálných, řediteli kůru Františkovi Matesovi, Josefu Gerlachovi konečně deklamatorce sl. Vilemíně Janákové. Prolog, od K. V. H. při akademii, poslední slečnou přednesený, zní doslovně:

Ein Wirbel brauste durch die Auen,
Und wie ein Ocean empört
Sah man des Kampfes Wogen grauen,
Die Keim und Saat und Frucht zerstört.

Wohin man blickte — war Verderben,
Was man erlauschte — Wehgeschrei,
Es war von Tausenden ein Sterben,
Sie starben ihrem Kaiser treu.

Doch hat das Wetter sich verzogen,
Der Sturm verbraust, es schweigt das Meer,
Und über spiegelglatten Wogen
Fliegt nun die Friedenstaube her.

Bedecke d'rum mit zartem Schleier
Vergessenheit! das Bild der Schlacht,
Umhüll' die Opfer uns so theuer
Mit dem Gewande dunkler Nacht.

Heil ihnen all den tapfern Streichern,
Die fielen in den Todes Schoss,
Sie starben ja mit friedeneitern,
Verklärtem Antlitz stolz und gross.

Wohl naht, ihr Auge zuzudrücken,
Den Armen keine treue Hand,
Und kaum, dass mit den letzten Blicken,
Der Freund den Freund dort sterbend fand.

Wohl senkt man nicht mit Glanz und Weihe
Die Todten dort in Grab und Gruft,
Kein Denkmal, d'rauf man Blumen streue,
Kein Grabgebet, kein Blütenduft!

Kein Mutterauge, das dort weine,
Kein Schwesterlein, das neben ruht;
Doch starben alle im Vereine
Den Heldentod mit frohem Muth.

Doch wehe Jenen, die nicht starben!
Die bloss erlahmt im argen Streit,
Die an des Feind's Geschoss verdarben,
Den Todten muthig angereiht!

Die nach der Wunden Heilung schmachten,
Wohlan! es helle sich ihr Blick!
Die dürstend nach Erquickung trachten,
Verlasse bald ihr Missgeschick!

Schon häufen sich die theuren Gaben
Werkthät'ger Liebe Unterpfand,
Die wunden Krieger wird erlaben
Die Pfllege zarter Frauenhand.

Fürwahr! Es ist ein schön'res Streben,
Wenn man die Wunde heilt, als schlägt,
Dem Weib will's höheren Adel geben,
Als Männerhass, der Stacheln trägt.

Der Heimat trante Grässe reichen
Auch in die Ferne, — ruft die Not,
Und zehnfach sind der Rettung Zeichen,
Wenn sie die treue Heimat bot!

oslední válka v Itálii započala překročením řeky „Tičina“ dne
bna 1859. a skončila se za 2¹/₂ měsíce mírem, učiněným ve
ance“ dne 11. července 1859.

me 1. srpna 1859. byli nejlepší kreslíři ze žáků reálných škol hrab.
von nadací poděleni: první cenu obdržel Josef Prinz z Neustadlu,
Benedikt Balley z Plzně, třetí František Weichsmüller z Neu-
a čtvrtou Emanuel Pešek z Hradiny.

me 3. srpna 1859. uveřejněna byla tato

VYHLÁŠKA

OL. OKRESNÍHO ÚŘADU V PLZNI NA PÁNY OBECNÍ PŘEDSTAVENÉ.
eho c. k. apošt. Veličenstvo ráčil následující psaní panu ministru
ch záležitostí zaslati:

Milý svobodný pane Bachu!

ohnutým srdcem jsem přijal k vědomosti ony mnohonásobné,
elné činy, jimiž přispěl národ všech tříd v každém ohledu co nej-
běji skrze válku povstalým mimořádným potřebám.

tyto, v největší hojnosti konané, vlastenecké dárky, ony vydatnými
ky velmi podporované sbory dobrovolníků, ona ochotnost, kterou
atné přispělo k odvodu konů pro váleční potřebu, ono prospěšné
vání vlasteneckých jednot, tak jako zvláště ono zásluhy hodné
né spolupomáhání k opatrování raněných vojáků, dávají Mně opět
sitedlnější důkazy oné obětavosti a oddanosti, kterou Moji věrní
vé vždy ve vážné době opodstatnili.

lashedají citu Svého srdce, když všem, kteří se na oném nečetném
ní pravé lásky vlastenecké a lidské přívětivosti podělili a jme-
obdivatelům Mého věrného, residenčního a říšského hlavního města
Moje nejvřelejší díky vzdávám, a Jim nařizuji, by toto vyřknutí
spíšejší uznalosti vůbec prohlásili.

Laxenburku, dne 28. července 1859.

František Josef m. p.

Následkem nařízení pana ministra vnitřních záležitostí ze dne 30. července b. r., č. 8572, a poukazu c. k. vysokého místodržitelství ze dne 31. července b. r., č. 8992 pr., se tedy páni obecní představení vyzývají, aby toto nejvyšší projevení v všeobecnou známost uvedli.

C. k. polit. okresní úřad v Plzni, dne 3. srpna 1859.

C. k. okresní řídící: Šípka.

Dne 4. srpna 1859. byl úhrn příspěvků, které následkem svolání městského rady Františka Guldenera dne 15. června t. r. se sesly na hotovosti 438 zl. 27 $\frac{1}{2}$ kr., v obligacích národní půjčky 220 zl. rak. č., mimo to 1 tolar, 8 dvacetníkův a 8 desetníkův ve stříbře.

Celá suma odevzdána byla p. Guldenerem c. k. místodržitelství s prosbou, aby peníze ty přiřknuty byly nadaci pro raněné vojny c. k. 35. pěšího pluku hrab. Khevenhüllera.

Dne 5. srpna 1859. po druhé hodině odpoledne vznesla se nad městem bouře, přinesši se silným víchrem i kroupy; o $\frac{1}{2}$ 3. hodině rozzuřila se bouře tak, že udeřil blesk do obilím naplněné stodoly Arnošta Fleischera z Kempfinfeldu na Saském předměstí. Za okamžik stála stodola s úrodou v plném plameni.

Jen neunavnému namáhání, jakým zvláště řezník Jan Dostal se vyznamenal, děkovati jest, že zachráněny byly před ohněm sousední stodoly.

Dne 7. srpna 1859. navrátil se sem z italské války 4. prapor pluku hrab. Khevenhüllera. srdečně jsa uvítán a provázen hlučnou hudbou až do kasáren.

Městská obec darovala vojnům 250 zl. r. č. a výbor pravovárečného měšťanstva šest sudů piva na rozdělenou.

Dne 11. srpna 1859. usnesl se c. k. privilegovaný sbor ostrostřelců, aby k počtě c. k. místodržitelského rady a krajského představeného, Jana Nep. Tschary-ho, pořádána byla volná střelba „na střelnici“.

Tato započata byvši 28. srpna 1859. opakovala se každou neděli neb svátek jakož i každého úterka až do 25. září 1859.; od 25. září až do 2. října t. r. však každého dne.

Čistý výnos střelby věnován byl nadaci Tschary-ho pro raněné vojny zdejšího (35.) pluku.

Výhry záležely z 22. premií od 4 dukátů do 1. stří. zlatníku.

Dne 17. srpna 1859. přibyl sem z války 3. a 4. prapor 35. pěš. pluku hrab. Khevenhüllera a síce granátníci, pak menší část obou praporů, poněvadž mnozí vojnici na cestě již propuštěni byli, velká část jich však na půdě italské hrdinnou smrtí padla.

Vojínové srdečně byli uvítáni a dorazivše do kasáren byli od generála osloveni vřelou a jadrnou řečí, po kteréž následovalo hlučné „Sláva!“ J. V.

Městská rada opětně obdarovala vojny částkou 2000 zl. a 6 sudů piva.

Velitelstvo pluku, sídlící v Debrezině, vyslovilo zvláštním přípisem díky městské radě a obyvatelstvu plzeňskému za dary tyto, jakož i za obdarování vojáků dne 7. srpna t. r. se navrátilých.

Dne 18. srpna 1859. slavily se narozeniny J. V. panujícího císaře Františka Josefa I. velikou mší sv. v kostele arciděkanském, k níž dostavilo se c. k. vojsko, sbor městských ostrostřelcův, úřednictvo, městská rada a t. d.

Dne 19. srpna 1859. přirazili sem ostatní granátníci pěšího 35. pluku, kteří byli taktéž srdečně přivítáni jako vojsko dřívější.

Před kasárnami stanuli a konali modlitbu. Když pak byli důkladnou řečí od pana generála osloveni, byl nesen prapor při zvucích národní hymny do kasáren, kamž i ostatní mužstvo následovalo.

Důstojníci c. k. priv. sboru ostrostřeleckého vyčastovali 26 mužů příšlých v hostinci „na střelnici“.

Dne 1. září 1859. byla ažiová přirážka na stříbre 16 zl. 50 kr.

Dne 10. září 1859. prodávalo se zde čtvrtnátko bramborů za 14 až 15 kr. stf.; cena bramborů tak vysoká nebyla již od mnoha let.

Dne 24. září 1859. doručiti dal c. k. plukovník a velitel 44. pěšího pluku arcivévody Albrechta před odjezdem svým z Plzně p. měšťanostovi následující list:

E. H. ALBRECHT 44. INFANTERIE-REGIMENT.

An Se. Hochwohlgeboren, dem Herrn Bürgermeister der kön. Kreisstadt Pilsen, Franz Wanka!

Bei der Dislokation des Regiments nach Prag, halte ich es mir zur angenehmen Pflicht, den Einwohnern von Pilsen für die der Mannschaft des Grenadier-Bataillons und der Regimentsmusik, ungeachtet der schwierigen Bequartirungs-Verhältnisse erwiesene Gastfreundschaft und liebevolle Fürsorge den verbindlichsten Dank auszudrücken und die Versicherung beizufügen, dass diese freundliche Aufnahme bei jedem Manne im angenehmen Andenken fortleben wird.

Dem Offiziers-Corps wird es gewiss stets erwünscht sein, das Weichbild einer Stadt in der Folge wieder zu betreten, deren gemüthliche Einwohner es verstehen, den Werth des Soldaten zu würdigen und seine Liebe für Kaiser und Vaterland zu entflammen.

Schmerzlich muss uns daher der gegenwärtige Abschied berühren, und indem wir den verehrlichen Einwohnern von Pilsen ein herzliches Lebewohl zurufen, mögen sie auch von uns die wärmsten Wünsche für die stete Wohlfahrt der Stadt empfangen.

Ich bediene mich schliesslich mit Vergnügen dieses Anlasses, um dem Herrn Bürgermeister nebst der lebhaften Erkenntlichkeit für das ausgezeichnete Amtswirken, auch meine persönliche Hochachtung auszusprechen.

Pilsen, am 24. September 1859.

Karl, Edler von Kaim m. p.,
Oberst.
Regiments-Commandant.

K tomuto přípisu odpověděli zástupcové obce následujícím listem:

Měšťanstvo plzeňské vidí se taktéž povinováno celému mužstvu bodrého praporu granatnického, kapele plukovní a váženému sboru důstojníků srdečné „s Bohem“ provolati. Vidie se slovy p. plukovníka velmi poctěno, děkuje srdečně i sboru důstojníků za přátelské jejich chování. I tito pánové zůstanou Plzeňanům v přátelské paměti.

Zvláště vzpomenu sobě přecasto nejen měšťané, nýbrž i všichni obyvatelé plzeňští velectěného p. plukovníka, jenž vyznamenal se lidiskostí, přísným pořádkem a laskavým chováním.

Nechť pan velitel pluku s sebou vezme ujištění, že měšťané zdejší skutečně vojna ctí a znají a že v každé potřebě hotovi jsou krev i život za císaře svého dáti.

Měšťanstvo.

Dne 28. září 1859. odešlo poslední oddělení 44. pěšího pluku arcivévody Albrechta z Plzně a s ním vymizel i čilejší život městský.

Vojáci, kteří byli z většího dílu národnosti italské, žili s měšťanstvem svorně a přátelsky.

Dne 28. září 1859. byla ažiová přírážka na stříbrě 19.50‰.

Dne 4. října 1859. slavily se jmenoviny J. V. císaře Františka Josefa I. velikou mší sv. v kostele arciděkanském za přítomnosti veškerých civilních i vojenských úředníků, sboru ostrošřeleckého a t. d.

V předvečer dne toho bylo v divadle slavnostní představení, před nímž následující básně přednesena byla:

FESTGEDICHT

ZUR ALLERHÖCHSTEN NAMENSFEIER SR. APOSTOL. MAJESTÄT

KAISER FRANZ JOSEF VON ÖSTERREICH.

GEDICHTET VON

KARL VIKTOR HANSGIRG.

Dem hohen Herrscherhause Habsburg-Lothringen
Entstammt ein Kaiser, dessen edler Spruch:
„Der Reiche Stütze ist Gerechtigkeit!“
Held prangt in der Geschichte grossem Buch.
Und so auch herrschte: Franz der Allgerechte!
Von diesem Stamm' ein and'rer würd'ger Ahne,
Der hob für Völkerglück des Reiches Fahne,
Der ward ein Vater der verlass'nen Armen.
Da schmolz die Thräne der verborg'nen Noth,
Wenn er dem Elend Heilung und Erbarmen bot.

Wie goldig auch die einz'len Namen brennen,
Der Name „Josef“ und der Name „Franz“,
Noch freudiger wirft sie die Lippe nennen,
Verwebt in einem einz'gen Ruhmeskranz.
Der Klang „Franz Josef“ muss im tiefsten Innern
Uns an der Väter einst'ges Sein erinnern,
Franz Josef birgt in einem einz'gen Bilde
Franzen's Gerechtigkeit und Josef's Milde.
Als Er vor Jahren einen Bund gefeiert,
Der Ehe heiligen ersetzten Bund,
Und seiner Völker Jubel ihm ward kund,
Und sich in Nord und Süd in allen Landen
Zu Prunk und Schmuck die Städte treu verbanden;
Da sprach der Herr und Kaiser: „Eure Freude
„An meinem Fest sei einfach, herzlich, schlicht,
„Denn Liebe sie bedarf des Prunkes nicht,
„Doch denkt dabei der Brüder, die im Leide,
„Gedenkt der Noth der unverschuldet Armen,
„An ihnen übt Rettung und Erbarmen.“
Und galt es Oest'rreichs Recht und Oest'rreichs Muth;
Der hohe Herr trug dieses Heldengut
Auf seinem Schilde und in seiner Brust.
Gebot nicht selbst ein Machtwort auszuharren
Im Kampfgewühl, wenn rings die bleichen starren,
Gesichter Todesschatten überflogen
Und Kugeln püffen rings in dichten Bogen?
Sprach Er nicht zu den Lebenden „Voran!“
„Brecht muthig durch die Feinde Euch die Bahn!
„Auch ich, wie ihr, hab' Weib und Kind daheim.“
Dies sprach der Heldenmüthige, Gekrönte,
Der selbst durch Wahrheit und Gerechtigkeit
Des ungerechten Feindes Stolz versöhnte.
Ja! plötzlich war der Himmel klar und blau,
Ein Zauberwort floss nieder süß wie Thau,
Des Kampfes schwere Donnerwolken bannend:
Ja! Friede! Friede! war die helle Taube,
Den Oehlzweig bringend für die neue Zeit,
Neu wiederkehrte Zuversicht und Glaube
Und Ruhe, Fleiß und Lebensheiterkeit.
Und sieh! der Kaiser hebt als Zauberstab
Den Scepter nun zu Oest'rreichs Neugestaltung;
Bald spriesst empor in freudiger Entfaltung
Vor seinem Sonnenblick manch schöne Blume,
Geheget in des Friedens Heiligthume.
So mag sich nun am festen Grund des Alten
Allmählig Neugeschaffenes entfalten;
Wie es in einem Garten anzusehen
In dem bei alten junge Pflanzen stehen,
Der Urstamm, d'ran sich rankend Alles schliesse,
Bleibt der Familie hoher Eichenstamm:
Und unter seinem ew'gen Schatten spriesse
Die Aussaat der Gemeinde, kräft'ges Walten,
Soll sich geräuschlos, stille dort entfalten,
Und was des Städters Fleiß dem Land gegeben
Und was der Landmann seinem Grund entwand
Auf der kristall'nen Bahn der Flüsse schweben
Soll es in fremde Zonen, fernes Land.
Und auf des Dampfers raschen Zauberschwingen
Soll Kronland mit dem Kronland sich verschlingen.
Selbst meerwärts zieh' des Vaterlandes Waare
Und fülle, nähre, sättige die Welt,
Damit auch nicht ein Brosam vom Altare
Der Liebe ungenossen niederfällt.
Es wirke That am Wehstuhl und am Pfluge,
In Wald und Wiese und am Ackerfeld,

Velitelstvo pluku, sídlící v Debrezině, vyslovilo zvláštním přípisem y městské radě a obyvatelstvu plzeňskému za dary tyto, jakož i za tarování vojínů dne 7. srpna t. r. se navrátilivšich.

Dne 18. srpna 1859. slavily se narozeniny J. V. panujícího císaře antiška Josefa I. velikou mší sv. v kostele arciděkanském, k níž stáviló se c. k. vojsko, sbor městských ostrostřelcův, úřednictvo, stská rada a t. d.

Dne 19. srpna 1859. přirazili sem ostatní granátníci pěšho 35. pluku, ři byli taktěž srdečně přívítáni jako vojsko dřívější.

Před kasárnami stanuli a konali modlitbu. Když pak byli důkladnou d od pana generála osloveni, byl nesen prapor při zvucích národní my do kasáren, kamž i ostatní mužstvo následovalo.

Důstojníci c. k. priv. sboru ostrostřeleckého vyčastovali 26 mužů ůých v hostinci „na střelnici“.

Dne 1. září 1859. byla ažiová přirážka na stříbře 16 zl. 50 kr.

Dne 10. září 1859. prodávalo se zde čtvrtnátko bramborů za 14 až 15 kr. stř.; cena bramborů tak vysoká nebyla již od mnoha let.

Dne 24. září 1859. doručiti dal c. k. plukovník a velitel 44. pěšho ku arcivévody Albrechta před odjezdem svým z Plzně p. měšťanostovi ůledajcí list:

E. H. ALBRECHT 44. INFANTERIE-REGIMENT.

Hochwohlgeboren, dem Herrn Bürgermeister der kön. Kreisstadt Pilsen, Franz Wanka!

Bei der Dislokation des Regiments nach Prag, halte ich es mir angenehmen Pflicht, den Einwohnern von Pilsen für die der Mannschafft des Grenadier-Bataillons und der Regimentsmusik, ungeachtet der schwierigen Bequartirungs-Verhältnisse erwiesene Gastfreundschaft und reichliche Fürsorge den verbindlichsten Dank auszudrücken und die Versicherung beizufügen, dass diese freundliche Aufnahme bei jedem dem im angenehmen Andenken fortleben wird.

Dem Offiziers-Corps wird es gewiss stets erwünscht sein, das Wohlbild einer Stadt in der Folge wieder zu betreten, deren gemüthliche Einwohner es verstehen, den Werth des Soldaten zu würdigen und seine Liebe für Kaiser und Vaterland zu entflammen.

Schmerzlich muss uns daher der gegenwärtige Abschied berühren, indem wir den verehrlichen Einwohnern von Pilsen ein herzliches Abschied zurufen, mögen sie auch von uns die wärmsten Wünsche für ihre Wohlfahrt der Stadt empfangen.

...strán
...r

...skvahn
...blavni

...pou
...mista

...ce
...v
...pří
...k
...přak

...k.
...Jan

...uspešně

...vojny
...ak,
...při

...je
...Ný

Po představení zpíván byl před divadlem, nejvíce od studujících, sbor, složený na slova Schillerovy básně „Die Glocke“, napotom odebrali se účastníci s hudbou k domu Bretschneiderovu č. 33 v Saské ulici, který byl prapory ozdoben a bengalským ohněm osvětlen. Zde přednesen byl český sbor, jehož slova obsahovala hold kosmo-politickému duchu Schillerovu. Tato ovace konala se před domem svrchu zmíněným, poněvadž v něm kdysi sídlil za svého pobytu v Plzni Waldstein, vévoda Friedlanský, který později v Chebu (1634.) zavražděn byl a jež Schiller v dramatu svém „Wallenstein“ zvěčnil.

V měsíci listopadu 1859. byl úhrn příspěvků na založenou nadaci Tscharyho pro raněné invalidy vojenské v hotovosti 6328 zl. 52 $\frac{1}{2}$ kr. a v 5% státních úpisech 660 zl.

Dne 16. prosince 1859. počal se bourati dům Řihův, tak zvaný „templářský dům“, tvořící uhel mezi Říšskou ulicí a náměstím. Na místě jeho vystavěno bylo p. Stelzrem čtvero nových domův.

Slušno zde uvésti některé

POZNÁMKY

O TEMPLÁŘSKÉM DOMU V PLZNI.¹⁾

Dům ten stál pod ochranou ústřední kommisce pro vyzpytování a zachování památních staveb ne tak z příčin architektonických jako spíše z příčiny historické a mělo se za to, že byl residencí stavitele kostela sv. Bartoloměje v Plzni r. 1224., t. j. německého řádu, jenž přistěhoval se za panování Přemysla Otakara sem na začátku XIII. století; tato residence však knězem řádu toho, Reichlinem, do nově zakoupeného domu arciděkanského přenesena byla.

Ačkoli z jedné řeči administrátora pražského arcibiskupství, Hilaria, vysvítá, že tento první v Plzni vystavěný dům r. 1467. v majetnosti plzeňského měšťana Andrlíka se nalézal, přece jiné okolnosti tomu nasvědčují, že stavení to později v rozličných dobách, ano snad i do r. 1546. německým řádem obydleno bylo, v kterémžto čase farní patronát po smrti posledního komtura, Matouše Švihovského (r. 1546.), císařem Ferdinandem I. na městský magistrát přešel. Jakožto důkaz pro tento výrok lze považovati jeden z chronogrammů „SJCvt fVJt Jn prJnCJpJo sIC nVnC sJt et seMper“, jenž nalézá se v kapli domovní a do času obnovení jejího (1423.) padá.

Za další důkaz toho, že dům řečený ještě později a sice ještě v XVI. století německým řádem obydlen byl, také považovati lze okno se špičatým obloukem, které zajisté sloužilo k jinému účelu, nežli k osvětlení bytu privátního.

Zdálo by se, že do této doby také padá původní stavba schodiště (tak zvaná skryš cigánská); toto náleží však době pozdější a nemá důležitosti archaologické do sebe, třebaš zajímaly formy jeho.

¹⁾ Dle posádky P. Slavíka v Staré Kůlni dne 6. října 1854.

O rozmanitých na památní stavbě té se nalezajících stavitelských přírůbků a změnách nelze nic určitého říci, poněvadž mezeří v grun-
tovních knihách městských až do roku 1694. sahá, v kterémžto čase byl
majetníkem domu toho plzeňský měšťan Bernard Mühlwenzl.

Dne 23. prosince 1859. daroval majetník parního mlýna, František
Hýra, zdejšímu chudým 10 pytlů (12¹/₂ centu) jemné mouky, kterou po-
dělení byli nejnuznější občané zdejší v den štědrého večera.

P. arciděkan Hlavan a městský rada Guldener vyslovili šlechetnému
dárci tomu jmenem chudých vřelé díky.

Dne 24. prosince 1859. postaven byl strom vánoční pro chudou
školní mládež v síni hostince „u císaře rakouského“.

Pořadatelem tohoto stromku vánočního byl e. k. podkrajský Antonín
Krauss, s nímž za týmž účelem se přičiňovali P. Bedřich Hingst, školní
dozorce Ronolter, ředitel školy hlavní Kern a učitel Filip Giestl.

Všickni pánové tito sbírali příspěvky a dary s hojným výsledkem,
aby připravili chudým dětkám radost v den, z kteréhož se každý raduje.

Ve 2 hodiny odpoledne sešlo se vybrané obecnstvo v síni zmíněné,
kdežto na 19. stolech dary rozloženy byly. Ve prostřed síně stál veliký
strom štedrovecerní a když svíčky na něm se rozzály, vstupovaly dětky
po dvou a rozstavivše se kolem velikého stolu zapěly vánoční píseň
„Narodil se Kristus Pán“. Po té katecheta P. Josef Pýcha k nim se
obrátil dojemná slova promluvil.

Pak dělo se podělování dětek dárky všeho druhu, zvláště pak
oděvem, obuví, psacím náčiním a p. Když poděleno bylo as 200 chudých
žákův a žákyň, předstoupilo jedno malé děvče a mělo řeč podekovací
k dobrodincům.

Slavnost tato ukončena byla nábožnou modlitbou za přítomné
dobrodince.

Na konec slavnosti zpívána byla národní hymna.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1859.

Téhož roku obdrželi měšťanství plzeňské:

Brzuchowski Ladislav, kotlár z Lvova;
Bujet Jan, měšťanský syn, rukavičkář;
Čermák Karel, řezník z Přeštice;
Černý Antonín, zahradník z Němčovic, majetník domu č. 19. Pr. předm. ;
Fomann Alois, kloboučník z Wiesenthalu;
Fousek Josef, obuvník z Přelouče;
Hartmann Jakub, měšťanský syn, obuvník;
Hecht Jiří z Újezda (okr. Touškovského), majetník domů č. 58 a 59,
Saské předm. ;

Ježek Tomáš, truhlář z Mohelnice, majetník domu č. 123, Saské předm. ;
Klement Antonín, hospodský z Močidla ;
Kolář Jan, měšťanský syn, lakýrník ;
Pechman Josef, měšťanský syn ;
Plzák Vojtěch, krejčí z Ejpovic ;
Ries Tomáš, měšťanský syn, holič ;
Růžička František, čalouník z Dašic ;
Šobota Jan, truhlář z Přestic ;
Schmid Václav, řezník z Kotíkova ;
Sutnar Jan, hospodský z Blovic ;
Sýkora Jakub, měšťanský syn, zlatník.

Ku konci školního roku 1858/59. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasiu	312	žákův.
„ nižší škole reálné	234	„
„ hlavní škole, tak zvané německé.	491	„
„ české hlavní škole	567	„
„ německé škole dvůří	408	žákůň.
„ české škole dvůří	400	„

Úhrnem žákův a žákůň . . . 2412.

V roce 1859. zemřelo v Plzni 466 osob; do roku toho připadá první pohřeb, jež podle stanov vypravilo bratrstvo sv. Antonína.

První z úřů zemřela vdova Anna Dittfeldová a měla dne 10. srpna t. r. velikolepý pohřeb za účastenství všech úřů bratrstva.

V správním roce 1859. uvařilo se v měšťanském, tak zvaném bavorském pivováre na Bubenci 61.888 věder piva.

V roce 1859. bylo do zdejší spořitelny uloženo od 1755 stran 180.437 zl. 9¹/₂ kr. a vyzdviženo od 224 osob 33.481 zl. 35 kr. stě.

Na konci vojenského správního r. 1859. vykazovaly účty obecní příjmů 110.774 zl. 58 kr. a vydání 114.844 zl. 14 kr. r. č.

Při jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měšťany bylo příjmů 2625 zl. 39 kr. a vydání 2394 zl. 18 kr. r. č. Bylo tam celkem 38 špitálníchův.

V špitále sv. Martina nacházelo se 11 osob (nádenníků) a příjmy byly 421 zl. 64 kr., vydání pak 359 zl. 28 kr. r. č. Mimo zaopatření špitálníchův rozdáno bylo 317 chudým 3665 zl. 7 kr. r. č.

O rozmanitých na památní stavbě té se nalezajících stavit
přídavcích a změnách nelze nic určitého říci, poněvadž meze-
rovních knihách městských až do roku 1694. sahá, v kterémžto č
majetníkem domu toho plzeňský měšťan Bernard Mühlwenzl.

Dne 23. prosince 1859. daroval majetník parního mlýna, Fr
Hýra, zdejšímu chudým 10 pytlů (12 $\frac{1}{2}$ centu) jemné mouky, kte
dělení byli nejnuznější občané zdejší v den štědrého večera.

P. arciděkan Hlavan a městský rada Guldener vyslovili šlech
dárci tomu jmenem chudých vřelé díky.

Dne 24. prosince 1859. postaven byl strom vánoční pro
školní mládež v síni hostince „u císaře rakouského“.

Pořadatelem tohoto stromku vánočního byl c. k. podkrajský
Krauss, s nímž za týmž účelem se přičinili P. Bedřich Hingst.
dozorce Ronolter, ředitel školy hlavní Kern a učitel Filip Giestl

Všickni pánové tito sbírali příspěvky a dary s hojným výs
aby připravili chudým dětkám radost v den, z kteréhož se každý

Ve 2 hodiny odpoledne sešlo se vybrané obecenstvo v síni z
kdežto na 19. stolech dary rozloženy byly. Ve prostřed síně stá
strom štedrovečerní a když svíčky na něm se rozžaly, vstupoval
po dvou a rozestavivše se kolem velikého stolu zapěly vánočn
„Narodil se Kristus Pán“. Po té katecheta P. Josef Pýcha k
obrátil dojemná slova promluvil.

Pak dělo se podělování dětek dárky všeho druhu, zvláš
oděvem, obuví, psacím náčiním a p. Když poděleno bylo as 200 c
žákův a žákůň, předstoupilo jedno malé děvče a mělo řeč pod
k dobrodincům.

Slavnost tato ukončena byla nábožnou modlitbou za pi
dobrodince.

Na konec slavnosti zpívána byla národní hymna.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1859.

Téhož roku obdrželi měšťanství plzeňské:

Brzechowski Ladislav, kotlár ze Lvova;
Bujet Jan, měšťanský syn, rukavičkář;
Čermák Karel, řezník z Přeštic;
Černý Antonín, zahradník z Němčovic, majetník domu č. 19, Pr.
Fomann Alois, kloboučnick z Wiesenthalu;
Fousek Josef, obuvník z Přelouče;
Hartmann Jakub, měšťanský syn, obuvník;
Secht Jiří z Újezda (okr. Touškovského), majetník domu č
Saské předm.;

Tomáš, truhlář z Mohelnice, majetník domu č. 123, Saské předm.;
Antonín, hospodský z Močidla;
Jan, měšťanský syn, lakýrník;
Jan Josef, měšťanský syn;
Vojtěch, krejčí z Ejpovic;
Tomáš, měšťanský syn, holič;
František, čalouník z Dašic;
Jan, truhlář z Přestic;
Václav, řezník z Kotíkova;
Jan, hospodský z Blovic;
Jakub, měšťanský syn, zlatník.

Na konci školního roku 1858/59. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasiu	312	žákův.
„ nižší škole reálné	234	„
„ hlavní škole, tak zvané německé.	491	„
„ české hlavní škole	567	„
„ německé škole dívčí	408	žáků.
„ české škole dívčí	400	„

Úhrnem žákův a žáků 2412.

V roce 1859. zemřelo v Plzni 466 osob; do roku toho připadá pohřeb, jež podle stanov vypravilo bratrstvo sv. Antonína.

První z úřdů zemřela vdova Anna Dittfeldová a měla dne 10. srpna t. r. epý pohřeb za účastenství všech úřdů bratrstva.

V správním roce 1859. uvařilo se v měšťanském, tak zvaném kým pivováře na Bubenci 61.888 věder piva.

V roce 1859. bylo do zdejší spořitelny uloženo od 1755 stran 7 zl. 9 1/2 kr. a vyzdviženo od 224 osob 33.481 zl. 35 kr. stří.

Na konci vojenského správního r. 1859. vykazovaly účty obecní 110.774 zl. 58 kr. a vydání 114.844 zl. 14 kr. r. č.

Na jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měšťany bylo 2625 zl. 39 kr. a vydání 2394 zl. 18 kr. r. č. Bylo tam celkem 12 žákův.

Na sv. Martina nacházelo se 11 osob (nádenníků) a příjmy 64 kr., vydání pak 359 zl. 28 kr. r. č. Mimo zaopatření bylo 317 chudým 3665 zl. 7 kr. r. č.

Dne 7. dubna 1860. večer slaveno bylo důstojně vzkříšení Páně při osvětlení oken celého náměstí.

Dne 11. dubna 1860. podala obchodní komora plzeňská městské radě návrh, aby výroční trhy, dosaváde v pondělí konané, budoucně na úterý a středu přeloženy byly.

Při poradě za touto příčinou předsevzaté bylo však vyšetřeno, že by z takové změny žádný užitek ani městu ani vzdáleným obchodníkům z toho nevzešel, pročež zůstalo vše při starém pořádku.

Dne 12. dubna 1860. zemřel v Praze sborovník praemonstratského kláštera v Teplé a bývalý profesor gymnasia plzeňského, Gustav Beer, jsa 68 let star. Pohřeb jeho konán byl dne 14. dubna 1860. slavným způsobem v Praze z kláštera křížovníkův.

Gustav Beer byl muž velice vzdělaný a vážený pro velikou lásku svou ku vědě a umění.

Dne 12. dubna 1860. prodala městská obec ve veřejné dražbě pastviště na Lochotíně, proti hostinci „u bílého beránka“ (mající výměry 725□^o), manželům Josefu a Anně Šäglovým za 1154 zl. r. č.

Dne 14. dubna 1860. bylo uspořádáno v městském divadle představení ve prospěch zdejšího chudobince a vyneslo čistých 157 zl. 63 kr. r. č.

Dne 15. dubna 1860. konány byly pobožnosti ve všech kostelích zdejších za svatého otce Pia IX. Po celý den vystavena byla nejsv. svátost.

Účastenství při pobožnosti této bylo veliké. Také mládež zdejších škol obecných i středních účastnila se v chrámě arciděkanském těchto zbožných modliteb.

Dne 19. dubna 1860. v den narození Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda Dobrotivého konána byla slavná mše svatá v chrámě arciděkanském za účastenství úředníků civilních a vojenských.

Dne 19. dubna 1860. dospěla stavba parní pekárny p. Františka Hýry tak daleko, že městem červnem 1860. v ní peči se počalo. Za 24 hodiny peklo se ve 3 pecích 14- až 16.krát: v každé peci mohlo se upéci najednou 100 bochníků chleba. Parní pekárna tato vyráběti mohla každého dne 4500 pecnů chleba.

Dne 21. dubna 1860. vzal za své poslední zbytek starožitností domu templářského, totiž vykýřská kaple.

1. Otče Svatý, nás, kteříž bez přestání zpomínáme na Tebe
všech svých, žehnej nám, bychom věrně zachovali víru a umírajíce
se těšili, že jsme synové církve římsko-katolické.

(Následují podpisy.)

27. ledna 1860. bylo ažio na stříbře 131 zl. 25 kr.

20. února 1860. započato bouráním domu paní Roziny Říhové,
u starého domu templářského.

1. února 1860. jevila se v Plzni veliká chuť ku stavbě, tak
objevány byly pro léto příští 32 nové budovy. Zvláště na Říšské
doucej ke Škvrňanům) vystavěno bylo 5 domů jednopatrových.

1. března 1860. ráno k 8. hodině vypukl oheň na podnebí
100 v Masokrámské ulici. Dům tento náležel Martinu Liškovi.
lá pomoc, poskytnutá zvláště od řezníkův, učinila přítrž dalšímu

10. března 1860. konala zdejší židovská náboženská obec ve
oaze poděkovací slavnost za udělené jí právo držebnosti.
tého příležitosti měl pan krajský rabín Kafka výtečné kázání,
dy obce zvláště k věrné oddanosti císaři a trůnu vybízel.

11. března 1860. činěny byly sbírky pro svatého otce, papeže
které se potkaly s velikou ochotností a štědrostí zdejšího
a.

15. března 1860. byla teprv vyhotovena a potvrzena smlouva
erárem a měšťanstvem plzeňským učiněna ve příčině stavby
h kasáren, podniknuté r. 1820. a dokončené r. 1826.

18. března 1860. bylo za příčinou kladení rour plynových
to potřebné vyměřování v ulicích zdejšího města.

30. března 1860. k večeru počala se rozvodňovati řeka Mže
věrou, že v noci všickni obyvatelé domků podél řeky se nachá-
obydli svých se utéci, ano i dobytek ze stájí rychle vyhnati musili.
anu voda opět opadla. Neštěstí nepříhodilo se žádné.

Saském předměstí strhala voda zdi zahradní, zaplavila pařeniště
takto první naději zahradníkův. Mezi poškozenými největší
stihla zahradařka Rösche.

Dne 15. května 1860. v noci byla první bouře, provázena jsouc vydatným deštěm, kterého pro okolí zdejší nutná potřeba byla.

Dne 16. t. m. odpůldne opakovala se bouřka provázena jsouc vydatným deštěm.

Poněvadž mnoho měšťanských rodin a příslušníků plzeňských bylo bez přístřeší a slušného útulku, usneslo se dne 18. května 1860. shromážděné zastupitelstvo městské na tom, aby pro takové ubohé lidi vystavěl se dům v obecním dvoře mezi zbrojnicí a krámi huntýřskými.

Dne 24. května 1860. odpoledne po 4. hodině byla v blízkém okolí plzeňském veliká bouře, kterou řeky Radbuza a Mže velmi rozvodněny byly.

Dne 30. května 1860. bylo ažio na stříbrě 133 zl.

Dne 31. května 1860. provozovalo se v městském divadle oratorium „Stvoření světa“ od Josefa Haydena.

Čistý výnos této produkce určen byl na opravu vnitřku chrámu arciděkanského a sice na úpravu presbyteria.

Největší zásluhy o provedení tohoto oratoria získali si: p. Josef Gerlach, jenž neunavnou přičinlivostí solové zpěvy a sbory studoval a p. František Mates jakožto ředitel hudební kapely.

Ilasy solové byly takto rozděleny: Gabriel, sl. Emilie Gerlachová; Eva, sl. Neubarthová; Uriel, pan Scheffl (c. k. okresní v Touškově); Rafael, p. siehtmistr Langweil; Adam, p. Jan Sinkule.

Provedení tak velice se libilo, že na všeobecnou žádost oratorium dne 9. června 1860. opakováno býti musilo.

Čistý výnos, k němuž c. k. krajský, p. Jan Tschary, a okresní, p. Krauss, značnými dary přispěli, byl 300 zl. r. č.

Dne 7. června 1860. slaven byl svátek Božího Těla obyklým způsobem.

Domy na náměstí ozdobeny byly kletím a věnci: veskeré zdejší civilní, vojenské i městské úřednictvo súčastnilo se velikolepého průvodu: sbor ostroštrelecký a c. k. vojsko zvláště přispěli k oslavě tohoto svátku. Náměstí bylo nábožným lidem přeplněno, ježto všecka školní mládež tam byla rozestavena a mnoho cizího lidu z celého okolí se do Plzně sešlo.

Dne 12. června 1860. přibyl do Plzně Jeho císařská Výsost arcikníže Albrecht.

Ku počtě jeho čestná setnina c. k. posádky zdejší, celý sbor ostroštrelecký, důstojníci a úředníci šli uvítat jasného prince. Po ukončeném přivítání byla v síni hostince „u císaře rakouského“ veliká hostina, při níž kapela sboru ostroštreleckého několik hudebních skladeb přednesla, začež od J. cfs. Výs. hojně obdarována byla.

Druhý den uspořádalo c. k. vojsko veliké polní cvičení, kterého se také arcikníže účastnil.

Před odjezdem svým vyjádřil J. cís. V. nejvyšší spokojenost svou obecnímu zastupitelstvu, měšťanstvu a sboru ostrostřeleckému a zaznamenal se ochotně do památní knihy ostrostřelcův.

Na počest vznešeného hosta osvětleno bylo náměstí Štěpánské a hostinec „u císaře rakouského“ poprvé plynem.

Dne 16. června 1860. konaly se porady ve veliké síni radnice za příčinou utvoření družstev průmyslníckých.

Výsledek těchto porad byl, že továrníci spojili se s obchodníky v jedno družstvo. Živnostníci vyslovili se sice pro družstva, nemohli se ale o způsobě zařízení jejich usjednotiti, pročž se musila další porada živnostníkův odročiti.

Dne 20. června 1860. učiněn byl první pokus s parní pekárnou p. Františka Hýry.

Upečeno na ponejprv 500 bochníků chleba, které p. Hýra městským chudým rozdělití kázal.

Podělování chudých chlebem dělo se veřejně na náměstí u přítomnosti několika otců chudých a hodnostářů města.

C. k. okresní p. Krauss, veledůstojný arciděkan P. Hlavan a měšťanosta p. Vanka vyjvíli jmenem chudých zdejších šlechtěnému dárci p. Hýrovi za znamenitý tento dar srdečné díky.

Dne 21. června 1860., v noci, byl vydatný déšť, kterým se po delším parnu značně zotavily brambory, jarní oseň a zeli.

Dne 25. června 1860. konána byla ku žádosti zdejší posádky pěšího 35. pluku hrab. Khevenhüllera ve františkánském kostele veliká zádušní mše za vojny tohoto pluku, padlé v udatném boji u Solferina r. 1859. švedeném.

Dne 9. července 1860. započalo se osvětlovati město plynem.

Na začátku měsíce července 1860. nastalo tak studené a drsné počasí, že lidé obláci musili šat zimní, aby se zachránili před nastuzením.

Toho času zříditi dala městská obec plzeňská blíž Klabavy nový cechovní dům, který má hezkou polohu a vkusně jest vystavěn.

Dne 8. července 1860. konala se zde výroční „prokopská slavnost“ horníkův.

Přibýlo sem přes 700 horníků z hor plzeňských, ze Štáhlav, z Rokycan, z Hromic, z Plas a z Mirešova, vesměs v stejnokroji horníckém, s úředníky svými a kapelami hudebními. Shromáždivše se před c. k. horním hejtmanstvím, postavili se zde čelem k úřadu. Prapor i znak hornický přinesen byl od jednoho oddělení mezi tím, co kapely střídavě národní hymnu hrály.

Tu přidružilo se též k nim horní úřednictvo a po krátké prohlídce veleno od klabavského šichtmistra Langweila jíti pochodem ke kostelu arciděkanскому.

Nepřehlédná řada horníků brala se s hlučnou hudbou k chrámu Páně. V tomto postavili se horníci po obou stranách a do prostřed. Počalo kazání, k této slavnosti zvláště směřující, po němž konána veliká mše p. arciděkanem s četnou assistencí; na kůru provozována byla veliká mše od K. M. Webra.

Po skončených službách Božích defilovali horníci před hlavním vchodem kostelním a odebrali se pak opět k hornímu hejtmanství, kdežto odevzdali prapor svůj, aby byl uschován.

Po té rozešly se jednotlivé čety hornické, provázeny jsouce hlučnou hudbou.

Podnět k této slavnosti hornické na den sv. Prokopa v Plzni konané zavedl zdejší horní hejtman p. Eckl, který také vzorný pořádek zavedl v hornictvu kraje jemu svěřeného.

Dne 11. do 15. července 1860. byl zde dlouho trvajícím deštěm jakého Plzeň již dávno nepamatovalo.

Účinek na vzrůst rostlinstva byl tím vydatnější, poněvadž při dešti i teplé počasí panovalo.

Dne 16. července 1860. v shromáždění městského zastupitelstva žádost Františka Svátka za odprodání obecního pozemku na staveniště, vedle jeho domu na Říšském předměstí, byla vyřízena v ten rozum, že vybidnouti se má žadatel k vyjádření, hodlá-li čtvereční sáh toho pozemku 10 zl. zaplatiti, poněvadž se městské zastupitelstvo usneslo, že jen za takovou cenu krásné místo stavební na Říšském předměstí odprodá.

Touž dobou zastavena byla podpora, poskytnutá sl. Floře Ottové, která si zde zřídila vychovatelský ústav pro dívky.

Dne 20. července 1860. přijel do Plzně při zvucích zvonů kostela františkánského nejdůstojnější generální defínitor a visitator, P. Salesius Volčič. Před jeho příchodem opraven byl uvnitř skvostně kostel řádu sv. Františka hlavně přičiněním velezasloužilého kvardiana P. Maxmiliana Havlína.

Řebářskou práci k opravě vnitřku kostela pořídil truhlářský mistr p. Dirlam, pozlacovačskou Bedřich Ženíšek. Hezké obrazy, křížovou cestu, barvami olejovými malovanou, maloval malíř Jan Herzog za cenu velmi levnou.

Křížová cesta ta byla vysvěcena od nejdůst. generala klášterního.

Dne 7. srpna 1860. darovala městská rada ku stavbě oltáře sv. Prokopa
stele sv. Bartoloměje částku 30 zl.

Dne 8. srpna 1860. došlo purkmistra Františka Vanky následující
kování z Vídně od vrchního inspektora Josefa Kibitze za čestné
čestství jemu udělené:

Euer Hochwohlgeboren!

Das mir von dem sehr geehrten Stadtrathe der kön. Kreisstadt
Wien durch Euer Hochwohlgeboren übermittelte Diplom des Ehrenbürger-
thes für meine Vaterstadt hat mir die lebhafteste Freude gewährt, und
nehme ich, für diese mir zuerkannte besondere Auszeichnung meinen
höchsten Dank auszusprechen.

Zugleich erlaube ich mir Euer Hochwohlgeboren höflichst zu bitten,
den geehrten Stadtrath mit dem Beisatze gütigst in Kenntniss
zu setzen, dass ich meine unwandelbare Anhänglichkeit an meine
Vaterstadt stets bethätigen werde, wo immer diess in meinen
Kräften steht.

Mit vorzüglichster Hochachtung Euer Hochwohlgeboren ergebenster

Josef Kibitz,

Ober-Ingenieur und Inspectors-
Stellvertreter der Nordbahn.

Wien, den 6. August 1860.

Dne 8. srpna 1860. konaly se veřejné zkoušky žáků nižší školy
a pak škol hlavních.

V r. 1860. bylo na školách těch 850 žákův a 471 žákyně.

V poledne častováno bylo 350 chudých v hostinci „u města Hamburku“. O to přičinil se hlavně c. k. okresní p. Krauss, zařídív společně s velebným duchovenstvem sbírky k šlechetnému účelu tomu.

U večer uspořádán byl c. k. důstojníky velikolepý ohňostroj na vojenské plovárně a později průvod s pochodněním.

I náboženská obec židovská ozdobila modlitebnu svou, oslavujíc památný den tento.

Dne 29. srpna 1860. bylo ažio na stříbře 129 zl. 25 kr. stř.

Dne 3. září 1860. bylo v shromáždění zastupitelstva městského podnikatelům plynárny dáno rukojemství, že obdrží každoročně 150 zl. r. č. na uhraženou nákladu činěného při zařízení plynového osvětlení v městském divadle.

Před skončením této schůze městského zastupitelstva vyjádřili se přítomní obecní starší, že zasedají již 11. rok ve výboru městském, kdežto při volbách posledních pouze na 3 roky zvoleni byli.

Vyslovili proto žádost, aby bylo dosavadní městské zastupitelstvo rozpuštěno a aby se nové volby vypsaly.

Ku této žádosti svoláno bylo valné shromáždění obecních starších k rozkazu c. k. okresního p. Krausse ke dni 10. září 1860.

Podle výměru c. k. okresního úřadu ze dne 22. září 1860., č. 6800. nevyhovělo se žádosti výborův obecních, poněvadž prý zproštění služby obecní jen z příčin důležitých státi se může, kterých však v přítomném případě není.

Dne 7. září 1860. podal výbor pravovárečného měšťanstva plzeňského městské radě žádost za povolení k postavení pomníku velezasloužilému měšťanostovi plzeňskému Martinovi Kopeckému na obecním pozemku, před hlavní školou, na Štěpánském náměstí.

Dne 15. září 1860. započala pracovati hraběcí Valdsteinská továrna na stroje železné, která vystavěna byla na Říšském předměstí.

Dne 17. září 1860. ustanovilo městské zastupitelstvo mzdu pro policejní strážníky: pro desátníka 60, pro strážníka prostého 50 kr. r. č. na den.

V měsíci září 1860. (od 6. do 30.) soustředován byl zde 8. jízdecký pluk (husarský) kurfirsta Hessen-Kaselského. Vojsko ubytováno bylo dílem ve městě, dílem po vesnicích.

Dne 4. října 1860. sloužena byla na oslavu jmenovin císaře Františka Josefa I. veliká mše svatá za přítomnosti veškerých c. k. úředníkův a důstojníkův.

ely komitét měl za touto příčinou poradu dne 22. října t. r. hostech městské rady.

Me 25. října 1860. uveřejněn byl plakáty na rozích manifest i diplom y ze dne 20. t. m., kterým dosavadní absolutní vláda Rakouska čena byla v ústavní na základě historickém jednotlivých království t. Zní pak obě listiny takto:

MANIFEST.

K mým národům!

Když jsem nastoupil na trůn Mých předkův, bylo mocnárství silnými mi otřásáno.

Ke skončení boje Mému citu otcovskému velice bolestného nastala k zemích, jakož téměř ve všech mocně otřesených zemích pevniny ke předkem a nejprve potřeba, aby se moc vládní toužejí v jedno. Obecné dobré a bezpečnost většiny pokojných obyvatelů v moc vyhledávaly toho, rozčilené vášně a bolestné rozpominání na dobu minulou činily, že nebylo lze, aby se dala volnost živlům, které sedávno nepřátelsky proti sobě byly bojovaly.

Chtěje zvědět, čeho sobě rozličné země mocnárství Mého žádají a potřebí mají, zřídil a svolal jsem patentem Mým, daným dne 20. října 1860., Mou rozmnoženou radu říšskou.

Čvaživ návrhy touto radou říšskou Mi podané, měl jsem za příhodné, vydal dnešního dne a vyhlásil diplom, jak se mocnárství v příčině státního uspořádání, jaká práva a jaké postavení jedno každé ství a jedna každá země máti, a jak svazek veškerého mocnárství ara státního znovu zjištěn, upevněn a zastoupen býti má.

Čkonám povinnost vladařskou, vyrovnávaje i slučuje rozpomínky zemí a národů, jejich smýšlení o právé a práva od nich žádaná sečafní potřebami Mého mocnárství, a zůstavuje s plnou důvěrou

DIPLOM CÍSAŘSKÝ,

daný dne 20. října 1860,

PRO USPOŘÁDÁNÍ POMĚRŮ STÁTOPRÁVNÍCH MOCNÁŘSTVÍ RAKOUSKÉHO.

My František Josef I., z Boží milosti císař rakouský, král uherský a český a t. d. a t. d. tímto všem na vědomí dáváme:

Předkové naši slavné paměti moudře i pečlivě k tomu hleděli, aby v Našem nejjasnějším domě zřízena byla jistá forma posloupnosti, načež od Jeho c. kr. apošt. Vel. slavného císaře Karla VI. dne 19. dubna r. 1713. s konečnou platností a nezměnitelně ustanoven jest řád posloupnosti zákonem státním, základním a domovním posaváde platným, kterýž pod jménem pragmatické sankce znám jest a od řádných stavů Našich rozličných království a zemí přijat byl.

Na tomto řádu posloupnosti co nepodvratném základě právním a na nedilnosti i nerozlučitelnosti svých rozličných částí, správy a svobodami jmenovaných království a zemí v srovnalost uvedené založeno jsouc, odolalo mocnářství rakouské, smlouvami státními a mezinárodními od té doby rozšířené a otužené, vítězně všelikým nebezpečenstvím a útokům, které na ně dorážely, jsouc v tom podporováno a hájeno věrností, oddaností a udatností svých národův.

Prohlédajíce k dobrému Našemu domu a Našich poddaných máme za Svou povinnost vladářskou, abychom mocného postavení mocnářství rakouského hájili a pojištěním jasných a nepochybných zřízení právních a svorné spoluúčinnosti bezpečnosti jemu propůjčili, kteréhožto zjištění mohou úplně poskytnouti jen takové instituce a taková zřízení právní, ježto stejnou měrou se srovnávají s vědomím práva historického, s rozličností Našich království a zemí a s tím, čeho vyhledává jich pevný, nedílný a nerozlučitelný svazek.

Hledíce k tomu, kterak tím, že všickni poddaní Naši před zákonem jsou rovni, že všickni mohou volně náboženství své provozovati, že všickni, necht' jsou toho neb onoho stavu a rodu, jsou ku všelikým úřadům způsobni též tím, že všickni společně a stejnou měrou jsou povinni službu vojenskou konati a daně platiti, a že jest zrušena robota a odstraněna linie celní zeměmi, společná zřízení organická a svorná spoluúčinnost v Našem mocnářství znamenité se rozšířila a otužila, uváživše mimo to, že pro bezpečnost Našeho mocnářství a pro blaho jedné každé země, ježto moc státní ve všech zemích pevniny evropské v jedno jest spojena, nevyhnutelně potřebí, aby se nejvyšší úkolové státní společně vykonávali, měli jsme za dobré, pro vyrovnání posavádních rozdílností mezi Našimi královstvími a zeměmi, a k tomu konci, aby poddaní Naši měli příhodně uspořádaného účastenství v zákonodárství a správě, ustanoviti dle pragmatické sankce a z plné moci Naši za stálý a neodvratelný základní zákon státní, kterýž Nám i řádným potomkům Našim pravidlem u vládě býti má, co níže tuto položeno a naříditi takto:

I.

Právo zákony dávatí, je měniti a rušiti, vykonáváno bude od Nás a od Našich nástupcův jedině společně se sněmi zemskými řádně shromážděnými a vedle případnosti s radou říšskou, do kteréž budou sněmově posílati jistý počet úřů, kterýž My ustanovíme.

stní konvertovati a nemovitě jmění státní prodávati, zjiňacovati
razovati; konečně se mají pomoci rady říšské rozpočty vydání
na r. příští zkoušeti a na jisto postavovati, taktéž závěry počtů
a výsledky ročního hospodaření s financemi zkoumati.

III.

elike jiné věci, zákonodárství se týkající, které v punktech výše
ch nejsou jmenovány, vyřizovány budou dle ústavy ve sněmích
h, a to v královstvích a zemích ke koruně uherské příslušných dle
ch jejich zřízení, v Našich ostatních královstvích a zemích, ale
zřízení zemských.

ěvadž ale v Našich zemích, kteréž nenáležejí ke koruně uherské,
ch let i takové věci, zákonodárství se týkající, o nichž jednati
u výhradně radě říšské, společně se vyjednávaly a rozhodovaly,
e zůstavujeme, že dáme také věci takové vyjednávati dle ústavy
rady říšské, do níž se radové říšští z těchto zemí přivezmou.
ci, o nichž jednati nepřísluší výhradně radě říšské, budou se moci
vyjednávati také tehda, kdyžby si toho některý sněm zemský
navrh v příčině toho učinil.

IV.

ato diplom císařský budiž neprodleně v archívech zemských
ci a zemí Našich schován, a časem svým vložen v zákony zemské
autentickém a v jazycích zemských. Nástupcové Naši mají týž
hned když nastoupí na trůn, týmž způsobem podpisem Svým
a jednomu každému království i jedné každé zemi jej vydati,
e pak vloží v zákony zemské.

am na svědomí jsme se v tomto diplomě podepsali, pečeť Naši
s k němu přitisknouti dali a poručili, aby byl v Našem archívu
a dvorském a státním uložen a chován.

Dne 30. října 1860. městská obec postaviti dala do prostřed náměstí veliký čtyřramenný kandelabr plynový, jenž objednáu byl v Berlíně a stál 143 toлары.

Toho dne bylo ažio na stříbře 133 zl.

V říjnu 1860. nastal v okolí plzeňském mor mezi dobyttem hovézím; stonalí na zánět sleziny a jiné nakažlivé nemoci dobytčí.

Příčiněním policie a kommisse zdravotní nenabyl však tento mor velikých rozměrův.

Dne 10. listopadu 1860. zakoupil stavitel zdejší Martin Stelzer za cenu dosti velikou Stehlikovu stodolu se zahradou i polem (blíž Hýrova parního mlýna), aby tam nové domy vystavěl.

Uskutečněním plánu p. Stelzrova bylo město opět značně rozšířeno. Projektovaná ulice vésti měla od Stelzrova hostince až k budoucí dráze železníčné, odtud pak opět vésti měla jedna ulice nahoru až k silnici Klatovské.

Dne 28. listopadu 1860. byla ažiová přirážka na stříbře 40 $\frac{1}{2}$ ‰.

Dne 29. listopadu 1860. usneslo se zastupitelstvo obecní, že odstoupiti se má Josefu Tylovi, mlynáři v Ejpovicích, podle učiněné smlouvy kolo s kolnicí bývalého nyní již zrušeného stroje vodního, i se žlabem za vyjednanou cenu 3000 zl.

Dne 5. prosince 1860. usneslo se shromážděné zastupitelstvo obecní staviteli Martinovi Stelzrovi povoliti z městských důchodů 750 zl. r. č. na odškodněnou za pozemek od Stehlikovské zahrady, užity k utvoření 8° široké ulice na zadní straně parního mlýna (nynější ulice Reslovy). Polovičku částky té může pan Stelzer vyzdvihnouti při otevření ulice r. 1861., druhou polovicí však r. 1862.

Dne 22. prosince 1860. podělení byli zdejší chudí za příčinou svátků vánočních peněžitou částkou 125 zl. a 400 bochníky chleba.

Dárceem tímto byl Frant. Hýra, majetník parního mlýna a pekárny.

Dne 24. prosince 1860. uspořádána byla slavnost štědrovečerní pro chudé dívky, která i letos nalezla mnoho podporovatelův.

Dobrovolnými příspěvky sešla se částka 281 zl. 71 kr. k té přidán zbytek z r. minulého 41 zl. 33 kr. a z peněz těchto dohromady 323 zl. 4 kr. zakoupeny rozličné dary vánoční pro chudé žákostvo.

Slavnost štědrovečerní konána v sále hostince „u císaře rakouského“ a poděleno bylo při ní 255 chudých a nuzných dítek školních.

Veškeré dary rozloženy byly na četných stolech a mezi nimi u prostřed pyšně se vypínal veliký strom vánoční.

dyž chudá školní mládež, provázena jsouc učiteli, do síně byla a, měl katecheta české hlavní školy, P. Bedřich Hingst, krátkou, lojímavou řeč k dítkám, které vyslechnuvše ji, na kolena padly a se modlily za dobrodince své. Děvče jedno předneslo jmenem va dojemnou řeč. Po té zazpíván sbor a ku konci rozděleny byly tři následující dary: 40 kabátů, 22 kalhoty, 86 párů střevíků, a, 36 jupek a 11 košil; mimo to ještě psací náčiní, housky a ovoce. obrodinec jeden dal k účelu tomu také padesát rukávníkův a ředi- školní pětáctýřicet párů střevíkův.

ne 27. prosince 1860. byla ažiová přirážka na stříbře 42%.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1860.

roce 1860. uděleno bylo :

I. Čestné měšťanství:

vi Josefovi, vrchnímu inspektoru při severní dráze Ferdinandově.

II. Měšťanství obdrželi:

Václav, kožešník z Oblajovic;
Antonín z Merklína, majetník domu č. 138, na Říšském předm.;
Karel z Nýran, majetník domu č. pop. 64 v městě;
Václav, měšťanský syn z Plzně, pozlacovač a lakýrník;
Antonín, obchodník z Kladrub;
František, hostinský z Obrství;
Karel, řezník, syn měšťana plzeňského;
Maximilián, měšťanský syn, dlaždič;
Václav, klempř z Plzně;
Josef, čepičkář z Klatov;
Gustav ze Stříbra, majetník domu č. 39 a 40 na Sas. předm.;
Vojtěch z Lobes, majetník domu č. pop. 111 v městě;
Jan, krejčí z Voseka;
Antonín, klempř z Pelhřimova;
Václav, stavitel z Benešova;
Bedřich, obuvník, měšťanský syn.

III. Za příslušníky obce plzeňské přijati byli:

A. L., židovský obchodník z Dražova, majetník domu č. 326 v městě;
Mlej, vozka z Malesic;
Abrahám, židovský obchodník ze Slabce.

roce 1860. bylo 600 městských dětí očkováno.

obrodlán byl do kostela Nepomuckého jeden z obou oltářů kostela sv. Bartoloměje, které zbytečnými m takových oltářů nových.

Roku toho byla střecha na farním kostele předělána a břidlicí pokryta. Tesařský mistr Josef Reidl obdržel za práci pokrývačskou i tesařskou 7202 zl. 65 kr. Kostel obnoven byl také uvnitř a několik oken bylo opraveno.

V roce tomto podnikla obec následující stavby:

1. Dům vedle velikého obecního špejcharu, tak nazvané staré zbrojnice, pro obyvatele neb příslušníky plzeňské, kteří zůstanou bez přístřeší. Dům tento obsahuje 4 světnice.
2. Krám v Pražské ulici, mezi masnými krámy a domem Liškovým.
3. Hájnovnu v „Zábělé“. Stavba tato připadla dražbou zednickému mistru Janu Duchoňovi a tesaři Josefu Reidlovi za 1204 zl. 50 kr. r. č. Stavivo dala k tomu obec sama.

V roce 1860. z jara vysázení dala městská obec 1679 stromků dílem na silnice, dílem v stromořadí městském.

V čase pozdějším opět vysázeny 1472 stromky, z části do „školky“, z části vedle silnic a v stromořadí městském.

Obecní účty ze správného r. 1860. vykazovaly příjmů 111.206 zl. 11 kr. a vydání 111.076 zl. 52 kr. r. č.

V účtech městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měšťany byl příjem 2267 zl. 57 kr. a vydání 2068 zl. 72 kr. r. č.

Příjmy špitálu sv. Martina pro nádenníky byly 425 zl. 40 kr. a vydání 350 zl. 32 kr. r. č.

Mimo zaopatření špitálních rozdáno bylo 367 chudým na penězích 3459 zl. 52 kr. r. č.

Ku konci školního roku (dne 1. srpna 1860.) bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasiu	329	žákův.
„ nižší škole reálné	287	„
„ hlavní škole	553	„
„ české farní škole	577	„
„ hlavní škole dívčí	471	žákůň.
„ české škole dívčí	375	„
Úhrnem žákův a žákůň	2502.	

V roce 1860. uloženo bylo do spořitelny zdejší od 1910. stran 228.900 zl. 28 kr. a vyzdviženo od 762. stran 120.850 zl.

Ve várečném období 1859./60. bylo uvařeno v měšťanském tak zvaném bavorském pivováře na Bubenci 73.920 věder piva.

Préhled tržních cen od r. 1848. až do r. 1860.

m e s e c	m í r a	D r u h o b i l í								C e n t		L i b r a		M á x p t v a		M é n a	
		pšeniice	žito	ječman	oves	hrách	čočka	brambory	sema	slámy	hovězího masa	z měst. piv.	obyčejného				
		zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.	kr.	kr.	kr.	kr.		
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	17 53	13 35	10 6	5 15	18 —	22 —	4 —	3 30	1 40	21 1/4	—	—	—	—		
srpna		13 38	10 4	7 14	5 5	12 30	17 —	3 15	3 45	1 45	22 1/2	—	—	—	—		
pros.		10 48	8 6	6 30	3 30	12 —	15 —	2 —	5 —	2 20	20	—	—	—	—	—	
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	10 27	7 7	6 17	3 34	11 —	15 —	2 —	4 45	2 15	20	—	—	—	—		
května		16 28	9 18	7 42	5 25	10 —	14 —	2 —	4 —	2 —	20	—	—	—	—		
pros.		13 58	8 22	6 37	5 43	12 —	13 —	4 —	5 —	2 10	24 1/2	—	—	—	—	—	
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	13 18	8 —	6 30	5 30	12 —	13 —	4 —	5 —	2 10	21 1/4	—	—	—	—		
května		12 42	7 15	6 15	5 6	10 —	12 —	4 —	4 —	1 50	21 1/4	—	—	—	—		
listop.		16 —	10 51	8 45	6 —	10 30	12 48	2 40	3 15	1 40	25	—	—	—	—	—	
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	15 20	9 55	8 10	5 3	9 45	11 30	3 —	4 15	1 40	25	—	—	—	—		
června		17 —	10 48	11 11	7 —	10 15	11 —	2 30	4 —	1 50	25	—	—	—	—	—	
pros.		25 47	19 36	15 3	6 37	17 —	17 30	6 —	5 —	2 15	26 1/4	—	—	—	—	—	
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	24 40	20 45	15 3	6 39	18 —	18 30	6 30	5 —	2 15	27 1/2	—	—	—	—		
červ.		20 25	15 56	12 1	8 10	19 —	19 50	9 —	5 —	2 20	27 1/2	—	—	—	—	—	
září		17 24	17 48	10 6	4 50	15 —	15 15	5 —	4 30	2 —	30	—	—	—	—	—	
března	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	16 37	16 40	10 18	6 12	16 —	16 45	3 30	5 —	2 40	25	—	—	—	—		
září		21 13	16 45	15 30	6 31	19 —	21 —	6 40	4 50	2 30	25	—	—	—	—	—	
pros.		28 12	20 9	16 35	7 54	20 —	24 —	— 30	4 45	2 10	25	—	—	—	—	—	
března	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	34 39	23 57	20 19	11 44	24 —	25 —	9 —	5 —	2 10	25	—	—	—	—		
červ.		45 42	37 19	26 35	15 47	32 —	36 —	11 30	4 30	2 30	27 1/2	—	—	—	—	—	
pros.		31 36	29 16	18 12	8 34	25 —	26 30	7 —	4 15	2 30	28 3/4	—	—	—	—	—	
ledna	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	31 29	28 52	18 6	9 11	25 —	27 —	7 —	4 15	2 30	28 3/4	—	—	—	—		
čubna		28 34	27 55	18 1	7 27	24 30	27 —	7 —	4 40	2 45	28 3/4	—	—	—	—	—	
pros.		28 37	22 5	15 47	6 58	22 —	22 30	8 26	5 15	4 10	—	—	—	—	—	—	
března	v r e c h o v a ý k o r e e (s t r y c h)	24 59	19 4	13 44	6 36	17 —	17 —	4 30	5 30	4 35	26 1/4	—	—	—	—		
červ.		28 25	25 —	15 32	7 37	16 30	16 —	5 —	6 —	4 35	31 1/4	—	—	—	—	—	
října		21 16	15 18	11 46	5 56	14 —	14 —	4 —	6 —	1 40	26 1/4	—	—	—	—	—	
červ.	d o l n o - r a k . m é t l i c e	11 14	7 27	4 33	3 12	7 —	7 —	1 36	—	—	—	11 6	—	—	—		
pros.		13 43	8 25	7 2	5 10	7 —	7 17	6 41	—	—	—	11 1/2	9 6	—	—		
pros.		10 46	7 2	6 14	5 7	7 44	8 1	5 34	—	—	—	10	8 6	—	—		
ledna	d o l n o - r a k . m é t l i c e	4 3	2 48	2 18	2 —	3 6	3 9	1 36	2 48	1 30	11 1/2	7 6	—	—	—		
listop.		4 80	3 6	2 61	1 80	4 65	4 90	1 10	3 15	1 57	20 1/2	—	—	—	—		
pros.		3 97	2 79	2 32	1 81	4 90	6 12	1 10	3 36	1 75	18 1/2	14 11	—	—	—		
ledna	d o l n o - r a k . m é t l i c e	5 15	3 40	2 71	2 30	4 42	6 —	1 5	2 92	1 40	20 1/2	14 11	—	—	—		
května		4 15	3 12	2 60	1 76	3 98	4 72	1 22	2 84	1 40	22 1/4	20 11	—	—	—		
pros.		5 42	3 84	3 22	2 22	4 96	6 12	— 98	2 30	1 —	22	15 11	—	—	—		
ledna	d o l n o - r a k . m é t l i c e	5 42	3 88	3 32	2 17	5 —	6 20	— 98	2 30	1 —	—	—	—	—	—		
čubna		6 18	4 38	4 6	2 36	5 45	6 55	1 16	2 70	1 —	—	—	—	—	—		
listop.		6 65	4 72	4 20	1 85	—	—	—	1 40	1 90	1 —	—	—	—	—	—	

v i d ě n s k é m ě n y

konv. m. rak. č.

ROK 1861.

r. 1861 Dne 1. ledna 1861. byla krutá zima, pole pokryta byla hustě sněhem a dne 2. ledna t. r. dostoupila zima 21 stupně R, později až 22 stupňů R. Touto delší čas trvajícím zimou nastala nouze mezi lidem.

Dne 10. ledna 1861. bylo místním listem „Pilsner Bote“ obyvatelstvo k příspěvkům vybidnuto, aby buďto penězi, aneb palivem chudým lidem za tak kruté zimy podpory se dostalo.

Dne 17. ledna 1861. zima poněkud povolila až na 12 stupňů R.

Dne 22. ledna 1861. o 9. hodině ranní slouženo bylo v plzeňském arciděkanském chrámu Páně slavné requiem za zvěčnělého Václava Hanku, knihovníka českého národního musea, rytíře c. k. ruského řádu sv. Anny a sv. Vladimíra, člena mnohých učených společností, nálezce rukopisu královedvorského, spisovatele o národnost českou a literaturu slovanskou vysoce zasloužilého.

Veledůstojný p. arciděkan, P. Antonín Hlavan, s četnou assistencí sloužil sám requiem, kterého se účastnili c. k. úředníci, rada městská, pak mládež školní a gymnasijsní se svým učitelstvem.

Před hlavním oltářem postaven byl katafalk, okolo něhož stáli studující s rozžatými svícemi.

Zásluhy Václava Hanky došly vůbec spravedlivého uznání; také v Plzni smrt tohoto o literaturu českou velezasloužilého muže mnohým vynutila sly žalu.

Dne 30. ledna 1861. počalo se zmáhati všeobecné přání, by se vyšší realka v Plzni zřídila.

Psala tedy dne 30. ledna 1861. městská rada o všeliké podrobnější zprávy loketské a rakovnické městské radě, kde takové ústavy již se nacházely. Byly sice od obou oněch měst žádané zprávy zaslány, však věc tato vzala se k vědomosti a byla na dobu pozdější odročena.

Dne 31. ledna 1861. zmizel led na obou řekách města Plzně beze vší škody a pohromy.

Také voda vysoko nevystoupila.

Téhož času dostoupilo ažio při stříbře neobyčejné výše 152 zl. 75 kr.

Nebylo viděti ani jediného stříbrného šestáku, všecko stříbro šlo do Bavor. Byly to smutné doby, věstící státní bankrot všeobecně očekávaný.

Dne 11. února 1861. zemřel měšťan p. Fr. Bretschneider v 72. roce věku svého. Tento muž byl za živobytí svého pro svou boudrou mysl všude vítaným hostem a byl od svých spoluměšťanů milován.

též dobrodincem chudých a podporoval je zvláště nedávno před tím vydatně uhlím, když krutá zima nastala. Množství spoluho jej k věčnému odpočinku doprovázelo.

18. února 1861. o druhé hodině ranní zemřel zde veledůstojný Smetana, kapitulář starožitné kanonie praemonstrátů v Teplé, filosofie, profesor přírodopisných věd na č. k. gymnasiu plzeňském, člen ústřední společnosti národního muzea, člen mnohých vlasteneckých spolků a t. d. a t. d., na slovo vzatý spisovatel český v r. 60. věku krátké nemoci ochrnutím plic.

Je zesnulého věnovali mu následující žalozpěv:

Ach, jaký to duši bol ujímá,
Žalný stesk se vine z prsou všech?!
Ach, již opět spánkem smrti dřímá,
Jeden z nejslavnějších synů Čech!

Blahočinně dlel on mezi námi,
Pro vlast život drahý v oběť dal;
Musám českým věčně stavěl chrámy,
Tak se vlastní nesmrtelným stal.

Svatý mír buď Tobě, muži slavný!
Jenž jsi rozkvět vlasti pěstoval,
Duch Tvůj v bodrých snahách neunavný,
Svatá slova pravdy zvěstoval.

Mládež česká v Tobě otce ztrácí,
Tys jí lásku k vlasti vštěpoval,
Kež Ti Tvůrce v říši duchů zplácí,
Za vše, co jsi Čechům zachoval.

František Smetana, syn Josefa Smetany, zahradníka v Králově Hradci (náchodském, a téhož manželky Valburgy, narodil se ve Sviňověchweinschädl) v č. d. 11 v Králohradecku dne 11. března 1801. vždy s vyznamenáním v Králově Hradci na gymnasiu a v Praze v českém ústavě, věnoval se pak stavu kněžskému, a když byl první jakožto chovanec v knížecím arcibiskupském semináři ztrávil, roce 1823. do řádu praemonstrátského v kanonii teplské, kdežto 9. října oděn a noviciát započal, po jehožto ukončení v bohoslužebných studijích na pražské universitě pokračoval.

23. října 1825. složil slavný slib řeholní a dne 14. srpna 1826. prvního posvěcen.

praelatem řádu pro učitelství přírodních věd ustanoven, odebral se do pražské university, aby se tam ve všech odborech přírodopisu teoreticky a prakticky vzdělal.

On jsa vycvičen a připraven ztrávil nějaký čas při duchovní správě na místo tehdejšího profesora fysiky, dra. Mart. Tschamlera, na gymnasium povolán byl.

834 byl za doktora filosofie povýšen. Pln horlivosti pro zájmy filosofie a pro svěření jemu učitelství, nadšen duchem přátelství jak se zdálo, pevným zdravím, prožil větší část věku svého, jsa v povolání stavu svého. Po smrti profesora Vojt. Sedláčka v přednášce o jazyku a literatuře české pro posluchače filosofie, řádně dle tehdejšího organizačního plánu povinným přednáškat v českých ústavěch nebyl.

Díla Smetanou sepsaná a tiskem vydaná jsou následující:

1. Základové hvězdosloví čili astronomie. V Plzni 1837.
2. Silozpyt čili fysika. V Praze 1842.
3. Počátkové silozpytu čili fysiky. V Praze 1852.
4. Všeobecný dějepis. 3 díly. V Praze 1837.—47.
5. Překlad Močnickovy arithmetiky pro nižší gymnasia. (Eine böhm. Uebersetzung von Močnik's Arithmetik für das Untergymnasium)

Jaké vážnosti a oblíbenosti zvěčnělý pan Josef František Smetana v svých spolubratřích a přátelích požíval, o tom svědčí následující dvě profesora Hugona Karlíka a pak od chvalně známého básníka z Hvězdy, k památce padesátiletých jeho narozenin jemu věnovaných

K PADESÁTILETÉ PAMÁTCE NAROZENIN VELEDŮSTOJNÉHO
PÁNA A PÁNA, DRA.

JOSEFA FRANTIŠKA SMETANY,
C. K. PROFESORA V PLZNI.

Kdo vlastenec, kdo Slávy syn!
Pones vděku, lásky kvítí,
Chcemeť věnci muže ctíti,
Který národ miloval,
Život svůj mu věnoval,
Jehož heslem vlast vždy byla,
Tomu chceme věnce vít.

Tys vlastenec, Tys Slávy syn!
Ty jsi půlku svého věku,
Vlasti přines v obět vděku,
Vlast Ti byla Slávy chrám,
V nějž otvírali brány nám.
Beze bázně, beze strachu.
Ty jsi pevný Slávy syn.

Tys vlastenec, Tys Slávy syn!
Ty jsi jazyk našich dědů
Od cizího hájil jedu,
Ty jsi pěstil národ, vlast,
Učíš oběti jí klást,
Pěstils musy, pěstils vědu.
Ty jsi pravý Slávy syn.

Tys vlastenec, Tys Slávy syn!
Hlásaly když cizí zvuky,
Zákům víru, ctnost, nauky,
Hanou bylo Čechem být,
Jazyk starých otců ctít:
Ty jsi šířil vlasti mluvu.
Ty jsi věrný Slávy syn.

Kdo vlastenec, kdo Slávy syn,
Pojď a pones honem věnce,
Pro Smetanu, pro vlastence,
Jež co bratra milujem,
Ať mu čelo věncujem!
Kdo jste dobří vlastimilci,
Toho muže pojďte ctít!

OD

P. HUGONA KARLÍKA

V Plzni, dne 11. března 1851.

Jak ten čas ubíhá, kvapí letí,
Jak tě míjí, jako krátký sen!
Blah, kdo prožil celé půlstoletí,
Neupadna proudu času v jícen!
Život svůj kdo obohatil činy,
Vzdělav vlasti zdárné, věrné syny.
Kdo vždy pileu svého povolání
Doby času moudře rozdělil;
Často ponořil se v zpytování,
Pak zas s přátely se veselil,
Plakati kdo uměl i se smáti,
Tohoť právem mudrcem lze zvatí.

Tys muž ten, nad jehož šedou hlavou
Přeletělo padesáte let,
Nyní nastupuješ dráhu novou,
Třeba povadnul mladosti květ
Třeba hasla svíce věku jaaná,
Přece kyne budoucnost Ti krásná
Přátely obstoupen upřímnými,
Od nich věrně milován i ctěn,
Mnohá léta žij tu ještě s nimi,
Zapomeň na klamný jara sen,
A za kvítí jara uprchlého,
Dě Ti podzim — ovoce ho.

OD

JANA Z HVĚZDY

Rokem 1852. počala u P. Josefa Frant. Smetany škola trpkých ek a hořkého utrpení. Zrak jeho poznenáhla slábl a vyskytovaly něho hrozící známky bělma, kterému ku radě lékařů léčivou moči tarského vřídla předejítí hleděl.

Bohužel ale marně! nemoc stále se horšila a dospěla v roce 1854. aleko, že se musil do Prahy odebratí, aby se podrobil operaci iceného zraku opět nabyl.

Toužebně očekávaná operace levého oka se nezdařila nastalým em v době hojení, a muž tento tak cítěho ducha, vždy činnosti e, pohroužen opět v tmavou noc.

V tomto politování hodném stavu trval pln příkladné trpělivosti ědu ducha až do r. 1857.; nabýv v tomto roce zdařenou operaci ho oka drahého zraku, oddal se opět zcela činnosti učitelské po přerušené. R. 1858. nalezl jej opět mezi milujícími jej posluchači etí přání jeho bylo vyplněno.

K uzdravení jeho plesající přátelé oslavili jej následující básní:

HLASY VLASTENCŮ

RADOSTNĚMU UZDRAVENÍ DŮSTOJNĚHO, VYSOCE UČENĚHO
PÁNA, PANA

JOSEFA FRANTIŠKA SMETANY,

odě na universitě pražské, c. k. profesora fysiky a matematiky, přirodopisu a literatury české na filosofickém ústavě plzeňském, řáda českého vlasteneckého museum a t. d. a t. d.

Po vlasti české ode města k městu

Polétá anděl s křídlem sklopeným;

On rosou smutku znamená svou cestu,

A blásá s obličejem zastřeným:

„Ten, ježž jste znali, přítel vlasti věrný,

Poslední pozdravení vzkazuje;

Nad ním své vlny zhrnul Kocyt černý

A vám jej z naručí vytrhuje.“

Tuť každý trna, slzu bolu světlí,

A anděl, slzy sebrav, dále letí.

A opět letí anděl krajnami,

Šust křidel jeho radost zvěstuje:

„On žije! On tu opět mezi námi,

Genius vlasti ho opatruje!“

Tak posel řek' — a hned to kolem pělo:

„On náš! On náš! — Bůh nám ho zachovej!“

A v srdcích našich ohlasem to znělo:

Bůh nám ho živ — Bůh nám ho dlouho přej!“

A hvězdy, — jak by s námi souhlasily:

„Na mnohá léta!“ — zvučně přisvědčily.

Tys náš! Tys náš! my s chloubou to voláme,

A vše Tobě ruku tiskneme;

Tys muž, Tys vlastenec! — My Tebe známe,

A s citem blahým k srdci vineme,

A jeří heslo, které mocné, slavné,

Vítámež hlasně: Sláva zásluhám!

A sláva Plzni, dceři slávy dávné,

Jež Tebe, drahý! zachovala nám!

Svecht věrnost její zas se zazelená,

Jesus viře, vlasti, králi zasvěcená!

Však i toto štěstí bylo povážlivým zánětem plic přerušeno, kterážto se odstraněna byla, ale na ducha Josefa Frant. Smetany neblaz

působila. Stálou obavou, aby jediný zachráněný pramen zraku neztratil, povstalo v něm přání odebrati se na odpočinek. Prozřetelnost Božská však jinak ve své moudrosti usoudila. Vyšel dne 9. února odpoledne na procházku pocítil náhle zimničné mrazení a uloživ se sotva večer do postele cítil silné píchání na levé straně, spojené s obtížným dýcháním.

Ne bez příčiny povstaly obavy, aby se nevrátila nedlouho přestálá a tenkrát již povážlivá nemoc. Bohužel obava tato nebyla bez podstaty. Nemoc dostavila se v celé své krutosti, vzdorujíc všem lékařským prostředkům. Nemocný sám dal časné kněze k sobě povolati, očekávaje s dychtivostí příchod jeho. Opatřen jsa svátostmi umírajících, nedbal více bolesti, očekávaje smrt s úplným poklidem a oddaností do vůle Páně.

Dne 18. února 1861. ráno zemřel František Smetana po 9. denní nemoci ochrnutím plic.

Ústav gymnasijsní, kdežto zvěčnělý po 29 let blahodárně působil, ztratil v něm vědami a horlivostí u vykonávání svých povinností vynikajícího učitele; vlast ztratila v něm neunavného pracovníka na rozkvětu a obohacení české řeči a literatury; druhové jeho ztratili v něm pro přívětivost, úslušnost a bodrou mysl jím milého bratra a kolegu.

Nechť odpočívá v svatém pokoji!

Dne 20. února 1861. byl pohřeb zesnulého profesora Jos. Fr. Smetany. O 9. hodině ranní byla mrtvola vystavena v kostele gymnasijsním, kdežto až do 2. hodiny odpolední přátelé, známí a žáci zvěčnělého se střídajíc, kostel tento naplňovali, aby svého milovaného přítele a otce ještě po smrti viděti a s ním se rozloučiti mohli.

Jak veliké úcty a vážnosti zesnulý v Plzni požíval, o tom svědčil pohřeb, kterého se veškerí obyvatelé města Plzně účastnili. Okolo 3. hodiny patřiti bylo v kostele gymnasijsním rakev, ozdobenou trikolorou, křížem s bílou hedbávnou stužkou, misálem, kalichem a rouchem mešním.

Před kostelem stáli zdejší priv. c. k. ostrostřelci se svou hudbou, kostel naplněn byl lidstvem, taktéž ulice před kostelem zastoupena byla množstvím truchlících přátel a ctitelů Smetanových.

Okolo půl čtvrté hodiny přišel veledůstojný p. arciděkan, P. Hlavan, provázen jsa svými kaplany a venkovskými knězi a když byl vykonal obyčejné obřady pohřební, vyzdvižena byla rakev od spolubratrů zemřelého.

V čele průvodu bylo as 30 kněží, rakev nesli mladší profesorové a od rakve zavěšeny byly černé hedbávné draperie, nesené od p. doktorův. Okolo rakve ve velikém čtverhranu kráčeli studující a členové spolku lásky k bližnímu s hořícími voskovými svícemi.

Za rakví nesli mladí měšťané spisy zvěčnělého: „Přírodopyt“, „hvězdářství“ a „příběhy světa“.

Průvod pohřební byl slavný, dojímavý a takřka k nepřehlednutí. Nesení rakve účastnili se kněží řádu, pak doktoři, ostrostřelci, studující a údové spolku lásky k bližnímu.

Po obyčejných obřadech církevních u hrobu na hřbitově u sv. Mikuláše vykonaných, zapěli zpěváci zdejší, pak zpěváci města Rokycan, smuteční sbory a kněží řádu praemonstrátského spustili rakev s pozůstatky milovaného přítele a bratra v chladnou zemi. Památka jeho zůstane Plzni povždy drahou.¹⁾

¹⁾ Ctitelé a žáci Smetanovi postavili mu důstojný pomník před budovou gymnasijsní.

V tomto zasedání

1. přidělení byli panu Janu Ronoltovi, dohlížiteli nemocnice, oba výborové, pp. August Fodermayer a Adolf Feyerfeil, jakožto znalcové účtův a panu městskému radnímu Františku Guldenerovi, řediteli spolku chudých, byl přidělen výbor pan František Jahl.

Panu radnímu Josefu Ignácovi Klotzovi, dohlížiteli staveb obecních ve městě Plzeň, přidělení byli výborové, pp. Bedřich Klotz a Ondřej Jílek, pak panu radnímu Františku Pecháčkovi jakožto dohlížiteli nad lesními lesy byl přidělen výbor pan dor. Josef Brož; dále nabídl se pan dor. František Pankraz, že mimo dohlížitelství při horách obecních také panu radnímu Emanuelovi Dlouhému dohlídkou při stavbách ve městě přispěje.

2. Ku návrhu pana purkmistra, dra. Jana Maschaura, nabídl se pan dor. František Pankraz, že zhotoví řád jednací pro městskou radu a pro výbor obecní, pro kteroužto práci jemu výborové, pp. Antonín Bäuml, Adolf Feyerfeil, Frant. Jahl a Emanuel Dlouhý přidělení byli.

3. Ustanovení byli výborové, pp. František Belani, Adolf Feyerfeil, František Jahl a Emanuel Tušner, aby společně s p. purkmistrem a dotýcnými pány radními veškeré zásoby materiálu při dolech převzali, ku které práci měl býti pokladník na odpočinku p. Machek k spouštěčkování jakožto znalec účtů požádán.

4. Ku návrhu p. purkmistra povolena byla částka 100 zl. z obecních odhodů k zřízení Smetanova pomníku. Ostatně zříditi se má komitě, které se o to starati bude, by pomník byl co možná důstojný a zásluhám zvěčnělého přiměřený.

V době zasedání výboru bylo telegrafem prohlášení nových státních zákonů ze dne 26. února 1861. c. k. krajskému úřadu oznámeno, což v obecenstvu způsobilo velikou radost.

Zástupcové města vztyčili prapory na věži a umluvili mezi sebou, že na ten den uspořádají všeobecné osvětlení města. Obyvatelé plzeňští všeobecně přistupující k tomuto návrhu stkvěle osvětlili budovy starobylého města tak že ani jediného domu ve městě a na předměstích nebylo, kterýž by nebyl býval osvětlen. Při tomto osvětlení procházela hudba zdejších mužů c. k. ostrostrělců městem provázena tisíci rozjařených obyvatelů, jejichž radostí překypujícím citům zvucným provoláváním „Sláva“ hojně dávali ohlas.

Dne 11. března 1861. v schůzi obecního výboru, za předsednictví purkmistra, dra. Jana Maschaura, následující předměty vyřízeny byly:

1. Schválena byla smlouva, učiněna s manžely Baborovými, Martinem a Barbarou, o koupi místa $6\frac{3}{4}$ □^o u chalupy č. 50 na Říšském předměstí, které do cesty vystupovalo, a povoleno bylo za tuto prostorou vyplatiti 70 zl.

2. Uspíšeno bylo panu Ottovi Bischofovi, že bude přijat do obecního svazku v Plzni.

3. Povoleno bylo pánu Karlu Hahnenkamovi u jeho pole č. top. 761 na obecního pastviště pr. 670 □ⁿ z ruky za 80 zl. 40 kr. s tou podmínkou odprodati, aby on u tohoto pozemku zřízený taras pro domácí časy vždy v dobrém stavu udržoval.

7. Ignác Mattass s	98. h
8. dor. práv František Pankráz. „	97.
9. Josef Bubník „	91.
10. František Guldener. „	73.

Za náhradníky:

1. Emanuel Lang . s	81. h
2. Emanuel Tušner „	74.
3. Josef Khodl . . „	69.
4. Petr Koutezký . „	47.
5. Jan Kleissl. . . „	41.

Pro druhý sbor byla volba na 15. únor ustanovena. V tomto s byl 131 volič a platili dohromady daně 11.771 zl. 76 kr.

Největší daň platil August Fodermayer, 168 zl. 74 kr., nej Ignác Fomann, 53 zl. 25 kr.

Dostavilo se jediné 87 voličů a zvoleni byli:

Za výbory:

1. Emanuel Tušner . s	57. h
2. Karel Hahnenkam „	49.
3. Jan Kleissl . . . „	47.
4. Josef Sägel . . . „	46.
5. Jiří Kibitz . . . „	46.
6. dor. lék. Brož . . „	45.
7. Adolf Feyerfeil. . „	42.
8. Vilém Klotz . . . „	41.
9. Ondřej Pytlík . . „	40.
10. August Fodermayer „	39.

Za náhradníky:

1. Emanuel Lang s	81. h
2. Josef Kodl . . „	69.
3. Petr Koutecký. „	47.
4. Bedřich Ženíšek „	40.
5. Jan Lindaker . „	32.

Ku volbě prvního sboru byl ustanoven 18. a 19. únor.

V tomto sboru bylo 256 voličů a platilo jich 57 daní 11.84 47 kr., a sice největší pí. Anna Hässlerová, 689 zl. 80 kr., nej pí. Anna Lautensaková, 174 zl. 27 kr.

Dostavilo se jediné 174 voličů k volbě.

Zvoleni byli:

Za výbory:

1. dor. lék. Jan Maschauer s	140.
2. c. k. kraj. radní Antonín Bäuml. „	140.
3. František Jahl „	130.
4. dor. lék. Karel Teyssler „	120.
5. Jan Ronolter „	107.
6. Eduard Kalser „	9.
7. František Belani „	9.
8. František Hýra „	9.
9. Jan Gallistl. „	4.
P. Antonín Hlavan, arciděkan. „	1.

nosti v nočním čase doma drželi a tyto důtklivým ponaučováním i takovým trestuhodným jednáním, kterým se zločinu veřejného násillí pouštějí a na které těžký žalář od 1. až do 5. let určen jest, přísně odvolali.

Od purkmistra v Plzni, dne 17. března 1861.

Dr. Maschauer m. p.

Dne 20. března 1861. konala se ve veliké síni radnice volba poslance zemského sněmu, jenž dle nařízení Jeho Veličenstva dne 6. dubna Praze zahájen býti měl.

Zvolen byl pan doktor veškerých práv a advokát František Pankraz.

Dne 30. března 1861. slaveno vzkříšení Páně v 7 hodin večer velmi slavně a slavně.

Domy na náměstí byly osvětleny, městský sbor ostrostřelcův byl v plném stavu shromážděn, a nescíslné davy lidu účastnilo se slavného průvodu.

Dne 31. března 1861. Tohoto roku bylo presbyterium v zdejší arciděkanském chrámu Páně nově vymalováno, dveře kostelní byly nově očištěny, sedadla pontifikální nově potažena a oltáře opraveny.

Tato práce zapravena byla 300 zl., výnosu to dvou představení v dělené oratoria, panem Josefem Gerlachem r. 1860. uspořádaného, což i z příspěvků dobrodinců, které činily celkem 227 zl. 59 kr. Mimo to zhotovil p. Gerlach nápisy v presbyteriu ze zvláštní ochotnosti bezplatně, a navzdíř po zapravení všech výloh ještě částka 39 zl. 14 kr. zbývala. Při veledůstojný p. arciděkan, P. Antonín Hlavan, vlastním přispěním také částky novou křtitelnicí v gotickém slohu v ceně 160 zl.

Již na počátku tohoto roku objevovaly se v městě neštovice množící se čím dál tím více mezi obyvatelstvem. Protož byli všichni v Plzni lékaři od c. k. okresního soudu vyzváni, aby zprávy o pokračování šíření této nemoci podávali.

Bylo za dobré uznáno, aby se i starší lidé znovu očkovati dali, ať rady mnozí obyvatelé, zvláště ženského pohlaví, uposlechli. Tato nešťavá nemoc trvala až ku konci měsíce března, pohltivší mnohou oběť.

Dne 6. dubna 1861., jakožto v den započetí zasedání zemského sněmu byla v zdejší arciděkanském chrámu Páně veliká mše svatá.

Všecky úřadové účastnili se slavné mše svaté i také všickni obecní úředníci z plzeňského okresu se k této slavnosti dostavili. Též obyvatelstvo zdejší četně se do chrámu Páně sešlo, porozuměvši důležitosti této slavnosti, a prosilo Boha za přispění v započatém velikém díle ku blahu naší vlasti naší.

povinností jeho pomáhati a všemi silami o to se přičiňovati, aby se obecni dobré zvelebovalo a k zákonu aby se zachovávala úcta a poslušnosť.

Tak mně pomáhej Bůh!

Dne 23. února 1861. konána byla v chrámu arciděkanském zdejším zádušní mše za v Pánu zesnulého profesora P. Josefa Frant. Smetanu. Veledůstojný p. arciděkan Hlavan sám sloužil mši sv. s četnou assistencí.

Těto smuteční slavnosti účastnili se veškeří c. k. úřadové, rada městská s celým výborem, pak c. k. vojenští důstojníci, jakož i důstojníci zdejších ostrostřelců, mimo to veliký počet měšťanstva.

Před hlavním oltářem byl postaven katafalk, okolo kterého stáli studující s rozžatými svícemi.

I zde osvědčili vděční obyvatelé svým četným účastenstvím, jak sobě vážili zesnulého a jakou k tomuto učenému muži a horlivému vlastenci chovali úctu a oddanost.

Z této vděčnosti také městské zastupitelstvo věnovalo částku 100 zl. k zařízení důstojného pomníku a v továrně p. Tomáše Khüry-ho zhotoveno bylo poprsí zemřelého, vynikající zdarilou podobností.

Dne 28. února 1861. Z příčiny dlouho trvající zimy v tomto roce darovali: pan Ignác Fomann, kloboučník a měšťan plzeňský, 30 párů plstových stěviců pro chudé školní dívky; šlechtic Tomáš Putzlacher, c. k. místodržitelský rada a krajský na odpočinku, 3 zl. r. č.; p. August Fodrmayer, měšťan plzeňský, daroval 100 poukázek, každou na 50 liber kamenného uhlí; p. František Vanka, dřívější měšťanosta plzeňský, daroval 60 centův uhlí k podělení chudých, které od měšťanů pp. Emanuela Dlouhého a Frant. Pecháčka, pak p. Frant. Vanky doveženo bylo; p. Frant. Pankraz, doktor veškerých práv a advokát plzeňský, daroval též 70 centů uhlí; p. Alexandr Klier daroval 25 centů uhlí, které p. dřívější městský radní Josef Fűrich přivezti dal; p. František Bretschneider, měšťan plzeňský, daroval 20 centů uhlí, které p. Václav Koliandr přivezl; obec plzeňských israelitů darovala zdejším chudým značnou částku 300 centů uhlí, které mezi 100 chudých rozděleno bylo; pí. Karolina Hýrová darovala 10 zl. r. č.; od výboru dvou spolkových plesů odevzdán byl veledůstojnému panu arciděkanu, P. Antonínu Hlavanovi, čistý výnos 373 zl. 87 kr. z kterých 100 zl. 87 kr. byl odveden pro místní chudobítec, mimo to odevzdal tentýž výbor ještě 10 zl. jedné chudé vdově se 6. dětmi.

Dne 24. února 1861. ustanovil p. měšťanosta, dor. Jan. Maschauer, aby pan radní Eduard Fodermayer společně s obecními výbory, panem drem. Františkem Pankrazem, Františkem Jahnlem, Františkem Belaním, drem. Josefem Brožem, Adolfem Feyerleilem, Jiřím Kibitzem a Emanuelelem Tušnerem dohlídku nad obecními horami převzal.

Dne 28. února 1861. zasedal ponejprv nově zvolený výbor města Plzně; úřadové byli v plném počtu přítomni.

Knihu pamětní kněž. mého Plani d r. 1848 do 1860. zloženou
a sestavenou d p. Martina Krušky, viděl nov a prohlídal i celý
s potěšením. Přivěsil spisov, kterou ona vedla jist, a přelýždi,
aby w ní pokračování, i také aby příkladu jejího nastolení bylo
we všech obcích volati naví.

W Brně, 16 února 1868.

Dr. František Palacký
historikograf kněž. Brněnské

se jmenovani byli cestnymi mestany: doc. Frantisek Palacky,
František Ladislav Rieger a doc. Jan Ev. Purkyně.

Městský výbor udělil čestné měšťanství posledně jmenovaným třem
uznávaje jejich veliké zásluhy, které tito slovutní mužové o probuzení
náhajícího se národa našeho sobě získali a sice Frant. Palacký
proslulý historiograf království českého, František Ladislav Rieger
vůdce národní strany federativní a Jan Purkyně jakožto slavný
fysiolog, který i za hranicemi světové pověsti požívá.

Ve 12. dubna 1861. vypukl velký požár v Klatovech na říšském
území a ztrávil 22 domy, 18 stájů, 14 stodol a 8 kůlen se všemi
věcmi. Obyvatelstvo města Plzně odvedlo pro tyto pohorelé částku
52½ kr. rak. č.

Ve 18. dubna 1861. slavilo učitelstvo zdejších hlavních a reálných
škol vyhlášením katechety, P. Josefa Pýchly, den jmenovin korunního
kronprince Rudolfa.

Na této slavnosti účastnila se školní mládež a zpívala při mši svaté
témuž účelu zvláště od dra. Vyhlídala sepsanou, která zněla
táto:

H Y M N E

zum

LANENSFESTE DES KRONPRINZEN RUDOLF.

Verfasst von

MDr. WYHLIDAL,

Lehrer der Haupt- und Unterreal-Schule in Pilsen.

(MELODIE DER VOLKS-HYME.)

III.

Spende Ihm in Deiner Gnade
Weisheit, Stärke, Wissenschaft,
Spende Ihm auf seinem Pfade
Gottesfurcht, Verstand und Kraft,
Lass Ihn Deine Güte schauen
In dem wahren Glaubenslicht,
Denn Er ist in Oest'reichs Gauen
Aller Völker Zuversicht!

IV.

An des Prinzen Seite stehet
Hochbeglückt ein Elternpaar,
Was es von Dir Vater fichtet,
Lass geschehen immerdar!
Deinen Segen lasse fließen
Ewig hin auf Habsburgs Thron!
Heil Franz Josef! Heil Elisen!
Heil dem edlen Kaisersohn!

Tato hymna byla kaligrafována, ode všech učitelův a jednoho z každé třídy podepsána, a c. k. okresním úřadem J. c. k. Vel. odes

Dne 19. dubna 1861. byla sloužena v zdejší arciděkanském chrámě Páně slavnostní veliká mše svatá, jakožto na den narozenin Jeho Veličnosti císaře Ferdinanda Dobrotivého. Veškerí vojenští a civilní úředoví a mnozí obyvatelů zdejších této slavnosti se účastnilo.

Dne 21. dubna 1861. shořely ve vsi Havlovičkách 23 usedlostí všemi hospodářskými staveními, tak že škoda 30.000 zl. přesahovala. Obec Plzeňská odvedla pro tyto pohořelé sebranou částku 6 zl. 8

Dne 23. dubna 1861. prohlásila městská rada ustanovenou cenou za kopání hrobů, která obnášela za veliký hrob v létě 1 zl. 5 kr., v zimě 3 zl. 10 kr.; za malý hrob v létě 52 1/2 kr., v zimě 1 zl. 5 kr.

Toto opatření stalo se proto, že v mnohých případech za vykopání hrobu od hrobaře neskromný plat požadován byl.

Dne 25. dubna 1861. Neštěstí, která se již častokrátě na úpatí a vysokém mostě na Pražském předměstí přes řeku Radbuzu vedla, udála, obracela na sebe povždy pozornost zastupitelů městských, snažila se, aby se nehodám těmto pro budoucnost řádným způsobem odpo

Zaznamenaní slušno, že opět toho času dvě ženy jdouce po mostě, těžkým vozem tak pomačkány byly, že jedna po hodině zraněná a druhá těžce na těle poškozena byla.

Neváhalo tedy zastupitelstvo městské všemožně se starati, aby podobným nehodám předešlo.

Dne 27. dubna 1861. Tohoto času byla neobyčejná drahota vajec, že policie viděla se nucena po příčině tohoto úkazu pátrati. I poštětí vyzvěděti, že byla vejce o trzích od jisté ženy skupována a do Sas odve

Nalezlo se u této ženy as 160 kop vajec v bednách uložených, která ihned na trhu za cenu přiměřenou prodána byla.

Tím zase poněkud cena vajec opadla.

Dne 29. dubna 1861. V noci z 28. na 29. dubna 1861. byl Marku Levitovi od někoho okna vytlučen. Tato věc byla udána i soudu k vyšetření, avšak pachatel nebyl vypátrán.

Knihu paměti knil. métaš Planeš od r. 1848 do 1860. zleženaw.
a restawowan od p. Martina Krušický, widěl awa a prodělal i čel
s potěšením. Přewalim spůsob, kterým awa wedena jest, a přelbyde,
aby w ní pokračowáno, i také aby přístade jejího nřtelowáno bylo
we wšech oběch wlasti nřvě.

1060

W Praze. 16. února 1868.

Dr. Janišek Palacký.
historikograf knil. Serwice.

Krátce po nastoupení p. purkmistra dra. Jana Maschaura v úřad, byla mu tato věc předložena a on se jí s upřímnou důrazností ujal, tak že již dne 9. dubna 1861. byla schválením obecního výboru žádost, týkající se povýšení jmenované farní školy na školu hlavní, veledůstojné arcibiskupské konsistoři předložena.

Dne 10. dubna 1861. usnesl se městský výbor, aby bylo uděleno čestné měšťanství: Jeho excellenci panu státnímu ministrowi, Antonínu rytíři Schmerlingovi, a Jeho excellenci panu místodržiteli, Antonínu hrab. Forgachovi.

Dále jmenování byli čestnými měšťany: dor. František Palacký, dor. František Ladislav Rieger a dor. Jan Ev. Purkyně.

Městský výbor udělil čestné měšťanství posledně jmenovaným třem pánům uznávaje jejich veliké zásluhy, které tito slovutní mužové o probuzení opět zmáhajícího se národa našeho sobě získali a sice Frant. Palacký jakožto proslulý historiograf království českého, František Ladislav Rieger jakožto vůdce národní strany federativní a Jan Purkyně jakožto slavný lékař a fyziolog, který i za hranicemi světové pověsti požívá.

Dne 12. dubna 1861. vypukl velký požár v Klatovech na Řínském předměstí a ztrávil 22 domy, 18 stájů, 14 stodol a 8 kůlen se všemi zásobami. Obyvatelstvo města Plzně odvedlo pro tyto pohořelé částku 209 zl. 32½ kr. rak. č.

Dne 18. dubna 1861. slavilo učitelstvo zdejších hlavních a reálných škol ku vybičnutí katechety, P. Josefa Pýchy, den jmenovin korunního prince Rudolfa.

Kostelní slavnosti súčastnila se školní mládež a zpívala při mši svaté hymnu k tomu účelu zvláště od dra. Vyhlídala sepsanou, která zněla jak následuje:

H Y M N E

zum

NAMENSFESTE DES KRONPRINZEN RUDOLF.

Verfasst von

MDr. WYHLIDAL,

Lehrer der Haupt- und Unterreal-Schule in Pilsen.

(MELODIE DER VOLKS-HYMNE)

I.

Gott vor Deinem ew'gen Throne
Stehen Deine Kinder heut,
Spende Rudolf, Habsburg's Sohne,
Deinen Segen allezeit!
Sende Deiner Engel Scharen,
Ihn zu schirmen Tag und Nacht!
Gib, dass in der Kindheit Jahren
Ihm nur Lust und Freude lacht!

Bratka, Kukuš paměť!

II.

Lass auf seinen holden Wangen
Der Gesundheit Rosen glüh'n,
Lass Ihn voller Anmuth prangen,
Wie im Lenz die Blumen blüh'n!
Lass Ihn froh und heiter wallen,
Von dem Hauch der Krankheit fern,
Dass Er Oestreich's Völkern allen
Sei der schönste Hoffungsstern!

86

III.

Spende Ihm in Deiner Gnade
Weisheit, Stärke, Wissenschaft,
Spende Ihm auf seinem Pfade
Gottesfurcht, Verstand und Kraft,
Lass Ihn Deine Güte schauen
In dem wahren Glaubenslicht,
Denn Er ist in Oestreichs Gauen
Aller Völker Zuversicht!

IV.

An des Prinzen Seite stehet
Hochbeglückt ein Elternpaar,
Was es von Dir Vater flehet,
Lass geschehen immerdar!
Deinen Segen lasse fließen
Ewig hin auf Habsburgs Thron!
Heil Franz Josef! Heil Elisen!
Heil dem edlen Kaisersohn!

Tato hymna byla kaligrafována, ode všech učitelův a jednoho žáka z každé třídy podepsána, a c. k. okresním úřadem J. c. k. Vel. odeslána.

Dne 19. dubna 1861. byla sloužena v zdejšímu arciděkanském chrámu Páně slavnostní veliká mše svatá, jakožto na den narození Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda Dobrotivého. Veškerí vojenští a civilní úřadové a mnoho obyvatelů zdejších této slavnosti se účastnilo.

Dne 21. dubna 1861. shořely ve vsi Havlovičkách 23 usedlosti se všemi hospodářskými staveními, tak že škoda 30.000 zl. přesahovala. Obec Plzeňská odvedla pro tyto pohořelé sebranou částku 6 zl. 85 kr.

Dne 23. dubna 1861. prohlásila městská rada ustanovenou taxu za kopání hrobů, která obnášela za veliký hrob v létě 1 zl. 5 kr., v zimě 3 zl. 10 kr.; za malý hrob v létě 52 $\frac{1}{2}$ kr., v zimě 1 zl. 5 kr.

Toto opatření stalo se proto, že v mnohých případech za vykopání hrobu od hrobaře neskromný plat požadován byl.

Dne 25. dubna 1861. Neštěstí, která se již častokráte na úzkém a vysokém mostě na Pražském předměstí přes řeku Radbuzu vedoucím udála, obracela na sebe povždy pozornost zastupitelů městských, snažících se, aby se nehodám těmto pro budoucnost řádným způsobem odpomohlo.

Zaznamenati slušno, že opět toho času dvě ženy jdouce po tomto mostě, těžkým vozem tak pomačkány byly, že jedna po hodině zemřela a druhá těžce na těle poškozena byla.

Neváhalo tedy zastupitelstvo městské všemožně se starati, aby se podobným nehodám předešlo.

Dne 27. dubna 1861. Tohoto času byla neobyčejná drahota vajec, tak že policie viděla se nucena po příčině tohoto úkazu pátrati. I poštětlo se vyzvěděti, že byla vejce o trzích od jisté ženy skupována a do Sas odvážena.

Nalezlo se u této ženy as 160 kop vajec v bednách uložených, která ihned na trhu za cenu přiměřenou prodána byla.

Tím zase poněkud cena vajec opadla.

Dne 29. dubna 1861. V noci z 28. na 29. dubna 1861. byla židovi Marku Levitovi od někoho okna vytlučena. Tato věc byla udána krajskému soudu k vyšetření, avšak pachatel nebyl vypátrán.

Dne 1. května 1861. bylo první zasedání říšského sněmu ve Vídni, ku kterému poslanci ze všech korunních zemí svoláni byli.

Císař pán sám zahájil sněm.

Dne 2. května 1861. počal se bourati tak zvaný panský mlýn, jedno z nejstarších stavení města Plzně, aby na jeho místě nový mlýn umělecký s 12. složenými postaven byl.

Dne 6. května 1861. započato bylo ku rozkazu obecního zastupitelstva s vysazováním prázdných míst na severní straně Štěpánského náměstí, před hostincem „u císaře rakouského“, čímž povstaly vkusné sady, které místu tomuto půvabného dodávají pohledu.

Dne 10. května 1861. bylo první veřejné sedění obecních výborův. Za předsednictví pana purkmistra dra. Maschaura jednáno bylo o následujících předmětech:

1. Vyřízen byl řád úřadování obecního výboru.
2. Uděleno bylo p. Zikmundovi Hoffmannovi, židovskému obchodníku, měšťanské právo, když tento složí taxu 80 zl. rak. č.¹⁾
3. Povolilo se zříditi druhého ponočného pro Říšské předměstí.
4. Stavba nemocnice v zdejších obecním dvoře se povolila s tou podmínkou, aby dříve náskres výboru předložen byl.

Dne 13. května 1861. započalo mnoho set dělníků práci ku stavbě železnice na Pražském a Říšském předměstí.

Čilý život tu panoval a druh druhu hleděl v práci předstihnouti. Bylať práce obyčejně akkordována, tak že několika dělníkům čtvereční sáh země byl vykázán.

Pilní dělníci až 1 zl., kdežto méně pilní také jen 40 kr. denně vydělali.

Nádraží ministerstvem schváleno bylo na Pražském předměstí

Za pozemky k tomu účelu zakoupené ustanoveny byly následující ceny:

za 1 jítro zahrad	1600	zl.	r.	č.
„ 1 „ luk	1200	„	„	„
„ 1 „ polí I. třídy	900	„	„	„
„ 1 „ „ II. „	700	„	„	„

Dne 13. května 1861. ztrávil požár v městečku „Novém dvoře“ (Neuhof) 19 domů, 6 stodol a několik stavení hospodářských.

Sbírkou ve městě Plzni učiněnou sešlo se 9 zl. 20 kr. pro tyto pohořelé.

¹⁾ Pan Zikmund Hoffmann byl tedy první ze zdejších israelitů, jemuž měšťanské právo uděleno bylo.

17. t. m., č. 1482, slavné ředitelství, aby jak mládeži, tak i také u hlavní a realní školy v Plzni nejvyšší zalíbení nad vlasteneckým jevem citů vyslovilo, které sbor učitelský jakož i školní mláde jasnějším arcivévodovi Rudolfovi zaslala.

C. k. pol. okresní úřad v Plzni, dne 20. června 1861.

C. k. okresní hejtman:

Krauss m. p.

Dne 23. června 1861. panovalo veliké parno, a jelikož 14 d nepršelo, nastalo opět veliké sucho.

Téhož dne uhodil blesk v městě Kralovicích a zapálil stodolu. St tam 7 domů a 5 stodol s vedlejšími staveními. Od obyvatelů města byla odevzdána částka 25 zl. 15 kr. pro pohorelé.

Dne 24. června 1861. sloužena byla veliká mše svatá ve za farním chrámu Páně za padlé vojiny v bitvě u Solferina.

Dne 27. června 1861. odvedla obec plzeňská vybrané přís od obyvatelů zdejších pro pohorelé města Trutnova, kteří požárem ztráty utrpěli. Zasláno jim celkem 147 zl. 57 kr. rak. č.

Dne 3. července 1861. okolo 7¹/₂ hodiny večer. o výročním sv. Janském, vypukl oheň v jedné houbě na náměstí, který ale ještě od policejních sluhův udušen byl.

Oheň byl založen a poněvadž se na místě sláma a papír m mohlo býti neštěstí veliké.

Pachatel nemohl býti vypátrán.

Dne 4. července 1861. Letošní drahotou a vůbec nouzí o j utrpěl i tehdejší sv. Janský výroční trh, neboť mnohé rodiny n sobě ani nepotřebnější věci k živobytí opatřiti.

Dne 7. července 1861. byla zde uspořádána slavnost hor ku které se horníci z okolí ve svém hornickém stejnořoji záhy z zde shromáždili a od c. k. horního hejtmanství po vojensku s do arciděkanského chrámu Páně k službám Božím se odebrali.

C. k. úřadové, důstojníci vojenští a důstojníci zdejších ostro obcovali slavnosti této.

Po službách Božích postavili se horníci, jichž bylo as 7 chrámem, a jsouce svými vůdci vedeni, táhli při zvucích své vlas ét k c. k. hornímu hejtmanství, doprovázeni jsouce nezčíslný

Smistru dra. Jana Maschaura rokováno o následujících předmětech: Povoleno byl lékaři zdejší nemocnice, panu dru. Jahnlovi, další příspěvek z obecní nemocnice 132 zl. 50 kr. r. č. k jeho dřívějšímu honoráru 105 zl., tak že jeho služné s připočtením platu z obecních důchodů (262 zl. 50 kr.) zvýšeno bylo na 500 zl. rak. č.

Usneseno bylo, aby byl most na Pražském předměstí dle nákresu a rozpočtu pana inženýra Daniela přestavěn. Dříve však že má c. k. místodržitelství býti požádáno, aby k tomuto přestavění a k vybírání mýta pro všechny doby svolení dalo.

Schválen byl protokol týkající se usnesení o vyučování dílem českým, dílem německým vyučovacím jazykem na zdejší nižší realce.

Tento protokol zaslán budiž c. k. místodržitelstvu ku schválení.

Dne 11. července 1861. Přes to všechno, že sklizeň sena velmi se zdařilo, že vůbec píce dosti narostlo a vydatná žeň očekává se a zdejší pekaři přece tak malý chléb pekli, že městský úřad přísně tomuto zlořádu zakročiti musil.

Tež i ceny mléka a másla byly neobyčejně vysoké.

Dne 11. července 1861. jmenovali zdejší c. k. priv. ostroštelci se Tomáše Putzlachra, c. k. místodržitelského radu a krajského počinu, pro jeho zvláštní zásluhy o spolek, čestným hejtmanem.

Téhož dne jakožto na den smutné upomínky úprtí našeho národního a zřetelného Josefa Kajetána Tyla, byla konána smuteční mše sv. odpoledne v chrámu Páně sv. Mikuláše na hřbitově.

17. t. m., č. 1482, slavné ředitelství, aby jak mládeži, tak i také učitelům hlavní a reální školy v Plzni nejvyšší zalíbení nad vlasteneckým projevem citů vyslovilo, které sbor učitelský jakož i školní mládež nejjasnějšímu arcivévodovi Rudolfovi zaslala.

C. k. pol. okresní úřad v Plzni, dne 20. června 1861.

C. k. okresní hejtmán:

Krauss m. p.

Dne 23. června 1861. panovalo veliké parno, a jelikož 14 dnů již nepršelo, nastalo opět veliké sucho.

Téhož dne uhodil blesk v městě Kralovicích a zapálil stodolu. Shořelo tam 7 domů a 5 stodol s vedlejšími staveními. Od obyvatelů města Plzně byla odevzdána částka 25 zl. 15 kr. pro pohorelé.

Dne 24. června 1861. sloužena byla veliká mše svatá ve zdejšímu farnímu chrámu Páně za padlé vojíny v bitvě u Solferina.

Dne 27. června 1861. odvedla obec plzeňská vybrané příspěvky od obyvatelů zdejších pro pohorelé města Trutnova, kteří požárem veliké ztráty utrpěli. Zasláno jim celkem 147 zl. 57 kr. rak. č.

Dne 3. července 1861. okolo 7 $\frac{1}{2}$ hodiny večer, o výročním trhu sv. Janském, vypukl oheň v jedné boudě na náměstí, který ale ještě v čas od policejních sluhův udušen byl.

Oheň byl založen a poněvadž se na místě sláma a papír nalézal, mohlo býti neštěstí veliké.

Pachatel nemohl býti vypátrán.

Dne 4. července 1861. Letošní drahotou a vůbec nouzí o peníze utrpěl i tehdejší sv. Janský výroční trh, neboť mnohé rodiny nemohly sobě ani nejpotřebnější věci k živobytí opatřiti.

Dne 7. července 1861. byla zde uspořádána slavnost hornická, ku které se horníci z okolí ve svém hornickém stejnokroji záhy z rána zde shromáždili a od c. k. horního hejtmanství po vojensku seřadění do arciděkanského chrámu Páně k službám Božím se odebrali.

C. k. úřadové, důstojníci vojenští a důstojníci zdejších ostrořelcův obeovali slavnosti této.

Po službách Božích postavili se horníci, jichž bylo as 700, před chrámem, a jsouce svými vůdci vedeni, táhli při zvucích své vlastní hudby opět k c. k. hornímu hejtmanství, doprovázeni jsouce nescíslnými diváky.

Bylil to horníci zvláště ze Sedlce pana hrab. Waldšteina, z Břas společnosti Hořovicko-Saligerovské, z Mirešova p. Frant. Jahna, z Nýřan p. dra. Františka Pankraze, z Mantavy p. dra. Lindheima, z Plas p. knížete Metternicha, z Klabavy městské obce Rokycan, z Horomyslic městské obce Plzně a z Litic pana Františka Hýry.

V poledne byla slavnostní hostina na Lochotíně a celé odpůldne ztrávilo obecnstvo z většího dílu na Lochotíně, kde se veselilo srdečně s boдрými horníky až do samého večera.

Dne 11. července 1861. bylo v sedění obecního výboru za předsednictví p. purkmistra dra. Jana Maschaura rokováno o následujících předmětech:

1. Povolen byl lékaři zdejší nemocnice, panu dru. Jahnlovi, další příspěvek z obecní nemocnice 132 zl. 50 kr. r. č. k jeho dřívějšímu honoráru 105 zl., tak že jeho služné s připočtením platu z obecních důchodů (262 zl. 50 kr.) zvýšeno bylo na 500 zl. rak. č.
2. Usneseno bylo, aby byl most na Pražském předměstí dle nákresu a rozpočtu pana inženýra Daniela přestavěn. Dříve však že má c. k. místodržitelství býti požádáno, aby k tomuto přestavění a k vybírání mýta pro všechny doby svolení dalo.
3. Schválen byl protokol týkající se usnesení o vyučování dílem českým, dílem německým vyučovacím jazykem na zdejší nižší realce.

Tento protokol zaslán budiž c. k. místodržitelstvu ku schválení.

Dne 11. července 1861. Přes to všecko, že sklízení sena velmi dobře se zdařilo, že vůbec píce dosti narostlo a vydatná žeň očekáváti se mohla, zdejší pekaři přece tak malý chléb pekli, že městský úřad přísně proti tomuto zlořádu zakročiti musil.

Též i ceny mléka a másla byly neobyčejně vysoké.

Dne 11. července 1861. jmenovali zdejší c. k. priv. ostrostřelci šlechtice Tomáše Putzlachra, c. k. místodržitelského radu a krajského na odpočinku, pro jeho zvláštní zásluby o spolek, čestným hejtmanem.

Téhož dne jakožto na den smutné upomínky úprti našeho národního básníka, zvěčnělého Josefa Kajetána Tyla, byla konána smuteční mše sv. v 9 hodin ráno v chrámu Páně sv. Mikuláše na hřbitově.

Dne 19. července 1861. došlo sem od místodržitelstva povolení, že smí česká farní škola za hlavní prohlášena býti.

Bylo nařizeno, aby hned další potřebné kroky v této přičině učiněny byly, aby byla sepsána listina zřizovací, aby služné učitelům ustanoveno bylo a p.

Čeho se za mnoha let zdejší obec domoci nemohla, to stalo se tenkrát při dobré vůli v okamžiku.

Při té příležitosti jest záhodno podati obšírnější zprávu o české škole, pročež následuje zde výňatek z pamětní knihy školy české, od tehdejšího ředitele p. Rychtářika sepsaný.

I. ZALOŽENÍ ŠKOLY, JEJÍ VÝVOJ A ŠKOLNÍ DŮM.

Ku konci druhého desetiletí po ukončení válek francouzských vzrostlo obyvatelstvo města Plzně tak, že mládeži v dosavadní jediné zdejší škole místa se nedostávalo. Počet do školy patřících dítek dospěl r. 1818. až přes 11 set a škola ta jsouc školou hlavní (německá hlavní škola) stačila jen pro 800 dítek, kterým bylo lze potřebného vyučování nabýti.

Že však za tehdejších časů neblahé paměti vše jen němčině se koříc nevšímalo si národního jazyka, nedostávalo se dětem pouze českých rodičů buď prázdného, aneb jen pokoutného a nepatrného cvičení.

Ano, mnozí starostliví rodičové musili i k okolním školám, buď ve Škvrňanech aneb v Bolevci útočiště vzíti, jestli že docela svých dítek zanedbati nechtěli.

Takým mládeži záhubným a slavné Plzni neblahým okolnostem přešel p. Tomáš Kordík, arciděkan a vikář plzeňský, býv p. Vojtěchem Sedláčkem (slovutným to profesorem na fil. fakultě plzeňské a horlivým Čechem) zvlášť na ně upozorněn a nakloněn k podniku, jakýmž by se odpomohlo vadě té. Shodnuv se totiž v tomto svém záměru s tehdejším purkmistrem, p. Emanuelem Davidem, toho se dodělal, že oba horlivě se o to zasadili, aby též česká farní škola v Plzni založena byla.

K prospěšnému provedení tohoto záměru podal i p. Karel Setty, první magistrátní rada, ochotné své ruky, a věc předsevzatá spěla rychleji k cíli, než by se byl kdo nadál.

Měšťanstvo pravovarečné (byliti 254 členové) za tou příčinou obeslané, sešlo se četně na radnici a uslyševisi z úst pana K. Settyho, referenta v záležitostech školních, o zamyšleném pro obecné blaho podniknutí, přivolilo ihned k návrhu, jak by bez ujmy městské pokladnice služné pro českého učitele sehnáno býti mohlo. Ryloť tehdáž ode dávna u měšťanů majících právo várečné v obyčeji, že si při várkách vespolek dozorce pivovárského vydržovali, platíce mu od každé várky mimo 2 mázy piva ještě 30 kr. vid. č. z pokladnice pravovarečné.

Poněvadž ale za novějších dob dozorce takového nebylo více nevyhnutelné potřebí, vyhovělo měšťanstvo té důležité věci tím, že se na tom usneslo, aby příjmův uprázdněného dozorského místa k následujícím dobrým účelům užito bylo: 300 zl. r. č. na služné pro českého učitele a ostatní přebývající část peněz jakož i nadřečené pivo dáno budíž zdejším dvěma tržním dozorcům přídavkem s tím doložením, že i dohlídku v pivováře převzítí mají. Ve schůzi té zmíněno i školního platu, jež by rodiče za vyučování svých dítek odváděti měli. I ten vypadl ve prospěch učitelův.

Poněvadž prý nepředvídané okolnosti a nehody v běh života lidského přerозličně zasahají, tudíž nechť p. učitel i zákonitě školné k zlepšení stavu svého sobě vybírá. K výsledku tak vitanému připujil ještě slavný magistrát 6 sáhů dříví pro školní světnici a 2 sáhy s 12 kopami otypek pro učitele, ano i to, že školní světnici a byt pro učitele v obecním domě ¹⁾ zřídí a školu opatří vším, čeho jí pro vyučování třeba.

¹⁾ Obecní dům, vystavěný roku 1592, byl taková kolebka všech zdejších vyučovacích ústavů. Zde začala zdejší německá hlavní škola; počátek zdejšího gymnasia

Jak patrné byl beze vsí překážky, lehce a rychle základ české školy položen, i učitel náboženství byl jmenován v zřizovací listině, již pan vikár magistrátu byl předložil. Než potřeba toho kázala, by pro mládež, jsoucí až doposud beze všeho vyučování, co nejdříve škola započala. Avšak předešlo se i závadě té v žádosti s veškerými připojenými protokoly u c. k. krajského úřadu podané spolu s tou snažnou prosbou, by povoleno bylo, započítí vyučování prozatím v městském ústavě pro chudé měšťanstvo¹⁾, dříve než by obecní dům k tomuto cíli úplně zřízen byl.

Pan Karel Breinl, t. č. krajský, přesvědčil se osobně o místnosti k prozatímnímu vyučování určené i o bytu učitelově v žádosti ponavrženém a shledav vše přiměřené, s velikou ochotou obecní žádost nejvyššímu zemskému řízení v Praze předložil. Očekávané rozhodnutí ze dne 6. května 1819. konečně přišlo. Totéž zvěstovalo nejen svolení k žádosti, nýbrž i pochvalu těm, kteří horlivou péčí ústav ten do života byli přivedili.

Málo kde se o základ školy tak horlivě pracovalo jako tuto. Slavný magistrát uveřejnil konkurs na nové to učitelské místo, jež z četných kompetentů nejzasloužilejším pak obsadil; pečoval o úpravné zřízení bytu pro učitele a školní světnice, v kteréž v brzku 19 školních lavic s 50. hrncenými kalamári, katedra, archívni skříně, stůl a 3 židlice, tabule s podstavcem a 3 rámce, sklem opatřené, svá místa zaujímaly. Zdejší pan arciděkan ustanovil čas, kdy do nové školy přijímatí se bude, což místní kaplan p. Alois Schver, jenž byl z ochoty velebný úřad katechety na nové té škole na se vzal, s kazatelny, v neděli 17. po sv. Duchu, slavně oznámil. Též o to se dbalo, aby učitel, duchovní i světský, ještě v čase, v němž se všecky ty přípravy děly, co skutečný úplného ztvrzení nabyt, čemuž i vel. arcib. konsistoř pražská milostivě vyhověla.

Každý krok z lásky konaný zvláště týká-li se maličkých, mívá jisté požehnání; tudíž netřeba se diviti, že v čase tak krátkém pouhá

byl v tomto domě, pak sloužil tento dům vychovancům c. k. pluku Argentanského za školu, konečně i česká (nyní hlavní) škola měla následovati příkladu svých předchůdců. Domu toho není více. Stál na náměstí mezi radnicí a chrámem sv. Bartolomeje. Uzá jeň ulička oddělovala jej od kostela, a západní jeho strana proti prelátství činila skorem jednu přítku s průčelím chrámovým. Již zevnějšek prozrazoval starověkost, a stavba podobala se starobylému zdejšímu klášteru rytířů německých (nejprvnějšímu to v Pízní domu, později tak řečenému „domu templářskému“, na jehož prostore roku 1859. nově 4 domy vystavěny byly), aneb souvčké zdejší radnici dostavěné v r. 1558. V přízemí byly mimo nepatrné sklady též byty pro kostelníka a zvoníka. Se strany od radnice, kamž i průčelí jednopatrového tohoto stavení obráceno bylo, vedly široké schody z tesaných kamenů přímo do prvního poschodí. Na vysoké šindelové střeše strměla malá zvonička se zvonkem sv. Jana, který vykonával onu v křesťanství posvátnou službu, kterouž i nyní koná nad kaplí sv. Václava v městském ústavě pro chudé měšťanstvo. Tehdáž byla v obecním domě na štítné straně k zákristii též vojenská strážnice, kdež podél strážního chodníku čtyry letité stromy stály. Strážnice jsouc před několika lety sem přeložena dlouho tu nepobyla, ježto opodál stojící strážní dům odstraněn byl. R. 1828. dal tehdejší purkmistr pan Martin Kopecký, jemuž velmi na okrase města záleželo, dům ten zbořiti ano i masné, pekařské a jiné krámy zbudované mezi pilíři chrámovými úplně dal odstraniti.

¹⁾ Ústav pro chudé měšťanstvo s kaplí sv. Václava, který se nazývá podnes špitálem Máří-Majdalenským, jelikož bývalý hojně nadaný špitál téhož jména, jehož založením sahá do 14. století, sem do špitálu sv. Václavského přeložen byl, zaujímá jeho-západní uhel zahrady kláštera dominikánského. Klášter ten i s kostelem při hradební zdi severo-východní stojící jest v nemocnici vojenskéou zmčněn. V řečeném ústavě bývala školní světnice hned v průchodu v levo. V prvním poschodí měl učitel byt o dvou světnicích, z nichž 4 okna na ulici (zvanou nyní Veleslavínovou) a páté do klášterní zahrady výhled poskytovalo. K tomu byla učitelii ještě jedna komora v přízemí k užívání vykázána.

myšlenka v trvalý a památný skutek vzrostla. Maličkých přihlásivších se k zápisu, bylo již obého pohlaví 142, značný to počet nadejných synův a dcer, kteří se ku praporu vlasteneckému již v prvním začátku přihlásili.

Nebyloť člověka, jenž by se nebyl radoval ze šťastného a zdařilého provedení nové štěpničky pro vlast a církev naši. Plzeň, slavná Plzeň mezi městy českými, českou svou školu! Jaká to radost! Váženému představenstvu, čestnému měšťanstvu bylo to nejzajímavějším předmětem v schůzkách společenských; nižší třída hovořila jen o škole, o učitelích, o svých dětech a o jiných podrobnostech školy se týkajících.

Radostí byla všechna soucituá srdce naplněna, a velebení byli všickni, kteříž k dílu tomu byli přispívali, též i touha přidružila se k citům radostným, ježto se každému den ten zdál příliš býti vzdálen, na němž učeliště nové slavné mělo se otevřítí. I sám učitel, nemoha se okamžení toho dočkati, kteréž by mu seřaděný sbor maličkých bylo pojistilo, zaměstnával se již s několika z příštího svého žactva soukromně, zajisté za příčinou jakéhos překvapení na den slavného otevření školy.

Konečně se i přiblížil 3. listopad 1819., den toužebně očekávaný, ano i uplynul, za nímž pak pravidelné vyučování mládeže následovalo.

Vnitřní školní život zmáhal se tu pozvolna a úspěch vyučování v mateřském jazyku byl den ode dne patrnější, ježto se k směru tomu pilně přihlíželo a hojnosť štědrých dobrodinců ku rozkvětu této české školy vydatně napomáhala.

Po osmi letech, totiž začátkem školního r. 1828., byl již počet školní mládeže tak se rozmnožil, že sl. magistrát, uznav dosavadní prostranství školní světnice za nepostačitelno ku směstnání tolika dítek, dal ještě jednu školní světnici zříditi. Toho času došla teprv řada na výše zmíněný dům obecní. Nestalo se to však zapomenutím, jak se na mnoze na školy zapomínávalo, že škola na místě pouze prozatímním po celých 8 let potrvála, nebyloť v skutku příhodnějšího pro školu místa. Světnice pro novou třídu byla tedy v obecním domě v poschodí prvím hned na pravo zřízena a vším opatřena; zvolený pomocník byl bytem u učitele, kterýž mu jednu ze svých dvou světnic k užívání ponechatí měl.

Než první tato třída nepobyla dlouho v obecním domě. Již po půl roce měli se dle krajského nařízení někteří špitálníci ze Svato-Martinského ústavu ¹⁾ do ústavu Svato-Máří-Majdalenského přestěhovati, k čemuž jim dosavadní tamější 2. třída vykázána byla.

Sl. magistrát upravil již v červnu 1828. novou místnosť pro českou školu v obecním dvoře ²⁾, kdež by obě třídy pohromadě býti mohly a tuto započalo vyučování již v měsíci červenci téhož roku.

¹⁾ Špitál ten, s malým kostelíčkem na Pražském předměstí, založený v minulém století, stál na místě nynějšího začátkem tohoto věku vystavěného hostince u „města Lápska“. Tento dobročinný ústav poskytoval skromného doživotního zaopatření jen lidu chudšímu — nádečníkům.

²⁾ Veliká prostora, obehnaná kolkolem hradebními starobylými zděmi a domy, tvoří řečený dvůr. Na severo-východní hradební zdi, táhnoucí se od zahrady kláštera dominikánského k západu, bylo patero rozdílných staveb, z nichž nejzazší jednopatrová na západ postavena byla, za purkmistrovství p. Frant. Vanky, r. 1858. pro zchudlé řemeslnické rodiny a ostatní čtyry jsou stavby starobílé v jedné řadě souvislé. První z těchto budov, jen domek přízemní zasahující šířkou svou až na zeď zahrady, měla dvě světnice, jindy sloužící za ratakny pro vrchnostenskou čeleď. Z přední vedly dveře v levo do světnice a tuto byla třída druhá; v pravo byla třída první. Druhé tři stavby, též nízké, obsahovaly nepatrné byty, konírny, kolny, řezárny a t. d.,

Množením se školních dítek byla v několika letech místnost ta již dostatečna, za kterouž příčinou c. k. krajský p. Buml dne 31. října 1830., 9421, hospodářskému úřadu nařídil, by dle guberniálního vynesení dne 22. února 1829., č. 53.251, ku stavbě zvláštní školy bez odkladu přikročilo.

Pan Bernard Hora, hospodář zdejší vrchnosti, učinil však v listině ze dne 10. prosince 1830., č. 1513, tu námitku, že důchody obecní podniknutí takému jsou nedostatečny a že místnost v obecním dvoře tím postačí.

Roku 1836. byla již škola pod ochrannou dobrotivého příznivce jeho, nejdůstojnějšího pana arciděkana, P. Antonína Hlavana, pečujícího upřímnou snahou a láskou jak o učitelstvo, tak i o prospěch a blaho těch školních.

Tu se pan arciděkan znova počal ucházeti o zvláštní školní dům, k vysvitá z listin magistrátu dne 12. dubna 1836., číslo 2103, zamýšlených na úřad hospodářský a věc ta, byť ihned žádoucího výsledku nakráte se nedodělala, přec povahu ráznější na se vzala. Horlivá snaha arciděkana toho se dodělala, že c. k. krajským úřadem dne 27. června 1836., č. 7013, nově nařízeno bylo, by pod nedostatečnou záminkou shledný plán na stavbu české školy u masných krámů ve 14. dnech shledný, ano aby prozatím dvě veliké světnice pro školu obstarány byly, do stavení v obecním dvoře nejen zdraví dítek škodné jest, nýbrž smutím hrozí.

Proti zakročení pana arciděkana P. Antonína Hlavana činil hospodářský úřad dne 16. července 1836. tu námitku, že žádané dvě světnice o českou školu s tíží v městě najíti se dají. Zároveň ale navrhuje zřádně a opravení dosavadních školních světnic, jakéž by prozatím stačilo, a žádá, aby se od stavebního místa u masných krámů upustilo, do původní myšlenky, stavěti českou školu v koutě u brány jeptišského kláštera, byla by snáze k provedení.

V dobré naději uplynul zase celý rok, až c. k. krajský úřad byv vrahání to upozorněn, poznovu hnul věci tou, jelikož v dopisu ze dne 10. října 1837., č. 10.980, požaduje předložení plánu, dle něhož brány má dům školní býti zbudován. Zda-li hospodářskému úřadu zřádně o to šlo, aby se ku stavbě přikročilo, o tom svědčí jeho dopis ze dne 28. října t. r., v němž místo žádaných plánů podává prosbu, by ustoupilo se od všelikých s výlohami spojených požadavků, ježto česká škola do normální školy (v jeptišském klášteře) přeloží.

Dobře však věděl o blaho svěřených sobě škol a jich dítek nezapomené v péči vytrvalý pan arciděkan, že pouhé vytáčení se z kolejí, sluhách k jedinému cíli, nepřivodilo by výsledek, po němž vůbec touženo, nýbrž obrátil se opětně na c. k. krajský úřad s žádostí, kterou tuto zřádně podáváme:

„Všechny se až podnes k těmto účelům užívá. Nad prostřední z nich vystavěno teprv první poschodí, které sloužilo pak učitelu a jeho pomocníkovi za byt. Na jihozápadní straně stála zbrojnice s vysokou střechou, kolosální to stavba z r. 1648. Ta zbrojnice pro zchudlé řemeslníky vedle části dvora postoupila r. 1863, své místo zaujímajíc z jediné též myšlenky vzniklému a rázně provedenému plánu ku zbudování nové budovy pro reálné školy, na niž pilně pracovalo několik set rukou, hotovících se posuzník o rozkvět města tak pečlivého zastupitelstva městského, za přednostství inž. J. Maschaura.“

Wohllöbliches k. k. Kreisamt zu Pilsen!

Der Bau der böhmischen Trivialschule zu Pilsen wird von Tag zu Tag dringender, und der Gefertigte fühlt sich aus den bereits öfter angeführten und hochstellig anerkannten Gründen gedrungen: E. W. k. k. Kreisamt zu bitten, dass die schon mehrere Male angeordneten, aber noch nicht eingebrachten Baupläne neuerdings abgefordert werden möchten, um den so höchst wichtigen Schulbau mit dem nächsten Frühjahr beginnen zu können.

Pilsen, den 20. Jänner 1838.

A. Hlawan m. p.,
Erzdechant.

Účinek téhož zasazování se o vznik školy sliboval v prvním okamžení mnoho, neboť hospodářský úřad sprovází již dne 10. března t. r., č. 315, k magistrátu veškeré spisy obsahující nově osnovaný plán ku stavbě české školy u domu Lüftnerova.¹⁾

Nade vší pochybnost viděl každý člověk do budoucnosti zirájící, jak základy se kopou, jak vůčihledě základní zeď vzrůstá, jak stavba ta se vzdmáhá u vzrůstu svém a jak konečně utěšená budova stojí dohotovena, do níž třeba jen jen ještě uvést mládež českou; ba, nedámeť ničeho za to, že mnohý těšil se i z pokroků mládeže, jakéz v skutku z řádného zřízení a rozřídění v nové budově očekávati lze bylo. Zkrátka, každý měl to tak jisté, jakoby škola již již stála. Ovšem, krásný byl to obrázek, jež si o vzkvétající mládež pečlivá duše byla vytvořila. Však celý ten krásný malebný výjev byl jen sladkým snem! Nové námitky znepokojily o blahu snícího, aby prociťna uzřel, že zlaté naděje jsou ty tam, a že marné proti proudu namáhání.

Zajisté nemiloval hospodářský úřad vydajů téhož druhu, neboť, ač se s druhé strany stále pracovalo o školu, přec zůstal tento na své zprvu nastoupené dráze. Proto také plynul rok po roce bez žádoucího výsledku a domek v obecním dvoře sloužil za školu až do r. 1843. Tuť, že nastane nám brzy loučiti se s dosavadním tímto domem české školy, obrátíme zraky své zpět, abychom seznámili se s nehodou, která školní tento dum byla zastihla.

Bylo to r. 1836, dne 3. května, (něco přes rok od shoření chrámovy veze, do níž uderil blesk dne 6. února 1835.), když na říšském předměstí okolo 2. odpolední hodiny vypukl oheň.²⁾ Od jihu směrem severo-východním

¹⁾ Proti ramenu řeky „Radbuzy“, vedoucímu na umělecky mlýn p. Frant. Hry (dříve tak zvaný „panský“), končila Masokramská ulice jednopatrovým, mizkým domkem č. 102, kterýž přimaležel panu Aloisiu Lüftnerovi. (Nym změněn jest u velíky dvonpatrový naražní dum). Souběžně s ramenem řeky táhla se hradební zeď, od protějšího v ulici domu č. 103, patřícího nym p. Josefu Gerlachovi a tvořila takto s řecným domkem uličku, z níž vedla velíka vrata, jediná to tehdaž vedoucí do jatky s krámy masnými bezprostředně spojené. Zeď chovala v sobě četna skřepení a několik tajných průchodů podzemních. Byli to pry zbytky bývalého císařského hradu. Již r. 1842, byla zeď snesena a příkop vyrovnán. Školní dum měl zadní svou stranou přilehati na jatku, proto však jeho mělo býti obráceno na ulici a strana v rovné čáře běžící s masnými krámy byla by poskytovala vyhlídku na Pražské předměstí.

²⁾ Vedle kralovské silnice, vedoucí ku Klatovum, stály tehdaž po obou stranách stodoly zábošních měšťanů. Ovšem stojí tuto stodoly až podnes; však s rozdílem tím, že již semotam mezi nimi jsou vřaděny i domy. V řadě stodol od silnice k západu vysel oheň, a síce v stodole pana Jana Kouckého, kteráž byla druhá od sochy sv. Trojice. Strašnému živlu nechybělo tu nikde látek snadně zápalných, a proto

ženoucí se silný vítr donesl hořící látku na šindelovou střechu školního domu, pod níž nacházela se hojná zásoba vrchnostenského sena. Žádný nezpozoroval toho, až teprv o 6. hodině, když již plamen vyšlehoval a brzy na to celá střecha v plameni stála.

Příčiněním c. k. vojska a sběhšího se ku pomoci četného měšťanstva poštěstilo se požár záhubou hrozící udusiti. Oheň, jinak nemilosrdný, prokázal se tuto přec velmi šetrným, jakoby byl věděl, že s českou školou mírně nakládati musí. Mimo krytbu, nebylo další škody, a že krytba v brzkém čase vystavěna byla, dokázalo se výrokem, že škola v dobrém stavu a že netřeba stavení jiného.

Rokem 1843., jak již z předu učiněna zmínka, zasáhla přec jakási změna v koleje dosavadní české školy. Jmenovitě 20. října t. r. prohlédl p. arciděkan obě třídy a co již z předcházejícího školního běhu byl tušil, o tom takto i úplně jistoty nabyl.

Shledal totiž, že v skutku nevyhnutelna jest potřeba ještě aspoň jedné školní světnice a tudíž i jednoho ještě pomocníka, neboť počet dětí dle seznamů dostoupil na 418 (213 hochův a 205 dívek).

Výsledek této návštěvy nenechal však dlouho na se čekati; než třikrát luna svůj obraz změnila, rozbřeskl se den, a nový učitel do nové třídy vstoupil.

Že ale školní dům v obecním dvoře pro 3 třídy nepostačoval, upravil sl. magistrát pro českou školu místnost jinou, a to v klášteře jeptišském u sv. Anny.¹⁾ Klášter ten chová nyní v sobě školy gymnasijní, třídy divčí německé hlavní školy a byty nejen vel. duchovenstva z řádu pramonstrátů teplekých, gymnasijních to pánů profesorův, ano i mnohých p. učitelů z německé školy.

Nyní však, když chlapecké německé třídy do nové místnosti přeloženy byly, zaujaly uprázdňená tato místa třídy německých dívek, a od těchto opuštěné světnice připadly nyní jako skvělé dědictví české škole. Při tehdejších češtině neblahých okolnostech byl to pro českou školu přec jen značný úspěch.

V nových místnostech započalo vyučování již dne 9. listopadu 1843. Zmáhající se počet školních dětí českých musil zajisté péči p. arciděkana k nové vybičnouti činnosti.

Důkazem toho jest listina hospodářského úřadu ze dne 22. listopadu 1845. V listině této udává se, že chatrná škola v obecním dvoře nahrazena byla světnicemi v klášteře jeptišském, a proto, je-li počet dětí tak veliký jak udáno, ať zavede se na české škole vyučování poloudenní.

vzmáhal se tento rychle a stále nabýval větších rozměrů, tak že v několika hodinách skorem 40 stodol v popel obrátil. Právě se, že rokyanská stříkačka, městem právě přijedši, přítrž učinila zafivému ohni v Jeptišské ulici na domě p. Tušnerově, přináležejícím nyní sládkovi p. Pytlíkovi, při čemž i někteří studující ochotnými se byli prokázali; jinak by byla snadno velká část města lehla popelem.

¹⁾ Vstoupineli do kláštera hlavním vchodem, kráčejíce vchodem v pravo, octneme se na chodbě dlouhé, z níž dvoje dvéře na levé straně a jedny protější z chodby příční vedou do těchto tří zmíněných světnic školních. Poněvadž později nutno nám vypsati i nepříznivé stránky těch místností, podáváme předběžně úsudek nestranných pozorovatelů, kteří pravili, že přednější dvě světnice nehodí se nijak pro veselou a zdravou mládež; předně jest chodba ta tmavá (pro mládež hrůzná) a za druhé jsou obě tyto světnice velmi vlhké (zdraví mládeže škodlivé). První z nich sloužila zajisté bývalým zde jeptiškám za jídelnu, což z velikosti její a z krásných ozdob na stropu klenbě souditi lze.

Návrh ten ovšem nemohl uspokojiti starostlivého pana arciděkana a proto poznovu o to usiloval, aby české škole dostalo se domu zvláštního. Tímto během věci povstal magistrátní dotaz ze dne 20. ledna 1840. k úřadu hospodářskému, zdali-by místo obecní u nového domu p. Machkova¹⁾ postačilo pro novou českou školu.

V odpovědi k tomuto dotazu udalo se, že místo řečené již nabídnuto bylo p. Fr. Schnepovi, aby postoupil obci své místo na Pražském předměstí.²⁾

Brzy po té předložil magistrát, dne 17. června t. r., č. 5846, půdorys a polohu budoucí české školy v Solní ulici vedle domu pana Ignáce Starého č. 275.³⁾

Nebylo to však c. k. krajským úřadem přijato, neboť shledalo se, že místnost ta pro školu jest nepřiměřena. Tudíž požaduje c. k. krajský úřad ze dne 27. července t. r., č. 9184, aby jiný plán a to na místě pro školu příhodnějším v brzkou byl předložen. K tomu činí zároveň dotaz, zdali magistrát ku stavbě té přiměti míní i obec douhleveckou.

Mezi četnými místnostmi zdála se prostora proti domu p. Adamkovu, vedle františkánského konventu, býti nejpríhodnější.⁴⁾

Nález ten byl hospodářským úřadem uvítán a také ihned p. polesnému Em. Rechtovi v dopise ze dne 10. září t. r. uložil, aby pro českou školu na místnost tu vyhotovil plán jak stavební tak i polohopisný. Vypracovaný plán podal hospodářský úřad již 6. října 1846., č. 1456, slavnému magistrátu. Dle téhož plánu měla míti nová škola 8° šířky, 14° délky a dvě poschodí. Jaká as závada se tuto magistrátu býti zdála, neví se: známo však jest, že dotazuje se 13. t. m., č. 10.058, u hospodářského úřadu, zdali-by místnost vedle p. Machkova domu za domem p. Starého pro školu postačila, byť i stavba o trojím poschodí vyvěsti se musila.⁵⁾

¹⁾ P. T. p. Josef Machek, tehdejší magistrátní kasír, koupil od obce r. 1837. místo vedle „Slepé brány“, kteráž uzavírala město v nynější Divadelní ulici. Vedle brány (spíše bránky, ježto obyčejně jen dveře k protějším kasárnám vedly), stál v pravě ještě r. 1836. strážnický domek, za ním v jedné řadě c. k. opatrovna (schránky na mouku a palivo) a za tou c. k. pekárna. Když opatrovací úřad ten přenesen byl do nové své budovy proti sv. Trojici, vystavěl p. Machek na koupeném místě dvoopatrový dům nárožní s malým do zadu dvorkem, a za tímto posledním státi měla česká škola.

²⁾ Pokryvač p. Frant. Schnep, sdělil s námi, že toho času od obce zakoupil sešlou již rybárnu na Pražském předměstí č. 42, kteráž vyžadovala, aby v nový domek byla změněna. Tu teprv shledalo se, že by cesta vedoucí na „Obciznu“ širší býti měla, což ne jinak než na ujmu nového domku státi se mohlo, jenž tuto stavěn býti měl. Ze však pan Schnep od svého práva ustoupiti nechtěl, byla mu nabídnuta od obce prostora mezi dvorkem pana Machka a bývalou c. k. pekárnou. Totéž místo nabízelo se též panu Petru Bujetovi, mistru tesařskému a majetníku chalupy se zahrádkou, stojící mezi kasárny a řečeným stavebním místem. Myslilo se, že sňesením oné chalupy získá se městu potřebná a pravidelnější prostora. Než k cíli nevedl ani jeden ani druhý návrh. Panu Schnepovi dána byla za postoupenou vlastnictví místnost hned za rybárnou č. 43 a od p. Bujeta koupila se chalupa teprv roku 1853., kteráž rok potom ustoupila nynějšímu prostrannému jezu.

³⁾ Dům tento, tak zvaná „Klec“, končil Solní ulici, v níž však na přitě stál a ponechával na severo-východní své straně úzkou jen uličku na „Nové tržště“. Před domem tím bývala zmíněná již c. k. pekárna, na jejímž místě měla nyní státi česká škola.

⁴⁾ Na místě tom, vedle starých brádek, jsou mezi bujnými keři krásně procházky, v jejichžta středu jest vodomet.

⁵⁾ Obě tato místa, která z předcházejících již poznávek jsou známa, dovešl pan Machek změnití v krásnou zahradu.

Bohužel, k cíli nevedla ani jedna ani druhá cesta.

Za dob dalších přeplněny byly třídy tak, že nebylo lze učitelům domoci se u dítek prospěchu leč vlastním sebe obětováním. Tehdáz žádal pan arciděkan, dne 13. října 1848., č. 347, aby prozatím, nežli by školní dům byl vystavěn, nová světnice pro čtvrté oddělení vykázána a zřízena byla, mimo to aby nový podučitel opatřen byl.

V této příčině obrací se hospodářský úřad dne 23. t. m., č. 1778, na pana ředitele německé hlavní školy, pana P. Karla Růžičku ¹⁾, zdali by světnice v ústavě tom se nacházející pro školu se hodila.

V záporné k tomu odpovědi ze dne 1. listopadu t. r. udáno, že do řečené světnice sotva šest malých laviček se vejde, v nichž by as 48 dětí umístěno býti mohlo, a připojeno, že před dvěma již roky k témuž dotazu podobné vysvětlení bylo podáno.

Škoda, že nelze nám stopovati v archivu městském jakousi přec dobrou vůli nové zvolených městských starších ²⁾, aby o zdejší školy české jakž takž se postarali. Známo sice, že nový a rozšířený takto výbor starších městských učinil návrh, aby dům Adamkův, jež obec za cenu 4871 zl. stří. byla koupila, přijat byl pro české školy, a aby povolilo se skončiti stavbu dle vyhotoveného plánu, k čemuž rozpočet učiněn byl na 6490 zl. 29 1/2 kr. stří.

Přání to podal magistrát dne 17. října 1848. e. k. krajskému úřadu a svolení toho dosaženo nejen dne 30. t. m. u e. k. gubernia, nýbrž i vys. c. k. ministerstvo vnitra připojilo souhlasné stvrzení žádaného svolení. Avšak opět zůstalo vše bez účinku. P. vikář pokračoval ve směru svém, uváděje v opětné žádosti ze dne 25. listopadu t. r., č. 452, ježto se počet dítek ve třech odděleních skorem na 600 rozmnožil, že potřebného u mládeže pokroku takto docela jest nemožno se dodělali.

Nedlouho po tom uchopil se pan vikář opětně péra a vyličil dne 10. května 1849., č. 192, živými barvami obtíž tu pro učitele a škodu dítek, jichž počet zatím na 654 byl vzrostl, z nichž však v nejnižší třídě 327 sméstnati se musí. Než i tu zůstala stížnost p. vikáře bez výsledku.

Možnáť, že mnohý nad váháním městských starších se pozastaví, vida je býti oprávněnými k působení samostatnému ve prospěch obce; neboť zajisté nebylo je tajno, že škola prvním jest ústavem ve zdařilé obci; a přec opomíjeli podniků nejdůležitějších.

Jednání jejich lze však omluviti, neboť každý začátek jest těžký. Tut bylo seznámiti se dříve s důchody, s jejich prameny a četnými jinými okolnostmi. Tím se konejšil i p. arciděkan, hledě se stanoviska spravedlnosti na nový městský úřad. K tomu sluší uvážiti i povahu Čecha, kterýž nechav dobrovolně na se působiti vliv německý, mravy a obyčeje cizí pohostinsky pod český svůj krov přijímal, konečně za své vlastnictví se styděl, ano i proti vlastní kolébce nepřátelsky vystupoval. Takové malomocenství panovalo po veškeré naší vlasti s nepatrnými tehdáz výminkami.

Každé větší české město hájilo Němce proti bratru svému — Čechu, měšťané německou řeč vlebíce, českou zůstavovali jen pro třídu nejnižší

¹⁾ Od roku 1850. byl farářem v Dejšíně na patronátu plzeňském.

²⁾ Toho času prohlášena byla konstituční ústava. Tu podávám památná slova lidomilného p. purkmistra Kopeckého, jimiž oslovil shromážděné měšťanstvo. „Zvolte si důvěrníky, kteréžby hájili zájmy a spravovali jmění obecné v prospěch obce, neboť nyní jest jmění i obec Vaše!“ A tak utvořil se výbor městských starších, jimž bylo pečovati o potřebné výhody vlastní své obce a rozkvět její.

a dbali jen o školy německé; českých škol — pro čeled. — těch nebylo hrubě třeba, ježto chátka ta jsouc vůbec za tvora nepatrného považována, žádného vzdělání nepotřebovala. V smutných těch pro Čecha dobách neunaveně pracoval pan arciděkan, Antonín Hlavan, v započatém svém vlasteneckém díle, maje toliko na zřeteli, aby z jeho činnosti česká zkvetla škola.

Paměti hodný jeho pokus učiněný v příčině naší české školy jest v listině ze dne 18. července 1849., č. 308, kterou městským obecním starším zaslal. Tuto udán počet dětí již na 700 a praveno, že by očekávaný školní dům šest světnic obsahovati měl, tři totiž pro hochy a ostatní tři pro děvčata.

Dále líčil pisatel různými důvody prospěch města, kdyby ústav ten na hlavní školu byl povýšen, což i nejnroucnějším jeho jest přáním a navrhuje obci pro ušetření výloh, aby mimo 5 podučitelů za prvního učitele zvolen byl takový, kterýž by mládež i v kreslení cvičiti mohl.

Toho času prohlížel školy za příčinou veřejných zkoušek p. sekretář vikariátní, P. František Sýkora, farář ve Vserubech, a udal ve zprávě své ze dne 31. července 1849., č. 85, důstojnému panu kanovníkovi, vrchnímu školdozorci pražskému, P. Josefu Rauchovi, jakožto referentu ve školních záležitostech, náleží ten, že místnost české školy v Plzni pro tak četné žákovstvo nejen malá jest, nýbrž že i veškerým potřebám řádného školního domu nevyhovuje a žádál, aby náležitou cestou tomu se odpomohlo.¹⁾ Zpráva ta provázena dne 18. ledna 1850., č. 337, ku knížecí arciepisbupské konsistoři pražské a odtud podána dne 24. t. m. c. k. místodržitelství, došla c. k. okresním hejtmánstvím v Plzni (za P. T. p. Edm. rytíře z Merklů) konečně na úřad obecních městských starších s připojeným indorsatem od c. k. krajského úřadu ze dne 15. února t. r., č. 2252; c. k. hejtmánství přivtělilo k zásluce té i listinu ze dne 5. března t. r., č. 619, aby ve 14. dnech bylo objasněno, jak as daleko pokročilo adaptování domu Adamkova pro školu.²⁾

Následkem toho byla dne 22. května t. r. valná schůze obecních městských starších v hospodářském úřadě, a pan B. Hora, hospodářský úředník, předsedal důležité této poradě.

Nemalé bylo očekávání obecnictva, jaký as výsledek tato schůze míti bude. Abychom ale marně nepodněcovali netrpělivost laskavých čtenářů, přikročíme raději k usnesení této porady a podáme je co nestručněji.

Základ tétož usnesení byl, že školní světnice žádné vady nemají, že přítomná zkoušce mládež dosti nalezla místa, ano že i výsledek zkoušky byl u mládeže dobrý. Článek týkající se školního domu byl též krátce

¹⁾ Jakožto zvláštnost podotýkáme, že v dopise tom nazýval vel. pan sekretář místností ty „spelunca latronum“.

²⁾ V ulici františkánské stál domek č. 122, patřící p. Jana Fugetovi, mistro krejčovskému. Domek ten uzavíral ulici, neboť průčelím obrácen byl do ulice a zadní jeho část přiléhala ku hradební zdi, proti domu, který nedávno ještě měl nápis „Stelzers Gasthaus“, nyní však náleží p. Zieglerovi. Tehdejší magistrát a kriminální rada pan Matěj Adamek koupil řečený domek, jež také ihned změnil ve veličen a rozsáhlou budovu, kterážto ačkoliv byla pod střechou, přec po několik let stála nedostavěna. Teprv po smrti p. Adamkové obec oně stavby sama se ujala. Dům ten byl nepravidelně již založen a proto strhla se část jeho jak ona čnějící do ulice, tak též ta, která přesahovala na „Štěpánské náměstí“ za základy zdí městských, čímž nahýla pak ulice i zmíněné náměstí pravidelného směru. V nárožním tomto obecním domě byly pak umístěny c. k. úřady, a sice c. k. okresní úřad, c. k. okresní soud a v přilehlém c. k. herní úřad.

odbyt, a v této příčině bylo usneseno, že na zvláštní školní dům ani pomyslit nelze, poněvadž město při nepatrných příjmech veliká vydání má a k tomu ještě značné přináseti musí oběti státu, jelikož umístění c. k. úřadu po 6 let obstarávati musí.

Velmi obsírně sepsaný výsledek této schůze byl přednostenským úřadem dne 25. t. m., č. 1050, podán c. k. hejtmanství.

Patrně, jak lehce by věc pro obec tak důležitá hlubokým a snad věčným spánkem uchválena býti mohla, kdyby nikoho nebylo bývalo, kterýžby jakožto vytrvalý buditel a horlitel byl nesledoval zamířenou svou dráhu ku vzniku školství a obecnému prospěchu vytrvale a neunavně.

Důstojný p. arciděkan příštího roku dne 1. května 1851., č. 267, v opětné stížnosti u přednostenského úřadu uvedl dvě vady, překážející dotud vývinu školství českého totiž: přeplnění školních světnic a nepravidelně jakož i špatné služné učitelův.

Při tom odvolává se ku nesčíslnému již množství veškerých stížností celý archiv takřka přeplňujících, kteréž ve příčině rozšíření ústavu na 6 tříd a j., dílem magistrátu a městské radě, dílem vyšším školním úřadům byl zaslal. Žádá současně, aby městská rada opravdově chopila se ústavu, jímž by vzkvetl zdar mládeže a tím položil se i základ ku obecnímu štěstí a blahu.

Tak účinkoval též u c. k. hejtmanství, kteréž dne 26. června t. r., č. 7726, vyzvalo městský úřad k určitému vyjádření ve příčině české zdejší školy.

Konečné vyjádření městské rady ze dne 1. července t. r., č. 2396, zní, že městu jakožto patronu nijak na dobré vůli neschází, a že hned při ukončení stavby domu Adamkova na českou školu bylo pamatováno. Takému příznivému smýšlení že však náhlé přeplavení města vojskem zcela jiný obrát dalo, ježto vyžadovalo slušné ubytování vojenských důstojníků četných místností. Ostatně, že se v brzku potřebě této vyhoví a co se týká služného učitelů, že toto bez toho již dle možnosti bylo zvýšeno.

Nenadálé zavítání školního rady p. P. Jana Maresche do našeho krajského města způsobilo nové hnutí u věci té. C. k. hejtmanství podalo dne 29. srpna t. r., č. 11.927, nález a přání školního p. rady městskému úřadu a ukázalo v přípisě svém též ku prostředkům zdejšího města, jež jedině dokonalým zřízením škol lze obrátiti v prospěch obce.

Dostal se nám do rukou i privátní dopis P. T. pana Maresche zasláný zdejšímu p. arciděkanovi, ježž tuto doslovně uvádíme:

Prag, den 26. September 1851.

Hochwürdiger Herr!

Trotz meines Säumens im Briefschreiben habe ich dennoch ununterbrochen an Ihre böhmische Volksschule gedacht und war unablässig bemüht, einen braven Unterlehrer für die zutheilende Elementarklasse ausfindig zu machen. „Wer sucht, der findet“, sagt das Sprichwort, das sich auch in diesem Falle bewährte. Ich habe einen talentvollen Lehrer gefunden.

Mir liegt daran, dass aus der böhmischen Volksschule in Pilsen etwas Tüchtiges werde und deshalb will ich gerne Ihre eifrigen Bemühungen unterstützen; hoffe aber dagegen, es werde die Stadtgemeinde gleichfalls das Ihre thun, damit unsere Bestrebungen, im Interesse der Stadt, einen wahrhaft glücklichen Erfolg haben.

Ueberhaupt freue ich mich in dem Gedanken es dahin zu br
dass Pilsen zwei Hauptschulen habe, eine deutsche, an welcher di
mische Sprache nicht übersehen wird, und eine böhmische — Cuique

Das Recht ist heilig, es werde geehrt, doch ohne Exzentrif
ich hasse!

Ich will die möglichst grösste Verwendung und Brauchbarma
des Menschen durch die Schule; darum lerne er, wo es nur a
beide Landessprachen.

Maresch m. p., Landesschulm

Kdo stále klepá, tomu prý bývá konečně přec otevřeno,
z pohůtky jakékoliv.

Vytrvanlivost p. arciděkanova byla, byť i neúplně, přec z část
měněna. Usnesení obecních městských starších ve schůzi dne 16. října
oznamuje jak jemu, tak i školnímu p. radovi, že jedna nová třída
české škole jest povolena. A poněvadž místnost pro třídu tu, nachá
se v domě Adamkově, do 1. listopadu t. r. všim k vyučování potře
nářadím opatřena bude, aby tudíž zvolený učitel v určitém čase nast
úřad svůj.

Nad tímto usnesením a školství příznivým smýšlením, z kte
upřímně přilnutí k ústavu dosud opuštěnému souditi se dalo, vyja
školní p. rada v listině ze dne 24. října t. r., č. 3941, zdejší mě
radě úplnou spokojenost svou.

Po všecka léta byla mládež obojího pohlaví v každé třídě pos
vyučována. Teprv nyní otevřením čtvrté školní světnice ustanoví
arciděkan, aby se oddělováním chlapcův od děvčat započalo.

Žáci I. třídy, ustanoveni pro novou místnost, byli dne 4. list
do své třídy uvedeni a novému učiteli odevzdáni. Však světni
nebyla v domě Adamkově, jak bylo usneseno, nýbrž v budově
reálných škol.¹⁾

Tu prozatím změnila se sň lučební v řečenou školní světnici,
ihned počalo se vyučovati.

Společným tedy působením pana arciděkana P. Antonína Hl
a c. k. školního rady p. P. J. Maresche docílilo se, že začátkem ško
r. 1852. přibyla českému našemu ústavu čtvrtá školní světnice.

¹⁾ Nejkrásnější prostora v městě dosud jest Štěpánské náměstí, které
obdrželo místo to r. 1847. ku počtě arcivévody Štěpána, bývalého nejvyššího
rabího v Čechách. Již purkmistr p. Emanuel David dal toto místo urovnati a
zde stromořadí jeřabcové. Vedle příkopů severo-východně běžící hradba,
vypínal se již klášter sv. Anny, začala za purkmistrovství pana Martina Kopa
postupovati místa svého vzrůstajícím domům a nezůstavila v radě té památka
až u kláštera františkánského, kdež dosud stojí. Taktéž poznenáhla od r. 18
plňovaly se příkopy zbytečným rumem, až stálým vyrovnáváním Štěpánské
nabylo úplné rovnosti. Dále za purkmistrovství pana Františka Vanky, de
prostoře té i rozličných křovin, které nemálo ji ozdobily. Za purkmistra p. de
Maschaura odevzdáno bylo od městské rady okrášení města radovi pan
Kleisslovi, který horlivě také o zvelebení Štěpánových sadů se staral. V ra
domu, kteréž v několika letech zaujaly místo snešených hradeb, jest je
patrový, před nímž stojí kamenná socha, pomník bývalého purkmistra M. J
jenž slavně byl odhalen dne 29. července 1861. V tomto domě byl ústa
s německou národní školou. Avšak zřízením zdejší obecní vyšší reálky, b
hlavní podnět p. Emanuel Tuschner, postoupen byl dům ten německým
školám a při zavočetí školního roku 1865/86. přeložena byla kompletně
reálky a
--kolepé budovy.

Okem utěšeným hleděl nyní pan arciděkan na českou svou školu, sestávající ze čtyř tříd, dvou totiž chlapeckých a dvou dívčích. Důstojný tento přítel mládeže české netajil se však tím, že, ač se tuto o krok přišlo zase dále, jemu přec nelze býti uspokojenu, jelikož místnosti těchto tříd, jakž patrnó jest, jsou rozptýleny a netvoří tudíž žádného celku.

Na další však o to zasazování nemohlo se v okamžiku tom ani pomyslíti, a to tím méně, ježto adaptování domu Adamkova pro školu nebylo u zastupitelstva městského dosud dospělo k úplnému vyřízení. Tak nezbývalo nic jiného, než vyčkati času. Ten konečně i nadešel a dům Adamkův, o jehož adaptování pro školu pilně se vyjednávalo, zůstal jen domem obecním a školou se — nestal.

Za všecku tuto upřímnou snahu slíbeno p. arciděkanovi, že jedna místnost v domě tom vykáže se pro jednu z oněch čtyř tříd.

Na znamenitý slib ten musil ještě pan arciděkan městské zastupitelstvo upamatovati, což i učinil v dopise ze dne 10. ledna 1852., č. 20. Tu teprv městský úřad upozorněn jsa, nařídil dne 13. t. m., č. 91. panu radovi Josefu Fürichovi, aby veliká přizemní světnice¹⁾ v domě č. 122 opatřila se 14. školními lavičkami a ostatním školním nářadím. Vykonání tohoto nařízení oznamuje se dopisem ze dne 21. ledna t. r. p. arciděkanovi jakožto vikáři, kterýž prohlédnuv tyto místnosti ustanovil, aby třída ubytována v německém ústavě, teprv začátkem nového školního r. 1853. přenesla se do školní této nové světnice, což se i dne 1. října 1852. vykonalo. Též v řečeném domě byl vykázán byt učiteli oně třídy a to bylo vše, co se tehdáž pro českou školu učinilo. Po zmařeně takto naději, aby české, jinak slavné naše město zdobila též budova pro české žakovstvo, nebylo by divu bývalo, kdyby důstojný podnikatel v díle obci prospěšném zcela byl ochábl. Ovšem že při tak nepříznivých poměrech zastavil na krátký čas naléhání a usilování své o zvláštní budovu; ale láska ku škole v srdci jeho přec nevyhasla.

Tu říkával často, že od směru svého neupustí více, a třeba by i v živobytí svém nedospěl k žádoucím cíli, že doufá přec jen v pomoc a prozřetelnost Božskou, která nížádné národnosti nedává přednosti, a tato že probudí v tvrdém spánku pohřížené občany, ukážíc jim cestu, na které bude jim lze osvědčiti spravedlnost k sobě samým a k potomkům svým. K takovým a podobným úvahám mnohdy doložil: „Obec má několik domů, a kdyby zmařeny byly všechny naděje na zvláštní školní dům, dojdeť zajisté k tomu, že přiměřený z nich slouží bude přece jednou českou školou. Dlouho již do toho býti nemůže, přibývat školní mládeže rok co rok a osvěta chvátá ku předu!“

Pronesený takovýto výrok, o němž se neosmělujeme tvrditi, zdaliby skutečně jeho provedení tak snadné bylo čili nic, aniž pak, zdali byl dle smyslu a chuti všech, anebo mnohému odporný jako sál v očích, přec utkvěl pro svou důstojnost chtěj nechtěj v paměti všech, ať již české škole přejících anebo nepřejících. Tak se ovšem stala česká škola heslem občanstva; ale od dobrého úmyslu bývá ještě daleká cesta ke skutku.

Nicméně byl p. arciděkan skoro jediný otec školy české, jenž ji držel a vždy měl pohotově pravici svou, z níž prýstila ústavu všeliká výhoda a prospěch všestranný. Bylo to pro tak slavné město velikým tehdáž štěstím, že přec někdo hájil a podporoval český zde živel, kterýž

¹⁾ Hned u vchodu téhož obecního domu vedou první dvéře v levo do oně světnice, kdež po mnohá již léta nachází se pokladnice c. k. berního úřadu.

ač velmi, velmi těžce se nřímal, přec se vzdol a utvdřil, že se nepodařilo všemu nepřítelství, úskoku a posměchu docela jej udusiti.

Z těchto právě dob překvapuje nás dopis p. arciděkana, poslaný úřadu purkmistrovskému dne 20. srpna 1852., č. 383. Stojí tam, na čem se městská rada usnesla k návrhu c. k. školního rady, p. J. Maresche, aby totiž ve příčině rozšíření české školy potvrzen byl jeden český učitel, kterýž by mimo zkoušky pro hlavní školu mohl zároveň vykazati se vysvědčením pro nižší realky.

Dále upozorňuje tu p. arciděkan na krátký již čas do nového zápisu a praví, že v době té musilo by vše škole potřebné býti opatřeno, aby začátkem školního roku možná bylo řádně oddělití veškeré žáky v třídy patřičné. V této příčině vyjadřuje se městská rada dne 24. t. m., č. 2718, aby se vyčkalo s předběžným uspořádáním školy až po zápisu, pak že tím zřejměji ukáže se, čeho činiti třeba.

Divno, že rada českého města Plzně s podporováním českého ústavu odkládala, kdežto i sám domělý tehdeř odpůrce všeho, co českého jest, c. k. školní rada p. J. Maresch, statně se o naši českou školu zasazoval! Toto vyjádření městské rady nepřekvapilo p. arciděkana, jelikož z četných a dávnolekých vytáček nabyl zkušeností a proti nim byl již otužilým; ale odměny za nezviklanou jeho vytrvalost mělo se mu dostati mimo vše nadání, ano i takořka proti vůli strany odporující. Tak tedy měl se původní jeho výrok státi přec skutkem. Téhož roku ustanovila vláda, aby všecky vojenské vzdělávací ústavy nově zřřzeny byly.

V Plzni byl též vojenský ústav, kterýž po několik již let užíval jednoho obecního domu a nyní měl ústav ten přenesen býti jinam. Příležitosti té uchopil se rychle p. arciděkan, neboť výjev ten hlásal s jedné strany silnou naději, a přeplněné školní světnice se strany druhé odůvodňovaly nutnou potřebu většího počtu učitelův.

Dne 8. prosince 1852., č. 591, oznámil p. arciděkan městské radě, že 297 hochův a 270 dívek v místnostech dosavadních nelze s prospěchem vyučovati, a že pro každé pohlaví mládeže nevyhnutelně tří škol třeba jest. Současně ukazoval na brzké vzdvižení zdejšího vojenského ústavu, čímž město prostranné místnosti získá. Však i proti tomuto návrhu namítla městská rada, že by se uprázdňený taktó obecní dům spíše hodil za opatrovnu, kteráž toho času byla v najaté místnosti jednoho privatního domu. Než p. arciděkan vytrval statně, klepaje na dvře rady městské, až tato otevřela a vyhověla slušným žádostem jeho. K tomu i nemálo dopomohlo působení školního p. rady P. J. Maresche, doléhajícího na to, aby zvětřila a zdokonalila se plzeňská česká škola.

V rozhodném právě okamžiku dostalo se městské radě dorozumění od vojenského velitele vyššího vychovávacího ústavu v Praze, resp. p. hejtmána Fröhlicha, dne 27. března 1853, č. 348, že dle nařřzení vys. zemského velitelství ze dne 20. t. m., P. 941, má se oddělení vojenského vychovávacího ústavu v Plzni přeněsti do Josefova, a že tudíž další držení najatého a dosud k účelům tēm užívaného domu v Plzni č. 51 se vypovídá.

Již dne 1. dubna 1853., č. 133, přihlásil se p. arciděkan u městské rady, aby, jelikož vojenský ústav 7. t. m. bude uprázdňen, adaptován byl pro české školy. Horké železo nejlépe se kuje. Městská rada ustanovila, aby co nejdřívě prohlédnul se řečený dům, a proto nařřzeno, aby určená kommisse, sestávající z pěti členů, již dne 6. t. m. v ústavě

Co se týká předmětu I., poukázáno k počtu mládeže, dle něhož jest třeba 6 školních světnic, 4 totiž pro hochy a 2 pro děvčata. Dále jedná se o předmětu druhém a praveno tu, že nový školní dům, obsahující jen 5 pohodlných světnic, nevyhoví potřebám, a proto že nižší oddělení dívek, t. j. I. třída musí v dosavadní světnici (v místnostech kláštera u sv. Anny) býti ponechána. Takže budou v prvním poschodí upraveny 3 světnice pro chlapce a při zemi 1 pro chlapce a druhá pro dívky.

Konečně se činí zmínka v protokole o nových dvou učitelích, jichž třeba jest, a mimo to poukazuje se ku nutnému zlepšení služného učitelův. Dne 3. června t. r., č. 222, podává pan vikář městské radě veškerý plán nového zřízení zdejších škol a opětuje spolu žádost, aby v předsevzatém díle rychleji se pokračovalo. Již dne 28. června t. r., č. 2146, předložila městská rada všechny spisy týkající se díla toho c. k. hejtmanství s tou žádostí, by podporovalo prosbu její u c. k. zemského vys. školního úřadu a vymohlo též brzké vyřízení této prosby; neboť bylo tu urychlení třeba, aby po vypsání konkursu zvolení učitelé mohli hned počátkem školního roku úřad svůj nastoupiti. Žádost městské rady byla příznivě vyřízena a městské zastupitelstvo bylo vybídnuto, aby učinilo další kroky u této věci. To obsahoval dekret sl. c. k. místodržitelstvím ze dne 10. září t. r., č. 4010 L. S. B. Tu zaplesal p. arciděkan vida pomoc a příspěví, jakéhož dostalo se mládeži české od slavného místodržitelství.

Netřeba nám šířiti tuto slov o původci školských těchto změn, ježto činové jeho patrně značí snahy jeho, které mu zjednaly památku nejtrvalejší. Avšak velkolepý plán jeho, který k. školní rada p. J. Maresch podporoval, aby totiž zřízena byla u nás česká samostatná aneb alespoň farní hlavní škola, přišel z většího dílu na zmar samými odklady a zrušen byl konečně pouhými sliby, až prý farní škola zřízena bude, pak že se dá tato snázka změnití ve školu hlavní.

Po ukončených opravách a dokonalých změnách domu v řádnou školu započalo vyučování školní, jak z předu praveno v 6 světnicích, a sice: I. třída hochů nižšího oddělení a II. třída dívek v přízemí; I. třída hochů vyššího oddělení, pak II. a III. třída hochů v prvním poschodí; avšak I. třída dívek zůstala v místnosti kláštera u sv. Anny.

Dříve však než s vyučováním započato, byla školní tato budova¹⁾ slavným způsobem vysvěcena dne 4. října t. r.

¹⁾ Tento školní dům stál na „náměstí Kopeckého“ v levo od silnice vedoucí ke Klatovům a podél stromořadí od něho 3° vzdáleného. Košaté dvě lípy v témtě stromořadí stály přímo proti hlavnímu jeho vchodu. Dům ten jednopatrový byl dosti prostranný. Pod ním nacházely se dvojnásobné sklepy, z nichž dolejší z části tesávy byly ve skále pískové. Mohutná střecha kryla pevnou tuto stavbu, pocházející z r. 1801. Průčelí tétož domu obráceno bylo více k západu než k půlnoci a zdobeno bylo nad hlavním vchodem kamennou pavlačkou se zábradlím železným. Na zadní straně podél celého skoro stavení poskytovala pavlač dřevěná krásný výhled na zahradu arciděkanskou, na Štěpánské náměstí, na nádraží a celou krajinu za ním se rozprostírající. Kamenná zeď dělila pak od řečené zahrady školní dvorec, obsahující as 50□°. V době, kde byla zde vojenská škola, sloužil tento dvorec vojenským chovancům ku zábavám tělocvičným; později sloužil žákům reálným k témtě účelům od r. 1856, až do r. 1859., byv tehdáž městskou radou všim k tomu potřebným náhadím opatřen. V stejném směru s průčelím byla v levo hned u domu toho městská konírna, pak zeď zahrady arciděkanské s hlavním tu do ní vchodem. S pravým čelem školního domu v rovné čáře stál přistavěný k němu přízemní domek patřící k zahradě arciděkanské. Domek ten, tak zvaný arciděkanský, měl uvnitř dvoje oddělení a do každého z nich vedly ze dvorku zvláštní dvěře. První oddělení sloužilo od roku 1854, za byt jednomu učitelí, pak v školních letech 1864. a 1865. německé škole za něčbu, již letošním rokem náš ústav užil sám pro žáky II. paralelní třídy.

příjemnostem jedním rázem konec se učíní.

Však tato naděje dlouho klamala; šetřeno výloh a tudíž škola byla jen farní školou, tak zvanou „městskou“.

R. 1854. obrátil se p. arciděkan opět s žádostí ku c. k. okresnímu úřadu. Tehdejší c. k. hejtman pan Merkl ustanovil dopisem úřadu náčinnému dne 28. května pod č. 1595 zasláným zvláštní schůzi na O. t. m. o 9. dopolední hodině v kanceláři vikariátní, aby bylo zde řečeno o povýšení české školy na hlavní, ať již na hlavní samostatnou, anebo na hlavní školu farní. V schůzi té měl patronátní úřad býti přítomen, aby zástupce jsa s obecnými poměry obeznámen, mohl podati konkrétním požadavkům náležitě dobrodání své.

Městská rada vyhověla této žádosti a k schůzi dostavil se rada č. p. Josef Färich a městský školdozorce p. J. Ronolter. Sestavený celou stvrzený výsledek této kommisie byl zaslán c. k. místodržitelství, zaslalo dne 7. července t. r., č. 15.972, následující vynesení:

„Protokol ze dne 30. května t. r. nemůže dříve dosáhnouti žádoucího účelu, dokavad se nevyplní závadné v něm 4 částky, totiž:

učitelé všickni mají býti pro hlavní školu oprávněni;

zvláštní katecheta budiž tuto na úřad povolán a jemu dostatečně pojištěno služné;

v obou třídách dívek směstnati jich 397, jest proti zákonu a proto ať jsou pro děvčata ještě dvě nové světnice zřízeny;

zvýšení služného učitelům jest nutné.“

Ze všeho toho vyplnila městská rada článek 2. a oznámila okresnímu úřadu dne 5. září 1854., č. 2141, ustanovení katechety s 400 zl. k. m. měs. 50 zl. stř. příbytečného a s 6 sáhy dříví. Ale poněvadž nic učinilo ve příčině článku 3., připomíná pan vikář v přípise ze dne listopadu t. r., č. 466, obtíže v elementární dívčí třídě, kdež 245 dívek bází. Tento přípis ostal však bez výsledku.

Že však tento dopis nic neprospěl, tomu nasvědčují památná slova městské rady v dopise c. k. okresnímu úřadu dne 13. srpna t. r. zaslaném. Stojit tam: „Městu málo na tom záleží, je-li řečený ústav jmenován městskou školou aneb farní hlavní školou; jen když požadavkům vyhoví!“ Po tom vyznání žádal c. k. okresní úřad dne 22. t. m., č. 4771, aby mu městská rada předložila ve 14. dnech vysvědčení učitelů, na důkaz, že tyto hlavní školy oprávněni jsou. Zároveň zasazoval se okresní úřad o to, aby městská rada s celým výborem pojednala o zřízení nové dívčí třídy a podala výsledek ten řečenému úřadu ve čtyřech nedělích. Poněvadž městská rada, jak domýšleti se lze, této žádosti vyhověti zapoměla, proto pamatuje a vybízí ji c. k. okresní úřad 5. října t. r., č. 529 ku rychlému jednání u věcech obecních.

Konečně ve schůzi obecních městských starších dne 25. října t. r. zahájené, usneseno učiniti ve prospěch ústavu, jak následuje:

1. učitelstvu zvýšilo se služné již roku 1853., kteréž jednání k arciděkanu konsistoř tehdejší pochváliti ráčila, a
2. jedna nová třída pro dívky připravuje se již, a jakmile tato práce se ukončí, hned se přikročí k volbě nového učitele, kterýž s ostatními podučiteli co do služného na roveň postaven bude.

Protokol ten byl vyšší instancí předložen, a co v něm slíbeno, ukázáno též skutkem. Jedna školní světnice a to pro II. třídu dívek přirostla ústavu v klášteře u sv. Anny tam, kde až dosud třída II. nachází. Po roztržení dívek, kteréž dne 9. ledna 1856. ve tři třídy rozděleny byly, z nichž třída III. zůstala v školním domě, měl ústav 7 školních světnic, 3 totiž dívčí a 4 chlapecké, kterýžto počet tříd dlouho beze změny potrvál.

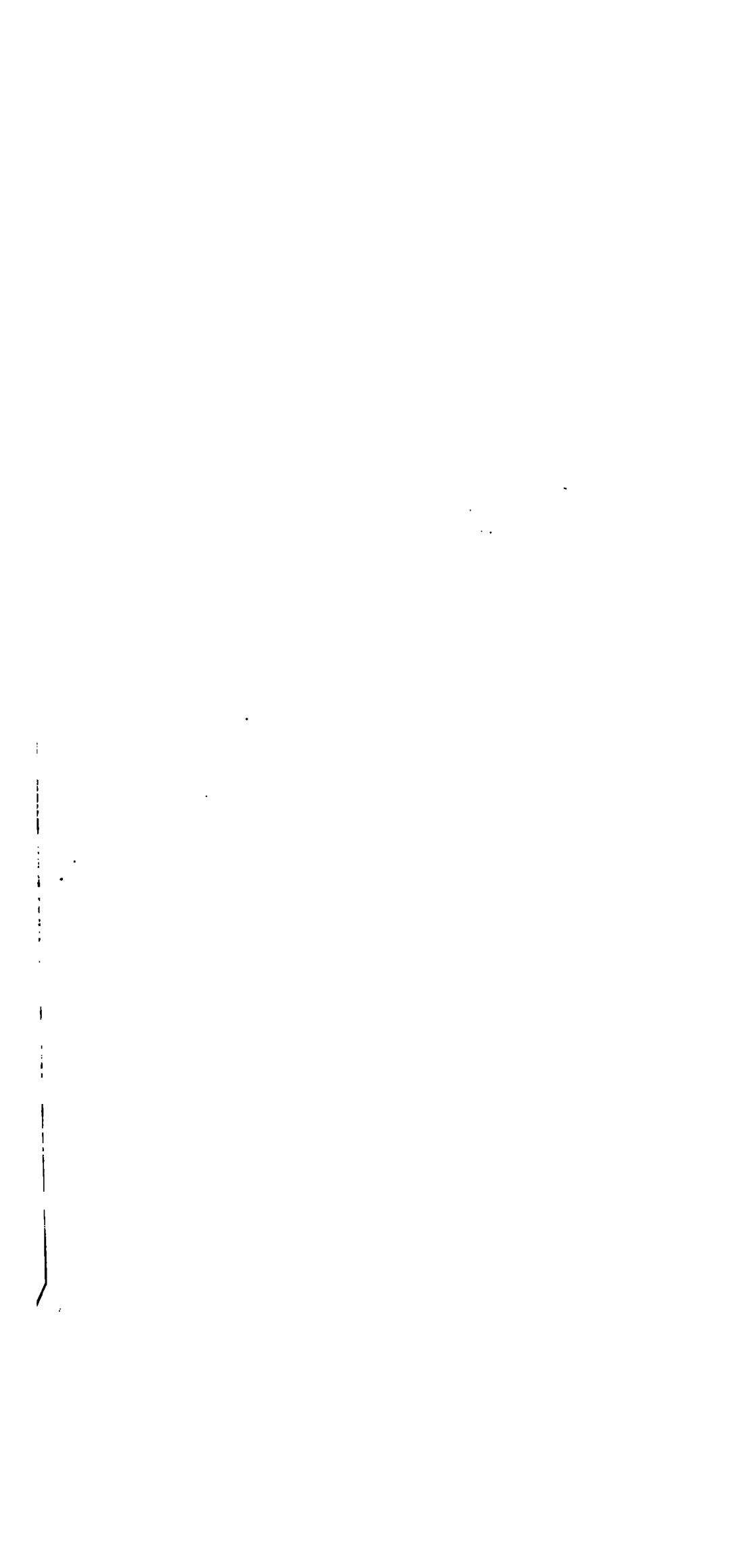
Nechybělo však mnoho, že by školním rokem 1858. i osmá školní světnice byla se otevřela, ježto třídy dívek takřka byly přeplněny. A jaké příčiny toho byly, že přihlásivší se učitelé na uveřejněné to místo dosazení nebyli, jest nás dosud tajno. U hochů nebylo jiné změny, a jmenování čtyř tříd dle ministeriálního vynesení ze dne 23. března 1856. č. 18.788. kteréž p. arciděkan, ač jen ku hlavním školám se vztahoval, přec i tuto provedl: neboť hleděl vždy k tomu, aby škola k jeho správě náležitě, vždy v rovné váze se školami hlavními se udržovala.

Ano škola naše byla již toho času školou hlavní, ale bohužel na papíře. Často apeloval p. arciděkan k městské radě, aby přec u nás ve prospěch obce a naklonila se zájmům těm, ježto požadavky ve prospěch učitelstva dávno jsou vyplněny, a že tudíž neschází více ničehož, aby městská rada uložené spisy, obsahující zřízení české hlavní školy, zaslala ku ztvrzení vyšším úřadům.

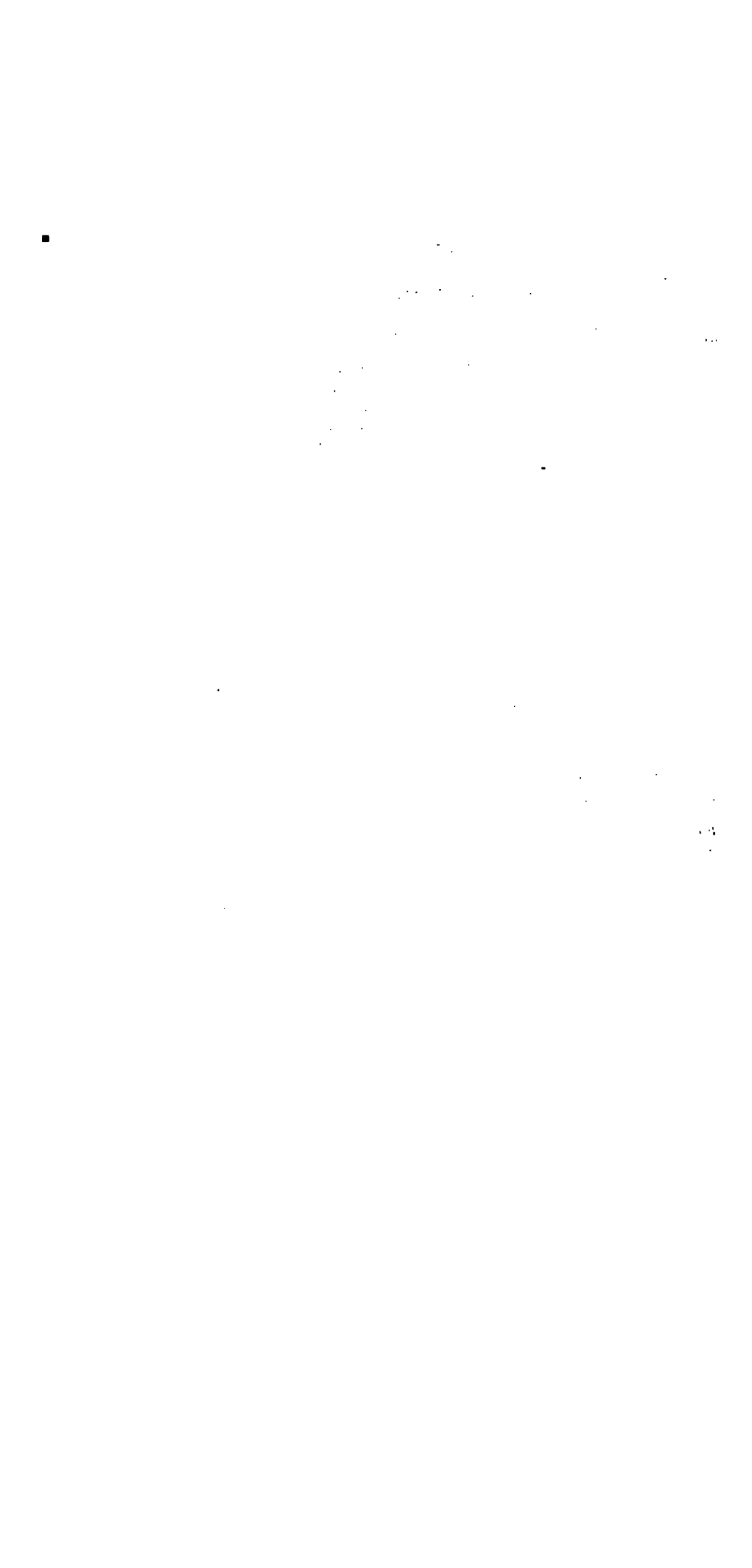
Ale řečená akta oetnula se nejnižěji v hromadě odložených spisů, kde je čirá noc zahalovala, aniž se kdo osmělil pomoci jim a vyhledati je na světlo denní, tím méně provoditi je příznivým přípisem k městské radě, kdež by se obsažené v nich tužby a nutné potřeby vyplnily.

Zřízením první paralelní třídy hochů na ústavě německém postavené, ač nerada třetí třída našich dívek místnost svou v školním domě opouštěla, ač paralele. Za to vykázána byla našim dívkám v klášteře u sv. Anny místnost jiná. Byloť to začátkem školního roku 1859./60. Změna t. r. ústavě našemu byla poslední za tehdejší městské vlády a teprv po nastavení nového obecního zastupitelstva, jak již z předu dotčeno, tato škola hlavní prohlášena byla.

MARTIN KOPECKÝ,
BÝVALÝ PURKMISTR PLZEŇSKÝ.

Dne 28. července 1861, konána byla v Plzni slavnost odhalení pomníku zvěčnělého purkmistra našeho města, p. Martina Kopeckého.

Martin Kopecký narodil se dne 5. března 1777, v kr. městě Vysokém Mýtě. Započav svá studia na gymnasii v Králové Hradci v r. 1798., vstoupil na pražskou universitu, kdežto právnická studia v roce 1801. s vyznamenáním ukončil.

Po 1½leté právnické praxi v kanceláři zemského advokáta Antonína Jana Bastla v Praze r. 1802. podstoupil přísné zkoušky z odborního civilního a kriminálního práva, pak politického zákonodárství a obdržel dekret, jímžto byl schopen volby za radního v hlavním městě Praze a v jiných městech královských.

Sloužil pak jakožto auskultant u pražského magistrátu, až v měsíci červnu 1802. radou magistrátním v Benešově jmenován byl, kdežto 3 léta a 4 měsíce zůstal.

Povolán jsa dále do Hory Kutné jakožto radní magistrátní, pobyl tam až do r. 1809., při čemž spravoval po nějakou dobu právní úřad panství Zruče a Vostrova.

V každém tomto úřadě získal si mnoho pochvalných uznání svých právnických vědomostí, své pilnosti a svědomitosti.

V čase své služby v Hoře Kutné byv za purkmistra v Táboře zvolen, nalezl tam rozsáhlé pole pro své blahodárné působení, které se v Táboře táhlo ku zlepšení obecných důchodů, zavedení trhového pořádku, ku okrasám města, ku zřízení hlavní školy, průmyslnické zahrady a ku stavbě silnic.

Pobyt jeho v Táboře, který byl pro něho v pozdějších letech příjemnou upomínkou, trval však jen krátký čas, postačoval však, aby sobě získal Kopecký všeobecnou lásku obyvatelstva, které toto způsobem zvláštním jemu projevilo. Když totiž byl již Tábor opustil a purkmistrovství v Lokti zastával, obdržel dopis od 74 měšťanů tábořských, ve jménu celé obce podepsaný, dne 26. července 1814., v kterém jej, uznávše zásluhy jeho, k návratu do středu svého pozvali. Dopis tento zní doslovně:

„Da die hiesige Bürgermeister-Stelle seit heute der Herr v. Königshof verlassen hat, nehmen wir Gefertigte im Namen der gesammten Bürgerschaft uns die Freiheit, Ihnen hiemit ungesäumt unseren einstimmigen Wunsch zu eröffnen, sondern auch die Erfüllung dessen bei Ihnen unser unterthänigstes Belangen vorzubringen, mit dem ausdrücklichen, unwandelbaren Bedeuten, dass wir bereitwillig sind, für Ihre gefällige Willfährde unseres Anliegens Ihnen alljährlich 500 fl., sage fünf Hundert Gulden in halbjährigen Raten Gehaltszulage (zu dem bestehenden Bürgermeister-Gehalte) einzuhändigen, ohne die mindeste Rücksicht dafür zu prätdiren.

Damit aber Sie hiewegen für immer hinlänglich gesichert würden (da dergleichen Instrumente vom hohen Gubernio, wie schon man die Erfahrung hat, nicht bestätigt werden), so sind wir Gefertigte aus freien Willen erbötig, für die gehörige Erfolgung der obbesagten alljährigen Zulage pr. 500 fl. mit eigenem Vermögen zu haften.“

Dekretem vys. gubernia ze dne 3. ledna 1812. byl Kopecký za purkmistra v Lokti povýšen, kdežto po 16 let pro obecné dobro účinkoval, dokázav, že pro Čecha, jemuž dobro vlasti na srdci leží, není rozdílu národnosti.

Kdo zná obtíže s chudobou spojené, může pochopiti překážky, které tehdejší skrovné působnosti purkmistra Kopeckého v tomto chudobném a málo úrodném okrese loketském v cestu se stavely: chtěje zvelebiti vzdělávání polnosti a průmysl, uchojil se různé prostředkův, aby všechny překážky v této příčině se naskytující překonal.

Přísným zachováváním policejních předpisův o čistotě, založením sadů na příkrvých březích řeky Ohře, okolo města tekoucí, nabylo město Loket libého vzezření, vácílo hosty z Karlových Var k návštěvě.

Po čase podarilo se mu v Lokti obilní trhy týdenní a dobytčí trhy měsíční zavést, čehož se dodělal zřízením několika síní v okrese loketském.

Tato a jiná opatření zvelebila městské příjmy konečně tak, že potřebný fond ku založení chybující ještě hlavní školy v Lokti opatřen byl.

Mimo založení hlavní školy, záležející ze 4 tříd, zřídil v Lokti školu ku pletení krajek: také zřídil v celém okrese průmyslnické zahrady a staral se o zlepšení služného učitelův. Mimo vyučování školní zavedl pro obec bezplatné vyučování ve všelikých pleteninách, v zhotovování náradí hospodářského a v štěpařství dle návodu od něho samého sepsaného a školám darovaného.

Své hospodářství polní, na tak zvaném „studeném dvoře“ založené, povzněl na hospodářství vzorné pro hospodáře sousední a zde ku př. již tenkrát četnými trativody půdu zúrodnoval.

Ku zvelebení průmyslu a obchodu stavěny byly silnice a cesty, okolo nichž stromy byly sázeny. Tak byla na př. Bavorská, Loketská a Plzeňská silnice upravena.

Za toto zlepšování komunikace, jakož i za jeho přičinění a horlivost, kterou osvědčil v době francouzské války, obdržel nejen četná uznání pochvalná od vys. zemského úřadu, ale zásluhy jeho jakožto znalce hospodářství a staveb silničných tím byly uznány, že mu provedení silničných staveb, a sice silnice Loketská-Slavkovsko-Pešavská, pak vyšetření bídy v krajině Tribuské v době hladu r. 1817, svěřeno bylo, kteréžto práce mimo svou činnost purkmistrovskou vykonával; konečně bylo mu v r. 1813, za přičinou zaslání loketského železa povětroňového nejvyšší uznání vysloveno.

Stejnou horlivostí a nezištností pečoval o zachovávání zákonů, získav sobě mnohá uznání c. k. apelačního soudu.

Dle nařízení vys. gubernia ze dne 31. ledna 1828, jmenován byl purkmistrem plzeňským.

V Plzni byla česká škola, opatrovna malých dětí, průmyslová škola, řád trhovy, jehož zásady až dosud v platnosti jsou, dílem od něho samého, dílem přičiněním jeho zřízeny.

Diplomem ze dne 24. června 1843, byl též jmenován činným údem opatrovny malých dětí v Klatovech.

Jeho přičiněním zmizely v Plzni spínavé stoky po ulicích a nahrazeny byly kanály, sáhodlouhé přesahující zlaty, hromady smetí v hradebních příkopech byly odstraněny a na jejich místě vystavěny byly řady vkusných domův. Zrušením staré hradby městské bylo mnoho slepých ulic otevřeno a ve veselé a zdravé ulice proměněno; vojenský zásobní úřad přeložen byl z města na Říšské predměstí a bez nákladu obce povstaly sady a lázeň na Lochotíně.

Krásný gotický chrám arciděkanství, zastavěný hlavní strážnicí a nečtyřmi kránci, sprostěn byl těchto ohybných přístavkův a z materialu získaného bylo vystavěno nynější divadlo, aniž obecní důchody obtěžovány.

Jeho přičiněním byl kamenný most na Saském předměstí, bohužel ne dle návrhu, způsobem lacinějším a vhodnějším vystavěn.

Dále vystavěna byla hlavní škola německá, zřízen vodovod s 3. kašnami vystavěny masné kramy pro venkovské řezníky.

Za jeho purkmistrovství vystavěn byl měšťanský pivovár a továrna hutní.

Obmyšlené spojení 120 zdejších soukenníků k společnému podniku arnickému, jaké bylo v Liberci, nepodařilo se mu uvést v skutek, to mu v tom odporovali sami ti, o jejichžto blaho se chtěl postaratí. Jeho obmyšlené osvětlení města plynem zavedeno nebylo, ježto vys. úřadové tomu nesvolili.

Zároveň obrácen byl zřetel jeho ku stavbě silnic, a tak na příklad dlehořická a Žatecká silnice z většího dílu jeho přispěním ukončena byla.

Za svou horlivou snahu u věcech obecnému blahu prospěšných stalo se mu uznání vys. zemského úřadu a sám horlivý přítel pokroku, vyšší purkrabí hrabě Chotek, viděl se pohnuta vysloviti mu písemně díky za přičinou zavedeného rozdělování rumfortské polévky chudým v době nouze a drahoty, pak za zavedení lístků omlouvacích, za to spis, jednající o poměrech plzeňských a o lochotínském minerálním prameni, pak za jeho vynasazení při sbírce, učiněné za přičinou stavby železnice dráhy plzeňské. Také nejvyšším vlastnoručním listem Jeho Vel. dne 10. září 1835. oznámeno mu bylo nejvyšší uznání za jeho všeobecné a prospěšné působení.

V pamětní knize města Plzně budiž tato slavnost dnešní zaznamenána věčnou památkou obyvatelstva tohoto města, aby potomstvo zvědělo, otcové povždy věrného města Plzně zásluhy mužů takových odměniti vedli. Potomci naši po pohlížení budou s pýchou k svým předkům, ti z vděčnosti jednoho z mužův o obec zasloužilých tak vyznamenali, i po sta letech blahá památka jeho v Plzni nevyhasne.

Slavnost tato týkala se muže skromného a spravedlivého ve svém chování, vynikajícího svým duchem, pevného v provedení svého předzetí a daleko hledícího v temnou budoucnost; týkala se muže, kterého měšťanstvo jakožto svého bývalého purkmistra ctí a jej také i pro budoucnost od svých potomků ctěna míti chce.

Martin Kopecký jest předmětem dnešní slavnosti, Kopecký jest muž, který s vděčnou upomínkou od měšťanstva plzeňského se vyslovuje.

Měšťanstvo plzeňské chtělo zvěčniti tohoto muže, který jsa purkmistrem celou svou činnost dobrému města Plzně věnoval, a již zesnulý v Mirwald, jenž požíval celé důvěry Kopeckého, byl první, jenž o jeho potomstvu zachovati chtěl.

Dle jeho návrhu, který byl podporován od pana dra. Františka Kříže a p. Františka Pecháčka, bylo v sedění pravovárečného měšťanstva výboru usneseno, aby byl postaven pomník zvěčnělému p. Martinu Kopeckému za to, že zanechal dosti skvělou památku svého působení v městě Plzni, a sady okolo města a sady lochotínské, že účinkoval blahodárně přičiněním zdejšího školství a ujal se první myšlénky směřující ku zřízení bavovského pivovaru, který v málo letech stal se závodem světo-

záměrem. Přenesení pravovarečného výboru schváleno bylo od celého měšťanstva a požádan byl c. k. krajský úřad za povolení k postavě pomníku Martina Kopeckého na Štěpánském náměstí proti budově č. 13.444.

Krajský úřad nemaje ničeho proti provedení tohoto úmyslu rozhodl dne 4. listopadu 1860, č. 8007, ustanovil, aby dříve než by se začaly stavěti zastupitelův a majetníků sousedních domů kommissi, která měla navržené místo k postavení pomníku i ve přičiněném směru se hodit, dokládaje, že by se místo pod českou hlavní školou, která obem stranoradím k účelu tomuto lépe hodilo, ježto by pomník umístěn byl zahrade arciděkanské a průčelím do Štěpánského náměstí postaviti ovz mohl. Při kommissi dne 17. listopadu 1860. konané sebrali však obecní zastupitelové při původně zvoleném místě a c. k. krajský úřad dne 20. prosince 1860, č. 13.444, k tomuto postavě pomníku povolení udělil.

Socha, zhotovena od umělce p. Wildta v Praze, představuje zvětnělého purkmistra Kopeckého v přirozené velikosti a zdobí nejkrásnější část města Plzně, totiž Štěpánské náměstí.

Slavnost odhalení tohoto pomníku byla velmi důstojna, ježto se k ní české obyvatelstvo města Plzně účastnilo.

V arciděkanském chrámu Páně bylo této slavnosti přiměřené kázání, kterem byla sloužena slavná mše svatá u přítomnosti všech zdejškých duchovních a velikého počtu obecnstva.

Po službách Božích táhl celý zástup lidstva na Štěpánské náměstí, kdežto stala socha plátnem zahalena. Dojímavý byl pohled na náměstí, jehož domy byly zeleným listím a věnci, pak korouhvičkami a prapory všech barev ozdobeny.

Zde dřívější purkmistr, p. František Vanka, jakožto zástupce pravovarečného měšťanstva oslovil tehdejšího purkmistra dra. Jana Maschauera českou řečí, odevzdávaje pomník obci a žádaje, aby tento byl potomstvem zachován, což pan purkmistr, dor. Maschauer, též českou řečí přislíbil.

Odevzdaná listina věnovací zní takto:

VĚNOVACÍ LISTINA.

Zjevné a všestranně uznané zásluhy, jakýchž si byl bývalý purkmistr plzeňský

MARTIN KOPECKÝ

o zvelebení královského města Plzně vydobil a jimiž své jméno oslavil, vzbudily v prsou bodrých měšťanů hlubokou veleúctu a nadšenou vděčnost. Ve všech srdcích vznikla vřelá touha, odměniti se muži, jež tak úspěšně občanské ctnosti zdobily, jenž co soudce spravedlnost s lidskostí spojil, jenž co správce staroslavné obce plzeňské dlouhou řadou tak upřímně o její blaho a rozkvět pečoval, že jej vděčná Plzeň s otcečím nazývati mohla.

Tato nadšenou vděčností vzbuzená touha ozývala se též v právu pravovarečných měšťanů plzeňských. I uzavřeli vespolek podati spoluobčanům důkaz, jak velice si váží citu tak šlechetného a jak rádi chápou každé příležitosti, při kteréž by svou lásku k obci, svou péči při pospolitém vymáhání jejího blaha a všech šlechťáků jakož i své účastenství při všech obecních úkonech osvědčili, a že taková tož zásada, že každý statek jen tenkrát vyšší ceny má,

kdykoli se ho buď k obecnému dobru, neb k oslavě vlasti užívá, obrali jsme si za úkol, skutkem osvědčiti vděčnost měšťanstva a postaviti svému velezasloužilému purkmistru Mart. Kopeckému na Stěpánském náměstí u prostřed veřejných sadů, před budovou reálných škol důstojný pomník, představující jej, jak mezi námi žil a působil, aby jednoduchý zjev prostého občana vzácnou spanilomyslností a ušlechtilou povahou proslaveného purkmistra zvěstoval.

Zhotovený tedy naším nákladem a dovednou rukou výtečného mistra v sochařství, pana Antonína Wildta z Prahy, odevzdáváme pomník tento purkmistru, slavně radě a výboru našeho staroslavného města s prosbou, aby jej přijali od pravovárečných měšťanů na důkaz svého upřímného účastnění a spolupůsobení při všech snahách, jimiž se obec pospolitého šlechtného cíle domáhá, a aby jej pro budoucí věky a vděčné potomstvo zachovati pečovali.

V Plzni, dne 28. července 1861.

František Vanka.	J. U. dor Adler.	Dlouhý.
Ignaz Mattass.	Jan Ronolter.	František Guldener.
Jan Taun.	Adolf Feyerfeil.	J. U. dor. Fr. Pankraz.
A. Moser.	Josef Kodl.	Josef Bubník.
	Jan Gallistl.	

Po té spadla pokrývka a mezi tím zpíván sbor od pana Františka Umana k tomu účelu složený na slova, která tuto podáváme:

SLAVOZPĚV

SLAVNOSTNÍMU ODHALENÍ POMNÍKU ZVĚČNĚLÉHO STAROSTY

MARTINA KOPECKÉHO

DNE 28. ČERVENCE 1861.

Vzhůru Plzeň staroslavná!
 V zástupech se sestavuj
 Vůkol muže, jež od dávná
 Otcem vzýval povděk Tvůj!
 Vůkol muže zásluh skvělých,
 Jimiž věk svůj vyplnil,
 Jimiž v city díky vřelých
 Nádra naše rozvnil.
 V hlučných sborech s nadšeností
 Volej: „Sláva starostovi!“
 Ať o jeho šlechtnosti
 Pozdních věků syn se doví.
 Když náš národ vůkol sochy stavi,
 Ježto k počtě muže vyvězil,
 Jehož zásluh skvělých věnce slaví,
 Aby za vzor přístím věkům žil,
 Aj, kdož by tu hlasně nezajásal?
 Vždyť ten pomník vzácných ctností cena,
 By je slavně vděčným vnukům hlásal,
 A nikoli pocta vynucená,
 Jakouž bídná chátka otroků
 S jedem v sršci, s medem na jazyku
 Čtítie tryznitele po boku,
 Svému hrůzovládci, podle zvyku,
 S tajnou kletbou, jako berné, vzdává;

Nikoli! toť pravá vděčná sláva,
Jakouž v mocném citů průvanu
Statný občan vzdává občanu.
Slyšte, proč se naše slavozpěvy
Jasným k nebi nesou hlaholem!
Vše, co šlechetného vám se jeví,
Bylo jemu svatým úkolem.
Jeho duch jen Plzeň středověkou
Novým, jarým věkům vydobyl,
Rozmanitých půvabností vděkou
Jak svou milenkou ji přizdobil.
Jeho moc, jak místra kouzelníka,
Těsné hradeb krnlhy zborila,
By se tam, kde nové město vzniká
Novověká Plzeň tvořila.
Stovékým kde dříve půda ladem
V holopustých spoustách ležela,
K jeho slovu přerozkošným sadem
V stíných loubcích cesta běžela,
Aby zdravý v lůnu přírody,
V skvostných síních rozkošně se bavil,
Chorý, sklesnuv rudé u vody,
Ozdravěl a velmoc Boha slavil.
Věrný syn jsa drahé vlasti matky,
Citilš On, že Čechům národnost
Nejsvětější nad všeliké statky.
Že to Čechu činu plodná ctnost.
Protož chtěl, by byly školy národní
Bodrým Čechům jasnou k vědlám pochodní.
Tento jediný čin, bratři, slyšte!
Kopeckého nesmrtelným činí,
Protož zlatým slovem v kámen pište
Jeho jméno, ať je nezastíní
Ani věků nezkalených doba,
Ani našich protivníků zloba. —
Kdykoli Vás v chrámu Thalie
Světodějně zjevy rozněcují,
V nich když ctností boj se rozvíje,
Citům vznešeným vás zsvěcují;
Nechť se cit váš v proudu zastaví,
Vroucí dík nechť šepce v čilé duši,
Jenžto původ této zábavy
V slavném starostovi Plzně tuší.
Kamkoli se naše zraky nesou
Budťo k věžím, jejichž zlaté báně
Odrážejí blesky od nebesou,
Neb na nízkých chlumů stráně,
Všudy známky jeho tvářčí ruky.
Chudina jej dobrodějem zvala,
Úlevu v něm našly chorých muky,
A kde jaká pohroma se stala,
Všudy přispěl, zmařil žalu zvuky.
Při tom nevysílil městských statků zdroje,
Opatrně těžil hřívnou svěřenou,
Ač mu bylo zmocí tuhé vzloru boje,
Zanechal nám Plzeň nově stvořenou.
Protož hoden, aby věčně žil,
Aby jemu občan slávu zpíval.
By v něm vzor občanských ctností ctil,
A jej vzorným starostou nazýval.
Pročež pokud jenom Plzeň stává
Sláva Kopeckému, sláva!

Zároveň rozdávány byly občanstvu následující dvě básně:

FEST-GEDICHT

ZUR ENTHÜLLUNGSFEIER DES DEM PILSNER BÜRGERMEISTER
MARTIN KOPECKÝ GEWIDMETEN MONUMENTES.

VON CARL VICTOR HANSGIRG.

Er war ein Mann, der, wo er ging und stand,
Die Keimkraft weckte, und ihr mächt'ges „Werde“
Entlockte Baum und Strauch der feuchten Erde,
Und selbst dem harten Fels, dem dürr'n Sand.

Er war ein Mann der zarten Blumenwelt,
Der üpp'gen Sträucher und der schatt'gen Bäume!
Wer träumte nicht schon seine liebsten Träume,
In Laubengängen, die er uns gezollt?

Aus wüsten Racheln schuf er Wald und Au!
Zu Baumestempeln schossen auf die Samen,
Wie ruft der Heilquell rauschend seinen Namen!
Wie blinkt der Strauch im Freudenthränenthau!

Er war ein Mann, der einen grünen Kranz
Rings um die altehrwürd'ge Stadt geschlungen,
Wie haben sich die Kronen aufgeschwungen!
Die Wipfel all' im lichtgetränkten Glanz!

Er war ein Mann der schönen frischen That;
Am wüsten Grund von dunklen Mauertrümmern,
Liess er den Brautschmuck von Smaragden schimmern,
Die junge helle freie Pflanzensaat.

Und dieser Mann sprach zur Stadt ein Wort:
„Ich werde brechen Deine letzten Bande,
„Frei musst Du sein, frei blicke in die Lande,
„Und ohne Hemmniss wachse fort und fort!“

„Nach Südwest ströme Deiner Häuser Flut
„Und breite sich zur Grossstadt schön entfaltend!“
Er sprach und also that er 's, umgestaltend
Manch Bauwerk, wie 's im Geiste ihm geruht.

Doch wie er baute schön aus Baum und Strauch,
Und wie er baute schön aus Stein und Erde,
So tönte selbst dem Menschenkeim sein „Werde“,
So baute er im Menschenbusen auch.

Er war ein Mann, der Keimkraft auch geweckt
In Kinderherzen und in Jünglingsseelen,
Manch' Menschenpflanzen konnten es erzählen,
Die sich zu Bäumen kraftbewusst gestreckt.

Vor Jahren schuf er tren und schlicht und warm,
Der Schönheit Priester, dauernd in Beglückung,
Und jetzt — nach Jahren schlingt sich voll Verzückung
Um dies sein Abbild rings der grüne Arm.

Da steht er wieder, wie er immer stand,
Baarhäptig um die Schultern umgeschlagen
Das Mäntelchen, das er so gern getragen,
Häckwärts den Hut in der gekreuzten Hand.

Da steht er und die hochgewachsene Schaar
Der Bäume dringt süsstduftend ihm zu Füssen,
Scheint von der Sohle ihm den Staub zu küssen,
Sich freuend dessen, dass er sie gebar.

Da steht er und wie rings die Halle sinkt,
Da tönt ein freud'ges Heil zum heiteren Bilde;
Nicht bloss dem Mann des Rechtes und der Milde,
Klingt dieser Jubel, der zum Himmel dringt,

Nein! Auch dem Mann der Jugend, schön und froh
Gezeitigt und zu Männern aufgeschossen;
Gleich den von ihm gepflanzten Bäumen sprossen
Gepflegt sie auf und rufen dankbar so:

„Heil! Dreimal Heil Dir, der Du ewig jung“,
„Dein Ruhm verjüngt sich ja mit jedem Leuze“,
„Durch die von Dir gewund'nen Blütenkränze“,
„Unsterblich Du — in der Erinnerung!“ —

O! Wenn Du's säh'st -- den kühler Rasen deckt —
Wie wir gerührt vor Deinem Standbild stehen,
Und uns der Liebe unsichtbares Wesen
Die Thräne still im heissen Auge weckt.

O! Wenn Du's säh'st, wie Alles Dich umkreist,
Und rings die Männer ihre Häupter senken,
Und im bewegten Sinne weiterdenken,
Es gilt bloss fortzubau'n in Deinem Geist.

Nur wer in Liebe wirkt, in Liebe schafft,
Schafft ewig: denn vergänglich ist sonst Alles! —
Ein Hauch des Hauchs, ein Hauch nur ist des Halles,
Das was Ihr Erdenleben heisst und Menschenkraft.

Pilsen, den 28. Juli 1861.

B Á S E Ň

SLOŽENÁ KU OSLAVĚ PURKMISTRA

MARTINA KOPECKÉHO

ZA PŘÍČINOU ODHALENÍ POMNÍKU JEMU VĚNOVANÉHO.

OD BERNARDA GULDENERA.

O Vy, kteří dnes ve těsném krubu
Radíte se vděčně ku pomníku,
Kterýmž Plzeň dávná ctí zásluhu
Muže, jenž chlubného bez povyku
Tichým volil postavit se činem
Nezkaleným v děsných bojů ryku;
Staříčkou Mu zdobte skráň vavřinem,
Aby tuhou prací unavený,
Spočinul pod jeho klidným stínem!
Aj! Krok krví jeho nezbrocený
Vítězně nestanul v pustém rumu
Bytu, jenž byl v míru založený,
Ale ved' Jej k porostlému chlumu,
Po polích a lukách, stinnou stezkou,
Tam Jej vital sad v svém hravém šumu,
Tam odměnu nalezl nebeskou,
Rozjarený občan když zazpíval
V sadu lochotinském píseň českou,
V níž slavíka v zpěvný boj vyzíval
V díků vroucích zvucném projevení!
Ne, jak náhlý, když se stráno přival,
Kaldé vlny žene v rozpěnění,
A co rolník pracnou stavěl píl,
V jednom strašném zblit' ohavném!

Ale dešť jak plodný v blahou chvíli
 Bohatými splývá když kapkami,
 Vadnoucí osení znova sílí,
 Taktó působil on mezi námi,
 Všemocnému nové doby duchu
 Nebynoucí zakládaje chrámy;
 Ano, nové město v živém ruchu,
 Kde dnes šíř a šíře se rozkládá,
 Jindy mladistvému sil výbuchu
 Hradeb, valů vzpírala se vláda.
 V starém kruhu zvyku mysl tichá
 Měšťana zde hověla si ráda.
 Než jak hradeb neobstála pýcha
 Před trojím toliko trouby zvukem,
 Josue když dobýval Jericha:
 Tak on, neozbrojen mečem, lukem,
 Staré hradby mírným slovem kácel,
 An tu s pracovníků pilným plukem
 K boji spěl, v němž nikdo nekrvácel,
 V němž jen klesal návyk zastaralý,
 Každý získal, nikdo kde neztrácel.
 O necete, dik že vzal malý
 Za svou snahu tímto zde kamenem!
 Kámen mrtvý jest a neuznalý,
 Dokud živým nezplane plamenem
 Díků, jenž nám v živém srdci vzniká,
 Pro krásu a šlechtnost nadšeném.
 Dík Váš ať se, jak On, práci zvyká
 Blížním slouže, vlasti, králi, Bohu,
 Tak slavného pomník pracovníka
 Pravou vyplní zde svou úlohu.

V Plzni, dne 28. července 1861.

P. arciděkan, P. Ant. Hlavan, napotom v české řeči shromážděnému
 atelstvu vysvětlil zásluhy, jakých sobě Martin Kopecký o Plzeň byl
 byl. Po té též p. c. k. krajský, Jan Tschary, dojmavými a vřelými
 českými oslovil shromáždění, a jeho řeč provázelo zvučné volání
 „za“ všech přítomných.

Po té byly předneseny slavnostní básně německé a české a mužský
 ukončil tuto slavnost. Po celou slavnost byli postaveni zdejší ostro-
 ci na Štěpánském náměstí, udržující taktó pořádek.

Odpoledne byla v „sini přátelství“ na Lochotíně slavnostní hostina,
 steré mnohé přípitky proneseny byly.

Večer bylo konečně slavnostní představení v divadle a čistý vřnos
 ván na zařízení pomníku zvěčnělého a zasloužilého profesora, pana
 Josefa Františka Smetany.

Tak ukončena byla slavnost, patřící muži, který nikdy po vy-
 senání nebaže, jen skromně v tichosti působil a přece sobě pro
 ucnost nejkrásnějších vavříků zjednal.

Dne 7. srpna 1861. obdržel Ignác Schiebl povolení ku provozování
 tiskařství.

Dne 13. srpna 1861. shořelo místo Mossbrunn v Dolních Rakousích,
 z 90. čísel zůstaly jen 3 domy. Od obyvatelů plzeňských byla pro
 teté tohoto místa částka 6 zl. 95 kr. odvedena.

Dne 8. srpna 1861. Ku konci školního r. 1860./61. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasii	325	žákův.
„ podreálce.	235	„
„ německé hlavní školy.	659	„
„ české „ „	486	„
„ německé dívčí „	445	žáků.
„ české „ „	380	„

Úhrnem žákův a žáků . . . 2530.

Dne 10. srpna 1861. ztrávil ve vsi Kunově v kraji žateckém požár 23 usedlostí se všemi hospodářskými staveními, pro kteréžto pohořelé v Plzni 2 zl. 54 kr. sebrány a odevzdány byly.

Dne 12. srpna 1861. shořelo v městečku Cerhovicích 6 domův a 14 obilím naplněných stodol.

Obyvatelé městaúčastnili se sbírky za tím účelem uspořádané a odeslali pohořelým 14 zl. 66 kr.

Dne 13. srpna 1861. shořely v obci Mrdákově 72 přibytky, mezi nimi fara a škola, pak 36 stodol se vši úrodou a 34 stáje s mnohým dobytkem. Od obyvatelů plzeňských bylo 18 zl. 58 kr. pro tyto pohořelé vybráno a odvedeno.

Dne 15. srpna 1861. vypukl požár ve vsi Vlčnovech v okresu plánickém a shořelo tam 9 obyčelných stavení se všemi hospodářskými budovami. Pro tyto pohořelé bylo od obyvatelstva plzeňského 4 zl. 55 kr. odvedeno.

Dne 16. srpna 1861. shořely v městě Miroticích 33 domy a 17 vedlejších stavení. Od obyvatelů plzeňských odvedena byla pro tyto pohořelé částka 2 zl. 53 kr.

Dne 17. srpna 1861. Všichni c. k. úředové obdrželi rozkaz, aby byly všechny jejich nápisy také českým jazykem napsány.

Dne 18. srpna 1861. shořelo v obci Dresovicích v okresu jindřichovohradeckém 11 selských dvorů, pak 1 stavení; od obyvatelů plzeňských byla pro tyto pohořelé odvedena částka 5 zl.

Dne 18. srpna 1861. Jak obyčejně slaveny téhož dne narozeniny Jeho Vel. našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. velmi důstojným způsobem.

Již předvečer uspořádal divadelní ředitel, p. Filip Zöllner, slavnostní představení v zdejší divadle při skvělém osvětlení.

Před započítím hry byla zpívána národní hymna a zvučné volání „sláva“ a „ať žije“ ani končiti nechtělo.

Druhý den ráno sloužena byla v zdejším arciděkanském chrámu Páně od veledůstojného pana arciděkana s četnou assistencí pontifikální mše svatá, při které c. k. úřadové, pak c. k. vojenští důstojníci a zastupitelstvo obce, jakož i mnoho obecenstva přítomno bylo.

Po mši svaté zpívána byla národní hymna a mezi službami božími postaveni byli před kostelem zdejší priv. c. k. ostrořtelci, naznačující střelbou důležité momenty církevních obřadův.

V poleidne konečně obdrželo k oslavě téhož dne 440 zdejších chudých v zahradě hostince „u císaře rakouského“ oběd. K tomu účelu byla zdejším c. k. okresním hejtmanem, p. Antonínem Krausem, učiněna sbírka, kterou se sešlo 357 zl. 28 kr. rak. č.

Dne 18. srpna 1861. Ku adrese, zaslané na rozloučenou od plzeňského zastupitelstva Jeho Excellenci p. Antonínovi hraběti Forgach-ovi z Gbymes a Gács za příčinou ustanovení jeho za uherského dvorního kancléře, ráčil on těmito slovy odpovéděti:

Pánové!

Dopis na rozloučenou ze dne 23. př. m., jimžto jste, mne za příčinou mého ustanovení za uherského dvorního kancléře laskavě poctíli ráčili, jest mně příliš drahým důkazem Vaší důvěry.

Přijmete tedy mé nejvřelejší díky s tím ubezpečením, že upomínka na krásné Čechy a jich šlechetné obyvatele v mém srdci nezanikne a zachovejte i ve své památce svého oddaného

Antonína hraběte Forgach-e.

Ve Vídni, dne 8. srpna 1861.

Dne 18. srpna 1861. v noci vypukl po dvakráte požár v městě Sandavě v kraji chebském, který ztrávil poprvé 13 a podruhé 11 domů s vedlejšími staveními. Pro pohořelé tohoto města bylo od obyvatelů plzeňských 4 zl. 47 kr. odvedeno.

Dne 20. srpna 1861. uspořádán byl ples zdejších právníkův. Podotknouti sluší, že na lístkách zvacích stála slova: „Das Civile erscheint im Frack!“ aby snad nějaká čamara do tak zasvěceného plesu se nevloudila.

Dne 22. srpna 1861. vydal zdejší policejní úřad rozkaz, že se nesmí v čase výročního trhu mezi boudami na náměstí pod trestem 5 zl. anebo vězení kouřiti, vybidnuv stráž k přísné dohlídce.

Zřízení toto každý uznával za velmi prospěšné k uchránění před nebezpečnostvím, které by se snadno ohněm státi mohlo.

Zdejším panem krajským Janem Tscharym založena nadace pro invalidy c. k. pluku hraběte Khevenhüllera, kteří v bitvách k další službě

Dne 8. srpna 1861. Ku konci školního r. 1860./61. bylo v školní mládeže:

na gymnasii	325	žákův.
„ podreálce.	235	„
„ německé hlavní škole.	650	„
„ české „ „	486	„
„ německé dívčí „	445	žákůň.
„ české „ „	380	„

Úhrnem žákův a žákůň . . . 2530.

Dne 10. srpna 1861. ztrávil ve vsi Kunově v kraji žateckém 23 usedlosti se všemi hospodářskými staveními, pro kteréžto po v Plzni 2 zl. 54 kr. sebrány a odevzdány byly.

Dne 12. srpna 1861. shořelo v městečku Cerhovicích 6 a 14 obilím naplněných stodol.

Obyvatelé města súčastnili se sbírky za tím účelem uspo a odeslali pohořelým 14 zl. 66 kr.

Dne 13. srpna 1861. shořely v obci Mrdákově 72 příbytky, nimi fara a škola, pak 36 stodol se vsí úrodou a 34 stáje s m dobyt看em. Od obyvatelů plzeňských bylo 18 zl. 58 kr. pro tyto po vybráno a odvedeno.

Dne 15. srpna 1861. vypukl požár ve vsi Vlčnovech v plánickém a shořelo tam 9 obydelních stavení se všemi hospodái budovami. Pro tyto pohořelé bylo od obyvatelstva plzeňského 4 zl. odvedeno.

Dne 16. srpna 1861. shořely v městě Miroticích 33 domy a dlejších stavení. Od obyvatelů plzeňských odvedena byla pro tyto po částka 2 zl. 53 kr.

Dne 17. srpna 1861. Všickni c. k. úřadové obdrželi rozka byly všecky jejich nápisy také českým jazykem napsány.

Dne 18. srpna 1861. shořelo v obci Dresovicích v okresu jindři hradeckém 11 selských dvorů, pak 1 stavení; od obyvatelů plze byla pro tyto pohořelé odvedena částka 5 zl.

Dne 18. srpna 1861. Jak obyčejně slaveny téhož dne naro Jeho Vel. našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Jd velmi důstojným způsobem.

Již předvečer uspořádal divadelní ředitel, p. Filip Zöllner, t představení v zdejším divadle při skvělém osvětlení.

6. Protokol o prodeji stavebních míst vedle Klatovské silnice od domu pana Svátka až k domu pana Šaška byl schválen, mimo místo před zahradou pana dra. Pankraze a domem pana Františka Prokopa. S potvrzením prodeje posledních dvou míst má se posečkat, až p. dor. Pankraz vzdá se práva ku vchodu do své kůlny přes místo před domem Prokopovým.
7. Potvrzen byl protokol o prodeji pozemků před a za stodolami pí. Marie Hahnenkamové, pí. Markéty Angrové a p. Jana Steinbacha vedle Klatovské silnice na Říšském předměstí.
8. Ku návrhu p. purkmistra, aby se dřívější strouha vedoucí k valše upravila a vodní síla odprodala, usneseno bylo, aby se dříve spád tohoto náhonu vyšetřil a napotom ve veřejné dražbě odprodán byl.

Dne 4. září 1861. vypukl požár v Starém Sedle, který ztrávil kostel, 52 domy s vedlejšími staveními.

Obyvatelé plzeňští pro tyto pohořelé darovali částku 2 zl. 90 kr. Týž den shořelo také v obci Mírošovech 9 domů s vedlejšími staveními a pro tyto pohořelé odvedli obyvatelé města Plzně částku 2 zl. 17¹/₂ kr.

Dne 7. října 1861. bylo v sedění obecního výboru

1. schváleno od pana purkmistra navržené pojmenování nových ulic a výlohy za tabulky nápisní z obecních důchodů k tomu povoleny.
2. Povoleno bylo zakoupiti jednu novou stříkačku z vídeňské továrny a obstarati správu ostatních starších stříkaček. Výlohy mají se zapraviti z důchodův.
3. Na oslavu otevření české západní dráhy má se sestaviti výbor k uspořádání této slavnosti a mají se výlohy ku těmto přípravám, co jich bude třeba, z obecních důchodů zapraviti.

Dne 8. září 1861. meškal v Plzni pan c. k. místodržitelství náměstek předsedy a tehdejší přednosta místodržitelství, svobodný pan Kellersberg. Přijel odpoledne po 5. hodině a když byl ještě večer a druhý den ráno návštěvy zdejšího úřadnictva přijal a zde veřejné budovy prohlédl, dne 10. září 1861. ráno okolo 9. hodiny dále do Prahy odcestoval.

Téhož dne, 8. září 1861., podnikli zdejší střelci cvičební pochod do lesa „Sofronky“ za Bolevcem.

Již okolo 8. hodiny ráno shromážděli se jednotlivci na střelnici, aby pak vespolek súčastnili se mše svaté.

Po službách božích odtáhli střelci, provázeni jsouce p. c. k. krajským, c. k. podkrajským a množstvím obyvatelů s hudbou ve vojenském pořádku z města. Ukončivše vojenská cvičení, zasedli ke stolům a veselili se, majíce tu dostatek jídla a pití, při zvucích hudby až do 8. hodiny večerní.

Výlet tento působil také ostatním četně tam přítomným hostům milou zábavu.

Především byla to naše městská rada, která tuto důležitou slavnost ze vsí síly podporovala, chtěla, aby starou pověst našeho slavného města Plzně pohostinstvím ctěných hostů zachovala a osvědčila.

S radou městskou působili k tomuto účelu měšťané a úředníci. Jednalo se zde o to, aby pozvaným hostům naše město v rouchu slavnostním se zjevilo a všem přítomným skvělé pohostinství poskytnuto bylo. Nikdo nechtěl zůstatí pozadu, snaže se, aby cizí hosti laskavě přijal a jim všecko pohodlí připravil.

Zdejšího pana purkmistra a pana policejního kommissaře stálo to dosti práce a namáhání, neboť bylo jim vše podniknouti, aby nabyli hosté přesvědčení, že v Plzni každý, bez rozdílu národnosti, jest milým a vítaným hostem.

Dle přání městské rady ozdobili měšťané domy hlavních ulic a náměstí zelenými věnci a koberci.

Žluto-černé, bílo-modré a bílo-červené prapory vlály na všech domech. Zvláště Říšské předměstí poskytovalo cizinci pohled překvapující a slavnostní. Po mnoho dní před touto slavností bylo na sta rukou zaměstnáno a všude jevil se čilý život a přípravy k důstojnému přivítání četných hostů. Tu se pletly věnce, tam se chystaly pokoje, tu zase se krášlily jídelny a připravovaly četné povozy.

Večer před slavností přibyli sem hosté z Prahy v 24. vozích poštovních, kteří byli před radnicí od zastupitelstva obecního přivítáni. Mezi nimi nacházeli se sněnovní vyslanci, pp. Palacký, Rieger a Brauner, jimž na počest uspořádán byl průvod pochodňový a zastaveníčko.

Se všech stran scházeli se cizí, dílem pozvaní, dílem nepozvaní hosté a všechny hostince byly již téhož večera přeplněny.

Největší díl sezvaných hostů bavil se večer ve společnosti podnikatelů stavby, pánů bratří Kleinů, v hostinci „u zlatého orla“.

Ráno po 6. hodině procházela již hudební kapela 8. husarského pluku městem, připravivši zastaveníčko c. k. p. krajskému, pak hostům v hostinci „u císaře rakouského“ a pp. Palackému, Riegerovi a Braunerovi. Započal čilý život a za nedlouho bylo slyšení hrčení množství kočárů, které pány hosty do Škvřňan odvážely.

Tam stálo 13 vagonů s parostrojem „Plzeň“, věnci a ztučkami ozdobeným.

Veliká a vkusná brána zeleným klestím pokrytá, jejížto oblouk z radvančův umělecky sestaven byl a dva veliké jehlance po obou stranách z kamenného uhlí Štarkovských a Nýřanských hor krášlily vchod do nádraží, na kterém rakouské, bavorské a české prapory vysoko vlály. Když konečně veliký počet sezvaných hostů do vozů se posadil, ubíral se vlak okolo 8¹/₄ hodiny zvolna k Bavorům.

Na jednotlivých stanicích byl tento vlak hudbou a střelbou uvítán a konečně v 11. hodin přijel do Brodu. Tu byli hosté skvěle uvítáni a prohlédnuvše v Brodu místnosti nádražní, zasedli k slavnostnímu obědu v nádherné síni, ozdobené věnci, prapory a znaky měst, kterých se dráha dotýká.

Mezi obědem střídaly se kapely 8. husarského pluku, pak bavorského pluku č. 11, provozující koncertní hudební skladby.

Zábava při obědě byla živější a živější, až konečně zampaňské hosti tak rozjařilo, že nebylo připitkův a volání na zdar Rakouska, Bavorska a Čech ani konce.

1. Protokol o prodeji stavebních míst vedle Klatovské silnice od domu pana Svátka až k domu pana Šaška byl schválen, mimo místo před zahradou pana dra. Pankraze a domem pana Františka Prokopa. S potvrzením prodeje posledních dvou míst má se posečkat, až p. dor. Pankraz vzdá se práva ku vchodu do své kůlny přes místo před domem Prokopovým.
2. Potvrzen byl protokol o prodeji pozemků před a za stodolami pí. Marie Hahnenkamové, pí. Markéty Angrové a p. Jana Steinbacha vedle Klatovské silnice na Říšíském předměstí.
3. Ku návrhu p. purkmistra, aby se dřívější strouha vedoucí k vaše upravila a vodní síla odprodala, usneseno bylo, aby se dříve spád tohoto náhonu vyšetřil a napotom ve veřejné dražbě odprodán byl.

Dne 4. září 1861. vypukl požár v Starém Sedle, který ztrávil celkem 52 domy s vedlejšími staveními.

Obyvatelé plzeňští pro tyto pohořelé darovali částku 2 zl. 90 kr. Již den shořelo také v obci Mírošovech 9 domů s vedlejšími staveními pro tyto pohořelé odvedli obyvatelé města Plzně částku 2 zl. 17¹/₂ kr.

Dne 7. října 1861. bylo v sedění obecního výboru

1. schváleno od pana purkmistra navržené pojmenování nových ulic a výlohy za tabulky nápisní z obecních důchodů k tomu povoleny.
2. Povoleno bylo zakoupiti jednu novou stříkačku z vídeňské továrny a obstarati správu ostatních starších stříkaček. Výlohy mají se zapraviti z důchodův.
3. Na oslavu otevření české západní dráhy má se sestaviti výbor k uspořádání této slavnosti a mají se výlohy ku těmto přípravám, co jich bude třeba, z obecních důchodů zapraviti.

Dne 8. září 1861. meškál v Plzni pan c. k. místodržitelský náměstek z Prahy a tehdejší přednosta místodržitelství, svobodný pan Kellersberg. Při odpoledne po 5. hodině a když byl ještě večer a druhý den ráno z Prahy zdejšího úřadnictva přijal a zde veřejné budovy prohlédl, dne 8. září 1861. ráno okolo 9. hodiny dále do Prahy odcestoval.

Téhož dne, 8. září 1861., podnikli zdejší střelci cvičební pochod do „Šofronky“ za Bolevcem.

Už okolo 8. hodiny ráno shromážděli se jednotlivci na střelnici, jak vespolek účastnili se mše svaté.

Po službách božích odtáhli střelci, provázeni jsouce p. c. k. krajským, plzeňským a množstvím obyvatelů s hudbou ve vojenském pořádku do Prahy. Ukončivše vojenská cvičení, zasedli ke stolům a veselili se, což jim dostatek jídla a pití, při zvucích hudby až do 8. hodiny večerní. Vyloučeno tento působil také ostatním četně tam přítomným hostům v záhřevu.

Veliká část hostů odebrala se pak do divadla k slavnostnímu stavení. Tam přednesen byl slavnostní proslov německým jazykem s tím účelem od pana Karla Viktora Hansgirga sepsaný, který níže připojujeme.

Po divadelním představení byla uspořádána v sále hostinco „rakouského“ slavná koncertní beseda od obou zpěvákých spolkův a umělců z Prahy sem zavítavších.

Sál byl vkusně okrášlen a obecenstvem přeplněn.

Ježto však byly programy zcela české a sbory též jen česky přednášely, nezdálo se to býti jednomu z hostů vhod; i praví krajanům Bavorům, aby koncert tento opustili, jelikož se tu jen česky zpívají, kterým oni nerozumějí. Toto drzé chování vzbudilo u ve obecenstva veliké rozčilení myslí, které se teprv utišilo, když jeden pán z Bavor zvučným hlasem zvolal: „Žádný pravý Bavor tuto opustí“. Jak by nám asi Bavoráci v Mnichově zazpívali?

Po zpěvu započala taneční zábava, která až do rána potrvávala. Mnoho hostů zase již ráno drahou odjelo.

FEST-PROLOG

zur

FEIER DER ERÖFFNUNG DER FURTH-PILSNER-WESTBAHNST

Gedichtet von CARL VICTOR HANSGIRG.

Gesprochen im Fest-Theater zu Pilsen den 14. October 1861.

Gott hat das Erz der Berge nicht geschaffen,
Dass d'raus die Menschheit schmiede ihre Waffen,
Dass Fesseln sie erzeuge aus dem Erz.
Einst war es so! Der Eisenhammer pochte,
Dass d'rin dem Hass ein glühend Werkzeug kochte,
Selbst Eisenpanzer goss er um das Herz.

Wär auch der Traum ein Wahn, dass einst auf Erden
Aus rost'gen Schwertern — Pflug und Glocke werden,
Die Osterglocken einer schöner'n Zeit,
Die uns nach vielem tausendjähr'gen Streiten
Ins grüne Land den ew'gen Frieden läuten,
So bleibt doch Eines wahr, wir rufen heut!

Der Schöpfer liess das Erz der Berge reifen,
Dass d'rüber mag ein Volk zum anderen schweifen,
Im ungeahnten wunderbaren Flug!
Nicht für den Hass pocht nun der Eisenhammer,
Nein! Für die Liebe schliesst er eine Klammer,
Wo Erz die Menschheit sonst in Ketten schlug.

Ringsum den Erdkreis, um die bunten Lande
Schlingt Liebe bindend ihre eh'rnen Bande,
Des Dampfes Wolke wirbelt hoch empor
Als eine hehre Friedensopfersäule
Zum Preis dem Schöpfer und der Welt zum Heile,
Das Fest der Eintracht tönt im Völkerchor.

Das Oest'reich sich mit seinem Nachbarreiche
sum festen Drucke reich,
wir froh vereint,
Scheidemauer,
t'gen Feind ein Schauer
chbar und dem Freund.

Zum ersten Male loben Salzburgs Firmen
Im Morgenroth und Friedensglanz die Stirnen,
Dass deutsches Volk zu deutschen sich gesellt;
Zum zweiten Male sah man das Bündniss feiern
Und alte Freundschaft hieder sich erneuern,
Da wo die Donau ihre Woge schwellt.

Zum dritten Male ist's, dass die Wälder rauschen,
Und Eiche mit der Linde Küsse tauschen
Im lauschig stillen Baier-Böhmerwalde!
Dass stolz und frei die stämmig hohe Eiche
Die Arme treu der blüh'nden Linde reiche
Und ein Verbindungsfest zum Himmel schallt!

Doch wo der Völker Stämme sich verzweigen
Sah man schon längst die Kronen zu sich neigen
D'rum auch den Kronen und den Fürsten Heil!
Wenn wir das völkereinigende Eisen,
Wenn wir die Linde und die Eiche preisen,
Dem Deutschen rufen und den Slaven Heil!
Sei Heil auch ihnen, zehnfach Heil gepriesen
Mit heil'gen Band verschlungen durch Elisen
Heil Oestreichs Kaiser, Baierns König, Heil!

ne 15. října 1861. shořelo v obci Zenidle, v okresu píseckém,
ú s hospodářskými budovami a všemi zásobami.
byvatelé města Plzně poslali pro tyto pohořelé částku 3 zl. 68 kr.

ne 21. října 1861. shořelo v obci Džbánově, v okresu vysoko-
n, 30 domů, pro kteréžto pohořelé obyvatelé plzeňští odvedli částku
0 kr.

chož dne vypukl požár v městě Volešnici a ztrávil tam 30 domů,
radnici, obě školy a hospodářské stavení farní.
d obyvatelů plzeňských sebráno bylo 5 zl. 5 kr. pro tyto pohořelé.

ne 24. října 1861. poslala správa „české západní dráhy“ zdejší
sledující přípis, který tuto v českém překladě podáváme:

916
CB Slavná městská rado!

odepsaná správní rada považuje to za svou povinnost za příčinou
i části společenské dráhy z Brodu do Škvrců slavné městské
esta Plzně za prokázanou podporu při této slavnosti a za laskavou
žež se pánům hostům od slavné městské rady a od obyvatelů
Plzně v tak hojně míře dostalo, vysloviti nejvřelejší díky.

sdajíc na dále o zachování přízně tomuto vlasteneckému podniku,
aktivost!

Správní rada c. k. priv. české západní dráhy.

de Mannsfeld m. p.

Kogerer m. p., vrchní tajemník.

e Valná, dne 24. října 1861.

Dne 24. října 1861. Cena mázu bavorského piva byla od výboru pravovárečného ustanovena na 15 kr. r. č. a stálo vědro 5 zl. 58 kr. na místě v pivováře.

Dne 31. října 1861. nastalo chladné počasí a tuhé zimy připomínaly hospodáře, aby se starali o zásoby paliva na zimu. Téhož času bylo palivo poměrně drahé, neboť cent uhlí stál zde 45 kr. Očekávalo se však, že otevřením dráhy ceny uhlí se sníží, zvláště když p. dor. Pankraz hory své Nýřanské zvláštní drahou spojil a tak dovoz uhlí do Plzně usnadnil.

V měsíci říjnu 1861. odebral se z Plzně katecheta při české škole, p. Bedřich Hingst, na své nové místo, ustanoven jsa katechetou u andělských panen v Praze. P. Bedřich Hingst byl ode všech obyvatelů zdejších ctěn, vážen a milován. On získal sobě jako kněz a učitel všeobecné uznání, jsa úslužný, skromný a v každé příčině výtečný muž, kteréhož obecenstvo ze svého středu nerádo ztratilo.

Na jeho místo ustanoven byl pan František Jízba, který byl dříve kooperátorem na Svaté hoře.

Dne 4. listopadu 1861. žádal p. Matěj Hlavatý, mistr tesařský, jakožto majetník zahrady páně Fleišnerovy z Kemfinfeldu na Říšském předměstí ve stromořadí, naproti starému obecnímu špejcharu, za povolení ku stavbě domu na tomto místě s tou podmínkou, že část této zahrady obci zdarma odstoupí. Ježto k docílení rovné čáry s domy sousedními získání tohoto pozemku velmi výhodným se býti vidělo, městská rada k této žádosti ochotně svolila.

Dne 7. listopadu 1861. Od tohoto dne počala c. k. pošta užívati západní dráhy ku dopravě zásilek ze Škvřňan do Brodu.

Dne 8. listopadu 1861. vyslovila městská rada vřelé díky p. Filipu Giestlovi, otcí chudých, za jeho neúnavné účinkování pro dobro zdejší chudiny, zvláště pak za to, že jeho vynasazením v roce 1861. pro chudé značná částka 238 zl. sebrána byla.

Dne 1. prosince 1861. bylo ažio při stříbře 139 zl. 75 kr.

Dne 6. prosince 1861. bylo v sedění obecního výboru rokováno o následujících předmětech:

1. Potvrzen byl rozpočet příjmův a vydání obecních pro rok 1862., dle kteréhož činily příjmy 113.934 zl. r. č.
a vydání 111.023 " " "
tak že z příjmů vybývalo 2.911 zl. r. č.

Na základě toho povoleno bylo úředníkům obecním na rok 1862. 10% jejich služného jakožto drahotní příspěvek.

2. Ustanoven byl řád stavební před bývalou Steinhausrovou, nyní Stelzrovou zahradou na Štěpánském náměstí a usneseno, aby byl obecní pozemek před onou zahradou vyměřen a odprodán.
3. Ustanoven byl řád stavební před zahradou Matěje Hlavatého a nařízeno, aby p. Matěj Hlavatý hlubokou cestu mezi stromořadím u zahrady p. Kopeckého dal zvýšiti. Mimo to rozkázáno, aby p. Hlavatý na své útraty dal otvory kanálu zvýšiti a stromy v stromořadí zasypané zase vysázeti. Především však se má kanál znalci prohlédnouti, zdaliž toto zasypaní snese.¹⁾
4. Ustanoven byl roční plat druhého městského lékaře, dra. Františka Špačka na 400 zl. r. č.
5. Povolen byl prodej obecního pozemku pr. 33 $\frac{1}{2}$ □⁰⁰ před stodolou p. Gottfrieda Ritschla, který byl dříve přeměřen a odhadnut.
6. Povolen bylo zříditi jednoho cestáře s obyčejným platem cestářů pro části silnic v obvodu města se nacházejících, které obci obstarati přísluší.
7. Ustanoven byl dřívější účetní nemocnice, p. Jan Port, aby vedl účty kostelní, špitální jakož i účty chudinského ústavu a zároveň aby zkoumal veškeré obecní účty. Služné jeho upraveno bylo na 787 zl., mimo to dáno mu 8 sáhů měkkého dříví.

Dne 8. prosince 1861. měl spolek lásky k bližnímu v Plzni, jehožto by dodělaly se dosud nejlepšího výsledku, 1000 členův. Z toho vy-
š. že se těší tento spolek úplně důvěry obecnstva.

Při všech honbách, konaných v plzeňském revíru až do 7. prosince
l., zastřeleno bylo pouze 320 zajícův; počet to dosti nepatrný u pří-
nání k tomuto rozsáhlému obvodu honebnímu.

Dne 24. prosince 1861., na den narozenin Jejího Veličenstva, cí-
rny Alžběty, sloužena byla slavná mše sv.

Téhož dne odpoledne o 3. hodině byla konána slavnost vánočního
omku v české hlavní škole, o kteréžto slavnosti podal obšírnou zprávu
itel J. Rychtářik jak následuje:

„V předcházejících dvou letech býval „Štědrý den“ příčiněním
na podkrajského Krause, přítele to chudých dítek, pokaždé velkolepou
mností; také letos byl tento den pro chudou mládež našeho ústavu
kou radostnou a utěšenou.

Dítky ty, (51 hoch a 51 děvče) shromáždivše se v školním domě,
y o třetí hodině učitelstvem do třetí třídy uvedeny.

Jaké však tu bylo překvapení pro ubohé tyto maličké, jichž tušení
vyšeno slavným výjevem, před oči se jim stavícím! V ozdobené síni
žeri z výboru štědrých dárců stojí u ověncového a světlem zářícího

¹⁾ Pan Matěj Hlavatý hodlal totiž několik domů v stejném pořadí s domem
ex. Jahela vystavěti.

stromku, vítající s potěšením vcházející dívky, které jim milými byly předměty dobročinnosti jejich.

Pestrobarevný stromek mezi dvěma řadami laviček vzhůru se pnoucí a ovocem rozličného druhu bohatě pokrytý, poskytoval čarokrásnou svou ozdobou půvabný pohled. Po lavičkách s obou stran ležely seřaděné a jmeny opatřené dárky, jichžto rozmanitost mocně působila na ducha shromážděných dítek, zvědavost a pozorlivost jejich budíc a poutajíc.

Okamžení toto bylo velebné a stejně jímalo srdce těch, kteří se těšili na dárky jim připravené, jako oněch štědrých dárců, kteří si obrali za účel oblažiti mladistvá srdce svou dobročinností. Dítky shromážděné zotavivše se z úžasu svého naslouchaly přívětivým slovům pana školního dozorce, Eduarda Födermayera, kterými jim vyložen byl nábožný obyčej ten, jímž se udržuje památka radostného narození božského syna. K těmto slovům dodal pan školní dozorce Jan Ronolter, aby se dítky vnušasžily podobnými se státi malému Ježíškovi.

Po té zapěly dítky píseň „Narodil se Kristus Pán“. Po této písni radostí oplývající mládež i na to upamatována byla, že jest její svatou povinností, aby dobrodincům svým povždy vděčnou byla a za ně se modlíla.

Vděčnou svou, že však dobrým svým chováním osvědčí, což jest přáním a jediným účelem dárců jejich. Po krátké ale srdečné modlitbě, započalo podělení dítek, při čemž i pan Adolf Feyerfeil, měšťan a kupec, uživ této příležitosti, jednotlivé dítky jim podělené ku pilnosti a mravnému chování vybízel a jim dobrá napomenutí na srdce kladl.

Podělený, bera si dárek do rukou, s patrnou radostí s místa toho chvátal k otcí, matce své, zajisté touže v srdci svém, aby i rodiče s ním radost sdíleli.“

Budiž zde i dárců zmíněno, jichžto šlechetnou obětavostí slavnost tato štědrovečerní uspořádána byla.

Ctihodný p. měšťanosta, dor. Jan Maschauer, daroval k tomuto účelu 6 párů vlněných rukavic pro dívky, tucet rozličných nákrčníků, tucet zástěrek, 11 tuctů tužek, rys papíru, 8 obrázkových knížek, 100 sešitů pro krasopis, 50 pouzder na péra a škatulku per; p. August Födermayer, měšťan a kupec, 12 párů vlněných rukavic, 300 tužek, 150 sešitků na krasopis, 50 sešitů pro úlohy a 50 kusů sešitků osmerkových; p. Jiří Kibitz, měšťan plzeňský, 25 kusů velikých a menších rukávníků pro děvčata; p. Ignác Fomann, měšťan a mistr kloboučnický, 15 párů plstěných bačkorek; p. Eduard Födermayer, městský radní a školdozorce, 5 zl. č.; p. Jan Ronolter, městský školní dohlížitel, 5 zl. r. č., začož koupeno bylo 12 kusů školních knih, 2 tucty držátek na péra a škatulku kovových per, 2 tucty tužek a věci k vyzdobení vánočního stromku; p. Kmínek, měšťan a obchodník se střížným zbožím, látku vlučnou na troje spodky; p. Adolf Feyerfeil, měšťan a kupec, 2 rysy papíru a 250 kusů per z tažených brkúv; p. Ignác Schiebl, měšťan a knihtiskař, rys papíru, 12 tužek, 100 kusů křídlicových písátek, 72 kusy držátek na péra, 2 škatulky kovových per, 10 pouzder na péra.

V noci dne 24. prosince 1861. o 3. hodině bylo na severo-západní části oblohy, proti měsíci, viděti městění duhu, která po 10 minut trvala.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY Z R. 1861.

V zdejší městě žil nejstarší obĉan, invalid Josef Helm, který jsa k 102 létu, byl ještě zcela zdrav. Tento již pod generálem Laudonem měl a 45 let ve vojsku ztrávil.

R. 1861. pokročilo štěpování stromů zvláštním přičiněním a působením krajského v plzeňském kraji. Že sázení stromů jest nejen pro národní hospodárství velmi užiteĉno, ale že přispívá také ku okrase krajiny, to již dokázal p. Karel Hahnenkamm, který se vši pilností a vytrvalostí po mnohá léta okolo svých polí po mezích ovocné stromy vysazoval. Im zdejší hospodárům dal příklad, že by se i okolí Plzně dalo ovocnými stromy okrášlit, kdyby náležitá pile byla tomuto odvětví poľního hospodárství věnována.

Toho roku byla vížka na kostele u sv. Mikuláše od tesařského mistra, na Josefa Reidla, přestavěna a ze zádušního fondu zapláceno za tuto ávku 781 zl. 32 kr., nepočítajíc v to přívaz staviva.

Toho roku otevřena byla nová ulice v zahradě stavitele pana Martina Stelzra.

Toho roku bylo ve všeobecné nemocnici plzeňské:

mužských	525 osob,
ženských	244 "

Úhrnem 769 osob.

Ústav tento měl příjmů	7748 zl. 36 kr.,
vydání	7250 " 21 "

Toho roku bylo 1066 městských dětí očkováno.

V tomto roce zemřelo v Plzni 599 lidí.

Ve várečném období 1860./61. bylo uvařeno v měšťanském, tak zvaném pilsenském pivováre na Bubenči 73.936 věder piva.

V roce 1861. uloženo bylo do spořitelny zdejší od 1913. stran 8.200 zl. 28 kr. a vyzdvíženo od 762. stran 120.850 zl. 2 1/2 kr.

Na konci vojenského správního r. 1861. vykazovaly účty obecní příjmů 125.625 zl. 23 kr. a vydání 113.258 zl. 80 kr. r. ě.

Při jmění městského špitálu sv. Máří Majdaleny pro měšťany bylo vydáno 2144 zl. 63 kr. a vydání 323 zl. 76 kr. r. ě.

Při špitále sv. Martina pro nádenníky bylo příjmů 420 zl. 75 kr., vydání 323 zl. 76 kr. r. ě.

V špitále sv. Maří Majdaleny byli 24 špitálníci,
" " Martina " 11 " a mimo to
49 osob bez přístřeší ubytováno.

Mimo špitálníky rozdáno bylo 276 chudým částka 3240 zl. 39 kr

Stužtež zde také jména otců chudých, kteří v roce 1861. k
chudiny zdejší nejvíce přispívali. Pp.: František Guldener, ředitel
pro chudé, Jakub Divíšek, Arnošt Fleischer z Kempfelfeldu, Matěj Geri
Josef Gerlach, Filip Giestl, Ignác Hecht, Antonín Koutecký, Petr Kout
Karel Kmínek, Vincenc Kock, Václav Koliander, František Merwart, J
Priester, Jan Rosum, Jan Schiebl, Jan Seidler, Josef Sequens, Fran
Silbernagl, Fr. Straff, Karel Trnka, Sigmund Tropp a Bartoloměj Žen

V roce 1861. uděleno bylo:

I. Čestné měšťanství:

Jeho excellenci panu Antonínu rytíři Schmerlingovi, státnímu minist
" " Antonínu hrab. Forgachovi, místopředsedě;
dru. Frant. Palackému, proslulému historiografu království českého
" Frant. Lad. Riegerovi, vůdci národní strany federativní;
" Janu Purkyňovi, slavnému lékaři a fyziologu.

II. Měšťanství obdrželi:

Bauer Jan, krupař z Elhoty;
Basler Alexander, pozlačovač z Plzně;
Bischoff Otto z Augšpurka, majetník domu č. 32, Říšské předměstí
Čechura Josef, kožešník z Plzně;
Chmela Václav, obuvník z Habrův;
Divíšek Jakub, perník z Plzně;
Eberl Jiří, tesař z Malesic, majetník domu č. 11, Říšské předměstí
Eisenkohl Jan, pekař z Dobřan;
Fischer Václav, kupec z Loun;
Hlavička Matěj, obuvník z Plzně;
Hoffmann Zikmund, israelit, obchodník z Kinžvarta;
Holý Antonín z Domažlic, majetník domu č. 185, Říšské předměstí
Hotek Josef, obuvník z Čisté;
Hruška Martin, úředník při obci plzeňské;
Kestler Jan, hospodský a řezník z Militgau;
Klement Václav, mlynář ze Střelice a majetník domu č. 101;
Latka Jan, kožešník z Plzně;
Loder Antonín z Černic, majetník domu č. 148, Saské předměstí;
Mandl Josef, zlatník z Prahy;
Rada Antonín, kožešník z Plzně;
Rubricius Josef, obuvník z Plzně;
Šedivec Michael, kamenník z Bolevce;
Škarda Michael z Doudlevec, majetník domu č. 128, Říšské předměstí
Šleiss Jan, trhovce z Dejšiny;
Šmid Alois, zlatník z Lochovic;
Vacík Petr, kožešník z Michovic;
Wittman Ondřej, krejčí z Ujezda.

III. Za příslušníky obce byli přijati:

Jakub, israelita z Českého Nového města, obchodník s obilím;
Josef Petr z Malesic, majetník domu č. 136, Saské předměstí;
Karel ze Stünze v Sasku, knihkupec;
Fogner Šimon ze Lhoty, majetník domu č. p. 61, Pražské předměstí;
Leweizer Šimon z Nové Zetlice, obchodník.

DARY A DOBROČINNÉ SKUTKY

ROKU 1861. VYKONANÉ.

Divadelní ředitel p. Gustav Jul. Mussik věnoval zdejšímu chudému davu příjem jednoho představení divadelního, který činil 135 zl. 6 kr.; kupec p. Josef Hoffmann daroval chudým 50 bochníků chleba a 10 zl. r. č.

Příčiněním p. c. k. okresního hejtmána Antonína Kraussa zakoupen darován byl zdejšímu farnímu chrámu Páně krásně pozlacený svícen 12 rameny.

Pan Frant. Hýra daroval dne 1. května 1861., na den zasnoubení dcery 600 bochníků chleba, aby mezi chudé rozděleny byly.

Příčiněním p. c. k. okresního hejtmána Antonína Kraussa obnoven příspěvkem několika nábožných paní zdejších měšťanů tabernakl matky Boží na velikém oltáři arciděkanského chrámu Páně, pak veliká malba sv. Jozefi, představující sv. Jana Nepomuckého, a pod ní stojící zpovědnice sechoň Davidovou.

Poslanec na zemském sněmě, pan dor. František Pankraz, daroval k diety (80 zl.) zdejší nižší realce, aby se za tuto částku pro praktické učení nějaké potřebné technické a přírodozpytné nástroje zakoupily.

Pan Sigmund Hoffmann, kupec zdejší, daroval chudému ústavu 100 zl. rak. č.

Pan Filip Zöllner, ředitel divadelní společnosti, věnoval příjem z divadelních her, dne 28. července 1861. v zdejšímu městském divadle k prospěchu Smetanova pomníku provozované, 74 zl. 67 kr. tomuto státnímu podniku.

Pan D. Leop. Levit, továrník zdejší a představený obce zdejších židů, daroval před svým úmrtím částku 50 zl. k rozdělení mezi chudé.

Výbor plesu obchodnických mládeňců odvedl 51 zl., čistý to výnos k tomu plesu na zřízení Smetanova pomníku.

Výsoce urozený pan hrabě Arnošt z Waldšteina, majetník zdejší textilní továrny, daroval chudému ústavu 200 zl. r. č.

Pan krajský Tschary daroval k vánočnímu nadělení opatrovně malých dětí značnou částku peněz a pan Hýra k rozdělení mezi chudé plzenské 50 liber mouky a 400 bochníků chleba.

ROK 1862.

Dne 1. ledna 1862. počal vycházeti v Plzni německý časopis pod r. 1862 názvem „Böhmische Westbahn“.

Dne 23. ledna 1862. byla schůze obecního výboru, v níž bylo řečeno o následujících předmětech:

1. Účty obecní pro rok 1861. byly odevzdány revidentovi Janu Portovi

k prozkoumání a usneseno, aby výborové, pp. Belani, Jahn a Tuschner, prohlídku obecní kasy předsevzali.

Za příčinou dobrého stavu důchodův obecních bylo usneseno, aby veliký most na Saském předměstí, který dosud byl pouze vyštěrkován, kostkovým kamenem ve dvou letech se vydláždil; mimo to usneseno, aby stavba obydlí obecního zahradníka předsevzata a kanál od hostince „u hvězdy“ dolů k hostinci „u císaře rakouského“ vystavěn byl.

2. Usneseno bylo, aby ku stavbě nové nemocnice stavební místo, co do výměry 600⁰ obsahující, ve dvoře obecním bezplatně postoupeno bylo s tou podmínkou, aby zdejší chudí příslušníci za levnější cenu ošetřováni byli. Ve příčině výloh na stavbu má býti vys. zemský výbor požádán, aby tento všeobecný ústav nákladem celé země vystavěn byl.
3. Přenecháno bylo městské divadlo pro zimní dobu r. 1862./63. řediteli Gustavovi Mussikovi s tou podmínkou, aby se dorozuměl s některou českou společností a smlouvu s ní učinil, znějící v ten rozum, aby se obě společnosti střídaly a jedna z nich až do vánoc, druhá pak od vánoc do velikonoce v divadle plzeňském hrála.

Dne 23. ledna 1862. konána slavnost za příčinou odevzdání podobizny p. purkmistra, m. dra. Jana Maschaura.

Zastupitelstvo městské, uznávši dobré školy za jistý základ blaha obecného, staralo se usilovně o zvelebení školství zdejšího.

Roku minulého bylo slušné učitelův zvýšeno a upraveno, učitelé ve dvě třídy podle slušného rozdělení a postupování jich ustanoveno.

Česká škola městská povýšena byla na českou školu hlavní a hlavní snaha zastupitelstva směřovala k tomu, aby oba jazyky zemské ve školách byly pěstovány, tak aby Čechům i Němcům možno bylo oběma těmito jazykům se naučiti.

Tato ustanovení obecního zastupitelstva zasluhovala zajisté vši pochvaly a veřejného uznání.

Učitelstvo české hlavní školy, jež svou vděčnost za tuto všem učitelům prokázanou pečlivost projevit chtělo, na památku tohoto pro školy plzeňské tak důležitého roku objednalo litografovanou podobiznu pana purkmistra Maschaura a tím nejenom tohoto muže, nýbrž i veškeré pány výbory překvapilo.

Podobizna zhotovena byla dle fotografie v uměleckém ústavě pana Farského v Praze.

Obecní výborové dne 23. ledna 1862. jsouce v plném počtu shromáždění, byli neočekávaným výjevem překvapeni.

Veškerí učitelové vstoupili nenadále v průvodu několika slavnostně oděných děvčat a hochů do síně zasedací, kde povstalo vážné ticho, které přerušil mladý Emerich Hruška (synu městského úředníka Martina Hrušky), přednášeje způsobem velmi dojmavým p. purkmistrovi následující báseň:

Zlatoškvělá v náš tu obzor
Hvězda vzešla, jejíž lesk
Maje štedrou Ceres za vzor,
Život vlévá, tráví stesk.

Tak byla ukončena slavnost, která byla každému podnětem, aby toval všechny síly své městu a nežistně o blaho jeho se staral.

Pání výborové podělení byly otisky obrazu panu purkmistrovi věnované.

S mnoha stran žádána byla podobizna purkmistrova, tak že mnoho výtisků rozděleno bylo.

P. Eduard Fodermayer, městský rada a dohlizitel školní, 11 podobizen na purkmistra, zasazených v rámcích pozlacených, věnoval zdejší české učitelské škole, kdežto ku stálé památce v místnostech školních zavěšeny byly.

Dne 23. ledna byl pan August Valdek od rady městské za své letní obecní konané služby dán na odpočinek s titulem kasíra městského.

V zimě roku 1862. bylo mnoho sněhu a zvláště v okolí Plzně byly velké zpousty sněhu, že nebylo lze pro závěje cest rozeznatí.

Dne 26. ledna 1862. zmínily se místní noviny „Pilsner Bote“ o mnohém přání občanů zdejších, aby byly zde zřízeny vyšší školy reálné, vyjadřující zároveň naději, že rada městská, vydobivši si již svým působením školství tolik zásluh, také ku zřízení tohoto důležitého ústavu brzy kročí.

Dne 28. ledna 1862. obdržel Joachim Kohn ze Švihova a jeho syn svolení ku stavbě koželužské továrny na Říšském předměstí, kterou měl ihned stavěti.

Při tom uložena mu byla povinnost, aby na své útraty studni spadlem na vodu k pití pro okolní obyvatele u prostřed nově utvořené ulice zříditi dal, poněvadž stížnosti se vyskytly, že voda v řece odpadky továrny znečišťována bude.

Dne 31. ledna 1862., v noci okolo 1. hodiny dostoupila voda řeky Mže neobyčejné výše a zaplavila všecka luka v okolí města.

Na Pražském předměstí musilo býti obecní převáženo na loďkách. Dne 10. hodiny večer dosáhla voda takové výšky, že od roku 1845. tu povodně v Plzni nebylo. Pršelo celou noc, čímž i řeka Mže, dne 1. února 1862., v noci o 1. hodině, tak vystoupila, že obyvatelé Saského předměstí po celou noc svítili a ve strachu stále vzrůstající vodu pozorovali. Mnozí musili byti své opustiti a dobytek na bezpečná místa odvésti.

Dne 1. února 1862. byl jeden vůz i s nákladem vlnami uchvácen a bezpečným životem zachránil vozka svůj život a koně. Téhož dne byla po řece Mži živá prasata, 1 kráva, množství prken i trámův a řeky zahrady na Saském předměstí byly vodou pokryty.

Povodeň na Pražském předměstí nejlépe ukázala, jak by se budoucně most vystavěti měl, o který se právě téhož času jednalo. Mohl by se navázati všechny výhody nového mostu jakož i všechny vady mostu starého. Byly totiž dva návrhy k stavbě nového mostu, z kterýchžto jeden byl ten, aby nový most přestavěn byl na místě mostu starého tak, že pilíře starého mostu položena byla konstrukce železná, ačkoliv

Tímto vším dovršil jste dávné a vřelé přání zdejšího pana arciděkana, tím takřka zsvětíl jste nastoupení na Vás vzneseného úřadu a tím stal jste se chloubou vždy věrného král. města, což i časopisy k Vaší chvále a cti veřejně hlásají. Vaše zásluhy o školy uznává každý nestranný posuzovatel a též dosti zřejmě jim nasvědčuje jasná a veselá tvář přítomných tuto pánů hostů, což patrným pro nás jest důkazem, že srdečnou s námi sdílejí radost při oslavě Vaší.

Toužebně čekalo učitelstvo na den, kteréhož by, těžce již po tři měsíce z přízně Vaší, zároveň složilo Vám díky své. Protož jest dnešní den učitelstvu dnem vděčné radosti. Však památným bude dnešní den nejen nám, nýbrž i zástupcům zdejšího slavného města; památkou budiž dnešní den ústavu, jež nově dal jste upravití a jež pozvedl jste v řadu hlavních škol; památkou budiž tento den veškerému obecnstvu; památkou budiž dnešní den zvláště Vám, vážený pane měšťanoste, avšak památkou trvalou!

Upomínka na Vás ať žije, ať nikdy nevyhasne památka na zakladatele první české hlavní školy v Plzni, ať zvětšen žijete v srdcích zdejšího učitelstva a všeho obyvatelstva.

(Po těchto slovích vystoupilo několik dívek a dvě děvčátka odhalila podobiznu páne purkmistrovou, kdežto pan ředitel v řeči své pokračoval):

Patřte tuto, vážený p. měšťanoste! Obraz, jež zde česká děvčata Vám přinášejí, patrným jest díkem přítomného učitelstva! Hle laskavá tato tvář přívětivé obrátila se ke školám, bystrý zrak ten prohlédl, čeho učitelstvu jest potřebí, duše jasným okem hledící uchopila se vřele myšlenky blahodárné a tato ústa vyřkla, že zlepšen býti má stav veškerého učitelstva, což štědrá tato ruka též vykonává.

Tento obraz, jímž oslavuje Vás vděčné české učitelstvo, jest Vám od přítomného učitelstva v nejhlubší úctě věnován a dejž Bůh, by dlouhá léta pamatoval Vás na dobré skutky, které jste pro zdejší české školství vykonal a zdobil k potěšení Vašemu příbytek Váš.

Také Vám, vážení páni radové městští a celý čestný výbore obecních starších, buďtež stejně díky vzdány za vše, co jste pro zdejší české školství učinili.

Šlechetná náklonnost Vaše k blahodějným pro obec činům vedla kroky Vaše. K činům blahodějným pravím; neboť ujavše se učitelstva, škol a jich zvelebování, dokázali jste, že dobře víte, kde pramen obecného blaha spočívá, a tudíž musí každý o své dítky pečující občan dobrořečiti i Vám. Tím však i učitelům zlepšili a usnadnili jste jich povolání, z něhož jsou před Bohem zodpovědni.

Vážený pánové, Vy jste vůbec podali patrný důkaz, že jen spojenými silami, dle hesla našeho milovaného zeměpána Františka Josefa I., dobro se tuží a upevňuje. Vámi též skvěle se vyplnilo, že tenkrát šťastným jest vůdce, když jemu stojí po boku několik rádců upřímných. A proto že upřímné spolupůsobení Vaše přivedilo oslavu prvního Vašeho měšťana, proto i Vám skládá učitelstvo srdečné díky. Na dráze blahého působení Vašeho posilněž Vás všecky Pán Bůh a udělíž Vám, by páska ta, kteráž poutá Vás k vůdci Vašemu, byla čím dále tím pevnější a stálejší a to k oslavě zdejší obce, k oslavě trůnu rakouského a k oslavě trůnu Božího! Sláva!

Pan purkmistr děkoval krátkými slovy za tuto jemu prokázanou čest, kterou přijal dokládaje, že náleží všem shromážděným výborům stejnou měrou. Po té učitelové s dítkami sňh zasedací opustili.

Dne 20. února 1862., na výroční den pohřbu dra. Jos. Františka etany, byla konána v zdejším arciděkanském chrámu Páně veliká mše svatá, kteréž se ctitelové zesnulého u velikém počtu účastnili.

Dne 23. února 1862. učiněno provolání za příčinou podpory nešťastných obyvatelů, kteří letošní povodní v Čechách veliké škody utrpěli.

Ku provolání tomuto, v listu „Pilsner Bote“ obsaženému, občané její ihned ochotně značné příspěvky skládali. Tak přispěli:

pan J. U. dor. František Adler	20	zl.
„ František Hýra, majetník parního mlýna	100	„
„ med. dor. Jan Maschauer, purkmistr	10	„
„ J. U. dor. František Pankraz	20	„
„ Vilém Scholz, kupec	20	„
„ Jan Tschary, c. k. krajský	20	„
„ František Vanka, statkář	5	„
„ Karel Klotz, obchodník	20	„
„ Otto Bischoff	10	„
Obec plzeňská	50	„
Pravovárečné měšťanstvo	30	„

Dne 27. února 1862. dala městská rada nápisy ulic v posledních letech povstalých českým i německým jazykem zhotoviti.

Dle téhož usnesení pojmenovány byly tyto ulice jak následují:

1. Vodní ulice — od vodárny k nemocnici.
2. Žitná ulice — domy vystavěné od p. Lexy u Klatovské silnice.
3. Mariánská ulice — na Říšském předměstí od mýta ke Škvrňanům.
4. Mlýnská ulice — na Říšském předměstí od hostince „u města Vídně“ až ke mlýnu Kalikovskému.
5. Továrnická ulice — od hostince „u města Vídně“, okolo továrny hraběte Waldsteina až k nárožnímu domu Šaškovu.
6. Martinská ulice — proti Františkánské ulici od bývalého Stelzrova hostince do dřívější jeho zahrady a nyní tudy vedoucí Nové ulice.
7. Nová ulice — povstala z dřívější zahrady p. Stelzra a vedoucí ve směru Martinské ulice.
8. Luční ulice — na Saském předměstí, vedoucí od domu p. Mosra do luk.
9. Poštovská ulice — táhnoucí se od hostince „u labutě“ až k hostinci „u města Vídně“.
10. Divadelní ulice — bývalá stará Poštovská ulice.
11. Pivovární ulice — od hostince „u města Hamburku“ až k prachárně.
12. Klatovská ulice — od hostince „u zlaté hvězdy“ až k cís. zásobárně.
13. Faromlýnská ulice — od domu p. Kibitzova až k navážce železničné na parní mlýnem.
14. Lochotínská ulice — od levého sjezdu u Saského mostu až na konec dřívější Tušnerovské zahrady.
15. Náměstí Kopeckého — rozprostírající se od kašáren až k české dívčí škole.

se vzhledem ku trvanlivosti přednost dávala mostu kamennému a k tomu se ukazovalo, že třeba jest k odstranění oklik jakož i k vyhnutí se dolině u hostince „Hamburku“, aby nový most na jiném místě postaven byl, poněvadž zvláště v dotýčné dolině při letošní povodni největší nebezpečí lidem a dobytku hrozilo, ježto sotva koně přes ledové kry tam nastavené přejíti mohli.

Dne 4. února 1862. usnesl se výbor pravovárečného měšťanstva, aby k výstavě světové do Londýna zaslána byla dvě půlvědra piva. Poněvadž ale kommissee této výstavy jen místo pro 12 láhví povolila, rozhodl se výbor, že se vůbec žádné pivo zdejšího pivováru na výstavu zasílati nemá, poněvadž by pivo v láhvích co do dobroty utrpělo.

Dne 6. února 1862. koupil ve veřejné dražbě pan Martin Stelzer obecní místo před zahradou Steinhausrovou (na Říšském předm.), □^o za 13 zl., a p. Lisý místo před svým domem, □^o za 21 zl.

Pan Martin Stelzer hodlal zahradou Steinhausrovou vésti novou ulici.

Dne 6. února 1862., večer, dostoupila voda řeky Radbuzy a Mže opět neobyčejné výšky.

Dne 10. února 1862. učinilo vys. c. k. místodržitelství provolání, aby pořádána byla sbírka příspěvků ve prospěch povodní poškozených obcí českých.

Obec plzeňská přispěla z důchodů k tomu účelu částku 50 zl. r. č.

Obyvatelé zdejšího města odvedli částku 166 zl. 24 kr., a příjem ochotnického divadla k témuž účelu uspořádaného byl 118 zl. 66 kr. r. č.

Dne 11. února 1862. vyslána byla kommissee za příčinou založení nové ulice za náspem železné dráhy na poli P. Fragnera, vedoucí od cesty Doudlevecké ke Klatovské silnici.

Dne 13. února 1862. bylo v místním listě, „Pilsner Bote“ zvaném, provolání, vyzývající ku zřízení spolku záloženského v Plzni. V tomto článku vyličeny byly zvláště výhody tohoto spolku pro řemeslníky, obchodníky a poukazováno k tomu, že již takové spolky v menších městech svým blahodárným působením prospěšnými se býti osvědčily.

Dne 18. února 1862., na výroční den zachránění života císaře Františka Josefa I. před útokem úkladného vražedníka, byly úroky z nadace Františka Josefa, čínef 100 zl., 17. chudým měšťanům od p. purkmistra, dra. Maschaura, u přítomnosti městské rady slavnostně rozděleuy.

Kapitál této nadace, 2000 zl., byl přičiněním městského rady a policejního kommissáře, p. Františka Guldenera, pak dřívějšího purkmistra, p. Fr. Vanky, dílem sbírkou dobrovolných příspěvkův a z důchodův obecních složen.

Dne 20. února 1862., na výroční den pohřbu dra. Jos. Františka Smetany, byla konána v zdejší arciděkanském chrámu Páně veliká zádušní mše svatá, kteréž se ctitelové zesnulého u velikém počtu účastnili.

Dne 23. února 1862. učiněno provolání za příčinou podpory nešťastných obyvatelů, kteří letošní povodní v Čechách veliké škody utrpěli.

Ku provolání tomuto, v listu „Pilsner Bote“ obsaženému, občané zdejší ihned ochotně značné příspěvky skládali. Tak přispěli:

pan J. U. dor. František Adler	20	zl.
„ František Hýra, majetník parního mlýna	100	„
„ med. dor. Jan Maschauer, purkmistr	10	„
„ J. U. dor. František Pankraz	20	„
„ Vilém Scholz, kupec	20	„
„ Jan Tschary, c. k. krajský	20	„
„ František Vanka, statkář	5	„
„ Karel Klotz, obchodník	20	„
„ Otto Bischoff	10	„
Obec plzeňská	50	„
Pravovárečné měšťanstvo	30	„

Dne 27. února 1862. dala městská rada nápisy ulic v posledních letech povstalých českým i německým jazykem zhotoviti.

Dle téhož usnesení pojmenovány byly tyto ulice jak následují:

1. Vodní ulice — od vodárny k nemocnici.
2. Žitná ulice — domy vystavěné od p. Lexy u Klatovské silnice.
3. Mariánská ulice — na Říšském předměstí od mýta ke Škvrňanům.
4. Mlýnská ulice — na Říšském předměstí od hostince „u města Vídně“ až ke mlýnu Kalikovskému.
5. Továrnická ulice — od hostince „u města Vídně“, okolo továrny hraběte Waldsteina až k nárožnímu domu Šaskovu.
6. Martinská ulice — proti Františkánské ulici od bývalého Stelzrova hostince do dřívější jeho zahrady a nyní tudy vedoucí Nové ulice.
7. Nová ulice — povstalá z dřívější zahrady p. Stelzra a vedoucí ve směru Martinské ulice.
8. Luční ulice — na Saském předměstí, vedoucí od domu p. Mosra do luk.
9. Poštovská ulice — táhnoucí se od hostince „u labutě“ až k hostinci „u města Vídně“.
10. Divadelní ulice — bývalá stará Poštovská ulice.
11. Pivovární ulice — od hostince „u města Hamburku“ až k prachárně.
12. Klatovská ulice — od hostince „u zlaté hvězdy“ až k cís. zásobárně.
13. Paromlýnská ulice — od domu p. Kibitzova až k navážce železničné za parním mlýnem.
14. Lochotínská ulice — od levého sjezdu u Saského mostu až na konec dřívější Tušnerovské zahrady.
15. Náměstí Kopeckého — rozprostírající se od kašáren až k české hlavní škole.

Žádost ta byla pak c. k. okresnímu úřadu předložena a s obmysleného zřízení záložny se strany vys. c. k. místodržitelství doporučeno.

Dne 16. března 1862. oznámila městská rada, že k zamezení sypávání popelu na veřejných místech denně ulicemi pojedou, kterého se popel z domů sypati může. Přijel vozů toho že se zvonkem. Majetníci domů byli vybidnuti, aby svým nájemníkům vys popelu na ulice a veřejná místa přísně zakázali.

Dne 20. března 1862. pan Jiří Kibitz, továrník na zboží koží a pp. Neuburg a Eckstein, vyrabitelé zapálek, své výrobky pro loni výstavu odevzdali zdejší obchodní komoře.

Sbírka výrobků páně Kibitzových záležela z výborně vydaných kožešin medvěda, tchoře, vačice, rysa pak bílého a černého berky.

Pánové Neuburg a Eckstein poslali na výstavu čestnou sirkami a zápalkami vkusně okrášlenou.

Korunu zdobil orel ze sirek sestavený, na pravé straně byl a na levé straně anglický znak zemský, též ze sirek složený. brány rozloženo bylo zboží zápalkové, které svou jakostí a kvalitou výrobky pánů továrníků velice doporučovalo.

Dne 23. března 1862. zavedla městská rada nové tabulky k jmenování ulic ve městě, na kterých zároveň čísla domů udána.

Dne 24. března 1862. byly ve schůzi obecního výboru následující předměty vyřizeny:

1. Ku žádosti obyvatelů Saského předměstí za zřízení vjezdu aneb nějakého mostu k jezdění do města ustanoveno, aby se s touto cestou na Saský most až do úpravy aneb prodeje příkopu valchy posečkalo a tato valcha aby byla veřejnou dražbou května 1862. prodána.
2. Panu nadlesnímu Fichtlovi byla za výborné systemisování lesa a Bušovického lesa pochvala vzdána a jemu za to zároveň nerace 150 zl. povolena.

Lesy městské byly r. 1796. polesným Frant. Erasmem Ullrichem tehdejšího způsobu systemisovány.

Všechny tehdejší lesy mající výměry 5272 jitra, byly rozděleny na stejné veliké paseky a roční výnos vyšetřen byl na 3807 sáhů.

Poněvadž ale stejné výměry také stejného užitku nedávají a k užitku často jako 1 ku 3 se má, upuštěno brzy od tohoto způsobu lesního hospodářství a byl v roce 1808. lesnickým ingenieurem J. Šmidem výnos roční na 4400 sáhů vyměřen.

V roce 1820. ustanovila lesnická kommisie dle tehdejších lesních 530 jiter, obsahující roční výsek na 3330 sáhů. Avšak v roce 1820. nařizením vys. gubernia zase roční kot na 4500 sáhů zvýšen byl.

Aby se dle těchto ustanovením různých výnosů zadošť učinilo, a trvání lesů pojistilo, aby se mimo to dle novějšího vyměření lesů, jim určena byla výměra všech lesů na 5720 jiter, roční kot upravil pět přehled v lesnictví zavedl, byl p. nadlesním Fichtlem v r. 1860. rok a v r. 1861. Bušovický okršlek lesní systemisován a v příštích u letech ještě ostatní 2 revíry týmž způsobem upraveny.

Tato vzorná úprava lesů plzeňských, která se vyznamenává spracovním až do podrobností, určitostí a zřetelností, zasluhuje tím více uznání, jevadž jest pro budoucnost jediným měřítkem, dle kterého rozdělování a systematické zužitkování zdejších ještě dosti velikých lesů diti se má.

Dle tohoto systemisování jest přírůstek lesů městských dosti značný, což v r. 1796. byla výměra všech lesů 5272 jiter, kdežto dle nynějšího měření jest lesa celkem 5720 jiter.

3. C. k. okresnímu úřadu má býti podána zpráva, že obecní výbor k založení nové ulice v bývalé Steinhausrově zahradě s tou podmínkou svoluje, když pan Martin Stelzer ulici veskrz v stejné šířce povede a tudíž vystupující část Steinhausrova domu, dvory a zahrádky na vlastní útraty vykoupí a odstraní; dále když ulici vlastním nákladem, kanálem opatří a ji vydlážditi dá.

Dne 27. března 1862. bylo ažio při stříbře 35.50%.

Dne 29. března 1862. v noci o 1. hodině vezena byla mrtvola k. polního maršálka Windischgrätze městem zdejším a byvši u arcibiskupského kostela zdejším kněžstvem vykropena, byla dále do rodinné hrobky v Tachově dopravena.

Oddělení pluku dragónského, jehož majetníkem zvěčnělý kníže byl, koupilo rakev zvěčnělého polního maršálka a množství lidí zdejších žávalo tento pohřební průvod, ač bylo nepříznivé počasí.

Dne 31. března 1862. byl zde kočující zvěřinec v několika vozích vypravěných. Z jednoho takového vozu vyskočil téhož dne srnec, který naživ byl pronásledován, utekl Pražským předměstím do Hrádeckého náměstí.

Dne 31. března 1862. byla vyslána kommisie za příčinou otevření ulice v zahradě Adama Gradla, která měla vésti k tak nazvanému hostinci v městě Vídně, na Říšském předměstí a bylo ustanoveno, aby 8 sáhu široká ulice tam zřízena byla.

Dne 2. dubna 1862. usnesl se výbor pravovárečného měšťanstva na to, aby válna 24 sáhy zdělí k uložení ležákových sudů nad novými ulicemi, aby byla, dále aby byl postaven nový kotel na 32 sudy s 2 křesnými chladičemi.

Žádost ta byla pak c. k. okresnímu úřadu předložena a schválení obmysleného zřízení záložny se strany vys. c. k. místodržitelství vřele doporučeno.

Dne 16. března 1862. oznámila městská rada, že k zamezení vysypávání popelu na veřejných místech denně ulicemi pojedě vůz, do kterého se popel z domů sypati může. Příjezd vozu toho že se oznámí zvonkem. Majetníci domů byli vybidnuti, aby svým nájemníkům vysypávání popelu na ulice a veřejná místa přísně zakázali.

Dne 20. března 1862. pan Jiří Kibitz, továrník na zboží kožešnické, a pp. Neuburg a Eckstein, vyrabitelé zápalek, své výrobky pro londýnskou výstavu odevzdali zdejší obchodní komoře.

Sbírka výrobků páně Kibitzových záležela z výborně vydělaných kožešin medvěda, tchoře, vačice, rysa pak bílého a černého beránka.

Pánové Neuburg a Eckstein poslali na výstavu čestnou bránu, sirkami a zápalkami vkusně okrášlenou.

Korunu zdobil orel ze sirek sestavený, na pravé straně byl český a na levé straně anglický znak zemský, též ze sirek složený. U této brány rozloženo bylo zboží zápalkové, které svou jakostí a láci tyto výrobky pánů továrníků velice doporučovalo.

Dne 23. března 1862. zavedla městská rada nové tabulky k pojmenování ulic ve městě, na kterých zároveň čísla domů udána byla.

Dne 24. března 1862. byly ve schůzi obecního výboru následující předměty vyřízeny:

1. Ku žádosti obyvatelů Saského předměstí za zřízení vjezdu na most aneb nějakého mostu k ježdění do města ustanoveno, aby se s úpravou této cesty na Saský most až do úpravy aneb prodeje příkopu bývalé valchy posečkalo a tato valcha aby byla veřejnou dražbou koncem května 1862. prodána.
2. Panu nadlesnímu Fichtlovi byla za výborné systemisování Borského a Bušovického lesa pochvala vzdána a jemu za to zároveň remunerace 150 zl. povolena.

Lesy městské byly r. 1796. polesným Frant. Erasmem Uilmannem dle tehdejšího způsobu systemisovány.

Všechny tehdejší lesy mající výměry 5272 jitra, byly rozděleny na stejné veliké paseky a roční výnos vyšetřen byl na 3807 sáhů dříví.

Poněvadž ale stejné výměry také stejného užítku nedávají a výměra k užítku často jako 1 ku 3 se má, upuštěno brzy od tohoto způsobu lesního hospodářství a byl v roce 1808. lesnickým ingeniérem Jakubem Šmidem výnos roční na 4400 sáhů vyměřen.

V roce 1820. ustanovila lesnická kommissee dle tehdejších pasek lesních 530 jiter, obsahující roční výsek na 3330 sáhů. Avšak v r. 1841. nařízením vys. gubernia zase roční kot na 4500 sáhů zvýšen byl.

Povolena byla k přestavění věže u kláštera františkánského částka 100 zl. z obecních důchodův.

Zvýšen byl plat katechety na dívčí škole, pana P. Maxmiliana Havlíka, z 100 na 200 zl.

Navrženo, aby byla založena nová ulice na Pražském předměstí, vedoucí ode dvora paně Vankova k nádraží rovným směrem.

Dne 17. dubna 1862. vypátrala policie zdejší padělatele státních kovek. Upozorněna byvši řeznickým učedníkem, zatkla Frant. Stelzra, falešným šestákem platil, pak druha jeho Kaisera.

Při pohledce domovní nalezen byl u nich úplný lis a formy na kávkový pětizlatový; dalším vyšetřováním soudním bylo pak zjištěno té více spoluvinníkův z města Schönfeldu a tamnějšího okolí, kteří se slysem byli spojeni. Všichni tiho vinníci byli dle zákona potrestáni.

Dne 17. dubna 1862. zkoušen byl železný most západní dráhy, dlouhý přes řeku Radbuzu.

Tri parostroje jely najednou po tomto mostě a při této tíži 3000 centův otřel oblouk mostu pouze o jeden palec.

Takto zkoušen byl i most u papírny.

Na parostrojích stálo mnoho úředníkův ode dráhy a veliký počet divadelův zdejších hleděl dychtivě na divadlo dříve nevidané, těše se k tomu výsledku nynějšího pokročilého umění stavitelského.

Dne 17. až do 19. dubna 1862. prodávána byla v postních dnech ústředního týhodne libra ryb za 60 až 70 kr. r. č. a byly přece všechny tyto přivezené ryby vyprodány.

Dne 19. dubna 1862. konána byla slavnost vzkřísení Páně v zdejším františkánském kostele velmi důstojně v 7 hodin večer.

Všechny domy na náměstí byly skvěle osvětleny, u prostřed náměstí byl vysoký kříž z nesčíslných plynových plamenův a sbor ostrostřelců s velkým počtem vytáhl se svou hudbou, aby oslavil průvod okolo kostela důstojného pana arciděkana s četnou assistencí vedený. Údové spolku k bližnímu s hořícími svícemi tohoto průvodu se účastnili.

Veliké množství nábožného lidu naplňovalo náměstí, uneseno jsouc velkým dojmem této velikolepé slavnosti.

Po kostelních obřadech táhli ostrostřelci veselým pochodem s hudbou okolo náměstí.

Dne 22. dubna 1862. v sedění obecního výboru bylo o následujících věcech rokováno:

1. Umožněno, aby bylo prodáno právo převozu u Dolan s chalupou a poutkem, dá-li k tomu vys. zemský výbor povolení.

2. Výsledkem rozhodnutí nejvyššího soudního dvora. v rozepři obce přezdívané s horomyslickým mlynářem Bílým ve příčině práva k vedení vody, má se v Horomyslicích předsevzítí kommissee od výboru horního

Dne 4. března 1862. obdržela městská obec povolení ku stavbě nového mostu na Pražském předměstí a byla zároveň splnomocněna, aby na tomto mostě vybírala mýto na tak dlouho, až bude kapitál na stavbu tohoto mostu vynaložený umořen. Mimo to ponecháno obci na vůli vystavěti most buď kamenný aneb železný.

Jak již ve zprávě ze dne 31. ledna 1862. podotknuto, byly dva návrhy ku stavbě toho mostu a sice: návrh ku kamennému mostu, vyžadující nákladu 80.000 zl., při jehožto uskutečnění bylo by třeba zvýšiti ulici a silnici na Pražském předměstí, a návrh ku železnému mostu vyžadující nákladu 46.000 zl.

Při železné konstrukci mostu bylo by možno výšku mostu snížit, anižby třeba bylo ulici a silnici zvyšovati; mimo to, náklad na železný most o 34.000 zl. menší než na most kamenný, při stejné trvanlivosti poslední návrh doporučoval. Ježto však obec žádala, aby jí vybrání mýta na všechny časy povoleno bylo a vys. zemská vláda k této žádosti svoliti nechtěla, byla stavba mostu zase na další čas odložena.

Dne 6. dubna 1862. Parostroj železničný jezdil již až k sv. Trojici u Klatovské silnice, odkud šterk odvázel.

Za několik dní byla druhá část železného mostu dohotovena, tak že mohly vlaky až do hlavního nádraží dojížděti.

Dne 8. dubna 1862. vyšetřovala komisse nově utvořené ulice u nádraží, a ustanovila aby každá ulice 8 sáhů široká byla.

Dne 11. dubna 1862. usnesl se výbor pravovárečného měšťanstva, aby k čtvrtému kotlu postaven byl nový parní stroj síly 12. koňové, mimo to aby v kotlu prvním na 32 sudy a v kotlu druhém na 48 sudů parním strojem vařeno bylo a k tomu účelu aby nový parní stroj síly 24 koní postaven byl.

Příští zimu na těchto 4 kotlech denně 576 věder piva vařeno býti mohlo.

Dne 13. dubna byly břehy u mlýnské strouhy na Pražském předměstí upraveny a kladeny byly roury plynové až do Pivovarní ulice a na nádraží.

Dne 14. dubna 1862. byly v sedění obecního výboru následující předměty vyřízeny:

1. Odepřena byla stavba nového mostu na Pražském předměstí z důvodů obecních, poněvadž vys. ministerstvo vybrání mýta z tohoto mostu městu nepovolilo na vždy, nýbrž toliko do splacení výloh stavebních. I usneseno v této přícíné zádati ještě jednou, aby bylo městu vybrání mýta z tohoto mostu pro všechny časy pojištěno. Aby se však předešlo nebezpečství života pro lidi jdoucí po starém ještě mostě, má se lávka ihned vystavěti a k tomu účelu výbor, skládající se z pánů Františka Pecháčka, Ignáce Mattassa, Františka Bellaného a Františka Hýry, ve srozumění se zkušenými znalci nejhodnější návrh k postavení této lávky učiniti.

2. Povolena byla k přestavění věže u kláštera františkánského částka 100 zl. z obecních důchodův.
3. Zvýšen byl plat katechety na dívčí škole, pana P. Maxmiliana Havlína, z 100 na 200 zl.
4. Navrženo, aby byla založena nová ulice na Pražském předměstí, vedoucí ode dvora páně Vankova k nádraží rovným směrem.

Dne 17. dubna 1862. vypátrala policie zdejší padělatele státních bankovek. Upozorněna byvši řeznickým učedníkem, zatkla Frant. Stelzra, an falešným šestákem platil, pak druha jeho Kaisera.

Při pohledce domovní nalezen byl u nich úplný lis a formy na bankovky pětizlatové; dalším vyšetřováním soudním bylo pak zjištěno ještě více spoluvinníkův z města Schönfeldu a tamnějšího okolí, kteří se Stelzrem byli spojeni. Všichni tito vinníci byli dle zákona potrestáni.

Dne 17. dubna 1862. zkoušen byl železný most západní dráhy, vedoucí přes řeku Radbuzu.

Tři parostroje jely najednou po tomto mostě a při této tíži 3000 centů povolil oblouk mostu pouze o jeden palec.

Takto zkoušen byl i most u papírny.

Na parostrojích stálo mnoho úředníkův ode dráhy a veliký počet obyvatelů zdejších hleděl dychtivě na divadlo dříve nevídané, těše se skvělému výsledku nynějšího pokročilého umění stavitelského.

Dne 17. až do 19. dubna 1862. prodávána byla v postních dnech pašijového týhodne libra ryb za 60 až 70 kr. r. č. a byly přece všechny na trh přivezené ryby vyprodány.

Dne 19. dubna 1862. konána byla slavnost vzkříšení Páně v zdejším arciděkanském kostele velmi důstojně v 7 hodin večer.

Všechny domy na náměstí byly skvěle osvětleny, u prostřed náměstí stál vysoký kříž z neschíslných plynových plamenův a sbor ostrostřelců v plném počtu vytáhl se svou hudbou, aby oslavil průvod okolo kostela od důstojného pana arciděkana s četnou assistencí vedený. Údové spolku lásky k bližnímu s hořícími svícemi tohoto průvodu se účastnili.

Veliké množství nábožného lidu naplňovalo náměstí, uneseno jsouc hlubokým dojmem této velikolepé slavnosti.

Po kostelních obřadech táhli ostrostřelci veselým pochodem s hudbou okolo náměstí.

Dne 22. dubna 1862. v sedění obecního výboru bylo o následujících předmětech rokováno:

1. Usneseno, aby bylo prodáno právo převozu u Dolan s chalupou a prámem, dá-li k tomu vys. zemský výbor povolení.
2. Následkem rozhodnutí nejvyššího soudního dvoru v rozepři obce pžeňské s horomyslickým mlynářem Bílým ve příčině práva k vedení vody, má se v Horomyslicích předsevzítí kommisie od výboru horního

a za příčinou určení rozměru jezu má býti kommissee c. k. krajského úřadu požádána.

Dne 22. dubna 1862. zemřel městský rada, policejní kommissar, hejtman sboru ostrostřeleckého a ředitel ústavu chudých, p. František Guldener, v 52. roce věku svého, náhlou a nenadálou smrtí, raněn jsa mrtvicí.

František Guldener narodil se dne 12. října 1810. v Tažovicích v kraji píseckém na statku otce svého Benedikta. Otec Benedikt zemřel záhy a zanechal mu zůvěřilý dům č. p. 139 v Plzni, kdežto statek Tažovický připadl staršímu bratru Antonínu Guldenerovi.

František Guldener studovav na plzeňském, později na píseckém gymnasiu, oddal se hospodářství, kteréž provozoval v Horažďovicích, kdež obdržel dvůr jakožto věno s první chotí svou, Františkou Fenclovou, dcerou horažďovického justiceira.

Prodáv pak toto hospodářství přesídlil se roku 1839. do Plzně, kdež se usadil ve svém domě a započal svou blahodárnou činnost v obci, jejímž nejčinnějším a nejupřímnějším synem byl. Považoval to za svou povinnost, účastňovati se všeho, co se ve prospěch a ku dobru obce podnikalo. Proto také měl za svou povinnost, podporovati lidumilné snahy tehdejšího purkmistra Martina Kopeckého, jemuž při zakládání sadů lohotínských jak radou tak skutkem byl nápomocen, začež se mu později se strany jmenovaného purkmistra dostalo pochvalného uznání dekretem ze dne 20. května 1842.

Ačkoliv před r. 1848. občanské činnosti jen úzká dráha byla vyměřena, získal si přece pan František Guldener již tehdáž veliké zásluhy o obec plzeňskou, zvláště pak o zdejší chudinu, neboť jeho a stejně s ním smýšlejšího dra. Viléma Peithnera přičiněním založena byla r. 1847. kuchyně, v níž se v tomto neblahém roce vařilo pro chudé. František Guldener jakožto otec chudých sám obstarával veškeré práce s tímto podnikem spojené, začež se mu dostalo chvalného uznání od vys. vlády, jakž o tom svědčí dekret slavného krajského úřadu ze dne 24. června 1847., č. 7437.

Větších rozměrů nabyla činnost jeho po r. 1848. Jsa přítelem lidu a svobody, nabyl nemalé popularity, kteráž mu napomáhala v onom bouřlivém čase, když udržoval pokoj a pořádek ve městě. Byl tehdáž zvolen zároveň za důstojníka tehdejší národní gardy.

Také tehdejší činnost jeho neminula se s uznáním vlády, pročež také jeho zvolení za přednostu ústavu chudých r. 1849. a později za radu při obci plzeňské dne 4. září 1850. se všech stran bylo vřele uvítáno.

Brzy po té zvolen František Guldener též policejním kommissarem a setrval v této činnosti až do smrti své, pečuje všemožně o pořádek a veřejnou bezpečnost.

Při tom však neopomenul starati se i dále o rozkvět ústavu chudých, kterýž jeho přičiněním tak zveleben byl, že fond tohoto ústavu, který r. 1848. toliko 10.832 zl. k. m. obnášel a chudí toliko 2414 zl. k. m. podělení byli, již r. 1852. na 16.713 zl. k. m. vzrostl a chudí 4546 zl. k. m. podělení býti mohli. (Viz dekret purkmistrovského úřadu plzeňského ze dne 10. prosince 1852., č. 4057.)

Taková činnost jeho nalezala čím dále tím většího uznání, tak že nebylo již později ústavu lidumilného, v jehožto představenstvu by se

senalézal. Tak zvolen za dozorce sadů lochotínských pravovárečním
rem, jehožto mnoholetým členem byl, později pak za jednoho z ředitelů
ůské spořitelny; kromě toho jsa agentem vlastenecké umělecké jednoty
ně summy odváděl k podpoře domácího umění, začež i diplomem
ivalným od jednoty poctěn byl.

Náležeje též ku sboru zdejších ostrostřelců, získal sobě zásluhu
alé při opravě střelnice. Byl setníkem při tomto sboru, jenž ho mezi
nejmilejší členy čítal.

Jakožto policejní kommissar zorganizoval a rozmnožil policejní sbor,
vž jeho vedením povinnosti své lépe než kdy jindy plnil, jak o tom
díci vypátrání padělatelů bankovek, kteří jeho neunavnou činností
tonženého došli trestu.

To byla též poslední jeho zásluha, kterou si o blaho státu získal.

František Guldener ucházel se též za svého živobytí k vůli svým
kám o obnovení šlechtictví svého rodu, kterýžto k nejstarším v Plzni
bezel. V roce 1569. Jan Guldener, jenž tehdež důležité místo měst-
ho písaře v Olomouci zastával, vyžádal si vysvědčení o mravnosti od
gistrátu svého rodiště Plzně. V tomto vysvědčení činí se zmínka
starověkosti jeho rodu a otcem Janovým jmenován tam jest Šebastian
ldener, lékárník plzeňský. Diplom šlechtický, jenž se v prvopisu
pečetí v rukou rodiny této nachází, byl Janu Guldenerovi v r. 1568.
krále Maxmiliána II. vyhotoven a zní na jméno „Guldenera z Lobez“.
ak tohoto diplomu, krásně provedený, záleží ze štítu na dvě půle
obíleného, z nichž hořejší jest červená a dolejší bílá; u prostřed jest
ta lilie, tak že jedna polovice její do červeného a druhá polovice do
bílé pole sahá. Nad štítem spočívá zavřená přilbice, pokrytá červeně
bíle opereaným baretem a nad celým znakem vznáší se ještě zlatá lilie.

Jak pověst dří, jedna příbuzná p. Guldenera, která ve Vídni bydlela
kerou on za odeslání rodinných papírů k obnovení šlechtictví žádal,
sopatrnosti prý snůru, na které veliká říšská pečeť visela, za příčinou
odnější zásilky odřízla, a to při ucházení o obnovení šlechtictví
Guldenerovi prý nemalou překážku činilo.

Frant. Guldener po smrti své první manželky zasnoubil se v r. 1844.,
35 let star, s Alžbětou Houškovou a zemřev r. 1862. zanechal zde
brny a jednu dceru.

Byl vždy veselým společníkem, řádným občanem, nežistným slu-
žákem obce plzeňské; měšťanstvo ztratilo v něm vřelého podporovatele
sádrných ústavův, upřímného měšťana a chudí ztratili v něm otce,
vž se o jejich podporu neunavně staral.

Hlavný pohřeb jeho konán byl dne 25. dubna po 3. hod. odpoledne
křesťanství všech spolkův a velikého množství obecnstva, což bylo
kazem, jakého uznání došla blahodárná činnost jeho ve městě i v okolí.

Jméno Frant. Guldenera bude věčně slaveno ústy vděčných občanů
plzeňských.

Dne 30. dubna 1862. byla uspořádána národní akademie a dne
1862. „Beseda“ ve prospěch Smetanova pomníku. Produkce
kterou sdělila a návštěva velmi četná. Ze zvláštní ochoty účinkovali
akademii: národní pěvec, p. J. Lukes, deklamátor, p. Přerhof,
která vytečnick p. L. Procházka z Prahy.

Čistý výnos 118 zl. 62 kr. byl výboru k účelu svrchu uvedenému odevzdán.

Dne 5. května 1862. ustanoven byl od pravovárečného výboru pan A. Moser za dohlížitele sadů lochotínských.

K opravě kláštera františkánského přispěl výbor tento 50. zl. Dále objednány dva nové parostroje a železné 2 chladiče v zdejší strojnické továrně za 27.000 zl. r. č. Zhotovení nového kotlu převzal kotlár pan L. Brzuchovský z Plzně, žádaje 98 zl. od centu.

Dne 8. května 1862. byla volba obecního rady na místě zemřelého Františka Guldenera.

Volba byla od veškerých pp. výborův u přítomnosti c. k. okresního p. Kraussa, zeměpanského kommissáře, konána a zvolen byl dosavadní člen výboru pan Josef Bubník, který dne 18. května ve farním kostele přísahu do rukou pana arciděkana složil.

Panu Josefu Bubníkovi byl svěřen úřad policejního kommissáře a každý z obyvatelů zdejších, znaje výbornou povahu a dobré srdce paně Bubníkovo s volbou touto zcela souhlasil.

Dne 8. května 1862. bylo panu Stelzrovi povoleno, aby dřívější Steinhauserovskou zahradou novou ulici vedl, aby však dříve kus vyčnívajícího domu Steinhausrova koupil, aby nová ulice na konci súzena nebyla.

Dne 15. května 1862. vypukl v Třemošné, blíže Plzně, požár a ztrávil 12 usedlostí se všemi vedlejšími staveními. Pro tyto pohořelé od zdejšího obyvatelstva bylo posláno 28 zl. 93 kr.

Dne 16. května 1862. zemřel zdejší mešťan a sládek pan Ondřej Pytlík, v němžto ztratil obecní výbor velmi spravedlivého a poctivého člena.

Dne 21. května 1862. počala se stavěti postranní lávka u kamenného mostu, vedoucího přes řeku Radbuzu.

Jak již svrchu při událostech předešlého roku zmíněno, vyjednávalo se o rozšíření velikého kamenného mostu, vedoucího přes řeku Radbuzu na Pražském předměstí a sice z té příčiny, poněvadž prostora k jízdě na tomto místě úzká byla a tím snáze neštěstí se tam přihoditi mohlo, ježto k nově vystavěnému na Pražském předměstí nádraží velmi mnoho se přes tento most jezdilo.

Obec dala nákresy nového mostu zhotoviti a žádala za povolení na všechny časy k vybírání mýta, k čemuž vláda nesvolila.

Most tento by byl dle učiněného návrhu stál 80.000 zl. Aby se alespoň z části možným nehodám na starém mostě zabránilo, dala obec prozatím kamenné zábradlí sněsti a po jedné straně dřevěnou lávku pro obecní zříditi.

Dne 26. května 1862. bylo ve schůzi obecních výborů rokováno následujících předmětech:

Ponevadž c. k. místodržitelství povolení k vybírání mýta z mostu, jenž se na Pražském předměstí vystavěti měl, pro všechny časy uděliti odepřelo, má se c. k. okresnímu úřadu oznámiti, že obec není s to, aby podnikla zamýšlenou stavbu mostu.

Přenechán byl bratřím, Petru a Karlu Dirlamovi, u jejich domu č. p. 12, Saské předměstí, obecní pozemek $8\frac{1}{2}\square^0$ à 2 zl. s tou podmínkou, že mají podél jejich majetku břehy ramene řeky Radbuzy čtvercovými kameny upevniti.

Svěřena byla po zemřelém panu Františku Guldenerovi uprázdněný úřad ředitele spolku chudých p. výboru Augustovi Fodermayerovi.

Schválena a povolena byla stavba domku pro mýtného na Pražském předměstí u hřbitova sv. Mikuláše.

Dne 27. května 1862. odevzdán byl vkusně upravený diplom od spolku lásky k bližnímu sv. Antonína městskému radovi p. Josefu Ig. Klotzovi, který byl od spolku svrchu dotčeného jmenován čestným údem.

Diplom tento zněl takto:

SR. WOHLGEBOREN

dem Herrn, Herrn

JOSEF IGNAZ KLOTZ,

Stadtrath, Bürgermeister-Stellvertreter &c. &c. in der Kön. Kreisstadt Pilsen.

Der gefertigte Vorstand des hiesigen Sct. Antoni-Nächstenliebesvereines fühlt sich im Einverständnisse mit sämmtlichen Ausschussmitgliedern veranlasst, Euer Wohlgeboren in anerkennenswerther Berücksichtigung der zahlreichen Verdienste, welche Dieselben sich um unseren Verein, sowie durch Ihre humane Handlungsweise während einer langen Reihe von Jahren überhaupt erworben, mittelst gegenwärtigen Beschlusses zum Ehrenmitgliede dieses Vereines zu ernennen.

Pilsen, am 27. Mai 1862.

L. S.

Anton Reiner m. p.,
Präses.

Dne 29. května 1862. usnesl se obecní výbor na tom, že se má stavba mostu na Saském předměstí v stejné šířce jako dosud ponechat, a že plochy kamenné mají se novými a tvrdšími nahraditi, méně pak patřičně srovnati, aby voda na chodníku se neshromáždžovala.

Dne 30. května 1862. bylo ažio při stříbře 30.50‰.

Dne 2. června 1862. ustanovena byla od pravovárečného výboru cena za měru piva na 18 kr.

Uvaženo bylo 81.400 věder piva, z kterých bylo 31.000 věder tmavého a 50.400 věder obyčejného piva. Celkem uvaženo bylo o 10.000 věder méně než v roce minulém.

Dne 13. června 1862. usnesl se shromážděný výbor obecní o následujících předmětech:

1. Nákresey inženýra Veselého a stavitele Daniela k stavbě mostu na Pražském předměstí, pak žádosti jejich za vyplacení odměny byly odevzdány výboru stavebnímu k prozkoumání.
2. K pronajetí práva převozu u Dolan budiž nová dražba vypsána a v podmínkách budiž vynecháno, že nájemce povinen jest dolanské občany a jejich hospodářské povozy bezplatně převážeti.
3. Usneseno bylo, aby byly ustanoveny podmínky ku prodeji vodní síly v příkopu dřívější valchy a ustanovena byla k tomu účelu kommisce, skládající se z pp. výborů, dra. Pankraze, Jahnla, Belaniho, Kibitze, radního Bäumla, Ignáce Mattasa a Martina Stelzra. Tato kommisce, aby návrh podmínek a své zdání v příští schůzi výboru přednesla a též zprávu podala o hranicích zahrady p. Fr. Pecháčka.

Dne 13. června 1862. slavily malé dívky první přijímání svátosti oltářní v kostele františkánském.

Tuto slavnost zavedl důstojný pan P. Maxmilián Havlín, kvardián zdejšího kláštera františkánského a katecheta při školách dívčích.

Svou dojmavostí zůstává krásná tato slavnost trvalou upomínku v srdci dětském.

Dívky přicházejí do kostela v svátečních šatech, v ruce majíce svíčku s věnečkem; po té jim dává kněz poučení o významě tohoto posvátného úkonu a obnovivše pak slib při křtu sv. učiněný, přistupují při mši sv. s hořící svíci k oltáři, kdež ponejprv Tělo Páně přijímají.

Dne 13. června 1862., v den sv. Antonína sloužena byla slavná mše svatá v chrámu Páně sv. Bartoloměje, kteréž přítomna byla školní mládež české hlavní školy se svým učitelstvem, aby vzdávala díky za tak četná dobrodíní, která tento ústav od šlechtých příznivcův obdržel.

Od 14. června 1862. bylo nařizováno aby višňové ovoce ne jako dosud na žejdlíky, nýbrž na libry prodáváno bylo.

Dne 20. června 1862. obdržela obec povolení k odprodání tak zvané „Rychtářské louky“ na Saském předměstí na stavební místa. Jeden takový díl (144⁰) koupili manželé Stelzrovi, Jan a Dorota, za 360 zl.

Dne 24. června 1862. zjednána byla od městské rady pro obec plzeňskou nová stříkačka za 1248 zl. od strojnického továrníka V. Knausta ve Vídni.

Stříkačka ta sestrojena jest podle nejnovějšího způsobu podobných strojů tehdejších ve Vídni užívaných. Stroj ssací na čtyřech kolách spočívající má železná ramena 5¹/₂“ hřídele a priv. zámků. Za minutu nese 12 krychlových stop vody do vzdálenosti 120 stop. Mimo to jsou při této stříkačce hadice na 100' dlouhé.

Dne 24. června 1862. bylo ze zdejšího bavorského pivováru 19 věder ku až do Paříže zasláno.

Téhož dne byla v Plzni výstava hospodářská a průmyslová, kdežto rozvány byly za výtečné předměty vystavené odměny až do dvou dukátův.

Celkem rozděleno bylo 17 dukátův, 8 stříbrných tolarův a 2 stříbrné laily.

Dne 27. června 1862. bylo ažio při stříbře 25.50‰.

Dne 6. července 1862. konána byla slavnost sv. Prokopa od horníků okolí plzeňského.

Při slavnosti této byl zároveň zasvěcen nový oltář sv. Prokopa, při přičiněním pana c. k. horního hejtmána Vojtěcha Eckla z příspěvků četníků hor v zdejším arciděkanském chrámě zřízen byl.

Obráz sv. Prokopa, mladým umělcem panem Frant. Sequensem, zem plzeňského měšťanem a žákem školy antofské velmi zdařile zhotovený, krásilil oltář ještě nedohotovený.

Na výstavě umělecké, toho roku v Praze pořádané, získal si tentoelec dílem tímto všeobecného uznání a Plzeň obdržela zdařilou práci památku svého proslaveného rodáka.

As 500 horníků s praporem svým a s hudbou shromáždělo se k této vesické slavnosti.

Veledůstojný pan arciděkan, P. Antonín Hlavan, sloužil s četnou účastí slavnou mši sv. a pan P. Jonáš, vikář z Plzně, měl české svatošní kázání.

Po službách Božích tábli horníci jsouce seřadění a provázení hudbou místnostem horního hejtmánství.

Mnoho úředníkův a obyvatelstva zdejšího i venkovského účastnilo této slavnosti.

Na Lochotíně byla pak stavnostní hostina, které se majetníci hor, obchůdníci a jiní vznešení hosté účastnili.

Slavnost letošní nebyla již tak čteně navštívena jako léta minulé, což přičinou byla dílem veliká vzdálenost jednotlivých hornických osad, dílem velké výlohy, které touto slavností majetníkům hor byly, protož již letos slyšeti bylo, že tato slavnost konána byla na nedobro, což se také, jak budoucnost ukázala, v skutku potvrdilo.

Dne 10. července 1862. v schůzi obecního výboru bylo o následujících věcech rokováno:

1. Ku vyjádření pana Frant. Pecháčka ve příčině přestoupení hranic jeho zahrady usueseno, aby výbor stavební s panem nadlesním a panem inženýrem Veselým, pak stavitelem panem Martinem Saeizrem kommissí v zahradě p. Pecháčka převezali, hranice této zahrady jakož i příkopu vodního vyšetřili a protokol o tom sepsali.

2. Bylo k návrhu c. k. místodržitelství svoleno, aby za příčinou stavby nové veliké nemocnice pro celý kraj přirážka 2 kr. z každého ústečního přímé daně po čtyři roky vybírána byla, vyhraženo však,

jednak aby k této přírážce všechny obce v kraji plzeňském svolení své daly, jednak aby vzhledem na oběť, jakou plzeňská obec k této stavbě přinese, pro plzeňské nemocné menší cena za ošetřování ustanovena byla a nemocní plzeňští před každým cizím do této nemocnice přijati byli. Zároveň má se žádati za brzké vyřízení žádostí, aby plat za ošetřování chudých nemocných zdejší obce byl zmírněn.

3. Povoleny stavitelským mistrům, pp. Veselému a Danielovi, odměny za zhotovení plánu pro nový most na Pražském předměstí a sice inženýru Veselému 200 zl. a staviteli Danielovi 188 zl.

Dne 14. července 1862. slavilo se otevření české západní dráhy, vedoucí z Plzně do Prahy, čímž konečně uskutečněn byl podnik již roku 1850. zamýšlený.

Dotčeného dne již ráno při krásném počasí hrnulo se množství domácích lidí k nádraží slavně okrášlenému na Pražském předměstí, aby přítomno bylo příjezdu prvního vlaku z Prahy po této dráze.

Na peronu nádraží čekali přednostové všech c. k. úřadů, pan purkmistr dor. Maschauer s městskými radními a seznvanými hostmi.

Po 1. hodině polední oznamovalo pískání parostroje „Plzně“ vjezd do nádraží a ihned hrnulo se množství čekajících k vozům, aby přijíždějící uvítali. Po té všickni seznaní hosté odebrali se do prostranné kůlny, přeměněné nemalým nákladem v krásně ozdobenou síň, kdežto bylo pro 450 osob prostřeno.

Mezi hostinou, která záležela ze studených pokrmův a čerstvého ležáku plzeňského, hrála hudba vojenského pluku c. k. husarů kurfirsta Hessen-Kasselského. Po hostině byly pak proneseny všeliké přípitky na zdar Jejich Veličenstev, císaře rakouského a krále bavorského, pak na zdraví naší nejmilostivější císařovny, na zdar správy této železnice a jejích podnikatelů, jakož i na zdar města Prahy a Plzně.

Okolo 1/24. hodiny odpoledne zaznělo znamení k odjezdu; mimo pražské hosty vstoupili do vozů též plzeňští a bavorští hosté a vlak o dvou parostrojích, „Plzni a Praze“, ubíral se zdlouhavě z nádraží až za vrchem „Chlumem“ u Bukovce zmizel.

Vlak uvítán byl slavnostně na každé stanici, až konečně bez všelikého úrazu do nádraží smíchovského přijel, kde církevní svěcení této tratě předsevzato bylo.

Dne 30. července 1862. bylo azio při stříbrě 23 zl. 75 kr.

Dne 31. července 1862. V čas tento bylo veliké parno po delší čas, až konečně déšť přílišné horko ochladil a také již vyprahlé rostlinstvo občerstvil.

Dne 12. srpna 1862. byly c. k. krajským p. Tscharym rozděleny ceny nadace Karla hraběte Chotka výtečným kreslířům zdejší realky:

První cenu 26 zl. 25 kr. obdržel	Jan Šalanda z Plzně;
druhou „ 21 „ — „ „	Heřman Lexa z Plzně;
třetí „ 15 „ 75 „ „	Vojtěch Sedlák ze Stáhlav;
čtvrtou „ 10 „ 50 „ „	Jindřich Petřina z Mědsína.

...nost s objízdnými vlaky zrakům veskerým zmizel.

Dne 14. srpna 1862. Ku vybidnutí p. Otty Bischoffa, předsedy
ské obchodní komory, složilo několik panů údů této komory částku
d. r. č. k tomu účelu, aby technický učitel Václav Novák, který
té učebné výstavy v Německu navštíviti hodlá, tuto cestu až do
řna vykonati a tam světovou výstavu navštíviti mohl.

Pan Novák tuto cestu dne 14. srpna 1862. nastoupil a navštívil
a města, jejich ústavy, sbírky, výtečné továrny a t. d. Cestu konal
Norimberg, Bamberg, Würzburg, Darmstadt, Mohuč a Wiesbaden.
shuč cestoval do Kolína po vodě, napotom přes Brussel po severním
do Londýna.

Tam zdržel se 12 dní, věnovav 6 dní světové výstavě a ostatní
zácnostem Londýna a okolí. Na zpáteční cestě navštívil Mannheim,
elberg, Karlsruhe, Stuttgart, Augšpurk, Mnichov, Pasov, Linec a Vídeň.
a cestu, poskytující mu mnoho zajímavého, vykonal za 5 neděl 4 dni
dal okolo 400 zl. r. č.

Dne 17. srpna 1862. vzdány byly veřejné díky dobrodincům a přátelům
české hlavní školy a její mládeže v školním roce 1862. následu-
cí slovy:

Mnohá čestná jména dobrodinců přinášel věrný náš časopis „Pilsner-
“ již v č. 104 m. r., v č. 27, 31 a 39 t. r. uveřejňuje úplný seznam
ných jimi darův. Ze však ústavu mimo dárky tam uveřejněné ještě
dobrodiní plynula, kterými mnozí lidumilové ku blahu české hlavní
přispívali, uveřejňuje se tímto k pohodlnému přehledu seznam jak
v časopise svrchu dotčeném jmenovaných, tak i dárců těch, jichž
na obětavost opomenouti tuto nelze.

Nejdůstojnější pan arciděkan, P. Ant. Hlavan, mimo to, že založil nadaci pro dva zdejší pilné žáky IV. třídy, daroval škole velikou zeměkouli na krásném podstavci, pak šesti v rýsování nejpilnějším žákům k povzbuzení jejich udělil po 3 sešitech vzorků, zvaných „Malý kreslíř“, v skvostném pouzdře, žakovým jmenem opatřeném.

Šlechetná paní krajská, Marie Tschary-ová, podělila při veřejné zkoušce 24 žákyňe dílem v II., dílem v III. třídě velikými, krásnými obrazy.

Městská rada věnovala škole na potřeby k názornému vyučování a na jiné pomůcky 35 zl. 60 kr. a 24 zl. na odměny pro pilnou mládež.

Vážený p. měšťanosta, dor. Jan Maschauer, daroval ústavu veliký obraz císaře pána, Františka Josefa I., v zlatém rámcí.

Pan Ednard Fodermayer, městský rada, udělil knihovně 34 svazky díla, zvaného „Abendstunden“.

Pan Jan Ronolter, městský školdozorce, daroval ve prospěch knihovny 10 zl. r. č. pilné mládeži při veřejné zkoušce 1 zl. 20 kr. a 3 skvostné modlitební knihy.

Pan Filip Wieser, městský správce, k podělení pilné mládeže při zkoušce 10 modlitebních knih se zlatou ořízkou.

Pan Adolf Feyerfeil, měšťan a kupec, 10 sešitů deklamánek od Nikolaua a 15 sešitků vzorků, zvaných „Malý kreslíř“.

Pan František Klement, lékárník, daroval pro chudou mládež 2 zl. r. č.

Pan Martin Hruška, městský úředník, udělil dvěma chudým žákům po stříbrném zlatníku.

Pan dor. Boj. Pichl v Nýřanech daroval zdejší knihovně pět knih.

Pan Bořiv. Pecháček 4 knihy „povědek pro mládež“.

Šťastný ústav, jenž čítá tolik dobročinných srdcí, a šťastný proto, že mu příležitost podána vznešeným a šlechtným dobrodincům ve jménu pěstované tuto mládeže vzdání u veřejnosti díky nejvřejší.

Jan Rychtářík m. p.*

Dne 18. srpna 1862. byl oslaven den narozenin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I.

Již časně z rána hudba zdejších ostrostřelců zaznívala městem a vlající prapory na domě krajského úřadu a na věži oznamovaly slavnostní tento den.

O 11. hodině dopoledni byla v arciděkanském chrámu Páně sloužena slavná mše sv., kteréž obcovali c. k. úřadové, městská rada, vojenští důstojníci a zdejší ostrostřelci.

Oddělení zdejší posádky pluku hrab. Khevenhüllera střelbou oslavovalo obřady kostelní.

Po pobožnosti této bylo rozděleno z důchodův obecních 100 zl. mezi chudé, jakož i výnos ochotnického představení, 50 zl.

Pan krajský, Jan Tschary, rozdělil též částku 111 zl. mezi 400 chudých a p.; dr. Náhlovský, universitní profesor, zaslal 5 zl. nadací Tscharyho.

Konečně byly v tento den rozdávány ceny za chov výtečných koní v zdejším kraji.

emí prosby své Bonu díky vzdali.

Dne 24. srpna 1862. bylo ředitelstvo zdejšího pivováru veřejně oznámeno, že roku letošního vydává se v Plzni ležák mnohem špatnější a venek, a mezi obyvatelstvem bylo slyšeti hlasy, že kdo chce dobré české pivo píti, ten že musí jeti do Prahy.

Obchod na „české západní dráze“ byl téhož času dosti čilý, čímž byli značně vozkové, kteří dříve zboží sem dováželi; ostatně dráha trhovému obchodu prospívá a výroční trh v témž čase v Plzni velmi, neobyčejně četně byl navštíven.

Dne 25. srpna 1862. ustanovena a uveřejněna byla od městského úřadu sazba cen za dovážení a přivážení osob z Plzně k nádraží a z nádraží k městu, a sice: za jednu osobu v omnibuse se 40. librami svobodného nákladu 15 kr. a za zvláštní vůz pro 4 osoby s obyčejným zavazadlem, brašňou aneb zpátky i s mýtem 1 zl. 8 kr.

Dne 29. srpna 1862. bylo ažio při stříbře 29 zl. 75 kr.

Dne 1. a 2. září 1862. shořely v Křimicích 4 sedlské dvory, pak i kostel. Obyvatelé zdejší odvedli 11 zl. 15 kr. pro tyto pohorelé.

2. Povoleno, aby se počet policejních strážníkův od 1. listopadu 1862. o 4 muže zvýšil.

Dne 25. září 1862. Počasí v létě bylo stále krásné a v stromořadí několik kaštanů podruhé v plném květu se ukázalo.

Dne 27. září 1862. odvedla městská rada pro pohořelé obce Třemošné od obyvatelů zdejších 14 zl. 90 kr. Shořelo tam 7 sedlských dvorů se vším náradím a letošním těžením.

Dne 2. října 1862. zemřel Bernard Bedřich Hora, městský návladní na odpočinku, stár jsa 78 let, ochrnutím plíc. Pohřeb zesnulého konal se dne 5. října 1862. o 1/4. hodině odpolední velmi důstojně.

Slušno uvésti zde životopis jeho a zásluhy, které si tento muž o obec zdejší byl získal.

Bernard Bedřich Hora, muž velezasloužilý o blahobyť města našeho, byl druhým synem Šimona Hory, důchodního na panství plaském, přínáležejícímu tehdáž ještě řádu cisterciáckému, a narodil se v Plasích dne 11. srpna 1784. Obdržev první vzdělání pod dohlídkou pečlivých rodičů svých kněžími řádu cisterciáckého v domově svém, poslán jest, když byl k patřičnému stáří dospěl, do Prahy, aby na gymnasiu tamějším vzdělán byl k povolání, v němž později činností rozsáhlou, bezzjistností a rozsáfností vynikal.

Strávil na gymnasiu 6 let a odbyv se skvělým prospěchem tak zvanou rhetoriku, odebral se do praxe na panství směřické a odtud dostal se na panství čemínské, přínáležejícímu tehdáž krajskému, panu Erbenovi, kdež brzy vrchním písařem a nedlouho potom za výtečnou práci a obezřetnost svou důchodním učiněn byl. K žádosti své ustanoven byl dekretem plzeňského magistrátu ze dne 15. března 1814., č. 521, za správce obce plzeňské. Úřadováním svým získal sobě nejen neobmezenou důvěru magistrátu a občanů plzeňských, nýbrž i spokojenost sl. gubernia zemského. Postavení jeho stalo se tím příjemnějším, jelikož dne 1. listopadu 1819. ustanoven byl mladší bratr jeho Lochelius, kněz řádu praemonstrátského kláštera tepelského, profesorem při c. k. gymnasiu plzeňském.

Brzy rozšířen byl též obor působení jeho. Následkem guberniálního vyšetřování, konaného r. 1819. a 1820. pro špatné hospodářství s jménem obecním, obdržel Bernard Hora od kommisie vyšetřovací pochvalné uznání dne 12. května 1820., a jelikož zbaven byl následkem tohoto vyšetřování tehdejší městský návladní své služby, byl mu svěřen guberniálním výnosem ze dne 30. prosince 1821., č. 38.363, obor návladního, začož se mu dostalo náhrady peněžité. Zastáváje návladnictví městské vykonával zároveň povinnosti nezkoušeného rady a vzat jest proto pod přísahu dne 29. března 1822. Dvě léta potom pojal za manželku Alžbětu Peithnerovou, dceru lékárníka plzeňského, dne 24. srpna 1824., s níž až do konce žití svého v šťastném manželství žil.

Ačkoliv spojení tří úřadů napjetí všech sil jeho vyžadovalo, podařilo se přece Bernardovi Horovi zastávati úřady tyto jemu svěřené ku všeobecné spokojenosti, tak, že za zvláštní zásluhy jeho byla mu udělena nejvyšším kabinetním přípisem ze dne 11. září 1835. malá zlatá medalie.

Sloužil městu 40 let a 7 měsíců věrně a horlivě, začez se mu i od magistrátu plzeňského pochvalného uznání dostalo, dne 18. října 1854. střížen jsa již vysokým stářím a chorobou, žádal, aby dán byl na odpočinek, kteréž žádosti jeho teprvé vyhověno bylo výnosem ze dne 13. srpna 1855., čís. 3107.

Poslední léta žití svého strávil B. Hora v příjemném kruhu uspořádané domácnosti, zbožňován jsa přátely svými a ctěn od veškerých spoluobčanův. Zbožně a klidně jak žil, tak i skončil život svůj, jsa oplakáván ode všech, kdož jej znali.

Dne 4. října 1862. o 10. hodině, jakožto v den jmenovin Jeho Vel. císaře Františka Josefa I., sloužena byla od veledůstojného pana arciděkana, P. Antonína Hlavana, slavná mše svatá s četnou assistencí u přítomnosti veškerých civilních a vojenských úředníkův a množství pobožného lidu.

Téhož dne došel městské rady přípis zdejšího c. k. krajského úřadu, v němžto obsaženo bylo poděkování Jejich Veličenstev císaře pána a jeho vznešené choťi za adresu přání, kterou městská rada za příčinou šťastného uzdravení Jejeho Vel. císařovny Alžběty dne 9. září 1862. c. k. krajskému úřadu k dalšímu zaslání byla odevzdala. Přípis tento zní doslovně takto:

Nr. 322 Pr.

An den Stadtrath in Pilsen!

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit a. h. Entschliessung vom 23. September l. J. aus Anlass der Wiedergenesung Ihrer Majestät der Kaiserin vorgelegte Beglückwünschungsadresse des Stadtrathes wohlgefällig zur Kenntniss zu nehmen und Se. Excellenz den Herrn Staatsminister allergnädigst zu ermächtigen geruht, hiefür den Einsendern Allerhöchst Ihre und Ihrer Majestät der Kaiserin dankende Anerkennung auszudrücken.

Hievon setze ich in Folge einer Weisung des Herrn Staatsministers vom 30. September 1862., Z. 5174, und des Erlasses der h. k. k. Statthalterei-Präsidiums vom 2. l. J., Z. 2123, den Stadtrath in die angenehme Kenntniss.

K. k. Kreisamt Pilsen, den 4. Oktober 1862.

Tschary m. p.

Dne 8. října 1862. ráno stal se v skladě železného zboží pana Karla Klotza ve Františkánské ulici výbuch plynu, čímž byla veškerá okna v skladišti roztržena, ano i několik tabul v protějších oknech krajského úřadu roztlučeno.

Výbuch ten stal se tím, že plyn, nejsa kohoutkem s dostatek uzavřen, v noci ucházel a dělník ráno do místnosti té se světlem vešel. Prudký tlak vzduchu porazil jej na zemi. Větší nebezpečí odvráceno bylo tím, že v skladě žádných zápalných věcí nebylo.

Téhož dne přibyl sem štáb pluku husarského č. 8. vraceje se z polního ležení. Odpoledne hrála kapela pluku toho na Štěpánském náměstí několik hudebních kusů, což přilákalo veliké množství posluchačův.

Dne 10. října 1862. událo se veliké neštěstí v Andělské ulici, vy dávajíc, aby rodiče a vychovatelé malých dítek bez dohlídky nenechali

Tři dítky, v stáří 2., 3. a 5. let uzavřeny byly v malé světnici v části domu, kde bylo množství dříví narovnáno. Bezpochyby i v místnosti této sirky dobře uschovány a tudíž byly dětem přičítány. Chytil košík, v němž nejmladší dítě spalo, a v brzku doutnaly i jiné předměty

Dítky zalezly ze strachu pod stůl a tam také po vypáčení nalezeny byly udušeny, a však ohněm neporušeny. Oheň byl uhašen, však veškeré pokusy ku vzkříšení dítek byly marny a pykaly těžce neopatrnosti své.

Dne 14. října 1862. uspořádalo zdejší učitelstvo řediteli školy a nižší reálky panu Florianu Kernovi ku oslavě památky 50.leté služby slavnostní zastaveničko, ku kterému žáci škol reálných s pochodněmi a barevnými svítilnami přispěli. Oslavenci pro hlučné „Sláva!“

Dne 15. října byla za příčinou oslavy tohoto památného a velebného pana P. kvardiána ve františkánském kostele sloužena mše svatá, kamž byl pan školní ředitel v slavném průvodu od učitelů a školní mládeže doveden. Této slavnosti účastnili se také četní hodnostáři zdejších úřadův.

Po službách Božích odebral se oslavenec, provázen jsa c. k. krajským p. Janem Tscharym, p. purkmistrem, p. dohlížiteli školními a veškerými učiteli do síně zkušební, kdežto mu po slavné chvalořeči p. P. kvardiána na důkaz úcty stříbrná číše od učitelstva s nápisem: „Zur Erinnerung auf das zurückgelegte 50. Dienstjahr 1862.“, pak fotografie, představením skupení všech zdejších učitelů, podána byla.

Po té odevzdal pan purkmistr oslavenci diplom zdejší obce, v vypracovaný, který zněl takto:

A D R E S S E

der

ANERKENNUNG UND DES DANKES

an Se. Wohlgeboren den Herrn

FLORIAN KERN,

Direktors der pilsner Haupt- und Realschule. Inhaber des goldenen Verdienstkreuzes und Bürgermeisters

ZUR FÜNFZIGJÄHRIGEN

AM 15. OKTOBER 1862. BEGANGENEN JUBILÄUMSFEIER

gewidmet vom

STADTVERORDNETEN-COLLEGIUM DER K. STADT PILSEN.

Euer Wohlgeboren!

Heute vor 50 Jahren, am 15. Oktober 1812., traten Sie, höchst verehrter Herr Schuldirektor, die schwierige Laufbahn der Lehre und des Unterrichts an, in der Sie noch jetzt in unserer Stadt segensreich walten

Fünfzig Jahre, mehr als ein durchschnittliches Lebensalter, sind Jahre der Freude wie der Mühe, der Sorge wie der Belohnung gegangen und Sie wandeln unermüdet die Bahn beglückenden Unterrichts

Unter dem Wechsel der Generationen haben Sie in unseren Knaben-
Jünglingen edle Keime des Wissens geweckt und wer von uns, zum
Theil geworden, mochte sich dessen nicht freuen, dass Sie, der den
Grundstein zu unserem Wissen und Wirken, Streben und Schaffen
den Kreisen der Beschäftigung gelegt, den labenden Heilquell der Lehre
ihnen unserer Söhne und Enkel fortan noch spenden?

Liebe ihrer einstigen, jetzigen, künftigen Schüler, Hochachtung der
jener Anstalt, als deren Direktor Sie gewählt worden waren, ja
die Anerkennung des Kaisers und Königs, der im Jahre 1857 Ihre
edle Brust mit dem Zeichen der Ehre geschmückt, begleiten Sie auf
Ihrer weiten verdienstvollen Bahn.

Nehmen Sie zu diesen segensreichen Erinnerungen eines halben Jahr-
hunderts in ihrem glänzenden Lebensabend auch den Ausdruck der liebe-
vollen Anerkennung Ihrer Verdienste um die Gemeinde, die nur in der
Ihre der Bildung ihr Heil sucht, und nehmen sie zu den Gefühlen
Ihrer Dankbarkeit den lebhaften Wunsch, Gott möge auch uns zur Freude
an der Heile die Fülle geistigen und körperlichen Wohls, wolle
die besten Güter des würdigen Alters Ihnen bewahren, womit er Sie
reichlich gesegnet.

Im Namen aller Bürger dieser Stadt, aller Ihrer liebend Gedenkenden,
die wir diese Empfindungen offenbart, und sind stolz darauf sie
als geschätzten Mitbürger, gegenüber zum Ausdruck gebracht zu
haben, als das mit aller Hochachtung zeichnende

Stadtverordneten-Collegium.

Maschauer, Bürgermeister.

Fr. Pecháček, Stadtrath.

Josef Ig. Klotz, Stadtrath.

Eduard Fiebermayer, Stadtrath.

Dlanhý, Stadtrath.

Josef Babáček, Stadtrath.

Das 18. Rijna 1892, zaveden byl ve farnostním knihovně kniha
s názvem v gotickém slohu zhotovený, a to je kniha zvané Zlatá
knihovna.

Výlohy za tento svitek zaplatil pane předseda farnosti, pán
Jan Schied, zastávající místo faráře, a to v
částce panem o. k. okresním. All s tímto Knihovnou

Das 20. Rijna 1892, zaveden byl ve farnostním knihovně kniha
s názvem zlatá knihovna, zhotovený v gotickém slohu, a to je kniha
zvané Zlatá knihovna, která je v
částce panem o. k. okresním. All s tímto Knihovnou
knihovna po 15 Kč.

Das 27. Rijna 1892, zaveden byl ve farnostním knihovně kniha
s názvem zlatá knihovna, zhotovený v gotickém slohu, a to je kniha
zvané Zlatá knihovna, která je v
částce panem o. k. okresním. All s tímto Knihovnou

knihovna je ve farnosti
knihovna je ve farnosti
knihovna je ve farnosti

3. Zamítnuta byla žádost mlynáře Stöckla za povolení ku stavbě stájd nad obecním vodovodem.

Dne 29. října 1862. zaslala obec své přihlášení za úda ku zřízení ústavu lesnického v Belé a získala tím tu výhodu, že na ústavě tom synové plzeňští vzdělávati se mohou.

Dne 30. října 1862. byla zahájena první schůze zpěváckého spolku „Hlaholu plzeňského“ za předsednictví člena, p. Emanuela Tuschnera. Spolek tento, jehož účelem jest pěstování zpěvu slovanského vůbec, byl hlavně přičiněním p. Aloisia Schmidta a Erharda Kieswettera založen a měl na počátku 36 výkonných úřdův.

Když byly stanovy „Hlaholu“ vys. c. k. místodržitelstvím dne 10. října 1862., č. 50.302, schváleny, zvolen byl v této první schůzi definitivní výbor a sice:

za starostu	p. Bedřich Gluth,	za jednatele	p. Jan Rychtářik,
„ náměstka	„ med. dr. Vil. Šel,	„ pokladníka	„ Em. Tuschner,
„ ředitele	„ Jan Sinkule a	„ listovního	„ Jan Odvárka,
	„ Alois Schmidt,	„ obřadníka	„ Karel Doubek a
	za spoluvýbora	p. Ignác Schiebl.	

Dále ustanoveno, že cvičení ve zpěvu dvakráte za týden diti se má.

Dne 31. října 1862. byl jako v jiných krajských městech i zde c. k. krajský úřad vyzdvižen. Pan krajský Jan Tschary zůstal však ve své hodnosti jakožto představený kraje plzeňského.

Dne 1. listopadu 1862. bylo ažio při stříbře 21 zl. 25 kr.

Dne 2. listopadu 1862. prohlásila obchodní komora, že ku jejímu návrhu a ku návrhu městské rady veledústojná knížecí arcibiskupská konsistoř rozhodnutím ze dne 10. září 1862., č. 7232, církevní dispens udělila, aby se mohlo v neděli o čtyřech výročních trzích hned po odzvonění poledne zboží v nádraží skládati a do města odvážeti.

Dne 4. listopadu 1862. Již po několik let jevila se nutná potřeba, aby zdejší všeobecná nemocnice rozšřřena byla, jelikož nutno bylo v přívátních domech byty pro nemocné najímati.

Okresní úřad nařídil tedy městské radě, aby o rozšřření nemocnice se postarala aneb raději novou budovu pro nemocnici vystavěla.

Za tou přičinou byly nákresy nové budovy od ingenieura Václava Daniela zhotoveny a dne 4. listopadu 1862. okresnímu úřadu předloženy.

Velikolepá budova tato měla státi na severní straně zdejšího tak zvaného panského dvoru a měla býti tak zařizena, aby obydlí pro správce a místnosti na 260 postelí obsahovala, mimo to mělo tam býti oddělení pro neduživé a pomatené a konečně také ústav porodní.

Tato oddělení měla se opět dle pohlaví rozdělití, tak že by v prvním poschodí jen mužští a v druhém poschodí jen ženské ubytovány byly.

Ústav tento neměl býti zřízen jen pro chudé, nýbrž jeden díl mu, zcela oddělený od třetí třídy, obsahovati měl místnosti druhé a první třídy nemocnice, kdežto přijímáni býti měli nemocní každého vku: studující, úředníci, cestující, zkrátka, všichni ti, kteří by lepšího střešení v nemocnici hledali.

Provětrávání světnic zřízeno býti mělo vzduchovými otvory, které nad střechu vyčnívaly.

Celá stavba a zařízení nemocnice byla by dle rozpočtu 90.000 zl. stála.

Dobrodiní takového navrženého ústavu nelze ani oceniti a zajisté to sobě zastupitelstvo obecní na tom záležitosti, aby tento ústav, jenž by zvelebení našeho města přispěti mohl, také v skutek uvedl; však soud nepostačovala obětavost obce samé k tomuto účelu, ježto občanská spravedlivě požadovala, aby k tomuto velikému dílu, podnikatému pro všeobecný prospěch celého kraje, také celý kraj přispíval.

Jak navrženo bylo, měly se výlohy přirážkou na kontribučenský důl z celého kraje v čase 4 let vybíratí. Tehdejší p. krajský Tschary d se této věci sám, napomínaje podřízené jemu okresní úřady, aby ústav zamýšlený všemožně podporovaly. Však bohužel žádoucího úspěchu nedodělal, a vyhotovení plánu, které 465 zl. stálo a nemocnicí zavěno býti musilo, bylo marno.

Při té příležitosti jest záhodno, zmíniti se o počátku plzeňské nemocnice, kterážto udání městským lékařem, med. drem. Jahnlem, sepsaná v pamětní knihu nemocnice zanesena byla.

Na začátku tohoto století stálo as hodinu od města na severo-východní straně u řeky Berounky, blíž obce Doubravky, stavení as 16⁰ čtverečkové, z otesaných trámů zřízené, šindelem kryté, obsahující jen jednu světnici, komoru a kychyň.

Toto stavení nazývalo se lazaret a ustanoveno bylo ku léčení chudých a nemocných města Plzně.

Dva lékaři a jeden ranhojič musili obtížnou cestu častokráte na svou útratu, když koně obecní jinak zaměstnáni byli, konati.

Nemocní v lazaretu onom se nalézající byli k politování. Nejen všelikého druhu nemocní pohromadě leželi, postrádající všeliké pohovy, což často na holých prknech, špinavé podlaze neb na slámě hmyzem ohrožené choré údy své položití musili, ale i pomocí lékařské i potřebných věcí se jim nedostávalo.

Takový ústav si důvěru získati nemohl a přese všechno chvalné nabádání lékařů nebylo místo toto za ústav ku léčení nemocných, nýbrž přibýtek neduhův a moru považováno.

Zvláště v letech válečných, když počet nemocných rostl, pak nedostatky místa, ošetřovatelů, léků, prádla a postelí, též nemožnost, aby mohli nemocní dle nemocí oddělovati a konečně chatrný a zanedbaný stav budovy samé byly příčinou, že se potřeba přiměřeného ústavu ku léčení vždy více a více pocítovala. Jelikož tu žádného fondu nebylo, byla vyzvání obou městských lékařů spolu s tehdejším purkmistrem, Emanuelem Davidem, v r. 1811. uspořádána byla sbírka ku zřízení nemocnice pro nemocné čeledíny, kterou obyvatelé ochotně podporovali. K krajský úřad dle možnosti k tomu přispíval, aby byla nemocnice co nejdříve vystavěna a zvláště panu guberniálnímu radovi a krajskému Janu Bumlovi, přísluší čest, že tenkrát ještě jakožto krajský lékař s chvalnou horlivostí k tomu účinkoval, aby trpělivému člověčenstvu bylo zřízeno útěčiště.

Vysoká zemská vláda vyslovila své zalíbení nad tímto podniknutím a zároveň projevila přání, aby bylo co nejdříve provedeno.

Byly to však důležité příčiny a zvláště válka, pak drahota v r. 1816. a 1817., pro které ústav dobročinný při sebe větší obětavosti a horlivosti v život vstoupiti nemohl.

V roce 1820. věnoval pan guberniální rada a tehdejší krajský, Karel Breinl, této věci opět svou péči a nařídil magistrátu, aby podal návrh ku zřízení nemocnice.

Dřívější návrh, aby byl starý lazaret rozšířen a zlepšen, nutno bylo po uvážení dotčených překážek, jakož i proto zavrhnouti, poněvadž mimo sebranou částku 1633 zl. v bankovkách žádného fondu tu nebylo a obec dosud jen k vydržování starého lazaretu zavázána byla.

V r. 1824. konečně byl chatrný a špatný lazaret zbourán a prozatím pro nemocné dvě světnice v panském dvoře, v budově hřebeckých stájů, zřízeny; zároveň předložen byl návrh ku rozšíření a přiměřenému vystavění této nemocnice vysoké zemské vládě.

Ačkoliv tehdáz obstarávání nemocných se strany lékařů, dra. Tuschnera a dra. Demla, bylo usnadněno, dohlídka, strava a čistota zlepšeny byly, přece tyto místnosti nepostačovaly, aby veliký počet pomoci potřebných nemocných pojaly. Obě světnice byly příliš malé, vchod tam obtížný, místnost sama bez čerstvého vzduchu, postele a prádlo ještě neopatřeno. Také nebyl ještě fond zjednan, při ošetřování nebylo patričního pořádku a nemocní nebyli náležitě rozděleni.

Dekretem vys. dvorní kanceláře ze dne 3. listopadu 1827. a nařízením vys. gubernium byl sice náskres k rozšíření a zřízení tehdejší místnosti schválen, rozpočet na 7523 zl. 40½ kr. v. č. mimo dodání materiálu se strany obce ustanoven, se stavbou ale ještě se váhalo.

Abyste četní chudí ve městě vydatně podporovati mohli, stalo se v roce 1828. usnesení, aby ve městě mezi obyvateli sbírka uspořádána byla, a k povzbuzujícímu příkladu uvolili se veškerí úředníci magistrátu z každého zlatého svého služného 1 kr. stříbra k tomu účelu přispívati.

V pamětní knize nemocnice jest služné veškerých tehdejších úředníků magistrátních uvedeno, aby z toho částka sebraných příspěvků poznána býti mohla.

Ku sbírce uspořádané mezi měšťanstvem přispěl:

pan	Anger Jan, mistr uzdárský	1	zl.	—	kr.
"	Anger Matěj, mistr koželužský	1	"	—	"
"	Becher František, kupec	25	"	—	"
"	Beinhof František, kupec	7	"	30	"
paní	Bílá Anna, choť lékařova	25	"	—	"
"	Bílá Anna, krupařka	2	"	—	"
pan	Bingl Mikuláš, měšťan	—	"	50	"
"	Brand Petr, plukovní lékař	10	"	—	"
"	Braun Petr, měšťan	1	"	—	"
"	Bretschneider František, měšťan	10	"	—	"
"	Brudna Josef, mydlář	1	"	15	"
"	Buba Matěj, pekař	2	"	—	"
"	Budetius Filip, dor. lékařství	10	"	—	"
"	Buriánek Jakub, měšťan	5	"	—	"
"	Buriánek Matěj, soukenník	2	"	—	"
"	Buriánek Václav, soukenník	5	"	—	"
"	J. Em. arcibiskup kníže Chlumčanský v Praze	62	"	30	"

pan	Cippl, vrchní v Štáhlavech	5	zl.	—	kr.
"	Čechura František, učitel	2	"	—	"
"	Čermák František, poštovní kontrolor	1	"	40	"
"	Doubek Antonín, klempíř	1	"	—	"
"	Demel Josef, lékař	10	"	—	"
paní	Demlová Terezie	5	"	—	"
pan	Diener Josef, měšťan	7	"	30	"
"	Divíšek Antonín, sládek	5	"	—	"
"	Divíšek Dominik, řezník	2	"	—	"
"	Divíšek Jan, měšťan	5	"	—	"
"	Dlouhý Matěj, měšťan	10	"	—	"
"	Dobner Rehoř, krejčí	4	"	—	"
"	Dostal Filip, starší kaplan	5	"	—	"
"	Eberle Tadeáš, kolektant	5	"	—	"
"	Eisenkol Jan, sládek	212	"	30	"
paní	Faberová Alžběta, choť lékárníková	20	"	—	"
"	Faberová Alžběta, měšťanka	1	"	—	"
pan	Feyerfeil Josef, měšťan	2	"	30	"
"	Feyerfeil Lambert, mydlář	5	"	—	"
"	Feyerfeil Vincenz, kupec	2	"	30	"
"	Fiala Jan, měšťan	3	"	—	"
"	Fiedler Mikuláš, pens. magistrátní rada	10	"	—	"
"	Filip Jan, kaplan	3	"	—	"
"	Fischer Josef, justiciář	10	"	—	"
paní	Fischerová Barbora, vdova	10	"	—	"
pan	Fodermayer Eduard, kupec	5	"	—	"
paní	Fodermayerová Alžběta	5	"	—	"
pan	Fragner Benjamin, soukenník	1	"	40	"
"	Freitinger Vojtěch, bednář	1	"	—	"
"	Frey Dominik, soukenník	1	"	—	"
"	Frosch František, měšťan	5	"	—	"
"	Fuget Jan, krejčí	1	"	—	"
"	Fürich Josef, měšťan	5	"	—	"
"	Gally Ignác, soukenník	5	"	—	"
"	Geringer Josef, obuvník	1	"	—	"
"	Gerlach Karel, učitel	2	"	—	"
paní	z Giessenburku, vdova plukovníková	20	"	—	"
pan	Girsa Bonifác, kaplan	5	"	—	"
"	Gluth Michal, měšťan	5	"	—	"
paní	Gluthová Markéta, choť vinárníková	5	"	—	"
pan	Gratl Adam, měšťan	5	"	—	"
paní	Gradlová Majdalena, jeho choť	2	"	30	"
pan	Grubiš Jan, sládek	5	"	—	"
"	Grüm Tomáš, obuvník	4	"	—	"
paní	Guldenerová Josefa z Lobes	12	"	30	"
pan	Gürtler Josef, c. k. krajský kommissar	5	"	—	"
paní	gymnasijní profesoři	30	"	—	"
pan	Hæssler Josef, knihář	3	"	—	"
"	Hahnenkamm Jan, držitel dostavníků	5	"	—	"
"	Heider Josef, měšťan	1	"	—	"
"	Houška František, měšťan	5	"	—	"
"	Houška Josef, řezník	3	"	—	"

pani	Houskova Katerina, téhož manželka	1	zl.
pan	Houska Václav, perníkár	5	"
"	Hecut Tomáš, sklenář	1	"
"	Hemleoran Jan, měšťan	—	"
"	Hornhauser Jindřich	5	"
pani	Isna Františka, měšťanka	—	"
pan	Joráček Josef, obuvník	—	"
"	Jospodar Josef, měšťan	—	"
pani	Jrůnková Johana, měšťanka	2	"
pan	Jruza Vojtech, soukenník	1	"
"	Jruza Petr, truhlář	—	"
"	Jruza Vincenc, soukenník	2	"
"	Jruza Václav, soukenník	1	"
"	Kaim Josef, israelita	2	"
"	Karel Ignac, krejčí	1	"
"	Koutecký František, měšťan	5	"
"	Kern Florian, učitel	2	"
pani	Kelřova Eva, měšťanka	5	"
pan	Kluzi Jan, mřář	2	"
"	Kessier Jan, soukenník	4	"
"	Kestránek Martin, sladek	1	"
"	Kamr Antonín, kožešník	1	"
pani	Klečková Katerina	1	"
pan	Kluzi Josef	2	"
"	Klomanus Mikuláš, soukenník	1	"
"	Kleissl Jan, měšťan	10	"
"	Klotz Jan, obchodník s železem	5	"
"	Klotz Josef Ignac, kupec	10	"
"	Klotz Josef Jan, kupec	10	"
"	Klotz Karel, kupec	7	"
"	Kock Jan, měšťan	1	"
"	Kock Vincenc, rezník	2	"
pani	Kolárova Anna, měšťanka	5	"
pani	Kusobě Hanuš Kolovrat	100	"
"	Komarek Jan, kupec	1	"
"	Kopecký Martin, purkmistr	547	"
"	Kopa František, pekář	5	"
"	Kosák František, měšťan	2	"
"	Koželuh Jan, rukavičkář	—	"
"	Kraml Josef, pilníkár	1	"
"	Kretschmayer František, pens. polesný	1	"
"	Krumphol. Josef, měšťan	1	"
"	Kumeda Prokop, měšťan	1	"
"	Kuniovsý Jan, měšťan	2	"
"	Kur Václav, obuvník	—	"
pani	Kusova Dorota, měšťanka	1	"
"	Kučerova Anna, rukavičkářka	1	"
pan	Lang Ondřej, měšťan	15	"
"	Lautensack Vilém	20	"
"	Loderer Jakub, kovář	2	"
"	Loderer Jachim, israelita	15	"
"	Louinger František, soukenník	—	"

pan	Leminger Jan, soukenník	10	zl.	—	kr.
"	Leminger Matěj, soukenník	1	"	40	"
"	Leminger Michal, soukenník	1	"	—	"
"	Lenk Vincenc, měšťan	1	"	—	"
"	Levit David Leop., israelita	10	"	—	"
"	Lindauer Josef, arciděkan	25	"	—	"
paní	Lindnerová vdova po vrchním	—	"	40	"
pan	Lüftner Josef, sládek	2	"	—	"
"	Mašek František, sládek	1	"	40	"
"	Mattass Josef, výbor	20	"	—	"
"	Mentberger Josef, pekař	5	"	—	"
"	Mentberger Vincenc, pekař	2	"	30	"
"	Merwarth Augustin, rukavičkář	—	"	30	"
"	Michl Jakub, soukenník	1	"	15	"
"	Milde, biskup litoměřický	20	"	—	"
"	sbor vojenských důstojníků	87	"	—	"
"	Mirwald Václav, hostinský	10	"	—	"
"	Moser František, měšťan	2	"	30	"
"	Mudra Martin, krupař	—	"	30	"
"	Nádherný, statkář	10	"	—	"
"	Neumann Josef, zlatník	1	"	—	"
"	Novotný Vincenc, vrchní	1	"	—	"
paní	Oschenburgová Dorota	1	"	—	"
pan	Oswald František, sirotčí	193	"	30	"
paní	Ottová Rozalie, měšťanka	2	"	—	"
pan	Pazourek Martin, justiciář	10	"	—	"
"	Peithner Vilém, doktor lučby	20	"	—	"
"	Pelikán Václav, hrnčír	1	"	15	"
"	Perner Pavel Petr, zvonář	10	"	—	"
"	Perner Václav, zvonář	5	"	—	"
"	Peršl Jan, soukenník	—	"	30	"
paní	Petrová Anna, měšťanka	1	"	—	"
pan	Petr František, měšťan	2	"	—	"
paní	Přlanzrová Majdalena	2	"	30	"
pan	Pichler Šimon, rukavičkář	2	"	30	"
"	Pirner Josef, magistrátní rada	25	"	—	"
"	Pištek, arcibiskup v Praze	12	"	30	"
paní	Pitlíková Anna, měšťanka	2	"	—	"
"	Pitlíková Josefa, měšťanka	30	"	—	"
"	Pivecová Anna, měšťanka	1	"	15	"
pan	Pokorný Vojtěch, měšťan	2	"	—	"
"	Port Jan, obuvník	2	"	—	"
"	Popp Václav, vinař	5	"	—	"
"	obyvatelé Pražského předměstí	57	"	10	"
"	Procházka Jan, soukenník	2	"	30	"
paní	Rauchová Barbora, měšťanka	1	"	40	"
pan	Recht František, komíník	125	"	38	"
"	obyvatelé Říšského předměstí	75	"	40	"
"	Reil František, sládek	5	"	—	"
"	Reitmayer Petr, sládek	2	"	—	"
paní	Renincherová Barbora, měšťanka	1	"	—	"
pan	Rierenschaft František, měšťan	10	"	—	"

paní Rierenschaftová Terezie, voskárka	7 zl.
pan Ronolter Jan, kotlár	2 „
„ Roth Ondřej, vys. profesor	2 „
„ Roth Vavřinec, měšťan	2 „
„ Říha Jan, sklenář	2 „
paní Říhová Rosina, měšťanka	7 „
pan Římek Josef, kupec	3 „
obyvatelé Saského předměstí	27 „
pan Šiller Martin, řezník	2 „
„ Šiller Šimon, řezník	2 „
„ Schmid Jan, obchodník s železem	5 „
paní Smrčková Johanna	1 „
pan Schmiedera Matěj, měšťan	2 „
„ Šrámek Petr, krupař	1 „
paní Šrámková Terezie, měšťanka	— „
pan Šrámek Václav, krupař	1 „
paní Schregerová Marie, obchodnice	5 „
pan Schwetz Antonín, dívčí učitel	2 „
„ Scholz Josef, kupec	5 „
„ Schützmeister Jan, pekař	1 „
„ Sedláček Vojtěch, profesor	51 „
„ Seitz František, soukenník	— „
paní Setty-ová Anna	2 „
pan Silbernagl Antonín, měšťan	5 „
„ Simoni Josef, skladník tabáku	50 „
„ Skřivan Václav, měšťan	2 „
„ Špaček Antonín, hodinář	1 „
„ Spora František, aktuár	5 „
paní Stará Kateřina, měšťanka	— „
pan Starý Norbert, soukenník	1 „
„ Starý Severin, provazník	1 „
paní Stehlíková Anna z Čenkova a Treustattu	2 „
pan Stein Abraham, israelita	6 „
„ Steinbach Josef, perníkář	7 „
„ Stejspal Filip, sládek	6 „
„ hrabě Sternberg z Radnic	12 „
paní Strahlova Kateřina, vdova purkm.	5 „
pan Stropnický Bartoloměj	2 „
„ Stross Klement, učitel	2 „
„ Stumpf Josef, krejčí	1 „
„ Sturm František, obuvník	1 „
„ Suchánek Petr, měšťan	1 „
„ Suchý Matěj, soukenník	1 „
„ Svoboda Josef, lesník	1 „
„ Svoboda Josef, tkadlec	1 „
„ Sýkora Jan, učitel	2 „
„ Tabor Jakub, perníkář	1 „
paní Táborová, vdova	3 „
pan Taun Bartoloměj st.	20 „
„ Taun Bartoloměj ml.	5 „
„ Taun Matěj, měšťan	1 „
„ kníže Thurn-Taxis z Chotěšov	200 „

pan Tropp Kašpar, soukenník	6	zl. —	kr.
" Tuschner Josef, soukenník	5	" —	"
" Tuschner Josef Tadeáš, soukenník	5	" —	"
" Tuschner Kašpar, soukenník	5	" —	"
" Tuschner Petr, krajský lékař	15	" —	"
paní Uhlová Anna, měšťanka	10	" —	"
neznámá paní	19	" 30	"
pan hrabě Waldstein ze Štáhlav	20	" —	"
" Valenta Vojtěch, krupař	—	" 15	"
paní Vošatková Marie, měšťanka	2	" —	"
pan Waschmutius Jan, měšťan	1	" —	"
" Vávra Antonín, kovář	—	" 30	"
" hrabě Vrbna z Hořovic	10	" 20	"
" Vidimský Emanuel, školní ředitel	3	" —	"
" Volf Antonín, hřebenař	—	" 30	"
" Wurscher František, měšťan	2	" 30	"
" Wurscher Josef, varhaník	1	" —	"
" Wurzelfeld Alois, vysl. důchodní	5	" —	"
" Zintl Jan, kupec	1	" —	"
" Zintl Josef, kožešník	1	" —	"
" Zintl Matěj, kožešník	5	" —	"
konečné výnos z div. představení dne 2. dubna 1828.	137	" 44 ¹ / ₂	"

Úhrnem ve víd. čísle 3070 zl. 33¹/₂ kr.

Aby se s touto částkou obmyslené předsevzetí rychle a jistě uskutečniti mohlo, měli býti všichni chudí zdejší do špitálu sv. Majdaleny ubytováni.

Nezdálo se, že se tím nadání špitálu činí ujma, ježto listu nadacího, od zakladatele zřízeného, nebylo. Mínilo se, že zakladatel s tímto ubytováním chudých by byl srozuměn, jelikož se měl stav a nadání špitálníků zlepšiti, kteří následkem srovnání nadační jistiny již jen podporu peněžitou dostávali.

Kdyby se byl tento záměr uskutečnil, bylo by se špitálníkům nechalo na vůli, chtějí-li užití v domě připravené stravy čili nic.

Za tím účelem bylo žádáno za povolení, avšak marně, tak že musil býti sebraný kapitál na úroky uložen a napotom ne více na dům pro chudé, nýbrž na nemocnici vynaložen.

V r. 1832. vypukla ponejprv v Plzni cholera. Bylo se obávati, že při větší rozsáhlosti této nemoci domácí ošetřování nemocných postačovati nebude a potřeba nemocnice opět sejeviti počala.

Abý již dávnému přání vyhověno bylo, totiž otevření jedné ulice odstraněním městských zdí, navrženo bylo guberniálnímu radovi panu Janu Bumlovi, aby byla zřízena již před mnoha lety povolená nemocnice a aby se užilo k tomu dřívějšího lazaretu blíž městské sladovny, což se tím spíše předsevzítí mohlo, ježto se peněz sebraných na dům pro chudé k tomu užití může; k tomu že vyššího povolení třeba není, jelikož peníze od dárců k dobročinnému účelu vůbec věnovány byly.

Návrh ten potkal se s dobrým výsledkem a sotva že svolení jen ústně uděleno bylo, dal rázný a neunavný purkmistr p. Martin Kopecký zdi městské vedle lazaretu strhnouti, a započal stavbu nemocnice, při které sobě měšťan Jan Divíšek bezplatným vedením účtův a kasy zásluhu získal.

Stavba byla brzy ukončena, nový ústav byl vystavěn, neměl však fondu ani nábytku.

Tu se jal lidumilný magistrátní rada pan Josef Pirner dobročinnost obyvatelů opětně zkoušeti a jeho přičiněním byla od dobrodinců darována: 41 postel, 29 slavníků, 28 prostěradel, 28 pokrývek, 4 zrcátka, 1 zvonek, 3 peřiny, 2 mosazné svícny, 1 mosazný křížek, 1 obraz Spasitelův v rámci.

Důstojný konvent františkánů daroval 2 klekátka; kancelista p. Valdek 1 vanu; ranhojič Paus 2 visací lampy, tabuly na rozkazy a 6 plechových plivátek; truhlář Frank 24 tabulky; početvedoucí Rattay 4 obrazy v rámcích; obec israelitů darovala 3 košile, 4 podvlékačky, 2 páry punčoch, 2 páry kalhot a 2 vesty; měšťan František Koutecký 10 loket plátna; měšťan Vojtěch Hässler obraz Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I.; c. k. krajský, pan Jan Buml, nosítka.

Slavný c. k. krajský úřad zjednal u zemské vlády povolení, aby se mohlo výtěžku mýta měšťanům patřícího, 3000 zl. r. č., s přivolením jejich k zapravení dalšího nákladu na stavbu nemocnice užiti.

Dále přispěl pobyt Jeho Veličenstva v měsíci srpnu 1833. v Plzni k uskutečnění díla tohoto; neboť Jeho Veličenstvo ve své dobrotivosti ráčil ustanoviti, aby byla stavba nemocnice dokončena a patřičně zařízena.

Dne 27. listopadu 1833. přišlo od zemské vlády ztvrzení učiněných návrhů ku stavbě nemocnice.

Důstojný praefekt gymnasijní, pan Stanislav Zauper, uspořádal u pánů profesorův a zámožných žáků sbírku a odevzdal 160 zl. nemocnici s tím návrhem, aby z toho světnice s 4 postelemi a vším potřebným nářadím pro chudé nemocné studenty zařízena byla a aby se roční výlohy za ošetřování dobrovolnými příspěvky zapravily. Toto dobročinné jednání jeho potkalo se s pochvalou a uznáním všeobecným.

Mimo to přibyly ještě některé odkazy, a sice od nejmenované vdovy po soukenníku 6 zl., od pana právního Fischera 40 zl., od měšťana pana F. Beinhofra 8 zl. a od paní Josefy Peitnerové 25 zl. 71 kr.

Následkem cholery a z dobročinných příspěvků měšťanstva povstala tedy tehdejší nemocnice, kterou městský lékař pan Dr. Škoda všemožně povznésti hleděl, maje nemalých zásluh o zřízení tohoto ústavu.

Nebyla to malá úloha pro městského lékaře, bez fondu, bez příjmů a další podpory pak při obyčejné bázlivosti nemocných před nemocnicí ústav ten nejen udržovati, ale také zvelebovati a pro nemocné příjemnějším učiniti.

Nicméně byly všechny obtíže přemoženy a věc dobrá zvítězila. Zvláště zde podotknouti sluší, že byla plzeňská nemocnice od vys. úřadův, ačkoliv ne za všeobecnou prohlášena, přece za takovou považována, neboť na tom zakládalo se trvání nemocnice a tím bylo pro budoucnost pojištěno. Tím také odpadla obci povinnost placení nějaké částky ku udržování této nemocnice.

Napotom byly instrukce zhotoveny pro lékaře, pro ranhojiče, pro účetního a pro osoby dohlížející a tyto instrukce přijaty byly do zemského zákoníka roku 1838.

Denní plat za ošetřování nemocných byl pro venkovské nemocné na 18 kr. stř. a pro domácí, ježto obec zavázána byla vše potřebné dříví, slámu a uhlí bezplatně dodávati, na 12 kr. stř. ustanoven a tím byla 3. třída v nemocnici zřízena.

Při těchto poměrech, při šetrném zapravování všech potřebných platů za ošetřování dalo se očekávati, že malý přebytek zůstane, který na budoucí fond nemocnice uložen býti může, a to tím více, ježto lékařská služba od jmenovaného městského lékaře a ranhojiče zdarma konána byla.

Stravování bylo obstaráváno na vlastní řád dle tehdejších cen po-
ních, což tenkrát bylo potřebou, později ale vadou býti se ukázalo.
Z počátku byl počet nemocných ovšem skrovný, v 1. roku však
ostl na 200, dílem domácích, dílem cizích.

Tim nastala lékařů nemocnice veliká práce a zemská vláda povolila
mu roční odměnu 200 zl. na tak dlouho z obecních důchodů, dokud
vzrůstajícího fondu nemocnice nebude moci tato remunerace býti za-
vena. Do r. 1841, také skutečně fond již na 1500 zl. vzrostl a byl
většího dílu na úroky uložení. V tomto roce stala se změna s lékařem
nemocnice, neboť pan dor. Škoda jmenován byl c. k. krajským lékařem
a místě něho byl usnesením magistrátu p. dor. David Jahn ustanoven.

Aby obecní důchody déle tíženy nebyly, odpadlo povolených 200 zl.
dor. Jahn jakožto městský lékař převzal léčení nemocných a správu
nemocnice bezě vsí odměny po 15 let.

Dílem vzrůstajícím obyvatelstvem, dílem i také přesvědčením, že
nemocnici všemožná pomoc nemocným se poskytne, dílem ale také
nasazením p. dora. Jahnla podarilo se, ústavu tomuto důvěru získati
nemocným dle ustanovené 3. třídy všechno možné pohodlí učiniti, čím
ě počet nemocných od roku k roku vzrůstal. Na důkaz toho po-
áme zde výkaz každoročně přibývajících nemocných:

r.	zůstalo v léčení	přirostlo	léčeno	nemocných.
1842.	22,	233,	255	nemocných.
1843.	28,	259,	287	"
1844.	23,	239,	262	"
1845.	23,	255,	278	"
1846.	30,	271,	301	"
1847.	29,	297,	326	"
1848.	29,	366,	395	"
1849.	39,	323,	362	"
1850.	26,	316,	342	"
1851.	28,	258,	286	"
1852.	33,	301,	334	"
1853.	33,	276,	309	"
1854.	25,	347,	372	"
1855.	32,	345,	377	"
1856.	32,	397,	429	"
1857.	35,	337,	372	"
1858.	36,	327,	363	"
1859.	31,	379,	410	"
1860.	26,	400,	426	"
1861.	38,	731,	769	"
1862.	67,	549,	616	"

Aby nemocnice také pro mladý lid stavu kupeckého, kterému se
dud potřebného ošetřování v nemoci nedostávalo, přístupna se učinila,
sradálo ku vybidnutí p. lékaře, dra. Jahnla, několik měšťanů stavu
peckého v r. 1842. mezi svými soudruhy sbírku, aby výlohy za ošetření
nemocných kupeckých mládencův a učňů v zvláštním pokoji nemocnice
zaráti se mohly. Sešla se částka 275 zl. 45 kr. k. m. a byly na
obchodnického stavu 2 postele s žiněnými matracemi zjednány,
se až dosud v nemocnici se nalézají. Částku sebraných peněz ale
stav obchodnický ve vlastní správě a sepsal zvláštní stanov
ně zručný doktor chemie Peithner vypracoval.

Vsák dílem liknavostí stavu obchodnického, dílem ale stálým přirůstáním nemocných do obmezených místností, potkal se tento úmysl s nezdarem a zůstal jen zbožným přáním pro budoucnost, až vhodnější okolností nové vystavění a rozšíření ústavu připustí.

Jak svrchu dotčeno, bylo stravování nemocných ustanoveno dle cen potravních, což téhož času bylo nutnou potřebou, však později ukázalo se to býti nevhodným. Byly totiž pro zdražení potravin porce menší, jakmile ceny stoupaly, a těmito změnami cen nemohl nikdy lékař vědět, mnoholi pokrmu na ustanovenou porci nemocnému se podává.

Aby se tomu odpomohlo a mohlo se nemocným nepřihlížejíc ku cenám potravním stejné množství pokrmu udíleti, navrhl p. dor. Jahůl, aby se zavedl způsob stravování dle míry a váhy, kterého se užívá v pražské nemocnici. Tento způsob stravování byl také od vyšších úřadů schválen a hned zaveden. Zároveň získala se tím také výhoda, že může lékař dle nového řádu stravování také víno a pivo nemocným předpisovati.

Toto opatření, jak samo sebou se rozumí, nemocným bylo k prospěchu, ale fond nemocnice tím trpěl značnou ujmu, neboť výlohy přesahovaly o mnoho ustanovené platy za ošetřování nemocných, na 12 až 18 kr. vyměřené, a po krátkém čase bylo by se to patrněji ukázalo.

Při těchto okolnostech nucena byla správa nemocnice žádati zvýšení platů za ošetřování. Vys. c. k. místodržitelství uznalo potřebu větších platů za ošetřování a denní plat zvýšilo na 26 kr. k. m. aneb 45¹/₂ kr. r. č.

Pro město Plzeň tentokrát nížší cena ustanovena nebyla, jelikož obec k dodávání dříví, slámy a uhlí se nezavázala.

Patrně jest, že někteří nemocní mnohem většího nákladu na jejich léčení způsobují, než obyčejný plat za jejich ošetřování činí, jiní ale opět mnohem méně spotřebují, tak že průměrně při každém nemocném fondu nějaký přebytek připadne a že se fond v rovném poměru s množstvím nemocných udržuje; neboť čím více jest nemocných, tím prospěšnější jest to pro ústav při stejných správních výlohách.

Jak svrchu dotčeno, počet nemocných každoročně rostl a tím jest možnost dokázána, že se fond nemocnice přese všechny značné výlohy zvýšiti mohl a vskutku také vzrostl od r. 1841. z 1500 zl. do r. 1862., tedy v 21. letech na 16.976 zl. 74 kr. r. č.

Stálým přibýváním nemocných bylo pomoci lékařské u větší míře a to tím více potřebí, poněvadž se tím dobrá pověst a další trvání ústavu zabezpečovalo. Protož městská obec uznavši, že záhodno jest lékařské služby z fondu odměňovati, zvláště když již dříve vys. gubernium tuto nutnost vyslovilo, povolila lékařům 100 zl. a ranhojičím 50 zl.; po 5. letech lékaři poznovu 132 zl. 50 kr., což vys. místodržitelství u vědomost vzalo.

Hospodaření v domě, jakož i vedení účtův a kasy obstarává jeden z obecných úředníků, který za svou práci z fondu ročně 150 zl. bere a mimo to od obce bezplatného bytu užívá.

Stravování dělo se ve vlastní správě počtvedoucím a obstaráváno bylo zvláštěň kuchařkou z fondu placenou. Jelikož stravování ve vlastní správě s mnohými nepřijemnostmi bylo spojeno, promajalo se v posledním čase.

Za všeobecnou nemocnici byl tento ústav teprv v roce 1856. prošen, čímž ale ve svém vnitřním zařízení změny neutrpěl, jsa, jak již řadu dotčeno, v dřívějších letech za všeobecnou nemocnici považován.

V posledním čase shledala městská obec, které dohlídka na ústav to přísluší, za prospěšné a potřebné, aby pro dohlídku a obstarávání spodářství v nemocnici ze středu slavného výboru jednoho dohlizitele stanovila, kterémuž později ještě 2 dohlizitelové z obecního výboru přiměli byli, tak že správa nemocnice mimo lékaře ode 3 dohlizitelův a počet-sloucího vedena byla. Pro dohlídku sepsáno bylo zvláštní poučení, které pamětní knize nemocnice zaneseno jest.

Abys se mohl vždy vzrůstající počet nemocných v nynějších již zmezených místnostech, zvláště ale dle předepsaného a potřebného dloučení nemocných, ubytovati, naskytla se již mnohá obtíž a častokrátě stalo, že nemocní z nedostatku místa přijati býti nemohli. Potřeba usabnějšího ústavu ještě více by se byla ukázala, kdyby byla nákažlivá smoc vypukla.

Uznávaje nutnou potřebu větší a přiměřené nemocnice, ku vybidnutí roce váženého c. k. místodržitelského rady a krajského, pana Jana Leharyho, účinkujícího horlivě pro dobro chudých nemocných, sešel se výbor městský, a jednohlasně na tom se usnesl, aby byl pro nemocnici nový prostrannější dům vystavěn.

Prodstředky k této stavbě měly se dílem bráti z fondu, dílem získati nadejem nynější místnosti, dílem ale od obce opatřiti. Ačkoliv předstizeti toto a vůle k uskutečnění tohoto dobrého úmyslu chvalitebného máni zasluhuje, přec až dosavad pro nedostatek prostředků nedošlo k stavbě nové nemocnice.

Když počet nemocných stále se množil a patrná nemožnosť nastala, aby mohli všickni nemocní, kteří se hlásili, býti přijati, když dále stavba české západní dráhy se započala a podnikatelství stavby za prospěšné dalo, aby byli nemocní dělníci v zdejší všeobecné nemocnici ošetřováni, usil co nejdříve nedostatek místností v nemocnici povstati a správa nemocnice byla nucena, žádati zdejší obec za povolení ku zřízení vedlejší nemocnice, kteroužto žádost pan purkmistr, dor. Maschauer, důrazně podporoval.

Právě téhož času byl v Plzni nedostatek bytův a měšťané by ne-li dům svůj byli dali v nemocnici změnit, tak že těžko bylo nalézti vhodných místností pro vedlejší nemocnici.

Konečně byla přece v bývalém Lautensakově domě na Saském předstiz získána místnosť pro nemocnici, která záležela ze 6. pokojů dosti vztranných k postavení 30. postelí.

Za tímto účelem páni podnikatelé stavby západní dráhy roční činži 300 r. č. na tak dlouho přispěti se uvolili, dokud stavba dráhy dokonána bude a dělníci tam ošetřováni budou.

Ponevadž v nemocnici samé bylo místa pro 50 postelí, mohla správa nemocnice 80 nemocných opatřiti.

Jelikož všechny postele žiněnými matracemi opatřeny byly a prádlo v tak veliké množství nemocných rozmnoženo býti musilo, měla správa nemocnice tehdaž velikou výlohu.

Stav jmění nemocnice byl na konci roku 1861. následující:

Na kapitálech u osob soukromých	10.933	zl.	10	k
na nedoplatech	5.535	"	35	"
" hotovosti	508	"	29	"
Úhrnem	16.976	zl.	74	k

Tak byl dobročinný ústav založen a pro budoucnost zabezpečen v kterém tak mnohý již svého ztraceného zdraví opět nabyl; nelze v zamlčení, že ještě mnohé vady při této nemocnici se naskytovaly, kterážto nutno co nejdříve odstraniti.

Má-li ústav nyníjším poměrům časovým vyhověti, jest záhodno, aby obmezené místnosti rozšířeny byly.

Se vzrůstajícím obyvatelstvem a vzkvétajícím průmyslem a obchodem stále nemocných přibývá, čímž také všeliké potřeby a požadavky ústavu se rozmnožují.

Potřeba rozšíření nemocnice v Plzni rok od roku více se pocítiti však povždy šlechetné snahy, aby se této potřebě odpomohlo, pro dostatek prostředků marnými zůstávají. Ježto v roku 1862., jak svrchu uvedeno, se vši rázností učiněné kroky bohužel s žádoucím výsledkem minuly, jest co nejvíce žádoucí, aby obec co nejdříve zase této ode dne více naléhající potřebě vyhověla a důstojnou prvního města Praze nemocnici zřídila.

- Dne 6. listopadu 1862. v schůzi obecního výboru bylo usneseno
1. aby okresnímu úřadu k vybití c. k. místodržitelství zpráva byla, že obec není s to, aby na zamýšlené paralelce I. třídy zdejšího gymnasia učitele na vlastní útraty vydržovala a potřebu místností bezplatně poskytl.
 2. Vykoupiti se mají zahrádky u domu Karla Tobiáše a paní Haessler na Říšském předměstí v Stodolní ulici, □^o za 4 zl. na útraty obce.
 3. Ku žádosti dědiců po Alžbětě Říhové za prodej obecního pozemku za kasárnami, má stavební výbor toto místo odhadnouti a naproti své dobrozdání v této příčině předložiti.

Dne 8. listopadu 1862. otevřena byla v domě pana Salzmannů v Vankově ulici „Městská beseda“ plzeňská, čítající na počátku 263 členů.

Zaroveň byla předsevzata volba definitivního výboru:

Za předsedu zvolen pan dor. Maschauer; za výbory: páni A. Feyerfeil, Emanuel Tuschner, František Pecháček, August Fodermaier, Karel Hahnenkamm a Tomáš Khüry; za jednatele p. Ignác Schiebl; pokladníka pan Karel Kmínek, a za listovního pan Karel Doubek.

Po skončení volbě pronesl pan dor. Pichl připitek na zdar je Veličenstev, který byl dosti hlučně opětován.

Ku této příležitosti zaslány byly dva telegramy, první od Prahy pražské, který trojnásobným „Sláva“ přijat byl, a druhý od německých pražských kupců a v Praze žijících Plzeňanů, kteří zdejšímu druhému srdečný pozdrav zaslali.

Z města Rokycan bylo přítomno přes 20 hostí, členů to bylo a zpěváckého spolku.

Tito odevzdali besedě zdejší následující přepis:

„Slavné besedě král. města Plzně!

Výbor besedy rokycanské pozdravuje Vás srdečně a volá na zdar přimného srdce. Sláva výboru a celé společnosti, třikráte sláva hajitelům rodnosti české.“

Tento dopis zavdal příčinu k hlučnému jásotu, po kterém rokycanskí pěvci zapěli staročeskou píseň „Bývali Čechové“. Po té střídaly se písně zdejšího zpěváckého spolku „Hlaholu“ a rokycanského „Záboje“. Společnost udržela se v dobrém rozmaru až do pozdní noci.

Dne 19. listopadu 1862. byla v kostele sv. Bartoloměje za příčinou narození Jeho Veličenstva, císařovny Alžběty, slavná mše sv., které se zúčastnili všichni úředoví, důstojné kněžstvo, městská rada, důstojnictvo vojenské a někteří pp. důstojníci zdejších ostrořelcův, pak množství lidu nábožného. Večer bylo v divadle slavnostní představení.

Dne 20. listopadu 1862. Tehdejší výroční trh Martinský byl od obchodníků tak četně navštíven, že ani dostatečných míst pro ně nebylo.

Za to ale počet kupujících nebyl tak četný a lze očekávati, že obchodníci sotva tak četně opět se sejdou nemajíce žádného odbytu.

Dne 22. listopadu 1862. městská rada, p. Emanuel Tuschner, vedená všeobecným přáním zdejšího obyvatelstva, podal tuto žádost výboru školnímu:

„Slavné zastupitelstvo městské!

Není jistě žádného občana, který by již dávno nebyl proniknut přesvědčením, že zařízení vyšší reálné školy v Plzni pro město, kraj, a i celou vlast nejvyšší důležitostí jest.

Tim více to bude přesvědčením zastupitelů naší obce, kterých především neodbytnou povinností jest, starati se o vyšší vzdělání měšťanův a řemeslníkův.

Poněvadž se poměry naší obce znamenitě zlepšily, bylo by snad čase činiti potřebné přípravné kroky k uskutečnění tohoto všeobecného přání a této důležité otázky; proto navrhuji:

Slavné zastupitelstvo račiči uzavříti:

1. Nechť se zvolí komitét, který z p. měšťanosty a 6. údů zastupitelstva městského sestávati má; ten ať se uradí a co nejdříve zprávu podá, zdali a jakými prostředky lze obci zařídití a příštím školním rokem otevříti vyšší reálné školy ve spojení s řemeslnickou školou.
2. Komitét ať udá, jakého nákladu zařízení a vydržování ústavu takového by vyžadovalo.
3. Ať se komitét spojí se znalci v Plzni a mimo Plzeň žijícími, ať si dotyčných elaborátů vyžádá a dle potřeby je honoruje; mimo to ať podobné ústavy vyslanci navštíví a seznati dá.
4. Náklad na stavbu a vydržování tohoto ústavu ať nese obec.“

Dne 2. prosince 1862. poděkoval se p. August Fodermayer z důstojnosti své jsa ředitelem ústavu chudých. Tento úřad byl pak svěřen obecnímu radovi p. Josefu Bubuňkovi.

Dne 10. prosince 1862. pan Šedivec obecní rybníky, které dosud za roční činži 1000 zl. po 12 let v nájmu měl, najal za vyšší nájemně, 1921 zl. ročně.

Dne 18. prosince 1862. byla listina týkající se nadace P. Bedřicha Hingsta při české hlavní škole se státní obligací v ceně 380 zl. a s knížkou zdejší spořitelny na 11 zl. 54 kr. městské radě k uložení dodána.

Nadace tato má za účel, jak z listiny v opisu zde položené vysvitá, aby z ročních úroků dotyčného kapitálu po skončení školního roku při veřejné celoroční zkoušce dva mravní a pilní žáci ze 4. třídy, kteří ústav tento za příčinou vyššího vzdělání opouštějí, podělení byli.

Tato nadace povstala z dobročinných příspěvků, které již v r. 1836. mnozí příznivci této školy složili. Z toho zakoupen byl Rothschildsky los za 100 zl. k. m., který v r. 1858. vytažen a částkou 192 zl. vyplacen byl.

Katecheta p. Bedřich Hingst, jenž od r. 1855. až do r. 1861. při české hlavní škole působil, svým přičiněním další částku 140 zl. sbírkami nashromáždil a z toho napotom zřízena byla nadace P. Hingsta.

Veledůstojný pan arciděkan, P. Antonín Hlavan, jenž o zřízení této nadace nemalé zásluhy sobě získal, žádal jakožto okresní školní dohlizitel dne 1. července 1862., č. 297, aby úřad purkmistrovský nadační kapitál k uschování převzal a nadaci tuto ve svou patronátní ochranu přijal, kterému přání rada městská dopisem ze dne 8. července 1862., č. 2019, vyhověla.

Dopis městské rady v této příčině p. arciděkanovi zasláný zní takto:

An das hochwürdige Schuldistrikts-Aufsichtsamt!

Mit Beziehung auf das geehrte Schreiben vom 1. d. M., Z. 297, ermangelt man nicht Einem hochwürdigem Schuldistrikts-Aufsichtsamte zur gefälligen Kenntniss zu bringen, dass der Stadtrath, welchem wohl bekannt ist, dass die anher vorgelegte, auf den Namen des Herrn P. Friedrich Hingst ausgestellte Schulstiftungs-Obligation nur einzig und allein durch das aufopfernde Bemühen Eines hochwürdigem Schuldistrikts-Aufsichtsamtes zu Stande gebracht wurde und bloss desshalb einen fremden Namen trägt, weil Euer Hochwürden aus zu grosser Bescheidenheit derselben Hochdero Namen nicht beilegen wollten, unter dem Ausdrucke des verbindlichsten Dankes bereit ist, diese angeblich P. Friedrich Hingst'sche Schulstiftung in patronat-ämtlichen Schutz zu nehmen, wesshalb auch wegen Aufbewahrung der diessfälligen Stiftungs-Obligationen sammt dem Baarbetrage per 10 fl. ö. W. in der Gemeinde-Depositenkassa das Erforderliche bereits veranlasst wurde.

Um jedoch den Restbetrag per 10 fl. 29 kr. nicht ohne Zweck in der Depositenkassa erliegen zu lassen, wolle es gefällig sein, sich darüber auszusprechen, auf welche Art solcher nutzbringend zu verwenden wäre.

Schliesslich wird der Stiftsbriefentwurf, die Widmungsurkunde, nebst der Börserechnung zur weiteren geeigneten Veranlassung hiemit rückgeschlossen.

Stadtrath Pilsen, am 8. Juli 1862.

Maschauer m. p.

Vyhotovený list nadační ze dne 14. září 1862. byl pak od arciepisbiskupské knížecí konsistoře dne 19. listopadu 1862. pod čís. 63.790 zrušen a c. k. okresním úřadem v Plzni městské radě k uložení odevzdán.

Tento nadační list zní takto:

STIFTSBRIEF.

Wir Eudesegefertigten geistlichen und weltlichen Vorsteher der böhmischen Hauptschule zu Pilsen urkunden hiemit, es haben mehrere Freunde dieser Schule schon im Jahre 1836. einen Geldbetrag zusammengelegt, welchen zu Händen dieser Schule ein Rothschild'sches Partiallos von einer Anleihe 1834. im Nominalwerthe Ein Hundert Gulden Conv.-Mze. gekauft und das im Jahre 1858. gezogen, mit 192 fl. Conv.-Mze. eingelöst wurde.

Der im Jahre 1855. an dieser Lehranstalt angestellte Katechet, Herr Friedrich Hingst, hat bis zum Jahre 1861., in welchem er nach Prag befördert wurde, während seiner hierortigen, beinahe 7jährigen Thätigkeit, abermals einen Betrag von 140 fl., spreche ein Hundert vierzig Gulden ö. W., durch persönliche Verwendung gesammelt, derselben Hauptschule zugewendet, und es ist für den Gesamtbetrag von 332 fl. i. e. Drei Hundert dreissig fünf Gulden ö. W. zur Begründung einer immerdauernden Stiftung für die Pilsner böhmische Hauptschule, welche auf den Namen der P. Friedrich Hingst'schen Schulstiftung vincalirte Staatsschuldverschreibung Nr. 22.179/854 de dato Wien, den 1. April 1858., im Nennwerthe pr. 380 fl., i. e. drei Hundert achtzig Gulden, zu 5 $\frac{1}{2}$ % Conv.-Mze. laut Rechnung der k. k. Staatsdepositenkassa de dato Wien, den 1. Mai 1862., Z. 3401, zum Course von 84 $\frac{1}{2}$ % angekauft, und nebst den herabgelangten ersparten Einkaufsbeträge von 11 fl. 45 kr. ö. W. in die Pilsner Stadtgemeindekassa deponirt worden.

Der Interessenbezug von diesem Stiftskapitale, resp. Hypotek beginnt mit dem 1. April 1862.

Laut der Widmungsurkunde vom 31. Dezember 1861. sollen die oben genannten Stiftskapitale entfallenden Interessen pr. 19 fl. kl. Mze. jährlich am Schlusse des Schuljahres bei der öffentlichen Semestralprüfung an zwei der bestgesitteten und fleissigsten Schüler, welche nach absolvirter IV. Klasse die Anstalt verlassen, und für höhere Studien fähig sind, entweder in die Unterrealschule oder in das Gymnasium einzutreten wollen, zu gleichen Theilen vertheilt werden, und es hat zu diesem Ende der jeweilige böhmische Hauptschuldirektor mit dem Katecheten und dem gesammten Lehrkörper dieser Lehranstalt, jedesmal Anfangs des Junimonats drei der geeignetsten Schüler in Vorschlag zu bringen, welchen der Stadtrath als Schulpatron in Verbindung mit dem jeweiligen Pilsner Erzdechanten als geistlichen Vorsteher der Schule die Wahl der zu betheiligenden treffen, und diese dem Hauptschuldirektor zum Vorzuge die Stiftungsintention bekannt machen möge.

Aus dem oberwähnten ersparten Einkaufsbeträge pr. 11 fl. 59 kr. ö. W. soll die mit der Widmungsurkunde und mit der Stiftungserrichtung verbundenen Stempel und allenfalligen Taxen zu berichtigen, was nach Abzüglich dieser Auslagen von dem Cours-Gewinne noch erübrigt, in eine Sparkassa eingelegt werden und so lange hinterlegt bleiben, bis der Betrag zum Ankaufe einer neuen Staatsobligation behufs Erhöhung des Stiftskapitales, und somit auch zur Vergrösserung des zu ertheilenden Interessenbetrages unter die zu betheiligenden zwei Schüler zureicht.

Diese Schulstiftung tritt mit dem Jahre 1863. in's Leben, und geloben sowohl der gefertigte Stadtrath als Schulpatron, als auch der mitgefertigte Erzdechant für sich und für ihre Nachfolger über die dauernde Erhaltung dieser Schulstiftung, über die pünktliche Einzahlung und stiftsmässige Vertheilung der gedachten Interessen gewissenhaft zu wachen, über die Verwendung der Stiftungsinteressen alljährlich Rechnung zu legen und einen Rechnungsextrakt dem k. k. Bezirk zu Pilsen vorzulegen, mit dem Stiftskapitale aber nie ohne Genehmigung der hiezu berufenen h. Behörden eine Veränderung vorzunehmen zu lassen.

Urkunden wurden von diesem Stiftsbriefe drei gleichlautend Parien, eines für die hohe k. k. Statthalterei, eines für das hochwürdigste f. e. Consistorium zu Prag, das dritte für die Pilsner Gemeinde verfasst und nebst zwei Zeugen allseitig gefertigt.

Pilsen, den 14. September 1862.

A. Hlawan m. p.,
inf. Erzdechant, Schuld.-Aufs.

Dr. Maschauer m. p.

J. Forstl m. p.,
Zeuge.

Josef Ig. Klotz m. p.,
Stadtrath.

Josef Kramář m. p.,
Zeuge.

Emanuel Dlauhy m. p.,
Stadtrath.

ad Nr. 789

Vorstehender Stiftsbrief wird von Seite des f. e. Consistoriums seinem ganzen Inhalte nach bestätigt.

Prag, den 19. November 1862.

J. Krejčí m. p.,
General-Vikar.

Adalb. Hron m. p.,
Kanzler.

N. E. 63.790.

Vorstehender Stiftsbrief wird seinem vollen Inhalte nach be-

Von der böhm. k. k. Statthalterei.

Prag, am 29. November 1862.

Der Hofrath:

Lažanský m. p.

Dne 24. prosince 1862. jakožto na den narozenin Jeho Veličeství císařovny Alžběty, byla sloužena slavná mše sv., které přítomni byli i civilní úředníci, vojenské důstojnictvo a lid nábožný.

Téhož dne (jako obyčejně) rozdělováno bylo o slavnosti štědrodárkám české hlavní školy od dobrodinců darované psací náčiní a šatstvo, tak že tím na tento den 140 dítek poděleno bylo.

Též při německé hlavní škole bylo na den štědrovečerní 76 dítek a žákyň poděleno.

Po odzpívání vánočních písní a ukončení slavnosti řečl. p. Eliana Havlína, byly u přítomnosti školdozorce, redit

titelův od p. purkmistra, dra. Maschaura, následující dárky rozdávány: 2 zástěrek, 12 pásků, 14 písánek „Malý kreslír“, 40 písánek velikých, 9 malých, 2 tucty tužek, 6 tuctů násadek, 1 krabice per, 1 rys papíru.

Dále darovali p. Jirí Kibic, kožešník, 25 rukávníků, pí. Kmínková tvero látek na šaty, 4 páry punčoch, pan Ignác Schiebl 5 tuctů per, 1 tucty tužek, 1 tucet násadek, 2 tucty písánek a 1 rys papíru; p. Ignác Tomann, kloboučník, 15 párů plstěných střeviců; p. Jan Hässler, knihař, 1 kniha papíru; žákyně IV. třídy 4 páry střevicův a žákyně Bedřiška Krepínská 6 párů punčoch.

Za peníze od pana ředitele při zápisu vybrané, koupeno a rozdáno bylo 50 párů střevicův.

Závěrek oné spanilomyslné slavnosti byla srdečná modlitba polečených dítek.

O těchto svátcích vánočních prodávána libra ryb za 28—30 kr.

Dne 24. prosince 1862. byl oznámen stav dobytka v městě Plzni, jak se jevil při sčítání. Napočítáno bylo:

hříbat až do 3 let	5,
hřebečův	38,
kobyl.	210,
valachův	230,
býkův	5,
volův	18,
krav	420,
ovcí	1300,
koz	50,
prasat	860.

Dne 26. prosince 1862. Nastala obleva, která způsobila po ulicích velké kluzko o svátcích, že bylo lze jen s velikou opatrností po ulicích choditi. Tím se stalo, že mnoho lidí na ulicích upadlo a více méně se zranilo. Mezi nimi nalézal se také pan arciděkan, P. Hlavan, který v prvním svátku nešťastně klouznuv, klíční kost si přelomil.

Dne 30. prosince 1862. bylo ažio při stříbře 15.25^{0/100}.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI Z R. 1862.

V správním r. 1862. činily veškeré příjmy města Plzně 123.294 zl. a vydání 120.422 zl. 43 kr.

Koncem správního r. 1862. byl stav jmění zdejšího ústavu chudých následuje:

na kapitálech	21.709	zl.	60	kr.
„ nedoplatečích	18	„	72 ^{1/2}	„
„ hotovostí	1.575	„	58 ^{1/2}	„
Úhrnem	23.303	zl.	91	kr.

Poděleno bylo 265 chudých částkou 3501 zl. 94 kr.

Příjmy špitálu sv. Máří Majdaleny činily v tomto roce 2264 zl. 9 kr. a vydání 2078 zl. 83 kr.

Špitál sv. Martina měl příjmů 436 zl. 54 kr. a vydání 324 zl.

V roce 1861/62. uvařil zdejší měšťanský pivovár (na Bu 81.024 věder piva.

Toho roku vložilo do zdejší spořitelny 2116 stran 264.917 zl. 21 a vybralo 1064 stran 193.057 zl. 38 kr.

V roce 1862. bylo ve všeobecné nemocnici zdejší léčeno 616 a sice 426 mužských a 190 ženských.

Příjmy ústavu toho činily 8380 zl. 6 1/2 kr. a vydání 8847 zl. 47

Toho roku zemřelo v Plzni 539 lidí.

Koncem školního roku 1862. byl v Plzni následující počet mládeže :

na gymnasii	342	žáci.
„ reálce	221	„
„ německé hlavní škole	610	„
„ české hlavní škole	539	„
„ německé dívčí škole	449	žákyn.
„ české dívčí škole	397	„

V roku 1862. bylo na panství plzeňském postřeleno zvěře:

srn	56,
zajícův	1724,
tetřevův	1,
tetřivkův	13,
koroptví	4100,
divokých kachen	31,
křepelk	7,
lišek	8,
jezevcův	8,
kun	3,
tehořův	5,
lasiček	19,
jestřábův	43,
vran	75.

Roku 1862. nabyli práva měšťanského:

Beneš Vilém, hrnčír z Plzně č. 115, Říšské předměstí;
František, krejčí z Manetína;

Jan, kloboučník z Čížkova;
Jan, tesař z Plzně;
Tomáš, zedník, majetník domu č. 165, Saské předměstí;
Josef, truhlář z Radnic;
Antonín, zlatník z Kolomeie;
Antonín, hotovitel hudebních nástrojů z Třebnice;
Antonín, malíř pokojů z Plzně, majetník domu č. 187, Říšské předm.;
a Simon, majetník domu č. 156, Saské předměstí;
František Jan, krejčí a měšťanský syn z Plzně;
František Frant., kožešník z Kopidla, majetník domu č. 110, Saské předm.;
Vojtěch, kožešník z Tábora;
Karel Jan, pekař z Plas;
František Alois, krejčí z Bezděkova;
František Karel, knihkupec;
František František, krejčí z Kyšic;
Jan, obuvník z Plzně;
František František, kostelník z Plzně;
Josef z Božkova, majetník domu č. 159, Říšské předměstí.
Za příslušníky byli do svazku obecního přijati:
František Martin z Kyšic, majetník domu č. 21, Pražské předměstí;
František Jachím, zlatník z Nového města;
František Karel Josef, tesař z Bukovce.

Roku 1862. byly na věži kostela sv. Bartoloměje staré ciferníky novými nahrazeny, čímž věž nabyla nemalé okrasy.

Téhož roku byla budova gymnasijní vně opravena.

Toho roku byla chodba do františkánského kostela drobným čtyřm kamenným vydlážděna a věž křídlicí pokryta.
Obec přispěla k tomu účelu z městských důchodů částkou 100 zl. r. č. a z právovárečného měšťanstva 50 zl.

Téhož času zhotovoval zdejší paraplář pan Zelenka praktické křídly, které v lázních Gastýnských seznány byvše, přednost obdržely výrobky tu- i cizozemskými, ano i pařížskými, tak že došly sem křídly na ně až z Kodaně v Dánsku.

Po dlouhá léta vybíralo se mýto silničné na Pražském předměstí oběma kamennými mosty a tím způsobem musili mýto platiti i domácí kteří v obvodu města své domy a pozemky měli a nějakou jízdu mýtu hradící konali, což začasťe příčinu k mnohým nepříjemnostem zavdávalo. Aby se tomuto zlořádu přítrž učinila, dala obec nový mýtní domek u hřbitova sv. Mikuláše v r. 1862. vystavěti. Stavba stála 336 zl. 50 kr. prvního listopadu počalo se tam mýto vybírat.
Domek byl pachtýři mýt, Mojžiši Pátkovi, za roční plat 60 zl. pronajat.

Příjmy špitálu sv. Máří Majdaleny činily v tomto roce celkem 2264 zl. 9 kr. a vydání 2078 zl. 83 kr.

Špitál sv. Martina měl příjmů 436 zl. 54 kr. a vydání 324 zl. 63 kr.

V roce 1861./62. uvařil zdejší měšťanský pivovár (na Bubenci) 81.024 věder piva.

Toho roku vložilo do zdejší spořitelny 2116 stran 264.917 zl. 21 1/2 kr. a vybralo 1064 stran 193.057 zl. 38 kr.

V roce 1862. bylo ve všeobecné nemocnici zdejší léčeno 616 osob, a sice 426 mužských a 190 ženských.

Příjmy ústavu toho činily 8380 zl. 6 1/2 kr. a vydání 8847 zl. 47 1/2 kr.

Toho roku zemřelo v Plzni 539 lidí.

Koncem školního roku 1862. byl v Plzni následující počet školní mládeže :

na gymnasii	342	žáci.
„ reálce	221	„
„ německé hlavní školy	610	„
„ české hlavní školy	539	„
„ německé dívčí školy	449	žákyn.
„ české dívčí školy	397	„

V roce 1862. bylo na panství plzeňském postříleno zvěře:

srn	56,
zajčův	1724,
tetřevův	1,
tetřivkův	13,
koroptví	4100,
divokých kachen	31,
křepelek	7,
lišek	8,
jezevcův	8,
kun	3,
tchořův	3,
lasiček	19,
jestřábův	43,
vran	75.

Roku 1862. nabyli práva měšťanského :

Beneš Vilém, hrnčář z Plzně č. 115, Říšské předměstí;
Bunderle František, krejčí z Manetína;

an c. k. krajský, šlechtic z Putzlachrů	5	zl.	—	kr.
• Viktor L. Janke, kupec	5	"	—	"
• J. Paroubek	2	"	—	"
• farář, P. Záruba	5	"	—	"
• městský rada Bubník	5	"	—	"
• Jakub Blöchl, sládek	5	"	—	"
• František Vanka, statkář	5	"	—	"
• František Belani, ředitel továrny	5	"	—	"
• Adolf Feyerfeil, kupec	5	"	—	"
• Zürchauer	5	"	—	"
• Karel Hahnenkamm	5	"	—	"
• August Fodermayer	5	"	—	"
• Josef Kessler	5	"	—	"
• Emanuel Tuschner	5	"	—	"
• Karel Kmínek	10	"	—	"
• Eduard Fodermayer	5	"	—	"
• dor. František Adler	5	"	—	"
• F. Klement, lékárník	5	"	—	"
• Jan Steinbach	5	"	—	"
• Vilém Klotz	5	"	—	"
• Václav Tyl	3	"	—	"
• Josef Trapp	2	"	—	"
• P. Jan Plevka	2	"	—	"
• P. František Herold	1	"	—	"
• P. JJ. Ruc	1	"	—	"
• společnost v hostinci „u císaře rakouského“	17	"	60	"
• společnost představení ochotnického divadla	50	"	80	"

Pan František Hýra daroval na vánoční svátky chudým:

chudé města Plzně	1250	liber	mouky.
• " " Chebu	1000	"	"
• " " Karlových Varů	1000	"	"
• " " Klatov	500	"	"
• " " Loun	1000	"	"
• " " Klösterle	500	"	"
• " " Chrudimi	1000	"	"

Divadelní ředitel, p. Filip Zöllner, odvedl čistý výnos jednoho představení ve prospěch ústavu chudých 106 zl. 33 kr.

Ještě při zdejší poště vložených a odvedených psaní, zaslých poštovních, jakož i jízd cestujících v Plzni roku 1862. tak velice se záhodno jest o něm se zmíniti.

bylo 353.204 psaní soukromých,
 154.971 " úředních,
 16.634 " rekomandovaných.

 4.809 psaní.

DARY A DOBROČINNÉ SKUTKY

ROKU 1862. VYKONANÉ.

Při sbírce uspořádané c. k. horním hejtmanem Vojtěchem Ecklem za příčinou postavení oltáře sv. Prokopa v zdejším arciděkanském chrámu Páně darovali od dotýčeného usnesení v r. 1859.:

šlechtic pan Antonín Stark	100	zl.	—	kr.
Společnost železného průmyslnictví v Praze.....	100	"	—	"
Jeho Jasnost kníže Metternich	50	"	—	"
" hrabě Waldstein	40	"	—	"
Městská obec plzeňská	30	"	—	"
Pan J. U. dor. František Pankraz	30	"	—	"
" Josef Hufnagl	30	"	—	"
Jeho Jasnost kníže Thurn-Taxis	25	"	—	"
Pan František Vanka	20	"	—	"
" František Jahnl	20	"	—	"
" František Hýra	20	"	—	"
Paň Anna Lamblová	10	"	—	"
Dědicové po Filipu Lamblovi	10	"	—	"
Pan Antonín Ziegler	10	"	—	"
" Ondřej Ziegler	10	"	—	"
" Petr Ziegler	10	"	—	"
Továrna Novo-Kdýnská	10	"	—	"
Pan František Svátek	10	"	—	"
" František Moser	10	"	—	"
" František Wang	10	"	—	"
" Karel Klotz	10	"	—	"
" Ondřej Pytlík	10	"	—	"
" hrabě Kolovrat	5	"	—	"
" Jan Steinbach	5	"	—	"
" Jan Hahnenkaum	5	"	—	"
" Václav Sandner	5	"	—	"
Tyto částky ukládány byly do spořitelny, čtmž při- bylo úroků	4	"	54	"
Od neznámého	—	"	46	"
Pan August Fodermayer	10	"	—	"
Jeho Veličenstvo císař Ferdinand	200	"	—	"
Pan Frant. Klein, podnikatel stavby železné dráhy	500	"	—	"
" horní hejtman, A. Eckl, odevzdal sebranou částku	132	"	—	"

Pan Frant. Guldener přislíbil české hlavní škole dvě drahocenné podobizny našeho milostivého císaře a císařovny. Ježto své předsevzetí pro náhlé úmrtí vykonati nemohl, vyplnila manželka jeho, paň Alžběta Guldenerová, přání zvěcnělého a odevzdala přislíbený dar na památku zmíněnému ústavu

Ku zřízení pouťku Smetanova přispěli:

pan arciděkan, P. Hlavan	5	zl.	—	kr.
" purkmistr med. dor. Maschauer	10	"	—	"
" městský rada Josef Ignác Klotz	5	"	—	"

Ku vyjádření p. Františka Pecháčka, že volným jest ku přání obce od vedení vody do své zahrady opustiti, byl p. Frant. Pecháček požádán, aby k urovnání této záležitosti listinu upouštěcí ku knihovnímu vkladu schopnou vyhotovil.

Dne 18. ledna 1863. podal zdejší zpěvácký spolek „Hlahol“ první veřejný důkaz svého působení; neboť tento den o slavnosti Jména Ježíše chrámu přednesl vokální mši od Tobiáše Haslingra v chrámu sv. Baroméje, při čemž více než 80 členů všemožně se přičinilo, aby spolek tímto prvním veřejným vystoupením cti a chvály si zjednal. Zvláště výrazně zněl při graduale zpívaný staročeský chorál „Hospodine pomiluj mě“. Chrám byl téměř přeplněn.

Dne 29. ledna 1863. bylo ažio při stříbře 14.25%.

Dne 12. února 1863. vzdal purkmistrovský úřad veřejné díky měšťanům za udělenou podporu dělníkům, kteří jsou bez práce v Rudohoří a okolních, v nichž zaměstnávají se tkalcovstvím. Pro tyto sešlo se na rok 416 zl. 32 kr. r. č.

Dne 13. února 1863. bylo v sedění obecního výboru usneseno:

1. aby zřízena byla paralelka na české hlavní škole a byl vypsan konkurs k obsazení jednoho místa učitelského s ročním platem 300 zl., obyčejnou náhradou za dříví a příspěvkem na byt.

Dále byl přijat návrh výboru k předběžnému vyšetření příprav ku zřízení vyšší reálky. Návrh tento zněl, aby byla vystavěna na místě staré zbrojnice; ku opatření nákladu na tuto stavbu aby byl vys. zemský úřad požádán za povolení ku vybírání jednoho krejcaru z každého v Plzni sříbovaného mázu piva bez rozdílu, ať jest pivo ve městě aneb mimo města vařeno.

Těž se má pravováreční výbor požádati, aby pro dobrý a šlechetný máz každého mázu piva, který se z města vyveze, z dobré vůle jeden krejcar obecním důchodům odváděl, však bez všelikého závazku a jen tak dlouho, dokavád se to dle uvážení várečného výboru činiti dá.

Konečně mají nákresy nové školy zhotoveny býti a má se stará škola rozhourati.

2. Návrh pana purkmistra, aby voda, která nyní z kašen ve městě a na předměstích přetéká, privátním osobám k vedení do jejich domů byla za míru poplatek přenechána, byl zamítnut, poněvadž se časem více kašen zříditi musí.

3. Schváleno bylo ustanovení pana radního Eduarda Fodermayera za dohlizitele všech zásob prken a materiálu.

Usneseno bylo, aby byl správci zásob při vybírání činže z obecních domů a výročních trzích ještě jeden z mladších úředníků přidán, aby kdyby správce onemocněl, místo jeho zastávati mohl.

Zaroveň byl výbor, pan Bedřich Klotz, požádán, aby převzal dohled na vybírání této činže.

Odvedeno bylo v Plzni 295.168 psaní soukromých,
135.604 „ úředních,
17.000 „ rekomandovaných.

Celkem 447.772 psaní.

Zásylek po jízdní poště vložen bylo 65.958 v ceně 10,459.818 zl.,
vážících 104.486 liber.

Odvedeno bylo zásylek 62.165 v ceně 10,217.659 zl., vážících
111.004 libry.

V Plzni byly pro jízdnou poštu 4023 osoby přijaty se zavazadly,
začež vybráno 93.424 zl. Váha zavazadel byla 49.140 liber.

Číslice tyto týkají se jen vložených a odvedených psaní a zásylek
patřících obecnstvu zdejšímu. Průběžných psaní a zásylek jakož i Plzni
cestujících osob byl též veliký počet. Proti roku 1857. se obchod poštovní
v Plzni zdvojnásobil.

ROK 1865.

r. 1863 Dne 11. ledna 1863. byla z arcibiskupského rozkazu ve všech
farních chrámech pražské diecése, tedy i také v zdejší arciděkanském
chrámu sv. Bartoloměje zvláštní slavnost konána za tím účelem, aby
Duch svatý v Praze poznovu shromážděné poslance svými sedmeronásob-
nými dary obdariti ráčil, aby jen na tom se usnesli, co blahu vlastní
a sv. katolické církve prospěšno jest.

O 2. hodině odpoledne byl vzván Duch svatý intonací: „Veni
Creator spiritus“, při čemž byla velebná svátost k všeobecné počtě vy-
stavena. O 5. hodinách byly nešpory a litanie s požehnáním.

Dne 12. ledna 1863. bylo ve schůzi obecních výborů o následujících
předmětech rokováno:

1. Páni výborové, František Belani, František Hýra, Ignác Mattas,
Emanuel Dlouhý a Jan Kleissl, byli ustanoveni, aby se uvázali
v opravu zdejšího divadla, aby dali přistavěti nové lóže a upravili
vytápění divadla.
2. Ustanoveno bylo, aby se obydli pro zahradníka na Lochotíně a štěp-
nice, kde se dosti obecného pozemku nachází, vystavělo.
3. Ředitelem ústavu chudých zvolen byl městský rada a policejní
kommissar Josef Bubník.
4. K návrhu p. Emanuela Tuschnera ve příčině zřízení vyšší reálné
školy v Plzni byl ustanoven výbor, skládající se z pánův Eduarda
Fodermayera, Jana Ronoltra, Eman. Tuschnera, dra. Karla Teisslera,
dra. Brože a Františka Jahula, za předsednictví pana purkmistra,
dra. Maschaura, kterému uloženo, aby tuto věc vyšetřil, předběžně
práce převzal a svým časem výboru obecnímu zprávu o tom podal.
Týž výbor měl též vyšetřiti, jak by se přeplnění I. a II. třídy na
hlavní škole odpomoci dalo.
5. Úřad zásobnický byl poukázán, aby k účtu pro r. 1861. inventář
hospodářský zhotovil a přiložil, což se i při budoucích účtech státi
má. Veškeré kapitály obce, které mimo město Plzeň u dlužníkův
uloženy jsou, mají býti hned na půl léta vypověděny.

všecku budoucnost co nepopíratelné právo města Plzně zůstane a když dřívějšího mlynáře Martina Bílého, pak od nynějšího mlynáře Josefa Šeho započatá pře tímto narovnáním odstraněna bude.

Dne 21. března 1863. došel městské rady výnos zemského výboru dne 17. března 1863., týkající se vybírání pivního krejcaru na zřízení nových škol. Zemský výbor městské radě dává na srozuměnou, že k této nové dani přivolení všech voličů potřebí jest.

Dne 25. března 1863. vystoupil poprvé zpěvácký spolek „Hlahol“ v veřejné produkci. Četní členové spolku, jsouce pravidelně ve zpěvu účinní, od založení spolku značný učinili pokrok a připravili zdařilou volnaskou všech sborů četnému obecenstvu velmi příjemnou zábavu.

Koncert uspořádán byl v městském divadle za spoluúčinkování pěveckých ostrostřeleckých, jakož i pp. Matesa a Gerlacha, pak slečny Marie Gerlachové.

Program byl následující:

Proslov. — Overtura „Vlasta“ od E. Nápravníka. — „Hlahol“, sbor od Bendla. — Písně Kamenického, v hudbu uvedl Fr. Mates. — Dvojzpěv. — Arie ze zpěvohry „Libušin sňatek“ od Škroupa, přednesena od sl. E. Gerlachové. — „Na Prahu“, sbor od Veita. — „Plavci v Litavě“, sbor s tenorovým solem od Lachnera.

Overtura. — „Pěvec a pastýřka“, dvojzpěv od L. Zvonaře. — Arie od Bergmana a „Cikáni“ od Zvonaře. — Konečně „Kde domov můj“, od Škroupa.

Dne 4. dubna 1863. slavilo se vzkříšení Páně velmi skvěle; náměstí a hlavní ulice byly osvětleny, a sbor ostrostřelecký účastnil se této slavnosti v úplném počtu.

Dne 6. dubna 1863. uspořádali zdejší ochotníci zároveň s několika členy „Hlaholu“ divadelní představení, truchlohru „Katovo poslední dílo“ od Bolešlavského. Čistý výnos tohoto představení věnován na opravu školy.

Dne 8., 9. a 10. dubna 1863. hlasovali oprávnění voličové za tímto svolení ku vybírání pivního krejcaru ku zřízení reálných škol.

Z 1476. voličů dostavili se toliko 824, z nichž 815 hlasovalo „ano“ a 9 „ne“. Tito byli: Gabrielová Anna, majitelka domu; Kulík Vojtěch, majitel domu č. 4, Saské předm.; Friček Josef, majetník domu č. 106, Saské předm.; Blomer Josef, hospodský; Pechmanová Anna, hospodská; Štábl Maxmilian, klempíř; Mastný Vilém, krejčí; Jäger Václav, malíř; Štábl Jan, obchodník.

Kommissé záležela za předsednictví p. purkmistra, dra. Jana Matysky, r. c. k. okresního adjunkta Karla Šípky, pak z důvěrníkův, jako je Mattassa, Jana Kleissla, Jana Tauna, Arnošta Fleischera z Kemfina, Jana Ronoltra, Emanuela Langa, a zapisovatelů Martina Hrušky, Štábla, a Josefa Kramáře, kancelisty.

4. Zvoleni byli pan dr. Adler, Emanuel Tušner, Jan Kleissl a František Pecháček za výbory; páni Karel Hahnenkamm a August Foderer mayer za náhradníky zdejší spořitelny.

Ještě téhož dne odeslalo městské zastupitelstvo žádost zemskému výboru za povolení k vybrání pivního krejcaru k účelu svrchu dotčenému.

Dne 13. března 1863. byla schůze obecního výboru, v níž:

1. stvrzen byl protokol schůze ze dne 13. února 1863., v kterém usnesení stalo ve příčině pochybnosti, zdaliž se má pro vyšší škola reální vystavěti budova velikolepá.
2. Přijat byl návrh žádosti, která měla býti poslána vysokému sněmu zemskému za povolení k vybrání jednoho krejcaru z každého měřítka piva s tím podotknutím, aby se v žádosti množství v Plzni spotřebovaného piva na 40.000 věder udalo, aby povolení na 10 měřítků uděleno bylo.
3. Povoleno byl prodeje obecního pozemku u zahrady dědiců po Alžbětě Říhové, za kasárnami, s výměrou $69\frac{3}{8}$ □⁰, po 20 zl., těmto dědicům a má se za schválení tohoto prodeje u vysokého výboru zemského žádati. Zároveň bylo usneseno, aby těmto Říhovským dědicům ten pozemek ($6\frac{1}{3}$ □⁰), který oni před svou zahradou k rozšíření Říšské silnice postoupiti mají, za 1 sáh 25 zl. r. č. od obce vyplatilo.
4. Odevzdány byly účty důchodů obce pro r. 1862. revidentovi J. Portovi ku prozkoumání, a poněvadž v tomto roce 11.000 zl. uhořela dařeno bylo, projevil výbor p. purkmistrovi a pp. radním své děkující.

Dne 14. března 1863. o 4. hodině odpoledne byla veliká bouře provázená přiválým deštěm.

Dne 21. března 1863. byla ve schůzi obecního výboru 41 rok trvající práce pře obce plzeňské s majetníkem mlýna v Horomyslicích ukončena; bylo usneseno, aby se mlynáři Martinovi Bílému v Horomyslicích za poněkud nynějšího stavu stavidel k puchárně a hutné peci, které se dle rozhodnutí nejvyššího soudního dvoru v dřívější stav, jaký býval před rokem 1840 od obce plzeňské změnití mají, na odškodněnou 8000 zl. r. č. dalo, a za 4000 zl. mají se proti čtvrtletní a 4000 zl. proti polouletní výplatě vyplatiti.

K zamezení dalších rozepří, má se nynější stav stavidel kommissí s dvěma znalci vyšetřiti, zjistiti a protokol sepsati, kterým mlynář podepsati má.

Zároveň ustanovil výbor, aby do kontraktu závazek mlynářů byl, že k potřebnému čistění vodní strouhy svého svolení odepřiti nemá.

Konečně usnesl se výbor, aby horomyslickému mlynáři povinnosti jeho v rozepři náhrada 800 zl. s tou podmínkou vyplacena, když vedení vody hutí horomyslické z horomyslického náhonu potoka se všemi přípravami vedly a t. d. v nynějším

pro věcko budoucnost co nepopíratelné právo města Plzně zůstane a když se dřívějšího mlynáře Martina Bílého, pak od nynějšího mlynáře Josefa Bílého započatá pře tímto narovnáním odstraněna bude.

Dne 21. března 1863. došel městské rady výnos zemského výboru z dne 17. března 1863., týkající se vybírání pivního krejcaru na zřízení reálných škol. Zemský výbor městské radě dává na srozuměnou, že k této nové dani přivolení všech voličů potřebí jest.

Dne 25. března 1863. vystoupil poprvé zpěvácký spolek „Hlahol“ v veřejné produkci. Četní členové spolku, jsouce pravidelné ve zpěvu a tanci, od založení spolku značný učinili pokrok a připravili zdařilou jedničkou všech sborů četnému obecenstvu velmi příjemnou zábavu.

Koncert uspořádán byl v městském divadle za spoluúčinkování členů ostrostřeleckých, jakož i pp. Matesa a Gerlacha, pak slečny Marie Gerlachové.

Program byl následující:

Proslov. — Overtura „Vlasta“ od E. Nápravníka. — „Hlahol“, sbor od Bendla. — Písně Kamenického, v hudbu uvedl Fr. Mates. — Vozozpěv. — Arie ze zpěvohry „Libušin sňatek“ od Škroupa, přednesena od sl. E. Gerlachové. — „Na Prahu“, sbor od Veita. — „Plavci v Vltavě“, sbor s tenorovým solem od Lachnera.

Overtura. — „Pěvec a pastýrka“, dvojzpěv od L. Zvonaře. — Sběh od Bergmana a „Cikáni“ od Zvonaře. — Konečné „Kde domov můj“, od Škroupa.

Dne 4. dubna 1863. slavilo se vzkříšení Páně velmi skvěle; náměstí a okolní ulice byly osvětleny, a sbor ostrostřelecký účastnil se této slavnosti v úplném počtu.

Dne 6. dubna 1863. uspořádali zdejší ochotníci zároveň s několika členy „Hlaholu“ divadelní představení, truchlohru „Katovo poslední dílo“ od Boleslavského. Čistý výnos tohoto představení věnován na opravu hlediště.

Dne 8., 9. a 10. dubna 1863. hlasovali oprávnění voličové za svou svolení ku vybírání pivního krejcaru ku zřízení reálných škol. Z 1476. voličů dostavili se toliko 824, z nichž 815 hlasovalo „ano“ a 9 „ne“. Tito byli: Gabrielová Anna, majitelka domu; Kulík Vojtěch, majitel domu č. 4, Saské předm.; Friček Josef, majetník domu č. 106, Saské předm.; Blomer Josef, hospodský; Pechmanová Anna, hospodská; Sedlitz Maxmilian, klempír; Mastný Vilém, krejčí; Jäger Václav, malíř; Matas Jan, obchodník.

Kommissie záležela za předsednictví p. purkmistra, dra. Jana Matesa, z c. k. okresního adjunkta Karla Šípky, pak z důvěrníkův, dra. Mattiasa, Jana Kleissla, Jana Tauna, Arnošta Fleischera z Kemfína, Jana Ronoltra, Emanuela Langa, a zapisovatelů Martina Hrušky, Klaberty, a Josefa Kramáře, kancelisty.

Dne 19. dubna 1863. byly slaveny v arciděkanském chrámu Páně sv. Bartoloměje narozeniny Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda velkou mší sv., jíž obcovali veškerí hodnostáři zdejšího města.

Dne 24. dubna 1863. byly ve schůzi obecního výboru následující předměty vyřízeny:

1. Přijat byl návrh výborů, pp. Dloubého, Ignáce Mattassa, Františka Belaniho, Jana Kleissla a Františka Hýry, k přestavění městského divadla dle nákresu inženýra p. Daniela za 7300 zl. Ku zapravení těchto výloh povolen budíž z důchodův obecních příspěvek 2000 zl. Od obce má se zaopatření stavivo za částku 1000 zl. a mají se požádati majitele koní, aby toto stavivo přivezli. Sbírkou a příspěvkem pravovárečného měšťanstva sejde se též 1000 zl. a ostatních 3000 zl. má se získati odprodáním 3 loží veřejnou dražbou; obec však nechť si právo podrží, aby tyto lože za tutéž částku na požádání zpět vykoupiti mohla. Dotčení páni výborové mají ihned návrh tento v skutek uvésti, však nemají se rozpočtené výlohy nijak překročiti a nákres nemá býti v ničem změněn. Také prodej 3 loží s tou výminkou státi se má, že prostřední tři lože prodány býti nesmějí.
2. Ku žádosti divadelních ředitelů, Gustava Musika, Jos. Kramuela a J. J. Čížka, za přenechání zdejšího divadla pro příští zimu, bylo usneseno, že se má vypsati konkurs, a v tomto že má býti vysloveno, že ředitelství zavázáno jest střídavě jeden den německy a druhý den česky hráti.
3. Odevzdány býti mají nově vystavěné jatky zdejším řezníkům na místě starého stavení, které k rozšíření Pražské ulice postoupiti musili, a má se vyhotoviti odevzdačí listina, která vys. zemskému výboru k schválení předložena býti má.
4. Po obdržení povolení zemského sněmu k vybírání jednoho krejcaru z každého mázu v Plzni spotřebovaného piva, byl návrh p. purkmistra, dra. Maschaura, přijat, aby se hned příští školní rok 1863.—4. první ročník vyšší reálky otevřel a zadáno bylo za povolení k tomu u c. k. místodržitelství. Zároveň se má vypsati konkurs na zhotovení nákresův a rozpočtů ku stavbě školního domu pro reálku na 6 neděl a pro uchazeče mají se ustanoviti dvě ceny: 300 zl. a 200 zl. r. č.

Dne 26. dubna 1863. počala ve františkánském klášteře třídenní pobožnost ke cti japonských mučedníkův.

Dne 30. dubna 1863. bylo ažio při stříbře 11.65⁹/₁₀₀.

Dne 5. května 1863. vyslovil spolek pro zvelebení hospodářství plzeňského kraje svému členu, p. Františku Čechurovi, učiteli na hlavní škole, chvalné uznání za příčinnivé vnučování stěpařství.

Pan učitel Čechura s dobrým výsledkem se snažil o hojně rozáření mornů a již letošního roku z jara několik set vypěstovaných stromků na

podná místa vysázel, chtěje dáti podnět ku provozování hedbávnictví kolk plzeňském.

Dotyčný dekret uznalosti zněl takto:

Euer Wohlgeboren!

Der Pilsner landwirthschaftliche Kreisverein benützt die angenehme Gelegenheit Euer Wohlgeboren die mit Dank begleitete durch Verdienst kränzte belobende Anerkennung hiermit zu ertheilen für den bereits schon viele Jahre der Schuljugend in der Obstbaumzucht mit unermüdeter Tätigkeit und erprobter Sachkenntniss ertheilten Unterricht, mit der Bitte, in dieser Richtung weitere Opfer nicht zu unterlassen und mit fester Entschlossenheit die fernere unverdrossene Unterweisung zu fördern und über den Fortschritt dem Kreisvereine von Zeit zu Zeit Mittheilungen gütigst mittheilen zu wollen, um durch deren Veröffentlichung eine ausgedehntere Belehrung zu erzielen.

Schliesslich glaubt der Verein auch auf die Pflege des Maulbeerenbaues aufmerksam machen zu sollen, weil nur dadurch die angestrebte Seidenzucht erzielt und für unser Vaterland ein ertragsreicher Industriezweig in Aussicht gestellt ist.

Landwirthschaftlicher Kreisverein Pilsen, am 5. Mai 1863.

Der Vice-Präsident:

Dor. Maschauer m. p.

Der Geschäftsleiter:

Simon Czerný m. p.

Dne 15. května 1863. učinila městská rada novinami vyzvání ku obhájení plánů pro stavbu vyšší reálné školy. Za nejlepší plán ustanovena byla 300 zl., za druhý 200 zl. r. č., a nejdělnější lhůta ku zaslání těchto plánů byla do 10. srpna 1863. ustanovena.

Dne 18. května 1863. vzdal výbor zpěváckého spolku „Hlaholu“ veřejně díky za příčinou přízně, která spolku při výletu dne 17. května 1863. usnadněna byla.

Veřejné ono poděkování znělo takto:

„Netušené události sprovázející první náš pěvecký výlet v okolí Plzně dne 17. t. m. vymáhají u nížeřecného spolku nejsrdečnějších a nejvřelejších děků. První naše zavítání za příčinou děků učinění budiž připisováno p. faráři v Druzdově, P. Václava Záruby, jenž vedle laskavého přijetí a štědrého pohostinství též o to pečoval, jakby zábava výletníků usnadněna býti mohla.

Druhé zastaveníčko veřejných děků učiněných u vážených paniček Plzeňských, majících šetrnou péči o posilující prostředky údům zpěváckého spolku. V této příčině zvláště se vyznamenala choť p. Antonína Dyka, faráře v Německé Bříze a měšťana plzeňského.

Zvláště však, slušno vzdáti díky všem P. T. váženým pp. hostům za tak četné účastenství, které jest důkazem, jaký ruch a živel v kruzích plzeňských se ujímá a mohutně ukazuje na pokročilost ducha národního, a nám jest mocnou pobídkou k dalším snahám.

V Plzni, dne 18. května 1863.

Výbor zpěváckého spolku
„Hlaholu plzeňského“.

Dne 28. května 1863. počal výčep ležáku v zdejší m^ěšťanském pivováre. V^ědro tohoto piva bylo v pivováre za 6 zl. 38 kr. r. ^č.

Dne 30. května 1863. slaveny byly jmenoviny Jeho Veličenstva, císaře Ferdinanda I.

O 9. hodin^ě sloužil veled. p. arcid^ěkán v kostele sv. Bartolom^ěje slavnou m^ši sv., které veškeří c. k. úřadové, m^ěstské zastupitelstvo, vojenští d^ístojníci a d^ístojníci sboru ostrostřeleckého, jakož i mnoho obyvatel^ů se s^účastnilo.

Téhož času byl nával stříbrných šestáků tak veliký, že bankovky se staly vzácnými. M^ěd^ěných peněz bylo též takové množství, že i c. k. berní úřadové u přijímání těchto peněz činili obecnstvu obtíže.

Dne 1. června 1863., bylo ve schůzi obecních výborův o následujících předmětech rokováno:

1. K dotazu školního dozorství okresního, jakých předběžných prací a listin třeba jest ku dosažení povolení k zřízení prvního ročníku vyšší reálky již v příštím školním roce, byli veled^ístojný pan arcid^ěkán, pak páni výborové, Jan Ronolter jakožto školní dozorce, Emanuel Tuschner, dor. Karel Teissler, dor. Josef Brož a Frant. Jahn, požádáni, aby tyto práce předsevzali a své návrhy obecnímu výboru v nejkratší době předložili.
2. Ponecháno bylo zdejší divadlo pro příští zimní dobu divadelnímu řiditeli Veseckému-Valburgovi.

Dne 13. června 1863. slavil zpěvácký spolek „Hlahol“ jmeniny veleváženého p. arcid^ěkána, P. Antonína Hlavana.

Když p. arcid^ěkán o 6. hodin^ě ranní m^ši sv. jak obyčejně sloužil, zapěl četně obsazený sbor Zvonařovu chorální m^ši, čímž sob^ě získal spolek uznání a všeobecné pochvaly obecnstva zdejšího.

Téhož dne též ústav české hlavní školy na den jmenovin p. arcid^ěkána a školního vikáře vd^ěčnou upomínkou na veškerá dobrod^íní, která ústavu tomu od jeho založení až na tehdejší dobu prokázána byla, slavil m^ši sv., kterou sloužil katecheta, P. František Jízba, při zvucích nápěvu Haydenova od školní mládeže zpívaného.

Zp^ěv povzbuzoval k hluboké pobožnosti a zvláště dojímavo bylo, když katecheta českou řečí mládež k nábožné modlitbě za dobrod^ínce této školy povzbuzoval.

Po skončené m^ši sv. odebrali se učitelové, aby svému velect^ěnému školnímu přednostovi přání svá přednesli, kterýžto povždy největším dobrod^íncem ústavu se prokázal a ještě nedávno poznovu 20 zl. řediteli ústavu k školním účelům poskytl.

Dne 14. června 1863. uveden byl veled^ístojný p. kvardian zdejšího klášterského kláštera, P. Maximilian Havlín, spolu katecheta německé školy, od veled^ístojného p. arcid^ěkána, P. Antonína Hlavana, v úřad

biskupského notáře, kterýž tímto důstojenstvím za své 30.leté působení jakožto učitel náboženství dívčí mládeže, pak jakožto představený stera vyznamenán byl. Tohoto vyznamenání dostalo se dosud jen má kněžím řádu tohoto v celé rakouské říši.

Byvši již dříve o tomto vyznamenání zpravena, zaslala městská rada p. kvardianu, P. Maxmilianu Havlíkovi, dne 9. června 1863. následující blahopřání:

Euer Hochwürden!

Mit besonderem Vergnügen hat der Stadtrath die freudige Nachricht vernommen, dass Euer Hochwürden durch die hohe Gnade Seiner Eminenz, unseres hochwürdigsten Herrn, Herrn Kardinal-Erzbischofs, Friedrich Fürsten zu Schwarzenberg, in gerechter Würdigung Ihrer allmeinen anerkannten Verdienste um Kirche und Schulen mit dem Titel des fürsterzbischöflichen Notars ausgezeichnet worden sind. Dem Stadtrathe gereicht es zur angenehmen Pflicht, bei dieser schönen Gelegenheit seinen Gefühlen freudiger Theilnahme Ausdruck zu geben und seinen herzlichsten Glückwunsch, Euer Hochwürden mögen sich dieser hohen Auszeichnung noch recht viele Jahre in unserer Stadt zum Wohle der armen Schuljugend, deren Ausbildung Ihnen stets am Herzen lag, erfreuen, zubringen, welchen Glückwunsch freundschaftlichst entgegennehmen mögen. — Vom Stadtrathe zu Pilsen, am 9. Juni 1863.

Dr. Maschauer m. p.

Slavnost uvedení pana kvardiana v úřad arcibiskupského notáře slavena byla dne 14. června 1863. následujícím způsobem:

Veledůstojný p. arciděkan u hlavního oltáře v chrámě arciděkanském měl dojemnou českou řeč k vyznamenanému P. kvardianovi, kterou vyjádřil zásluhy jeho 30.leté činnosti a když byl dekret od Jeho Eminence kardinála a arcibiskupa, knížete Schwarzenberka, přečetl, skládal nově ustanovený notář přísahu. Po té odevzdal mu pan arciděkan zevnější znaky tohoto důstojenství, totiž zlatou šňůru s dvěma trapezi na klobouk a zlatý prsten, který jemu 4 učitelové dívčí školy se svým ředitelem obdali.¹⁾

Pohnut jsa touto počtou, děkoval pan P. kvardian veledůstojnému arciděkanovi, žádaje, aby poděkování toto Jeho Eminenci kardinálu arcibiskupovi předněsti ráčil.

Naprotom přijal přání c. k. krajského pana Jana Tscharyho, děkuje a zároveň za šlechetné povzbuzení k tomuto vyznamenání. Pan purkyně, dr. Maschauer, jenž s městskými radními při slavnosti této přítomen byl, přednesl též své přání a ve jménu obce děkoval vyznamenanému kvardianu za blahodárné 30.leté působení k dobrému školy a církve. Pan kvardian srdečně děkoval za všecka od obce kláštera prokázaná dobrodělí, ukazuje na přátelský útulek, jaký jeho spolubratři v starých letech u předků plzeňských našli. I také přítomným pánům učitelům a panu řediteli děkoval vyznamenáný za srdečné účastenství, které při slavnosti této na jeho dali. Po té sloužena byla mše sv. a po slavnosti rozvázen byl vyznamenáný pan kvardian od učitelstva do kláštera pištskanského.

¹⁾ Zlatý prsten s ametystem, velmi vkusně zhotovený, pocházel z dílny zdejšího zlatníka pana Jakuba Sýkory.

Dne 17. června 1863. odprodala obec ve veřejné dražbě Janu St část tak nazvané louky „rychtářské“ na Saském předm. s výměrou 41 144 zl. 44 kr. r. č.

Dne 18. června 1863. vzdal ředitel něm. hlavní školy, pan I Kern, veřejné díky hospodářskému spolku plzeňského kraje za zahrady, které tento spolek ústavu daroval, slibuje zároveň, že náradí při vyučování školní mládeže a čekatelův učitelství s prosp užíváno bude.

Dne 24. června 1863. večer v 10 hodin přibyl do Plzně Excellence vicepraesident místopředsedství, pan Richard hrabě Be cestuje z Mariánských lázní a ubytoval se v hostinci „u císaře rakousk J. Ex. uvítán byl od představených c. k. úřadů, místního v vojska a pana purkmistra.

O 10¹/₂ hodině uspořádal mu zpěvácký spolek „Hlahol“ zastav a přednesl několik sborův.

Po první písni uvítán byl J. Ex. hluchým „sláva“ a děkuje za jemu prokázanou, vyslovil své zalíbení nad zpěváckým spolkem.

Druhého dne prohlížel c. k. vojsko, pak městské úřadnictvo a ostrostřelce, kteří v plném počtu s hudbou ku počtě jeho před kra úřadem se byli postavili.

Dne 24. června 1863. došlo od c. k. okresního úřadu městsk povolení Jeho Veličenstva ze dne 8. června 1863. k vybírání ki z každého v Plzni spotřebovaného mázu piva.

Dne 30. června 1863. bylo ažio při stříbrce 9.5⁰/₁₀.

Dne 1. července 1863. počal se vybírati pivni krejcar na školy reálné.

Dne 8. července 1863. byla sloužena v zdejší arciděkanském c Páně slavná smuteční mše sv. za zemřelého pražského purkmistra Pštrossa, jenž dne 12. června 1863. v Praze život svůj dokonal. městská, obecní výborové a veliký počet měšťanstva účastnil s slavností, dávaje tím na jeho úctu muži, jež pravé vlastenectví a ctností občanské krásnily.

Dne 8. července 1863. Tehdejší výroční trh nebyl od kupi valně navštíven a prodávající toliko s vlnou dobře pochodili.

Jako zvláštnost podotknouti sluší, že o tomto trhu vyplác zboží nejvíce stříbrnými šestáky, ježto tyto drobné peníze v Ba v ceně klesly a za tou příčinou od tamtud v značném množství zas přiváženy byly.

Dne 12. července 1863. slavili horníci zdejšího okolí den sv. Pr ačkoliv se již loňského roku pochybovalo, že se tato slavnost zde

Jako dřívější léta byla návštěva této slavnosti velmi četna, ba letos nejvíce, ježto za lepšího spojení drahou také více vzdálenějších hostů, i z Prahy, sem přišlo.

Již časné ráno táhli při zvuku bubnů stejně odění horníci z okolních a plzeňského okrsku horního na Štěpánské náměstí před c. k. horního hejtmanství. Hornictvo šternberských, břežských, sedleckých a plzeňských mělo své vlastní kapely a spojilo se s ostatními horníky v jeden sbor, který záležel as z 800 mužův.

V 1/2 10. hodině vyzdvižen byl prapor hornický u c. k. horního hejtmanství a napotom celý sbor s hudbou v pořádku vojenském táhl k kostelu, kdežto byla mše svatá se slavnostním kázáním.

Počasí bylo toho dne krásné a tak zdařilo se podniknutí západní cesty, která zvláštní vlak z Prahy a Nýřan do Plzně za poloviční cenu spravila. S nýřanským vlakem přišlo as 200 a s pražským as 600 osob.

O 1/2 12. hodině byly služby Boží ukončeny, náměstí bylo lidmi naplněno a horníci v dřívějším pořádku se svými hudbami táhli zpět k hornímu hejtmanství a tam prapor svůj uložili.

Napotom rozešli se horníci do hostincův, kdež od svých představených přivítáni byli.

Slavnostní hostina majetníků hor a úředníků byla v sále hostince „k císaři rakouského“. Celý den panovala ve městě veselost a všudy bylo dobré plzeňské pivo své účinky.

K 7. hodině večer nastala prudká bouřka a po 8. hodině zase zůstali hosté zvláštním vlakem odjeli.

Dne 14. července 1863. bylo v sedění obecního výboru o následujících předmětech rokováno:

1. Ustanoveno bylo, že se má na budoucí vyšší reálce dílem českým, dílem německým jazykem vyučovati. S ředitelem a katechetou má býti 11 učitelův a 1 adjunkt ustanoven, kteří následující platy obdrží:

1 katecheta ročně	700 zl.
3 učitelové techničtí po.	900 „
4 „ „ „	800 „
3 „ „ „	700 „
1 adjunkt obdrží.	600 „

Ředitelem má býti jeden z učitelův a má požívati příspěvku ročního 100 zl. a svobodného bytu.

Učitel francouzského jazyka má obdržeti	200 zl.
„ tělocviků	100 „
„ zpěvu	150 „
domovník svobodný byt a	150 „
školník svobodný byt a	300 „

Dále usneseno, aby se první ročník vyšší reálky již na začátku příštího školního r. 1863.—4. otevřel, ku kterému účelu ihned tři učitelská místa technická s ročním služným 900 zl. obsaditi se mají. Za touto příčinou budiž po obdržení povolení konkurs na tato tři místa vypsán. Z učitelů budiž ředitel prozatímně zvolen. Konkurs na místa technických učitelů budiž s tím dodatkem vypsán, že, kdyby jeden neb druhý z nynějších učitelů technickým učitelem ustanoven byl, na jeho místo některý z kompetentů s ročním

O 10. hodině byla v arciděkanském chrámu Páně sloužena slavná mše svatá od veledůstojného pana arciděkana s četnou asistencí, které veškerí c. k. úřadové, vojsko, ostrořelci a hodnostáři města obcovali.

Dne 9. října 1863. bylo veřejnou dražbou pronajato bourání obecního špejcharu, tak zvané „zbrojnice“, jejížto prostory se ku stavbě budovy pro vyšší reálku užití mělo, pak blíže této budovy v stromořadí o samotě stojící bašty, tak zvané „prachárny“.

Onen špejchar byl s velikým nákladem pouze pro obilí z panských dvorův obce plzeňské vystavěn, sloužil též za časů válek pro ubytování vojska a posléz v něm starobylá zbraň všech druhův od měšťanstva uložena byla, odkudž jméno „Zeughaus“ obdržel.

Bourání špejcharu stálo 489 zl. 99 kr.

a bašty 90 „ — „

Při bourání tomto ze zdi vyndán byl veliký, plochý, čtverhranný kámen, 5' 4" dlouhý a 3' 2" široký, v kterém vypouklým písmem jest tento nápis vytesán :

FERDINAND III. ROM. IMP. AUGUSTISSM. MUNIFICENSSIM. FUNDAVIT
SENATUS POPULUSQUE PILSNENSIS STRENUE AC LABORIOSE
ERREXIT IN VIGILIIS BARTHOLO. 24. AUGUSTI ANNO DOMINI
MDCXXXVIII.

Kámen tento zatím uložen byl do radnice.

Dne 11. října 1863. slavil zdejší zpěvácký spolek „Hlahol“ tisíciletou památku slovanských apoštolů, Cyrila a Metoděje, zároveň pak i výroční den založení svého.

O 10. hodině ranní byla v arciděkanském chrámu Páně veliká mše svatá sloužena a zpěvácký spolek zapěl ke cti svatých apoštolů chorální mši od Zvonáře.

Po mši svaté byla předsevzata volba výboru pro nastávající nový ročník v místnostech spolkových. večer pak pěvecká zábava s tancem.

Dne 13. října 1863. bylo v sedění obecních výborů usneseno, aby se přikročilo k stavbě budovy pro vyšší školu reální dle opraveného nákresu pana architekta Hinträgra s dvěma rozšířenými dvory pro světlo, a aby p. architekt požádán byl za zhotovení podrobných nákresův a rozpočtův v čase co možná nejkratším.

Dne 22. října 1863. byla ustanovena cena piva ze zdejšího bavorského pivováru: máz tohoto piva prodáván za 16 kr. i s přírázkou pivního krejcaru.

Dne 26. října 1863. byla schůze obecního výboru, v níž :

1. stvrzen byl protokol o licitačním prodeji stavebních míst před zahradou pana J. U. dra. Pankraze a před hospodou pana Frant. Prokopa, ježto překážka ve příčině vjezdu do kůlny p. dra. Pankraze

TAC BARRA, 17th Century

10
11
12

13
14

15
16

17
18

19
20

21
22
23
24

25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

BAŠŤA

TAK ZVANÁ „PRACHÁRNA“ NA SEVEROZÁPADNÍ STRANĚ MĚSTA,
ROZBOURANÁ 1869.

- Imu odstraněna byla, že p. Fr. Prokop se zavázal p. dru. Pankrazovi vjezd skrze svůj budoucí dvůr povolit, když se mu 36□^o pro tento vjezd potřebných od místa koupeného při zaplacení odpočte. Na základě toho mají se kupní smlouvy pro kupující vyhotoviti.
2. Zvolení byli za suplenty při zdejší reálce pan Karel Vondráček a Karel Kunz, což vysokému c. k. místopředsedství oznámeno bylo.
 3. Ku žádosti učitelů při nynější reálce, pp. Fr. Halíka, dra. Vyhliďala, Václava Nováka a Josefa Vosyky o upravení jejich služného stejně s nově ustanovenými učiteli téhož ústavu, byli ustanoveni pan arciděkan Hlavan, pan dor. Pankraz, pan Emanuel Tuschner, pan Eduard Fodermayer a p. purkmistr, dor. Maschauer, aby o soustavě budoucího upravení služného veškerých učitelů na reálce se poradili a svým časem výboru návrhy v této příčině učinili.
 4. Do předloženého rozpočtu obecních příjmův a vydání na rok 1864. má se vzítí výloha na nové obydlí zahradníka a na zřízení ještě jedné lávky na druhé straně při mostu na Pražském předměstí, pak mají býti vyloučeny z vydání platy dosavadních 4 učitelů na nižší reálce, poněvadž tyto platy z pivní přírážky zapraveny budou. Částka, která snad ještě přebude, budiž vynaložena na dláždění ulic a zřízení kanálů v městě.

Dne 30. října 1863. Jelikož pan P. Josef Pýcha ustanoven byl techetou při vyšší škole reální, přišel na jeho místo pan P. František ba, dosavadní katecheta při české hlavní škole, a na jeho místo opět stoupil p. P. Augustin Fischer, kaplan z Dejšíny.

Dne 3. listopadu 1863. vzdala městská rada díky panu hornímu útmanu Vojt. Ecklovi za jeho obětavost a namáhání při zřízení nového tře sv. Prokopa v zdejšímu kostele sv. Bartoloměje, jenž z příspěvků sjetníků hor plzeňského horního okresu nákladem 1613 zl. 74 kr. r. č. staven byl, a při kterém též fundace mešní s částkou 49 zl. 96 kr. založila. Poděkování zní takto:

seiner Wohlgeboren Herrn, Herrn Adalbert Eckl, k. k. Berg-
hauptmann in Pilsen!

Mit wahrhaft seltener Bereitwilligkeit haben Euer Wohlgeboren den recht leicht durchzuführenden Entschluss gefasst, unsere Erzdekanal-
sche zum Andenken an das im Jahre 1860. in's Leben gerufene Sct.
Prokop-Fest mit einem durch Sammlung milder Gaben bei den Herren
Berg- und Hüttenbesitzern des Pilsner Bergbezirkes zu erbauenden Sct.
Prokop-Altar zu schmücken, welchen beabsichtigten, frommen, religiösen
beck Dieselben durch ausdauerndes Bemühen auch in der That er-
füllt haben.

In unserem altehrwürdigen Gotteshause prangt nunmehr ein schöner
kristlicher, dem heil. Berg- und Hüttenpatron Sct. Prokop geweihter
Altar, als ein bleibendes und würdiges Denkmal des religiösen kirch-
lichen Sinnes der edlen Herren Spender von Euer Wohlgeboren dieser
Gabe in's Eigenthum übergeben.

Der Stadtrath sieht sich als Kirchenpatron pflichtgedrungen, für
die kostbare Kirchenzierde Euer Wohlgeboren als Vertreter aller jener

hochherzigen Herren Spender, welche zur Duchführung dieses erhabenen Werkes hilfreiche Hand geboten haben, den hochverdienten Dank auszusprechen, welchen Dieselben freundschaftlichst entgegen nehmen wollen.
Vom Stadtrathe der k. Kreisstadt Pilsen, am 3. November 1863.

Dr. Maschauer m. p.

Dne 17. listopadu 1863. počalo bouření domu od obce plzeňské v r. 1860. pro chudé lidi bez přístřeší blíže starého velikého špejcharu vystavěného, aby se místa toho ku stavbě vyšší reálné školy užiti mohlo. Bouření to stálo 100 zl. r. č.

Dne 25. listopadu 1863. bylo azio při stříbrě 22.25⁰/₁₀₀.

Dne 27. listopadu 1863. byla schůze výboru, v níž:

1. schválen návrh výboru k upravení služného dosavadních učitelů na reálce, jakož i návrh týkající se postupu učitelů z nižší třídy platů do uprázdněných míst vyšší třídy dle trvání jejich služby, pak návrh týkající se posuzování, jak se má čas služby učitelů počítati při jejich postupování a dání do výslužby. K letům služebným budou počítána ta, jež učitelové na zdejších ústavě aneb na jiné úplné reálce stráví, a do vyšších tříd pokračovati budou učitelové při ustanovení, tak že vždy jen místa nejnižší třídy obsazena budou. První ustanovení považováno bude po tři léta za prozatimné, však léta tato počítati se budou k letům služebným. Konečně přijat byl návrh týkající se přídávku 100 zl. pro učitele po každých 10. letech, které v službě zdejší obce stráví. Mimo to mají se vykázati nynější 4 učitelové na dosavadní nižší reálce za 2 léta způsobilosti pro učitelství na úplné reálce. Do té doby vyšší plat jen jakožto mimořádný přídavek obdrží a teprv po nabytí způsobilosti tohoto vyššího platu jakožto řádného služného požívati mají.

2. Schválen byl rozpočet příjmův a vydání obecních na rok 1864. a sice úhrnem:

příjmův	116.082 zl.
a vydání	111.840 „

U příležitosti té bylo k návrhu p. arciděkana usneseno, aby se sochy svatých z druhého mostu na Pražském předměstí na nábreží proti dvorů Gradlovu postavily.

3. Povoleno bylo nadlesnímu Josefu Fichtlovi k vydržování kočího, zřízení vozu a kování koně stálý roční plat 200 zl. na místě dosavadních 30 zl. Zároveň zvýšeno služné p. nadlesního na 800 zl. ročně. Za jeho výborné služby byl mu udělen titul polesného.
4. Odevzdány byly rozpočty architekta Morice Hintrágra k stavbě nové reálky, pak likvidace na odměny za tyto práce pánům: dra. Pankrazovi, Františku Jahnlovi, Ignáci Mattassovi, Františkovi Belanimu, Emanuelu Tuschnerovi, Augustovi Fodermayerovi a Frant. Hýrovi k prozkoumání. Dále mají se poraditi pánové ti ve přičině zaopatření potřebných peněžitých prostředků na stavbu a podati návrh, kterak by stavba měla býti pronajata.

Dne 9. prosince 1863. dostalo se panu purkmistrovi dra. Janu Maturovi od kněžci arcibiskupské konsistoře následujícího poděkování za zásluhy jakožto podporovatele chudé mládeže a za jeho působení zvelebení školství v městě Plzni:

Nr. 9688.

Euer Wohlgeboren!

Dem fürsterzbischöflichen Konsistorium ist nicht unbekannt, dass er Wohlgeboren sowohl unter den Pilsner Schulfreunden und Wohlthtern der armen Schuljugend einen hervorragenden Platz einnehmen, als auch in Ihrer einflussreichen Amtsstellung die Förderung des unser Stadt Schulwesens mit ebenso opferwilliger als beharrlicher Thatkraft sich angelegen sein lassen.

Empfangen Euer Wohlgeboren für dieses hochverdienstliche und segnete Wirken den Ausdruck des hierseitigen innigsten Dankes.

Fürsterzbischöfliches Konsistorium Prag, den 9. Dezember 1863.

J. Krejčí m. p.

Ad. Hron m. p.,
Kanzler.

An Se. des Herrn Dr. Johann Maschauer, Bürgermeister, Wohlgeboren in Pilsen!

Dne 15. prosince mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v které rokováno následujících předmětech:

1. Návrh komitétu pro zkoušení plánů pro reálné školy od architekta vídeňského p. Hinträgra zaslanych byl přijat, a sice: architektu Hinträgrovi budiž jakožto honorář nabídnuta částka 2% od ustanoveného nákladu stavebního s tím podotknutím, aby nejen ještě scházející podrobné plány a elaboráty zaslal, nýbrž i k provedení stavby v nabídnuté formě písemnou korespondencí jakož i osobní přítomností as jednou za měsíc se přičinil. Příjme-li pan Hinträger návrh tento, budiž jemu 500 zl. r. č. hned, po zaslání všech elaborátův opět 500 zl. a zbývající ještě částka ve lhůtách vyplacena. Ve příčině zaplacení potřebných peněz ku stavbě, taktéž přijat byl návrh většiny komitétu, aby vydlužilo se 80.000 zl. r. č. u národní banky proti zastavení státních papírův. K výslovné žádosti pana měšťanosty svěřena jest stavba reálných škol celé městské radě.
2. Žádost divadelního ředitele Walburga, aby sprostěn byl povinností k českým představením, byla zamítnuta, dáno však městské radě plnomocenství, aby slevila jemu vyjednaný příspěvek 150 zl. k zařízení plynových rour, bude-li za to žádati.

Dne 24. prosince 1863. v den středověčerní podělována byla chudá mládež na německé hlavní škole jako obyčejně dárky od několika míveč škol k účelu tomu laskavě udělenými.

Přispěli k tomu šlechetní dobrodincové následujícím způsobem:

Pan měšťanosta, dor. Jan Maschauer, daroval 6 zásterek, 9 stužek, 6 kapsních sátek, 10 párů rukávníků, 6 tučtů tužek, 60 násadek, 2 per. 2 tučty psacích sešitů, 6 pouzder a rys papíru; pan Jiří tr. kožešník, 25 rukávníků; p. Ignác Fomann, mistr kloboučnický,

15 párů plstěných střevíců; pí. Josefa Baumannová 6 krásných čepců z hedbávné látky; žákyně IV. dívčí třídy 2 páry bot. Pan ředitel téhož ústavu koupil za zápisné 55 párů střevícův.

Téhož dne také v české hlavní škole opětovali dobrodincové a přátelé chudých dětí šlechtný svůj obyčej, podělujouce chudou českou školní mládež dárky štědrovečerními.

V tento dobročinný a šlechtný úkol lásky křesťanské se uvázali: nejdůstojnější p. arciděkan, P. Antonín Hlavan, a p. purkmistr, dor. Maschauer, též p. Eduard Fodermayer, městský radní a školní inspektor, p. August Fodermayer, měšťan a kupec, p. Jan Ronolter, městský škol-dozorce, p. Adolf Feyerfeil, měšťan a kupec, p. Jiří Kibitz, kožešník, p. Ignác Fomann, kloboučník, a p. Josef Kraft, obchodník, jejichžto štědrými příspěvky 58 hochův a 70 dívek dletem oděvem, obuví, školními knihami, papírem a jiným náčiním školním poděleno bylo.

Dne 24. prosince 1863. bylo ažio při stříbře 18°/₁₀.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI Z R. 1863.

Téhož roku byla v letě velikolepá oprava v městském divadle předsevzata.

Opravní stavbu řídil pan inženýr Daniel a okrášení vnitřní pan C. Behr z Prahy.

Bylo zřízeno 12 loží, kterých dosud v divadle nebylo.

Náklad na celé obnovení činil 6766 zl. 48¹/₂ kr. a poněvadž částka od obce k této úpravě pro veliké potřebné změny nepostačovala, byly k návrhu obecního výboru, p. Jana Kleissla. tři lože ve veřejné dražbě s tou podmínkou odprodány, že obci právo zůstaveno bude, aby mohla tyto lože zase vykoupiti. Tyto 3 lože zakoupili:

loži č. 7 paní Marie Hahnenkammová za	1700 zl.
„ „ 3 „ Josefa Kopecká za	1710 „
„ „ 2 pan August Fodermayer za	1510 „

Výbor městského pivováru přispěl 500 zl.; pan František Hýra daroval veliký lustr, pan purkmistr, dor. Maschauer, novou oponu, pan Kmínek látku na oponu a pan inženýr Bellani nové ponoženičky.

Intendantem byl ustanoven městský rada pan Jan Kleissl.

V správním roce 1863. bylo v zdejší všeobecné nemocnici 555 nemocných léčeno, a sice 368 osob mužského a 187 osob ženského pohlaví,

Z těch byla 81 domácí a 474 cizí. Celkem bylo 436 osob uzdraveno, 20 zotaveno, 59 jich zemřelo a 40 zůstalo v dalším léčení.

Jméni nemocnice činilo 17.933 zl. 28 kr. r. č. Dohládku měli obecní výborové Jan Ronolter, Adolf Feyerfeil a Eduard Fodermayer.

V tomto roce bylo do zdejší spořitelny od 1714 stran vloženo 155.730 zl. 40 kr. a od 1237 stran vyzdviženo 213.113 zl. 8 kr.

V měšťanském pivováře na Bubenci bylo v roce 1862./63. uvařeno 13 věder piva.

Toho roku (v letě) byl kostel sv. Jiří řádně obnoven. Krov věže opraven a věž tato, jakož i celá střecha kostela křidlicí pokryta; byl kostel vymalován, stolice a kůr barvou nově natřeny a zedárna rozšířena nově vystavěna.

Náklad na tuto opravu činil 2485 zl. 52 kr., kterážto částka ze svého fondu zapravena byla.

Na konci r. 1863. činily veškeré příjmy obce plzeňské 121.073 zl. r. a vydání 119.091 zl. 82 kr. r. č.

Fond špitálu sv. Máří Majdaleny měl příjmův 2062 zl. 32 kr. vydání 1995 zl. 5 kr.

Fond špitálu sv. Martina měl v r. 1863. příjmův 396 zl. 12 kr. vydání 351 zl. 1 kr.

Chudým bylo rozdáno toho roku 3780 zl. 13 kr. r. č. a 30 sálů do špitálu pro osoby jsoucí bez přístřeší.

Koncem školního r. 1862./63. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasii	353	žákův.
„ podreálce.	251	„
„ německé hlavní škole.	630	„
„ české „ „	559	„
„ německé dívčí „	488	žákýň.
„ české „ „	449	„

Úhrnem žákův a žákýň . . . 2730.

Opatrovnu malých dítek navštěvovali 54 hoši a 73 děvčata.

Roku 1863. (z jara) bylo v plzeňských lesích 112.400 borovic, 90 smrků, 3400 modřínů, celkem 292.700 stromů dílem k novým, dílem na opravu řídkých kultur vysázeno.

Sazenice získány ze semenišť při městských hájemstvích zřízených.

Toho roku zemřelo v Plzni 540 lidí.

Roku 1863. nabyli práva měšťanského:

Vilém, barvíř z Kojetic;

Antonín, truhlář ze Zbivoje;

Fráňa, soukenník z Plzně;

Fráňa, seduák z Plzně, majetník domu č. 211, Říšské předměstí;

Fráňa, krejčí ze Skvrňan;

Fráňa, krejčí ze Skvrňan;

Fráňa z Hrochova Týna, majetník domu č. 234, Říšské předm.;

Fráňa, obuvník ze Spittengrünü;

Polák František, kožešník ze Všerub;
 Pytlík Dominik, kameník z Plzně;
 Posselt Jan, lakýrník z Johannisberka;
 Schwarz Jan, hotovitel deštníků ze Zlíkovce;
 Soukup Vavřinec ze Zvuku, majetník domu č. 38 v městě;
 Süßner Ferdinand, sedlář z Lubence;
 Veselý Karel, civilní ingenieur z Prahy.

Za příslušníky obce byli přijati:

Fröhlich Ignác, obchodník s koňmi z Rabí;
 Kohn Šalomoun, kožešník ze Švihova, majetník továrny na Říšském předm. ;
 Spitz Joachim, israelita, zlatník z Neustadtu;
 Theimer David z Rabí, majetník domu č. 111, Říšské předm. ;
 Würfl Jiří z Hradce, majetník domu č. 157, Saské předm.

Roku 1863. byla na bývalém plzeňském panství následující zvěř zastřelena:

bažanti	2,
holubův	9,
kachen	30,
koroptví	4713,
křepelek	40,
křemenáč	1,
sluky	53,
srn	68,
tetřev	1,
zajícův	2250.

Dravé zvěře bylo zastřeleno:

ještěři	4,
jezevcův	5,
koček	29,
kuny	2,
lasiček	14,
lišky	2,
psův	16,
sokolův	26,
sovy	3,
tchořův	13,
vran a strak	153.

Celkem 7434 kusy.

ROK 1864.

r 1864 Dne 29. ledna 1864. bylo ažio při stříbře 20.50⁰/₀.

Dne 12. února 1864. zřídil se komitét, skládající se z pánův:
 c. k. krajinického rady Jana Pirnera, dra. práv Františka Adlera, Frant.
 Hýry a Josefa Hoffmanna, kterýž za úkol sobě obral, pro rakouskou

rádu na bojišti šlesvicko-holštýnském potřebné prádlo, cupaninu a obky do nemocnic pro raněné vojny sbíratí a odváděti. Za tímto účelem to téhož dne veřejné vyzvání k obyvatelstvu učiněno, aby těmito špinými potřebami z lásky k bližnímu dle sil svých každý občan přispěl.

Dne 16. února 1864. vzdalo ředitelstvo chudinského ústavu veřejné ty p. dru. Františku Pankrazovi za 180 centů uhlí, které on zdejším lidem daroval.

Dne 27. února 1864. bylo ažio při stříbře 17.50%.

Dne 28. února 1864. mělo obecní zastupitelstvo sedění, aby se poradilo o předloze městské rady ve příčině stavby školy reálné, která by měla v rovné čáře s domem protějším č. 266, nýbrž o 2½ sáhu zpět by astupovala, zdaliž započatá stavba podle plánů dále prověsti, aneb měla budova tak zvětšiti se má, aby rovnou čáru činila se západní stranou domův ulice Rajské.

Zastupitelstvo ustanovilo v této příčině, aby ve stavbě zcela podle zakresu a v rozsáhlosti započaté pokračováno bylo.

Dne 4. března 1864. v schůzi obecního zastupitelstva

1. přednesl pan měšťanosta výnos cís. král. okresního úřadu ze dne 18. ledna 1863., č. 2717, podlé kterého zastupitelstvo obecní ve své dosavadní činnosti až do vydání nového řádu obecního setrvati má, načež usneseno, aby c. k. okresní úřad byl o tom zpraven, že zástupcové města Plzně si přejí, aby nová volba výboru se vykonala. Zároveň požádán budiž okresní úřad, aby povolení k novým volbám vymohl.
2. Revidentem J. Portem předložené vady účtů lesnických a hornických odevzdány byly k opětné revisi komitétu sestávajícího z pp. Emanuela Tušnera, Adolfa Feyerfeila a Františka Belaniho.
3. Revisie obecních účtů důchodních pro r. 1863. odevzdána revidentovi a vysloveno poděkování panu purkmistrovi i městským radám za úspory v tomto roku učiněné.
4. Žádost Adolfa Štěpánka, kancelisty u obchodní komory, za udělení místa učitele těsnopisu na škole reálné vrátila se zatím žadateli s tím podotknutím, aby žadatel předložil srozumění svého představeného, pak aby se vykázal, že se zná v těsnopisu německém i českém.
5. Schváleno bylo ustanovení stavitele Václava Wiesnera za dozorce stavby škol reálních s roční odměnou 1000 zl.
6. Splnomocnil se pan měšťanosta, aby ve jménu města Plzně vstoupil do komitétu pro stavbu železnice, vedoucí z Budějovic do Chebu přes Plzeň, s příspěvkem 200 zl. z důchodův obecních.
7. Namítky několika měšťanů proti stavební linii při stavbě školy reálné byly zamítnuty.

Daniel ausgeführt und soll bis zum Juli 1865. beendet sein, um seinem edlem Zwecke zugeführt zu werden.

Pilsen, am 31. März 1864.

(Unterschriften der obigen Gemeindevertreter.)

Do základního kamene vložena byla dále následující statistika města Plzně od p. Františka Pecháčka sestavená a od p. Stáně na pergameně sepsaná:

GEDENKSCHRIFT

zur

GRUNDSTEINLEGUNG BEIM REALSCHULBAUE.

Verfasst vom Stadtrathe Herrn FRANZ PECHÁČEK.

Als im Jahre 1848. die Revolution in Frankreich ausgebrochen, und in Folge davon auch in Oesterreich ähnliche Ideen auftauchten, wurde das bis zur Zeit waltende Metternich'sche absolutische System gestürzt, in Folge dessen auch die bis dahin unter der strengsten Vormundschaft der Behörden stehenden Gemeinden sich freier entwickeln konnten, gab die damals bewegte Zeit dem Ganzen einen Aufschwung, wie ihn zwei Jahrhunderte keine Gelegenheit wahrzunehmen hatten; die Gemeinden machten sich von dem auf dieselben geübten Drucke der Magistrate und politischen Behörden los, wählten aus der Mitte ihrer Mitbürger die Administration, wodurch die Verwaltung des Gemeindevermögens von der Justiz, welche die damaligen Magistatsräthe mit ausübten, getrennt wurde.

Im Jahre 1849., den 17. März, erschien unter dem damaligen Minister des Innern dem Grafen Stadion das neue Gemeindegesetz, das an seiner Stirn das zu allen guten Hoffnungen berechtigende Motto: „Die Grundfeste eines freien Staates ist die freie Gemeinde“ trug, auf dessen Grundlage die Verwaltung geordneter, und die Gemeinde-Vertretung wieder neugewählt wurde, deren Wirkungskreis die Dauer von 3 Jahren jedoch nicht übersteigen soll.

Den Aufschwung, welchen die Wissenschaft um Industrie in allen Zweigen in Folge der vom Westen Europa's sich entwickelnden neuen Aera genommen hat, machte den Mangel an guten Schulen, wie man selbe bereits im Auslande hatte, bei uns fühlbar, und so tauchte bei uns der Gedanke auf, eine Realschule zur besseren Ausbildung der sich dem Gewerbe widmenden, jedoch damals aus Gemeindemitteln zu errichten; da starb aber Stadion, der Wiener Advokat Alexander Bach, welcher im Jahre 1848. die auf den Barrikaden Wien's Kämpfenden zur Ausdauer aufmunterte, und schwärmerische Freiheitsreden hielt, wurde Minister des Innern.

Die Reaction und der Absolutismus feierten unter diesem Freiheitshelden ihr goldenes Decennium.

Die bereits damals nicht ganz ohne Einfluss der politischen Behörde auf 3 Jahre gewählte, aus dem Bürgermeister, 5 Räten und 24 Stadtverordneten blieb in Folge des überhand nehmenden Absolutismus in der Verwaltung über die Zeit der vom Gesetze bestimmten Dauer, und das Motto des Gemeindegesetzes war die schönste Ironie auf dasselbe.

Die durch den allseitigen Druck verursachten Umstände und die kritische Lage Oesterreich's erforderte zur Aufrechthaltung des Militärs

V černém oděvu následovalo pak množství studentstva, nesouce rozřáté kofe, pak c. k. úředníci, důstojníci, jiní hodnostáři a nepřehledné množství zdejšího obyvatelstva.

Průvod vedl veledůstojný pan arciděkan, P. Antonín Hlavan, prozřen jsa od četných kněží a rakev nesena byla nejprve od kněží klášterních, pak od studujících.

Až na hřbitov následovalo množství truchlících obyvatelů, kdežto u rakev od kněží do hrobu spuštěna.

Pohřeb tento vydával nejlepší svědectví o tom, jak byl zvěcnělý od milobratří svých, od studujících a od obyvatelstva zdejšího ctěn a milován.

Dne 31. března 1864. byla konána slavnost položení a posvěcení základního kamene k nastávající budově reálné školy.

Toužebně očekáván byl tento den od každého, jemuž pokrok u vzdělání naší mládeže na srdci ležel a vítán byl tím více, ježto tehdejší poměry uplynutí dvou desetiletí rázností tehdejšího purkmistra a zastupitelstva obecního byla myšlénka k založení tohoto ústavu v skutek uvedena.

Již před několika nedělemi počala stavba této budovy dle plánu architekta pana M. Hinträgra, řízena jsouc od zdejšího inženýra pana Klavara Daniela, jemuž práce zednická za 19.723 zl. 78 kr. svěřena byla a na mnohých místech již vystávaly silné zdi na prostore staré zbrojnice.

Den 31. března 1864 byl k položení základního kamene ustanoven k tomu cíli byly přichystány listiny a spisy, které do základů vložiti měly.

Dne 30. března 1864. shromáždělo se obecní zastupitelství, aby škeré předměty přehlédlo a zároveň základní listinu podepsalo, kterou inženýr-assistent pan Stáně na pergameni zlatem a barvami vkusně napsal. Listina tato byla ovšem, podle tehdejšího zvyku zdejšího obecního úřadu, německé řeči sepsána a zní takto:

Mit Gottes Segen unter der glorreichen Regierung Sr. k. k. apost. Majestät Franz Josef I., Kaiser von Oesterreich, Könige von Ungarn und Böhmen etc., wurde mit Beschluss der Gemeindevertretung der kgl. Kreisstadt Pilsen am 13. Februar 1863. unter der Verwaltung des Bürgermeisters Med.-Dr. Maschauer, k. k. Postmeisters; dem Stadtrathe Ignaz Klotz, Bau-Inspectors und Bürgermeister-Stellvertreters; Eman. Dlahý, Bau-Inspectors; Franz Pecháček, Forst- und Teich-Inspectors; Eduard Fodermayer, Bergbau- und Material-Inspectors und Schul-Commissärs; Josef Dubník, Polizeicommissärs und Armenvereinsdirectors; dem Gemeindevorstande: Anton Bäuml, k. k. Landesgerichtsraths; Franz Jahn, k. k. Med.-Dr. Karl Teissler, Joh. Ronolter, Ortschaftaufseher; Eduard Kalser, Franz Belami, Franz Hýra, Johann Gallistl, P. Anton Hlavan, Erzpriester; Emanuel Tuschner, Karl Hahnenkamm, Johann Kleissl, Josef Kibitz, Med.-Dr. Josef Brož, Adolf Feyerfeil, Wilhelm Klotz, Ignaz Fodermayer, Norbert Lang, Franz Wanka, Friedrich Klotz, Ignaz Fodermayer, Dr. Franz Pankraz, Emanuel Lang der Bau eines Gebäudes für die erst kürzlich eingerichtete selbständige Oberrealschule votirt, dessen Beschluss mit der heutigen Grundsteinlegung zur That wird.

Der Bau dieses Gebäudes begann am heutigen Tage, wird nach den Entwürfen des Architekten Moritz Hinträger vom Ingenieur Wenzel

Unter Einem wurden Prämien von 300 fl. und 200 fl. für die besten zwei Pläne ausgeschrieben und unter 10 Concurrenten erhielt den ersten Preis Herr Moritz Hinträger aus Krimic, derzeit Architect in Wien, nach dessen Pläne der Bau auch durchgeführt wurde.

Herr Baumeister Wenzel Daniel erhielt den zweiten Preis und übernahm die Durchführung der Maurerarbeiten im Offertwege.

Dem Herrn Moritz Hinträger wurden von der Summe, die der Aufbau des Gebäudes kosten wird, 2% als Honorar für die zeitweilige Inspicirung des Baues und die Anfertigung sämmtlicher Pläne und Ueberschläge zugesprochen.

Präliminirt war der Bauaufwand auf 80.000 Gulden öst. Whrg.

Das aus der feudalen Zeit abstammende Gebäude, das früher der Gemeinde als Zeughaus und Schüttboden diente, und wie die Aufschrift zeigte im Jahre 1648. erbaut ist, wurde abgetragen und als Bauplatz angewiesen. Die Inangriffnahme dieses geschah

IM NAMEN UND UNTER DEM ANHOFFENDEN SEGEN GOTTES!

im Jahre 1864., den 29. Februar, unter der Regierung

SEINER APOSTOLISCHEN MAJESTÄT FRANZ JOSEF,

DES NAMENS DER ERSTEN, KAISERS VON ÖSTERREICH, KÖNIG VON UNGARN UND BÖHMEN &c. &c.

Der Zeit war der k. k. Postmeister, Med.-Dr. Johann Maschaner, Bürgermeister; Josef Ign. Klotz, Rathsalteste, Inspector über Oeconomie, Patronatscommissär; Emanuel Dlanhý, Baucommissär der Stadt; Franz Pecháček, Inspector über Forst- und Teichwirthschaft; Eduard Fodermayer, Inspector über Montanwesen, Schulen und Baumateriale; Josef Bubník (k. k. Tabakverleger), Polizeicommissär, Armenwesen-Director, Schützen-Commandant.

STADTVERORDNETE:

Franz Belani, Med.-Dr. Josef Brož, Anton Bäumel, k. k. Landesgerichtsrath; Adolf Feyerfeil, Gustav Fodermayer jun., Johann Gallistl, Karl Hahnenkamm, Franz Hýra, Anton Hlavan, Erzdechant; Franz Jahul, Eduard Kalsner, Johann Kleissl, Georg Kibitz, Friedrich Klotz, Wilhelm Klotz, Emanuel Lang, Norbert Lang, Ignaz Mattass, J. U. dor. Franz Pankraz, Landtagsdeputirter.

Se. Excellenz Graf Belcredi war Vicestatthalter; Se. Excellenz Graf Rothkirch-Panthen, Landesmarschall; Se. Eminenz Cardinal Fürst Schwarzenberg, Fürsterzbischof von Böhmen.

An den Spitzen der k. k. Behörden in Pilsen waren der Zeit: Johann Tschary, Kreishauptmann; Stanislaus Krátky, Kreisgerichts-Präsident; Anton Krauss, Bezirkshauptmann; Ludwig Titze, Finanzrath; Adalbert Eckel, Berghauptmann; Otto Bischoff, Handelskammer-Präsident für den Pilsner und Piseker Kammerbezirk.

Die Seelsorge führte der hochwürdige infulirte Erzdechant P. Anton Hlawan; vier Kapläne: P. Josef Trapp sen., P. Anton Kozler, P. Joh. Plewka, P. Franz Herold.

Der Guardian des Franziskaner-Klosters war P. Maximilian Hawlin.

HUMANITÄTS-ANSTALTEN:

1. Das Maria-Magdalena-Bürgerspital vis-à-vis der gegenwärtigen Realschule, gegründet im Jahre 1330. von einem Bürger,

richlich 100 bis 150 Millionen mehr als die Einnahmen betragen, die unerlast stieg von Jahr zu Jahr, die Gemeinde wurde gezwungen ein williges Anlehen zu Gunsten des Staates auf 100.000 fl. zu subskribiren, die Vertreter der Stadt huldigten noch dem Vorbilde mit Ausnahme weniger dem herrschenden Systeme, der Sinn für Volksbildung wachte aus, man trank aus der Leethe, und so ging der damals gefasste und auch beschlossene Bau der Realschule unter.

Das verhängnisvolle Jahr 1859. mit den für Oesterreich unglücklichen Schlachten bei Magenta und Solferino zog den Verlust der Lombardie nach sich und stürzte den Minister Bach.

Mit demselben fiel auch theilweise sein System, das Stadionische Gesetz kam wieder in Kraft, die Vertretung wurde wieder neu gewählt, kamen viele neue, dem Fortschritt geneigte Elemente in den Gemeindevorstand, man reformirte das Schulwesen, regulirte die Gehalte der Lehrer, errichtete aus der mangelhaften Trivialschule neben der bestehenden deutschen eine böhmische Hauptschule, an der jedoch die deutsche Sprache, sowie auf der Ersteren die böhmische obligater Gegenstand ist.

Am 20. Oktober 1860. erschien das kaiserliche Diplom, der Einlass des Herrn Ritter Anton Schmerling in's Ministerium des Innern, und das Erscheinen des Patents vom 26. Februar 1861., welches Letztere aus dem Diplome resultirenden nationalen und föderalistischen Wünsche weitgehend abkühlten, brachte dennoch die unter dem Bach'schen Absolutismus beseitigten Landtage und eine freiere Bewegung wieder hervor.

Die Idee des Realschulbaues tauchte abermals empor, die Finanzen der Gemeinde waren jedoch nicht in der Lage, um aus denselben schöpfen zu können.

Da kam man nun auf den Gedanken, dass einmal die auf Reichstadt liegende Kaserne von der Bürgerschaft aus dem Bierkruzer mit einem Aufwande von mehr als 400.000 Gulden Wiener Währung von 50 Gulden auf eine feine kölnische Mark gerechnet, erbaut wurde, aus denselben Mitteln auch für die Schule den Fond zu schaffen.

Der Vorschlag, eine Mass in der Stadt konsumirten Bieres mit einem Kruzer zu besteuern, fand Beifall.

Der Gemeindevorstand nahm denselben in der Sitzung am 13. Februar 1863. zwar nicht ohne Opposition, doch mit wenig Ausnahme an; das Gesetz um Bewilligung zur Einhebung wurde durch den Abgeordneten und Landesausschussbeisitzer Dr. Rieger an den Landesausschuss geleitet, darauf die Weisung kam, dass sämtliche Wähler zu fragen wären ob sie mit der Besteuerung einverstanden sind.

Diese wurden nun nach den 3 Wahlkörpern für bestimmte Tage herangerufen und es haben unter den Erschienenen auch sämtlich mit Ausnahme von 9 Stimmen mit „Ja“ gestimmt.

Als besonders merkwürdig verdient emporgehoben zu werden, dass die Professoren am Gymnasium, welche Wahl- und stimmberechtigt waren, mit Ausnahme des Professors Čampula, eines Pilsners, der Abstimmung enthielten.

In Folge davon hat der hohe Landtag in seiner 49. Sitzung die Einhebung auf 10 nach einander folgende Jahre bewilligt, und als die gesetzliche Sanction hierauf erfolgte, wurde auch mit der Einhebung des Bierkruzers, der jährlich auf 20.000 Gulden öst. Whrg. präliminirt ist, begonnen.

Unter Einem wurden Prämien von 300 fl. und 200 fl. für die besten zwei Pläne ausgeschrieben und unter 10 Concurrenten erhielt den ersten Preis Herr Moritz Hinträger aus Křimic, derzeit Architect in Wien, nach dessen Plane der Bau auch durchgeführt wurde.

Herr Baumeister Wenzel Daniel erhielt den zweiten Preis und übernahm die Durchführung der Maurerarbeiten im Offertwege.

Dem Herrn Moritz Hinträger wurden von der Summe, die der Aufbau des Gebäudes kosten wird, 2% als Honorar für die zeitweilige Inspicirung des Baues und die Anfertigung sämtlicher Pläne und Ueberschläge zugesprochen.

Präliminirt war der Bauaufwand auf 80.000 Gulden öst. Wbrg.

Das aus der feudalen Zeit abstammende Gebäude, das früher der Gemeinde als Zeughaus und Schüttboden diente, und wie die Aufschrift zeigte im Jahre 1648. erbaut ist, wurde abgetragen und als Bauplatz angewiesen. Die Inangriffnahme dieses geschah

IM NAMEN UND UNTER DEM ANHOFFENDEN SEGEN GOTTES!

im Jahre 1864., den 29. Februar, unter der Regierung

SEINER APOSTOLISCHEN MAJESTÄT FRANZ JOSEF,

DES NAMENS DER ERSTE, KAISERS VON ÖSTERREICH, KÖNIG VON UNGARN UND BÖHMEN *etc. etc.*

Der Zeit war der k. k. Postmeister, Med.-Dr. Johann Maschauer, Bürgermeister; Josef Ign. Klotz, Rathsalteste, Inspector über Oeconomie, Patronatscommissär; Emanuel Dlahý, Baucommissär der Stadt; Franz Pecháček, Inspector über Forst- und Teichwirthschaft; Eduard Fodermayer, Inspector über Montanwesen, Schulen und Baumateriale; Josef Bubník (k. k. Tabakverleger), Polizeicommissär, Armenwesen-Director, Schützen-Commandant.

STADTVERORDNETE:

Franz Belani, Med.-Dr. Josef Brož, Anton Bäumel, k. k. Landesgerichtsrath; Adolf Feyerfeil, Gustav Fodermayer jun., Johann Gallistl, Karl Hahnenkamm, Franz Hýra, Anton Hlavan, Erzdechant; Franz Jahal, Eduard Kalsner, Johann Kleissl, Georg Kibitz, Friedrich Klotz, Wilhelm Klotz, Emanuel Lang, Norbert Lang, Ignaz Mattass, J. U. der. Franz Pankraz, Landtagsdeputirter.

Se. Excellenz Graf Belcredi war Vicestatthalter; Se. Excellenz Graf Rothkirch-Panthen, Landesmarschall; Se. Eminenz Kardinal Fürst Schwarzenberg, Fürsterzbischof von Böhmen.

An den Spitzen der k. k. Behörden in Pilsen waren der Zeit: Johann Tschary, Kreishauptmann; Stanislaus Krátký, Kreisgerichts-Präsident; Anton Krauss, Bezirkshauptmann; Ludwig Titze, Finanzrath; Adalbert Eckel, Berghauptmann; Otto Bischoff, Handelskammer-Präsident für den Pilsner und Piseker Kammerbezirk.

Die Seelsorge führte der hochwürdige infulirte Erzdechant P. Anton Hlavan; vier Kapläne: P. Josef Trapp sen., P. Anton Kozler, P. Joh. Plewka, P. Franz Herold.

Der Quardian des Franziskaner-Klosters war P. Maximilian Hawlin.

HUMANITÄTS-ANSTALTEN:

1. Das Maria-Magdalena-Bürgerspital vis-à-vis der gegenwärtigen Realschule, gegründet im Jahre 1330. von einem Bürger,

Konrad Dobřenský, und seiner Gattin für 8 männliche und 16 weibliche Internisten und 15 Externisten.

Die Ersteren erhalten täglich $12\frac{2}{3}$ kr. und die nöthige Kleidung, die Letzteren $10\frac{4}{7}$ kr. aus dem Fonde.

Diese Anstalt besass früher 2 vollkommen instruirte Meierhöfe in der Prager Vorstadt nebst vielen liegenden Gründen am Keiholz und in den umliegenden Dorfschaften zerstreut; diese wurden, als unter dem Kaiser Josef II. das Rabische System waltete, grösstentheils emphitevtisirt.

Die zwei Meiereien wurden im Jahre 1789. für 43.404 fl. 19 kr. verkauft und die Kaufsumme kapitalisirt.

Das Finanzpatent vom Jahre 1811. richtete jedoch diese Anstalt, sowie alle Kapitalisten zu Grunde, und besitzt gegenwärtig an liegenden Gründen noch am Keiholz

42 Joch	972	□ ^o	Wald,
16 "	397	□ ^o	Weiden,
14 "	310	□ ^o	Felder,
2 "	1565	□ ^o	Wiesen

und 39.054 fl. 16 kr. Kapital.

2. Das Martini-Spital (für Tagelöhner) besitzt mit Schluss 1863. an Kapital und Baarem 11.579 fl. 84 kr. ö. W. Von dem Ertrage werden 4 Männer und 7 Weiber mit 7 kr. per Tag theilt, und wohnen im Maria-Magdalena-Spital.

3. Das Krankenhaus auf 68 Betten wurde 1832. gegründet unter dem Bürgermeister Martin Kopecký.

Diesem verdienstvollen Manne, geboren in Hohenmauth 1777., errichtete die bräunberechtigte Bürgerschaft das am Stefansplatze stehende Monument, welches am 28. Juli 1861. enthüllt wurde, und 2000 fl. kostete.

Diese Anstalt besitzt gegenwärtig ein Kapital von 17.933 fl. 28 kr. Die tägliche Entlohnung für einen Kranken ist $45\frac{1}{2}$ kr. Die Kosten sind von dem Kranken oder den Gemeinden zu ersetzen, die von diesen nicht einbringlichen werden aus dem Landesfonde ersetzt.

4. Der Armenverein. Dieser wurde 1847. organisirt, besass damals an Kapital 11.290 fl. $12\frac{1}{2}$ kr. und 1863. an Vermögen 23.829 fl. 32 kr. Aus dem Ertrage werden gegenwärtig 294 Arme mit 20 bis 70 kr. wochentlich theilt.

Die Ausgabe für 1863. war 3832 fl.

LEHRANSTALTEN:

Die Realschule mit 6 Klassen, 364 Schüler (im Jahre 1864. dem ersten Jahre ihres Daseins) und 11 Professoren unter dem provisorischen Directorate des Franz Částek, dann P. Josef Pýcha, Katechet; August Kopetzky, Anton Morawek, Karl Wondráček, Wenzel Nowak, Med.-Dr. Anton Wylhidal, Franz Halik, Josef Wosyka, Karl Kunz, Johann Melichar.

Diese beziehen: 1 à 1000 fl., 3 à 900 fl., 3 à 800 fl., 1 à 700 fl., 2 à 600 fl. und 1 à 200 fl.

Hauptschulen:

die deutsche mit 4 Haupt- und 2 Parallelklassen unter dem Director Florian Kern mit 7 Lehrern und 662 Schülern; die Lehrer beziehen Gehalte von 300 bis 420 fl. und 6 Klafter Holz;

- b) die čechische mit 4 Knaben- und 3 Mädchenschulklassen unter dem Director Johann Richtárik mit 8 Lehrern, beziehen an Gehalt 300 bis 600 fl. und 6 Klafter Holz.
Diese zählt 543 Schüler und 445 Mädchen.
3. Mädchenschulen paritätisch mit 4 Klassen und 450 Schülerinnen, und 5 Lehrern. Diese beziehen an Gehalten 300 bis 400 fl.
4. Kleinkinderbewahranstalt: 1 Lehrer und 1 Lehrerin. Errichtet am 12. Februar 1835.
Die erste nach Prag.
5. Gymnasium mit 8 Klassen, 360 Studierenden.
Direktor Vinzenz Graumann und 12 Professoren, sämtlich Conventuale des Præmonstratenser Stiftes Tepl.
Diese werden aus dem Studienfonde besoldet.
Die Professoren erhalten 62 Klafter weiches Holz um den Dominikalpreis pr. 1 fl. 30 kr. und 12 Klafter für die Küche unentgeltlich.
Zu den sämtlichen Lehranstalten gibt die Gemeinde das zur Beheizung erforderliche Holz unentgeltlich.

GEMEINDEVERMÖGEN:

1. An Waldungen besitzt die Gemeinde 5720 Joch 900⁰ und zwar:
In dem Zručer Revier	198 Joch	101 ⁰
" " Borer "	764 "	1109 ⁰
" " Hradeker "	1505 "	520 ⁰
" " Buschowitzer Revier	1463 "	770 ⁰

Der Arbeits-Etat ist 5000 Klafter, doch wurde die letzten Jahre mit mehr Schonung vorgegangen.

Für das Jahr 1863. wurden geschlagen 4298 Klafter Holzmasse, hievon 1187 Klafter Bau- und Nutzholz, 2823 Klafter Brennholz, 288 Schock Büschel.

Nebstdem wurden noch 15¹/₂% Stockholz erzeugt.

Eine Klafter Holzmasse beträgt 60 Kubikschuh, — einzelne Stämme werden nach Kubikschuh verkauft und es kostete der Kubikschuh 10 bis 24 kr., hartes 45 kr.

Brennholz kostet die Klafter 3¹/₂ fl. bis 5 fl., hartes 6 fl.

Arbeitslohn:

Von einer Klafter Brennholz wird gezahlt.	42 kr.
" " " Kiefernstockholz	1 fl. 10 "
" " " Fichtenstockholz	1 " 50 "

Vom Fällen der Bäume 3, 4—5 kr.

Der gewöhnliche Taglohn für andere Arbeiter der Forstwirtschaft ist pr. Tag 50 kr.

Ausgepflanzt wurden im Jahre 1863. 296000 Pflanzen und ausgesät 44¹/₄ Stück österr. Metzen verschiedener Waldsamen.

Die Pflanzen werden in eigenen Pflanzschulen erzogen, oder in dicht bestockten Anflügen ausgehoben.

Geldrechnung für 1863. nach der Waldkonferenz 21.645 fl. 10 kr.

Gemeindebedarf an Bau- und Nutzholz

1.443	"	94	"
Deputate und Passirungen an Brennholz	4.941	"	75

Summa der Einnahmen. 28.030 fl. 70 kr.

Ausgaben

5.245	"	96	"
-------	---	----	---

Reine Einnahme. 22.784 fl. 83 kr.

Das Forstpersonale besteht aus einem Forstmeister, Josef Fichtl, mit 800 fl. Gehalt, 400 fl. Equipagenrelutum, 63 fl. Quartiergeld, 16 Klafter Holz Deputat.

Vier Förster zu 315 fl. Gehalt, 12 Klafter Holz; zwei Adjunkten 175 fl. Gehalt, 3 Klafter Holz, 2 Schock Büscheln.

Diese versehen zugleich auch jeder eine Hege.

17 Heger zu 105 fl., Holz 3 Klafter, 2 Schock Büscheln; alle haben freies Quartier und circa 2 Joch Feldbau.

2. Teiche. Drahotín, Welký, Košínář, Senecer, Tremoschner, Kamenný, Nowak, Schidlow, Barchau, ein in Buschowitz, Druzdau, Eipovic, Hradek, 2 in Smetschitz, 1 in Sedlecko, 2 in Wittinka, 2 am Kokocko; im Gesamtaussmass pr. 190 Joch 1227⁰.

Diese sind verpachtet um 1991 fl. Der Pächter zahlte für das Jahr 1863. an Steuer 288 fl. 10 kr.

3. Oeconomie.

- a) Hof in Horomyslitz. Dieser hat an Ackern . . . 167 Joch 251⁰,
 Wiesen . . . 49 „ 1350⁰,
 Weiden . . . 5 „ 1290⁰.
 Zusammen 222 Joch 1291⁰,

und ist um 3215 fl. 70 kr. verpachtet.

Die Steuer sammt Zuschlägen war für das Jahr 1863. 857 fl. 22 kr.

- b) Hof in Dobraken (Doubravka) hat an Ackern 84 Joch 1400⁰, an Wiesen 16 Joch 40⁰ und ist um 2655 fl. 30 kr. verpachtet.

Die Steuer pro 1863. war 544 fl. 52 kr.

- c) Borifelder haben 207 Joch und tragen an Zins 2854 fl. 41 kr.

- d) Wiese Obeizna 24 Joch 771⁰ für eigene Regie der 3 Paar Gemeindebezüge.

- e) Massina grosse und kleine 18 Joch 1363⁰ werden alljährlich verpachtet.

4. Berg- und Hüttenwesen.

Eisenwerk in Horomyslitz mit einem im Jahre 1679. in Betrieb gesetzten Hochofen, dann Hammer in Neuhütten, Chrast und Hradischt; diese sind um 10.500 fl. verpachtet und es werden wöchentlich 400 Centner Roheisen erzeugt.

Die Eisenerze werden in Eipowitz, Kischitz, Krémschi und Kokock gewonnen, und so viel als der Hofofen benöthigt, erzeugt.

Der Karren Erz kostet: schwarzes 16—35 kr., blaues 15—28¹/₂ kr., gelbes 10—24¹/₂ kr. und jährlich konsumirt um 11.000 fl.

Der Zentner Roheisen kostet 3 fl. 80 kr., Schmiedeeisen 9 fl.

5. Gebäude.

Das Rathhaus Nr.-Cons. 1, nach dem Brande im Jahre 1554. erbaut, Gemeindehof Nr.-C. 20, Gymnasialgebäude Nr.-C. 179, deutsches Hauptschulgebäude Nr.-Cons. 328, Theatergebäude, Wasserleitungsgebäude Nr.-Cons. 309, in der Reichsvorstadt böhmische Hauptschule Nr.-Cons. 1, Kleinkinderbewahranstalt und in der Prager Vorstadt das Fischhaus Nr.-Cons. 42.¹)

Bräuhaus. Ein Bräuhaus mit 2 Pfannen zu 64 Eimern, mit einem fundus instructus von 941³/₄ böhm. Strich oder 1412⁷/₈ Metzen Gerste, verpachtet um 4550 fl.

¹) Osmylem vynecchán dům č. 122 na Štěpánském náměstí. Pozn. spisov.

7. Kapitalien und Werthpapiere.

Kapitalien bei Privaten.....	42.860 fl. 63 kr.
" an Staatspapieren.....	362.230 " 34 "
Darauf schuldet die Gemeinde a. d. Nationalbank	79.700 " — "
Gewöhnliche Einnahmen bei Renten f. d. J. 1863.	115.525 fl. 72 kr.
Ausserordentliche.....	5.060 " 42 "
Durchlaufende.....	8.600 " 63 "
Summa der Einnahmen.....	<u>129.186 fl. 77 kr.</u>

Ausgaben:

Gewöhnliche.....	114.455 fl. 26 kr.
Aussergewöhnliche....	4.535 " 20 "
Durchlaufende.....	8.499 " 72 "

Summa der Ausgaben..... 127.490 fl. 18 kr.

EINIGE BEMERKUNGEN.

1. Die Stadt Pilsen zählt 21.000 Einwohner, darunter 3 Akatoliken und 234 Juden. In der Stadt sind 341, auf der Prager Vorstadt 97, Sachsenvorstadt 170, Reichsvorstadt 290 Häuser.

2. Die Eisenbahn wurde am 14. Oktober 1861. von Skurnian nach Furth, und am 20. Juli 1862. von Pilsen nach Prag eröffnet und dem allgemeinen Verkehre übergeben.

Die Person zahlt von Pilsen nach Prag: I. Klasse 6 fl. 29 kr., II. Klasse 4 fl. 72 kr., III. Klasse 3 fl. 15 kr.; für Güter an Fracht vom Centner: I. Klasse 36 kr., II. Klasse 49 kr. und III. 70 kr.

3. Zum bürgerlichen Bräuhaus wurde im Jahre 1840. der Grundstein gelegt und 1842. mit dem Bräuen der Anfang gemacht, ursprünglich nur auf 64 Eimer.

Jetzt sind 3 Pfannen zu 128 und eine zu 192 Eimern, dann 3 Dampfmaschinen zu 48 Pferdekraft.

Es beschäftigt 100 Arbeiter nebst 2 Bräuern mit dem Gehalte pr. 1050 fl. und 1000 fl., 1 Verwalter mit 1000 fl., Kassier 900 fl., Buchhalter 630 fl. und einigen Aushilfs-Individuen und erzeugte im Jahre 1863. 89.216 Eimer Bier.

Die Steuer beträgt an Grund-Erwerb- u. Einkommensteuer 6.285 fl.
Verzehrungssteuer..... 102.625 "

Zusammen..... 108.910 fl.

Dieses Etablissement ist Eigenthum von 254 bräuberechtigten Häusern in der inneren Stadt (Propinationsberechtigten).

Diese beziehen von jeden 64 Eimern Bier, welche sowohl in Eigenen, als auch von Privatbräuern in der Stadt erzeugt werden, 30 fl. ö. W. Im Jahre 1863. kam der Rang achtmal herum, und trug sonach von den 254 jeder 240 fl.

Einen eigentlichen Nutzertrag vom Bräuhaus bezieht man bis itzt nicht, weil der Ertrag fortwährend zur Vergrößerung verwendet wurde.

Die Schulden betragen gegenwärtig 430.000 fl. und werden mit sechs von Hundert verzinset.

Der Activstand ist durch eine Schätzung nicht ermittelt, kann jedoch auf 1,100.000 fl. angenommen werden.

Consumirt wurden 1863. 67.926 Metzen Gerste, 507 Centner Hopfen, 465 Centner Pech, 42.141 Centner Kohle, 42.064 Metzen Malz wurden verbräut.

Die Verwaltung leitet unentgeltlich ein Ausschuss aus 13 Bräuberechtigten, der immer in 3 Jahren gewählt wird.

Die Bräuberechtigten besitzen noch ein Bräuhaus auf der Obcizna-Wiese, in welchem die Privatbräuer Oberhefenbier erzeugen, und für jedes Gebräu nebst dem Bräurange noch 3 fl. Kesselzins entrichten.

Ferner besitzt die Braukomunität den Belustigungsort Loכותin, welcher im Jahre 1832. vom Bürgermeister Kopetzky auf Actien gegründet, und als die Gesellschaft fallirte, von den Bräuberechtigten im Executionswege erstanden wurde.

Im gegenwärtigen Ausschuss sind nachstehende Herren: J. U. Dr. Fr. Adler, Josef Bubnik, Emanuel Dlouhy, Wilhelm Klotz, Friedrich Klotz, Adolf Moser, Dr. Franz Pankraz, Franz Pecháček, Johann Renolter, Franz Schramek, Josef Sägl, Joh. Taun und Franz Wanka.

4. Die Gemeinde hat das Patronat in der Stadt, dann auf den Pfarren in Deyschina und Druzdau.

Nebst der Bartholomäi-Kirche, bei welcher der Thurm in Folge des Blitzstrahles am 6. Februar 1835. niederbrannte, bestehen in der Stadt die Franziskaner- und Set. Anna-Kirche.

Die Synagoge wurde 1858. erbaut, gegenwärtig geht man mit dem Projekte um, eine evangelische Kirche auf der Reichsvorstadt zu erbauen, man zweifelt jedoch an der Durchführung, weil Stadt und Umgebung in weiter Ferne, mit Ausnahme einiger Eingewanderter, durchaus katholisch ist.

5. Der Jagdpacht auf dem städtischen und Gemeindegrunde beträgt 759 fl., sammt den ehemals zur Herrschaft Pilsen gehörigen Ortschaften 2000 fl., und es wurden im Jahre 1863. geschossen: 68 Rehe, 2250 Hasen, 1 Auerhahn, 15 Birkhähne, 4713 Rebhühner, 53 Schnepfen, 40 Wachteln, 2 Füchse, 5 Dachse, 2 Marder, Iltise, 30 Enten, 14 Wieseln, 16 Hunde, 29 Katzen, 4 Habichte, 26 Falken, 2 Fasanen.

Postamt. Dasselbe befindet sich in der Reichsvorstadt Nr.-Cons. 57 ist diess eine erbliche Post. Eigenthum des k. k. Postmeisters, d-Dr. Johann Maschauer.

Im Jahre 1863. wurden daselbst 360.000 Privat und ex offio Briefe gegeben.

Zur Abgabe gelangten 353.000 Stücke.

An Geldbriefen und Frachtstücken wurden 61.500 aufgegeben und 200 gelangten zur Abgabe hier.

Reisende wurden in diesem Jahre 15.000 befördert.

Die Postgeschäfte werden von einem Postmeister, 7 Postexpedienten, Postconducteuren, 3 Briefträgern und 3 Packern besorgt.

Dermal werden daselbst 32 Pferde zum Postdienste verwendet und gehen täglich zweimal Posteilfahrten über Mies, Plan, Marienbad, nach Franzensbad, dann über Čihana, Theusing, Petschau nach Čobád, ferner über Přestitz und Klattau nach Budweis und über Smuk, Pisek nach Budweis, ferner einmal täglich über Plass, Kralowitz, Smitz nach Saaz.⁹

Dále k vložení do základu přichystáno bylo fotografické a v červeném aksamitu vázané, a od zlatníka p. Aloisia Schmida střítkováním ozdobené, které obsahovalo následujících 21, v dílně pp. Ma a Haase zhotovených vyobrazení důležitých budov zdejších a sice

1. kostel sv. Bartoloměje,
2. radnici,
3. děkanství a prelátství,
4. gymnasium s průčelí,
5. „ „ se strany zádní,
6. vodárnu,
7. solnici,
8. pomník Kopeckého s hlavní školou v pozadí,
9. česká hlavní škola,
10. kasárny,
11. pivovár,
12. městský špitál,
13. střelnici,
14. hřbitov u sv. Mikuláše,
15. hřbitov u všech svatých,
16. synagogu,
17. Lochotín,
18. nádraží,
19. most železný vedoucí přes Radbuzu,
20. starou baštu,
21. starou zbrojnici.

Mimo to přichystáno bylo k vložení do základu album s podobí obecních zastupitelů, pak půdorysy reálky a městského pivováru, nalisty z časopisů „Politik“, „Národní listy“ a t. d., jeden ročník tří listů „Böhmische Westbahn“ a „Pilsner Bote“, plány města Plzně z r. 1864., mapy Evropy, Rakouska a Čech, seznam veškerého kn v Čechách, několik listů vojenských a modních, všeliké poznámky, s veškerých sborů městských a mnoho jiných tištěných spisů, pak n nejnovějších mincí.

Odpoledne dne 30. března 1864. byly věci tyto u přítomnosti purkmistra a pánů radních do skříně měděné 2' dlouhé 1' 3" široké vysoké vloženy, skříně byla uzavřena a zaletována.

Dne 31. března 1864. oznamovaly již v 8 hodin ráno nesčíslné střely z hmoždířů počátek slavnosti.

O 8¹/₂ hodině kráčela veškerá školní mládež, vedena jsouc profesory a učiteli, do arciděkanského chrámu Páně. Odtud vyšla slavnostní procesí, vedené panem arciděkanem s četnou assistencí místo stavební při výstřelech zdejších ostrostřelcův.

Pochod započal školní mládeží, napotom kráčelo kněžstvo kněžstvem nesli chlapeci na skvostných poduškách zednické nádoby onu skřín, která do základního kamene vložena býti měla.

Za touto skříní šlo zastupitelstvo obecní, napotom c. k. új a c. k. vojenští důstojníci a posléz mistři stavitelští a průmj v slavnostním oděvu.

Průvod tento ještě před kostelem nekončil, kdežto již předjí místa stavebního se nacházela.

Místo stavební bylo velmi vkusně ozdobeno. Byloť okrášleno sedmi velikými korouhvemi a mezi základními zděmi naznačena byla cesta malými praporečky ku stanu, pod kterým svěcení se díti mělo.

Po příchodu kněžstva vykonal pan arciděkan při zbudovaném tam oltáři modlitbu, mezi kterou zpěváci český sbor zapěl. Po té měl pan arciděkan následující dojmavou řeč:

„Přeutěšenou dávnou a toužebně očekávanou konáme slavnost, slavnost založení a posvěcení základního kamene k nastávající budově reální školy.

Snaha a přání o školu reální, která mezi obecnstvem našim před dlouhým časem vznikla, v tomto okamžení se vyplňuje.

Žádný upřímně a šlechetně smýšlející upíratí nemůže, že dobře zřízené školstvo základem jest veškerého rodinného i občanského blaha. Kde školstvo dobře uspořádáno, kde učitelstvo tak postaveno jest, že zproštěno trampot a starostí o výživu domácí, vznešenému povolání svému s celou silou a chutí se oddati může, — kde se nejenom spojenými silami působí, nýbrž i jeden každý učitel svou vlastní šlechetnou a nábožnou myslí o to pečuje, aby svěřené sobě mládeži slovem i skutkem vzorem se stal, ušlechtilé mravy budil a vzdělával, užitečné a požadavkům časovým přiměřené vědomosti a umění pěstoval, žákům svým cestu, kterou ku vzdělání a blahobytu svému kráčetí mají, vyměřil a prokrestil, — tam zajisté veledůležitý a veledůstojný úkol národních škol skvělých a utěšených výsledků nikdy se nemine.

S potěšením, ano i s vděčnou hrdostí vyznati musíme, že v nejnovějším čase v školství zdejších znamenitý a utěšený pokrok se stal, a to tím, že naše slavné a pečlivé představenstvo nejbedlivější zřetel na uspořádání a zvelebení škol městských obrátilo, a hojných obětí s vřelou ochotností přineslo.

Vám především velezasloužilý pane měšťanosto, pak slavné radě a celému výboru měšťanskému za zvelebení a rozšíření škol zdejších v onom krátkém čase vladařství Vašeho slavná Plzeň po dlouhé věky s nejvřelejším díkem zavázána zůstane, neboť jste obezřelou snahou svou uznali a uvážili poměry a požadavky časové, a vznešené úloze Svě jakožto představených obecních dostáli jste, — ač ne bez zápasu — důstojně.

Nechci zde připomínati mnohých, důležitým potřebám obecním přiměřených a zdařile vykonaných oprav, připomínám jen, jak školní úloze své, až potuď málo šetřené, blahodárně jste dostáli.

Vašemu obezřelému, tu i tam s tuhým zápasem spojenému přičinění, děkuje především městská škola česká povýšení své na školu hlavní, děkují učitelové slušné postavení své, jichžto trpce zaslouženou mzdu blahosklonně a štědrě jste vyměřili a zvýšili, tak že nyní s uspokojeným a vděčným srdcem povolání svému se oddati mohou; nesmrtelný vavřík však neuvávené činnosti své jste posadili, pánové, nádhernou budovou, ku které dnešního dne základní kámen klademe a žehnáme.

Tento trojlistek zásluh Vašich, jména a činnou vládu Vaši po dlouhé věky v nejskvělejší a nejúctivější památce potomkům našim hlásati bude.

Co ve Vaší moci a síle bylo, toť svědomitě a ochotně vykonali jste. S pomocí Boží a dalším přičiněním Vaším budova tato se vystaví, pod požehnanou nejvyšší vládou našeho všemilovaného země pána a císaře Františka Josefa I.

S touto nádhernou budovou však cíl a vznešený úmysl Váš se ještě nevyplní, přijde zvlášť na to, jak učitelstvo Vámi vývolené a ustanovené si počínati a jednati bude.

Jestliže, jak doufáme ano i očekáváme, símé vědomosti na základě svatého náboženství a v kyprou půdu ušlechtilých mravů rozsévati bude, nebude Vám, draží a šlechtní mužové a zástupcové plzeňští, železi obětí ústavu reálnímu věnovaných, a buďte ubezpečeni, že hřívna tak blahosklonně uložená mnohonásobných a utěšených úroků ponese, neb nábožná ušlechtilost a důkladné vzdělání mládeže jest chloubou vlasti a nejvýdatnějším pokladem občanským i státním.

Přikročme nyní k obřadu církevnímu této slavnosti dnešní, abychom potřebného poželání Božího tomuto ústavu vyprosili."

Když bylo napotom církevní zasvěcení předsevzato, vložena byla skříň s památnými věcmi do základního kamene a obsypána byla s roztlučeným dřevěným uhlím. Po té na dané znamení ověčené víko základního kamene poznenáhla spuštěno bylo, což výstřelem od postavených tam ostrostřelcův a střelbou z hmoždířů provázeno bylo. Spolek zpěvácký „Illahol“ zapěl tu staročeský choral „Hospodine pomiluj ny“.

Pan arciděkan vzav napotom podané jemu kladivo do ruky uderil třikráte na kámen ve jménu Boha otce, i syna, i ducha svatého; pan purkmistr klepl ve jménu celé obce plzeňské a napotom súčastnili se klepání všichni pp. výborové, p. c. k. okresní hejtman Kraus, c. k. krajský kommissar Hansgirt, vojenští hejtmanové Klotz a Melzer, pak všichni úředníci, profesoři, učitelové, studující a množství obyvatelů plzeňských.

Po ukončených těchto obřadech vrátilo se processí zase do kostela, kde byla sloužena slavnostní veliká mše svatá.

V poledne byla slavnostní hostina v sále hostince „u císaře rakouského“, které obcevali mimo c. k. úředníky všichni výborové, učitelové a mnoho měšťanův. Mezi hostinou hrála hudba ostrostřelcův a mezi hosty panovalo hlucné veselí; konečně při prázdnění lahvi champagneho vína proneseno bylo mnoho připitkův.

Okolo 5. hodin rozesli se hosté rozjareni, aby se pak večer zase v divadle shromáždili: tam byl koncert od ochotníkův a umělcův uspořádan, který se velmi dobře vydařil. Cisty výnos tohoto koncertu byl věnován na založenou nadace pro jednolho chudého zaka české reakky, kterázto nadace ke cti o školství zasloužilého purkmistra, nadaci Maschaurovou nazvana byla. Při koncertu tento ochotně účinkovali pp. Synová, manželka c. k. hejtmana, slečna Gerlachova, slečna Neubartová, slečna Wieserova, pan c. k. nadporučík Vauka, pan Fischer, mladý hudební vytečník pan Hramaly, pan reditel kura Mattes, pan Gerlach a pan profesor Halik mimo několik hudebníkův zábošich, kteří z ochoty k sesílení hudební kapely přispěli.

Tak byl ukon en tento slavnostní den, který Plzeň povědy v paměti zůstane a blahodárné účinky své ještě pozdánna potomstvu jevíti bude.

Dne 17. dubna 1864, otevřena byla řemeslnická beseda.

Hned po znovuprohlášení ústavy pro Rakousko za ministra rytíře Schmerlinka roku 1861, ctak zvané unorové ustavy, počali se zdejší řemeslníci scházeti v dome pana Antonína Holuba č. 230 v Solní ulici.

Měli tu výhradně pro sebe místnosti v 2. poschodí a tu bavili se tím novin, jež na své útraty odbírali a rozmlouvou o politických a národních otázkách tehdejší doby.

Teprv když později roku 1862. vstoupila v život v Plzni měšťanská beseda, opustili řemeslníci místnosti v domě „u Holubů“ a přistoupili k besedě měšťanské.

Řemeslníci ale brzy nabývali přesvědčení, že by bylo dobře, kdyby Plzni byla pro ně zvláštní beseda, poněvadž dílem pro vyšší peněžitý spěvek, jehož beseda měšťanská na svých údech vyžadovala, tato nebyla všem řemeslníkům přístupna, dílem že chtěli mítí řemeslníci své vlastní středisko pro zábavu a vzdělání.

Byli to zvláště pánové: Jiří Šiller, majetník domu a mistr pekařský; Jakub Mrkous, majetník domu a mistr hrnčířský; Tomáš Nechutný, majetník domu a mistr kamenický, a Čeněk Starý, majetník domu a mistr kovářský, při se zřízení zvláštní besedy nejvřeleji ujímali.

Od těchto pánův, pak od Josefa Bognera, Matěje Nováka, Matěje Štábla, Josefa Suchého, Františka Schützmeistera a Josefa Kouby byla vypracována a podána žádost dne 15. března 1864. za zřízení „řemeslnické besedy“ a k ní přiloženy dotyčné stanovy.

Stanovy tyto byly c. k. místodržitelstvím dne 2. dubna 1864. pod čís. 261 definitivně potvrzeny.

Řemeslnická beseda byla pak v neděli před sv. Jiřím (17. dubna 1864.) v místnostech hostince „u české koruny“ na Saském předměstí slavně otevřena, v kterýžto den konala se také volba prvního výboru, a zvoleni byli: za předsedu: Jiří Šiller; za výbory: Jakub Mrkous, Tomáš Nechutný, Čeněk Starý, Matěj Štábl, Antonín Rainer, Michael Šedivec, Karel Lindauer, Václav Šmíd, František Schützmeister a Karel Škopek.

Beseda měla při otevření svém 100 členův.

Dne 8. května 1864. vyslovalo místodržitelství chvalné uznání za zásluhy p. purkmistra, dra. Jana Maschaura, o zřízení nové školy reálné a o tak brzké dokončení stavby nové budovy k této škole, a o upravení platů učitelských následujícím dopisem:

K. K. STATTHALTEREI.

Se. des Bürgermeisters der Stadt Pilsen Herrn Med.-Dr. Maschauer Wohlgeboren.

Nachdem sich Euer Wohlgeboren bei Errichtung der pilsner Oberschule, bei dem raschen Zustandekommen eines Neubaues dieser Schule bei Erhöhung der Lehrergehälter mehrfache Verdienste erworben und das Emporblühen dieser Anstalt wesentlich gefördert haben; so hat sich die k. k. Statthalterei auf Grundlage der, durch den k. k. Ministerial-Erlass vom 21. April 1864., Z. 3754 Cu., erfolgten Ermächtigung angenehm veranlasst, Euer Wohlgeboren hiefür die verehrte belobende Anerkennung auszusprechen und die fragliche Anstalt auch der ferneren Fürsorge Euer Wohlgeboren bestens anzuempfehlen.

Prag, am 8. Mai 1864.

Der Vicepräsident: Belcredi m. p.

Dne 26. května 1864. bylo processí o Božím Těle velmi slavné. Jak obyčejně účastnila se této slavnosti školní mládež, ostrostřelci a vojsko, pak veškeré úřednictvo a množství obyvatelův.

Však po druhé zastávce u oltáře počalo pršet, tak že průvod do kostela zpět se vrátiti musil, kdež pobožnost ukončena byla.

Dne 27. května 1864. usnesl se zemský sněm v XLIV. schůzi své většinou hlasů, že má býti vyučovací řeč na gymnasiu v Plzni německá.

Abyste se potomkům debata zemského sněmu, která se za touto příčinou rozpředla, v blahé památce udržela, následuje doslovný výtah této debaty z časopisu „Národních listů“, č. 142, ze dne 28. května 1864.:

XLIV. SEZENÍ ZEMSKÉHO SNĚMU ČESKÉHO.

DNE 27. KVĚTNA.

Čl. II. Kommissie činí tento návrh:

C. k. vláda budiž požádána, aby k tomu působila, aby na gymnasiích vyšších: na Novém Městě v Praze, v Klatovech a v Látomyšli, a na gymnasiích nižších: v Benešově, v Slaném, v Mladé Boleslavi a v Brodě Německém jazyk český; a na gymnasiích vyšších: v Chomútově, v Mostě, v České Lípě, v Žatci, v Plzni a v Budějovicích, a na gymnasiích nižších: v Broumově a v Ostrově jazyk německý byl jazykem vyučovacím.

Ve příčině gymnasia plzeňského činí menšina kommissie následující návrh: Slavný sněm račiž uzavřít: Gymnasium plzeňské budiž položeno mezi ona gymnasia, za příčinou kterýchž c. k. vláda má býti požádána, aby k tomu působila, aby na nich jazyk český byl jazykem vyučovacím.

Zpravodaj menšiny, prof. Zelený, odůvodňuje návrh tento.

Menšina obrací především k tomu zřetel sněmu, že nejdůležitější, ano téměř jediný důvod, který většina uváděla, naprosto odporuje platným v té příčině zákonům, i tomu, kterak se zákony tyto posud prováděly. Většina podpírala totiž zdání své, že gymnasium plzeňské německým býti má hlavně tím důvodem, že prý korporace, která na gymnasium plzeňském náklad činí, není ani povinna, ani by nebyla s to, aby to činila dále, kdyby ono gymnasium v české proměnit se mělo; má prý tedy duchovní korporace, která gymnasium plzeňské údy svými obsazuje, právo, aby toto učeliště mocí svou sama spravovala.

Nehledíc k tomu, že mínění většiny výše vyřčené nížežádnými průkazy opatřeno není ani k tomu, že i fond studijní i obec městská část nákladu na gymnasium plzeňské činí, vidí menšina kommissie toho příčinu, aby určitě vyslovila, že takováto samospráva duchovních korporací u věcech vyučovacích zde po prvé v našem veřejném životě se naskytuje.

Kdyby se klášteru tepelskému dalo právo, aby rozhodoval o jazyku vyučovacím na gymnasiu plzeňském, nemohlo by se ani klášteru strahovskému popírati právo, aby ustanovil jazyk vyučovací na gymnasiu žateckém, a sněm může snadno nahlédnouti, zdali by se tím rozmnožila svornost v zemi, kdyby někdy klášter strahovský se vyslovil, že jazykem vyučovacím na gymnasiu žateckém od té chvíle musí býti čeština, poněvadž jeho údové jenom toho jazyka dokonale znali jsou.

Jediná věc, k nížto se v této příčině přihlížeti má, jest potřeba obyvatelstva, kterému toto učeliště zřízeno jest.

Dle článku I. a II. v návrhu kommisie bylo by přístě v Čechách 9 německých gymnasií vyšších, ježto dle úředních zpráv roku 1863. na všech vyšších i nižších gymnasiích v Čechách bylo 4807 českých, 2654 německých, 5 ultrakvistických, z nichžto na úplná gymnasia připadli 4002 čeští a 2532 němečtí žáci, tak že by dle těchto dat přišlo jedno české gymnasium teprve na 500 žáků, 1 německé gymnasium však na 281.

Avšak i v tom případě, kdyby se gymnasium plzeňské vyhlásilo za české, kdyby tedy v Čechách bylo 9 českých a 8 německých gymnasií vyšších, připadlo by jedno české gymnasium vyšší na 444, jedno gymnasium německé však již na 316 žáků.

Menšina má za to, že toho žádá spravedlnost i skutečná potřeba obyvatelstva, aby gymnasium plzeňské bylo vyhlášeno za učeliště co do kmene české, a potřebám obyvatelstva německého zřízením německých oddělení při gymnasiu nižším. Aby gymnasium budějovické zůstalo co do kmene německým, a o české obyvatelstvo postaráno bylo zřízením českých oddělení při gymnasiu nižším, toho žádá ta okolnost, že by obyvatelstvo v jižních Čechách nemělo gymnasia v jazyku svém; za tou příčinou hlasovali i údové menšiny pro takoveto zřízení onoho gymnasia. Přirklí však se jedno z těchto dvou silně smíšených gymnasií národností německé, která má tolik gymnasií, že potřebám jejím úplně vyhovují, žádá toho důrazně spravedlnost, aby se druhé z těchto učelišť přirkló oné národnosti, která, co se týče vyšších gymnasií, mnohem nepříznivěji postavena jest.

Toho však žádá neméně důrazně poloha i povaha města Plzně, pokud se týče jazyka. Plzeň leží sice nedaleko rozhraní jazyku, avšak v území jazyka českého, jako na příklad Litoměřice v území jazyka německého a obyvatelstvo plzeňské jest velikou převahou jazyka českého.

Město tak důležité jako jest Plzeň, jest pak toho zajisté hodno, aby se při určení jazyka na učelištích v něm se nacházejících hledělo k jeho obyvatelstvu. Plzeň by byla jediným městem, při kterém by se tohoto pravidla nešetřilo, kdyby se přijal návrh většiny.

Zapsáni jsou řečníci pro majoritu: Grohmann, Pankraz, opat Heintl, J. Em. p. kardinál; pro minoritu: hr. Lev Thun.

Pan Grohmann. Byl by prý si přál, aby zpravodaj menšiny byl udal příčinu toho úkazu, že na Čechy přichází méně gymnasií než na Němce. Toho prý vina je špatné položení jejich. Na některých místech jsou prý nahromaděna. Tu německé krajiny prý přinášely oběti, aby dosáhly gymnasií, to ale české krajiny nečinily, a proto mají Češi méně gymnasií než Němci. Když prý šlechtitný nějaký Němec v Šlaknově nedávno zřídil nižší gymnasium německé, pak se tím prohřešil na českých obyvatelích. Co se plzeňského gymnasia týká, musí se ohled brátí na poměry toho města. Tam jest ovšem něco méně Němců než Čechů, ale mezi těmi Čechy jest veliký počet takových, kteří mají úplnou známost němčiny. Němci i Češi drží si na tom gymnasiu rovnou váhu a protož jest to právě tak spravedlivé, prohlásiti gymnasium to za německé, jako by to spravedlivé bylo, prohlásiti je za české, kdyby se neměl ohled brátí na polohu města a okolí jeho německé: Domažlice (!), Horšův Týn, Manetín (!) a t. d., které na Plzeň jsou poukázány. V celém západu a severním východu Čech není ani jednoho gymnasia německého a nyní se mu ještě chce vzítí to jediné gymnasium plzeňské. Prof. Zelený chce naše německé děti posýlati do Jihlavy a do Bavor (oho!). Pak by ale

rovnoprávnost zaslouhovala jména svého tím právem, jako „*lucus a non lucendo*“ se odvozuje.

Hr. Lev Thun. Důvody, které uvedeny byly proto, aby gymnasium plzeňské bylo české, zdají se mi býti mnohem podstatnější než protivné důvody. Gymnasium klatovské jest nyní již přeplněno, chebské jest slabě navštěvováno. Tepelskému klášteru nemůžeme ovšem uložit, aby gymnasium své v Plzni zčeštilo; vyjednáváním s vládou však mohlo by se docílit, aby tepelský klášter převzal chebské gymnasium a vzdal se plzeňského. (Výborně).

P. Grohmann. Klatovské gymnasium jest prý jedno z těch, které se nejslaběji navštěvují.

P. Zelený praví, že loňského roku mělo o 102 žáky více než chebské a letos má přes 400 žáků. (Smích).

Pankraz. Já stojím dnes zde jako Cicero, jsa obhájce druhého města v Čechách. (Veliký smích). Nemám na mysli, abych dnes někoho urážel, a budu-li poněkud příměji mluvit, prosím za odpuštění. Jednou pro vždy a na vždy pravím: Já nemám ničeho proti tomu, a též obyvatelstvo města, kteréž zastupuji, bude spokojeno, aby se v Plzni zřídilo druhé gymnasium, nikdy ale nemohu souhlasiti s tím, aby se to dobré, co Plzeň má, jí odňalo. Myslím, že máme právo dávatí tomu, kdož jich nemá, nikoliv ale ujímatí je tomu, kdo je má. Minorita chce Plzeň obětovati na oltář vlasti. Nezdá se mi býti prospěšno, aby dvě česká vyšší gymnasia byla od sebe dvě stanice vzdálena. Praví se, že Plzeňáci, chtějí-li na německé gymnasium jíti, mohou jíti do Chebu. Plzeň jest ultrakvisticickou a proto ti páni na druhé straně (Češi) jednájí sami proti sobě, aby ty děti z Plzně chodili do ryze německého města, kdež se budou germanisovati. Co se týká poměru města Plzně, poukazuje minorita na potřebu města Plzně a jeho obyvatelstva. Potřeba města nedá se aritmeticky měřiti, nýbrž dle skutečných poměrů, které se vyvinuly po staletí. Smýšlení, zaměstnání, mravy a obyčeje sluší zde míti na mysli. Na druhé straně mluví se tak často o historicko-politických individualitách. I Plzeň jest historicko-politická individualita; ona vždy byla věrna císaři a církvi, vždy věrna německé dynastii Habsburské. Při volbách do sněmu navrhli ti tři koryfeové české strany kandidáta, který obdržel 97 a já přes 200 hlasů. A české listy proklamují mne za Frankfurťáka, a přec mne Plzeň zvolila, poněvadž věděla, že k oběma národnostem budu spravedlivým a že jsem přítelem 26. února, o němž protivná strana praví, že to je výrobek německého ministerstva. Po I. zasedání obdržel jsem výhrůžný list (velký pokřik: k věci! k věci!)

Pankraz. To patří k věci. Nejv. maršálek napomíná jej. Pankraz pokračuje: Ta vyhrůžka se přes to všecko neuskutečnila. Materiální prospěch vyvedl Plzeň — k válce. Plzeň nikdy nestála v českých válkách na té straně, která se proti stávajícím poměrům vzbouřovala. Plzeň jest prostředníkem mezi Talčiondem a Čechy a měla svobodu celní až do císaře Josefa II. Plzeň vyráběla druhdy mnoho suken. Později manufaktura soukennická přišla na mizinu, to jest důkaz, že se Plzeň nemá vzítí němečina. V Plzni není ani jediné fabriky české, všechny jsou německé. Plzeň má v celých Čechách největší jarmarky, kam se z celého Německa přihnou lidé. Na ty 4 neděle, po které trhy tyto trvají, musí Plzeň uměti německy. Plzeň spojena jest západní dráhou s Německem, ne ale s Prahou, neboť západní dráha končí na Smíchově. (Ohromny

smích). Tu vypravuje p. Pankráz, jak drahý jest dovoz uhlí po západní dráze do Prahy. Z uhlí přichází opět na gymnasium a na školy plzeňské. Plzeň má dvě hlavní školy, a má též divadlo na způsob pražského. Tam bylo ředitelstvo nuceno česká a německá představení dávatí (hlučně k věci! k věci!), nižší ceny byly dány a přes to všechno byla česká představení prázdna, německá plna. (K věci! k věci! To je lež.)

Nejv. maršálek. Musím pana řečníka volatí skutečně k věci.

Pankraz. Já jsem při věci a musím dokázati, jak němčina pro Plzeň jest potřebna. Proti zrušení německého gymnasia musím se proto pronéstí.

P. Zeithammer navrhuje konec debaty. (Nepřijímá se).

Dor. Škarda. Pan dor. Pankraz dokazoval, že Plzeň byla císaři a dynastií a církvi věrna; to má snad býti důkazem, že snad my Češi jsme nebyli císaři a církvi věrní (brávo! výborně!) My jsme nejméně tak věrní církvi a císaři (výborně!) jak ten pán, který prve mluvil. My nehledáme těžiště jinde než v Čechách a v Rakousku. P. Pankraz uvedl mnohá zcela nepravá data. Lituji, že nečetl lépe, neboť by se byl dočetl, že v celých Čechách jest 5 utrakvistických žáků, pak jich tam nemůže být 99. On si dělal též úsměšky z gymnasia budějovického, když prý necháme toto německým, proč se tak namaháme, aby plzeňské bylo českým. Známe poměry Plzně lépe než p. Pankraz, já město to znám dříve než on tam přišel. Do r. 1848. neměli jsme ani jednoho gymnasia českého, ani jedině hlavní školy. Nebudu rozebíratí, jak škodlivé české mládeži bylo, když se učiti musila německy. Zde se nejedná o to, aby se někomu právo vzalo, zde se jedná o potřebu obyvatelstva. Nevím, jak mohl p. Pankraz dokazovati, že Plzeň jest německá. Já Plzeň znám a vím, že jest to ryze české město. Ovšem jsou tam mnozí páni, kteří proti všemu vystupují, co jest české. Co se týká volby do sněmu, zakládá si mnoho pan Pankraz na tom. Tenkrát Plzeň neznala smýšlení p. Pankraze, on ovšem neběhal od domu k domu, ale dělali to jiní zaň, ti proň agitovali. P. Pankraz pravil také, že fabriky jsou německé. To byl velmi slabý důvod. Jest-li že soukenníci utíkali se z Plzně do Bavor, to se již stalo dávno, nyní není v Plzni o soukennictví zmínky. Co se divadla týká, byly to zcela jiné důvody, že slabě navštěvováno bylo, které nebudu rozebíratí. Kdo nepřekrucuje skutečné poměry, ten dosvědčí, že do roku 1848. nebylo v Plzni ani jediného Němce; nyní jest tam něco úřednických a fabrikantských dětí německých, které se přistěhovaly. Poměr českých a německých žáků na plzeňském gymnasiu nadrží si váhu, jak p. Pankraz udal. Páni mniši teplejší přivádějí kandidáty na gymnasium do Plzně, a ti dělají tu rovnou váhu, kdežto by přec měli blíže na gymnasium chebské. Řečník odporučuje návrh menšiny. (Výborně).

Teplský opat Heintl mluví proti menšině a pro návrh většiny. Řečník podává historii gymnasia plzeňského a praví, že studijní fond na to gymnasium přispívá ročně 3800 zl., za to ale že 16—1800 zl. dostává školního platu. Klášter teplský přispívá ročně k 6000 zl. na ústav tento, který vyžaduje mimo to ještě jiných výloh. Poloha Plzně prý vyžaduje, aby gymnasium tamnější bylo německé. Žáci plzeňského gymnasia rozumějí prý všickni němčině, jejíž úplné znalosti požívají. Řečník praví, že se vždy snažil klášter teplský, aby na gymnasium plzeňském rádně se pěstovala řeč a literatura česká, jací mužové vyšli z kláštera toho, kteří v české literatuře vynikali, mužové, jakož jsou: Smetana, Šindelář, Karlík, Sedláček. Řečník odporučuje návrh většiny.

Dor. Škarda činí věcnou poznámku proti p. Heinlovi. Když prý před několika lety přišel do Plzně a viděl ten poměr žáků, ptal se jednoho profesora, který mu prý řekl: že jeho páni bratři se starají o to, aby poměr tento takým se stal.

P. Schmájkal navrhuje konec debaty.

(Přijímá se).

Pro návrh menšiny zapsáni jsou ještě: dor. Rieger, Tonner, Rezáč; pro většinu: Herbst, p. arcibiskup, Pankraz.

Dor. Rieger: Pánové! p. dor. Pankraz, jenž zde jakožto zástupce města Plzně zasedá, započal svou řeč tím, že pravil, že chce jako „Cicero pro domo sua“ mluvit. Ponechám to na uvážení, dovolím si však projevit pochybnost svou o tom, že pan dor. Pankraz mluvil jako Cicero a že mluvil „pro domo sua“. Jest to přirozená věc, když my Slované německy mluvíme, děje se to tak, jak se to právě děje, neboť nkazuje se to také na p. dru. Pankrazovi (jenž má velmi český přízvuk). Jsem úplně přesvědčen, že pan dor. Pankraz nemluvil v souhlasu města Plzně, (Němci: oho! oho!) On praví, že čeští žáci plzeňští mohou jít na klatovské gymnasium, které letos přes 400 žáky navštíveno jest, kdežto přece zákonem předepsáno jest na jednu třídu jen 60 žáků; první třída vyššího gymnasia klatovského navštívena jest ale od 72 žákův. Když pak tam pošlem polovici žáků českých, a polovice dobrá jest česká, z gymnasia plzeňského, jak se to pak srovná s tím zákonitým předpisem, dle něhož jen 60 žáků má navštěvovati jednu třídu? Pan dor. Pankraz má za to, že rovnoprávnosti vyhoví se tím, když se právo dá tomu, kdož je nemá a neujme se tomu, kdo je má. Připomíná mne to na velikého básníka Schillera; pan Pankraz by rád celý svět podělil, a Čechy by poukázal na nebe: On pravil, že jsme sami proti sobě, když odkazujeme německé žáky z Plzně na ryze německou krajinu — do Chebu, že tyto se tam úplně zgermanisují, kdežto se mezi obyvatelstvem českým zčeňizují. Tím podal jen pro nás důkaz, že nemáme na mysli čeňizovati.

Pánové! mluvilo se zde mnoho o utrakvistech. Jest dokázáno, že v celých Čechách se nalezá 5 utrakvistův. Já bych myslil, aby se k tomu hledělo, aby tato nová národnost přece jedenkrát vyhlazena byla. Dle úředního sčítání nalézá se na německé hlavní škole 589 českých žáků a 98 německých, mezi těmi 30 židův. Takový byl poměr národnosti obyvatelstva v městě řečeném v roku 1860. Hlavní škola plzeňská není toliko pro město, alebrž též pro okolí. Na gymnasiu tamnějším spatřujeme nápadným způsobem jiný poměr. Vysvětluji si to tím, že se na německé hlavní škole ta nová národnost utrakvistů teprv tvoří. Přijde jen na to, kdo ta statistická data sestavuje. (Němci: ano! ano!) Kdo počítal v Plzni? Když se praví, že všichni utrakvisté sečtení byli k Čechům, pak by se nejméně tím samým právem dalo tvrditi, že všichni Němci vřadění byli k utrakvistům. Já se mohu zde odvolati na ty pány, kteří Plzeň znají a tam studovali. (Němci: dor. Pankraz!) P. dor. Pankraz jest z Kralovic a nestudoval v Plzni. (Dor. Pankraz studoval! Smích).

Dokázáno zde, že budějovické gymnasium s větším právem než plzeňské by mělo býti prohlášeno za české. To by pánové bylo bývalo dle mého přesvědčení zcela spravedlivé; pro německé tamnější děti bylo by paralelkou postaráno. Jelikož ale má gymnasium budějovické prohlášeno býti za německé, tu mám za to, mělo by alespoň plzeňské každým způsobem zůstatí českým. Protož dovoluji si pro ten případ, kdyby se zamítal

jeho o gymnasiích v severo-východních krajinách Čech. Teplskému klášteru návrh menšiny, ve příčině gymnasia plzeňského, učiniti návrh, aby se prohlásilo gymnasium budějovické za české, za tou příčinou, aby se pak hlasovalo o každém z těchto 2 gymnasií o sobě.

Co se týká obviňování, jakéž pronesl zde pan dor. Pankraz, nechci se tím obírat. On pravil též jednou v tomto shromáždění, že na druhé straně (na levici mezi Němci) sedí jedině proto, že strana tato je konstituční. Co se konstitučního smýšlení týká (s pozdviženým hlasem) tu jsme my všichni na této straně tohoto shromáždění právě tak, a snad u větší míře konstituční, jak tito pánové na druhé straně a především jak p. dor. Pankraz. Pánové! když se nám činí takové výčitky, jakéž činil nám p. dor. Pankraz, dokazuje, že Plzeň byla povždy věrna císaři a církvi, pak je musíme s opovržením odmítnouti. Ponechám to k posouzení, zdali Plzeň až podnes tak věrna jest. (Němci hlučně: oho! oho!) Nečiním tím žádné výčitky, jen pan dor. Pankraz neměl taková slova z úst vypustiti. On vůbec mluvil mnoho a divné věci o Plzni. Já se divím, že nemluvil také o plzeňském velbloudu (v městském znaku Plzeňském). (Smích).

Když poukázal k tomu, že Plzeň věrna jest německému císaři a německé dynastii (s pozdviženým hlasem), pak mu odpovídám, že Habsburská dynastie není německou, nýbrž rakouskou, majíc v sobě právě tolik krve Přemyslovcův, Jagellovcův a Arpadovcův, nám pak jest dynastií legitimní, kteréž povždy jsme byli věrní (hlučné bravo! výborné! na galerii tleskot). Co se události při volbě do zemského sněmu v Plzni týká, tu dostalo se p. dru. Pankrazovi již odpovědi. P. dor. Pankraz mluvil též o listech, v nichž se mu vyhrožovalo. Takové listy jsem i já obdržel, a myslím, že žádný rozumný člověk si jich nepovšimne (nepokoj mezi Němci). Co se týká vyučovacích sil na plzeňském gymnasiu, tu záleží to na klášteru teplském, aby se o přijetí schopných kandidátů postaral. Gymnasium není zde k vůli klášteru, nýbrž k vůli obyvatelstvu, jehož potřebě má vyhověti. Apoštolové svatí nevybírali si národy, nýbrž poučovaly všechny. Co se týká založení kláštera teplského, tu podotýkám, že zakladatel jeho nebyl Němec, nýbrž Čech Hroznata. Pan opat teplský uvedl zde řadu mužů, kteří v české literatuře vyniknouce, pošli z kláštera teplského; tu podotýkám, že bych si přál, aby to též říci mohl o německých mužích. Rečník mluvě ještě o poměrech žactva plzeňského a žactva na gymnasiích vůbec, doporučuje návrh menšiny, případně návrh svůj.

Dor. Pankraz: P. dru. Škardovi odpovídám, že již po 43 léta v Plzni žiji; panu dru. Riegrovi odpovídám, že jsem nepravil, že Němci v Plzni se čechizují; panu dru. Škardovi a Riegrovi odpovídám, že jsem nemluvil o povaze města Plzně v nynější době, nýbrž o středověku a prosím za prominutí slov mých, jimž se podkládal smysl, jakýž mi nenapadl.

Jeho Em. pan kardinál mluví pro návrh většiny, lituje, že neumí češtinu tak, jak by si přál. Pan řečník nedrží se národního stanoviska. Co se gymnasií týká, jsou Češi patrně zkráceni, to se nedá upříti. Avšak tomu není odpomoženo tím, že se tam zřídí české gymnasium, kde potřebí jest německého. Čeho jest v Plzni potřebí? Plzeň leží na rozhraní českého a německého obyvatelstva, a protož jest potřebí, aby tam bylo gymnasium německé. Co se argumentu páne Pankrazových týká, souhlasím s nimi z části. Plzeň jest věrna, to má pravdu, ale to mu mohu říci, že Plzeň nikterak není město německé. Též Hanišovi odpovídá pan řečník, vyvrátiv krátkými, avšak důkladnými slovy námitky

dává p. arcibiskup vysvědčení, že bedlivě si hledí pěstování české řeči na gymnasiu, ten klášter však že má ještě jiné povinnosti, než obsazování místa učitelská na gymnasiu, že též se musí starati o obsazování četných far.

Zpravodaj menšiny prof. Zelený ujímá se návrhu menšiny, obrátiv se nejprve proti p. Grohmannovi, jenž řečníku vytýkal, že mluvil proto, aby se Němci stěhovali na gymnasia jiných zemí; řečník že jen pravil, že severo-východní Němci, o nichž p. Grohmann mluvil, mají na blízku gymnasium jihlavské, které jim jest velmi pohodlné, a které právě tak zřízeno jest, jako gymnasia česká.

Statistická data, o nichž zde pochybováno, sbírají gymnasiální ředitelství, která na všech gymnasiích jsou důsledná. Z těch jest patrné, že gymnasia německá bez výjimky jsou slabě navštěvována, a že nejslaběji navštěvované gymnasium české jest mnohem čteněji navštěvováno, než nejsilněji navštěvované gymnasium německé. Kdežto na gymnasiích českých stále žáků přibývá, ubývá jich jedině na gymnasiu chebském stále a v několika letech klesl počet žáků o 20 ze 100. P. posl. plzeňský postavil celou svou autoritu pro návrh většiny. Nechci mu upíráti autority, odvolávám se na větší autoritu, totiž na obec plzeňskou, která zřídila reálku českou. Pan Pankraz mluvil též o tom, že chceme město Plzeň obětovati na oltář vlasti. Nerozumím tomu, jak Plzeň má býti obětována národnosti, je-li městem ryze českým. Co se opata kláštera teplského týká, ten nevyvrátil žádný důvod ve zprávě menšiny, on řekl, že není podporován z prostředků státních a sám pak uvedl sumu podpory takové. Gymnasium plzeňské jest nyní obsazeno 13 učiteli, z nichž polovic se nepodrobila státním zkouškám, protože i p. opat teplský musí nahlédnouti, že klášter teplský nemá ani tolik kandidátů, aby i gymnasium německé mohl obsaditi. Řečník nepochopuje, jak p. Grohmann okresy, domažlický, sušický, kdyžský, manetínský, mohl nazvati okresy ryze německými, kdežto přece velikou většinou jsou české. Řečník odporučuje návrh menšiny.

Pan Pankraz činí věcnou poznámku proti p. Zelenému: reálka plzeňská, že jest prý smíšená, ne česká.

Též posl. opat Heinl opravuje prof. Zeleného, že nepravil, jakoby plzeňské gymnasium nebylo podporováno z důchodů státních. Ti učitelové bez zkoušek, o nichž pan zpravodaj menšiny mluvil, jsou prý jenom suplenty. (Věcná poznámka tato trvala plně čtvrt hodiny).

Návrh dra. Riegra podporuje se.

Zpravodaj dor. Löwe hájí návrh většiny. Klášter teplský má prý právo, gymnasium své zříditi dle vůle, ohledně jazyka vyučovacího.

P. Zelený opravuje výčítku p. dra. Pankraze a námitky p. opata Heinla.

Po té přikročí se k hlasování o návrhu menšiny, aby plzeňské gymnasium prohlášeno bylo za české. Návrh se zamítá. (Proň hlasovali výhradně jen Češi, z velkostatkářů hrabě Clam Martinic, hr. Lev Thun a baron Malovec).

Návrh dra. Riegra ohledně gymnasia budějovického se též zamítá. (Proň jen Češi).

Článek II. přijímá se dle návrhu většiny.

Dne 25. června 1864. jel zdejšími městem Jeho Veličenstvo císař pán na své cestě z Karlových Varů. Dne 24. června večer o 8. hodině jel odtamtud a přibyl o 12. hodině v noci do Číhané, kdežto byla města zdejšího pana poštmistra slavnostně ozdobená a osvětlená a veleštojný praelát kláštera teplského, P. Heintl, uvítal tam císaře pána.

Na celé cestě až do Plzně bylo velmi živo; obec Kotíkov byla dolejšími ozdobena, občané stáli po obou stranách silnice.

Také Lochotín byl ozdoben a tam odtud byla pěkná podívaná na celé osvětlení Plzně, jakého dosud zde viděti nebylo.

Jeho Veličenstvo při pohledu tom dal povoz otevřítí a hleděl na celé osvětlení od Saského mostu městem až k nádraží se táhnoucí, kdežto k velkému množství zdejších obyvatelův, ano i tisícové cizích venkovanů účelů tomu sem příšlých, na příchod Jeho Veličenstva čekalo.

Na Saském mostě byla postavena dle nákresu p. inženýra Daniela Víkela brána slavnostní, kteráž byla ozdobena nesčíslnými věnci a prapory. Na bráně té byl u prostřed nápis:

H E I L
F R A N Z J O S E F I.
S L Á V A !
V I R I B U S U N I T I S

po stranách:

„PILSENS BÜRGER IHREM KAISER UND KÖNIGE!“
„PLZEŇSTÍ SVĚMU CÍSAŘI A KRÁLI!“

Ulice města byly věnci, kvítím a prapory hojně ozdobeny a veškerá města osvětlena. Mimo to byly sem a tam všeliké české i německé transparenty. Na Saském mostě postaveno bylo po obou stranách mnoho set kůlů zdejšího spolku lásky k bližnímu s hořícími pochodněmi.

Při přjezdu Jeho Veličenstva o 1/2 3. hodině ranní na most, zamělo z tisíce hrdel hlučně: „Ať žije císař a král náš! Sláva!“ což se na celé cestě až k nádraží opakovalo.

Jeho Velič. jel městem po náměstí a Zbrojnickou ulicí, provázen nesčíslnými světlými pochodňovými k nádraží. Tam byli k uvítání Jeho Veličenstva shromážděni c. k. úřadové, c. k. vojsko, c. k. priv. ostrostřelci, pan arciděkan a pan purkmistr.

Sestoupiv z vozu pozdravoval císař pán přívětivě na vše strany sestoupil do vkusně květinami ozdobené předsíně, kdežto několik slov panem místodržitelským radou a c. k. krajským Tscharym, pak s některými hodnostáři civilními a vojenskými, jakož i s panem purkmistrem promluvil.

Pana purkmistrovi vyslovil své uznání tak neočekávaného přivítání tak neobyčejné době a vypytał se na všeliké poměry města a jeho osvětlení; napotom šel císař pán do čekárny a tam odtud na perron nastoupil.

Priv. c. k. ostrostřelci vytáhnou v plném počtu s hudbou pod vedením panem majorem Bubníkem postavili u pokojů pro Jeho Veličenstva čestnou stráž a postaveni byli na perroně v pravo od těchto pokojů. Před nádraží a na levé straně perronu byli horníci s hudbou nastaveni.

Jeho Veličenstvo ráčilo pak po vystoupení z čekárny sbor ostrostřelců přehlédnouti a veliteli na jeho poníženou žádost o udělení císařského praporu, o který sbor před nějakým časem byl žádostí písemnou zakročil, vyhovění této žádosti milostivě přislíbil a mimo to na všeliké poměry sboru se vyptával.

Hlučné „sláva“ zaznělo pak, když císař pán louče se, zase do vozu vstoupil a bylo 2 hodiny 50 min. když mocnář náš po krátkém zde pobytu dále ku Praze odjel.

Dne 25. června 1864. poděkovala městská rada předsedovi spolku lásky k bližnímu za tak čestné účastenství se spolku při slavném uvítání Jeho Veličenstva císaře pána při jeho příchodu do Plzně následujícím přepisem:

An den geehrten Nächstenliebe-Verein, zu Handen des
Vorstandes Herrn ANTON RAINER!

Wie bereits bei mehreren Gelegenheiten hat der Nächstenliebe-Verein auch am heutigen Morgen bei der erfreulichen Ankunft Sr. k. k. Apost. Majestät in Pilsen durch seine Mitwirkung zur Verherrlichung dieses erhabenen Festes wesentlich beigetragen, wofür demselben der verdiente Dank abgestattet wird.

Vom Stadtrathe der k. Kreisstadt Pilsen, den 25. Juni 1865.

Dr. Maschauer m. p.

V měsíci červnu 1864. vyšla kniha (Adressenbuch) města Plzně z tiskárny p. Ignáce Schiebla.

Kniha ta obsahovala pojmenování veškerých zdejších úřadův a úředníků s udáním jejich obydlí, pojmenování veškerých zdejších ústavů, všech zdejších domů s pojmenováním ulice, čísla domu a jejich majetníků, a konečně seznam veškerých zdejších živnostníků s udáním jejich obydlí. Jak vidno dle obsahu tato kniha praktické potřebě velmi vyhověla.

Dne 17. července 1864. zemřel ráno v Bavorském Brodě zdejší vážený měšťan a chvalně známý kupec Josef Vilém Scholz, stár jsa 59 let. Jsa právě na cestě do lázní v společnosti své manželky byl mrtvicí raněn a náhlou smrtí zachvácen.

Josef Vilém Scholz byl muž velice vážený a protož úmrtí jeho všeobecně želeno bylo.

Mrtvola zemřelého přivezena byla z Brodu do Plzně a dne 19. července byla zde slavně pohřbena.

Průvod pohřební veden byl od G. kněží a rakev střídavě nesena byla od údu sboru ostrostřelcův, od údu spolku lásky k bližnímu a od zdejších obchodníkův. V místnostech obchodní komory, kdežto zvěčnělý místo předsedy po mnohá léta zastával, zavěsena byla smuteční korouhev.

Množství lidstva provázelo průvod tento. Na hřbitově zapěl sbor zpěváků několik chorálů a tak byla zvěčnělému poslední počest prokázána, které on sobě za svého živobytí pro své občanské ctnosti zasloužil.

Nechť odpočívá u věčném pokoji!

Dne 2. srpna 1864. mělo zastupitelstvo obecní schůzi, v níž

1. obsadilo místo učitele české a německé řeči na škole reální dosavádním suplentem K. Kunzem s ročním služným 700 zl. provisorně.
2. Karel Vondráček ustanoven definitivně učitelem fysiky na škole reální s ročním služným 800 zl.
3. Ustanoven byl Adolf Štěpánek učitelem těsnopisu na témž ústavě s roční odměnou 150 zl.
4. Schváleno bylo ustanovení Antonína Grubische za dozorce při vybírání pivního krejcaru.
5. Kancelistovi Josefu Kramářovi udělena jest remunerace 150 zl. za zleté vybírání platu školního. Pro budoucnost povoleny jemu 2% z celého vybraného školního platu.
6. Usneseno, aby vypůjčila se u zdejší filiálky eskomptní banky částka 30.000 zl. r. č. pro další potřeby k stavbě školy reálné.

Dne 8. srpna 1864. odevzdána byla městské radě od c. k. okresního úřadu základní listina zdejší reálky k uschování, když od vys. místodržitelství stvrzena byla. Listina tato zní takto:

ERRICHTUNGS-URKUNDE

ÜBER DIE IN DER KREISSTADT PILSEN BESTEHENDE VOLLSTÄNDIGE OBER-REALSCHULE.

Auf Grundlage des hohen k. k. Staatsministerial-Erlasses vom 1. August 1. J., Z. 7926, und h. k. k. Statthaltereidekretes vom 11. August 1. J., Z. 461939, wurde eine vollständige Ober-Realschule von 6 Klassen in der k. Kreisstadt Pilsen zu errichten bewilligt.

In Folge dessen wird Nachstehendes festgesetzt:

1. Das Patronat über diese Schule übernimmt die Stadtgemeinde Pilsen.
2. Die Schule wird in dem zu diesem Behufe eigens neu erbauten Schulhause Nr.-Cons. 342, Lange Gasse, untergebracht, welches die Stadtgemeinde stets auf eigene Kosten im gehörigen Bauzustande zu erhalten sich verpflichtet.
3. Ebenso verpflichtet sich dieselbe für die Beischaffung und Erhaltung der Schuleinrichtungsstücke und der Lehrmittel Sorge zu tragen.
4. Verbindet sich dieselbe die ordentliche Schulsäuberung auf eigene Kosten zu besorgen.
5. Die Direction dieser Schulanstalt soll stets einem der tüchtigsten unter den Lehrern übertragen werden.
6. An Gehalten verbindet sich die Stadtgemeinde jährlich zu verabfolgen:

a) dem Katecheten	700 fl. ö. W.
b) den im Dienste ältesten 4 ordentlichen weltlichen Reallehrern jedem	900 " " "
c) den im Dienstalder zunächst nach abwärts folgenden 4 weltlichen Realschullehrern jedem	800 " " "
d) den im Dienstalder 3 jüngsten ordent. weltlichen Reallehrern jedem	700 " " "

Jeder ordentliche Lehrer, welcher die Directorsstelle begleitet, ist hiefür einen besonderen Gehalt von 100 fl. ö. W. und freie Wohnung im Schulhause zu erhalten.

a) dem Lehrer der französischen Sprache	200 fl. ö. W.
f) dem Turnlehrer	100 " " "
g) dem Gesanglehrer	150 " " "
h) dem Hausmeister	150 " " "
i) dem Schuldiener oder Laboranten	300 " " "

und freies Quartier.

Als Dienstjahre werden in dieser Beziehung jene gerechnet, welche der Reallehrer als solcher auf der Pilsner Realschule oder unmittelbar vor der Anstellung bei der Pilsner Realschule an anderen vollständigen Realschulen ohne Unterbrechung zugebracht hat.

7. So oft eine Gehaltsstufe von 900 fl. oder 800 fl. erledigt ist, rückt sogleich derjenige ordentliche weltliche Lehrer, welcher unter den übrigen Vorhandenen nach Verhältniss der Dienstjahre darauf Anspruch hat, vor, so dass unter Umständen auch mehrere Vorrückungen auf einmal eintreten können und jedesmal nur die Gehaltsstufe von 700 fl. ö. W. zur Besetzung ausgeschrieben und verliehen wird, was jedoch nicht hindert, dass ein solcher angestellter Lehrer bei der nächsten Apertur auch seine bei anderen Realschulen unmittelbar vor dem Uebertritte ohne Unterbrechung zugebrachte Dienstjahre berücksichtigt erhalten muss. Der Bezug des höheren Gehaltes findet vom Tage der Erledigung desselben statt, und gibt es kein Interkalare.
8. Die erste Anstellung im Reallehrant wird durch 3 Jahre provisorisch betrachtet, erst nach 3 Jahren wird sie definitiv. Die 3 Jahre des Provisoriums werden zu den Dienstjahren gezählt.
9. Mit Ausnahme der Gehaltsstufen findet unter den 11 ordentlichen Lehrern kein Rang oder sonstiger Unterschied statt.
10. Die sämmtlichen ordentlichen 11 Lehrer, sowie auch der Katechete haben Anspruch auf sogenannte Decennalzulagen in folgender Art:
 - a) Decennalzulagen sind denjenigen ordentlichen Lehrern zuzuerkennen, welche vom Tage ihres Anstellungsdekretes als wirkliche Lehrer mit Einschluss des Probetrienniums sich in einer 10jährigen unterbrochenen Dienstleistung an der pilsner vollständigen Realschule befinden.
 - b) Die Decennalzulagen sind von dem ersten Tage nach vollstrecktem Decennium zu berechnen und flüssig zu machen.
 - c) Nach je weiteren 10 Jahren tritt abermals eine wiederholte Decennalzulage ein, welche jedesmal 100 fl. ö. W. zu betragen hat. Die Lehrer der französischen Sprache, des Turnens und des Gesanges haben jedoch auf Decennalzulagen keinen Anspruch.
11. So oft Parallelklassen nothwendig werden, sind solche durch Supplenten zu versehen, welche einen Jahresgehalt von 600 fl. beziehen haben. Im Falle ein Supplent als wirklicher Lehrer der pilsner Reallehranstalt angestellt wird, wird ihm die Dienstzeit, welche er als Supplent daselbst zugebracht hat, sowie die Anerkennung als auch bei allfälliger Vorrückung in die nächste Gehaltsstufe, keinesfalls jedoch bei dem Anspruche auf eine Decennalzulage, in Rechnung zu bringen.

mlage berechnet, bei der ersten Anstellung als wirklicher ordentlicher Lehrer kann der Supplent nicht anders, als in die unterste Gehaltsstufe der Lehrer eintreten.

Die Gehalte werden aus den Gemeinderenten der Stadt Pilsen an die betreffenden Lehrer in monatlichen Anticipatraten verabfolgt werden.

12. Die Stadtgemeinde Pilsen verpflichtet sich für die Pensionirung der Lehrer, dann für die Witwen und Waisen derselben nach den für landesfürstliche Lehrer jeweilig bestehenden Gesetzen zu sorgen.
13. Alles zur Beheizung der sämtlichen Schullokalitäten, Zeichnungssäle und chemischen Laboratorien, nöthige Brennmaterial liefert die pilsner Stadtgemeinde und schafft alle nach den gesetzlichen Bestimmungen in dem ganzen vom hohen k. k. Staatsministerium angeordneten oder noch anzuordnenden Umfange zum Unterrichte in der Chemie nöthig werdenden Aparate aus ihrem Vermögen, sorgt für deren Instandhaltung und übernimmt auch die Dotation zur jährlichen Beischaffung der Consumptibilien zu Experimenten für den Unterricht in der Chemie, Physik und Naturgeschichte, endlich die Ermittlung und Beischaffung der erforderlichen Zeichnungsvorlagen und der Wandkarten.
14. Entgegen aller dieser aus den Einkünften und dem Vermögen der pilsner Stadtgemeinde zu leistenden Verbindlichkeiten haben die von den Schülern dieser 6klassigen Oberrealschule zu entrichtenden Unterrichtsgelder in die Renten dieser Stadtgemeinde einzufliessen.
15. Verwahrt sich die Commune der Kreisstadt Pilsen das hochstellig zugestandene Besetzungsrecht der vorstehend bezeichneten Lehrpersonalstellen, wobei jedoch die Bestätigung des jeweiligen Besetzungsaktes dem h. k. k. Staatsministerium vorbehalten bleibt.
16. Alle in dieser Errichtungsurkunde übernommenen Verbindlichkeiten erkennt die Stadtgemeinde Pilsen durch ihre gesetzlichen Vertreter als eine Schuldigkeit ausdrücklich an und verpflichtet sich für deren genaue Erfüllung, sowie für andere Gemeindeforderungen zur ungetheilten Hand mit ihrem ganzen Vermögen zu haften.

Urkund dessen wurde diese Errichtungsurkunde von den Vertretern der Stadtgemeinde Pilsen und zwei Zeugen unterzeichnet und in 3 Partien gefertigt, von denen das eine bei der h. k. k. Statthalterei, das zweite dem höchwürdigsten fürsterzbischöflichen Consistorium und das dritte der Stadtgemeinde Pilsen aufbewahrt wird.

Stadtrath Pilsen, am 30. November 1863.

Josef Fichtel m. p., Zeuge.	Dr. Maschauer m. p., Bürgermeister.	Franz Pecháček m. p.
J. Forstl m. p., Zeuge.	Jos. Ig. Klotz m. p., Stadtrath.	Ed. Fodermayer m. p., Stadtrath.
	Emanuel Dlouhý m. p., Stadtrath.	Josef Bubník m. p., Stadtrath.

Nr. 43.635.

Wird genehmigt.

Von der böhm. k. k. Statthalterei Prag, am 28. Juli 1864.

L. S.

Für den Statthalter: Henninger m. p.

Dne 18. srpna 1864. slaven byl den narozenin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I.

Předvečer toho dne oslaven byl skvělým plesem v místnostech hostince „u města Hamburku“, kteréžto místnosti byly velmi vkusně okrášleny a zvláště obrovský ze všelikých druhů zbraní sestavený říšský orel, 16 stěvíců dlouhý a 9 stěvíců široký, pozornost hostů poutal.

Druhý den ráno o 10. hodině sloužena byla v arciděkanském chrámu Páně veliká mše svatá.

Prapor vojska od pluku hraběte Khevenhüllera, pak zdejší sbor ostrostřelců s hudbou postaveny byly před chrámem a oslavovaly církevní obřady společnými výstřely.

Pobožnosti této se účastnili též veškerí úřadové, městská rada, spolky a množství obyvatelstva.

Dne 7. září 1864. slavně otevřena byla v místnostech hostince „u města Hamburku“ první hospodářská a průmyslnická výstava.

Výstava tato uspořádána byla od zdejší obchodní a živnostenské komory společně s hospodářským spolkem kraje plzeňského. Za tím účelem vyzváni byli velkostatkáři, továrníci a velkoobchodníci k příspěvkům, aby se útraty k této výstavě potřebné zapraviti mohly a k tomuto vyzvání ihned ochotně přispívali:

kníže Jan Lobkovic částkou.....	100	zl.
rytíř Rudolf Dombrovský	25	„
panství Spáleno-Poříčské.....	50	„
kníže Metternich	100	„
kněžna Trautmannsdorfová	100	„
páni Neuburg a Eckstein, továrníci	25	„
šlechtic Starck	50	„
František Hýra	50	„
hejtman Hoffmann	10	„

Vlastenecká hospodářská společnost věnovala k účelu tomu deset velikých a 15 malých stříbrných medailí na odměny za vynikající působení v oboru hospodářství.

Tím byl základ k provedení myšlénky tak prospěšné položen a mohlo býti ihned k uskutečnění díla samého přikročeno.

Předměty k výstavě té zasláné byly dosti rozmanité, skvostné, jakož i umělecké, a neopomineme dále o nich jednotlivě zprávu podati.

Dne 7. září 1864. dospělo dílo to tak daleko, že výstava zahájena býti mohla.

K zahájení tomuto vyslán byl od místopředsedů rada Rieger z Riegerhofenu a řediteli byli při výstavě v odboru průmyslnictví: předseda obchodní komory p. Otto Bischoff a při odboru hospodářském p. rytíř Rudolf Dombrovský.

Jakožto rozhodovatelé cen přítomni byli p. dor. Palacký, jednatel pražského spolku hospodářského; p. profesor dor. Vilhelm, jednatel spolku litoměřického; p. Josef Hinträger, hospodářský ředitel z Křimic; p. Emil Marquett, hospodářský správce z Chotěšev, a p. Eduard Tausing, ředitel z Kladrub.

Zahájení stalo se velmi slavným způsobem. O 1/10. hodině sloužena byla v arciděkanském chrámu Páně veliká mše svatá a napotom kanán průvod k místnostem výstavy.

Napřed táhla hudba zdejších ostrostřelců, které následovalo oddělení tohoto sboru, pak kráčeli c. k. úředníci, městské zastupitelstvo, údové obchodní komory a hospodářského spolku, představení z okolních obcí a údové komitétu výstavy; celý průvod tento končil zase oddělením ostrostřelců.

S věže vlály na všechny strany prapory v barvách říšských a zemských, ku Bavorům vlály prapory bílo-modré, a vítaly druhého dne hosty, kteří zábavním vlakem z Prahy a z Brodu u velikém počtu sem přibyli.

Od mostu byla cesta až k hostinci „u města Hamburku“ prapory vyznačena, kdežto cesta do místnosti výstavy ozdobena byla chvojí.

Zahradou ubírali se hosté až na vyvýšené a kolem ohražené místo, kdežto bylo postaveno řečniště ratolestmi a prapory hojně ozdobené.

Komitét výstavy sestavil se na tribuně a předseda obchodní komory, pan Otto Bischoff, měl německou řeč as následujícího obsahu:

Pánové!

Jakožto představenému obchodní komory plzeňské náleží mně čest, abych Vás ve jménu průmyslu uvítal. Činím to zároveň také ve jménu hospodářství ježto místopředseda hospodářského spolku pan rytíř Dombrovský náhle odvolán byl.

Vítám Vás srdečně v kruhu města Plzně.

Dovolte, abych některé myšlenky přednesl, které mi dnešního dne při našem podniku na mysl připadají.

Rakousko již na začátku předešlého desetiletí staré soustavy celní zanechalo a spolupůsobení cizozemská ovšem proti zdánlivě potřebnému clu dovolilo. Po několika letech již tento pokrok nepostačoval, byla napotom smlouva obchodní mezi Rakouskem a Pruskem učiněna.

Však časy a okolnosti jsou nyní mocnější než lidé a pokrok nynějšího jednoho desetiletí rovná se pokroku dřívějšího jednoho století.

Dnes stojíme na cestě ku zcela svobodnému obchodu a k obchodnímu spojení se zeměmi, které bez odporu v průmyslu a hospodářství dále pokročily.

Nechci mluvit o Anglicku, o Belgii a Francouzsku, ukazují jen na vedlejší země Německa.

Co máme tedy činiti, abychom zápasiti mohli a v tomto zápasu zvítězili?

Kapitál, výtěžek práce, nová spojení komunikační a podobné prostředky ku zvelebení obchodu a průmyslu nedají se přes noc zjednat; nynější mládež nemůže se více pouze ve školách čtyřmi zděmi ohrazených cvičiti, chce-li průmyslu a obchodu se věnovati, ona se musí obrátiti do školy života a za část její považují právě výstavy; jimi se získá zmužilost, jimi se poznají vlastní síly a chyby, jimi se jíní ku zdokonalení svého umění pobádají.

Posuzování prací cizích a znázorňování jest to, čím se muž ve svém zaměstnání řídití musí.

Puzení touto myšlenkou pokusili jsme se v západních Čechách ponejprv výstavu uspořádati a mám za to, že při vytrvalosti a pilnosti obou národností naší vlasti tato výstava se zdárným potká se výsledkem.

Právě, že jest tato výstava první v tomto kraji, posuzujte ji, pánové, měřítkem mírným a shovívavým. Naleznete arcí mezery, avšak na druhé straně jest náš průmysl také zastoupen předměty, které by místo čestně i na světových výstavách míti mohly.

Krátce zahrnuji přání své v heslo Jeho Veličenstva „Viribus unitis“ a vyzývám Vás, abyste se mnou zvolali třikráte: „Sláva Jeho Veličenstvu našemu císaři Františku Josefu!“

Napotom započalo přehlížení výstavy dobytka, hospodářských nářadí, strojů, vozů a t. d. V zahradě bylo viděti výrobky našeho průmyslu železářského, práce kotlářské a krásné druhy uhlí z domácích hor.

V místnostech výstavy samé bylo vše krásné uspořádáno a každý překvapen byl pohledem na předměty tak rozmanité a krásné.

V jedné síni poutala na sebe pozornost ohromná zrcadla, květiny, hodiny a t. d.; v druhé síni bylo výtečné ovoce, obilí všeho druhu, máslo, sýr a t. d.; v třetí síni byly výrobky vlněné z továrny novoklýžské, které jemností a barvou vynikaly; v poslední síni bylo viděti hotové šatstvo, klobouky, obuv, provaznické a sedlářské zboží a t. d. Z galerie zaznívaly zvuky pian a jiných hudebních nástrojův.

Bylo poledne, když hosté zcela uspokojeni místností tyto opuštěli a od tohoto času těšila se výstava tato hojně návštěvě, neboť skrovné vstupné 10 kr. dovolovalo i pracující třídě, aby si sbírku všelikých předmětův a výrobků prohlédla, ku kterým i sama pilností a obratností přispěla.

Dne 9. září 1864. před polednem byly ceny v odboru hospodářském rozdávány, což až do 3 hodin odpoledne trvalo a napotom slavnost hostinou v hostinci „u císaře rakouského“ ukončeno bylo.

Při té hostině shromáždili se poradatelé výstavy, úředové, průmyslníci a hospodářové, celkem as 100 osob.

Hudba ostroštrlečů, řízená p. Matesem, hrála mezi hostinou velmi dobře a získala sobě velikou pochvalu.

Veselí panovalo v celé společnosti a při víně šampaňském pronesen bylo mnoho příspěvků na zdraví Jeho Veličenstva císaře pána, na rozkvětání průmyslu a hospodářství, na zásluhy zdejšího p. purkmistra dra. Maschana na zdar celé české země a všech, kteří k dílu této výstavy podnět dali a k uskutečnění jeho přispěli.

O 7. hodině večer rozešla se společnost a takto ukončena byla veselá hostina.

Záhodno jest, abychom se zmínili též o jednotlivých znamenitých předmětech, které zvláště na oné výstavě vynikaly.

Především překvapila 2 ohromná krásná zrcadla z továrny p. P. Zieglera v Elisenthalu, bylať 105“ vysoká a 50“ široká; mimo to nacházely se tu as na prst tlustá skleněná tabule, 115“ vysoká, 68“ široká a 305 lb těžká, pak několik čistých zrcadel, stříbrné zrcadlo a jedno rtuťové zrcadlo, jakož i veliké tabule skla mnohobarevného. Tyto výrobky mohly se srovnati i na výstavě světové.

Prává stěna v místnosti výstavní pokladena byla parketami z leckých vzorků z továrny Leonarda Spielera a syna z Nebřezína.

Dále tu bylo mnoho krásných výrobků zdejšího nožíře p. Modroce, který dovedností svou skvělým způsobem zde osvědčil.

P. Antonín Holý, klempíř z Domažlic, vystavil tu důvtipný přístroj k ochlazení piva.

Pan Tomáš Khüry, továrník z Plzně, vystavil sporokrb, pak patentovaná kamna podoby válcovité a jedna salonní kamna vkusná.

P. Völzer, přymkár z Plzně, zhotovil stínidlo ke kamnům, vyšívané, aksamitem obroubené a květinami z kůže ozdobené.

Pan Pott, cukrář z Plzně, vystavil zimní krajinu z cukru a ještě nedodělanou čestnou bránu, práci to velmi dovednou.

P. Bedřich Ženíšek a Petr Dirlam z Plzně vystavili oltář, určený pro židovskou synagogu, hojně zlatem ozdobený. P. Ženíšek mimo to též kromě ránce k zrcadlům.

P. Mulaček a Haas v Plzni vyvěsili tu mnoho fotografických uměle hotovených obrazův.

P. Leop. Steinert v Plzni vystavil zvláště umělé hodiny s kývadlem.

Pan Karel Doubek v Plzni zhotovil důvtipný přístroj pravidelných s tím souvisících minutových hodin.

Z továrny p. Morice Auera a Adolfa Poppra bylo vystaveno mnoho arků rumu, octa a rozličných lihovin.

P. inženýr Václav Daniel z Plzně vystavil vzorek dřevěného mostu třížovin.

Pan Lilling, zdejší zámečník, vystavil 2 umělecké zámky.

Z továrny na mýdlo Karla Resche byly vystaveny rozličné výrobky, kromě pak plastická socha z průhledného mýdla.

Z továrny Neuburga a Ecksteina vystaveny byly výrobky zápalkové, k mýdlo a svíčky stearinové.

Pan Holý z Plzně zhotovil mistrně několik hudebních nástrojů plechu.

Konečně bylo vystaveno mnoho prací ženských a mezi těmi košile, kráží na obou stranách nositi se mohla.

Na galerii, kteráž byla kolem vycpanými ptáky ozdobena, stálo krásné piano z dříví polisandrového vkusně ozdobené, čistého a silného asu od p. Emanuela Balleye z Plzně zhotovené; taktéž stála tam chválu sluhující harmonika zhotovená od p. Jakuba Fingra z Plzně.

Mimo to bylo tam nářadí hnědým hedbávným damaškem a modrým sem potažené z dílny truhláře p. Adama a čalouníka p. Růžičky z Plzně uměle zhotovené.

Také sluší zmíniti se o krásných pracích knihařských pana Zýky Plzně, pak o pěkné a trvanlivé zhotovených 2 ručnicích z dílny zdejšího šikáře p. Baslera.

V druhém pokoji stály proslulé resonanční půdy z továrny pana Hertla v Šumavě. Bednář z Plzně, p. Mattas, vystavil tam všeliké různé nádoby; z pauství pánů knížete Jana Lobkovice, hraběte Schönma a rytíře Dombrovského bylo tu mnoho plodin zahradních a polních různých velikostí.

Z panského dvora chotěšovského bylo tu nářadí ku znázornění dovalého mlékářství dle soustavy Horského.

P. Hýra vystavil zde výtečné výrobky svých parních mlýnův a několik kroucených chlebů z parní jeho pekárny.

Jakožto novinka byly zde vystaveny vzorky bílého a barevného cukru, pak příze a látky z rostliny kukuřicové, které byl p. dor. Alois Auer z Velsbachu, ředitel dvorní a státní tiskárny ve Vídni, sem přivezl. Zvláště pak vynikaly chemické a hornické výrobky pana Jana Vída Starčka.

Bylyť sice jen v skleněných nádobách a v malém množství zde vystaveny, však tento druh průmyslu právě jen plzeňskému kraji náleží, ať nejen výtečností svou, nýbrž i náramným množstvím roční výroby slávy. Neboť tisíce centů se ročně prodávají dílem zde, dílem se

vyvážejí za hranice. Také se na tisíce centů těchto lučebnin spotřebuje ku vyrábění jiných lučebnin; tak na příklad spotřebuje se ročně k vyrábění hořké soli a kyseliny solní 10.—13.000 centů kyseliny sirkové a vitriolu, k vyrábění kostíku 600 centů kyseliny.

Hořké soli spotřebuje se k vyrábění skla 120.000 liber v hutích braských a třemošenských. Z toho lze také posouditi, mnoholi dělání při tomto odvětví průmyslu v okolí Plzně svou výživu nalézá.

Na výstavě zdejší byly předměty tohoto odvětví průmyslnického velmi přehledně sestaveny. Nejprv tu bylo vystaveno uhlí, pak kromě hromické vitriolové břidlice, napotom hrubý vitriol a olium, kyselina sirková, kyselina solní a sanytrová, sůl hořká a konečně sklo, k čemuž všeliké vedlejší výrobky, jako kostík, sádra a t. d. připojeny byly.

Ze statků p. Antonína Starcka bylo tu obilí, ovoce, chmel, semena a zelenina, jakož i dobytek ze statků Čemína a Štěnovic, což o vzorném hospodářství těchto statků svědčilo.

Z továrny dědiců J. M. Schmitta v Nové Kdýni byly nejkrásnější výrobky vlněné vystaveny; zvláště tu vynikal veliký šátek, umělecko ozdobený barevným tiskem. Byl na něm orel císařský a okolo v okrajích znaky jednotlivých zemí.

Příze vlněná tu ležící byla jemná jako nejoutlejší vlas.

V čtvrtém pokoji bylo vystaveno mnoho výtečné obuvi, krásné klobouky pana Fomanna, jež také plstí veliké jemnosti a trvanlivosti zhotovil.

Sedlář p. Brožík vystavil vkusné náčiní koňské a tak sobě chvalně pověst rozmnožil, které požívá daleko široko svými sedlářskými a koňskými výrobky.

Šatstvo p. Jana Doubka a p. Hrubého zasluhovalo všeho uznání; byl zde kabát, jež 4kráté a jeden kabát rypsový, jež 2kráté obrátit a nošen býti mohl.

Návštěva této první výstavy byla dosti četná.

V den zahájení navštívilo výstavu	1348 lidí
druhý den	3450 „
třetí „	2739 „
čtvrtý „	794 „
pátý „	3720 „
a šestý „	111 „

Celkem 12.153 lidí

Vstupné bylo prvního dne 20 kr., ostatních 5 dní 10 kr. za osobu a protož byl příjem 1345 zl. 55 h.
dobrovolnými příspěvky se sešlo 1357 „ —

Úhrnem bylo příjmů . . . 2702 zl. 55 h.
čímž výlohy nejen uhrazeny byly, nýbrž i podniknutí toto, jež bylo měšťanstva a od panství krámského podporováno, s dobrým výsledkem se potkalo.

Pořadatelé této výstavy z vystavených předmětů as 350 kusů koupili a na tyto předměty loterii uspořádali.

Bylo vydáno 3000 losů po 50 kr., a tudíž vypadala as na 1 výhra. Tah loterní byl dne 24. prosince 1864. I podniknutí toto šlechetný účel svůj potkalo se s dobrým výsledkem.

Dne 29. září 1864. bylo ažio při stříbře 15 zl. 50 kr. ze sta.

Dne 1. října 1864. počal vycházeti časopis „Plzeňské Noviny“ redakcí
antíška Schwarze.

Tištěn byl tento list u p. Ig. Schiebela a vycházel 2krátě v týdnu.

Dne 4. října 1864. byly slaveny jmenoviny císaře pána.

Pan arciděkan sloužil velikou mši svatou, kteréžto slavnosti mimo
škeré úřadnictvo a důstojnictvo mnoho obecnstva se účastnilo.

Večer bylo v městském divadle ochotnické představení, jehož čistý
nos 220 zl. věnován byl na zřízení pomníku pro padlé vojiny rakouské
válecko-slesvicko-holštýnské.

Dne 18. října 1864. byla ukončena volba obecního zastupitelstva.

Tri roky uplynuly od té doby, co r. 1861. zvolené obecní zastu-
telstvo činnost svou započalo, a nyní zase nadešla doba, v které nové
ecní zastupitelstvo mělo býti zvoleno. Pročež městský úřad dne 17. ledna
žnil dotaz u c. k. okresního úřadu, zdaliž proti předsevzetí nové volby
dných překážek není. Po té dne 23. ledna bylo nařízeno, že zastupitelové
ecní na tak dlouho, dokud nový zákon o volbách vydán nebude, ve svých
dnostech setrvati mají.

Dne 9. března došlo obecního zastupitelstva vyrozumění, že není
dných překážek proti nové volbě, že může býti předsevzata.

Byly tedy ihned přípravy k volbě konány a již dne 7. července 1864.
sledující prohlášení domácím časopisy bylo uveřejněno:

VYHLÁŠKA.

Z měšťanostského úřadu král. krajského města Plzně se tímto vě-
most dává, že za příčinou příštích voleb obecního zastupitelstva volební
tky od dnešního dne po 4 neděle v kanceláři městské rady mezi
edními hodinami k nahlédnutí vyloženy budou, a že všeliké námitky
jdele do 14. července b. r. zde předneseny býti mají, poněvadž po
lynutí této lhůty následkem §. 18 obecního zákona volebního od 16. dubna
64. námitky platnosti pozbývají.

V Plzni, dne 7. července 1864.

Dor. Maschauer m. p.,
měšťanosta.

Byly tedy dny k volbě ustanoveny, a sice:

pro III. sbor. 11., 12. a 13. srpen,
" II. " 16. "
" I. " 18. "

ty ráno od 8½—12 hodin dopoledne a od 3—6 hodin odpoledne,
dne při prvním sboru od 10. hodin ráno až do 1. hodiny odpoledne.

Každý volič měl voliti 12 výborův a 6 náhradníkův.

Tu počala ohromná agitace se strany pokroku (české strany) a se
any mírných (německé strany).

Jedna strana proti druhé všemi prostředky bojovala; skoro zanedbával mezi tím časem svého povolání, snaže se co nejvíce své straně získati.

Dne 6., 13. a 17. srpna uveřejněna v obou zemských jazycích vmi časopise „Böhmische Westbahn“ kandidátní listina pro III. sbor:

„Dějepisná a obchodní znamenitost města našeho, vzlet, jež novější době na se bere nově vznikajícími ústavy, továrnami a j stavbami a jehož se již stávajícími a ještě očekávaným spojením že dráhy nadíti lze, vedou k přesvědčení, že již obstarávání samých žitostí obecních a ústavů na obecním zastupitelstvu vždy větších davků vymáhá.

Obecní řád ukládá samosprávě obce nejenom tyto povinnosti, i v přeneseném oboru činnosti více veřejných záležitostí.

Vážnou povinností voličů jest, najíti a povolati muže, kteří se a odhodlání jsou úloze této dostáti, kteří své vlastní zájmy a veš snažnost strannickou podřídí dobru obecnímu, kteří bez předsudku dujíce hmotnému a duševnímu pokroku spolu o jedno stojí, aby své před rukama jsoucí jmění obezřele spravovala, vhodně vynakl a co městu našemu v humanitním a duševním poměru náleží, podpor a řídila.

Jelikož jsme se přičinili se zralou rozvahou sestaviti kandid listiny pro každý jednotlivý volební sbor, předkládáme dnes listin třetí volební sbor, doporučujice ji co nejvřeěji svým spoluměšťan

Kandidátní listina pro I. a II. volební sbor bude následovat

Mnoho mírných volí!

Za výbory pány: Emanuela Dlouhého,
Františka Hýru,
dra. Eduarda Klotze,
Františka Bellaniho,
Františka Šrámka,
dra. Karla Teisslera,
Františka Vanku,
Eduarda Kalsera,
Bedřicha Ženíška,
dra. Františka Pankraze,
Ignáce Fomanna,
Františka Bujeta.

Za náhradníky pány: Matěje Geringra,
Emanuela Langa,
Antonína Trötzra,
Matěje Hlavatého,
Šimona Černého,
Františka Giestla.“

Také místní časopis „Pilsner Bote“ uveřejnil dne 7. srpna volání k voličům a kandidátní listinu „Pokroku“ pro všechny tři

An die P. T. Wähler Pilsen's!

Wichtigkeit des Wahlaktes auseinander zu setzen halt
ilkerung gegenüber, wie jene unserer Stadt, für über!

Jeder einzelne Bewohner weiss nur zu gut, dass das Blühen und gedeihen seiner Vaterstadt einzig und allein von einer Gemeindevertretung abhängt, welche aus Männern zusammengesetzt ist, die mit echtem Bürgersinn das richtige Verständniss ihrer wichtigen Stellung zu vereinigen wissen, Energie und Thatkraft besitzen und frei von kindlichen Sonderinteressen stets nur das Wohl der Gesammtheit vor Augen haben.

Und doch finden wir es gegenüber der grossen Wichtigkeit einer Gemeindewahl nicht für überflüssig einige Bemerkungen voranzuschicken.

Das Erstmal wird die Wahl nicht mehr auf unbestimmte Zeit, sondern nach der gesetzmässig bestimmten dreijährigen Periode vorgenommen. Das Erstmal wählen wir nach einem von unseren eigenen Landesvertretern ausgearbeiteten Wahlgesetz. Das Erstmal beginnt die Wirksamkeit eines Gemeindegesezes, welches sich in seinem Gehalte bewähren soll, und darum wollen wir das Erstmal von der uns verliehenen Freiheit den ausgedehntesten und vernünftigsten Gebrauch machen.

Nachdem wir der abtretenden Gemeinderepräsentanz für ihre fortschrittsfreundlichen Bemühungen aus voller Brust ein Hoch! darzubringen veranlasst sind, so lassen wir uns nicht täuschen, dass darum die gegenwärtige Wahl, weil ausgedehnter in der Zahl der zu wählenden Repräsentanten eine schwierigere ist, und darum ein besonders harmonisches Zusammenstellen aller intelligenteren Kräfte unbedingt nothwendig ist.

Wir sind überzeugt, dass die k. k. Herren Beamten, sowie die anderen durch bevorzugte Stellungen und sonstigen Dienste berechtigten Wähler, sowie immer, wo es sich um das Wohl der Commune handelte, auch jetzt der allgemeinen Stimme ein geneigtes Ohr schenken, und mit den Bürgern der Stadt Pilsen, denen wir das Wort „Eintracht“ laut zurufen, Hand in Hand gehen werden, wohl wissend, dass derjenige seiner Vaterstadt die ganzen Kräfte weihen, für ihr geistiges und materielles Wohl sorgen wird, der selbst Stadtkind durch seine Familie und seine Verhältnisse fest an seine Vaterstadt gebunden und in ihr seine Zukunft verleben muss.

Die im heutigen Blatte veröffentlichte Kandidaten-Liste bietet hinreichende Anhaltspunkte zu einer glücklichen Lösung dieser schwierigen Aufgabe einer Alle Parteien befriedigenden Wahl. Sie enthält Namen und Vertreter beider Nationalitäten, ohne Rücksicht auf ihre Stellung und vorzüglich Männer, die durch ein gegenseitiges Entgegenkommen diejenige Harmonie zu erhalten im Stande sind, durch die es in eben vergangenen Jahren möglich wurde, dass die Stadt ihre vollen Blüthen zu entfalten begann. Schule, Gemeindewohl und Fortschritt sei die Losung, welche Jedermann veranlassen soll, dieser Liste die nöthige Rücksicht zu widmen. Der einzelne Wähler muss da manches Vorurtheil bei Seite lassen, wenn ihm vielleicht dieser oder jener Name seiner Wahlklasse nicht recht ist. Einigkeit thut hier vor Allem Noth, und darum legen wir allen Wählern an's Herz, die Namen aus einer in die andere Wahlklasse nicht willkürlich zu vermengen, denn die Erfahrung hat es bisher immer bewiesen, dass solche Stimmen nutzlos waren, und Derjenige, der sie gab, eben so viel that, als wenn er gar nicht gewählt hätte.

Es versäume aber auch kein Wähler die Gelegenheit, durch wirkliche Betheiligung an der Wahl seine Liebe und Anhänglichkeit seiner Vaterstadt, seine constitutionellen Gesinnungen den Mitbürgern zu beweisen.

Schliesslich machen wir die Wähler des dritten Wahlkörpers aufmerksam, gewissen Einflüsterungen von moralisch gesunkenen und ehrgeizigen Individuen, die es sich bei jeder Gelegenheit zur Aufgabe stellen, ihre gewöhnlich erfolglosen Bemühungen, sowie ihre unbedeutende Persönlichkeit als höchst wichtig und für die Wahl höchst entscheidend zu bezeichnen, kein Gehör zu schenken, denn gerade in dieser Wählerklasse ist es den Wählern, denen Kandidaten aus ihrer Mitte vorgeschlagen sind, möglich zu entscheiden, wer von den Vorgeschlagenen durch seine Rechtlichkeit, seine bisherige Thätigkeit und Kenntnisse, befähigt ist, der Stadt in irgend einer Beziehung nützlich zu sein. Wir vertrauen zu sehr in die Einsicht der Wähler dieser Klasse, als dass wir im Vorhinein nicht die volle Ueberzeugung aussprechen würden, dass Alle wie ein Mann wählen werden.

Der zweite und erste Wahlkörper hat eine viel leichtere Wahl, in beiden findet man grösstentheils Männer, die durch ihre der hiesigen Gemeinde bewiesene Opferwilligkeit und Thätigkeit sich hinreichende Verdienste erworben haben, um derenwillen ihnen die Bevölkerung das bisherige Vertrauen abermals zuwenden wird.

Und somit rufen wir nochmals allen Wählern das Wort „Eintracht“ zu.

„Voličové třetího sboru, pozor!

Seznam kandidátů třetího sboru, jenž se nám dostal do rukou, a který bezpochyby navržen byl jakýmsi agitátorem, poměry města našeho neznajícím, vykazuje sice některá jména nejváženějších občanů, z nichž však bez toho většina v prvním sboru dojísta zvolena bude.

Třetí sbor, sestávající z 1500 voličů nalezne v středu svém, jak se domnívati lze, 18 schopných mužů, kteří v obecním výboru dovedou je důstojně zastati a zapotřebí nemá a také toho již z galantnosti neučiní, aby kandidáty prvního sboru voličům téhož sboru jako před hubou uzmul. Sestavovatel oné listiny snad si chtěl bezpochyby jen pouhý žert stropiti.

Několik voličů třetího sboru.*

KANDIDÁTNÍ LISTINA „POKROKU“.

PRO III. SBOR.

Do výboru páni:

Anton Václav,	Lang Emanuel,	Rainer Antonín,
Feyerfeil Adolf,	Lindaker Jan,	Šel, med. dor.,
Kessler Josef,	Pecháček Frant.,	Schiebl Ignác,
Kmínek Karel,	Priester Matěj,	Tuschner Eman.

Za náhradníky páni:

Brožík Václav,	Lilling Jan,	Trnka Adam,
Doubek Karel,	Nechutný Tomáš,	Tyl Václav.

PRO II. SBOR.

Do výboru páni:

Adler, J. U. dor.,	Hahnenkamm K.,	Kleissl Jan,	Mattas Ignác,
Brož, med. dor.,	Khodl Josef,	Klotz Bedřich,	Pytlík Ignác,
Fodermayer Aug.	Khřty Tomáš,	Klotz Vilém,	Šrámek Frant.

Za náhradníky páni:

Adam Antonín,	Janke Viktorín,	Wiesner Václav,
Bujet František,	Sequens Josef,	Ženíšek Bedřich.

PRO I. SBOR.

Do výboru páni:

Belani František,	Klotz Ed., J. U. dor.,
Bubník Josef,	Klotz Josef Ignác,
Dlahý Emanuel,	Koutezky Petr,
Fodermayer Eduard,	Maschauer, med. dor.,
Hýra František,	Teissler, med. dor.,
Hlavan Antonín, P.,	Vanka František.

Za náhradníky páni:

Feyerfeil Gustav,
Fleischer Arnošt šlechtic z Kempfinfeldů,
Gallistl Jan,
Hofmann, c. k. setník,
Klotz Karel,
Ronolter Jan.

„Voličové města Plzně!“

Předkládáme Vám seznam kandidátů.

Puzení nejčistší láskou ku své otčině sestavili jsme seznam ten, dbajíce na malicherné a osobní náhledy, naznačili jsme Vám jména ověřených mužů, kteří pro dokázanou svou činnost u veřejném a soukromném životě a pro své smýšlení jistě zasloužené požívají důvěry.

Pročež radíme voličům, by se nejen pevně drželi seznamu toho, brž aby se vystříhali obzvláště každé jakékoliv změny jmen z jednoho řádu do druhého.“

„Jen svorně!“

„Pozn. Jediné platné kandidátní lístky jsou ty na modrém kostkovaném papíru znače Schiebela tiskné!“

Volební kommisie skládala se pod dohlídkou zeměpanského úředa podkrajského, p. Antonína Kraussa; z měšťanosty, p. med. dra. Jana Schaura; z obecního radního, p. Jana Kleissla; z výborů, pánů: Ema-
la Langa, Ignáce Mattassa a Jana Ronoltra; ze zapisovatelů, pánů: Martina Hrušky, kancelisty; Josefa Kramáře, kancelisty; Vojt. Mayera, zedníka, a Václava Votlučky, akcesisty při spořitelně.

Volba se konala ve veliké síni radnice tím způsobem, že každý volič jednotlivě jednotlivých sborů od kommisie volán, svůj volební lístek do obecního osudí vložil.

Pro volbu, jak již uvedeno, byly dni 11., 12. 13. srpen ustanoveny.

V třetím sboru bylo 1466 voličů a byli podlé daní od 17.102 zl. 2 kr. odvoláni.

Největší daň platila obec židovská pr. 58 zl. 55 kr.; nejmenší daň platil Šimandl Josef pr. 93 kr.

V tomto sboru volili též všichni zeměpanští úředníci, mimo jejich zastavené, všichni na odpočinku zde bydlící vojenští důstojníci, doktoři a učitelové.

Z těch 1466 voličů sůčastnili se volby jen 902.
Zvoleni byli:

		Za výbory:	
1. p.	Tuschner Emanuel	s	703. hlasy.
2. "	Feyerfeil Adolf	"	679. "
3. "	Kmínek Karel	"	676. "
4. "	Lang Emanuel	"	673. "
5. "	Lindacker Jan	"	670. "
6. "	med. dor. Šel Vilém	"	670. "
7. "	Pecháček František	"	658. "
8. "	Anton Václav	"	657. "
9. "	Priester Matěj	"	655. "
10. "	Reiner Antonín	"	646. "
11. "	Kessler Josef	"	641. "
12. "	Schiebl Ignác	"	634. "
		Za náhradníky:	
1. p.	Brožík Václav	s	669. hlasy.
2. "	Tyl Václav	"	661. "
3. "	Lilling Jan	"	660. "
4. "	Doubek Karel	"	657. "
5. "	Trnka Adam	"	643. "
6. "	Nechutný Tomáš	"	614. "

Po ukončené volbě II. sboru oznámily zdejší časopisy kandidátní listiny pro II. sbor, a sice: „Pilsner Westbahn“ dne 13. srpna kandidátní listinu strany mírných jak následuje:

Za výbory pány:

Josefa Bubníka,	Jiřího Kibice,	Jana Ronoltra,
Ottu Bischoffa,	Křištofa Körnera,	Jana Pirnera.
Josefa Giebische,	Norberta Langa,	Josefa Sägla,
Sign. Hofmanna,	Adolfa Mosra,	Martina Stelzra.

Za náhradníky pány:

Karla Kalsra,	Bedřicha Klotze,	Bedřicha Reima,
Emanuela Klotze,	Josefa Patsche,	Ludvíka Wilda.

„Pilsner Bote“ uveřejnil dne 14. srpna následující kandidátní listinu „pokroku“ pro II. sbor:

Do výboru páni:

Dor. Maschauer,	Klotz Vilém.
Pytlík Ignác,	Fodermayer Augustín.
Khodl Josef.	Kleissl Jan,
Khüry Tomáš,	Brož, med. dor.,
Hahnenkamm Karel,	Klotz Bedřich,
Adler, J. U. dor.,	Mattas Ignác.

Za náhradníky páni:

Šrámek František,	Janke Viktorín,	Ženíšek Bedřich,
Adam Antonín,	Sequens Josef,	Viesner Václav.

P. T. voličové II. sboru!

V pevném přesvědčení, že ctění P. T. voličové II. sboru ve jmenech seznamu tohoto nejlépe naleznete rukojemství pro zastoupení třídy své žádáte se co nejuctivěji, abyste dojísta v úterý dne 16. t. m. účastnili se volby, jakož i horějšího seznamu beze vší změny se drželi.

I zde voláme důvěrně k Vám :

„Jen svorně!“

„Jediné pravé listky kandidátní pro II. sbor voličů jsou na zeleném papíru tištěné u Ignáce Schiebla.“

Pro II. sbor byl 16. srpen ustanoven.

Čítal 220 voličův, kteří platili dohromady 17.234 zl. 21 kr. daně

Největší daň platila paní Dorota Kastlová č. d. 153 s částkou 171 zl. 56 kr.; nejmenší František Eberl z Ebenfeldů 60 zl. 53 kr.

Dostavili se 193 voličové a zvoleni byli:

Za výbory:

1. p. med. dor. Maschauer	s	127. hlasy
2. „ Hahnenkamm Karel	„	124. „
3. „ Kleissl Jan	„	124. „
4. „ Mattass Ignác	„	123. „
5. „ J. U. dor. Adler František	„	121. „
6. „ Pytlík Ignác	„	118. „
7. „ Klotz Bedřich	„	118. „
8. „ Klotz Vilém	„	117. „
9. „ med. dor. Brož Josef	„	116. „
10. „ Khodl Josef	„	115. „
11. „ Fodermayer Augustin	„	115. „
12. „ Khüry Tomáš	„	111. „

Za náhradníky:

1. p. Wiesner Václav	s	117. hlasy
2. „ Janke Viktor	„	115. „
3. „ Ženíšek Bedřich	„	114. „
4. „ Adam Anton	„	112. „
5. „ Šrámek František	„	111. „
6. „ Sequens Josef	„	106. „

Pro první sbor ustanoven byl 18. srpen.

Časopis „Böhmische Westbahn“ oznámil dne 17. srpna kandidáty strany mírné:

Za výbory pány:

Josefa Bubníka,	dra. Eduarda Klotze,
Emanuela Dlahého,	Františka Jahnla,
Antonína Hlavana, arciděkana.	Jana Gallistla,
dra. Františka Pankraze,	Ottu Bischoffa,
Františka Vanku,	Ignáce Klotze,
Františka Hýru,	Eduarda Fodermayera.

Za náhradníky pány:

Adolfa Mosra, | Karla Klotze, | Jiřího Kibitze,
Jana Ronoltra, | Norberta Langa, | dra. Teisslera.

Časopis „Pilsner Bote“ uveřejnil však následující listinu kandidů „pokroku“:

Za výbory pány:

Josefa Ignáce Klotze, | Františka Belaniho,
Josefa Bubníka, | med. dra. Teisslera,
Eduarda Fodermayra, | Petra Koutezkého,
Františka Vanku, | Fleischra z Kempfinfeldů,
P. Antonína Hlavana, | Jana Tauna,
Františka Hýru, | Norberta Langa.

Za náhradníky pány:

Václava Perneru, | Jana Gallistla, | Norberta Starého,
Gustava Feyerfeila, | Petra Hauschku, | Jana Ronoltra.

Tento sbor čítal 92 voličů a platilo 81 úřadů daní 17.314 zl. 5¹/₂.
Největší rádnou daň platil Frant. Hýra částkou 1132 zl. 62 nejmenší J. U. dor. Eduard Klotz 177 zl. 20 kr.

V tomto sboru byli čestní měšťané, pak představení zeměpanských úřadů, vojenští páni velitelové a vyšší důstojníci na odpočinku, duchovenstvo a školní představení obsaženi.

Zvoleni byli:

Za výbory:

1. p. Josef Ignác Klotz	s	79. h
2. „ Bubník Josef	„	79.
3. „ P. Hlavan Antonín	„	77.
4. „ Hýra František	„	74.
5. „ Vanka František	„	73.
6. „ Fodermayer Eduard	„	72.
7. „ Belani František	„	47.
8. „ Taun Jan	„	45.
9. „ Fleischer Arnošt z Kempfinfeldů	„	44.
10. „ Lang Norbert	„	44.
11. „ Koutezký Petr	„	41.
12. „ med. dor. Teissler Karel	„	41.

Za náhradníky:

1. p. Ronolter Jan	s	67. h
2. „ Gallistl Jan	„	44.
3. „ Václav Perner	„	42.
4. „ Gustav Feyerfeil	„	42.
5. „ Petr Hauschka	„	41.
6. „ Norbert Starý	„	39.

Strana „pokroku“ prosadila všechny své kandidáty jak později.
Dne 26. srpna byla volba měšťanů a obecních radních uspořádána
však den před volbou, totiž dne 25. srpna, zanesl p. J. U. dor. J. U. do
soudruhy, pány: Františkem Jahnlem, Janem Jahnlem, J. U. drem. Eduardem Klotzem, Jiřím

mundem Hofmannem, Schwarzem, Emanuelem Dlouhým a Ottonem Bischofem u městského úřadu protest k vysokému místodržitelství proti těmto úřadům, pozdě proto, poněvadž nesprávnosti, které se při oněch volbách jevily, teprv později jim k vědomosti přišly.

Dne 26. srpna 1864. předložili svrchu uvedení pánové ještě dodatek protestu.

Články v těchto protestech byly nepravé a volební kommisie objasnila místodržitelství článkem za článkem.

Mimo stranu tak nazvaných mírných (Němců) povstalo mezi obyvatelstvem jitrění.

Dne 23. září bylo od c. k. okresního úřadu rozhodnutí vys. c. k. místodržitelství ve příčině onoho protestu městskému úřadu dodáno, rozhodnutí toto znělo, že v III. a II. sboru zvolení výborové mají právo, avšak, jak spisy dokazují, mělo v sboru prvním připuštění nesprávných plnomocníků na výsledek volby I. sboru veliký účinek, protože volba I. sboru se znovu předsevzítí má.

Ustanovila se tedy nová volba I. sboru na 4. října od 10—12 hodin.

Na místě úřada volební kommisie p. Jana Ronoltra byl ustanoven Arnošt Fleischer z Kempfelfeldu.

Domácí časopis „Böhmische Westbahn“ uveřejnil pro tuto volbu následující seznam strany mírné jak následuje:

Za výbory pány:

Františka Vanku,	dra. Eduarda Klotze,
dra. Františka Pankraze,	Ant. Hlavana, arciděkana,
Emanuela Dlouhého,	Josefa Bubníka,
Františka Hýru,	Otty Bischoffa,
Františka Juhnla,	Eduarda Fodermayera,
Ignáce Klotze,	Jana Gallistla.

Za náhradníky pány:

Norberta Langa,	Jana Ronoltra,	Josefa Sägla,
Adolfa Mosera,	Jirího Kibitze,	Bernarda Rosta.

Týž časopis zdejší velebné pány kaplany, kteří v I. sboru jakožto členové zaznamenáni byli, od volby následujícím článkem zrazoval:

„Dem Vernehmen nach werden die hiesigen höh. Herren Kapläne bei der am nächsten Dienstag den 4. d. stattfindenden Gemeinde-Ausschuss-Wahl des I. Wahlkörpers sich der Abstimmung enthalten, indem sie nach den christkatholischen Principien es für eine Gewissenspflicht anerkennen, von einem Rechte, das von ihnen selbst nicht usurpirt und ihnen nur durch fremdes Versehen zuerkannt wurde, keinen Gebrauch zu machen. Dieses Beispiel echt christlicher Gesinnungsweise verdient so sehr hervorgehoben zu werden, als dieselbe in unserer Zeit so oft von nationalen Triebfedern in den Hintergrund gedrängt wird.“

K tomuto zrazování od práva volebního odpověděl časopis „Pilsnerer Westbahn“ takto:

„Die gestrige Nummer der „Böhm. Westbahn“ brachte unter der Rubrik „Sprechhalle“ die Notiz, dass, dem Vernehmen nach, die hiesigen höh. Herren Kapläne bei der am nächsten Dienstag den 4. d. stattfindenden Gemeinde-Ausschuss-Wahl des I. Wahlkörpers sich der Abstimmung enthalten werden.“

Nun wahrlich, man kann den Herren, welche schon in dem gereichten Proteste gegen die Betheiligung der Herren Kapläne an Wahl im I. Wahlkörper sich so scharf ausgesprochen haben, das dienst nicht absprechen, dass sie Erstaunenswerthes leisten, um aber die Herren Kapläne von der Wahl abzuhalten. Selbst „christkatholische Principien“ und „Gewissenspflicht“ führen sie dabei in's Feld und sprechen auch von „Usurpation des Rechtes“, um desto mehr ihrer Sache ge zu sein. Allein uns scheint es, dass sie hiemit das Gegentheil erreichen denn so viel ist gewiss, dass die Herren Kapläne das ihnen selbst der hohen Staatshalterei gegen alle Protestationen zuerkannte Recht auf eine Notiz nicht aufgeben werden, welche wahrlich nicht aus rein Quelle entsprungen ist, und sich weder mit dem citirten „christkatholischen Principien“ noch mit der Gewissenspflicht eines für die Gemeinde wahrfühlenden Geistlichen verträgt.

Desshalb vertrauen auch die Bürger Pilsen's auf den festen menschlichen Sinn der hochwürdigen Herren Kapläne und das um so mehr als dieselben wohl am besten werden zu beurtheilen wissen, dass bei dem Schreiber der besagten Notiz der „Böhm. Westbahn“ nur ein I im Schafspelze steckt.

Mehrere Wähler des I. Wahlkörpers

Nový domácí časopis „Plzeňské Noviny“ navrhl následující kandidátní listinu pro volbu I. sboru:

KANDIDÁTNÍ LISTINA STRANY POKROKU.

Za výbory pánové:

Klotz Josef Ignác,	Belani František,
Bubník Josef,	Taun Jan,
P. Hlavan Antonín,	Lang Norbert,
Hýra František,	Fleischer z Kempfeldu,
Vánka František,	med. dor. Teissler,
Fodermayer Ed.,	Kautezký Petr.

Za náhradníky pánové:

Ronolter Jan.	Perner Václav.	Houška Petr,
Gallistl Jan,	Feyerfeil Gustav.	Starý Norbert.

K této listině připojily noviny tyto následující články:

PŘED VOLBOU PRVNÍHO SBORU DO ZASTUPITELSTVA OBECE

V úterý přikročí první sbor voličův plzeňských po druhé k volbě do zastupitelstva obecního; nebude tedy od místa, když pány voliče o tomto zde upozorníme ještě jednou na důležitost, kterou volba tato obci plzeňské má. Víme sice dobře, že volební třída tato dosti cenosti v sobě chová, aby důležitost tuto sama poznala, a však na stránku volby té dovoluujeme si zde přece upozorniti.

Myslíme totiž, že zde nejedná se více o to, zdali dvě protivrady proti sobě stojí a pro kterou z nich se má hlasovati, nýbrž, že volbě především má rozhodovati, zdali vzdor všem protestacím volba má opět přijíti k platnosti čili nic. Tu ale naskytují se nám všim dvě otázky, a sice, zdali protest, na jehož základě první v

šena, byl skutečně tak závažný pro blaho obce plzeňské a zdali by nově, kteří jej podepsali, i tenkrát protest ten byli zadali, kdyby oni v první třídě byli zvítězili?

Na obě otázky tyto odpovědět musíme záporně, a sice z té příčiny, nevidíme mezi podpisovateli onoho protestu žádného jména, které by, dle nás, ani na tu, ani na onu stranu a jen právo a blaho obce majíc, zářeteli o zrušení volby té bylo žádalo.

Ano naopak, vidíme tu z větší části jen taková jména, která byla v první volbě propadla; pročez velmi pochybno jest, zdaliž titíž pánové byli proti posledním volbám protestovali, kdyby se do výboru obecního dostali.

Ostatně dejme tomu, že skutečně jen cit pro právo a pravdu je ku protestu tomu přiměl, a dejme i tomu, že když listinu onu podepisovali, dle vzdálení byli všech osobních choutek, tož přece záhodno jest počítati se na to, zdali při první volbě již zvolení kandidáti prvního sboru statečně tak nešťastně vypadají, že by neměli být v úterý opět zvoleni. Tam se nezdá a dovolujeme si poukázati k tomu, že kandidátní listina strany pokroku, která již při první volbě prorazila, vykazuje celou řadu velmi vynikajících nejen jméním ale i inteligencí.

A těch by se měli stateční voličové první třídy volební více přičítati, a neměli by jakožto praví mužové důsledně a vytrvale voliti opět, které již jednou důvěrou svou byli počtiti?

Měli by snad ukázati, že je protest několika mužů zastrašil a na onu cestu přivedl? Či jest snad nyní nějaká příčina, pro kterou by se první sbor voličský svému přesvědčení měl státi nevěrným?

Nechceme a nebudeme na otázky tyto zde odpovídati, nechť to učiní páni voličové sami; jen na poslední otázku budíž podotknuto, že jest nyní záhodno, aby páni voličové první třídy při první volbě setrvali, a od ní se odchýlili.

Jak známo sestává první sbor voličský hlavně ze zámožného a osvědoměného měšťanstva plzeňského, a pak z vyššího úřednictva, jež, jako snad žádném jiném městě, nemalé se zde těší vážnosti.

Okolností této lze tedy děkovati, že jsme výše tvrditi mohli, že sestává zde příčiny, pro níž by se první sbor voličský odchýliti měl od zedešlé své volby, neboť můžeme se spolehnouti na historickou svornost, která vždy mezi měšťanstvem plzeňským panovala, a můžeme i dále tvrditi, že měšťan plzeňský od toho, co si jednou usmyslí, v mužné důslednosti více nepustí, tož doufati také můžeme, že i první třída volební opětně dle bude dle kandidátní listiny strany pokroku, která již v druhé a třetí volbě volební tak velikého došla uznání.

Co se pak týká vyššího úřednictva, tu poukazujeme jen na úctu a vážnost, které úřednictvo zdejší u strany pokroku požívá, a poukazujeme i na to, že tatáž strana to byla, která se o to ucházela, aby se plzeňská, dádouc svému smýšlení výrazu, jmenovala prvního úředníka úřadu Českého svým čestným občanem. Proč se to však nestalo? Jest veřejným tajemstvím i může to být pro zdejší vyšší úřednictvo srovnání výstrahou, že tatáž strana, která zamezila svým odporem výše uvedenému udělení čestného měšťanství, dovedla by se na odpor postaviti svému úřednictvu, když by jí toto více potřebno býti nemohlo.

Důvody tyto jsou zajisté tak vážné, že netřeba jich šřeji rozbíratí, a dává tak jasné proto, aby páni voličové, držíce se důslednosti, volili

obecenstvo veliký učinil dojem. Po té zapěl dole pěvecký spolek „Singkränzchen“, sesílený studentstvem, také jeden sbor německý. Pak měl P. Trapp slavnostní řeč, v které vykládal s rozličného stanoviska význam slavného toho okamžiku. Také jednatel spolku sv. Antonína, p. Utler, promluvil několik vážných slov, děkuje při tom paním kmotrám za ochotu, s níž úřad tento přijaly, jakož i ostatním pánům hodnostářům za jejich účastenství.

Tím skončila se slavnost kostelní a účastníci slavnosti sestavili se v průvod, aby nový prapor do bytu předsedy spolkového, p. Reinerja, doprovodili.

Po té odebrali se členové spolku sv. Antonína na radnici, kdež výbor skládal veřejně za minulý rok účty ze svého úřadování, při kteréžto příležitosti p. okresní Těplý měl pěknou řeč o významu spolku tohoto.

Také zmíniti se musíme několika slovy o novém praporu. Barvy na něm jsou bílá a modrá a z části i černá, forma jeho jest podobná oně starých kostelních praporův. Na jedné straně nachází se obraz Trojice boží, na druhé straně obraz patrona spolku sv. Antonína, oba dle způsobu byzantských obrazů na zlaté půdě malované. Kolem obrazů těchto nacházejí se stříbrné okrasy, které novověkým rázem svým nezdají se ale souhlasiti s ostatním uspořádáním praporu. Tento prapor byl od Jindřicha Trenkwalda v Praze zhotoven a stál 585 zl.

Složené účty spolku „Lásky k blížnímu“ vykazovaly následující jmění :

1. Na jistinách (25 dlužných upsání)	8080	zl.	90	kr.
2. požadavkův	853	"	41	"
3. v hotovosti	441	"	55	"

Úhrnem 9375 zl. 86 kr.

Údů bylo počátkem tohoto roku 1650.

Z nich zemřeli mezi rokem 34.

Zbylo tedy koncem roku 1616 údů.

Dne 14. června 1865. ráno přibyl bývalý král řecký, Otto I., na své cestě z Karlových Varů do našeho města, kdež se zdržel a sobě památnosti Plzně důkladně prohlédl. Pp. purkmistr, krajský a okresní tohoto vznešeného hosta městem provázeli.

Dne 29. června 1865. na den sv. Petra a Pavla konala se zde slavnost svěcení základního kamene evangelického chrámu páně u přítomnosti c. k. úřadů, vojska a zástupce obce, jakož i obchodní komory. Po službách božích, které se ve veliké zasedací sni na radnici konaly, odebral se průvod, vedený superintendentem p. Benešem a pastorem p. Marcieim, na místo stavební, které chvojí a rozličnými prapory okrášleno bylo. Zde měli oba evangeličtí duchovní české a německé příležitostně řeči, po kterých vložen byl kámen základní na své místo. Po té mluvil p. Otto Bischoff jakožto kurátor evangelické církve o významě slavnostního dne, poukázav při tom na snášelivost náboženskou plzeňského obyvatelstva. Řeč jeho skončila se provoláním „slávy“ Jeho Veličenstvu, kterýž veškerým vyznáním stejným jest ochrancem. Obecenstvo provolání toto třikráte hlučně opakovalo. Po slavnosti byla společná hostina přítomných

Dne 8. října poslal p. Emanuel Dlahý p. purkmistrovi, med. dor. Maschaurovi, přípis, v němž skládal úřad obecního výbora, jimž při poslední volbě zvolen byl.

Dle ustanovení zákona nastoupil na jeho místo do výboru kandidát pokroku pan Petr Kautczký.

Dne 18. října 1864. konala se volba purkmistra a rady městské.

Této volby účastnilo se, jak zákon vyžaduje, všech 36 obecních starších, jimž předsedal jakožto nejstarší výbor Josef Ignác Klotz.

Zvoleni byli:

Za purkmistra:

p. dor. Jan Maschauer 35. ze 36. hlasy.

Za rady:

p. Josef Ignác Klotz 35. hlasy.
 „ František Pecháček 34. „
 „ Eduard Fodermayer 35. „
 „ Josef Bubník 34. „
 „ Emanuel Tuschner 34. „
 „ Jan Kleissl 34. „

Dor. Maschauer děkoval za důvěru a náklonnost, kterou ho měšťanstvo opětně poctilo. Znáte pánové, pravil dále, zásady mé, jimiž jsem se za minulých tří let řídil; tyto zásady nikdy nezměním, poněvadž jste mne opětným mým zvolením dali na jevo, že s nimi úplně souhlasíte.

P. Pecháček, děkovav taktéž za osvědčenou jemu důvěru, poukazyval k tomu, že již od r. 1848., kdy ponejprv samospráva obecní stala se skutkem, povolán byl důvěrou spoluobčanů do výboru, v němž se vždy o zlokonání samosprávy zasazoval, i doložil, že na dráze této neméně rozhodně i v budoucnosti hodlá pokračovati. V podobném smyslu promluvil se pp. Fodermayer, Bubník a Tuschner, děkující spoluobčanům svým za důvěru, kterou je tito byli poctili a přislubující, že seč síly jejich stačí, vynasnaží se o řádné pěstování samosprávy obecní.

Na to skládali purkmistr a nově zvolení radní slib věrnosti v ruce zeměpanského kommissáře p. Krause, který ujav se pak slova, gratuloval dra. Maschaurovi.

Opětně zvolení jeho v čestný úřad jest prý nejlepším důkazem, že byl povinnosti své v době předešlého úřadování svědomitě vykonával a takto důvěru veškerého občanstva si získal. Řečník vyzval měšťanostu, aby i na dále povinnostem svým takto činil zadosť nehledě k rozdílným národnostním a snaže se, aby mezi oběma národnostmi zachoval mír a snášelivost; dále pak vyslovil naději, že rada městská purkmistra v úřadě jeho rázně bude podporovati. K vyzvání dra. Maschaura proslána pak třikráte sláva J. V. císaři pánu. Po té ujal se opět slova p. Kraus, kterýž byl při volbách obecních zeměpanským kommissářem, a promluvil as takto: Pánové, nikdy nezapomenu, jak se s námi nakládalo při posledních volbách, jaké výčitky se nám činily. Než při tom všem zachovávali jsme se jako mužové. Nejvíce bolely mne tyto výčitky proto, poněvadž se mně, kterýž již čtyřicet roků vždy věrně sloužím našemu císaři a pánu, vytýkalo, jako bych se byl nepoctivě při volbách zachoval. Avšak chceme jednati křesťansky, zastřežemež jednání oné strany pláštikem lásky k bližnímu a zapomeňme, co se bylo stalo.

11. Žádost ředitelstva gymnasiajnho ve přičině zaopatření míst pro školu a byt učitele ku zařízení paralelní třídy na německém gymnasiu zdejšímu zamítla se.
12. Návrh p. měšťanosty, aby rozšířen byl 2. most na Pražském náměstí, neschválil se z přičin finančních, přivoleno však, aby stavení druhého dřevěného chodníku při tomto mostu se uskutečnila.

Dne 5. prosince 1864. vrátilo se z Holštýnska 140 mužů 35. p. hraběte Khevenhüllera.

Vojínové byli na nádraží uvítáni od c. k. důstojnictva posádky plzeňské; v jejich čele nalézal se p. major John, jenž měl k vracejícím se vojínům krátkou, avšak přiměřenou řeč. Po něm vítal vojíny p. krajský vojáci byli pak poděleni doutníky, kořalkou, pivem, houskami a p.

Za tím účelem daroval p. krajský Tschary 500 doutníků, okr. úřad 20 mázů kořalky a 160 housek, pravováreční měšťanstvo z 6 věder piva.

Všichni vojáci tito ozdobeni byli válečnou medailí.

Vedle důstojnictva, pana měšťanosty, úřednictva a školních dětí pak příbuzných vracejících se vojínů bylo veliké množství obyvatel na nádraží.

Vojínové byli hudbou ostrostřeleckou doprovázeni do kasáren a drželi na neurčitý čas dovolenou. Za to ale odešlo oddělení zdejší posádky zase do Šlesviku.

Ředitelstvo divadelní pana Valburga rozdalo těmto vojínům svobodných lístků k představení tento den odhývanému.

V měsíci listopadu 1864. odevzdáno bylo od vdovy po zdejšímu měšťanu a členu rady zdejšímu panu Františku Guldenerovi mešní roucho a monstrance městské radě k uschování, které byl zesnulý p. Fran Guldener k užívání při církevních obřadech v kapli sv. Martinského šp. za svého živobytí věnoval.

Mešní roucho toto a monstrance byly do inventáře zapsány v slušném místě ve schránce kostela arciděkanského uloženy.

Dne 13. prosince 1864. mělo zastupitelstvo obecní sedění, v kterém bylo usneseno:

1. aby zbývající část v obecním dvoře, v kterém se škola reálná stavěla, zrušena byla, ku kterému cíli staré chlévy rozbourány staré solnice přeloženy býti mají. Část dvoru na pravé straně ulice ležící, budíž rozdělena a takto získaná místa na stavbu odprodána.
2. Schváleno bylo k návrhu rady Jana Kleissla rozmnožení pláňových 33. novými svítilnami k lepšímu osvětlení města.
3. K návrhu pana měšťanosty povolilo se, aby předsevzato bylo osvětlení lidu (konskripce) v Plzni, jakož i v jiných městech, aby zavedeno bylo v nové budově školy reálné osvětlení.

5. **Ka návrhu výbora Karla Kmínka**, aby příští schůze zastupitelstva obecního konala se ve veliké síni radnice, zvolilo se komité, které k účelu tomu příhodnou místnost vyšetřiti a purkmistrovskému úřadu výsledek svého zkoumání oznámiti má.

6. Jelikož se shledalo, že příjmy opatrovny pro malé děti skrovný jsou a účetní schodek toho ústavu každý rok z důchodů obecních se zapravuje, ustanovilo zastupitelstvo:

Opatrovna budiž od 1. ledna 1865. z důchodů městských vydržována následujícími platy:

služné pro učitele	300 zl.
relutum za dříví	20 "
učitelce	130 "

K topení místností školních 6 sáhů dříví a 60 centů uhlí, pak na čištění školy roční paušál 15 zl.

Naproti tomu případnou městu úroky z kapitálův opatrovně přínáležících.

7. Schváleno vzdání se práva patronátního při škole v Dejšině a v Bušovicích, což učinila městská rada ku vyzvání rokycanského c. k. okresního úřadu.

Dne 24. prosince 1864. Jako každoročně, tak i letos osvědčilo několik rodinců přiznání svou k školní mládeži, aby na den štědrovečerní dárky dětem býti mohla.

K rozdávání těchto dáreků na německé hlavní škole přispěli: pan mistr, dor. Maschauer, 12. šátky, 12. páry rukávníků, 20. knihami, 100 psacími sešity, krabicí ocelových per, 50. držátky, 50. brídlíčkové písátky, 6. pouzdry na psací náčiní; p. Jiří Kibitz s 25. rukávníky; p. Karel Fomann 15. páry plstěnými bačkorami; p. Karel Kmínek s 3. kusy na šaty, 11. rukávníky a 1. čepcem; žákyně 4. třídy ze složených darovaly 6 jupek a 1 pár střevíců; p. ředitel z nashromážděných peněz zakoupil 52 páry nových střevícův.

Dne 29. prosince 1864. bylo ažio při stříbré 14.75⁰/₀.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI R. 1864.

Toho roku bylo od 1. července 1863. až do 30. června 1864. pivního piva vybráno 19.825 zl. 68 kr. r. č.

Pr. 1863./64. bylo v měšťanském pivovaru 100.032 věder piva uvařeno.

to roce bylo do spořitelny zdejší od 1448 údu vloženo 74 kr. a 1154 údům vydáno 164.723 zl. 51 kr.

Koncem školního r. 1863./64. bylo v Plzni školní mládeže:

na gymnasii	360	žákův.
„ vyšší a nižší reálce	366	„
„ německé hlavní školy	652	„
„ české „ „	558	„
„ německé dívčí „	530	žákůň.
„ české „ „	453	„

Úhrnem žákův a žákůň . . . 2919.

Opatrovnu malých dítek navštěvovalo 48 hochův a 63 děvčat

Toho roku byla taxa za osvobození od vojenského stavu na 12 ustanovena.

Toho roku konalo se sčítání obyvatelstva města Plzně.

Dle toho měla Plzeň 20.400 obyvatelů, kdežto při posledním s jen 17.379, tudíž počet obyvatelstva v 7. letech značně vzrostl.

Koncem roku bylo jmění:

při sv. Máří-Majdalenském špitálu pro měšťany 36.943 zl. 40
 „ „ Martinském špitálu 9.669 „ 80

Dle účtu za r. 1864. uděleno bylo almužny 319 chudým 4530 zl. 60 o bylo jim 30 sáhů dříví vydáno.

Zpráva o obecném jmění plzeňském vykazovala příjmův 147.972 27 kr. a vydání 137.435 zl. 39 kr.

Toho roku obdrželi měšťanství:

- Blöchl Frant. z Volfsteinu v Bavořích, sládek v měšťanském pivu
- Fischer Karel, hospodský z Arnitgrünu;
- Fischer Václav, kupec ze Starého Smolivce;
- Daniel Václav, stavitel z Ústí nad Labem;
- Hilburger Jan z Malesic, majetník domu č. p. 88, Říšské předměstí
- Köhler Václav z Kotíkova, majetník domu č. p. 110 a 198, Říšské předměstí
- Khüry Václav, měšťanský syn, kamnář;
- Kuttan Josef z Nepomuku, speditour;
- Lindauer Josef, hodinář z Plzně;
- Lucek František, obchodník obilím z Nepomuku;
- Luft František, měšťanský syn a majetník domu č. 333 ve městě;
- Stöckl Jakub, vinař z Bolevce;
- Strunc Josef z Plzně, majetník hospodářství č. 80 na Lochotíně;
- Wihan Ignác, obuvník z Plzně;
- Wollner Karel, kupec z Přesína;
- Kabát Josef, koželuh z Plzně.

Následující občané byli za příslušníky obce přijati:

- Adler Josef, israelit ze Šveisinka, majetník domu č. 227 ve městě
- Beck Filip, israelit z Kinzwartu, majetník továrny na drátové

bat Marek, israelit, obchodník obilím z Čekanic;
 hwarz Herman, israelit z Nejštátu, majetník továrny na drátové nýtky;
 Spáček František, truhlář z Kvaň.

Ve 14. měsících, od 1. listopadu 1863. až do konce prosince 1864., o v zdejší všeobecné nemocnici ošetřováno	484 osob,
z nichž z loňského roku zbylo	40 "
roku 1864. přijato bylo	444 "
z nichž bylo vyhojeno	350 "
uzdraveno	30 "
z uzdravení propuštěno	12 "
zemřelo	52 "
z nichž zbylo v ošetřování	40 "

Poněvadž nemocnice jest všeobecná a každý zhojitelný nemocný se
 ojíjí, byli v této nemocnici z větší části cizinci ošetřováni, a sice byli
 cizí 404 a občanů plzeňských 80.

Roku 1864. zemřelo v Plzni 630 osob.

ROK 1865.

r. 1865

Dne 1. ledna 1865. započal nejvyšším nařízením ze dne 9. února
 loňského roku sluneční rok.

Dříve byl tak nazvaný vojenský správní rok, který započal prvním
 listopadem a končil posledním říjnem. Všechny veřejné ústavy řídily se tímto
 rokem. Tím se stalo, že trval poslední rok 1864. čtrnáct měsíců při správě
 úřední, aby se vše vyrovnalo a s následujícím rokem v shodu uvedlo.

Dne 3. ledna 1865. vypukl požár ráno okolo 5. hodiny v stodole
 u chl. Fricka na Lochotíně.

Dne 13. ledna 1865. byl na hřbitově u sv. Mikuláše vykopán hrob,
 v němž ženština jedna již po 14 let zakopána byla. Jaké bylo tehdy podivení
 lidí, když našli mrtvolu v hrobě tom úplně zachovalou, maso a vlasy
 spráchnivělé; jen kosti z nohou při vyzdvyžení mrtvoly té vypadaly.

Dne 17. ledna 1865. byla aziová přirážka při stříbře 14.25%.

Ku konci ledna došlo sem vnesení knížecí arcibiskupské konsistoře
 ze dne 28. ledna 1865., č. 274, jímž působení, pilné přičinění a vzorná
 práce pana Františka Čechury, učitele na hlavní německé škole zdejší,
 veřejně byla uznána.

Dne 6. února 1865. rokovalo zastupitelstvo obecní za předsednictví
 starosty, dra. Jana Maschaura, o následujících předmětech:
 1. Schválen a přijat byl návrh městské rady následujícího obsahu:

blahodárně sloužila vzdělanosti lidské, a palác tento nadchnula také stejně vznešeným duchem, aby se reální budova nepodobala, jak to často bývá, sídlu šlechtickému, v němž spíše vše jiné sídlí než pravé šlechtictví.

Však ještě něco musíme si dnes připomenouti. Není slavnost dnešní pouze slavností pokroku a vzdělanosti, jestiž pro nás i vítězstvím občanství, oné vznešené zásady člověčenstva, z níž se také veliké rodí skutky. Občanství! — zde vidíme veliký význam jediného toho slova, zde vidíme, jak svorností a myslí občanskou roditi se mohou věci veliké zde poskytnut nám příklad, jak obec i nejvznešenějším zájmům vydatnou může býti podporou, zde poznáváme konečně nejjasnější pravdu slov, že svobodná obec jest základem svobodného státu a že blaho kyne státu tomu, kterýž volnou ruku ponechává občanstvu, aby se o prostředky vzdělávací samo staralo.

Toť význam dnešní slavnosti. Občanstvo plzeňské již několikrát, posledně zejména ve volbách obecních, dokázalo svou solidárností a ukázalo, jak vřele mu záležitosti obecní na srdci leží; občanstvo plzeňské pochopilo veliký význam obce svobodné, i neotálíme vysloviti zde, kterak pevnou chováme naději, že občanstvo naše v této své chvalitebné snaze více neustane, ale na dále na dráze pokroku pokračovati bude.

Dnešní den považujeme za počátek celé řady dnů slavných, které Plzeň na dráze pokroku bohdá v budoucnosti nastanou a k oné slávě ji opět pozvednou, ve které se skvěla jednou, jsouc perlou v zemi koruny sv. Václava.

Dnešní den jest nám v nadějích těchto zárukou, poněvadž považujeme jej za to, čím v skutku jest, za první svátek v nově probuzeném občanském životě plzeňském, poněvadž vidíme v něm oslaveno první veliké dílo občanské své síly a pokročilosti. Kdo by se v okamžiku takovém srdečně neradoval? Kdo by neblahořečil občanstvu, jež mozoly svými na velikolepou stavbu tuto přispívalo, a k tomu ještě rádo přispívalo, vidouc v podniknutí tom dílo, na nějž město právem pyšno býti může?

Taková jednomyslnost zasluhuje, aby v annalech života občanského trvale zanesena byla, aby stavěna byla za příklad potomstvu.

Na to jsme chtěli upozorniti, že ne ten neb onen přičítati si může zásluhy o zbudování velikolepé naší reální budovy, ale že tato jediné přísluší občanstvu celému, kteréž krásné cnosti své v případě tomto na novo skvěle osvědčilo.

Komu česk, tomu česk. Kdo o rychlé a šťastné ukončení stavby nové reální školy naší získal si nějaké zásluhy, tomu buď při dnešní slavnostní hostině pronesen srdečný přípitek, blučněji však ozývejtež se o dnešní slavnosti právem zasloužená slova: „plzeňskému občanstvu sláva!“

SLAVNOST VYSVĚCENÍ REÁLNÍ BUDOVY PLZEŇSKÉ A SLAVNOSTNÍ HOSTINA.

K slavnosti dnešním dnem konané dostavila se celá setnina sboru ostrostřeleckého; „Hlahol“ v plném počtu; „Sokolů“ bylo přes osmdesáté s praporem a hudební kapelou svou; němečtí turnéři dvacet dva. Také spolek „Lásky k bližnímu“, v čele máje skvostný svůj prapor, této slavnosti se účastnil.

Slavnost sama započala o 9. hodině velikými službami Božími, které se na počest jmenovin J. Vel. císaře a krále našeho v hlavním

Za tou příčinou vyslovujeme nejponiženější prosbu: Vaše Veličenstvo račiž milostivěji naříditi, aby stavba dráhy Františka Josefa v celém svém rozsahu co dříve vykonána byla, a aby při ní též vzat byl co možná největší zřetel na zájmy ty věrného města Plzně a celých západních Čech.

V nejbližší pokore Vašemu c. k. apošt. Veličenstvu oddaná

Městská rada královského krajského města Plzně.

Dne 9. února 1865.

Podpisy.

Téhož dne byl zde pochován dne 7. února zemřelý pan Martin Štránek, plzeňský měšťan a sládek, v značném stáří 93 let. Zemřelý zanechal po sobě rodinu, čítající 113 hlav, a dočkal se i právnickův. Měl 13, z nichž 9 jest na živě; vnuků měl 58 a právnicků 46. Zemřelý byl zde vůbec ctěn a vyznačoval se zvláštní láskou k staro-českým mrávám. Tak nosil ještě střevíce s přeskami, punčochy a krátké podky. Kus staré Plzně s ním položeno bylo do hrobu.

Den 18. února 1865., jakožto den úmrtí zvěčnělého profesora Smetany, byl zvláště dojemným způsobem oslaven.

Dopoledne o 10. hodině měl důstojný p. katecheta, P. Jos. Pýcha, v gymnasijsním chrámu u sv. Anny requiem za zvěčnělého.

Téhož dne uveřejnil výbor pro postavení Smetanova pomníku národu česko-slovanskému novinami následující provolání:

Národu česko-slovanskému!

Dne 18. t. m. slavili jsme čtvrtý výroční den úmrtí kněze Františka Josefa Smetany, muže to o vlast a národ tak velezasloužilého; tise jen slavili jsme památku na něj, avšak každý z nás v okamžiku tomto v srdci svém pocítil vroucí přání, aby toho, a to co nejdříve, památka Smetanova oslavena byla okázalým způsobem, a jeho právem muž ten zasluhuje.

Myslenka, aby v Plzni postaven byl Smetanovi důstojný pomník, k jehož uskutečnění již před třemi roky počátek byl učiněn, nadchnula opět všechny, ježto pamětliví na zasluh Smetanových.

Není tomu dávno, co národ český obrátil veškeren zřetel svůj ku kraji, kterýž byl v nevědomosti dlel, a o jehož bytí či nebytí protivníci všeho národního snažení se nikdy zápas vedli. Však zápas ten skončil se šťastně a heslo prvního vlastence našeho Palackého: svoji k svému a vždy dle pravdy — učiněno jest zde opět. Bezšáhly kraj českého západu probudil se k životu národnímu. Zaražen jest smetanský časopis „Plzeňské Noviny“, kterýž má za účel hájiti práva národa našeho v tak důležité části naší vlasti, společenský život, tento základ vši veřejné činnosti, začal se utěšeně rozvíjeti, a veškerý tento ruch národní jest nám bohudíky zárukou, že nebude se o nás více jednatí, či jsme, ale že sami se vždycky dojdeme ozvatí, kde toho bude zapotřebí. V tak potěšitelných okolnostech jest věru významná naší otázka se, kdo k tomuto nyní tak čilému národnímu ruchu na českém území první základy položil? Odpověď pak na to zní, že jako celý náš národ český v občasných snahou několika šlechtických mužů z těžkého spánku k novému životu byl probuzen, tak že i v našem českém západním kraji byli to jednotliví vlastilubní mužové, kteří si kraj ten za obor působnosti své byli obrali, aby v něm na svou roli dědičně pracovali. A první mezi těmito muži byl náš František Smetana, se svou teplou a profesorem na plzeňském gymnasiu, kterýž jakožto spisovatel vzal o osvětě a národnosti českou zvláště v kraji našem neskonale si získal zásluhu. Měl a mluvil ještě díla a spisy jeho o činech, které byl ku zdaru vlasti naší podnikl, a mluvil o něm i četní odchovanci jeho, kteří s vděčností si vzpomínají na toho, kterýž byl k jich vzdělání první základ položil a k jich národnímu uvědomění první jiskru do mladistvého srdce vložil. Není tedy hozen takovýto muž, aby smetanské ctile skutky jeho a postavením důstojného pomníku vděčností svou k němu a budoucí pokolení přenášelo?

Národovci čeští uznali také již, že postavení pomníku zvěčnělému Smetanovi jest nejen povinností kraje našeho, ale i celého českého národa, a četné příspěvky,

Ředitel p. Částek oslovil pak po česku shromáždění, vzdávaje díky obci za obětavost, kterou zřízením nové reálky ku školství na jevo dala, a vyzýval žactvo k poslušnosti a k pilnosti, dokládaje, že „hanba mládeže jest zároveň hanbou školy, a česť školy že ctí jest mládeže“.

Na konec pak rovněž po česku oslovil ještě p. školní rada Pátek přítomné zastupitele obce, aby jim vyslovil jmenem vlády upřímné díky za vykonání tak velebného díla, jakým jest nová školní budova a obrátil se pak i ku sboru učitelskému, vyzývaje jej k svornému a sjednocenému působení na vinici Páně.

Zapěním jedné sloky národní hymny skončila se při střelbě střelců a moždýřů dopolední slavnost a průvod slavnostní odebral se opět v známém již pořádku do chrámu Páně, aby tam díky vzdal Bohu za šťastně dokonanou stavbu školní budovy, jakož i vysvěcení její. Když pak po skončeném „Tebe Boha chválíme“ spolky ze slavnosti domů se ubírali, defilovali střelci, „Sokolové“, „Aar“ kolem p. purkmistra a přítomných před radnicí členů sboru obecních starších.

Odpoledne o 1/23. hodině byla slavnostní hostina, k níž se více než 200 hostů bylo dostavilo. Byli zde p. purkmistr, dor. Maschauer, kterýž předsedal při hostině, krajský přednosta p. Tschary, kanovníci pp. P. Prucha a P. Bernard a p. arciděkan P. Hlavan, p. prof. Purkyně, oba majorové zdejší posádky, někteří radové krajského soudu, okresní hejtmán p. Těpely, veškerí páni radové a větší část výborů obecních, učitelstvo veškerých škol obecních a zástupcové zdejšího kněžstva, dále inženýr p. Hintrager z Vídně, který plány k reálce byl zhotovil, a řemeslnictvo, kteréž se stavby účastnilo, pak veškeré úřadnictvo obecní a jiní hosté. Úprava hostiny, kterou pořádal p. Thum, hoštinský „u zlatého orla“, byla skvětlá i musíme se o ní rovněž tak pochvalně zmíniti, jako o pořádku, kterýž při ní byl zachován. Když chutně upravená a vzácná jídla byla četné hodovníky občerstvila, nacházela se již celá společnost v nejlepším rozjaření, tak že právě nejvhodnější byl čas k pronesení obyčejných připitkův.

První, jenž sklenici žampaňského pozvedl, byl p. purkmistr, dor. Maschauer.

V řeči německé vynesl jmenem občanstva plzeňského Jeho Velič. císaři a králi „Hoch“, kteréž shromáždění hlučně opakovalo, provolávajíc vedle toho: „sláva králi českému“.

Krajský přednosta, p. Tschary, taktéž německy pronesl připítek obětavému občanstvu a purkmistru plzeňskému, a rada p. Kleissl pronesl český připítek přítomnému kanovníku P. Pruchovi, mluvě as v tento rozum:

Pánové! Plzeň světí dnes znamenitý den, zasvěcení vyšší reální školy; tento den slavný ozdobil svou přítomností vysoce důstojný pan kanovník a scholastikus Prucha, kterýž na naše pozvání Plzeň ochotně navštívil a vysvěcení školy dějemnou řečí vykonal. Na důkaz vděčnosti naší za jeho ochotnost a lásku ku škole provolávám jemu upřímné: „sláva! ať žije!“

Hlučné „ať žije“, které shromáždění provolalo, svědčilo, že řečník všem ze srdce mluvil.

Po té pravil rada Tuschner (česky):

Pánové! mám to za svaton povinnost, abych upozornil Vás, že nejnovějším obratem, kterýž císařský manifest ve sméru vlády naší spůsobil, nastal národu našemu opět okamžik, kde slova: „důvěra k vládě“ stala se jednou opět našim heslem. Pánové, my zde máme též zástupce vlády, p. krajského přednostu Tscharyho, podejme mu připítkem, kterýž mu pronáším, opětný a srdečný důkaz této důvěry v novou vládu: „sláva mu!“

Náš vážený p. měšťanosta, dor. Maschauer, se hned v neděli odjedne na místo hrozného neštěstí odebral, aby svou známou dobročinností ubohým ku pomoci přispěl. Když pak se vrátil, uspořádal mezi ymi známými sbírku, která byla opět důkazem šlechtnosti zdejších měšťanů, neboť již v pondělí rozdělil p. měšťanosta 214 zl., mnoho chleba, mouky a šatstva mezi pohořelé.

Pan Hýra přispěl 100 zl. a značnou částkou mouky a chleba.

Dne 23. května 1865. došel následující přípis p. dra. Maschaura:

Herr Bürgermeister!

Nr. 2179.

Indem ich dem Herrn Bürgermeister für die aufopfernde Bereitwilligkeit, mit welcher sich der Herr Bürgermeister der Sammlung von Beiträgen für die Abbrändler in Ober-Böhmen und der Vertheilung derselben unterzog, sowie den wohlthätigen Gehern die milden Spenden im Namen der Abbrändler den wärmsten Dank ausspreche, erlaube ich mir das Ansuchen beizufügen, der Herr Bürgermeister wolle, nachdem etwa noch weiter eingehenden Beträge ihrer Bestimmung zugeführt wurden, über das Ergebniss anher die Anzeige machen.

K. k. pol. Bezirksamt Pilsen, am 23. Mai 1865.

Der k. k. Bezirksvorsteher:

Toply m. p.

Jako vůbec se p. rada Kleissl o okrášení Plzně vsí péčí přičiňoval, tak také nepřestával si všimati i toho, aby i v okolí našem vysazenými stromy krajina nabyla utěšenějšího rázu. Zvláště v jarní době vysázeny byly na silnicích a veřejných místech obecní správou 2854 stromy, které činilo 270 višňové stromky, vesměs z obecní školky pocházejí. Mezi těmi stromky bylo 808 ovocných a 846 lesních stromků, pak 1200 štěpů a hrušek.

Dne 8. června 1865. (večer) byl zde pozorován na měsíci zvláštní úkaz: objevil se totiž o 10. hodině kolem měsíce veliký kruh, který měl části barvy duhové. Od měsíce pak kolmo vybíhaly čtyry jasné paprsky, které na způsob kříže složeny byly. As půl hodiny trval tento úkaz. Snadno lze se domyslíti, že za příčinou tohoto zjevení mezi sprostým lidem o vojné, hladu a moru prorokováno bylo.

Dne 13. června 1865. slavil spolek „Lásky k bližnímu“ dopoledne slavnost svého praporu. Slavnost děla se v arciděkanském chrámu Páně v přítomnosti rady městské, představených zeměpanských úřadů, c. k. majeství a dvou kmotů, kterýmiž byly pí. Maschaurová, choť purkyně, a pí. Kleisslová, choť městského rady. Po veliké zpívané mši sv. kterou s assistencí sloužil zdejší důstojný senior, P. Trapp, přiváženo k vlastnímu obřadu slavnostnímu, totiž ku svěcení.

Oba praporečníci, pp. Dostal a Strížek, drželi prapor, a kmotry držely naň krásné bílo-modré, zlatem vyšívané fábory, dar to od paní měšťanky. Na jednom, pí. Kleisslovou darovaným, stála slova: „Miluj bližního svého!“ — na druhém od pí. Maschaurové: „Sct. Antoni N.-L.-V.“

Mezi tím, co rozličné modlitby k slavnosti této se hodicí konány byly, zapěl náš „Hlahol“ na kůru staročeský sbor sv. Vojtěcha: „Hospodine miluj ny“, kterýž přesně a cituplně přednesen na četné shromážděné

manifestem vyslovená, stala se skutkem. Školní rada Pátek připil drahým matkám, které pro školu odchovávají zdárnou mládež, P. Jizba všem katechetům, kteří odchovávají vlastní zdárné dívky, jako stavitelé z mrtvých kamenů vytvářejí živá tělesa. Pan Schiebl vynesl přípitek veškerým plzeňským spolkům, kteří se dopoledne slavnosti dnešní účastnily; p. Ženíšek velebnému duchovenstvu a p. podkrajský Těpely zdaru mládeže města Plzně.

Po té povstává prof. Houška a praví:

Pánové, mnoho přípitků bylo již vyneseno, při tom však zapomělo se na muže, kterýž první podnět k slavnosti dnešní zaval, kterýž takměř původem se stal, že velikolepá reální budova naše jest uskutečněna. Jest to městský rada p. Emanuel Tuschner, kterýž první byl ve výboru obecním návrh učinil, aby se pro vyšší reálku nová budova vystavěla a jemuž tedy taktéž dnešního dne přísluší sláva!

Přípitek tento byl přijat s neobyčejným nadšením, tak jako i následující přípitek p. Guldenera, vyzývající obec, aby dnešní slavnost nebyla svátkem posledním, nýbrž prvním, jemuž brzy následovati budou jiné stejné slavnosti, svědčící o dalším rozšiřování a zařizování nových a velepotřebných škol obecních. Poslední přípitek konečně vynesl redaktor „Plzeňských Novin“ p. Frant. Schwarz. Mluvě o dnešní slavnosti, dovozoval, jak v úzkém spojení jest význam slavnosti této právě s nadějemi, které císařský manifest byl vzbudil. Slavnost dnešní považuje řečník za vítězství samosprávy obecní, neboť pomocí této jen se uskutečnila velikolepá budova. Jak ale vypadalo by to, kdyby stejná samospráva v záležitostech školních i země poskytnuta byla? Když by to se stalo, pak věru bychom se více nedovolávali rovnoprávné university, tak jako zjednali jsme si sami již rovnoprávnou techniku. Diplom říjnový oživil u národů naději, že se jim nejvzácnější předmět, školství totiž, do vlastní správy dostane, doby ale, které po diplomu přišly, naděje tyto zmarily. Císařský manifest však opět naděje tyto oživuje, a řečník hledě k výsledkům, jakých se samospráva obecní v dnešní slavnosti ve školství domohla, přeje si, aby ku prospěchu tohoto školství a ku prospěchu země splnily se naděje, císařským manifestem vzkříšené, a volá „na zdar“ tomu, aby nová doba přivedla veškeré ústavy vzdělávací do samosprávy království a země.

Tím skončena jest slavnostní hostina a mnozí z hostů odebrali se ještě do divadla, aby přítomni byli slavnostnímu představení, které v tento večer k oslavě jmenovin císaře pána a na počest vysvěcení nové reální budovy uspořádáno bylo.

Připojujeme ku konci ještě jídelní listek dnešní slavnostní hostiny, kterouž obstaral p. Thum, hostinský „u zlatého orla“:

Želvová polévka.
Kuřata s aspikem.
Pečená ryba s omáčkou sardelovou.
Obložené hovězí maso.
Zadělávaná zvěřina s nákypkami.
Máslové koláčky s jablky.
Indián.
Vlašský salát.
Bažant.
Naložené ovoce.
Dort.
Čerstvé ovoce.

Po divadle uspořádali na rychlo ještě „Sokolové“ se svojí hudbou úvod pochodňový, kterýž k měštanské besedě se ubíral; zde císaři králi bouřlivě „sláva“ bylo provoláno. Odtud odebralo se obecnstvo zahrady besedy řemeslnické. Podotknouti slušno, že okna v místnostech besedy řemeslnické byla slavnostně osvětlena a ve dvou nacházely se krásné sochy Jejich Veličenstev.

Druhého dne, totiž 18. srpna o 9. hodině ranní, konaly se slavné služby Boží v arciděkanském chrámu Páně, jimž mimo úřednictvo a důstojníky přítomní byli zastupitelé obce a veškerých českých spolkův, jako besedy měštanské i řemeslnické, „Hlaholu“, „Sokolu“, spolku sv. Antonína mnoho jiného nábožného lidu. Vojsko a sbor ostrostřelecký střílely a náměstí při službách Božích. Tu jsme se ale opět dočkali nějaké neobvyklé události; národní hymna totiž zpívána byla po německu; nevěděli jsme dokonce, zdali církevní tato slavnost ustanovena jest toliko pro úřednictvo neb také pro lid, kterýž přece v hlavním chrámu jinak než česky nezpívá. Tim více potěšení jsme byli jiným výjevem, kterýž se po slavnosti odehrál. Krajský přednosta, p. Tschary, odevzdával totiž po službách od sboru ostrostřeleckému přípis císařský, kterýmž oznámeno bylo sboru tomu, že císař pán žádost sboru toho vyslyšeti a jemu prapor císařským orlem darovati ráčil.

Věren zásadě panem státním ministrem vyslovené, že úředník mluviti má s lidem v jeho řeči, oslovil tedy p. krajsky přednosta při odevzdávání sboru ostrostřelecký následující českou řečí:

„Těší mne, že mohu Vám právě v tento den oznámiti, že Jeho Veličenstvo pán darovati Vám ráčil nový prapor, kterýž Vám také brzy vydán bude. Doufám, že tato milost Vám prokázaná utvrdí Vás v lásce, kterou jste vždycky Vy a předkové Vaši ku králi a vlasti své osvědčovali. Vám, pane veliteli, tuto odevzdávám dekret císařský o této milosti císařské.“

Po té provolal velitel sboru p. Bubník a s ním celý sbor třikrát: „Sláva císaři a králi!“

Výnos slavnostního koncertu „Hlaholem“ ve prospěch pohořelých lidických uspořádaný byl 50 zl.

P. Hýra přidal k tomu v známé své lidumilnosti značnou částku 50 zl.

Dne 24. srpna 1865. rokovalo shromážděné zastupitelstvo městské za občanského úřednictví měšťanosty, dra. Jana Maschaura o následujících předmětech:

1. Schválen byl s několika změnami a doplňky řád trhový pro město Plzeň, jak jej předložil komitét.
2. Zvolen byl komitét poradní, skládající se z pánů Kleissla, Emanuela Tuschnera, Ignáce Schiebla, med. dra. Brože a Frant. Pecháčka, který měl vyšetřiti okolnosti týkající se žádosti podnikatelů plynárny, aby prodloužena byla smlouva ve příčině osvětlení města plynem (na 15 let učiněná) na dalších 20 let.
3. Povoleno zařízení tří paralelních tříd na české hlavní škole a sice dvou tříd pro hochy a jedné třídy pro dívky.
4. Za příčinou zařízení obecního sboru hasičů vyvolen byl komitét z pp. dra. Šela, Josefa Kesslera, Adolfa Feyerfeila, Ignáce Pytlíka a Karla Kmínka, který uradiv se o té věci, vhodný návrh učiniti měl.

pisu a j. ve zvláštních hodinách soukromně. Diletantismem tím nebylo však lze dosáhnouti cíle čtvrtým třídám vytknutého.

Prvním učitelem čtvrté třídy byl o město Plzeň a její školství velice zasloužilý nynější ředitel německé hlavní školy Florián Kern.

Čtvrté třídy rozděleny byly na dva ročníky. V Plzni však pro nedostatek místností i sil učitelských musilo býti vyučování tak zařízeno, že se v jednom roce vyučovalo předmětům prvního a v roce příštím předmětům druhého ročníku. Přijímání žáků mělo se vždy jen po dvou letech díti. Tomuto zvláště pro žáky nevhodnému zařízení hleděl učitel Kern tím odpomáhati, že po několik let žáky obou ročníků zároveň v jedné světnici vyučoval. Takový neblahý stav věcí trval přese usilovné namáhání a snažení jak učitele tak i několika ředitelův po 25 let. Zdejší P. T. vysoce důstojný arciděkan, P. Antonín Hlavan, jsa v letech 1832. až 1834. ředitelem a katechetou hlavní školy, velmi vřele záležitosti té se ujmál, a velmi důtklivě poukazoval na to, jak mnohá menší města než Plzeň (na př. Loket) místnosti čtvrté třídy rozšířila a síly učitelské rozmnožila. Snažení toto nebylo by zajisté zůstalo bez výsledku, kdyby zdárné působení ředitelovo nebylo bývalo přerušeno povoláním jeho do správy duchovní za faráře do Touškova.

Teprv r. 1837. bylo magistrátu dovoleno, pro čtvrtou třídu ještě jedno učitelské místo zříditi a k otevření druhého ročníku pro příští školní rok patřičná opatření konati. Za druhého technického učitele byl ustanoven Josef Spudil, učitel čtvrté třídy v Chebu.

Roku 1844. obdržela hlavní škola znamenitého zvelebení novou, prostrannou a příhodnou budovou. Až dosud bylo hlavní škole mnoho nesnází za příčinou místností snášeti. Při zařízení hlavní školy byla každá třída v jiném stavení a sice první třída v tak zvané městské škole, která na severní straně kostela sv. Bartoloměje stála; druhou třídu umístili ve stavení na „varhanictví“ zvaném, a jižně od kostela sv. Bartoloměje u zdi hřbitovní stojícím; pro třetí třídu pak vyhledána místnost v domě blíž arciděkanství „u červeného srdce“.

Roku 1784. přišla celá hlavní škola do jednoho stavení. Byl zde totiž nedlouho před tím zrušen klášter Dominikánek.

Rozsáhlá jich budova byla upravena pro hlavní školu a byty učitelův. Bylo však přáním občanstva, aby i gymnasium do stavení toho vpraveno bylo.

Proto počala roku 1804. stavba nového křídla, kterou stavitelský mistr J. Schell řídil a r. 1808. dokončil. Po té přestěhovalo se gymnasium i s profesory do nových místností. Nebylo zde však školám dlouhého pobytu dopráno. R. 1809. musilo stavení vyprázdněno a ve špitál pro raněné vojny proměněno býti. Po ten čas byly gymnasium i hlavní škola ubytovány v bytech privátních po městě, až r. 1811. budova zase účelům školským navrácena byla.

Čím více se návštěva na hlavní škole rok od roku množila, tím méně dostačovaly místnosti její. Veškeré třídy byly na újmu vyučování a kázně přeplněny. Ve IV. třídě musilo se v těch světnicích, ve kterých se vyučovalo, zároveň kresliti; kabinetů pro učební prostředky nebylo žádných.

Darmo zasazoval se ředitel, P. Ant. Hlavan, v letech 1832.—1834. o získání školní světnice a kreslirny pro druhý ročník, jakož i o ustanovení ještě jednoho učitele pro čtvrtou třídu.

Dne 5. října 1865. ve čtvrtek bylo vyučování na zdejších reálních školách zahájeno slavným „Veni sancte“ v kapli nové budovy. Mši sv. zřídil veledůstojný p. arciděkan, P. Hlavan, s četnou asistencí. Slavnosti této přítomni byli vedlé úplného sboru učitelského meškající zde učitelé, P. Prucha a P. Bernard, školní rada p. Pátek a p. purkmistr dor. Maschauer. Po slavnosti pak oslovili p. arciděkan a p. školní rada žákovstvo velmi dojemně. Když „Veni sancte“ bylo skončeno, šli se veškerí učitelové a přítomní hosté do dolejšího patra, kde předán byl medailon s poprsím páně purkmistrovým, a p. ředitel odevzdal od sboru učitelského medailon p. purkmistrovi na důkaz uznání zásluh, které si byl tento muž o znovuzřízení škol reálních vydobyl. Podobným smyslem oslovili p. purkmistra kanovník Prucha a školní rada p. Pátek.

Při této příležitosti podáváme zde

KRONIKU OBCENÍ VYŠŠÍ REÁLNI ŠKOLY V PLZNI,

sepsanou od ředitele FRANTIŠKA ČÁSTKA.

Plzeňská vyšší reální škola vyvinula se z nižší zde stávající reálky, tato zase z někdejší čtvrté třídy dvouroční německé hlavní školy a to způsobem následujícím:

Zřízení německé hlavní školy padá do doby, kdy v Rakousku obec podobné školy povstávají počínaly, do doby to slavné císařovny Marie Terezie.

Před r. 1776. vyučovali mládež městskou prvním počátkům čtení, psaní a psaní při chrámu Páně sv. Bartoloměje ustanovení choralisté a svých příbýtcích. Roku řečeného byly zřízeny dle nového ve Vídni zpracovaného plánu dvě třídy hlavní školy se zvláštními učiteli. V první třídě vyučovalo se v materštině, v druhé třídě hlavním účelem vyučování byla němčina. Za učitele první třídy byl ustanoven Pavel Koracin, učitelem druhé třídy byl rozený Němec, Thad. Fenzl; ředitelství zastával obecní rada Jakub Krieger.

Roku 1780. byla neunavným přičiněním pražské kr. školní kommisie, která tehdež vysoce o školství zasloužilý Ferd. Kindermann předsedal, k dvěma třídám ještě třetí přivtělena. Slavné otevření třídy té stalo se dne 1. května se dvanácti žáky. První její učitel slul Frant. Křepelka.

Úplnou stala se hlavní škola teprv r. 1813., kdy čtvrtá třída v život vstoupila: čtvrté třídy při hlavních školách byly určeny pro ty, kteří po ukončení třetí třídy dalšího vzdělání v gymnasiích buď hledati nechtěli aneb nemohli; byli podávati vědomostí potřebných v řemeslech a jiných živnostech. První váha kladla se na kreslení, vědy mathematické a přírodní; jazyk, země- a dějepis byly předměty menší důležitosti. Učitelové nižších tříd musili spůsobilost svou v tak zvaných vědách technických dokázati zvláštní zkouškou; předmětům ostatním vyučovali učitelové nižších tříd hlavní školy, aneb i podučitelové.

Učitelové techničtí požívali větších platův, ano i přednost před ostatními svými kolegy, což se i později, ač nesprávně, přeneslo do nižších tříd, kde přece předměty grammatické technickým na roveň postaveny a tak že před učiteli t. zv. grammatických předmětů při stejné přednosti stejné kvalifikaci učitelové techničtí až dosud leckdes přednost mají.

Před rokem 1813. vyučovali učitelové hlavní školy větší žáky některým předmětům čtvrté třídy, jako: stavitelství, měřictví, počtům, země-

Zatím bylo již v srpnu téhož roku 1849. zastupitelstvo městské za povolení ku zařízení reálky na náklad vlastní ještě jednou žádalo, načež vysoké ministerstvo s obcí sděluje,¹⁾ že jí zařízení reálky na náklad vlastní povoluje, upravení její má se však ve smyslu organisačního plánu tak státi, aby ročník nový, který se hned zaříditi smí, ve spojení s dvěma ročníky čtvrté třídy a s ročníkem, jenž v příštím roce 1850./51. přibude, úplnou čtyřtřídní nižší reálku tvořil. Než minist. výnos tento zastupitelstva městského došel, pokročil školní rok tak daleko, že se zařízení nového ročníku odložilo, a pouze při proměně čtvrté třídy v nižší dvoutřídní reálku zůstalo.

Následkem pochvaly, kterou vysoké ministerstvo městskému zastupitelstvu za příčinou projevené péče o rozkvět školství a zařízení reálky udělilo, nařídil magistrát, aby se jména všech údů zastupitelstva městského do pamětní knihy školní na věčnou památku zaznamenala, jak následují:

V ý b o r u ž š í :

Josef Ignác Klotz,	Karel Klotz,	Jiří Štastný,
František Vanka,	Ed. Fodermayer,	Vojtěch Hæssler.

V ý b o r š í r š í :

Jiří Štastný,	Fr. Brettschneider,	Vojtěch Hæssler,
Václav Kock,	František Moser,	František Pecháček,
Emanuel Dlouhý,	Václav Sequens,	Adam Gradl,
Jan Perschl,	František Vanka,	Karel Klotz,
Ed. Fodermayer,	František Guldener,	Petr Hauschka,
Bartoloměj Taun,	Jan Ronolter,	Josef Fürich,
Jan Taun,	Antonín Koutecký,	Václav Diener,
	Josef Tuschner,	Jan Schiebl.

Mezi tím ujala se mezi občanstvem myšlenka, že by pro Plzeň prospěšnější a jí důstojnější a pro důchody poměrně ne o mnoho nákladnější bylo, místo nižší čtyřtřídní zaříditi vyšší reální školu.

A skutečně již v prosinci t. r. šla k vys. c. k. ministerstvu žádost za povolení k zařízení vyšší reální školy na náklad obecní.

V žádosti té se uvádí, že obec sice vše připravuje, aby se nižší dvoutřídní reálka ve smyslu vládního nařízení příštím školním rokem rozšířiti mohla, že ale snaha její nečelí ku reálce nižší čtyřtřídní, nýbrž k tomu, aby se ku stávajícím dvěma třídám směla připojiti vyšší reální škola o třech třídách a to z následujících příčin:

1. Dostačí nižší reálka o dvou třídách všem, kteří se ještě do času řemesla chopiti chtějí, ano jest právě pro ně ta nejužitečnější, jelikož již v druhém ročníku praktické předměty přicházejí, kdežto v čtyřtřídních reálkách předměty ty se teprv v posledním roku přednášejí. Proto zůstali by ti, kteří by se z reálek takových již po dvou letech k řemeslu obraceli, bez praktického vzdělání. A takových žáků, kteří by se teprv po vystudování celé čtyřtřídní reálky k řemeslu odhodlali, bude as velmi málo.
2. Co se žáků přestupujících do vyšší reálky týká, tu by návštěva III. a IV. třídy úplné nižší reálky, dokud ze dvoutřídní reálky po přestálé příjmací zkoušce do vyšší přestoupiti lze, ani lákavou, ani žádoucnou nebyla a rodiče by zajisté pro uspojení nákladu

¹⁾ Výnos vys. ministeria ze dne 14. října 1849., č. 6534.

Roku 1837, měly se sice potřebné místnosti přistavěti ku školní lově, ukázalo se však, že by to bylo nevhodné a seslo s toho. Konečně o ustanovení, vystavěti pro hlavní školu budovu novou a sice na té straně Štěpánského náměstí. Stavba počala roku 1842, a byla dočena roku 1844. Zsvěcení školy stalo se téhož roku v měsíci říjnu. Tá hlavní škola, až na třídy dívčí, které ve stavení starém zůstaly, estěhovaly se do nové budovy. Třídy četnější byly na paralelky rozděleny; rtá třída dostala dávno žádanou kreslírnu a nutné kabinety pro proedky učebné. Zkrátka, nyní bylo hlavní škole lze rozšířiti se, jak jen o potřeba a prospěch její požadovaly.

Rok 1848, vyvolal i ve školství dobu novou. Dávno očekávaná řele žádaná reorganisaace školství rakouského obdržela pojednou život, dlé docela změněných a opravených gymnasií povstal nový druh středních ol, totiž školy reální. Účelem škol reálních jest: podati, vedlé všeobecného delání bez použití staroklasických řečí a literatur, střední stupeň předavy pro živnostenská zaměstnání a připraviti pro technická učelístě.

Dle reorganizačního plánu roku 1849, vydaného rozdělují se reální oly v nižší a vyšší.

Vyšší obdržely hned z počátku uspořádání určitější nežli nižší. řších reálních škol mělo býti několik druhů, jako dvou-, tří- a čtyř- řlní, jichž rok poslední měl býti vždy rokem praktickým, aby žák stupující do života praktického pro své budoucí zaměstnání potřebných praktických pokynutí obdržel. Tyto ročníky praktické nevstoupily dle olho vědomí nikde v život a tudy povstaly pouze nižší reálky buď dvou- ol třídílní. Konečně jsou reálky nižší buď s hlavní školou spojeny ak ku národním školám patřící, aneb samostatné, at již o sobě, aneb vyšší reálkou ve spojení, a pak ku školám středním náležející. Reálka olí má za účel vzdělávati pro nižší živnosti a připravovati pro vyšší olní školu. Z počátku, v době to přechodu, bylo lze žákům i druhé oly nižší reálky po přestálé přijímací zkoušce do vyšší reálky vstoupiti.

Obce, nabyvše po r. 1848, samostatnosti ve správě, počaly s nad- olností a rázností nevšední o vznik a zvelebení škol svých pečovati. olístě školy reální staly se předmětem jich snahy. Plzeň podala dne října 1848, se vzhledem na příští reorganisaaci škol a jich rozstředění řeské a německé vysokému ministerstvu žádost za zřízení českého olmasia a reálky v Plzni, poukazujíc k tomu, že obec celé gymnasium olcem i s profesory ve své budově zdarma přechovává, celou normální ak českou školu o dvou třídách i s učiteli a podučiteli na svůj náklad olrzuje, zavazujíc se, že veškeren náklad i na reálku nésti, a pak při olžení gymnasia ve všem se dle vládních nařízení řídití chce. Podepsáni ol ve jménu obyvatelstva městského: Josef Ignác Klotz, Eduard Foder- olcov, Karel Klotz, Frant. Vanka, Vojtěch Hæssler, Mirrwald, Peithner.

Zadosti té dostalo se v prosinci vyřízení¹⁾ v ten smysl, že zájmy olého vynučování v Čechách nepožadují žádaného zařízení, dokud se olmet ten ve své úplné souvislosti a ve svém mnohostranném stýkání olměry a potřebami celé země nevyšetřil.

Roku příštího (1849.) v říjnu nařídilo se vysokým ministerstvem olmestati čtvrté třídy v dvoutrídílní s hlavní školou spojenou nižší reální olu dle organisačního plánu toho roku vydaného.

¹⁾ Výnos vys. ministeria ze dne 23. října 1848., č. 6554, a gubernia ze dne olmestati 1848., č. 90.813.

Ve příčině profesorů se ustanovilo, aby katecheta hlavní školy, P. Pýcha, přijal náboženství, učitelové hlavní školy František Halík českou řeč, Filip Giestl, německou řeč, Jos. Spudil matematiku a rýsování, Flor. Kern kreslení, kněz františkánského řádu, P. M. Pleške, řeč italskou, Jiří Melichar řeč francouzskou a J. Gerlach krasopis.

V české literatuře chvalně známý a o město Plzeň vysoce zasloužilý prof. zdejšího lycea, dr. Smetana, uvolil se na požádání zastupitelstva městského přestoupiti ze sboru gymnasiálního jako profesor a ředitel na vyšší reální školu, za to mu přislíbeno ročně 600 zl. stříbra, byt a 6 sáhů dříví.

Pro chemii mělo býti vypsáno místo se služným 800 zl., bezplatným bytem a 6 sáhů dříví.

O tom, zdali naboře jmenovaní pánové jen prozatímně či trvale na novém ústavu působiti mají, jakož i o jejich služném neděje se nikde zmínky.

O propuštění profesora dra. Smetany ze sboru učít. gymn. a přestoupení na vyšší reální školu, usneslo se městské zastupitelstvo, aby se vyjednávalo písemně i ústně s veledůstojným opatem řádu praemonstrátského.

Dne 6. srpna bylo psáno veledůstojnému opatu teplskému, načež tento již dne 8. srpna z Krukanic odpověděl, že jest sice vyvolení dra. Josefa Smetany za profesora a ředitele budoucí vyšší reální školy v Plzni pro něj jakožto představeného kláštera teplského, čestné a lichotivé, proto ale přece že se vidí po zralém uvážení nucena pro důležitost věci jak pro osobu zmíněného profesora, tak i pro řád sám některé své pochybnosti a následující otázky učiniti:

1. Vymohlo-li si město Plzeň již práva, že smí budoucím školním r. 1850.—51. vyšší reální školu otevřítí?
2. Má-li obec právo profesory vyšší reální školy ustanovovati, či jen vys. c. k. ministerstvu ponavrhovati?
3. Má-li město Plzeň pouze právo ponavrhovati, smí-li pouze jednoho, musí-li (jak to v obyčeji bývá) tři profesory ponavrhovati?
4. Ačkoliv se odchodem prof. Smetany a úmrtím prof. Basila Hoffer-a ve velikých nesnázích nachází, přece propustí prof. Smetanu, aby městu Plzni svou vysokou vážnost na jevo dal, z kollegia profesorů gymnasiálních a dovolí mu přestoupiti na vyšší reální školu; poněvadž ale, aby odchodem prof. Smetany uprázdněné místo obsadil, jiného bratra z jeho působení, kterého později více dosáhnouti nemůže, jaksi násilně vytrhnouti musí, snad bude slušno žádati od městského zastupitelstva písemného vyjádření: „že od propuštění prof. Smetany z kollegia profesorů gymnasiálních město Plzeň jeho úplné zaopatření přijímá, t. j. že město Plzeň od zmíněného okamžení profesorovi Smetanovi doživotně 600 zl. stř. pojišťuje“.

Toto písemné vyjádření musí zníti na opata a celý konvent kláštera teplského.

Podání písemného vyjádření, jakož i zodpovězení podaných otázek přeje sobě opat přijati z rukou zastupitelstva městského při svém návratu (as za 10 dní) z Prahy, načež dle přání městského zastupitelstva jednati přislíbuj.

Dalších zpráv o vyjednávání města Plzně s opatem teplským nenalézá pisatel těchto řádků v archivu městském. Že ale k žádoucímu cíli nevedlo, vysvítá z listu profesora Smetany městskému zastupitelstvu

dne 22. srpna z Mariánských lázní zaslaného, ve kterém oznamuje, že pro nahodilé překážky volby za profesora na budoucí vyšší reální škole přijati nemůže.

Druhá nepříznivá zpráva došla městského zastupitelstva vysokým c. k. ministeriálním výnosem ze dne 30. srpna 1850., č. 6690, ve kterém se připomíná, že žádost o zařízení vyšší reální školy v Plzni nevyhovuje požadavkům od vlády na reálky jakožto státní ústavy činěným.

Jest sice volno obci zařídit sobě učeliště dle svého plánu, takový ústav však nemůže obdržeti ani jména vyšší reální školy, ani práva vydávati vysvědčení zákonně platná.

V témž dekretu nařizuje Jeho Exc. pan ministr, aby se vyslovila pochvala zastupitelstvu městskému za jeho horlivost, s kterou pečuje o zvelebení škol.

Krátce před tím zemřel všeobecně vážený a o zařízení vyšší reální školy nad jiné dbalý měšťan Vojtěch Häessler, kterým ztratily školy plzeňské horlivého příznivce.

Zastupitelstvo městské, v tom čase nově zvolené, pod purkmistrem p. Frant. Vankou, uznalo, že důchody městské jsou tak seslabeny, že by nákladu na zařízení a vydržování vyšší reální školy potřebného beze škody pro obec nesnesly.

Tím záležitost vyšší reální školy na pozdější příznivější čas, který však teprv po 13. letech nadešel, odložena.

Toho roku stala se změna v ředitelství hlavní a nižší reální školy. Dosavadní ředitel a katecheta, P. K. Růžička, stal se farářem v Dejšíně. Zastupitelstvo městské uznalo za dobré ředitelství a katechetství od sebe oddělití a ustanovilo za ředitele seniora sboru učitelského, Flor. Kerna.

Poněvadž obec ale pouze právo ponavrhovací při ustanovení učitelův a ředitelů na národních školách má, povstala rozepře s dotýcnými úřady, po které Flor. Kern ředitelem zůstal. Flor. Kern jest druhým světským ředitelem hlavní školy od jejího počátku. Až dosud byl skoro vždy katecheta zároveň ředitelem.

Od založení hlavní školy byli jejími řediteli:

- Od r. 1776.—1792. městský rada Jakub Krieger;
" " 1792.—1803. kněz řádu františkánského Briccius Soleri, zároveň katechetou;
" " 1803.—1809. kaplaní městské fary, střídavě P. Mat. Máza a P. Jos. Müller;
" " 1809.—1818. P. Jos. Müller, za kterého zařízena čtvrtá třída;
" " 1818.—1825. P. Filip Dostal, za kterého založena pamětní kniha hlavní školy;
" " 1825.—1832. P. Emanuel Widimský;
" " 1832.—1834. P. Antonín Hlavan;
" " 1834.—1850. P. Karel Růžička, za nějž byla nová školní budova vystavěna, IV. třída ve dva ročníky rozšířena a v nižší reální školu o dvou třídách proměněna.
" " 1850. až podnes jakožto ředitel úřaduje pan Florián Kern.

Po odstoupení P. Růžičky ustanovila nejdůstojnější arcibiskupská konsistoř P. Jos. Pýchu za katechetu hlavní a nižší reální školy.

Nejdůležitější událost, která se v době mezi r. 1850.—63. přihodila, jest rozšíření dvoutrídni n. r. školy v třítrídni. V prosinci roku 1851.

Zatím bylo již v srpnu téhož roku 1849. zastupitelstvo mě za povolení ku zařízení reálky na náklad vlastní ještě jednou žá načež vysoké ministerstvo s obcí sděluje,¹⁾ že jí zařízení reálky na vlastní povoluje, upravení její má se však ve smyslu organizačního tak státi, aby ročník nový, který se hned zaříditi smí, ve spojení s d ročníky čtvrté třídy a s ročníkem, jenž v příštím roce 1850./51. při úplnou čtyřtřídní nižší reálku tvořil. Než minist. výnos tento zastupitelstvá městského došel, pokročil školní rok tak daleko, že se zařízení no ročníku odložilo, a pouze při proměně čtvrté třídy v nižší dvou reálku zůstalo.

Následkem pochvaly, kterou vysoké ministerstvo městskému zastupitelstvu za příčinou projevené péče o rozkvět školství a zařízení mu udělilo, nařídil magistrát, aby se jména všech úřdů zastupitelstva města do pamětní knihy školní na věčnou památku zaznamenala, jak následuje:

V ý b o r u ž š í :

Josef Ignác Klotz, František Vanka,	Karel Klotz, Ed. Fodermayer,	Jiří Štastný, Vojtěch Hæssler.
--	---------------------------------	-----------------------------------

V ý b o r š í r š í :

Jiří Štastný, Václav Kock, Emanuel Dlouhý, Jan Perschl, Ed. Fodermayer, Bartoloměj Taun, Jan Taun,	Fr. Brettschneider, František Moser, Václav Sequens, František Vanka, František Guldener, Jan Ronolter, Antonín Koutecký,	Vojtěch Hæssler, František Pecháček, Adam Gradl, Karel Klotz, Petr Hauschka, Josef Fürich, Václav Diener,
--	---	---

Josef Tuschner, | Jan Schiebl.

Mezi tím ujala se mezi občanstvem myšlenka, že by pro prospěšnější a jí důstojnější a pro důchody poměrně ne o mnoho kladnější bylo, místo nižší čtyřtřídní zaříditi vyšší reální školu.

A skutečně již v prosinci t. r. šla k vys. c. k. ministerstvu ž za povolení k zařízení vyšší reální školy na náklad obecní.

V žádosti té se uvádí, že obec sice vše připravuje, aby se dvoutrídní reálka ve smyslu vládního nařízení příštím školním r rozšířiti mohla, že ale snaha její nečelí ku reálce nižší čtyřtřídní, k tomu, aby se ku stávajícím dvěma třídám směla připojiti vyšší škola o třech třídách a to z následujících příčin :

1. Dostačí nižší reálka o dvou třídách všem, kteří se ještě do řemesla chopiti chtějí. ano jest právě pro ně ta nejužitečnější, již v druhém ročníku praktické předměty přicházejí, kdežto v třídních reálkách předměty ty se teprv v posledním roku předu Proto zůstali by ti, kteří by se z reálce takových již po letech k řemeslu obraceli, bez praktického vzdělání. A tak žáků, kteří by se teprv po vystudování celé čtyřtřídní k řemeslu odhodlali, bude as velmi málo.
2. Co se žáků přestupujících do vyšší reálky týká, tu by III. a IV. třídy úplné nižší reálky, dokud ze dvoutrídní reálce přestálé přijímací zkoušce do vyšší přestoupiti lze, ani ani žádoucnou nebyla a rodiče by zajisté pro uspořené

¹⁾ Výnos vys. ministeria ze dne 14. října 1849., č. 6534.

Na počátku šestého desetiletí nastal nový ruch i v záležitostech školních. Ačkoliv se nedělo v Plzni u veřejnosti o zařízení vyšší reální školy od r. 1850. ani zmínky, přece potřeba ústavu toho citěna až příliš.

Těžce to obyvatelstvo kr. města Plzně neslo, že musí své syny posílati na reálky vyšší do měst vzdálených a menších, jako do Lokte, Rakovníka a později do Písku, kdežto by nejen prospěch, ale i důležitost i důstojnost města požadovala, aby ústav takový v místě byl.

Poprvé po dlouhé přestávce setkáváme se zase se záležitostí vyšší reální školy v aktech rady městské na počátku r. 1861. Tu zaslala rada městská dotaz městům Rakovníku a Lokti, jakého as nákladu zařízení a vydržování vyšší reální školy u nich požaduje. Města dotyčná zaslala v krátkém čase žádané zprávy. Brzy pak staly se nové volby do zastupitelstva městského. Za purkmistra byl zvolen c. k. poštmistr, med. dor. Jan Maschauer, kterýž sobě zvelebení školství za hlavní svůj úkol obral. Otázka o vyšší reální škole mohla však teprv na konci r. 1862. přijati na denní pořádek.

Dne 22. listopadu zaslal totiž zdejší obchodník, měšťan a zároveň člen zastupitelstva městského Emanuel Tuschner, žádost purkmistrovskému úřadu, aby do programu nejbližšího zasedání městského výboru přijat byl následující návrh:

Slavné zastupitelstvo městské!

Neať jistě žádného občana, který by již dávno nebyl proniknut přesvědčením, že zařízení vyšší reální školy v Plzni pro město, kraj, ano i celou vlast nejvšs důležitá jest.

Tim více to bude přesvědčením zastupitelů naší obce, kterých především neodbytnou povinností jest, starati se o vyšší vzdělání měšťanův a živnostníkův.

Za tou příčinou a pak poněvadž se poměry naší obce znamenitě zlepšily, bylo by snad na čase, potřebné přípravy konati k uskutečnění tohoto všeobecného přání, ano této nejdůležitější otázky; proto navrhuji:

Slavné zastupitelstvo račiž uzavřiti:

1. Ať se zvolí komitét, který z p. měšťanosty a 6. údů zastupitelstva městského sestávati má, ten ať se uradí a co nejdříve zprávu podá, zdali a jakými prostředky lze obci zařídití a příštím školním rokem otevřítí vyšší reální školu ve spojení se řemeslnickou školou.
2. Komitét ať udá, jakého nákladu zařízení a vydržování ústavu takového by vyžadovalo.
3. Ať se komitét spojí se znalci v Plzni i mimo Plzeň, ať si dotyčných elaboratů vyžádá a dle potřeby je honoruje; ano ať i podobné ústavy vyslanci navštíví a seznati dá.
4. Náklad ať nese obec.

Rázná povaha navrhovatelova, láska purkmistrova ku školství, nadšenost městského zastupitelstva pro pokrok, jakož i změna poměrů časových byly bezpečným rukojmím šťastného vyřízení navržené záležitosti.

Městské zastupitelstvo uznalo i ve svém zasedání dne 12. ledna r. 1863. úplně vhodnost podaného návrhu a vyvolilo do komitétu vedlé p. purkmistra, dra. Maschaura, navrhovatele p. Emanuela Tuschnera, pány dra. Brože, Ed. Fodermayra, Františka Jahlna a Jana Ronoltra.

Komitét tento chopil se uložené jemu práce velmi rázně. Již dne 13. února podal shromážděnému zastupitelstvu své návrhy:

1. aby se pro vyšší reální školu vystavěla budova velikolepá a sice na místě starého skladiště a obecního dvůra v severozápadní části města, kdež jest místo prostranné a zároveň tiché a blízké všem částem města;

2. aby se za příkladem jiných větších měst na zapravení znamenitých výloh, k zařízení vyšší reální školy a k stavbě velikolepé budovy potřebných, uspořádalo vybírání pivního krejcaru ze všeho v městě Plzni vyrobeného piva. Zastupitelstvo městské přijalo jednohlasně návrh první, a o druhém ustanovilo, aby se ihned vznesla žádost na vysoký sněm zemský, který právě zasedal, za povolení ku vybírání jednoho krejcaru z každého mázu v městě i v předměstích vytočeného piva na deset let. Množství v Plzni spotřebovaného piva bylo 40.000 věder ročně.

Dne 16. března byla dotyčná žádost vys. sněmu předložena a od tohoto zemskému výboru odevzdána, který již dne 17. března obci oznámil, že na základě §. 79 prov. obecního řádu jest k nové této dani přivolení všech voličů zapotřebí.

K tomu cíli byli veškerí voličové na dny 8., 9. a 10. dubna do radnice pozváni, aby zde o zavedení pivního krejcaru hlasovali.

Ze 1476 voličů dostavilo se 824, z nichž hlasovalo 9 „ne“ a 815 „ano“. Po té povolil zemský sněm ve svém 49. sezení dne 17. dubna, aby obec plzeňská směla vybírat z každého mázu v městě a v předměstích vytočeného piva jeden krejcar r. č. až do konce r. 1872., k čemuž Jeho Veličenstvo císař pán dne 8. června své milostivé svolení uděliti ráčil.

Vybírání pivního krejcaru počalo dne 1. července.

Tím jest podán obci vydatný prostředek ku skvělému zařízení vyšší reální školy.

Mezi tím rokoval komitét ve svých poradách o vystavění školní budovy, která by, jak co do zevnějšku tak i co do vnitřního uspořádání všem slušným požadavkům vyhověla.

Dne 15. května ohlásilo se novinami vyzvání ku zaslání plánu pro vyšší reální školu, která obsahovati má: 10 školních světnic, z nichž jsou dvě 24□^o, šest 20□^o a dvě 16□^o veliké; čtyry kreslírny, tři 30□^o a jedna 50□^o veliká; vedlé každé kreslírny jeden kabinet 6□^o.

Pro lučbu:

- a) posluchárnu 20□^o;
- b) laboratorium pro profesora 6□^o;
- c) laboratorium pro žáky o dvou světnicích po 14□^o;
- d) kabinet pro apparaty 10□^o;
- e) kabinet pro praeparaty 8□^o.

Pro přírodopis:

1 kabinet 16□^o.

Pro fysiku:

1 kabinet 16□^o a laboratorium pro profesora 6□^o.

Pro modely všeho druhu kabinet 12—16□^o;

pro modelování světnice 18□^o;

„ bibliotéku světnice 18□^o;

„ profesory pokoj 10□^o;

ředitelna o dvou pokojích: a) 14□^o, b) 10□^o;

byt pro ředitele o 3 pokojích s příslušnými místnostmi.

Byty pro dva školní sluhy. Sál pro tělocvik se šatnicí.

Nejllepší plán obdrží cenu 300 zl. r. č., druhý 200 zl. r. č.; nejdělsí lhůta ku zaslání byla na den 10. srpna určena.

Na počátku šestého desetiletí nastal nový ruch i v záležitostech dních. Ačkoliv se nedělo v Plzni u veřejnosti o zařízení vyšší reální školy od r. 1850. ani zmínky, přece potřeba ústavu toho citěna až příliš.

Těžce to obyvatelstvo kr. města Plzně neslo, že musí své syny sýlati na reálky vyšší do měst vzdálených a menších, jako do Lokte, Koverníka a později do Písku, kdežto by nejen prospěch, ale i důležitost lástojnost města požadovala, aby ústav takový v místě byl.

Poprvé po dlouhé přestávce potkáváme se zase se záležitostí vyšší reální školy v aktech rady městské na počátku r. 1861. Tu zaslala da městská dotaz městům Rakovníku a Lokti, jakého as nákladu zařízení vydržování vyšší reální školy u nich požaduje. Města dotyčná zaslala krátkém čase žádané zprávy. Brzy pak staly se nové volby do zastupitelstva městského. Za purkmistra byl zvolen c. k. pošt mistr, med. r. Jan Maschauer, kterýž sobě zvelebení školství za hlavní svůj úkol ral. Otázka o vyšší reální škole mohla však teprv na konci r. 1862. ujeti na denní pořádek.

Dne 22. listopadu zaslal totiž zdejší obchodník, měšťan a zároveň člen zastupitelstva městského Emanuel Tuschner, žádost purkmistrovskému radu, aby do programu nejbližšího zasedání městského výboru přijat l následující návrh :

Slavné zastupitelstvo městské!

Není jisté žádného občana, který by již dávno nebyl proniknut přesvědčením, zařízení vyšší reální školy v Plzni pro město, kraj, ano i celou vlast nejvš jest.

Tim více to bude přesvědčením zastupitelů naší obce, kterých především ne- bytnou povinností jest, starati se o vyšší vzdělání měšťanův a živnostníkův.

Za tou příčinou a pak poněvadž se poměry naší obce znamenitě zlepšily, da by snad na čase, potřebné přípravy konati k uskutečnění tohoto všeobecného snu, ano této nejdůležitější otázky; proto navrhuji:

Slavné zastupitelstvo račiz uzavřiti:

1. Ať se zvolí komitét, který z p. měšťanosty a 6. údů zastupitelstva městského sestáváti má, ten ať se uradí a co nejdříve zprávu podá, zdali a jakými prostředky lze obci zařídit i přístím školním rokem otevřít vyšší reální školu ve spojení se řemeslnickou školou.
2. Komitét ať udá, jakého nákladu zařízení a vydržování ústavu takového by vyžadovalo.
3. Ať se komitét spojí se znalci v Plzni i mimo Plzeň, ať si dotyčných elaboratů vyzáhá a dle potřeby je honoruje; ano ať i podobné ústavy vyslanci navštíviti a seznati dá.
4. Náklad ať nese obec.

Rázná povaha navrhovatelova, láska purkmistrova ku školství, nad- evost městského zastupitelstva pro pokrok, jakož i změna poměrů časových ply bezpečným rukojmím šťastného vyřízení navržené záležitosti.

Městské zastupitelstvo uznalo i ve svém zasedání dne 12. ledna 1863. úplně vhodnost podaného návrhu a vyvolilo do komitétu vedle purkmistra, dra. Maschaura, navrhovatele p. Emanuela Tuschnera, ay dra. Brože, Ed. Fodermayra, Františka Jahnl a Jana Ronoltra.

Komitét tento chopil se uložené jemu práce velmi rázně. Již dne února podal shromážděnému zastupitelstvu své návrhy:

1. aby se pro vyšší reální školu vystavěla budova velikolepá a sice na místě starého skladiště a obecního dvora v severozápadní části města, kdež jest místo prostranné a zároveň tiché a blízké všem částem města;

Že povoluje, aby na nižší reálce definitivně ustanovení učitelové i na vyšší reální školu prozatimně přijati byli, lze-li se od nich zdárného působení i v jich novém postavení a při zvýšených požadavcích nadíti.

Ku svému definitivnímu ustanovení v novém úřadu budou se pak musiti nejdéle ve dvou letech předepsané zkoušce způsobilosti s dobrým výsledkem podrobiti. V tom případě promíne se jim, bylo-li jich působení v novém postavení uspokojující, výkaz předepsaných průpravních studií.

Učitelům starým, kteří by se sotva ku zkoušce přidržovati mohli, může se při jinak úplně uspokojícím působení zkouška i docela prominouti.

Co se učebního plánu týká, tu vyžaduje st. ministerium, aby obec při humanistických vědách pro jich důležitost počet hodin rozmnožila.

Dále vyslovuje se přání, aby obec učitelům decenálky pojistila. Konečně uděluje plzeňské vyšší reální škole prozatimně právo veřejnosti. Definitivně právo toto bude dáno ústavu teprv po delším čase jeho trvání.

Zastupitelstvo městské vyjádřilo se pak, že veškerým požadavkům vys. st. minist. ochotně ihned zadošť učiní, co se však decenálek týká, že i tomuto přání svým časem dle možností vyhoví. Dále bylo ujednáno, aby se všickni na n. reálce definitivně ustanovení učitelové i na v. reálku převzali, a tři noví učitelové pro v. reálku způsobilí, z nichž prozatimní ředitel zvolen býti má, ustanovili. Za tou příčinou byl ihned konkurs vypsan.

Dne 16. září za profesory zvoleni: Aug. Kopecký, prof. na reálce v Rakovníku; Ant. Morávek, prof. na reálce v Praze, a Frant. Částek, prof. na reálce v Lokti; poslednímu zároveň svěřeno prozatimně ředitelství.

Tak se konečně dostalo Plzni ústavu, po kterém tak dlouhá léta bažila a kterého se již r. 1859. domáhala. Dosažení tohoto cíle jest nejen změněným poměrům časovým, ale především pro pokrok nadšenému zastupitelstvu městskému a p. purkmistrovi v čele jeho co děkovati. Neobyčejnou rázností a řídkou obětavostí a píli chopili se zvláště komitety prací jim uložených a provedli je přese všechny četné a veliké překážky za neobyčejně krátký čas k žádanému konci. Pan purkmistr, dor. Jan Maschauer, řídě osobně všechna namáhavá vyjednávání, dal patrně na jevo, jak drahý jest mu ústav tento. Neméně uznání hodna jest horlivost školního inspektora, městského rady p. Eduarda Fodermayra, který ne-unavně se stará o vše, čeho škole třeba.

S vděčností jest se i zmíniti chvalně o horlivosti a rychlosti, kterou sněm a výbor zemský, jakož i všechny dotyčné c. k. úřady záležitosti vyšší reální školy plzeňské se ujímaly a je vyřizovaly. Jen tím bylo lze dříve než v devíti měsících domoci se na nejvýš důležitých a užitečných zařízení, ku kterým jindy a jinde více let zapotřebí bylo.

Dne 12. ledna 1863. přišla záležitost vyšší r. školy u městského zastupitelstva poprvé na denní pořádek a dne 1. října téhož roku počalo se již vyučovati ve všech třídách jako na jiných ústavech. Mezi 12. lednem a 1. říjnem dosaženo vybírání pivního krejcaru, povoleno zaříditi vyšší reální školu, zaopatřeno vhodné místo, jakož i plán ku velikolepé budově školní, ustanoven učitelský sbor, opatřeny potřebné místnosti a školní nářadí a vyšší reální škola ročníkem čtvrtým otevřena.

Dne 28. a 29. září bylo předsevzato přijímání žákův.

22. srpna z Mariánských listů zasláno, ve kterém oznámuje, že nahodilě překážky volby za profesora na budoucí vyšší reální škole stí nemůže.

Druhá nepříznivá správa šla městského zastupitelstva vysokým ministeriálním výnosem ze dne 30. srpna 1850, č. 6630, ve kterém připomíná, že žádost o zařízení vyšší reální školy v Plzni nevyhovuje podmínkám od vlády na reálny jakožto státní ústavy činěným.

Jest sice volno obci zařídit si sobě učelště dle svého plánu, takový avšak nemůže obdržeti ani jména vyšší reální školy, ani práva vyřazení vysvědčení zákonně platná.

V též dekretu nařizuje Jeho Exc. pan ministr, aby se vyslovila chvala zastupitelstvu městskému za jeho horlivost, s kterou pečuje o zvelebení škol.

Krátce před tím zemřel všeobecně vážený a o zařízení vyšší reální školy nad jiné dbalý měšťan Vojtěch Hessler, kterým ztratily školy plzeňské horlivého příznivce.

Zastupitelstvo městské, v tom čase nově zvolené, pod purkmistrem Frant. Vankou, uznalo, že důchody městské jsou tak zeslabeny, že by škola na zařízení a udržování vyšší reální školy potřebného bez škody na obec nesnesly.

Tim záležitost vyšší reální školy na pozdější příznivější čas, který tak teprv po 13. letech nadešel, odložena.

Toto roku stala se změna v ředitelství hlavní a nižší reální školy, povádní ředitel a katecheta, P. K. Růžička, stal se farářem v Dejšíně. Zastupitelstvo městské uznalo za dobré ředitelství a katechetství od sebe odvolati a ustanovilo za ředitele seniora sboru učitelského, Flor. Kerna.

Peněvaž obec ale pouze právo ponavrhovací při ustanovení učitelův ředitelů na národních školách má, povstala rozepře s dotýcnými úřady, které Flor. Kern ředitelem zůstal. Flor. Kern jest druhým světským ředitelem hlavní školy od jejího počátku. Až dosud byl skoro vždy katecheta zároveň ředitelem.

Od založení hlavní školy byli jejími řediteli:

- 1776.—1792. městský rada Jakub Krieger;
- 1792.—1803. kněz řádu františkánského Briccius Soleri, zároveň katechetou;
- 1803.—1809. kaplani městské fary, střídavě P. Mat. Máza a P. Jos. Müller;
- 1809.—1818. P. Jos. Müller, za kterého zařízena čtvrtá třída;
- 1818.—1825. P. Filip Dostal, za kterého založena pamětní kniha hlavní školy;
- 1825.—1832. P. Emanuel Widimský;
- 1832.—1834. P. Antonín Hlavan;
- 1834.—1850. P. Karel Růžička, za něž byla nová školní budova vystavěna, IV. třída ve dva ročníky rozšířena a v nižší reální škole o dvou třídách proměněna.
- 1850. až podnes jakožto ředitel úřaduje pan Florián Kern.

Pro odstoupení P. Růžičky ustanovila nejdůstojnější arcibiskupská katedra P. Jos. Pýchu za katechetu hlavní a nižší reální školy.

Nejštěstivější událost, která se v době mezi r. 1850.—63. přihodila, byla zrušení dvoutrídni n. r. školy v třítrídni. V prosinci roku 1851.

2. aby se za příkladem jiných větších měst na zapravení znamenitých výloh, k zařízení vyšší reální školy a k stavbě velikolepé budovy potřebných, uspořádalo vybírání pivního krejcaru ze všeho v městě Plzni vyrobeného piva. Zastupitelstvo městské přijalo jednohlasně návrh první, a o druhém ustanovilo, aby se ihned vynesla žádost na vysoký sněm zemský, který právě zasedal, za povolení ku vybírání jednoho krejcaru z každého mázu v městě i v předměstích vytočeného piva na deset let. Množství v Plzni spotřebovaného piva bylo 40.000 věder ročně.

Dne 16. března byla dotyčná žádost vys. sněmu předložena a od tohoto zemskému výboru odevzdána, který již dne 17. března obci oznámil, že na základě §. 79 prov. obecního řádu jest k nové této dani přivolení všech voličů zapotřebí.

K tomu cíli byli veškerí voličové na dny 8., 9. a 10. dubna do radnice pozváni, aby zde o zavedení pivního krejcaru hlasovali.

Ze 1476 voličů dostavilo se 824, z nichž hlasovalo 9 „ne“ a 815 „ano“. Po té povolil zemský sněm ve svém 49. sezení dne 17. dubna, aby obec plzeňská směla vybírati z každého mázu v městě a v předměstích vytočeného piva jeden krejcar r. č. až do konce r. 1872., k čemuž Jeho Veličenstvo císař pán dne 8. června své milostivé svolení uděliti ráčil.

Vybírání pivního krejcaru počalo dne 1. července.

Tím jest podán obci vydatný prostředek ku skvělému zařízení vyšší reální školy.

Mezi tím rokoval komitét ve svých poradách o vystavění školní budovy, která by, jak co do zevnějšku tak i co do vnitřního uspořádání všem slušným požadavkům vyhověla.

Dne 15. května ohlásilo se novinami vyzvání ku zaslání plánů pro vyšší reální školu, která obsahovati má: 10 školních světnic, z nichž jsou dvě 24□^o, šest 20□^o a dvě 16□^o veliké; čtyry kreslírny, tři 30□^o a jedna 50□^o veliká; vedlé každé kreslírny jeden kabinet 6□^o.

Pro lučbu:

- a) posluchárnu 20□^o;
- b) laboratorium pro profesora 6□^o;
- c) laboratorium pro žáky o dvou světnicích po 14□^o;
- d) kabinet pro apparaty 10□^o;
- e) kabinet pro præparaty 8□^o.

Pro přírodopis:

1 kabinet 16□^o.

Pro fysiku:

1 kabinet 16□^o a laboratorium pro profesora 6□^o.

Pro modely všeho druhu kabinet 12—16□^o;

pro modelování světnice 18□^o;

„ bibliotéku světnice 18□^o;

„ profesory pokoj 10□^o;

ředitelna o dvou pokojích: a) 14□^o, b) 10□^o;

byt pro ředitele o 3 pokojích s příslušnými místnostmi.

„ pro dva školní sluby. Sál pro tělocvik se žatnicí.

plán obdržel cenu 300 zl. r. č., druhý 200 zl. r. č. zaslání byla na den 10. srpna určena.

V určitou dobu bylo 8 plánů zasláno. K jich posouzení byl se-
staven komitét ze zastupitelstva městského a ze znalců jak staveb tak
škol. Údové jeho byli ze zastupitelstva vedlé p. purkmistra pp.: dor.
ankraz, dor. Teissler, Ignác Mattas, Jan Ronolter, František Jahn,
František Hýra, František Pecháček, Emanuel Tuschner; ze znalců p. Jan
ělský, architekt z Prahy, a p. Václav Kur, profesor z Lokte.

Za nejlepší byl uznán plán p. Morice Hintrægra, architekta ve
řidní (rodilého z blízkých Křimic), a jemu přiřknuta cena první, 300 zl.
r. č.; druhá cena udělena p. Danielovi, inženýrovi v Plzni.

Bylo určeno, aby se stavělo dle plánu prvního. Architekt Hintræger
svým plánem nejen že vyhověl všem v programu uvedeným požadavkům,
ale on je i předčil jak co do počtu a velikosti místností, tak i co do
vhodného jich uspořádání.

V červenci byla podána vys. c. k. místodržitelství žádost se všemi
potřebnými doklady za povolení ku zařízení vyšší reální školy v Plzni
nákladem obce.

Učební plán zastupitelstvem městským sestavený lišil se znamenitě
od plánu vládou pro veřejné vyšší reální školy ustanoveného.

Humanistickým vědám vesměs méně hodin vyměřeno, aniž se vědám
matematickým a přírodním nějakého rozšíření dostalo.

Co do vyučovacího jazyka bylo určeno, že se má, aby se vyhovělo
potřebám jak města tak i okolí, vyučovati jazykem českým i německým
a sice: český vedlé řeči ještě země-, děje- a přírodopisu ve všech a počtům
nižších třídách; německy vedlé řeči: matematice, fysice, chemii a stroj-
nictví; ostatním však předmětům německy i česky.

Sbor profesorů sestávati měl s ředitelem i katechetou z 11. učitelů
a 1. adjunkta. Jich platy byly takto určeny: katecheta 700 zl. r. č.;
ředitel za své úřadování vedlé platu jako učitel ještě 100 zl. r. č. a byt
ve školní budově; 3 techničtí učitelové, mezi nimi učitel chemie, 900 zl.
r. č.; 4 učitelové po 800 zl. r. č.; 3 učitelové po 700 zl. r. č.; adjunkt
600 zl. r. č.; učitel francouzského jazyka 200 zl. r. č.; učitel zpěvu
150 zl. r. č.; učitel tělocviku 100 zl. r. č. Platy posledních tří učitelů
mohou dle okolnosti i zvýšeny býti.

Pak se usneslo, aby byl ustanoven školní sluha, zároveň laborant,
s platným 300 zl. r. č. a domovník se 150 zl. r. č.; oba mají ve školní
budově bydlet.

Dne 1. srpna vyřídilo vys. ministerstvo žádost zastupitelstva měst-
ského za zařízení vyšší reální školy v Plzni na náklad obecní v ten
smysl, že povoluje zařízení tohoto ústavu v Plzni na náklad obce v ten
smysl,

1. aby ku stávající třířídni nižší reální škole r. šk. 1863.—4. první,
v následujících pak dvou letech druhá a třetí třída vyšší reální
školy připojena byla. Avšak připomíná, aby vyšší reální škola ihned
od hlavní školy oddělena a zvláštnímu řediteli svěřena byla.
2. Rozdělování sboru učitelského v učitele a adjunkta že se přiči
organizaci samostatných reálků, poněvadž se ode všech učitelů
stejně spůsobilosti, a tudy stejného působení požaduje. Proto ať se
ponavrhnuté místo adjunktské svým časem v místo učitelské promění.
3. Obec ať se vyjádří, zdali a jak které učitelské síly nižší reální
školy i pro vyšší r. školu upotřebiti míní.

platila, zastaveničko učinil. Pohled na tisíce lidstva, ozářené rudou září pochodní, byl zajisté velikolepý. Zde zapěl „Hlahol“, četně shromážděný, krásný Jelenův sbor: „Vše jen ku chvále vlasti a krále“, a po malé přestávce hymnu císařskou, kterouž na mnoze i obecnost s sebou zpívalo. Když byla hymna dozpívána, provolána byla celým shromážděním třikráte hlučná „Sláva Jeho Veličenstvu císaři a králi za udělení diplomu a manifestu“; po té průvod nastoupil cestu zpáteční, ubíraje se kolem náměstí a hlubokou tmou se vyznamenávající radnice. U ulice Dominikánské rozdělil se průvod na dva zástupy, jeden ubíral se k besedě řemeslnické a druhý k besedě měšťanské, na kterýchžto obou místech opětně provolána hlučná „sláva císaři a králi našemu“. Tím skončil se průvod a nastal v obou besedách život opravdu slavnostní. Obě besedy okrášleny byly vkusně chvojí a prapory v barvách národních; sochy císařské, umístěny byly na prvním místě a obklopeny byly krásnými květinami.

V měšťanské besedě vznášela se nad sochami J. V. krásná česká koruna. Když účastníci nejvíce rozjařeni byli, učiněn byl návrh v měšťanské besedě, aby se p. stát. ministru odeslal za příčinou slavnosti diplomové něm. telegraphm následujícího znění:

Jeho Excel. p. státnímu ministru ve Vídni!

Měšťané plzeňští za příčinou oslavení nejvyššího diplomu a manifestu v besedě měšťanské shromáždění, prosí, Vaše Excellence račiž nejpokornější díky jejich vzdání nejmilostivějšímu císaři a králi za udělení nejvyššího diplomu a manifestu, které národu a vlasti novou blahodárnou ústavní dobu slibují. Zároveň prosí, Vaše Excellence račiž od měšťanů plzeňských též přijati ujištění srdečné důvěry. Českému národu není sice ještě dopřáno, aby také cestou telegrafickou králi svému v řeči mateřské holdovati mohl, avšak mužové národa českého nepochybuji, že Vaše Excellence také v tomto směru k nejsvětějšímu právu rovnoprávnosti národu jejich brzy dopomůže.

Návrh ten došel u všech přítomných hlučného souhlasu a byl také vykonán. Podobný telegraphm, avšak bez posledního dodatku, zaslala též řemeslnická beseda panu státnímu ministru, a tak se přese všechno protiventství den diplomový v Plzni oslavil.

Dne 21. října 1865. ráno došla již zdejší řemeslnické besedy odpověď p. stát. ministra na včerejší telegraphm. Znění její bylo následující:

Státní ministr — řemeslnické besedě v Plzni.

Osvědčení věrné oddanosti Vaší přivedu u Nejvyšší vědomost. Srdečné díky za přátelskou upomínku na mou osobu.

Dne 22. října 1865. zahájeno bylo první zasedání zastupitelstva okresu plzeňského.

O 9. hodině zavítali do prozatímních místností; místodržitelský rada a přednost krajský p. Tschary a okresní hejtman p. Töppl s jiným úřednictvem, načež p. krajský zahájil slavnost následující českou řečí:

Slavné shromáždění!

Jest to zvláštním potěšením pro mne, že zahájití mohu nyní, kde velba starosty p. Tuschnera Nejvyššího stvrzení došla, činnost sboru ústavu tak důležitého, jako jest zastupitelstva okresní. Netřeba mně šířeji vykládati zde práva a povinnosti, které zastupitelstvo okresní na se bere, poněvadž obě již zákonem ze dne 25. července 1864. vysloveno jest; to však hodlá přece podotknouti, že do oboru činnosti zastu-

pitelstva okresního náležejí především veškeré vnitřní záležitosti obecní a pak spravování jmění obecního. Viděti z toho, že se zde zastupitelstvu okresnímu otvírá široké pole činnosti jeho, a že na něm především záležeti bude, aby se zásada samosprávy v obcích našich co nejvíce upevňovala. Úloha tato není snadná; očekávám však od spravedlnosti slavného zastupitelstva okresního, že jí jak náleží pochopí a také vykoná, že bude k mocněmu a nižšímu, k bohatému i chudému vždy stejně spravedlivá a že při všech svých usneseních jen blaho a prospěch obecní na zřeteli míti bude. Od Vás pak, pane starosto, a od celého okresního výboru očekávám, že veškeré práce, které na Vás čekají, dobře, pilně a svědomitě vykonáte, a že vždy vše ochotně vyřídíte, co veškeré zastupitelstvo Vám uloží. Nezneznámám nesnáze, * kterými na začátku své nové činnosti bude Vám bojovati, avšak vytrvalostí mužnou přemůže se každá nesnáze, a úřadové státní ochotně Vás budou skutkem i radou v činnosti Vaší podporovati. Na konec ještě slibte mi, p. starosto, na místě přísahy, že Jeho císařskému a královskému Veličenstvu věren a Jeho poslušen býti, zákony zachovávatí a povinnosti své pilně plniti chcete.

Když byl starosta pan Tuschner rukou dáním slib tento učinil, a p. krajský jemu a celému zastupitelstvu okresnímu štěstí přál k nové činnosti, oslovil starosta shromáždění takto:

Pánové! důležitá slova, která ctěný zástupce vlády právě nyní byl zde pronesl, jsou mně rukojemstvím, že i v důležitost nynějšího okamžiku jste uvážili a uznáte, kteráž by i mně za těžko bylo všem novým povinnostem dostáti, kdybyste mně v novém úřadě vydatně podpory své neposkytli. Mám za to, že, jak sám mluvím z hloubi duše své, tak že i iluzoříkem jsem vřelých vašich citů, když především zde žádám ctěného zástupce vlády, aby Jeho Veličenstvu císaři a králi našemu za potvrzení mé a usnadnění tím činnosti naší vzdal jmenem svým a celého zastupitelstva díky nejvroucnější. Jsem si vědom toho, že dnešním zahájením těžké a namáhavé práce na nás čekají; avšak naděje, že všickni usilovně o zdar prací těchto se přičiníme, sílí mne v důvěře k nastávající naší činnosti. Abych zde šířil slov o důležitosti našeho nového ústavu, abych rozebral celý rozsáhlý obor činnosti jeho, jest věci nemožnou, poněvadž jen zkušenost na vše to řádnou nám může dáti odpověď. Jsem toho přesvědčení, že jen dobrá vůle a poctivost všech, kteří se práce ústavu tohoto účastní, blahodárný výsledek jemu zabezpečí. Postavení naše není lehké. Přicházíme do čtyř zdí se zákonem, milostí císařskou a moudrostí zákonodárcův nám uděleným a z toho máme utvořiti řádný úřad, zdravé tělo živoucím. Nelekám se toho, neboť mám za to, že tím větší pak bude výsledek práce naší, když po třech letech uvedouce vše do pořádku a učiníce z holého nic něco, místa svá jiným postoupíme. Občanská statečnost může se za tou příčinou zde více než kdekoliv osvědčiti, a protož neváhám, abych tomu, kterýž za vlády své této statečnosti občanské čím dále tím širší meze vykazuje a blaho státu v součinnosti všech občanů vyhledává, pronesl nadšeně „sláva“: „Třikrát sláva Jeho Veličenstvu císaři a králi našemu!“

Hlučným svoláním „slávy“ odpovědělo třikráte shromáždění ku vyzvání tomuto, čímž se první akt slavnosti, skládání slibu starostova, ukončil.

Po té hnulo se shromáždění v četném průvodu, v jehož čele kráčel p. krajský přednost se starostou panem Tuschnerem, do arciděkanského chrámu Páně, kdež se slavnostní služby Boží měly konati.

Mezi tím shromážděli se z vlastní vůle na náměstí před „Starou poštou“ také rolníci z nejbližšího okolí v kroji národním na koních, aby na jevo dali účastenství své při slavnosti občanské, která zájmů jejich tak velice se týkala. V čele jejich nacházel se statečný rolník škvřňanský, pan František Škarda. Rolníci škvřňanští, jejichž uvědomělost zvláště chvály jest hodna, vzali též s sebou svůj prapor, jenž se skvěl významným heslem: „Za vlast a krále stůjme stále“. As v půl desáté sestavili se rolníci v průvod a odebrali se doprovázeni nesmírným množstvím lidstva od „Staré pošty“ na veliké náměstí, kde se naproti hlavnímu vchodu kostelnímu postavili.

V kostele shromážděli se za tím veškerí spolkové plzeňští a obecní

lid, tak že prostranné místnosti chrámové přeplněny byly. Značný počet městských ostrostřelců stál v dvojřadí v prostřední chodbě chrámové.

Po slavných službách Božích, které sám p. arciděkan konal, ubíral se průvod slavnostní zase do místností bývalého okresního úřadu, kdež první zasedání zastupitelstva okresního zahájeno býti mělo.

Když pak průvod z chrámu vyšel, vytvořili rolníci po obou stranách dvojřadí, načež je p. krajský přehlížel; po přehlídce této pak doprovázeli stateční rolníci průvod v téměř pořádku k naznačeným již místnostem do ulice Františkánské. Zde opustil p. krajský průvod a zastupitelé okresní s jinými hosty odebrali se k prvnímu zasedání zastupitelstva okresního.

Starosta p. Tuschner zaujal místo předsednické; vládu zastupoval c. k. okresní hejtman pan Těplý a protokol psal c. k. okresní adjunkt pan Beneš.

Zástupce vládní pan Těplý oslovil pak shromáždění takto:

„Prohlašuji činnost zastupitelstva okresu pizeňského za započatou a žádám Vás, pane starosto, abyste věren slibu svého císaři a králi daného a vzdálen každé politické strannosti úřadu svého se ujal a o blaho okresu, který Vás důvěrou svou byl počtil, se staral. Dávěruji se ve Vás, že ačkoliv věrným synem jste svého národa, přece budete rovnoprávnosti obou národností v okresu zastoupených šetřiti, dávěruje se i v zastupitelstvo okresu tohoto, že v činnosti Vaší vždy vydatně Vás podporovati a k tomu s Vámi pracovati bude, aby blahobyt obcí i jednotlivých osob v okresu našem čím dále tím více se zmáhál. K činnosti takové přeji Vám srdečně štěstí a povolávám pana starostovi a slavnému zastupitelstvu okresnímu „Sláva“ a „Na zdar!““

Řeč tuto opakoval pan vládní zástupce na konec také německy, načež starosta pan Tuschner prohlásil schůzi za zahájenou.

Předměty, o kterých zastupitelstvo okresní v prvním sedění rokovalo, byly následující:

1. Volba jednoho člena výboru ve skupení průmyslníkův; poněvadž ale zastupitel skupení tohoto p. Bischoff, kterýž volbu tu má vykonati, schůzi přítomen nebyl, odročil se předmět ten na schůzi příští.
2. Skládání slibu místo přísahy do rukou starosty od zvolených již členů výboru okresního, pp. Antonína Dyka, Karla Hahnenkamma, J. Hintrægra, Jana Kleissla a Josefa Kusa.
3. Návrh jednacího řádu a instrukce pro výbor okresní.
4. Návrh výboru okresního týkající se nájmu příhodného bytu pro kancelář.

Po skončeném hlasování přijal se byt v druhém poschodí domu p. Salzmannově, ježž beseda měšťanská najatý měla, za nájemné 200 zl., 12. hlasy proti 9., a sice proti výpovědi čtvrtletní.

Při té příležitosti se též rokovalo o zjednání nábytku a kancelářských potřeb pro úřadovnu zastupitelstva.

5. Ve příčině zřízení úřadnictva potřebného stalo se usnesení, že vypsán má býti čtyřnedělní konkurs na místo sekretáře se služným 800 zl. a okresního písaře se služným 300 zl. a bytem. Obsazení těchto míst mělo býti provisorné.
6. Ve příčině přijímání okresních fondův a silnic ustanoveno, že přijímání to jménem zastupitelstva okresního výbor okresní má vykonati.

Toho času skládalo se obecní zastupitelstvo z následujících členů:

STAROSTA:

Emanuel Tuschner, obchodník v Plzni, téhož času městský obecní radní.

NÁMĚSTEK STAROSTŮV:

Jan Kleissl v Plzni, téhož času obecní radní.

ČLENY VÝBORU:

Z velkostatkářů:

Kníže Jan Lobkovic (zástupce Josef Hintrager, ředitel statku křimického).
Hrabě Arnošt Waldštejn (zástupce Frant. Bellani, hutní ředitel v Plzni).
Med. dor. Jan Maschauer, purkmistr v Plzni.

Z velkopřůmyslu:

Otto Bischoff v Plzni.

Za města:

Med. dor. Josef Brož v Plzni.

Adolf Feyerfeil, obchodník v Plzni.

Karel Hahnenkamm v Plzni.

J. U. dor. Karel Hauschka v Plzni.

František Lenk z Plzece.

František Pecháček v Plzni.

Ignác Schiebl.

Med. dor. Karel Teissler.

Za obce venkovské:

František Brandner, představený z Ledec.

Antonín Dyk, mlynář z Německé Břízy.

Vojtěch Dyk, hospodář z Třemošné.

Martin Krásný, představený z Černic.

Josef Kus, " " Radobšic.

Vojtěch Peš, " " Křimic.

Jan Ruml, " " Chrástu.

Bartoloměj Šimandl, " " Újezda.

J. U. dor. Jakub Škarda, poslanec na sněmu českém v Praze.

Matěj Ženíšek, představený z Dolan.

TAJEMNÍK:

František Schwarz.

Dne 24. října 1865. okolo 8. hodiny ranní vypukl požár v domě č. 124 Václava Fricka na Lochotíně. Shořela pouze střecha. Týž občan byl v tomto roce již po druhé ohněm navštíven.

Dne 1. listopadu 1865. byl redakci „Plzeňských novin“ zaslán od pražských dám krásný věnec s trikolorou slovauskou k tomu účelu, aby věnec ten v den dušiček, 2. listopadu, na hrob zvěčnělého Tyla na hřbitově Svato-Mikulášském byl položen.

Dne 2. listopadu 1865. Jako každoročně byly i letos hřbitovy naše o všech svatých a pak o dušičkách četně navštěvovány.

Studující mládež, vedena vřelým citem vděčné úcty a národního vědomí, odebrala se ve čtvrtek k večeru u hojném počtu na hřbitov

Svato-Mikulášský. Nejprve obstoupila v polokruhu hrob svého milovaného učitele, Josefa Šmetany, a zapěla dojemný sbor, pak po tiché modlitbě památce jeho třikrát „slávu“ provolala. Po té se odebrali studující k hrobu J. K. Tyla, kdež mezi kvítím skvělo se jeho heslo:

„Všecky naše kroky musí véstí
Láska k národu a jeho štěstí“.

Zde opět studující jeden sbor zazpívali a pomodlivše se zapěli Tylem složenou píseň: Kde domov můj“.

Když dozněli velebné zvuky národní této písně, provolala statečná mládež i Tylovi s nadšením třikrát „slávu“.

Zpěvy řídil p. Palla, učitel zpěvu na zdejší vyšší reální škole.

Jak Smetanův, tak i Tylův hrob byl věnci se slovanskými trikolorami ozdoben.

Bylyť věnovány zdejšími studujícími, pak spolkem pražských dám „amerického klubu“ a konečně herci českého divadla plzeňského.

Mimo studující mládež účastnili se i jiní ctitelové obou velezasloužilých spisovatelů našich důstojně jejich oslavy.

Dne 11. listopadu 1865. O zdejším malíři panu Herzogovi psáno tehdež z Bechyně velmi pochvalně.

Bylať jemu svěřena malba čtyř obrazů pro nový oltář v kostele bechyňském vystaveném ku cti sv. Karla Boromejského.

Dopisovatel zmiňuje se o pracích těchto, řka:

„Mohu Vás ubezpečiti, že jsem již mnoho obrazův od rozličných umělců naší doby viděl; žádný však na mne takového dojmu nenčinil, jako obrazy tyto, kteréž vyšly ze štětce mistra Herzoga.“

Dne 18. listopadu 1865. odebrala se zvláštní deputace „Sokola plzeňského“ do Prahy ku pohřbu zvěčnělého starosty pražského Sokola, p. Jindřicha Fügnera, kterýžto pohřeb se dne 19. listopadu o 2. hodině odpolední s neobyčejnou slávou konal.

Dne 2. prosince 1856. Starosta okresní p. Tuschner obdržel tyto dny přípis od pana krajského, v němž se mu v známost uvádí, že Jeho Veličenstvo císař pán ráčil k Nejvyšší vědomosti vzíti díky za jeho potvrzení v úřadu starosty, kteréž byl p. Tuschner při skládání slibu naproti zeměpanskému kommissari vyslovil.

Dne 2. prosince 1865. uspořádal „Sokol“ náš o 11. hodině v arciděkanském chrámu Páně za četného účastenství zdejšího obyvatelstva slavné requiem za svého čestného člena p. Jindřicha Fügnera, starosta pražského Sokola. Kolem mohutného katafalku, na němž mezi zářícími světly a zelením ležely čapka sokolská a křížem dvě šavle, stáli Sokolové též se šavlí a v čele praporečník s praporem černou rouškou zastřeným. Mimo nápis zdobil též věnec se slovanskou trikolorou vkusně zřízený katafalk. Bratrský spolek „Hlahol“ při obřadech církevních velmi dojemně přednesl mistrovské requiem Horákově. Smuteční ta slavnost, byla novým opět důkazem, jaké úctě a lásce zemřelý Jindřich Fügner po veškeré vlasti se těšil.

Dne 3. prosince 1865. konala se zde slavnost odevzdání císařského praporu ostrostřeleckému sboru pilsenskému, a to o 11. hodině dopolední.

Zvaní hosté, mezi nimiž se nalézali zástupcové zdejších c. k. úřadů a vojenské zdejší posádky, pak hodnostáři okresního a obecního zastupitelstva, obchodní komory a t. d. sešli se v místnostech c. k. krajského úřadu. Mezi tím pak přibyl sbor ostrostřelecký s hudbou před krajský úřad na náměstí, kde se postavil ve čtverec.

Hosté, majíce v čele c. k. místopředsedelského radu p. Tscharyho a velitele sboru ostrostřeleckého p. Bubníka, vstoupili do čtverce, kdež p. místopředsedelský rada sbor ostrostřelecký německou řečí takto oslovil:

„Wie es dem geehrten Schützen-Corps bereits bekannt ist, haben demselben Se. k. k. apostol. Majestät unser allergnädigste Kaiser und Herr mit der a. h. Entschliessung vom 17. Juli d. J. eine mit dem kaiserlichen Reichsadler geschmückte Fahne als a. h. Gnadengeschenk zu verleihen geruht, die mir vor wenigen Tagen mit dem ehrenvollen Auftrage zugekommen ist, dieselbe dem Schützen-Corps feierlich zu übergeben. Dieses Zeichen der a. h. Huld ist eine allergnädigste Anerkennung und Würdigung der Verdienstlichkeit und Loyalität der seit Jahrhunderten bewaffneten Bürgerschaft der Stadt Pilsen.

Denn, werfen wir einen Blick in die Geschichte unserer lieben Stadt, so finden wir, dass sich viele Bürger derselben bereits in der Mitte des 14. Jahrhunderts (Jahr 1355.) unter der Regierung des Kaisers Karl's IV. bewaffneten, Unruhen bekämpften, sich in dem hundert Jahre später ausgebrochenen unheilvollen Hussitenkriege unter grossen Aufopferungen und Entbehrungen durch glänzende Thaten auszeichneten und bei den mehrmaligen, durch viele Monate anhaltenden Belagerungen der Stadt Pilsen ihren Heldenmuth mit eigenem Blute für die Wahrung der Rechte der Kirche und der durchlauchtigsten Souveräne Böhmens besiegelten. Gleich glänzende Waffenthaten verübten dieselben bei der Entsetzung Wien's von den Türken, bei dem Bedrängniss des Kaisers Ferdinand in der Nähe von Leitmeritz, bei dem Ausbruche der Revolution im Jahre 1618., und insbesondere auch zu der unheilvollen Zeit des dreissigjährigen Krieges.

Für die dargebrachten schweren Opfer, für die erlittenen Drangsale an Gut und Blut braver Bürger, wurde das pilsner bewaffnete Bürger-Corps von den Kaisern Sigismund, Ferdinand und Maximilian mit erheblichen Privilegien, darunter auch mit dem ersten gleichen Rang der bürgerlichen Schützen der Alt- und Neustadt Prag's ausgezeichnet und nebstbei auch schon von Wailand Sr. Majestät dem Kaiser Leopold mit dem Geschenke von zwei Fahnen beglückt.

So wie sich die bewaffnete Bürgerschaft Pilsen's schon in der grauen Vorzeit längst verstrichener Jahrhunderte durch ruhmvolle Thaten auszeichnete, ebenso ist das pilsner Schützen-Corps unseres Jahrhunderts von dem besten Geiste und den loyalsten Gesinnungen für seine rechtmässigen erhabenen Herrscher beseelt, und hat diese in den bedauernswerthen Wirren der Jahre 1848. und 1849. durch seine musterhafte Haltung und eifrige Bekämpfung einer jeden wie immer gearteten Unruhe und Ausschreitung im schönsten Lichte bewährt.

Alle die ruhmvollen Thaten, die vortreffliche Haltung und Loyalität und die nach jeder Richtung ausgezeichneten Eigenschaften des bewaffneten Bürger-Corps Pilsen's konnten dem sorgfältigen und huldvollen Auge unseres allgeliebten Landesvaters nicht entgehen. Allerhöchstwelcher dem Schützen-Corps die erwähnte, wahrhaft kaiserliche Fahne zu schenken geruhte, die ich nun mit herzlicher Freude übergeben werde.“

Po té odebral se p. místopředsedelský rada do místností svého úřadu, aby darovaný prapor přinesl a sboru jej odevzdal.

Při odevzdání tom takto promluvil:

„Ich schätze mich glücklich, diese kaiserliche Fahne als Symbol der Huld und Gnade unseres erhabenen Monarchen dem geehrten Schützen-Corps in die Hände seines Herrn Commandanten zu übergeben. Mögen Sie alle in diesen Reihen diese a. g. Auszeichnung des Corps stets als ein kostbares Kleinod und als einen wahren Hort in guten und schlimmen Tagen ansehen und trenn bewahren, möge der darauf im Schmuck und Glanze prangende Doppelaar Sie alle in den Tagen der Gefahr zu neuen heldenmüthigen Thaten entflammen und Sie mit Gut und Blut für Gott,

den Kaiser und unser liebes Vaterland einstehen lassen, möge Sie alle diese kaiserliche Munificenz in Ihrer unerschütterlichen Liebe, Treue und Anhänglichkeit an unser Allerdurchlauchtigstes Kaiserhaus unter allen Verhältnissen des Lebens immer mehr bestärken, mit den besten Gesinnungen für das Wohl und Heil des Vaterlandes beseelen. Sie alle zum echten Gemeinsinn, zur wechselseitigen Unterstützung, zur Liebe und Eintracht mit Ihren Mitbürgern ohne Rücksicht der Religion, des Standes und der Nationalität ermuntern und zu allen Bürgertugenden begeistern.

Dies wird Ihr schönster Dank für die Ihnen bewiesene kaiserliche Huld, dies die schönste Erinnerung auf den heutigen feiervollen Akt, dies ihr schönstes Denkmal für die späteste Nachwelt sein.“

Ku německé této řeči odpověděl sbor ostrostřelecký třikrátě hlučným: „sláva našemu císaři a králi“.

Po té jal se p. místodržitelský rada také česky řečniti, dovozuje, že se považuje šťastným, že mu popřáno bylo tento císařský prapor na znamení milosti mocnářovy sboru ostrostřeleckému odevzdati, řka:

„Zachovejte tento císařský dar jako klenot a pravé útočiště v dobrých i zlých časech. Ať Vás dvouhlavý orel na praporu v dnech nebezpečí k novým hrdinským činům pro Boha, císaře a Vaši milou vlast roznítí a v lásce občanské bez ohledu na náboženství, stav a národnost silí. To bude nejkrásnějším poděkováním na tuto milost císařskou.“

Po těchto slovech provoláno opět hlučně „sláva“, načež jal se velitel sboru pan Bubník panu místodržitelskému radovi řečí německou jmenem sboru za darovaný prapor císařský co nejvřeleji děkovati, v řeči české pak připomenul sboru důležitost okamžiku těmito slovy:

„K Vám, pánové, se obracím zryšeným a pyšným citem, že se mně dostalo té cti a toho štěstí u Jeho c. k. apošt. Veličenstva prvním býti tlumočnickem Vašich přání a Vašich prosb a že já Vám mohu první své srdečné blahopřání vysloviti. Starý prapor Vašich slavných předků byl svědkem pamětihodných činův, a já se zaručuji za svůj sbor, že Vám, hodným to potomkům slavných předků, tento nový prapor posvátným štítem svornosti, neposkyrněné cti, cnosti a měšťanských povinností povždy bude. Ano, jmenem celého sboru ještě jednou prosím p. zástupce, aby Jeho c. k. apošt. Veličenstvo ujistil, že jméno Františka Josefa I. nikdy ni v srdci, ni v paměti našeho celého sboru nevyhasne, pokud jen jedna nitka praporu tohoto trvati bude. Na důkaz, že celý sbor s mými slovy a mým míněním souhlasí, žádám jej, aby se mnou z plna hrdla třikrátě provolal: „Jeho c. k. apošt. Veličenstvu sláva!““

Když byla po těchto slovech hudba národní hymnu zahrála, prohlédl si pan místodržitelský rada sbor ostrostřelecký, načež tento při veselé hudbě s novým praporem, jenž v zvláštní schránce uschován a od p. Giestla nesen byl, k bytu velitelovu se odebral, kdež byl do ochrany odevzdán.

Tim skončila se dopolední slavnost; toliko sbor důstojnický odebral se ještě k společné hostině do hostince „u zlatého orla“, kdež až do 3 hodin odpáldne setrval.

Večer uspořádal sbor ostrostřelecký na počest p. místodržitelskému radovi jakožto zástupci vlády, pěkné zastaveníčko s pochodněmi.

Největší zásluhu o prapor tento získal si zajisté p. Bubník, velitel sboru ostrostřeleckého, neboť on to byl, jenž Jeho Veličenstvu při Jeho krátkém pobytu v plzeňském nádraží na cestě z Karlových Varů do Prahy upozornil na starý od císaře Leopolda darovaný prapor, od kteréhož jen malé zbytky již na tyče zbývaly, připojiv při tom nejponíženejší prosbu za udělení nového císařského praporu, kterážto prosba také od Jeho Veličenstva vyplněna byla.

Prapor nový zhotoven jest z modré hedbávné látky, vrubován červeno-bílými čipky, tak že barvy národní na praporu tom převládají.

U prostřed praporu se vznáší císařský orel uméle vetkaný. Rukojet jest červeno-bíle natřena a na vrcholi jejím nalézá se stříbrný český lev. Dámýslné to zajisté sestavení praporu pro sbor měšťanský!

Slušno jest také, aby všechny písemné památky, týkající se tohoto praporu pro potomky v paměti udrženy byly.

Spisy ty obsahují události ozbrojeného plzeňského měšťanstva, čili ostrostřeleckého sboru.

Dne 23. září 1863. zaslal ostrostřelecký sbor Jeho Veličenstvu Františkovi Josefovi I. následující nejpokornější prosbu:

Euerer k. k. apostolische Majestät!

Mit festem Vertrauen einer allerhöchsten gnädigsten Erhörung gewürdigt zu werden, wagt es das in tiefster Ehrfurcht unterzeichnete privilegirte bürgerliche Schützen-Corps der allezeit getreuen Stadt Pilsen, dem allerhöchsten Throne zu nahen, und zu den Füßen seines gnädigsten und gütigsten Landesvaters nachstehende ehrerbietigste Bitte niederzulegen:

Das in aller Unterthänigkeit gezeichnete Pilsner Schützen-Corps befand sich seit undenklichen Zeiten in dem Rechte, sich des Goldes mit grüner Seide zur Dekorirung, sowie der gelbseidenen, mit grün durchwebten Feldbinden bedienen zu dürfen, welches Recht denselben leider bei dessen im Jahre 1836 stattgefundenen Reorganisirung entzogen und statt des Goldes lediglich Silber und statt der gelben bloß eine weisse Feldbinde zugestanden wurde.

Weiters besitzt das Corps zwei uralte, demselben von Wailand Sr. Majestät Kaiser Leopold im Jahre 1697, allergnädigst geschenkte kaiserliche Fahnen, welche dermal vom Zahn der Zeit zernagt, unbrauchbar geworden sind, und mehr einer Stange als einer Fahne ähnlich sehen, demnach einer Renovirung wesentlich bedürfen.

Das in aller Unterthänigkeit gefertigte Schützen-Corps erlaubt sich nun sein ehrerbietiges Anliegen vorzutragen und demüthigst zu bitten:

- a) der Verleihung einer k. k. Fahne und
- b) der Wiedereinsetzung in die erste Classe der priv. Schützen-Compagnien mit dem ihm seit undenklichen Zeiten bis zum Jahre 1836. zugestandenen Rechte, sich des Goldes mit grüner Seide zur Dekorirung, sowie der gelbseidenen, mit grün durchwirkten Feldbinden, wie aus der, den sub lit. A¹⁾ angebotenen Statuten allegirten Abbildung ersichtlich erscheint, wieder bedienen zu dürfen, allergnädigst zu würdigen geruhen, und erlaubt sich diese unterthänigste Bitte mit nachstehenden wahrheitsgetreuen Gründen zu unterstützen:

Bis in das Jahr 1433. und auch weiter hinauf war jeder Bürger Pilsen's, welchen nicht hohes Alter oder physische Gebrechen hinderten, waffenpflichtig.

Die Geschichte spricht mit besonderer Begeisterung von ihren rühmlichen Kämpfen und heldenmüthiger Ausdauer in der Vorzeit.

Der Gebrauch der Schiesswaffen, welche schon in den hussitischen Unruhen und der dabei stattgefundenen vier Belagerungen der Stadt Pilsen (wie die dem Feinde abgenommenen, heutzutage als alte Denkmäler der grauen Vorzeit und ausgezeichnete Tapferkeit der Pilsner Bürger auf dem Rathhause aufgestellten Waffen bezeugen) eine wichtige Rolle spielten, brachte auch die Nothwendigkeit der Errichtung und Einübung bürgerlicher Scharfschützen mit sich.

Nach Zauper's alter Chronik von Pilsen, welche Sr. Majestät Ferdinand dem Gütigen bei allerhöchst Dessen Durchreise durch Pilsen am 7. September 1835. in tiefster Ehrfurcht zu Füßen gelegt wurde (Seite 14), zeigen schon im Jahre 1433. die ersten Spuren von der Errichtung einer förmlichen Scharfschützen-Compagnie mit einem Hauptmann und einer Fahne in der Stadt Pilsen.

Das Alterthum unseres Schützen-Corps lässt sich daher mit höchster Wahrscheinlichkeit bis in das Jahr 1433. umsomehr zurückweisen, als damals die Pilsner Siegesfeierlichkeit, welche die Veranlassung zu der Wahl eines Schützenhauptmannes und der Annahme einer eigenen Fahne gab, unter der Benennung „das neue Fest“

¹⁾ Lit. A. obsahuje stanovy sboru a stav mužstva. Tehož času čítal sbor i s veliteľem a s ľudbou 193 mužů.

Svato-Mikulášský. Nejprve obstoupila v polokruhu hrob svého milov učitele, Josefa Smetany, a zapěla dojemný sbor, pak po tiché mo památce jeho třikráte „slávu“ provolala. Po té se odebrali sta k hrobu J. K. Tyla, kdež mezi kvítím skvělo se jeho heslo :

„Všecky naše kroky musí vésti
Láska k národu a jeho štěstí“.

Zde opět studující jeden sbor zazpívali a pomodlivše se :
Tylem složenou píseň: Kde domov můj“.

Když dozněli velebné zvuky národní této písne, provolala sta mládež i Tylovi s nadšením třikráte „slávu“.

Zpěvy řídil p. Palla, učitel zpěvu na zdejší vyšší reální škol Jak Smetanův, tak i Tylův hrob byl věnci se slovanskými lorami ozdoben.

Bylyť věnovány zdejšími studujícími, pak spolkem pražských „amerického klubu“ a konečně herci českého divadla plzeňského.

Mimo studující mládež účastnili se i jiní ctitelové obou zasloužilých spisovatelů našich důstojné jejich oslavy.

Dne 11. listopadu 1865. O zdejším malíři panu Herzogovi :
tehďaz z Bechyně velmi pochvalně.

Bylať jemu svěřena malba čtyř obrazů pro nový oltář v k bechyňském vystavěném ku cti sv. Karla Boromejského.

Dopisovatel zmiňuje se o pracích těchto, řka :

„Mohu Vás ubezpečiti, že jsem již mnoho obrazův od rozličných uměl doby viděl; žádný však na mne takového dojmu neučinil, jako obrazy tyto, vyšly ze štětece mistra Herzoga.“

Dne 18. listopadu 1865. odebrala se zvláštní deputace „S plzeňského“ do Prahy ku pohřbu zvěčnělého starosty pražského S p. Jindřicha Fügnera, kterýžto pohřeb se dne 19. listopadu o 2. h odpolední s neobyčejnou slávou konal.

Dne 2. prosince 1856. Starosta okresní p. Tuschner obdržel dny přips od pana krajského, v němž se mu v známost uvádí, že Veličenstvo císař pán ráčil k Nejvyšší vědomosti vzíti díky za jeho tvrzení v úřadu starosty, kteréž byl p. Tuschner při skládání slib proti zeměpanskému kommissari vyslovil.

Dne 2. prosince 1865. uspořádal „Sokol“ náš o 11. hodině v děkanském chrámu Páně za četného účastenství zdejšího obyvat slavné requiem za svého čestného člena p. Jindřicha Fügnera, st pražského Sokola. Kolem mohutného katafalku, na němž mezi zá světly a zelením ležely čapka sokolská a křížem dvě šavle, stáli Sol též se šavlemi a v čele praporečník s praporem černou rouškou zastř Mimo nápis zdobil též věnec se slovanskou trikolorou vkusně katafalk. Bratrský spolek „Hlahol“ při obřadech církevních v jemně přednesl mistrovské requiem Horákovu. Smuteční ta la novým opět důkazem, jaké úctě a lásce zemřelý Jindřich l ré vlasti se těšil.

Dne 3. prosince 1865. konala se zde slavnost odevzdání císařského sboru ostrostřeleckému sboru plzeňskému, a to o 11. hodině dopolední.

Zvaní hosté, mezi nimiž se nalézali zástupcové zdejších c. k. úřadů vojenské zdejší posádky, pak hodnostáři okresního a obecního zastupitelstva, obchodní komory a t. d. sešli se v místnostech c. k. krajského radu. Mezi tím pak přibyl sbor ostrostřelecký s hudbou před krajský rad na náměstí, kde se postavil ve čtverec.

Hosté, majíce v čele c. k. mistodržitelského radu p. Tscharyho velitele sboru ostrostřeleckého p. Bubníka, vstoupili do čtverce, kdež mistodržitelský rada sbor ostrostřelecký německou řečí takto oslovil:

Wie es dem geehrten Schützen-Corps bereits bekannt ist, haben demselben k. k. apostol. Majestät unser allergnädigste Kaiser und Herr mit der a. h. Entlassung vom 17. Juli d. J. eine mit dem kaiserlichen Reichsadler geschmückte Fahne als a. h. Gnadengeschenk zu verleihen geruht, die mir vor wenigen Tagen dem ehrenvollen Auftrage zugekommen ist, dieselbe dem Schützen-Corps feierlich übergeben. Dieses Zeichen der a. h. Huld ist eine allergnädigste Anerkennung der Verdienste und Würdigung der Verdienstlichkeit und Loyalität der seit Jahrhunderten bewährten Bürgerschaft der Stadt Pilsen.

Denn, werfen wir einen Blick in die Geschichte unserer lieben Stadt, so sehen wir, dass sich viele Bürger derselben bereits in der Mitte des 14. Jahrhunderts (als 1355.) unter der Regierung des Kaisers Karl's IV. bewaffneten, Unruhen besiegten, sich in dem hundert Jahre später ausgebrochenen unheilvollen Hussitenkriege unter grossen Anopferungen und Entbehrungen durch glänzende Thaten auszeichneten und bei den mehrmaligen, durch viele Monate anhaltenden Belagerungen der Stadt Pilsen ihren Heldenmuth mit eigenem Blute für die Wahrung der Ehre der Kirche und der durchlauchtigsten Souveräne Böhmens besiegelten. Gleich herrliche Waffenthaten verübten dieselben bei der Entsetzung Wien's von den Türken, dem Bedrängniss des Kaisers Ferdinand in der Nähe von Leitmeritz, bei dem Wrauche der Revolution im Jahre 1618., und insbesondere auch zu der unheilvollen Zeit des dreissigjährigen Kriegs's.

Für die dargebrachten schweren Opfer, für die erlittenen Drangsale an Gut und Blut braver Bürger, wurde das pilsner bewaffnete Bürger-Corps von den Kaisern Ferdinand und Maximilian mit erheblichen Privilegien, darunter auch dem ersten gleichen Rang der bürgerlichen Schützen der Alt- und Neustadt Pilsen's ausgezeichnet und nebstbei auch schon von Wailand Sr. Majestät dem Kaiser Leopold mit dem Geschenke von zwei Fahnen beglückt.

So wie sich die bewaffnete Bürgerschaft Pilsen's schon in der grauen Vorzeit längst verstrichener Jahrhunderte durch ruhmvolle Thaten auszeichnete, ebenso hat das pilsner Schützen-Corps unseres Jahrhunderts von dem besten Geiste und den reinsten Gesinnungen für seine rechtmässigen erhabenen Herrscher beseelt, und diese in den bedauernswerthen Wirren der Jahre 1848. und 1849. durch seine heldenmüthige Haltung und eifrige Bekämpfung einer jeden wie immer gearteten Unbill und Ausschreitung im schönsten Lichte bewährt.

Alle die ruhmvollen Thaten, die vortreffliche Haltung und Loyalität und die in jeder Richtung ausgezeichneten Eigenschaften des bewaffneten Bürger-Corps werden's konnnten dem sorgfältigen und huldvollen Auge unseres allgeliebten Landesfürsten nicht entgehen. Allerhöchstwelcher dem Schützen-Corps die erwähnte, wahrhaft kaiserliche Fahne zu schenken geruhte, die ich nun mit herzlicher Freude empfangen werde."

Po té odebral se p. mistodržitelský rada do místností svého úřadu, darovaný prapor přinesl a sboru jej odevzdal.

Při odevzdání tom takto promluvil:

„Ich schätze mich glücklich, diese kaiserliche Fahne als Symbol der Huld und Gnade unseres erhabenen Monarchen dem geehrten Schützen-Corps in die Hände des Herrn Commandanten zu übergeben. Mögen Sie alle in diesen Reihen diese Auszeichnung des Corps stets als ein kostbares Kleinod und als einen wahren Schatz in den guten und schlimmen Tagen ansehen und treu bewahren, möge der darauf ruhende Glanz und Glanze prangende Doppelaar Sie alle in den Tagen der Gefahr zu heldenmüthigen Thaten entflammen und Sie mit Gut und Blut für Gott, Kaiser und Vaterland opfern.“

bestehende Schützen-Corps anzuschliessen, im sicheren Gebrauche einer Schiesswaffe einzuüben und nicht nur für alle Garnisonsdienste, sondern auch für jeden Kampf auf Leben und Tod für den allergnädigsten Landesvater Walland Sr. k. k.

war dann immer der Schwung ihres Wohlstandes. Auch diesen Lohn ihrer aufrichtigen Bemühungen haben sie jedoch willig dem Winke des Thrones geopfert und gross waren die Summen, die Pilsen aus treuer Ergebenheit zu verschiedenen Zeiten dem öffentlichen Bedürfnisse darbot!

Welches Zutrauen genoss hierauf diese k. Gemeinde bei ihren Monarchen?

O dieser Beweis der landesväterlichen Huld war gewiss die mächtigste Triebfeder zur Fortpflanzung der edelsten Gefühle!

Blicken wir nur zurück auf den 30jährigen Krieg; waren damals die Bürger Pilsen's nicht noch die nämlichen Zweige von ihrem preiswürdigen Stamme?

Wie nämlich ertrugen sie für ihren Landesfürsten die Belagerung vom Mannsfeld, wie entschlossen sahen sie ihre Vorstädte im Brande einstürzen, da es ihr Anführer Dornhan für zweckmässig fand, solche dadurch dem Feinde zu entziehen.

O! diese Hingebung war es nicht allein, die sie ihren Monarchen so schätzbar machte.

Umrungen von der weit überlegenen feindlichen Macht, wehrten sich die wenigen doch ausdauernd und muthig. Schön nahmen ihre Kräfte ab, selbst die Schanzmauern gaben schon nach dem Sturme der Belagerer, aber die Tapferkeit der Pilsner blieb noch immer standhaft, und siehe, bis wohin erstreckte sich ihr fester Entschluss?

Auf den Gottesacker, auf die Gräber ihrer Voreltern, um ihre Kirche zogen sie sich hin und vertheidigten diese mit dem letzten Kampfe noch damals, als schon die Stadt vom Feinde errungen war.

Hier, edle Bürgerschaft, um diese Kirche stand jene berühmte Mauer, über welche ihre Vorgänger am 21. November 1618. die Brust der Tapferkeit dem siegenden Feinde noch entgegen boten.

Hier im Herzen der Stadt ruht auch das Herz derselben Verdienste.

Und wie hart fiel nun nach dieser äussersten Vertheidigung dieser Stadt Pilsen ihr Loos? Ausgezehrt wurden ihre Vorräthe, ausgesaugt ihr Vermögen, und weil auch dadurch ihre Liebe zum Monarchen nicht abzulösen war, so sollte Verbannung ihre letzte Aussicht bleiben.

Nicht sich, dem Feinde trotz der Tapfere durch seinen Muth.

Die Pilsner ertrugen willig alles Ungemach, sie wussten: alles gelte ihrer Pflicht, und da sie nach dem Troste ihrer Religion mit Gewissheit Hilfe hofften, so wurde auch ihre Verweisung nicht vollbracht.

Inzwischen erholte sich ihr Wohlstand nach Kräften bald wieder, denn, da Pilsen auch später dem schwedischen Heere ausdauernd widerstand und für die gerechte Sache seines Monarchen alle Kriegsplagen willig ertrug, so lohnten in der Folge auch gnädigst die erhabenen Monarchen diese Treue, und der Engel des Guten segnete reichlich die Stadt, welche zum Muster der bürgerlichen Auszeichnung dienen sollte. Diese bürgerliche Auszeichnung, diese Beharrlichkeit in der schönsten der männlichen Tugenden hatte daher zu allen Zeiten treue Nachfolger in dieser k. Gemeinde und die wenigen Denkbilder, die sie hier aus der Menge der verdienstvollsten Männer wahrnehmen, sind ein zu sprechender Beweis, dass Fleiss und Ausdauer reine Sitten und Ehrfurcht für Religion, ihrer Vorgänger wesentliche Sorge waren, dass die Tugenden der Voreltern unversehrt ihren Erben überlassen und von diesen mit aller Wärme der kindlichen Dankbarkeit, weiters eben so getreu aufbewahrt, als von Ihnen, löbl. Bürgerschaft, zum gleichen herrlichen Endzwecke übernommen wurden!

Nicht Eigenmacht, nicht Feigheit darf daher unsere ursprüngliche Bestimmung verstellen, alle wie wir sind, keinen ausgenommen, bindet die nämliche Pflicht; Allen muss die Erhaltung der Würde dieser Stadt. Allen die Fortpflanzung des feierlichen Andenkens ihrer Verdienste an unsere Nachfolger heilig sein.

Aber nicht blos heilig aus Eigennutz, weil die Verdienste der Vorzeit noch itzt uns Vortheile schaffen; nein, diese sind nicht die Frucht unserer Sorgen, auch nicht aus wilder Ruhmsucht, weil, wenn wir das Nämliche nicht leisten, uns auch kein Lob gebührt, sondern aus der reinsten Quelle treuer Unterthänigkeit, der aufrichtigsten Liebe und des unbedingten Gehorsams für Sr. Majestät unseren heilvollsten Monarchen.

prostřed praporu se vznášá císařský orol uměle vetkaný. Rukojet jest zeleno-bíle natřena a na vrcholi jejím nalézá se stříbrný český lev. Myslím to zajisté sestavení praporu pro sbor měšťanský!

Slušno jest také, aby všechny písemné památky, týkající se tohoto praporu pro potomky v paměti udrženy byly.

Spisy ty obsahují události ozbrojeného plzeňského měšťanstva, čili trostřeleckého sboru.

Dne 23. září 1863. zaslal ostrostřelecký sbor Jeho Veličenstvu císařskému Josefovi I. následující nejpokornější prosbu:

Euere k. k. apostolische Majestät!

Mit festem Vertrauen einer allerhöchsten gnädigsten Erhöhung gewürdigt zu werden, wagt es das in tiefster Ehrfurcht unterzeichnete privilegierte bürgerliche Schützen-Corps der allezeit getreuen Stadt Pilsen, dem allerhöchsten Throne zu nahen, und zu den Füßen seines gnädigsten und gütigsten Landesvaters nachstehende ehrenwürdigste Bitte niederzulegen:

Das in aller Unterthänigkeit gezeichnete Pilsner Schützen-Corps befand sich in undenklichen Zeiten in dem Rechte, sich des Goldes mit grüner Seide zur Dekoration, sowie der gelbseidenen, mit grün durchwebten Feldbinden bedienen zu dürfen, welches Recht denselben leider bei dessen im Jahre 1836 stattgefundenen Reorganisation entzogen und statt des Goldes lediglich Silber und statt der gelben in eine weisse Feldbinde zugestanden wurde.

Weiters besitzt das Corps zwei uralte, demselben von Willand Sr. Majestät Kaiser Leopold im Jahre 1697, allergnädigst geschenkte kaiserliche Fahnen, welche zwar vom Zahn der Zeit zernagt, unbrauchbar geworden sind, und mehr einer Leinwand als einer Fahne ähnlich sehen, demnach einer Renovierung wesentlich bedürfen.

Das in aller Unterthänigkeit gefertigte Schützen-Corps erlaubt sich nun sein berechtigtes Anliegen vorzutragen und demüthigst zu bitten:

- a) der Verleihung einer k. k. Fahne und
- b) der Wiedereinsetzung in die erste Classe der priv. Schützen-Compagnien mit dem ihm seit undenklichen Zeiten bis zum Jahre 1836. zugestandenen Rechte, sich des Goldes mit grüner Seide zur Dekoration, sowie der gelbseidenen, mit grün durchwirkten Feldbinden, wie aus der, den sub lit. A¹⁾ abgebogenen Statuten allegirten Abbildung ersichtlich erscheint, wieder bedienen zu dürfen, allergnädigst zu würdigen geruhen, und erlaubt sich diese unterthänigste Bitte mit nachstehenden wahrheitsgetreuen Gründen zu unterstützen:

Bis in das Jahr 1433. und auch weiter hinauf war jeder Bürger Pilsen's, ohne nicht hohes Alter oder physische Gebrechen hinderten, waffenpflichtig.

Die Geschichte spricht mit besonderer Begeisterung von ihren rühmlichen Thaten und heldenmüthiger Ausdauer in der Vorzeit.

Der Gebrauch der Schiesswaffen, welche schon in den hussitischen Unruhen und dabei stattgefundenen vier Belagerungen der Stadt Pilsen (wie die demselben abgenommenen, heutzutage als alte Denkmäler der grauen Vorzeit und auszeichneter Tapferkeit der Pilsner Bürger auf dem Rathhause aufgestellten Waffenfiguren) eine wichtige Rolle spielten, brachte auch die Nothwendigkeit der Erhaltung und Einübung bürgerlicher Scharfschützen mit sich.

Nach Zauper's alter Chronik von Pilsen, welche Sr. Majestät Ferdinand dem Kaiser bei allerhöchst Dessen Durchreise durch Pilsen am 7. September 1835. in der Ehrfurcht zu Füßen gelegt wurde (Seite 14), zeigen schon im Jahre 1433. gewisse Spuren von der Errichtung einer förmlichen Scharfschützen-Compagnie unter einem Hauptmann und einer Fahne in der Stadt Pilsen.

Das Alterthum unseres Schützen-Corps lässt sich daher mit höchster Wahrscheinlichkeit bis in das Jahr 1433. unsomewhat zurückweisen, als damals die Pilsner Nothwendigkeit, welche die Veranlassung zu der Wahl eines Schützenhauptmannes und die Annahme einer eigenen Fahne gab, unter der Benennung „das neue Fest“

¹⁾ Lit. A. obsahuje stanovy sboru a stav mužstva. Téhož času čítal sbor 193 mužů.

division wurde durch den Beitritt kampfrüstiger, wenn gleich nicht auf einmal ganz uniformirter, doch aber bewaffneter und ausgerüsteter Bürger bedeutend vermehrt, und nur durch diesen Umstand ist es möglich geworden, im Jahre 1809., wo Pilsen

Franzen's Weisheit umfasste alle Mittel zur Abwehrung des Uebels. In Seinem Monarchenwillen lag es, unser Vermögen und Blut dem Feinde entgegen zu stellen. Doch da, wo der Laune des Kriegs die Gesammtheit seiner Unterthanen fest hätte trotzen können, wozu auch der Muth aller Biedern entflammte, da sah der Vater mitleidsvoll auf uns Kinder hin, wog die Vortheile des blutvollen Ausdauerens mit dem Verluste der Nachgiebigkeit ab, und was war der Sieg seines huldreichsten Herzens? Vertrauend auf die Allmacht des Ewigen, dessen Hilfe Franzen's Entschliessungen in den Folgen segnet, entschloss sich der Vater seiner Länder zu den schmerzlichsten Opfern. Er blickte gegen Himmel, woher er allen Beistand in seiner Regierung anfleht, kehrte seine nassen Blicke hin auf das Opfer, das seinem Herzen so theuer war, und indem er noch einmal seine Macht, dagegen den Verlust seiner geliebten Unterthanen abwog, entfiel seinem wohlthätigen Auge eine Thräne der zärtlichsten Liebe und diese Thräne, die kostbarste Perle in seinen Kronen war unser Friede!

Wie viele Beispiele ähnlicher Grösse können wir aufweisen! Wie mächtig muss unser Blut für den Willen unsers Erretters rollen. Er, geschenkt von der Vorsehung seinen Ländern zum Regenten, nahm die grösste Last des Krieges selbst auf sich! auf sich, nur um uns zu schonen.

Allgütiger! Lasse ihn lange Deinen mächtigen Segen geniessen! Er ist ja der ehrfurchtvollste Beschützer Deiner heiligen Kirche, in ihm haben seine Länder das Beispiel aller Tugenden, er ist unser Trost, unsere Freude, unser Glück!

Ein solches Verhältniss unserer Zeit hätte in der Folge auch ein weit grösseres Opfer von den Unterthanen erheischen können, und wir hätten es treuunterthänigst dargebracht. Auch diesfalls hat uns aber die kaiserliche Gnade möglichst geschont!

Blicken wir hin über die Grenzen des Staats, wie geht es da den armen Bewohnern fremder Provinzen?

Doch nein, wir wollen unsere seligen Gefühle mit Trauerbildern nicht stören; wir kennen unser Glück und danken der Vorsehung für unsere Lage.

Allein, betrüben soll kein Krieg mehr das Herz unsers Monarchen; versuchen soll es kein Feind, unsere Ruhe zu stören.

Nun ist es Zeit, dass wir in friedlichem Genusse des theueren Friedens uns männlich benehmen, dass wir auf jeden Ueberfall gefasst, unsere Kräfte im Voraus abmessen, und uns fähig machen, dahin zu folgen, wo uns der höchste Wille Sr. Majestät hinweist.

Zu diesem Ende, löbl. Bürgerschaft, sind wir heute versammelt.

Da die Landwehre höchst verordnet und uns auch die Art vorgeschrieben wurde, in welcher jeder Stand zweckmässig brauchbar wäre, so hören Sie, was die hohe Verordnung vom 27. Juni 1808, besonders rücksichtlich der Bürgerschaft und des Schützen-Corps zur Befolgung vorschreibt.

(Hier wird diese Verordnung per extensum vorgelesen).

Zu deutlich haben Sie, löbliche Bürgerschaft, aus dem §. 13 und 14 dieser hohen Verordnung entnommen, dass jeder Bürger, jeder andere, der weder zur Reserve noch zur Landwehr gehört, zum einheimischen Dienst auf den Fall bestimmt sei, wenn die regulirte Mannschaft ausrücken müsste. Allein, Sie sind Pilsner, auch ohne diese bestimmte Weisung würden Sie diese Pflichten erfüllen, ja selbst dann gewiss erfüllen, wenn auch ernstere Verhältnisse ihren Muth auffordern sollten.

Diesfalls können aber Sie füglich dem Zwecke entsprechen, wenn Sie insgesamt Pilsner zu sein, als Pilsner beweisen, wenn Sie jene brüderliche Eintracht, welche die Verdienste ihrer Voreltern so traun umschlang und festhielt, auch in der Wahl der Mittel behalten, wenn sie, da ohnehin schon ein vereintes Schützen-Corps ihre Mitte zielt, welchem nun mit ihnen, löbl. Bürgerschaft, gleiche Verbindlichkeiten obliegen, sich insgesamt an dasselbe anschliessen, wenn sie dahin, da dieses Schützen-Corps aus ihnen selbst besteht, das zu sein nicht aufhören, was sie sind!

Nur, dass alle zum gleichen Endzwecke mit eben jener Bereitwilligkeit bestimmen, welche jedem Pilsner Bürger zusteht; ich will nicht erwähnen die Vortheile, die ihnen ihre bürgerliche Eigenschaft gewährt; ich bewies es schon anfangs, dass diese nicht die Frucht unserer Bemühungen sind, allein wir geniessen sie doch, folglich würden wir uns das schwärzeste Undankes selbst strafen, wenn wir, bei unseren Vorzügen nicht so rege für das Wohl des Staates uns anbieten, nicht so

ganz von regulären Truppen entblöst war, nicht nur die nach den kriegerischen Zeitumständen nothwendig gewordenen Garnisonsdienste, sondern auch jene über's Feld gleich dem Linien-Militär zu versehen.

Aus dieser merkwürdigen Epoche stammt auch die laut Beilage D') dem Pilsner Bürger Caspar Tuschner zu Theil gewordene allerhöchste Gnade und Aus-

gehorsam dem Willen Sr. Majestät unseres geliebtesten Monarchen zu unserem eigenen Wohl uns opfern und als treue Unterthanen unsere einzelnen Rücksichten der öffentlichen Nothwendigkeit vorziehen sollten!

Fort hin mit diesem Gedanken! — eine solche Unthätigkeit und Feigheit hat nie in den Mauern dieser Stadt Platz gegriffen.

So wie unsere Vorfahren, also auch Sie haben stets Beweise ihrer treuen Anhänglichkeit an Monarchen und Religion unwidersprechlich an Tag gelegt. Auch Sie haben schon bei mehreren Gelegenheiten Ihren Eifer für das Gute erprobt und ich hoffe es, wenn die Umstände auch die grössten Aufopferungen von Ihnen erheischen sollten, Sie werden stets Pilsner sein, Pilsner bleiben.

Allein im vorliegenden Falle ist das Opfer zu unbedeutend für ihre Bereitwilligkeit. Sie haben sich bloß anzuschicken zum einheimischen Dienst auf den Nothfall, bloß die Eintheilung und Zurichtung der Personen zu dieser vorgezeichneten Bestimmung soll ihr Loos sein.

Der Staat will Ihnen die Ehre erweisen und Ihnen das Innere des Landes zur Bewachung anvertrauen, wenn die regulirte Truppe ausrücken müsste und dann, löbl. Bürgerschaft, welchen Unordnungen wären Sie auf einmal Preis gegeben, wenn die Vorrichtungen zu einem hier so ausgedehnten einheimischen Dienste nicht schon im Voraus besorgt wären. Schon diese Absicht auf Ordnung muss ihrer Erwartung entsprechen, weil dann ihre Pflichten zweckmässiger erfüllt und die Dienstleistung gemächlicher eingeleitet werden kann.

Ohnehin würde ein feiges Sträuben davon Niemanden ausschliessen, weil die Ihnen vorgelesene hohe Verordnung nur die Ausnahme des Alters und der persönlichen Untauglichkeit gestattet, und das alleinige Schützen-Corps zu diesen Verrichtungen nicht zureichend wäre.

Doch warum sollte es auf eine dann nöthige Betreibung ankommen, da Sie nun die Gelegenheit haben, durch freiwillige übereinstimmende Zuwirkung ihren noch immer alten Werth zu behaupten.

Bürger und Freunde!

Heute um die 4. Nachmittagsstunde versammeln wir uns bei unserer Schiessstätte; Alle, die nach der vorgetragenen Verordnung zum einheimischen Dienste bestimmt sind, können also auf diesem Orte der gewöhnlichen bürgerlichen Schützen-Übungen erscheinen. Ihr Beitritt zu dieser Gesellschaft wird nichts Neues sein, sie bleiben sich ohnehin als Mitbürger gleich werth, allein Ihr Wille wird zu dem besten Endzwecke vereinigt, Ihre Bestimmung wird Ihnen erläutert und aufgeklärt. Sie brauchen keinen kostspieligen Aufwand zu führen; auf den Dienstfall reicht dann ein kleines Zeichen zu, um anzuzeigen, dass der Mann sein Ehrenschild im Herzen trage. Als Glieder der nämlichen Gesellschaft zum landesväterlichen Dienste werden Sie sich gleichsam näher verwandt werden, die bürgerliche Eintracht wird Ihre Schritte begleiten und Liebe und Schätzung der wechselweise Lohn Ihrer Bemühungen sein.

Mit Vergnügen werden die hohen Stellen Ihre erfüllten Pflichten erkennen.

Aufgeweckt durch Ihr rühmliches Beispiel werden Ihre Nachfolger sich dankbarst dieser Vorsicht erinnern und mit gleichem reinsten Feuer wird die Zukunft unsere heutige Pilsner Scheibe lesen: Liebe, Treue, Gehorsam dem Kaiser und dem Vaterlande.

Pilsen, den 21. August 1808.

David m. p., Bürgermeister.

5)

Nr. 865.

An den Pilsner Bürger und Oberlieutenant des Scharfschützen-Corps
CASPAR TUSCHNER.

Zu Folge einer an die hohe Landesstelle gelangten Eröffnung des k. k. General-Commando vom 21. December 1834., Z. 3439, haben Se. Majestät der Kaiser dem Bürger Caspar Tuschner in Pilsen zur Belohnung für seine im Jahre 1809. bei Führung eines Transportes Militär-Reconvalescenten geleisteten Dienste die kleine goldene Civil-Ehren-Medaille mit Ohr und Band allergnädigst zu verleihen geruht.

zeichnung durch die Verleihung der kleinen goldenen Civilverdienstmedaille mit Oehr und Band.

Nach Angabe der Geschichte erscheinen laut Beilage E³) die ausgezeichneten Waffenthaten der Pilsner schon seit dem Jahre 1253. merkwürdig. Ihrer ununterbrochenen erwiesenen Treue und felseisfesten Anhänglichkeit für den rechtmässigen

Diese vom k. k. Hofkriegsrathe mit Reskript vom 6. December 1834., Z. 4928 G., herabgelangte Medaille wurde dem Caspar Tuschner in Folge h. Gubernial-Weisung vom 17. Jänner l. J., Z. 551, auf eine angemessene feierliche Art am 12. Feber 1834., als am Geburtsfeste a. h. Sr. Majestät des Kaisers Franz I., auf dem Stadtplatze in Gegenwart aller öffentlichen Autoritäten, des Offiziers-Corps des k. k. Regiments Baron Fleischer, der Geistlichkeit, des Magistrats und der Bürgerschaft übergeben.

K. k. Kreisamt Pilsen, den 12. Feber 1835.

Buml m. p., Kreishauptmann.

1) **AUSZUG**

aus dem Handbuche der gesammten Schützen-Corps im Königreiche Böhmen für's Jahr 1847.

Priv. Scharfschützen-Corps der Stadt Pilsen!

Die Zeit der Errichtung dieser bewaffneten Bürger-Corps als solches ist unbekannt, hält aber in jene längstvergangene Jahrhunderte, wo die meisten Städte zum Schutze ihrer Marken, zur Wahrung ihrer Rechte zur Hilfeleistung oder Abwehr ihrer Nachbarn, zur Unterstützung der Soldner ihrer Fürsten, ihre Bürger auf eigene Kosten bewaffneten und kriegerisch antraten, dass aber die Pilsner schon im 14. Jahrhunderte förmlich militärisch organisirt waren, geht aus dem hervor, dass bereits im Jahre 1355. ein Fähnlein Pilsner den Kaiser Karl IV. zu seiner Krönung nach Rom begleitete; hundert Jahre später in den Hussiten-Kriegen aber bot sich, nachdem fast ganz Böhmen von seinem Monarchen abgefallen war, den Pilsnern die Gelegenheit dar, nebst einigen wenigen Städten die Treue für seinen Herrscher zu bewahren und mit den grössten Aufopferungen sich Privilegien, Vorrechte und Auszeichnungen dafür zu erwerben.

Pilsen sandte im Jahre 1430. eine Schaar dem Kaiser Sigismund in's Feld, im Jahre 1433. aber waren es die Pilsner, welche durch 10 Monate belagert, die Hussitische Armee unter Prokop dem Grossen von ihren Mauern vertrieben und dadurch das vom Papst und Kaisern bestätigte noch heut zu Tage gefeierte „neue Fest“ erwirkten, wobei nebst andern Ceremonien ein Hauptmann aus der Mitte der bewaffneten Bürgerschaft gewählt wurde, dieselbe herum führte, und 3 Tage lang die Fahne vor seinen Fenstern wehen liess.

Im Jahre 1529. zog eine Abtheilung Pilsner zur Entsetzung Wien's von den Türken mit, im Jahre 1540. wurde die Stadt schon in acht Viertel mit ihren Hauptleuten eingetheilt und gab 24 silberne Ehrenschilder ihrer Schutzkönige dem bedrängten Staate freiwillig zu den Kriegskosten ab, im Jahre 1546. rückte Pilsen's bewaffnete Mannschaft gegen Leitmeritz dem Könige zu Hilfe; die Pilsner erhielten im Jahre 1547. vom Kaiser Ferdinand den I. den gleichen Rang mit denen der Alt- und Neustadt und den Vorrang vor der Kleinseite Prag's.

Im Jahre 1593. zogen 60 Mann zu Fuss und 24 Reiter aus der Pilsner Bürgerschaft gegen die Türken nach Ungarn zu Hilfe.

Eine zweite Belagerung Mansfeld's durch 4 Monate bestanden die Bürger, vertheidigten ihre Stadt sehr hartnäckig; sie erhielten dafür im Jahre 1627. vom Kaiser Ferdinand den II. die eroberten Mansfeld'schen Rüstungen; im Jahre 1639. standen 100 Mann unausgesetzt gegen die Schweden unter Waffen, und wurden vom Kaiser Ferdinand III. im Jahre 1640. besonders dafür gelobt; im Jahre 1642. gab Pilsen abermals 7 Reiter und 22 Scharfschützen zur kaiserlichen Armee gegen Leipzig.

Ein eigenes Schützenreglement, dem Prager nachgebildet, erhielten sie im Jahre 1659. auf Pergament geschrieben und bestätigt, und im Jahre 1617. verlieh ihnen Kaiser Leopold I. zwei Schützenfahnen, die noch bis heute geführt werden.

In dem Successionskriege des Jahres 1741., sowie in dem Preussenkriege 1747. leisteten sie gleichfalls Dienste, und organisirten sich im Jahre 1790. aus Anlass der Krönung Kaisers Leopold II. unter einem Major; im Jahre 1799. stellte das Pilsner Schützen-Corps einen Officier mit 25 Mann in's Feld, desgleichen im Jahre 1805., 1809., 1812. und 1813., in welchen Jahren das Schützen-Corps Transporte, in Abwesenheit des k. k. Militärs alle Garnisonsdienste leistete und sich bei jeder Gelegenheit eifrig verwenden liess; einer seiner Officiere wurde daher auch

Thron, ihren wichtigen Militärdiensten, die sie jederzeit mit Aufopferung ihres Blutes und Vermögens mit unbeschreiblicher Ausdauer in Ertragung der bittersten Drangsale des Krieges ihrem jeweiligen Regenten geleistet, spricht die laut Beilage F¹⁾ hier in Abschrift beigeschlossene goldene Bulle Sr. Majestät Kaisers Sigismunds die ehrenvollste Anerkennung.

Wenn wir zu diesen wichtigen Documenten noch jenes Wailand Sr. Majestät Kaiser Ferdinand des Zweiten, dessen schon früher unter Beilage B erwähnt wird, in Betracht nehmen, so erscheinen die Bürger Pilsen's durch ihre dem allerhöchsten Throne geleisteten Kriegsdienste den Pragern ganz gleich gestellt, ja sie überstrahlen die Prager zur Zeit des dreissigjährigen Krieges mit ihrer Vasallentreue und dem geleisteten tapferen Waffendienste nicht unbedeutend.

Übrigens hat die Stadt Pilsen nach der Hauptstadt den ersten Rang im Königreiche, hatte Stimmen beim Landtage, und zwar einzig ihrer Tugenden und Verdienste wegen, wie es die Beilage lit. G²⁾ umständlicher bespricht.

Das Pilsner Schützen-Corps ist aus der Mitte seiner tapferen Urvorfahren entstanden; seine erste Bestimmung war der Kriegsdienst, seine heiligste Pflicht die Vertheidigung der Religion und des rechtmässigen Thrones, wesshalb Pilsen vom heiligen Stuhle den Titel: „Pilsna semper catholica & fidelis“; ferner die schönsten Glaubenssymbole: einen Engel mit dem Kreuzeszeichen und der Unterschrift: „In hoc signo vinces“; weiters die päpstlichen Schlüssel erhalten hat, welche Symbole nebst einem von dem Könige Sigismund als Gedächtniss verliehenen den Hussiten abgenommenen Kameel und einem Hund als Sinnbild der Treue in dem Wappen der Stadt Pilsen bis zum heutigen Tage praugen.

für sein ausgezeichnetes Benehmen vor dem Feinde von Wailand Kaiser Franz mit der goldenen Medaille belohnt, ein zweiter in gleicher Eigenschaft in die reguläre Armee aufgenommen.

Im Jahre 1836. erhielt das Pilsner Schützen-Corps einen prachtvollen Ehrenpokal von Seiner jetzt regierenden Majestät Kaiser Ferdinand dem I. Die Statuten wurden im Jahre 1837. allerhöchst bestätigt, das Corps adjustirte sich wieder neu und augmentirte sich im Jahre 1845. auf 3 Compagnien zum jetzigen Stande.

Vorstehende von der Partei selbst besorgte Abschrift ist mit dem Original-Handbuche pag. 156 gleichlautend.

Stadtraths-Expedit Pilsen, am 25. September 1863.

L. S.

Johann Forstl m. p.,
Expeditior.

1) Originál v latinském jazyku z r. 1434. jest v městské pokladně uložen.

2)

AUSZUG

aus der böhmischen Geschichte, respective Thronfolge der böhmischen Könige, Fürsten und Regenten, des Bartholomäus Paprocký von Glogol und Paprockewüle, dedizirt Sr. Majestät Rudolf II. im Jahre 1598., pag. 168.

Podobnjmi Mandati Císarè Rudolfa, toho gmiena druhého, Pána našeho Nymilostiwejšího (Gehožto C. M. také v potřebě wsseho Křestianstwa předkem lidu pěssího z Messtanův swých wybraneho 60 Osob a gizdných 24 k Raabu, a odtud skrze Ssuty až pod Komárno na svůj náklad od obce své wyprawili) wubec po wssem tomto Kralowstwy wyhlasseho gest, ale také týmž Plzenskym pro gegich vernost a stálost, že gsau se wrechnostj své přidrželi a proti nj ani prosbamy, ani pohrůzkami se odchyliti nedali, anobř wedle neywětssj možnosti své, Neprátelum gich odpjrali, za to gim od Krale Ferdinanda milost z sstiedroty geho Králowsky dana gest takowá, aby wždycky po Prymasjch, a nelj Purgmystřjch Starého a Nowého Měst Pražských neyprwnegssj a neyprednegssj hlas, mjsto a stánj v Sniemjch, w přjmluwách, w Raddách, y we wssech giných wiecech, k čemu by kdykoli powolanj a potřebowanj býti mjwali a při takowém obdarowanj a obzwlásstnj milosti, kterauž pro své dobré a chwalitebné, wierné a stálé k Králi swému chowanj danau sobě magi, aby od jednoho každého neporussitedlné, nyní i na časy budaucy wieceň držani a zachowanj byli.

Die Richtigkeit dieses Auszuges wird bestätigt.

Pilsen, den 31. März 1837.

L. S.

J. Hauschka m. p.,
Expeditior.

Obleich die Bürger Pilsen's von diesen Bürgertugenden niemals abgewichen und selbe bis auf die neueste Zeit in ihren Herzen sorgfältigst verwahrt haben, wurden selbe bei der im Jahre 1836. stattgefundenen Reorganisirung den Pragern nachgesetzt und sollen jetzt für die Auszeichnung und wichtige Kriegsdienste für das zum Schutze der geheiligten Rechte des allerhöchsten Thrones häufig vergossene Blut ihrer Urväter für die gebrachten grossen Opfer verschiedener Art, für die Entbehrungen und erlittenen grossen Kriegsdrangsale, für die Verarmung der Familien derselben im dreissigjährigen Kriege, für die Thränen der Witwen und Waisen, die auf den Gräbern der für Sr. Majestät Ferdinand den Zweiten gefallenen Väter und Gatten vergossen wurden, für alles dies sollen nun wir, als die Nachkommen dieser dem allerhöchsten Herrscherhause stets getreuen Urväter, den Pragern nachstehen und sich mit dem Range derjenigen Städte begnügen, von denen die Geschichte wenig oder nichts Rühmliches erwähnt, wo Schützengesellschaften bloss aus Hang oder Bedürfniss zur Unterhaltung entstanden sind, oder die Eitelkeit in's Leben rief, um bei kirchlichen oder sonstigen Feierlichkeiten einen militärischen Aufzug darstellen zu können. Und diese unsere Zurücksetzung soll bloss darin ihren Grund haben, weil Mannsfeld's Soldner im Jahre 1618. nach Erstürmung der Stadt unser Archiv plünderte und aus Hass und Rachsucht für die Vertheidiger der Rechte Wailand Sr. Majestät Ferdinand des Zweiten mit der höchsten Wahrscheinlichkeit vorzüglich jene Dokumente vernichtet haben dürften, die für die Rechte eines bestehenden privilegierten Pilsner Schützen-Corps sich aussprachen und die wir jetzt aus dieser Ursache nicht nachzuweisen vermögen?

Zu laut sprechen die Beilagen B und F für unsere Rechte, die Geschichte für unsern ritterlichen Ursprung und Fortbestand; wir glauben nicht unter die Classe jener Städte zu gehören, die auf den Aufruf vom 11. Juli 1800. Scharfschützen zum Heere gestellt haben, um ein Privilegium für eine uniformirte Schützen-Compagnie dafür erlangen zu können, wir hatten schon unsere Uniformen, wir hatten schon unsere, dermal leider schon ganz unbrauchbaren kaiserlichen Fahnen, deren Spitze ober dem Krönlein die Jahreszahl 1697. als Wahrzeichen führt.

Das Pilsner Schützen-Corps hat laut Beilagen H¹⁾, I²⁾, K³⁾ in Folge der

II)

VERZEICHNISS

der von der Pilsner Schützen-Gesellschaft zu Folge der vermög gedruckter hohen Gubernial-Verordnung vom 11. Juli 1800. mit Bezug auf das höchste Ministerial-Schreiben vom 3 Juli n. J. ergangenen Einladung zur Vertheidigung des Königreiches Böhmen in der Station Pilsen zu Jäger-Corps abgegebenen Schützen-Individuen.

Name der Schützen-gesellschaft	Name und Eigenschaft des gestellten Schützen	Alter	Vaterland und Geburtsort	Datum der wirklichen Stellung und Abgab-
PILSNER SCHÜTZEN-GESELLSCHAFT	Als Oberjäger:			
	Martin Sack, Bürger und Schutz.	59, verheiratet.	Pilsen in Böhmen,	DEN 20. JULI 1800.
	Unterjäger:			
	Wenzel Kirchhof, Bürger und Schutz.	60, Witwer.	Pilsen in Böhmen,	
	Jakob Seitz, Bürger und Schutz.	18, ledig,	Pilsen in Böhmen.	
	Franz Hammer, Bürger und Schutz.	27, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Josef Huttl, Bürger und Schutz.	41, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Wenzel Helm, Bürger und Schutz.	18, ledig.	Pilsen in Böhmen,	
	Johann Czermak, Bürger und Schutz.	19, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
Josef Bernardin, Bürger und Schutz.	28, ledig.	Pilsen in Böhmen,		

erwähnten allerhöchsten Aufforderung 25 Mann nebst einem Officier, Namens Philipp Tuschner, welcher in dieser Eigenschaft in die kais. kön. Armee aufgenommen

Name der Schützengesellschaft	Name und Eigenschaft des gestellten Schützen	Alter	Vaterland und Geburtsort	Datum der wirklichen Stellung und Abgabe
PILSNER SCHÜTZEN-GESELLSCHAFT	Thomas Lischka, Bürger und Schütz.	19, ledig,	Pilsen in Böhmen,	DEN 20. JULI 1800.
	Anton Koller, Bürger und Schütz.	19, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Franz Schmidt, Bürger und Schütz.	24, ledig,	Bergreichenstein in Böhmen,	
	Peter Wenner, Bürger und Schütz.	35, verheiratet,	Pilsen in Böhmen,	
	August Klausowitz, Bürger und Schütz.	21, ledig,	Berlin in Preussen,	
	Adalbert Schramek, Bürger und Schütz.	18, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Ignaz Ihl, Bürger und Schütz.	34, verheiratet,	Pilsen in Böhmen,	
	Jakob Danitschek, Bürger und Schütz.	18, ledig,	Polnau in Böhmen,	
	Johann Bauer, Bürger und Schütz.	17, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Franz Slawik, Bürger und Schütz.	19, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Johann Seyss, Bürger und Schütz.	18, ledig,	Pilsen in Böhmen,	
	Adalbert Müller, Bürger und Schütz.	37, Witwer,	Pilsen in Böhmen,	

Bajerweck m. p., Kreiscommissär.

Pansil m. p., Hauptmann.

Mit dem Originale gleichlautend befunden.

L. S.

J. Hauschka m. p.,
Expeditör.

21)

VERZEICHNISS

der von der Pilsner Schützen-Gesellschaft zu Folge der vermög gedruckten Gubernial-Verordnung vom 11. Juli 1800. mit Bezug auf das höchste Ministerial-Schreiben vom 3. Juli l. J. ergangenen Einladung zur Vertheidigung des Königreiches Böhmen in der Station Pilsen zum Jäger-Corps abgegebenen Schützen-Individuen.

Name der Schützengesellschaft	Name und Eigenschaft des gestellten Schützen	Alter	Vaterland und Geburtsort	Datum der wirklichen Stellung und Abgabe
Pilsner Schützen-Gesellschaft	Josef Jelinek, Bürger und Schütz.	24 Jahre alt,	Pilsen in Böhmen,	den 18. August 1800.
	Thomas Dubský, Bürger und Schütz.	18 Jahre alt,	Pilsen in Böhmen,	
	Johann Scholla, Schütz.	23 Jahre alt,	Bezdékau in Böhmen,	
	Josef Czerny, Schütz.	19 Jahre alt,	Pilsen in Böhmen,	

Sigt. Strakonitz, am 18. August 1800.

Ignaz Mollinacj de Chwias m. p.,
Oberlieut. und Jäger-Corps-Adjutant.

Mit dem Originale gleichlautend befunden.

L. S.

J. Hauschka m. p.,
Expeditör.

bestehende Schützen-Corps anzuschliessen, im sicheren Gebrauche einer Schusswaffe einzüben und nicht nur für alle Garnisonsdienste, sondern auch für jeden Kampf auf Leben und Tod für den allergnädigsten Landesvater Wailand Sr. k. k.

war dann immer der Schwung ihres Wohlstandes. Auch diesen Lohn ihrer aufrichtigen Bemühungen haben sie jedoch willig dem Winke des Thrones geopfert und gross waren die Summen, die Pilsen aus treuer Ergebenheit zu verschiedenen Zeiten dem öffentlichen Bedürfnisse darbot!

Welches Vertrauen genoss hierauf diese k. Gemeinde bei ihren Monarchen?

O dieser Beweis der landesväterlichen Huld war gewiss die mächtigste Triebfeder zur Fortpflanzung der edelsten Gefühle!

Blicken wir nur zurück auf den 30jährigen Krieg; waren damals die Bürger Pilsen's nicht noch die nämlichen Zweige von ihrem preiswürdigen Stamme?

Wie nämlich ertrugen sie für ihren Landesfürsten die Belagerung vom Mansfeld, wie entschlossen sahen sie ihre Vorstädte im Brande einstürzen, da es ihr Anführer Dornhan für zweckmässig fand, solche dadurch dem Feinde zu entziehen.

O! diese Hingebung war es nicht allein, die sie ihren Monarchen so schätzbare machte.

Umringen von der weit überlegenen feindlichen Macht, wehrten sich die wenigen doch ausdauernd und muthig. Schon nahmen ihre Kräfte ab, selbst die Schanzmassern gaben schon nach dem Sturme der Belagerer, aber die Tapferkeit der Pilsner blieb noch immer standhaft, und siehe, bis wohin erstreckte sich ihr fester Entschluss?

Auf den Gottesacker, auf die Gräber ihrer Voreltern, um ihre Kirche zog sie sich hin und vertheidigten diese mit dem letzten Kampfe noch damals, als schon die Stadt vom Feinde errungen war.

Hier, edle Bürgerschaft, um diese Kirche stand jene berühmte Mauer, über welche ihre Vorgänger am 21. November 1618. die Brust der Tapferkeit dem siegenden Feinde noch entgegen boten.

Hier im Herzen der Stadt ruht auch das Herz derselben Verdienste.

Und wie hart fiel nun nach dieser äussersten Vertheidigung dieser Stadt Pilsen die Last? Ausgezehrt wurden ihre Vorräthe, ausgesaugt ihr Vermögen, und weil noch dadurch ihre Liebe zum Monarchen nicht abzulösen war, so sollte Verbannung ihre letzte Aussicht bleiben.

Nicht sich, dem Feinde trotz der Tapfere durch seinen Muth.

Die Pilsner ertragen willig alles Ungemach, sie wussten: alles gelte ihrer Pflicht, und da sie nach dem Tröste ihrer Religion mit Gewissheit Hilfe hofften, so wurde auch ihre Verweisung nicht vollbracht.

Inzwischen erholte sich ihr Wohlstand nach Kräften bald wieder, denn, da Pilsen auch später dem schwedischen Heere ausdauernd widerstand und in der gerechten Sache seines Monarchen alle Kriegsplagen willig ertrug, so lohnten in der Folge auch gnädigst die erhabenen Monarchen diese Treue, und der Engel des Gutes segnete reichlich die Stadt, welche zum Muster der bürgerlichen Auszeichnung dienen sollte. Diese bürgerliche Auszeichnung, diese Beharrlichkeit in der schönsten der menschlichen Tugenden hatte daher zu allen Zeiten treue Nachfolger in dieser k. Gemeinde und die wenigen Denkbilder, die sie hier aus der Menge der verdienstvollsten Mäner wahrnehmen, sind ein zu sprechender Beweis, dass Fleiss und Ausdauer reine Sitas und Ehrfurcht für Religion, ihrer Vorgänger wesentliche Sorge waren, dass die Tugenden der Voreltern unversehrt ihren Erben überlassen und von diesen mit aller Würde der kindlichen Dankbarkeit, weiters eben so getreu aufbewahrt, als sie thun, lobt Bürgerschaft, zum gleichen herrlichen Endzwecke übernommen wurden.

Nicht Eigenmacht, nicht Feigheit darf daher unsere ursprüngliche Bestimmung verletzen, alle wie wir sind, keinen ausgenommen, bindet die nämliche Pflicht; Alles muss die Erhaltung der Würde dieser Stadt. Allen die Fortpflanzung des feierlichen Andenkens ihrer Verdienste an unsere Nachfolger heilig sein.

Aber nicht blos heilig aus Eigennutz, weil die Verdienste der Vorfahren uns nur Vertheile schaffen; nein, diese sind nicht die Frucht unserer Sorgen, auch nicht aus wilder Ruhmsucht, weil, wenn wir das Nämliche nicht leisten, uns auch kein Loh gebührt, sondern aus der reinsten Quelle treuer Unterthänigkeit, der unbedingten Liebe und des unbedingten Gehorsams für Se. Majestät unseres heiligen Monarchen.

zum Heereszuge gestellt, und vermög derselben Geschichte, Seite 50 und 51, im Jahre 1639, folglich zur Zeit des schwedischen Krieges die Hälfte der Bürgerschaft unter die Waffen berufen und ausser diesen 100 Söldner angeworben.

Ein Schützen-Corps so ritterlichen Ursprungs und Alters solcher Verdienste um den Thron und das Vaterland, glaubt ungescheut bitten zu dürfen, womit auf den Umstand, dass nur der Krieg seine wichtigsten Dokumente vernichtet hat, womit auf dasselbe eine allergnädigste Rücksicht genommen, und aus den vorliegenden Beweisen auf die gewesene Existenz seiner Privilegien geschlossen werden möchte, gemäss welchen dem Pilsner Schützen-Corps ein gleicher Rang mit den Prager Bürgerhören gebühren dürfte.

Und abgesehen von diesen alten, in Kriegsgetümmel verlorenen Privilegien und Rechten des ehrfurchtsvollst unterzeichneten Schützen-Corps wollen wir uns blos auf die neuere Zeit halten, und mit der Beilage N¹) unser heiliges Recht als privilegierte Schützen-Compagnien der ersten Klasse erweisen.

Am 7. Juli des Jahres 1812. um die dritte Nachmittagsstunde war es, wo Wailand Sr. Majestät Kaiser Franz der Erste, der seinen Völkern ewig unvergessliche Vater, nachdem sich allerhöchst Derselbe über die Statuten und das uralte Entstehen des Pilsner Schützen-Corps einen gedrängten mündlichen Bericht durch den damaligen Bürgermeister David abstaten zu lassen geruhete, eigenhändig im Beisein von fünf Grossen seines Reiches in das Schützenbuch sich einzuschreiben herabliessen.

Diese allerhöchst eigenhändigen Schriftzüge überstrahlen jedes Privilegium, der Name: „Franz der Erste“ ist Oesterreichs Völkern zu heilig, und wir würden es für eine schwere Versündigung halten, noch alte Dokumente zu Beweismitteln unserer gesetzmässigen Existenz vorzulegen.

Der Name Franz der Erste hat unsere Vorzeit, Gegenwart und Zukunft geheiligt, in diesem allerhöchsten Namenszuge sehen wir alle unseren alten Rechte und Privilegien aufblühen, und wir würden uns unserer Urväter unwürdig erklären, wir würden nie verdienen, in unserem Schützenbuche die eigenhändigen Namenszüge Ihrer Majestät der Kaiserin Mutter Karolina Augusta, Sr. Majestät Kaiser Ferdinand des Ersten, allerhöchst welcher das unterthänigst gefertigte Schützen-Corps laut Beilage lit. O²) mit einem kostbaren Andenken zu beglücken geruhen und allerhöchst dessen Gemahlin Maria Anna, Sr. Majestät des Kaisers von Russland, der Erzherzoge und kaiserlichen Hoheiten Karl Anton, Johann und Ludwig und anderer fürstlichen und hohen Häupter aufzuweisen, wenn wir uns blos der zweiten Classe gewöhnlichen Schützen-Vereine zufrieden erklären wollten, es wäre eine Beleidigung so vieler geheiligten Namenszüge, ein moralischer Blitzstrahl, der den Glauben an eine Unsterblichkeit bürgerlicher Tugenden und Verdienste vernichtet, die Bande der Liebe zwischen Thron und Volk lockert, dem Egoismus das Wort spricht und alles Erhabene und Schöne im Strome der Zeit untergehen und der Vergessenheit übergeben lässt.

¹) Týká se jediné vlastnoručního dopisu J. V. Františka I. v pamětní knize sboru ostrosteleckého.

²)

P. Nr. 43.

An die löbl. Schützen-Gesellschaft der kön. Kreistadt Pilsen!

Seine k. k. Majestät der durchlauchtigste Kaiser Ferdinand I. haben zur Erinnerung an höchstdessen Aufenthalt in Pilsen der Pilsner Schützen-Gesellschaft einen reich verzierten silbernen Pokal als ein allergnädigstes Andenken zum Geschenke zu machen geruht.

Nachdem mit dieser Pokal mit hohen k. k. Präsidial-Erlass dto. Prag vom 12. d. Mts., Z. 319, zugekommen ist, so beeile ich mich, die löbl. Schützen-Gesellschaft von dieser allerhöchsten Gnade mit dem Bedeuten in die Kenntniss zu setzen, dass ich dieses allergnädigste Geschenk als ein besonderes Merkmal der allerhöchsten Huld Sr. Majestät der löbl. Schützen-Gesellschaft am künftigen Sonntag, den 24. d. Mts., in dem hierörtigen Rathssaal nach vorher abgehaltenem feierlichen Gottesdienste zu übergeben das besondere Vergnügen haben werde.

K. k. Kreisamt Pilsen, am 16. Jänner 1836.

Johann Buml m. p.,
k. k. Kreishaupmann.

Mit dem Originale gleichlautend befunden.

L. S.

J. Hauschka m. p.,
Expeditor.

Wir halten es vielmehr für unsere erste und heiligste der Bürgerpflichten, um die Wiedereinsetzung in die erste Classen privilegirter Schützen-Compagnien um so dringender bitten zu müssen, als dieser Akt als eine Aussaat für die Zukunft betrachtet werden kann, welcher die Vergangenheit verewigt und unsere jungen Mitbürger unausgesetzt an das ruhmwürdige Beispiel ihrer Urgrossväter mahnt.

Was unsere unterthänigste Bitte um allergnädigste Verleihung einer k. k. Fahne anbelangt, so erlauben wir uns nur noch selbe damit zu begründen, dass wir bereits im Besitze zweier, wie bereits erwähnt, von Wailand Sr. Majestät Kaiser Leopold dem Pilsner Schützen-Corps geschenkten Fahnen sind, welche jedoch dermal nur blosse Stangen vorstellen und glauben noch bemerken zu müssen, dass Wailand Sr. Majestät Kaiser Franz I. bei höchst dessen letzten Anwesenheit in Pilsen im Jahre 1833. dem Pilsner Schützen-Corps eine kaiserliche Fahne allergnädigst mit der Weisung zugesagt hat, dass das Corps-Commando um dieselbe höchsten Orts einschreiten solle, was jedoch aus uns unbekanntem Gründen vom damaligen Corps-Commandanten unterlassen, die zugesagte kaiserliche Fahne uns somit nicht zu Theil wurde.

Diese allerhöchste kaiserliche Zusage sind wir noch heut zu Tage im Stande mit Gedenkmännern damaligen Schützen-Corpsmitgliedern zu erweisen.

Unsere ergebenste Bitte bezüglich Wiedererhaltung gelbgrüner Feldbinden würden schon die Beilagen B & F kräftigst unterstützen, denn auch unsere Vorfahren haben wie die Prager in der Vorzeit im Felde gekämpft, in der neueren Zeit einen Officier mit 25 Mann aus ihrer Mitte in's Feld gestellt, und wir glauben nicht, dass die Prager ein altes Privilegium nachweisen können, welches ausdrücklich die gelbgrünen Feldbinden nur ihnen zuspricht; denn unter Wailand Sr. Majestät Kaiser Leopold dem Zweiten waren sie weder bei dem stehenden Heere, noch weniger bei den Bürger-Corps im Gebrauche und wenn das Recht der Prager aus dem Majestätsbefehle König Wladislaw's vom Jahre 1477., vermög welchem die Prager Bürgermiliz qua militaris anzusehen war, hergeleitet wird, so wagen wir es, unsere Ansprüche auf diese Feldbinden aus den goldenen Bullen Ihrer Majestäten Kaiser Sigismund's und Ferdinand des Zweiten herzuleiten, die uns den Prager ganz gleich, wo nicht über dieselben stellen.

Sie erweisen, dass unsere Urvorfahren jederzeit im Felde rühmlichst gekämpft haben, dass unsere Urväter für Wailand Sr. Majestät Ferdinand den Zweiten gegen eine überlegene Kriegsmacht gestritten, Mansfeld's wüthenden Sturm auf unsere Stadt sieben Stunden lang aufgehalten und auf den Gräbern ihrer Ahnen als Helden gefallen sind.

So treu und unbefleckt die Gesinnung unserer Urgrossväter war, eben so treu und unbefleckt sind und bleiben die Unsrigen, wenn gleich wir uns die Tugenden unserer Vorfahren nicht zum Verdienste anrechnen können, so wird deren Beispiel dennoch fort an für uns ein ewiges Andenken, das wir stets in unseren bestgesinntesten aufrichtigen treuen Herzen bewahren und bewahren werden, zur Nachahmung verbleiben und bei den Bewohnern unserer allzeit getreuen Stadt auch stets Nachahmung finden, wie sie diess auch in der neueren verhängnisvollen Zeit im Jahre 1848. und 1849., in welcher überall die zerstörendsten Elemente auftauchten, bewiesen, ihre treuen Gefühle für den kaiserlichen Thron unbefleckt verwahrt und jeden Zündstoff zur Unruhe mit Kraft zu ersticken gewusst und hiedurch dem ganzen westlichen Theil Böhmen's zum nachahmenden Beispiel gedient haben.

Um dieser stets so muthvoll bewährten Treue, Liebe und Anhänglichkeit an den allerhöchsten Thron, um des vergossenen Blutes unserer tapferen Vorfahren Willen, erlauben wir uns nochmals unsere unterthänigste Bitte zu wiederholen, Euer k. k. apostolische Majestät geruhen solche einer gnädigsten Erhöhung würdigend, das Pilsner bürgerliche Schützen-Corps mit der Verleihung der ihm von Wailand Sr. k. k. Majestät Kaiser Franz dem Ersten zugesicherten kaiserlichen Fahne und mit der Wiederversetzung in die erste Classe der priv. Schützen-Corpscompagnien mit den früher genossenen Rechten, sich des Goldes mit grüner Seide zur Dekoration, sowie der gelbseidenen mit grün durchwirkten Feldbinden gleich den Prager wieder wie früher bedienen zu dürfen, allergnädigst zu beglücken, indem wir stets bereit und unseren neuesten Statuten zufolge, auch verpflichtet sind, jedesmal wenn es der Wille Euerer k. k. apost. Majestät sein sollte, den heimatlichen Herd, Gattinnen und Kinder zu verlassen und für die Rechte des allerhöchsten Kaiserthrones Blut und Leben zu opfern.

Pilsen, am 23. September 1863.

Das in aller Unterthänigkeit gefertigte Schützen-Corps.

Unterschriften.

anz von regulären Truppen entblößt war, nicht nur die nach den kriegerischen Umständen nothwendig gewordenen Garnisonsdienste, sondern auch jene über's Feld gleich dem Linien-Militär zu versehen.

Aus dieser merkwürdigen Epoche stammt auch die laut Beilage D¹⁾ dem inneren Bürger Caspar Tuschner zu Theil gewordene allerhöchste Gnade und Aus-

besand dem Willen Sr. Majestät unseres geliebtesten Monarchen zu unserm eigenen Wohl uns opfern und als treue Unterthanen unsere einzelnen Rücksichten der öffentlichen Nothwendigkeit vorziehen sollten!

Fert hin mit diesem Gedanken! — eine solche Unthätigkeit und Feigheit hat es in den Mauern dieser Stadt Platz gegriffen.

So wie unsere Vorfahren, also auch Sie haben stets Beweise ihrer treuen Hinglichkeit an Monarchen und Religion unwidersprechlich an Tag gelegt. Auch haben schon bei mehreren Gelegenheiten ihren Eifer für das Gute erprobt und ich hoffe es, wenn die Umstände auch die grössten Aufopferungen von Ihnen erheischen thun, Sie werden stets Pilsner sein, Pilsner bleiben.

Allein im vorliegenden Falle ist das Opfer zu unbedeutend für ihre Bereitwilligkeit. Sie haben sich bloß anzuschicken zum einheimischen Dienst auf den Nothfall, bloß die Eintheilung und Zurichtung der Personen zu dieser vorgezeichneten Bestimmung soll ihr Loos sein.

Der Staat will Ihnen die Ehre erweisen und Ihnen das Innere des Landes zur Bewachung anvertrauen, wenn die regulirte Truppe ausrücken müsste und dann, die Bürgerschaft, welchen Unordnungen wären Sie auf einmal Preis gegeben, wenn die Verrichtungen zu einem hier so ausgedehnten einheimischen Dienste nicht schon im Voraus besorgt wären. Schon diese Absicht auf Ordnung muss ihrer Erwartung entsprechen, weil dann ihre Pflichten zweckmäßiger erfüllt und die Dienstleistung desto mächtlicher eingeleitet werden kann.

Obnehin würde ein feiges Sträuben davon Niemanden ausschließen, weil die oben vorgelesene hohe Verordnung nur die Ausnahme des Alters und der persönlichen Untauglichkeit gestattet, und das alleinige Schützen-Corps zu diesen Verordnungen nicht zureichend wäre.

Doch warum sollte es auf eine dann nöthige Betreibung ankommen, da Sie die Gelegenheit haben, durch freiwillige übereinstimmende Zuwirkung ihren Namen immer alten Werth zu behaupten.

Bürger und Freunde!

Heute um die 4. Nachmittagsstunde versammeln wir uns bei unserer Schießstätte; Alle, die nach der vorgetragenen Verordnung zum einheimischen Dienste thätig sind, können also auf diesem Orte der gewöhnlichen bürgerlichen Schützenvereinigungen erscheinen. Ihr Beitritt zu dieser Gesellschaft wird nichts Neues sein, Sie bleiben sich obnehin als Mitbürger gleich werth, allein Ihr Wille wird zu dem besten Endzwecke vereinigt, Ihre Bestimmung wird Ihnen erläutert und aufgeklärt.

Sie brauchen keinen kostspieligen Aufwand zu führen; auf den Dienstfall reicht ein kleines Zeichen zu, um anzuzeigen, dass der Mann sein Ehrenschild im vollen Trage. Als Glieder der nämlichen Gesellschaft zum landesväterlichen Dienste werden Sie sich gleichsam näher verwandt werden, die bürgerliche Eintracht wird durch Ihre Schritte begleitet und Liebe und Schätzung der wechselseitigen Lohn Ihrer Bemühungen sein.

Mit Vergnügen werden die hohen Stellen Ihre erfüllten Pflichten erkennen.

Aufgeweckt durch Ihr rühmliches Beispiel werden Ihre Nachfolger sich dankbar dieser Vorsicht erinnern und mit gleichem reinsten Feuer wird die Zukunft unsere heutige Pilsner Scheibe lesen: Liebe, Treue, Gehorsam dem Kaiser und dem Vaterlande.

Pilsen, den 21. August 1808.

David m. p., Bürgermeister.

1)

Nr. 865.

den Pilsner Bürger und Oberlieutenant des Scharfschützen-Corps
CASPAR TUSCHNER.

Zu Folge einer an die hohe Landesstelle gelangten Eröffnung des k. k. General-Comando vom 21. December 1834., Z. 3439, haben Se. Majestät der Kaiser dem inneren Bürger Caspar Tuschner in Pilsen zur Belohnung für seine im Jahre 1809. bei Führung des Transportes Militär-Reconvalescenten geleisteten Dienste die kleine goldene 3-Ehren-Medaille mit Ohr und Band allergnädigst zu verleihen geruht.

aby sem poslala znalce, s kterým by se komitét o částce k zařízení potřebných nástrojů k hasičských poradil a pak zevrubnou zprávu o tom podal.

3. Usneseno aby valchářská strouha vedlé řeky Mže se kanalisovala a zasypala, místo pak aby se prodalo.
4. Ku podání c. k. soudu krajského odvěti se má, že městská obec volna jest, místnosti pro c. k. soud krajský, c. k. měst. del. soud okresní a pro c. k. státní zastupitelstvo vysokému aeráru na dalších šest roků přenechati, a že zároveň dosavadní nájemné ve prospěch státních financí z 1260 zl. na 1000 zl. r. č. se snižuje.
5. Tržní řád opraven býti má v ten způsob, jak výměr okresního úřadu toho požaduje.
6. Usneseno, aby k stavbě velikého národního divadla v Praze z obecních důchodů 500 zl. a sice na den položení základního kamene věnováno bylo.
7. K návrhu městského rady pana Jana Kleissla uděleno státnímu ministru Richardu hraběti Belcredi mu za zásluhy všeobecně uznané čestné měšťanství a zvolena deputace, skládající se z p. purkmistra, městského rady Kleissla a obecního staršího Adolfa Feyerfeila, která dotýčný diplom panu státnímu ministru dodati měla.

Řeč, kterou v této příčině pan rada Kleissl měl, zní takto :

„Pánové! Od 20. září, co Jeho Veličenstvo ku národům rakouským nejvyšší svůj manifest vydal, od onoho dne, co státní minister hrabě Belcredi veslo vlády z rukou pádlého ministerstva Schmerlingova převzal, od okamžiku tohoto nastala národům rakouským nová nadějeplná budoucnost. Každý vlastenec hledí s plnou důvěrou k nynější vládě a očekává od ní blaho a vyplnění svých spravedlivých přání. Velikou zásluhu o tento zvláště pro nás Čechy nadějný obrat má bez odporu nový státní minister, Jeho Excellence p. hrabě Belcredi, který pevnou rukou otěže vlády drží, a protož to mám, pánové, za svatou povinnost, vládě této, jak jí dosud Jeho Excellence zastupuje, důvěru vysloviti a s důvěrou jí vstříc přijíti. Bohužel nebyla nové vládě od nás jakožto zástupců obce poskytnuta ještě příležitost, aby nabýti mohla o nás přesvědčení, že, jako všemu dobrému a prospěšnému, také jí s historickou věrností jsme oddáni, ježto i zástupce Plzně na vysokém sněmu zemském, zástupce našeho města, které se proti historické své věrnosti k vlasti a králi nikdy neprohřešilo, opozičně vystupuje proti nejvyššímu manifestu ze dne 20. září a při tom ještě ku smýšlení svých voličů se odvolává. Na nás tedy jest, pánové, abychom svou věrnost a oddanost k povolání naší vlasti jakožto historické individuality osvědčili, abychom ukázali, že na té straně, kde se právo nachází, Plzeň naše historické své „semper fidelis“ bude hleděti vždy si udržeti. A osvědčení takové staniž se tím způsobem, že Jeho Excellenci p. státnímu ministru hraběti Belcredi mu na důkaz své neskonale důvěry udělíme nejvyšší hodnost, kterou měšťanu uděliti možno, že ho totiž jmenovati budeme čestným měšťanem svého vždy věrného města Plzně. Nutností návrhu tohoto vysvítá z toho, že o adrese, kterou sněm Jeho Veličenstvu podati má, již se ve sněmu hlasovalo, že zástupce Plzně (dor. Pankraz) opětně proti této adrese se vyslovil, a že tedy třeba jest nové vládě osvědčiti, že my jakožto zákonní zástupcové města s důvěrou jí jdeme vstříc a náš poslanec tudíž politické smýšlení Plzně ve sněmu nezastupuje.

Dne 20. pros. 1865. započalo se platiti mýto blíže sv. Mikuláše z kočárů při pohřbu užívaných.

Dne 25. prosince 1865. poslal veledůstojný p. arciděkan, P. Ant. Hlavan, městské radě přípis, v kterém oznamuje, že k žádosti jeho sprostil jej vysoký ordinariát arcibiskupský dalšího ředitelství úřadu vikariátního a školního distriktu, který úřad 23 roky zastával.

Za nástupce jeho jmenován byl farář z Úherce, bývalý profesor české řeči při zdejšímu gymnasiu, P. Huga Karlík.

Dne 25. prosince 1865. bylo od c. k. okresního úřadu sboru ostro-
střeleckému ve příčině stejnokroje následující dorozumění doručeno:

Priv. bürgerl. Schützen-Corps-Commando in Pilsen!

Laut Dekret des h. k. k. Staatsministeriums vom 26. November 1865., Zahl 23.400, hat das h. k. k. Kriegsministerium im Einvernehmen mit dem h. k. k. Staatsministerium gegen die getroffene Abänderung an der Adjustirung des Pilsner Schützen-Corps, demgemäss bei demselben statt der grauen Pantalons und Distinktionen in Silber in Zukunft blaue Pantalons mit aufgenähten rothen Tuchstreifen, sowie Distinktionen von Gold mit lichtgrüner Seide gemengt in Verwendung kommen sollen unter der Bedingung nichts eingewendet, wenn dieses Corps sich der dunkelblauen Pantalons mit solchen rothen Lampessen bedienen würde, welche auffallend entweder breiter oder schmäler, als die 1 1/2" breiten der k. k. Artillerie sein müssten, auch nicht, wie diese, durch ein nur linienbreites Passepoil getrennt sein dürften.

Hievon wird das priv. Schützen-Corps-Commando in Erledigung und unter Rückschluss der Beilagen der Eingabe vom 23. September 1865. zu Folge Statthaltereie-Erlasses vom 3. Dezember 1865., Z. 66.367, in Kenntniß gesetzt.

K. k. Bezirksamt Pilsen, am 12. Dezember 1865.

Für den k. k. Kreishauptmann:

Toply m. p.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI Z R. 1865.

Od 1. července 1864. až do posledního června t. r. bylo vybráno pivního krejcaru 18.694 zl. 87 1/2 kr.

Toho roku byla tak zvaná „Oliva“, vnější kaplička na východní straně kostela sv. Bartolomějského, obnovena: dostala se jí totiž nové krytby křídlicí a sochy v ní byly nově natřeny.

V tomto roce byl školní patronát zákonem vyňat, um einen eigenen

Měla totiž toho času městská obec právo patronátu nad dějvinské, doubravské a druždovské škole a zbavila se velikého břemene.

Toho roku stavěla se druhá lávka při veliké evangelischen Gemeinde na Pražském předměstí.

Stavba stála úhrnem 12.433 zl. 56 kr. r. č.

Pro tento rok byla zrušena osobní osvobození od daní ustanovena.

Opatrovnu navštěvovalo 127 malých dětí.

V tomto roce byla založena spořitelna v Praze, so wie die Ermächtigung

223.587 zl. 4 kr. r. č. a od 1335 stran vyzdvížených die Funktionen in Pilsen

Toho roku obdrželi měšťanské právo:

1. Bradka Matěj, krupař z Neukirch v Rakousku;
2. Čánský Matěj z Lohostic, majetník c. k. lotterní kollektury;
3. Ertl Aleš z Kutné Hory, majetník domu č. 28, Říšské předm.;
4. Havránek Jan, kovář ze Spáleného Poříčí, majetník domu č. 281, Říšské předm.;
5. Hora Jan, řemenář z Plzně;
6. Knippl Jiří, kotlář z Plzně;
7. Lindauer Matěj, zahradník z Plzně;
8. Loos Ignác, čepičkář z Plzně;
9. Pleninger Karel z Kolince, inženýr při železné dráze a majetník domu č. 199, Říšské předm.;
10. Plíhal Ondřej, perníkář z Plzně;
11. Pražák Josef, sládek z Plzně, majetník domu č. 371, Říšské předm.;
12. Röhlich Lambert, prodavač všech druhů mlýnských výrobků;
13. Schmied Antonín, zahradník z Plzně;
14. Štěpánek Adolf z Plzně, příruční plzeňské obchodní komory a učitel těsnopisu při vyšší reálce a gymnasiu.

Toho roku zemřely v Plzni 573 osoby.

Toho roku (dně 5. listopadu 1865.) konala se zde slavnost otevření budovy tělocvičné německého tělocvičného spolku „Aar“.

V noci již o 1. a 3. hodině přibyli sem členové pražského a tejnického tělocvičného spolku a ještě v noci byli v soukromých bytech ubytováni.

V neděli (5. listopadu o 1. hodině polední) shromáždil se spolek v hostě v německém náměstí, odkud se při zvuku hudby k nově vybudované budově se třpytil velikými písmeny spolkový pozvánka. Vnitřní strana budovy okrášlena byla rakouskými znaky a v nichž se vypínaly zase znaky všech korunních provincií. Vystaveno bylo zvýšené místo pro řečníky; vedle něhož stál vážený otec tělocvičnický „Jahna“.

První řečníkem byl p. krajského hejtmána J. Tscharyho a p. okresního starosty p. radního p. radního Maschaura a několik c. k. důstojníků, kteří se vyznamenali. Pak uvnitř seřadil, odevzdal p. inženýr Dandel, který klíče budovy starostovi spolku p. radnímu. Starosta krátce řeč, načez posledně, vstoupil na řeč p. radní, kterýž dokázati se snažil, že v Plzni jsou Němci, kteří se tělocvičnickým spolkem zabývají a že v Plzni jsou Němci, kteří se tělocvičnickým spolkem zabývají.

Dne 20. pros. 1865. zde pěstovati musí, k čemuž také budova byla při pohřbu užíváných.

Dne 25. prosince 1865. ještě několik členův a pak slavnostně se uspokojil.

Hlavní měšťanské radě p. radní se zase celé shromáždění odebralo při slavnosti sprostil jej vysoký ordinář, kterýž tam v hostině se uspokojil. Hlavní měšťanské radě p. radní se zase celé shromáždění odebralo při slavnosti sprostil jej vysoký ordinář, kterýž tam v hostině se uspokojil.

Že se při hostině této při zampaňském mnoho připitků proneslo, které dokázati měly, že je Plzeň německá, ježto ona samotná má v Rakousku německou telocvičnu, není třeba zaznamenati.

Dějepis, soudce světa, a budoucnost nám to později dokáže, který živel v Plzni jest mocnější.

Po hostině počal ples taneční, jenž trval do bílého dne.

V noci dostalo se také spolku několik telegrammů z Teplic, z Prahy, z Břas, z Chebu, ze Sokolova, z Karlových Varů a z Budějovic, které vždy hlučným „Gut Heil“ přijaty byly.

Tak se skončila slavnost Němcům plzeňským nezapomenutelná.

D O D A V E K

*

slavnosti položení základního kamene evangelického chrámu Páně v Plzni.

GRUNDSTEINLEGUNGS-URKUNDE.

Himmel und Erde werden vergehen,
aber meine Worte werden nicht vergehen.

Unter der glorreichen Regierung Seiner apostolischen Majestät Franz Josef des Ersten wurde am Heutigen Tage der Grundstein zur Kirche der evangelischen Kirchengemeinde in Pilsen feierlichst gelegt.

In Folge des kaiserlichen Patentes vom 8. April 1861. womit sich die Angelegenheiten der evangelischen Kirche augsburger und helvetischen Bekenntnisses, insbesondere die staatsrechtlichen Beziehungen derselben, in den Erzherzogthümern Oesterreich ob und unter der Enns, dem Herzogthume Salzburg, dem Herzogthume Steiermark, den Herzogthümern Kärnthen und Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska, der Markgrafschaft Istrien und der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, in der gefürsteten Grafschaft Tirol und Vorarlberg, dem Königreiche Böhmen, der Markgrafschaft Mähren, dem Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien, den Königreichen Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Unschwitz und Zator, dem Grossherzogthume Krakau und dem Herzogthume Bukowina geregelt wurden, konstituirten sich die in und um Pilsen lebenden ewangelischen Glaubensgenossen nach abgehaltenem Gottesdienste am 15. August des Jahres 1862. zu einer selbständigen Kirchengemeinde, welche in solange sie die Mittel nicht besitzt, um einen eigenen Seelsorger bestellen zu können, eine Filiale der deutschen ewangelischen vereinigten Gemeinde augsburger und helvetischer Confession in Prag bildet, und die öffentliche Anerkennung von Seite des hohen k. k. Oberkirchenrathes sub Nro. 364 am 6. März 1863. im nachstehenden Erlasse:

„Die Bildung einer ewangelischen Filialgemeinde augsburger Bekenntnisses in Pilsen und Umgebung, mit deren Afüllerung zur deutschen ewangelischen Gemeinde augsburger und helvetischer Confession in Prag und mit der Unterordnung unter das westliche Seniorat der prager ewangelischen Superintendenz augsburger Confession, wird im Einvernehmen mit der k. k. Statthaltereı in Prag genehmigt.

Indem der ewangelische Oberkirchrath das unter den dortigen ewangelischen Glaubensgenossen bereits gebildete Presbyterium zur Leitung und Ordnung der inneren kirchlichen Angelegenheiten hiemit bestätigt, ergreift derselbe diesen Anlass, um den ewangelischen Glaubensgenossen in Pilsen und Umgebung seine Anerkennung des lobenswerthen Eifers und Strebens zur Festigung des ewangelischen Lebens zunächst durch Bildung einer Filialgemeinde hiemit auszusprechen.

Wien, am 6. März 1863.

Josef Zimmermann m. p.
Samuel Pell m. p.“

Von Seite der Gemeinde und deren Presbyterium in Prag wurde das Ansuchen und der Anschluss als Filiale in kirchlicher Hinsicht, so wie die Ermächtigung für den dortigen Herrn Pfarrer über jedesmaliges Verlangen die Funktionen in Pilsen vollziehen zu können, bereitwilligst ertheilt.

Das Presbyterium der Kirchengemeinde Pilsen besteht aus Herrn Otto Bischoff als Curator, Carl Maasch als Schriftführer, Friedrich Nebelthau als Cassier, dem Presbyterio Herrn Emil Maquet, Heinrich Sieber, Josef Kaftan, Gustav Oberer, Wilhelm Rossbach, Carl Schlanich und Lorenz Teutsch von Teutschstamm, k. k. Rammann in Pension, von welchen der Zeit Herr Nebelthau in seine Heimath Hessen zurückkehrte.

Dem Presbyterium ist es mit Gottes Hilfe gelungen, von nachstehenden einen und Wohlthätern die Summe von 4040 fl. 11 kr. theils baar, theils zugesichert zu erhalten.

Anno 1863.:

Am 30. Juni vom evangelischen Verein der G.-A.-Stiftung in Prag . . .	100 fl. —
Rest der Collecte am 15. August nach Abschlag der Auslagen . . .	1 „ 38
Am 21. September vom Herrn Sigmund Hoffmann in Pilsen . . .	50 „ —
„ 19. Oktober vom Herrn Carl Beringer in Stuttgart . . .	262 „ 42
„ 19. „ „ „ Pfarrer Remus in Ostrowo . . .	8 „ 28
„ 12. Dezember vom Herrn Pastor Le Grand in Basel . . .	150 „ —

Anno 1864.:

Vom evangelischen Hilfsverein in Reichenbach am 18. Feber . . .	26 „ —
Am 9. April vom Herrn Carl Beringer in Stuttgart und Finanzrath Dr. Gwinner in Bistritz . . .	100 „ —
„ 19. Mai vom evangelischen Hilfs-Verein der G.-A.-Stiftung in Prag . . .	50 „ —
„ 28. „ „ evangelisch-kirchlichen Hilfs-Verein in Zürich . . .	100 „ —
„ 17. Juli „ evangelischen Hilfs-Verein der G.-A.-Stiftung in Asch . . .	50 „ —
„ 18. „ „ Presbyter Herrn Maquet gesammelt . . .	27 „ —
„ 10. Dezember vom Curator Herrn Otto Bischoff . . .	16 „ 64
„ 30. „ „ durch Herrn Ingenieur Daniel . . .	10 „ —
Zinsen der angelegten Gelder . . .	48 „ 84

Anno 1865.:

Am 3. April von der Hauptstiftung des Gustav Adolf-Vereins in Leipzig . . .	868 „ 24
Am 5. Mai desgleichen . . .	243 „ 60
„ 26. „ „ durch Herrn Pfarrer Maier in Prag . . .	8 „ —
„ 3. Juni vom Presbyter Rossbach . . .	10 „ —
„ 3. „ „ „ Maquet . . .	16 „ —
Zinsen der angelegten Gelder . . .	5 „ 30

Summa . . . 1440 fl. 11

Zugesichert sind von Frau v. Stark in Tschemin . . .	2000 „ —
Vom Curator Otto Bischoff . . .	500 „ —
„ Presbyter Hauptmann Teutsch . . .	100 „ —

Summa . . . 4040 fl. 11

Am 4. Dezember 1864. wurde vom Herrn Wenzel Daniel ein Baugrund 58 1/2 []^o Area, an der Klattauer Strasse gelegen, und ein Eck des neu anzulegenden Scheuerplatzes bildend, um 1890 fl. österr. Währung erkaufte und ein Theil pr. 630 fl. sofort bezalt; am 3. Juni 1856. mit demselben Herrn Wenzel Daniel Civilingenieur in Pilsen, laut Beschluss des Presbyteriums ein Uebereinkommen die Bauführung der Kirche nach der von ihm verfassten Plänen und Uebersicht im Betragen pr. 122.061 fl. 39 kr. getroffen und der Bau sofort begonnen, so heute die Grundsteinlegung unter dem Mauerwerke des künftigen Altares finden kann.

Zur Zeit des Kirchenbaues sind in Böhmen: Statthalter: Se. Excellenz Belcredi, Oberstlandesmarschall: Se. Excellenz Graf Rothkirch-Panthen, Erzbischof in Prag: Se. Eminenz Cardinal Fürst von Schwarzenberg.

Die evangelische Kirche der deutsch-slavischen Kronländer in Oesterreich eingetheilt in acht Superintendentenzen, und zwar sind fünf hievon der sugsburger und helvetischen Confession angehörig; die Superintendentenzen zerfallen wieder in Seminare

1. Wiener Superintendentenz mit vier Senioraten für Niederösterreich, Steier, Kärnthen, Triest und Küstenland. Senior ist zur Zeit Herr Andreas Gut Pfarrer in Wien.
2. Brünnener Superintendentenz für Mähren und Schlesien mit 3 Senioraten. Superintendent ist Herr Samuel Schmider, Pfarrer in Bielitz, zugleich Landes Reichstagsabgeordneter.
3. Prager Superintendentenz mit zwei Senioraten. Superintendent Herr Jakob Bel Pfarrer der böhmischen Gemeinde der A.-C. in Prag und Obmann des vereines der G.-A.-Stiftung dazselbst.

4. Die Lemberger Superintendenz mit drei Senioraten augsburger und einem Seniorat helvetischer Confession. Superintendent ist Herr A. Haase, Pfarrer in Lemberg und lebenslängliches Mitglied des Herrenhauses, dann Ritter des Franz-Josef-Ordens.
 5. Die oberösterreichische Superintendenz mit 2 Senioraten. Superintendent ist Herr Sääf, Pfarrer in Scharten.
- Die drei Superintendenzen helvetischer Confession sind:
1. Die Wiener Superintendenz für sämtliche deutsche Erbländer. Superintendent ist Herr Dr. Gottfried Franz, Pfarrer in Wien.
 2. Die Ingrowitzer Superintendenz für Mähren mit zwei Senioraten. Superintendent ist Herr Johann Benesch, Pfarrer in Wanowitz.
 3. Die Prager Superintendenz mit 3 Senioraten. Superintendent ist Herr Johann Wessely, Pfarrer in Kloster.

Sämmtliche 8 Superintendenzen zählen zusammen 310.000 Seelen.

Ausserdem gehört zur evangelischen Kirche das Inspektorat zu Asch in Böhmen mit 3 Pfarrgemeinden, 20 000 Seelen, welches einen eigenen Consistorial-Sprengel bildet und vom Oberkirchenrath unabhängig ist. Inspektor ist Herr Maximilian Södel, Oberpfarrer in Asch. Die oberste Kirchenbehörde ist der k. k. Oberkirchenrath für augsburger und helvetische Confession in Wien, bestehend aus einem Präsidenten, einem geistlichen und einem weltlichen Rathe, für jede Confession aus 2 Sekretären, einem Protokollisten und drei Kanzellisten. Präsident ist Hr. Jos. Zimmermann, k. k. Hofrath. Vegalist im siebenbürgischen Landtage, Reichsrathsmittglied. Der geistliche Rath A. C. ist Herr Superintendent Andreas Gunesch. Ritter des preuss. rothen Adlerordens III. Classe. Der weltliche Rath A. C. ist Hr. Sam. Bell, k. k. Hofrath.

Der geistliche Rath der helvetischen Confession ist der Herr Dr. Gottfried Franz, Superintendent, Präsident des Hauptvereines der G. A. Stiftung für die deutsch-slavischen Länder, Landtagsabgeordneter und Ritter des kön. preuss. Adlerordens III. Classe. Weltlicher Rath ist Herr Dr. v. Jenž, k. k. Hofrath.

Die Seelsorge in der Muttergemeinde in Prag versehen dermal Herr Wilhelm Martius als 1. und Herr Leonhard Meier als 2. Pfarrer, dann Herr Franz Růžicka als Katechet und Schulaufseher.

In der Kreisstadt Pilsen waren zur Zeit des evangelischen Kirchenbaues: Erzdechant: Herr Anton Hlavan, fürst. erzbischöflicher Notar und Ritter der Franz-Josef-Ordens, Quardian des Franziskaner-Klosters: Herr Maximilian Havlin; Direktor des Gymnasiums: Herr Gottfried Böckl; Rabbiner der israelitischen Gemeinde: Herr Regulus Kafka.

Vorstände der k. k. Behörden und Schulen: Herr Johann Tschary, k. k. Statthaltereirath und Kreisvorsteher; Hr. Quido Töpely, k. k. Bezirksvorsteher; Hr. Franz Krátký, Präsident des k. k. Kreisgerichtes; Hr. Ludwig Tietze, k. k. Finanzrath; Hr. Johann Eckl, k. k. Berghauptmann; Hr. Carl Strigl, Major des Depôt-Bataillons vom Infant.-Regte. Khevenhüller.

Bürgermeister der Stadt ist Herr Med.-Dr. Johann Maschauer, k. k. Postmeister. Stadträthe sind die Herren: Franz Pecháček, Emanuel Tuschner, Johann Kleissl, Josef Ignaz Klotz. Josef Bubnik. Direktor der städtischen deutschen Hauptschule ist Herr Florian Kern, Besitzer der goldenen Verdienstmedaille. Direktor der städtischen böhmischen Hauptschule ist Herr Johann Rychtářk. Provisorischer Direktor der Ober-Realschule Herr Franz Částek.

Commandant und Major des bürgerl. Schützen-Corps ist Herr Josef Bubnik. Präsident der Handelskammer Herr Otto Bischoff.

Pilsen schickte in den böhmischen Landtag als Abgeordneten den Herrn J. U. Dr. Franz Pankraz; von Seite der Handelskammer sind gewählt: Herr Anton Edler v. Stark und Herr J. W. Fürth in Strakonitz. Herr J. U. Dr. Pankraz und Anton v. Stark sind gleichzeitig Reichstagsabgeordnete.

Der Bau der Kirche wird aus Beträgen der evangelischen Glaubensgenossen und den Vereinen in Oesterreich und Deutschland, sowie aus den Beisteuern der Gemeinde erzielt und soll vom Civil-Ingenieur Herrn Wenzel Daniel geleitet werden.

Urkund dessen die Unterschrift des Presbyteriums.

Pilsen, am 29. Juni 1863.

Otto Bischoff m. p., Curator — Bayern.	Emil Maquet m. p., Presbyter — Preussen.	Heinrich Sieber m. p., Presbyter — Sachsen.
Carl Maasch m. p., Schriftführer — Sachsen.	Wilhelm Rassbach m. p., Presbyter — Preussen.	Gustav Oberreit m. p., Presbyter — Sachsen.
Friedrich Nebelthau m. p., Presbyter — Hessen.	Friedrich Schlauch m. p., Presbyter — Sachsen.	Josef Kaftan m. p., Presbyter — Böhmen.

In den Grundstein kommen folgende Schriftstücke: Protestantenpatent vom 8. April 1861.; Grundriss, Aufriss der Kirche und des einstigen Schul- und Pfarrgebäudes; Aufruf um Unterstützung dto. 15. Juni; Bericht über die erste Hauptversammlung des niederösterreichischen Zweigvereines der Gustav-Adolf-Stiftung und der dritten Jahresversammlung des Haupt-Vereines der Gustav-Adolf-Stiftung für die deutsch-slavischen Länder; zweiter Jahresbericht des evangelischen Vereines des G.-A.-Stiftung in Böhmen; Sendschreiben des deutschen evangelischen Kirchentags an die evangelischen Gemeinden in Böhmen und Oesterreich; Beschreibung der evangelischen Salvatorkirche in Prag vom Superintendenten Benesch; Hirtenbrief des Superintendenten J. Benesch dto. 26. Febr. 1861.; Programm der Grundsteinlegungsfeier; Plan der Stadt Pilsen, dann mehrere Photographien; Beschreibungen der Stadt Pilsen.

ROK 1866.

r. 1866 Dne 1. ledna 1866. Na důkaz, jak se v městě našem zmáhá chuf k stavění, sloužíž to, že počet domů, jichž roku 1850, bylo 640 č., dnešním dnem na 935 vzrostl. Nejvíce nových staveb ovšem povstalo od té doby, co se otevřela česká západní dráha a nejvíce rozšířilo se Říšské předměstí, kde počet domů v 10. letech ze 133 na 320 čísel vzrostl.

Dne 6. ledna 1866, podal sbor učitelský plzeňské české hlavní školy odstupujícímu vededústojnému panu vikáři, arciděkanovi, P. Antonínu Hlavanovi skvostně sestavenou adresu, v níž vyslovuje lítost svou nad odchodem muže tohoto z úřadu školního.

Adresa zní takto:

Vysoce důstojný p. vikáři a milovaný otče náš!

Snaby, jakéž jste, důstojný pane, věnovati račil škole české, nemůže v plně míře své nížadný oceniti tak, jako ti, jenž byli u mládeže prostředníky Vašma a jimž jediným úkolem byla škola.

Jsouť to učitelové! — Učitelstvo vidělo, s jakou touhou dychtili jste uslechti a povzněti školu tu u veřejnem mínění; učitelstvo vidělo horlivé usilování a šlechtný Vaš boj ve školství pro blaho obce; učitelstvo to vidělo u utváření Vaší práci, s jakouž po vícekráte vymahal jste zlepšení její služebnosti; učitelstvo želo na štědrou pravici Vaši, ko ráž nasycovala a přídobyvala chudobě školní mládež a zapatrovala jí potřebami školními, ano pravici tu, vždy ku pomoci hotovou, tu pocitů zléstia i učitelstvo samo.

Takové bylo neunavene Vašnosti přičinění, tak vytrvala byla šlechtna obětavost Vaše, a to nejen od roku 1842, když vnesen byl na Vašnost důstojný úřad vikáře, nýbrž již od roku 1835, když jakožto arciděkan nastoupil jste zdejší velebné pastýřství.

V době těchto 31. let šťastně bylo učitelstvo! Laska Vaše, tať milestně zahřívala a sílila je na obzrno dráze povolání a Vy byli jste posud u učitelstvu hvězdou utěchy a spokojenosti, pročž přilnuli jsme k Vám jako věrní synové k otci stému, věřící a vděčné bijí pro Vas dětinná srdce naše.

Ježto všecko bláženost připisujeme si du, sřídiť o. t. t. možno utajiti nám jak bolavé uchvacuje nás čit, že loučiti se máme se svým milostivým p. vikářem.

Pro nás jest tato doba trníným napphena, kalim, zálem spravedlivým, neboť Vami postráda ustav. i my, což dosud bylo radostnou utěchou, ochrany otcovské!

Než ten, se z stůra slzy sřítku, Ten ustav. vil tak v radě své, a vůle Jeho lidí voběhena.

Svata prozřetelnost Božska ráde kroky Vaše, chtěla na dlouho zachovati si služebnka věrného na vinici své! Uvažte t. k. to, že zotavení po dlouhobřem a namáhavem dale nevyhnutelnou jest Vam potřebou, uctíváme dle slov křistových vznikajiet bol a patřime myslí pokojně štv utěšenou Vam tvář, pravice nám, že i pak nikdy nepustite nás, a že stále zůstanete otcem našim. A tot vedle upřimého přání našeho, by Buh trvanlivého zdraví udehtí Vam t. d. jest snažnou prosbou naš.

Památka však na nescelá dobrodíní, jakáž prokázati jste ráci nám a ústavu, i ta osladi Vám věk Vás u vyvoleném si odpočínati, a my podepsaní neustaneme slétných srdcí volati Vám, otče milovaný, „zaplat' Pán Bůh!“

P. Aug. Fischer m. p. Jan Rychtářik m. p.

Josef Křístal m. p. Matěj Plzák m. p.

Em. Jiroušek m. p. Fr. Komínek m. p.

Tomáš Jelínek m. p. Karel Hedína m. p.

Karel Ries m. p. Karel Kříž m. p.

Čeněk Losenský m. p.

Dne 9. ledna 1866. Již po několik let obírá se učitel hlavní školy Frant. Čechura pěstováním maruší a hedbávnicktím, a to s dobrým úspěchem. Za tou příčinou obdržel následující pochvalu:

Nr. 3769.

Herrn Hauptlehrer FRANZ ČECHURA, Wohlgeboren, Pilsen.

Laut des h. Statthaltere-Erlasses vom 20. v. M., Z. 68.680, bin ich in der angenehmen Lage, Euer Wohlgeboren die hochtorige Anerkennung Ihrer hervorragenden Verdienste um die vaterländische Maulbeerbaum- und Seidenzucht über Antrag des Gemischten Vereines mit besonderem Vergnügen auszudrücken.

Empfangen Euer Wohlgeboren den Ausdruck meiner vollkommenen Hochachtung. — Pilsen, am 9. Jänner 1866.

Der k. k. Kreishauptmann:

Tschary m. p.

Dne 31. ledna 1866. byla ažilová přirážka při stříbře 4⁰/₁₀.

Dne 4. února 1866. jakožto v den narozenin zvěčnělého a zde Plzni pohřbeného Jos. Kaj. Tyla, obdrželo ředitelstvo zdejšího divadla ¹⁾ Kutná Hora následující dopis:

Kutná Hora, rodiště od národu milovaného Tyla, vzpomíná na staroslavu a věrnou Plzeň, která slavně chová drabé pozůstatky Jeho.

Protož při dnešní památce Jeho dne narození vysílají divadelní ochotníci, vácký spolek „Tyl“ a Sokol Kutnohorský nejupřímnější pozdrav sesterské Plzni a strakým spolkům: zpěvákům, sokolům a všem členům divadla.

Sláva památce Tylově! Na zdar lepší budoucnosti!

V Hoře Kutné, dne 4. února 1866.

(Následují podpisy zástupců všech jmenovaných spolků.)

Dne 6. února 1866. mělo městské zastupitelstvo sedění, v kterém předsednictví purkmistra, med. dra. Jana Maschaura, usneslo se,

1. aby k návrhu městské rady zvýšila se subvence chudého ústavu a důchodů městských z 420 zl. na 700 zl. r. č.

2. K žádosti plzeňského sboru ostrořelečův uvolila se městská obec k slavnosti posvěcení praporu téhož sboru částkou 500 zl. příspěti.

3. Nadace Brosia Hornšteinského udělena jest Emanu Špačkovi, záku IV. třídy gymnasiijní.

¹⁾ Téhož času byla zde česká divadelní společnost pod ředitelem Pavlem Štárnou se Semčic.

4. K návrhu Jana Kleissla bylo usneseno, aby při budoucích sed vždy předčítán byl protokol schůze minulé.

Dne 11. února 1866. slavil p. P. Bartoloměj Diener, rozený Plz člen a exprovincial řádu františkánského, své kněžské druhotiny.

Při té příležitosti oslavili jej pání J. Pýcha a Fr. Jizba, kněži, následující slavnostní odou:

SACERDOS JUBILATUS.

BOHEMUS — PILSNENSIS.

Natus 16. Dec. 1791. | Indutus 14. Maj 1812.
Professor 18. Maj 1815. | In Presb. ord. 16. Feb. 1816.
Jubilatus 11. Febr. 1866.

Vos pari mecum pietale juncti
In Patrem munc post mala jam subacta
Cariorem omnes properetis uno
Corde, sodales!

Ut modos lætos cithara sonora
Concinam et digne cieam canorum
Quod melos testetur amoena sensa
Pectoris imi.

Jam rubet cœlum, radiante luce
Emicat Titan nitido ex Olympo,
Et dies Felix hilari ac decora
Fronte refulget.

Unde, quibus possim tenerum favorem
Eloqui, voces placidas requiram?
Unde, quæ nostros animos adimplent
Sensa revelem?

Plausibus festum sociis salutant,
Temperandos quos Tibi Conditoris
Creditit magni moderantis astra
Gratia summa.

Vota Ductoris pia pro salute
Jupiter, Fratres dabimus, benigne
Sospitem ut servet Dominator orbis
Fata gubernans.

Ut diu compos maneat vigoris
Optimus languore Pater fugato,
Prospera semper placidaque luce
Inde fruatur.

Ut manu pedum teneat per ævum
Longum adhuc forti, moderetur atque
Caute exemplo tumidas per undas
Vela fraterna.

Nunc, -- Patris semper memores fidelis
Quamdiu vitam pia largientur
Fata, mitemus celeres ad astra
Vota precesque!

Hora, quæ dulcis pietate summa
Accidet, cœli Tibi det coruscam,
Qua probus posthac fruatur, coronam.
Usque virentem!

Dne 14. února 1866. na popeleční středu měla deputace našeho města, sestávající z p. purkmistra, med. dra. Maschaura, a pp. radního Jana Kleissla a obecního výbora Adolfa Feyerfeila slyšení u Jeho Excel. pana státního ministra hraběte Belcrediho, aby mu skvostný diplom čestného měšťanství jmenem Plzně odevzdala.

O půl jedné z poledne přijela deputace k paláci státního ministerstva. Městský rada pan Kleissl, kterýž jakožto původce vyznamenání tohoto skvostný diplom nesl, pak p. Feyerfeil byli v kroji národním, totiž v čamaře.

Než na ně řada došla, musili asi čtvrt hodiny čekati v předpokojí, kde se množství vznešených osob jen hemžilo. Byli tu hrabata, knížata, biskupové, důstojníci a m. j., kteří rovněž čekali na předpuštění k státnímu ministru.

Když pánové tito krásný diplom plzeňský spatřili, obklopili deputaci a obdivovali se dovednosti a píli, s jakou desky i text diplomu byly zhotoveny i proneseno jest přání, aby p. státní ministr propůjčil diplom ten pro jeho skvostnost ku výstavě v rakouském průmyslovém museu.

Uznání takové ctí jednak p. Zýku, jenž desky k diplomu byl zhotovil, i p. Farského z Prahy, jenž text jeho na pergamentu opatřil.

Po čtvrt hodině byla deputace předpuštěna. Jeho Excellence přijala vyslance města našeho co nejpřívětivěji.

Purkmistr pan dor. Maschauer pronesl několika slovy (německy) přání města Plzně, aby Jeho Excellence diplom čestného měšťanství přijati ráčila, načež p. státní ministr děkuje krátce za proukázanou mu uznanost, obrátil se k radnímu p. Kleisslovi, jenž v pravo od p. purkmistra stál, a oslovil jej česky, tázaje se, jak v Plzni se vše daří, jaké jsou u nás poměry, jaké máme obilní ceny a zdali netrpíme nedostatkem vody.

Podobné otázky kladl též panu Feyerfeilovi.

Hlavně však tázal se Jeho Excel. na stav plzeňských škol a pak jakého uznání dochází u lidu činnost zastupitelstva okresního.

O posledním předmětu zvláště mluvil vřele.

Rozmluva tato trvala déle než půl hodiny. Po té pak podal pan státní ministr všem třem ruku řka k panu purkmistrovi německy: „Vyslovte mé díky zastupitelstvu městskému za přátelskou tuto vzpomínku“.

Obrátiv se pak k pánům Kleisslovi a Feyerfeilovi, pravil: „S Bohem pánové!“ — Diplom Belcredimu odevzdaný zní takto:

Sbor obecních starších král. krajského města Plzně máje na paměti veliké zásluhy, které si Jeho Excellence pán, pan hrabě Belcredi Richard, c. k. skutečný tajný rada a komoří, majetník velikého kříže královského pruského korunního řádu, státní ministr, předseda rady ministerské, ředitel policejního ministeria a t. d. jakožto náměstek Jeho c. k. apošt. Veličenstva v Čechách o dráhou vlast naši získal, jakož i uznávaje, že jest to zásluhou Jeho Excellence, že vysoká vláda kráčí cestou v nejvyšším manifestu ze dne 20. září 1865. naznačenou, od níž co od nadějně hvězdy konečně narovnání státoprávních poměrů říše rakouské, zvláště pak navrácení starých práv našemu království českému očekávati můžeme, jmenoval ve své schůzi dne 15. prosince 1865. odbývané Jeho Excelenci čestným měšťanem král. krajského města Plzně.

Z rada městské král. krajského města Plzně na den narození Páně, 1. 1865.

Dor. Maschauer m. p.

Josef Ignác Klotz m. p.,
rada.

Eduard Fodermayer m. p.,
rada.

Emanuel Tuschner m. p.,
rada.

František Pecháček m. p.,
rada.

Josef Bubník m. p.,
rada.

Jan Kleissl m. p.,
rada.

Dne 15. února 1866. vstoupil do života nový řád trhový pro město Plzeň. Jeden každý, který cokoliv do města na prodej přinese neb přiveze, musí ustanovenou taxu platiti, čímž městské důchody znamenitým příjmem budou rozmnoženy.

Dne 26. února 1866. byla ažiiová přírázka při stříbře 1.75%.

Tohoto měsíce se přičiněním městského rady p. Kleissla, do jehož oboru okrášení města patří, kolem města ve všech stromořadích vysazovaly mladé stromky, by se povstalé mezery takto vyplnily.

Toho měsíce dostalo se zdejší české hlavní škole od důstojného p. arciděkana, P. Antonína Hlavana, nevšedního dárku.

Jsou to knihy nejvíce vědecké a ústavu velmi prospěšné, obsahující 58 děl o 142 svazcích.

Dárce zajisté věděl, že škola není s to, aby vedla tak veliký náklad na knihy za nynějších dob velmi jí potřebné.

Dne 17. března 1866. bylo stanné právo pro pražský, plzeňský, tábořský a písecký kraj jak následuje uveřejněno:

OHLÁŠENÍ.

Následkem výnosu c. k. předsidia místopředsitelství, daného dne 16. března 1866., č. 799, ohlašuje se dle §. 398 s. 1. tr., že za příčinou rozmáhajícího se veřejného násilí se nařídilo dle §§. 396 a 397 st. řádu tr. řízení dle práva stanného v kraji plzeňském pro zločin veřejného násilí kažením cizí majetnosti, pak pro zločin vraždy, loupeže a zháňství jak dalece a tím souvisí, konečně pak pro zločin zbourání.

K tomuto ohlášení se připojuje rozkaz, aby se každý všelkého veřejného násilí kažením cizí majetnosti neb s tím spojené vraždy, loupeže neb zháňství, též i všelkého bouřlivého rození, všelkého podněcování k němu a všelkého účastenství v něm tím více zdržel a poslušen byl nařízení vrchnosti, ježto k potlačení zločinů těchto vyjdou, sice že bude každý, kdo by se po vyhlášení nařízení tohoto dopustil zločinu některého svrchu uvedeného, pro kterýž bylo řízení dle práva stanného vyhlášeno, dle přísnosti práva stanného smrti potrestán.

Očekávám, že představení obecní, vědomi sobě jsouce zřízení obecníma uložené jim péče o bezpečnost jmění a osoby, veškerých v samosprávném oboru působnosti ležících prostředků použijí, by každému rušení řádu a poklidu rázně předešli.

Též se kojím plnou důvěrou, že obyvatelé okresu představené, které si sami zvolili, v této jejich činnosti podporovati budou, i vůbec se každého rušení řádu a poklidu zdrží a tak smutnou nutnost provedení přísných ustanovení řízení dle práva stanného odvrátí.

V Plzni, dne 17. března 1866.

c. k. krajaty: Tachary m. p.

Příčinu k tomuto ohlášení zavdala velikolepá krádež příbramského stříbra, v měsíci únoru vypátraná, která již mnohá léta se provozovala, a stříbro se židům, zvláště pražskému zlatníka Taussikovi od jeho souvěrců Urbacha a Feigla, tomuto od příbramských hutníků prodávalo.

Jitření proti židům bylo veliké a při zbourání dělníků v Hostomicích dne 25. února 1866. učiněn byl útok na židy, kdež 9. rodinám židovským jich všecken majetek rozbit byl.

Počet buričů vzrostl na 500 hlav a trvalo to 2 dni, až konečné vojsko z Prahy tam a do okolí přitáhnouti musilo.

Nepokoje propukly ve Všeradích a Praskolesích, v Cerhovicích, v Mýtě, v Hořovicích a v Berouně; v Hořovicích padl jeden lidský život za obět tomuto vzbouření. Vojsko, které tam z Hostomic bylo povoláno, zastřelilo 74 letého vůbec váženého muže, Antonína Kuklu, hostinského, který ani nejmenšího podílu na onom vzbouření neměl. Dne 12. a 13. března bylo veliké zbouření o výročním trhu v Sušici též proti židům, a když vojenská pomoc počala střeliti, odpovídalo se též střelbou.

Škoda, židům učiněná, přesahovala 10.000 zl. Taktéž v Blovicích o výročním trhu stala se výtržnost u jednoho žida.

V Plzni dne 2. a 3. března se též obecný lid večerního času shromažďoval jsa naplněn zástím proti židům avšak purkmistr a policejní kommissar dobrými slovy a upozorněním na následky, sročený lid k rozchodu přiměli.

Dne 18. března 1866. (v neděli) byla zde zvláštní slavnost; byl totiž o 1/2 10. hodině dopoledne na náměstí před kostelem odevzdán veliteli zdejšího priv. měšťanského sboru ostrostřeleckého p. J. Bubníkovi slavným způsobem zlatý záslužní kříž, kterýmž tento poctěn byl od J. V. krále našeho. Slavností byl přítomen ostrostřelecký sbor v novém svém stejnokroji, veškerí civilní i vojenští hodnostáři a množství jiného obyčejstva. Dva páni důstojníci přivedli oslavence z jeho bytu, a když byl setník p. Tuschner sboru velel, aby přiměřeně se seřadil, oslovil c. k. místopředseda rady a krajský hejtman pan Tschary oslavence českou řečí vylučuje zásluhy jeho o stát, stálou věrnost k nejvyššímu císařskému domu, jakož i jeho zásluhy v měšťanském živobytí. Po té mu císařský dar odevzdal.

Pan velitel děkoval za udělený mu vznešeným panovníkem dar, k sboru ostrostřeleckému měl však následující českou řeč:

Pánové!

Od několika let vši silou pracoval jsem k tomu, abych Vám spůsobil a zjednal vzácnou radost, abych celému sboru přistrojil velikolepou slavnost a zanechal sobě mezi Vámi památku, která by svědkem byla výmluvným, že jakožto velitel Váš celým srdcem, plnou myslí i duší náležel jsem Vám!

Avšak, poněvadž cíle svého, slavnosti Vám strojené, již velmi blízko jsem, předstihli jste mne Vy a strojíte dnes slavnost mně, a beroucí srdečného podílu na štěstí mém oslavujete důstojnou poctou tento památný den života mého.

Pánové! Dnes jako na vzájem podáváte mi službu za službu, poctu za poctu, oddanost za oddanost, srdce za srdce!

Díky, čest i sláva Vám, potrvá-li poměr mezi velitelem a sborem takový, že celý slavný sbor bude chloubou velitelovu a velitel naopak chloubou celého sboru!

Přijmetež za dnešní službu ku poctě mé osoby tak ochotně konanou, moje věčné a nelicené díky a slib, že se Vám co nejdříve odsloužím.

Při každém ale daru sluší se pamatovati na dárce a při císařském daru připomínati tedy císařského dárce, který jest vlastně pramenem radosti naší i Vaší a původcem a strážcem památné slavnosti našeho znovuzrození. Jemu, svému nejmilostivějšímu císaři a pánu, za vznešené a skvostné dary mně i Vám velikomyslně udělené, buďtež věčné a nebynoucí díky a věčná „sláva, sláva, sláva!“

Setník p. Tuschner promluvil pak k p. krajskému v tento rozum:

Jornem členů tohoto slavného sboru prosím především velectěného zástupce Jeho Veličenstva, by u stupňů nejvyššího trůnu vyřkl Jeho Veličenstvu nejhlubší díky za vyznamenání, které dostalo se milostí nejjasnějšího našeho krále, osobě vůdce našeho, a tím celému sboru. Nevyvratná věrnost a oddanost k císaři a králi našemu, kterou chovalo měšťanstvo a sbor ozbrojených měšťanů povždy věrného královského města našeho, možná-li tím více ještě upevněna budíž tímto královským uznáním.

Oslovenec odpověděl pak: „Učiním tím jen svou povinnost“.

Po té oslovil p. setník Tuschner oslavence takto:

Pane veliteli!

Přijmete ode mne zároveň jménem všech soudruhů našich srdečné blahopřání; buďte nám dale otcem, bratrem a přítelem, jakož i my budeme chorvati k Vám onu netu a lásku, která, jelikož nelíčena, tím srdečnější jest.

Slava slarci, králi našemu!

Slava veliteli našemu!

Slava kralovskému městu a veškerému měšťanstvu!

Po té následovaly slavné služby Boží, jež konal důstojný p. arciděkan s četnou assistencí.

Po službách Božích defiloval sbor ostrostřelecký kolem svých důstojníkův i všech shromážděných hodnostářův.

Odpůldne byla v bytu p. velitelově slavnostní hostina, k níž mimo jiné pozváni byli přednostové všech zdejších úřadův.

Dne 20. dubna 1866. o 1/2 7. hodině z rána vypukl oheň v domě kupce Viléma Klotze u východu Saské ulice do náměstí. Oheň vznikl na půdě.

Poněvadž tam bylo veliké množství sena, bylo nebezpečí požáru nemale, však příčinlivostí a obětavé vytrvalostí lidu při hájení jest dekovati, že oheň větších nenabyl rozměrův, obmeziv se toliko na krov domu, než větším dílem strávil. Jakmile bylo dáno znamení požární, spěchalo veliké množství lidu všech stavů na místo neštěstí a pracovalo se jen bylo při hašení.

Přednostové zeměpanských úřadů, členové městské rady a obecního zastupitelstva byli také na místě požáru.

Jvlátnu odvahou a neunavností vynikali členové „Sokola“, pak několik členů německého tělocvičného spolku „Aaru“. Žáci škol reálních pomáhali statně, donášejíce košíky s vodou.

Městská policie a část zdejší vojenské posádky udržovala při požáru vorný pořádek.

Někteří p. mistři, jako stavitelský mistr p. Stelzer, přišli na místo neštěstí s vesekým dělnictvem svým.

Při hašení v podkrovi domu vyznamenali se mezi jinými tesařský mistr p. Bužet, pak pp. Jilek a Karel Tuschner, kteřížto pomocí svou zachránili radu část půdy, kde bylo složeno množství kupeckého zboží.

Mimo městské stříkačky přišla k ohni též stříkačka křimická. O 8. hodině bylo po ohni.

Dne 27. dubna 1866. usneslo se městské zastupitelstvo za předsednictví purkmistra med. dra. Jana Maschaura o následujících předmětech:

1. Na základě zpravy dotyčného komitétu usneseno, že se v Plzni zříditi má sbor hasičský, a sice prozatím z 6. mužů, další vyřízení této záležitosti ponechano dosavadnímu komitétu.
2. Studentska nadace Rosiny Řihové udělila se Františkovi Liebl-ovi záku I. třídy gymnasijsími.
3. Plan ku vyměření a zřízení tak zvané Stodolní ulice byl schválen.

Zima roku 1865/66. jest paměti hodna, neboť za všecky zimní měsíce v naší krajině žádného sněhu nenapadlo, bylo teplo a deštivo. Chudí lidé chodili v měsíci únoru bosí jako v jarním čase, stavělo se po celý ten čas a v březnu se již mládež koupala.

Duben počal teplým povětrím a bouřkou. Osení na polích stálo velmi pěkně.

Zima taková byla dle letopisu v roce 1782.

Toho měsíce daroval purkmistr pan med. dor. Maschauer zdejší reální škole skvostnou pamětní knihu.

SLAVNOST SVĚCENÍ PRAPORU OSTROSTŘELECKÉHO.

Dne 5. května 1866. (v sobotu) panoval v městě i v sadech městských čilejší ruch než jindy.

Na náměstí zbudována před arciděkanským chrámem pro zvané hosty zvláštní tribuna, a před ní postaven oltář.

Starobylá síň městské radnice upravována a ozdobována pro uvítání cizích ostrostřeleckých sborův.

Zvláštní péče venována byla sadům městským, v nichž přičiněním velečinného a opravdu neunaveného rady Kleissla poslední čas veliké podniknuty byly opravy, sloužící k pohodlí zdejšího obyvatelstva a k okrase města. Všech 6 vkusných vodometů, které vzornou obětavostí jednotlivcův nemalým nákladem kolem města byly zřízeny, ozdobeno krásnými věnci z vonného kvítí. Rozmanité, více méně umělé vodotrysky poutaly po celé půldne pozornost zástupu lidstva.

Téhož dne přibyla první deputace z Budějovic, ku jejížto počtu večer střelecká kapela před hostincem „u zlatého orla“ hrála.

Dne 6. května 1866. (v neděli ráno) ozdobovány na rychlo domy na náměstí i v postranních ulicích. Z oken vyvěšovány koberce, chojovové věnce a prapory v barvách červeno-bílé, modro-bílé a černo-žluté. Bartolomějská věž ozdobena byla dvěma černo-žlutými prapory, jedním modro-bílým a jedním toliko národním.

Jesté než hosté přijeli, odevzdal důstojnický sbor zdejších ostrostřelců svému veliteli p. Bubníkovi čestnou šavli.

Šavle ta jest ozdobena stříbrným lvem na červené rukojeti, má stříbrnou pochvu a ozdobena jest následujícím nápisem:

— VIRIBUS UNITIS. —

1866.

Sbor důstojníků:

Petr Koutecký,	Karel Kalser,	Bedřich Ženíšek,
Emanuel Tuschner,	Jan Lindacker,	Václav Wiesner,
Jiří Kibitz,	Christof Körner,	Jan Doubek,
Emanuel Lang,	Matěj Geringer,	Robert Perner,

Jakub Sýkora, | Čeněk Follbrecht.

B. W. Ohligs-Hausmann,

k. k. Hof-Waffenfabrikant in Wien.

Stříbrnická práce byla od pražského stříbrníka Novotného a leštitele stříbra Dauera obstarána.

Mezi tím sešlo se na náměstí mnoho lidí, kteří pořádku odebrali se na nádraží české západní dráhy, kde o 10. hod. dopol. dělo se uvítání hostů, kteří s oběma železničními vlaky k slavnosti zavítali. Nádraží bylo ozdobeno chvojí a prapory. Uprostřed hlavní fačady uvnitř nádraží byl připevněn nápis: „Vítejte nám!“

Domažlický vlak přibyl do nádraží před desátou hodinou; vlak pražský o 1 $\frac{1}{2}$ hodiny později. Když vjízděly tyto vlaky do nádraží, uvítala je ostroštrelecká hudba „rakouskou hymnou“ a důstojnický sbor ostroštreleců voláním „hurá“. Lid shromážděný volal „sláva“. S pražským vlakem přijela z Prahy toliko pěchota a granátníci, ostroštreleců a jízda pražská přijela teprve s vlakem poledním.

Z nádraží ubíral se průvod při zvucích hudby do města, kdežto v síni městské radnice dělo se vzájemné uvítání. Pan major Bubník předstoupil totiž před shromážděné deputace a pravil:

„Vítám Vás, pánové, srdečně jmenem celého sboru ostroštreleců plzeňských do města našeho; prosím, abyste se vzájemně jeden druhému představovali, abychom se poznali.“

Po té pravil pan purkmistr. dor. Maschauer:

„Já Vás, pánové, vítám jmenem města a celého měšťanstva plzeňského.“

Když byly pak mezi shromážděné deputace rozdány ubytovací lístky a vstupenky k zejtřejší slavnostní hostině, rozešlo se shromáždění po městě.

S poledním vlakem přijeli pražští ostroštreleců a jízda, s nimi pan nadplukovník Steffek, kteří tímž způsobem, jako první uvítání byli.

Odpůldne ve 3 hodiny byla uspořádána ku počtě hostů v místnostech městské střelnice „na obcízně“ střelba o závod, ku které se množství lidu sešlo. Kapela ostroštrelecká hrála po celý čas střelby před hlavním vchodem do střelnice, a pražský ohňostrujec p. Dvorský uspořádal k obveselení obecnstva aerostatickou a pyrotechnickou produkci, pouštěje do vzduchu pestrobarevné balony a vypaluje rozmanité ohňostroje.

Střelby účastnili se větším dílem členové sborů venkovských, jimž ostroštreleců plzeňští místo postoupili. Na obou stanovištích střeleno statně a s úspěchem velmi dobrým.

První výhra na pravém stanovišti, záležející ze stříbrného poháru přiřknuta setníkovi ostroštreleckého sboru pražského panu Al. Jankovi; první výhra na levém stanovišti (fotografické album, obsahující fotografie všech členů důstojnického sboru plzeňských ostroštreleců), připadla Hlaváčkovi, vrchnímu střelmistrovi ze Slaného.

Obecenstvo vytrvalo na střelnici do samého večera v hojném počtu. Rozložilo se dílem v místnostech restaurace, dílem i na zeleném trávníku kolem střelnice, kde na rychlo improvizovány byly stoly a sedadla.

Mezi tím, co v místnostech střelnice doznivaly poslední výstřely a dohořovaly poslední rakety, počalo v městském divadle slavnostní představení Flotowovy opery „Marty“.

Po představení, které od sedmi hodin skoro do půl jedenácté protáhlo, bylo veliké čepobití. Před radnicí, kde na sloupovém podstavci stála socha J. V. císaře, vypálen ohňostroj. P. major Bubník, obklopen sborem ostroštreleců a kapelou provolal „Slávu našemu císaři“ a kterou shromážděné obecenstvo třikráte opakovalo. Po té zahrála kapela „rakouskou hymnu“ a průvod nepřehledný ubíral se dlouho do města při zvucích hudby.

Dne 7. května 1866. (v pondělí) oznamovala v 5. hod. ráno hudba trostřelecké kapely vlastní den slavnosti. Příznivé počasí májové, které oba dny panovalo, přivábilo hned časné z rána mnoho obyvatelstva okolních měst a vesnic do Plzně. Před desátou hodinou shromážděly všechny deputace spolu s ostrostřelci plzeňskými na střešnici, odkud průvodu při zvucích hudby odebraly se na náměstí. Napřed kráčely deputace, majíce v čele velitele své. Pražští ostrostřelci a jízda byli stoupeni podplukovníkem p. Steffkem, pobočníkem a nadporučíkem p. Mayem, setníky pp. Jankou, Plenkerem, Švandou, Švestkou a ještě jinými členy; z pražského granatnického sboru byl přítomen setník Stálek a 34 členové; pražskou pěchotu zastupoval p. major Klenka, bočník a nadporučík Kettner s 20 členy.

Z Budějovic	byli přítomni:	major p. Eggert	a 5 důstojníků,
z Mostu	" "	" " Stephan	" 3 členové,
z Domažlic	" "	" " Ibser	" 60 členů,
z Písku	" "	setník " Fritz	" 5 "
ze Slaného	" "	" " Ptáček	" 7 "
z Tábora	" "	" " Schön	" 3 členové,
z Kutné Hory	" "	" " Rappe	" 1 člen,
z Broumova	" "	" " Teuber	" 1 "
ze Stříbra	" "	nadporučík " Kraus	" 8 členů,
z Radnic	" "	" " Sabát	" 9 "
ze Žlutic	" "	p. J. U. dor. Jonák	" 2 členové,
z Příbrami	" "	setník p. Stecker	" 16 členů.

Za deputacemi následoval sbor ostrostřelců plzeňských, jemuž kořmo vedl p. major Bubník.

Na náměstí zaujal sbor plzeňský místo proti hlavnímu vchodu do katedrálního chrámu Páně; deputace rozestavily se poblíž kostela sv. Jiřího. Po kázání, které měl senior p. P. Trapp, a po slavných službách božích, při nichž ostrostřelci hlavní okamžiky výstřely označovali, nesen byl slavnostní prapor na tribunu, kde svěcení jeho se předsevzítí mělo.

V průvodu byly deputace venkovských sborů ostrostřeleckých, hodností zdejších obecních i zeměpanských úřadů, členové důstojnického sboru zdejší vojenské posádky, důstojnický sbor plzeňských ostrostřelcův.

Když průvod přibyl na tribunu, kde se již dlouho před tím shromáždil veliký kruh dám, odebral se přednosta kraje plzeňského p. J. Chary se sborem úředníků do krajského úřadu, aby k obřadu svěcení sporu přivedl pl. hraběnku Schönbornovou, rozenou kněžnu Lobkovicovou, palácovou dámu J. V. císařovny rakouské, jakožto zastupitelku kněžny, arcivévodkyně Gisely.

Paní hraběnka přišla za malou chvíli, usedla na připraveném pro tribunu s nebesy a obřad svěcení započal. Konal jej důstojně p. arcikm. P. A. Hlavan s četnou assistencí 9. kněží. Ku konci měl k shromážděným zástupcům ostrostřeleckého sboru plzeňského pěknou řeč, v níž vylíčil význam celé slavnosti.

Po skončeném svěcení vystoupil p. major Bubník a měl následující řeč německou:

Hochgeehrte Versammlung!

Die ehrenvolle Stellung, die ich im hiesigen Schützen-Corps einnehme, macht mir zur Pflicht, an einem Tage, wie der heutige, in diesem hochgeachteten Kreise Gegenstände des Festes einige Worte zu widmen, und vor allem der hocherhabenen

Urheber und Schöpfer dieser seltenen Feierlichkeit dankbar zu gedenken. Es ist Seine k. k. apostol. Majestät unser, allergnädigste Kaiser, und Ihre kais. Hoheit die durchlauchtigste Erzherzogin Gisella, Allerhöchst denen wir das feierliche Freudenfest danken. Ihnen gilt der Glanz des heutigen Tages.

Laut bezeuge ich es, dass nur ehrfurchtsvolle Dankbarkeit gegen Se. Majestät uns den Gedanken eingab, zur Verherrlichung dieses hohen Festes eine zahlreiche, und glänzende Versammlung von hochverehrten Gästen aus nah und fern zusammen zu laden. Und fürwahr, die kostbaren kaiserlichen Geschenke, besonders die allerhöchste Gnade und Huld, deren Ausdruck sie sind, verdienen von Seite des hiesigen Schützen-Corps den höchsten Aufwand von Verehrung; denn grössere Gnaden und Ehren hätten demselben nicht zu Theil werden können.

Hochgeehrte Versammlung! Die unerschütterliche Treue zu König und Thron war Pilsen's Schützen und Heldenbürger immer eine traditionelle, erbliche Tugend, war ihre Glanztugend, welche sie mit unermesslichen Opfern an Gut und Menschenleben rühmlichst bethätigt, und in jeder Zeit und Gefahr mit tausend Wunden mit theuerem Blute besiegelt haben.

Dafür erhielten sie auch Fahnen aus der Hand ihrer Könige zum Geschenke, welche als leuchtendes Denkmal ihrer Treue und ihres Heldenmuthes an der Spitze des Corps prägten. Diese geschichtliche Wahrheit und das lebhaft und sichere Bewusstsein, den Glanz dieser von den Vätern ererbten Treue zu Kaiser und Thron niemals getrübt zu haben, erweckte im Corps den Muth, die alten ruhmvollen Traditionen zu erhalten, und auch diesmal zu Seiner Majestät, unserem Herrn und Kaiser vertrauensvoll die Augen anzuschlagen, aus des Kaisers Hand selbst eine neue Fahne zu erheben und an dieselbe, wie an sein Bildniss seinen Repräsentanten, die alte Glanztugend der Treue übertragen und heften zu können.

Die Aufgabe, diesen Wunsch zu realisiren, fiel mir, dem Corps-Commandanten zu.

Eine Begünstigung des Glückes fügte es, dass Seine apostol. Majestät auf einer Reise die Stadt Pilsen berührend, die alte Fahne auf meine demüthigste Bitte allerhöchst persönlich in Augenschein nahm und alsogleich uns eine neue Fahne zu schenken huldreich versprach.

Gross war die Freude, unermesslich der Jubel des Schützen-Corps, als Seine Majestät durch allergnädigste Verleihung dieser kostbaren und kunstvoll gearbeiteten Fahne sein kaiserliches Versprechen in kürzester Zeit zu lösen geruhte.

Mit der heissesten Sehnsucht harreten wir des auf den heutigen Tag angesagten Festes der Fahnen-Weihe und Fahnen-Uebergabe, als noch eine zweite gewagte Bitte an die allerrh. kais. Familie Erhörung fand, und die durchlauchtigste Erzherzogin Gisella nicht allein auf ihren allerhöchsten Namen die Pathenstelle bei der Fahnen-Weihe übernahm, sondern auch zum Schmucke und zur Zierde der Fahne ein so kostbares und kunstvolles Band zu senden geruhte, dass ein besonderer Zauber des allerhöchsten Glanzes und des seltensten und höchsten Interesses an die neue Fahne der Pilsner Schützen sich knüpft.

Die kühnsten, gewagtesten Wünsche unseres Schützen-Corps waren dadurch erfüllt. Ein unbeschreibliches Entzücken, ein grenzenloser Freudenrausch waren die Wirkungen dieser allerhöchsten kais. Huld, und es drängte sich nun mit Macht den Gemüthern das Bedürfniss auf, die ehrfurchtsvolle Dankbarkeit üben zu können. Dieses tiefe Gefühl der heissesten Dankbarkeit ist es, welches das heutige Fest in's Leben rief; das Fest mit seiner Erinnerung an das Uebermass von Gnade und Huld, welche Seine apost. Majestät an uns so väterlich theils selbst geübt, theils durch ihre kais. Hoheit, die durchlauchtigste Erzherzogin in edelschönster Herablassung und Milde hat üben lassen.

Diese allerhöchste Huld und Gnade erfüllt meine Seele mit glühender Begeisterung für Se. Majestät und die allerhöchste Familie so, dass ich die hohe Versammlung ersuche, Seiner apostol. Majestät, unserem Herrn und Kaiser, Ihrer kais. Hoheit der durchlauchtigsten Erzherzogin und der ganzen allerhöchsten kais. Familie mit mir in tiefster Hochverehrung zuzurufen: Ein tausendfaches Hoch!!!

Für die hohe Ehre, die Ihre Durchlaucht, Hochedle Fürstin, durch persönliche Vertretung Ihrer kais. Hoheit heute dem hiesigen Schützen-Corps erwiesen, ganz würdigen Dank zu sagen, fehlt es mir an Worten. Ich bitte aber Durchlaucht, die Versicherung entgegen zu nehmen, dass das Opfer, womit Ihre Durchlaucht unser Fest verherrlichen, nie aus dem dankbaren Gedächtnisse des Corps schwinden wird, sondern, dass es in den Annalen desselben verzeichnet, als lebendige Mahnung stehen wird, Ihrer Durchlaucht stets die grösste Dankbarkeit und ehrfurchtsvolle Verehrung zu zollen.

Po té přistoupeno k zatloukání hřebů, jichž bylo celkem 75. První hřeb zatloukala pí. hraběnka Schönbornová. Po ní následoval p. arciděkan P. Hlavan, jenž užil německého hesla: „Ve jmenu sv. Trojice, otce, syna i ducha svatého amen“. Po té zatloukali hřeby p. hrabě Schönborn a pí. Bubníková. Pak předčítal p. pobočník Kalser z listiny jména těch, kdož se zatloukání účastniti měli. Byli to přednostové zdejších zeměpanských i obecních úřadů, hodnostáři vojenští, zástupcové cizích deputací, všickni důstojníci a vůbec hodnostáři ostroštreleckého sboru plzeňského, zástupcové učitelských sborův a p.

Většina z nich neužila při zatloukání prázdných hesel, někteří užili stručných hesel německých, pobočník domažlických ostroštrelců užil českého hesla: „pro krále a vlast“ a plzeňský pobočník p. Kalser zvolal při zatloukání po česku: „Abychom byli tak stateční, jako naši předkové!“

Z ostatních hesel uvádíme tyto: Pan major Bubník: „Bohu, císaři a vlasti!“ Vojenský major p. Striegel: „Jmenem svého pluku a zdejší vojenské posádky!“ Budějovický major p. Eggert: „Ku cti panny Marie!“ Tábořský setník p. Schön: „Věrnost císaři!“

Když poslední hřeb pobočníkem Kalsrem byl zatlučen, připevnila paní hraběnka Schönbornová na prapor skvostné stužky, darované od arcivévodkyně Gisely a od matky praporu pí. Bubníkové.

Na první stužce jest nápis německý, jenž zní:

DEM PILSNER SCHÜTZEN-CORPS
ERZHERZOGIN GISELA.

uvíť:

BEWAHRET EUERER VÄTER TREUE.
IM JAHRE 1866.

Na druhé stužce jest český nápis:

PLZEŇSKÁ VĚRNOST OBČANSKÁ OZDOBUJE TENTO PRAPOR.
MATHILDE BUBNÍK 7. KVĚTNA 1866.

Prapor sám jest barvy modré, zhotoven z těžké látky hedbávné, na pokrajích jsou ozdoby červeno-bílé.

Na obou stranách nalezá se rakouský orel. Žerď jest taktéž červeno-bílá. Po vysvěcení praporu zdvihl jej p. major Bubník se stolu, na němž při výkonu církevního obřadu byl ležel, a nesl jej ku sboru svému, jenž osadilek tribuny v čtverhranu byl postaven a oslovil sbor následující českou řečí:

Pánové!

Prapor tento, tak skvostně ozdobený, dnes slavnostním žehnáním a svěcením církevním obdržel poslední a nejvyšší totiž nebeskou sankci!

Není žádné příčiny více, proč bych drahocenný ten poklad vlastníkům jeho, věrným strážcům jeho přirozeným, ještě déle zdržoval. Pro mně jakožto velitele, při odevzdání nového praporu nejpamátnější slavností celého života mého, a pro vás pánové, jest to zajisté vzácným a řídkým zjevem, ano pro celý sbor jest to důležitou událostí historickou.

Když Vám dnes odevzdávám nový prapor, konám úkon kněžský, neboť to, pánové, jest vlastně zasnoubení celého sboru s praporem novým!

A jest to zasnoubení též ku svazku posvátnému a nerozlučnému! Vy, přijavše a zavazujete se novému tomuto praporu, jako chof choti, k věrnosti, k úctě a ochraně.

Zavazek tohoto zasnoubení Vašeho není omezen jen na krátkou pld života svého, neb pouze na dobu jednoho pokolení, ale má přetrvati století a přecházeti posvátně na pokolení! Jest tedy zasnoubení sboru s praporem novým děj posvátný, vzácný, mnoho povinností zahrnující, a do vzdálených časů budoucích sahající!

Za druhé má prapor ve středu Vašem ještě jinou předčležitou úlohu! Na praporu totiž shromáždí se a soustředí se lesk neb stín skutků Vašich. Vždy a všude jest prapor zrcadlem slávy neb neslávy sboru, tak že ve zvyku jest, hrdinské, vítězný skutek celého sboru, odměnití zavěšením čestného řádu na prapor. Jest tedy prapor zrcadlem, jest reprezentantem sboru svého.

Prapor v čele sboru vlající, jest jako rozvinutá listina, na kterou neviditelná ruka osudu písmem neporušitelným rýje každý památný čin Váš!

Prapor jest jako otevřená kniha historická, do které „Veřejné mínění“ zapisuje přísně soudy své o skutecích Vašich pravdivostí bezohlednou.

Prapor tento bude jako veřejný archiv sboru, v němž potomstvo pozdějších věků čítati má slavné a chvalné příběhy a z nichž má bráti sobě příklad i podpal k velikým cnotem občanským.

Jako dávní hrdinští předkové a otcové jsou chloubou Vaší, tak Vy státi se máte chloubou pozdějším potomkům svým!

Konečně Vám, pánové, připomínám, Vámi že počíná se obnovení a znovuzrození sboru i co do ducha i co do úpravy zevnější. Vy začínáte novou dobu, Vy kláste nové základy a razíte dráhu k slavné budoucnosti. Na Vás záleží, aby dějiny sboru na prapor nové počaly se psáti literou ozdobnou a lesklou.

Buďte ubezpečeni, že potom ku praporu tak čestnému a oslavenému přihláší se vždy květ a jádro statného měšťanstva našeho, a ve sboru takovém, že právo a pravda vždy nejsilnější nalezne oporu.

To jest v krátkosti vše, co chtěl jsem říci o praporu.

Ku konci ještě přijmete, pánové, vroucí přání velitele svého! Přeji, aby prapor tento nový, jak dnes, prvního dne jest Vám posvátným, tak aby jednou zasvěcen stoletím posvátným se stal pro velebný věk svůj; aby posvátným se stal též slavnými dějinami svými i pro posvátnou osobu dárce, aby konečně posvátným a památným byl zachováním nezlomné věrnosti Bohu, králi a vlasti. Jedním slovem, celé moje přání jest, aby s praporem potrvalo jméno v sboru v požehnané památce po vše věky.

Sláva praporu!

Sláva jeho dárce, císaři pánu!

Sláva celé císařské rodině!

Sbor i shromážděný lid opakoval hlučně provoláváje „Sláva“; kapela pak zahrála rakouskou hymnu, při čemž prapor odevzdán byl praporečnickovi.

Pak defiloval sbor kolem paní hraběnky Schönbornové, a když byly oba staré prapory, které sbor roku 1697. od císaře Leopolda I. darem obdržel v arciděkanském chrámu Páně uloženy, postavili se ostrostřelci před bytem svého velitele, kde dělo se se strany p. majora Bubníka představení pana hraběte Schönborna, vrchního protektora sboru.

Pan hrabě Schönborn děkoval sboru za čestný úřad protektorský, slibuje, že jej zastávati bude svědomitě. Přál sboru štěstí k novému praporu a vyzýval jej k věrnosti k vlasti a králi. Řeč jeho přijata byla s nadšením. Konečně uložen nový prapor při zvucích rakouské hymny v bytu velitelově.

O 3. hodině odpůldne shromážděli se hosté v sále městské radnice, kde připravena byla slavnostní hostina pro tři sta osob. Mimo to stoloval značný počet hostů v hostincích „u zlatého orla“, „u bílé růže“ a v německém kasině.

Uspořádání hostiny v radnici, které svěřeno bylo hostinskému „u zlatého orla“ p. Ant. Thumovi, svědčilo o výborném vkusu p. hostinského a vyhovovalo všelikým požadavkům hostův i co do jídel i co do obsluhy. Pan major Bubník pak ukázal se býti obětavým hostitelem.

Sál radnice byl vkusně ozdoben.

Jídelní lístek obsahoval tato jídla:

Polévka.

Čerstvý vltavský losos po holandsku upravený.

Masitá směs s aspikem.

Hovězí maso po francouzku obložené.

Chřest s máslem.

Zadělávaná jelenina s hrozinkovou omáčkou a s nákypkami.

Pečená kuřata.

Vlašský salát.

Srncí hřbet se smetanovou omáčkou.

Naložené ovoce.

Mimo to presentován hostům ve všech hostincích výborný plzeňský pivo, kterého plzeňský pivovar k slavnosti 40 věder zdarma povolil.

Po skončené hostině, když již šampaňské víno v pohárech se perlilo, vneseno bylo mnoho přípitkův.

První přípitek pronesl p. major Bubník. Pravil po německu:

„Připijím, pánové, v dnešní slavnostní den v rozehvění radostném vznešenému cíci našeho praporu, J. V. císaři, J. císař. Výsosti arcivévodkyni Gisele, kmotře sporu, jakož i celé vznešené rodině císařské. „Ať žije!“ „Sláva!““

Shromáždění opakovalo toto volání, hned však ozvalo se z vlastní iniciativy shromážděných hostů nadšené volání „sláva“, které taktéž třikrát a sice při každém přípitku se opakovalo.

C. k. místodržitelství rada a krajský hejtman p. Jan Tschary připil k další řeči kmotře praporu a její zástupkyni pl. hraběnce Schönbornové, která, že pocházejíc ze starého rodu Lobkoviců stkví se spanilomyslností a dobrotou srdce, jsouc ctěna a vážena od bohatce i od chudého rovnou měrou.

Hrabě Schönborn připil ostrostřeleckému sboru plzeňskému; purkmistr kr. kraj. města Plzně p. dor. Maschauer c. k. vojsku, „které věrnou aří prapor rakouský zajisté k vítězství ponese“.

Po té povstav setník ostrostřeleckého sboru plzeňského a městský rada, p. Em. Tuschner, vynesl přípitek všem shromážděným v Plzni hostům. Shromáždění provázelo přípitek ten hlučným „sláva“, které se hlučně ozvalo, když p. podplukovník Steffek po česku pravil:

„Připijím uniformovaným i neuniformovaným měšťanům, vůbec všem hostům plzeňským, připijím svorností mezi oběma.“

Přípitek p. Steffkův zavdal p. Em. Tuschnerovi podnět k odpovědi. Pravil totiž:

„Při podplukovník Steffek připil právě plzeňskému měšťanstvu, vysloviv přání, že mezi námi svornost panovala. Mám za to, že nejen mezi naším měšťanstvem svornost panovati má, nýbrž že veškeré měšťanstvo české spojovati má páska lásky obouh příznivých i zlých. A proto připijím předkem p. podplukovníkovi Steffkovi, který zavdal podnět k přípitku mému, prohlásiv se za svornost mezi měšťanstvem českým, připijím českému měšťanstvu vůbec!“

Hromové „sláva“ bylo odpovědí ku slovům p. Tuschnerovým.

Pak následovaly ještě přípitky: p. majora Klenky z Prahy c. k. místodržitelství radovi a krajskému hejtmanovi p. J. Tscharymu, p. majora zenta z Budějovic městu Plzni, které krásnou tuto slavnost uspořádalo vyzývá stará její věrnost v jejím zástupci p. purkmistrovi se zrcadlí, p. dru. Maschauerovi, dále přípitek p. pobočníka Kalsra manželce telové, pl. Bubníkové, dárkyni krásné stužky na prapor ostrostřelecký, ostrostřeleckého veterána p. Mattasa veliteli p. Bubníkovi.

Přípitkem p. majora Bubníka, svědčícím protektorovi ostrostřelců plzeňských, p. hr. Schönbornovi, skončila se o 5 $\frac{1}{2}$ hod. hostina, při níž panovala po celý čas nenucená veselost.

Večer uspořádán skvělý ples v sále „u císaře rakouského“.

Dekoraci místnosti tanečních obstaral s velikou pečlivostí a k úplné spokojenosti pražský čalouník p. Kustřícký. Sál skvěl se v barvách červeno-bílých, rohy jeho proměněny byly ve vonné zahrádky z pestrých květin; v průčelí skvěl se starobylý znak král. Plzně vedle pěkných emblemů z ostrostřeleckých zbraní. Ani čtveračivý Milek nescházel, jenž lukem svým z umělého bosketu na kněžky Terpsichoriny mířil. Dámám rozdávány vkusné p. J. M. Zýkou v Plzni zhotovené taneční pořádky, záležející ze slovanské trikolory, na jejížto jedné straně připevněn byl památní peníz slavnosti, na druhé pak vlastní taneční pořádek.

Ples zahájil o 8 $\frac{1}{2}$ hod. člen komitétu, poručík p. J. Doubek, s pí. Bubníkovou, manželkou páně velitelovou. Společnost bavila se tancem a přátelskou rozmluvou do bílého rána. Sokol byl při plesu zastoupen deputací.

Mnoho přesporních hostův opustilo Plzeň ještě v pondělí v noci, většina setrvala však v městě až do úterka, načež s odpoledními vlaky, vyprovázena ostrostřeleckou kapelou, plzeňskými ostrostřelci a množstvím jiného obecenstva domů se navrátila.

Na konec jest se nám ještě chvalně zmíniti o skvělém pohostinství, které obyvatelstvo plzeňské venkovským hostům poskytlo. Mnozí litovali, že nedostavil se do Plzně původně oznámený počet hostů, a že tím mnozí staročeskou pohostinnost svou nemohli osvědčiti.

K této slavnosti byl také komandující generál v Čechách, Excelenz hrabě Clam Gallas, pozván, poděkoval se však za čest jemu prokázanou následujícím přípisem:

Prag, am 1. Mai 1866.

An Se. Hochwohlgeboren den Herrn Schützen-Major und Schützen-Corps-Commandanten JOSEF BUBNÍK.

Indem ich Euer Hochwohlgeboren für die mir mit dem verehrten Schreiben vom 30. April l. J. im Namen des gesammten löbl. Schützen-Corps erwiesene Aufmerksamkeit meinen verbindlichsten Dank sage, muss ich gleichzeitig mein innigstes Bedauern aussprechen, der sehr verehrten Einladung zu dem am 7. Mai l. J. stattfindenden Feste der Einweihung der Schützen-Fahne aus dem Grunde nicht folgen zu können, weil mich Dienstesgeschäfte hier zurückhalten.

Ich ersuche demnach Euer Hochwohlgeboren, diess, sowie auch meinen Dank dem löbl. Schützen-Corps mit der Versicherung zur Kenntniss bringen zu wollen, dass ich mich sehr freuen werde, späterhin einmal in die Gelegenheit zu kommen, das ausgerückte Schützen-Corps mit dem kaiserlichen Kleinode begrüßen zu können.

Mit besonderer Hochachtung

Clam Gallas m. p.,
General der Cavallerie.

Rokycanští páni ostrostřelci byvše pozváni též nepřišli z té příčiny, poněvadž prý se bude veletí po německu.

Přípis od generálního velitelství v Praze ve příčině fábory darovaného od arcivévodkyně Gisely zní takto:

Nr. 448.

An das löbliche bürgerliche Schützen-Corps in Pilsen!

Mit der heutigen Fahrpost übersende ich dem löbl. Schützen-Corps das durch die hohe General-Adjutantur Sr. Majestät des Kaisers zu mich gelangte Fahnenband,

elches Ihre kaiserliche Hobeit die durchlauchtigste Frau Erzherzogin Gisela als
athin der dem löbl. Schützen-Corps von Sr. Majestät dem Kaiser allergnädigst
erliebener Fahne buldreichst gespendet hat.

Ich ersuche mir nach Einlangen der Sendung die Empfangsbestätigung zu
ermitteln; gleichzeitig aber auch den Zeitpunkt der stattfindenden Fahnenweihe
kannst zu geben, da ich beauftragt bin selben zur Allerhöchsten Kenntniss zu
bringen.

Prag, am 13. Dezember 1865.

Gräf Clam Gallas m. p.,
General der Cavallerie.

Průpis z jenerální poboční kanceláře J. V. týkající se ustanovení
notry, pí. hraběnky Johany Schönbornové, rozené kněžny Lobkovicové,
ktožto náměstkyně Její Výsosti arcivévodkyně Gisely, zní takto:

An Seine Hochwohlgeboren den Herrn

JOSEF BUBNÍK,

Major und Commandanten des bürgerlichen Schützen-Corps in Pilsen.

Bei der laut Ihrer an das k. k. Landes-General-Commando in Böhmen erstat-
ten Anzeige auf den 7. Mai 1866. festgesetzten feierlichen Einweihung der von
Majestät dem Kaiser dem bürgerlichen Schützen-Corps zu Pilsen allergnädigst
erliebener Fahne wird die durchlauchtigste Fahnenmutter Ihre k. k. Hobeit Frau
Erzherzogin Gisela sich durch die Frau Gräfin Johanna Schönborn, geborene Fürstin
Lobkovic, vertreten zu lassen geruhen, wovon Euer Hochwohlgeboren im höchsten
Grade zu dem Ende verständigt werden, um hinsichtlich der Details dieser Feier
sich mit der Frau Gräfin in das nähere Einvernehmen zu treten und derselben
am Tage der Fahnenweihe das von der durchlauchtigsten Frau Pathin gnädigst
gespendete Band behufs der Anheftung durch ihre Hand zu übergeben.

Wien, am 1. Jänner 1866.

Creneville m. p.,
Feld-Marschall-Lieutenant.

19 Von der General-Adjutantur Sr. Majestät des Kaisers.

Stav zdejšího sboru ostrostřeleckého byl v téže době následující:

NEJVYŠŠÍ PROTEKTOR:

svatocizenský říšský hrabě Karel Schönborn, c. k. poručík mimo službu, dědičný
pán panství Malesic, Lukavic, Loškovic a t. d.

PROTEKTOR:

svatocizenský pán Jan Tschary, c. k. místopředseda rady, přednosta kraje plzeň-
ského, rytíř c. k. řádu železné koruny a t. d.

INSPEKTOR:

svatocizenský pán med. dor. Jan Maschauer, c. k. poštmistr a téhož času purkmistr
královského města Plzně.

ČESTNÍ ÚDOVÉ:

svatocizenský p. P. Antonín Hlavan, infuleovaný arciděkan plzeňský, rytíř c. k. řádu
Františka Josefa a t. d.

svatocizenský p. Tomáš šlechtic Putzlacher, jubil. c. k. místopředseda rady,
čestný setník.

Blahorodý p. František Jahn, majetník hor, čestný setník.

Blahorodý p. František Hýra, majetník parního mlýna, čestný setník.

Blahorodý p. Florian Kern, ředitel na zdejší hlavní škole, majetník zlatého
kříže záslužného.

Blahorodý p. Filip Giestl, učitel na hlavní škole.

Blahorodý p. Josef Miksch, horní inspektor.

Blahorodý p. František Čechura, učitel na hlavní škole.

Blahorodý p. Josef Rampauch,

Blahorodý p. Čeněk Anger, jubil. c. k. krajský registrant.

Blahorodý p. Jan Hamřík, kancelista při cis. kral. krajském úřadě.

SBORNÍ ŠTÁB:

Důstojenství	Jméno a příjmení	Vstoupení do sboru
Major a velitel sboru	Bubník Josef	1856
Náporučík a pobočník	Kaiser Karel	1850
Setník, účetvedoucí	Kibitz Jirí	1840
Šikovatel, praporečník	Hecht Ignác	1832
Hudební ředitel	Mattes František	1800
Kapelník	Král Josef	1842
Vůdce hudební kapely	Genithem František	1831
Sborní posel a ukazovač	Fischer Václav	1846

H U D B A :

Hudebníci: Čapek Antonín, Černý František, Černý Josef, Dvořák Josef, Hebl Antonín, Kotzal František, Krásný Jakub, Kschirr Gotthardt, Kučera Václav, Lenz Vojtěch, Lippert Ondřej, Mařík Vilém, Moder Antonín, Perwald Josef, Pinkava Jan, Schleiss Josef, Schmidt Josef, Schreiber Josef, Schubert Jan, Stuchlík Václav, Svačina František, Tumpach František, Ulč Jan, Walter Vavřínek, Winkler Josef, Wolf Jakub a Zopf Tomáš.

Bubeníci: Král, Lauermann a Nachtmann.

I. SETNINA:

Důstojenství	Jméno a příjmení	Vstoupení do sboru
Setník	Koutecký Petr	1847
Náporučík	Körner Krištof	1841
Poručík	Zeníšek Bedřich	1841
"	Perner Robert	1864
Šikovatel	Grubisch Antonín	1828
"	Merwarth Václav	1839
Závodčí	Anger Josef	1841
"	Lenk František	1837
"	Pfhanzer Čeněk	1852
"	Titz František	1844
Desátník	Dobner Antonín	1844
"	Rösch Vilém	1849
"	Schwenda Václav	1857
"	Tischer Jan	1852
Střelec	Andera Václav	1860
"	Bujet Jan	1859
"	Carencio Daniel	1847
"	Černý Antonín	1863
"	Follprecht Josef	1848
"	Fomann Alois	1859
"	Freytinger Anton	1866
"	Geringer Maximilian	1866
"	Güttler František	1848
"	Hauer Antonín	1866
"	Hecht Čeněk	1845
"	Hruza Vojtěch	1856
"	Koptík Václav	1861
"	Kotter Martin	1854
"	Kožisek František	1862
"	Krakesch Jakub	1857
"	Kschir Václav	1858
"	Kulik Vojtěch	1862
"	Lauer Ondřej	1847
"	Loos Ignác	1863
"	Loos Václav	1857

I. SETNINA:

Důstojenství	Jméno a příjmení	Vstoupení do sboru
Střelec	Malý Matěj	1858
"	Martinek František	1865
"	Maschek František	1851
"	Mischka Martin	1858
"	Nachtmann Václav	1861
"	Peschek František	1854
"	Pitlík František	1844
"	Plateník Josef	1860
"	Raus Antonín	1841
"	Rill Jan	1868
"	Rösch Vendelín	1868
"	Schimandl Josef	1868
"	Schleiss Ignác	1840
"	Schneider Ignác	1868
"	Schwab Karel	1868
"	Staněček Martin	1858
"	Stöckl Jakub	1868
"	Suttner Jan	1868
"	Tischer Filip	1841
"	Wellner Václav	1868
"	Zavadil František	1868

II. SETNINA:

Setník	Lang Emanuel	1861
Náporučík	Geringer Matěj	1861
Poručík	Sykora Jakub	1861
"	Follprecht Čeněk	1861
Šikovatel	Khuss Václav	1861
"	Potschta Jan	1861
Závodčí	Bassler Jan	1861
"	Beringer Matěj	1861
"	Kobza Jakub	1861
"	Miksch Antonín	1861
Desátník	Hula Antonín	1861

II. SETNINA:

číslo	Jméno a příjmení	Věk počet let do úplněti
nik	Lilling Jan	1854
	Lischka Martin	1858
	Sášek František	1848
ic	Adler Bartoloměj	1857
	Basler Alexander	1861
	Baumann Alois	1847
	Beringer Emanuel	1859
	Bláha Jan	1845
	Bulant Antonín	1866
	Chot Jan	1862
	Finger Josef	1859
	Forst Jan	1849
	Fousek Jan	1858
	Gröbl Bartoloměj	1861
	Hajek Jan	1844
	Heller Mikuláš	1856
	Klas Jan	1859
	Kosák Blažej	1849
	Kreisar Tomáš	1866
	Lisý František	1840
	Lischka Matěj	1866
	Manschinger Karel	1840
	Modroch Petr	1846
	Moravec Maximilian	1860
	Pankrác Servác	1867
	Pichl Karel	1857
	Posselt Jan	1862
	Radda Antonín	1861
	Rainer Antonín	1866
	Seifert František	1857
	Sofrou Josef	1846
	Schwarz František	1854
	Tischer Matěj	1846
	Tischinger Gabriel	1840
	Ziener Václav	1841

III. SETNINA:

k	Tuschner Emanuel	1856
čfk	Lindacker Jan	1857
k	Wiesner Václav	1862
	Doubek Jan	1861
el	Giestl František	1844
	Hemzáček František	1840
ti	Fiala František	1844
	Pelikán Jan	1838
	Starý Václav	1840
	Tuschner Antonín	1832
fk	Brožík Václav	1847
	Hammer Antonín	1840
	Schönpflug Jan	1843
	Schránek Jan	1840
ic	Beneš Vilém	1866
	Bogner Václav	1866
	Brzuchovský Lad.	1859
	Brudna Vilém	1864
	Burger Vilém	1866

III. SETNINA:

Důstojenství	Jméno a příjmení	Věk počet let do úplněti
Střelec	Černý Antonín	1859
"	Červený Vojtěch	1856
"	Giráček Matěj	1842
"	Glaser Josef	1866
"	Hecht Čeněk	1848
"	Hora Jan	1862
"	Hora Antonín	1865
"	Hrubý František	1865
"	Hrubý G. Václav	1865
"	Hutzl Josef	1859
"	Kestránek František	1865
"	Kočandrl Vojtěch	1860
"	Krásný Josef	1862
"	Lindauer Matěj	1865
"	Loder Jan	1855
"	Lorenz Antonín	1864
"	Loštiak Jan	1864
"	Mandl Josef	1864
"	Mann Josef	1851
"	Mrkous Jakub	1846
"	Nádeník Jan	1864
"	Nechutný Jan	1865
"	Nechutný Tomáš	1861
"	Nekola Jahub	1846
"	Nozar František	1865
"	Pitlík Adolf	1865
"	Pražák Josef	1864
"	Reinhold František	1856
"	Rozum Jan	1855
"	Řimek Eduard	1866
"	Saitz František	1845
"	Sobota Jan	1860
"	Schaschek Robert	1861
"	Schimandl Josef	1856
"	Schmidt Alois	1864
"	Schmied Anton	1865
"	Schützmeister Čeněk	1865
"	Střízek Jan	1840
"	Střízek Josef	1840
"	Suda Emanuel	1866
"	Suda Jan	1840
"	Sussner Ferdinand	1863
"	Swidenský Jan	1864
"	Tobrmann František	1865
"	Trnka Josef	1846
"	Tuschner Karel	1866
"	Utlér Karel	1861
"	Utlér Theodor	1864
"	Wenda František	1862
"	Wihan Ignác	1865
"	Worlovský Jan	1846
"	Záruba Antonín	1864
"	Zopf Antonín	1866
"	Zýka Josef	1864

ČLENOVÉ SBORU, TOHO ČASU JIŽ
BEZ STEJNOKROJE.

ČLENOVÉ SBORU, TOHO ČASU JIŽ
BEZ STEJNOKROJE.

Důstojenství	Jméno a příjmení	Důstojenství	Jméno a příjmení
Major	Foderimayer Eduard	Střelec	Buschek František
"	Wanka František	"	Ciwisch František
Setník	Läftner Josef	"	Čtrnáct František
"	Mattas Ignác	"	Dobner Řehoř
"	Ronolter Jan	"	Geberle Josef
"	Tuschner Josef	"	Geringer Antonín
Nadporučík	Grams Josef	"	Herscher Jiří
"	Heindl Josef	"	Hrlička Josef
"	Mrázek Antonín	"	Ilek Josef
"	Perner Václav	"	Illenberger Josef
"	Sequens Václav	"	Kappella Bernard
"	Taun Jan	"	Koudelka František
Šikovatel	Kestřánek Martin	"	Koptík Jan
"	Klotz Jan	"	Körner Dominik
"	Kock Čeněk	"	Kunzmann Jan
"	Linko Ondřej	"	Kučera Jan
"	Růžička Jan	"	Lang František
"	Schuster Jan	"	Lindauer Ignác
"	Střízek Viktor	"	Lorenz Josef
"	Utler Josef	"	Martinek Jan
"	Wopaletzký Matěj	"	Maier Václav
Desátník	Bartowský Josef	"	Merwarth František
"	Heinze Václav	"	Michulka Jan
"	Hlavatý Matěj	"	Patzold Jakub
"	Ilek Jan	"	Perschl František
"	Karel František	"	Rösch Jan
"	Khůry Tomáš	"	Seidenglanz Jan
"	Lexa Kristian	"	Schiebl Jan
"	Němeček Antonín	"	Stoček Antonín
"	Pelikán Jan	"	Streič Bartl
"	Řiha Jan	"	Struschka Josef
"	Schamberg Čeněk	"	Střízek Ignác
"	Schiffel Michal	"	Tischinger Josef
"	Stelzer Martin	"	Tražník Vojtěch
"	Trötzer Antonín	"	Utler Alois
Střelec	Aubrecht Josef	"	Vogel Ondřej
"	Bezděka Ignác	"	Wossala Jan
"	Bláha Ignác	"	Wossala Václav
"	Burger Josef	"	Zavadil František

Dne 7. května 1866. (v pondělí) odevzdal také p. Jan Tschary, přednosta kraje plzeňského, a c. k. místodržitelství rada, jenž ozdoben byl v těchto dnech řádem železné koruny 3. třídy, městské radě 2000 zl. r. č. se žádostí, aby z nich 1500 zl. rozděleno bylo mezi nejhudší žáky městských škol obou národností, 500 zl. pak mezi městské chudé.

Dne 14. května 1866. mělo zastupitelstvo městské sedění, v kterém se usneslo:

1. aby k návrhu městské rady a na základě §. 28 obecního řádu pro katastrální obec plzeňskou šest polních hlídačů s roční mzdou 100 zl. r. č. ustanoveno bylo, a výlohy tím vzniklé 5% přírůžkou k dani gruntovní ode všech plzeňských pozemků se uhradily;

2. k žádosti několika gruntovníků, aby pozemky jejich, při novém vyměrování k sousedním vesnicím přidělené, opět k městské obci Plzni připsány byly, usneseno aby na patřičné místo žádost podána byla, aby všechny pozemky, které při novém katastru k cizím sousedním obcím připsány byly, zase k zdejší městské obci se přidělily.

Dne 15. května 1866. v předvečer jmenovin p. J. Kleissla, starosty zpěváckého spolku „Hlaholu“ a místostarosty tělocvičného spolku „Sokola“, uspořádaly oba spolky onomu muži průvod s pochodněmi a zastaveníčko.

Průvod vyšel v 9 hodin večer z místnosti měšťanské besedy a ubíral se k bytu oslavencovu na náměstí Štěpánském. Před domem, kde „Sokolové“ s pochodněmi sestoupili se v kruh, zapěl „Hlahol“ tři sbory.

Po druhém sboru přišel p. Kleissl mezi shromážděné členy obou spolků a děkoval oběma za prokázanou mu poctu srdečnými slovy, ujišťuje, že vždy, seč jen síly jeho budou, přičiňovati se bude ku zdaru obou jednot řídě se povždy heslem „pro vlast a krále!“

Shromáždění provolalo pak srdečné „Na zdar starostovi Hlaholu a místostarostovi Sokola“, načež se průvod, zapěv ještě Tovačovského sbor „Orle, pestrý orle“, v témž pořádku odebral zpět do měšťanské besedy.

Dne 19. května 1866. byla ažjová přirážka při stříbře 28.5‰.

Dne 27. května 1866. (v den nejsvětější Trojice Boží) konala se slavnost svěcení praporu městské vyšší reálné školy za účastenství vybraného obecnictva ve zkušební síni budovy reálné.

Po službách Božích, které ve školní kapli s assistencí několika kněží sloužil důstojný p. arciděkan P. Ant. Hlavan, odebralo se četné obecnictvo, záležející ze všech skoro hodnostářů městských, z kmotry praporu, p. Kláry Maschaurové, Karoliny Hýrové, a několika jiných dam, z učitelského sboru a žákovstva škol reálních, do zkušební síně, kde před 9. hodinou obřad svěcení započal. Kněžstvo spolu s kmotrami praporu zaujalo místo na estrádě zvláště upravené.

Po skončeném obřadu církevním ujal se slova p. arciděkan odevzdávaje v delší pěkné řeči české a německé prapor řediteli školy reálné p. Částkovi a žákovstvu. Ponkazuje k významu obou hesel, která stkvějí se na stužkách praporu, a vyzývá žákovstvo školy reálné ku vědeckému snažení, k lásce k Bohu, vlasti a králi, skončil řeč svou těmito asi slovy:

„V nynější hrozivé době není nemožno, že co nejdříve, drazí jinoši, vlast Vás zavolá k službě své, že žádati bude od Vás, abyste ve prospěch její obětovali výsledky vědeckého snažení svého, ano není snad bohužel daleká doba, kdy žádati se budou od Vás i oběti na životech ku obraně trůnu a vlasti. Ze v rozhodném okamžiku tom povinnosti své věrně dostojíte a že hájiti a brániti budete praporu tohoto ku oslavě Boha, vlasti a krále, jest pevné přesvědčení mé.“

Po té následovalo zatloukání hřebů, čehož účastnili se důstojný p. arciděkan Hlavan, kmotry praporu, zástupcové zeměpanských a městských úřadů, členové učitelských sborů a t. d.

Když poslední hřeb zatlučen byl, vyzdvihl ředitel školy reálné p. Částek prapor ze stolu a měl k shromáždění následující českou a německou řeč :

„Přijímaje dle svato-církevních obřadů požehnaný a posvěcený prapor z rukou Vašich, veledůstojný otče duchovní, bych jej odevzdal mládeži, ku jejíž povzbuzení zřízen jest, vzdávám Vám ve jménu svém a celého ústavu nejvřelejší díky za blahosklonné vykonání posvátného obřadu a přeji, aby nebes Pán Vás ještě dlouhá léta zachovati ráčil ku blahu církevních dítek Vašich, zvláště však ku blahu mládeže, jejímž věrným přítelem vždy jste se býti ukázal.“

Pak pokračuje oslovil přítomné dámy a žáky následující řečí německou :

Hochverehrte Damen!

Wollen Sie von mir diese wenigen Worte des Dankes empfangen für die aufopfernde Bereitwilligkeit, mit der Sie den Liebedienst, die Pathinen unserer Fahne zu sein, übernahmen. Die Gebete der Jugend werden den Segen des Himmels über Sie herabfließen.

Auch Ihnen, hochansehnliche Versammlung, fühle ich mich verpflichtet für Ihre uns ehrende Anwesenheit auf das Wärmste zu danken.

Es ist uns dies ein erfreulicher Beweis, dass Sie an dem Gedeihen dieser Anstalt warmen Antheil nehmen, dass Sie ihr wohl wollen.

Es ist dies ein Sporn sowohl für die Lehrenden, als auch für die Lernenden mit allen Kräften dahin zu wirken, dass wir uns Ihre bisherige Gunst nicht nur erhalten, sondern wo möglich noch steigern.

Meine jugendlichen Freunde!

Indem ich Ihnen hier die nun von Priestershand geweihte Fahne übergebe, auf dass Sie dieselbe hoch in Ehren halten, und die Ihnen ein Symbol brüderlicher Eintracht und Einigkeit Ihres wissenschaftlichen Strebens und moralischer Haltung sei, verweise ich Sie auf die hier in Gold prangenden Wahlsprüche und wunsche, dass dieselben Sie begleiten sowohl auf der Bahn der Studien, als auch auf der des ganzen Lebens „Durch Gott zur Wissenschaft“, ruft Ihnen der eine Wahl- und Wahrspruch zu.

In der Geschichte der Wissenschaften sieht man zwar vielfach aus dem angestregtesten Studium die giftige Blüthe des Atheismus hervorgehen; der französische Gelehrte Lalandé masste sich an zu sagen, er habe lange genug am Himmel gesucht, aber keine Gottheit gefunden; wir sehen aber auch manchen Meister der Wissenschaft durch alles Wissen und Denken mit den fruchtbarsten Resultaten in seinem Herzen unbefriedigt, einen Pasqual, Newton, Euler nach Frommigkeit und Gottesfurcht ringen, und hören im Gegensatze gegen jenen Franzosen, Kepler am Schlusse, eines seiner inhaltsschweren astronomischen Werke ein schönes Gebet voll wahrer Demuth und christlichen Sinnes.

Wie jede Wissenschaft, nach dem schönen Ausdrücke eines Naturforschers, zwei Hände hat, eine nach dem Himmel zeigend, die andere irdische Gaben spendend, so führt sie denn auch mit Entschiedenheit zu Gott hin, und nur dann von ihm ab, wenn Sinn und Richtung des Geistes, mit dem sie betrieben wird, an sich schon Gott entfremdet sind; denn alles wahre Wissen, wie W. v. Humboldt sagte, führt zu Gott.

Ihr müsst mit Gott fleissig sein, mit Gott arbeiten, mit Gott lernen. Wenn Ihr arbeitet um die Anderen zu überbieten, wenn Ihr arbeitet, um Euch Euerer Arbeit zu rühmen, wenn Ihr lernt, um nur recht viel zu wissen, recht geschwind Alles zu lernen, um viel disputiren und Recht behalten zu können, mit einem Worte, wenn Ihr lernt nur um Euerer selbst Willen, und nicht um Gottes willen, dann kommt Ihr durch Eueren Fleiss und Euerer Lernbegierde nur Schaden nehmen an Euerer Seite, der sich nimmermehr gut machen lässt.

Ihr müsst mit Gott fleissig sein, mit Gott arbeiten, mit Gott lernen und um diess zu kommen, bittet Gott, dass Er Euch den Frieden des Lernens und Arbeitens, den Frieden seines Sohnes unseres Heilandes geben wolle.

„Betet meine jungen Freunde!“

Ku konci pak pravil česky :

„Druhé heslo zní: „Bohu, vlasti a králi!“

Boha milovati, jemu sloužiti, učí Vás sv. náboženství.

lka k vlasti vzbuzuje a udržuje se ve vás poznáváním vlasti, ponořováním se její, uváděním na paměť osudů národa, jeho vznikání, jeho rozkvětu, jeho znovuzrození; předváděním následování hodných vzorů znamenitých a o vlastech mužů jak v míru, tak i ve válce; zevrubným seznáním všech jejich plodin hmotných tak mravných.

Jež by láska ku vlasti hluboko utkvěla v srdcích vašich a vzbudila trvale ve vás všech bez rozdílu národnosti a vyznání náboženského, abyste se považovali za syny jedné vlasti, a jí v budoucnosti tam, kam osud jednoho z vás sil a schopností jeho postaví, účinkoval ku blahu a prospěchu všem stejně krásné vlasti, abyste se považovali všichni za bratry, ve svornosti jí a poznali, že nesvorností a svárem mezi sebou jak prospěch jednotlivců ho národů se podkopává a vlast v záhubu uvádí.

do milostivého císaře a krále našeho: „spojenými silami“ budiž i heslem věčnému vládaři našemu, jehož láska stejnou péčí o všechny bez rozdílu jemu a Jeho vznešenému rodu zachovejme neskonalou lásku, nezvratnou věrnost, Jemu provolejme z hloubky srdcí svých hlučné: Sláva! Sláva! Sláva!“

Prapor jest barvy modré, zhotoven obchodníkem p. Trenkwaldem z těžké látky hedbávné, na jejížto jedné straně jest obraz Marie, na druhé pak patron studentstva svatý Aloisius.

Črty těchto obrazů pocházejí od p. Trenkwalda, ředitele umělecké školy pražské.

Na pokrajích praporu jsou bílé ozdoby, hořejší část žerdi zdobí ozdoby věd reálných, jež velmi vkusně upravil profesor Ant. Morávek. Na spodní straně bílo-modré stužky, jež darovaly kmotry praporu, opatřeny jsou bílé straně, jak již výše podotknuto, zlatem vyšitými nápisy:

DURCH GOTT ZUR WISSENSCHAFT.

KLARA MASCHAUER.

BOHU, VLASTI A KRÁLI!

KAROLINA HÝROVÁ.

Prapor ten zjednáán byl z příspěvků veškerých žáků reálných škol.

VÁLKA RAKOUSKA S PRUSKEM A ITALIÍ.

po několik roků jevila se v Prusku a v Itálii dychtivost po válce s Rakouskem. Prusci i Italové požadovali od Rakouska Holštýna bezúplatně.

Rakouská vláda nechtěla těmto požadavkům vyhověti a vyjednávala s Prusky a Itálií neustále.

Prusko i Itálie chystaly se ustavičně k válce, učinivše s Rakouskem pevnou mezi sebou alianci, pročež i Rakousko nuceno bylo se s nimi spojiti, než aby se nebylo připojilo k Prusku a Itálii. Prusko i Itálie nebyly ochotny zbrojiti se, ježto se den ode dne s obou stranami vyjednávání neustále pokračovalo.

Pruské vojsko pohybovalo se tedy neustále k severním a jižním hranicím Rakouska.

Prusko i Itálie vyjednávání však posud nebyla přerušena a doufalo se, že po dobrém ukončí. Však člověk mění — a pán Bůh mění.

Ve dne 23. května 1866. mělo zastupitelstvo obecní sedění, v kterémžto Kleissla usneslo, aby deputace, skládající se z p. měšťanů: Kleissla, Brože, Med. dra. Brože a Františka

Deputace k c. k. krajskému představenému Janu Tscharymu se odebrala k císaři s žádostí o povolení a oddanosti staroslavné Plzně oznámila s žádostí, aby císař trůnu J. V. zprávu podal s ujištěním, že obyvatelé města Plzně jsou dle možnosti jménem i statky svými vlastní nápomocni císaři a králi.

K ustanovení z. okresního úřadu usneseno, aby místnosti české školy byly k ubytování vojska, které v kasárnách již žádného místa nemohla se nacházeti.

Česká školní mládež vyučována budiž v něm, gymnasii, v místnostech české školy a vyučování dívek budiž zatím zastaveno.

Městské radě povoleno vyplatiti náklad potřebný na zařízení místnosti pro vojsko.

Na skončeném sezení odebrala se deputace k c. k. krajskému představenému k císaři trůnu J. V. oznámil výraz pokory, věrnosti loyality a oddanosti obyvatelů města Plzně v nynějším osudném čase blížící války k udržení důstojnosti a postavení Rakouska.

Jan krajsky jal této deputaci za vlastenecké ohlášení toto ve jménu vlády upřímně uznati na jevo, ujišťuje deputaci, že vše u Nejvyššího trůnu přednese.

Dne 4. června 1866. prohlížela vojenská kommisie, kterou vedl majorinstr. von Muschauer, místnosti zdejší vyšší reálné školy, aby se vysvětlila, zda by se v místnostech těchto v čas potřeby nedala zřídi vojenská nemocnice.

Místnosti uznány za velmi příležitý pro 200 raněných.

Dne 6. června 1866. Jeho Veličenstvo císař pán vzal milostivě na vědomost osvědčení ostrošleického sboru plzeňského, že pro příští války tento sbor jest hotov, zastávati v městě Plzni a v okolí sluz vojensko. Onen cíš. reskript zní takto:

Nr. 1481.

An das geehrte Schützen-Corps-Commando in Pilsen!

Seiner k. k. apostolische Majestät haben mit allerhöchster Entschliessung vom 27. Mai 1. J. von dem in der Eingabe dto. 16. v. M. zur Kenntniss gebrachten Aeusserung des Patriotismus des priv. bürgerlichen Scharfschützen-Corps in Pilsen allergnädigst wohlgefällig Kenntniss zu nehmen geruht.

Hievon wird das geehrte Schützen-Commando zu Folge des h. Statthalterl. Pras. Erlasses dto. 2. d. Mts. Z. 2223. in Kenntniss gesetzt.

Pilsen, am 6. Juni 1866.

Der k. k. Kreishauptmann:

Tschary m. p.

Dne 8. června 1866. usnesl se výbor záložny plzeňské ve své schůzce ku návrhu předsedy p. Em. Tuschnera na tom, že se zdejšímu společenstvu poskytnouti má všemožný úvěr se strany záložny, aby obyvatel zdejší co možná v největší míře dodávání potřebné obuvi vojsko účastniti mohli.

Dne 9. června 1866. Tělocvičný spolek „Aar“ nabídl pro války svou tělocvičnu k ubytování raněných vojákův.

Téhož dne byla ažiová přírážka při stříbrě $34\frac{3}{10}\%$.

Dne 15. června 1866. Poněvadž každým dnem vypuknutí války se očekávalo, vydalo okresní zastupitelstvo ve příčině podpory raněných vojnů, aneb osiřelých rodin padlých ve válece otcův, následující provolání:

PROVOLÁNÍ.

Na severu i na jihu číhají nepřátelské voje na říši naši, aby odvážlivě sáhly na spravedlivou věc, aby zhanobily slávu a pokořily moc říše, kteráž ve své síle jim vždy trnem v oku byla. Spolehají se při tom na neuspořádanost vnitřních poměrů našich; ale bohdá, že se v počítání svém zmýlí. Kde pravá láska k vlasti v srdcích občanů žije, tam v době hrozičích nebezpečí mizí každý spor domácí, každá protiva v smýšlení politickém a národním, tam vyhladí významné heslo: „za vlast a krále“ všelikou neshodu a z dosavadních protivníků přátely činí. A v zápětí lásce k vlasti jde obětavost občanská; kde ta se v pravdě objeví, tam mizí největší nesnáze státu, tam dobrá vůle a nadšení vlastenecké zlato rodí. A bohdá, že ve vážném okamžiku, kterýž hrozbou nepřátel naší říši nastal, na národech rakouských vyplní se očekávání toto. Uprímná láska k vlasti a vladaři povede syny jejich k vítězství nad nepřátelskými voji, a obětavost vlastenecká ukáže se býti štědrou k těm, kdo za vlast a krále krev svou vycedí. Není každému dáno, aby hmotnou silou přispěl k vítězství, ale každý i sebe menším dárkem osvědčiti může, jak všele cítí pro ty, jenž pro věc nejspravedlivější bojují.

Zastupitelstvo okresu plzeňského, nechťie býti posledním mezi těmi, kdož vlasteneckou mysl svou osvědčují, usneslo se ve své schůzi dne 23. května t. r. na tom, že ku podpoře raněných vojnův a rodin, ježto snad válkou touto osiřejí, daruje částku 1000 zl. r. m. a že obyvatelstvo vyzve, aby k vlasteneckému účelu tomuto přispívalo. Vlastenecká mysl obyvatelstva vždy věrného města Plzně a celého okresu jest mu zárukou, že vyzvání toto skvělým účinkem se nemine. Pozná dle skutků jejich vlast a král opět své staré přátely, kteří nečekají teprve na zavolání, aby shromáždili se kolem trůnu, když vlasti nebezpečí hrozí, ale kteří dle sil svých v každém okamžiku hotoví jsou přispěti a položití hřívna svou na oltář vlasti. A v blahé naději volá podepsaný výbor podniknutí svému sám upřímně „Na zdar“, bezpečuje se, že Bůh požehná dílu, které se z nečistší lásky k vlasti, králi a bližnímu přýští.

Dávěruje takto výbor okresní ve vlastenectví vždy osvědčené, v nadšenou mysl a ve věrly soucit pro naši ndatnou armádu, obracuje se k obyvatelům okresu plzeňského s prosbou, by co nejmožněji četným zasíláním dárků peněžitých, cipo-vání (šarpie), obvazadel, roušek, prádla a jiných k obvazkům způsobilých látek pro ujištění nadobyčejné potřeby v polních nemocnicích, jakož i ku podpoře výše naznačeného šlechtetného účelu dle možnosti přispívali.

Dárky tyto všelikého druhu přijímati se budou v kanceláři zastupitelstva okresního ve Vankově ulici (v domě besedním) v Plzni a v Plzeňi v úradech purkmistrovských a ve venkovských obcích u představených obecních; uveřejnění jejich pak stane se všemi novinami, které v Plzni vycházejí, a v nichž podepsaný výbor stále také o své činnosti zprávy podáváti bude.

Z výboru okresu plzeňského v Plzni, dne 15. června 1866.

Starosta:

Emanuel Tuschner m. p.

Téhož dne byl královský poklad saský, zvláště klenoty tak zvaného „zeleného kabinetu“ dráždanského, následkem vtrhnutí Prusů do Sas, po zdejší dráze vežen tudy odpůldne zvláštním vlakem do Mnichova.

Tyto klenoty ceněny byly na 120 millionův.

V mlýnských závodech p. Františka Hýry mlelo se 30.000 měric žita pro saskou armádu za dozorství saského důstojníka.

Dne 16. června 1866. měl výpomocný výbor plzeňský pro ošetřování raněných vojnů první schůzi za předsednictví starosty okresního stupitelstva p. Em. Tuschnera.

Když byl předseda sdělil, že výbor dosud vládně částkou 1300 k čemuž okresní zastupitelstvo plzeňské přispělo 1000 zl., krajský hejtman p. J. Tschary 200 zl. a purkmistr dor. Maschauer 100 zl., rozdělí výbor na tři odbojy, a sice na odbor zásobní, sběrací a ošetrovací.

Do odboru zásobního zvolen c. k. krajský rada p. Pirner, jenž zároveň správcem všelikých zásob, ku pomoci si přibere určitý počet členů z celého výboru; do odboru ošetrovacího, jenž starati se má devším o zřízení nemocnice, pp. purkmistr med. dor. Maschauer, 1 dří. Klingner, Teissler, Bloch. Šel a c. k. setníci Klugner a Hoffmann.

Odbor sběrací konečně sestával z pp.: c. k. okresního hejtm. Töpplého, dra. Adlera a městského rady J. Kleissla.

V celém výboru byli následující pánové:

1. Adler František, J. U. dor. a notář v Plzni.
2. Bloch, med. dor. v Plzni.
3. Doubek Jan, obchodník v Plzni.
4. Dyk Antonín, mlynář z Německé Břízy.
5. Eckl Vojtěch, c. k. horní hejtman v Plzni.
6. Feyerfeil Adolf, kupec v Plzni.
7. Hahnenkamm Karel z Plzně.
8. Hlavan Antonín, P., arciděkan v Plzni.
9. Havlín Maxmilian, P., kvardián řádu františkánského v Plzni.
10. Hoffmann Jiří, c. k. setník na odpočinku v Plzni.
11. Hoffmann J., obchodník v Plzni.
12. Hýra František, majetník parního mlýna v Plzni.
13. Kessler Josef, pekař v Plzni.
14. Kibitz Jiří, kožešník v Plzni.
15. Klingner, med. dor. a krajský fysik v Plzni.
16. Kmánek Karel, obchodník v Plzni.
17. Klugner, c. k. setník na odpočinku v Plzni.
18. Komárek Karel jun., obchodník v Plzni.
19. Kohn, továrník v Plzni.
20. Kraus S., ředitel eskomptní banky v Plzni.
21. Kus Josef, představený z Radobšic.
22. Lindacker Jan, obchodník v Plzni.
23. Pirner Jan, rada při c. k. krajském soudu v Plzni.
24. Maschauer Jan, med. dor. a purkmistr v Plzni.
25. Ronolter Jan z Plzně.
26. Ruml Jan, představený z Chrástu.
27. Šel Vilém, med. dor. z Plzně.
28. Schiebl Ignác, přednosta obchodní komory v Plzni.
29. Trapp, P., starší kaplan v Plzni.
30. Teissler Karel, med. dor. v Plzni.
31. Titze Ludvík, c. k. finanční rada v Plzni.
32. Tschary Jan, c. k. krajský hejtman v Plzni.
33. Tuschner Emanuel, přednosta okresního zastupitelstva v Plzni.
34. Vošalík František, ředitel z Křimic.
35. Doubek Karel, hodinář v Plzni.
36. Plevka Jan, P., kaplan v Plzni.

Také plzeňské vlastenecké dámy sestoupily se v spolek ve prospěch
němých vojinů, jenž sbíral obvazky, cupaninu, plátno, prádlo a t. d.

Spolek ten byl v stálém spojení s pomocným výborem plzeňským.

V tomto spolku byly následující dámy:

1. Bubníková Matilda,
2. Feyerfeilová Marie,
3. Fodermayerová Julie,
4. Hýrová Karolina,
5. Maschaurová Klára,
6. Schieblová Anna,
7. Tscharyová Marie.

Dne 16. června 1866. přibily do zdejšího nádraží na cestě z Holštýna
prapory pluku Khevenhüllerova, jenž měl v Plzni svůj doplňovací
es, a byly od obyvatelstva skvělým způsobem uvítány a vyčastovány.

V městě sestoupil se pod dozorem purkmistra p. dra. Maschaura
látná výbor, jenž za tím účelem zařídil sbírku dobrovolných příspěvků,
rá těšila se skvělému výsledku.

Mezi vojsko rozdáno 53 vědra plzeňského piva, 2600 cerbulátů,
bochníků chleba, košík housek a 3 láhve rosolky.

Nepřehledné davy lidstva ubíraly se odpůldně z města i z okolí
nádraží, kde již okolo 5. hodiny jich počet vzrostl na několik tisíc.

Mnozí obyvatelé okolních vesnic strávili předcházející noc pod širým
nem kolem nádraží, jen aby nezameškali příchod drahých manželů,
trů, přátel a příbuzných svých, kterých tak dlouho byli neviděli a s nimiž
snad navždy měli rozloučiti.

Kapela městských ostrostřelců vyšla také přichozím vstříc a při-
da hudbou k radostnějšímu rozjaření myslí.

Při příjezdu vlaku hrála hudba národní hymnu: „Kde domov můj“,
e pak ještě jiné národní písně.

První prapor přibyl do zdejšího nádraží o půl osmé večer, druhý
čtvrť na dvanáct v noci. Oba vlaky uvítány nekonečným jáсотem lidu.

Každý z obou vlaků pozdržel se v nádraží as hodinu.

Časů toho užil svrchu dotčený výbor k vyčastování mužstva.

Mezi jiným ozdobeny též oba prapory vojska vavřinovými věnci
střížkami červeno-bílými.

Při odjezdu vlaků vypáleny ohňostroje a shromážděné obecnostvo
rovázelo odjíždějící nadšeným voláním: „s Bohem a na zdar!“

Na penězích k vyčastování vojska se sešlo 229 zl. 42 kr. Pan
ntišek Hýra daroval 260 bochníků chleba, pravovárečné měšťanstvo
věder piva, pp. Auer Jakub, Bloch a Auer Moric 18 mázů rosolky.

Dne 17. června 1866 byl od Jeho Veličenstva našeho císaře a pána
ledující, již od mnoha dní očekávaný manifest vydán:

Mým národům!

U prostřed díla míru, kteréž jsem předsevzal, abych položil základy ke spásobě
vní, ježto má jednotu a mocné postavení veškeré říše upevniti a jedné každé
i jednomu každému národu volné vnitřní vyrovnání pojistiti, kázala mi moje
říši panovnická, bych všechno své vojsko povolal ku zbraui.

Téhož dne přibyl sem po železnici z Prahy transport 350 mužů nemocných saské armády, kteří v místnostech reálné a české hlavní školy umístěni byli.

Dne 21. června 1866. vydal parkmistr královského města Plzně k obyvatelstvu následující provolání:

Spolubojáné!

Velika společná vlast naše jde vsříce těžkému osudnému boji.

Jeho Velikánstvo, milovaný císař a kral náš, užil všelikých pro t'edků, jaké čest dovedovala, aby naročím svým mír zachoval. Avšak všechny jeho šlechterné snahy přivedeny v píseň piklemi dvou států, spojených společnými svazky nekonečné dobyvatelství a hrabivosti, jakož i nešprostitno opovrhování všemi božskými i lidskými zakony.

Pecně a odhodlaně roztrhl tudíž vznesený mocnár síť zrádné a nepoctivé politiky, sáhnuv se srdcem krvavým k meči, aby neohrožené hájil práva a hranice velikého císařství, jakož i nešprostitno smluv.

Na severu i na jihu stov ulatní naši vojínové, hotovi, aby na zavolání císaře barou mysli život svůj nasvětili za milovaného mocnára a drahou vlast.

Každá hodina může nám přinést významnou zprávu o krvavých bojích, o slávné smrti a těžkém poranění obranců vlasti.

Za takových okolností jest svatou povinností všech národů říše, aby se vojínům těch radostná odvala upínala, aby se vdovám a sirotkům po padlých v boji bojovnícké podpory a pomoci hojně a raději ať poskytl se ulevení bolesti.

Puzeň nešťastným občanům za blaho našeho mocnára a naší vlasti, obracím se k Vám, spolubojáné, v toto pohnuté době s prosbou, abyste opět co nejsvětější osvědčili onu obětavost, jež Vás co nevdražíší dědicům po otcích vždy vyznamenávala. Přinášejte neomněvle a s láskou obětí, jakých vyžaduje nutně ubytování vojska, dokažte tak i sobě sama za čest císařství své vše nešťastství.

Dne 22. t. m. přiběhou do města našeho sáští spojenci naši, jejichž země od nepřítelů co nejněkud méně jest ravstvána: dokažte laskavým přijetím, jaké šlechtatým pomocným připravíte, že dovedete si vážiti spolubojovníků proti neoprávněnému porobování.

Srdátně se tedy jednomyšlně k učinne pomoci, přičiníme se dle nejlepšího síle svých k ulevení rozličným bolestem, vzpomínajíc, že i nejmenší dárek, na obranu vlasti přispívá, utatý jest nádatým vojínům našim, kteří na obranu nejdražšího a nejsvětějšího, svatého života svůj nasazují.

Zeláste Vás, šlechterné paní a panny našeho města, věžto srdce soustrasti a spánlomyšlností, jak byla očišlena, vyzývám, abyste obvyklou svou dobrosrdečnost a hojnou lásku k božnému cíli, notu a šle v dvojité míře osvědčily.

Nechtě síť Vás při pracích Vašich myšlečka, že eupanina, kterou něžně ruce Vás připravují, že obrázky, které přístříhají, pokrývají a hojíti budou rány některého obrance vlasti, snů i dražého syna, příbuzného neb milence; že prádlo, které šijete, přispěje k úleh oběťství v bolestných nemocích; že na povlácích, které připravíte, milý odpadček značně úleh býti bude síliti a bolest mírniti, a že snad na peruti h očířstvinického spanku k svým milým budou záležati.

Prstapme tudíž s chutí a spojenými silami k šlechtatnému dílu!

„Slava císaři a králi, slava vlasti, slava statečné armádě!“

V Plně, dne 21. června 1866.

Dor. Maschauer m. p.,
parkmistr.

Dne 22. června 1866. od 9. hodin ráno a během dne přijíželo saské vojsko do Plzně.

Město nabylo města pestřejšího rázu a život v městě barvitosti. F a velikou náměstí, v sadech kolem města, všude hemžily y lidstva, doprovázejíce jednotlivé sbory vojska toho z nádr a v městě samém. Část vojska odebrala se po svém přích okolních vesnic.

Na nádraží ubíraly se po celý den proudy obyvatelstva, vítající přechozí. Kapela městských ostrostřelců byla skoro celý den na nohou; provedivši jedno oddělení do města, ubírala se ihned zpět na nádraží, aby vítala druhé.

Vojsko saské sem zavítavši záleželo z pěchoty, myslivců, jízdy a pěchých čtyř pluků, dělostřelectva a gardy.

Obyvatelé města uvítali velmi srdečně příchozí, kteří vynikali vesměs velmi vládným chováním.

Sprátelili se s nimi záhy, chodili s nimi po městě, ukazujíce jim na znamenitosti.

Zvláštní pozornost poutaly na sebe marcialní postavy jízdeckva pestrém kroji barev červeno-modro-bílých. Pěchota sestávala z větších pluků z nováčků, na nichž bylo znáti, že nezvykli ještě životu vojenskému.

Jezdci byli lidé starší a větším dílem již ženati. Mezi mužstvem jeho představenými byl poměr velmi utěšený, více méně přátelský; přísné a pedantické disciplíně nebylo ani stopy.

Vojsku se zde líbilo, přátelské přijetí patrně je dojalo, jsouc mu někud náhradou a útěchou za to, že vzdáleno jsouc od domova, nalézá se přece srdce sdílné.

Po městě ozývaly se neustále táhlé zvuky trubek, oznamujících domech ubytovanému vojsku denní rozkazy.

Při dopravě jmenovaného vojska byl přejet poledním vlakem již daleko nádraží jeden voják, jezdec. Vylezl si mezi jízdon na vrch gondy do budky konduktérovy, kdež bezpochyby usnul a dolů spadl. Idem poranil se těžce na hlavě, a vlak přejel mu obě nohy.

Nesťastník dopraven byl ihned v nosítkách do městské nemocnice, kde mu jedna noha musila býti odňata.

Dne 23. června 1866. vtrhli Prusové do Čech.

Ve prospěch raněných vojinů daroval veledůstojný p. arciděkan, Antonín Hlavan, 100 zl. r. č. a 20 nových košil a 3 podvlékačky.

Vábec dařily se sbírky výborem uspořádané nade všecko očekávání. Velikou skličenosť poměrů jevila se v obecnstvu veliká obětavosť, a ulevil se trapný osud těch, kdož, ačkoli nikterak válku nezavinili, sazenním životů svých rozhodnouti měli, na které straně je právo či silnictví.

Tak přispěl též majetník parního mlýna zdejšího, p. Frant. Hýra, 100 zl. a stavební spolek živnostenský 20 zl. r. č.

V této době (20. června 1866.) se žilo zde v nesmírné napatosti; vzkostlivostí nevyšlovnou stopoval se vývoj a průběh zuřivého boje, který se již po několik dní na severu naší vlasti vedl. Nejistota konečného výsledku zračila se na tvářích všech, společenský život vyrušen byl v obecné klidnosti své. Události válečné byly jediným předmětem hovů, žilo se skoro více na ulicích než v obydlích; lidé opouštějíce

obyčejnou práci, spěchali z domů, aby se dopídili něčeho nového z bojiště. Kolem každého nového oznámení na rozích hromadil se lid, každá nová příloha k novinám docházela hojného odbytu, veškerý život otáčel se jako začarován v kruhu, jehožto středem byla válka a zase válka. Odbývaný právě trh výroční dodal městu ještě pestřejšího vzezření, ačkoli přišlo sem obchodníků poměrně k dřívějším trhům málo, a také chuť k nakupování byla menší.

Lid pobíhal po ulicích s tváří znepokojenou, a druh vypytał se druhu po nových, novějších a nejnovějších zprávách z bojiště.

Za dob odpoledních, kdy přicházela pražská pošta, byla expedice listů a novin nedočkavými čtenáři téměř obležena; z ulic staly se veřejně čítárny a z hostinců parlamenty, kde veliké a často prudké vedly se debaty o zuřivých bojích v okolí náchodském a o krvavé několikadenní bitvě u Mnichova Hradiště, jejížto výsledek dosud nebyl znám, což naplňovalo mnohé obavou.

Téhož dne tři osoby, z nichž měly dvě uniformu rakouských důstojníků, třetí pak oblek rakouského plukovního lékaře, byly zajaty a v hostinci „u zlatého orla“ od městské policie a saského vojska stráženy. Pravilo se, že jsou to prušti vyzvědači.

Přijeli sem z Prahy v noci, pravili, že jsou vysláni, aby prohlíželi zdejší nemocnice a kasárny. Najali si povoz a jezdili s rotmistrem policejní stráže po městě.

Poněvadž chování jejich vzbudilo podezření, zvláště proto, že měli s sebou plán celého okolí, kam se dle udání svého odebrati chtěli, byli zatčeni.

Povídalo se také, že sem z Prahy skutečně došlo oznámení, že se zde zdržují tři prušti vyzvědači, kteří jsou za rakouské důstojníky přestrojeni.

Poněvadž z krátkého výslechu, kterýž s nimi krajský přednost předseval, nic určitého nevysvítalo, poslán telegrafický dotaz ku generálnímu komandu do Prahy, zdaž sem nějaká kommissee k ohledání místností vyslána byla.

Zatím chování byli všickni tři v zajetí. Proti zatčeným osobám vzbudilo podezření také to, že přisedše do města, nepředstavili se ani vojenským ani civilním úřadům.

Když najímali povoz, aby po městě do nemocnic a kasáren jezdili, mohli, pravili fiakristovi, že mu platiti budou za každou hodinu.

Odvolávali se také k zdejšímu etapnímu veliteli, že je dobře zná. Když se však okresní hejtman na nádraží odebral, aby se velitele k tomu optal, nevěděl tento nic více, než že osoby zatčené v noci do Prahy přijely a od něho bytů žádaly.

Kolem hostince na schodech i po chodbách stály davy lidí očekávající výsledku celé události. Stráže vojenské byly rozestaveny před domem, v síni, na schodech i před pokojem, kde uvěznění se nacházeli.

Byvše až do večera v hostinci stráženi, byli konečně na svolání kommissee, poněvadž se ukázalo, že jsou členy sanitétní kommissee, vyjeli z lavního stanu rakouské armády severně.

Pan med. dor. Theissler nabídl pomocnému výboru pro ošetřování raněných bezplatně služby své.

Dne 1. července 1866. Obyčejná klidnost a jednotvárnost veřejného života ustoupila velikému, dávno nevídanému rozechvění, které zmocnilo se znenáhla všech vrstev obyvatelstva počínajíc od prostého lidu u nároží ulic jindy klidně důmajícího až k reprezentantům tak zvaného „velikého světa“, kteréz viděti možno na našem „Korsu“, v sadech kolem města se táhnoucích.

Příčinou tohoto náhlého převratu v životě plzeňském byly události na bojišti, které poslední čas s neobyčejnou rychlostí ku konečné katastrofě se blížily.

Cítili jsme to všickni, že blíží se okamžik velikého rozhodnutí, byť bychom i nevídeli unášené z Prahy pokladny a prchající úřady, které v Plzni stánek svůj si rozbíjely.

Ano, Plzeň chovala od dneška ve zdech svých kus Prahy, a to je právě to, co ji rozbouřilo v nejnvtřnějších útrobách.

Roznesla se totiž s rychlostí blesku po městě zpráva, že z Prahy do Plzně na rychlo odjíždějí všechny hlavní úřady s místodržitelem v čele a že s sebou berou všechny pokladny, z nichž některé již před tím sem byly dopraveny. Dále se vypravovalo s velikou určitostí, že Prusové stojí již nedaleko Prahy a co nejdříve že do ní vtrhnou. Ačkoli zpráva tato zcela nepodstatná byla, zdála se jí skutečně nasvědčovati okolnost, že během dne vzrůstal počet cizinců, kteří z Prahy sem přijížděli, jakož i že připravovány byty a kanceláře pro c. k. místodržitelství, pro úřady finanční, pro celé generální velitelstvo, zemský výbor a t. d.

Poplach a zmatek v městě dostoupil ještě vyššího stupně, když se roznesla zpráva, že veškerá vojenská posádka zdejší se všemi zavazadly do 3. července město má opustiti.

Lid stál v houfech po ulicích, na náměstí a kolem kasáren, kde vojsko chystalo se k odchodu, nakládajíc s velikou rychlostí všechna zavazadla na přípráže na rychlo sehnané.

Po celý den tížila lid trapná nejistota; k večeru poskytla poněkud útěchy zpráva, že posádka vojenská opět v městě zůstane, a že městští ostrostřelci nepůjdou ještě na stráž, aby o udržení pořádku ve městě se starali. Nic však méně z Prahy přijížděli neustále úředníci zeměpanství i zemští, mezi nimi i zemský maršálek hrab. Rothkirch-Panthen, a to přispívalo k tomu, že lid nemohl se upokojiti.

O půl noci, kdy přijetí měl osobní vlak z Prahy, spěchaly veliké davy lidstva na nádraží. Vlak přijel místo o půl jedné teprv o půl třetí a přivezl takové množství prchajících Pražanův i se zavazadly, že v okamžiku pokrylo se celé nádraží lidstvem, bednami, tlumoky a balíky. Póvozy které u vchodu do nádraží čekaly, dovážely skoro až do bílého rána příchozí do města.

Strachem před Prusáky prchalo dle zcela spolehlivých zpráv toho dne po české západní dráze z Prahy do Plzně 13.000 osob.

Takový výlet stál hezké peníze. Neboť, poněvadž dráha nemohla pojeti veškerý nával prchajícího lidstva, vzato útočiště k fiakrům a droškám.

I platilo se fiakrystovi do Berouna až 50 zl., do Plzně až 110 zl.

Za jízdu k západnímu nádraží na Smíchov žádali fiakrysté až 5 zl. Nikdo neodvolával se k taxě, každý byl šťasten, ulovil-li jen nějaký povoz. Také by odvolání takové nebylo nic platno bývalo, poněvadž se právě samo policejní ředitelstvo i s policejním mužstvem z Prahy do Plzně stěhovalo.

Dne 2. července 1866. (v pondělí) nezměnila se tvářnost města skoro v ničem. Výroční trh přispěl ještě k tomu, že panoval zde větší zmatek.

Odpůldne přijelo celé generální velitelství přivezši s sebou pruské vyzvědače a zajatce, mezi těmito i poručíka hr. Moltkého a 19 pruských vojákův.

Dne 3. července 1866. (úterý odpůldne), když stěhování Pražanů poněkud ustálo a když někteří úředníci opět do Prahy se vraceli, upokojilo se poněkud obyvatelstvo.

Vůbec panovalo zde přesvědčení, že náhlý odjezd všech úřadů z Prahy byl přenáhlením, které zbytečně prospělo k pobouření a znepokojení mysli obyvatelstva: Náš lid měl za to, že úřady, které v dobách míru uzkostlivě střeží každý krok jeho, v době krušné a nebezpečné nemají míst svých opouštěti.

Purkmistr med. dor. Jan Maschauer vyzýval obyvatelstvo, aby osvědčilo svou soustrasť a lásku k raněným obrancům vlasti uveřejniv následující provolání:

Spoluobčané!

Vážný, důležitý boj za naše nejsvětější práva jest již v úplném proudu.

Naše statečné vojsko zmažilo a nadšeně staví se vstříc nepříteli, vtrhnuvšimu do naší milé vlasti, a milerádo životem svým hájí nejdražší naše statky.

Mnozí naši udatní vojínové jakožto praví hrdinové padli již pro vlast; jiní musí opustiti bojiště, ač nerádi, aby rány své zhojili. Pro padlé nelze učiniti jinak než slzu věnovati jich památce a za pokoj duší jejich vysílati prosby k nebesům; tím více však můžeme uznání jich zásluh na jevo dáti vojínům raněným.

Spoluobčané! představte sobě bolest a muka ubohých raněných, zmíníte, že potřebují pomoci vaší, vděčně uznávejte, že byli raněni v boji pro císaře, pro vlast, pro nás všechny!

Jak snadno může jen laskavé ošetřování smířiti je se smutným jich osudem, uzdravení jich usnadniti a urychlit!

Spoluobčané! S nejvroucnější láskou k vlasti dávali jste zároveň povážky na jevo nejkrásnější cnoti křesťanského milosrdenství a pravé lidskosti; neváhali jste přinášeti oběti, kde se jednalo o osvědčení nejčistšího vlastenectví, jakož i citu, člověka nejvíce šlechtících.

Okolností, s jakouž přijali jste nedávno prosbu mou za přinášení obětí, jsou toho na novo skvělým důkazem.

Protož opětně pln důvěry vyzývám Vás, spoluobčané, kteřížto můžete konati takoveto skutky milosrdenství, abyste laskavě ve své domácnosti převzali péči o jednolitivě raněné vojíny a osvědčili takto vřelý soucit k trpícím vojínům.

Kojím se při tom tím pevnější nadějí, že prosby mé neoslyšíte, jelikož mnohé šlechtetné rodiny již projevily ochotnost svou k vykonání takoveto služby z křesťanské lásky.

Kdokoli ze šlechtetných lidumilů chtěl by ochotně převzíti péči o raněného důstojníka neb jiného vojína, nechať laskavě se přihlásí u pomocného výboru.

V Plzni, dne 3. července 1866.

Mé:činnost:

Dor. Maschauer m. p.

Dne 3. července 1866. byla veliká bitva mezi Sadovou, Nechanicemi a Králové Hradcem.

Rakouské a saské vojsko bylo poraženo.

Dne 4. července 1866. nalezala se císař, král, policejní stráž, která na dobro Prahu opustila, větším dílem v Plzni.

Dne 5. července 1866. obdržel purkmistrovský úřad následující přípis od c. k. krajského:

Nr. 1778.

An den Herrn Bürgermeister in Pilsen!

Seine k. k. apostolische Majestät haben laut Eröffnung des Herrn Ministers vom 24. v. Mts., Z. 3572 St. M., von den patriotischen Akten und Kundgebungen der Pilsner Stadt-Gemeinde allergnädigst wohlgefällig Kenntniss zu nehmen geruht.

Hievon wird der Herr Bürgermeister gemäss des h. Statthalterei-Präsidential-Erlasses vom 2. l. Mts., Z. 3705, in Kenntniss gesetzt. — Pilsen, am 4. Juli 1866.

Der k. k. Kreishauptmann:

Tschary m. p.

Dne 6. července 1866. vydal výbor okresního zastupitelstva následující svolání:

Obyvatelstvu okresu plzeňského!

Těžký osud zastihl naši vlast. Nepříteli na severu podařilo se k couvnutí přivést i udatné voje naše a opanovati na čas drahou českou vlast. Jsme válkou potřeni, při tom však neopouštěj nás naděje, že vojsko nepřátelské, jemuž dosud stěží válečné přálo, k bezbrannému, tak velikým neštěstím již dosti stíženému lidu zle chovati se nebude, zvláště když uvidí, že lid ten neštěstí s mužnou vytrvalostí snáší.

Již nachází se hlava království českého, královská Praha, v jeho rukou, možno tedy, že i k nám bude vysláno oddělení vojska pruského, aby naše starobylé město, naši krajinu obsadilo, a v takovémto okamžiku jest věru třeba k obyvatelstvu města i venkova našeho vážné slovo promluvíti.

Obsazením takovým nastanou nám ovšem opět nové oběti a svizele, jsme bezbranni, a musíme se osudu svému oddati, ježž Všemohoucí nám byl uchystal, přece však jest ještě v moci naší, abychom nejhorský pohromy, plenění a zpoustu, každou válku provázející, od sebe a od kraje našeho odvrátili.

I u nepřítelů hledati se vždy musí velikomyšlnost, která jemu káže, aby se k lidu bezbrannému, kterýž jemu se nestaví v odpor, šetrně choval, aby nesahal násilně na jeho majetek soukromý, když lid rozkazů jeho jest poslušen.

Dle toho říd se tedy obyvatelstvo okresu našeho, kdybychom obsazením vojska nepřátelského byli postiženi.

Každý občan pečuj vši silou o to, aby více než kdy jindy všude pořádek byl zachován a aby ani jediná nevyskytla se neshoda, která by nepříteli k přitvrdějšimu zakročení zavdala mohla příčinu.

Zvláště představeným obecním nastává svatá povinnost, aby k udržení pořádku toho se přičinili, aby obec svou u nepřítelů v dobré vůli udrželi a tím i k jejímu nášetření přispěli; povinnost ta ale usnadní se jim nemálo, když ostatní spolunobčany a hospodáře vyzvou, aby každý za chasu a čeládku svou zodpovídal, přísnou kázeň nad se vykonával a k zamezení všelikých výtržností se přičinil. Mužným chováním a oddáním se do vůle Boží můžeme toliko odvrátiti od nás zhoubnou pochodně války, která již tolik krajů a měst naší vlasti byla zpusťovala.

A tak stůj a vytrvej každý na svém místě, k němuž povoláním jsi upoután, a s důvěrou v Boha a s nezlomnou oddaností k vlasti a vladaři hled vsitřic přitvrdějším dletem s vědomím, že jen na nás jest, abychom lidu svou umřnili.

„Kdo vytrvá, spasen bude“, praví písmo svaté a bohdá, že se i na nás v těchto zlých časech pravda průpovědí této vyplní.

Z výboru okresního v Plzni, dne 6. července 1866.

Za starostu:

Karel Hahnenkamm m. p.

Sekretář:

František Schwarz m. p.

Tvárnost Plzně měnila se každou téměř hodinu. Sotva že zotavilo se poněkud obyvatelstvo po zbytečném zděšení, do kterého upadlo následkem zbytečného útěku pražských úřadů a „orgánů bezpečnosti“ do Plzně, dostavil se starý zmatek a postrach v míře dosud nevidané, když roznesla se po městě zpráva, že právě došel sem telegram, zvěstující, že Prusové ve 3 hod. odpůldne za zvuků hudby vtrhli do Karlína.

Po té následovalo v některých rodinách všeobecné skládání majetku, šatstva, prádla ještě mokrého, skvostů, nábytku, vůbec všeho, co se odněsti dá a za nedlouho viděti bylo naložené povozy páditi z města směrem k jihu.

K zděšení lidu přispěla také ta okolnost, že počali se z města stěhovati pražští vystěhovalci, zvláště přišle sem rodiny židovské, že finančním i politickým úředníkům zdejším vyplaceno služné na 2 měsíce napřed, že stěhovaly se odtud na rychlo poslední kasy, poštovní ředitelstvo, pražští „tajní“ i veřejní policejní strážcové veřejné bezpečnosti obecnstva.

Všeobecný zmatek dospěl k nejvyššímu stupni, když se k večeru počalo povídati, že dle tvrzení osob oficiálních (!?) v noci do města i okolí přitřhnouti mají dvě brigady našeho vojska, aby prý chránily město a kasy před vtrhnutím Prusův.

Mnozí představovali si již v bujně obrazotvornosti bitvu u Plzně svedenou, bombardování města, vůbec všechny hrůzy kruté vojny. Zatím nebylo na celé věci nic, než že dnes ráno šel tudy nepatrný počet záložního vojska.

Jako velmi mnoho obyvatelů našeho města před nepřitelem skvosty uschovávalo, tak i městská obec, kostel, špitály, nemocnice a spořitelna byly toho pamětlivy, aby jim patřící majetek, záležitěť v dluhopisech obecních a kostelních skvostech, byl uchráněn; pročež bylo vše do beden uloženo a pp. radním Janu Kleisslovi a Em. Tuschnerovi svěřeno, kteří obecnou příležitostí (nákladním vozem a přidanou jim stráží, záležitěťci z 2 strážníků, Aleše Krásného a Aug. Döhlinga, odpůldne k Budějovicím, pak pro větší jistotu až do Lince věci odvezli.

Při té příležitosti převzali i obecní, okresní, kontribučenské účtovní a záložní peníze, pak obecné jmění plzenecké k opatrování.

Peníze tyto jim k opatrování svěřené činily přes 1 milion zlatých.

Dne 7. července 1866. bylo sedění zastupitelstva obecního za předsednictvím purkmistra med. dra. Jana Maschaura.

K dotazu pana měšťanosty, jak by se Plzeň v případě nepřátelské invaze a možných rekvizic zachovati měla, bylo usneseno, že kontribuce a potrava pro vojsko, jakož i péce pro koně prozatím na útraty městské obce odváděti, a výlohy tím vzniklé po skončené válce na všechny poplatníky rozvrhnouti se mají.

Na rozích budíž uveřejněno prohlášení k měšťanstvu za příčinou držení pořádku a slušného přivítání nepřítelů.

Všickni měšťané k volbě oprávnění necht vyzvou se, aby účastnili se nočních hlídek společně se sborem ostrostřeleckým. Kdo nechce službu osobně vykonávati, povinen jest 50 kr. náhradníku, kterého město samo ustanoví, zaplatiti.

Za touž příčinou zvolen byl komitét, do kterého zvoleni byli Frant. Šanka, p. Kmínek a August Födermayer.

Ve příčině vykonávání služby vojenské od městských ostrostřelců bylo purkmistrovského úřadu dnešním dnem vydáno následující vyzvání:

Kdož by nyní z plzeňských k volbě oprávněných pánů měšťanů společně s plzeňským sborem ostrostřeleckým na čas obstarávati chtěli místní stráž, nechtť se přihlásí u velitelstva sboru ostrostřeleckého.

Z purkmistrovského úřadu v Plzni, dne 7. července 1866.

Dor. Maschauer m. p.,
purkmistr.

Po té ihned od téhož dne měšťanstvo stráž ve městě konati počalo.

Téhož dne přibyl do Plzně místodržitelův náměstek, p. hrabě Antonín Štánský, zvláštní příležitostí.

Také loterní úřad pražský prchl před Prusáky do Plzně.

Dne 8. července 1866. ve svátek navštívení Panny Marie, vtrhli Prusové do Prahy.

Téhož dne přilepovány na nároží ulic a rozdávány mezi lid plakáty následujícího obsahu:

VYHLÁŠKA.

Občané!

V krátké době očekávati můžeme obsazení města našeho královským pruským vojskem. V důležitém tomto okamžiku obracím se k Vám, spoluobčané, s nutným rosním, abyste klidnou rozvahou, kterou jste v nejvážnějších dobách osvědčili, ani okamžik neztratili a pokojně přistupíte událostem vstříci hleděti.

Blížící se voje náležejí národu vzdělanému, jemuž spolehajice se na zásady lidské v době naší uznané, bezpečně svěřiti můžeme osudy svého města.

Toliko neslušné a nepřátelské chování s naší strany mohlo by strašnou bídu přivesti nad hlavami našimi vyvolati.

Proto prosím Vás vroucně, občané, abyste pruským vojinům s ochotou a slušností přivítali, každého vyzývavého chování se vystříhali, všem vyzváním, které na Vás učiní, co nejušlehněji vyhovovali a zvláště co nejbedlivěji k tomu hleděti, a pokojně a přátelsky všude se chovali ti, kdož ve Vaší službě jsou neb podřízeni Vaší se nacházejí.

Občané, největší zodpovědnost přišlo by na toho, který by nepřiměřeným chováním a jakoukoliv výtržností neb neplechou příčinu zavedl k přísnějšímu zakročení.

Slechetné smýšlení Vaše, v nejtěžších dobách již tolikráte osvědčené, jest zárukou, že toto z nejhlubších citů pro blaho svých spoluobčanů vycházející slábní žádoucího výsledku se také nemine.

V Plzni, dne 8. července 1866.

Měšťanosta: Dor. Maschauer m. p.

Dne 9. července 1866. (v pondělí odpoledne v 5 hodin) byla v místnostech purkmistrovského úřadu porada za předsednictví p. měšťanosty, v kteréž bylo usneseno, aby pro případ vtrhnutí pruského vojska městské zastupitelstvo pro mimořádné práce v sekce se rozdělilo, kteréžto by zase samy pro sebe za předsednictví jednoho předsedy jí přidělené práce samostatně vykonávaly.

Utvořilo se 6 sekcí a převzala

1. sekce starost o všechna erární stavení a náradí. Pro tuto sekci ustanoven p. městský rada Eduard Fodermayer předsedou a pp. Gallistl a W. Klotz jakožto spoluúdy.

2. sekce převzala ubytování. Předseda p. K. Kmínek; spoluúrové pp. Schiebl, Khodl, Priester, K. Doubek, Lilling, Fr. Ženíšek, Lindakr, Anton, Ad. Trnka a Nechutný.

3. sekce převzala zásobování mužstva. Předseda městský rada p. F. Pecháček; spoluúrové pp. Wanka, Hýra, Kessler, Tyl, N. Lang, A. Fodermayer, Wiesner, A. Feyerfeil, Belani, Khýry a Brožík.

4. sekce. Zásobování příprěží. Předseda p. Hahnenkamm; spoluúrové pp. Šrámek, J. Pytlík, J. Taun, G. Feyerfeil, P. Kautezký a V. Perner.

5. sekce. Obstarávání příprěže. Členové této sekce byli pp. B. Klotz a E. Lang.

6. sekce. Správa nemocnic. Předseda p. Ed. Fodermayer. Ostatní členové pp. Ronolter, dr.-ové Teissler, Brož a Šel.

Dne 11. července 1866. Druhý císařský manifest došel sem včera ráno cestou telegrafickou z Vídně.

Po té bylo od místodržitelského úřadu, jenž se na krátko z Prahy do Plzně přesídlil, v tiskárně p. Schieblově několik tisíc výtisků pro ostatní obce království českého objednáno, a odpůdne byl již manifest přilepován na nároží ulic pro zdejší obyvatelstvo. Zněl takto:

Mým národům!

Veliké neštěstí, kteréž Mou armádu severní při všem odporu hrđinském zastihlo, nebezpečnost, ježto tím vlastní vzešlo, tísň válečná, které zhoubně po Mém milém království Českém se šíří a jiným částem Mé říše nastávají, a bolestná i nenahraditelná ztráta, ježto tisíce rodin utrpělo, skormoutily hluboce srdce Moje, kteréž otcovsky i vřele bije pro blaho Mých národův.

Avšak důvěra, kterou jsem v Mém manifestě vydaném dne 17. června, vyslovil důvěra ve vaši neoblomitelnou věrnost, oddanost a obětavost, důvěra v srduť armády Mé, již ani v neštěstí zlomiti nelze, důvěra v Boha a Mé svaté, spravedlivé právo nezkřivila se ve Mně ani na okamžení.

Obrátil jsem se k císaři francouzskému, aby zprostředkoval příměří ve Vlastech. Nalezl jsem netoliko největší ochotnost k tomu, nýbrž císař Napoleon nabídnul se ze své vůle a ve šlechetném úmyslu, aby předešel dalšímu krveprolití, za prostředků příměří s Pruskem a vyjednávání o mír.

Toto nabídnutí přijal jsem.

Jsem hotov, učiniti mír pod čestnými výminkami, abych krveprolití a plenu válečnému přístrž učinil; nesvolím však nikdy v mír takový, kterým by se otřásl základní výminky mocného postavení Mé říše.

Nežli bych v to svolil, odhodlán jsem k nejhoršímu boji, jsa tím jist, že národové Moji s tím se shodují.

Veškeré vojsko pohotově jsoucí se stáhne, a nahrazeno rovní vojny dobrovolníky, jež oživlý duch vlastenecký vřede ku obraně mezery v armádě.

to jest velikým neštěstím postížen
Moji! Dávajte ve svého cí
skouiti neovsedčili se nikdy bym

Já chci následovati příkladu Mých předkův a předcházeti Vás v neoblomitém úpě k Bolu, v odhodlanosti a setrvalosti.

Dáno ve Vidni, Mém sídelním a hlavním městě říšském, dne desátého července, a tisícého osmistého šedesátého šestého.

František Josef m. p.

Železniční spojení Plzně s Prahou i s Brodem bylo úplně přerušeno v té době, co Prusové Prahu obsadili.

Již před tím odvezeny odtud všechny lokomotivy i vagony směrem Bavorům.

Včera odpoledne, to jest 10. července, počalo se také s rozebíráním železného mostu přes Radbuzu.

Poštovní spojení, ovšem dosud ne příliš pravidelné, udržovalo se dny postou, která odtud vždy v 6 hodin večer do Prahy odjížděla.

Pražská pošta docházela sem ráno okolo 9. hodiny.

Starost o veřejnou bezpečnost v městě byla svěřena sboru městských ostřelců, jemuž pomáhali všickni k volbě oprávnění měšťané plzeňští.

Poněvadž nebylo v městě ani vojáka, stáli všude na stráži ostřelci.

Poněkdy obstarávali měšťané ve spojení s městskou policií.

Obyvatelstvo veškeré chovalo se vzorně, veřejný řád a pokoj nebyl nikde ani v nejmenším porušen.

Kdo viděl Plzeň dne 6. července odpůldne, když za všeobecného strachu lidí oficiálních i neoficiálních, chudých i bohatých, malých velikých nastalo stěhování před vojskem pruským z města daleko na západ až do Klatov a Bndějovic, kdo viděl ty zděšené tváře sem i tam divným spěchem pobíhajících vystěhovalců pražských i plzeňských, ten se zde 11. července ani nebyl poznal. Plzeň přestála si již svou důstojnou hrůzu a očekávala v tiché resignaci ty věci, které přijítí měly.

Co tu bylo ještě před několika dny shonu a běhání, když se obětovalo na nárožích nějaké provolání neb když vydána byla nějaká „příloha“ nejlepším novinám!

Nyní má Plzeň přede všemi městy tu přednost, že chovala ve středu svého „prozatím“ zemskou vládu a že se odtud císařský manifest do všech úhlů země rozeseřlal.

Ulice byly pusty, cizí tváře nás opustily, a domácí lidé neměli chuti k procházkám, nechtějíce viděti smutné tváře sousedů svých.

Dne 18. července 1866. vrátilo se c. k. četnictvo, jakož i c. k. finanční úřadnictví království českého z Lince do Plzně.

Dne 26. července 1866. na den sv. Anny bylo již jisto, že Prusové Prahu do Plzně táhnou.

C. k. místodržitelství odstěhovalo se s panem krajským v 8 hodin večer z Plzně do Klatov.

Před odjezdem byl od náměstka místodržitelova, p. hr. Lažanského, úředníkem zprávním následující dopis dodán:

Euer Hochwohlgeboren!

Ungeachtet des nach allen Weltgegenden bekannt gegebenen Abschlusses der Waffenruhe naht eine stärkere Truppe der preussischen Macht und zwingt mich, den Sitz der k. k. Statthalterei aus Ihrer Stadt zu verlegen.

Ich kann nur meinem Bedauern Ausdruck geben, dass dies geschehen muss, und scheidet tief betrübt, zugleich aber mit dem vollen Bewusstsein, dass die Bürgerschaft Pilsen's in Loyalität gegen Kaiser und Vaterland mit jeder Stadt wetteifern und in diesem patriotischen Gefühle nie erkalten wird.

Wollen Euer Hochwohlgeboren der Bürgerschaft meinen Dank für die mir und der k. k. Statthalterei gewordene Aufnahme aussprechen und einen gleichen Dank selbst freundlich entgegennehmen und überzeugt sein, dass für Sie stets die freundlichste Erinnerung bewahren wird

Euer Hochwohlgeboren ergebener

Graf Lažanský m. p.

Pilsen, den 26. Juli 1866.

An Seine des Herrn Bürgermeisters und k. k. Postmeisters Med.-Drs. Maschauer Hochwohlgeboren.

Obyvatelstvo všecko poděšeno počalo tajně skvosty a vzácnější majetek ukrývati.

Dne 27. července 1866. (v pátek) se roznesla po městě zpráva, že se Prusové k Plzni blíží. I vyjel jim purkmistr p. dor. Maschauer s veledůstojným p. arciděkanem P. Ant. Hlavanem vstříc, aby velitele pruského vojska žádali za šetření města.

Brzy pak, když se byli vrátili, totiž o půl dvanácté hodině dopoledne, vtáhli Prusové do města, a sice nejprve oddělení 400 hulánů, potom 100 dělostřelců se šesti děly a velikou řadou vozů, na nichž naložen byl náboj, polní lékárna a kovárna, konečně pěchota na vozích.

Když vojsko na náměstí se postavilo, kde již dříve veliké množství obyvatelstva bylo se shromáždělo, rozdávány ubytovací lístky, načež vojáci do svých přibytků se rozešli.

Odpoledne okolo třetí hodiny přitáhlo sem ještě oddělení pěchoty, tak že pruská posádka čítala celkem 1500 mužů.

Jedna část vojska ubytována byla také v budově vyšší realky.

Před příchodem Prusů vztýčeny byly bílé prapory na arciděkansském chrámu Páně a na radnici.

Stráže v městě, které posud obstarávány byly sborem městských ostrostřelců, obsadili hned v poledne Prusové.

Pro každého nepřátelského vojáka bylo denně ustanoveno:

Ráno:

1 $\frac{1}{2}$ loty kávy, 1 žemlička a chleba až do sytosti.

V poledne:

$\frac{3}{4}$ libry masa, příkrm.

1 libra chleba a

$\frac{1}{3}$ piva.

K večeri:

1 libra chleba, máslo a

$\frac{1}{3}$ piva:

6 doutníků neb

3 loty tabáku.

Téz důstojníci se v hostincích jak náleží dobře měli.

Odpoledne dal si velitel pruský, major Natzmer, zavolatí setrvávajícího zde c. k. okresního hejtmána p. Quidona Těplého, aby jej vyzval, by válečnou kontribucí 150.000 zl. na veškeré okresy kraje plzeňského pravidelně rozvrhl a vládní rozkaz vydal na její zaplacení.

Tomu se však p. okresní hejtmán nechtěl podvoliti z té příčiny, že by se krok takový s jeho přísahou nesrovnával, načež ho velitel pruský za zatknutého prohlásil.

Po té dal si k sobě zavolatí p. purkmistra, med. dra. Maschaura, a sekretáře okresního zastupitelstva plzeňského p. Frant. Schwarze, aby stejné vyzvání k nim učinil, a když i tito pánové byli poukázali k tomu, že to ani v moci obce plzeňské, ani okresu není, aby na celém kraji kontribucí vymáhali, prohlásil se velitel pruský, že oněch 150.000 zl. do zítřka do 4 hodin se strany města Plzně složeno býti musí, město Plzeň má pak se starati, aby z ostatních okresů příslušný příspěvek ku kontribucí té sehnalo.

Znameníť bylo chování pruského velitele; tento uchopil purkmistra za kabát u krku a pravil:

„Warum haben Sie den Kreishauptmann, warum den Statthalter fortgehen lassen? Diese Menschen, die ich verfolge, sehen Sie, so hätten Sie sie festhalten sollen, da Sie sie aber weggehen liessen, so sind Sie mir für den ganzen Kreis verantwortlich.“

Po delším rokování nemohlo se jiné úlevy městu zjednati, než že blízké okolní okresy s Plzní do zítřka do 6. hodin večer částku svou musily složiti, kdežto ostatním vzdálenějším okresům dána byla lhůta do pozejtří, 29. t. m., do osmi hodin z rána.

Po té žádal p. purkmistr ještě za malou lhůtu, ve které by se o důležité věci té poraditi mohl ještě s některými pány zastupiteli obecními, což jemu bylo povoleno.

Za tou příčinou povolání byli dále k pruskému veliteli páni radové Pecháček, Fodermayer a Bubník, a členové výboru obecního, pp. Hahnenkamm, Belan a Vilém Klotz, kteří na tom se usnesli, že žádaná kontribuce má se na veškeré okresy rozvrhnouti a posly k nim ihned rozslati, aby vypadající na ně částky sehnaly.

Rozvrh učiněn jest jen zatímně s připomenutím, že, až to možno bude, se řádně upraví.

Dle zatímného rozvrhu toho musily okresy

plzeňský	40000	zl.,
touškovský . . .	3000	"
stříbrský	10000	"
přestický	5000	"
blovický	3000	"
rokycanský . . .	18000	" a
stodský	5000	do zejtří do 6. hodin večer složiti.

Na ostatní okresy připadlo a sice na okres:

královický . . .	5000	zl.,
manetínský . . .	5000	"
horšův-týnský .	8000	"
ronšperský . . .	3000	"
hostouňský . . .	3000	"
domažlický . . .	7000	"

novo-kdýňský 5000 zl.,
nýrský..... 5000 „
klatovský.... 17000 „
plánický 3000 „ a
nepomucký .. 5000 „ kteréžto částky musily do pozejtí,
t. j. 29. t. m., do 8. hodin z rána býti složeny.

Mezi tím, co se jednalo, přibyl k veliteli pruskému od náměstka místodržitelova z Klatov parlamentář se zprávou, že příměří až do 2. srpna jest prodlouženo.

Po té propuštěn byl i p. okresní hejtman z vazby; v noci pak ještě odebrali se zvláštní vyslanci města našeho do všech okresů kraje plzeňského, každý doprovázen dvěma muži pruského vojska, aby v městech dotýcných platební rozkazy ke kontribuci, od velitelství pruského podepsané, purkmistrům odevzdali.

Vyslanci byli následující měšťané:

Belani František, obecní starší, pro Blovice, Nepomuk a Plánici;
Doubek Karel, měšťan a hodinář, pro Kralovice a Manetín;
Fodermayer Gustav, obecní starší, pro Ronšperk a Hostouň;
Giebisch Josef, inspektor parního mlýna, pro Stodo a Horšův Týn;
Hahnenkamm Karel, obecní starší, pro Touškov a Stříbro;
Klotz Vilém, obecní starší, pro Rokycany;
Lindakr Jan, obecní starší, pro Nýrsko;
Pecháček František, obecní starší, pro Přeštice a Klatovy;
Wopaletzký Jindřich, úředník plzeňského okresního zastupitelstva, pro Domažlice a Novou Kdýň.

O příčině vtržení Prusů do Plzně psalo se z Prahy do Plzně toto:

Přibyl sem místodržitelství rada pan Henniger jakožto zástupce místodržitelství se zvláštním plnomocenstvím od hr. Lažanského.

Když byl p. rada představen pruskému generál-majorovi Erich-ovi, tázal se ho tento, jaké to má plnomocenství. Načež odpověděl p. rada, že má toliko působiti k spravedlivějšímu rozdělení kontribucí v krajinách od Prusů obsazených, plnomocenství jeho, že se výslovně vztahuje jen ku krajinám obsazeným.

Když pak generál-major odpověděl, že považuje celé Čechy za obsazené, a že za takovýchto poměrů pomoci páně radovy nepotřebuje, poněvadž prý Prusové v obsazených krajinách pořádek si zjednájí bez pomoci c. k. úředníků, odpověděl p. rada Henniger, že prý přece kraje plzeňský a budějovický a t. d. obsazeny nejsou. Po té odvece generál-major: „Nuže, když Vám na tom záleží, mohu i těchto krajů toliko pomocí několika vojáků se zmocniti“.

Po té propustil p. radu, připomenuv mu ještě, že prý se dověděl, kterak p. hrabě Lažanský dal dva vyslance s pruskými proklamacemi v Plzni zatknouti. Jestli že prý se to ještě některý c. k. úředník učiniti, bude prý bez odkladu před vojenský soud postaven.

Po té byl ihned vydán rozkaz k pochodu Prusů do Plzně.

Dne 28. července 1866. (v sobotu) rázem 6. hodiny odpolední odebrali se všickni na tento den a tuto hodinu určení zástupci obcí k pruskému veliteli, jemuž proti potvrzení určitou část peněz odevzdali.

Dne 29. července 1866. (v neděli) o osmé hodině ranní dostavili se zástupci vzdálenějších obcí u pruského velitele se žádanou kontribucí, jen okres nýrský nemohl žádanou část sehnati a zůstal 2000 zl. dlužen, kteroužto částku však plzeňská obec zapraviti musila.

Téhož dne se počalo v Mikulově na Moravě o příměří na 4 neděle vyjednávatí.

Téhož dne dopoledne přitáhlo sem ještě oddělení dragonův a pěchoty pruské, celkem asi 350 mužův.

Dne 30. července 1866. (v pondělí) ráno o 8. hodině pruská posádka, obdrževši kontribuci 150.000 zl., opustila se všemi děly a prapory město, zabavivši den před tím v erární pekárně 255 pytlů mouky a v kasárnách zásobu vojenského oděvu a zbraní rozličného druhu.

Téhož dne odpůldne žádal pruský velitel od c. k. okresního hejtmána p. Quidona Těplého, c. k. berního inspektora Jana Šedivého a podinspektora Rudolfa Totzaura výkazy daní kraje plzeňského, které oni vydati nemohli, poněvadž zde takových účtů nebylo. Poněvadž podrobnější zprávy o daních kraje plzeňského dáti se zpěchovali, byl na dovolené se nacházející berní inspektor p. Vaňka k pruskému veliteli předvolán a poněvadž i on pruskému veliteli po vůli býti nechtěl, byl od pruského vojska do Prahy odvezen.

Pp. Těply, Šedivý a Totzauer byli až do úterka do rána v krajském úřadě uvězněni.

Plzeň měla mimo již zaplacenou válečnou kontribuci 150.000 zl. ještě 125.000 zl. složiti, z čehož mělo na Plzeň 33.000 zl., na Rokycany 15.000 zl. a t. d. připadnouti. Avšak k přimluvě pruského majora Kuwaldy u pražského velitelstva pruského, jakož i následkem ubezpečení purkmistra p. dra. Maschaura, že ani město ani kraj nic více poskytnouti nemůže a neposkytne, upuštěno od tohoto přepjatého požadavku.

Dne 2. srpna 1866. (ve čtvrtek) vydala se pruská posádka z rána na cestu do Prahy.

Obyvatelstvo se radovalo, avšak netrvala tato radost dlouho, neboť za krátko vrátilo se opět vojsko do města. „U papírny“ potkal prý je jízdecký posel, který z Prahy přinášel rozkaz, aby vojsko ještě v Plzni zůstalo.

Dne 3. srpna 1866. (v pátek) ve 3 hodiny odpůldne opustilo pruské vojsko Plzeň, davši se na pochod směrem ku Praze.

Péchoty zde bylo poslední čas as 350 mužů, mimo to dvě škadrony dragonů, celkem 700 mužův a 430 koní.

Největší posádku mělo město v neděli dne 29. července, totiž 2400 mužův a 1100 koní.

Po odchodu pruského vojska zastával opět sbor městských ostrostřelců městské strážce a obstarával ve spojení s ostatním měšťanstvem a členy „Sokola“ noční hlídky.

Krajský hejtman p. Tschary navrátil se téhož dne hned po odchodu pruského vojska opět do našeho města.

Poněvadž pruské vojsko zbraň všeho druhu a šatstvo v c. k. kasárnách sebrané prodávalo, bylo od purkmistrovského úřadu vydáno následující

PROHLÁŠENÍ.

Ony obyvatelé plzeňští, kteří od pruského vojska zbraň jakéhokoliv druhu, neb šatstvo v c. k. kasárnách sebrané odkoupili, se vyzývají, by toto ve 24. hodinách na policejním úřadě odevzdali, jinak by je nemilé následky stihly.

Zároveň se v známost uvádí, že všeckí domácí pánové za své nájemníky, též obchodníci a řemeslníci za své pomocníky a chasu zodpovědlní jsou. Také se domácí páni vyzývají, by své domy odbytím 9. hodiny večerní zamknouti dali.

Z městské rady v Plzni, dne 3. srpna 1866.

Dor. Maschauer m. p.

Dne 4. srpna 1866. Plzeň měla v minulých dnech také svou samosprávu in optima forma.

Byla při svém činnění a jednání úplně sama sobě zůstavena i dokázala, že v dobách nejhorsších dovede velmi dobře sama sebe spravovati.

Ačkoli většina c. k. úředníkův a četníků s nejvyšší císařskou instancí zemskou a s generálem Jochemsem v čele s Plzní se rozloučila, jakmile pruská jízda od Berouna směrem k městu našemu postupovala, panoval zde přes to všecko, nebo snad právě proto největší pokoj a vzorný pořádek.

Sbor obecních starších osvědčoval spolu s okresním zastupitelstvem po celý čas, co trvala pruská okupace, neobyčejnou přičinlivost a obezřelost, pečuje všemožně o to, aby jednak vyhověno bylo dle možnosti všelikým požadavkům vojska nepřátelského, jednak aby zabránilo se všemožným výtržnostem, k nimž jisté třídy společenstva velikou náchylností projevovaly.

Poněvadž celý sbor obecních starších již před vtržením Prusů do města v několik seker se rozdělil, bylo tím práci jeho ulehčeno.

Mezi tím, co jedni vyjeli do kraje, aby pomáhali při vybírání peněžité kontribuce 150.000 zl. starali se jiní o ubytování vojska, jiní o opatrování přípreží, při čemž okresní zastupitelstvo velmi vydatně pomáhalo: jiní opět dleli neustále na radnici zastávající takřka permanentní zastupitelstvo a jsouce pro všechny možné případy ihned pohotové.

Vůbec se dokázalo, že bez dozoru zeměpanských kommissarů, kteří Plzeň v kritické době opustili, se dá v obci udržeti řád a pokoj, že obec jest schopna pro samosprávu v nejšířším toho slova smyslu a že vůbec nepotřebuje žádného vodítka.

Doufalo se pevně, že si na místech kompetentních tento případ dobře zaznamenají a dle něho se budou spravovati.

Dnešním dnem došla sem zpráva, že počalo definitivní příměří od 2. t. m. na 4 neděle.

Demarkační čára, kterou za času příměří ni Prusové, ni Rakušané překročiti nesmějí, táhla se přes Plzeň, Jindřichův Hradec, Znojmo, Břeslavu, Napajedl a Bohumín.

Dnešním dnem též počaly c. k. krajský úřad a jiné zemépanské úřady zase úřadovati.

Mimo peněžitou kontribuci 150.000 zl., která za nynější všeobecné sklícenosti dost těžko se zaopatřila a mimo úplné stravování celé pruské posádky, musilo město vojsku nepřátelskému poskytnouti veliký počet příprěží a veliké množství sena, slámy a ovsu.

Mimo to žádáno 18 obuvníků k spravování střeviců.

Účty hostinských za stravování mužstva vykazovaly 1000 zlatých.

Dále dodáno vojsku:

9 $\frac{1}{2}$	tuctů podkůvek na boty,
1300	podkūvkových,
10000	podešvových a
2000	podpatkových hřebíků;
1200	doutníků nejlepšího druhu,
650	párů koňských podkov,
2000	podkováků a
36	kusů kožených pásků pro koně.

Dne 5. srpna 1866. mělo zastupitelstvo městské sedění, v kterém se usneslo:

1. o návrhu páne měšťanostova, aby zaopatřena byla výživa oné tříde obyvatelstva, která pro nynější válečné poměry bez vřdělku se nachází. Kanál v strouze valchovské budiž dále vystavěn a zasypán, stará zeď před obydlím zámečníků v tak zvaném „Cvingru“ u Saské brány budiž dle potřeby rozbourána, k dílnám zámečnickým schody vystavěny a celé místo upraveno. Dále započata budiž stavba kanálu v Malé ulici a v ulici Tovární jakož i v ulici Stodolní. Konečně upravití a vydlážditi se má Paromlýnská ulice, k čemuž majetníci domů příspěvkem 550 zl. r. č. se zavázali. Všecky tyto práce buďtež provedeny ve vlastní správě obce proti denní mzdě. Zároveň povolilo zastupitelstvo k uskutečnění těchto staveb částku 13.000 zl. r. č. zbývající z půjček na válečnou kontribuci vybraných.
2. K návrhu p. Feyerfeila vyslovily se díky p. měšťanostovi za obětavou práci a jeho namáhání v čas válečné okupace pruské.

Dne 7. srpna 1866. (o polednách) přibyla do Plzně na cestě z Prahy do domova část pruského vozotajstva, záležející z 97 mužů (mezi těmi 3 důstojníci) 42 vozy s polní kovárnou a 157 koňmi.

Mužstvo i koně nbytovány v hostincích na předměstích, vozy pak umístěny v kasárnách a u vojenské pekárny.

Požadavky vojska tohoto byly u přirovnání s dřívější posádkou velmi skrovné, čehož příčiny hledati třeba v příměří, které zamezilo všeliké násilné rekvisice.

Každý muž dostal denně toliko půl libry masa a sklenici piva.

Náklad na toto stravování a ubytování poskytovala prozatím obec.

Vojsko mělo také s sebou značné zásoby potravy, jako rýže, kávy, chleba a t. d. Povíдалo se, že tato část vozotajstva jest toliko předním vojem většího oddílu pruské armády, která za krátko krajinou naší potáhne.

Dne 8. srpna 1866. přibýlo sem oddělení pruských marodérů, čítající 300 mužů, kteří ubytováni byli po domech.

Dne 9. srpna 1866. Dle nařízení státního ministerstva mají se od 2. t. m. o stravování pruského vojska starati e. k. úřady.

Poněvadž nebylo možno nařízení toto ihned v skutek uvést, učiněno prozatím s pruským vojenským velitelstvím dohodnutí v ten smysl, že stravování pruského vojska s vyhrazením pozdějšího súčtování až do 12. t. m. obstarávati má pruská vojenská správa.

Nařízení týkající se stravování od 12. t. m. budou e. k. krajským přednostům v čas doručena.

Denní spotřeba jednoho muže byla tehdáž 1 libra 26 lotů chleba, $\frac{1}{2}$ libry masa neb $\frac{1}{4}$ libry slaniny, $1\frac{1}{2}$ lotu soli, 1 lot kávy, 6 lotů rýže, neb $7\frac{1}{2}$ lotu krup, neb 15 lotů luštěnin, konečně $\frac{1}{4}$ žejdlíku kořalky.

Důstojníkům určena byla strava přiměřená. Píce určena jednomu koni od tažné jízdy neb generality denně $11\frac{1}{4}$ libry ovsu, 2 libry sena, $3\frac{1}{2}$ libry slámy; druhým koňům 10 liber ovsu, 3 libry sena, pak $3\frac{1}{2}$ libry slámy.

Dne 14. srpna 1866. zaslalo státní ministerstvo purkmistrovskému úřadu plzeňskému dotaz, kolik raněných vojáků by v ošetřování přijati mohla obec, a kolik by jich mohlo býti umístěno v domech privatních.

Vzhledem k velikému množství vojska pruského, které tehdáž v budovách veřejných i v bytech soukromých ubytováno bylo, a kteréž nikterak nesouhlasilo s velikostí města, odpověděl purkmistrovský úřad na svrchu dotčený dotaz v ten smysl, že pro raněné prozatím v městě místa není, že ale po odchodu pruského vojska obec jakož i měšťanstvo s ochotou raněné vojiny ubytuje.

Stráže v městě obstarávalo ode dne 14. srpna 1866. opět pruské vojsko. Taktéž zastaveny byly k žádosti Prusů poněkud městských ostroštrelečů a neuniformovaných pp. měšťanův.

Dne 15. srpna 1866. (na den Panny Marie) dostala paní Markéta Stiasná, majetnice domu č. 13, pruského vojáka, jmenem Marquarda, od 40. pěšího pluku k ubytování, což jí ale teprv ve 3 hod. odpoledne oznámeno bylo, a ona v okamžiku oběd připravený neměla.

Dala tedy vojnu uzenky, chleba a pivo, čímž se on uspokojil a odešel, že si město prohlédne.

Domácí paní čekala u večer na vojáka, by mu oběd vynahradila tím, čeho sobě bude přátí; on však přišel teprv v 11. hodin a přivedl s sebou spoludruha jmenem Döckmanna, závodčího 7. dělostřeleckého pluku, a chtěl mít teplou večeři. Když však pí. Stiasná této žádosti hned vyhověti nemohla, namítajíc, že tak pozdě v noci nemá více oheň rozdělaný a jemu pro něco k jídlu pošle, rozzuřili se vojáci, počali nadávati, dělati povyk, až konečně onen cizí vojin domácímu nařídil, by svou ručnici nabyl a na paní střelil.

Paní však se dala na útěk, voják šel na pavlač a vystřelil.

Nájemníci toho domu volali na ulici o pomoc, načež několik měšťanů se k veliteli odebralo, a posléz hlídka vojiny do vězení odvedla.

Purkmistrovský úřad druhého dne vyšetřil tento případ a předložil jej pruskému velitelstvu.

Vojínové dostali každý 8 dní tuhé vazby.

Tato povážlivá výtržnost mohla mít zlych následkův.

Dne 17. srpna 1866. Pruské vojsko domů se vracející přicházelo sem skoro každodenně v malých odděleních.

Většina žádala býti dosud ubytována v soukromých bytech ačkoli v kasárnách, kde se poslední čas vše rádně vyčistilo a upravilo 1100 mužů místo mít mohlo. Téhož dne sem přišlo 400 mužů pěchoty, tak že se rozmnožila zdejší posádka skoro na 2000 mužů.

Zdejší pruské velitelstvo rozdávalo tyto dni mezi chudý lid veliké množství vojenského chleba.

Ačkoli chléb ten stářím značně ztvrdl a poněkud zplesnivěl, byl nával lidstva oň se hlásícího veliký, což bylo důkazem, jaká bída mezi lidem panovala.

Dne 18. srpna 1866. K oslavení narozenin Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. procházela se hned z rána 18. srpna ostrostřelecká kapela jednotlivými ulicemi města se zvučnou hudbou, a na střelnici vypalovány rány z hmoždířů.

O 9. hodině ranní sloužil veledůstojný pan arciděkan s četnou assistencí slavné služby Boží, při nichž přítomno bylo množství městských i zemépanských hodnostářů, několik na odpočinku zde jsoucích rakouských důstojníků, zástupcové pruského důstojníctva ležící zde posádky, značný počet pruských vojinů a mnoho pobožného lidu.

Oddělení městských ostrostřelců, které s praporem a hudbou před kostelem místo zaujalo, označovalo hlavní oddíly služeb Božích ranami z ručnic. Ku konci mše svatě zpívána v českém kostele německá hymna.

C. k. krajský hejtman p. Tschary daroval městským chudým 30 zl. r. č.

Dne 19. srpna 1866. Také při měnění stříbrných peněz požadovali Prusové vždy větší částky, než ažio určovalo; pročež oznámil pruský velitel purkmistrovskému úřadu cenu stříbrného tolaru následujícím přípisem:

Nach Verfügung des königlich preussischen Militär-Commando für Böhmen ist der Cours des preussischen Thalers auf 190 Kreuzer festgestellt.

Indem ich diesen Befehl dem wohlhälllichen Bürgermeistereamte ergebenst mittheile, stelle ich die Aufforderung, das der Einwohnerschaft zur Nachachtung mitzutheilen. -- Pilsen, am 19. August 1866.

Die königlich preussische Commandantur:
v. Dezelzky m. p.,
Rittmeister und Eskadrons-Chef
im westphälischen Dragoner-Regiment.

Toho času byla aziová přirážka při stříbrě 20%.

Také podotknouti sluší, že posledního času zde panovala velická nouze o drobné peníze, zvláště měděné, ačkoli se již c. k. pokladny do města navrátily.

Dne 21. srpna 1866., jakož i v předvečer toho dne, byla Plzeň i s okolím pravým táborem pruského vojska táhnoucího tudy z družné, kruté navštívené Moravy, směrem ku Karlovým Varům a k Chebu, a odtud bez pochyby dále do Porýnska, neb to bylo vojsko 7. a 8. armádního sboru, ač se v té pestré míchanici i leckterý znalec něm. vojska nevyznal.

Byli tu všechny skoro druhy vojska: jízda i pěchota, dělostřelectvo i vozotajstvo, huláni, dragoni, kyrysníci, husaři, myslivci a t. d. Bylo zde celkem na 24.000 mužů, z nichž však velická část již po cestě z Rokycan do Plzně od hlavního sboru se oddělila do bytů po okolních vesnic. V Plzni samé přenocovalo toho dne asi 5000 mužů. Byli umístěni v kasárnách a po domech. Jízdectvo leželo větším dílem v okolních vesnicích.

Vojsko, které sem dnes přibylo, nezdrželo se zde dlouho, nýbrž šlo skoro vesměs dále po silnici Karlovarské.

Dostalo se nám také zvláštní pochoutky. Slyšeli jsme totiž harmonické píštění a bubínkování pruského vojska: hlavní píšťaly byly tak pronikavý, že i nejposlednějším opatkům pruského vojska dosti slyšitelný takt dávaly.

Plzeňské náměstí, ulice, městské sady i předměstí vidělo drůve sílu utikajících cizinců. Nyní se všude proháněli Prusové: Prusové v domech na ulicích, a v hostincích byli veselí, otevření; zvyklí, jak se říká, v cizině, zastavující se před krámy, vstupovali do nich, kupovali i brali si věci na památku z Čech, jako vlněné punčochy, kožené rukavice, pouzdra na doutníky: platili toлары, někteří však také zapomínali platiti.

Dne 22. srpna 1866. přibyl sem opět stáb a s ním oddělení hulánův a pěchoty s hudbou.

Byli vesměs krásní a statní lidé.

Ode dne 22. srpna 1866. se pruské vojsko stravovalo samo. Potrava, kterou si vojáci přinesli, se jim v bytech toliko uvarila.

Dne 23. srpna 1866. byla podepsána smlouva a mír mezi Rakouskem a Pruskem, jakož i podmínky týkající se odchodu pruského vojska ze zemí rakouských.

Dne 27. srpna 1866. konalo velitelství král. pruského potravního oddělení č. 2. 8. armádního sboru dražbu na 9 vydobytých aerárních rakouských potravních vozův.

Tyto byly v dobrém stavu a byly od jednotlivců po 50—60 zl. r. é. kupovány.

Zastupitelé c. k. rakouského aeráru na ně nic nepodávali.

Jeden pruský důstojník bavil se o bartolomějském trhu tím, že chudému chlapci, kterého na náměstí našel, koupil zcela nový šat. Jiným dětem kupoval též důstojník hračky a p.

Dne 30. srpna 1866. Následek války byl i v příčině zdravotní pro Čechy smutný, neb vypukla v krajině od války postižené cholera, a vloudila se i k nám do Plzně. Nejprve objevila se na Saském předm.

Téhož dne o polednách přibyl sem známý generál a velitel 7. armádního sboru pruského Herwarth z Bittenfelda s celým štábem a ubytoval se ve Valdekové hostinci „u císaře rakouského“. Pruská hudební kapela hrála mu na počest večer před hostincem.

V srpnu musila Plzeň stravovati 13.894 Prusův a pouze ubytovati 10.080 mužů, 17 generálů, 129 štábních důstojníků a 6523 koní. Kromě toho musilo se Prusům opatřiti sto kancelářův i s potřebným náčiním.

Dne 4. září 1866. odejel odtud generál a velitel 7. armádního sboru pruského Herwarth z Bittenfelda.

Dne 5. září 1866. počala hlavní doprava pruského vojska po dráze směrem k Bavorům.

Každou chvíli slyšeti bylo pískot přijíždějících a odjíždějících vlaků vojenských.

Dne 8. září 1866. Pochod pruského vojska zdejší krajinou trval bez přestání.

Pro obecnostvo byl určen na dráze toliko jediný vlak, a to ještě noční. Poštovní spojení s Prahou bylo opět nepravdělné, noviny docházely sem teprve druhého dne.

Dne 15. září 1866. opustili v noci poslední Prusové Plzeň a zůstal zde toliko značný počet nemocných a štábní lékař pruský k jich ošetřování.

Prustí důstojníci za jejich přebývání zde kreslili si okolí plzeňské; že to nečinili ze zvláštní záliby a „na památku“ samo sebou se rozumí.

Pruská okupace přišla mnohým zdejším obchodníkům a živnostníkům velmi vhod.

Prusové kupovali si totiž mnoho věcí „na památku z Čech“. Tak měli dobrý výdělek zvláště obchodníci s ozdobnickým zbožím, zlatníci, knihkupci (ti prodali mezi jiným hlavně pohledy na Prahu, každý pak skoro obrázek a každou fotografii, představující něco českého, české slovníky a mluvnice a t. d.), fotografové, obuvníci, kožešníci, nožíři, majetníci skladů hotového šatstva a t. d.

Mezi okupací, jež trvala od 27. června až do 15. září, zemřelo v Plzni 14 Prusů, kteří na hřbitově u Věch svatých pochováni byli.

Pruské vojsko odevzdalo při odchodu odtud městské obci několik rekvirovaných vozů i s potahy, aby jich majetníkům dodány byly. Za tou příčinou se také veřejnými listy vyzvání učinilo, aby praví majetníci těchto vozů k nim se v Plzni přihlásili.

Následující měšťané plzeňští získali sobě v dobách pruské okupace neunavenou horlivostí a vykonáváním prací jim přidělených zvláštní zásluhy o město: Jan Maschauer, med. dor. a purkmistr; Antonín Adam, Václav Anton, Václav Brožík, Adolf Feyerfeil, Eduard Fodermayer, Gustav Fodermayer, Karel Hahnenkamm, František Hýra, Josef Kessler, Josef Khodl, Bedřich Klotz, Karel Kmínek, Jan Lilling, Tomáš Nechutný, František Pecháček, Václav Perner, Ignác Pytlík, Ignác Schiebl, František Šrámek, Václav Tyl, Adam Trnka a František Wanka.

V měsíci září stravovala Plzeň 210 mužů, ubytovala bez stravování 6 generálů, 28 štábních důstojníků, 826 důstojníků, 16.048 mužů a 3458 koní a vydržovala pro ně 27 kancelářů. V to není ještě počítán sbor pruský majora Natzmera, jenž nade všechny ostatní se vyznamenal svou hltavostí a trvalou památkou na sebe zde zanechal vymožením známých 150.000 zl. v okrese plzeňském.

Dne 20. září 1866. byl pochován velebný p. P. Josef Pýcha, katecheta zdejších škol reálných, jenž u svého bratra Václava Pýchy v Rymáni, blíže Líbochova u Melníka, dne 17. září o 8. hodině ranní po dlouhé a trapné nemoci plicní, skonal.

Pohřeb byl konán v Rymáni důstojně a slavně.

Okolo 9. hodiny ráno shromáždělo se velebné duchovenstvo, příbuzní a přátelé v Pánu zesnulého a školní mládež Líbochovská ve dvoře Rymáňském, $\frac{3}{4}$ hodiny od Líbochovova vzdáleném. Po skončení církevních obrádů vedl pohřební průvod p. P. Vojtěch Zůman, melnický vikář a čestný kanovník kapitoly litoměřické, s četnou assistencí jedenácti

kněží. Po příchodu do farního chrámu Páně v Libochově měl p. P. František Jizba, katecheta na zdejší hlavní škole, pohřební řeč, pak sloužena byla zádušní mše od důstojného p. vikáře a od ostatních velebných pánů za duši v Pánu zesnulého spolubratra. Po requiem a ostatních obřadech veden průvod za účastenství mnohých osadníků na hřbitov Libochovský.

Dne 21. září 1866. (před polednem) přibylo sem c. k. vojsko zvláštním vlakem z Prahy. Byl to 4. prapor zdejšího pluku Khevenhüllerova, jenž po čas války v pevnosti Josefovské posádkou ležel. Ostrostřelecká hudba a veliké množství lidu doprovázelo vojsko z nádraží do města a sice do kasáren. Vojsko nebylo tenkrátě častováno. Vojáci zaujali hned hlavní stráž, kde dosud ostrostřelci stáli, a ubytování byli vesměs prozatím v domech soukromých, poněvadž desinfekce kasáren nebyla dosud vykonána. Prusové v kasárnách ubytování řádili až nestydatě a znečistili světnice.

Téhož dne dostalo se díkuvzdání ostrostřeleckému sboru za konání veřejné služby v čase války, a sice od c. k. krajského:

An das löbl. Commando des bürg. Schützen-Corps in Pilsen!

Mit dem am heutigen Tage erfolgten Einrücken der k. k. österreichischen Truppen hat die Dienstleistung des Pilsner bürgerlichen Schützen-Corps ihr Ende erreicht. Während des Vierteljahres hat das Schützen-Corps mit unermüdeter Thätigkeit dem Wachdienste sich gewidmet, hat für Sicherung des zurückgebliebenen ærarischen Gutes, für Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung in der Stadt Pilsen freudig Sorge getragen.

Es gereicht mir zur angenehmen Pflicht, in dem Momente, wo diese anstrengende und aufopfernde Thätigkeit ihren Abschluss findet, dem Herrn Commandanten, sowie den sämtlichen Mitgliedern des bürgerlichen Schützen-Corps den wärmsten Dank und die vollste Anerkennung ihrer erfolgreichen Thätigkeit, ihrer loyalen Gesinnung und ihres unermüdeten Eifers auszusprechen.

K. k. Kreisamt Pilsen, den 21. September 1866.

Für den k. k. Kreishauptmann:

Toply m. p.

Od c. k. finančního okresního ředitelstva pak dnem 22. září:

Euer Wohlgeboren!

Das unter Ihrem Commando stehende löbl. priv. Schützen-Corps hat während der feindlichen Invasion wiederholt die nächtliche Bewachung der hiesigen Cassa und hauptzollämtlichen Localitäten bereitwilligst übernommen und mit dem besten Erfolge besorgt.

Ich erfülle nur eine angenehme Pflicht, indem ich Euer Wohlgeboren und dem ganzen löbl. priv. Schützen-Corps für diese im Interesse des hohen Ærars freiwillig und eifrigst vollzogene Dienstleistung meinen verbindlichsten Dank abstatte.

Vom Vorstande der k. k. Finanzbezirks-Direction Pilsen, am 22. September 1866,

Der k. k. Finanzrath und Finanzbezirks-Director:

Tietze m. p.

Dne 29. září 1866. (o polednách) přibyl sem druhý prapor myslivců. Za zvuků písní „Hej Slované“ a „Kde domov můj“ kráčeli stateční čestí jonáci do města a veliké davy lidstva je doprovázely.

Dne 2. října 1866. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v kterém

1. udělilo nadaci Theofila Stehlíka pro výbavu nevěst Anně Kopyšové.
2. Studentská nadace (P. Desancto) udělila se žáku Janu Štazovi.
3. Přijat návrh Václava Antona, aby tázán byl ředitel vyšších reál. škol se sborem učitelským, jak by se daly upravit přednášky na reální škole na základě rovnoprávnosti ze dne 18. ledna 1866.
4. K návrhu p. měšťanosty usneseno, aby za provinciála jmenovanému quardiánu p. P. Maxmiliánu Havlínovi, který byl přes 30 roků katechetou na hlavní škole dívčí, vyslovilo se písemně poděkování výboru městského.

Téhož dne právě po skončeném sedění obecního zastupitelstva přišel P. Maxmilián Havlín, bývalý kvardian zdejšího kláštera františkánského, nynější provinciál téhož řádu pro Čechy, Moravu a Slezko, rozloučit se se staršími obecními a zároveň představil nastávajícího nástupce svého v prvnějším úřadě svém P. Desideria Lippmanna. Shromáždění vyslovilo odcházejícímu k návrhu purkmistra p. dra. Maschaura povstáním díky a uznání za zásluhy, které si získal zvláště o školy zdejší.

Dne 3. října 1866. Následkem války vypukla v Čechách cholera a sice tak, že v 12. krajích uchváčeno 20.586 osob, z nichž 9077 se uzdravilo, 9771 zemřelo a 1738 se lečí.

Také Plzně cholera nešetřila a od 30. srpna měli zde lidé tonto nemoci.

Majetník parního mlýna, pan Hýra, slíbil před počětím války, že každého muže pěšího pluku Khevenhüllerova, jenž ve válce nějaké vyznamenání obdrží, jistou peněžitou částkou obdaří. V těchto dnech došel do Plzně telegram velitelství onoho pluku, v němž se oznamují tato vyznamenání: jeden muž obdržel zlatou medaili, pročež mu dal p. Hýra pět dukátů; pět mužů dostalo velikou stříbrnou medaili a 21 muž malou stříbrnou medaili, z oněch prvních dostal každý muž po dvou dukátech, z druhých po dukátu.

Téhož dne ráno bylo o 9. hodině slouženo v hlavním chrámu Páně slavné requiem za padlé v boji vojny rakouské, k čemu se množství civilních i vojenských hodnostářů dostavilo.

Dne 4. října 1866. oslaveny byly jmenoviny Jeho Veličenstva krále Františka Josefa slavnými službami Božími.

Dne 10. října 1866. obdržel p. František Hýra, majetník zdejšího parního mlýna, za záslužné působení své nejvyšším rozhodnutím ze dne 29. září 1866. rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Dne 11. října 1866. poslalo zastupitelstvo obecní důstojnému panu Maxmiliánu Havlíkovi, bývalému quardiánu v klášteře frantiskánském a katechetovi na plzeňské dívčí škole, tento přípis:

Euer Hochwörden!

Mit aufopfernder Vorliebe und Hingebung verbunden mit der liebeichsten Behandlung haben sich Euer Hochwörden durch einen Zeitraum von 32 Jahren dem Katechetenamte an den Pilsner Mädchenschulen gewidmet und für die Ausbildung unserer zartesten Jugend in der Religion mit wahrem Vaterherzen gesorgt.

Mit Welmuth sieht die gefertigte Stadtvertretung jene Stunde nahen, wo Euer Hochwörden einem höheren Berufe folgend, unsere Stadt verlassen werden, und es sieht sich dieselbe im höchsten Grade verpflichtet, für diese vieljährige Sorgfalt im Namen der vielen Tausende, zu deren Bildung Hochdieselben wesentlich beigetragen haben, Euer Hochwörden den wohlverdienten tiefgefühlten Dank aus vollem Herzen hiemit abzustatten.

Der Gemeinde-Ausschuss der k. Kreisstadt Pilsen, am 2. October 1866.

(Podpisy.)

Dvanáctý říjen byl pro naši dívčí školu posvátným a velmi památným dnem, neboť se loučily žákyně od svého dobrého a velice milovaného učitele náboženství, veleb. p. provinciála a arcibiskupského notáře p. Maxmiliána Havlíka. Od bratří svých za provinciála zvolen, odstoupil tento zasloužilý kněz od učitelství, kterému neunaveně s pravou otcovskou láskou 32 léta věnoval.

V svátečním obleku a se školním praporem v čele provázeny byly žákyně školním ředitelem a učiteli o 8. hodině ranní do chrámu Páně, a po mši svaté, kterou hodnostář sám sloužil, do velikého refektáře, kde se ještě mnoho dcer a matek, nejvíce bývalých žaček jeho, shromáždělo. Když vel. p. provinciál, doprovázen školním ředitelem a jedním učitelem, vstoupil do síně, vystoupila jedna dívka a přednesla v německém jazyku, následující básně, která mu vytištěna a v krásných deskách odevzdána byla:

Da Du von hinnen scheidest,
Von Deiner Kinder Schaar,
So bringet schweren Herzens
Die Abschiedsgrüsse dar.
Doch niemand kann es schildern,
Was unsern Geist bewegt,
Was sich in dieser Stunde
In unser'm Innern regt.

Den Vater zu verlieren,
Wer fasst der Worte Sinn!
Den Vater, der uns liebend,
Zu Gott geführet hin.
In uns den heil'gen Glauben
Durch seine Lehr' erweckt,
Bekräftigend durch Thaten,
Was er zum Ziel gesteckt.

Durch zwei und dreissig Jahre
Hasst Du allhier gelehrt,
Mit süssem Himmelsspeise
So manches Herz genährt.
Den Töchtern, wie den Müttern
Ward hier durch Deinen Mund
Die Führerin durch's Leben
Der Trost für's Sterben kund.

Wer kann die Lieb ermeszen,
Die Sanftmuth, die Geduld,
Mit der Du fehler heiltest,
Verziehest jede Schuld,
Die engelgleiche Milde,
Die Schwäche stützend hob,
Um all' die schönsten Bande
Der Lieb und Freundschaft wob!

Drum Dank Dir tausendfachen,
Dank Dir für jedes Wort!
Dank Dir für alle Mühen,
Lohn Gottes hier und dort!
Was uns're schwachen Stimmen
Vom Himmel Dir erfleh'n,
Das mög' zum höchsten Alter
Dich segnend fort umsteh'n.

So zeuch den hin in Frieden,
Folg' Deiner Brüder Ruf!
Wirk' froh im neuen Amte,
Das Dein Verdienst Dir schuf!
Doch fern von uns'rer Mitte
Wend' manchmal Deinen Blick
Auf alle, die Dich liebten,
Mit Freund und Lust zurück.

Po odříkání této básně odevzdaly bývalé jeho žákyně hodnostáři stříbrný, v ohni pozlacený kalich s vyrytým nápisem:

„VDĚČNOST DCER I MATEK, BÝVALÝCH TO ŽÁKYNŠ“.

Hluboce dojat děkoval důstojný pán za tuto pozorlivost a ujišťoval, že škola vždy jeho nejmilejším sídlem byla, kam vždy s pravou chutí a radostí chodíval.

Pravil dále, že s těžkým srdcem se se školou loučí, a že jen vůle boží a povolání bratrů svých poslechne.

Těž učitelové děkovali hodnostáři za lásku jim prokázanou a mnohou dobrou radu, kterou jim častokrátě prispěl, a když p. katecheta, P. Jizba, jmenem všech školákův a všech žákyn jemu děkoval za mnohou útechu, s kterou jim jako zpovědník přispěl, tuť mnohá slza v očích přítomných se zaleskla, a staří i mladí se hrnuli k rukám hodnostářovým, by na rozloučenou je ještě polibili.

Dne 13. října 1866. v 11¹/₂ hodině dopoledne přibyl J. V. král Ferdinand Dobrotivý na své cestě z Inšpruku zvláštním vlakem do Plzně.

Poohédvav na nádraží, vyjel o 4. hodině zase ku Praze.

Zvláštní úřední uvitání se k výslovné žádosti J. V. královské nedělo.

Okusil tu J. V. na nádraží také plzeňského piva a shledal je tak dobrým, že ihned nařídil, aby proň dvě vědra toho piva do Prahy poslány byly.

V úterý dne 16. října 1866. bylo slouženo slavné requiem v arciděkanském chrámu Páně sv. Bartoloměje za zemřelého katechetu na reální škole, p. Josefa Pýchu.

Zpěvácký spolek „Hlahol“ zapěl velmi zdařile Horákovo requiem.

Zádušní této mše sv. účastnilo se mnoho přátel a známých zesnulého, mezi nimi i členové městského výboru a výbor měšťanské besedy, jichžto členem P. Pýcha byl.

Za téhož zesnulého obětována byla mše sv. 9. t. m. v reální kapli od katechety P. Augustina Fišera a 12. t. m. v kostele sv. Anny od katechety P. Františka Jizby; v prvnější kapli pro žáky reální školy, u sv. Anny pro žáky hlavní školy.

Téhož dne byl zde pohřben v neděli dne 14. t. m. v Pánu zesnulý p. Antonín Rainer, zasloužilý předseda spolku lásky k bližnímu, mistr kominický, plzeňský měšťan a člen sboru obecních starších. Umřel po krátké nemoci na ochrnutí plíc.

Pohřeb se konal odpůldne s velikou okázalostí a za velikého účastenství lidu, jež svědčilo o vážnosti a přízni, jaké se zesnulý těšil. Průvod, jenž ubíral se Jeptišskou a Školní ulicí (neboť nebyla mrtvola vynesena z domu č. 61 v Perlové ulici, kdež zesnulý bytem byl, nýbrž z domu č. 180 v Jeptišské ulici, kdež spolek lásky k bližnímu počátek vzal), přes náměstí a Pražskou ulici na hřbitov sv. Mikuláše vedl veledůstojný p. arciděkan, P. Ant. Hlavan, s assistencí dvou kněží.

V čele průvodu kráčela kudební kapela ostrostřelecká, rakev nesli členové spolku lásky k bližnímu, kolem ní šli členové téhož spolku s hořícími svícemi a tovaryši zesnulého v svátečním oděvu, za rakví pak následoval spolek lásky k bližnímu taktéž s hořícími svícemi a s praporem, smuteční rouškou zastřeným, členové Hlaholu, městské rady, sboru obecních starších, měšťanské a řemeslnické besedy, a veliké množství jiného obecnictva mužského i ženského pohlaví.

Z řemeslnické besedy, jejímžto členem a výborem zesnulý byl, vládl po celé 3 dny na důkaz smutku černý prapor.

Dne 17. října 1866. V příčině reorganisace plzeňské reálky na základě zákona o jazykové rovnoprávnosti ze dne 18. ledna 1866, o níž se v úterý dne 23. října rozhodnutí mělo, podala deputace zdejšího občanstva sboru obecních starších následující, několika sty podpisy opatřenou žádost:

Slavný sbore obecních starších královsk. města Plzně!

My podepsaní občané představujeme před šl. sbor s nalehovou prosbou a žádostí, aby též svědomitě uvážil řádky níže položené a dle nich usnesení učinil.

Jedná se o naši reální školu, kterou obec s velikým nákladem k duševnímu i hmotnému blahu synů našich zřídila. Dle místodržitelského výnosu má zákon o jazykové rovnoprávnosti na škole této do 25. t. m. býti proveden a Vy, velectění pánové, na něž vznešena krásná úloha, abyste nás v zájmech našich zastupovali, máte dnes rozhodnutí o povaze školy té co do jazyka vyučovacího.

Zákon ze dne 18. ledna 1866., jímž Jeho Milost král náš vyslovil v souhlasu se sněmem zemským Nejvyšší vůli svou, „že na přístě oba zemské jazyky ve školách národních a středních mají míti stejné právo“, ustanovuje (v §. 2), že „vyučovací jazyk veřejných škol v Čechách má pravidlem býti jen jeden z obou zemských jazyků a že (§. 4) „ve středních školách (gymnasiích a reálkách) s českým jazykem vyučovacím jest jazyk německý, a v týchž německých školách jazyk český povinným předmětem“. Vy, opatrní otcové města, máte se tedy dnes vysloviti, zdaž reálka naše má býti školou českou neb německou. Jiné volby tu není, vyučování obojetné, totiž po česku i po německu zároveň, jak dosud na škole reální na ujmu vědeckého vzdělání žakovstva panovalo, je zákonem ze dne 18. ledna 1866. na vždy odsouzeno a zamezeno.

A tož tedy vzušíme my občané král. města Plzně k Vám, opatrní setcove, jménem obyvatelstva zdejšího prosbu a žádost, abyste rozhodli bez meškání a sice jak toho žádá duševní prospěch našich synů, zákon, právo naší národnosti a spravedlnost, totiž, že na naší řečce vyučovati se má ve všech třídách bez meškání, jak toho zákon žádá v té řeči, ku které se přiznává většina žáků, totiž po česku a němčině co povinnému předmětu na základě mateřské řeči způsobem tak praktickým, jako se vyučuje frančině a angličtině, tak aby synové naši nikoliv jako dosud teprve během šesti let, a to ještě špatně a na ujmu vědeckého vzdělání, nýbrž již během tří neb čtyř let po německu dobře mluviti a psáti uměli.

Tuto prosbu a žádost svou odůvodňujeme následujícím způsobem:

1. Škola je zřízena především pro město Plzeň a plzeňský kraj a obyvatelstvo je zde velikou většinou jenom české.
2. Dle vlastního přiznání se žákovstva je poměr národnosti na řečce naší takový, že jí navštěvovali dosud vždy dvě třetiny Čechů a toliko jedna třetina Němců. Letos jest zapsáno 242 Čechů a 138 Němců. Mezi německými žáky jest však veliký počet židů, kteří, ačkoli česky mluviti umějí, přece němčinu za mateřskou řeč svou pokládají, a obyčejně toliko 2, nejvýš 3 leta na škole setrvají. (Letos na příklad jest v I. německé paralele 37 žáků a mezi těmi 15 židů.) Dále jsou v počtu německých žáků počítáni někteří Češi, kteří z příčin nepochopitelných a k žádosti rodičů za Němce se hlásí, konečně pak žáci až od Chebu, ano i ze vzdálenějších krajin, kteří sem chodí toliko proto, aby se české řeči přiučili. Z toho plyne, že počet skutečných Němců ještě daleko menší jest.
3. Ve vyšší škole reální, která zde vlastně rozhoduje, jest počet žáků německé národnosti vždy zcela nepatrný. Tak na př. jest tam ve všech třídách toliko 36 Němců, kdežto Čechů 95 se čítá. V šesté třídě jest 25 Čechů a toliko 6 Němců.
4. Zákon ze dne 18. ledna směřuje k tomu, aby se řeč vyučovací řídila dle národnosti žáků.
5. Dle náhledu nejslavnějších učitelů všech národů prospívají žáci ve všem nejlépe, když se vyučují řečí mateřskou.
6. Prohlášením realky za školu českou neutrpí synové naši nikterak ujmu co do znalosti jazyka německého, ano, budou jej mnohem lépe znáti než dosud. Jazyku německému bude se totiž dle §. 4 zákona ze dne 18. ledna vyučovati co předmětu povinnému a sice docela jiným způsobem než dosud. Bude se mu učiti na základě řeči mateřské a prakticky, jako se učí frančině a angličtině, bude se totiž při tom větší, ano hlavní váha klásti místo na plané slovic-kářství spíše na neustálé rozmlouvání a na praktická cvičení písemná, tak že během dvou neb tří let synové naši dokonale německy mluviti i psáti dovedou, anižby učením se ostatním předmětům po německu ujmu utrpěli na svém věcném vzdělání v naukách reálních, jako se to dosud dělo.
7. O žáky německé národnosti bude postaráno německými paralelkami ve dvou neb snad i ve třech třídách, v nichž dle zákona bude jazyk český jazykem povinným, a bude se mu tam taktéž vyučovati způsobem praktickým, tak že při vstupování do třídy III. neb IV. němečtí žáci bez všeliké ujmy české přednášky budou moci poslouchati. K vůli poněkud většímu nákladu, jest snad vyplyne ze zřízení německých paralelek, nesmí se provedení zákona odkládati snad až na přes rok. Zákon jest již od 18. ledna 1866. potvrzen a dosud se s provedením jeho otálelo; nyní když i sama vláda k naléhání celého národa provedení jeho do 25. t. m. nařizuje, nebude sbor obecních starších vůli Jeho Milosti krále našeho i sněmu zemského překážky v cestu klásti. Duševní blaho synů našich nebude se zajisté měřiti dle několika set většího nákladu, o němž ostatně dosud dokázáno není, zdali ho skutečně třeba bude.
8. Co se týče vyučování, tož n-stojí neodkladnému provedení zákona ve všech třídách nic v cestě. Navědčuje tomu mimo jiné již ustavení mistodržitelstva, které by zajisté nebylo vydáno, kdyby je nebylo lze provésti. Zasedají ve školském odboru v mistodržitelství znalci, kteří věci dobře rozumějí.
9. Doufáme pevně, že sl. sbor obecních starších předesebně důvody zrahe uváží a v jich smyslu rozhodnutí učiní.

V Plzni, dne 17. října 1866.

(Následují podpisy.)

Tuto petici také p. J. U. dor. Petr Hilbert podepsal, přidav k svému podpisu zvláštní poznámku následujícího znění:

„Prohlašuji, že úplně souhlasím s náhledy v žádosti položenými a jsem hotov, když toho potřebí bude, k uhrazení většího nákladu, jenž snad vyplyne z provedení zákona o rovnoprávnosti příspěvti každoročně deset zlatých rak. m.“

Při této příležitosti klademe zde také statistiku žáků plzeňské reálné školy dle národnosti.

Letos jsou na reálce zapsáni 242 Češi a 138 Němcův a židův. Nejnižší dvě třídy jsou rozděleny na paralelky dle národnosti žáků. V I. české třídě jsou 53 Češi a v I. německé třídě 37 Němců (mezi těmi 15 židů). V II. české třídě 40 Čechů, v II. německé třídě 29 Němců (mezi těmi 11 židů). V III. třídě 54 Češi a 36 Němců, ve IV. třídě 42 Češi a 16 Němců, v V. třídě 28 Čechů a 14 Němců, v VI. třídě 25 Čechů a 6 Němcův.

J. V. král saský udělil dne 20. října 1866. p. Františkovi Hýrovi, majetníku zdejšího parního, panského a Kalikovského mlýna, rytířský kříž saského řádu Albrechtova.

Dne 21. října 1866. uspořádal „Hlahol“ p. Františkovi Hýrovi, svému zakládajícímu členu, společně se „Sokolem“, ku počtě, že obdržel, jak již svrchu dotčeno, v uznání záslužného působení svého v těchto dnech rytířský kříž řádu Františka Josefa, o 6 $\frac{1}{2}$ hodině večer zastaveníčko s pochodněmi.

Průvod vyšel z měšťanské besedy a ubíral se k bytu oslavencovu v Paromlýnské ulici. Tam zapěl Hlahol tři sbory a starostové obou spolků, pp. Jelínek a Kleissl, odebrali se do bytu p. Hýrova, aby mu jmenem všech členů spolkových k Nejvyššímu vyznamenání jeho štěstí přáli. P. Hýra byl velmi pohnut a děkoval starostům se slzami v očích. Později přišel i dolů a poděkoval se oběma spolkům za prokázanou mu počtu. Na konec provolal starosta Jan Kleissl: „Našemu velectěnému spoluobčanu p. Františkovi Hýrovi, rytíři řádu Františka Josefa, srdečné „na zdar!““, což shromáždění třikrát hlučně opakovalo. Také ve veřejné schůzi obecních starších dostalo se p. Hýrovi zvláštního vyznamenání. Shromáždění provolalo mu na konci schůze po několika slovích p. purkmistrových, jimiž zásluhy jeho uznány byly, srdečné „Sláva!“

Dne 23. října 1866. bylo sedění obecních starších a rokováno o plzeňské vyšší reálné škole.

Tento den zůstane v dějinách královské naší Plzně dnem nezapomenutelným a zasluhuje býti zapsán písmem zlatým, nikdy nehybnoucím.

Sbor obecních starších vydal totiž hlasováním o naší reálce jednohlasné svědectví, že Plzeň je trvale sama sobě navracena, že nynější potomstvo je hodno slavných předků svých, že hrdo jsouc na staroslavný, český původ svůj nikde a nikdy za žádnou cenu jej nezapře.

Dnešní usnešení o reálce jest zároveň důkazem nejskvělejším, jak drze v hrdlo lhalí ti, kdož před zástupci celé země tvrditi se opovažující, že jest Plzeň ryze německá, z tohoto na prosto živého výroku svého pro nekalé, světla božího štítící se plány své kořistiti chtěli.

Obecní zástupcové ukázali se hodnými důvěry voličů svých; hlasovali, jak kázal prospěch českého obyvatelstva Plzně a celého českého západu, duševní pokrok českých synů, nepopíratelné právo naší národnosti, spravedlnost k německým spoluobčanům našim.

Po dlouhé, půl třetí hodiny trvající debatě, které se účastnila celá řada řečníků, totiž pp. dor. Šel, Kleissl, purkmistr dor. Maschauer, Belani, dor. Brož, Em. Tuschner, Khůry, Anton, I. Schiebl, Pecháček, přijat konečně jednohlasně společný návrh p. Kleisslův a dra. Šela, že naše vyšší reální škola, která bude ohniskem reálního vzdělání nejen pro město Plzeň, nýbrž pro celý plzeňský kraj a celý český západ, má býti prohlášena za školu českou a že zákon o jazykové rovnoprávnosti na škole té ihned vstoupiti má v život.

Návrh ten zní doslovně z protokolu jak následuje:

„Na základě zákona o rovnoprávnosti jazykové ze dne 18. ledna b. r. prohlášeje zastupitelstvo král. krajsk. města Plzně obecní reálku za českou. Na záky národnosti německé bude se na reálce v tom stupni ohled bráti, že obec plzeňská pro ně v I., II. neb v III. třídě nižší reálky zřídí paralelku dle potřeby německou, a ji tak dlouho vydržovati bude, pokud se do těchto tříd přihlásí dostatečný počet žáků německých, totiž takových, kteří české řeči tak dalece mocni nejsou, aby českým přednáškám porozuměti mohli.“

D O D A V E K.

„Školní komisse bere na sebe povinnost, že bude o to dbáti, aby rovnoprávnost, jak ve smyslu shora uvedeného zákona o rovnoprávnosti jazykové, tak i dle předeslaného usnešení městského zastupitelstva ihned provedena a na dále bez ujmy zachována byla.“

Schůze zahájena purkmistrem p. drem. Maschaurem ve 1/4 10. hod. dopoledne a dostavili se k ní celkem 32 obecní starší (jeden z nich přišel po vyřízení I. předmětu a veledůstojný p. arciděkan P. A. Hlavan musil pro nenadálou závrat před započítím schůze odejiti). Obecenstva bylo tenkrát mnohem více než obyčejně a shromáždění stopovalo s velikou napatostí průběh celého jednání, dávajíc při jednotlivých řečích pp. zástupců souhlas svůj na jevo. Pro nedostatečnou místnost poradní, která skoro všelikou veřejnost vylučuje, musilo však obecenstvo jako obyčejně toliko u dveří a ve vedlejší kanceláři státi.

Po přečtení protokolu schůze minulé, jenž se schvaluje, ujímá se slova p. dor. Maschauer, a přednáší první předmět rokování, totiž volbu školní deputace, pro městskou reální školu, sestávající ze 3 členů. Řečník předcítá nejprve dotýčné ustanovení statutu o škole reální, v němž se mluví o oboru působnosti této deputace.

Dle ustanovení toho má, jak známo, obecní tato deputace býti takřka duchem školy reální; jsouc v neustálém styku se sborem učitelským a navštěvujíc jednotlivé přednášky pp. profesorů má deputace poznati všeliké vady a nedostatky ústavu a má o nich a o jich odstranění sboru obecnímu dávat referáty a návrhy.

Po přečtení tohoto ustanovení praví p. purkmistr, že se do deputace musí voliti lidé, kteří mají zvláštní lásku ke školství a vytrvalost u vykonávání nemalých povinností, jaké s úřadem deputace spojeny jsou, a navrhuje konečně sboru k volbě pp.: Em. Tuschnera, Fodermayera ml. a dra. Teisslera.

Po té přistupuje se k hlasování. Za členy deputace pro školu reální zvoleni pp. Em. Tuschner (31. hlasy) dor. Teissler (29. hlasy) a dor. Šel (19. hlasy). Pan Födermayer ml. obdržel 11 hlasův.

Přistupuje se k druhému předmětu jednání, jenž byl v tištěném programmaté schůze doslovně takto formulován:

„Navrh městské rady stran vyučovací řeči na vyšší škole reální pro r. 1866/7.“

Před tím než k debatě přistoupeno, položeny na stůl poradní sně některé důležité spisy této záležitosti se týkající, a sice především žádost plzeňského občanstva mnoha sty podpisů opatřena. Mimo to položeno tam ještě pět jiných žádostí téhož smyslu a sice: žádost řemeslnické besedy zdejší, svědčící předsedovi obchodní a průmyslové komory p. Ign. Schiebloví; žádost obecních představenstev okresu plzeňského a 3 žádosti okresních výborů: blovického, domažlického a přeštického. Tyto tři poslední žádosti, které prostřednictvím okresního výboru plzeňského byly předloženy, znějí doslovně takto:

I.

Slavný okresní výbore plzeňský!

Z „Plzeňských Novin“ se dovídáme, že je u slavné městské rady a ve sboru obecních starších kr. města Plzně záhadnou otázkou, v jakém jazyku se přístě vyučování na nově zřízené reálce plzeňské diti má. Město Blovice i okres zdejší, veskrz pouze národnosti české a jazyka českého, vysílá ročně nemalý počet synův svých na blízkou reálku plzeňskou, kteříž, jsouce mocni jazyka českého, vyučování býti mohou toliko jazykem českým; a jelikož rovněž i většina kraje plzeňského vysílá na jmenované učelístě syny české, a tedy rovněž valně převládá tu počet žákovstva českého: tudíž nutno, ano spravedливо, aby reálka plzeňská po zákoně prohlášena byla za českou, a vyučování dělo se jazykem většiny, jazykem českým.

V úctě podepsaný okr. výbor máje za to, že mu přísluší v této důležité otázce projevit v zájmu města i okresu blovického přání a potřebu lidu našeho, vznášá k slavnému okr. výboru netivou žádost, aby osvědčení jeho v tak předúležité otázce o vzdělání mládeže, budoucího to občanstva našeho, sděliti si neobtěžoval sl. sboru obecních starších královské Plzně k laskavému povšimnutí a vyslyšení přání okresu blovického. — Výbor okr. zastupitelstva v Blovicích, dne 18. října 1866.

Potůček, t. c. starosta.

Fr. Jan Vacek, člen okr. výboru.

Čeněk Novák, purkmistr blovický, člen okr. výboru.

II.

Slavný okresní výbore plzeňský!

Sbor obecních starších kr. města Plzně má dne 23. října t. r. rozhodnouti o provedení jazykové rovnoprávnosti na tamnější reálce ve smyslu zákona ze dne 18. ledna 1866.

Jak celý národ český po dvě léta toužebně očekával nejvyššího schválení zákona tohoto, tak očekává nyní hlavně kraj plzeňský rozhodnutí sboru obecních starších plzeňských v záležitosti tamnější reálky. Reálka plzeňská jest ústavem veldůležitým nejen pro město Plzeň, nýbrž pro celý kraj, a tudíž i pro zájmy okresu domažlického. Podepsaný okr. výbor jakožto oprávněný zástupce okresu má tedy za svou povinnost, tímto veřejně prohlásiti, že jest přáním velké většiny obyvatelstva okresu domažlického, by reálka ta za úplně českou prohlášena byla. Žádá to spravedlnost k národu českému, žádá to prospěch obyvatelstva. Synové okresu našeho, jsouce více než $\frac{1}{2}$ Češi, ve všech nižších školách domácích řečí mateřskou vyučování a nacení na reálce plzeňské svého dalšího vzdělání hledati, mohou toliko na reálce české prospívati, procež se nížepsaný výbor nadějí koji, že slavný okresní výbor plzeňský u věci této na patričném místě kroky podnikne, by sl. obecní zastupitelstvo plzeňské přihlíželo zde k zájmům celého kraje plzeňského prohlášením reálních škol za výhradně české a že tomutěz slavnému sboru přání a tužby okresu zdejšího

přednese a vůbec seč bude o provedení zákona ze dne 18. ledna 1866. již v tomto školním roce se zastane.

Z okr. výboru v Domažlicích, dne 19. října 1866.

Náměstek starosty: Dor. Klíma m. p.

III.

Sl. sbore obecních starších král. města Plzně!

Přihlížejte k tomu, že konečně zákon o rovnoprávnosti na školách středních ze dne 18. ledna b. r. uveden býti má ve skutek a že slavný sbor obecních starších v jedné z nejbližších svých schůzí rozhodnouti má, zdali tamnější, pro celý kraj plzeňský tak veledůležitá reální škola uznána býti má za českou či-li nic, vidí se níže v úctě podepsaný výbor okresní, jsa si vědom svých povinností, jež ho k zastávání zájmů a tužeb obyvatelstva okresu vížou, pohnuta, ve jménu obyvatelstva okresu zdejšího vysloviti tuto žádost: Slavný sbor obecních starších račiž vzhledem k všeobecné prospěšnosti a vzhledem k české povaze obyvatelstva většiny okresů kraje plzeňského, mezi které i zdejší okres se počítá, z čehož značný počet žáků školy plzeňské navštěvuje, tamnější školy reální ve smyslu zákona o rovnoprávnosti prohlásiti za české.

Z výboru okresního v Přešticích, dne 18. října 1866.

Náměstek starosty: F. Hofmeister m. p.

Žádost řemeslnické besedy odvolává se mezi jiným k úsudku prvních našich kapacit ve vědách reálních, pp. školního rady Wenziga, profesorů Krejčího, Mayera a t. d. a t. d., kteří dávno prohlásili, že toliko vyučováním řeči mateřskou lze zvláště ve vědách exaktních docíliti žádoucího výsledku u žáků. Dále se tam praví, že gymnasium zdejší, které je proti právu německé, pracuje pro export, totiž že vzdělanci odtamtud vycházející do celého světa se rozprchnou, kdežto reálka vychováváti má jádro měšťanstva, zámožné české průmyslníky a živnostníky, kteří v městě a v kraji zůstanou. A toho se dá toliko tenkrát docíliti, když bude škola ta česká.

Na počátku rokování předčítá p. purkmistr výnos místodržitelstva v těchto dnech ředitelstvu reální školy zasláný, jehožto obsah stručně vyjádřený zní takto:

Dne 25. t. m. musí býti zákon o jazykové rovnoprávnosti na školách ze dne 18. ledna b. r. na plzeňské reálce proveden.

Sbor obecních starších nechť se tedy bez meškání rozhodne, kterou řeč (buď českou neb německou) chce míti řeči vyučovací na plzeňské reálce, „která (dosluvně opsáno z místodržitelského výnosu) beztoho již před tím ráz české školy na sebe vzala“.

Nechť se nám (místodržitelstvu) hned oznámí návrh změn, jakých bude za příčinou provedení zákona ze dne 18. ledna na ústavu třeba.

Po přečtení mluví k shromáždění:

Pan purkmistr dor. Maschauer (něm.):

Otázka, o níž se jedná, jest nad míru důležitá. Dotaz místodržitelstva měl se státi před započatím školního roku. Nyní jsou tím rodičové i děti do velikých nesnází přivedeni, poněvadž se již utraquisticky vyučovati počalo. Také neznáme skutečnou potřebu žákovstva. Deputace dnes zvolená může to vše vyšetřiti a nám potom zprávu podati. Proto usnesla se městská rada na tom návrhu:

„Usnesení o provedení zákona stran rovnoprávnosti na reálce se odročuje“
„a reálá záležitost se odevzdává školní deputaci k prozkoumání. Do té doby,“
„než deputace návrhy své předloží, bude se vyučovati na reálce utraquisticky“
„jako dosud. Městská rada se žádá, aby o tomto usnesení zpravila místodržitelství.“

Pánové, v zákonu ze dne 18. ledna se praví, že vyučovací řeč „in der Regel“ (pravidlem) má být jen jedna. To nás oprávnjuje (?) k odročení celé záležitosti tím spíše, když se ještě uvází, že jest na škole 138 Němců, kteří česky neumějí. Ve třetí třídě je jich na příklad 36.

Pan Bedřich Klotz: Ano, a mezi těmi hezký počet židů. (Veselosť.)

Rada Kleissl (čes.): Pan purkmistr přehlédl, že jsou ve dvou nejnižších třídách pro německé žáky paralelky zřízeny, čímž o 66 žáků německých je postaráno. Proto jest obava, že by Němci musili odejítí ze školy, kdyby za českou byla prohlášena, naprosto licha. Z těch ostatních 72 německých žáků umí veliká většina česky jako německy.

Dor. Šel (čes.) vyvrací se s velikou výmluvností v dlouhé a velmi důkladné řeči všeliké námitky p. purkmistrovy a navrhuje, aby škola bez meškání ještě dnes prohlášena byla za českou.

Pravil mezi jiným:

Námitka p. purkmistrova, že přichází dotaz místodržitelstva pozdě, jest licha. Na naší realce se může hned zítra ve všech třídách po česku vyučovati. Na ústavě jsou dvě třetiny Čechů a toliko jedna třetina Němců (mezi těmi dobrá třetina židů, kteří česky umějí a někteří Češi, kteří k němčině se hlásí). Učitelové mají, jak známo, umění přednášeti v obou jazycích. Za tou podmínkou jsme je přijali. Proto mohou hned zítra po česku přednášeti. Kdo z nich by se k tomu necítil schopným, nechť odstoupí. Mnohé a sice nejtěžší předměty, tak na příklad lučba a fysika, přednášely se na nižší měst. realce kdysi po česku a Němci (od Dobřan i odjinud) v předmětech těch dle svědectví učitelů dělali výborný pokrok. Na vyšší realce jest počet Němců již pranepatrný, a jsou to obyčejně od jinud příšlí žáci, třeba až od Chebu. Pánové, nebudete přece chtítí, aby se synkové domácí neb žáci z kraje k vůli těmto měli poněmčovati a ujmu trpěti na vědeckém vzdělání svém. Škola jest především pro naše děti, pro Plzeň a plzeňský kraj, nikoliv pro hosty, kteří dva neb tři roky zde setrvají. Kdo z Němců nechce jíti sem, ať jde do Chebu a jinam. Jsem však přesvědčen, že ani těch Němců nebudě, když škola za českou bude prohlášena. Přijdou sem, aby se češtině naučili, kterou budou nyní v životě velmi potřebovati. Ústav se nemá také nikdy dráti o žáky, nýbrž žáci se mají dráti o ústav a to bude, když realka naše bude míti dobré jméno, že jest výbornou školou českou. Ze všech konců přijdou sem pak žáci, o tom jsem přesvědčen. Také nebude provedení zákona nic více v cestě státi, a žádné síly učitelské není prozatím třeba. Proto navrhuji, aby škola naše realní bez odkladu za českou byla prohlášena.

Pan Belani (něm.): Mluví pro to, aby utraquismus potrvál jen ještě jeden semestr a uvádí pro to tytéž důvody, které přednesl před tím pan purkmistr.

Dor. Brož (čes. a něm.): Zasazuje se všeobecně o to, aby se žádnému živlu, ani českému, ani německému na realce neubližovalo.

Rada Tuschner (čes.): Jsou zde dva návrhy: návrh městské rady na odročení do té doby, až školní deputace návrhy své podá, a návrh p. dra. Šela, aby se věc hned rozhodla. Ať se tedy hlasuje hned o návrhu městské rady. Padne-li návrh ten, ať se pak přistoupí k další debatě o návrhu p. dra. Šela. Městská rada učinila návrh svůj, majíc za to, že netřeba tak nápadně rychlého vyřízení a že deputace školní beztoho celou věc řádně a ve smyslu výboru obecního prozkoumá. Bez toho jsme, co se realky týče, dosud jako ve tmách. Vláda ví, že zákon již od 18. ledna je potvrzen, a nechala jej ležeti. Nyní naléhá na rychlé jeho provedení. Městská rada myslila, že nebude tak zle, když se vyřízení celé záležitosti za příčinou důkladného vyšetření se strany kommisce na nějaký a to zajisté jen krátký čas odročí. Ostatně, tuším, nebude to žádné neštěstí, budeli návrh městské rady zamítnut, a kteréžto příčiny hlasují i já pro českou realku.

Dor. Šel: Ať se hlasuje hned o obou návrzích, o návrhu mém i o návrhu městské rady.

Rada Kleissl (čes.): Nebudu si z toho jako člen městské rady nic dělati, když se návrh její zavrhne, ano jsem plným svým přesvědčením pro to a přeji si to, aby návrh ten padl. (Výborně.) Z průběhu dnešní debaty jsme se dostatečně poučili, že to káže nutná potřeba, abychom realku svou bez odkladu prohlásili za českou. Číslo zde mluví zcela jasně. Tím neubliží se nikterak Němcům, o něž bude postaráno paralelkami. Pánové, dnes nehledí na nás jen město Plzeň, hledí na nás celý plzeňský kraj, celý český západ, celý český národ a očekává výsledek našeho

rozhodnutí. Pánové, jak zde sedíme, jsme přívrženci „strany pokroku“ a proto musíme dokázat, že si všimáme veřejného mínění této strany, která vesměs si přeje, aby realka naše po právu a spravedlnosti za českou byla prohlášena. Kdo ví, kdo zde bude na našich místech na přes rok zasedati a jak by nástupcové naši v té věci rozhodli: proto nesmíme vše až na přes rok odkládati, tím méně, když celá věc nad slunce jest jasnější, tak že se zde ani nelze mýlit. Všichni jsme ve svém vnitřku přesvědčeni, že školní deputace nemůže nám ani jiný návrh podati, než aby škola českou byla, nač tedy vše odkládati? Proto navrhuji, aby se slavný sbor obecních starších usnesl, jak následuje: (řečník čte již z kraje uvedený návrh dra. Šela a Kleissla) Pánové, Plzeň naše byla po dlouhé věky němčena, a přišlo to tak daleko, že když se na sněmu českém rokovalo o plzeňském gymnasiu, náš poslanec smutně paměti p. dor. Pankraz opovážil se tvrditi, že město naše jest ryze německé a gymnasium na to prohlášeno tehdejší převahou německých poslanců proti právu za školu německou. Pánové, tuto urážku musíme odmítnouti, musíme vlasti dokázat, že žije v nás ten starý český duch našich předků, jenž k nám mluví z dějin slavného krále, města našeho. My jsme Češi a zstaneme Čechy. Mimo to máme míti na zřeteli slova „nec non posteritati suae“ na našem gymnasiu napsaná, totiž že dnes rozhodujeme také ve prospěch našeho potomstva, které za usnesení naše, budeli učiněno v souhlasu s mým návrhem, zajisté žehnati nám bude. (Hlučná pochvala a výborné).

Pan Khüry (čes.): Chodili jsme skoro všichni, jak zde jsme, do ryze německé hlavní školy za ředitele p. Kerna, a čemu jsme se tam naučili? Nicému pánové, zholo ničemu. Naučili jsme se trochu německy blábolit a ničemu více. Věcného vzdělání jsme tam my Češi nenabyli, poněvadž než jsme tomu, co se nám přednášelo jen poněkud porozuměli, ze školy jsme vystoupili. Zapasili jsme s německým jazykem a při zkouškách jsme obyčejně špatně obstáli; ano, když jsme byli ryzi Češi, stávali jsme obyčejně na místě hanby. Něměně jsme se obyčejně naučili teprv na „vandru“. To jsme měli z toho, že jsme se učili všemu po německu. Když jsme ze školy vycházeli, byli jsme tak hloupí, jako když jsme tam přišli. Musili jsme se teprve sami vzdělávati. Realka naše má vychovávatí dovedné a řádně vzdělané české hospodáře, průmyslníky a živnostníky; také jsou na škole té větším dílem synkové českých hospodářův a řemeslníků, kdežto synkové vyšších a zámožnějších tříd do gymnasia se hrnou, kde jak říkají je „nobl“, čili „honet“ učení. (Veselost). Ze všech předeslaných důvodů jsem proto, aby realka naše byla hned prohlášena za českou. My si ji s těžkostí za drahý peníz zřídili pro děti z města, z okolí a z kraje, a nikoliv pro hosty od Chebu a odjinud, my na ni dosud platíme z každého mázu piva krejcar, a proto chceme, aby to také byla škola naše, škola česká.

Pan Anton: Všecky námítky jsou nyní vyvráceny: čísla mluví zde zcela jasně, proto ať se hlasuje, že má být škola česká.

Pan Schiebl: Vše je do podrobná prozkoumána přijetím návrhu páně Kleisslova a p. dora. Šela nebude nikomu ukrivděno, proto navrhuji, aby se o návrhu tom hned rozhodlo, poněvadž nelze předvídati, že by členové zvolené kommissee jiný návrh nám podali, než jak dnešní zní.

Rada Tuschner: Dle průběhu celé debaty bude velická většina pro návrh p. Kleisslova a p. Šeluv, proto navrhuji, aby se o návrhu městské rady více nehlavovalo. Prosim, ať p. purkmistr dá čísti spisy na stůl poradní síně položené od občanův zdejších a od zastupitelstev tří okresův okolních, a ať se pak hlasuje o návrhu páně Kleisslově a p. Šelově.

Rada Pecháček: Návrh jménem městské rady dnes přednesený jest návrh můj, pánové. Podal jsem jej v dobrém úmyslu, máje za to, že by se neodkladným provedením, dokud nejsme o všem dukladně poučeni, škole uskoditi mohlo. Dnešní rokování mne poučilo o jiném. Nyní vím, že toho nutná potřeba káže, aby se hned o škole rozhodlo, že má být česká. Proto mi to také není milé, že jsem v městské radě dotčený návrh podal, neboť zadal podnět k dlouhé zbytečné debatě. Beru jej tedy nazpět, a budu hlasovati pro českou realku.

Po té čtou se svrchu uvedené žádosti občanův a okr. zastupitelstev a pp. dor. Šel a rada Kleissl formulují svrchu položený návrh svůj, jenž se pak při hlasování jednoduše přijímá.

Třetím a posledním předmětem programmatu bylo ustanovení cen dříví na rok 1867. Ceny ustanoveny menší než minulého roku. Schůze skončena o 11^{1/2} hod.

Dne 23. října 1866. byla v měšťanské besedě starostou „Sokola“ panem H. Jelínkem uspořádána peněžítá sbírka za tím účelem, aby se zakoupiti mohly pro chudé žáky všech tříd reálních české knihy, kterých následkem usnesení městského zastupitelstva o realce třeba bude.

Sbírka těšila se výbornému výsledku, a bude se v ní dále pokračovati. Lze očekávati, že vlastenecké zámožné měšťanstvo naše při této příležitosti dobročinnost svou skvěle osvědčí. Sebralo se 80 zl. r. č.

Pan František Vanka, statkář, daroval dne 26. října 1866. Janovi Křesadlovi, raněnému prostému vojínu pluku Khevenhüllerova, 100 zl. r. č. Tyž dobrodinec věnoval již dříve ve prospěch raněných 500 zl.

Dne 27. října 1866. uveřejněno bylo osvědčení obecní rady města Spáleného Poříčí za příčinou prohlášení plzeňské reální školy za ústav český a zní takto:

Slavnému sboru obecních starších král. krajsk. města Plzně!

Sledující povždy s napatostí počínání sl. sboru obecních starších král. města Plzně, hlavy kraje našeho vůbec a českého západu zvláště, s potěšením jsme se dočetli z „Plzeňských Novin“ ze dne 24. t. m. o statečném počínání pánů starších obecních v životní otázce školní.

Čekajíc dlouho, dočkali jsme se konečně, že máme v kraji svém skoro ryze českém „reální školu českou“.

Zásluhu o to máte Vy, stateční a opatrní pánové starši.

V úctě hluboké podepsaní vzdávají Vám tímto jménem celého města nejvřelejší díky, neboť pro budoucnost s radostí můžeme posílati na školy Vaše syny své, aniž bychom se báti musili, že se nám ryze českým rodičům odnárodní, neb obojživelnicky odchovají, jak bohužel za dřívější špatné a poněmčovací soustavy se stávalo.

Pročež voláme za tento ryze vlastenecký čin šlechtným a opatrným pánům starším královské Plzně třikráte „Sláva“ a srdečně „Na zdar!“

Z rady města Spáleného Poříčí, dne 26. října 1866.

M. Kotora m. p.,
purkmistr.

V. Mastný m. p.,
radní.

(L. S.)

Ant. Karlík m. p.,
radní.

Dne 28. října 1866. (v neděli) připjat byl slavným způsobem majetníkovi parního mlýnu p. Frant. Hýrovi ve velikém sále radnice rytířský kříž řádu Františka Josefa, jež zasloužilý muž tento byl od Jeho Vel. dostal. Slavnosti této se účastnili i c. k. úředníci, velebné duchovenstvo, c. k. vojenské důstojnictvo; p. krajský hejtman Tschary měl přiměřenou řeč o zásluhách p. Hýrových o průmysl, obec a chudinu. Ku konci všickni hodnostáři vyznamenanému projevovali svá blahopřání.

Téhož dne, totiž také 28. října, měli okresní starostové, 130 počtem, a zvolený od nich mluvčí dor. Riegr u Jeho Vel. krále Františka Josefa v Praze audienci.

Mezi nimi nacházel se také starosta plzeňského okresu p. Emanuel Tuschner.

Nejv. vlastnoručněm přípisem ze dne 26. října t. r. udělena byla „v uznání věrnosti a loyality za příčinou posledních událostí válečných vynikajícím způsobem osvědčené a v uznání účastenství a pravé přichylnosti, s jakouž ranění a onemocnělí vojnové podporováni a ošetřováni byli, jakož i v uznání všestranné účinnivé podpory opatření vládních jakož i operací armády“ u příležitosti pobytu J. V. panujícího krále v Praze mnohá vyznamenání.

Plzeň a při tom takto pochodila:

Pan Jan Ronolter obdržel záslužný kříž, pan inspektor Wanka rytířský kříž řádu Františka Josefa. P. Quidonovi Těplýmu, c. k. okresnímu přednostovi, měšťanskému ostrostřeleckému sboru, zvláště pak jeho pobochníkovi K. Kalserovi, a jednotě měšťanů (?) dostalo se výrazu Nejvyšší spokojenosti.¹⁾

Přípisy, jichž se dostalo jednotě měšťanův a ostrostřeleckému sboru zněly takto:

K. k. Statthalterei-Präsidium. Nr. 6257 p.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben laut eines an mich gelangten Allerhöchsten Handschreibens dto. Prag, den 26. Oktober 1866., die von dem Bürgerverein anlässlich der letzten Kriegsereignisse in hervorragender Weise bethätigte Treue, Loyalität und patriotische Hingebung des Ausdrucks der Allerhöchsten Zufriedenheit gewürdigt.

Es gereicht mir zum Vergnügen den Bürgerverein hievon in Kenntniss zu setzen.

Prag, am 27. Oktober 1866.

Der Statthalter: Rothkirch m. p.

An den Bürgerverein in Pilsen.

K. k. Statthalterei-Präsidium. Nr. 6257 p.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben laut eines an mich gelangten Allerhöchsten Handschreibens dto. Prag, den 26. Oktober 1866., die von dem Schützen-Corps anlässlich der letzten Kriegsereignisse in hervorragender Weise bethätigte Treue, Loyalität und patriotische Hingebung des Ausdrucks der Allerhöchsten Zufriedenheit gewürdigt.

Es gereicht mir zum Vergnügen, das Schützen-Corps hievon in Kenntniss zu setzen. — Prag, am 27. Oktober 1866.

Der Statthalter: Rothkirch m. p.

An das bürgerliche Schützen-Corps in Pilsen.

Dne 29. října 1866. mělo obecní zastupitelstvo mimořádnou schůzi, v které za předsednictví městského rady a náměstka purkmistrova Jos. Ig. Klotza usneseno bylo, aby se učinila ovace měšťanostovi plzeňskému med. drovi Janu Maschaurovi za zásluhy jeho, které si zvláště obětavou činností při minulé okupaci pruské byl získal.

K tomu účelu zvolena jest deputace z radů Josefa Ignáce Klotza, Edvarda Fodermayera a Emanuela Tuschnera, která jemu díky obce vysloviti má. Dále uspořádán budiž večer dne 31. října 1866. velikolepý průvod s pochodněmi a požádání buďtež měšťané plzeňští, aby osvětlením oken důkaz podali, že zásluhy prvního měšťana ctí a uznávají.

¹⁾ A na purkmistra med. dra. Maschaura nedošlo, ac toho všim právem zasluboval. Proč se tak stalo, snadno bylo uhadnouti.

Za tou příčinou bylo ihned následující provolání k měšťanstvu učiněno:

PROVOLÁNÍ.

Sbor obecních starších král. krajského města Plzně uznává ve věcně zvláštní zásluhy, jakých si purkmistr p. med. dr. Maschauer po čas letošní války za nejtěžších poměrů svou neunnou, obětavou činností získal o stát, o obec a o každého jednotlivého obyvatele města, usnesl se jednohlasně na tom, vysloviti mu své díky za to prostřednictvím deputace, záležející z pánů Josefa Ignáce Klotze, Ed. Federmayera a Em. Tuschnera.

Deputace tato odebere se k bytu oslavencovu na večer dne 31. t. m. v slavném průvodu s pochodněmi, jehož se účastní veškerý sbor obecních starších a ct. spolky plzeňské, které zvláště k tomu budou pozvány.

Abyste však veškerému obyvatelstvu plzeňskému poskytla příležitost, dokázati, že zásluhy ct. pana purkmistra uznává, žádá sbor obecních starších obyvatelstvo král. Plzně, aby na večer dne 31. t. m. v 1/2 6. hodině osvětlením oken podalo důkaz, že tyto zásluhy svého prvního měšťana ctí a že je dovede oceniti.

Ze sboru obecních starších král. krajsk. města Plzně, dne 29. října 1866.

Jos. Ign. Klotz.

„Plzeňské Noviny“ ze dne 31. října, č. 113, píší o oslavě loyality, statečnosti a samosprávy král. kraj. města Plzně za dob pruské okupace, jakož i o zásluhách p. purkmistra med. dra. Maschaura takto:

Dnes na večer oslaví Plzeň sama důstojným, skvělým způsobem památku trapných dnů pruské okupace, kdy opuštění byvše skoro ode všech, kdož z povinnosti svého úřadu měli při nás státi a v strastech a svízelech nám pomáhati, tak krásný podali jsme důkaz, že chováme v srdcích svých nezlomnou věrnost a oddanost k trůnu, že se dovedeme sami spravovati a že přes všeliké úkory nic nemohlo zviklati viru naši v lepší budoucnost.

Všeobecné osvětlení města a velikolepý průvod s pochodněmi, jenž k bytu purkmistrovu se odebere a jehož účastní se veškerý sbor obecních starších s městskou radou v čele, všechny spolky zdejší, žákovstvo městských škol, ostrostřelecká kapela a t. d. hlásati budou nepřátelům občanských cností, že přes všeliké jich očernování, cnosti ty přece vítězí a že, byť i nedostalo se jim uznání a ocenění ex náměstka místodržitelstva p. hr. Lažanského a jiných kdysi jemu podřízených osob, občanstvo samo skvěle je odměňuje.

Plzeň byla jak známo po osudné bitvě u Králové Hradce první a hlavní stanicí utíkajících z Prahy c. k. úřadů, majících v čele c. k. místodržitelstvo, jmenovitě p. hraběte Lažanského neblahé paměti; odtud vysílaly se, když již vše bylo ztraceno, dráždivé úřední proklamace proti Prusům, odtud organisována, ovšem bez výsledku, p. generalem Jochmusem imaginární zemská hotovost.

Když vším tím zuřivost nepřátel nejvyššího dosáhla stupně, a když od Berouna postupovalo již po silnici k Plzni oddělení pruských hulánův a dělostřelců, aby pomstili se, jak v radě Prusů na Hradčanech původně bylo ustanoveno, na město našem, bylo okamžitě po kuráži p. hr. Lažanského, p. generála Jochmusa a všech těch, kdož před tím „krví a železem“ nepřátelům hrozili.

Za krásného jitra (v pátek dne 27. července) ještě před káropěním vystěhovali se všickni organisátoři zemské hotovosti hezky z ticha z Plzně, vyjíždějce k Budějovicům a my byli vydáni na milost i nemilost pruskému vojsku.

Nyní počala doba trpkých zkoušek.

Na městu vymáhány kontribuce a rekvisice hrozbami a obyvatelstvo sužováno neustálým ubytováním a výběračností hrubých Pomořanů, jimž velěl nezapomenutelný pro nás exekutor Natzmer. Posádka stihala posádku, a každá přicházela s jinými požadavky.

V těchto trudných dobách záleželo to výhradně jen na našich zástupcích města, jmenovitě pak na jich hlavě, na purkmistrovi p. drovi J. Maschaurovi, aby odvráceny byly od města a celého kraje pohromy hroznější, neboť jiné autority tu nebylo. A zástupcové naši, majíce v čele svého purkmistra, činili v této příčině pomocí dobrovolných, obětavých služeb měšťanstva skutečně seč jen byli.

Nešetřeno ani času, ani hmotných obětí, jen aby se obyvatelstvu města i kraje trpký osud učinil snesitelnějším.

Ve dne v noci byl purkmistr činným spolu s městskou radou a členy sboru obecních starších a se zvláštním výbořem měšťanstva; chudí i bohatí, staří i mladí, měšťané i neměšťané závodí v šlechtivé snaze, aby pomáhali dle sil svých k udržení veřejného řádu a pokoje ku skvělému vítězství samosprávy.

Nyní, když všechny svíce jsou již překonány a když tak dobře obstáli jsme všickni v zkouškách utrpení, oslavíme sami památku občanské statečnosti, v minulých právě dnech osvědčené v osobě purkmistra pana dra. Maschaura, jenž za doby té věrně a vytrvale s příkladnou obětavostí v čele spoluobčanů svých hájil zájmy všech nás, čímž získal si zásluhy o celou zemi i o stát.

Oslavujeme zásluhu purkmistra svého svobodnou volbou občanstva zvoleného, oslavujeme tím nikdy nebynoucí zásadu autonomie, která zosobněna jsouc ve volených zástupcích lidu, zvláště za poslední války tak blahodárnou být se osvědčila.

Nechť zvědí dnes ti, kdož za dob, kdy ku zdaru města i kraje sami jsme se spravovali, okem nepřejícím, závistivým na nás pohlíželi a na místech nejvyšších nás očerňovali: že smějeme se pyklům nám na úkor jimi strojeným a že dovedeme zásluhy mužů svých sami oceniti a odměniti.

Nemáme ovšem stříbra ani zlata, jež jinde v úděl za zásluhy se podává; za to přinášíme však oslavoncům svým za obět nebynoucí, upřímnou a horoucí lasku, která větší má cenu než chladný kov, jenž rezaví.

Oslava, jakou královská Plzeň dne 31. října 1866. večer připravila purkmistrovi med. drovi J. Maschaurovi a kterouž oslavila zároveň své zásluhy, které o vlasť a krále za dob pruské okupace si získala, byla v pravém slova smyslu velikolepá. Osvětlení města bylo všeobecné, vyjma snad jedině dům p. dra. Pankraze, jenž proti usnesení zastupitelstva městského ve zvláštním listu protestoval, nazýváje je demonstrací a žádaje za ochranu svého majetku proti „přečmatům“ jásajícího občanstva.

I v nejhudších čtvrtích města hořela za okny světla, ano i v okolí, jako na Lochotíně, na Lüftnerce a na Košutce zapalovány pestré ohňostroje.

Průvod s pochodněmi byl tak krásný, že podobného cos Plzeň posud ani neviděla.

Přes tři sta pochodní, a skoro tolikéž pestrobarevných, od žáků škol reálných nesených lampionů rozlévalo dalekou zář po městě. Průvodu, jenž vyšel z radnice, účastnilo se několik tisíc lidstva, mezi nimi celý sbor obecních starších s městskou radou v čele, tělocvičná jednota „Sokol“, zpěvácký spolek „Hlahol“, žákovstvo škol reálních se sborem učitelským, měšťanská a řemeslnická beseda, ostrostřelecká kapela, oddělení ostrostřelcův a městských havířů. Pochodně nesli měšťané a ostrostřelci. Před bytem p. purkmistrovým zapěl „Hlahol“ tři sbory a kapela ostrostřelecká zahrála několik skladeb, mezi tím co deputace městské rady a zastupitelstva obecního p. purkmistrovi, ve schodě s mandátem svým, díky za jeho zásluhy o město vyslovovala.

Pan purkmistr byl patrně pohnut a děkoval deputaci srdečnými slovy, načež sešel dolů a byv uvítán nekonečným voláním slávy, děkoval osobně jednotlivým spolkům za poctu mu prokazanou. Po té odebral se průvod v téměř pořádku jako prvé nazpět k radnici, kde se rozesel.

Při celé slavnosti panoval vzorný pořádek. Leckdes pozorovali jsme za osvětlenými okny i nápisy. Jeden z nich z Horaciovy ody vyňatý zněl:

TURBA QUIRITUM CERTAT TERGEMINIS TOLLERE HONORIBUS ILLUM.

V českém překladu:

Zástup měšťanstva závodí, aby trojnásobnou povznesl Jej poctou.

Také časopis „Pilsner Bote“ zmiňuje se o zásluhách purkmistra p. med. dra. Maschaura.

Jeho zpráva o této slavnosti zní takto:

FESTBERICHT

über die dem Herrn Bürgermeister MED. DR. J. MASCHAURER am Abende des 31. Oktober a. c. dargebrachten Ovationen, die ihm vom Stadtverordneten-Collegium, sowie von Vereinen, Corporationen, Schulen und Bürgern als Zeichen der innigsten Verehrung gesendet wurde.

Was die treue Liebe, Anhänglichkeit und Verehrung einer ganzen Stadt Grosses zu leisten vermag, hat sich auf's deutlichste gezeigt am Abende des 31. Oktober, der für einen wahrhaft loyalen Bürger ein Festtag war, wie er sich wohl kaum schöner, auf keinen Fall aber herzlicher denken lässt. Es galt ja einem Manne die Ehrfurcht zu bezeugen, der sich unsterbliche Verdienste um unsere Stadt gesammelt hat, es galt, ihm die treue Liebe entgegen zu bringen, die er sich durch sein loyales Halten an Gott, Kaiser und Vaterland, für sein aufopferndes Handeln in grössten Stürmen der Zeit, für seine unerschöpfliche Menschenliebe, für sein männliches, thatkräftiges Auftreten, als Mann in allen Schichten unserer Bevölkerung verdient hat.

Und in der That, Dr. Maschauer hat sich als einer jener Charaktere bei allen Gelegenheiten gezeigt, denen es am Herzen liegt, Recht und Wahrheit zu beschirmen und ihnen Schutz zu verleihen, er hat es in den gefährlichsten Momenten der jüngsten Vergangenheit gezeigt, was Mannesmuth und Unerschrockenheit vermag, er hat es bewiesen, dass das Wort Schiller's in seinem Prolog zur Eröffnung des Weimarer Theaters ein wahres ist: Denn wer von Besten seiner Zeit genug gothan, der hat geliebt für alle Zeiten.

Wahrlich, Dr. Maschauer hat so viel Verdienste um unsere Stadt sich gesammelt, dass wir diesem Manne „in des Wortes schönster Bedeutung“ nur eine Ehrenschild abtragen, wenn wir in einigen kurzen Worten seine Thaten näher beleuchten, die ihn würdig gemacht haben, eine Ovation zu erhalten, wie sie seit undenklicher Zeit noch nie hier war.

Seine Verdienste sind ja wohl schon allgemein bekannt, ebenso wie die Auszeichnungen, die ihm von den höchsten Behörden für sein Handeln als gerechter Lohn gereicht wurden, aber es dürfte wohl nicht uninteressant sein, Beides (seine Thaten und seine Anerkennungen) in chronologischer Folge zu kennen und haben wir uns der Mühe nicht verdrissen lassen, selbige, soweit sie noch in unserem Gedächtnisse sind, dem Leser gewissenhaft vorzuführen.

Dr. Maschauer hat während der ganzen langen Dauer seiner Amtszeit so gehandelt, dass er getrost vor jedem höchsten Kriterium erscheinen kann, ohne Furcht hegen zu müssen, dass irgend eine seiner Handlungen tadelnswerth gefunden würde. Aus allen seinen Einrichtungen, Verfügungen und seinem ganzen Benehmen leuchtet das einzige Bestreben durch, dem Fortschritte eine Bahn zu brechen und Hand in Hand mit dem Rechte gehend, das Gute nur zu wollen. Wie er es dabei verstanden hatte, durch rechtzeitig angebrachte Milde und den Geist der Versöhnlichkeit viele Härten des Lebens auszugleichen, wie er stets regen Sinn für Schönheit und Kunst, für Wissenschaft und Geist bewahrte, wie er ein Herz hatte für Noth und Elend, das zu zeugen, ist Pflicht unserer Skizze.

Wenn wir um unsere schöne Promenade einen Spaziergang machen, so fällt uns mitten am schönsten Theile derselben ein pompöses Gebäude in die Augen, welches durch seine schön gelungenen architektonischen Verhältnisse die Bewunderung auf sich zieht. Es ist dieses Gebäude, das wohl eher den Namen eines Palastes verdiente, die Realschule.

Kaum eine zweite Stadt dürfte einen so herrlichen Sitz für Geist und Wissenschaft anzuweisen, als unser Pilsen in diesem Gebäude, und in der That ist nach dem Aussprache Sachverständiger unsere Realschule eines der schönsten Schulgebäuden der ganzen österreichischen Monarchie. Diese Stätte, wo die künftige und jetzige Generation das Brod des geistigen Lebens empfängt, wo Sitte und Belehrung von wackeren Männern verbreitet wird, sie ist ein Werk Maschauer's, der es mit einem Kostenaufwande von ca. 200.000 fl. erbauen liess. Beweist nicht das Streben, der Wissenschaft und Moralität geeignete Sitze zu bereiten, selbst die Liebe zum geistigen Wissen? Kann es wohl ein schöneres Zeichen geben dafür, dass Maschauer mit aller Energie für das Besserwerden der Nation besorgt war? Gewiss nicht.

Und so ist auch seine zweite Handlung, dahin einen Antrag zu stellen, dass die böhmische Stadtschule zu einer Hauptschule erhoben wurde, nicht genug zu schätzen. Es wurde ja dadurch eine Stufe ausgefüllt, die zwei Nationen trennte, und damit ein Geist der Verbrüderung zwischen ihnen wachgerufen, der noch in spätesten Tagen seine Blüten treiben wird.

Mit Recht erkannte er die pecuniäre, gedrückte Lage des Lehrstandes, und suchte die Leiter unserer Schuljugend, von denen ja das Heil der Zukunft abhängt, zu verbessern, und erwirkte durch seine kräftige Fürsprache und seine eindringlichen Vorstellungen, dass die Gehalte sämtlicher Lehrer regulirt und um vieles erhöht wurden. Ganz Pilsen freute sich damals dieses gerechten und menschenfreundlichen Aktes unseres Bürgermeisters, der ihm die Liebe sicherte, welche die Bürgerschaft und Ansässige von Pilsen ihm entgegengetragen hatten. Zu gleicher Zeit nahm auch die hohe k. k. Statthalterei mit Freuden Notiz von seinen förderlichen Leistungen und übersandte ihm eine höchst schmeichelhafte Anerkennung seiner Verdienste, worin unumwunden erklärt wurde, dass seiner unablässlichen Fürsorge es zu danken sei, dass die Realschule so schnell entstanden, und worin ihm auch ferner die Fürsorge für sein neu errichtetes Institut übergeben wurde.

Eine gleiche Auszeichnung erhielt er von dem erzbischöflichen Consistorium zu Prag, in dem er seiner regen Fürsorge für Schule und arme Schuljugend wegen hoch belobt und namentlich seine opferwillige Freudigkeit für's Schulwesen dankbarst anerkannt wurde.

Die Menschenliebe ist eine der Haupttugenden im Charakter unseres Bürgermeisters. Oft hat er es bewiesen, dass ein warmes Herz für Unglück in seiner Brust schlägt, und niemals ist er bei dem Werke des Trostes stehen geblieben, stets ist er zu helfen bereit gewesen, und hat die Wunden zu heilen versucht, die ein böses Geschick geschlagen. So verstand er es, durch einen mit richtiger Zweckmässigkeit getroffenen Wohlthätigkeitsball das der Stadt Neuern durch Brand wiederfahrene Unglück zu mildern, und war im Stande eine bedeutende Summe zur Stillung der ersten Noth dorthin abzuschicken. Das k. k. Kreisamt zu Pilsen abte einen Akt der Gerechtigkeit aus, indem es ihm ein Dankesdekret widmete, worin es seine Verdienste um die armen Abbrändler hervorhob.

Aber auch ein eifriger Geist für Schönheit wohnt ihm inn. Das bewies er durch die Vermehrung der Parkanlagen durch die Stadt, und dadurch, dass er dieselben durch Wasserleitungen und Springbrunnen versehen liess. Wie herrlich wird unser Auge erfreut, wenn es die schönen Wasserkünste unserer Stadt sieht, die den Vergleich unserer Provinzialstadt mit mancher grossen Residenzstadt aushalten. So sorgte er auch für die so nothwendige Canalisirung der Vorstädte und half damit einem dringenden Bedürfnisse ab, welches bereits anfang, Nothstand zu werden.

Das Gymnasium und die Anna-Kirche wurde ebenfalls auf seine Anordnung renovirt, ein Zeugniß der Thatkraft und des Verschönerungssinnes unseres Maschauer.

Eine schwere Epoche nahte unserem Vaterlande.

In mehreren Orten erstanden die Zeichen christlicher Unduldsamkeit und die Judenverfolgungen nahmen überhand und schienen eine geistige Epidemie werden zu wollen.

Während überall die grössten Exzesse sich wiederholten, herrschte hier bei uns in Pilsen die grösste Ruhe, und nicht die kleinste Unordnung war hier zu beklagen. Aber wahrlich es bedurfte auch einer Aufopferung von Seiten unseres Bürgermeisters, die an Selbstverläugnung grenzte. Während 14 langen Tagen gönnte er sich nur wenig Ruhe, und Tag und Nacht war er auf den Beinen, um überall zu sondiren und zu beschwichtigen; ging selbst mit den Patrouillen herum, die er zur Sicherstellung der Ruhe organisirt hatte.

Gar manche pöbelhafte Exzesse würden wir zu beklagen haben, wenn nicht ein so aufopfernder Sinn wie der unseres hochverehrten Maschauer an der Spitze der Stadt gestanden hätte.

Aber er sollte noch mehr in erböhterem Masse die Schwierigkeit seines Amtes kennen lernen, als die Stürme des Krieges herein brausten und unserem Vaterlande harte Wunden schlugen. Seiner Menschenfreundlichkeit ist es zu danken, das für die armen Kranken unserer beklagenswerthen tapferen sächsischen Alirten die Realschule in ein Spital verwandelt wurde, wo sie in Ruhe und Pflege ihrer Genesung entgegensehen konnten. Dieses Spital wurde auch später während kurzer Zeit von den k. k. österreichischen Truppen benützt.

Die Lage des Landes wurde eine kritische, die preussische Okkupation war schon auf viele Theile Böhmens erstreckt, und die Noth war so gross, dass die k. k. Militärbehörden gezwungen waren, Pilsen zu verlassen.

Die Preussen rückten ein, und durch ein schnelles Handeln des Bürgermeisters wurden viele hundert Säcke ärarischen Mehles und Getreides der Habgier und Beutesucht der anstürmenden Preussen entzogen, wofür ihm auch von Seite der k. k. Militärverwaltung eine dankbare Anerkennung zu Theil wurde.

Die Preussen wollten Pilsen, wie ganz Böhmen auspressen, und verlangten von unserer Stadt eine weitere Contribution von 150 Stück Pferden. Dr. Maschauer entwarf eine wahrheitsgemässe ergreifende Schilderung der traurigen Lage der Stadt, welche Schilderung dem kön. preussischen Commando in Prag vorgelegt und dahin beschieden wurde, dass nur auf die dringende Bitte des Bürgermeisters von der Contribution von 150 Pferden abgesehen werden sollte.

So hat er unser Pilsen durch unablässige Thätigkeit und Fürbitte von einer Sorge befreit, die leicht sehr verderblich für uns werden konnte. Die Contribution von 150.000 fl. konnte er leider trotz seiner Anstrengungen nicht hindern, weil von Seite des preussischen Commando's die strengste Ordre dahin ging, dass im Falle diese Summe nicht binnen 24 Stunden erlegt sein würde, man sich dieses Geld mit Gewalt aus den Händen der bemittelten Bürger erpressen und sie dann verdoppeln würde. Und wirklich waren Vorkehrungen getroffen, diese Drohung zur Wahrheit werden zu lassen, denn am selbigen Tage und zur selben Stunde wurden die Kanonen am Ringplatze bereits nach den Häusern gerichtet und mit doppelter Mannschaft bekleidet.

Um die Ruhe in dieser Periode nicht stören zu lassen, verordnete der Bürgermeister, dass vom Momente des Abzuges der österreichischen Truppen bis zum Wiedereinmarsch derselben alle Wachen theils von dem bürgerlichen uniformirten Schützen-Corps, theils von den Wahlberechtigten bezogen würden. Auch gab er aus eigenen Geldmitteln bedeutende Spenden an hier verwundet liegende österreichische Offiziere und Mannschaften, die bei ihrer Abreise vor dem plötzlich eintretenden Einmarsch der Preussen ohne irgend welche Geldmittel waren.

Wenn man sich wieder die stets drohenden Befehle der preussischen Offiziere und deren Commandanten vor Augen führt, die stets im usurpirenden Tone gehalten waren, kann man sich wohl leicht einen Begriff davon machen, was unser gequalter Bürgermeister ausgestanden, wo er doch stets mit diesen Leuten zu thun hatte. Aber aus allen seinen Handlungen während der Okkupationszeit leuchtet sein männlicher Muth und seine emsige Fürsorge als glänzender Stern, und ohnstreitig kann man behaupten, Dr. Maschauer ist der gute Genius von Pilsen gewesen, denn ohne ihn konnte unserer Stadt viel Verderben zugefügt werden. Solche Verdienste konnten nicht unbelohnt bleiben. Nein! belohnen kann man so etwas nicht, man kann nur zeigen durch Treue und Liebe, dass man solche Grossthaten anerkennt und sich glücklich schätzt, einen so ausgezeichneten Mann zu den Unrigen zu zählen. Deshalb beschloss auch das Stadtverordneten-Collegium der kaiserlichen Kreisstadt Pilsen in seiner Sitzung vom 29. Oktober 1866., diesem um Staat und Stadt so hochverdienten Ehrmanne eine Ovation zu bereiten, wie sie Pilsen noch nie Jemanden zuvor gewährt hatte. Unser verehrtes Stadtverordneten-Collegium beschloss einstimmig, ihm einen glänzenden Fackelzug zu veranstalten, und lud für den 31. Oktober zu einer allgemeinen Illumination ein.

Wie dieser Zug mit seinen zahllosen Fackeln und Lampions ausgefallen, ist bekannt. Allgemein war der Gedanke mit Begeisterung ergriffen, unserem Bürgermeister unsere Verehrung zu beweisen, allgemein wurde Hand angelegt, um ein Fest zu feiern, wie es schöner nie dagewesen ist.

Der Abend des 31. Oktober nahte, und ganz Pilsen schwamm in einem Strahlenmeere. Dies war keine Illumination par force, diess waren keine Lichter zur Schau-stellung, dies waren vielmehr die Opferflammen der reinsten Liebe, die aus dem Altare des Herzens stammten, den sich unser begeistert verehrte Maschauer überall zu errichten wusste. Von allen Seiten strömten Zusagen herbei, die ihre Theilnahme am Festzuge versprochen. Die Illumination war eine so allgemeine, wie wir sie hier noch nicht gesehen haben, denn sie erstreckte sich nicht auf die innere Stadt allein, nein, bis auf die umliegenden Höhen und Hügel, bis zum weiten Bahnhofs hinaus sah das Auge ein Meer von Lichtern, welches Kunde gab von der allgemeinen Verehrung und Anhänglichkeit an unsern Bürgermeister. Um fünf Uhr versammelten sich die Theilhaber des Festzuges am Ringplatze vor dem Rathhause und stellten sich in Reihenfolge auf. Zur Theilnahme selbst hatten sich versammelt: das Collegium der Stadtverordneten, die hohe Geistlichkeit, an deren Spitze der verehrte Erzdechant, der Nächstenliebe-Verein, der Gesangverein „Hlabol“, die israelitische Cultusgemeinde, städtische Behörden, das Forstpersonale, städtische Bergleute in Uniform und mit ihren Grubenlichtern; der Turnverein „Sokol“ in seiner malerischen

Tracht (an die hundert Mitglieder mit Fackeln), das bürgerliche privilegierte Schützen-Corps, angesehene Bürger, Gewerbsleute und Beamte in der Zahl von 250 Fackeln, 200 Schüler der Oberrealschule mit Lampions, geführt vom gesammten Lehrkörper, und das Musik-Corps. Dieser imposante Zug setzte sich vom Ringplatze aus durch die Reichs- und Postgasse in Bewegung zum Hause des Gefeierten. Nachdem der Zug daselbst angekommen war, bildeten die Realschüler mit ihren Lampions zu Ehren des Dr. J. Maschauer ein J. M. und das Musik-Corps begann unter Leitung des Capelmeisters Mates die Ouverture zur Oper „Stradella“, hierauf exekutierte der Gesangverein einige höchst effektuirende Gesangspiecen und die Deputation, bestehend aus den Herren Stadträthen Jos. Ign. Klotz, Eduard Fodermayer, Eman. Tuschner, verfügte sich in die Wohnung des Gefeierten, der vor Rührung kaum Worte finden konnte, um seinen Dank auszusprechen. Hierauf begab sich der Herr Bürgermeister Maschauer hinunter in den Kreis der Corporationen und bedankte sich persönlich bei jedem einzelnen Vorstand. Möge dieser Fackelzug, diese Illumination und diese Serenade dem Ehrenmanne unsere ganze Liebe gezeigt haben, möge ihm Alles diess, aus treuestem Herzen geweiht, eine Entschädigung sein für alle Schwierigkeiten und Kränkungen, für alle Unbilden, mit denen sein sorgenschweres Amt verknüpft ist.

Nachdem der Fackelzug seinen Rückweg angetreten hatte, lud die Deputation den Gefeierten ein, im Wagen mit ihr die Stadt zu durchfahren und seine Verehrung anzusehen.

Maschauer gestand mit Rührung, dass er eine solche Liebe nicht erwartet habe; aber er hat sie verdient, dieser anspruchlose, rechtlich gesinnte, beste und treueste Bürger.

Im Theater hatte es sich Herr Direktor Lössl nicht nehmen lassen, eine Festvorstellung zu veranstalten. Das Portal unseres schönen Theaters hatte er in einen prachtvollen, von einem Strahlenmeere glänzenden Triumphbogen verwandelt. Fahnen der böhmischen Farbe flatterten dem bewundernden Auge entgegen, und auch das Innere des Theaters war festlich beleuchtet. Im Zuschauerraume erblickten wir fast alle Damen im Festschmuck und das Collegium der Stadtverordneten hatte die ersten Reihen der Sperrsitze inne und sass, ein festlich geschmücktes Kriterium um unseren von allgemeinsten Liebe getragenen Bürgermeister.

Als Herr Dr. Maschauer den Fuss in's Theater setzte, wurde er empfangen von einer Deputation des Stadtraths und Direktor Lössl unter donnernden Sláva's und Hoch's, sowie unter dem rauschenden Tusche des Orchesters zu seinem Sperrsitze geleitet, denn er hatte es in seiner Einfachheit verschmäht, für diesen Abend eine Loge zu nehmen, und wollte, selbst ein Bürger, in der Mitte seiner Mitbürger sitzen. Nach enthusiastisch vom Auditorium auf Se. Majestät den Kaiser aufgenommenen, vom Hrn. Stadtrathe Tuschner ausgebrachtem Sláva und Hoch, intonirte die Volkshymne, worauf der Vorhang sich erhob, und das gesammte Personal im Festschmuck, die Damen in böhmischen Farben, im Halbkreis herumstanden, um so ihre Verehrung dem Gefeierten an den Tag zu legen.

Hierauf erschien Frl. Herwegh, unsere beliebte Künstlerin, als Bohemia, und sprach mit tiefster Empfindung nachfolgendes, von Hrn. Kurde verfasstes, schlichtes aber äusserst schwungvolles Festgedicht, welches durch Beifallssalven unterbrochen und zum Schlusse mit einem Hervorrufe geehrt wurde:

Was ist es, das in freudigem Gedrange
Die frohbewegte Stadt durchglüht?
Was deutet jener Strom von Männern,
Von Arm und Reich, von Hoch und Niedrig, der
Lavinenartig, froh gestimmt die Strassen heut' durchzieht?
Wem gilt das Jauchzen Aller, das in einem Tone
Gleichwie aus einer Brust begeistert jetzt ertönt,
Und wie ein Jubelton aus vielen tausend Herzen
Dem Sternenzelte laut entgegenströmt?
Es gilt der Ehre eines Mannes,
Der Grosses angestrebt, doch Grösseres hat vollbracht,
Und dessen grösster Ruhm zu handeln stets nach Rechte,
Von Missgunst und von Neid vergeblich wird zernagt.
Was Du so schön erreicht als uns'res Stadtschiffs Lenker
Steht als ein Lebend Bild in Pracht und Fülle da.
Mit Tapferkeit und Kraft schwangst Du der Freiheit Fahne
Und führtest uns den Weg zum Fortschritt und zum Recht,
In Worten und in That gingst Du die Bahn des Edlen,
Ein freier eig'ner Mann und keines Höhern Knecht.

Für Bildung sorgtest Du, bereitetest ihr Stätten,
Wo Wissenschaft und Geist für's Schöne blühen kann,
Und, selbst ein grosser Geist, zogst Du den jungen Blüten
Der künft'gen Generation als Beispiel gross voran.
Und wie Du Gut und Schön verstandest zu verbinden,
Das machte uns Dein Sinn für Schönheit oft bekannt:
Der Musen heit'rer Sitz, Thaliens schöne Hallen,
Der Stolz von uns'rer Stadt, er ist von Deiner Hand.
Ein Vater warst Du stets, und als des Krieges Stürme,
Gefährlich tobten hier um uns'rer Heimat Heerd,
War es Dein Mannesmuth, der vor noch grosser'n Schlägen
Des Schicksal's uns're Stadt führt glücklich unversehrt.
Was Du für uns gethan, hat jener Kreis von Männern,
Durch Redlichkeit und Herz, gleichwie durch Geist bekannt,
Vertreter uns'rer Stadt und Deines Amtes Freunde
Als eines Dankes werth, wie nie er war, erkannt.
Drum flammen überall die Herzen Dir entgegen,
Und bringen ihren Dank aus vollster Brust Dir dar:
Was man Dir heute beut', nimm es als schönste Würde,
Als höchsten Ehrenschmuck, als Liebe treu und wahr.
Das Wort ist viel zu schwach, um unser'n Dank zu schildern,
Der Dich entschäd'gen soll für das, was Du gethan:
Doch im Vergeltungsbuch steht gross mit gold'nen Lettern
Von Schicksal's mächt'ger Hand Dein Namen obenan.
Und wie die Musen all' zu Deiner Ehr' heut' kamen
Mit lorbeerduft'gem Kranz zu kränzen Dir Dein Haupt,
So zollt Thalia Dir durch meine Hand die Krone,
Die weder Missgunst Dir, noch die Verklein'ung raubt.
Erhalte Dich uns lang, bleib' Pilsen's bester Bürger,
Und als Bohemia's Geist ruf' ich prophetisch aus:
Heil Pilsen, Dir, heil, heil! die Dich jetzt nennt sein eigen!
Heil Dir, Du Bürgerschaft, die Dich so anerkennt.

Jetzt erhob sich die hintere Gardine und die Büste des allverehrten Herrn Dr. Maschauer wurde unter Blumen und bengalischem Feuer sichtbar und wurde von Frl. Herwegh im Namen Thaliens mit einem Lorbeerkränze bekränzt. Rauschender Beifall folgte, und gewiss hat Hr. Maschauer auch aus dieser Ovation gesehen, dass Alt und Jung, und Reich und Arm, dass eben Alle mit einem Enthusiasmus ihm (wie ihn das Festgedicht nennt) dem besten Bürger Pilsen's ergeben sind, alle diese Ovationen sind ihm gewiss ein Zeichen dafür gewesen, dass er in der That während seiner ganzen Amtszeit als ein braver Mann, als ein vortrefflicher Führer und als einer der besten Söhne Oesterreich's gehandelt habe.

Und dies Gefühl, welches in seiner Brust erwacht sein muss, es wird ihm unbezahlbar sein, denn die Liebe einer ganzen Stadt und ein dankbares Herz ist das höchste Juwel.

Die Festouverture bildete das vom Capellmeister Schulz instrumentirte Salonstück: Le reveil du lion, worauf das heitere, sehr nett angelegte und gut durchgeführte Lustspiel: „Ein Kuss“ folgte.

Dne 1. listopadu 1866. vyslovil v shromáždění obecním měšťanosta pan med. dor. Maschauer zástupcům města vřelé díky za ovaci jemu včerejšího večera uspořádanou a slzy radosti se mu při tom v očích leskly.

Dne 2. listopadu 1866. zaslala správa c. k. vojenského zaopatřovacího úřadu následující dopis purkmistrovskému úřadu, v němž díky vzdává za opatrování zérárního majetku po čas pruské okupace:

An Ein löbl. Bürgermeisteramt der kön. Kreisstadt Pilsen!

Wenn Ein löbl. Bürgermeister, nachdem durch die am 28. Juli l. J. erfolgte Beschlagnahme der sämtlichen k. k. zérarischen, der Obhut Einer löbl.

gemeinde in der Person der Herren Fodermayer und Freytinger übergebenen Magazinvorräthe und Bestände, diese Uebnahme und Verwahrungsblicke faktisch behoben und die Stadtgemeinde jeder Haftung und Verantwortung baar und ledig geworden war, dennoch das ursprüngliche Eigenthumsrecht durch diese feindliche Gewaltmassregel keineswegs alterirt hielt, und das in Feindeshand gerathene ararische Gut keinen Augenblick aus den Augen liess, sondern sogar den hochherzigen, in einer so bedrängten schwierigen Situation nicht hoch genug anzuschlagenden Beschluss fasste, zur möglichsten Erhaltung desselben für das hohe k. k. Militär-Aerar alle Mittel und Kräfte aufzubieten und einzusetzen, und damit im Gremium der Stadtverordneten nicht nur auf keinen, bei der einschüchternden Anwesenheit einer feindlichen, sich für die Stadt leider in nur zu empfindlichen Weise einführenden Besatzung immerhin zu gewärtigenden Widerspruch stiess, sondern einbellige Zustimmung und Anerbietungen fand; so kann die gefertigte Magazins-Verwaltung, wo die vollendete Rückübernahme dieser durch den faktischen Besitz des Feindes so lange bedröhten Magazins-Vorräthe so glänzende Resultate und Beweise einer mehr als getreuen aufopfernden Verwaltung derselben nachweist, sich die erhebende Genugthuung nicht versagen, in erster Reihe dem diese Verfügungen veranlassenden und deren ausreichende Ausführung durch die damit betrauten Herren Fodermayer und Freytinger mit seinem hinreissenden Beispiel thätigster Aufopferung erwirkenden Bürgermeister Herrn Med.-Dr. Johann Maschauer den tiefstgefühlten Dank Namens des Allerhöchsten Dienstinteresses hiemit auszusprechen und indem sich dieselbe noch die Bitte erlaubt, auch die hierämtliche bewundernde Anerkennung der in dieser Richtung oben an stehenden ausserordentlichen Verdienste der vorbenannten beiden Herren Eduard Fodermayer und Johann Freytinger denselben zur Kenntniss bringen lassen zu wollen, wird die Verwaltung nur einer angenehmen Pflichterfüllung Rechnung tragen, wenn sie über diese anstandlos und mit glänzendem Ergebniss nun beendete Eingangs erwähnte Rückübernahme der auch in ihrer Qualität konservirten Vorräthe hohen Orts berichtend, den über alles Lob erhabenen Leistungen des Herrn Bürgermeisters und dieser beiden genannten würdigen Bürger auf die weiteren Bestrebungen der Herren Hahnenkamm und Wieser der hochstelligen würdigen Aufmerksamkeit anreichend, namentlich aufzuführen sich beehrt und auch von der gegenwärtigen Generation bewährten Ruf der Stadt zu konstatiren, Gelegenheit nimmt.

Ein löbl. Bürgermeisteramt wolle den genügenden Ausdruck der hierämtlichen Dankverpflichtung und zugleich die hiemit ausgesprochene formelle Enthebung der löbl. Gemeinde dieser so eminent geführten Öbbut und anstandlosen Verwaltung der ararischen Güter freundlichst aufnehmen.

Pilsen, am 25. Oktober 1866.

Tetzeli m. p.,
Hauptmann.

Josef Bayer m. p.,
Verpflegs-Verwalter.

Dne 2. listopadu 1866. Hřbitovy plzeňské „u Věch Svätých“ a „u sv. Mikuláše“ byly jakož i v den Věch Svätých, tak i dnešního dne dušiček od četných davů obyvatelstva plzeňského navštívěny.

Pěkná pohoda velice podporovala výroční návštěvu hrobů, které sice již nelesknou se pestrým rouchem přírody, za to však věnci, fábovy a světly pokryty byly. Na hřbitově u sv. Mikuláše ozdobeny již předevčírem hroby nezapomenutelného Smetany a Tyla pěknými věnci, které sem za tím účelem poslal americký klub dám pražských. Odpůdne zapěl „Hlahol“ u obou hrobů jmenovaných smuteční sbor, načež vykonána u nich kratičká pobožnost. U kříže hřbitovního zapěl „Hlahol“ Horákovo „Salve Regina“ a Animas fidelium“.

Dne 4. listopadu 1866. uveřejněno „Plzeňskými Novinami“ od purkmistrovského úřadu následující

OZNÁMENÍ.

Jeho c. k. apoštolskému Veliceňstvu vidělo se die Nejvyššího vlaštoručného a J. Excel. panu místodržiteli zaslánoho listu dno, v Praze, dne 26. října 1866., čj:

slavití plzeňské jednotě měšťanů, resp. jednotě oprávněných voličů, kteří ponuknutím, vycházejícím od sboru obecních starších, starali se po čas války s Pruskem o udržení řádu a pokoje v městě Plzni a v jichž čele stáli jmenovitě také páni obecní starši Fodermayer ml., Kmínek a František Vanka st. co členové komitétu, Nejvyšší svou spokojenost za věrnost, loyaltitu a vlasteneckou oddanost vynikajícím způsobem na jevo danou, což se na základě dekretu vys. c. k. místodržitelského praesidia ze dne 27. října t. r., č. 6257 p., dotýčným oprávněným pánům voličům oznamuje.

Z purkmistrovského úřadu král. kraj. města Plzně, dne 4. listopadu 1866.

Dor. J. Maschauer m. p.,
purkmistr.

Dne 7. listopadu 1866. uveřejnilo zastupitelstvo obcí: Dnešic, Soběkur a Oploty, v osadě dnešické, následující osvědčení v „Plzeňských Novinách“:

OSVĚDČENÍ.

S nelícenou radostí jsme se dočetli z „Plzeňských Novin“, že plzeňská reální škola prohlášena jest za českou. Dávné přání naše jest nyní vyplněno; neboť i z naší osady značný počet žáků navštěvuje školy plzeňské. Budoucně nemusíme se strachovati, že se nám ryze českým rodičům synové naši odnárodní, jak dříve za starého systému se stávalo, nýbrž že budou moci náležitě se vzdělati a uměním prospívati.

Spravedlivé rozhodnutí a prohlášení reálních škol plzeňských za české ve smyslu zákona ze dne 19. ledna 1866. jest zásluhou slavné rady i moudrých a opatrných zastupitelů královské Plzně.

Proto provolávají v hluboké úctě podepsaní slavnému sboru obecních starších města Plzně za tento šlechtný a vlastenecký čin „Sláva“!

Zastupitelstvo obcí:
Dnešic, Soběkur a Oploty v osadě dnešické.

Za neustálého sucha v letošní době podzimní daří se ozimi v zdejší krajině špatně, jelikož na mnoze ani vzejítí nemohla neb velmi zakrněla.

Následkem bídneho stavu osení a hojného vývozu obilí do ciziny zdražily se všechny druhy obilí a obilní obchodníci velmi mnoho vydělávají, kupující obilí a vozíce je z trhu na trh.

Dne 8. listopadu 1866. poslala plzeňská městská rada purkmistrovskému úřadu města Všerub v úřední záležitosti přípis s českou adresou, týkající se zaplacení léků jednomu tamějšímu chudému občanu, od plzeňské obce zde poskytnutých. List ten přišel však neotevřen nazpět, a na zadní straně bylo napsáno:

Retour mit dem Bemerken, dass man noch dermalen hierorts die deutsche Sprache in Wort und Schrift nicht verdrängt hat.
Wscheran, am 12. November 1866.

M. Klenowsky m. p.,
Bürgermeister.

Zdaliž pak by byl všerubský purkmistrovský úřad tento přípis přijal, kdyby se byly v něm nějaké peníze s českým přípisem nalézaly?

Okresní výbor přestický uveřejnil „Plzeňskými Novinami“ ve příčině prohlášení plzeňské reální školy za český ústav následující

OSVĚDČENÍ.

Slavné radě a sboru obecních starších král. kraj. města Plzně!

Podepsaný výbor vyslovuje Vám, velectění a opatrní otcové král. Plzně, jménem veškerého obyvatelstva okresu přestického nejvřejší dík a uznání své za to, že

... bylo poslední čas as 350 mužů, mimo to dvě škadrony ... 700 mužů a 430 koní.

... sasků mělo město v neděli dne 29. července, totiž ...

... saska zastával opět sbor městských ostrostrůlů ... spojení s ostatním měšťanstvem a členy ...

... Thomann navrátil se téhož dne hned po odchodu ... města.

... zbraní všeho druhu a šatstvo v c. k. kasárnách ... purkmistrovského úřadu vydáno následující

PROHLÁŠENÍ.

... kteří od pruského vojska zbraní jakéhokoliv druhu, ... se vyzývají, by toto ve 24. hodinách ... jinak by je nemile následky stihly.

... že všichni domácí pánové za své nájemníky, též ... jsou odpovědní jsou. Také se domácí ... 9. hodiny večerní zamknouti dali.

Plzeň, dne 3. srpna 1866.

Dor. Maschauer m. p.

... srpna 1866. Plzeň měla v minulých dnech také svou samo- ...

... při svém čínění a jednání úplně sama sobě zůstavena i do- ... dovede velmi dobře sama sebe spravovati. ... c. k. úředníků a četníků s nejvyšší císařskou instancí ... s generálem Jochemsem v čele s Plzní se rozloučila, jakmile ... směr k městu našemu postupovala, panoval ... nebo snad právě proto největší pokoj a vzorný pořádek. ... starších osvědčoval spolu s okresním zastupitelstvem ... okupace, neobyčejnou přičinlivost a obezřelost, ... bylo dle možnosti všelikým ... jednání vojska nepřátelského, jednak aby zabránilo se všemožným ... k nimž jistě třídy společnosti velikou náchylnost projevovaly. ... již před vtržením Prusů do ... se rozdělil, bylo tím práci jeho ulehčeno.

... tam, co jedni vyjeli do kraje, aby pomáhali při vybírání peněz ... 150.000 zl. starali se jiní o ubytování vojska, jiní o opatrování ... zastupitelstvo velmi vydatně pomáhalo: jiní ... zastávající takřka permanentní zasta- ... pro všechny možné případy ihned pohotově.

... dokázalo, že bez dozoru zeměpanských kommissarů, kteří ... opustili, se dá v obci udržeti řád a pokoj, ... schopna pro samosprávu v nejšířším toho slova smyslu a ... nepotřebuje žádného vodftka.

Doufalo se pevně, že si na místech kompetentních tento pří- ... a dle něho se budou spravovati.

Čeští rodičové chtějí, aby děti jejich důležité německé řeči úplně se přiučili, jelikož v naučení se jí veliký poklad k dalšímu vzdělání-se leží; dále pak, že by bez ní jenom na velmi malý kruh své domácnosti, t. j. na některé kraje Čech a Moravy svou činností obmezeny byly, kdežto naopak, umili německy, jim dosti veliký kus světa jest otevřen. Rodiče německé národnosti pak chtějí, aby jejich děti českému jazyku dobře se naučily.

Žádný rozumný ale nebude jistit, že těch pár hodin, které dle zde uzavřeného školního plánu německému jazyku věnovány jsou, dostačí, aby se žáci tomuto jen tak dalece naučili, aby dovedli se v něm vyjádřit. Zajisté brzo přijde čas, kde nešťastné oběti takových zpátečných pokusů na pávodce těchto kletbu vyřknou.

Že spravedlivé požadavky německého obyvatelstva tímto uzavřením velikou a citlivou ránu utrpí, netřeba dále dokazovati.

Pak by to v Plzni následkem tohoto nedobře uváženého uzavření přišlo, že by rodičové v Plzni žijící, ať německé neb české národnosti, kteří si pro své děti vynucování v německém jazyku přejí — a těch zde není málo — a kteří ku zřízení a udržení zdejší reální školy své oběti, jako každý jiný, přinášeli, ale na dobrodini tohoto ústavu prázdného podílu nebrali, že by své děti s velikými peněžitými oběťmi již předčasně do ciziny dáti musili.

Dále pak že v pádu provedení tohoto uzavření větší část žáků zdejší ústav opustiti musí, čímž mnohá rodina ve výživě své citlivou ztrátu utrpí. Připojujem k tomu cíli přehled žáků se zvláštním ohledem na jich národnost v posledních třech letech, aby se lépe dala posoudit ztráta, která by z odchodu německých žáků vzrostla.

V roce 1864., kde ještě reální škola úplně zařízena nebyla, 268 českých, 110 německých; 1865. po úplném zařízení 254 českých, 155 německých, a 1866. letošního roku 251 českých, 141 německých žáků.

Porovnáváme-li tato čísla, seznáme, že poměrně v letošním roku, kde ústav již ze šesti tříd sestává, k roku 1864., kde ústav ještě neúplný byl, mu skutečně dosti žáků ubylo; dále pak, že tvoří počet žáků německých vždy třetinu žáků veškerých.

Proto tedy my nížeapsaní obyvatelé Plzně, jak české tak i německé národnosti, ohraňujeme se slavně proti uzavření slavného obecního výboru, které v zřejmém odporu s rovnoprávností obou národností vedle sebe, na ujmu všech práv, které my bez rozdílu všichni našimi příspěvky pro školy si dobyli, v odporu s pravým pokrokem naší doby stojí a vyzýváme slavně obecní zastupitelstvo: reální školu naši tak zařídit, aby zařízeno to všem spravedlivým nárokům obou národností úplně vyhovělo.

V Plzni, dne 19. listopadu 1866.

(Následují podpisy mužů, z nichž by se dnes mnohý za to styděl, kdyby uzel své jméno mezi největšími nepřáteli české národnosti v Plzni.)

Dne 20. listopadu 1866. konala se školní slavnost.

Byl žakovstvu obou zdejších hlavních škol záslužným křížem významený městský školdozorce p. Jan Ronolter představen.

Místnosti obou škol byly za tou příčinou přiměřeně ozdobeny a připravila se k téměř účelu místnost žáků III. třídy. Tu shromáždili se před 9. ranní hodinou žáci a žákyně z nejvyšších tříd i sbor učitelský.

Po té uvítalo shromáždění vkročivšího tam oslavence v průvodu důstojného p. arciděkana P. Antonína Hlavana, p. měšťanosty dra. Maschaura a p. školního inspektora Ed. Fodermayera a mnoho jiných hostů. Učitelé zapěli čtvero zpěv, k tomu účelu p. učitelem Ceňkem Losenským složený.

Mládeži shromážděné byla pak vysvětlena příčina této slavnosti a křížem ozdobený oslavence byl jí představen nejen jakožto upřímný přítel její na ústavu, nýbrž též jakožto dlouholetý dobrodinec, z jehož stědré ruky plynou každým rokem škole i mládeži četné dary.

Dne 1. prosince 1866. vypukl před půlnocí požár v č. 127 na Saském předměstí za „všemi svatými“ u Melichara Švihly. Shořel jedině krov.

Nejvyššího uznání dostalo se plzeňskému měšťanskému sboru ostrostřeleckému za osvědčenou jeho věrnost v čase pruské okupace a za podporování raněných vojákův a sice zvláštním přepisem Jeho cis. Výsosti arcivévody Albrechta, jenž zní takto :

K. k. Armée Ober-Commando. E. K. Nr. 484.

Seine kais. kön. Majestät haben mit dem Allerhöchsten Handschreiben vom 26. Oktober 1866. in Anerkennung der im Königreiche Böhmen anlässlich der jüngsten Kriegs-Ereignisse in hervorragender Weise bethätigten Treue und Loyalität und der zahlreichen Akte opferwilligen Patriotismus, der liebevollen Theilnahme und wahren Hingebung, mit welcher die verwundeten und erkrankten Krieger unterstützt und gepflegt wurden, und der allseitigen werththätigen Unterstützung der Massnahmen der Regierung, sowie der Operationen der Armee, dem bürgerl. Schützen-Corps die Allerhöchste Zufriedenheit allergnädigst auszusprechen geruht.

Es gereicht mir zum wahren Vergnügen, die huldvolle Anerkennung hiemit zum Ausdrucke zu bringen.

Wien, am 12. November 1866.

E. H. Albrecht m. p.,
Feldmarschall.

(L. S.)

An das bürgerliche Schützen-Corps in Pilsen.

Taktéž obdržel i pobočník sboru ostrostřeleckého pro svou osobu zvláštní uznání, konečně i celá měšťanská jednota.

Dne 12. prosince 1866. Strašný příklad ukrutnosti udál ze zde v těchto dnech. V č. 254 na Říšském předměstí bydlící nádenník Josef Gruber ze Stoda, otec čtyř dětí, (z nichž nejstarší Anna, 20 let stará, pochází z prvního manželství) a nynější žena jeho Barbora ukázali se býti rodiči opravdové krkavčími.

Josef Gruber máje totiž s dcerou svou Annou na polovici ve Stodě jednopatrový domek s několika korci polí, bažil se ženou svou Barbarou, surovou a zlomyslnou to ženou, po podílu své dcery, a proto chtěli tuto sprovoditi ze světa.

Anna Grubrová byla za tou příčinou od macechy i od vlastního otce, jenž ženu ve všem poslouchal, všemožným způsobem trýzněna. Přinucována jsouc k nejsprostším a nejtěžším pracím, byla neustále a nemilosrdně týrána, tak že konečně i ostatní v domě bydlící lidé ujali se jí musili. Než na tomto trýznění neměli krkavčí rodiče ještě dosti.

Aby dceru rychleji utrápili, zavřeli ji do prasečího, 3 $\frac{1}{4}$ střevice vysokého chlévku, kde ji drželi celé tři neděle při mrazu a hladu. Trochu bramborové polévky bylo jedinou její potravou. Aby pak sousedé z útrpnosti něco k jídlu jí poskytnouti nemohli, zavřeli ukrutníci chlévek na zámek. Konečně když sousedé, nemohouce se na ukrutnost tuto dívat, na otce nešťastné dívky se osopili, hrozíce mu udáním u soudu, vyvedena dívka opět do světnice. Než celá událost byla prozrazena policií, i vyslán byl do bytu ke Grubrovi lékař, aby ohledal tělesný i mravní stav dívky ubohé. Lékař našel Annu Grubrovu v bídném a smutném stavu. Jsouc plna nečistoty seděla schoulena v koutku světnice, a když byla vyzvána, aby vstala, nemohla se na nohy postavití, nýbrž ležla po čtyřech.

Nach Verfügung des königlich preussischen Militär-Commando für Böhme ist der Cours des preussischen Thalers auf 190 Kreuzer festgestellt.

Indem ich diesen Befehl dem wohlhüblichen Bürgermeisteramte ergebe mit theile, stelle ich die Aufforderung, das der Einwohnerchaft zur Nachachtung mit zutheilen. -- Pilsen, am 19. August 1866.

Die königlich preussische Commandatur:
v. Dezelsky m. p.,
Rittmeister und Eskadron-Chef
im westphälischen Dragoner-Regiment.

Toho času byla ažiová přirážka při stříbrě 29%.

Také podotknouti sluší, že posledního času zde panovala veliká nouze o drobné peníze, zvláště měděné, ačkoli se již c. k. pokladna do města navrátila.

Dne 21. srpna 1866., jakož i v předvečer toho dne, byla Plzeň i s okolním pravým táborem pruského vojska táhnoucího tudy z družiny krutě navštívené Moravy, směrem ku Karlovým Varům a k Chebu, a odtud bez pochyby dále do Porýnska, neb to bylo vojsko 7. a 8. armádního sboru, ač se v té pestré michanici i leckterý znalec něm. vojska nevyzná.

Byli tu všechny skoro druhy vojska: jízda i pěchota, dělostřelci i vozotajstvo, huláni, dragoni, kyrysničci, husaři, myslivci a t. d. Bylo zde celkem na 24.000 mužů, z nichž však veliká část již po cestě z Rokycan do Plzně od hlavního sboru se oddělila do bytů po okolních vesnicích. V Plzni samé přenocovalo toho dne asi 5000 mužů. Byli umístěni v kasárnách a po domech. Jízdecstvo leželo větším dílem v okolních vesnicích.

Vojsko, které sem dnes přibýlo, nezdrželo se zde dlouho, nýbrž šlo skoro vesměs dále po silnici Karlovarské.

Dostalo se nám také zvláštní pochoutky. Slyšeli jsme totiž harmonické píštění a bubínkování pruského vojska; hlavně píšťaly byly tak pronikavé, že i nejposlednějším opatkům pruského vojska dosti slyšitelný takt dával.

Plzeňské náměstí, ulice, městské sady i předměstí vidělo dříve mnoho utíkajících cizinců. Nyní se všude proháněli Prusové; Prusové v domech na ulicích, a v hostincích byli veselí, otevření; zvyklí, jak se byli v cizině, zastavujíce se před krámy, vstupovali do nich, kupovali i brali si věci na památku z Čech, jako vlněné punčochy, kožené rukavice, ponužky na doutníky; platili toлары, někteří však také zapomínali platiti.

Dne 22. srpna 1866. přibýl sem opět štáb a s ním oddělení hudební a pěchoty s hudbou.

Byli vesměs krásní a statní lidé.

Ode dne 22. srpna 1866. se pruské vojsko stravovalo samo. Ptáci, kterou si vojáci přinesli, se jim v bytech toliko uvařila.

6. srpna 1866. byla podepsána smlouva a mír mezi Rakouskem a Prusky, jakož i podmínky týkající se odchodu pruského vojska ze země.

7. srpna 1866. konalo velitelství král. pruského potravního sboru dražbu na 9 vydobytých železných vozů.

Vozy v dobrém stavu a byly od jednotlivců po 50—60 zl. r. č.

Velitel c. k. rakouského železnice na ně nic nepodával.

Pruský důstojník bavil se o bartolomějském trhu tím, že kupil, kterého na náměstí našel, koupil zcela nový šat. Jiným šatem též důstojník hračky a p.

6. srpna 1866. Následek války byl i v příčině zdravotní nebezpečný, neb vypukla v krajině od války postížená cholera, která přišla k nám do Plzně. Nejprve objevila se na Saském předm.

Ve dne o polednách přibyl sem známý generál a velitel 7. armádního sboru pruského Herwarth z Bittenfelda s celým štábem a ubytoval se u hostinci „u císaře rakouského“. Pruská hudební kapela počesť večer před hostincem.

Pruská armáda musila Plzeň stravovati 13.894 Prusův a pouze ubytovati 17 generálů, 129 štábních důstojníků a 6523 koní. Kromě toho Prusům opatřiti sto kancelářův i s potřebným náčiním.

1. září 1866. odejel odtud generál a velitel 7. armádního sboru pruského Herwarth z Bittenfelda.

1. září 1866. počala hlavní doprava pruského vojska po dráze do Prahy. V době slyšení bylo pískot příjíždějících a odjíždějících vlaků.

1. září 1866. Pochod pruského vojska zdejší krajinou trval. V Plzni bylo ustanoveno, že na dráze toliko jediný vlak, a to ještě předtím spojení s Prahou bylo opět nepravidelné, noviny dopravě druhého dne.

1. září 1866. opustili v noci poslední Prusové Plzeň a zůstal v Plzni počet nemocných a štábní lékař pruský k jejich ošetřování.

Pruští důstojníci za jejich přebývání zde kreslili si okolí plzeňské; že to nečinili ze zvláštní záliby a „na památku“ samo sebou se rozumí.

Pruská okupace přišla mnohým zdejšímu obchodníkům a živnostníkům velmi vhod.

Prusové kupovali si totiž mnoho věcí „na památku z Čech“. Tak měli dobrý výdělek zvláště obchodníci s ozdobnickým zbožím, zlatníci, knihkupci (ti prodali mezi jiným hlavně pohledy na Prahu, každý pak skoro obrázek a každou fotografii, představující něco českého, české slovníky a mluvnice a t. d.), fotografové, obuvníci, kožešníci, nožíři, majetníci skladů hotového šatstva a t. d.

Mezi okupací, jež trvala od 27. června až do 15. září, žili v Plzni 14 Prusů, kteří na hřbitově u Všech svatých pochováni byli.

Pruské vojsko odevzdalo při odchodu odtud městské obci několik rekvirovaných vozů i s potahy, aby jich majetníkům dodány byly. Za tou příčinou se také veřejnými listy vyzvání učinilo, aby právě majetníci těchto vozů k nim se v Plzni přihlásili.

Následující měšťané plzeňští získali sobě v dobách pruské okupace neunavenou horlivostí a vykonáváním prací jim přidělených zvláštní zásluhy o město: Jan Maschauer, med. dor. a purkmistr; Antonín Adam, Václav Anton, Václav Brožík, Adolf Feyerfeil, Eduard Fodermayer, Gustav Fodermayer, Karel Hahnenkamm, František Hýra, Josef Kessler, Josef Klotz, Bedřich Klotz, Karel Kmínek, Jan Lilling, Tomáš Nechutný, František Pecháček, Václav Perner, Ignác Pytlík, Ignác Schiebl, František Šrámek, Václav Tyl, Adam Trnka a František Wanka.

V měsíci září stravovala Plzeň 210 mužů, ubytovala bez stravy 6 generálů, 28 štábních důstojníků, 826 důstojníků, 16.048 mužů a 34 koní a vydržovala pro ně 27 kancelářů. V to není ještě počítán ani pruský majora Natzmera, jenž nade všechny ostatní se vyznamenal svou hltavostí a trvalou památkou na sebe zde zanechal vymožením zámku 150.000 zl. v okrese plzeňském.

Dne 20. září 1866. byl pochován velebný p. P. Josef Pýcha, katecheta zdejších škol reálných, jenž u svého bratra Václava Pýchy v Rymářově bliže Libochova u Melníka, dne 17. září o 8. hodině ranní po dlouhý a trapně nemoci plicní, skonal.

Pohřeb byl konán v Rymáni důstojně a slavně.

Okolo 9. hodiny ráno shromáždělo se velebné duchovenstvo buzení a přátelé v Pánu zesnulého a školní mládež Libochovská v Rymářském, 3. hodiny od Libochova vzdáleném. Po skončení cí obradů vedl pohřební průvod p. P. Vojtěch Zůman, melník a čestný kanovník kapitoly litoměřické, s četnou assistencí j

Všecky vystavené předměty jsou opatřeny nápisy, ponejvíce českými; vedlé toho jsou některé názvy francouzské a latinské.

K jménu žákovu připojeno vždy stáří jeho a řadové číslo školy, kterou právě navštěvuje.

Přeše všechny nehody, jakéž letos potkaly obyvatelstvo našeho města, uspořádány přeše na obou hlavních školách zdejších přičiněním štědrých dobrodinců mládeže pěkné slavnosti štědrovečerní, které chvalitebně vydávají svědectví o útlocitu lidumilného obecnstva našeho.

Mimo potřeby školní, jako knihy, papír, písanky, pera, tužky a t. d. sešly se k tomu účelu peněžité dary a mnoho šatstva i obuvi, tak že jimi bylo poděleno na české škole 88 žáků a 55 žákyň, a na tak zvané německé škole 55 žáků a 68 žákyň.

Na konec stujtež zde jména lidumilých dárců, kteří k zařizení slavnosti štědrovečerní na obou školách přispěli. Jsou to pp.: P. Ant. Hlavan, arciděkan; med. dor. Jan Maschauer, purkmistr; Eduard Fodermayer, městský rada; Jan Ronolter, městský školdozorce; August Fodermayer, starší obce; Jiří Kibitz, továrník; Ignác Foman, kloboučník; Adolf Štěpánek, příručí obchodní komory; Josef Kraft, obchodník; Jan Lindackr, obchodník; Karel Kmínek, obchodník; Jan Port, knihkupec; pak pí. Karolína Hýrová a Vilemína Fodermayerová.

ROZLIČNÉ UDÁLOSTI A ZPRÁVY R. 1866.

Tohoto roku sešlo se vybíráním pivního krejcaru a to od 1. července 1865, až do posledního července 1866. 19.116 zl. 37½ kr.

Toho roku vydalo státní ministerstvo dne 22. dubna, č. 3456, rozkaz, aby vloženy byly do knih statky kněžské a kostelní.

Výsledek sbírek, uspořádaných ve prospěch raněných vojáků, obnášel na penězích 2989 zl. 59½ kr. mimo množství prádla, cupaniny, obvázadel a jiných potřeb špitálních.

Válečná škoda v okresu plzeňském se vypočítala úhrnem na 91.248 zl. 38¾ kr., kdežto na město Plzeň vypadla částka 77.821 zl. 52 kr.

Komisse pro vyšetřování válečných škod skládala se z pánů: Quidona Teplého, okresního přednosty, jakožto předsedy říditelství; Dušánka, finančního kommissara, ve jménu okresního říditelství finančního;

Emanuela Tuschnera, starosty okresu a člena okresního výboru;

Antonína Dyka,

Karla Hahnenkamma,

Jana Kleissla,

J. Kussa,

V. Voschalika,

Františka Vanky. První sedění měla tato komisse dne 13. září.

- Dne 2. října 1866. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v kterém
1. udělilo nadaci Theofila Stehlíka pro výbavu nevěst Anně Kopašové.
 2. Studentská nadace (P. Desancto) udělila se žáku Janu Štarzovi.
 3. Přijat návrh Václava Antona, aby tázán byl ředitel vyšších reál. škol se sborem učitelským, jak by se daly upravití přednášky na reální škole na základě rovnoprávnosti ze dne 18. ledna 1866.
 4. K návrhu p. měšťanosty usneseno, aby za provinciála jmenovanému quardiánu p. P. Maxmiliánu Havlínovi, který byl přes 30 roků katechetou na hlavní škole dívčí, vyslovilo se písemně poděkování výboru městského.

Téhož dne právě po skončeném sedění obecního zastupitelstva přišel P. Maxmilián Havlín, bývalý kvardián zdejšího kláštera františkánského, nynější provincial téhož řádu pro Čechy, Moravu a Slezko, rozloučit se se staršími obecními a zároveň představil nastávajícího nástupce svého v prvnějším úřadě svém P. Desideria Lippmanna. Shromáždění vyslovilo odcházejícímu k návrhu purkmistra p. dra. Maschaura povstáním díky a uznání za zásluhy, které si získal zvláště o školy zdejší.

Dne 3. října 1866. Následkem války vypukla v Čechách cholera a sice tak, že v 12. krajích uchváčeno 20.586 osob, z nichž 9077 se uzdravilo, 9771 zemřelo a 1738 se lečí.

Také Plzně cholera nešetřila a od 30. srpna mřeli zde lidé toute nemocí.

Majetník parního mlýna, pan Hýra, slíbil před počátkem války, že každého muže pěšího pluku Khevenhüllerova, jenž ve válce nějaké významné obdrží, jistou peněžitou částkou obdaří. V těchto dnech došel do Plzně telegram velitelství onoho pluku, v němž se oznamují tato vyznamenání: jeden muž obdržel zlatou medailii, pročež mu dal p. Hýra pět dukátů; pět mužů dostalo velikou stříbrnou medailii a 21 mužů malou stříbrnou medailii, z oněch prvních dostal každý muž po dvou dukátech, z druhých po dukátu.

Téhož dne ráno bylo o 9. hodině slouženo v hlavním chrámu Páně slavné requiem za padlé v boji vojiny rakouské, k čemu se množství civilních i vojenských hodnostářů dostavilo.

Dne 4. října 1866. oslaveny byly jmenoviny Jeho Veličenstva krále Františka Josefa slavnými službami Božími.

Dne 10. října 1866. obdržel p. František Hýra, majetník zdejšího parního mlýna, za záslužné působení své nejvyšším rozhodnutím dne 29. září 1866. rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Dne 1. ledna 1867. (v úterý) dopoledne byla výroční valná hromada spolku „Záložny Plzeňské“ v místnostech mešťanské besedy.

Záložna skončila rokem 1876. třetiletou blahodárnou činností svou, dospěvši k rozkvětu netušenému.

Ze zprávy o činnosti spolku, přednesené starostou Emanuelem Tuschnerem, slušno zaznamenati tato data:

Počet řádných členů vzrostl 1866. z 311 na 417 a počet vkladatelů z 81 na 158. Výbor záložny měl v roce ukončeném 35 schůzí, v nichž z podaných 701 žádosti o propůjčení záloh vyřídil 693 příznivě a toliko 8 záporně.

Půjčky tyto záležely ve 515. malých půjčkách (do 300 zl.) a 178 velikých (přes 300 zl.) Nejmenších 9 půjček bylo po 20 zl. a největší dvě po 2000 zl.

Písárna spolková byla v roce 1866. vkusně a prakticky zařízena. Pro spolek zakoupeno 15 losů z r. 1839. za 1155 zl.

Spolku obuvnickému, jenž se v poslední válce účastnil dodávání obuvi pro vojsko, zapůjčeno bez úroků 580 zl. K vys. sněmu podána žádost za vydání zvláštního zákona, jímž by se řádně upravily právní poměry českých záložen.

Účetní zpráva vykazuje následující důkazy o činnosti Záložny:

Obrát peněz vzrostl v minulém roce na značnou částku 261.409 zl. 60 kr. (r. 1865. obnášel 131.302 zl. 68 kr.), z čehož patrno, že se přese všechny neblahé poměry válečné vzhledem k roku loňskému zdvojnásobil.

Příjmy: Hotovost od roku 1865. byla 1085 zl. 43 kr.; příjem rezervního fondu 227 zl. 50 kr. Obnos tento přiražen k dřívějšímu jmění záložny. Od řádných členův a vkladatelů vloženo 78.758 zl. 61 kr. Půjček se splatilo 177.016 zl. Za úrok a provise se vybralo 4184 zl. 22 kr.

Vydání: Vybrané vklady s úroky 47.624 zl. 88 kr. Řádným údům se půjčilo 209.530 zl. Rozličné vydaje 306 zl. 43 kr. Koupené losy z r. 1839. 1155 zl. Hotovost na nový účet 2793 zl. 29 kr.

Bilance záložny vykazuje:

Povinnost: Řádným údům náležejí jistiny s 6% úroky 31.404 zl. 99 kr. Vkladatelům náležejí jistiny s 6% úroky 32.522 zl. 35 kr. S účtované úroky z neprošlých dosud půjček 592 zl. 14 kr. Jméni spolkové, záležející v rezervním fondu koncem r. 1866. činí 2626 zl. 84 kr. Obrátní kapitál činil tudíž v r. 1866. 67.146 zl. 23 kr.

P o h l e d á v k y: Řádní údové zůstali koncem r. 1866. dlužni 62.704 zl. Hotovost koncem roku činí 2793 zl. 29 kr. Dne 1. ledna 1867. činí jmění spolkové záležející v rezervním fondu 2626 zl. 84 kr.

Po přečtení zprávy vzdal p. Tuschner díky všem členům záložny za svědomité plnění všech předpisů stanovních, čímž se také stalo, že záložna ani krejcaru na dlužích neztratila a ani v jednom případě k vyhození půjček nemusila užítí prostředků právních, což svědčí o poctivosti a pravém pochopení účelu záložny. Dále vyslovil řečník díky všem členům výboru za namáhavou práci, kterou jediné lze přičítati zásluhu, že záložna plzeňská k takovému rozkvětu dospěla. Sešliť se páni členové do výboru všech 35 schůzí vždy v úplném počtu.

Wer kann die Lieb ermessen,
Die Sanftmuth, die Geduld,
Mit der Du fehler heiltest,
Verziehest jede Schuld,
Die engelgleiche Milde,
Die Schwäche stützend hob,
Um all' die schönsten Bande
Der Lieb und Freundschaft wob!

Drum Dank Dir tausendfachen,
Dank Dir für jedes Wort!
Dank Dir für alle Mühen,
Lohn Gottes hier und dort!
Was uns're schwachen Stimmen
Vom Himmel Dir erfleh'n,
Das mög' zum höchsten Alter
Dich segnend fort umsteh'n.

So zeuch den hin in Frieden,
Folg' Deiner Brüder Ruf!
Wirk' froh im neuen Amte,
Das Dein Verdienst Dir schuf!
Doch fern von uns'rer Mitte
Wend' manchmal Deinen Blick
Auf alle, die Dich liebten,
Mit Freund und Lust zurück.

Po odříkání této básně odevzdaly bývalé jeho žákyně hodnost
stříbrný, v ohni pozlacený kalich s vyrytým nápisem:

„VDĚČNOSTĚ DCER I MATEK, BÝVALÝCH TO ŽÁKYNĚ.“

Hluboce dojat děkoval důstojný pán za tuto pozorlivost a ujištění
že škola vždy jeho nejmilejším sídlem byla, kam vždy s pravou ch
a radostí chodíval.

Pravil dále, že s těžkým srdcem se se školou loučí, a že jen v
boží a povolání bratrů svých poslechne.

Těž učitelové děkovali hodnostáři za lásku jim prokázanou a mnoh
dobrou radu, kterou jim častokrátě přispěl, a když p. katecheta, P. J.
jmenem všech školákův a všech žákyň jemu děkoval za mnohou štá
s kterou jim jako zpovědník přispěl, tuť mnohá slza v očích přítom
se zaleskla, a staří i mladí se hrnuli k rukám hodnostářovým, by
rozloučenou je ještě polibili.

Dne 13. října 1866. v 11½. hodině dopoledne přibyl J. V.
Ferdinand Dobrotivý na své cestě z Inšpruku zvláštním vlakem do P
Poobědvav na nádraží, vyjel o 4. hodině zase ku Praze.

Zvláštní úřední uvítání se k výslovné žádosti J. V. královské m
Okusil tu J. V. na nádraží také plzeňského piva a shledal
dobrým, že ihned nařídil, aby proň dvě vědra toho piva do
poslány byly.

V úterý dne 16. října 1866. bylo slouženo slavné requiem
děkanském chrámu Páně sv. Bartoloměje za zemřelého katecheta
škole, p. Josefa Pýchu.

Zpěvácký spolek „Hlahol“ zapěl velmi zdařile Horákovo

Dne 2. ledna 1867. měl nově zvolený výbor záložny plzeňské za předsednictví nejstaršího člena svého p. Tomáše Khůryho první schůzi, v níž děla se volba jednotlivých funkcionářů.

Za starostu zvolen opět p. Emanuel Tuschner, za náměstka jeho a spolu za kontrolora p. Karel Kmínek, za pokladníka p. Adolf Feyerfeil a za zapisovatele p. Jos. M. Zýka.

Dne 8. ledna 1867. byla mimořádná schůze obecních starších za příčinou protestu podaného J. U. drem. Fr. Pankrazem a jeho společníky proti udělení čestného měšťanství purkmístru pražskému, dru. Bělskému, a magistrátním radům pražským, jichž bylo 25.

Ve schůzi předsedal nejprve městský rada p. František Pecháček. Když odhlasováním uděleno bylo čestné měšťanství nynějšímu purkmístru plzeňskému med. drovi. Janu Maschaurovi, zaujal tento místo předsedy, načež přikročeno k hlasování ve příčině jmenování čestných měšťanů, kteří v radě města Prahy zasedali. Purkmistrovi pražskému dru. Bělskému připadly 34 hlasy, a radní: Dittrich, Bláha, Fric, Horáček, Huleš, Odkolek, Prachenský a Pětross obdrželi každý 24 hlasy.

Konečně uděleno k návrhu med. dra. Teisslera čestné měšťanství městskému radovi zdejšímu Josefovi Ignácovi Klotzovi, jenž více 42 let pro blaho obce působil.

Dne 15. ledna 1867. bylo ažio při stříbře 31%.

Na den 16. ledna 1867. (v noci) udál se v místnostech c. k. okresního soudu zdejšího drzý pokus krádeže.

Jakýsi Josef Beránek z Kyšic vloudil se v úterý večer do domu c. k. okresního soudu a dal se tam zavřítí. V noci vloupal se v I. patře do úřední místnosti soudního rady p. Urbana, odkud počal se dobývatí do přízemní místnosti c. k. berního úřadu. To se mu však nedářilo, proto změnil úmysl svůj a vylámal v kanceláři pana rady a ve vedlejší výpravně všecky stolky, z nichž ukradl 600 zl., něco kolků a stříbrné hodinky. Po vykonané práci spustiti se chtěl po provaze s okna; provaz byl však krátký a zloděj musil se odvážiti k nebezpečnému skoku, při čemž dopadnuv na zem, na nohou se schromil. I vlekl se kus cesty až do blízkého stromořadí, kdež jej lidé přivoláni třeskotem skla z okna padajícího zadrželi a policejní stráž na radnici odvésti dali. V tom, když se ho stráž chopila, vytáhl Beránek z kapsy bambitku a vystřelil proti stráž. Rána však strážníků se minula a pachatel přemožen jsa konečně se vzdal.

Při prohledávání nalezeny u něho dva dlužní úpisy po 100 zl., přes 270 zl. v bankovkách a drobných, troje stříbrné hodinky a několik železných nástrojův.

Beránek byl ženat a otcem 7 dětí. Sloužil jakožto dělostřelec 10 let při vojtě; poslední čas byl hostinským v Hlubočepích (v okresu smířovském).

A tož tedy vznášíme my občane jménem obyvatelstva zdejšího prosbu a jak toho žádá duševní prospěch našich vedlnost, totiž, že na naší realce vyučování, jak toho zákon žádá v té řeči, ku které a němčině co povinnému předmětu na základě mateřské řeči způsobem tak praktickým, jako se vyučuje franciě a angličtině, tak aby synové naši nikoliv jako dosud tpyve během šesti let, a to ještě špatně a na ujmu vědeckého vzdělání, nýbrž již během tří neb čtyř let po německu dobře mluvíti a psáti uměli.

Tuto prosbu a žádost svou odůvodňujeme následujícím způsobem :

1. Škola je zřízena především pro město Plzeň a plzeňský kraj a obyvatelstvo je zde velikou většinou jenom české.
2. Dle vlastního přiznání se žákovstva je poměr národnosti na realce naší takový, že ji navštěvovali dosud vždy dvě třetiny Čechů a toliko jedna třetina Němců. Letos jest zapsáno 242 Čechů a 138 Němců. Mezi německými žáky jest však veliký počet židů, kteří, ačkoli česky mluvíti umějí, přece němčinu za mateřskou řeč svou pokládají, a obyčejně toliko 2, nejvýš 3 leta na škole setrvají. (Letos na příklad jest v I. německé paralelce 37 žáků a mezi těmi 15 židů) Dále jsou v počtu německých žáků počítáni někteří Češi, kteří z příčin nepochopitelných a k žádosti rodičů za Němce se hlásí, konečně pak žáci až od Chebu, ano i ze vzdálenějších krajín, kteří sem chodí toliko proto, aby se české řeči přiučili. Z toho plyne, že počet skutečných Němců ještě daleko menší jest.
3. Ve vyšší škole reální, která zde vlastně rozhoduje, jest počet žáků německé národnosti vždy zcela nepatrný. Tak na př. jest tam ve všech třídách toliko 36 Němců, kdežto Čechů 95 se čítá. V šesté třídě jest 25 Čechů a toliko 6 Němců.
4. Zákon ze dne 18. ledna směřuje k tomu, aby se řeč vyučovací řídila dle národnosti žáků.
5. Dle náhledu nejslavnějších učitelů všech národů prospívají žáci ve všem nejlepší, když se vyučují řečí mateřskou.
6. Prohlášením realky za školu českou neutipí synové naši nikterak ujmu co do znalosti jazyka německého, ano, budou jej mnohem lépe znáti než dosud. Jazyku německému bude se totiž dle §. 4 zákona ze dne 18. ledna vyučovati co předmětu povinnému a sice docela jiným způsobem než dosud. Bude se mu učit na základě řeči mateřské a prakticky, jako se učí franciě a angličtině, bude se totiž při tom větš, ano hlavní váha klásti místo na plané slovíkářství spíše na neustálé rozmlouvání a na praktická cvičení písemná, tak že během dvou neb tří let synové naši dokonale německy mluvit i psát dovedou, anižby učením se ostatním předmětům po německu ujmu utrpěli na svém věcném vzdělání v naukách reálních, jako se to dosud dělo.
7. O žáky německé národnosti bude postaráno německými paralelkami ve dvou neb snad i ve třech třídách, v nichž dle zákona bude jazyk český jazykem povinným, a bude se mu tam taktéž vyučovati způsobem praktickým, tak že při vstupování do třídy III. neb IV. německí žáci bez všíkové ujmy české přednášky budou moci poslouchati. K vůli poněkud většímu nákladu, jest snad vyplyne ze zřízení německých paralelek, nesmí se provedení zákona odkládati snad až na přes rok. Zákon jest již od 18. ledna 1866. potvrzen a dosud se s provedením jeho otálelo; nyní když i sama vláda k nalehnutí celého národa provedení jeho do 25. t. m. nařizuje, nebude sbor obecních starších vůli Jeho Milosti krále našeho i sněmu zemského překážky v cestu klásti. Duševní blaho synů našich nebude se zajisté měřiti dle několika set většího nákladu, o němž ostatně dosud dokázáno není, zdali ho skutečně třeba bude.
8. Co se týče vyučování, tož nestojí neodkladnému provedení zákona ve všech třídách nic v cestě. Navědčuje tomu mimo jiné již nařízením místodržitelství, které by zajisté nebylo vydáno, kdyby je nebylo lze provésti. Zásadně školském odboru v místodržitelství znalci, kteří věci dobře rozumějí.
9. Doufáme pevně, že sl. sbor obecních starších předeslané důva a v jich smyslu rozhodnutí učiní.

V Plzni, dne 17. Hjna, 1866.

(Následují j

Rozhodněte ale svorně a neohroženě, ukažte se býti hodnými jmena občanů konstitučních, kteříž právo voliti poslance považují za nejvyšší právo politické, za prostředek, jímž národ každý jediné domoci se může v hmotném i duševním ohledu, časů lepších, a těch věru máme my nejvíce zapotřebí.

Svorně tedy, vytrvale a neohroženě při volbě poslance pro královské město naše!

V Plzni, dne 28. ledna 1867.

Komité voličů strany „pokroku“.

Po té přinesl časopis „Böhmische Westbahn“ dne 19. ledna toto provolání strany německé:

An die Wähler unserer Stadt!

Für den 30. d. M. sind wir zur Ausübung eines unserer wichtigsten konstitutionellen Rechte, zur Wahl eines Abgeordneten in den böhmischen Landtag berufen, der unsere Stadt zu vertreten haben wird.

Eine Anzahl Wähler hat sich desshalb zu einer Besprechung versammelt, um über einen in jeder Beziehung geeigneten und würdigen Candidaten für unsere altherwürdige Stadt eine Vereinbarung zu treffen. Mit voller Einsicht in die Wichtigkeit der übernommenen Aufgabe hat die Versammlung alle Verhältnisse ihrer ersten und gewissenhaften Erwägung unterzogen und beschlossen, unseren ehrenfesten Mitbürger, Herrn

EMANUEL DLAUHY

als Landtagsabgeordneten zu empfehlen.

In allen Schichten der Bevölkerung Pilsen's bekannt durch wahre Humanität, strenge Rechtlichkeit, gleiche Liebe gegen beide Volksstämme unseres Vaterlandes, genießt Herr Emanuel Dlauhy die allgemeine Hochachtung der Bewohnerschaft Pilsen's, seine jahrelange Wirksamkeit als Stadtrath und im Ausschusse der bräuerberechtigten Bürgerschaft liefern zugleich hinlängliche Beweise seiner aufopfernden, uneigennützigigen Thätigkeit zum Besten der Gemeinde. Seine Unabhängigkeit, seine Charakterfestigkeit sind uns Bürgen eines muthvollen Einstehens für das Recht und Wohl der Bevölkerung und für das Beste des Landes, sie sind uns sichere Gewähr, dass er stets mit tiefbegründeter Ueberzeugung stimmen und handeln werde: ohne Vorbehalt in bedingungsloser Treue für Kaiser und Reich.

Eine Anzahl Wahlberechtigter,

V den volební byly ještě zvláštní od německé strany vydané plakáty v obou zemských jazycích na rozích ulic a náměstí přilepeny, kterými vyzývali se voličové, aby nemeškali k volbě se dostaviti a pro pana Dlouhého hlasovali.

Dne 30. ledna (ve středu ráno) v 8 hodin započala volba ve veliké síni městské radnice.

Volební komisse skládala se z pánů: c. k. okresního Těpého, zeměpanského kommissáře, z purkmistra dra. Maschaura, z c. k. náměstka státního zastupce Jindřicha Černého, inženýra Václava Daniela, městského rady Jana Kleissla a Eduarda Födermayera, J. U. dra. Petra Hilberta, Emanuela Langa a zapisovatele Josefa Kramáře. Předsedou komisse byl purkmistr dor. Maschauer.

Voličů dostavilo se z 1205 toliko 631.

Pan Eman. Tuschner, kandidát strany „pokroku“, obdržel 520 hlasů; p. Emanuel Dlauhy pouze 101 hlas.

Volba ukončena ve 2 hodiny odpůldne.

Účastenství voličův při volbě poslance nebylo, jak vysvítá z čísel svrchu uvedených, příliš značné. K volbě dostavila se jich skoro jen polovice. Toho příčinou byl jednak týdenní trh, jenž v den volby připadl, jednak i ta okolnosť, že zde úřad neustanovil hodinu, do které se hlasy přijímají. Tím se stalo, že mnozí voličové, kteří dle

Dnešní usnešení o realce jest zároveň důkazem nejskvělejším, jak drze v hrdlo lbali ti, kdož před zástupci celé země tvrditi se opovazující, že jest Plzeň ryze německá, z tohoto na prosto lživého výroku svého pro nekalé, světla božského štítící se plány své kořistiti chtěli.

Obecní zástupcové ukázali se hodnými důvěry voličů svých; hlasovali, jak kázal prospěch českého obyvatelstva Plzně a celého českého západu, duševní pokrok českých synů, nepopíratelné právo naší národnosti, spravedlnost k německým spoluobčanům našim.

Po dlouhé, půl třetí hodiny trvajících debatě, které se účastnila celá řada řečníků, totiž pp. dor. Šel, Kleissl, purkmistr dor. Maschauer, Belani, dor. Brož, Em. Tuschner, Khüry, Anton, I. Schiebl, Pecháček, přijat konečně jednohlasně společný návrh p. Kleisslův a dra. Šela, že naše vyšší reální škola, která bude ohniskem reálního vzdělání nejen pro město Plzeň, nýbrž pro celý plzeňský kraj a celý český západ, má býti prohlášena za školu českou a že zákon o jazykové rovnoprávnosti na škole té ihned vstoupiti má v život.

Návrh ten zní doslovně z protokolu jak následuje:

„Na základě zákona o rovnoprávnosti jazykové ze dne 18. ledna b. r. prohláší zastupitelstvo král. krajsk. města Plzně obecní reálku za českou. Na záky národnosti německé bude se na realce v tom stupni ohled bráti, že obec plzeňská pro ně v I., II. neb v III. třídě nižší reálky zřídí paralelku dle potřeby německou, a ji tak dlouho vydržovati bude, pokud se do těchto tříd přihlásí dostatečný počet žáků německých, totiž takových, kteří české řeči tak dalece mocni nejsou, aby českým přednáškám porozuměti mohli.“

D O D A V E K.

„Školní komisse bere na sebe povinnost, že bude o to dbáti, aby rovnoprávnost, jak ve smyslu shora uvedeného zákona o rovnoprávnosti jazykové, tak i dle předeslaného usnešení městského zastupitelstva ihned provedena a na dále bez ujmy zachována byla.“

Schůze zahájena purkmistrem p. drem. Maschaurem ve ¼ 10. hod. dopoledne a dostavili se k ní celkem 32 obecní starší (jeden z nich přišel po vyřízení I. předmětu a veledůstojný p. arciděkan P. A. Hlavna musil pro nenadálou závat před započatím schůze odejti). Obecenstva bylo tenkrát mnohem více než obyčejně a shromáždění stopovalo s velikou napatostí průběh celého jednání, dávajíc při jednotlivých řečích pp. zástupců souhlas svůj na jevo. Pro nedostatečnou místnost poradní, která skoro všelikou veřejnost vylučuje, musilo však obecenstvo jako obyčejně toliko u dveří a ve vedlejší kanceláři státi.

Po přečtení protokolu schůze minulé, jenž se schvaluje, ujímá se slova p. dor. Maschauer. a přednáší první předmět rokování, totiž volbu školní deputace, pro městskou reální školu, sestávající ze 3 členů. Řečník předčítá nejprve dotýčené ustanovení statutu o škole reální, v němž se mluví o oboru působnosti této deputace.

Dle ustanovení toho má, jak známo, obecní tato deputace býti takřka duchem školy reální: jsouc v neustálém styku se sborem učitelským a navštěvujíc jednotlivé přednášky pp. profesorů má deputace poznati všeliké vady a nedostatky ústavu a má o nich a o jich odstranění sboru obecnímu dávat referáty a návrhy.

Po přečtení tohoto ustanovení praví p. purkmistr, že se do deputace musí voliti lidé, kteří mají zvláštní lásku ke školství a vytrvalost u konávání nemalých povinností, jaké s úřadem deputace spojeny ji a navrhuje konečně sboru k volbě pp.: Em. Tuschnera, Fodermayera Kleisslera.

Dne 5. února 1867. došlo městské rady zdejší rozhodnutí c. k. okresního úřadu ze dne 26. ledna 1867., č. 282, týkající se protestu podaného od J. U. dra. Františka Pankraze a spol. proti udělení čestného měšťanství pražskému purkmistrovi a městským radům pražským.

Rozhodnutí toto prohlásilo sedění zastupitelstva plzeňského, v němž čestná měšťanství udělena byla, t. j. shromáždění ze dne 8. ledna 1867., za neplatné.

O věci té více se pak nejednalo.

Dne 7. února 1867. doručen byl hudebnímu řediteli zdejšímu Frant. Matesovi následující poděkovací list za slavnostní pochod, věnovaný Její Výsosti, arcikněžně Gisele, za příčinou slavnosti svěcení praporu sboru ostrostřeleckého v Plzni:

Au den Herrn Franz Mates, Chordirektor in Pilsen!

Laut des hohen Statthalterei-Präsidential-Erlasses vom 4. I. M., Z. 642, haben Se. k. k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. v. M. einen von Ihnen überreichten Festmarsch allergnädigst entgegen zu nehmen und den Auftrag zu erteilen geruht, dass Ihnen der Allerhöchste Dank schriftlich ausgesprochen werde.

Hievon werden Sie in die angenehme Kenntniss gesetzt.

Pilsen, am 7. Feber 1867.

Ritter v. Tschary-Forsthaiu.

Dne 8. února 1867. mělo obecní zastupitelstvo sedění, v němž vyřídilo následující předměty:

1. Zpráva městského rady a lesního inspektora Františka Pecháčka o pravém výtěžku z lesů obecních přijala se na vědomost.
2. Návrh ku stenografování sedění výborových odročil se, a uznáno za dobré, nejdříve jednací řád náležitě opravě podrobiti.
3. Ve příčině zařízení sboru hasičského odevzdal se elaborat ustanovenému komitétu k předběžné poradě s městskou radou.
4. Zpráva městského rady Emanuela Tuschnera o výsledku vybírání tržních krejcarů se spokojeností přijata k vědomosti.
5. Ve příčině vyučovacího jazyka na hlavní škole rozpředla se živá debata; když zamítnut návrh páně purkmistrův, aby záležitost ta zvláštnímu komitétu k prozkoumání odevzdána byla, rozhodlo se zastupitelstvo k návrhu p. Tuschnerovu většinou 15 proti 14 hlasům pro český jazyk vyučovací.
6. Městské divadlo pro zimní sezonu 1867./68. propůjčeno pro česká představení Pavlu Švandovi ze Semčic.

Dne 13. února 1867. došel měšťanosty zdejšího, med. dra. Maschaura, poděkovací přípis c. k. generálního velitelství v Praze za vydatnou podporu c. k. vojenské pekárně poskytnutou.

Dekret tento zní:

Abt. 4, Nr. 677.

Au den Herrn Bürgermeister Med. Dr. Maschaur, Hochwohlgeboren in Pilsen!

Prag, am 11. Februar 1867.

Anlässlich der von der dortigen Verpflegs-Magazins-Verwaltung in dem Berichte vom 29. Oktober 1866. hervorgehobenen und durch die vorgelegten Kommissions-

přednese a vůbec seč bude o provedení zákona ze dne 18. ledna 1866. již v tomto školním roce se zastane.

Z okr. výboru v Domažlicích, dne 19. října 1866.

Náměstek starosty: Dor. Klíma m. p.

III.

Sl. sbore obecních starších král. města Plzně!

Přihlížeje k tomu, že konečně zákon o rovnoprávnosti na školách středních ze dne 18. ledna b. r. uveden býti má ve skutek a že slavný sbor obecních starších v jedné z nejbližších svých schůzí rozhodnouti má, zdali tamnější, pro celý kraj plzeňský tak veledůležitá reální škola uznána býti má za českou čili nic, vidí se níže v účtě podepsaný výbor okresní, jsa si vědom svých povinností, jež ho k zastávání zájmů a tužeb obyvatelstva okresu vízou, polhnutá, ve jménu obyvatelstva okresu zdejšího vysloviti tuto žádost: Slavný sbor obecních starších račiž vzhledem k všeobecné prospěšnosti a vzhledem k české povaze obyvatelstva většiny okresu kraje plzeňského, mezi které i zdejší okres se počítá, z čehož značný počet žáků školy plzeňské navštěvuje, tamnější školy reální ve smyslu zákona o rovnoprávnosti prohlásiti za české.

Z výboru okresního v Přešticích, dne 18. října 1866.

Náměstek starosty: F. Hofmeister m. p.

Žádost řemeslnické besedy odvolává se mezi jiným k úsudku prvích našich kapacit ve vědách reálních, pp. školního rady Wenziga, profesorů Krejčího, Mayera a t. d. a t. d., kteří dávno prohlásili, že toliko vyučováním řeči mateřskou lze zvláště ve vědách exaktních docíliti žádaného výsledku u žáků. Dále se tam praví, že gymnasium zdejší, které je proti právu německé, pracuje pro export, totiž že vzdělanci odtamtud vycházející do celého světa se rozprchnou, kdežto reálka vychovávati má jádro měšťanstva, zároveň české průmyslníky a živnostníky, kteří v městě a v kraji zůstanou. A toho se dá toliko tenkrát docíliti, když bude škola ta česká.

Na počátku rokování předčítá p. purkmistr výnos místodržitelstva v těchto dnech ředitelstvu reální školy zasláný, jehožto obsah stručně vyjádřený zní takto:

Dne 25. t. m. musí býti zákon o jazykové rovnoprávnosti na školách ze dne 18. ledna b. r. na plzeňské reálce proveden.

Sbor obecních starších nechť se tedy bez meškání rozhodne, kterou řeč (buď českou neb německou) chce míti řečí vyučovací na plzeňské reálce, „která (doslovně opsáno z místodržitelského výnosu) beztoho již před tím ráz české školy na sebe vzala“.

Nechť se nám (místodržitelstvu) hned oznámí návrh změn, jakých bude za příčinou provedení zákona ze dne 18. ledna na ústavu třeba.

Po přečtení mluví k shromáždění:

Pan purkmistr dor. Maschauer (něm.):

Otázka, o níž se jedná, jest nad míru důležitá. Dotaz místodržitelstva měl se státi před započetím školního roku. Nyní jsou tím rodičové i děti do velikých nesnází přivedeni, poněvadž se již utraquisticky vyučovati počalo. Také neznáme skutečnou potřebu zákonnosti. Deputace dnes zvolená může to vše vyšetřiti a nám potom zprávu podati. Proto usnesla se městská rada na tom návrhu:

„Usnesení o provedení zákona stran rovnoprávnosti na reálce se odrokuje“
„důležitost se odevzdává školní deputaci k prozkoumání. Do té doby,“
„tace návrhy své předloží, bude se vyučovati na reálce utraquisticky“
„š. Městská rada se žádá, aby o tomto usnesení zpravila místodržitelství.“

Dne 14. března 1867. bylo sedění městského zastupitelstva, v němž rokováno o následujících předmětech:

1. Při čtení protokolu z poslední schůze k návrhu páně Kleisslovu opraveno, že návrh týkající se hlavní školy u sv. Anny přijat 15. hlasy proti 13., poněvadž hlasovalo pouze 28 členův.
2. Městská rada předložila nově zhotovený plán oné části Říšského předměstí, které se prostírá mezi parním mlýnem a c. k. pekárnou. Tento od p. inženýra Karla Veselého zhotovený plán přijat s tím podotknutím, že všechny ulice, které se nově zakládají mají, sedm sáhů široké býti musí. Zároveň povoleno odměnou p. Veselému 40 zl.
3. Poslední článek programmatu obsahoval sdělení c. k. okresního úřadu týkající se zadaného rekursu části plzeňských občanů proti usnesení obecních starších, týkajícího se vyučovacího jazyka na hlavní škole u sv. Anny. I přijat po delší debatě následující návrh p. Tuschnerův:

„Jelikož městské zastupitelstvo myslí, že usnesením svým ze dne 8. února 1867. zákon ze dne 18. ledna 1866. mylně nevykládalo a okres působnosti své zákonem tímto mu vyměřený nepřekročilo, tedy se proti rozhodnutí sl. c. k. okresního úřadu v Plzni ze dne 6. března t. r. k vys. c. k. místodržitelství podá zákonem povolený rekurs.“

Dne 22. března 1867. konaly se po druhé volby poslanců do zemského sněmu.

Jeho Vel. totiž nejvyšším patentem ze dne 26. února t. r. zemský sněm český rozpustiti kázal¹⁾ a musily se nové volby poslanců konati.

Strana „pokroku“ zůstala si věrna a navrhla za město Plzeň opět p. Emanuela Tuschnera jakožto kandidáta poslanectví.

Jinak strana německá. Přesvědčivši se, že by s dřívějším kandidátem p. Eman. Dlabým nepochodila, vyzvala, podporována jsouc vládními orgány, pana pučkmistra med. dra. Maschaura, aby se o poslanectví za město Plzeň ucházel a odporučila jej za kandidáta vládního.

Agitace byla tentokrátě ohromná, neb i veškeré vládní úřady ji podporovaly ve prospěch strany protinárodní. Nebylo úředníka, ba ani pensisty, který by nebyl obdržel „s hora“ rozkaz, jak se má při volbě zachovati.

S politováním zaznamenati dlužno, že přívrženci tak zvané „strany německé“ chápali se při agitaci i prostředků nečestných: že zlehčováním a podezříváním ve zvláštních hanopisech mínili u voličů podkopati důvěru k poslanci, jenž věrně s obhájci práva koruny české na sněmu hlasoval.

Provolání strany „pokroku“ obsaženo bylo v č. 22 „Plzeňských Novin“ a znělo takto:

Voličové král. kraj. města Plzně!

Po slavném vítězství, jakéhož statečné měšťanstvo plzeňské při minulé volbě poslance zemského zvolením p. Emanuela Tuschnera dosáhlo, máme opět přikročiti k nové volbě. A koho máme voliti? Měšťanstvo plzeňské, známé svou statečností

¹⁾ Rozpuštění toto oznámeno v schůzi poslanců zemských dne 27. února t. r. a učinilo přehlboký dojem nejen ve sněmovně, nýbrž v celém národě českém. Pravá příčina toho byla ta, že většina sněmu, sesilena šlechtou, skládala se z mužů tradičních při historickém právu koruny české, kteří nechtěli k podporování koalici s rakouské poslání zastupce do cislajtanského parlamentu. Takové jednání sněmu nebylo novému ministru Benstovi pro dualistické plány vhod, i způsobil rozpustiti sněmu, aby novými volbami vynutil zastupitelstva, které by mu bylo po vůli.

odvěkou, není třtinou větrem se klátící, aby snad přes noc přesvědčení své změnilo. Byť se i strana protivná jakýmikoliv prostředky o to přičiňovala, měšťanstvo plzeňské odpoví bohda na otázku tu zase jako jeden muž slovy: Volíme pana

EMANUELA TUSCHNERA,

bývalého poslance našeho, starostu zastupitelstva okresního, městského radu, hejtmána
c. k. priv. sboru ostrožteckého, předsedu záložny plzeňské a t. d. a t. d.

za poslance královského města našeho pro příští sněm zemský.

Volili jsme již jednou dobře a budeme i po druhé tak voliti, neboť důvěra, kterou jsme muži tomuto před čtyřmi nedělemi projevili, skvěle se nám osvědčila. Budeme ho voliti svorně a jednomyslně, jak se na měšťanstvo plzeňské sluší, nikdo z nás nescházej při osudí volebním, neboť každého hlas stejně váží a každému jest povinností přičiníti se dle možnosti k tomu, aby vlast' a říše naše z oněch svizelu vybědly, kterýmž jak se dle všeho zdá, vstříc jdeme. Bůh zachovej nám Nejjasnějšího krále našeho a žehnej Rakousku i Čechám! Toť heslo naše, jež při nastávající volbě povede nás a bohda brzy i říši naši k zaslouženému vítězství.

V Plzni, dne 16. března 1867.

Volební komité strany „pokroku“.

Jiné provolání znělo:

Voličové král. kraj. města Plzně!

Když jsme Vám při poslední volbě poslance za královské město naše spolu-měštana našeho p. Emanuela Tuschnera navrhli, potkal se návrh ten s vřelým souhlasem Vaším. Přes 500 statečných a vážných měšťanů plzeňských důvěrou svou ho poctilo.

Jak si sněm království českého, v němž poslanec tento nás zastupoval, počínal, víte všickni dobře. Chtěje zameziti rozdvojení říše v jednu východní a jednu západní polovici, hájil neohroženě celistvost naší říše a práva našeho království českého. Byl rozpuštěn, poněvadž J. M. nejjasnější král náš chtěl se přesvědčiti, zdaž skutečně smýšlení sněmu českého srovnává se se smýšlením lidu našeho.

Novou volbou poslanců má lid ukázati, zdaž stejně smýšlí, jako většina minulého sněmu zemského, a bohda že měšťanstvo naše při této volbě ukáže, že špatně poučen jest ten, kdo myslí, že měšťan plzeňský přes noc své přesvědčení mění.

Poslanec náš stál pevně s většinou minulého sněmu českého s předními muži národa našeho, s předními hodnostáři církve a s předními muži osvícené šlechty naší! Zasadil se o nejsvětější zájmy naše, i nemáme zajisté ni té nejmenší příčiny, proč bychom jej opět důvěrou svou poctiti neměli.

A co spoluobčanu našemu nemusíme mu zajisté chválořečit. Známe ho všickni jakožto upřímného muže z lidu, jenž obětavě lidu slouží, s námi žije a cití jako bratr s bratrem. Muže býti kdo na rozpacích, zdaž důvěru svou má jemu opět projeviti? Nikdo, jenž mužem jsi v pravém slova smyslu! Měšťanstvo plzeňské ví dobře, kdo upřímně s ním smýšlí, ono také nedá se bohda žádnými svůdnými řečmi a žádným blyskavým provoláním od přesvědčení svého odvrátiti.

Svůj ať volí svého! To buď heslem našim. Vlast' na nás patří a věru, že jako již jednou zaplesala nad vítězstvím našim, opět zaplesá, když zvolíme spolu-měštana našeho, pana

EMANUELA TUSCHNERA

opět za poslance do sněmu zemského za královské město naše.

Sworně tedy a vytrvale k volbě dne 22. března!

Volební komité strany „pokroku“.

Třetí provolání na velikém plakátě znělo:

Voličové!

V pátek dne 22. března bude volba poslance do sněmu zemského, a od toho, kdo zvolen bude, závisí blaho říše a vlasti naší. V našich rukou jest, abychom rozhodli, a kdo z nás by se k volbě nedostavil, voličové, špatně by posloužil svate věci národní.

Jako před měsícem, jest i nyní naše heslo:

EMANUEL TUSCHNER,

spoluměšťan náš, buď poslancem na sněmu zemském pro královské město naše!

On konal svou povinnost, když „věrně a vytrvale“ zastával smýšlení naše na sněmu zemském, a my zase vykonáme povinnost svou k němu, když ho opětně za poslance zvolíme. Jedná se tu o to, aby se ukázalo, že pravdivá jsou slova: hlas lidu — hlas boží, že smýšlení naše není třtinou větrem se klátící.

Voličové! Proto dostavme se do jednoho k volbě poslance dne 22. března, nedejme se ničím mástí, neboť nejedná se tu o osobu, nýbrž o veliké projevení národní a volme jednohlasně dřívějšího svého poslance.

„O nás at' nerozhoduje se bez nás“, sice bychom toho my sami nejvíce pykali. Svorně tedy, neohroženě a vytrvale k volbě; prospěch náš vlastní, prospěch města, vlasti i říše toho vyžaduje.

V Plzni, dne 17. března 1867.

Několik voličů.

V den volby byl na rozích ještě tento plakát velikými červenými literami tištěný:

Vzhůru k volbě!

Na praporu našem stůj: „pokrok“ a heslem naším buď: Volme za poslance našeho

EMANUELA TUSCHNERA

milovaného spoluobčana našeho, kterýž mezi námi žije, s námi upřímně smýšlí a pro nás obětavě pracuje.

Každý z nás dostav se, podle toho, jak vysoké máš číslo na legitimačním lístku, na jisto během dopoledne k volbě, a vol samostatně, jak se na muže sluší. Nevolme pro přítomnost, ale pro budoucnost, a bohdá, že budoucnost ta bude patřiti naší svaté věci národní. „Nedejme se!“

Několik k volbě oprávněných řemeslníků.

Se strany německo-vládní vyšlo první vyzvání v č. 22 časopisu „Böhmische Westbahn“ obsahu tohoto:

Herr Bürgermeister Dr. Johann Maschauer ist von einer Anzahl wahlberechtigter Bürger als Candidat für die demnächst bevorstehende Wahl eines Abgeordneten in unseren Landtag aufgestellt worden. Die allgemeine Stimmung, so weit wir sie zu vernehmen Gelegenheit hatten, spricht sich für diesen Candidaten auf das Günstigste aus. Nachdem nun Herr Em. Dlauhy auf die Candidatur gegenüber der des Herrn Bürgermeisters Verzicht geleistet, haben sich mehrere jener Wähler, welche bei der letzten Wahl dem Herrn Dlauhy ihre Stimmen zugewendet hatten, mit Rücksicht auf die Meinungsäußerung ihrer Mitbürger dahin geeinigt, den Herrn Bürgermeister auch ihrerseits als Candidaten anzunehmen und stellen demgemäß hoffnungsvoll an die übrigen gleichgesinnten Herren Wähler das freundliche Ersuchen, sich ihnen hiebei anzuschließen. Mehrere Wahlberechtigte.

Ostatní provolání toho druhu byla v obou zemských jazycích na návěstních tabulích přilepena:

Vyzvání!

Zemský sněm náš pro chování se většiny poslanců od Jeho Veličenstva našeho nejmilostivějšího císaře a krále byl rozpuštěn a nové volby již jsou vypsány.

V tomto veledůstojném okamžení nastává naši staroslavné, vždy věrné Plzni otázka, komu přede všemi při poměrech nynějších čestný mandát zastupitele v sněmě zemském má svěřiti. Miníme jen dle smýšlení svých spoluobčanů jednati, když měšťanostu svého, pana

DRA. JANA MASCHAURA,

prvního to měšťana obce naší, jenž všeobecnou důvěrou v čele městského zastupitelstva byl postaven, navrhuje co takového, který zájmy říše, země a města našeho co nejlépe zastoupiti jest nejvhodnějším.

Všeobecná úcta a uznání vážených zásluh, které on si získal po šestileté veřejné působení jeho o město naše, vyslovena byla v nejednom veřejném prohlášení tak že není pochybnosti nejmenší o souhlasu celého občanstva.

Nejv. vlastnoručním přípisem ze dne 26. října t. r. udělena byla „v uznání věrnosti a loyality za příčinou posledních událostí válečných vynikajícím způsobem osvědčené a v uznání účastenství a pravé přiči- nosti, s jakouž ranění a onemocnělí vojínové podporováni a ošetřováni byli, jakož i v uznání všestranné účinnivé podpory opatření vládních jakož i operací armády“ u příležitosti pobytu J. V. panujícího krále v Praze mnohá vyznamenání.

Plzeň a při tom takto pochodila:

Pan Jan Ronolter obdržel záslužný kříž, pan inspektor Wanka rytířský kříž řádu Františka Josefa. P. Quidonovi Teoplýmu, c. k. okresnímu přednostovi, měšťanskému ostrostřeleckému sboru, zvláště pak jeho po- bočnickovi K. Kalserovi, a jednotě měšťanů (?) dostalo se výrazu Nejvyšší spokojenosti.¹⁾

Přípisy, jichž se dostalo jednotě měšťanův a ostrostřeleckému sboru zněly takto:

K. k. Statthalterei-Präsidium. Nr. 6257 p.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben laut eines an mich gelangten Allerhöchsten Handschreibens dto. Prag, den 26. Oktober 1866., die von dem Bürgerverein anlässlich der letzten Kriegsereignisse in hervorragender Weise bethätigte Treue, Loyalität und patriotische Hingebung des Ausdrucks der Allerhöchsten Zufriedenheit gewürdigt.

Es gereicht mir zum Vergnügen den Bürgerverein hievon in Kenntniss zu setzen. Prag, am 27. Oktober 1866.

Der Statthalter: Rothkirch m. p.

An den Bürgerverein in Pilsen.

K. k. Statthalterei-Präsidium. Nr. 6257 p.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben laut eines an mich gelangten Allerhöchsten Handschreibens dto. Prag, den 26. Oktober 1866., die von dem Schützen-Corps anlässlich der letzten Kriegsereignisse in hervorragender Weise bethätigte Treue, Loyalität und patriotische Hingebung des Ausdrucks der Allerhöchsten Zufriedenheit gewürdigt.

Es gereicht mir zum Vergnügen, das Schützen-Corps hievon in Kenntniss zu setzen. — Prag, am 27. Oktober 1866.

Der Statthalter: Rothkirch m. p.

An das bürgerliche Schützen-Corps in Pilsen.

Dne 29. října 1866. mělo obecní zastupitelstvo mimořádnou schůzi, v které za předsednictví městského rady a náměstka purkmistrova Jos. Ig. Klotza usneseno bylo, aby se učinila ovace měšťanostovi plzeňskému med. drovi. Janu Maschaurovi za zásluhy jeho, které si zvláště obětavou činností při minulé okupaci pruské byl získal.

K tomu účelu zvolena jest deputace z radů Josefa Ignáce Klotza, Edvarda Fodermayera a Emanuela Tuschnera, která jemu díky obec- vysloviti má. Dále uspořádán budiž večer dne 31. října 1866. velmi- lepší průvod s pochodněmi a požádání budtež měšťané plzeňští, a osvětlením oken důkaz podali, že zásluhy prvního měšťana ctí a uzná-

¹⁾ A na purkmistra med. dra. Maschaura nedošlo, ač toho všim právem měli. Proč se tak stalo, snadno bylo uhadnouti.

Na konec stůj zde ještě vyzvání měšťanosty samého:

Volicové král. kraj. města Plzně!

Vyzván od znamenitého počtu svých spoluměšťanů odhodlal jsem se vystoupiti při nastávající volbě do sněmu zemského co kandidát pro město naše.

Spoluměšťané! Po šest let stál jsem co měšťanosta věrně po boku Vašem, za duň štěstí jakož i za duň nebezpečí. Nejednou a hlasitě ujišťovali jste mne důvěry Vaší, dokažte to nyní a volte mne za poslance Vašeho, chci státi za blaho Rakouska, Cech i našeho starého věrného města.

Dor. Jan Maschauer m. p.,
měšťanosta.

Volba konala se dne 22. března 1867. týmž způsobem jako minule ve veliké sni na radnici.

Z 1210 voličů dostavilo se jich k volbě 879.

Zvolen byl opět pan Emanuel Tuschner, obdržev 577 hlasův.

Panu drovi, Maschauerovi připadl 301 hlas.

Strana pokroku zvítězila tedy opět dosti skvěle přese všechny schytralé agitace strany německé.

Odpoledne téhož dne sešel se výbor obchodní komory, aby zde vykonal volbu dvou poslanců za obchodní komoru plzeňskou. I byli zvoleni za poslance pp. Jan Kleissl, kandidát strany „pokroku“, a Fr. Hýra¹⁾.

Poslední zvolen byl proto, poněvadž při volbě sám sobě dal hlas. Jinak by při rovném počtu hlasů byl rozhodl los mezi ním a p. Jelínkem.

Proti volbě poslance p. Tuschnera podala německá strana protest, který však zemským sněmem byl zamítnut.²⁾

Dne 5. dubna 1867. V noci na dnešek zuřila vichřice v městě a v okolí. Prudký lijavec střídal se s krupobitím a padajícím sněhem; blýskalo se, hřmělo a blesk udeřil do věže kostela sv. Bartoloměje, nepůsobiv žádně škody.

Dne 6. dubna 1867. zahájen byl v Praze nově sestavený sněm zemský.

Dne 20. dubna 1867. byly řeky Mže a Radbuza rozvodněny následkem neustálých deštů.

Voda vystoupivši z břehů zaplavila okolní luka. Bylo to letos již po sedmé.

Dne 20. dubna 1867. v sobotu velikonoční u večer konala se jako každoročně velikolepá církevní slavnost vzkříšení Páně, podporována jsouc příjemným počasím.

¹⁾ Pan Hýra neosvědčil se dosud nikoly odpůrcem národnosti české; proto panovalo mínění, že jakožto rozený Čech nebude v sněmu hlasovati s Němci. Bohužel, že zapomenuv na svůj původ, stal se podporovatelem strany, živel český potlačující.

²⁾ Protest ten byl podepsán od panů: J. U. dra. Františka Pankraze, Eduarda Blaubeho, Františka Zieglera, majetníka domu; Jiřího Křížce, Jakuba Blachle sládká; Josefa Hoffmanna, žida; Mich. Schiffla a Karla Seiferta, pens. c. k. rytmařů.

Ve dne v noci byl purkmistr činným spolu s městskou radou a členy sboru obecních starších a se zvláštním výborem měšťanstva; chudí i bohatí, staří i mladí, měšťané i neměšťané závodí v álechetné snaze, aby pomáhali die sil svých k udržení veřejného řádu a pokoje ku ákvěleému vítězství samosprávy.

Nyní, když všechny svízele jsou již překonány a kdy tak dobře obetřili jsou všickni v zkouškách utrpení, oslavíme sami památku občanské statečnosti, v minulých právě dnech osvědčené v osobě purkmistra pana dra. Maschaura, jenž za doby té věrně a vytrvale s příkladnou obětavostí v čele spoluobčanů svých hájil zájmy všech nás, čímž získal si zásluhy o celou zemi i o stát.

Oslavujeme zásluhu purkmistra svého svobodnou volbou občanstva zvoleného, oslavujeme tím nikdy nehybnou zásadu autonomie, která osobněna jeonc ve veřejných zastupcích lidu, zvláště za poslední války tak blahodárnou býti se osvědčila.

Nechť zvědí dnes ti, kdož za dob, kdy ku zdaru města i kraje sami jsme se spravovali, okem nepřejícím, závistivým na nás pohlíželi a na místech nejvyšších nás očerňovali: že smějeme se pyklům nám na úkor jimi strojeným a že dovedou zásluhy mužů svých sami oceniti a odměniti.

Nemáme ovšem stříbra ani zlata, jež jinde v úděl za zásluhy se podává; a to přinášíme však oslavencům svým za obět nehybnou, upřímnou a horoucí lásku, která větší má cenu než chladný kov, jenž rezaví.

Oslava, jakou královská Plzeň dne 31. října 1866. večer připravila purkmistrovi med. drovi. J. Maschaurovi a kterouž oslavila zároveň své zásluhy, které o vlast a krále za dob pruské okupace si získala, byla v pravém slova smyslu velikolepá. Osvětlení města bylo všeobecné, výjma snad jedině dům p. dra. Pankraze, jenž proti usnesení zastupitelstva městského ve zvláštním listu protestoval, nazýváje je demonstrací a žádaje za ochranu svého majetku proti „přechmatům“ jásajícího obecnstva.

I v nejhudších čtvrtích města hořela za okny světla, ano i v okolí, jako na Lochotíně, na Lüftnerce a na Košutce zapalovány pestré ohňostroje.

Průvod s pochodněmi byl tak krásný, že podobného cos Plzeň posud ani neviděla.

Přes tři sta pochodní, a skoro tolikéž pestrobarvých, od zákl škol reálných nesených lampionů rozlévalo dalekou zář po městě. Průvodu, jenž vyšel z radnice, súčastnilo se několik tisíc lidstva, mezi nimi celý sbor obecních starších s městskou radou v čele, tělocvičná jednotka „Sokol“, zpěvácký spolek „Hlahol“, žákovstvo škol reálných se sborem učitelským, měšťanská a řemeslnická beseda, ostrostřelecká kapela, oddělení ostrostřelcův a městských havířů. Pochodně nesli měšťané a ostrostřelci. Před bytem p. purkmistrovým zapěl „Hlahol“ tři sbory a kapela ostrostřelecká zahrála několik skladeb, mezi tím co deputace městské rady a zastupitelstva obecního p. purkmistrovi, ve schodě s mandátem svým, díky za jeho zásluhy o město vyslovovala.

Pan purkmistr byl patrně pohnut a děkoval deputaci srdečnými slovy, načež sešel dolů a byv uvítán nekonečným voláním slávy, děkoval osobně jednotlivým spolkům za poctu mu prokazanou. Po té odebral se průvod v témž pořádku jako prvě nazpět k radnici, kde se rozestl.

Při celé slavnosti panoval vzorný pořádek. Leckdes pozorovali jsme za osvětlenými okny i nápisy. Jeden z nich z Horaciovy ody vyňatý zněl:

TURBA QUIRITIUM CERTAT TERGEMINIS TOLLERE HONORIBUS I

V českém překladu:

Zástup měšťanstva závodí, aby trojnásobnou povznéal Jej poctu.

Der gefertigte Stadtrath beehrt sich im Namen der Armenfonds-Direktion für diesen überaus menschenfreundlichen Akt Einem löbl. k. k. Regiments-Commando seinen verbindlichsten Dank hienit abzustatten.

Stadtrath Pilsen, am 24. Mai 1867.

Dor. Maschauer m. p.

Dne 27. května 1867. započalo vyslychání osob obviněných a svědků v důchodkovém trestním případě, který převarováním po delší čas spáchán byl v zdejším měšťanském pivováře „na Bubenči“. Vyšetřování řídil k tomu delegovaný c. k. finanční kommissář Gole z Chrudimi.

Dne 29. května 1867. (v 7 hodin ráno) připevněna byla baň s pozlaceným křížem, opatřena hromosvodem, na věž evangelického kostelíku. Ač to bylo v době ranní, sešlo se množství lidu k výkonu tomu.

Připomenutí hodno jest, že vinná láhev, po pronesení obvyklých připitků s věže shozená, — se nerozbila.

Dne 30. května 1867. odeslal představený plzeňského kraje p. Jan Tschary rytíř z Forstheinu, ubíraje se na odpočinek, následující přepis na rozloučenou městskému zastupitelstvu:

An das geehrte Stadtverordneten-Collegium der k. Kreisstadt Pilsen!

In Folge der mir von Sr. k. k. Apostolischen Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 4. d. M. über meine allerunterthänigste Bitte bewilligten Versetzung in den bleibenden Ruhestand, scheidet mich in wenigen Tagen nach einer achtjährigen Amtswirksamkeit mit Wehmuth aus meiner lieben Heimatsstadt Pilsen, deren wackere Vertreter mich bei Ihrer Treue und Anhänglichkeit an unseren allerdurchlauchtigsten Kaiser, bei Ihren in guten und schlimmen Tagen stets bewährten loyalen und patriotischen Gesinnungen, bei Ihrem regen Sinne für Ruhe und Ordnung und rastlosen Eifer für die Förderung zahlreicher gemeinnütziger Anstalten in meiner dienstlichen Stellung thatkräftig unterstützten und nun zum Ausdrucke des wärmsten Dankes angenehm verpflichtet.

Ich sage zugleich den geehrten Herren Stadtverordneten, so wie auch allen biedern und loyalen Mitbürgern, in deren Mitte ich so viele frohe Tage verlebte und zahlreiche Beweise von Anhänglichkeit und freundlichen Gesinnungen erhielt, aus voller Seele ein herzliches „Lebewohl“ mit innigstem Wunsche, und der zum Himmel gerichteten Bitte um den Segen des Allmächtigen für das wahre Wohl Ihrer lieben Stadt, an der ich stets den wärmsten Antheil nehmen werde, und die mir unter allen Verhältnissen meines Lebensrestes stets unvergesslich bleiben wird.

Mit vollkommener Hochachtung habe ich die Ehre mich zu zeichnen des geehrten Stadtverordneten-Collegiums ergebenster

Pilsen, den 30. Mai 1867.

Ritter von Tschary-Forsthein m. p.

Kreishauptmann.

Dne 31. května 1867. započal zde úřední činnost c. k. místodržitelství rada pan Leopold Strnad, jenž za představeného plzeňského kraje a okresního úřadu sem poslán byl.

Dne 31. května 1867. vztáhla se nad Plzní velká bouře, která silným deštěm provázena byla.

Dne 1. června t. r. odpoledne opakovala se bouře ještě silněji. Hřmělo a blýskalo se silně a hrom udeřil vedlé hrab. Valdčtýnského tova-

na stroje do domu Antonína Grubische, kdežto poškodiv komín a schody, otevřenými dveřmi zase ven vyrazil. Obyvatelé domu toho se strachem ušli nebezpečí.

Dne 4. června 1867. odeslal velitel zdejšího ostroštreleckého sboru, p. Josef Bubník, Její císařské Výsosti nejjasnější arcikněžně Gisele dvě skvostné podušky na pohovku, darem k upamatování na slavnost svčení praporu sboru ostroštreleckého dne 7. května 1866.

Její císař. Výsosti, arcikněžna Gisela, byla totiž kmotrou při svčení tohoto praporu, na nějž skvostné fábrory byla darovala; proto umínil si velitel sboru nějaký dárek věnovati nejosvícenější arcikněžně za vyznamenání sboru proukázané.

Aby však dříve ujistěn byl přijetí onoho daru, obrátil se v této příčině na nejvyšší dvorní mistryni, hraběnkou z Königsegg, a obdržev příznivou odpověď s poděkováním arcikněžniným zhotoviti dal vlastním nákladem dvě skvostné podušky na pohovku. Podušky ty vyšivala chof velitele sboru ostroštreleců, pl. Mathilda Bubníková. Jsou z látky hedbávné s červenou aksamitovou podšívkou; na nich jsou vyšity dva papoušky v květiných průpletkách a jsou přiozdobeny zlatými šňurami a zlatým třepením.

Mistrovské toto dílo velikým nákladem a velmi pracně jest shotoveno; pouze material k němu stál 250 zl. r. č.

Podušky ty odeslal p. Bubník arcikněžně Gisele s tímto přípisem:

Euerer kaiserliche Hoheit!

Nachdem mich Ihre Majestät unsere allergnädigste Kaiserin mit der Allerhöchsten Bewilligung zu beglücken geruhte, Euerer kais. Hoheit ein kleines Andenken an den für das Schützen-Corps der Stadt Pilsen unvergesslichen Tag der Weihe seiner Fahne, welches kaiserliche Geschenk dasselbe durch Jahrhunderte als das kostbarste Kleinod bewahren und stets mit Stolz und dankbaren Herzen auf den an dessen Bändern prangenden erhabenen Namenszug Euerer kaiserlichen Hoheit hinblicken wird, übersenden zu dürfen, so erlaube ich mir dieses kleine Andenken, bestehend in zwei gestickten Sofapölstern, Euerer kais. Hoheit mit der unterthänigsten Bitte ehrfurchtvoll zu überreichen, nicht diese kleine Gabe, sondern den durch die hiezu erhaltene allerhöchste Bewilligung im höchsten Grade beglückten und sich ausgezeichnet fühlenden dankbarsten Geber ansehen und selbe der gnädigsten Annahme würdigen zu wollen. — Pilsen in Böhmen, am 4. Juni 1867.

Der in tiefster Ehrfurcht unterzeichnete
Schützen-Corps-Commandant:

Josef Bubník m. p.

Dne 18. června 1867. odjeli zdejší kaplani, páni P. Josef Trapp a František Herold, do Říma, aby súčastnili se tam velikolepé slavnosti, osmnáctisetleté památky umučení sv. apoštolů Petra a Pavla.

Dne 19. června 1867. Jak svrchu v této knize zaznamenáno jest, mělo obecní zastupitelstvo dne 8. února tohoto roku poradu, v níž prohlásilo tak nazvanou německou školu za český ústav a nazvalo ji „hlavní školou u sv. Anny“.

Proti tomu usnešení zadala německá strana u c. k. okresního úřadu na vys. místodržitelství protest¹⁾, což zavdalo i příčinu k veliké polemice jak v zdejších, tak i v jiných novinách.

¹⁾ Protest ten byl opatřen as 300 podpisy, a větší částí ještě vyvolanými.

C. k. okresní úřad zdejší v školní záležitosti této zaslal purkmistrovskému úřadu německý dopis, jenž v doslovném překladě zní jak následuje:

Plzeňský pane purkmistře!

V Plzni byla jediná hlavní škola, a sice s německou řečí vyučovací. Poněvadž nyní větší část obecnstva plzeňského náleží k české národnosti a ve všech obcích se smíšeným obyvatelstvem zastupitelstvo má se starati, aby v národních školách dětem rozličných národností dostalo se rovného náležitého vyučování, bylo také povinností obce plzeňské vyhověti v této příčině zákonným předpisům a zjednatí zde pomoc náležitou. To může se státi buď zřízením paralelních tříd aneb zvláštní školy s druhou řečí vyučovací.

Obec plzeňská zřídila tedy druhou hlavní školu s českou řečí vyučovací, tak zvanou českou hlavní školu; dosavadní hlavní škola, zvaná německá, podržela němčinu jakožto jazyk vyučovací. Tím, že i české děti navštěvovaly tuto hlavní školu, tudíž v nižších třídách česky musily býti vyučovány, ráz školy se nemění, poněvadž dle stávajících předpisů v národních školách, jež navštěvují žáci, jichžto materská řeč jest jiná nežli řeč vyučovací, učitelové jsou povinni v nižších třídách užívati této druhé řeči jakožto prostředku ku znenáhlému vzdělávání žáků tak, aby tito ve vyšších třídách mohli s prospěchem vyučování býti řečí v této škole vyučovací.

Na tomto ustanovení, jakož i na platném dosud jazyku vyučovacím ve školách národních zákon ze dne 18. ledna 1866. něčeho nezměnil; určil jen v §. 3., že obce, vydržující čtyřtřídní školy hlavní, mají rozhodnouti, má-li v této škole vyučovati se také druhému jazyku, který není jazykem vyučovacím.

Za příčinou provedení tohoto zákona zastupitelstvo města Plzně má se usnísti, zdali v české hlavní škole také německé řeči a v německé hlavní škole také české řeči má se vyučovati cíli nic.

Jiný obor činnosti, než toto usnesení a jeho sdělení školdozorcům, nepřísluší zastupitelstvu městskému, pokud totiž se jedná o provedení zákona ze dne 18. ledna 1866.; nejméně však může zastupitelstvo počínati provedení svého usnesení v těchto školních záležitostech a stanoviti, kterak provedení toto státi se má, protože to náleží k didaktické části řeči vyučovací, o nížto bezprostřední školdozorci bez cizího vmísení se mají se starati.

Zvláště pak vyučování náboženství ve školách národních jest zcela neodvislé od řeči vyučovací; jest pak povinností duchovenstva postarati se, aby každé dítě, které navštěvuje školu národní, ať jest tu kterákoli řeč vyučovací, vyučováno bylo náboženství v jazyku materském. Poznovu byla dohlídka na plnění tohoto nařízení jakožto zvláštní povinností na školní úřady okresní vložena vys. výnosem ze dne 24. března 1858., č. 12.704.

Taktéž má okresní školdozorstvo bedlivě býti, aby usnesení městského zastupitelstva, učiněné na základě zákona ze dne 18. ledna 1866., §. 3. bylo ve skutek uvedeno.

Ku vyzvání plzeňského důst. školdozorstva okresního, aby se přikročilo ku provedení zákona ze dne 18. ledna 1866. o rovnoprávnosti obou zemských jazyků na školách národních, usneslo se plzeňské zastupitelstvo městské ve svém sedění dne 8. února t. r. většinou pouze jednoho hlasu, aby posavadní německá škola ihned prohlášena byla za českou a sestaven byl výbor, jenž by se uradil a potom zastupitelstvu návrh učinil, jakým způsobem by na dřívější německé hlavní škole s dobrým prospěchem se mohlo vyučovati také jazyku německému.

Tímto usnesením zastupitelstvo města Plzně nejen že zákon ze dne 18. ledna 1866. mylně vykládalo, jak ze svrchu uvedených dokladů vysvitá, nýbrž překročilo i obor své působnosti rozbráním didaktické části školního vyučování.

Mocí dozorního práva, příslušícího politickému okresnímu úřadu, zapovídá se tedy na základě obecního řádu pro král. české ze dne 16. dubna 1864., §. 102, provedení usnesení městského zastupitelstva plzeňského ze dne 8. února 1867. nejen z mocí úřadu, nýbrž i následkem protestu, zadaného od značného počtu zdejšího obyvatelstva proti onomu usnesení, i ponechává se městskému zastupitelstvu na vůli, odvolati se k vys. c. k. místopředsedství rekuresem, jenž ve 14. dnech může býti podán zdejšímu úřadu.

To se p. purkmistrovi s navrácením příloh k dalšímu v této příčině jednání vředeť dáva.

Od c. k. okresního úřadu v Plzni, dne 6. března 1867.

G. S. krajský představený
Tschary m. p.

Obecní zastupitelstvo podalo proti tomu rozhodnutí dosti obsírný rekurs k vysokému c. k. místodržitelství, odvolávajíc se k zákonu, avšak dne 19. června t. r. obdrželo následující výměr, kterým se rekurs zamítá:

Herrn Bürgermeister in Pilsen!

Die h. k. k. Statthalterei hat laut Erlasses vom 6. Juni 1867., Z. 22.497, die Entscheidung des k. k. Bezirksamtes vom 6. März 1867., Z. 715, mit welcher erkannt wurde, dass durch den Beschluss der Pilsner Gemeindevertretung in der Sitzung vom 8. Feber 1867. — es sei die bisherige deutsche Hauptschule sogleich als eine böhmische Hauptschule zu erklären und ein Comité niederzusetzen, welches zu berathen und sodann der Gemeindevertretung die Anträge zu stellen habe, in welcher Art an der vormaligen deutschen, nunmehr als böhmisch erklärten Hauptschule auch ein deutscher Sprachunterricht mit gutem Erfolge gelehrt werden könnte — die genannte Gemeindevertretung nicht nur das Gesetz vom 18. Jänner 1866. irrig ausgelegt und angewendet, sondern auch durch Eingehen in den didaktischen Theil des Schulunterrichtes seinen Wirkungskreis überschritten habe und dass schon der Vollzug dieses Beschlusses auf Grund des §. 102 der Gemeindeordnung sowohl von Amtswegen, als auch in Folge des gegen diesen Vorgang der Gemeinde-Repräsentanz von einer bedeutenden Anzahl dortstädtischer Bewohner eingebrachten Protestes untersagt wurde, nach Massgabe der bisher gültigen allgemeinen Schulvorschriften und der Bestimmung des Gesetzes vom 18. Jänner 1866., Absatz 3, für gehörig begründet erkannt und selbe sonach unter Zurückweisung des dagegen gerichteten Rekurses der Pilsner Gemeindevertretung ddo. 18. März 1867. bestätigt.

Hievon wird der Herr Bürgermeister unter Rückschluss der Rekursbeilagen, dann der mit Bericht vom 24. April l. J., Zahl 1134, nachträglich vorgelegten Verhandlungsakten zur Wissenschaft und weiteren Veranlassung verständigt.

K. k. Bezirksamts Pilsen, den 14. Juni 1867.

Für den k. k. Kreisvorsteher:

Taply m. p.

Záhodno jest, aby zde uvedeny byly přípisy školního vikáře pana P. Hugona Karlíka městské radě plzeňské ve příčině hlavní školy dříve již zasláné. Každý z nich pozná, že obecní zastupitelstvo zcela spravedlivě jednalo a zákonu vyhověti hledělo, když zavésti chtělo český vyučovací jazyk na škole, která skoro od samých českých dítek navštěvována jest.

První takový přípis, obsahující z větší části vysvětlení zákona o jazyku vyučovacím zní:

Löblicher Stadtrath!

Den 3. d. M. erhielt ich vom Hochw. f. e. Consistorium die nachfolgende Zuschrift, Nr. 7606, die ich in Abschrift mitzutheilen mich beehre:

Se. k. k. Apostolische Majestät haben mit A. h. Entschliessung vom 18. Jänner l. J. dem von dem böhm. Landtage beschlossenen Gesetzentwürfe, betreffend die Durchführung der Gleichberechtigung der beiden Landessprachen in Volks- und Mittelschulen die Allerh. Genehmigung zu ertheilen geruht.

In Folge Statthaltereierlasses vom 18. Oktober l. J., Nr. 8234, wird in Bezug auf die Durchführung dieses Gesetzes bei den Volksschulen Folgendes bekannt gegeben:

Nach §. 2 des Gesetzes soll an den öffentlichen Schulen in Böhmen in der Regel nur Eine der beiden Landessprachen Unterrichtssprache sein. In seiner Anwendung auf die sogenannten niederen Volksschulen (Pfarr- oder Filialschulen) wird die Durchführung dieses Grundsatzes im Allgemeinen keine weiteren besonderen Massnahmen erfordern, da an denselben in der Regel schon der Unterricht entweder nur mittelst der böhmischen oder nur mittelst der deutschen Sprache ertheilt wird. Bloss in Bezug auf jene ohnehin nicht sehr zahlreichen Volksschulen dieser Kategorie, an welchen bisher üblicher Weise der Unterricht gleichzeitig in beiden Landessprachen ertheilt wurde, wird die Vorsorge zu treffen sein, dass entweder auch hier nur Eine der beiden Landessprachen als Unterrichtssprache in Anwendung gebracht, oder aber die betreffende Volksschule nach Abtheilungen — deutsche und böhmische Abtheilung — gegliedert werde, falls die verwaltenden Einschulungsverhältnisse es nicht angezeigter erscheinen lassen, diese Abtheilungen als selb-

ständige Schulanstalten einerseits mit deutscher; anderseits mit böhmischer Unterrichtssprache zu systemisiren.

Was dagegen die höheren Volksschulen mit vier Classen und die mit solchen vierklassigen Volksschulen verbundenen Unterrealschulen anbelangt, so hat nunmehr als Regel zu gelten, dass an dieser Kategorie von Schulen nur Eine der beiden Landessprachen nach §. 2 des Gesetzes als Unterrichtssprache in Anwendung zu bringen sei und dass nach §. 3 des Gesetzes bei dieser Kategorie von Schulen nur über Beschluss derjenigen, welche sie erhalten, auch die zweite Landessprache zu lehren kömmt, dieses jedoch erst von der dritten Hauptschulklasse angefangen und nur in ausserordentlichen (anobligaten) Lehrstunden geschehen darf.

Zur Durchführung dieser gesetzlichen Bestimmungen werden die Direktionen der Volksschulen mit 4 Classen (Haupt- oder Pfarrschulen) und der mit solchen vierklassigen Volksschulen verbundenen Unterrealschulen angewiesen, vom Schuljahre 1866/7. angefangen, die bisher nach Classen oder einzelnen Lehrfächern stattgefundene Anwendung beider Landessprachen daselbst als Unterrichtssprache sofort einzustellen an der Anstalt selbst, je nachdem selbe zu den böhmischen oder zu den deutschen Anstalten zählt, in allen Classen und bei allen Lehrfächern nur allein die betreffende Eine Landessprache als Unterrichtssprache in Anwendung zu bringen, und in so weit es sich um die Frage handelt, ob an der Anstalt überhaupt die zweite Landessprache zu lehren sei, diesfalls vorläufig den Beschluss derjenigen, die die Anstalt erhalten, einzuholen, im Zustimmungsfalle jedoch sich die gesetzliche Bestimmung gegenwärtig zu halten, dass dieses erst von der dritten Hauptschulklasse angefangen und nur in ausserordentlichen (anobligaten) Lehrstunden geschehen soll.

Die Wohllehr. Schuldistriktsaufsicht wird aufgefordert, über die Durchführung dieser Weisung mit möglichster Beschleunigung anher zu berichten und in dem diesfälligen Berichte speciell nachhaft zu machen, welche Landessprache bei jeder einzelnen Anstalt dieser Kategorie als Unterrichtssprache eingeführt ist und wie die einzuholenden Beschlüsse der Communen oder Corporationen, welche die betreffende Anstalt erhalten, in Absicht auf die Einbeziehung der zweiten Landessprache als Lehrgegenstand ausgefallen sind.

Da das obcitirte Gesetz auch die Volksschulen in Pilsen betrifft, so bitte ich freundlichst, der löbliche Stadtrath wolle Fürsorge treffen, damit der sanktionirte Landtags-Beschluss auch dort zur Durchführung komme und ich darüber baldigst den erwarteten Bericht erstatten kann. Hiebei erlaube ich mir zu bemerken, dass ich im Namen der Religion, die der Führer unseres Lebens sein soll, im Namen der Kirche, die einer zärtlichen Mutter gleich, zu ihren Kindern nur kindlich reden will, im Namen der Stadt, die glaubenslose, entsittlichte Bürger gewiss perhorrescirt, im Namen der Kinder, die man nicht martern und ihnen die Religion zu einem verfluchten Gegenstande machen wollen, dass ich in vorhinein und von Amts wegen eine feierliche Verwahrung gegen einen etwaigen Beschluss einlege, kraft welchem an der sogenannten deutschen Hauptschule auch die Religion deutsch vorgetragen werden müsste.

Diese meine, gewiss sehr wohlgemeinte Verwahrung will und werde ich dem hochw. f. e. Consistorium, dem Landtage und dem Gesetze selbst gegenüber mit aller Kraft vertreten, auf dass ich nicht als Verräther der Kirche und der Sittlichkeit gebrandmarkt werde.

Auf die Unterrichtssprache in den übrigen Gegenständen finde ich mich nicht berechtigt mitzureden, zumal ich überzeugt bin, der löbl. Stadtrath werde mit kluger Berechnung aller Umstände Alles veranlassen, damit die Schule nicht bloss einseitig das Gedächtniss übe und das Mittel zum Zwecke mache, sondern auch damit sie die Beobachtungsgabe der Kinder anrege, ihren Scharfsinn wecke, ihren Verstand bilde, und sie für das praktische Leben brauchbar mache, denn es sollen dem Gedächtnisse nicht Worte, sondern dem Geiste Ideen eingepägt werden.

Pilsner f. e. Vikariat und Schuldistriktsamt zu Auherzen, den 7. Dezember 1866.

P. Hugo J. Karlik m. p.,
f. e. Vikar und Schuldistrikts-Aufscher.

Druhý přepis k městské radě téhož p. vikáře jest znění následujícího:

Löblicher Stadtrath!

Die Anwendung des Gesetzes vom 18. Jänner l. J. beziehungsweise zur Durchführung desselben bei der Pilsner sogenannten deutschen Hauptschule,

Vernehmen nach auf böswillig hervorgerufene Schwierigkeiten, so dass der löbl. Stadtrath für gut fand, diese Angelegenheit, bis sich die Gemüther gelegt haben, zu vertagen. Ich berichtete hierüber pflichtmässig dem hoch. f. e. Consistorium und da man hie und da der Ansicht war, das Schuldistriktsamt sei das Organ, von welchem die Durchführung des besprochenen Gesetzes vom 18. Jänner 1866, angeschlossen abhängig sei, so stellte ich das Verhältniss der Schulkinder an der genannten Hauptschule ziffermässig zusammen und stellte beim hochw. f. e. Consistorium die Anfrage, wie weit meine Befugniss in dieser Angelegenheit gehe.

Das hochw. Consistorium lehnte in seiner Zuschrift ddo. 5. Dezember l. J., præs. 16 d., Nr. 8683, jede Competenz zur Mitwirkung in dieser Angelegenheit ab, weil die Durchführung obcitirten Gesetzes an der deutschen Hauptschule, an der die Nationalverhältnisse ausser Frage gestellt sind, idos Sache der Pilsner Stadtrepresentanz sei. Nur bezüglich des Religionsunterrichtes verpflichtet mich das hochw. Consistorium provisorisch solche Anordnungen zu treffen, dass bei Ertheilung desselben den wesentlichen Bedürfnissen sowohl derjenigen Schüler, deren Muttersprache die Böhmische ist, als auch derjenigen, welche rein deutscher Zunge sind, bei einem derartigen Stand der Schulorganisation bestmöglichst entsprochen werde, indem man sich allerdings für berufen und verpflichtet hält, bei der seinerzeitigen Vorlage der die Durchführung des obgenannten Gesetzes vom 18. Jänner l. J. betreffenden Resultate bezüglich der Unterrichtssprache bei Ertheilung des Religionsunterrichtes die dem diesfälligen Bedürfniss der Schüler entsprechenden Massnahmen zur Sprache zu bringen.

Kann ich also auf den Beschluss der löbl. Stadtrepresentanz keinen direkten Einfluss nehmen, so will ich wenigstens offen und unumwunden sagen, wie ich die Sache auffasse. Nach einer genau Kopf für Kopf vorgenommenen Zahlung — und Kinder reden Wahrheit — sind die Schulkinder auf der sogenannten deutschen Hauptschule ihrer Sprache nach folgender Massen gegliedert:

In der I. Klasse, Parallele A, gibt es:	Böhmen	81,	Deutsche	6,	Israel.	—
" " I. " " B, " " " "	"	80,	"	5,	"	—
" " II. " " A, " " " "	"	71,	"	8,	"	—
" " II. " " B, " " " "	"	66,	"	3,	"	—
" " III. " ohne Parallele " " " "	"	118,	"	12,	"	8
" " IV. " Parallele A, " " " "	"	57,	"	9,	"	8
" " IV. " " B, " " " "	"	52,	"	16,	"	6

Im Ganzen: Böhmen 525, Deutsche 59, Israel. 22.

Und da sich die Juden überall zu den Deutschen zählen, so kommen auf 525 böhmische Schüler nur 85 Deutsche, von denen noch obendrein etwa ein Drittel recht gut böhmisch reden.

Diese Zahlen sprechen für sich selbst und lassen sich durch keine Praktik wegraisoniren.

Darum und nur darum, dass es in der I. und in der II. Klasse fast keinen Knaben gibt, der ganz deutsch wäre, mussten und müssen die Lehrer bis zur Stunde all ihren Unterricht in böhmischer Sprache ertheilen, und so mag nun jeder Unbefangene selbst urtheilen, ob die besprochene Schule den Namen einer deutschen Hauptschule verdiene, und ob es nicht unsinnig wäre, um ein Wort zu streiten, dessen Begriff man ohne das schreiendste Unrecht am eigenen Blute zu begehen, nun und nimmermehr wird verwirklichen können.

Es ist sehr möglich, dass manche Eltern, die die Kenntniss der deutschen Sprache für eine *conditio sine qua non* alles menschlichen und himmlischen Glückes halten, befürchten werden, ihren Kindern könnte, wird nach dem Gesetze verfahren, das Thor der Glückseligkeit für immer verschlossen bleiben. Dagegen erlaube ich mir die Bemerkung, dass die löbl. Stadtrepresentanz wie ich voraussetze, gewiss einhellig bestimmen werde, ein jedes Kind solle und müsse auf den Stadtschulen gründlich deutsch lernen können.

Dass es auf eine so verkehrte Art, wo man den Kindern statt Sprachenkenntniss nur leere Sprachregeln beigebracht hat — leider eine fast gang und gäbe Lehrmethode — wird nicht mehr geschehen können, dafür glaube ich bürgen zu können. Ich gehe von der Ansicht aus, das Sprache älter sei, als alle Grammatiken und Sprachlehrer, und dass man darum eine Sprache auch ohne Sprachlehre erlernen könne, und dazu ist das einzig taugliche Mittel die Konversation und mit der Konversation kann man immerhin, ohne dem Gesetze nahe zu treten, schon bei den kleinsten Kindern beginnen; das sprachliche Bewusstsein bietet dann die III. und

IV. Klasse; freilich muss das Sprachfach beider Landessprachen, um nicht unendlich viel Zeit zwecklos zu verschwenden, in der Hand so eines Lehrers sein, der den Bau und den Organismus beider Sprachen genau kennt und weiss.

Zuletzt erlaube ich mir noch eine Bemerkung: Sprachstudium; hat es nur den Zweck, das Gedächtniss zu stärken, und darauf scheint es abgesehen zu sein; veredelt es nicht das Herz, bildet es nicht den Verstand, weckt es nicht die Beobachtungsgabe, erregt es nicht Scharfsinn, so hat es einen nur höchst relativen Werth und gewährt auf keinen Fall den Nutzen und den Vortheil, den man sich, um konkret zu sprechen, von der Kenntniss der deutschen Sprache verspricht. Man gebe dem Verstande Nahrung, lege den Kindern in der Schule die verschiedenen Bestandtheile mannigfacher Maschinen u. d. gl. vor, wie es in England der Fall ist, und man wird staunen, was die böhmischen Kinder auch ohne Sprachkenntniss werden leisten können. Ich bin überzeugt, sie werden uns die Preussen, die Baiern und die Engländer sammt den Franzosen überflüssig machen.

Mit dem obzitierten Konsistorialschreiben kam mir zugleich die Aufforderung desselben hochw. Konsistorium zu, den Bericht betreffend die Durchführung der Gleichberechtigung beider Landessprachen an den Hauptschulen in Pilsen mit thunlicher Beschleunigung einzubringen.

Pilsner f. e. Vikariats- und Schuldistriktsamt zu Auherzen, den 21. Dezbr. 1866.

P. Hugo Karlik m. p.,

f. e. Vikar und Schuldistrikts-Aufscher.

Dne 20. června 1867. (ve čtvrtek) byla církevní slavnost Božího Těla za velmi příznivého počasí a neobyčejně velikého účastenství lidu domácího a přespólného odbyvána.

Vedlé sboru ostrošleického vytáhla také část zdejší posádky s hudbou e. k. pěšího pluku velkoknížete Michala ruského.

Bylo to od třiceti let poprvé, co opět účastnila se slavnosti té hudba vojenská, neboť r. 1837. naposled provázela kapela pluku Khevenhüllerova průvod o Božím Těle.

Dne 24. června 1867. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž vyřídilo následující předměty:

1. Přípis, zasláný na rozloučenou od p. rytíře Tscharyho z Forstheinu, e. k. krajského, při odchodu jeho na odpočinek, vzat u vědomost.
2. Výnos vys. e. k. místodržitelství, jímž zamítá se rekurs zastupitelstva a ustanovuje se, že hlavní škola u sv. Anny má zůstatí německou, běře se u vědomost.
3. Obecní účty za rok 1866. odevzdány jsou k prohlédnutí zvláštnímu výboru, sestávajícímu z pp. Ad. Feyerfeila, Norberta Langa a Vil. Klotze.
4. Na základě návrhu školní deputace ve příčině zařízení paralelky v II. třídě školy reálné usneseno: a) Začátkem školního r. 1867./8. zřídí se paralelka v III. třídě reálné školy s vyučovacím jazykem německým pro tento školní rok. b) Vypíše se konkurs na dvě místa suplujících učitelů po 600 zl. r. č. služného.
5. Poněvadž jest nutně zapotřebí okamžité výpomoci ve příčině získání nějakých místností pro městskou nemocnici, usneslo se zastupitelstvo jednohlasně, že pro nemocnici tuto koupí zvonářskou dílnu p. Rob. Pernera za 4500 zl. r. č. Pan rada Kleissl navrhuje: Kdyby e. k. místodržitelství toto usnesení městského zastupitelstva ze zdravotních příčin neschválilo, budiž zvonářská dílna p. Rob. Pernera pro obec zakoupena a kupní cena 4500 zl. z městské pokladnice zaplácena. Nutný tento návrh přijat jednohlasně s tím dodatkem:

jste, pamětliví jsouce hlasu veřejného mínění, vysloveného v mnohých žádostech a osvědčeních obyvatelstva celého kraje, vyšší reální školu plzeňskou prohlásili za ústav český.

Usnesením tímto získali jste si, pánové, veliké zásluhy nejen o město Plzeň, nýbrž i o celý český západ, jehožto synové jsouce velikou většinou českého původu, při vzdělávání se ve vědách reálních výhradně skoro na reálku plzeňskou jsou odkázáni.

Usnesením tím dali jste, pánové, velikých zásluh nejen o město Plzeň, nýbrž i o celý západ, na jeho, že naše Plzeň, ku kteréž vždy pohlížíme jakožto k ohnisku a k střešti celého našeho národního snažení v těchto krajinách, městem českým a že při všelikém podniknutí, jež směřuje k povznesení a k oslavení našeho národa, na pomoc a přispění Vaše můžeme se spolehati.

Doufajíce, že táž moudrá rozvaha, jakou osvědčili jste při rokování o školách reálních, ovládáti Vás bude i vzhledem obou škol hlavních, o jejichžto řeči vypravuji co nejdříve budete muset rozhodnouti, a že nedopustíte, aby přes 500 českých dětí na tak zvané německé hlavní škole německým vyučováním duševně bylo umorováno. Provoláváme Vám za starost a péči Vaši, plzeňským školám povždy věnovanou, třikrát „Sláva!“ a „Na zdar!“

Z okresního výboru v Prešticích, dne 10. listopadu 1866.

(L. S.)

Václav Kropáček m. p.
starosta

Proti usnesení zdejšího městského zastupitelstva ze dne 23. října 1866, ve příčině prohlášení reální školy za českou povstala u zdejší německé strany, zvláště u židů, hrozná nevole.

Nešetřili tedy ani zákona a zanesli dne 19. listopadu 1866. následující protest v německém i českém jazyku proti zmíněnému pronesení obecních starších:

Slavné obecní zastupitelstvo král. města Plzně!

Zřízení nové reální školy v našem městě stalo se dle usnesení vys. zemského sněmu a nejvyšším stvrzením závislé od vybírání pivního krejcaru. Přivolení měšťanstva plzeňského ku vybírání této daně následovalo v uzavření obecního zastupitelstva, že má nová reální škola potřebám obecního plzeňského, jakož i celého okolí úplně vyhověti, a že má býti ústavem takovým, aby všem požadavkům amusečního obyvatelstva v městě jakož i smíšeného obyvatelstva okolí a celého kraje co do úplné rovnoprávnosti obou národností dostál.

Plzeň, město čítající 24.000 obyvatelův z části české, z části německé národnosti, metropole západních Čech, bezprostředně na hranicích jazykových obou národností naší společné vlasti ležící, má tu svatou povinnost, svému postavení záhodněti a daleko-nějakého úzkoprsého náhledu, který by někde v malém městě ospravedlniti se dal, střediště obou národností utvořiti a přátelsky jeden společný cíl hledět dostihnout. Tato svatá povinnost však uzavřením našeho obecního výboru od 23. října b. r. velice utrpěla.

Následkem školního zákona ze dne 18. ledna b. r. uzavřela městská rada za vyzvání slavného c. k. místopředsedství, aby:

„Na základě zákona o rovnoprávnosti obou jazyků, prohlášena“
„byla plzeňská reální škola za českou.“

Pro žáky německé národnosti, kteří českého jazyka úplně mocni nejsou, aby se dle potřeby v I., II. aneb III. třídě zařídili německé paralelky, které tak dlouho zůstanou, jak dlouho počet německých žáků bude dostatečný, aby se tyto paralelky udržely.

Jak se tomuto uzavření rozumí, neb jaké má být provedení jeho, k tomu dostává se nám ihned osvětlení, sestavenou školní deputací, která pro letošní rok zřídila paralelky pro III. třídu odepřela, vzdor tomu, že mezi 90. žáky 36 úplně německého chová. Nepotřebujem uzavření to dlouho rozebírat, abychom ze skořápky její jádro vyloupili třesť: že německá řeč na naší reální škole co řeč učební co možná vyloučena býti má.

Toto zařízení ústavu našeho ale požadavkům ani českého, ani německého obyvatelstva záhodněti nečiní.

rodičové chtějí, aby děti jejich důležité německé řeči úplně se přiučili, učení se jí veliký poklad k dalšímu vzdělání-se leží; dále pak, že by om na velmi malý kruh své domácnosti, t. j. na některé kraje Čech vou činnosti obmezeny byly, kdežto naopak, umili německy, jim dosti světa jest otevřen. Rodiče německé národnosti pak chtějí, aby jejich děti yku dobře se naučily.

ý rozumný ale nebude jistit, že těch pár hodin, které dle zde uzavřeného anu německému jazyku věnovány jsou, dostačí, aby se žáci tomuto jen naučili, aby dovedli se v něm vyjádřit. Zajisté brzo přijde čas, kde ne- te takových zpátečných pokusů na původce těchto kletbu vyřknou.

spravedlivé požadavky německého obyvatelstva tímto uzavřením velikou anu utrpí, netřeba dále dokazovati.

by to v Plzni následkem tohoto nedobře uváženého uzavření přišlo, že v Plzni žijící, ať německé neb české národnosti, kteří si pro své děti německém jazyku přejí — a těch zde není málo — a kteří ku zřízení a udržení škol své obětě, jako každý jiný, přinášeli, ale na dobrodiní tohoto žádného podílu nebrali, že by své děti s velikými peněžitými obětmi již o ciziny dáti musili.

pak že v pádu provedení tohoto uzavření větší část žáků zdejší ústav si, čímž mnohá rodina ve výživě své citlivou ztrátu utrpí. Připojujem přehled žáků se zvláštním ohledem na jejich národnost v posledních třech se lépe dala posoudit ztráta, která by z odchodu německých žáků vzrostla. e 1864., kde ještě reální škola úplně zařízena nebyla, 268 českých, ých; 1865. po úplném zařizení 254 českých, 155 německých, a 1866. ku 251 českých, 141 německých žáků.

náváme-li tato čísla, seznáme, že poměrně v letošním roku, kde ústav třídy sestává, k roku 1864., kde ústav ještě neúplný byl, mu skutečně bylo; dále pak, že tvoří počet žáků německých vždy třetinu žáků veškerých.

tedy my nížeapsaní obyvatelé Plzně, jak české tak i německé národnosti, e slavně proti uzavření slavného obecního výboru, které v zřejmém vnepravnosti obou národností vedle sebe, na ujmu všech práv, které my všichni našimi příspěvky pro školy si dobyli, v odporu s pravým po- doby stojí a vyzýváme slavně obecní zastupitelstvo: reální školu naši aby zařizení to všem spravedlivým nárokům obou národností úplně ni, dne 19. listopadu 1866.

(Následují podpisy mužů, z nichž by se dnes mnohý za to styděl, kdyby uzřel své jméno mezi největšími nepřáteli české národnosti v Plzni.)

20. listopadu 1866. konala se školní slavnost.

žákovstvu obou zdejších hlavních škol záslužným křížem vy- těstský školdozorce p. Jan Ronolter představen.

osti obou škol byly za tou příčinou přiměřeně ozdobeny a při- k témuž účelu místnost žáků III. třídy. Tu shromáždili se mní hodinou žáci a žákyně z nejvyšších tříd i sbor učitelský.

uvitalo shromáždění vkročivšího tam oslavence v průvodu p. arciděkana P. Antonína Hlavana, p. měšťanosty dra. Ma- školního inspektora Ed. Fodermayera a mnoho jiných hostů. běli čtverozpěv, k tomu účelu p. učitelem Ceňkem Losenským

ží shromážděné byla pak vysvětlena příčina této slavnosti ozdobený oslavence byl jí představen nejen jakožto upřímný na ústavu, nýbrž též jakožto dlouholetý dobrodinec, z jehož y plynou každým rokem škole i mládeži četné dary.

Po té oslovila zákyně Terezie Suchomelová oslavence takto:

Jak tu zří dnes oko Vaše
Slavný jest nám dnešní den:
Neboť plesá srdce naše,
Křížem že jste ozdoben!
Dobrym byl jste nám vždy otcem,
K blahu nám jen byl jste dán;
Takt dnes volám vděčným srdcem:
Odplat Vám vše „Nebes Pán!“

Pak promluvil žák Alois Hruška ¹⁾ k oslavenci takto:

Vysoce vážený pane!

Země pana došlo k trůnu,
Že jste snahy naložil,
Jakby v obci, města lůnu,
Zdar se školy oblažil.

Proto zdobil prsa Vaše
Zlatým křížem záslužným,
Začež králi díky naše
Dmou se srdcem upřímným!

Sláva Jeho Veličenstvu milovanému císaři a králi našemu Františkovi Josefovi.

Na tak zvané „německé hlavní škole“ děkoval žák Ondřej Pytlík v čamare v německé řeči p. školdozorci za jeho neunavnou péči o zdar školství. V obou školách měli také přiměřené řeči, purkmistr p. dor. Maschauer a p. arciděkan P. Antonín Hlavan. V tak zvané „německé dívčí škole“ bylo při slavnosti této řečneno česky.

Nutno jest zde podotknouti, že oslaveneц p. Jan Ronolter čestný úřad školdozorce již od r. 1830. zastává. Zajisté jest on jeden z těch, kteříž byli větší část svého věku věnovali škole a nadějně mládeži.

Neunavný v povinnosti své, byl povždy ku každému vřídým a znal sobě nakloniti mládež školní.

V řadě dohlížitelů, jimž svěřilo se dozorství nad ústavem školním v Plzni, jest p. Jan Ronolter čtvrtý, a že úřad svůj svědomitě a pilně zastával, o tom podává nejlepší svědectví dnešní slavnost, ku kteréž počátek zavalil následující místodržitelský dopis:

K. k. Statthalterei-Präsidium. Nr. 6257 pr.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben laut eines an mich gelangten Allerhöchsten Handschreibens dto. Prag den 26. Oktober 1866. in Anerkennung Ihrer Verdienste als Ortsschulaufseher, welchem Amte Sie bereits durch 36 Jahre mit Liebe und Eifer vorstehen, Ihnen das goldene Verdienstkreuz allergnädigst zu verleihen geruht.

Es gereicht mir zum Vergnügen, Sie unter Anschluss der diesfälligen Dekoration, der Statuten und des Reverses hiervon in Kenntniss zu setzen.

Den bestätigten Revers wollen Sie seiner Zeit unmittelbar hieher einsenden.
Prag, am 27. Oktober 1866.

Der Statthalter
Hothkirch m. p.

An Seine Wohlgeboren Herrn Johann Ronolter, Bürger in Pilsen.

¹⁾ Syn městského úředníka Martina Hrušky.

Dne 29. června 1867. byla v Římě veliká slavnost za příčinou osmnáctisetleté památky umučení sv. Apoštolů Petra a Pavla.

V Plzni slaven byl tento den ve farním kostele velikou pontifikální mší s chvalo zpěvem sv. Ambrože.

V červnu 1867. Ze všech na pařížskou výstavu poslaných modelů, pracovaných od žáků škol reálných, obdržely modely plzeňské školy reálné největší chválu. Velmi chvalitebně zmíniti se jest též o výkresech rostlinné fyziologie od profesora zdejšího p. Hobzy.

Na světové výstavě v Paříži obdržela zdejší firma Jiřího Kibitze a synů stříbrnou medailii za výrobky kožešnické tamó vystavené. P. Tom. Khürýmu, mistru kamnářskému, dostalo se při téže výstavě chvalitebného uznání.

V červnu 1867. Jeho c. k. apošt. Veličenstvo povolilo majetníku parního mlýna v Plzni, p. Františkovi Hýrovi, aby tento přijati a nositi směl rytířský kříž krále saského řádu Albrechtova, jemu od Jeho Vel. saského krále Jana uděleného.

Dne 6. července 1867. obdržel učitel zdejší hlavní školy p. Frant. Čechura od jednoty pro zvelebování hedbávnictví v Čechách následující přípis, kterým se mu zvěstuje, že jednota za čestného člena jej zvolila:

Euer Wohlgeboren!

Gebrauch machend von dem statutorisch eingeräumten Rechte, das Verdienst patriotischer Männer um die vaterländische Cultur des Seidenbaues nach Gebühr zu würdigen, hat der Ausschuss des achtungsvoll gefertigten Vereines in seiner letzten Sitzung einhellig beschlossen, Euer Wohlgeboren in gerechter Berücksichtigung der dem Vereine, insbesondere als Bezirksleiter geleisteten erheblichen Dienste, als Verdienstmitglied des böhmischen Seidenbau-Vereines zu wählen, von welchem Akte man Euer Wohlgeboren mit dem freundlichen Beifügen zu verständigen sich beehrt, dass man zuversichtlich hoffet, Euer Wohlgeboren werde die Bezirksleitersfunktion mit gewohnter Hingebung und beispieldvoller Ordnung noch fernerhin zu übernehmen sich geneigt finden. — Vom böhmischen Seidenbau-Vereine Prag, am 1. Juli 1867.

Der Präsident:

Der Geschäftsleiter:

Der Vice-Präsident:

Joh. Gf. Harrach m. p.

Franz Hiller m. p.

Anton Pstross m. p.

Dne 10. července 1867. obětována byla ve farním kostele slavná zádušní mše u přítomnosti zeměpanských, městských a vojenských hodnostářů, školní mládeže i množství jiného lidu za zvěčnělého císaře mexického, arcivévody rakouského Maxmiliána, který dne 19. června 1867. v Querataru (v Mexiku) zastřelen byl.

Dne 16. července 1867. bylo ve schůzi obecního výboru rokováno o následujících předmětech:

1. o prodeji cesty u pivováru a usneseno, že se od požadavků Lochotína upustí, za to však za 1□^o pozemku místo 5 zl. zádati bude 7 zl.
2. Koupě domu č. 320 za 4500 zl., od městské rady smluvená, byla schválena.

Dne 18. července 1867. konala židovská obec ve své synagoze smuteční slavnost za zvěčnělého císaře mexického Maxmiliána.

Slavnost započala odzpíváním níže uvedené písně, načež následovalo kázání, pak modlitby před otevřenou archou úmluvy. Mimo členy zdejší židovské obceúčastnili se také slavnosti této úřadníci, důstojnictvo s generálem De Rieuxem a jiné obyvatelstvo města Plzně.

LIED ZUR SEELENFEIER

für weiland Se. Majestät

KAISER MAXMILIAN VON MEXICO

abgehalten im Tempel der israelitischen Cultus-Gemeinde Pilsen, am 18. Juli 1867.

Motto: Deine Hände waren nie gefesselt,
Deine Füße nie in Ketten gelegt,
Wie man vor Ruchlosen fällt,
Bist du gefallen.

Sam. II, Cap. 3, V. 14.

Wenn ein Freund von uns geschieden,
Unser Aug' ihn nie mehr sieht;
Wenn ein Bruder hat vollendet,
Uns erlischt ein theu'res Licht,
Ist, das Leiden anerkennend,
Unser Schmerz gar heiss und brennend.

Aber, wenn verruchte Hände
In der Länder fernen Zou'
Morden mit der Rohheit Waffen
Uns'rer Fürsten hohen Sohn;
Schwerer ist dies noch zu tragen,
Bitterer noch sind uns're Klagen.

Nicht geschlagen von dem Feinde
Fiel Er in dem Schlachtgebraus',
Des Verrathes gift'ge Schlange
Liefert ihn dem Tode aus.
Hat Er vor dem Tod gebebet?
Nein, Er fiel wie Er gelebet.

Eines Volkes Wohl zu gründen,
Ging Er in ein fremdes Land.
Wo Er wollte Leben schaffen,
Ach, da Seinen Tod Er fand:
Wo Er wollt' beglückend weilen,
Musst' Ihn grauser Tod ereilen.

Doch — die Thranen lasst versiegen,
Seht, Sein hoher Geist, er lebt,
Auch Sein Nam' ist ewig dauernd,
Weil Er grosses angestrebt:
„Die für Licht und Recht nur streiten,
Leben fort für ew'ge Zeiten“.

(J. Bloch.)

Dne 10. srpna 1867. doručen byl purkmistrovi zdejšímu panu med. dru. Janu Maschaurovi následující poděkovací přípis okresního zastupitelstva za činnost komitétu pro podporování raněných vojínů v poslední válce osvědčenou:

Euer Wohlgeboren!

Nr. 345.

Das hohe k. k. Statthaltereipräsidium hat laut Zuschrift de do. 5. Juli 1867., Zahl 1739, dem in Pilsen bestandenen Comité zur Unterstützung der im vorjährigen

Feldzüge verwundeten, sowie der Witwen und Waisen gefallener Krieger, für das anlässlich der vorjährigen Kriegsereignisse bethätigte loyale und patriotische Wirken die verdiente Anerkennung und den wärmsten Dank ausgesprochen.

Indem ich dies Euer Wohlgeboren als Mitglieder des patriotischen Hilfs-Comités zur gefälligen Kenntniss bringe, erachte ich es als meine angenehme Pflicht zugleich auszusprechen, dass Euer Wohlgeboren durch Ihre unermüdete Thätigkeit sich einen besonderen Anspruch auf diese hochartige Anerkennung erworben haben.

Pilsen, am 10. August 1867.

Der Bezirksobmann: Tuschner m. p.

Sr. Wohlgeboren dem Herrn, Herrn Med.-Dr. Johann Maschauer, Bürgermeister der kön. Kreisstadt Pilsen!

Dne 13. srpna 1867. odevzdal učitel hlavní školy zdejší, p. Frant. Čechura, městské radě dvě hypoteční zástavní listiny à 100 zl., které dílem z výtěžku za stromky ze štěpnice prodané, dílem z vlastního jmění byl zakoupil.

Za to poslala mu městská rada následující pochvalný přepis:

Nr. 2590.

An Herrn Franz Čechura, Hauptschullehrer in Pilsen!

Der Stadtrath sieht sich angenehm verpflichtet Ihnen, Herr Lehrer, für die anher überreichten zwei Hypotheken-Pfandbriefe Nr. 5966 und 5967 à 100 fl., deren Ankauf Sie theils mit dem Erlöse für verkaufte Bäumchen aus der selbst gepflegten Baumschule, theils durch eigenen Beitrag bewerkstelligt haben, seine belohende Anerkennung mit dem Beifügen abzustatten, dass diese Pfandbriefe auf den Namen „Franz Čechura'sche Stiftung“ vinculirt werden, deren Interessen-Ertrag nach Aus-gang eines jeden Schuljahres einem aus der IV. Klasse der deutschen Hauptschule zum Gewerbe austretenden armen Schüler als Prämie verabfolgt werden wird.

Stadtrath Pilsen, am 13. August 1867.

Dr. Maschauer m. p.

Dne 18. srpna 1867. slavily se narozeniny Jeho Vel. panujícího císaře Františka Josefa I. způsobem velikolepým.

V předvečer dne 17. t. m. (v sobotu) uspořádána a provozována byla od zpěváckého spolku „Liedertafel“ zpěvohra: „Nocleh v Granadě“ ve prospěch dostavění chrámu sv. Víta v Praze.

V neděli pak chodily hudební sbory zdejší už po 4. hodině ráno ulicemi, slavnostní den hudbou vítajíce. O 9. hodině sloužil veledůst. p. arciděkan s četnou assistencí slavnou mši sv., jížto obcovali c. k. úředníci, městské zastupitelstvo a množství zbožného lidu; před kostelem a na Štěpánském náměstí stál ozbrojený sbor ostrostřelecký a vojsko v největší paradě. Čelnější části služeb božích oznamovány byly střelbou. Odpoledne uspořádal vojenský sbor důstojnický v hostinci „u císaře rakouského“ skvělou hostinu, k nížto veškerí důstojníci sboru ostrostřeleckého byli pozváni. Mezi tím hrála vojenská kapela před hostincem. Slavnostní den ukončen pak velikým čepobitím o 9. hodině večerní.

Za příčinou slavnosti narozenin císařových vyčastovali dal obchodník zdejší p. Josef Hoffmann 25 městských chudých v hostinci „u zlatého orla“.

Dne 18. srpna 1867. u večer provozovala se opětně opera „Nocleh v Granadě“.

Polovice čistého výnosu, který činil 25 zl. věnována 44 vdovám a 137 sirotkům po havířích v Lugavě dne 1. července t. r. neštěstím postižených.

Dne 21. srpna 1867. obdržel pan měšťanosta med. dor. Jan Maschauer od zdejšího c. k. okresního úřadu dekoraci a diplom, kterým jmenován jest od Jeho Veličenstva císaře rytířem rádu Františka Josefa. Dotýčný přípis okresního úřadu zní:

Nr. 103 praes.

Euer Wohlgeboren!

Seine k. k. apostol. Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. August l. J. Euer Wohlgeboren in Anerkennung Ihrer patriotischen und gemeinnützigen Wirksamkeit das Ritterkreuz des Franz Josef-Ordens allergnädigst zu verleihen geruht.

In Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 14. d. M., Z. 4051, und Sr. Excellenz des Herrn Statthalters vom 18. d. M., Z. 2786 praes., habe ich die Ehre, Euer Wohlgeboren mitfolgend die Dekoration sammt Diplom und Statutenbuche zu übergeben.

Gestatten, Euer Wohlgeboren, mir, Ihnen aus diesem Anlasse meine aufrichtigsten Glückwünsche mit dem Bemerken darzubringen, dass es mir zu wahrhaftigen Freude und Genuß gereicht, Ihre längst geprobte Verdienstlichkeit von Sr. Majestät unseren allergnädigsten Monarchen nach Gebühr gewürdigt zu sehen.

Genehmigen Sie zugleich die Versicherung meiner besonderen Hochachtung. Pilsen, am 21. August 1867.

Der k. k. Kreisvorsteher: Strnad m. p.

Diplom jest znění následujícího:

Wir Franz Josef der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, König von Ungarn und Böhmen, König von Dalmatien, Kroatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illyrien, Erzherzog von Oesterreich, Grossherzog von Krakau, Herzog von Lothringen, Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain, Bukowina, Ober- und Nieder-Schlesien, Grossfürst von Siebenbürgen, Markgraf von Mähren, gefürstete Graf von Habsburg und Tirol etc., etc. haben uns bewogen gefunden, Unseren lieben Getreuen, den Bürgermeister von Pilsen, Medicinæ-Doctor

JOHANN MASCHAUER

in Anerkennung seiner patriotischen und gemeinnützigen Wirksamkeit

ZUM RITTER UNSERES FRANZ JOSEF-ORDENS

zu ernennen.

Zur Beglaubigung haben Wir ihm gegenwärtige, mit Unserer eigenhändigen Fertigung und mit der Gegenzeichnung Unseres Ordenskanzlers versehene Urkunde ausfertigen lassen.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, am 11. Monatstag August im Jahre des Heiles Ein Tausend Achthundert Sechzig und Sieben, Unseres Reiches im neunzehnten Jahre.

Franz Josef m. p.

(L. S.)

Freiherr von Lichtenfels m. p.,
Ordenskanzler.

Za příčinou tohoto vyznamenání daroval pan purkmistr 50 zl. zdejším chudým.

Dne 29. srpna 1867. byla v Praze veliká slavnost. Posvátná koruna česká a ostatní insignie královské důstojnosti, které v loni před válkou do císařské klenotnice do Vídně byly odvezeny, s velikou okázalostí opět do Prahy byly přivezeny.

K slavnosti té odebrali se odtud do Prahy zemští poslanci, páni Emanuel Tuschner a Jan Kleissl, deputace městského a okresního zastupitelstva, as 30 členů tělocvičné jednoty „Sokola“ a množství jiných občanů. Vlak odjíždějí v noci na 29. t. m. po západní dráze ku Praze záležel z 23 v obfch.

Plzeň pak slavila i doma skvěle převezení našich posvátných klenotů korunních do matičky Prahy.

V předvečer dne slavnostního rozžato bylo na okolních návrších Plzně a sice na Nové hospodě (Grünhofu), v Dominikánském lestku, na vrchu Chlumu, na Nové hospodě pražské, na vrchu Homolce a ještě na 6. jiných místech množství mohutných ohňů, které v temnu nočním rozlévaly rudou zář svou jako „hvězdy naděje“ národa našeho v lepší, utěšenější budoucnost. Byl to pohled utěšený na tyto ohně, planoucí na blízku i na vzdálených vrších kraje plzeňského v tom tichu nočním, přerušeném jen častými ranami z hmoždírův a raketami na rozličných stranách vypálenými. Sotva začal den ku sklonku se chýlíti, počalo občanstvo plzeňské hemžiti se ulicemi; když pak o půl deváté kapela sboru ostrostřeleckého, obklíčena asi 50. uniformovanými střelci, nesoucími rozžaté svítilny, procházela městem, hrajíc nejvíce národní písně, obecnostvo počtem mnoha tisíc hlav přidalo se k ní a tak uspořádáno bylo veliké čepobití, že imposantnějšího dávno nebylo zde viděti. Průvod zastavil se nejprve před c. k. krajským úřadem, kde po národní hymně, přednesené kapelou ostrostřeleckou od celého zástupu provolána byla „Sláva králi!“ Odtud šlo se k pp. generálu a plukovníku posádkou zde ležícího c. k. pluku velkoknížete Michala ruského, napotom k měšťanostovi p. dru. Maschaurovi, konečně k majoru městských ostrostřelců p. Bubnskoví, kterýmžto pánům uspořádáno bylo zastaveníčko. Posléze před starobylou radnicí zahrála kapela „Kde domov můj“, kteroužto píseň celý zástup s nadšením zpíval.

Po ukončení čepobití obě zdejší besedy ve svých slavnostně osvětlených místnostech slavily návrat královské české koruny příjemnou, nenucenou zábavou, při nížto četně pronesené připitky (králi, koruně svato-václavské, bratřím Moravanům a Slezanům) s nadšením byly přijaty. Z řemeslnické besedy zaslán byl do Prahy následující telegram:

„Řemeslnická beseda oslavuje předvečer přivezení české koruny do královské Prahy provolává: „Sláva historickému právu koruny této! Sláva obhájcem práva jejího, sláva česko-moravské vlastenecké šlechtě! Sláva české národnosti u bratrském svázku Čech s Moravou a konečně sláva vzájemnosti slovanské na šťastnější budoucnost země české, koruny české a na mohutnost všech slovanských národů!“

Jiří Šiller, předseda.

Dne 29. t. m. o 9. hodině ranní po slavném vyzvánění sloužil veledůstojný p. arciděkan P. Ant. Hlavan s četnou assistencí zpívanou mši svatou s Te Deum. Službám Božím obcovali c. k. úředníci a důstojníci, měšťanosta s členy městského zastupitelstva, pp. důstojníci ostrostřelečtí, pp. členové okresního zastupitelstva a množství lidu zbožného.

Službami Božími tedy důstojně ukončena byla v Plzni slavnost, uspořádaná na počest a uvítání nejdražších klenotů svato-václavských, slavnost, kterou bohdá brzy budeme opakovati mnohem nádherněji, až totiž dočkáme se velikého dne, kdy posvátná koruna svato-václavská zastkvi se na skráních našeho nejmilostivějšího krále, jenž uzná a přísahou potvrdí všechna její práva. Kéž by král sám urychlil příchod velikého dne tohoto.

(Vyňato z „Plz. Novin“).

Dne 30. srpna 1867. byla ažiová přírážka na stříbrě 22%.

protokolle vom 26. Juli und 14. September v. J. konstatarfen, uneigennütigen, umsichtigen und erfolgreichen Mitwirkung und Unterstützung der Verpflegungs-Magazin-Verwaltung zur Sicherung und Konservirung des ärarischen Gutes vor den Eingriffen der k. preussischen Truppen während der Invasion, fand sich das k. Kriegsministerium gemäss Reskripts Abt. 12, Nr. 389 vom 3. d. M. bestimmt, Euer Hochwohlgeboren hiefür die vollste Anerkennung ausdrücken zu lassen.

Für den Kommandirenden:

Weigl m. p.,
Feld-Marschall-Lieut.

Dekrety podobného obsahu obdrželi také městský správce Filip Wieser a měšťan Jan Freitinger.

Dne 16. února 1867. (v sobotu) odebrali se poslanci, pp. Jan Kleissl a Hugo Jelínek. do zemského sněmu.

Ku počtu a na rozloučenou s nimi shromážděli se v hojném počtu členové všech zdejších českých spolků, jakož i veliký počet jiného obecnstva.

„Hlahol“ zapěl před odjezdem vlaku na nádraží dva sbory a poslancům odevzdala dceraška kamenického mistra p. Tomáše Nechutného skvostné věnce. při čemž odcházející poslance touto řečí oslovila:

Stateční synové národa, důvěrou poctění vyvolenci lidu!

Blíží se okamžení, kde odebrati se máte od nás, abyste hájili svobod a práv drabé vlasti naší. Nemohu opominouti, abych se dues s Vámi za celý národ, který zastáváti máte, nerozloučila. Vy jdete vstříc veliké budoucnosti, jdete pomáhat zhojiti krvácející rány drabé otčiny. Dejž Bůh Vám toho štěstí, abyste práci svou šťastně dokonali a k nám s radostnou zprávou ve zdraví se navrátili. Na důkaz srdečné naší lásky k Vám přijmete z upřímných srdcí našich tento věnec.

Pánové Kleissl i Jelínek děkovali shromáždění srdečnými slovy za tuto počtu, slibující, že seč síly jejich budou, ku zdaru národa se přičiní. Za nekonečného volání „Slávy“ hnul se vlak ku Praze.

Zároveň odebrál se také do sněmu měšťan pan František Vanka, zvolen jsa poslancem v kurii velkostatkářův..

Dne 17. února 1867. (v neděli) odevzdala deputace řemeslnické besedy podobný skvostný věnec poslanci za město p. Em. Tuschnerovi, jenž za příčinou snátku svého se slečnou Klotzovou teprve v úterý (19. t. m.) do sněmu odjel.

Dne 19. února 1867. zemřel v Mentoně (na střeozemním moři) Jeho Výsost arcivévoda Štěpán (narozen 11. září 1817.).

V Čechách, kde zesnulý od r. 1844. až do r. 1847. byl zemským představeným, zůstavil po sobě požehnanou památku.

Za letní doby 1866. navštívil na své cestě Pizeň, ubíraje se tam do Nasova na své panství Saumburg, kdežto od té doby, co Rakousko opustil, vědění a umění v tiché domácnosti se věnoval.

První neduh pobádal ho odebrati se do teplejší krajiny, kde nedlouho skončil.

Štěpánské náměstí v Plzni pojmenováno jest podlé tohoto šlechtického knížete.

im Namen der so vielen Tausenden, die ihre erste Bildung durch diese ganze Reihe von Jahren an besagter Lehranstalt genossen haben, vor Allem seinen tiefgefühlten herzlichsten Dank im vollsten Masse hiemit abzustatten. Dieselben weiters unter Beibehaltung Ihres bisherigen freien Naturalquartiers ad personam für Ihre ganze Lebensdauer mit dem ganzen Gehalte von 600 fl., und Personalzulage per 100 fl. nebst Holzpassirung, in den wohlverdienten Ruhestand zu versetzen und dies Euer Wohlgeborn mit der Versicherung steter besonderer Hochachtung zur gefälligen Kenntniss zu bringen.

Vom Gemeinde-Ausschusse der k. Kreisstadt Pilsen, am 2. September 1867.

Dr. Maschauer m. p.

Dne 12. září 1867. vypukl oheň (po 7. hodině večer) v konárně hostince „u města Vídně“ na Říšském předměstí. Shořely toliko konárny s kůlnou, dobytek však byl zachráněn.

Zvláštní obětavost při hasení ohně vyznamenal se c. k. poručík 26. pěšího pluku pan Albert Ríkl, jemuž se za počinání toto vděčného uznání od městské rady dostalo.

Pisemné poděkování také obdržel krámský představený za to, že krámská stříkačka opět jedna z nejprvnějších k ohni se dostavila.

Vojsko, jež k umoření ohně činně se přičinilo, odměnila městská obec osmi zlatými.

Dne 13. září 1867. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v nížto vyřídilo tyto předměty:

Vykonána volba kommisie za příčinou vyřízení reklamac proti volebním listinám od 16. t. m. vyloženým. Zvoleni byli páni Bubník, Pecháček, Em. Lang a Jan Kleissl.

K návrhu p. Kesslerové usneseno, aby vysloveny byly díky onomu c. k. důstojníku, který při požáru dne 12. t. m. zvláště se vyznamenal.

Dne 18. září 1867. Při rozdělování cen na průmyslové výstavě v Linci vyznamenáni byli: zdejší továrník kamnářský p. Tomáš Khůry velkou stříbrnou medailí a krejčí G. V. Hrubý malou stříbrnou medailí, za výrobky od nich vystavené. Sekretáři zdejší obchodní komory, panu Adolfu Štěpánkovi vysloveno bylo vděčné uznání za jeho vydatné působení ve svém oboru.

Dne 24. září 1867. bylo ve veliké síni zdejší vyšší reálky hlavní shromáždění pražské jednoty ku zvelebení včelařství v Čechách.

V zahradě hostince „u císaře rakouského“ uspořádána byla výstava úlů, včelařských výrobkův a nástrojův.

Za vystavené předměty včelařské byli vyznamenáni medaliemi následující pánové z Plzně: Václav Daníel, civ. inženýr; Josef Procházka, včelař; František Jahn, majetník hor; Josef Hinträger, hospodářský ředitel na odpočinku; Viktor Maschauer, poštovní úředník, a František Čechura učitel na hlavní škole.

Dne 2. října 1867. po 10. hodině odpoledne vypukl oheň v stodole Václava Starého (blíž protestanského kostela).

Dne 4. října 1867. v den jmenovin Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. sloužil veleřústojný pan arcidékan P. Antonín Hlavan s četnou assistencí velikou mši svatou v hlavním chrámu Páně sv. Bartoloměje, jížto přítomni byli c. k. civilní a vojenští úřadníci, městští hodnostáři, jakož i hojný počet jiného lidu zbožného.

Dne 2. listopadu 1867. Slavnost dušiček na zdejších hřbitovech konána byla sice tíse, avšak dojemně. Zvláště návštěva hřbitova svatomikulášského byla po celý den, ač bylo nepříznivé počasí, velmi četna. Nejvíce navštěvovány byly hroby zesnulých národovců našich. Hroby K. Tyla a prof. Smetany byly nad to ještě krásnými věnci americkým klubem dám v Praze zaslányi ozdobeny. Na tisíce světél knítalo se na posvátném místě, každý hrob byl ozáren, což zvláště za doby noční krásně vypadalo.

Na hřbitově u Všech Svatých ověncen byl též hrob a pomník Prusáka za loňské okupace zde zemřelého.

Dne 3. listopadu 1867. (v neděli) vykonala řemeslnická beseda v Plzni slavnost výroční památky svého založení a přestěhování do nových místností spolkových (v nově vystavěném domě pana Dostala) způsobem důstojným.

O 8. hodině ranní sloužena mše svatá veleřúst. p. arcidékanem P. Antonínem Hlavanem za spoluúčinkování „Hlaholu“.

Slavnost sama konána byla večer v místnostech spolkových; tyto záležejí z velikého salonu, z dvou menších pokojů, z nichž v jednom umístěn bude kulečník, pak z čítárny a šatnice, které jsou vůbec pěkně ozdobeny. Zvláště salon vyniká co do úpravy nad ostatní. Ještě ozdoben velikými sochami J. J. Veličenstev, pak sochami Havlíčka, Smetany, Riegra a Palackého. Mezery vyplněny jsou zrcadly a velikými obrazy, představujícími korunovaci Ferdinanda Dobrotivého na krále českého, pak podobizny některých čelnějších mužů našich staré a nové doby, obrazy z dějin českých a t. d.

Do místností těch přibývalo od odpoledne až k večeru hostů tak četných, že okolo 6. hodiny, kdy slavnost měla započítí, bylo již více než 300 osob pohromadě. Byliť to zejména místodržitelský rada a krajský přednosta p. Strnad, purkmistr p. dor. Maschauer, poslanci pp. Tuschner a Kleissl, někteří obecní starší, profesori, velebné duchovenstvo, úředníci, učitelové, členové městanské besedy, „Hlaholu“ a „Sokola“, členové zdejšího divadla, průmyslníci a živnostníci v hojném počtu; také krásná pleť byla tu v hojném počtu shromážděna.

Proslov, k účelu tomu zvláště sepsaný, přednesl za bouřlivého potlesku posluchačstva regisseur zdejšího divadla, pan Josef Frankovský. „Hlahol“ a hudba ostrostřelecká střídavě bavily obecenstvo. Po hostině, při níž se jedenkaždý příjemně bavil, byla zábava vespolek nenucena a srdečna; také pronášeny byly připitky. Tak provolal výbor řemesl. besedy p. Strížek první připitek (za zvuku národní hymny) „králi Františkoví Josefovi“, pan krajský přednosta Strnad „řemeslnické besedě a jejímu zdaru“, p. purkmistr dor. Maschauer „svornosti“, redaktor „Plzeňských Novin“, p. Vil. Hruška „našim poslancům, pp. Tuschnerovi a Kleisslovi“.

p. Šnaidr „starostovi zdejších spolků: „měštanské besedy“, „Sokola“ a „Hlaholu“ p. Kleisslovi, p. Mrkous „starostovi řemeslnické besedy“ a t. d.

Když byl poslední přípitek pronesen, přednesla paní Frankovská, člen divadla zdejšího, za hrobového ticha delší deklamaci: „Vlastenky šperk nejskvostnější“ s takou mistrností a vroucností, že veškeré posluchačstvo, dojmem tím okouzleno, do nesmírného se dalo jásotu. Po té předčítány byly došlé telegramy; tak telegrafovala „Živnostenská jednota chrudimská“: „Statečným mužům české práce, českému duchu, novou baštu českému západu vystavivšimu, srdečné: „Na zdar“!“ Městanská beseda klatovská: „Sdílíme s Vámi radostné výjevy z dnešní slavnosti, vítáme nejsrdečněji šlechetnou snahou Vámi vykonané dílo a vzdávajíce Vám za to čest, voláme budoucímu působení Vašemu spojenými silami se sesterskou besedou městanskou srdečné: „Na zdar“!“ Za redakci „Národních Listů“ dor. Julius Grégr: „K dnešnímu dnu slavnostnímu: Sláva! Národ s takovými syny, jako jsou stateční řemeslníci plzeňští, může směle vstříci jíti všem zápasům politickým. Sláva národu, sláva vlasti!“ Dor. Pichl z Prahy: „Jak jsem se těšil! Avšak nemohu, ježto právě z povážlivé nemoci vylézám. Zatím tedy: Na zdar! Až příště na shledanou!“ Každý telegram byl hlučným „Sláva!“ ukončen.

Krásná tato zábava ukončena byla improvizovaným tancem, při němž celá skoro společnost vytrvala až do rána.

Dne 19. listopadu 1867. slaveny byly jmeniny Jejího Veličenstva císařovny Alžběty v zdejším arciděkanském chrámu Páně slavnou mší svatou, kterou sloužil veledůst. p. arciděkan P. Antonín Hlavan, a již přítomni byli všickni úředníci civilní i vojenští, městští hodnostáři, výborové spolkův a mnoho jiného lidu nábožného.

Téhož dne byla také v kapli zdejší trestnice mše sv. sloužena a za příčinou jmenin císařovniných veškerým vězňům pouta shata následkem zprávy k zdejšímu c. k. krajskému soudu došlé, že nový trestní zákon, podle kteréhož mimo jiná nařízení zrušuje se poutání trestancův, od J. Vel. císaře jest stvrzen.

Dne 21. prosince 1867. zdejší divadelní ředitelstvo Pavla Švandy ze Semčic provozovalo veselohru „Zkrocení zlé ženy“ ve prospěch fondu pro vystavění pomníku zasloužilému profesorovi dru. Smetanovi.

Dne 24. prosince 1867. (na štědrý večer) byla neobyčejná dražota ryb. Libra stála 50 až 60 kr. r. č. a odpoledne nebylo lze už ani ryb dostati.

Dne 24. prosince 1867. konána byla štědrovečerní slavnost zákovstva zdejších hlavních škol podobným způsobem jako léta minulá.

Školní mládež chudší obdržela množství dárků, záležejících buď v šatstvu neb školním náčiní.

Obdaření byli na hlavní škole u sv. Bartoloměje 82 hoši a 56 děvčat a na hlavní škole u sv. Anny 58 hochů a 58 děvčat.

Dne 31. prosince 1867. vykazovala zpráva výboru záložny plzeňské za čtvrtý správní rok následující data:

A. Příjmy: Na hotovosti z roku minulého 2793 zl. 29 kr.; příjem rezervního fondu 338 zl.; 554 rádných údů a 320 vkladatelů vložilo jistiny 192.465 zl. 72 kr.; půjček se splatilo 355.681 zl.; za úrok a provise bylo zapraveno 9252 zl. 73 kr.; příjem rozličný 428 zl. 11 kr.; celkem tedy 561.188 zl. 85 kr.

B. Vydání: Jistin bylo splaceno 111.626 zl. 79 kr.; na úrocích vyplaceno bylo 876 zl. 14 kr.; rádným členům půjčeno 443.637 zl. 60 kr. Rozličná vydání, jako: čestné dary, podpora na cestu k výstavě do Paříže, inventární nářadí, nájem, kolky, plyn, kancelářské potřeby a t. d. 1087 zl. 37 kr.; celkem 557.237 zl. 90 kr.

Hotovost v pokladně činí tedy 3950 zl. 95 kr.

Bilance čtvrtého roku záložny vykazuje:

A. Povinnost: Rádným údům náleží jistiny i s úroky 54.638 zl. 72 kr., vkladatelům 95.365 zl. 71 kr.; súčtované úroky z neprošlých dosud půjček 1354 zl. 16 kr.; jmění spolkové co rezervní fond 4865 zl. 74 kr.; dohromady 156.224 zl. 33 kr.

B. Pohledanost: Povinnost rádných údů koncem roku 1867. 150.495 zl. 60 kr.; kupní cena 15. pětín lošu z r. 1839. 1155 zl.; inventární nářadí 476 zl. 8 kr.; tiskové zásoby a kolky 146 zl. 70 kr.; hotovost koncem r. 1867. 3950 zl. 95 kr.; dohromady tedy 156.224 zl. 33 kr.

ROZLIČNÉ UDÁLOSTI A ZPRÁVY Z R. 1867.

V tomto roce obdržel:

A. Čestné měšťanství:

Josef Ignác Klotz, městský rada a náměstek purkmistrův.

B. Měšťanského práva nabyli:

Balley Emanuel, hotovitel fortepian z Plzně;

Bulant Antonín, kupec z Plzně;

Čtrnáct Jakub, obuvník z Plzně;

Dostal Jan, řezník z Plzně;

Herzog Jan, malíř z Plzně;

Jelínek Hugo, továrník z Plzně;

Kutwirth František, uzenář ze Žerotína;

Nechutný Tomáš, kameník z Plzně;

Pokorný Jiří, továrník z Plzně;

Pokorný Josef, továrník z Plzně;

Rösch Jan, zahradník z Plzně;

Rösch Vendelin, zahradník z Plzně;

Rösch Vilém, zahradník z Plzně;

Šlenc Karel, obuvník z Plzně;

Steiner Eduard, hostinský z Plzně;

Tichý Matěj, obuvník z Plzně;

Trepěš Jindřich z Radnic, majetník domu č. 147, Saské předměstí;

Wenda František, krejčí z Plzně;

Výtvar Jan, obchodník se sukny ze Soběraz;

Útler Karel, obchodník mlýnskými výrobky z Plzně.

de ještě vyzvání měšťanosty samého :

král. kraj. města Plzně!

ho počtu svých spolměšťanů odhodlal jsem se vystoupiti
mu zemského co kandidát pro město naše.

st let stál jsem co měšťanosta věrně po boku Vašem,
u nebezpečí. Nejednou a hlasitě ujišťovali jste mne
a volte mne za poslance Vašeho, chci státi za blaho
vášeho věrného města.

Dor. Jan Maschauer m. p.,
měšťanosta.

1. března 1867. týmž způsobem jako minule

se jich k volbě 879.

Manuel Tuschner, obdržev 577 hlasův.

připadl 301 hlas.

tedy opět dosti skvěle přeše všechny

č.

výbor obchodní komory, aby zde vy-
volní komoru plzeňskou. I byli zvoleni
od strany „pokroku“, a Fr. Hýra¹⁾.

čevadž při volbě sám sobě dal hlas.
rozhodl los mezi ním a p. Jelínkem.

ona podala německá strana protest.
(nut.²⁾)

nešek zuřila vichřice v městě
upobitím a padajícím sněhem:
kostela sv. Bartoloměje, ne-

ově sestavený sněm zemský.

za rozvodněny následkem

luka. Bylo to letos

večer konala se jako
Páně, podporována

odnosti české; proto
ti s Němci. Bohužel,
český poilačující!
Pankraze, Eman.
Jakuba Blöchl, a
c. k. rytmistra.

[Faint, illegible text]

LAŠCHA.

čímž děřiva včela náhodně zastupitelstva
který zájmy má, nemá a mála mála má

sých zálech, které se stávají v každém
vychovává jeho o jiných věcech
ovládání svých zájmov.

Toho roku zjednal zádušní úřad nový pohřební vůz, který zhotoven byl od pražského továrníka Františka Zelingra za cenu 850 zl. r. č.

První zemřelý, jenž byl ve vozu tom (dne 23. března 1867.) na sv. pole odvezen, byl studující VIII. třídy gymn. Jan Straka, syn c. k. inženýra zdejšího.

V roce 1867. zemřelo v Plzni 716 osob.

ROK 1868.

r. 1868 Dne 23. ledna 1868. konány byly zádušní služby boží v arciděkanském kostele za č. císaře Mexického, Maxmiliána, bratra nyní panujícího císaře rakouského Františka Josefa I. Cirkevního obrádu toho účastnili se veškerí hodnostáři vojenští a civilní města zdejšího a veliké množství nábožných lidí.

Dne 24. ledna 1868. věnovali p. Ekstein & Hirsch, majetníci továrny na sírky v Plzni, 100 centů kamenného uhlí k podělení zdejších chudých.

Dne 10. února 1868. ukončeny byly volby do výboru obecního.

Dříve než k výsledku volby samé přikročíme, vyličíme události před tím zběhlé.

Když blížil se ku konci třetí rok, v němž nový výbor obecní pro nastávající 3 léta zvolen býti měl. sdělala se volební listina, která pak od 15. až do 23. září 1867. v purkmistrovském úřadě k nablédnutí pro každého k volbě oprávněného občana vyložena byla, a mohl každý mezi časem tím námitky proti listině volební učiniti.

Dosavadní obecní výbor zvolil zvláštní komitě k vyšetření takových námitek a sice pp.: Josefa Ignáce Klotze, Františka Pecháčka a Josefa Bubníka, radního, pak Emanuela Langa, výbora. Bylo několik nepatrných námitek podáno, mezi nimi pak také reklamace p. J. U. dra Františka Pankraze, kterou vymoci chtěl, aby jména dědiců nemovitostí jednotlivě uvedena byla a takto každý dědic o sobě volil.

Dne 24. září 1867. posuzovala komisse reklamace a urovnala vše; také reklamaci dra. Pankraze v ten rozum, že dědicům přínáleží, o jejich práva se ucházeti a komisse že není s to, aby dědice po celém světě vyhledávala.

Pan dor. Pankraz neuspokojil se tímto výnosem a zadal dne 1. října u c. k. okresního úřadu rekurs, uváděje v něm vady volební listiny, zvláště pak, co se týče dědicův.

Rekurs ten byl dne 6. října zamítnut, načež pan Pankraz nový protest proti rozhodnutí c. k. okresního úřadu c. k. místodržitelství podal. Purkmistrovský úřad musil následkem rekursu toho všechny spisy, týkající se této věci předložiti.

Konečně došlo dne 4. prosince 1867. rozhodnutí c. k. místodržitelství, kterým rekurent i touto instancí odmítnut byl.

Ještě téhož dne dal purkmistrovský úřad všechny v listině volební zznamenané dědice následujícím přípisem vyrozuměti:

Peněvadž vys. c. k. mistodržitelství vyloučení pod jménem „dědicové“ v obecních volebních listinách zanesených p. voličů nařídilo, jim ale reklamační lhůtu povolilo, tedy se dotyčné strany o tom s tím podotknutím vyrozmívají, že v tom případě, přišli-li jim nějaké reklamační právo, oni toto do 14. prosince t. r. zde mezi 10. a 12. hodinou dopoledne před kommissi v platnost uvéstí mají.

Pro krátkost se tito dědicové zvon, aby k účelu přednesení stížnosti a bezodkladnému rozhodnutí o těch kterých reklamacích dne 9. a 10. prosince t. r. mezi 10. a 12. hodinou dopoledne u reklamační kommissi se dostavili.

Parkmistrovský úřad v Plzni, dne 4. prosince 1867.

Dor. Maschauer m. p.

Dědicové Jiřího Kibitze a Vojt. Hässlera přihlásili se ku opravě jmen v listině. Bedřich Goldscheider, syn po Morici Goldscheidovi, ve jménu svém a svých ostatních bratrů, byl pak od volební kommissi se svou žádostí odmítnut, načež i on rekurs c. k. okresnímu úřadu podal dne 31. prosince 1867., však odmítnut byl.

Takto byla samými protesty a rekursy zdržována volba.

Když konečně vše uspořádáno bylo, ustanoveny dni k volbě a sice:

pro III. sbor: 20. leden ráno od 9—12, odpoledne od 3—5 hodin a 21. ledna dopoledne od 9—12 hodin;

pro II. sbor: 27. leden dopoledne od 9—12, odpoledne od 3—5 hod. a 28. leden dopoledne od 9—12 hodin;

pro I. sbor: 1. únor od 9 hodin ráno až do 1 hod. dopoledne, o čemž také politickému úřadu zpráva dána byla.

Ku volbě určena byla zkušební síň školy reální.

Později totiž dne 23. ledna, bylo od volební kommissi ohlášeno, že pro sbor II. jediné 27. leden ustanoven jest.

Mezi časem tím děly se všemožné agitace. Největší pohoršení však povstalo tím, že Čechové ve dva tábory se rozstoupili. Jedna strana bojovala pod názvem „pokrok k lepšímu“, druhá s heslem „pravý pokrok“.

Třetí stranu tvořili všickni německy smýšlející, podepisující se: „Mehrere Wähler“.

„Pokrok k lepšímu“ zastupoval časopis „Plzeňské Noviny“, pravý pokrok „Pilsner Bote“ a stranu německou „Pilsner Zeitung“.

Dne 11. ledna vyšlo od německé strany následující provolání a spolu kandidační listina v č. 3. „Pilsner Zeitung“:

Mitbürger!

Der hochwichtige Tag der Neuwahlen unseres Stadtverordneten-Collegiums ist herangerückt. Von ihrem glücklichen Erfolg hängt zum Theile die Wohlfahrt unserer altwürdigen Stadt und ihrer Bewohner ab.

Eine Anzahl von Männern der gemässigesten Gesinnung haben, beseelt von dem Geiste der Friedfertigkeit und der Gerechtigkeit gegen beide Volksstämme, geleitet von der Liebe zu ihrem Heimatsorte und fern vom engherzigen Egoismus, es unternommen, ihren Mitbürgern mit Berücksichtigung beider Nationalitäten Männer zur Wahl zu empfehlen, von deren Fähigkeit und gutem Willen, dem wahren Besten der Gemeinde im Sinne eines besonnenen Fortschrittes mit eigener Aufopferung zu dienen sie vollkommen überzeugt sind.

Die Namen der von uns vorgeschlagenen Candidaten sprechen lauter, als es unsere schwachen Worte vermögen und es schiene uns eine Beleidigung zu sein, wenn wir die guten Eigenschaften derselben unseren Mitbürgern durch Lobeserhebungen erst in's Gedächtniss rufen wollten. Mitbürger! So tretet denn in vollster Einigkeit zur Wahlurne und wählet einmüthig die von uns bezeichneten Candidaten zu Eueren Vertretern im Geiste jenes ächten Patriotismus, der nur von dem glühenden Wunsche geleitet wird, die erste Stadt unseres gesegneten Vaterlandes nach dem königlichen Prag, welche alle Vorbedingungen einer Stätte der Industrie in sich schliesst, mächtig emporblühen zu sehen.

Pilsen, am 11. Jänner 1868.

Mehrere Wähler.

III. Wahlkörper.

II. Wahlkörper.

I. Wahlkörper.

Als Ausschussmitglieder:

Herr Emanuel Tuschner,	Herr Karl Hahnenkamm,	Herr Emanuel Dlaschy,
" Josef Ignaz Klotz,	" Wilhelm Klotz,	" Dr. Joh. Maschauer,
" Johann Kleissl,	" Ignaz Pytlík,	" Dr. Franz Pankraz,
" Karl Kmínek,	" Josef Bubník,	" Franz Jahn,
" Thomas Khury,	" Josef Khodl,	" Franz Belani,
" Th. Nechutný,	" Emanuel Lang,	" Franz Wanka,
" Dr. Fortwängler,	" Norbert Lang,	" Franz Hýra,
" Franz Pechaczek,	" Peter Koutezky,	" Martin Stelzer,
" Josef Kessler,	" Sigmund Hofmann,	" Dr. Eduard Klotz,
" Adolf Feyerfeil,	" August Födermayer,	" Eduard Kalser,
" Wenzel Wiesner,	" Johann Ronolter,	" Eduard Födermayer,
" Georg Schüller,	" Dr. Franz Adler,	" Josef Sägl.

Als Ersatzmänner:

Herr Wenzel Tyl,	Herr Johann Taun,	Herr Ignaz Fomann,
" Wenzel Anton,	" Georg Pokorný,	" Emanuel Anger,
" Wenzel Brožík,	" Anton Iwan,	" Jakob Blöchl,
" Christof Körner,	" Friedrich Klotz,	" Adolf Moser,
" Johann Dostal,	" J. Lindacker,	" Johann Gallistl,
" Jakob Sýkora.	" Karl Doubek.	" Anton Jobst.

Dne 15. ledna uveřejněno bylo provolání a kandidátní listina strany „pokroku k lepšímu“ v „Plzeňských Novinách“, č. 5:

Voličové, měšťané!

Tři léta tomu, co zvolivše ve veškerých třídách voličských do zastupitelstva městského kandidáty strany pokroku, ukázali jste, co vytrvalostí a svorností občanstva dokázati se může. Nastávající volby obecní vyžadují na Vás, abyste v nich stejně byli vytrvalými a svornými.

Co psáno jest na praporu strany pokroku našeho města víte všichni dobře: povznesení měšťanstva k blahobytu a vážnosti, kteráž jemu právem přísluší jakožto živlu po pražském měšťanstvu ve vlasti naší nejdůležitějšímu: zvelebení obecního majetku nejen k tomu cíli, aby občanstvo, beztoho již rozličnými platy dosti stížené, co možná zachráněno bylo před příplatky na potřeby obecní, ale aby občanstvu tomu spíše se ještě poskytovatí mohly prostředky ku zvelebení vlastních živností, a rozkvět školství, kteréž základem jest lepší budoucnosti mladého pokolení.

Spoluobčané! Váš zdravý, k dobru města i vlasti naší čelící smysl uznal již po dvakrátě blahodárnost této činnosti, když jste s tak velikou většinou volili vždy za zástupce muže, jehož strana pokroku Vám byla navrhla a bohdá, že při nastávajících volbách obecních přidržení se kandidátní listiny strany pokroku na novo uznání to vyslovíte.

Vážná jest doba, kteréž jdeme vstříc, a důležité, aby v době takové nacházely se otěže vlády městské v rukou pevných, v rukou těch, ježto vysedše z lůna měšťanstva našeho rozhodně práva a prospěchy jeho hájiti dovedou. Měšťanstvo královské Prahy buď nám v tom příkladem. Svornost jeho, s jakouž kandidáty stran pokroku před nedávným způsobem tak skvělým do svého zastupitelstva zvolila, naleznatí i u nás následování. Bez všelikých ohledů osobních jako jeden muž zasaďte se za právo a pravdu a volme jednomyslně kandidáty zde navržené, jižto důvěry naší pečlivě, rozkvět rodné obce i povznesení měšťanstva vši silou svou a obětavostí vyhledávati budou „v pokroku k lepšímu“.

KANDIDÁTNÍ LISTINA

STRANY POKROKU

k volbám do zastupitelstva obecního v Plzni v roku 1868.

Pro III. voličský sbor:

Za výbory:

1. Václav Anton,	3. Adolf Feyerfeil,	5. Karel Kmínek,
2. Vilém Burger,	4. Jan Kleissl,	6. Josef Kessler,

7. František Pecháček,	9. Jiří Šiller,	11. Matěj Střížek,
8. Dor. Vilém Šel,	10. Jan Štěrba,	12. Emanuel Tuschner.

Za náhradníky:

1. Martin Čipera,	3. Tomáš Nechutný,	5. Bartoloměj Ženíšek,
2. Jan Dostal,	4. Josef Sequens,	6. Antonín Kámen.

Pro II. voličský sbor:

Za výbory:

1. Karel Hahnenkamm,	5. Tomáš Khury,	9. Josef Pokorný,
2. J. U. dor. Karel Houška,	6. Jan Lindacker,	10. Matěj Pricster,
3. Bedřich Klotz,	7. Antonín Pachman,	11. Dor. Karel Teissler,
4. Vilém Klotz,	8. Ignác Pytlík,	12. Václav Tyl.

Za náhradníky:

1. Antonín Adam,	3. J. U. dor. Petr Hilbert,	5. Jiří Pokorný,
2. Václav Brožík,	4. Jan Lilling,	6. Josef Šrámek.

Pro I. voličský sbor:

Za výbory:

1. J. U. dor. Frant. Adler,	5. P. Antonín Hlavan,	9. Norbert Lang,
2. Josef Bubník,	6. Josef Khodl,	10. Dor. Jan Maschauer,
3. August Fodermayer,	7. Josef Ignác Klotz,	11. Jan Taun,
4. J. U. dr. J. Fortwängler,	8. Emanuel Lang,	12. František Wanka.

Za náhradníky:

1. Petr Houška,	3. Petr Koučeký,	5. František Šrámek,
2. Hugo Jelínek,	4. Bedřich Reim,	6. Norbert Starý.

Dne 16. ledna 1868. pak učiněno bylo svolání a oznámena kandidátní listina „pravého pokroku“ česky a německy v časopise „Pilsner Bote“ v čísle 5.:

Voličové, měšťané!

Několik dní ještě — a nastane volba zástupců obce naší. Zdá se nám býti nutno a ospravedlněno, abychom především zkoušeli dobrou a poctivou vůli, schopnost ráznost a svobodomyšlné vlastenecké smýšlení oněch mužů, kteří povolání býti mají do nového výboru, od nichž prospěšné činnosti v obci se lze nadíti.

Vedení jsouce těmito zásadami, spojili se muži pokroku milovní a sestavili příloženou listinu kandidátní, v níž kladena jest hlavní váha na inteligentní měšťanstvo, v níž ale také na zástupce ostatních stavů a tříd obyvatelstva patřičný ohled vzat jest.

Kdo jest s to, aby bez vášně soudil, zajisté připustiti musí, že tato listina bez výlučného a malicherného strannictví ty muže za zástupce obce ponavrhuje, kteří se schopnými býti zdají, aby sobě při všech otázkách jasný a samostatný úsudek utvořili, aby hlas svůj bez osobních ohledů výhradně podle vnitřního přesvědčení veřejně odevzdali a ráznou činností na jevo dali, zkrátka muže, jimž blaho a čest města našeho nejvyšším jest zákonem.

Předvídati bylo, že vedle naší ještě jiné listiny kandidátní se objeví, než, ačkoliv ostatní s touto listinou skoro celkem se srovnávají, zahrnuje naše listina v sobě tu přednost a výhodu, že bez všelikého osobního zájmu neb slepé náruživosti strannické byla sestavena, což po pilném prozkoumání ostatních nelze docela tvrditi.

Položili jsme též záležet v měšťanstvo, aniž bychom ale byli zástupcův inteligence stranou ponechali, jelikož mužové, kteří pokroku skutečně jsou milovní, povždy též s inteligencí se spojují.

Že nelze ponavrženým pravého, ba nadšeného vlastenečství upřítí, toho nám, tuším, nikdo, byť by i odpůrcem této listiny byl, popřati nebude.

Nevnučujeme tuto listinu nikomu, vzaliť jsme povahu ponavržených kandidátův příliš bedlivě v úvahu, než abychom nebyli záplna přesvědčeni, že ji každý z našich spoluobčanův po pilném prozkoumání za listinu pravého pokroku považovati bude a za svou přijme. Vstupujeme se svou listinou u veřejnost, jsouce též přesvědčeni,

že z obsahu jejího souditi lze, že ti, kteříž jí sestavili, nejpoctivějším úmyslem byli vedeni, jelikož ponavržení kandidáti z našeho pilného stavu živnostnického, obchodnického, průmyslnického a z intelligence jsou vzati a jelikož není nižádného mezi nimi, jehož soukromé čestné působení neopravňuje k naději, že taktéž v obci se osvědčí.

Řikává se o Plzni často, že jest prvním po Praze městem českým; rozhodně svobodomyšlný a vlastenecký směr a ryzé smýšlení občanské ponavržených námi kandidátův podle dřívějšího jejich působení byly náležitě oceněny, kdežto nova jména přináležejí mužům nejpoctivější pověsti a nejobětavější přítulnosti k městu rodnému. Všem tedy, kteří chtějí, aby dobrá pověst našeho města i na dále byla zachována a aby byl rozkvět obecní pojištěn, všem, kteříž touží po svobodomyšlném pokroku, doporučujeme v souhlasu se zájmy našeho města, k blahu jeho bez výlučné naruživosti strannické svou listinu.

Pro III. voličský sbor:

Za výbory:

1. Antonín Adam,	5. Karel Kmínek,	9. Ignác Schiebl,
2. Karel Doubek,	6. Jan Lilling,	10. Josef Šrámek,
3. Adolf Feyerfeil,	7. Tomáš Nechutný,	11. Emanuel Tuschner,
4. Josef Kessler,	8. František Pecháček,	12. Bedřich Ženíšek.

Za náhradníky:

1. Antonín Honzík,	3. P. Modroch,	5. Adam Trnka,
2. František Hruza,	4. Václav Švenda,	6. Jan Waizer.

Pro II. voličský sbor:

Za výbory:

1. Augustin Fodermayer,	5. Vilém Klotz,	9. Ignác Pytlík,
2. Karel Hahnenkamm,	6. Tomáš Khůry,	10. Josef Pokorný,
3. J. U. dor. Karel Houška,	7. Jan Lindacker,	11. med. dor. K. Teissler.
4. Bedřich Klotz,	8. Antonín Pachman,	12. Václav Tyl.

Za náhradníky:

1. Václav Brožík,	3. Jiří Pokorný,	5. František Šrámek,
2. J. Klobasa,	4. Bedřich Reim,	6. Jakub Sýkora.

Pro I. voličský sbor:

Za výbory:

1. J. U. dor. Frant. Adler,	5. P. Antonín Hlavan,	9. Norbert Lang,
2. František Belaní,	6. František Hýra,	10. Emanuel Lang,
3. Josef Bubník,	7. Jan Kleissl,	11. Jan Maschauer,
4. Edvard Fodermayer,	8. Josef Ignác Klotz,	12. František Wanka.

Za náhradníky:

1. Petr Houška,	3. Petr Kontecký,	5. Eduard Kaiser,
2. Hugo Jelínek,	4. J. U. dor. Eduard Klotz,	6. Jan Ronolter.

Po té daly „Plzenské Noviny“ č. 6. ze dne 18. ledna 1868. svým voličům na srozuměnou:

„Bez vědomí redaktora těchto listů byla poslednímu číslu „Plzenských Novin“ přiložena jakási kandidátní listina jakési strany „pravého“ pokroku, od jakéžsi jednotlivců sestavena. Druhého dne, aby se paní voličové nepomatli, přinesly veškeré pražské listy o této podvržené listině zpravu, varupee před ni každého, kdo upřímným jest nasincem. Na tom nebylo dosti.

Ti též jednotlivci, kteří vydali zmíněnou podvrženou listinu, opět vydali plakáty, že telegramy v pražských časopisech jsou lživé a jediná pravá listina že vychází od strany „pravého pokroku“. Smáti by se musil člověk tomu, kdyby to nebylo dosti smutným úkazem, když takto jednotlivci z osobní choutky nebo zašití neuvěr rozševají v celé straně a to způsobem, jakýž právě v zápasu politickém téžto

šlechbetným lze nazvati. Však bohdá, že voličové naši asi spíše uvěří časopisům jako jsou „Národní Listy“, „Politik“ a „Národní Pokrok“ než osobnostem, které spoléhajíce se na zmatek, jež mezi voliči učiní, ze zmatku toho kořistiti chtějí. Listinu strany pokroku sestavovalo čtyřicet mužů, všem stavům a třídám našeho měšťanstva náležejících, mužů, kteříž opravdovou práci ve prospěch veřejný v spolcích a mimo spolky, ukázali již, jaké obětavosti jsou schopní a jaká láska k rodnému městu i k národu českému je ovládá.

Listinu tu přinášíme dnes opět v čele svého listu a prohlašujeme ji za jedinou pravou, totiž za takovou, která nevyšla ze žádných osobních nelibostí ani libostí k jednotlivým osobám, jako listina, která se zove „pravého“ pokroku. Pravda těchto slov našich ukázala by se nejasněji, kdyby tu listinu „pravého pokroku“ ony osobnosti chtěly podepsati, které ji zplodily, voličové naši by pak viděli, že nestojí za ní ani jeden z našich mužů, kteréž všeobecná důvěra v čelo strany pokroku byla přivedla. Nadějeme se tedy, že páni voličové, takto poučení o pravém stavu věci, dobře věděti budou, kam je vlastní cit i povinnost mají vésti, totiž za oním praporem pokroku, za nímž již před třemi lety a roku minulého po dvakráte při volbě sněmovní tak skvěle byli zvítězili. „Svoji k svému a vždy dle pravdy!“ Toť heslem našeho slavného Palackého, toť voličové i heslem naším, kteréž v těchto volbách má býti příkladem, abychom pro budoucnost opět zdar svého rodného města pojistili!“

Volební kommisce skládala se z c. k. místodržitelského rady p. Leop. Strnada jakožto zeměpanského kommissarě, z purkmistra med. dora. Maschaura, pak z pp.: Eduarda Fodernayera, Emanuela Dlouhého, Jana Kleissla a Emanuela Langa. Jakožto zapisovatele povolání byli obecní úředníci Josef Kramář a Vojtěch Mayer.

Dne 20. a 21. ledna byla volba III. sboru. Sbor ten čítal 1279 voličů, avšak dostavilo se jich toliko 510. 374 odevzdali hlasovací lístky osobně a 136 bylo plnomocenstvími zastoupeno.

Od sboru toho byli zvoleni:

Za výbory:

Emanuel Tuschner	500. hlasy.
František Pecháček	498. „
Adolf Feyerfeil	495. „
Karel Kmínek	495. „
Josef Kessler	479. „
Jan Kleissl	478. „
Vilém Šel, med. dor.	449. „
Václav Anton	446. „
Jiří Šiller	438. „
Jan Štěrba	420. „
Vilém Burger	419. „
Matěj Střížek	419. „

Za náhradníky:

Martin Čípera	443. hlasy.
Bartoloměj Ženíšek	441. „
Antonín Kámen	438. „
Josef Sequens	434. „
Jan Dostal	431. „
Tomáš Nechutný	425. „

Strana „pokroku k lepšímu“ prorazila tedy se svými kandidáty.

Před volbou do druhého sboru přinesli „Plzeňské Noviny“ ze dne 25. ledna v č. 8. následující provolání:

Měšťané!

Ve dvou dnech odbudeme volbu II. voličského sboru do zastupitelstva obecního. Povinností naší jest, abychom ji odbyli šťastně a ku zdaru svého rodného města. Měšťanstvo naše tvoří velikou většinu ve sboru tomto a bohda že táž většina i s ostatními voliči pevně bude státi k listině kandidátův, kteříž zajisté svědomitými a neohroženými zástupci budou měšťanstva našeho a věrnými strážci blaha a slávy královského našeho města.

Kandidáté ti náležejí straně pokroku, jsou to mužové, kteříž v životě veřejném neznají žádných ohledův nad prospěch veřejný a kteříž sami vyšedše z lůna měšťanstva vždy pilně bdíci budou nad tím, aby měšťanské právo královské naší Plzně na dále veliký význam svůj podrželo a nikdy do rukou nehodných se nedostalo.

Měšťané! Nad jiné důležitější jest pondělní volba vaše, závisí na ní, má-li na dále měšťanstvo naše v zastupitelstvu svém tvořiti většinu, anebo mají-li se tam dostati mužové, ježto ač přijati tu byli přátelsky a vyznamenání právem měšťanským, přece málo kdy s měšťanstvem, ale obyčejně proti němu stáli. Znáte je všickni, znáte také kandidáty strany pokroku a dovedete zajisté sami jich způsobilost k úřadu zastupitelskému dobře posouditi.

Měšťané! Buďte vědomi si důležitosti volby v druhém voličském sboru a dostavte se všickni k pondělní volbě, aby svatá věc našeho města opět přivedena byla k vítězství. Namáhání se strany protivné, aby se vítězství měšťanstva našeho při této volbě zmařilo, bude snad veliké, však bohda, že jemu zdravý smysl pánů voličův odolá. Účastenství naše musí býti co nejčetnější a volba naše jednohlasná, ma-li míti volba druhého sboru výsledek, jakýž si všickni od srdce přejeme. Ni jedno jméno na kandidátní listině nesmí býti změněno, aby v zápasu volebním takto nerozdrobily se hlasy a hlasy snahám měšťanským odporne třebas náhodou na vrch se nedostaly. Jakožto mužové musíme státi a do jednoho ku prospěchu veřejnému o šťastný výsledek voleb našich se zasaditi, aby vyplnilo se brzy i na nás, co vyplňuje se i na matičce Praze, kde taktéž mužové naši mají v rukou veslo městske vlády, že totiž všeliký zdar obce a všeliká čest měšťanstva jejího jediné dochází výrazu „v pokroku k lepšímu“.

V místních zprávách téhož čísla „Plz. Nov.“ byl otištěn tento článek:

„Voličové pozor! Strana protivná vynalezla opět nový manévř pro voliče II. sboru. Změnila totiž svou listinu, bez toho jen na oko zdělanou, tak, že vzala do ní jména pp. Pecháčka, Feverfeila, Tuschnera a t. d., našinců to, kteříž již ve třetím sboru jsou zvoleni, tak že by byl marným každý hlas, který by se pánům těm dal a protivní kandidáti by při tom zvítěžili. Proto voličové držte se jen listiny, v čele dnešního listu uveřejněné, a neměňte na ni ani jediného jména. Leť tato se strany protivné není špatně navlečena, však to jí charakterisuje, že přese všechny změny, které v listině své učinila, jméno někdejšího představeného zdejší židovské obce, p. Zikmunda Hofmanna, na ni přece ponechala.“

Dne 29. ledna byla volba II. sboru. Sbor ten čítal 608 voličů: z nichž k volbě dostavilo se 455 (425 osobně a 30 jich bylo plnomocníky zastoupeno).

Zvoleni byli výbory:

Karel Hahnenkamm	442.	hlasy.
Vilém Klotz	433.	„
Bedřich Klotz	347.	„
Ignác Pytlík	347.	„
J. U. dor. Karel Houška	340.	„
Med. dor. Karel Teyssler	340.	„
Tomáš Khůry	339.	„
Jan Lindakr	335.	„
Antonín Pachman	331.	„
Josef Pokorný	330.	„
Václav Tyl	329.	„
Matěj Priester	327.	„

Za náhradníky:

Jiří Pokorný	370. hlasy.
Josef Šrámek	328. "
Václav Brožík	326. "
Antonín Adam	323. "
Jan Lilling	321. "
J. U. dor. Petr Hilbert	320. "

Také v tomto sboru zvoleni byli tedy kandidáti „pokroku k lepšímu“.

Dne 1. února byla volba I. sboru, jenž čítal 90 voličův.

Dostavilo se k volbě 50 voličů osobně; 20 pak bylo plnomocníky zastoupeno.

Také p. dor. František Palacký (jakožto čestný měšťan) delegoval plnomocníka k volbě, proti čemuž p. dor. Pankraz protestoval. Za výbory I. sboru byli zvoleni většinou hlasů kandidáti strany německé:

František Wanka	69. hlasy.
Med. dor. Jan Maschauer	66. "
J. U. dor. Eduard Klotz	55. "
František Hýra	54. "
Emanuel Dlauhý	53. "
Martin Stelzer	53. "
Eduard Kalser	52. "
Josef Sägl	52. "
Eduard Fodermayer	51. "
František Belani	51. "
František Jahl	51. "
J. U. dor. Franz Pankraz	43. "

Za náhradníky:

Emanuel Anger	53. hlasy.
Ignác Fomann	53. "
Jan Gallistl	53. "
Adolf Moser	52. "
Jakub Blöchl	51. "
Antonín Jobst	51. "

Pan med. dor. Jan Maschauer vzdal se hned při volbě důstojnosti výborské, pročež místo jeho p. Jos. Ign. Klotz zaujal, jenž 28 hlasů obdržel.

Ačkoliv strana německá ve sboru I. zvítězila, podal p. dor. Pankraz ještě téhož dne za příčinou protestu, jež ohlásil proti plnomocenství p. dra. Františka Palackého volební kommissi tento spis:

Löbl. Gemeinde-Wahlkommission in Pilsen!

Die Geschichtsschreibung ist kein im Sinne des §. 5 der Gemeinde-Wahlordnung enthaltenes öffentliches Geschäft, weil sonst jeder Geschichtsschreiber, ja jeden Journalist behaupten könnte, ein öffentliches Geschäft zu besorgen, insoweit letzterer über Tagesgeschichte referirt. Der Umstand, ob Jemand für seine Geschichtsschreibung einen Pauschalbetrag oder Jahresquote bezieht, ob ein Anderer die Druckkosten zahlt oder ob er selbst seine Arbeit drucken lässt und damit auf eigene Faust spekulirt, bewirkt keinen Unterschied. Wenn Herr Palacký selbst den Beweis lieferte, dass ihn die Geschichtsschreibung an Reisen nicht hindert, z. B. Moskau, so kann man gewiss eine Reise von 3 $\frac{1}{2}$ Stunde nach Pilsen als gehindert nicht annehmen. Zudem ist es notorisch, dass Herr Palacký mit dem Schlusse des fünften Bandes seine Geschichte Böhmens, auch seine geschichtliche Arbeit abgeschlossen und die Fortsetzung jüngeren Kräften überlassen zu haben erklärte, es ist also hiemit jeder Schein einer Verhinderung entfallen.

Aus allem hier Gesagten erhellet, dass die Abgabe des Wahlzettels in Vollmacht des Herrn Palacký illegal und der von mir gegründete Protest begründet ist.

Um jedoch die Constituirung des Gemeindevausschusses nicht zu verzögern, widerrufe ich die von mir erfolgte Protestanmeldung, stehe vom Proteste ab, und ersuche den Gegenstand so zu behandeln, als ob ich keinen Protest angemeldet und keinen erhoben hätte.

Pilsen, den 1. Februar 1868.

J. U. Dr. Franz Pankraz.*

Dne 10. února konala se volba měšťanstvy a obecních radních způsobem velmi slavným a věci té důstojným.

O 10. hodině dopoledne počala volba v úřadovně městského zastupitelstva v radnici.

Přítomní byli veškeří nově volení pánové mimo dra. Pankraze a Jahula, tedy celkem 34. Shromáždění předsedal nejstarší výbor pan Jos. Ign. Klotz; vládu zastupoval místodržitelství rada a krajský přednosta p. Strnad.

Přikročeno ihned k volbě, která děla se pro každé jednotlivé místo městského rady zvlášť.

Za purkmistra zvolen 31 hlasem poslanec na sněmu zemském, starosta okresního zastupitelstva, záložny a měšťanské besedy p. Eman. Tuschner, známý to a rozhodný národovec. Jen tři hlasy byly rozptýleny.

Když bylo veškeré shromáždění na důkaz svého souhlasu a úcty povstalo, ujal se oslavenec slova a promluvil jadrným svým hlasem takto:

„Pánové! důvěra Vaše povolává mne v okamžiku tomto v čelo naší královské obce! Doufal jsem, že staršího a zkušenějšího přítele uvítáme dnes v důležitém úřadě tomto, avšak on a Vy, pánové, jinak jste ustanovili. Zvyklý jsa vůli Vaší veškerou osobní obět přinést, uvazuji se i v tento úřad těžký, kterehož povinnosti ille svého nejlepšího vědomí a svědomí chci vykonávat. Dostojím-li požadavkům, které na mne skládáte, to hlavně záležeti bude na podpoře, kterou mně sami poskytnete. Avšak ohlížeje se vůkol v tomto slavném shromáždění, vidím zde tolik přátel, tolik sil výtečných, že pln důvěry do budoucnosti hledím a pevně doufám, že dobrá naše vůle, naše svornost a obětavost překoná vše. (Německy): S radostí viděl jsem, že i volenci I. třídy s částí největší poctili mne svoji důvěrou; pánové, považují to za znamení dobré a tuším, že taktéž dobré dorozumění panovati bude povždy v tomto slavném shromáždění a to tím více v otázkách, o kterých každý měšťan mírumilovný přeje sobě, by rozřešeny byly vždy mírně a spravedlivě. Podpora má snahám takovým nikdy scházeti nebude. (Česky): Tím způsobem neminou se naše snahy s výsledkem žádoucím a důvěruje ve všemožnou Vaší podporu a obětavost, děkuji Vám ještě jednou za prokázanou mně důvěru i vyjádřuji se, že všude volbu Vaší přijímám.“

Po té pokračováno ve volbách městských radních a sice byl za prvního radu a tím za náměstka purkmistrova zvolen 32 hlasy pan Josef Ignác Klotz.

Se slzami v očích a hlasem pohnutým oslovil stařeček tento shromáždění krátkou řečí, v níž děkuje za prokázanou mu důvěru a slibuje, že jako dříve i v nastávajícím období všemožně síly své věnovatí chce účelu společnému.

Přikročeno pak k volbě druhého rady i zvolen 25. hlasy František Pecháček, jenž měl k shromáždění řeč as tohoto obsahu:

„Děkuji Vám, pánové, srdečně za důvěru, kterou mi opětou tento volben prokazujete, i považují to za rukojemství, že s posavadním mým jednáním souhlasíte. Znáte mne, pánové, všickni dobře, znáte smýšlení mé a můj směr, znáte dostatečně osobu mou a víte, že nedám se na nastoupené dráze másti nikým a nikterak a že povždy věren zůstanu společným našim zásadám. Pánové, máje tu čest volenu býti již po páté, a sice dvakráte za staršího, třikráte za radního radně naší obce, přijímám i dnešní tuto volbu, skládaje Vám za to srdečné své díky!“

Třetí rada, p. Jan Kleissl, zvolený 26. hlasy, oslovil shromáždění takto :

„Přijímaje opětou tuto volbu, vzdávám majoritě slavného výboru srdečné své díky za důvěru tímto mně prokázanou, neboť poznávám v tom důkaz, že velká většina souhlasí s dosavadní mou činností v záležitostech obecních. Doufám, že i na dále úplnou důvěru obecnstva sobě získám, když jako posud pevně a bezohledně kráčet budu na dráze pokroku k lepšímu!“

Za čtvrtého radu zvolen p. Karel Hahnenkamm 25. hlasy, za pátého p. med. dor. Šel 25. hlasy, za šestého p. Josef Pokorný taktéž 25. hlasy.

Všickni jmenovaní pánové děkovali za důvěru jim projevenou přiměřenou řečí.

Tak oslovil p. dor. Šel shromáždění řka :

„Pánové! Čestný tento úřad, který důvěra Vaše na mne vznesla, s vděčností přijímám a zároveň Vás ubezpečuji, že jej zastávati chci povždy dle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“

Když byl ještě pan purkmistr v krátké řeči požádal krajského přednostu p. Strnada za podporu při těžkém svém úřadě, kteron tento ochotně přislíbil, zároveň žádaje radu městskou, by jemu i se strany její podpory se dostalo, složili všickni tito nově zvolení pánové slavný slib místo přísahy do rukou pana místodržitelského rady; podepsán protokol dnešní slavné události veškerými pány výbory, čímž volba byla ukončena. Po té odebrali se všickni pánové do arciděkanského chrámu Páně k slavnému Te Deum, kleré s četnou assistencí konal veledůstojný pan arciděkan P. Hlavan.

Večer téhož dne bylo slavnostní představení v městském divadle s přednesením zdařilého proslovu p. Frant. Schwarzem k účelu tomu zvláště sepsaného, pak průvod s pochodněmi „Sokolu“ a jiných sborů k bytu páně purkmistrova; tam zapěl „Hlahol“ několik písní, a hudba sboru ostrostřeleckého zahrála několik kusů hudebních.

Ku konci byla společná zábava v „měšťanské besedě“, kde mnoho rozličných připítek na zdar nově zvoleného pana purkmistra a městské rady bylo proneseno.

Dne 10. února 1868. obdržel bývalý purkmistr p. med. dor. Jan Maschauer, jenž při nových volbách do zastupitelstva obecního z hodnosti své jakožto výbor a purkmistr se byl poděkoval, následující pochvalný přípis od c. k. krajského představeného a zástupce vlády :

Euer Wohlgeboren!

Bei der am heutigen Tage stattgehabten Wahlverhandlung des ersten Wahlkörpers haben Euer Wohlgeboren das auf Dieselben mit eminenter Majorität gefallene Mandat als Mitglied der Stadt Pilsner Gemeindevertretung auf Grund des §. 20—5, G.-O., zurückgelegt und dadurch ihre Wiederwahl als Bürgermeister der Stadt Pilsen, welchem Ehrenamte Sie durch volle zwei Wahlperioden mit Ehren vorgestanden sind, unmöglich gemacht.

Angesicht dieser vollendeten Thatsache und die Motive, welche Sie zu dem so gearteten Entschlusse geführt haben mögen, ehrend und würdigend, erübrigt mir nur, meinem aufrichtigen Bedauern über das freiwillige Zurücktreten Euer Wohlgeboren von jenem Ehrenposten Ausdruck zu geben und Ihnen zugleich meinen besten Dank und meine wärmste Anerkennung darzubringen für die thatkräftige und loyale Unterstützung, deren ich mich gleich allen anderen Organen der Regierung von Seite Euer Wohlgeboren während Ihrer Amtswirksamkeit stets zu erfreuen hatte.

Ist auch übrigens die hervorragende Verdienstlichkeit, welche Euer Wohlgeboren während jener Periode bethätigt haben, unmittelbar von Sr. k. k. apost. Majestät durch allergnädigste Verleihung des Ritterkreuzes des Franz Josefs bereits anerkannt worden und sind unter diesen Umständen die k. k. f.

nicht mehr vermögend und berufen, diesem Allerhöchsten Gnadenakte eine weitere Würdigung Ihrer Verdienstlichkeit hinzuzufügen; so kann ich es mir, einem wahrhaftigen Herzensdrange nachgehend, gleichwohl nicht versagen, hier einige Ihrer Amtswirksamkeit als Bürgermeister der k. Kreisstadt Pilsen angehörige Momente hervorzuheben und zu konstatiren, zumal diese Momente ohne Zweifel zu denjenigen zählen, welche von Sr. k. k. Majestät selbst wahrgenommen und allergnädigst gewürdigt worden sind.

Als der hervorragendste Punkt in Ihrer ämtlichen Thätigkeit als Bürgermeister kennzeichnet sich Ihre Sorge für das geistige Wohl der Stadt, Ihr werkhätiges und erfolgreiches Streben, der Wissenschaft eine würdige Stätte, der Volksbildung die geeigneten Mittel, dem Lehrstande eine sorgenfreie Existenz zu sichern.

Wenn Euer Wohlgeboren es waren, welcher die jahrelang resultatlos sich hinschleppenden Verhandlungen wegen Umwandlung der hierstädtischen Trivial- in Hauptschulen zum endlichen erwünschten Abschlusse brachte, so darf die hiesige Oberrealschule mit Fug und Recht als Ihre eigenste Schöpfung bezeichnet werden. Wie schon das monumentale Gebäude die Grossartigkeit der Idee, welche Sie als Erbauer derselben durchdrungen hatte, sattsam bekundet, so gibt die gesammte innere Einrichtung und Ausstattung der Anstalt, die Reichhaltigkeit der Lehrmittel und die Dotation der Lehrkräfte ein gleichberedetes Zeugniß von den Intentionen, von welchen Sie als eigentlicher Schöpfer der Anstalt geleitet waren.

So banal vielleicht die Frase klingt, so sehr ist sie hier am Platze: Euer Wohlgeboren haben sich durch die Erbauung der hiesigen Realschule selbst ein Denkmal gesetzt, welches Ihren Namen auch späteren Generationen nicht vorenthalten wird.

Gleichen Schritt mit der Sorge um die geistigen Interessen der Stadt und ihrer Bewohner hielten Ihre Bestrebungen um das materielle Wohl der hierstädtischen Bevölkerung.

Ein hervorragendes Verdienst in dieser Richtung haben Sie sich im J. 1866. erworben, als religiöse Unduldsamkeit und communistische Habgier an verschiedenen Punkten des Landes Judenverfolgungen und grelle Excesse hervorriefen und die öffentliche Sicherheit auch in der Stadt Pilsen in arger Weise bedrohten. Während andererseits blutige Excesse stattfanden, wurde hier durch Ihr energisches Einschreiten und entschlossenes Zuthun jeder derartige Versuch jedesmal schon im Keime erstickt. Hatte sich Ihre Wirksamkeit in dieser Richtung zur Zeit geregelter Staatsverhältnisse erfolgreichst bewährt, so erzielte sie die höchsten Erfolge, als kurz darauf, als bei bevorstehender Kriegsgefahr Gendarmerie und Militär die Stadt verliessen, als Massen der durch die allgemeine Geschäftsstockung brodlös gewordenen Arbeiter das Eigenthum der Besitzenden bedrohten und als endlich die feindliche Invasion über die hiesige Gegend hereinbrach. Nicht zu gedenken des Umstandes, dass Sie während dieser Periode buchstäblich durch Tag und Nacht mit seltener Selbstverleugnung und mit dem Aufgebote aller geistigen und physischen Kräfte rastlos thätig waren, will ich in dieser Beziehung nur der unmittelbar Ihnen gelungenen Hintanhaltung der von den hungernden Volksmassen beabsichtigt gewesenen Plünderung des mit Lebensmitteln gefüllten k. k. Militär-Verpflegsmagazins, dann der späteren Bergung der Ihnen Seitens der Magazinsverwaltung anvertrauten ararischen Mehl- und Getreidevorräthe, endlich der von Ihnen erwirkten Zurücknahme der von den preussischen Truppen der Stadt Pilsen auferlegten Requisition von 150 Pferden, besonders Erwähnung thun.

Schon vor Ausbruch der Feindseligkeiten hatten Euer Wohlgeboren Ihren Patriotismus durch Adaptirung des Realschulgebäudes zu einem Militärspitale, nach beendetem Kriege durch die von Ihnen ermöglichte Unterbringung eines Bataillons k. k. Infanterie, welches über den bisherigen Stand der dauernden Truppenbequartierung in der Stadt Pilsen dislocirt werden musste, unzweideutigen Ausdruck gegeben.

Betreffend Ihre sonstige öffentliche Wirksamkeit haben Sie nichts unterlassen, um den Aufschwung, das Aufblühen und den Fortschritt der Ihrer Leitung anvertrauten Stadtgemeinde mit dem Aufwande aller Mittel zu unterstützen und zu fördern.

In dieser Beziehung sei es mir gestattet, auf die bewerkstelligte Regulirung, Neugestaltung vieler Strassen, auf die Erweiterung der Kanalisirung, Einführung der Gasbeleuchtung, Umgestaltung oder Plätze zu öffentlichen Gartenanlagen, die kostspielige Renovirung des Stadttheaters, die mit einem Aufwande von mehr als 12.000 fl. erfolgte Restauration der altherwürdigen Stadtkirche u. v. a. mit den Bemerkungen hinzuweisen, dass alle diese Verbesserungen Ihrer Initiative, Ihrer unmittelbaren Einwirkung Ihr Entstehen verdanken.

Za betonen ist auch, dass Euer Wohlgeboren dem in hiesiger Stadt herrschende Nationalitätenzwiste gegenüber jeder Zeit eine streng objektive Haltung bethätigt haben und dass Sie dem modernen Nationalen Partei-Treiben unter allen Umständen fern geblieben sind.

Nach dem Vorangeführten bedarf es nicht erst der Bestätigung, dass Euer Wohlgeboren auf Ihre Wirksamkeit als Bürgermeister mit vollster Befriedigung und dem Bewusstsein treu erfüllter Pflicht zurückblicken dürfen, es bedarf auch nicht der neuerlichen Versicherung, mit welcher aufrichtigem Leidwesen mich Ihr Zurücktreten von Ihrer öffentlichen Wirksamkeit erfüllt hat. Es erübrigt mir daher nur die Bitte, die Versicherung meiner besonderen Hochachtung und aufrichtiger Ergebenheit entgegen nehmen zu wollen.

Pilsen, am 1. Februar 1868.

Der k. k. Statthaltereirath und Kreisvorsteher:

L. Strnad m. p.

An Se. des Herrn Med.-Drs. Johann Maschauer, Bürgermeister, Ritter des Franz Josef-Ordens, Wohlgeboren in Pilsen.

Dne 12. února 1868. bylo ředitelstvo ústavu chudých ze středu otců chudých zvoleno, a sice: p. Josef Bubník ředitelem, pak pp. Filip Giestl, Josef Gerlach, Karel Doubek, Václav Tyl, Jan Rozum a Karel Kmínek členy ředitelství, kteroužto volbu také městská rada schválila.

Dne 17. února 1868. byly stanovy druhého spolku záloženského (německé strany) v Plzni od c. k. místodržitelství stvrzeny.

První schůze spolku toho, „Vorschussverein“ nazvaného, byla již dne 23. ledna 1869.

Za výbory byli zvoleni:

- p. Jakub Blöchl, vrchní sládek na měšťanském pivováře, předsedou;
- „ J. U. dor. Josef Stark náměstkem předsedy;
- „ Ignác Fomann, kloboučník, kasírem;
- „ Martin Stelzer, stavitel;
- „ Ludvík Wild, sochař;
- „ Martin Enders, majetník domu;
- „ Karel Brunnensdörfer, soustružník;
- „ František Wenda, krejčí;
- „ Josef Grams, obchodník s nitěmi;
- „ Antonín Dobner, perníkár;
- „ Jan Totzauer, c. k. berní inspektor, kontrolorem;
- „ Christian Kutka zapisovatelem.

První vklad do kasy učinil p. Josef Lüftner, majetník realit, s 4 zl.

Dne 20. února 1868. byla schůze obecního zastupitelstva, v níž o následujících předmětech bylo rokováno:

1. Præliminář příjmův a vydání z r. 1868. nechť vyloží se k volnému nahlédnutí na 14 dní.
2. Návrh městské rady, by vyměněna byla část obecního lesa „Andrejšky“ s částí „Hora“ k velkostatku Štáhlavskému patřící, přijat jednohlasně.
3. Povoleno aeráru opětné pronajetí místnosti v obecním domě č. 122, v kterých se dosud c. k. berní úřad nachází, na dalších šest roků a sice od 1. února 1868. až do 31. ledna 1874. za dosavadní nájemné 186 zl.

4. Dále přijat většinou hlasů návrh rady městské, aby na základě offertu M. Pátkem podaného, jemu právo k vybrání myta obecního na Saském mostě za roční plat 5000 zl. pronajato bylo do 31. ledna 1873.

Dne 28. února 1868. usneseno ve schůzi výboru obecního:

1. Návrh příslušného, komitétu, aby zvýšily se úroky, při obecních jistinách u soukromníkův uložených z š. na 6%, přijat jednohlasně.
2. Rokováno o návrhu několika majetníků domů na Saském předměstí, by rozšířen byl břeh řeky Mže u louky obecní, zvané „Rychtářky“, a přijat návrh p. rady Jos. Pokorného, by věc ta dala se k dalšímu prozkoumání městské radě, která by ke kommissi znalce přibrala a časem svým dobrozdání své a návrhy ku konečnému usnesení, se předložila.
3. Návrh městské rady, by vyměněn byl obecní dům č. 122 s budovou c. k. krajského soudu a úřadu obecního a aby městská rada se strany výboru splnomocněna byla, počítí vyjednávatí s vys. vládou stran výměny obou zmíněných domů, většinou hlasů přijat.
4. Za ředitele ústavu chudých zvolen jednohlasně dosavadní již ředitel p. Josef Bubník.

Dne 8. března (o jarmareční neděli) strašlivá vichřice s dlouho trvajícím prudkým lijákem, blýskáním a hromobitím (letos poprvé) řádila nad krajinou plzeňskou tak silně, že značných škod v městě i v okolí způsobila.

Velikánské stromy na mnohých místech z kořene byly vyvráceny a kamení do povětří metáno. S arciděkanského chrámu zdejšího vzal vichr pod pavláčkou hlánskovou vyčnívající kamenný roh a se střechy mnoho břidlicových desk. Na Štěpánském náměstí nacházející se kočující „panorama“ sřítlo se a odnešeno bylo vichrem tím ke kasárnám: taktéž boudy na náměstí více méně byly porouchány.

Dne 7. dubna 1868. C. k. okresní úřad plzeňský, vyhověv přání p. Jana Ronoltra, aby za příčinou jeho stáří a z ohledu zdravotních sprostěn byl dosavadního svého úřadu jakožto místní školní dozorce, složil s něho úřad tento, kterýž jmenovaný pán po 38 let nepřetržené byl zastával, a vznesl ho na med. dra. a městského radu pana Viléma Šela, jemuž v městské radě sveřen jest odbor školství a který již poctěn byl čestným úřadem školního dohlázele.

Při této příležitosti projevila městská rada p. Janu Ronoltrovi za působení jeho poděkování následujícím připsím:

Euer Wohlgeboren!

Mit wahrhaft seltener Vorliebe und Ausdauer haben Euer Wohlgeboren das Ihnen anvertraute Ehrenamt eines weltlichen Ortsschulaufsehers bei den Stadt Pilsner Hauptschulen durch die ungewöhnliche Reihe von 38 Jahren bekleidet und es musste sonach die vom k. k. polit. Bezirksamte anher zugekommene Mittheilung von Deiner Resignation auf diesen Ehrenposten vom gefertigten Stadtrathe jedenfalls mit ungenehmeltem Bedauern entgegen genommen werden, als derselbe einen Mann von seinem Amte scheiden sieht, dessen um das Schulwesen erworbene Verdienste sich nicht nur in unserer Stadt stets der allgemeinen Anerkennung erfreut, sondern auch bereits allerhöchsten Orts die wohlverdiente Würdigung gefunden haben.

Im Anbetrachte dessen, sowie in weiterer Erwägung der von Euer Wohlgeboren anlässlich der Bekleidung dieses, mit so vieler Mühe und Selbstaufopferung verbundenen Ehrenamtes, noch gelegentlich dargebrachten, mitunter nicht unbedeutenden Opfer, sieht es der gefertigte Stadtrath als seine heiligste Pflicht an, Euer Wohlgeboren nicht nur im eigenen, sondern auch im Namen aller Jener, welche unter Ihrer Aegide den Unterricht an unseren Hauptschulen genossen, den wohlverdienten, aufrichtigsten und wärmsten Dank im vollsten Mass hiemit abzustatten.

Genehmigen Euer Wohlgeboren die Versicherung ausgezeichnetster Hochachtung des Stadtrathes der k. Kreisstadt Pilsen, den 7. April 1868.

Der Bürgermeister: Tuschner m. p.

Sr. Wohlgeboren, Herrn Johann Rönolter, Ortsschulaufseher, Inhaber des goldenen Verdienstkreuzes.

Dne 9. dubna 1868. Zdejšímu arciděkanskému chrámu Páně přibýlo nové krásné ozdoby. Oltář „Božího Hrobu“ byl ve všech svých částech obnoven. Pozlačovačská práce, jež svěřena byla zdejšímu pozlačovači Bedřichu Ženíškovi jest všeho uznání hodna.

Po nejkrásnějších dnech jarních obmyslila nás příroda novou zimou. V noci na Bilou sobotu — dne 11. dubna — spustil se sníh a tak hustě a stále po celý den se chumelilo, že brzy celá krajina bílým pokryta byla rouchem. O dnech velikonočních, jindy tak oživených, bylo prázdno a pusto, jednak pro chumelenici, jednak pro veliké množství bláta. Za tou příčinou nebylo ani pomýšlení na odbývání slavnosti vzkříšení Páně pod širým nebem, za příznivého počasí povždy tak skvělé.

Dne 17. dubna 1868. onemocněl náhle a velmi povážlivě p. arciděkan P. Antonín Hlavan. V noci se nemoc stále horšila a k ránu dospěla již k takovému stupni, že o 4. hodině ráno svátostmi umfrajících dal se zaopatřit. Ráno již každý připraven byl na to nejhorší, až náhle okolo 10 hodin nemoc šťastný vzala obrat.

Dne 21. dubna 1868. měl obecní výbor u přítomnosti 30. členův schůzi, v níž

1. městská rada oznamuje, že pro obec za 7800 zl. zakoupila dům v Solní ulici č. 260 manželům Mannovým patřící, a žádá, aby koupě tato výborem obecním byla schválena, což se také stalo a sice usnesením jednohlasným.
2. Žádost p. Václava Daniela, aby mu byl přenechán obecní pozemek 86□^o, nacházející se vedle jeho domu č. 314 na Říském předměstí, povolena dle návrhu p. dra. Pankraze, tak aby žadatel na vzájem vyměnil obci stejnou část pozemku svého.
3. Žádost pp. Jana a Adolfa Pytlíka a Joz. Šrámka podána ve jménu veškerých sládků plzeňských, aby vzájemně přenecháno jim bylo vybírání pivního krejcaru z piva od zdejších sládků vyráběného a z piva cizího za roční částku 12.200 zl. s dodavkem pana Jana Pytlíka, aby jim mimo to povoleno bylo 500 zl. jakožto příspěvek k uhrazení útrat s vybíráním tím spojených, povolena, a sice na celý čas, jak dlouho povolení k vybírání pivního krejcaru obci přísluší, t. do konce roku 1872. za rovnou summu 12.000 zl.

4. Po delší zajímavé debatě a výtečné řeči pana rady Jana Kleissla přijat 17. hlasy proti 10. návrh jeho, aby městské divadlo přenecháno bylo na 6 roků p. Švandovi ze Semčic a sice výhradně jen pro hry české. Pan dor. Pankraz ohlásil hned, že si vyhrazuje právo stížnosti k vyšší instanci.
5. Za učitele na hlavní škole zvolen ze 26. žadatelů nejlepší vysvědčeními opatřený Matěj Slezák, tehdejší učitel v Plánici.
6. K žádosti tělocvičné jednoty „Sokola“ pronajat byl na 12 roků obecní pozemek vedle zahrady p. Dostalové na Saském předměstí 252□^o za roční plat 20 zl.

Dne 22. dubna 1868. došla sem z Prahy telegrafická úřední zpráva, že téhož dne v 5. hodin ráno Její Veličenstvo císařovna Alžběta šťastně porodila princeznu.

Za touto příčinou konány byly v arciděkanském chrámu Páně slavné služby boží a sice ještě téhož dne odpoledne ve 4 hodiny „Te Deum“, načež pak 21 rána z hmoždýřů vypálena byla.

Ve čtvrtek, 23. t. m., sloužena byla veliká mše o 9. dopoledne. K slavnostním těmto službám Božím dostavili se u valném počtu hodnostáři úřadů obecních, císařských a vojenských, pak sbor profesorův a učitelů, vel. duchovenstvo, obchodní komora a veliký počet nábožného lidu všech tříd a obojího pohlaví.

Dne 23. dubna 1868. daroval p. arciděkan, P. Ant. Hlavan, za příčinou zotavení po těžké své nemoci 100 zl. k rozdělení mezi zdejší chudé.

Po službách božích za příčinou šťastného porodu princezny konaných, hrnuly se zástupy k městské radnici, kdež rozdávány almužny po 10., 20. a 30. krejčářích.

Dne 24. dubna 1868. zadal p. dor. Pankraz dva protesty, a sice jeden c. k. okresnímu úřadu, druhý k okresnímu výboru.

Protesty tyto čelí proti známému usnesení obecního zastupitelstva, aby dáno bylo divadlo ku provozování českých her na 6 roků řediteli p. Švandovi.

Zároveň se však se strany Němců zdejších pokračovalo pilně ve sbírání a upisování příspěvků pro stavbu samostatného divadla německého. Výbor Němců, jemuž práce ta uložena, skládal se z 15. členů a předsedou jeho byl bývalý purkmistr p. dor. Jan Maschauer.

Dne 5. května 1868. daroval pan arciděkan, P. Antonín Hlavan značnou částku 1800 zl. k postavení nového gotického hlavního oltáře, začež dostalo se mu následujícího důkuvzdání novinami:

Nížepsaný zádušní úřad plzeňský uveřejňuje touto cestou nejhlubší díky vele-důstojnému, v štědrosti neunavenému arciděkanu plzeňskému, p. P. Ant. Hlavanovi, za znamenitý příspěvek 1800 zl. r. č., jež tento šlechetný dobrodinec daroval zdejšímu chrámu Páně ku postavení nového gotického hlavního oltáře.

Zároveň díky vzdává za vkusné a krásné obnovení Božího hrobu v zdejší chrámu Páně sv. Bartoloměje všem spanilomyslným dobrodincům, mezi nimiž opět veledůstojný pan arciděkan se značnou částkou v čelo stojí, za jejich laskavé příspěvky.

Zádušní úřad v Plzni, dne 5. května 1868.

Jan Port m. p., správce.

Dne 10. května 1868. učinila městská rada se zvonářem p. Robertem Pernerem trhovou smlouvu na koupi zvonárny „ve cvingru“, blíž nemocnice. Zvonárna ta stála i s pozemkem 4500 zl.

Dne 12. května 1868. sešlo se obecní zastupitelstvo k společné poradě o následujících předmětech:

1. Železné hutě obecní v Horomyšlicích a Nové Hutě nemají na dále býti pronajaty, nýbrž vezmou se od vyjití pachtovní lhůty nynějšího jejich nájemce pana Františka Vanky do správy vlastní, což přijato po dlouhé debatě, když k návrhu městské rady p. purkmistr rozloživ shromáždění výhody tohoto přijetí hutí do správy obecní sám k tomu byl radil. Taktéž přijat k návrhu městské rady (2. odstavec programu), jenž zní, aby obecní hamry v Hradišti dražbou byly prodány a taktéž třetí, aby za příčinou rozšíření Solní ulice od obce zakoupen byl příční domek č. 257 i se zahrádkou za kupní cenu 10.000 zl.

Dne 15. května 1868. dal c. k. krajský p. představený p. purkmistrovi přípisem věděti, že dle výnosu Jeho excelence ministra vnitra Jeho c. k. apoštolské Veličenstvo rozhodnutím ze dne 4. t. m. blahopřání, za příčinou šťastného porodu princezny Jejím Veličenstvu císařovně projevené, nejmilostivěji k vědomosti vzíti ráčil.

Dne 16. května 1868. konala se v Praze velikolepá slavnost položení základního kamene k stavbě národního divadla.

K této slavnosti dostavili se i deputace z našeho města, a sice:

z okresního zastupitelstva	15 členů.
„ obecního „	15 „
„ besedy měšťanské	30 „
„ „ řemeslnické.	24 „
„ tělocvičné jednoty „Sokola“	18 „
a ze zpěváckého spolku „Hlaholu“	20 „
Ostrožtelecký sbor pak vyslal	30 „

Mimo to nesčíslné množství obyvatelstva zdejšího a okolního zvláštěními vlaky zábavními s deputacemi do Prahy odjíždělo.

Dne 31. května a 1. června 1868. konala tělocv. jednota zdejší „Sokol“

SLAVNOST SVĚCENÍ PRAPORU

svého. — Bylať to velikolepá slavnost národní v nejkrásnějším toho slova smyslu v Plzni dosud nevidaná, pročť jest naší povinností, abychom se o ni podrobněji zmínili.

V mimořádné valné hromadě „Sokola“ ke dni 5. dubna t. r. svolané, usneseno, že slavnost svěcení praporu o příštích svatodušních svátcích se vykoná a že k ní všechny jednoty tělocvičné, pěvecké i jiné spolky vlastenecké sezvány budou, aby památné tyto dny co nejokázaleji a nejdůstojněji oslavily.

Zároveň zvoleno bylo komité slavnostní, jemuž uloženo bylo, činiti bez odkladu rozsáhlé přípravy k slavnosti, starati se o program, pak sezvání a ubytování hostí a p.

Do komitétu neb výboru toho zvoleni byli ze „Sokola“ 24 členové, od zpěváckého spolku „Hlaholu“ přidáno pak ještě 6 členů. Celý ten výbor, sestávající z 30. členů, rozdělil se na čtyři odbory: finanční, ubytovací, odbor pro uvítání hostí a pro slavnost samou, a konečně odbor pro zábavu a veřejné cvičení.

Předsedou celého komitétu zvolen p. František Schwarz, tajemník zdejšího okresního zastupitelstva, jednatelem p. Tomáš Cimrhanzl, profesor při škole reálné.

Dne 18. dubna uveřejnil slavnostní výbor novinami následující provolání, jež také zaslal jednotlivým spolkům:

PROVOLÁNÍ.

Tělocvičná jednota „Sokol“ v Plzni konati bude dne 31. května a 1. června t. r. o svatodušních to svátcích slavnost svěcení svého praporu.

Posvátný tento okamžik pro jednotu naši nechť stane se i posvátným pro veškeré naše snažení národní. Staroslavná Plzeň jest baštou národnosti české proti vtírajícímu se k nám západu; junáctvo sokolské jest předním vojem, jež za obranu bašty této bojuje, nechť přijde tedy národ v slavnostní den junáctva tohoto a sejde se v lůně královského města našeho, aby posílil syny své k další činnosti na národu roli dědičné.

První naskytuje se příležitost, kde jako srdce k srdci přivinouti k sobě může Čechie tiché kraje českého západu, vzdálené cílého ruchu, jaký v hlavě království našeho a v blízkých jí krajinách snahy národní oživuje, poprvé možno, aby český bratr od nejzazšího východu stiskl ruku bratru, jehož úkolem života jest a musí býti, aby chránil, obklopen všemi trpkostmi takového zápasu, každou píď posvátné půdy otců svých. Nuže, drazí bratři, můžeme Vás očekávati? Nehledíme Vám sice v tvář, aniž v hloubi srdce Vašeho, avšak jakás předtucha nám pravý, že každý z bratrů, v jehož prsou skrývá se vroucí cit národní, našim činům práci a našim snahám žehnati bude. V domněnce této, bratři, jižto přátely jste junáctva sokolského, Vás všechny v slavnostní den jednoty naší očekáváme, Vás bratry z družné Moravy i z ostatních vlastí českých. Vás bratry Sokoly i bratry pěvce, očekáváme Vás, abychom ukázali Vám tu jásající Plzeň, starou tu obec, kteráž nad slavnou svou minulost domáhati se počíná slavnější ještě přítomnosti a budoucnosti, kteráž, zkušenost majíc ve své minulosti, tím pevněji nyní nese prapor národa českého.

Bratři, tužení těla i ducha jest našim heslem, a věru, že tužení toho více nám zde třeba než jinde. Treba, aby nejen svaly ale i povahy se tužily, aby probuzený cit národní jednoho, probuzoval cit druhého, aby bratrské ruce se tiskly a vroucí srdce se objímala. Slavnostní náš den má býti takovým okamžikem. Přijďte a požehnejte nás! „Na zdar!“

(Následuje program.)

Slavnostní výbor.

Dne 29. dubna 1869. učinil slavnostní výbor k obyvatelstvu zdejšímu „Plzeňskými Novinami“ za příčinou ubytování hostí toto vyzvání:

Ctěné obyvatelstvo král. města Plzně!

Tělocvičná jednota „Sokol“ konati bude o svátcích svatodušních dne 31. května a 1. června t. r. slavnost svěcení svého praporu, i očekává se k slavnosti této nejčestnější účastensví bratrských jednot i jiných hostí z vlasti českých i moravských.

Za tou příčinou nastává nám povinnost, abychom v těchto dnech osvědčili, že staročeské pohostinství, známé z dob dřívějších, v měšťanstvu plzeňském dosud se zachovalo, i vznášíme tudíž k ctěnému obyvatelstvu královského města našeho žádost, aby co nejčetněji se ubytování a uhostění příšlých sem hostů pro tyto dva slavnostní dny účastnilo.

Jedná se o to, aby město naše i v této příčině pokročilo svou osvědčilo a u příbylých hostů co možná nejpriznivější dojem vzbudilo. Doufáme, že nikdo z nás účelu takového vzdalovati se nebude.

Kdo by tedy ze ctěného občanstva našeho ochoten byl hosty, příšle k slavnosti svěcení praporu „Sokola“, buď ubytovati nebo uhostiti, nechť se s touto vůlí svou buď u předsedy ubytovacího výboru p. Jana Dostala neb u pp.: lékařníka J. Peithnera, knihkupce J. R. Porta a redaktora těchto listů buď písemně neb ústně co nejdříve laskavě ohlásí.

V Plzni, dne 29. dubna 1868.

Slavnostní výbor.

Také podala tělocvičná jednota městské radě žádost, aby z prostředků městských přispěno bylo dle možnosti částkou nějakou k fondu slavnostnímu, načež městská rada, přislíbivši účastenství své při slavnosti, povolila k tomu účelu 100 zl. r. č.

Slavnostní výbor postaral se též o to, že ředitelství české západní dráhy vypravilo zvláštní vlaky k této slavnosti za poloviční cenu jízdní.

Dne 31. května (na boží hod svatodušní) již za svítání pracovalo se pilně na ozdobení města tam, kde včera ještě nedokončeno bylo. Tu mohutné prapory vlály, tu zas menší krásily průčelí domů spolu s věnci, chvojí a květinami. Zvláště domy některé nad míru krásné byly vyšperkovány; ano celé ulice, a to hlavně ty, kterými jíti měl průvod, skvostně byly ozdobeny.

Tak na příklad ulice Pražská, Solní, Říšská, Školní, Františkánská a náměstí. Tu i onde skvěl se ještě nápis aneb heslo, jako: „Zkvetěj čslý národe!“ — „Vlasti, nedáme ti zahynouti!“ — „Česká krev a české jméno, Čechův jest nejdražší věno!“ — „Jen svorností k činu!“ — „Národy nehasnou, dokud jazyk žije!“ — „Sláva vlasti!“ a t. d.

Na besedě řemeslnické byly skvostné draperie a opony z tmavočerveného aksamitu uměle zavěšeny mezi patrem prvním a druhým. V průčelí domu skvěl se ohromnými literami nápis: „Stůjme pevně a svorně“. Na straně pak k zahradě skvěl se na červeném aksamitu pozdrav: „Na zdar!“ Mimo to ozdobeny byly místnosti zahradní i dům velikými věnci z choje a menšími praporečky, se střechy domu pak vlály ohromné dva prapory v barvách národních okolo českého lva, jenž v prostředním okně se skvěl a v noci osvětlen byl.

Taktéž vkusně vyšperkován byl dům israelity Š. Lengsfelda u prvního mostu na Pražském předměstí.

Na pavlanu v průčelí domu mezi věnci z choje a květinami skvěl se veliký lev český, pak sošky Žižky, Husa, Palackého, Riegra a větší poprsí císaře pána a císařovny; pod tím byl nápis: „Víra nás neděl!“ Na domě pak vedle vřelého pozdravu stálo: „Na zdar!“ a též „Gut Heil!“

Na místě, kde druhdy stávala Pražská brána, vypínala se brána slavnostní, totiž na začátku ulice Pražské, zbudována jsou z klad a latí a pokryta chvojí. Uprostřed byla jedna větší a po stranách dvě poboční menší bránky ozdobeny četnými prapory barev českých a slovanských, znaky Čech, Moravy a Plzně; uprostřed nalézal se veliký monogram „Sokola“ a pod ním do oblouku veliký nápis: „Kde stanul, dosud stojí Čech!“ Po obou stranách vlály mohutné prapory. Vůbec byly prapory, zvláště ty veliké, velmi četny. I na věži s pavlanu vlály čtyři mohutné prapory.

Zatím nastal nejkrásnější letní den. „Sokolové“ v malebném svém kroji a zpěváci začali se shromažďovati a okolo hodiny 9. přijeli první hosté z Přeštic a Klatov, zpěváčtí spolkové, deputace besed, zastupitelstev, střelcův. Tito všickni v čele majíce hudbu sboru ostrostřeleckého v slavnostním oděvu a za ní Sokolové počtem as 100 členů ubírali se společně na nádraží k uvítání hostů pražských.

Konečně přijel pražský vlak, maje slavnostně ozdobenou lokomotivu, a s ním toužebně očekávaní pražští „Sokolové“ počtem as 350, pražský „Hlahol“, akademikové a mnoho jiných spolků a hostů k slavnosti zavítavších. Praporů bylo deset, všechny velmi skvostné a drahocenné. Zvláště nový prapor spolku akademického nad míru byl skvostný, neméně také prapor pražského „Sokola“.

Tu bylo voláno „Sláva“ a „Na zdar!“ s obou stran, tu bylo uvítání a rukou tisknutí, tu bylo hluku od střelby, zpěvu a hudby!! Mezi tím co očekávan vlak druhý — na třetí se již nečekalo — seřaďoval se průvod, tu „Sokol“ pražský, tu plzeňský, berounský, spolkové zpěváčtí, studenti, střelci a t. d. Na silnici před nádražím čekali již četní rolníci ze Škvřínan a okolních vesnic na koních v krásném svém kroji starodávním. Také spolek „Merkur“ pražský a beseda karlínská zvláštní vyslali deputace.

Před 11. hodinou hnul se průvod, maje v čele starostu a místostarostu „Sokola“ plzeňského s pobočníkem; za těmi pak brali se dále veškerí účastníci průvodu v pořádku programem naznačeném takto:

Četa plzeňského „Sokola“. Hudba ostrostřelecká. Akademický čtenářský spolek pražský s krásným praporem svým, zastoupený padesáti studujícími, mezi nimiž 20 Jihoslovanů v červených fezech, v čele těchto deputace spolků plzeňských studujících na vys. školách pražských pod jménem „Radbuza“. Zpěvácké spolky s „Hlaholem“ plzeňským na konci. „Sokol“ pražský a plzeňský a j. Deputace ozbrojených sborů venkovských a sbor plzeňských ostrostřelcův, ku konci pak „Sokol“ plzeňský, za nímž se valila ohromná síla lidu obojího pohlaví, všech stavů, domácího i venkovského.

Za stálého hřímavého provolávání „Sláva! Na zdar a Živio!“ za veselého zpěvu a rachocení hmoždířů došel průvod k slavnostní bráně, kdež četně shromážděným obecnstvem velmi okázale byv uvítán ubíral se dále Pražskou ulicí, kde se všech téměř oken věnce a květiny na průvod jen přšely, až přišel k radnici, kde milé hosty jménem města krátkou řečí uvítal purkmistr pan Emanuel Tuschner, městskou radu maje po boku.

Když přichozí srdečnou řeč p. purkmistrovou hlučným voláním „Sláva!“ byli odměnili a p. dor. Tyrš, náčelník pražského Sokola, vřelě vyslovil díky za milé to uvítání, bral se průvod dále k budově reálky, kdež podělování byli hosté listky ubytovacími. Tam také již hostitele na své hosty čekali, odvádějice si je pak domů, aby je co možná nejlépe pohostili.

Po té při zvuku hudby uloženy byly prapory, počtem 20, v radnici, a každý spěchal domů odpočinout si a připravit se na odpolední

SPOLEČNÝ VÝLET A VEŘEJNÉ CVIČENÍ,

kteří ustanoveno na 3. hodinu odpolední.

Před určeným časem byvše zvukem osmi sokolovek svolání, scházeli se Sokolové a ostatní účastníci na nádraží, kdež dospěl zástup ten k tak velikému množství, že musily vypraveny býti vlaky dva, ačkoliv vlak první z 32 vozů se skládal.

Brzy však octnuli se účastníci na určeném pro výlet místě, utěšeném to a překrásném údolí u Bukovce, v lese zvaném „Zábělá“, kde je přivítala četná banderia z Chrástu, kterým velel tamější představený pan Martínek. Později přijela též banderia z Druzdové. Obě byla nekonečným provoláváním „Sláva“ a s velikým nadšením uvítána.

U prostřed překrásného údolíčka zábělského na břehu stříbropěnné Mže, mezi dvěma vrchy, krásným zeleným lesem pokrytými, rozložil se veškerý ten lid táborem, jenž počítaje v to i venkovany obsahoval na 7 až 8 tisíc hlav.

Banderia zatím postavila se v dvojřadí a Sokolové vedeni jsouce neuvávným náčelníkem Sokola pražského, p. drem. Tyršem, započali veřejné cvičení všeho druhu. Obecenstvo obklopivší hustě bujaré Sokoly, provázelo každé cvičení jejich bouřlivým potleskem a voláním „Na zdar!“

Po cvičení teprve bylo mílo podivati se na tu čarokrásnou směsici. Přetřesený to byl pohled na ten hemžící se lid! Všude, kamkoli se oko obrátilo, mihaly se červené košile junáckých Sokolů, kteří jako ostatní obecenstvo nenucené pospolitě zábavě se oddávše, velice se rozveselili.

Panovala zde úplná volnost a rovnost. Zde nejevila se mrzká pýcha a vypínání druhů nad druhů, zde neslyšeno slova urážlivého; vše bylo v harmonické náladě, na všech tvářích planula radost a veselí.

O dobré pivo a všeliká jiná občerstvení hojně bylo postaráno, což udržovalo obecenstvo v dobré míře a při veselosti, jež zvýšila se pak tím, že dáno znamení k taneční zábavě na veliké této a prostranné síni pod širým nebem. Tu byla teprv podivaná! Tu tančil bujarý Sokol se spanilou slečinkou z města, tu zas proháněla se v kole červenolící venkovanka v krátkých sukénkách v náručí roztouženého měšťáka. Tu bavil se výmluvný Jihošlován se svými hostiteli, tam naslouchala slovům studentovým celá rodina na měkkém trávníku volně si hovící. Aby pak krásná tato zábava byla dovršena, nescházel ani ten drotar, jenž vtipnými svými šprými k nemalému obveselení přispěl.

Pravá bouře nastala pak, když předseda slavnostního výboru, pan František Schwarz, přečetl pozdravy telegrafické, v hojném počtě došlé.

Konečně však přece musilo se pomýšleti na cestu zpáteční, tím více, ježto „těžké chumáče sivých mračen“ nad obzorem se soustřeďovaly, čemuž následoval slabý deštík, promíchaný kroupami; dlouho však netrval a nebyl na ujmu všeobecnému veselí, ježto tepry ke konci výletu se dostavil a vypráhlou zemi trochu zvlažil.

Opět dvěma vlaky přivezení byli pak výletníci zpět do Plzně, kdež hlučným voláním „Sláva“ všude uvítání byli.

Zatím bylo se již notně setmělo a ustanovený na 9. hodinu průvod s pochodněmi byl již na čase. Tu rozžaty byly pestrobarevné lampiony, počtem 150, jež schválně k tomu účelu z Prahy se objednaly, pak luceren počtem as 50.

V čele kráčela hudba městských ostrostřelcův, pak následovala řada Sokolů s lampiony, jež provázela nekonečný zástup obecenstva zdejšího i venkovského.

První a nejbližší cíl průvodu byl byt matky praporu, paní Růženy Kleisslové, velevážené to choti městského rady a starosty „Sokola“ p. Jana Kleissla. Zde průvod stanul, hudba zahrála a Sokolové provolali třikráte hřímavé „Na zdar!“ což obecnstvo bouřlivým opětovalo nadšením.

Odtud šlo se ulicí Františkánskou na náměstí k domu jedné kmotry praporu, paní Kláře Tuschnerové, spanilomyslné choti pana měšťanosty plzeňského, kdež se vše dřívějším způsobem opětovalo.

Po té pohyboval se zástup k ostatním kmotrám a sice do ulice Říšské k domu pí. Emy Pytlíkové, manželky ctěného p. sládky Ignáce Pytlíka a konečně přes náměstí Kopeckého, ulicí Divadelní, náměstím, Saskou ulicí přes most k domu paní Anny Pecháčkové, velectěné choti městského rady p. Františka Pecháčka, jehož slavnostní výbor byl si vyvolil na zítřejší slavnost k zatloukání hřebu jménem národa českého.

Po cestě hrála hudba pochody z národních písní; Sokolové zpívali, zástup přizvukoval, načež lampiony uschovaly se opět do tělocvičny v budově škol reálných, čímž průvod byl ukončen a Sokolové i obecnstvo rozešli se, aby odebrali se dílem domů, dílem k pospolitě tiché zábavě do měšťanské neb řemeslnické besedy, které obecnstvem tak byly přeplněny, že pozdějšímu příchodnímu ani místa se nedostalo.

Za zvuku hudby a zpěvu písní vlasteneckých bavili se na obou místech hosté pospolitě s lidmi domácími. Řečníci, mezi nimiž zvláště vynikali bratři Jihoslované, nadšenými řečmi vyvolali neskonalý potlesk shromážděného lidu, čímž nabyly zábavy tyto rázu národního a politického a potrvaly až dlouho přes půlnoc.

DRUHÝ SLAVNOSTNÍ DEN

1. ČERVNA 1868.

Již časně ráno bylo po ulicích živo. Každý spěchal záhy z těsného bytu ven a o hodině páté, kdy hudební sbor zdejších ostrostřelcův táhna městem, čepobitím oznamoval počátek dne vlastní slavnosti, bylo již na ulicích staroslavné Plzně obecnstva, jako jindy v pravé poledne. Lid, dílem domácí, dílem venkovský, scházel se co nejčtetněji.

Se všech stran hrnuly se davy lidstva; tu Sokolové a zpěváci, hosté, měšťáci i rolníci, tu sjížděla se již odevšad statná banderia. Zvláště bodré rolnictvo okolní a vůbec hosté z českého západu nad mřú četně dostavili se k velikolepé národní té slavnosti.

O půl osmé hodině spěchali pěvci veškerí ku zkoušce společně do budovy reálné školy, co zatím ostatní účastníci slavnosti pilně se soustřeďovali na tom neb onom místě, aby pak ve sboru odebrali se na společné shromáždění na obecní louce u střelnice. Zajímavé bylo při tom viděti, jak cizí hosté všímali si zejména banderit, venkovaná i venkovane a jejich překrásného a malebného kroje starodávného.

Okolo hodiny 9. bylo již na veliké prostranné louce u střelnice velmi živo; jednotlivá oddělení průvodu dílem již tam se nacházející, dílem přišedší, seřaďovala se na místa slavnostním výborem jim vykázaná a o hodině 10. bylo již ohromné to prostranství lidstvem a koňmi přeplněno. Když jednotlivé sbory neb spolky se svými prapory na shromáždění se dostavily, nesmírným jásotem vždy byly uvítány, zvláště čacká banderia, jež počtem as 300 jezdců sem byla se dostavila.

Okolo 1/2 11. hodiny hnul se za nekonečného jásotu imponantní ten průvod a sice v pořádku následujícím: V čele průvodu jelo první oddělení banderia rolníkův škvrnanských s prapory národními. Vůdové banderíř těchto, pp. Fr. Škarda ze Škvřan a J. Pytlík z Radobšic, měli přes sebe pasy červeno-bílé. Za těmi následovala jedna četa „Sokolů“ plzeňských, pak hudba sboru ostrostřeleckého a četa praporeční s novým, dosud zakrytým praporem. Po té deputace spolku plzeňských studujících z vys. škol pražských, „Radbuza“ nazvaného, a akademický čtenářský spolek z Prahy se spolkovým krásným praporem, maje v čele bratry Jihošlovany, vyznačené červenými fezy a národním krojem svým. V zápatí jim ubírali se pak studující zdejších škol reálných, všickni majíce čapky, tak zvané „přemyslovky“, s perem na hlavách. Za nimi kráčely spolky zpěvácké s prapory, v jejich čele šel „Hlahol“ pražský. Pak zastupitelstva: městské, okresní a komora průmyslová, besedy, záložna, společenstva živnostenská s prapory, potravní spolek a dělnictvo, zejména také deputace pražského „Oulu“, deputace ozbrojených sborů venkovských, pak spolek sv. Antonína a ku konci spolky sokolské se Sokolem pražským v čele. Nepřehledná ta řada Sokolův, počtem 550 až 600 statečných junákův, vedena byla p. drem. Tyršem, náčelníkem pražského a p. Ign. Palou, náčelníkem plzeňského Sokola. Oba tyto pánové jeli na koních.

Průvod zavíralo druhé neméně silné oddělení banderíř, jimž veleli pp. Martinek, představený z Chrástu a Vojtěch Peš z Křimic.

Mimo banderisty z Křimic, kteří byli čamarami oděni, měli všickni tyto jezdcí malebný kroj starodávný.

Průvod a zvláště Sokolové, Jihošlované a rolníčí jezdcí bouřlivým po celé cestě uvítání byli jásotem; v ulicích a na náměstí, kudy průvod se bral, okna přeplněna byla diváky; spanilé vlastenky házely s oken množstvím květin a věnců, mávajíce při tom bílými sátky. Tak při rázném pochodu „Na prej“ a za nesmírného jásotu obecnstva, dospěl průvod na náměstí, kde nescíslné zástupy se nahromadily tak, že s velikou jen tíží ostrostřelci plzeňští před tribunami rozsáhlý čtverhnan něniti mohli, do kteréhož průvod seřadil se tak, že u tribun stála četa praporeční a deputace ozbrojených sborů venkovských, dále pak zpěváci, Sokolové, cechy a t. d. jak v průvodu byli přišli; banderia postavila se v polokruhu na konci čtverhnanu a po stranách. Levá tribuna přenechána byla damám, pravá hodnostářům sborův a deputacím.

Mezi oběma tribunami zrovna u prostřed kostela umístěno bylo podium, kamž do pozadí mezi květiny postaveny byly v malebném polokruhu veškeré prapory. Tam také sestoupily se družičky a sice 12 venkovských v národním svém kroji a 14 městských; pak kinotry praporů a veškerí hodnostáři, pozvaní k zatloukání hřebův a praporečnicí.

Zatím dostavilo se též vel. duchovenstvo, 7 na počet, provázeno četou plzeňských Sokolů, načež předseda výboru slavnostního, p. Frant. Schwarz, následující krásnou řečí, kteráž často hlučnou pochvalou a jásotem byla přerušována, zahájil vlastní slavnost:

„Kde stánu — dosud pevně stojí Čech!“ Slovy těmi radostně hlásám, že dnešní den jest nám slavným osvědčením národního probuzení celého českého západu, poněvadž tota královské města jest srdcem jeho, v němž city a myšlenky západních měst a krajín se soustřeďují a výrazu nabývají, srdcem, kteréž vroucím svazkem sloučuje západ český s hlavou drahé vlasti naší s královskou naší Prahou.

„Kde stanul — dosud pevně stojí Čechi!“ Toť odpověď oučt, jižto nedávno ještě popírali nám, že není v Plzni věruých synů českých, jižto v duchu těšili se již, že brzy národ náš bude o jedno z nejpřednějších a nejslavnějších svých měst chudší. Však Bůh usoudil jinaké.

Jako syn země v báji řecké, čím více dotýkal se matky, tím více se stlil a nejsilnějším se stal, když k zemi padl, ježto s ní se úplně spojil — tak i národ náš rozvícen minulou svou slávou a pužen, aby i slavné přítomnosti i budoucnosti se dopravoval, po každém útisku tím pružněji a mocněji se povzněl a bohda i na dále povznese.

Toto královské město jest nejživějším znamením naší síly, kteráž jen jiskry potřebuje, aby se v novou jarou činnost rozlítla. Nedávno ještě neznající držitelci v něm sílu, zoufali jsme nad ním, jako Jeremiáš nad Ninivem, ono však prociťnává, ozvalo se hlasem mocným: Náróde, vždy věrno jsem zůstalo zásadám svým, věrno také tobě, čest tvá jest mou ctí, pokorení tvé mým jest pokorením.

A tohoto probuzení našeho přišli dnes tisícové s námi oslavit, tisícové ze vzdálených končin naší vlasti, přišli aby viděli, jak svorní a nadšení jsme zde „na Radbuze chladně“ v té lásce k milému národu, aby viděli, jak mocné ženeme se ku předu za cílem, jenž zove se osvětou a slávou národní. Nuž buďte vítáni, vy všickni, jižto s námi jednoho jste srdce a jedné myslí, jménem jednoty naší, kteráž dožila se dnes nejposvátnějšího okamžiku dosavadního svého života, volám Vám všem z hloubi srdce svého „Na zdar!“

Posvátný to pro nás okamžik, v němž za příčinou naší slavnosti jásá toto královské město uvědoměním a nadšením pro národní naši věc, dávajíc tím svědeckvi, že mladistvé snažení naše dochází uznání jeho, jakož i že význam sjednocení našeho, jeho důležitost i budoucnost spoluobčanstvo naše dobře oceniti dovede. Nuž a jaký jest význam tento? Národa budoucnost psána v srdci mládeže, a národ, jehož mládež statně, vytrvale a pevně kráčí za heslem „Tužme se“, národ ten jde také statně a pevně ku předu. Toť význam našeho sjednocení.

V zdravém těle zdravá mysl, z pravdy této vzešlo heslo naše „Tužme se“, ukazujíc, že nejen nabytí síly hmotné, ale i uslechtní myslí každého jednotlivého z nás jest cílem, za nímž kráčíme, k němuž nově posvěcený prapor ozdoben heslem: „Smélost v srdci — v paži sílu!“ má budoucné nás vésti.

„Tužme se“ — toť naše heslo. Tužme síly své, kterýmiž příroda nás nadala, abychom sloužili jimi vždy věci šlechtné, člověka povznášející, tužme hmotnou sílu svou a vědomí, že, kdyby povinnost volala, hmotnou sílu tu nejslechtnějšímu zájmu pro vlasť a národ hotoví jsme každého okamžiku v obět přinešti.

Tužme a uslechťujme mysl svou, abychom vytrvalými byli v zápasu proti zlému a statnými byli v hájení věci dobré. „Ctnost občanská zdobí muže“ — slova ta nese nový prapor a ukazují nám cíl, ku kterémuž šlechtící mysl svou máme kráčiti. Ne léta, ne síla tělesná, ale mužná mysl činí muže. Budme tedy muži, kteříž dovedou přemáhati slabosti své, muži, kteří prospěch svůj nestaví nad prospěch veřejný, ale vždy jen vedle tohoto, muži, kteříž pyšníci se mohou, že nad ně věrnějších synů žádný nemá národ.

Ctností občanskou naplňuje své srdce, ctností tou, která člověku největší ceny dovává, ctností, kteráž kráčí mezi národy, oblažovala by je, kdyby tuto nasledovala slov jejich: „Svoji k svému a vždy dle pravdy!“ Ano, vždy dle pravdy, toť jméno ctnosti, kterouž máme velebiti, kterouž do posledního vzdechu svého hájiti musíme, chceme-li jakožto praví muži zemřiti.

A třetí heslo nového praporu praví nám: „Vytrvalost — národa síla!“ Jen vytrvalostí dosáhneme, co nám povinnost káže, abychom sebe i národ svůj zvelebili, abychom utužili se proti všeliké cizí nadvládě hmotné i duševní. Co platno nám, když dnes budeme se tužiti, zítra vyspávat a pozejtí třeba, kdy nastane den činu, když ruce ochabne v klín skládati budeme? Co platno nám, když dnes budeme čísti o ctnosti občanské, zítra o ní mluviti a pozejtí třeba, kdy nastane povinnost, abychom šířili bratrství, utužovali svornost a budili nadšení pro právo a pravdu, samé skutky tu ctnosti občanské, když nejen mlčeti ale i třeba ctností občanskou ještě sami podkopávati budeme? Což bude z našeho tužení a co stane se z nás, nebudeme-li vytrvalými? Tělesná síla, již jsme nabyli, ochabne, a síla duševní zakrní, přestaneme býti muži, a mužové síly zachovalé a povahy pevné ukazovati na nás budou přicházející zastupám slovy: „Kjhle třítina větrem se klátící!“ Bez vytrvalosti žádná ctnost, žádné spasení, slovo to nechť jednotlivec i národ v šlechtěném svém snažení vepíše zlatem do nejvácnější své knihy a každým dnem, každou hodinou, kdy síly ochabují, nechť do knihy té nahlédne na list, na němž psáno: Vytrvalost!

Kapka s kapkou kámen vydlabe, vytrvalostí hory se snesou a nanášou. Nuž tedy vytrvalým tužením snášejme hory protivenství, kteréž se rozkvétá našeho národa dosud vstříc stávi, a nezlomnou vytrvalostí nanášejme hory, z jejichž temene má se stejně skvěle jako v minulosti zalesknouti opět nová sláva česka.

Dvojiť to ovšem práce, bůnratí a stavěti, však Bůh, kterýž neskonanou moudrostí svou spravuje národy, kterýž způsobem tak zázračným vzkřísil národ náš a vytrhl jej z náruče zahynutí, Bůh, kterýž od tohoto probuzení v otcovské své lásce pílne posílal na národ náš dešť a bouři — někdy také i slunko — abychom rostli a zmáhali se, Bůh ten nedá nám více zahynouti a požehná snaze naší, snaze nepoškrvněné, užadným úskokem dotknuté, snaze, přystíci se z práva, nad něhož ve světě jasnějšího nebylo. Bůh požehná také dnešnímu dílu našemu, ovaneť prapor náš i nás při svícení, jež právě vykonáme, dechem své neskonalé milosti a posilí nás, abychom vytrvalými byli po celý svůj život v tužení své síly mužné, abychom vytrvalými byli v ctnosti občanské, abychom zdokonalující taktó sebe, pracovali věrně a vytrvale ku blahu a slávě svého národa. On požehná prapor náš, přikáže slunci tam na nebi, aby svitil dnešním dnem zde na nás ozářoval nový zdar našemu dílu národním!

Po hřimavém volání „Na zdar!“, jež po řeči té se ozývalo, zapěly veškeré spolky, řízeny jsouce ředitelem zdejšího Hlaholu panem Pechem, velebný choral sv. Vojtěcha „Hospodine pomiluj ny!“, načež po církevních obradech přikročeno k zatloukání hřebův a provolávání hesel. Každé jednotlivé heslo proneseno bylo ještě jednou nahlas, načež opakováno tisícerými a tisícerými ústy celého zástupu a hlučným jásotem.

První hřeb zarazil senior arciděkanského chrámu, p. P. Josef Trapp, s heslem: „Vše jen pro Boha, vlast a krále!“ — Kmotra praporu p. Anna Pecháčková s heslem: „Národa síla — vytrvalost!“ — Kmotra praporu paní Anna Pytlíková: „Smělost v srdci, v páži sílu!“ — Kmotra praporu p. Klára Tuschnerová: „Ctnost občanská zdobí muže!“ — Slečna Dorotka Reifová jménem družicek: „Láska k vlasti!“ — Místodržitelský rada a c. k. krajský p. Leop. Strnad jménem krále: „Spojenými silami!“ — Městský rada pan František Pecháček jménem národa: „Koruna svatováclavská buď heslem našim!“ — Purkmistr p. Eman. Tuschner jménem občanstva: „Svobody občanské základ — obec svobodná!“ — Starosta plzeňského Sokola p. Jan Kleissl: „Pevné bastě našeho národa na západě českém, naší staroslavné, královské a vždy věrné Plzni „Na zdar!“ — Náčelník plzeňského Sokola p. Ignác Pala: „S nadšením k vytrvalosti!“ — Praporečník plzeňského Sokola p. Ignác Schneider: „Síla národa necht povznese prapor svobody!“ — Starosta Sokola pražského p. B. Stýblo ve jménu všech Sokolů: „Silou k svobodě!“ — Náčelník pražského Sokola p. dor. Miroslav Tyrš: „Srdce lví, vzlet sokolů!“ — Pan Karel Hahnenkamm jménem okresního zastupitelstva: „Samospráva — hradba národnosti!“ — Pan F. Vlk jménem plzeňského Hlaholu: „Dokud český zpěv nezhyne, nezhyne též Čechové!“ — Pan Karel Bendl jménem pražského Hlaholu: „Uměním k nesmrtelnosti!“ — Pan Adolf Feyerfeil jménem měšťanské besedy: „Neohrožené za právo a pravdu!“ — Pan Jiří Šiller jménem remeslnické besedy: „Stůjme pevně a svorně!“ — Pan Karel Kmínek jménem záložny: „Vlastní silou k blahobytu!“ — Pan Josef Bubník jménem ostrostřelcův: „Pro vlasť a krále!“ — Pan Přechtěl, Moravan a studující na technice pražské, jménem studentstva slovanského: „V zdravém těle jen může též zdravý duch spočívat; v práci a bdění budiž naše spása!“ — Pan Torkvat Baumajster, právník z Prahy, ve jménu studujících Jihoslovanů (velmi ohnivě): „Slyvan radje mrtev u grobu, nego rob bit gorem rubu!“ („Slovan raději mrtev chce býti v hrobě, nežli otrokem býti otroka jiného!“) — Pan Kús, představený z Radobšic, jménem rolnictva: „Pracuj každý s chutí úsilivnou na národa roli dědičné; cesty

mohou být rozličné, jenom vůli máme všickni rovnou! — Pan Brejcha z Rokycan jménem obchodní komory: „Průmyslnou práci ku předu!“ — Pan Karel Veselý, inženýr, jménem dělnictva: „Práci k bratrství a svobodě!“ — Pan Alois Utler jménem spolku svatého Antonína: „Láska k bližnímu!“

Ještě naplněn byl vzduch ohlasem nesmírného jásotu, když po pronášení hesel odhalen úplně prapor, jenž slavnostnou fanfarou sokolovek, hudbou a bouřlivým jásotem obecenstva byl uvítán.

Prapor jest nad míru skvostný; na jedné straně v poli bílém ozdoben zdařilým znakem města Plzně, na druhé monogramem „Sokola“ v poli červeném; lemování jest modré.

Zhotoven jest z těžkých látek hedvábných. Uměleckou malbu zdařile vykonal p. Jindřich Trenkwald z Prahy. Mimo to ozdoben nádhernými stuhami a jmény matky a kmoter praporu, na špičce žerdi nasazen pak skvostný stříbrný sokol (dar to starosty spolku p. J. Kleissla).

Když prapor zcela byl odhalen, ozdobil ho p. Hofmeister z Prahy věncem vavřínovým, darovaným od „vřelé dcery Prahy — bujarému Sokolu plzeňskému — na den 1. června 1868.“ —, kterážto slova na třech těžkých stuhách slovanských zlatým vyšita byla písmem.

Po té uchopiv prapor starosta plzeňského Sokola p. J. Kleissl jménem ochuravělé matky praporu, odevzdal tento praporečnickovi těmito slovy:

„Odevzdávám zde jménem matky praporu, kteráž pro choravost velevýznamné slavnosti dnešní účastníci se nemůže, do Vašich pevných a věrných rukou prapor, kterýž zřízen byl obětavostí a společným úsilím obyvatelstva plzeňského a okresu našeho. Přispívalť na prapor náš šlechtic, dělník, kněz i řemeslník, bohatý i chudý. Pořízen byl spojenými silami na důkaz, že se jimi i nejtěžší věci vykonati dají. Bratři! Prapor ten nechť Vám jde v čele na dráze k pokroku k lepším, pro národ, vlast a svobodu!“ (Nekonečné provolávání Slávy a Na zdar!)

Přijav pak praporečník „Sokola“ plzeňského, p. Ignác Schneider, prapor z ruky starostovy, ohnivými slovy oslovil shromáždění takto:

„Bratři! Žehnám okamžiku dnešnímu, v němž do rukou svých od spanilých paní a dívek českých drahocenný přijímám odznak naší jednoty, vespoleného bratrství a mužné odvahy — spolkový náš prapor. Žehnám dnu tomuto a slibuji Vám, bratři i sobě, že dokud k tomu budu povolán, pevně držeti jej buď v rukou svých ve velikých případech života bratrské naší jednoty a že, až dojde k tomu, z rukou mých prapor tento tak zachovalý vyjde, jako dnes jej přijímám. (Sláva!)

Bratři! Nuže vzhůru s praporem, nechť vlaje nám a budí nadšení pro svatou věc národní, nechť vede nás k osvětě a oživuje síly naše, když tužení jim třeba! Vzhůru tedy s praporem pro rovnost, bratrství a svobodu!“ (Nekonečné provolávání Slávy a Na zdar!)

Po skončení řeči mávnul praporečník, několikrát praporem a tiskově s velikým a bouřlivým nadšením provolaly poslední slova jeho: „Vzhůru s praporem pro rovnost, bratrství a svobodu!“, načež veškeré shromáždění s odkrytými hlavami zapělo zbožným hlasem národní hymnu „Kde domov můj?“

Posléz se ještě ujal slova senior arciděkanského chrámu, veleb. p. P. Trapp, jenž v delší řeči vylíčil význam posvěcení praporu se stanoviska církevního, poukávav k tomu, že nezapomene-li národ na stránku náboženskou, všim právem pak bude moci zvolati: „Bůh je s námi, kdo proti nám!“ Poslední ta slova opět s nadšením opakována.

Po té zapěli spolkové zpěváčtí různý sbor „Naše probuzení“ od L. Procházky, čímž překrásná a úchvatná slavnost ta byla sloučena.

Průvod pak v témž pořádku, jak sem přišel, ubíral se náměstím, Školní ulicí a Štěpánským náměstím k bytu starosty Sokola plzeňského, jehožto velectěná chof byla matkou praporu právě posvěceného. V čele průvodu šly družičky, vedeny jsouce dvěma členy výboru slavnostního.

U domu p. Kleisslova provolalo se starostovi a matce praporu třikráte hlučně „Sláva! a Na zdar!“, načež se průvod rozešel. Veškerí Sokolové a spolek akademický s hudbou v čele ubírali se ulicí Františkánskou a náměstím k radnici, kdež prapory své uloživše se rozešli.

Téhož dne odpoledne byla v „sini přátelství“ na Lochotíně slavnostní hostina a všeobecná volná zábava, která těšila se z nad míru četného účastenství jak hostů, tak domácích; neboť již v prvních hodinách odpoledních naplnily se sady lochotínské tak, že čítati se mohlo tam 10 až 12 tisíc obecnstva. O 4. hodině počala hostina, která potrvavši as hodinu, skončila ráznými několika přípitky.

Tak za všeobecného hlučného volání „Sláva“ první vynesl přípitek starosta plzeňského Sokola p. J. Kleissl: „Jeho Veličenstvu králi českému!“

Po něm následoval předseda slavnostního výboru p. Fr. Schwarz s přípitkem českému národu, jemuž patří hlavně slavnost tato. Nechť žije stále a pevně kráčí blahé budoucnosti vstříc! Přípitek ten hlučně byl opakován. S bouřlivým však nadšením a s nekonečným „slávy“-provoláním přijat byl následující přípitek, ježž ohnivě pronesl náčelník pražského Sokola p. dor. Tyrš. Začl takto:

„Pánové, bratři! Vynesen jest přípitek králi, vynesen i národu, avšak ne-vynesen dosud přípitek spolku onomu, kterému hlavně vele památná tato slavnost dnešní náleží — Sokolu plzeňskému. Mají-li veškerí sokolští spolkové úkol ve-le-důležitý, tož Sokolu plzeňskému v popředí připadá úkol vznešený. Královská naše Plzeň stojí na rozhraní dvou nepřátelských živlů a jest jí tvořiti mohutnou hradbou, o níž by se roztržily veškeré útoky nepřátel našich. Nevím, jak se u nás dosud dělá a děje, avšak vím, že dobrý vojevůdce vystřídává síly své a nedává téměř silám pořádku státi v boji v šiku předním; aby totéž s naší Plzní se stalo jest horoucím přáním našim. Nestůžj ona povždy na osudném rozhraní tom, nechť daleko až k Sumavě pošinou se opět hranice jazyka našeho. Nad vystřídáním tím musí ovšem sama Plzeň bdíti, především ale Sokol plzeňský, přední to harcovník pro národnost na západě českém! V tomto smyslu obci plzeňské, v tom smyslu i Sokolu plzeňskému trojnásobně hřímavě „Na zdar!““

Přípitek tento ovšem provázen byl také hřímavým „Na zdar!“ a ne-konečným jásotem obecnstva, shromážděného i uvnitř i venku, který ani končiti nechtěl. Po chvíli pak, jak mile přestal jásající ryk a víření hudby, povstal náčelník plzeňského Sokola p. Ignác Pala a mluvil takto:

„Na odvěť přípitku tohoto opětuji, co jsem vždy opětoval od svého příchodu do Plzně, že jest nám vždy kráčet za příkladem Sokola pražského, a že, budeme-li kráčet za tímto pravým vzorem, nemáme se účelu, ježž nám právě nyní vytknout byl. Pročež „Sláva! trojnásobná Sláva budiž Sokolu plzeňskému, pravému to vzoru našemu!““

I tento přípitek nemalý vzbudil u obecnstva dojem a jásotu nebýlo ani konce. S nemenším nadšením přijalo obecnstvo též množství telegramů, právě v tu dobu došlých, které předčítal předseda slavnostního výboru p. František Schwarz. Hezká ta řada telegramů těchto svědčí nejlépe o účastenství, s jakým slavnost tato v celém království se potkala a jest zároveň nejlepším důkazem, jak veliký význam národ náš slavnosti této přičítal.

Mezi tím, co hostina trvala, dostavili se na Lochotín Sokolové i pěvci a s nimi nesmírný počet obecnstva, kteří rozložili se táborem tu i tam, jak právě obmezenost místa tomu dovolovala. S cílymi Sokoly dostavil se i čilejší život; pro ohromný nával obecnstva nebylo ani lze přidržeti se programu, k pěvecké produkci ustanoveného, a zpěváčtí spolkové přednesli jen několik sborů. Za to však byla improvizována taneční zábava. Netrvalo dlouho a již točilo se pod širým nebem množství párků v kole, nedbajíc ni horka, ni prachu. Později účinně tančícím místo i v „síní přátelství“.

Den hbitě chýlil se ke konci a s ním i závěrečné číslo programu slavnostního.

Okolo 1/9. zavzněly sokolovky na znamení, že Sokolové ubírají se již k nádraží, kdež o 9. hod. zvláštní vlak do Prahy pro ně stál pohotově.

Se Sokoly ovšem odjela i valná část cizích hostů a Lochotín zůstal prázden — prázden tím více, ana jednak valná část obecnstva s pražskými hostmi ještě aspoň chvíli chtěla se pobavit, než došli k nádraží, jednak i ten tancechtivý mladý svět záhy pomýšletí musil na odchod, donucen jsa těžkými mračny, které co nevidět hustý déšť na otálející zástup vytlít hrozily.

Velmi dojemné bylo loučení obecnstva s milými Sokoly, pěvci a ostatními členými hostmi z Prahy a s té strany sem zavítavšími; byloť to zřejmým důkazem, že s uspokojením z Plzně odjíždějí, že s výsledkem slavnosti úplně jsou spokojeni a bratrství, které je k nim víže, že tím více za tyto dva krásné dny se upevnilo.

Večer nastala pak jako včera v obou besedách volná zábava, kdež ještě byli pozůstalí hosté, bodří venkované a bratři Jihoslované, kteří rozjaření jsouce hudbou a vlasteneckými zpěvy, velmi ohnivě a s nadšením jali se řečniti, což pokaždé s nesmírným jásotem od shromáždění bylo přijato.

Vůbec se může říci, že stateční rolníci a ta „naděje naše“, bodré studenstvo, nejvíce všude byli vyznamenáni, nejokázaleji poctěni.

Zejména studující bratři Jihoslované těšili se z veliké přízně a lásky obecnstva; oni však také velice si v Plzni líbovali, čehož nejlepším důkazem bylo to, že teprve v úterý, dne 2. června, večer zpáteční cestu svou nastoupili.

Toho dne ve 4 hod. sešli se členové akademického spolku a pražského „Hlaholu“ u radnice, kdež provolavše hostitelům svým nadšeně a hřimavě „Sláva a Na zdar!“ v průvodu nesmírného zástupu lidstva na nádraží se ubírali. Měšťané plzeňští postarali se ještě o to, aby odcházející měli hosté doprovázeni byli hudbou ostrostřeleckou. S velikou slávou táhli pak Pražskou ulicí, kdež u domu p. Křepinského prapor spolku akademického od plzeňských vlastenek ozdoben byl krásným věncem se slovanskou trikolorou, začež Čech p. Kanda, právník, jmenem studenstva, a Chorvat p. Baumajstr, právník, jmenem Jihoslovanů, každý ve svém jazyku vřelými slovy díky své vyslovili. U slavnostní brány pozdravil ještě naposled pražské hosty výbor slavnostní a připojil se k průvodu, který za stálého volání „Sláva a Živili!“ došel na nádraží, kdež ještě Chorvat p. Vasil Bratelj ohnivou a vzletupnou děkovací řečí veškeré shromáždění uchvátil.

Teď však nastalo loučení. Hudba hrála národní hymnu „Kde domov můj“ a „Hej Slované“, při čemž veškeré obecnstvo tisícerymi ústy souzvukovalo. Za nekonečného volání „Sláva! Živili! a Na shledanou!“,

tomu příčinou nastává nám povinnost, abychom v těchto dnech osvědčili, ské pohostinství, známé z dob dřívějších, v měšťanstvu plzeňském dosud dlo, i vznášíme tudíž k ctěnému obyvatelstvu královského města našeho y co nejčtetněji se ubytování a uhostění příšlých sem hostí pro tyto dva dny účastnilo.

ráf se o to, aby město naše i v této příčině pokročilo svou osvědčilo ých hostí co možná nejpriznivější dojem vzbudilo. Doufáme, že nikdo u takového vzdalovati se nebude.

by tedy ze ctěného občanstva našeho ochoten byl hosty, příšle k slav- ení praporu „Sokola“, buď ubytovati nebo uhostiti, nechť se s touto vůlí u předsedy ubytovacího výboru p. Jana Dostala neb u pp.: lekárníka ra, knihkupce J. R. Porta a redaktora těchto listů buď písemně neb ústně e laskavě ohlásí.

Plzeň, dne 29. dubna 1868.

Slavnostní výbor.

Podala tělocvičná jednota městské radě žádost, aby z prostředků přispěno bylo dle možnosti částkou nějakou k fondu slavnost- ež městská rada, příšlbivší účastenství své při slavnosti, povolila telu 100 zl. r. č.

nostní výbor postaral se též o to, že ředitelství české západní ravilo zvláštní vlaky k této slavnosti za poloviční cenu jízdní. 31. května (na boží hod svatodušní) již za svtání pracovalo se zdobení města tam, kde včera ještě nedokončeno bylo. Tu rapory vlály, tu zas menší krášlily průčelí domů spolu s věnci, tětínami. Zvláště domy některé nad míru krásné byly vyšper- no celé ulice, a to hlavně ty, kterými jiti měl průvod, skvostně eny.

aa příklad ulice Pražská, Solní, Říšská, Školní, Františkánská Tu i onde skvěl se ještě nápis aneb heslo, jako: „Zkvétej s!“ — „Vlasti, nedáme ti zahynouti!“ — „Česká krev a české hův jest nejdraší věno!“ — „Jen svorností k činu!“ — „Národy dokud jazyk žije!“ — „Sláva vlasti!“ a t. d.

esedě řemeslnické byly skvostné draperie a opony z tmavo- ksamitu uměle zavěšeny mezi patrem prvním a druhým. V průčelí se ohromnými literami nápis: „Stájme pevně a svorně“. Na k zahradě skvěl se na červeném aksamitu pozdrav: „Na zdar!“ zdobeny byly místnosti zahradní i dům velikými věnci z chove praporečky, se střechy domu pak vlály ohromné dva prapory národních okolo českého lva, jenž v prostředním okně se skvěl světlen byl.

ž vkusně vyšperkován byl dům israely Š. Lengsfelda u prvního pražském předměstí.

vlanu v průčelí domu mezi věnci z chove a květínami skvěl v český, pak sošky Žižky, Husa, Palackého, Riegra a větší e pána a císařovny; pod tím byl nápis: „Víra nás neděl!“ k vedle vřelého pozdravu stálo: „Na zdar!“ a též „Gut Heil!“ stě, kde druhdy stávala Pražská brána, vypínala se brána otíž na začátku ulice Pražské, zbudována jsouc z klad a latí avojí. Uprostřed byla jedna větší a po stranách dvě poboční y ozdobeny četnými prapory barev českých a slovanských, znaky y a Plzně; uprostřed nalézal se veliký monogram „Sokola“ o oblouku veliký nápis: „Kde stanul, dosud stojí Čech!“ Po h vlály mohutné prapory. Vůbec byly prapory, zvláště ty i četny. I na věži s pavlanu vlály čtyři mohutné prapory.

Z Králové Hradce. Bratři Sokolové králové-hradečtí — bratřím Sokolům v Plzni! Ku dnešní dvojí slavnosti nejsrdečnější pozdrav. „Na zdar!“

Lorenc, starosta.

Z Brandýsa nad Labem. Hromové „Na zdar!“ účastníkům veřejného cvičení a svěcení praporu přináší pěvecký spolek „Bojan“ a Sokol brandýský.

Z Vídně. Slavíme se staroslavnou Plzní dnešní slavnostní den, volajíce hlučně „Na zdar!“ Plzeňští studující akademického spolku ve Vídni.

Z Prahy. „Sláva! a Na zdar!“ plzeňskému Sokolu.

Kabráčci od Kachny.

Z Jindřichova Hradce. Tužme se bratři! V zdravém těle zdravý duch. tělo nehrozí se práce, duch spěje k rozkvětu. Pevně a svorně stáňte při praporu svém pro blaho vlasti. Městanská beseda Jindřichova-hradecká.

Z Karlovce. Bratři Chorváté volají potomkům Žizky i Husa od srdce: Nedejme se!! Zpěvácké družstvo „Zora“.

Z Kroměříže. Českému Sokolu v Plzni k dnešnímu jeho svátku hřímavě „Na zdar!“ Hanácký Sokol v Kroměříži.

Z Prahy. Čestí dělníci pozdravují královskou Plzeň, která vítězně vztýčila prapor svobody a národní osvěty. Sláva vlasti! „Oul“.

Z Kolína. Sokol kolínský lituje, že nemožno mu súčastniti se slavnosti svěcení praporu, provolává všem bratřím srdečné „Na zdar! a Na shledanou!“ při sjezdu sokolském. Výbor Sokola kolínského.

Z Mladé Boleslavi. Bratři! K dnešnímu dnu voláme Vám hřímavě „Na zdar! Sláva! Tužte se!“ Sokol Mlado-boleslavský.

Z Kladna. K dnešnímu slavnému dnu posvěcení praporu srdečný pozdrav a hřímavé „Na zdar!“ Beseda „Budislav“ na Kladně.

Z Vídně. Slavnému Sokolu plzeňskému „Sláva a Na zdar!“ zvláště pak spanilým dárkyním bandelieru hlučně „Sláva!“ Berndorf, člen Hlaholu.

Z Prahy. Národní obchodníci pražští hřímavě „Na zdar!“ Plzni, která svornou silou bojuje za svobodu národnosti. Nedejme se! Obchodníci.

Z Prahy. Spolek „Merkur“ vděčně přijav pozvání, vyšle deputaci osmi členů. Dva mají být. Předsedáv náměstek: Hrabal.

Z Vídně. Srdečné „Na zdar!“ shromážděným hostům a Vám, bratrským Sokolům, provolává Sokol vídeňský.

Z Jičína. Junáckým Sokolům a všem účastníkům slavnosti srdečné „Na zdar!“ „V myslí vlast, smělost v srdci, v páži sílu!“

Plzeňská divadelní společnost v Jičíně.

Ze Strakonice. Zpěvácký spolek Prácheň v Horázdovicích bratrskému Sokolu plzeňskému, mocnému to strážci českého západu, k dnešní slavnosti nekonečné „Na zdar!“ a jásající naší Plzni hřímavě „Sláva!“

Stanislav Mayer, místopředseda

Ze Staré Boleslavi. Slavným spolkům sokolským a zpěváckým shromážděným v Plzni při svěcení praporu statečného Sokola plzeňského! Nemohouce v dnešní pro vývoj národnosti v jižních Čechách velepamátný den svědky býti Vašeho rozjaření, přejeme, by staroslavná Plzeň královská co bašta proti vtrajícím se cizáctvu pevně na stráž stála, Vám pak draží bratří srdečný pozdrav a hluché a upřímné „Na zdar!“

Jménem zpěváckého spolku „Boleslav“:

Sarecký.

Z Budějovic. Bratří! Pod praporem dnes Vám zasvěceným ať Vás síla zdobí a tou počíná závod, třeba cizím žvlúm na vzdory. Jásajte v slávě, vždyť na Vás národ patří. Na zdar!

Zpěvácký spolek „Puchmajer“ v Týně nad Vltavou.

Z Josefova. Nemožno nám slavnosti se účastniti, pročez posíláme Vám, svým to bratrům, hluché a srdečné „Na zdar!“

Sokol Opočenský.

Z Berouna. Zpěvácký spolek „Lípa“ v Unhošti vzkazuje bujarému spolku „Sokolu“ v Plzni srdečný pozdrav.

Jednatel: Josef Vochomurka.

Z Prahy. „Sláva! a Na zdar!“ Sokolu plzeňskému; srdečný pozdrav Hlaholu a Sokolu pražskému a všem spolkům slavnosti se účastnivším, provolávají vlastenky:

Otilie Hrušková, Antonie Hrušková,
Marie Schützová, Anna Opletová z Prahy.

Ze Smíchova. Staroslavné Plzni, statečnému měšťanstvu, bujarému Sokolu a všem účastníkům slavnosti srdečné „Na zdar!“

Beseda smíchovská. Kohout, předseda.

Ze Žatce. Nejen spojenými ale i napnutými silami svorně tvoříme celek od východu k západu, od jihu k severu. Pročez „Na zdar!“ Sokolu plzeňskému.

Žatecká beseda. Laube, starosta.

Z Prahy. Neztraceně vartě na západě Čech „Na zdar!“ Tužte se!

Umělecká beseda.

Z Prahy. „Gut Heil!“

Humory.

Ze Slaného. K dnešní slavnosti srdečné „Na zdar!“

Od Sokola v Slaném.

Z Prahy. Sláva královské Plzni, věrné dceři matky Prahy! Vždy ku předu pro svobodu a vlast!

Obchodnický spolek.

Z Prahy. „Oul“ pražský volá věrné dceři Prahy, milé Plzni. „Sláva!“ Svorně ku předu! Zasvěťte nerozlučný svazek našeho národa česko-slovanského! „Na zdar!“ Sokolům plzeňským!

Kučera jménem „Oulu“.

Ze Smíchova. Pod vlajcím praporem nechť vzplane Vašich synů bujarost, jistá to záruka slávy, a Vaše slavnost nechť hromovým se stane ohlasem skálopevné vůle nás všech, že jsme i zůstanem národem jediným a nezlomným.

Jménem smíchovské městské rady:

P. Fišer, měšťanosta.

Z Prahy. Nezahyne národ, který Žižku, Husa ctí co první svatě. Sláva svobodě! Sláva kalichu!

Občané podžížkovští. Prokop Holý.

Z Berouna. Slavnému Sokolu v Plzni provolávají berounští Sokolové, kteří se slavnosti nemohli účastniti, hřímavě „Na zdar! Ura!“

Správce tělocvičny. Jednatel.

Z Prahy. K Vaší dnešní slavnosti provoláváme Vám, drazí bratři, nejsrdcečnejší „Na zdar!“
Stuchlý a Neubauer,
členové pražského „Sokola“.

Ze Smíchova. Svorně silou nepřátelům na vzdory! Západu vlasti Plzeň dobuď a zachovej, statečný Sokole! Dílu zdar, účastníkům Sláva!
Členové „Lukeše“.

Z Králové Dvora. Prapor Váš radostně vítáme v kruh praporů rozvětvených bratrských spolků našich, provolávajíc tomuto společnému vodítku „Sláva“; spolku a Vám, drazí bratři, hřímavé „Na zdar!“
Tělocvičná jednota Sokol
ve Dvoře Králové.

Z Kutné Hory. Nemohouce se významné slavnosti Vaší účastníti, voláme bratrům Sokolům a přítomným spolkům zpěvackým srdečné „Na zdar!“
Sokol kutnohorský.

Z Prahy. Od zbylých v Praze Sokolů bratrské „Na zdar!“ Duchem svorným nadchnuti tužte svoje síly, aby v silném těle duch napájený rázností, neohrožeností a obětavostí byl strážcem svobody, silou a slávou národa! A tomutěž cíli budiz zasvěcen i prapor Váš!
Hartig.

Z Prahy (Malá strana). K slavnostnímu dnu dnešnímu bratrům Sokolům srdečné „Na zdar!“ Jich hostům pak „Sláva!“
Janeček.

Z Prahy. Srdečný pozdrav všem účastníkům slavnosti! „Na zdar!“ vzájemnosti naší. Vlasti „Sláva!“
Obchodnický spolek „Merkur“.

Z Prahy. „Randál a Cisterna“ provolává bratřím v Plzni shromážděným srdečné „Na zdar!“
Bratři u „Helmů“ shromáždění.
Ferda, Šoufek, Novotný.

Z Tábora. Prapor veď Vás ke cti, vlasti ku slávě. Trojnásobné hřímavé „Na zdar!“ provolávají
Táborští divadelní ochotníci.

Z Lán. Zpěvacký spolek rakovnický, shromážděný k oslavě založení národního divadla, volá bujarému Sokolu plzeňskému a hostům k zasvěcení praporu jeho shromážděným srdečné „Na zdar!“ Hajte statně národnost a svatá práva naše na západě česko-slovanském.
Výbor.

Z Prahy. Zdar podniku Vašemu; kde síla, svornost a vytrvalost, tam vítězství jisté.
Čtenářská a ochotnická jednota „Tyl“
v Praze.

Z Josefova. Sokol jaroměřský shromážděný, aby oslavil zakoupené vlastní místnosti společnou hostinou, provolává jednotě plzeňské, světící prapor svůj, z plného srdce hřímavé „Na zdar!“
Kolarský, starosta.

Z Prahy. Beseda dělnická v Karlíně provolává statečnému Sokolu plzeňskému „Na zdar!“ Sláva vlasti.
Paule, předseda.

Z Mladé Boleslavi.

Smělost v srdci, v paži sílu,
Chutě k národnímu dílu!
V čele našich měst jde Praha,
Za ní Plzeň -- hr na vraha!

Beseda Mlado-boleslavská.

Z Náchoda. Drazí bratři! S Vámi duchem svítíme, s Vámi duchem plesáme, s Vámi hrđem jásáme. Bůh ůebnej, Bůh oslav, Bůh zvěčni prapor Váš! Bujarému junáctvu sokolskému na českém západě hřímavé „Na zdar!“

Sokol novoměstský nad Metují.

Z Budějovic. Bratři! Násilí boží, síla staví. My silou přemůžeme násilí,
proto dílu Vašemu nadšeně „Na zdar!“ Budějovická beseda.

Z Brandýsa nad Labem. K dnešnímu slavnostnímu dnu provoláváme Vám
srdečné „Na zdar!“ Zpěv. spolek „Václav“ v Staré Boleslavi.

Z Prahy. Statečnému Sokolu plzeňskému, shromážděnému „v síni přátelství“
na Lochotíně! Sláva synům vlasti, již vědí, co chtějí; a co chtějí, to činí. Budiž světlo!!
Typografická beseda v Praze.

Z Vídně. K slavnosti svěcení praporu spolkového voláme statečným Sokolům
plzeňským srdečné „Na zdar!“ Slovanská beseda ve Vídni.

PŘÍPISY,

zaslané předsedovi výboru slavnostního pány dri. Riegrem, Sladkovským
a J. V. Fričem z Berlína, zní takto:

Prosím, byste jménem mým vyslovil slavnému výboru Sokola upřímné díky
za čestné pozvání k slavnosti a zároveň mne omluvil, že ho, jakkoli bych rád,
užítí nemohu. Mám totiž zítra zde volbu zástupcův okresních z velkostatkářů
a v zápětí snad v pondělí volbu starosty a výboru, při čemž slušným způsobem
scházeti nemohu, což hlavně jest příčinou, že odjel jsem na několik dní do Malce.

Přijmetež a t. d.

V Malci, dne 27. května 1868.

Dor. Rieger.

Velice cítím se poctěna zvláštním pozváním k slavnosti posvěcení praporu
Sokola plzeňského, a byl bych s radostí sčastnil se slavnostních těch dnův, avšak
právě nyní od velesl. c. k. místodržitelstva svolána jest enquetní komise v příčině
zařízení stráže veřejné bezpečnosti na venkově, kteráž také v pondělí dne 1. června
se sejde a v kteréž zastupují zemský výbor. Za tím účelem mám nyní plné ruce
práce s uspořádáním materiálu, a musím zde chťe nechťe zůstat. Prosím tedy, abyste
mne u slavnostního výboru omluvil a mu zároveň nejvřelejší můj dík projevil za
proukázanou mně čest zvláštního pozvání, k čemuž ještě připojuji přání své, aby
prapor plzeňského Sokola vždy vysoce vznášel se nad západem vlasti české co vážná
výstraha všem, kdož s této strany chtěli by národ náš svíratí.

V Praze, dne 29. května 1868.

Dor. K. Sladkovský.

Ve jménu česko-slovanského spolku v Berlíně! Milou nám zajisté příležitostí,
že odporučením zakládajícího spoluůda našeho, p. J. F. Samce, důstojného zástupce
našeho při slavnosti svěcení Vašeho praporu, můžeme pozdraviti Vás, statečný Sokole
plzeňský! Chraňte tu naši krajní národní baštu a vraťte své Plzni původní tu před-
husitskou slávu, tak aby našinci a nikoliv nepřátelé naši s pýchou Vás opět nazý-
vati mohli, jak právě začínají: naši slavnou, vždy zas — čili opět věrnou Plzni!
„Na zdar!“ — V Berlíně, dne 28. května 1868.

Jménem výboru:

J. V. Frič,

předseda česko-slovanského spolku berlínského.

Ku konci ještě stůjtez zde jména všech, kdož byli za času slavnosti
svěcení praporu členy Sokola plzeňského.

Starosta: Jan Kleissl. — Náměstek: Josef Kessler.

Náčelník: Ignác Palla.

Výborové:

František Schwarz, jednatel; Jaroslav Peithner, Jan R. Port, Antonín
Kámen, Matěj Střízek, Lambert Itelich.

Členové:

Antonín Adam,	Jakub Holub,	Karel Luft,
Vojtěch Albrecht,	Josef Lukeš,	Ferdinand Steinhauser,
Alois Anton,	František Mader,	Václav Stok,
Jan Beneš,	Václav Majer,	Eduard Suda,
Josef Beneš,	František Martinek,	Ferdinand Suda,
Josef Benetka,	Jan Martinek,	med. dor. Vilém Šel.
J. U. dor. K. Houška,	Martin Němeček,	Jiří Šiller,
Matěj Hron,	Jan Novák,	Čeněk Šimerka,
František Hrubý,	Josef Opatrný,	J. U. dor. Josef Šmíd,
František Jaroš,	Antonín Paroubek,	Ig. Šneider, praporečník,
Hugo Jelinek,	Václav Pečenka,	Petr Šneider,
Eduard Judl,	Pláteník,	Edmund Špaček,
Vendelín Beringer,	Josef Kabát,	Vratislav Port,
Jan Bezděka,	Jindřich Kalser,	Karel Procházka,
Josef Bogner,	Jan Kestránek,	Václav Procházka,
Josef Böttinger,	Antonín Khodl,	Blažej Prusík,
Jan Bureš,	Edmund Khodl,	Václav Pták,
Josef Calta,	Karel Khodl,	Adolf Pytlík,
Tomáš Cimrhanzl,	Erhard Kieswetter,	Ignác Pytlík,
Robert Cukr,	František Kinzl,	Jan Raška,
Alexander Dejmál,	Karel Kmínek,	Alois Rubricius,
Jan Dostal,	Štěpán Kocián,	Jan Rezáč,
Jan Doubek,	Jan Koděra,	Tomáš Rezáč,
Ferdinand Dyk,	Josef Kohout,	Eduard Steiner,
Josef Dvnybil,	Antonín Kok,	Josef Šule,
Karel Feyerfeil,	Václav Kotter,	Eduard Schützmeister,
Václav Fiala,	Josef Krabovský,	František Tischer,
František Florian,	Tomáš Krejzar,	Eduard Valenta,
František Fornaus,	Karel Kříž,	Adolf Vambora,
Josef Forst,	Vojtěch Kubišta,	Karel Veselý,
Josef Fuchs,	Gustav Kunzman,	Norbert Volf,
Karel Hahnenkam,	Vojtěch Kus,	Emanuel Vorlučka,
Antonín Hauer,	František Kutvirt,	Jan Výtvar,
Tomáš Hecht,	Vilém Lindaker,	Karel Zafouk,
Bohdan Heinze,	Ignác Lindauer,	Karel Záruba,
Vilém Hlavatý,	Josef Lucák,	M. Josef Zýka,
	Václav Žabka.	

Dne 3. června 1868. obdržel velitel a major zdejšího c. k. priv. ostrořeleckého sboru a čestný člen pražského sboru ostrořeleckého, p. Josef Bubník, stříbrnou medaili, kterou J. Vel. císař pražskému sboru ostrořeleckému udělil.

Přípis za tou příčinou p. Bubníkovi zasláný zní takto:

— Parkmistr král. hlavního města Prahy a plukovník sborů měšťanských. —

Vaše Blahorodí!

Č. 178 pr.

Jeho cis. král. apoštolské Veličenstvo ráčil Nejvyšším vlastním listem, daným v Praze dne 25. října 1866., naříditi, aby na památku toho, co každý ze tří sborů měšťanských hlavního města Prahy v království českém konal a v odměnu za jich věrnost a oddanost v čas obsazení nepřátelského ružen byl peníz na přední straně

s obrazem Jeho c. k. apošt. Veličenstva a na zadní straně s číslem roku 1866., kterýžto peníz nositi se má na stužce s barvami zemskými a vydati každému členu tři sborů měšťanských, jenž tehdáž byl v řadách.

A poněvadž se vysoké c. k. ministerstvo vnitra, přihlízejíc k žádostem od velitelstev pražských sborů měšťanských podaným a od vrchního velitelstva těchto sborů doporučeným, vedle vynesení vys. praesidia místodržitelského ze dne 27. března 1868., č. j. 90 pres., na tom ustanoviti račilo, abyste jakožto čestný člen c. k. priv. měšťanského sboru ostrostřeleckého v Praze tímto Nejvyšším vyznamenáním též podělen byl, dávám o tom Vašemu Blahorodí s potěšením věděti, připojuje zároveň snub /^o ozdobu nadzmiňenou.

V Praze, dne 5. května 1868.

Dor. Klauudy m. p.

Dne 7. června 1868. učinila městská obec s výborem pravovárečného měšťanstva trhovou smlouvou na odprodání veřejné cesty mezi nemovitostmi pivováru ležící.

Prodáný pozemek měl 1864□^o a obec obdržela za něj 13.048 zl. r. č.

Dne 8. června 1868. zakoupil úvěrní spolek „Záložna“ pravováreční dům č. 214 v Železné ulici, nazvaný „u tří korun“ od p. J. Glutha za cenu 27.500 zl. r. č.

Dne 14. června 1868. slaveny v Čechách, ba ve veškerých vlastech slovanských 70.leté narozeniny dra. Frant. Palackého, prvního miláčka a otce národa českého.

Zvláště Praha připravila oslavenci poctu tak okázalou, že předčila všechny slavnosti, které dosud k oslavení jednotlivce se vykonaly. Slavnostní představení v divadle a nesmírný průvod, dosud nevidaný, byly hlavní částí velikolepé slavnosti.

Téměř ze všech končin světa slovanského došly oslavence telegramy, jichž počet byl na 800.

U nás v Plzni oslavil se velepamátný tento den způsobem taktéž důstojným.

V předvečer vzplanuly na čelnějších sedmi výšinách kolem města slavnostní ohně za rachocení střelby z hmoždířů; večer pak byla volná domácí zábava v obou zdejších besedách.

Z Plzně zaslány Palackému následující telegramy:

Městská rada v Plzni skládá k slavnosti sedmdesátiletých narozenin nej-
srdečnější přání, provolávajíc čestnému měšťanu svému s celým národem — věčně
nehynoucí „Sláva!“ Tuschner.

Výbor okresu plzeňského prvnímu muži národa nejtroucnější přání, aby dlouhá
léta ještě mezi námi žil a oko jeho aby zlelo národ český tam, kam neunavná jeho
práce po celý dlouhý život byla národ vedla. Náměstek: Kleissl.

Velebnému patriarchovi českého národa, neunavnému křisiteli, obranci, těšiteli
jeho, milovanému otci vlasti, Fr. Palackému, skládá ku slavnému dni 70. narozenin
své nejtroucnější blahopřání Městanská beseda v Plzni.

K sedmdesátiletým narozeninám otce národa přináší mu beseda řemeslnická
v Plzni přání své, aby pln životních sil jako dosud ještě dlouhá léta pracoval na
národu roli dědičné ku svému i národa potěšení. Předseda: Šiler.

K chloubě vlasti, k oslavě národa, k podpoře vědy mnogaja ljeta!

Češi gymnasia plzeňská

Povzbuditeli národa a literatury naší, nejzaslouženejšímu muži, milovanému otci vlasti srdečné: „Dlouho buď zdráv a Sláva!“
Typo- a litografický ústav
Ign. Schiebela v Plzni.

Otci a učitelé národa českého nejvřelejší blahopřání a „Na zdar!“

Sbor profesorův vyšší reálky plzeňské.

Chloubu naší, otce Palackého, vzkřisitele národa našeho, zachovejž Bůh dlouho ještě v čele božích bojovníků našich.

Žáci páté a šesté třídy vyšší
reálné školy v Plzni.

Otci svému neobmezeně věrní a vděční synové přejí mnohá radostná léta a bojnou žeň hojně setby. Svoji k svému a Nedejme se!

Tygrové z Košutky v Plzni.

S veškerým národem vyslovujeme Vám, proslavenému vůdci, nejhlubší úctu a nejserdečnější blahopřání. Za práce, vykonané v strastech pro národ náš, Bůh dej Vám dočkati se také jeho vítězství, jeho štěstí a slávy!

Společnost „u růže“.

Zvláštní úctou k Vaší Slovůtnosti veden, skládám k slavnému dnu 70.letých narozenin nejvroucnější své přání, aby Bůh ku zdaru a slávě národu ještě dlouho Vaší Slovůtnost při síle a zdraví zachovati ráčil.

(Adolf) Feyerfeil.

K dnešnímu dnu prvnímu bojovníku za národ, vlast a svobodu „Na zdar!“

Jan Kleissl.

Buditeli, učenci a otci národa slovanského srdečné přání. Bůh opatruj a zachovej Vás mnohaja ljeta.

(Bez podpisu).

Připítím na zdar našeho otce Palackého: „Ještě jednou sedmdesát roků!“

Jan Lažanský.

Otci vlasti, Palackému, volá společnost „u české koruny“ hřímavě „Na zdar!“ a dlouhá léta!

Ant. Černý.

Nejvroucnější přání ke dni tak radostnému, kde nejen Čech ale každý zdárný Slovan slaví slavné slávu Sláva slavného.

František Schwarz.

Kéž možno Vašnostem po 30. letech opět zapsati do „Pamětní knihy města Plzně“ veliké jméno své a brzy šťastným spatřiti národ, jenž s jásotem vítá slavnostní den dnešní.

V nejhlubší úctě

Martin Hruška, městský úředník.

V měsíci červnu 1868. přistoupila městská obec jakožto skutečný člen k jednotě pro opravení a dostavění chrámu sv. Víta na hradě pražském s ročním příspěvkem 10 zl.

Dne 4. července 1868. (večer od 10.—12. hodin) byla veliká bouře nad městem našim. O 11. hodině následovalo silné hromobití, blesk udeřil na třech místech, a sice do věže kostela arciděkanského, na Saském mostě a v stromořadí, „Abruce“ nazvaném. Neštěstí však žádné se nestalo.

Dne 5. července 1868. K slavnosti památky mistra Jana Husa odebrali se z Plzně do Kostnice jakožto deputace měšťanské besedy pp.: František Pecháček, městský rada; Hugo Jelínek, továrník, a Adolf

Feyerfeil, kupec; z tělocvičné jednoty „Sokol“ pp.: Jan Dostal a Antonín Dyk; z řemeslnické besedy pp.: František Faltis, lékárnický provisor, a Antonín Zopf, hostinský.

Mimo zde jmenované pány ještě jiní občané zdejší slavnosti kostnické se účastnili.

Dne 8. července 1868. zesnul v Pánu důstojný p. arciděkan P. Ant. Hlavan o 4. hodině ranní následkem vysílení, jsa 72 léta stár.

Dne 10. července o hodině 9. vykonaly se slavné exequie v arciděkanském chrámu Páně sv. Bartoloměje, načež mrtvola zesnulého při velikém návalu lidstva na hřbitov sv. Mikuláše k hrobu nesena byla.

V čele slavného průvodu pohřebního kráčela školní mládež, pak následoval spolek sv. Antonína, ostrožřelecký sbor, duchovenstvo s veled. kanovníkem metropolitního chrámu pražského, p. P. Bernardem. Za rakví kráčeli: městské zastupitelstvo, členové okresního zastupitelstva, zeměpanské úřady, pak ostatní korporace a spolky města. Nad hrobem přednesl zpěvácký spolek Hlahol krásný „Zalozpěv“.

Mimo mnohé zásluhy jeho, které již v této knize na jiném místě zapsány jsou, uvéstí sluší:

Důstojný p. arciděkan Ant. Hlavan ve své závěti ze dne 24. dubna 1868. odkázal ze svého jmění tak zvaný úpis kovového státního dluhu z r. 1852., č. 9655, v ceně 1000 zl. zdejší české hlavní škole, a stejný v ceně 1000 zl. zdejší německé hlavní škole, ustanoviv, aby úroky z těchto kapitalů každoročně mravněmu, pilnému, katolickému a v Plzni rozenému žáku, který s dobrým prospěchem ústav opouští a vyšším studiím jakéhokoliv druhu se oddá, doručena byly. Volba žáka nechť se vykoná od zvláštní kommisie, skládající se z tamějšího školního ředitele, katechety, arciděkana a nejstaršího učitele ústavu. Rozdávání nechť se děje veřejně, vždy ve škole na den dušiček.

Dne 13. července 1868. podala společnost pro vystavění německého divadla v Plzni žádost za povolení k této stavbě.

Dne 13. srpna 1868. bylo takové parno v Plzni, že ani nejstarší lidé podobného nepamatují. Na výsluní byla teplota 32—35° R. Jednotlivé části řek byly téměř úplně vyschlé.

Dne 14. srpna 1868. byla schůze obecního zastupitelstva, v níž následující předměty byly vyřízeny:

1. Dáno městské radě plnomocenství k pronajetí neb prodeji hamru hradištského.
2. K zprávě p. purkmistrově schváleno vyměnění hamru novo-huťského, dosud obcí plzeňské patřícího, za horomyslický mlýn p. Bílého, na nějž obec dle prozatimné smlouvy za 6 měsíců po schválení kontraktu 6000 zl. doplatí.
3. Schváleno pronajetí práva k vybírání tržních poplatků z místa pp. Jos. Zeníškovi a Dominiku Pytlíkovi za částku 8010 zl. r. m. ročně.

4. Nadace Stehlikova pro nevěsty poskytnuta M. Habrové. Nadace pro studující, založená r. 1773. od dnešického faráře Šinky, (100 zl. ročně) udělena V. Dvořákovi, žáku I. třídy gymnasijní v Plzni.
5. K návrhu p. dra. Šela usneseno, aby zřízena byla průmyslová škola o dvou ročnicích a první ročník aby již počátkem příštího školního roku byl otevřen. Rovněž
6. usneseno, aby zřídila se V. třída dívčí školy již počátkem příštího školního roku, ku které přes rok VI. třída se připojí.

Dne 15. srpna 1868. podnikl zdejší ostrostřelecký sbor cvičební pochod do lesa za Bolevec.

Ráno v 8 hodin sloužena mše sv., po níž cesta na místo výletu nastoupena. Za nedlouho rozhostila se mezi výletníky nenucená zábava a veselost, která trvala až do pozdního večera.

Dne 18. srpna slaveny narozeniny Jeho Vel. způsobem okázalým. Všecko v Plzni přítomné vojsko vytáhlo ráno do pole, aby slyšelo polní mši na cvičišti vojenském. Úřadnictvo, korporace a ostrostřelci přítomni byli slavnostní mši v chrámě arciděkanském.

O polednách byla veliká hostina „u císaře rakouského“, které se as 200 důstojníků rozličných vojsk v Plzni manevrujících účastnilo. Na večer. bylo veliké čepobití.

Dne 31. srpna 1868. došel od c. k. místodržitelství městské rady přípis, který má nemalou důležitost a jakožto radostný výjev mezi památností města Plzně zaznamenán býti zasluhuje.

Dle sdělení c. k. zemského soudu ve Vídni ze dne 31. července 1868. nařídila majitelka domu ve Vídni, paní Eliška Herzová, rozená šlechtična z Lámle, dne 25. července t. r. zemřevší, ve své poslední vůli takto: že dává částku 40.000 zl. na fundaci, která upotřebiti se má pro početné a bezúhonné řemeslníky, když počnou své řemeslo provozovati. Tento kapitál má na jisté realitě zúrokován a pojištěn býti. Spisy k tomu čelící necht u městského zastupitelstva v Plzni se uschovají, jemuž i základní kapitál spravovati přísluší.

Městská obec má roční úroky na čtvero stejných dílů rozdělití a 4 osobám nadačí poděleným vypláceti. K užívání toho schopni jsou „bezúhonní živnostníci“ kteréhokoliv vyznání z kraje plzeňského nebo z města Prahy, kteří se svému řemeslu řádně naučili, o přiměřeném upotřebení svém co pomocníci se vykážou, a samostatně pracovati hodlají. V první řadě budíž přihlíženo ku příbuzným zemřelé a sice z matčiny strany s jménem rodinným Dušenas a s otcovy strany s jménem rodinným Lämel, k oběma se stejným právem. Mezi nepřibuznými mají pak ti přednost, kteří se s některou osobou sem neb tam přínaležející byli zasnoubili aneb zasnoubiti hodlají. Konečně dána budíž přednost v plzeňském kraji rozeným před pražskými. Každoročně necht obec vypíše konkurs a jej v „Pražských Novinách“, pak ve dvou jiných, v Rakousku nejvíce čtených listech ohlásí. Když přejde doba 3 měsíce nepřesahající, buďtež nadanci voleni.

Každý nadanec obdrží peníze teprv ve třech měsících po volbě, v kterém čase se zjistiti musí, že všechny podmínky vyplněny jsou.

Konečně žádá šlechtná zakladatelka svého kurátora, dra. Rudolfa Fobeheima, c. k. notáře ve Vídni, aby se tato nadace k podporování bezúhonných živnostníků závětím ustanovená „Rudolfium“ nazývati směla.

Dne 31. srpna 1868. započala v Čechách a v ostatních zemích v říšské radě zastoupených nově zřízená c. k. okresní hejtmanství činnost svou.

Do toho času byly totiž na venku smíšené okresní úřady, jimž přikázána byla správa politická i soudní. To se nyní změnilo. Okresní soudy zůstaly téměř všude, kde byly, politická správa však docela od nich odloučena a spojena pro několik okresů dohromady.

Tak na příklad plzeňskému okresnímu hejtmanství přiděleny jsou okresy rokycanský a blovický, kteréžto tři dohromady činí nyní jeden politický okres „plzeňský“, podřízený přímo c. k. místodržitelství.

Jakožto c. k. okresní hejtman a místodržitelství rada dosazen byl do Plzně pan Adolf Špulák, dříve c. k. okresní v Pardubicích.

Dosavadní krajský představený zdejší, c. k. místodržitelství rada p. Leop. Strnad, muž v Plzni oblíbený, jmenován okresním hejtmanem do Karlína. Občanstvo zdejší nerado vidělo odbíratí se ze středu svého muže toho, který spravedlností a nestranností svou lásku každého dovedl si získati.

Dne 14. září 1868. vznikl ve sklepě domu „u růžence“ v Masokrámské ulici z neznámé příčiny oheň, který však brzkou pomocí a zacpáním otvorů sklepních udušen byl.

Městské stríkačky, pak stříkačka turnéřského spolku „Aaru“ pracovaly vydatně.

Dna 24. září 1868. v sedění obecního výboru učiněna následující usnesení:

1. Schváleno vyměnění obecního lesa „Andrýsky“ za stejnou část lesního pozemku panství štáhlavského.
2. Další návrhy městské rady stran zařízení průmyslové školy, pak V. třídy školy dívčí, jakož i plán učební těchto škol schváleny.
3. Za profesora lučby na obecné vyšší reální škole jmenován asistent na polytechnickém ústavě v Praze p. Ignác Malý.
4. Místo učitelky na vyšší dívčí škole uděleno slečně Boženě Čechové z Vranova.

Dne 4. října 1868. o 10. hodině slaveny byly jmenoviny Jeho Vel. císaře v arciděkanském chrámu Páně slavnými službami božími, při kterých veškeré c. k. úřadnictvo, městské zastupitelstvo, ostrořelecký sbor, obchodní komora a jiné korporace přítomny byly. C. k. vojsko slavilo den tento již časně z rána.

Dne 11. října 1868. měl býti tábor lidu u Plzně „na Homolce“. Již několik dní před tím nalezeny na některých rozích v městě plakáty s podpisem „Táborité“, vyzývající lid a dělnictvo zvláště k schůzi pod širým nebem na vrchu blízce silnice nepomucké u Plzně ležícím.

Za tou příčinou zavedeno jest od c. k. okresního hejtmanství vyšetřování a učiněny kroky, aby se zamýšlená schůze zmarila. Za tímto účelem i někteří měšťané plzeňští povoláni byli k okresnímu hejtmanství.

Byliť toho času v Čechách tábory, či meetings, jež lid, následkem vydaného zákona o spolčování, pořádal, přes všechny zákon zapovídány.

Po 2. hodině v neděli odpoledne počal se na „Homolce“ lid scházeti. Ke 4. hodině bylo tu několik set lidu, většinou mladého. Lid učinil si tam dva ohně a páčil tam noviny českému živlu nepřiznivě, „Pražský Denník“, „Pilsner Bote“, „Tagesbote“ a „Bohemii“, zpíval vlastenecké písně a provolával „Slávu“.

To uslyšev p. c. k. okresní hejtman Špulák, vzkázal pro připravené již vojsko a v čele jeho v dvouspřežním voze ubíral se zvolna k „Homolce“.

V Plzni samé panovalo dosud ticho, když však troubeno na poplach a vojáci z kasáren se ubírali, povstalo veliké hnutí celým městem.

Vše spěchalo za město k „Homolce“, aby vidělo, co se bude dít, poněvadž se proslýchalo, že i husari z blízkých svých stanic k rozeznání tábora jsou povoláni.

Zatím však lid na „Homolce“ shromážděný, vracel se již do města, na kteréžto cestě sešel se na silnici s vládním kommissářem a jdoucím za ním v plné zbroji praporem pěšího pluku velkoknížete Michala. Zpívaje „Kde domov můj?“ a „Hej Slované“ a provolávaje „Sláva koruně české“, ubíral se dav kolem vojska klidně dále ku městu, vojsko pak se obrátilo a postupovalo za lidem.

Když pak zástup k městu se přiblížil, přistoupil k němu purkmistr pan Emanuel Tuschner a vyzval jej, aby pokojně se rozešel, kteréhož vyzvání lid uposlechl, provolávaje purkmistrovi „Sláva a Na zdar!“

Vojsko rozdělilo se v četné hlídky a procházelo městem. Pan purkmistr s městským radou p. Pecháčkem odebral se k panu okresnímu hejtmanovi a dovozujíce, že obecní úřad v městě pořádek udrží, žádali za odstranění hlídek vojenských, kteréžto jich žádosti také bylo vyhověno. K 9. hodině večer přibýly do města dvě škadrony husarů, avšak nemajíce zde co činiti, jely zase domů.

Při celé události nikdo nebyl zatknut a také žádná nehoda se nestala.

Dne 24. října 1868. (v noci v 1 1/2 hod.) vypukl oheň v nárožním domě p. Jos. Lüftnera v Saské ulici. Teprv když plamen silně vyšlehával a zvonem několikráte znamení na poplach dáno bylo, dostavili se lidé ze spánku vyburcováni, městské stříkačky, konečně pak hasiči turnérského spolku „Aaru“. Společnou účinností podařilo se další rozšíření velikého ohně toho přítrž učiniti.

Na místo požáru dostavili se též c. k. místodržitelství rada p. Špulák, p. purkmistr Tuschner a jiní radové měšťtí. Od vojska přišlo několik důstojníků s odděleními vojenskými, která ulice uzavřela.

Shořel toliko krov domu s rozličnými zásobami na půdě uschovanými a hlavně úplnému bezvětrí děkovatí jest, že sousední domy zůstaly zachráněny.

Dne 26. října 1868. měl obecní výbor schůzi, v níž:

1. po přečtení zprávy o horomyslické železné buti rokováno o pronajetí hamru v Hradišti, který pak p. K. Zárubovi za roční částku 800 zl. ponechán jest.

m Jeho c. k. apošt. Veličenstva a na zadní straně s číslem roku 1866., peníz nositi se má na stužce s barvami zemskými a vydati každému členu měšťanských, jenž tehdáž byl v řadách.

poučevadž se vysoké c. k. ministerstvo vnitra, přihlížeje k žádostem od pražských sborů měšťanských podaným a od vrchního velitelstva těchto poručeným, vedle vynesení vys. praesidia místodržitelského ze dne 27. března J. 90 přes., na tom ustanoviti ráčilo, abyste jakožto čestný člen c. k. priv.ého sboru ostrostřeleckého v Praze tímto Nejvyšším vyznamenáním též byl, dávám o tom Vašemu Blahorodí s potěšením věděti, připojuje zároveň ozdobu nadzminěnou.

Praze, dne 5. května 1868.

Dor. Klaudy m. p.

Je 7. června 1868. učinila městská obec s výborem pravovárečného tva trhovou smlouvu na odprodání veřejné cesty mezi nemovitivováru ležící.

odaný pozemek měl 1864 □^o a obec obdržela za něj 13.048 zl. r. č.

Je 8. června 1868. zakoupil úvěrní spolek „Záložna“ pravováreční 214 v Železné ulici, nazvaný „u tří korun“ od p. J. Glutha za 500 zl. r. č.

Je 14. června 1868. slaveny v Čechách, ba ve veškerých vlastechých 70.leté narozeniny dra. Frant. Palackého, prvního miláčka národa českého.

láště Praha připravila oslavenci poctu tak okázalou, že předčila slavnosti, které dosud k oslavení jednotlivce se vykonaly. Slavředstavení v divadle a nesmírný průvod, dosud nevídaný, byly ástí velikolepé slavnosti.

měf ze všech končin světa slovanského došly oslavence telegramy, čet byl na 800.

nás v Plzni oslavil se velepamátný tento den způsobem taktéž m.

předvečer vzplanuly na čelnějších sedmi výšinách kolem města íl ohně za rachocení střelby z hmoždírů; večer pak byla volná zábava v obou zdejších besedách.

Plzně zaslány Palackému následující telegramy:

tská rada v Plzni skládá k slavnosti sedmdesátiletých narozenin nejprání, provolávaje čestnému měšťanu svému s celým národem — věčně „Sláva!“ Tuschner.

or okresu plzeňského prvnímu muži národa nejvroucnější přání, aby dlouhá mezi námi žil a oko jeho aby zřelo národ český tam, kam neunavná jeho celý dlouhý život byla národ vedla. Náměstek: Kleissl.

bnému patriarchovi českého národa, neunavnému křisiteli, obranci, těšiteli vanému otci vlasti, Fr. Palackému, skládá ku slavnému dni 70. narozenin enější blahopřání Měšťanská beseda v Plzni.

edmdesátiletým narozeninám otce národa přináší mu beseda řemeslnická aní své, aby pln životních sil jako dosud ještě dlouhá léta pracoval na í dědičné ku svému i národa potěšení. Předseda: Šiler.

hloubě vlasti, k oslavě národa, k podpoře vědy mnogaja ljeta!

Češí gymnasia plzeňského.

Hudební sbor zdejších ostrostřelcův přednesl před arciděkanskou budovou několik hudebních skladeb.

Dne 26. listopadu 1868. byla volba zastupitelstva okresu plzeňského za čteného účastenství zvolených členův. Vládu zastupoval c. k. okresní kommissar p. Heřman Trage. Shromáždění nejdříve konstituovalo se a zvolilo per acclamationem za svého předsedu městského radu pana Františka Pecháčka; ku zkoumání volebních spisů c. k. okresním hejtmanstvím předložených, zvoleni pánové: ředitel Ferd. Vošalk, Bartoloměj Šimandl a Frant. Pecháček. Po schválení veškerých voleb přikročeno k volbě starosty. Odevzdáno 20 hlasovacích lístků; z těch pak připadlo na dosavadního starostu p. Emanuela Tuschnera 19 hlasů, tak že opětne se stal starostou okresního zastupitelstva.

Zvolený děkoval za prokázanou jemu důvěru, slibiv, že bude-li Jeho Veličenstvem v úřadě svém stvrzen, jako dosud všecku péči svou opět zdaru okresu věnovati bude. Také předsedající p. rada Pecháček vyslovil přání své zvolenému, poukázav k tomu, že právě ta okolnost, že skoro od týchž mužů, kteří dříve ho byli zvolili, k úřadu tomu opětne povolán jest, považovati může za důkaz uznání dosavadní své činnosti v tomto úřadě projevené.

V listopadu 1868. Zdejší pravovárečný pivovár povinen bude zapraviti důchodkovou daň s pokutou as 25.000 zl., k níž před nějakým časem byl odsouzen.

Nejvyšší důchodkový soud totiž zamítl odvolání proti této pokutě od výboru pravovárečného učiněné, zmírniv trest správce pivovaru na čtyřměsíční vězení.

Dne 7. prosince 1868. (od 10. do 1. hodiny v poledne) zuřila strašná vichřice, která na staveních a na stromech velikých škod způsobila.

Na střeše kostela sv. Bartoloměje byla část brídlicové krytky i s prkny odnesena a jako kousky papíru v povětří rozmetána. Na náměstí brozilo opozdivším se lidem největší neštěstí, neboť zde prkna na všechny strany létala. Dvě dřevěné kolny na Říšském a na Saském předměstí s rachotem se sřítily; prkenné hradby, štíty na domech, okna a p. létaly všude v městě. Zelenárkám na trhu vyzdvihl vítr zboží a rozmetal je do všech uhlů světa. Několik osob bylo na zemi poraženo; větší neštěstí však žádné se nepříhodilo mimo to, že krejčímu p. Valentovi nápisní tabule utržená značně poranila hlavu, zatlačivši mu do ní čepici hezky hluboko.

Ještě větších škod nadělala vichřice na telegrafech a v lesích.

Stari vypravují, že v Plzni nebylo od r. 1805. vichřice tak silné.

Dne 8. prosince 1868. byla installace veledůstojného pana arciděkana P. Karla Růžičky.

Pan arciděkan byl jakožto installand s četnou assistencí zdejšího a venkovského duchovenstva o 9¹/₂ hod. dopoledne od kanovníka u sv. Víta v Praze pana Vincence Bradáče při slavném zvonění ve všech kostelích do arciděkanského chrámu Páně uveden, kde již městské zastupitelstvo jakožto patron s p. purkmistrem E. Tuschnerelem v čele a mnoho vynikajících osob města zdejšího shromážděno bylo.

kupec; z tělocvičné jednoty „Sokol“ pp.: Jan Dostal a Antonín
řemeslnické besedy pp.: František Faltis, lékárnický provisor,
n Zopf, hostinský.

no zde jmenované pány ještě jiní občané zdejší slavnosti kostnické
nili.

8. července 1868. zesnul v Pánu důstojný p. arciděkan P. Ant.
4. hodině ranní následkem vysílení, jsa 72 léta star.

10. července o hodině 9. vykonaly se slavné exequie v arci-
n chrámu Páně sv. Bartoloměje, načež mrtvola zesnulého při
ávalu lidstva na hřbitov sv. Mikuláše k hrobu nesena byla.

ele slavného průvodu pohřebního kráčela školní mládež, pak
l spolek sv. Antonína, ostrostřelecký sbor, duchovenstvo s veled.
m metropolitního chrámu pražského, p. P. Bernardem. Za rakví
něstské zastupitelstvo, členové okresního zastupitelstva, země-
ady, pak ostatní korporace a spolky města. Nad hrobem před-
ický spolek Hlahol krásný „Žalozpěv“.

o mnohé zásluhy jeho, které již v této knize na jiném místě
sou, uvésti sluší:

ojný p. arciděkan Ant. Hlavan ve své závěti ze dne 24. dubna 1868.
svého jmění tak zvaný úpis kovového státního dluhu z r. 1852.,
ceně 1000 zl. zdejší české hlavní škole, a stejný v ceně 1000 zl.
ecké hlavní škole, ustanoviv, aby úroky z těchto kapitalů každo-
vnému, pilnému, katolickému a v Plzni rozenému žáku, který
prospěchem ústav opouští a vyšším studiím jakéhokoliv druhu
pručena byly. Volba žáka nechť se vykoná od zvláštní kommisie,
se z tamějšího školního ředitele, katechety, arciděkana a nej-
řitele ústavu. Rozdávání nechť se děje veřejně, vždy ve škole
šiček.

13. července 1868. podala společnost pro vystavění německého
Plzni žádost za povolení k této stavbě.

13. srpna 1868. bylo takové parno v Plzni, že ani nejstarší
ého nepamatují. Na výsluní byla teplota 32—35° R. Jednotlivé
yly téměř úplně vyschlé.

14. srpna 1868. byla schůze obecního zastupitelstva, v níž
předměty byly vyřízeny:

městské radě plnomocenství k pronajetí neb prodeji hamru
tského.

ávě p. purkmistrové schváleno vyměnění hamru novo-huťského,
obci plzeňské patřícího, za horomyslický mlýn p. Bílého, na
bec dle prozatimné smlouvy za 6 měsíců po schválení kontraktu
zl. doplatí.

leno pronajetí práva k vybrání tržních poplatků z místa pp. Jos.
ovi a Dominiku Pytlíkovi za částku 8010 zl. r. m. ročně.

Jan Bullant, pekař, měšťanský syn;
Antonín Divíšek, hospodář, měšťanský syn;
Emilian Fischer, stavitel z Radnic;
Jan Fischer, malír pokojů z Kocenic;
Antonín Fürich, měšťanský syn;
Jan Fürich, " "
Jan Hlavatý, stavitel, měšťanský syn;
Matěj Hron, pekař ze Selčan;
Vendelín Konečný, měšťanský syn;
Karel Latka, obchodník, měšťanský syn;
Karel Laub, měšťanský syn;
Josef Löw, sládek z Chotěšov a majetník domu;
Josef Nezbeda, holič, měšťanský syn;
Joachim Pauer, soustružník z Trutnova;
Jaroslav Peithner, lékárník, měšťanský syn;
František Ropp, majetník domu č. 333, Říšské předměstí;
Petr Svoboda, obuvník z Plzně;
Antonín Scheller, majetník domu č. 201, Říšské předměstí;
Ignác Schneider, řezník, měšťanský syn;
Vincenc Schützmeister, " "
Ivan Tábor, kupec, měšťanský syn;
Josef Veselý, obuvník, měšťanský syn;
Vojtěch Vlček, krejčí z Litohlav;
Josef Ženíšek, kameník z Plzně.

Jak již roku minulého v této Pamětní knize uvedeno jest, zaslala zdejší reálka také učebné prostředky na světovou výstavu do Paříže, a sice:

1. Dvacet diagrammů k fyziologii rostlin zhotovených od žáků pod dozorstvím p. profesora Morávka a dle udání p. profesora Hobzy.
2. Sbírkou hmyzu českého, zvláště okolí plzeňského, výběr to z větší sbírky hmyzu, ústavu náležející (4 knihy).
3. Sbírkou uhlí z okolí plzeňského, 6 skříněk, sestavil profesor Hobza.
4. Plán budovy školy reálné, 4 listy, práce žáků.
5. Výkresy žáků (41 kus).
6. Vzoroký sádrové a řezby ve dřevě, práce žáků.

Tyto předměty byly již v Praze při předcházející výstavě učebných prostředků škol českých všeobecně pochváleny; v Paříži pak od posuzovatelů do první řady postaveny.

V měsíci červenci 1868. došel ředitelství plzeňské reálky následující čestný přípis vys. c. k. ministerstva pro vyučování:

Bei der Weltausstellung in Paris im Jahre 1867. wurden der Collectivausstellung österreichischer Unterrichtsgegenstände zwei goldene Medaillen, die eine für das k. k. Unterrichtsministerium Oesterreichs im Allgemeinen, die andere speciell für Realschulen zuerkannt.

Da die Communal-Ober-Realschule durch Betheiligung an der Ausstellung zu dem errungenen Erfolge beigetragen hat, so gereicht es mir zum besondern Vergnügen, der Lehranstalt diese ehrenvolle Auszeichnung, deren sich das österreichische Unterrichtsweisen von Seite der internationalen Jury zu erheben hatte, hiemit bekannt zu geben. — Wien, den 1. Juli 1868.

Der Minister für Cultus und Unterricht:

Hasner m. p.

An die Direction der Communal-Ober-Realschule in Pilsen.

kdý nadanec obdrží peníze teprv ve třech měsících po volbě, časem se zjistí, že všechny podmínky vyplněny jsou. Ještě žádá šlechtná zakladatelka svého kurátora, dra. Rudolfa a, c. k. notáře ve Vídni, aby se tato nadace k podporování bez-živnostníků závětím ustanovená „Rudolfium“ nazývat směla.

31. srpna 1868. započala v Čechách a v ostatních zemích v říšské říši nově zřízená c. k. okresní hejtmanská činnost svou. Toho času byly totiž na venku smíšené okresní úřady, jimž byla správa politická i soudní. To se nyní změnilo. Okresní úřady téměř všude, kde byly, politická správa však docela od-vozena a spojena pro několik okresů dohromady.

Na příklad plzeňskému okresnímu hejtmanství přiděleny jsou Plzeň, kateřinský a blovičský, kteréžto tři dohromady činí nyní jeden okres „plzeňský“, podřízený přímo c. k. místodržitelství.

Novým c. k. okresním hejtmánem a místodržitelstevní radou dosazen byl pan Adolf Špulák, dříve c. k. okresní v Pardubicích.

Novým krajským představeným zdejší, c. k. místodržitelstevní rady v Plzni, muž v Plzni oblíbený, jmenován okresním hejtmánem a. Občanstvo zdejší nerado vidělo odbírat se ze středu svého okresu, který spravováním a nestranností svou lásku každého dovedl

14. září 1868. vznikl ve sklepě domu „u růžence“ v Masokrámské ulici známé příčiny oheň, který však brzkou pomocí a zapáním ohně udušen byl.

Nově zřízená stříkačka, pak stříkačka turněřského spolku „Aaru“ pracovala dobře.

24. září 1868. v sedění obecního výboru učiněna následující

rozhodnutí: vyměnění obecního lesa „Andrýsky“ za stejnou část obecního pozemku panství šáhlovského.

Nově zřízené návrhy městské rady stran zařízení průmyslové školy, pak školství dívčí, jakož i plán učební těchto škol schváleny.

Nově zřízený profesor lučby na obecní vyšší reální škole jmenován asistentem na polytechnické škole v Praze p. Ignác Malý.

Nově zřízené učitelky na vyšší dívčí škole uděleno slečně Boženě Čechové

4. října 1868. o 10. hodině slaveny byly jmenoviny Jeho Vel. knížecího v plzeňském chrámu Páně slavnými službami božími, při kterých přítomni byli c. k. úřadnictvo, městské zastupitelstvo, ostrořealecký sbor, komora a jiné korporace přítomny byly. C. k. vojsko slavilo již časně z rána.

11. října 1868. měl býti tábor lidu u Plzně „na Homolce“. Před tím nalezeny na některých rozích v městě plakáty „Taborité“, vyzývající lid a dělnictvo zvláště k schůzi pod vlajkou na vrchu blíž silnice nepomucké u Plzně ležícím.

1868. Roku stavební obec vodárna v Malé ulici, pak 1869. roku stavební obec č. 379. říšské předměstí.

1868. Roku stavební obec železnice v Nové Huti a stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	406	žákův.
1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	355	"
1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	587	"
1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	565	žákův.
1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	626	žákův.
1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.	436	žákův.

Celkem. . . 2975.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

ROK 1869.

1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci. Roku 1868. Roku stavební obec č. 379. říšské předměstí v Hradci.

PANSKÝ MLÝN (HERRNMÜHLE) PŘED ROZBOURÁNÍM.

Sbor ostrostřelecký překvapil p. Hrušku dne 1. ledna 1869. čestnými dary. Deputace důstojníků odevzdala mu totiž drahocenný pečetní prsten, v kterém uvnitř vyryta jsou slova: „Od důstojníků plzeňského sboru ostrostřeleckého“, pak skvostnou tobolku na doutníky, červeným aksamitem vyzdobenou a zlatem vyšívanou, obsahující náhradu za útraty.

Dne 6. ledna 1869. měla záložna plzeňská výroční valnou hromadu.

Výtah z účtů za V. správní rok 1868.:

Hotovost z r. 1867.	3.950	zl.	95	kr.
Příjem rezervního fondu	575	"	85	"
709 řádných členův a 566 vkladatelů vložilo jistiny	282.536	"	44	"
Půjček bylo splaceno	701.139	"	8	"
Za úrok a provisi vybráno	15.499	"	72	"
Příjem rozličný	590	"	24	"
Vydání:	Úhrnem příjmů . . .	1,004.292	zl.	28 kr.
Jistin bylo splaceno	152.579	zl.	11	kr.
Úroků bylo vyplaceno	660	"	43	"
Půjčeno bylo	817.301	"	98	"
Na zakoupený dům č. p. 214 v městě splaceno	21.088	"	24	"
„ 20 akcií živnostenské banky splaceno	400	"	—	"
Dary, odměny a mzdy	570	"	—	"
Náklad na inventurní náradí	616	"	94	"
Nájem, plyn a topivo	160	"	—	"
Kolky na směnky	429	"	—	"
Kancelářské potřeby a knihy	69	"	61	"
Noviny a inseráty	55	"	20	"
Diěty a poštovné	38	"	40	"
Tiskové zásoby	43	"	43	"
Malé vydaje	25	"	60	"
Hotovost v pokladnici, přenesena na r. 1869.	10.254	"	34	"
	Úhrnem	1,004.292	zl.	28 kr.

Dne 8. ledna 1869. potvrdil Jeho Veličenstvo císař volbu purkmistra zdejšího Emanuela Tuschnera za starostu okresního zastupitelstva plzeňského.

V noci na 19. ledna 1869. mezi 1. a 2. hodinou vypukl oheň v továrně na nýtky pp. Schwarze a Becka (255, Říšské předm.) a strávil celou střechu, strop a několik oken. Oddělení, kde parní stroj se nacházel, zůstalo ušetřeno. Pokladna i zásoby materialu byly též zachráněny. Hasení bylo s velikými obtížemi spojeno, poněvadž při kruté zimě voda ve sítkačkách mrzla.

Dne 29. ledna 1869. měl obecní výbor schůzi, v níž:

1. zvolen jest za faráře do Dejšiny 26. hlasy vel. p. P. Václav Záruba.
2. Přikročeno k návrhu městské rady, aby zřízena byla železná dráha z hor rudových k hutí horomyslické. Návrh ten byl mimo jeden hlas všemi ostatními přijat a městská rada splnomocněna, aby dotýčenou dráhu dala vystavěti.

3. P. Norbertu Langovi ponechán pozemek obecní vedle zahrady jeho na louce ve výměře $358\frac{1}{2}$ □° à 2 zl. 50 kr. r. m.; p. Lšovi pozemek obecní vedle jeho zahrady, tak zvané chotěbovské, □° za kupní cenu 15 zl. r. m.; pravovárečnému měšťanstvu přenechány z volné ruky pozemky č. parc. 260 ve výměře 823 □°, č. 261 ve výměře 53 □°, č. 262 ve výměře 245 □°, č. 2316 ve výměře 60 □° a č. 2315 ve výměře 863 □°, když se zaplatí za □° 2 zl. a příspěvek 1000 zl. k přenesení a vystavění nové prachárny.

V měsíci lednu 1869. koupil měšťanský pivovár od obce zdejší straň, táhnoucí se od pivováru tohoto až k řece, za značnou částku 10.568 zl., zavázav se zároveň, že na stavbu nové prachárny na jiném místě, aby stará mohla se zbourati, přispěje obci ještě 1000 zl.

Tento velmi výhodný kup byl obecním zastupitelstvem schválen a zastupitelstvem okresním potvrzen. Avšak pánové, kteří pod záminkou stavby továrny na lřh vedle onoho místa počali stavěti pivovár, aby, jakmile právo propinační se zruší, v něm již mohli začítí pracovat, podali proti tomuto prodeji protest k okresnímu hejtmanství, žádajíce na vyšším místě za zastavení dotýčného usnesení.

Protestu tomu nebylo vyhověno.

Dne 15. února 1869. jmenovala zdejší řemeslnická beseda pp. Eman. Tuschnera, mešťanostu, Jana Kleissla, městského radu, Frant. Pechátka, městského radu, a P. Karla Růžičku, infulovaného arciděkana, svými čestnými členy a podala každému z nich zvláštní deputaci, sestávající z pp.: Jiřiho Šillera, Viléma Burgra a Jana Filipa, zdařile upravený diplom.

Dne 25. února 1869. (v noci od 2.—5. hodin) pozorovati bylo za obloze zvláštní úkaz. Kol měsíce zřítí bylo jasný kruh, přes měsíc pak kříž poněkud temnějšího kruhu. Mimo to v kruhu eliptickém zářily světlem téměř krvavým tři jiné měsíce.

V měsíci únoru 1869. počato se stavbou nového akciového pivováru na Pražském předměstí. V žádosti za povolení k stavbě té udáno, že stavěti se má továrna na lřh.

V měsíci únoru 1869. došlo povolení vysokého c. k. finančního ministerstva k zařizení věcné loterie ve prospěch fondu pro vystavění německého divadla v Plzni.

Mělo býti vydáno 25.000 losů po 20 kr.

Dne 7. března 1869. byla zřizující valná schůze čtenářského spolku „Vlastimila“ u přítomnosti 32. členů spolku toho.

Při volbě výboru zvoleni byli za starostu pan Jaroslav P.

náměstka p. Frant. Stejskal-Lazanský; za výbory pp. Lambert Gustav Bazler, Jiří Šiller ml., Josef Forst a Jan Kestránek.

ve 9. března 1869. vydán zákon říšský, kterým ustanoveno, že ve všech zločinech a přečinech spáchaných obsahem tiskopisu rozmají soudové porotní a zároveň nařízeno zdělání listin porotních tiským úřadům, kde soudy porotní konati se budou.

ve 13. března 1869. byla v sále „u zlatého anděla“ valná schůze pro zřízení cukrovaru v Plzni, kteráž těšila se hojnému účastenství se strany rolnictva.

Předseda p. Hugo Jelínek zahájiv schůzi, předvedl shromáždění hosta p. L. Chleboráda z Prahy, jemuž shromáždění provolalo hlučné „Ahoj!“ Po té mluvil ku shromáždění předseda p. Jelínek o pěstování řepy a užitečných, jaké řepa hospodářství poskytuje. Dor. Chleborád žádání předsedovu objasňoval výhody tovarnictví se stanoviska hospodářského.

Na té příjímání byli akcionáři a dodavatelé řepy. Počet akcionářů řepy bylo upsáno okolo 850 měr.

Na té příkročeno k jednání o předmětech, pro tuto valnou schůzi lajícího výboru ustanovených.

První předseda p. František Schwarz podal zprávu o jednání výboru a sice o tom, co se k utvoření společnosti stalo, když předběžným pracím těm vynesením c. k. okresního hejtmánství ze dne 21. února t. r. potřebné povolení vládní uděleno.

Čteny byly stanovy, jak je byl zakládající výbor vypracoval. Na článku hlasovalo se zvláště a po rokování při jednotlivých přijaty stanovy tak, jak je zakládající výbor vypracoval.

Na té byla na programu otázka, má-li se ku stavbě továrny přivítat Pan Hugo Jelínek a pan Eman. Tuschner v delší s pochvalou či přimlouvali se za to, aby akcionáři k tomu, k čemu se dosud ještě něco přidali, odeberouce akcie neb zavazující se k do-
py.

Na té byl p. Hugo Jelínek potěšitelný výsledek oznámil, usneseno na té, aby se ihned ku stavbě továrny přikročilo, tak aby ještě v letošním rohu v továrně pracovati.

Na té přijetí návrhu, aby zvolenému výboru správnímu plná moc na zřízení společnosti akciové byla udělena, vykonána volba zatím-
ru.

Na té byla valná schůze ukončena a sestoupivši se správní výbor správní rady následující pp.: Hngona Jelínka, Em. Tuschnera, Jiřího Pokorného, J. Kúsa, J. Škardu a Frant. Schwarze.

ve 23. března 1869. zemřel v Blovicích děkan P. Frant. Vacek, čestně známý spisovatel český, „národní pěvec“ zvaný, v věku svého.

K pohřbu, jenž se konal dne 25. t. m., na zelený čtvrtek odpoledne, dostavily se četné deputace korporací a spolků plzeňských, pak 24 členové Sokola zdejšího.

V měsíci březnu 1869. zbourán příční dům č. 257 v městě, v Solní ulici, obcí od manželů Hlavičkových zakoupený, čímž Solní ulicí volný průchod zjednan.

Dne 2. dubna 1869. mělo obecní zastupitelstvo zdejší schůzi, v níž následující předměty byly vyřízeny:

1. Pan rada Pokorný přednášel zprávu o hutí horomyslické za měsíce listopad, prosinec 1868. a leden 1869., dle níž hutě horomyslické za tyto 3 měsíce, co nalezájí se ve správě obecní, vyrobily z 22.322 centů rudy 6199 centů železa rozličného druhu. Veškeré příjmy za tyto 3 měsíce činily 24.682 zl. 12 kr.,
vydaje pak 22.629 „ 20 „

výtěžek činí tedy 2.052 zl. 92 kr.

Do vydajů však již vpočtena jest částka 2500 zl., kterou hutní úřad čtvrtletně do důchodu obecního pravidelně jakožto nájemné odvádí. Odpočítá-li se od čistého výtěžku 2052 zl. 92 kr. 6‰ úrok z upotřebeného kapitálu 40.000 zl. za 3 měsíce, tedy 600 zl., zbude pro obec, mimo částku 2500 zl. do důchodu odvedenou, ještě čistý výtěžek 1452 zl. 92 kr. Zpráva ta přijata se spokojeností k vědomost.

2. Přijat návrh městské rady na vystavění nové pece železářské a rozšíření slévárny i skladiště v hutích horomyslických. Dle stručného přehledu budou veškeré stavby ty státi 16.839 zl. 48 kr. a povolena k uhrazení výloh těch půjčka 14.000 zl. ze spořitelny.
3. Schváleno zakoupení domu č. 290 v městě, městskou obcí od paní Johany Exlové za 32.500 zl. r. č. za příčinou rozšíření a slušného upravení místností pro obecní úřady.
4. Schválena smlouva mezi obcí plzeňskou a p. arciděkanem na odstoupení zahrady arciděkanské na Říšském předměstí ve výměře 780□°. Za odstoupení této zahrady zavázala se městská obec panu arciděkanovi a jeho nástupcům každoročně 60 sáhů mékkého dříví bez dovozu odváděti.
5. Odprodáno několik malých částí pozemků k stavbě domů a za příčinou úpravy rovné čáry stavební.
6. Usneseno, aby obec zřídila zastavárnu, a za tím účelem sestavena kommisé, aby stanovy pro zastavárnu vypracovala a časem svým návrh zastupitelstvu podala. Do kommisé té zvoleni pp.: Kleissl, dor. Houška, Kmínek, Emanuel Tuschner a dor. Šel.

Dne 11. dubna 1869. slaveno 50.leté jubileum posvěcení na kněžství Jeho Svatosti papeže Pia IX. v arciděkanském kostele slavnostní mší s „Te Deum“; odpoledne byla svátost oltární od 2. do 5. hodin vystavena; pobožnost skončila se požehnáním.

Dne 12. dubna 1869. podala záložna plzeňská místodržiteli království českého, baronu Alexandru Kollerovi, promemoria, v němž ho žádá, aby se přičinil k tomu, by nenabyla platnosti osnova zákona, kterou vláda o poplatcích kolkových k záložnám se vztahujících byla říšské radě předložila.

Dne 13. dubna 1869. prohlášen byl od zdejšího c. k. krajského soudu konkurs na veškeré jmění med. dra. Jana Maschaura, poštmistra v Plzni a v Číhané a majetníka realit.

Dne 17. dubna 1869. odpoledne povstala bouře, při níž udeřil hrom do věže kostela sv. Bartoloměje, který však hromosvodem neškodným učiněn byl.

Dne 20. dubna 1869. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v kteréžto jednáno o následujících předmětech:

Reklamace, seznamu porotců se týkající, zrušeny, vyjma onu pana J. Stampfla.

Za faráře druzdovského presentován byl pan P. Josef Trapp.

Panu Norb. Langovi snížena cena odkoupeného obecního pozemku na 1 zl. za □^o. Panu Mat. Střízkovi prodán pozemek 28□^o a p. Janu Duchoňovi pozemek 28□^o; poslednímu sáh za 5 zl. r. m. Konečně dědicům po M. Kopeckém ponechán obecní pozemek 5□^o před zahradou jejich ležící, začež odstoupiti mají obci část zahrady své na 7□^o a 50 zl. r. m. doplatiti.

Dne 21. dubna 1869. jmenován byl p. J. U. dor. Rudolf Jonák čestným setníkem a setníkem-auditorem zdejšího ostrostřeleckého sboru. Za tou příčinou bylo uspořádáno večer před jeho bytem zastaveničko.

Dne 21. dubna 1869. bylo sedění kommisie pro ustanovení listin porotních na rok 1869.; zvoleno pro první rok 156 porotcův.

V měsíci dubnu 1869. přivezl sem z Drážďan p. G. Karel Procházka, mechanik zdejší, první velocipéd.

Dne 8. května 1869. ozdobena byla věž starobylé radnice městské, na níž opravy dohotoveny byly, novou bání, do které krátký nástin novějších dějin města zdejšího s jmény vynikajících osobností zdejších vložen byl.

Dne 11. května 1869. „první jednotu mužských krejčí“, když její stanovy od vys. c. k. místodržitelství schváleny byly, otevřela svůj sklad na náměstí v č. 6.

Dne 14. května 1869. vydán nový zákon říšský, kterým ustanovují se zásady vyučování vzhledem ku školám národním.

Dne 14. května 1869. (večer) dohotoveny byly nové varhany v židovské synagoze. Stroj tento zhotovil na slovo vzatý stavitel varhan C. L. Edenhofer z Regenu.

Dne 19. května 1869. zvýšil měšťanský pivovár cenu jednoho vědra piva (ležáku) ze 7 zl. 18 kr. na 7 zl. 58 kr. Tím se stalo, že prodáván zde máz plzeňského piva za 20 kr. r. m.

Dne 25. května 1869. nalezeny v domě p. Karla Utlera č. 140 ve Školní ulici při bourání klenutí čtyři dukáty z doby Marie Terezie.

Dne 25. května 1869. zemřel p. med. dor. Karel Teyssler, obecní starší a soudní lékař, po delší nemoci v nemocnici pražské, v 60. roce věku svého.

Byl to muž pečlivý o zdar obecný, jakož i starostlivý o nemocné, které léčil, a chudým byl pravým otcem. Obec zdejší, v jejímžto výboru po delší čas zasedal, ztratila v něm vzor pravého občana, národ ztratil věrného syna.

Pohřben byl dne 27. května odpoledne na hřbitově u sv. Jiří.

Dne 27. května 1869. byla konána slavnost božího Těla obvyklým velikolepým způsobem za účastenství velikého množství lidu a veškeré školní mládeže.

V měsíci květnu 1869. udělilo c. k. ministerium vnitra v srozumění s ostatními ministerstvy říšskému poslanci Janu Ant. šlechtici Starckovi, pak pp. Františkovi Hýrovi, Emilu rytíři Skodovi, J. U. dru. Vendelínu Rzihovi, Františkovi Jahnlovi, Joachimu Kohnovi, Františkovi Eckertovi a Josefu Giebischovi v Plzni povolení k zařízení akciové společnosti pro stavbu nového pivovaru v Plzni s firmou „První plzeňský akciový pivovár“.

V měsíci květnu 1869. obdržel zdejší měšťan p. Václav Starý zlatý záslužný kříž, jenž mu nejvyšším rozhodnutím ze dne 8. května 1869. za mnoholeté služby, které jakožto soudní svědek při trestních vyšetřováních státu konal, od Jeho Veličenstva udělen byl.

Dne 9. června 1869. rozsáhlá továrna na parní stroje, patřící p. hraběti Waldstein-Watembergovi, prodána byla panu Emilovi, rytíři Skodovi.

Dne 26. června 1869. uspořádal ve prospěch Smetanova pomníku zpěvácký spolek Hlahol plzeňský za spoluúčinkování hudebního sboru ostrostřeleckého, chovanců pedagogů, studujících vyšší reálky a mnohých dam a pánů velikolepý koncert v městském divadle.

Program obsahoval následující skladby:

1. Overtura ku zpěvohře „Střelec kouzelník“ od K. M. Webra.
2. „Bůh v přírodě“, dle Beethovenovy písně pro smíšený sbor a dechové nástroje upravil Ign. Palla.
3. Vyňatky z básní J. F. Smetany.
4. Dvojpěv ze zpěvohry „Armida“ od Glucka.
5. „Modlitba dívek“ pro tři solové hlasy a sbor ze zpěvohry „Braniboři v Čechách“ od B. Smetany.
6. „Ave Maria“ pro zpěv, housle a piano od Gounoda.
7. Sextet ze zpěvohry „Don Juan“ od Mozarta.
8. „Rolnická“, mužský sbor od B. Smetany.
9. Čtverozpěv z opery „Ruslan a Ludmila“ od Glinky.
10. Vyňatky z oratoria „Hus“ od K. Löwa:
a) Sbor studentů. b) Žalm večerní. c) Sbor cikánů.

Dne 27. června 1869. byl v okolí plzeňském první důstojný tábor, na němž jednalo se o otázce:

„Proč lid náš tak četně stěhuje se z Čech, a jak by se tomu „dalo odpomoci?“

Ruch, který se již časně z rána po městě i okolí jevil, nasvědčoval tomu, že účastnictví bude hojné. Již od rána ubíraly se zástupy lidu z Plzně a okolí rozličnými cestami k obci Kyšicům, kde na návrší, na tak zv. „skalkách“, postaveno bylo řečniště ozdobené chvojí a červeno-modro-bílými a červeno-bílými prapory. Rozkošná vyhlídka rozprostírala se před zrakoma přítomných z místa dotčeného, kdež někdy král Jiří Poděbradský hrde „pány“ pokořil.

O půl druhé hodině odpolední odjel z Plzně zvláštní vlak s četnými účastníky tábora; vlak ten očekávala četná banderia s hudbou v čele, kteráž hrála národní písně. Když příchozí z vagonů vystoupili, nastoupena cesta ke Kyšicům.

Kolem řečniště rozestavili se spolkové vlastenečtí z Plzně a Rokycan a po straně sestavila se banderia kyšické, plzeňské, ejpovické, dějšínské, koterovské a chrástecké. Na prostranném řečništi stáli řečníci tábora, družičky v bílém obleku s červenými živůtky a venkovanky v kroji svém, pak někteří hosté, zpravodajové a zástupcové vlády.

Kolem celého řečniště pak rozložil se táborem shromážděný lid, jehož počet na 20.000 duší se udává.

Po 3. hodině přistoupilo se k zahájení tábora. Před tím podáván chléb a sůl jednou dívkou čelnějším účastníkům slavnosti.

Pan Steyskal-Lažanský, redaktor „Plzeňských Novin“ navrhl pak shromážděným za předsedu p. Frant. Schwarz z Plzně a když návrh tento od shromážděných byl přijat, navrhl p. Schwarz za místopředsedu p. Jiřího Šillera z Plzně.

Předseda tábora p. Frant. Schwarz zahájil pak tábor velmi krásnou a dojemnou řečí; po něm řečnili ještě páni František Steyskal-Lažanský, redaktor „Plzeňských Novin“, Ladislav Brož, starosta Šokola rokycanského, a dor. F. L. Chleborád z Prahy.

Veškeré řeči, jakož i došlé telegramy s bouřlivou pochvalou byly přijaty. Při mnohých místech řeči dokázal lid, že řečníky úplně pochopil, ba stalo se nejednou, že shromáždění zástupcové dopověděli to, co řečník teprv říci hodlal.

Když byl poslední řečník domluvil, jal se p. Lambert Relich z Plzně předčítati následující

RESOLUCI.

„My na „skalkách kysických“ shromáždění tisícové synů a dcer národa česko-slovanského z českého západu:

uvážujíc, že četné stěhování bratří našich do Ameriky těžkou chorobou jest, na niž vlast česká postonává, že ničí se jim valně síla a jmění národní a zeslabuje se mohutnost a blahobyt národa česko-slovanského;

uvážujíc, že příčiny četného vystěhovatelství z Čech u těch, kdo vlast svou jinde si hledají, vyhledávají se musí jednak v nedostatku osvěty a lasky vlastenecké, jednak v nedostatečném poučení jich o poměrech, jaké v Americe panují, v nichž co do hmotného svého blaha vzhledem k nouzi, jakáž rok za rokem občanstvo české zastihuje, spatřují druhou zaslíbenou zemi;

uvážujíc, že příčiny tyto a chorobu vlastní, jimi zaviněnou, odstraniti lze jedině šířením pravé osvěty národní a vřelého vlasteneckví, jakož i věrohodným poučením těch, kdož vystěhovati se míní, o poměrech amerických;

uvážujíc, že neustále klesající blahobyt národní v Čechách hlavní má příčinu v rozháraných dosaváde poměrech politických vlastní naší, že další klesání blahobytu toho jinak než usmířením všech různých žvlův a uznáním všech vlasteneckých snah národa česko-slovanského zameziti nelze;

spatřujíc pak dle zkušenosti, v jiných zemích patrných, jediný prostředek k žádoucím zvelebení blahobytu národního v samosprávě občanské, co možná rozšířeně na veškeren život státní, ano vidouce v samosprávě moc kouzelnou, která by s to byla z království českého, tolikými dary vznešené přírody nadaného, avšak tak velice ještě zanedbaného, v srdci Evropy co do zvelebení průmyslu, obchodu a rolnictva druhou Ameriku utvořiti, jakž také cizincům sem se stěhujícím na umozuje, a tím především svornému proudu vystěhovaleckému přítrž učiniti:

Prohlašujeme zde v tomto svatém okamžiku a voláme k těm, kdož povinni jsou slyšeti hlas národa:

1. Chceme — a žádáme ctěné muže a národní spolky v Americe, aby, slyšíc tento náš hlas, sestoupili se ve spolek, kterýž by vlastenecký úkol vzal na sebe: těm, kdož by vystěhovati se chtěli do Ameriky, podávati věrné zprávy o tamnějších poměrech, svědomitě poučovati je, mají-li se k osudnému kroku tomu odvážiti, a býti jim nestranným rádcem a pomocníkem, když již se k vystěhování odhodlali.
2. Chceme, aby národu českému vráceny byly veškeré prostředky, kterými by syny a dcery své k opravdové osvětě národní a lásce vlastenecké odchovávatí mohl, a kteréž po božském i lidském právu nezadatelným jsou jeho majetkem.
3. Chceme, aby ti, do jejichž rukou vložen osud soustátí habsburského, ve prospěch tohoto slyšeli dnešní náš hlas a slyšíc jej, uznali potřebu, že klesání blahobytu v Čechách jinak než usmířením země zastaviti nelze.
4. Chceme konečně i samosprávné zřízení co možná nejrozšířenější, majíce za to, že není vlast česká tak chudá či lidnatá, že by dosavadní počet svého obyvatelstva více užíviti nedovedla, a přesvědčení jsouce, že starajíc se sami o sebe, přivedli bychom vlast českou brzy na onu stupeň blahobytu národního, kterýž by pojednou zatarasil cestu bratřím naším, nyní do Ameriky v honfech se stěhujícím.
5. Lide česko-slovanský! zařizuj po všech osadách spolky podnikatelské, jichž úkolem jest zvelebení průmyslu vlasteneckého.*

Po přečtení resoluce otázal se předseda p. Schwarz, shromážděného lidu, zdali resoluci tuto přijímá, načež tisícové „ano, přijímáme!“ ozývalo se vzduchem.

Předseda prohlásil pak tábor za ukončený a vyzval shromáždění, aby tak, jako důstojně se byli sešli, rovněž tak důstojně místo tábora opustili a tím dokázali, že vědomi jsou sobě svých práv, znají šetriti i zákona.

Lid opustiv v pořádku místo tábora, odebral se do blízkého lesa, kdež oddal se nenucené zábavě.

Dne 5. července 1869. zemřel náhle bývalý purkmistr plzeňský p. František Vanka.

Zesnulý byl činným mužem v letech dřívějších, byl po mnoho let členem obecního zastupitelstva, purkmistrem, místopředsedou krajského hospodářského spolku, majorem c. k. priv. sboru ostrostřelců (r. 1848. podplukovníkem národní gardy), členem okresního zastupitelstva, poslancem na sněmě českém v kurii velkostatkářů, majetníkem statků Verměřic a Pivňovan, mimo to po mnohá léta nájemcem hor a hutí.

Dožil se 80. roku věku svého, aniž kdy těžce stonal.

Pohřben byl dne 7. července za účastenství veškerých státních, vojenských a civilních hodnostářů města zdejšího, pak mnohých spolků do hrobky „u Ježíška“ pod sv. Mikulášem.

Dne 8. července 1869. zemřel v klášteře františkánském v Praze důst. pan P. Maximilián Havlín, provinciál česko-moravského řádu Františkánů, v stáří 60. let.

V Plzni rozvínoval blahodárnou činnost svou po 30 let jsa katechetou na dívčí škole (bezplatně) a těšil se zde z neobyčejné lásky a úcty, jíž v plné míře zasluhoval.

Dne 13. července 1869. byla schůze obecního zastupitelstva.

Po přečtení protokolu ze schůze minulé oznámil p. purkmistr, že zemřeli členové obecního zastupitelstva, p. dor. Karel Teyssler, Bedřich Klotz a Frant. Vanka, a že na místa jich povolání byli tři páni náhradníci. Zastupitelstvo vzalo zprávu tu u vědomost a projevilo soustrast svou povstáním. Dále oznámil p. purkmistr, že p. Matěj Střízek, jemuž propůjčeno bylo místo hrobníka, hodností své jakožto člen městského výboru se vzdal.

Zpráva rady městské o huti horomyslické a o pokračování v pracích stavebních vzaty jsou u vědomost a povoleno zároveň městské radě, aby sobě k povolenému již úvěru 60.000 zl. ještě 15.000 zl. vydlužiti mohla.

Za členy výboru spořitelny zvoleni byli pp.: Jan Kleissl 22, Norbert Laug 22, dor. František Adler 22, František Pecháček 21, Vilém Klotz 21, Adolf Feyerfeil 21 a dor. Karel Houška 21 hlasem.

Návrh městské rady na zřízení II. třídy vyšší dívčí školy jednohlasně byl přijat.

Návrh na zakoupení dvou pozemků od Marie Šaškové u Horomyslic k stavbě dráhy za 450 zl. jednohlasně povolen.

Panu Josefu Losovi byla snížena částka za pozemek místo 15 zl. na 10 zl. za □^a a p. J. Duchoňovi místo 5 zl. na 2 zl. za □^a.

K návrhu městské rady nebude obecní hliniště u cihelny, pole čís. parc. 735 a 740, více pronajato, nýbrž na témž místě dobytčí trh vždy odbýván.

K návrhu páne purkmistrovu jednohlasně usneseno, aby místnosti v bývalém Exlové (nyní v obecním) domě byly upraveny pro kanceláře úřadů obecních.

Dne 16. července 1869. navštívil město zdejší místodržitel český generál baron Koller, při kteréž příležitosti prohlédl si některé veřejné ústavy a školy zdejší.

Dne 25. července 1869. oslavil zdejší turnérský spolek „Aar“ 5.leté trvání spolku ve své místnosti veřejným cvičením, hudbou a hojnými řečmi.

Dne 27. července 1869. skončeno skrutinium voleb do obchodní komory plzeňské.

Ze 7600 oprávněných voličů účastnilo se jich volby 5561 a sice: v oboru velkopřemyslu 27, v oboru hornictví 31, v oboru obchodu 1000 a v oboru malých živnostníků 3960.

Ve sboru velkopřemyslu zvoleni:

p. František Hýra 20. hlasy.	p. Adolf Ziegler 19. hlasy.
„ Josef V. Fürth 20. „	„ Daniel Fürth 19. „
„ Ferdinand Klotz 20. „	„ F. A. Dattelzweig 19. „
„ František Bellani 19. „	„ Otto Bischoff 19. „

Ve sboru hornictví obdrželi majoritu:

p. Kajetan Bayer 27 hlasů.	p. Jan Albrecht 27 hlasů.
„ J. U. dor. Fr. Pankraz 27 „	„ Jan Fitz 27 „

Ve sboru obchodníků obdrželi nejvyšší počet hlasův:

p. Adolf Popper 569 hlasů.	p. A. Kreysa 561 hlasů.
„ Sigm. Hofmann 566 „	„ J. Follprecht 560 „
„ Karel Maasch 564 „	„ Josef Kuttan 560 „
„ Jan Gallistl 563 „	„ Josef Sägl 559 „
„ C. F. Lederer 563 „	„ F. Paul 558 „
„ Antonín Ivan 561 „	„ G. Hecht 555 „

Ve sboru živnostníků zvoleni:

p. Em. Tuschner 2689 hlasy.	p. Josef Kessler 2686 hlasy.
„ Jiří Pokorný 2689 „	„ J. Breycha 2685 „
„ Hugo Jelínek 2689 „	„ Václav Tyl 2683 „
„ Josef Škarla 2686 „	„ Vojtěch Plzák 2683 „
„ Matěj Priester 2686 „	„ Karel Veselý 2682 „
„ Tomáš Khüry 2686 „	„ Václav Anton 2680 „

V posledním sboru prošla kandidátní listina strany české (strany pokroku), v ostatních sborech však prošla listina strany německé.

Na konci skrutinia zadala kommisie volební — mimo zřizence státního — protest proti volbám těm pro nesprávnosti od vládních úradů a jistých osob při volbách těch spáchané, žádajíc ministerstvo obchodu za zrušení volby vykonané a za rozepsání voleb nových.

(Protest ten byl zamítnut a členové v III. sboru od strany pokroku zvoleni nesúčastnili se z té příčiny žádných schůzí komory.)

12. dubna 1869. podala záložna plzeňská místodržitelé království baronu Alexandru Kollerovi, promemoria, v němž ho žádá, aby šel k tomu, by nenabyla platnosti osnova zákona, kterou vláda učinila kolkových k záložnám se vztahujících byla říšské radě a.

13. dubna 1869. prohlášen byl od zdejšího c. k. krajského konkursu na veškeré jmění med. dra. Jana Maschaura, poštmistra v Úřhané a majetníka realit.

17. dubna 1869. odpoledne povstala bouře, při níž udeřil hrom kostela sv. Bartoloměje, který však hromosvodem neškodným byl.

20. dubna 1869. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v kteréžto o následujících předmětech:

1. lamace, seznamu porotců se týkající, zrušeny, vyjma onu pana Ma.

2. faráře druzdovského presentován byl pan P. Josef Trapp.

3. u Norb. Langovi snížena cena odkoupeného obecního pozemku za 1000⁰. Panu Mat. Střízkovi prodán pozemek 2800⁰ a p. Janu 1000⁰ a pozemek 2800⁰; poslednímu sáh za 5 zl. r. m. Konečně dědicům v peckém ponechán obecní pozemek 5000⁰ před zahradou jejich, než odstoupiti mají obci část zahrady své na 7000⁰ a 50 zl. r. m.

21. dubna 1869. jmenován byl p. J. U. dor. Rudolf Jonák setníkem a setníkem-auditorem zdejšího ostrožreleckého sboru. Příčinou bylo uspořádáno večer před jeho bytem zastaveníčko.

21. dubna 1869. bylo sedění kommisie pro ustanovení listin na rok 1869.; zvoleno pro první rok 156 porotcův.

1. sící dubnu 1869. přivezl sem z Drážďan p. G. Karel Procházka, zdejší, první velocipéd.

8. května 1869. ozdobena byla věž starobylé radnice městské, tavby dohotoveny byly, novou bání, do které krátký nástin ležin města zdejšího s jmény vynikajících osobností zdejších

11. května 1869. „první jednota mužských krejčí“, když její vys. c. k. místodržitelství schváleny byly, otevřela svůj sklad v č. 6.

Hudebníkům sboru ostrostřeleckého povolena podpora 300 zlatých na rok.

Schválena smlouva na vyměnění pozemků mezi obcí rokycanskou a obcí plzeňskou. Dle toho odstupuje obec plzeňská 63 jitra polí i lesa, obdrží za to 67 jiter od obce rokycanské, k čemuž by obec plzeňská připlatila 1028 zl.

Dne 29. srpna 1869. navštívil Plzeň Jeho císař. Výsost polní maršálek arcivévoda Albrecht a prohlédnuv si veškeré vojsko, posádkou zde ležící, odcestoval dne 30. t. m.

V měsíci srpnu 1869. opatřila městská rada pro věž hlavního kostela dva zárohledy (pyroskopy). Každý tento stroj záleží z dalekohledu, pod nímž jest mosazná tabulka s naznačenými místy okolními. Hledí-li se dalekohledem na požár, ukazuje ručička jméno místa, kde hoří.

Dne 7. září 1869. slavena v Husinci 500.letá památka narození mistra Jana Husa. Slavnost sama započala v Praze dne 4. září; dne 6. září pak přijeli sem účastníci slavnosti z Prahy po dráze, aby společně s účastníky plzeňskými do Husince se odebrali.

Veliké nádraží zdejší sotva bylo s to, aby pojalo nesmírný zástup, který zde byl shromážděn. Na nádraží vlály na mohutných tyčích velké prapory červeno-bílé. S peronu visely krásné girlandy, v nichž byly vpleteny nápisy: „Freiheit einige die Völker“ — „Póki swiat swiatem, Czech Polaku bedzie bratrem“ — „Čech slavě Husa, oslavuje vlasť a národ svůj“ — „Věnik ně prelomiš a po větkě ves izlomajes“ — „Vilok danak, šat nie sve smakuno.“ Poutníky očekávali v čele ohromného zástupu plzeňský „Sokol“ s praporem, čtenářský spolek „Vlastimil“ s praporem, měšťanská a řemeslnická beseda, zpěvácký spolek „Hlahol“, družstvo „svobodných střelců“, obecní zastupitelstvo a ostrostřelci s hudbou, kteráž po celou tu dobu, co hosté zde prodlévali, hrála národní písně.

Pobyvše na krátko a občerstvivše se nastupovali hosté další cestu, provázeni jsouce nadšenými pozdravy, zvuky hudby a hřmáním hmoždíře.

V Plzni přisedlo k vlaku tomu přes Blovice k Husinci se ubírajícímu 36 Sokolův s praporem, pak četní členové spolků „Hlaholu“, „Vlastimila“, měšťanské a řemeslnické besedy a množství jiných poutníkův.

Dne 8. září 1869. nově vystavěný evangelický kostel na Klatovské silnici, ku kterémuž základní kámen na den sv. Petra a Pavla r. 1864. byl položen, byl slavnostně posvěcen.

Evangelická obec shromážděla se v starobylé síni městské radnice, jež v posledních letech k vykonávání pobožnosti časem sloužila a po dojemné řeči p. faráře Růžičky z Prahy pohyboval se průvod, skládající se z duchovních, z hodnostářů veškerých úradů, pana purkmistra a t. d. ke kostelu, jenž měl býti posvěcen.

U brány kostela odevzdal stavitel pan Václav Daniel kurátorovi evangelické obce p. Oltovi Bischoffovi klíč, jež pan kurátor přijal a pana faráře Růžičkovi odevzdal. Kostel byl otevřen superintendentem Jakubem

Benešem, ctihodným knězem české evangelické církve v Praze, který před otevřením brány kostelní na ni třikráte ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha sv. zaklepal.

Jakmile duchovní svaté nádoby, evangelium z radnice nesené na oltář položili, zazněl na kůru krásný chorál, po němž následovalo posvěcení kostela a požehnání od superintendenta p. Beneše konané. Po té následovala řeč kurátorova, modlení a kázání (vše jazykem německým). Na konec pak opět chorál.

V poledne shromážděli se údově evangelické církve k společné hostině „u císaře rakouského“, při níž byly proneseny přípitky Jeho Veličenstvu císaři, městu Plzni a p. a předčítány došlé telegramy.

Odpoledne měl farář a senior p. Molnar z Prahy české kázání, při němž byl kostel tak naplněn, že mnoho posluchačů před otevřenými dveřmi kostelními pod širým nebem stálo.

Dne 11. září 1869. otevřena byla v Plzni druhá průmyslová, hospodářská a lesnická výstava.

O 9. hodině dopolední konány byly služby boží v arciděkanském chrámu Páně za četného účastenství obecnstva zdejšího i venkovského. Po ukončení služeb božích odebral se průvod v čele s kapelou zdejšího ostrořealeckého sboru do rozsáhlých místností výstavních („u města Hamburku“ na Pražském předměstí).

Když byl celý průvod na prostranství, kdež vystaveny byly stroje a dobytek, t. j. na ohrazeném rozsáhlém poli u zahrady hostince řečeného, stanul, vystoupil výbor výstavy a zvaní hosté na upravené a chvojí i zemskými a rakouskými prapory ozdobené podium a p. Otto Bischoff, jakožto předseda obchodní komory zdejší, zahájil výstavu německou řečí, v níž ukazoval na úspěchy, kterých se průmysl a hospodářství od r. 1864., t. j. od poslední výstavy zdejší dodělal. V řeči své ukazoval p. Bischoff, též na pilnost hospodářů i průmyslníků zdejších a okolních, vypravoval o péči vlády, již děkovati máme čilý ruch hospodářství a průmyslu, čemuž napomáhá značně rozšířená síť železniční. Tu zmínil se o drahách již stávajících, o dráze západní a o dráze Františka Josefa, jakož i o těch, které za nedlouho Plzně dotýkati se budou, totiž o dráze chebské a žatecké a ukončil řeč svou provoláním „Hoch“ císaři.

Pak vystoupil předseda výstavního komitétu, p. Ignác Schiebl, jal se přítomné průmyslníky a hospodáře, kteří výstavu obeslali aneb jí se účastnili, vítati. Mluvil o potěšitelném úkazu, že přes všeliké nesnáze a neblahé poměry, které průmysl i hospodářství u nás stíhají, přece s výsledkem výstavy této spokojení býti můžeme. Výstava první, v Plzni uspořádaná, měla více ráz lokální, druhé této výstavy účastnili se nejen tuzemští, ale i cizozemští průmyslníci a hospodáři. Rečník pravil dále, že zařizování výstav má se státi lidu našemu venkovskému jakousi školou, ježto zejména průmyslové a hospodářské školy buď na mnoze nejsou ještě zřízeny, aneb že jsou nedostatečné a ujímal se horlivě zřizování takových škol jakožto základu blahobytu lidu našeho.

Výstavy, pravil rečník, zřizujeme proto, aby ukazovaly lidu našemu prakticky to, čemu se ve školách hospodářských a průmyslových theoreticky vyučuje. Konečně vděčně uznával, že vláda výstavu podporovala a z. c. k. průmyslového musea předměty pro výstavu zapůjčila obci královské Plzni, že veskeré potřebné dříví na stavbu výstavy darovala

hospodářské společnosti za věnované odměny, děkoval dále obchodníkům, průmyslníkům a hospodářům, kteří výstavu obeslali a skončil provolav „Slávu českému průmyslu a hospodářství“.

Po té obrátil se c. k. místodržitelství rada a okresní hejtman, p. Adolf Špulák, k výstavnému výboru a jal se jménem vlády německy mu děkovati za péči a přičinlivost jeho a provolal pak „Hoch“, načež obecnstvo se rozešlo, aby prohlédlo si vystavené předměty.

V neděli dne 12. září hrnuly se četné davy do výstavy, ježto i vstupné téhož dne sníženo na 10 kr. Nával obecnstva potrvál po celý den. Okolo 11. hodiny dopoledne započalo se s udělováním odměn za vystavený dobytek, před čímž p. rytíř Dombrovský, pak děkan rokycanský, veled. p. P. Kašpar, měli příležitostné řeči.

Cenami byli poctěni většinou venkovští rolníci z okolí plzeňského.

Z obyvatelů plzeňských obdržel cenu 10. dukátů p. Karel Hahnenkamm za krávu.

Státní cenu za koně obdrželi Richard Valdek a K. Hahnenkamm (mimo venkovské rolníky).

Za zásluhy o hospodářství vůbec obdrželi z Plzeňanů státní cenu: profesor Petr Hobza, Pokorný, Jelínek, Schmidt, Melichar a František Pecháček.

Zvířata cenou poctěná okrášlena byla věnci a když byla předváděna, zavířila pokaždé hudba.

Odpoledne rozvinul se ve všech místnostech čilý život; zkoušení strojů hospodářských s parní silou přivábilo mnoho obecnstva a kapela p. Vavřínkova, kteráž hrála na prostranství, kdež podium vystaveno bylo, k všeobecnému veselí napomáhala.

Páni sládeci pak osvědčovali pohostinství své tím, že každému, kdož za to požádal, dali sklenici piva, aby výrobku jejich okusil.

U večer pak dostavil se značný počet hostů k banketu, jenž byl v sále Valdekově.

Místnosti výstavní zaujímaly sál a veškeré pokoje hostince „u města Hamburku“, celou zahradu, pak sousední pole, ohrazené prkny.

V prvním sále vystaveny byly zvláště předměty umělecké a ozdobné, v druhém sále hlavně výrobky hospodářství, zahradnictví a lesnictví; třetí síň obsahovala tkaniny a šicí stroje; v čtvrté síni rozestaven byl nábytek. V páté síni nalézaly se rozličné předměty, umělecké fotografie a p. Na stolech v levo velikou pozornost obecnstva poutaly pamětní knihy král. města Plzně, sestaveny městským archivářem Mart. Hruškou.

V šesté a sedmé síni nacházely se rozmanité předměty z c. k. musea pro umění a průmysl ve Vídni.

Hořejší síně (v II. patře) obsahovaly výrobky z kůže, oděv a obuv. Zboží zelezářské a menší stroje, pak hórnyny, vystaveny byly v kryté kolně v zahradě. Na velikém ohrazeném prostranství nad zahradou byly rozličné stroje hospodářské.

Dne 27. září o 11. hod. dopoledne rozdávány slavnostním způsobem odměny v oboru průmyslovém, před čímž měl p. Ignác Schiebl českou a p. O. Bischoff německou poděkovací řeč. Po rozdělení cen se výstava zavířela.

Bylo rozdáno celkem 45 zlatých, 81 stříbrných, 46 bronzových medailí 1 státní cenná medaille, 1 veliká stříbrná a 1 malá stříbrná medaille.

podělených uvádíme zde toliko jména těch, kdož v Plzni řádně bydlí.

I. Zlatou medailii obdrželi:

- Adam v Plzni za nábytek.
- Brožík za řemenářské a sedlářské práce.
- ský pivovár plzeňský za ležák.
- ubek za oděvy mužské.
- obza, profesor, za sbírku mineralií plzeňského kraje.
- a Honzík za ženské oděvy.
- ek Hrubý za oděvy mužské.
- Hrubý za oděvy mužské.
- Hruška, archivář v Plzni, za sepsání „Pamětní knihy královského města Plzně“.
- ek Hýra za obilí čistění.
- bitz a synové za barvené ovčí kožešiny.
- Khůry za výrobky hlíněné.
- Kohn a syn za hovězí kůže.
- d Levit a syn za kůže na stroje.
- vyšší reálná škola v Plzni za učební prostředky a práce žákův.
- Oberreit za kaolinovou zemi a ohnivzdorné cihly.
- Pokorný a Jelínek za veškeré své výrobky.
- opl za buffet.
- šchieblova za zboží bílé a hotové prádlo.
- krejčovská jednota v Plzni za oděvy pro pány.
- západní hutní a horní spolek za uhlí.
- I. Zýka za knihařské a ozdobnické práce.

II. Stříbrnou medailii obdrželi:

- Bayer za vzorek patentovaného stroje k rozvrhování drobného uhlí.
- sler za honební pušky.
- Brtek a spol. za oděv mužský.
- echura za kožešnické zboží.
- Doubek, hodinář, za hodiny.
- omann za mužské klobouky.
- omann " " "
- Heřman za práce pozlačovačské.
- ffmann za dobývání tuhy.
- ek Hrůza za kožešnické zboží.
- lessler za pečivo.
- hohl za cukrářské výrobky.
- lobzová za bílé prádlo.
- ter a Klobasa za mouku a chléb.
- odroch za nožířské zboží.
- ř. Procházka za šicí stroje.
- ubritius za obuv.
- chiebl za litografické práce.
- user a Korb, knihkupci, za předměty a obrazy veškerých od nich stoupených firem.
- Schmid za květiny ze skleníku.
- Frnka za obuv.
- Ženíšek za práce pozlačovačské.

III. Bronzovou medailii obdrželi:

Otto Bielfeldt za fotografie.
Františka Böhmová za pokrývku na stůl.
Josef Böttinger za fotografie.
Jan Cingroš za náhrobníky a pískové kameny.
František Čechura za zvláštní pokrok v hedbávnictví.
Ignác Čmurchal, soustružník, za postel.
Ant. O. David za patentované zboží soustružnické.
M. Goldscheidra dědicové za uhličnaté vody.
Čeněk Hecht za zboží provaznické.
František Hruška za žentour.
Jan Kašíl za kožešnické zboží.
Jiří Levý za toaletní stůl se zrcadlem.
Josef Lorenz za dva šicí stolky pro dámy.
Karel Škatula za kabát.
Aleš Schmidt za zlatnické zboží.
Jan Unger, stavitel, za parkety.

Zbývá ještě, abychom se zmínili o výstavě v sále reálných škol, již uspořádal p. profesor František Hora.

Byly tam následující předměty:

1. Výkresy od ruky, 125 listů, jež byly sestaveny tak, že byl patrný postup u vyučování žákův.
2. Výkresy z měřictví zobrazujícího, 600 listů, též systematicky sestaveny, od žáků IV., V. a VI. školy.
3. Krasopisy, 75 listů, německé, anglické, italské, francouzské písmo, pak písma ozdobná od žáků I., II. a III. školy.
4. Statistické mapy žáků II. školy, 10. listů.
5. Sádrové vzorky, a sice ploché ozdoby od žáků III. školy; ostatní od žáků vyšších škol.
6. Všeobecná sbírka hmyzu upravená ve třech skřínkách, pak řezy drahokamů krystalinických a sbírka výkresů přírodopisných.
7. Veliký stroj elektrický dle návrhu prof. Vondráčka zhotovený.
8. Práce stenografické.
9. Předměty řezané ze dřeva od žáků.
10. Řezačí přístroj na hotovení ozdob dřevěných.

Celkem vystavily zdejší reálné školy 320 předmětův.

V noci na 14. září 1869. byla prudká vichřice, která způsobila zde nemalou škodu zvláště na budově výstavní, kde hospodářské stroje vystaveny byly; sesuly se i trámy na vystavené předměty a značně je porouchaly.

Dne 24. září 1869. byla volba poslance do sněmu zemského za město Plzeň.

K objasnění situace stůj zde svolání, jež před nastávajícími volbami vydali čeští poslanci k národu.

Provolání to zní takto:

Národe český!

Když dne 20. října 1860. Jeho Veličenstvo, nynější král náš, vydav diplom co nezměnitelný základní zákon říše, podnikl jednotné státoprávní ustrojení mocnářství svého: uznal slavnostním způsobem za panovnickou povinnost svou šetření vespolného poměru svých království a zemí, jejich historických práv a zpomínek, jakož i právních názorů a nároků národů svých a slíbil zároveň vládnouti budoucně jen s přivolením národů na základě rovného práva všech jich a pomocí jejich zastupitelstva zákonně sestaveného. Tehdáž i ty, národe český, vyslal jsi důvěrníky své do sněmu, kteříž, ač hned od počátku ohradili se proti nově oktrojovanému volebnímu řádu, o němž soudili, že krivdí rovněž tak rovnoprávnosti národní, jakož i zděděnému ústavnímu řízení od 8. dubna 1848.; přece osvědčili s pravým sebezapřením obětavou ochotou přispěti v dorozumění s jinými národy ke zdárnému provedení jednotného ústrojí říše, pokud by ono nerušilo státoprávní samostatnosti a historické samosprávy království a zemí v ní spojených.

Když pak takové ustrojení nezdařilo se a z jiných stran usilováno podřídití národnost českou ve vlasti a v celé říši neoprávněně nadvládě živlu německého, když mnoholeté snažení o opravu volebního řádu ukázalo se býti marným, když mužové důvěry tvé obávali se, že koruna česká, zajisté neméně slavná a důležitá nežli uherská, bude konečně zbavena zděděné samobytnosti a to v nebyvalé posud zákonodárné a státoprávní centralisaci nově tvořícího se státu cisiajtského, tu vyslovili přesvědčení své v protestě ze dne 13. dubna 1867. a pak v deklaraci ze dne 22. srpna 1868.

Osvědčeními těmito suazili se poslanci tvoji ohraditi, jak nejlépe mohli, státní právo koruny české, samosprávu slavného království českého a rovné právo národnosti své; opět a opět podávali se k smlouvání o ně, neboť měli vždy na mysli zachovati moc a celistvost říše rakouské a vždy pokládali za přední povinnost svou, shodnouti se s německými krajany svými na základě opravdivé rovnoprávnosti; ovšem práva, jež náleží koruně české co osobnosti historicko-politické, práva totiž jak přirozeného tak pozitivního k bytu a zákonodárství vlastnímu, nezadali nikdy.

Když konečně i tyto drahocenné statky pokládali za ohrožené, tu sřekli se raději účastenství v zastupitelství jak říše, tak i země české, pokud tato spočívatí budou na nynějších základech a nynější kompetenci; neb o obojím pokládali poslanci národnosti české, zvláště vzhledem k ústavě zděděné, ku předchozím osvědčením vůle panovnickovy a slibům mocnářovým, že krivdí státnímu právu, samosprávě i národnosti české.

Národe český! Skutky tyto vykonali mužové důvěry tvé, svorně všickni, bez výminky, jednohlasně. Ty, jenž jsi mužům těm a sice volbami vykonanými s jednohlasností u jiných národů málo kdy slýchanou svěřil úkol, zastávati politické zájmy tvé, tys před jinými sám i schopen i oprávněn, býti soudcem skutkův jejich, a nyní, ježto k tomu jsi povolán, můžeš a máš vysloviti zřejmě a důstojně, zdali poslanci tvoji v onom protestě a v oné deklaraci vyslovili věrně přesvědčení tvoje a vůli tvou. Ty sám jediný máš právo prohlásiti dosavadní cestu důvěrníkův tvých za bludnou a zbaviti jich mandátů, aneb schváliti ji navrácením mandátů při volbě nové.

Nuže, národe, rozhodni! Rozsud při nastávající volbě, byli-li důvěrníci tvoji věrní úkolu svému, když uznali na vědomí svém, že nedostali od tebe mandátu, aby buďsi dobrovolně, buďsi podrobením se uměle ustrojené většině zřekli se té drahocenné samosprávy, aby zřekli se i těch zbytků samostatnosti slavné a mocné někdy koruny české; aby zřekli se posvátných práv státních, zděděných po otcích našich, kterýchž sám Ferdinand II. v oně chvíli zrušiti si netroufal, když co hrdý vítěz, ač bezprávně se domýšlel, že zděděnými smlouvami s národem českým více vázán nebyl. Práva ta ještě stvrdil slavnou přísahou korunovační král Ferdinand Dobrotivý a vznešený král náš, jenž nastoupil v práva jeho, vyslovil úmysl svůj, šetřiti historických zpomínek a státních práv i nárokův národů svých.

Avšak strana, co do konců cest svých naprosto nerakouská, ale podporou zákupních novin mocná a z peněžnických vlivů svých k účelům národní nadvlády bezohledně těžící, opanovala veřejné mínění v sídle vládním a snaží se prováděti rozhodný vliv na osudy národa našeho, i usiluje o to, aby vpravila staroslavné království české do zřízení nikdy nebyvalého, ježto by dle přesvědčení poslancův českých moci poměrův neodvratně roztoucích zničiti mohlo konečně jak národnost českou a samosprávu země, tak i samu svrchovanost panovníka našeho.

Zdali a v jaké míře nynější rada koruny dovedla se uchrániti vlivu směrů takových, to svým časem souditi bude nestranný dějepis. Mezi tím jde na jevo z orgánův nynějších ministrů mimouherských, že tito věří, neb alespoň tvrdí, že národ český ve své většině zatracuje posavadní jednání zástupců a důvěrníků svých.

Neshodou touto mezi veškerým zastupitelstvem celého národa českého a nynějšími radami koruny pro země mimouherské, vzbuzena jest patrně pochybnost i v myslí Jeho Veličenstva krále našeho, zdali poslancové národnosti české vyslovili v protestu a deklaraci své věrný výraz politického přesvědčení všeho národu svého.

Národe český! Král tvůj žádá si slyšeti od tebe ještě jednou opravdový výraz politického přesvědčení tvého, on je chce slyšeti jasné, nezahalené, ani chvilkovou poddajností a úslužností, ani strachem a klamem odkudkoli jdoucím, ježto by se mohly státi rovnou měrou i jemu i tobě pramenem bludův osudných, neporušené. Jsme přesvědčeni, že dědičný náš král, jenž mluvil vznešená slova ode dne 20. října 1860. a 20. září 1865. neráčil by proti nepochybné a zjevné vůli národa českého měniti úctyhodné státní právo tohoto slavného království, kteréžto vůči obzoru politickému jest mocným a právním základem i Jeho legitimního panování v této zemi.

Nuže, národe náš! blíží se dnové 22. a 24. září, jižto se mobou státi pro tebe na vždy památnými, nad osudem tvým pro všechnu budoucnost rozhodujícími. V tyto dny bude každý z nás povolán, aby před králem svým, před národem svým, před celým mocnářstvem, ba před celým vzdělaným světem vyslovil politické přesvědčení své — svou vůli.

Nezapomínej žádný z nás v tu chvíli velikou, že snad v ruce své držíme osud národu svého, a že při hlasech s mužnou rozvahou vyslovených povinni jsme státi věrně za příkladem slavných předků svých. Nuže tedy, kdokoli troufáš sobě, učiniti tak s čistým svědomím, jdi a zapři poslance své. Kdo však schvaluješ jednání důvěrníkův svých, nedej se odvrátiti ani přimlouvou, ani ziskem, ani strachem, abys ve chvíli rozhodné zapřel přesvědčení své; jdi a vyslov je před osudím volebním co celý muž, co poctivý občan, co věrný Čech.

Národe český! chystej se k důležitému činu volby se vši udatností a vroucností, kteráž přísluší národu, jenžto je odhodlán, hájiti svaté dědictví předkův a obnoviti slávu jména českého. Tak vykonáš poctivě povinnost svou k vlasti a k dědičnému králi svému.

Dor. Frt. Palacký. Dor. Fr. L. Rieger. Dor. Fr. Brauner.
Dor. Edv. Grégr. Dor. Jul. Grégr. Dor. J. St. Prácheňský.
J. S. Skrejšovský. Dor. K. Sladkovský. Dor. Jakub Škarda.
Ant. O. Zeithammer. Václav Zelený.

Zdejší voličové strany pokroku (strany české) uveřejnili v městě zdejším svolání toto:

Měšťané voličové!

Dne 24. t. m. přikročiti máme opět k volbě poslance zemského za královské naše město. Koho máme voliti? Kdo měšťan a samostatný volič jest, věru že nebude na rozpacích. Kdo jiný v tomto okamžiku mohl by býti našim kandidátem, než všeobecně vážený purkmistr náš, pan

EMANUEL TUSCHNER.

On hlavou měšťanstva jest a veškeré měšťanstvo plzeňské seřadí se co jeden muž kolem něho, aby jednomyslně za poslance ho zvolilo.

Vážný jest okamžik, v němž k volbě přikročíme. Stojíme na stanovišti, jímž pojištěna býti má království českému v říši rakouské stejná oprávněnost, jako království uherskému, a hájime se proti tomu, abychom neustoupili v říši, kteráž dosud ani ještě jména nemá.

Chceme, aby město naše, v tomto českém království první po hlavním městě, důležité svým průmyslem a obchodem, nekleslo v mlhavé říši cislařtanské na pouhé venkovské město, nemající v životě veřejném ni žádném nízadné váhy, bohatství a slávu města i měšťanstva našeho vidíme pojištěnou jedině v svéprávné samostatnosti tohoto království.

Za tímto heslem kráčí náš kandidát i celý náš národ, za heslem tím dostavíme se všickni, jenž k měšťanstvu se počítáme, v pátek dne 24. t. m. k volbě a voliti budeme jednomyslně za poslance purkmistra našeho p. Em. Tuschnera.

V Plzni, dne 15. září 1869.

(Následují četné podpisy.)

Strana německá prohlásila pak následující:

An die Wähler der Stadt Pilsen!

Am 24. d. M. hat die Stadt Pilsen einen Abgeordneten in den Landtag zu wählen. Die Bedeutung unserer Stadt verlangt es, dass ihre Interessen dort vertreten sind, wo über das Wohl des Vaterlandes entschieden wird. Deshalb wollen wir einen Abgeordneten wählen, der nicht nur die Stadt vertreten kann, sondern es auch will. Er muss im Landtage anwesend sein, um unser Wohl zu wahren. Unser Candidat ist Herr

JUDr. EDUARD KLOTZ.

Ihr kennt ihn Alle. Seine Rechtschaffenheit, sein gemässiger Sinn, seine Kenntniss unserer Zustände haben uns bestimmt, ihn Euch als Candidaten vorzuschlagen.

Erscheint daher vollzählig bei der Wahl und wählet zum Heile unserer Stadt und unseres Vaterlandes.

Pilsen, am 18. September 1869.

(Podpisy.)

Při těchto volbách panovala nejživější agitace se strany vládní a německé. Spojená agitace ta vystupovala z mezí vši slušnosti. Němci sháněli způsobem poctivým i nepoctivým hlasy pro svého kandidáta a nalezli při tom vydatnou podporu u zeměpanského úřadu.

C. k. místodržitelství rada a okresní hejtman Adolf Špulák napjal všechny síly úřední moci své, aby pojistil většinu hlasů dru. Eduardu Klotzovi. Z místností okresního hejtmanství stala se takřka agitační kancelář pro kandidáta německého.

C. k. úředníci obdrželi přísný rozkaz účastniti se volby a voliti se stranou německou, čímž získány pro p. dra. Klotze veškeré hlasy mezi c. k. úřadnictvem, proto že hlasování bylo veřejné a každý, na nějž z té strany počítáno, ihned se poznamenal, když k volbě se nedostavil.

Dále podotknouti a zaznamenati dlužno, že řečený c. k. okresní hejtman Adolf Špulák jmenoval do volební kommisie ze své strany za zástupce vlády 4 členy, veskrz Němce, a ani jednoho Čecha, tak že celá česká strana zastoupena byla v kommisii volební toliko dvěma členy od p. purkmistra dle zákona ustanovenými. Naskytla-li se při volbě proti nějakému voliči námitka, tu němečtí členové kommisie bezohledně o každém jednotlivém případě rozhodli ve prospěch německého kandidáta, neuvažující ani to, že tímto způsobem po druhé uznávají za právo křiklavý opak toho, co byli nedávno již jednou v témž případě rozhodli.

Všecko takové namáhání přece jim neprospělo, dostavili se k volbě celkem 932 voliči a z těch dal 351 hlas svůj dru. Klotzovi, 581 hlas pak obdržel od strany pokroku navržený kandidát, deklarant a purkmistr Emanuel Tuschner.

Večer uspořádal zpěvácký spolek Hlahol a hudební kapela ostroštreleckého sboru opět zvolenému poslanci zastaveničko, jehož účastnili se veškerí spolkové vlastenečtí a téměř celé občanstvo zdejší.

(Nejen v Plzni, nýbrž i v ostatních městech českých a na venku zvoleni byli všickni kandidáti od důvěrníků poslaneckého klubu navržení.)

Dne 25. září 1869. (večer) bylo první veřejné cvičení tělocvičné jednoty „Sokola plzeňského“ v síni hostince „u zlého anděla“. Po cvičení následovala taneční zábava.

Dne 27. září 1869. byla před se vzata v obchodní komoře náhradní volba poslance do sněmu zemského za p. Františka Hýru, jenž se hodnosti své zřekl.

Shromážděný výbor komory zvolil za poslance Jos. M. Fürtha ze Strakonice. Volbu řídil c. k. okresní hejtman p. Adolf Špulák.

Dne 28. září 1869., totiž v zasvěcený den zemského patrona českého, sv. Václava, musilo vojsko zdejšího 35. pluku pěchoty ve vedru a prachu cvičení svá konati, což způsobilo nemalé pohoršení mezi obecnstvem, poněvadž ku př. maďarští vojáci v den svého zemského patrona vždycky prázdno mají, aby svátek svého zemského patrona slaviti mohli.

Dne 7. října 1869. zemřel náhle Jifí Pokorný, továrník zdejší a náhradník obecního výboru, jeden z nejoblíbenějších občanů zdejších. Byl raněn mrtvicí.

Pohřeb byl velikolepý; jeho průvodu účastnilo se četné duchovenstvo, spolkové, městská rada a veliké množství lidu.

Dne 12. října 1869. mělo obecní zastupitelstvo zdejší schůzi.

Před započatím tohoto sedění projevilo shromáždění k návrhu pana purkmistra Em. Tuschnera soustrast svou nad úmrtím p. Jif. Pokorného povstáním.

Po přečtení protokolu poslední schůze přikročeno k druhému předmětu rokování, totiž k rokování o stavbě hlavní školy. Po delší debatě, již účastnili se pp. dor. Šel, Pankraz a Kleissl, přijat návrh městské rady, aby se vystavěla nová školní budova na místě dosavadní hlavní školy u sv. Bartoloměje a vojenských koníren na náměstí Kopeckého.

Schváleny návrhy městské rady, aby se obě hlavní školy spojily v hlavní školu chlapeckou a obě farní školy v hlavní školu dívčí takto:

1. Veškeré třídy hochů spoj se v jednu hlavní školu pod zvláštním ředitelem;
2. veškeré školy dívčí spoj se v jednu hlavní školu, taktéž se zvláštním ředitelem;
3. na dívčí školu budou se dosazovati jen učitelky, učitelé se z ní přesadí znenáhla na hlavní školu chlapeckou;
4. podle počtu dítek zřídí se přiměřený počet paralelek českých a německých.

Dor. Pankraz ohlásil jménem menšiny 10. hlasů protest proti tomuto usnesení.

Dne 21. října 1869. otevřeno bylo nové německé divadlo v Plzni bez velikého hluku, bez veřejného průvodu, toliko slavnostním představením výtečné zpěvohry „Viléma Tella“ od Rossiniho.

K provedení této zpěvohry pozval komitét divadelní všechny výtečné pěvce a hudebníky něm. divadla pražského. Před započatím produkce přednesla jedna divadelní herečka prolog, za příčinou otevření tohoto divadla od K. V. Hansgira zvláště sepsaný.

Ve 24. prosince 1869. Městská rada p. Jan Kleissl osvědčil za vánočních dobročinnost svou opět skvělým způsobem, rozdávaje lidu na 500 vánoček.

Ve 31. prosince 1869, konáno všeobecné popisování lidu. V Plzni bylo celkem 23.681 duší bez vojska. Drobná zpráva o konskribci následuje v ročníku příštím.

Ve 31. prosince 1869. Pan J. U. dor. František Pankraz daroval chudým 600 centů uhlí. A František Hýra daroval 10 centů mouky.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI Z R. 1869.

Pro rok 1869. obdrželi právo měšťanské:

Fr. Bartoš z Plzně, majetník domu č. 188, město;
Fr. Šim z Velbovic, hostinský a majetník domu č. 110, Pražské předm.;
Fr. Brožovský z Plzně, sedlák;
Fr. Švořák z Plzně, holič a spolumajetník domu č. 89, Říšské př.;
Fr. Geringer z Plzně, hostinský;
Fr. Láječek z Plzně, krejčí;
Fr. z Ounětic, krejčí;
Fr. z Plzně, majetník domu č. 213, Říšské předm.;
Fr. Köhler z Plzně, majetník pozemků;
Fr. Štuka z Vlčic, kolář a majetník domu č. 190, Říšské předm.;
Fr. Josef Řítmek z Plzně, obchodník;
Fr. Sandrini z Gemonu, podnikatel stavby žel. dráh;
Fr. Šimandl z Plzně, zahradník;
Fr. Fichý z Plzně, řezník a majetník domu č. 218, město;
Fr. Šteler z Plzně, kartáčník.

Do svazku obecního byli přijati:

Fr. Šimandl z Krašavce, krejčí;
Fr. Šteler z Prahy, c. k. vrchní vojenský kommissar na odpočinku.

Na konci školního roku 1869. (31. července) bylo v Plzni na ústavěch žákůvstva:

na gymnasiu	395	žákův.
„ reálné škole	373	„
„ německé hlavní škole	554	„
„ „ „ „ (dívčí)	553	žákův.
„ české hlavní škole	691	žákův.
„ „ „ „ (dívčí)	439	žákův.

Celkem. 3005.

Pročívnu malých dítek navštěvovali 84 hoši a 87 děvčat.

Na rok 1869. zřízen byl v Plzni řádný městský sbor hasičský osvědčeného pražského sboru hasičského.

Dne 21. listopadu 1869. byl rolnický cukrovar slavnostním způsobem posvěcen a otevřen. Cukrovar ten uveden byl v život v době téměř báječné krátké, neboť sotva 7 měsíců tomu, co bylo usneseno, aby se v Plzni cukrovar akciový vystavěl.

Slavnost otevření cukrovaru započala za přítomnosti četně shromážděného obecnstva v cukrovaru samém řečí předsedy pana Hugona Jelínka, načež veledůst. p. arciděkan, P. Karel Růžička, po příležitosti přednášce posvěcení před se vzal.

Po ukončených obřadech vystoupil na řečniště p. František Schwarz, a když byl rychlé vystavění cukrovaru a poměry rolnictva českého objasnil, spuštěn parní stroj, čímž zahájena činnost cukrovaru.

Ve dvě hodiny odpoledne byla slavnostní hostina „u císaře rakouského“, jížto se větší část akcionářů cukrovaru účastnila.

Dne 17. prosince 1869. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, kterou zahájil purkmistr p. Emanuel Tuschner.

Proti protokolu předešlé schůze nebylo nic namítáno.

Druhým předmětem rokování byl rozpočet obecní na r. 1870. Rozpočet vykazoval příjmů..... 149.844 zl.
a vydání..... 149.763 „

Ve vydání zahrnuto 16.000 zl., které se splatí záložně na učiněnou půjčku. Jméno obecní rozmnožilo se o 40.000 zl. Rozpočet ten přijat byl jednohlasně; debata se rozpředla toliko při rozpočtu na osvětlení města, kde bylo k tomu ukázáno, že osvětlení jest nedostatečné, že se rozsvícení opožďuje vždy dlouho přes určitou hodinu a že jsou plameny příliš slabé, tak že k osvětlení nestačí. Městské radě bylo uloženo, aby se postarala o odstranění tohoto nepořádku se strany správy plynárny.

Při odstavci místní policie navrhoval pan purkmistr jménem městské rady, aby se policejním strážníkům, jichž jest celkem 30, zvýšila mzda, a sice průvodčímu z 65 kr. na 80 kr. denně, nadstrážníkům z 60 kr. na 70 kr., 8 strážníkům, kteří již déle slouží, z 50 kr. na 65 kr., ostatním pak na 60 kr.; mimo to, aby se těm, kteří jsou zároveň při hasičském sboru, udělil přídavek 10 kr. denně a aby dostal každý na oděv, obuv a byt roční paušál 60 zl. Dále navrhuje městská rada, aby cvičiteli hasičského sboru, který má denní plat 1 zl. poskytnut byl byt v Exlově domě. Všecky tyto návrhy byly jednohlasně přijaty.

Třetím předmětem rokování byl návrh městské rady, aby se vypsal konkurs na nejlepší plány školní budovy a sice 200 zl. a 100 zl. Návrh ten byl přijat, toliko ceny zvýšeny k návrhu p. Stelzrovu na 500 a 300 zl.

Ku konci interpeloval p. Khůry městskou radu ve příčině posledního rozhodnutí vlády o výhradném užívání němčiny na škole u sv. Anny, kde, jak známo, valná většina dítek ani německy nerozumí a kamž přece mnozí rodiče dítky své posílají musí, poněvadž na škole u sv. Bartoloměje není místa. Pan purkmistr odpovídá, že vláda skutečně tak nařídila, ačkoli dle seznamů, podaných od učitelů jednotlivých tříd, jest na nejvýš 3 až 7 dětí neumějících česky, kdežto dítek, které neumějí německy jest v některých třídách až přes 50. Na základě těchto dat podá městská rada místodržitelství memorandum o stavu škol plzeňských. Zatím nezbývá obci nic jiného, nežli ustoupiti moci právě vládnoucí.

Největší zásluhu o zřízení tohoto sboru získali si pp.: Emanuel Tuschner, purkmistr, Jan Kleissl, městský rada a policejní kommissar, a med. dor. Vilém Šel, městský rada.

Před zřízením řádného hasičského sboru měla obec plzeňská pět starých těžkých stříkaček z r. 1839., 1840., 1843., 1845. a 1851., pak jednu stříkačku novějšího francouzského způsobu r. 1862. od K. M. Knausta ve Vídni za 1300 zl. r. m. zakoupenou, 300 lněných košů na vodu, dlouhý starý vůz, na němž několik bouracích háků se našlo a 10 voznic se sudy.

Při zřízení hasičského sboru zakoupila městská rada od J. Lammra, velitele hasičského sboru v Praze, následující hasičské nářadí a náčiní:

- 2 lehké dopravní stříkačky francouzské konstrukce (obě za 1200 zl.);
- 8 řebříků dvouhákových (za 56 zl.);
- 3 bourací háky (za 7 zl. 50 kr.);
- 2 záchranná prostěradla s provazem (za 32 zl.);
- 2 hasičské přilbice pakfongové (za 15 zl.);
- 16 přilbic plechových, červeně natřených (za 32 zl.);
- 1 pas s pobočným nožem pro cvičitele (7 zl.);
- 16 pasů s nožem, sekerkou a smyčkou (za 228 zl. 92 kr.);
- 1 malou trubku signálovou (za 3 zl. 50 kr.);
- 18 píšťal signálových (za 5 zl. 40 kr.);
- 20 košů na vodu (Klaspkörbe) za 30 zl.

K tomu zakoupila městská rada ještě následující v Plzni zhotovené nářadí:

- 1 římsový řebřík (za 26 zl.);
- 1 válec k vytahování římsového řebříků (7 zl.);
- 2 příční válce do oken k upevnění ochranného provazu (za 4 zl.);
- 18 obleků hasičských z modrého plátna (90 zl.);
- 1 velikou a 1 malou trubku signálovou, pak několik lopat železných i dřevěných, několik motyk, seker a podobné náčiní.

Tělocvičná jednota „Sokol“, jejíž členové činí část dobrovolných hasičů, zakoupila z počátku pro své členy odboru hasičského 14 pasů, 50 přilbic, 50 píšťalek signálových a 10 oděvů; věci ty později městská rada od „Sokola“ koupila.

Výlohy na zařízení hasičského sboru činili 2500 zl. r. m.

Místo ku cvičení hasičův určila městská rada v obecní ohradě, kdežto dala vystavěti třípatrové lešení ze silných trámův.

Za cvičitele povolán byl z Prahy nadhasič Jan Jarý.

Městský hasičský sbor skládá se z členů placených, policejních to strážníků, kteří ku své mzdě požívají jakožto hasiči příspěvku 10 kr. denně, a z dobrovolných, členů tělocvičné jednoty „Sokola“.

Stav celého sboru hasičského byl při jeho zřízení v měsíci březnu 1869 následující:

- 1 velitel (Václav Černý, policejní rotmistr);
- 1 cvičitel (Jan Jarý);
- 16 řádných hasičů (policejní strážníci);
- 60 dobrovolných hasičů (členové „Sokola“).

Inspektorem sboru hasičského byl městský rada p. med. dr. Vilém Šel.

Poprvé vytáhl hasičský sbor s 3. stříkačkami, 3. voznicemi a vozem nářadním k slavnosti božího Těla 1869. Sestaviv se mezi chrámem sv. Bartoloměje a radnicí deřiloval po skončených obřadech církevních se sborem ostrostřeleckým před p. purkmistrem a městskou radou.

ní svůj ohnivý křest obdržel hasičský sbor dne 13. října 1869. e vypukl ve sklepě domu č. 103, ve městě oheň, kdežto nahro- ylo mnoho dříví, třísek a hoblovaček. V několika okamžicích městský hasičský sbor s dvěma stříkačkami a zabránil v brzku rozšíření požáru.

oce 1869. počalo se v městských hutích horomyslických za dozoru p. purkmistra Em. Tuschnera a rady p. Josefa Pokorného vším úsilím o zvelebení a znovuzřízení tohoto závodu. na slevačská byla značně rozšířena; vystavěna byla k huti železná dovážení rudy z dolů u Ejpovic, která koná výtečné služby říve počne se i v nové peci, která se právě postavila, pracovati. z hutí činí letos pro obec již přes 10.000 zl. omenouti dlužno, že p. Vanka, který byl dlouholetým nájemcem myslických. roku minulého nájemného 4000 zl. r. č. nabízel ho podání tu nebylo, načež obec hutě do vlastní správy vzala.

předložených účtů důchodních činily veškeré příjmy obce r. 1869. zl. 83 kr. a vydání 278.425 kr.

tal sv. Máří Majdaleny měl r. 1869. příjmů 2076 zl. 79 kr.
vydání 1952 „ 21 „
„ „ Martina příjmů 389 zl. 76 kr.
vydání 360 „ 82 „
nd chudinský příjmů 5210 zl. 38 kr.
vydání 4357 „ 8 „

čas od 1. července 1868. do 30. června 1869. vybráno pro fond roly celkem 21.007 zl. 12 kr., a sice z měšťanského pivováru 12 kr., od nájemců pivního krejcaru roční částka nájemní l.

roku 1869. vloženo bylo do zdejší spořitelny od 3657 stran zl. 68½ kr. a vybráno od 2064 stran 373.710 zl. 85 kr. škeré příjmy činily 1.563.325 zl. 5½ kr.
„ vydání „ 1.531.112 „ 20½ „
stní jmění spořitelny, t. j. rezervní fond činil na konci r. 1869. l. 41 kr.

ku 1869. vyskytlo se v Plzni 15 osob na myslí pomatených.

roce 1869. zemřelo v Plzni celkem 642 osob.

ku 1869. bylo v plzeňské všeobecné nemocnici celkem 708 osob Na konci r. 1868. zůstalo v lékařském ošetřování 65.

Roku 1869. bylo přijato mužských 400)
" 1869. " " ženských 243) celkem 643.

Bylo propuštěno vyléčených 601, zemřelo 65, v ošetřování zůstaly 42 osoby.

Celkem napočítáno 18.411 ošetřovacích dnů a celý náklad činil 10.385 zl. 72¹/₂ kr. Taxa za ošetřování vyměřena jest na 40 kr. denně.

V ústavě pro chudé zaopatřeny byly r. 1869. ve špitále sv. Máří Majdaleny 24 osoby (8 mužských, 16 ženských); ve špitále sv. Martina 11 osob (4 mužští, 7 ženských).

ROK 1870.

r. 1870 Dne 2. ledna 1870. měl nově zařízený spolek „český klub dam plzeňských“ svou první valnou schůzi v místnosti okresního zastupitelstva.

Schůzi, již účastnilo se 50 dam, zahájila pí. Růžena Kleisslová řečí, v níž, poukazujíc k účelu a významu spolku právě založeného, vyzvala přítomné dámy, aby všemožně každá ve svém kruhu působily pro zvelebení tohoto spolku.

Když bylo o všech předmětech programem vykázaných porokováno. přikročeno k volbám. Za presidentku zvolena pí. Růžena Kleisslová; do výboru zvoleny pí.: M. Peithnerová, Barbora Lindackrová, Tereza Schwarzová, Eleonora Hobzová, Emma Portová. Za přehližitelky účtů pí.: Podlejší a Pernerová.

Měsíční příspěvek pro členy ustanoven na 50 kr.

Když byla pí. Portová jménem členů spolku pí. Kleisslové za horlivé její snahy o založení spolku poděkovala, skončena schůze provoláním „Na zdar!“

Dne 5. ledna 1870. uspořádalo učitelstvo zdejších národních škol s povolením městské rady v sále vyšších reálních škol „Budečské jesličky“. Jsou to zpěvy pastýřův a pastýřek u jeslíček betlemských. jež školní mládež, děvčata i hoši, dílem ve sboru, dílem jednotlivě s průvodem šmytcové hudby provedla.

Ve evičení dítek uvázali se ochotně někteří z panů učitelův. Čistý výnos věnován chudé školní mládeži.

Provedení zpěvu bylo zdařilé. účastenství však očekávalo se valněji.

Dne 5. ledna 1870. přihodilo se veliké neštěstí.

Při stavbě sklepů k novému akciovému pivováru na Pražském předměstí bylo 6 dělníků pod novým dvojnásobným klenutím kopáním kanálu zaměstnáno.

Obé klenutí to i se zemí na uení ležící se prolomilo a tři dělníky zasypalo; ostatní tři dělníci rychlým útekem ještě v čas život sobě zachránili.

Zasypaní dělníci byli ženati a jeden z nich otec šesti dětí. Teprv za 3 dny podařilo se je vyhrabati.

Dne 6. ledna 1870. měla zdejší záložna svou výroční valnou hromadu. Ze zprávy, již četl předseda záložny p. Emanuel Tuschner, vysvitá, že za minulý rok obráceno celkem 1.292.271 zl. 16 kr., a sice byla hotovost z r. 1869. 10.254 zl. 34 kr.; příjem rezervního fondu 349 zl.; vloženo bylo od 795 členů a 735 nečlenů 283.217 zl. 53 kr.; půjček splaceno 976.348 zl. 63 kr.; úroky a provise obnášely 21.438 zl. 6 kr.; za kolky a tiskové zásoby vybráno 663 zl. 60 kr.

Vydáno pak bylo na splacení vkladů 279.678 zl. 48 kr.; na úrocích vyplaceno 1711 zl. 48 kr.; půjčeno 995.157 zl. 81 kr.; na zakoupení majetku vynaloženo 5047 zl. 97 kr.; drobných vydajů bylo 1823 zl. 29 kr.; v pokladnici zbyla hotovost 8852 zl. 13 kr.

Vkladů bylo uloženo od členů 96.963 zl. 83 kr. od nečlenů 207.998 zl. Rezervní fond i s výtěžkem z r. 1869., který mu valná hromada odkázala, obnáší 14.785 zl. 79 kr.

Po přednesené zprávě vyslovili členové p. Em. Tuschnerovi díky za jeho působení ku zvelebení záložny, provolavše mu třikráte „Na zdar!“

Nově zvolenému výboru uděleno právo, aby směl v r. 1870. úroky zvyšovati nebo snižovati.

V měsíci lednu 1870. podělil spolek pro podporování chudých žáků na reálních školách v Plzni: 6 žáků kabáty zimními, 12 žáků spodky, 10 žáků botami, 6 žáků penězi a 64 žáky školními potřebami.

V měsíci lednu 1870. zakoupila městská obec nový dům p. Eman. Levita č. 397 na Říšském předměstí v Paromlýnské ulici, aby tam upravila plovárnu, pak aby zařídila parní a vanové lázně.

Koupě domu i s dvořem a břehem smluvena přičiněním p. rady Jana Kleissla za 14.000 zl.

Dne 2. února 1870. měl nově zřízený spolek vojenských vysloužilců svou zakládající valnou schůzi v síni hostince „u města Karlových Varů“, již účastnilo se 137 členův. Spolek ten obral si za účel pěstovati vzájemnost mezi vysloužilými vojíny, je podporovati a při pohřbu doprovázeti.

O zřízení spolku toho přičinil se nejvíce p. Karel Neder, c. k. setník na odpočinku, který od přítomných členů zvolen byl předsedou spolku.

Dne 14. února 1870. mělo obecní zastupitelstvo svou schůzi, v níž o následujících předmětech bylo rokováno:

1. Schválena koupě domu č. 397, se zahradou od Emanuela Levita za 14.000 zl. za přčinou zřízení plovárny a lázní.
2. Prodej malého rybníka u Ejpovic, za nějž ve veřejné dražbě 359 zl. se stržilo, schválen.

3. Zpráva o užítku z hutí horomyslických, dle tří let roku 1869. čistého užítku 9500 zl. vynesly, vzata s uspokojením k vědomosti a povolena k rozšíření závodu další půjčka 25.000 zl. k zaplacení v 5% anuitních lhůtách.

Dne 16. února 1870. bylo závěreční přelčení s bývalým zdejším purkmistrem med. drem. Janem Maschaurem pro zaviněný úpadek. Přítomni byli veškerí věřitelové, mezi nimiž lidé, kteří obžalovanému poslední svůj krejcar byli svěřili, pokud důvěry požíval.

Státní návladnictví navrhovalo obžalovanému trest čtyřměsíčního vězení. Po dlouhé řeči obhájce p. J. U. dra. Karla Houšky uznal soud dra. Jana Maschaura vinným a odsoudil ho k trestu 6. měsíčního vězení.

Dne 22. února 1870. počal nákladem F. S. Stejskala-Lažanského a za redakce Josefa Kummra vycházeti v Plzni politický časopis „Český Lev“ místo dosavadních „Plzeňských Novin“.

Dne 27. února 1870. otevřena v Plzni třetí tiskárna pod jménem „národní knihtiskárna“, jejíž majetníky byli F. S. Stejskal-Lažanský a František Kohout.

Dne 8. března 1870. Čtenářský spolek „Vlastimil“ zaslal při valné schůzi dne 9. ledna 1870. do Prahy telegram souhlasu Josefu Barákovi, spisovateli, propuštěnému z vězení po přestálém trestu pro pobuřování proti vládě.

Za příčinou toho vyneslo c. k. místodržitelství dne 4. března 1870. rozkaz, že čtenářský spolek „Vlastimil“, poněvadž prý zasláním toho telegramu obor své působnosti přestoupil, na základě §§. 24. a 25. spolkového zákona ze dne 17. listopadu se rozpouští.

C. k. okresní hejtmánství vykonalo rozpuštění spolku dne 1. března 1870. doručením výměru dotýčného starostovi spolku, panu Jaroslavu Peithnerovi.

V měsíci březnu 1870. přestěhovány městská rada s obecními úřady do nově upravených místností v zakoupeném k tomu cíli Exlově domě č. 290 v I. poschodí.

Vchod k obecním úřadům zachován radnicí a učiněno spojení me radnicí a Exlovým domem v I. poschodí prolomením zdí a upravením chodby.

V II. poschodí téhož domu upravena vkusně zasedací síň pro schůz obecního výboru, pak kancelář pro okresní zastupitelstvo.

Na místo, kde dříve byly kanceláře městské rady (při zemi a dvorů), odstěhována spořitelna, pro niž dosavadní místnost též nedostačovala.

V měsíci březnu 1870. dokonáno popsání lidu čili konskripce, která se konala dle stavu od 31. prosince 1869.

V Plzni děla se konskripce oznamovacími cedulemi, jejich počet i s naučením, jak se vyplníti mají, každému držitelu domu dle

Za příčinou prozkoumání cedul oznamovacích, které činily základ k popsání lidu, zřízena u obce jedna ústřední kommise, pak tři kommise kontrolní.

Veškeré práce kancelářské a shotovení seznamů svěřeno od městské rady asistentu Erh. Kieswetrovi, jemuž přidány dva diurnisté a praktikant.

Výsledek sčítání byl následující:

Ve vnitřním městě bylo napočítáno . . .	345 domů s . . .	8616 obyvateli.
Na Říském předměstí	401 " " . . .	8416 "
" Saském "	186 " " . . .	3726 "
" Pražském "	124 " " . . .	2924 "

V celém městě úhrnem . . . 1056 domů s . . 23.681 obyvateli mimo vojsko.

PŘÍTOMNÉ OBYVATELSTVO

(domáci i cizí).

Dle pohlaví: mužští	11.506,
ženské	12.175.
Dle náboženství: katolíci	22.378,
řecko-východní	1,
evangelíci	95,
židé	1.207.
Dle stavu: a) mužští: svobodní	7.225,
ženatí	4.057,
ovdovělí	221,
rozloučení	3.
b) ženské: svobodné	7.077,
vdané	4.065,
ovdovělé	1.027,
rozloučené	6.
Dle domova: a) domáci: mužští	4.477,
ženské	5.169,
b) cizí: mužští příslušníci do některé jiné obce v Čechách	6.763,
" " " " jiné země v mocnářství	189,
" " " " cizozemská	77,
ženské příslušné do některé jiné obce v Čechách	6.789,
" " " " země v mocnářství	148,
" " " " cizozemská	69.
Dle pobytu: a) dočasného: mužští	132,
ženské	46,
b) trvalého: mužští	11.374,
ženské	12.129.
Mezi přítomnými obyvateli bylo slepých	9,
hluchoněmých	2.
Nepřítomných domácích napočítáno	1.499.

DLE STÁŘÍ.

Narozených r. 1869. mužských	400,	ženských	373.
" " 1868. " "	280,	" "	297.
" " 1867. " "	276,	" "	250.
" " 1866. " "	293,	" "	248.
" " 1865. " "	222,	" "	243.
" " 1864. " "	204,	" "	275.

Vyročených r.	1862	mužských 222	ženských 221
"	1862	234	228
"	1861	211	178
"	1860	234	236
"	1859	201	213
"	1858	25	207
"	1857	350	230
"	1856	222	241
"	1855	315	208
"	1854	311	244
"	1853	291	272
"	1852	280	290
"	1851	246	272
"	1850	257	273
"	1849	180	296
"	1848	188	239
"	1847	181	238
"	1846	163	243
"	1845	222	261
"	1844	206	243
"	1843	194	205
"	1842	197	259
"	1841	187	194
"	1840	203	263
"	1839	197	215
"	1838	175	170
"	1837	175	169
"	1836	154	154
"	1835	148	149
"	1834	134	150
"	1833	161	175
"	1832	135	145
"	1831	138	118
"	1830	141	185
"	1829	109	154
"	1828	120	126
"	1827	86	105
"	1826	112	121
"	1825	120	131
"	1824	107	140
"	1823	106	109
"	1822	92	99
"	1821	108	104
"	1820	137	140
"	1819	98	136
"	1818	66	100
"	1817	82	109
"	1816	94	108
"	1815	99	117
"	1814	104	103
"	1813	78	94
"	1812	71	78

narozených r.	1811.	mužských	65,	ženských	81.	
"	"	1810.	"	68,	"	92.
"	"	1809.	"	90,	"	85.
"	"	1808.	"	40,	"	55.
"	"	1807.	"	46,	"	49.
"	"	1806.	"	31,	"	53.
"	"	1805.	"	52,	"	64.
"	"	1804.	"	48,	"	64.
"	"	1803.	"	43,	"	41.
"	"	1802.	"	44,	"	52.
"	"	1801.	"	42,	"	56.
"	"	1800.	"	42,	"	53.
"	"	1799.	"	22,	"	24.
"	"	1798.	"	16,	"	24.
"	"	1797.	"	24,	"	23.
"	"	1796.	"	18,	"	18.
"	"	1795.	"	18,	"	28.
"	"	1794.	"	10,	"	17.
"	"	1793.	"	16,	"	13.
"	"	1792.	"	6,	"	21.
"	"	1791.	"	12,	"	17.
"	"	1790.	"	15,	"	20.
"	"	1789.	"	6,	"	16.
"	"	1788.	"	6,	"	6.
"	"	1787.	"	3,	"	10.
"	"	1786.	"	4,	"	10.
"	"	1785.	"	7,	"	8.
"	"	1784.	"	3,	"	7.
"	"	1783.	"	2,	"	4.
"	"	1782.	"	1,	"	2.
"	"	1781.	"	1,	"	1.
"	"	1780.	"	—,	"	5.
"	"	1779.	"	2,	"	1.
"	"	1778.	"	—,	"	—.
"	"	1777.	"	—,	"	—.
"	"	1776.	"	—,	"	—.
"	"	1775.	"	1,	"	—.
"	"	1774.	"	—,	"	—.
"	"	1773.	"	—,	"	—.
"	"	1772.	"	—,	"	—.
"	"	1771.	"	1,	"	—.
"	"	1770.	"	—,	"	—.

Úhrnem mužských 11.506, ženských 12.175.

DLE POVOLÁNÍ A ZAMĚSTNÁNÍ.

.	31.
sloužící úředníci a služebníci u veřejné službě zřízení	248.
.	115.
.	643.
6	F
.	1
3 právní a notáři

.....	13.
.....	17.
.....
.....	59.
.....	29.
.....	13.
.....	32.
.....	33.
.....
.....	19.
.....
.....
.....	82.
.....
.....	46.
.....	21.
.....	999.
.....
.....	227.
.....	38.
.....	1273.
.....
.....	176.
.....	59.
.....	636.
.....
.....	177.
.....	5.
.....	521.
.....
.....	294.
.....	14.
.....	678.
.....
.....	126.
.....	2.
.....	45.
.....
.....	363.
.....	151.
.....	94.
.....
.....	22.
.....	151.
.....	171.

ústavech peněžních a kreditních	14.
itelé domů a důchodů	886.
tebníci k pracím osobním	1935.
by bez určité výživy:	
mající přes 14 let: mužští	215.
ženské	6126.
mající přes 14 let neb méně: mužští	3337.
ženské	3381.
v vojska byl 1328 mužů). Úhrnem	23.681.

DOBYTEK.

.	8.	Voly	50.
.	243.	Telata	63.
.	198.	Ovce	998.
.	7.	Kozy	76.
.	3.	Prasata	428.
.	407.	Úly včelní	82.

ikončené konskripci založena asistentem Erh. Kieswettrem stálá přítomného obyvatelstva v ten způsob, že každý čas u policejního svědčiti se možno, kde kdo bydlí a jakými stranami jest každý llen.

oveň pak uspořádány záležitosti domovského práva u jednotlivých h, dílem bez výkazu, dílem již dlouhá léta s prošlým výkazem e zdržujících. Že záležitosti domovského práva dřívější léta zanedbávaly, toho důkazem jest ta okolnost, že celkem při mách byly pozastávky neb spory ve příčině domovského výkazu. lzeny býti musily.

3. dubna 1870. měl nově zařízený spolek „občanská beseda“ své místnosti (u Bernardinů v Andělské ulici) první valnou

azi zahájil prozatimní předseda p. Lambert Relich krátkou řečí, čuje účel zaražení besedy podotknul, že občanskou besedou avně poskytnouti příležitost ku vzdělání a má se docíliti toho, členy panovala úplná rovnoprávnost, nepřihlízející k tomu, stavu kdo náleží.

vyřízení několika předmětů přikročeno k volbě. Odevzdány byly 2 lístky a zvolení do výboru páni: Lambert Relich (za před- šták, Novák, Schneider, Majer, Šumlov, Dostal, Janeček, Modr, c, Stejskal-Lažanský, Kunzman.

5. dubna 1870. (večer) pozorovati bylo krásnou severní zář, fovala celou severní oblohu svitem rudým.

11. dubna 1870. (o 3. hodině odpoledne) vzňala se střecha 78. Anny Gotschy-ové v Pražské ulici. Hned na první znamení se na místo městští hasiči, kteří právě měli cvičení v ohradě. dařilo se záhy oheň udusiti.

Osobní zdravotní:	
lékaři	11,
ranhojči	2,
báby	17,
lékárníci	5,
jiní	8.
Při hospodářství polním a lesním:	
vlastníci	79,
pachtýři	29,
úředníci	11,
stálí služebníci	55,
nádenníci	53.
Při myslivosti a rybařství	3.
Při hornictví a hutářství:	
vlastníci	10.
pachtýři	1,
úředníci	9,
dělníci a nádenníci	85.
Při živnostech stavitelských a uměleckých:	
samostatní podnikatelé	46,
úředníci	21,
dělníci	960.
Při živnostech vzdělávacích kovy, kámen a dříví:	
samostatní podnikatelé	227,
úředníci	38,
dělníci	1275.
Při děláni chemikálií, věcí potravních a p.:	
samostatní podnikatelé	176,
úředníci	59,
dělníci	636.
Při průmyslu tkadlcovském (krejčí a p.):	
samostatní podnikatelé	177,
úředníci	5,
dělníci	521.
Při průmyslu kožním a papírním a jiných živnostech produktivních:	
samostatní podnikatelé	294,
úředníci	14,
dělníci	608.
Při živnostech neproduktivních:	
samostatní podnikatelé	126,
úředníci	2,
dělníci	45.
Při obchodu:	
samostatní podnikatelé	366,
úředníci	151,
dělníci	94.
Při živnostech povozních:	
samostatní podnikatelé	22,
úředníci	151,
dělníci	171.

stále nejstarším radou a zástupcem purkmistrovým. zvolen byl za setníka národní gardy. Od 26. června 1855. byl zástupcem státního návladnictví při plzeňském. načež mu od státního návladnictví dáno chvalná jeho pilnost, vytrvalost, stálá činnost, smysluplná znalost zákonů zvláště se vyznačuje.

1862. zvolen byl za čestného člena spolku „lásky na“ a dne 2. září 1867. za čestného měšťana plzeň- až do své smrti byl kostelním dozorcem.

právnějším slova smyslu, nestrannost, přívětivost a dým byly předními vlastnostmi šlechtě povahy

vyví při pohřbu jeho, ač bylo nepříznivé počasí, svědčilo o jeho požíval u obecnstva.

1870. přeložen c. k. místodržitelství rada a okresní Špulák z Plzně do Žatec a do Plzně ustanoven Janem p. místodržitelství rada Frant. Trojan, který stčí.

1870. uspořádáno bylo blíž Plzně na lukách „pod shromáždění, čili tábor lidu, který c. k. okresním povolen byl, a při němž zodpovídala se otázka: se to s osvíceností doby naši probudilostí národní, nový svátek v Plzni na dále světil?“

u hodinou hrnuly se četné davy lidstva na táboreště, tribuna. Sešlo se několik tisíc lidí, jichž do ukončení lo. Ve tři hodiny dostavil se c. k. okresní hejtmán řázení uvítáno od kapely Vavřínkovy národní písní

l občan Schwarz, tajemník okresního zastupitelstva, a za předsedu občana ph. k. Teysslera, což aklamací a Teyssler zahájiv tábor, navrhl za místopředsedy gra. Když návrh ten od shromáždění byl přijat, o občana Kummrovi, který mluvil takto:

„V jsme si za předmět rokování na tomto táboru slavení tak u“ v Plzni. Před dalším rokováním myslím, že nebude od lí k historickému základu slavnosti této. Zakládala se na r. 1433. Plzeň, tehdejší již katolickou, za příčinou toho, že potřebí, dne 8. května t. r. od Plzně odrazil. Mluví-li se mu ve století patnáctém, činívá se buď schvalně, buď z ne- se katolicism tehdejší stotožňuje s katolicismem nynějším. u byli stranou v církvi katolické, která chtěla mravní opravy, trchie byla tehdejší zosobněním prostopášného a nemravného istus tehdejší vystoupil mezi těmi, kteří nazývali se jeho vy- byli taktéž ukřižovali nebo upálili.

zniknutí husitismu husitskou, ba může se říci, že byla jednou. Násilím dostala se později do moci katolíkům, kteří z ní i násilím „obrátili“, odkudž pak Plzeň vždy zůstala v rukou dných podobojí netrpěli. Tak se stala Plzeň „povědy věrnou“. byla dosud na Plzni skvrna, jest to tak zvaný „nový svátek“.

Dne 22. dubna 1870. udělena byla dlouho očekávaná amnestie pro zločiny, přestupky a přečiny tiskové a pro provinilce politické.

Také ve vězení c. k. krajského soudu v Plzni bylo několik politických vězňů, kteří pro opoziční články proti vládě a pro příiti peprnou pravdu, jakou psali za vlády ministrů Herbsta, Hasnera a Jiskry ku ztrátám kaucí a k žaláři odsouzeni byli.

Dne 25. dubna 1870. (ráno) přibyl do Plzně slávutý historiograf království českého p. dor. František Palacký, odebráje se ze své cesty z Nizy (ve Vlaších) do Prahy. Zdržel se zde jen krátkou chvíli.

Dne 28. dubna 1870. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, a sice již v nové, vkusně upravené zasedací síni v Exlově domě.

Purkmistr p. Eman. Tuschner zahájil schůzi řečí, v níž poukazuje k dosavadní činnosti obecního zastupitelstva, provolal jeho působnosti v nové místnosti „Na zdar!“, což sbromáždění hlučně opětovalo.

Po přečtení protokolu schůze předešlé přikročeno k volbě kommisie pro prozkoumání plánů na novou školní budovu. Pan purkmistr podotýká, že došly celkem 22 plány, tak že nelze je pro rozsáhlost shromáždění předložiti, že ale budou po delší dobu v sále vyšších reálních škol každému k nahlédnutí vyloženy. Pan rada Kleissl navrhuje, aby se kommisie k prozkoumání plánů těch skládala ze 7. členů, a sice z purkmistra p. Emanuela Tuschnera jakožto předsedy, z radů pp. Pecháčka, dra. Šela a Pokorného a ze znalců pp. Ulmana, Zítka a Bělského z Prahy. Návrh ten byl přijat.

Odprodej obecních pozemků mezi domy p. Wiesnera a Kouteckého 53° za 1110 zl., a mezi domy p. Kouteckého a Gerlacha 57° za 1200 zl. byl schválen.

Následujícím předmětem rokování bylo zřízení parních a říčních lázní při obecním domě č. 397 na Říšském předměstí.

Referent p. rada Kleissl předloživ plán upravení oněch lázní vypočetl náklad se strany obce, která by stavbu sama převzala, na 9872 zl. Návrh p. Kleisslův byl přijat.

Žádost pp. Pytlíka a Ženíška, nájemníků tržního poplatku, aby se jim na nájemném 8010 zl. buď slevilo, anebo aby se ze závazku propustili, vyřízena v ten smysl, že jim k návrhu p. dra. Šela sleveno ročně 1000 zl. a sice již od 1. ledna 1870. počínaje.

Dne 30. dubna 1870. zemřel p. Josef Ignác Klotz, rada královského města Plzně.

Josef Ignác Klotz narozen byl dne 13. února 1791. Odbyv filosofická studia, věnoval se právnictví, přešel roku 1809. ke kupectví. R. 1824. zvolen byl za zástupce obce a ačkoliv někteří měšťané, přihlížeje k jeho mladistvému věku, proti jeho potvrzení se vyslovili, byl od gubernia pro svou poctivost a mravnou zchovalest potvrzen i složil dne 3. června 1825. v sedění magistrátu přísahu. Úřad svůj zastával až do svého onemocnění.

r. 1850. byl stále nejstarším radou a zástupcem purkmistrovým. Sení ústavy zvolen byl za setníka národní gardy. Od 26. června 25. května 1855. byl zástupcem státního návladnictví při soudě plzeňském, načež mu od státního návladnictví dáno, ve kterém chvalná jeho pilnost, vytrvalost, stálá činnost, smysl a nadobyčejná znalost zákonů zvláště se vyznačuje.

27. května 1862. zvolen byl za čestného člena spolku „lásky sv. Antonína“ a dne 2. září 1867. za čestného měšťana plzeňského r. 1850. až do své smrti byl kostelním dozorcem.

Čestnost v nejpřísnějším slova smyslu, nestrannost, přívětivost a snobnost k chudým byly předními vlastnostmi slechetné povahy

čestného občana. Jeho účastenství při pohřbu jeho, ač bylo nepříznivé počasí, svědčilo, že ho lidé zesnulý požíval u obecnstva.

1. dubna 1870. přeložen c. k. místopředsedou rada a okresním hejtmanem Adolf Špulák z Plzně do Žatce a do Plzně ustanoven novým hejtmanem p. místopředsedou rada Frant. Trojan, který doval v Žatci.

1. května 1870. uspořádáno bylo blíže Plzně na lukách „pod“ veřejné shromáždění, čili tábor lidu, který c. k. okresním úřadem v Plzni povolen byl, a při němž zodpovídala se otázka: „Srovnává-li se to s osvíceností doby naší probudilosti národní, tak zvaný nový svátek v Plzni na dále světil?“

Před druhou hodinou hrnuly se četné davy lidstva na táborské místo, kde byla tribuna. Sešlo se několik tisíc lidí, jichž do ukončení shromáždění přibývalo. Ve tři hodiny dostavil se c. k. okresní hejtman Frant. Trojan. Shromáždění uvítáno od kapely Vavřínkovy národní písní „Kdo máj?“

První vystoupil občan Schwarz, tajemník okresního zastupitelstva, který shromáždění za předsedu občana ph. k. Teysslera, což aklamací přivítáno. Občan Teyssler zahájiv tábor, navrhl za místopředsedy občanů Burgru a Burgru. Když návrh ten od shromáždění byl přijat, předseda slovo občanu Kummrovi, který mluvil takto:

„Milí! Obrali jsme si za předmět rokování na tomto táboru slavení tak zvaného svátku“ v Plzni. Před dalším rokováním myslím, že nebude od něho přiblížiti k historickému základu slavnosti této. Zakládalať se na tom, že v r. 1433. Plzeň, tehdejší již katolickou, za příčinou toho, že bylo nutněji potřebí, dne 8. května t. r. od Plzně odrazil. Mluví-li se o katolicismu ve století patnáctém, činívá se buď schvalně, buď z nevědy, že se katolicism tehdejší stotožňuje s katolicismem nynějším. Tehdejšího věku byli stranou v církvi katolické, která chtěla mravní opravy, a která hierarchií byla tehdejší zosobněním prostopášného a nemravného, který byl Kristus tehdejší vystoupil mezi těmi, kteří nazývali se jeho vyvolení, a byli taktéž ukřižováni nebo upálili.

„Byla při vzniku husitismu husitskou, ba může se říci, že byla jednou husitskou. Násilím dostala se později do moci katolickým, kteří z ní udělili aneb násilím „obrátili“, odkudž pak Plzeň vždy zůstala v rukou katolické, a v ní žádných podobojí netrpěli. Tak se stala Plzeň „povědy věrnou“. Husitská zbyla dosud na Plzni skvrna, jest to tak zvaný „nový svátek“.

Dlouho líčení nám předkové naši jako slepi zhoubcové, kteří bez jakés vyšší ideje pouze v plnění a vraždění zálibu měli. Zázračným probuzením národa prorazena však hustá síť lží, jimiž zastíreli nám jezovité a jich noblesové dějiny našich slavných předkův. Vímeť již, že Čechy byly jedinou baštou v Evropě, o níž se zlomily ohromné šíky zatemnělců, vyslaných proti osvětě a pravdě od zpupného Říma.

A naše Plzeň neměla by konečně přestatí ve slavení svátku, kterým se slaví minulost národa našeho hanobí? Má Plzeň ještě déle trpěti, aby pro tuto nenárodní slavnost ve špatnou pověst byla uváděna? Doufám, že každý, kdo zde přítomen jest a z rokování na tomto táboru se přesvědčí o protinárodním významu tak zvaného „nového svátku“, nejen sám se slavení jeho nesúčastní, nýbrž i jiným, kteří snad z nevědomosti by se této slavnosti účastniti chtěli, význam svátku toho vyloučí a tím příměje k tomu, aby taktéž k oslavě tohoto svátku nepřispívali. A tomuto účelu dnešního tábora provolávám hlučné „Na zdar!““

Po té uděleno slovo občanu Schneidrovi, který mohutným hlasem mluvil takto:

„Občané! Slyšeli jsme již význam slavnosti tak zvaného „nového svátku“, nad nímž každý poctivý Čech se musí zardíti. Srovnáme-li význam ten se směrem politickým, jaký v této naší době panuje, musíme se ještě více zardíti nad myšlenkou, že město naše jediným snad jest městem v Čechách, ba i v Německu, kde se z válek náboženských taková věc oslavuje.

Občané! Uvažte, že nyní o Husovi a Žižkovi zcela jiné smýšlení panuje, než před lety panovalo. Hus byl kacířem, tyrdohlavcem a Bůh ví co všechno — jezovité to z něho nadělali. A Žižka? Husů kůže obestřela mnohého, když jméno to slyší, neboť viděl ihned při tom vraždit, pálit, mučit, mřít, loupit, a Bůh ví co všechno — jezovité to ze Žižky udělali.

A nyní? Hus ství se jako hvězda na obzoru lidské vzdělanosti; veškerá národová cti jeho hrdinnost. A Žižka, bratr z Kalicha, znám jest jakožto první vojevůdce svého věku, jsa jeden z největších a nejstatečnějších synů této naší vlasti. Již celý národ sbírá kameny památné, aby na místě tom, kde veliký český vojevůdce dokonal — tam u Přibyslavi — postavil mohyly velikolepou k oslavě jména jeho i národa, kterýž takové syny rodí.

Občané! V takovémto huotu oslavuje město naše na potupu Žižky tak zvaný „nový svátek“. To nám nejde od srdce, i musí to tudíž býti vypleto. Kdo nám to také vstípl do srdce než jezovité, kdo jiný učil nás skutky slavných našich předkův tupiti? Jezovité to byli, a jako již po všech končinách Evropy volá se „prý s jezovity“ — tak voláme i my „prý s novým svátkem“!

Přilož tedy každý z nás ruku k srdci a uvaž, zdaž srovnává se to, co zove se u nás „novým svátkem“ se svobodou a snášelivostí náboženskou, která v lidstvu všeobecně se šíří? Zdaž srovnává se slavnost ta s rovností, jejímž hlavním zastavatelem a šířitelem byl hrdinný náš Žižka? Zdaž srovnává se to s bratrstvím, když oslavujeme den, v němž bratr Čech stál proti bratru Čechu?

Občané! Smutná to upomínka, smutnější tím více nyní, kdy trváme v nejtěžším zápasu za svá svatá práva. V době této buď potlačeno všechno, co někdy by nás na nesvornost v národě našem upomínati mohlo.

Nám svornosti a zase svornosti jest třeba, abychom konečně domohli se toho, co jednou zase českou slávou a českým bláhem bude. Proto opakují: Prý se skvrna národní, jakou jest náš „nový svátek“, a lepší budoucnosti milého národa našeho volám vřelé „Na zdar!““

Pak vstoupil na řečníště občan Srbený a mluvil takto:

„Občané! Národ, k němuž se všickni s chlouhou hlásíte, byl první v Evropě, jenž podniknuv smělý boj proti zpupnému Římu za svobodu myšlenky a svědomí pochodeň osvětly a pravé svobody rozžal. Na začátku XV. století zpusily v církvi katolické mravy a náboženství kleslo šmejdy a rejdy kněžskými tak povážlivě, že jednotliví osvícení mužové uvažovali, jak by pobloudilou církev zase na cestu pravou přivedli. V dobu to padá působení muže z národa našeho, který svým bezúbožným a svatým životem při tehdejších zkažených mravech nejjasnější hvězdou na obzoru celého křesťanství se ukazuje. Kterému Čechovi nevalila by se krev proudem k hlavě při vyslovení jména „Hus?“ Kdo z nás nepředstavil by si při jménu tom z jedné strany vtělenou mírnost, lásku, svatost a spravedlnost a se strany druhé výkvět zpuslosti, podrodu, klamu a hříšnosti? Nechtěl myslí Vašich rozčilovati Němcům osudu nej přednějšího syna národa našeho a upomínkami na zpupnost a pokazenost

archie ve středověku. Všechněm Vám jest s dostatek známo, že spravedlnost archie, která dosti drzostí měla, vůli svou s vůlí boží stotožňovati, žádala za pravdu jí nečiněnou smrt Husovu, sptíc jako dříve rota židovská proti němu: „Upal, upal jej!“ Národ český byl takto ve svém nejpřednějším synu uražen a jako jeden muž, by pomstil mučedníka božského. Jiskrou z hranice kostnické aula celá země strašným požářem, uchvacujícím srdce česká v nejdlelejších částech Čech a Moravy. Rychlostí blesku utvořily se dvě protivné strany: národní a protinárodní katolická. K protinárodní straně katolické patřila také česká Plzeň, byvši násilím vehnána v tábor papežencův. Ryk a hlomoz válečný tajíce se po zemi celé nemohly zůstatí katolické Plzni neznámými. R. 1433. ali Husité Plzeň. Uznávše však, že je jich jinde více třeba, upustili od dalšího úniku. Příležitosti této použili později jezuité, vymyslívše si historickou lež o zrazení Husitů k zavedení tak zvaného „nového svátku“. První jejich snahou rozšiřováním bludů a temnosti cit národní v Čechách docela utlumiti a celý ten český národ vyplemeniti. Lidu českému, který pomateně kolem sebe pohlížel, ali Husity jako nejohavnější peklu propadlé neznabohy, a aby nahotu a planost svého poněkud zrakům nezkušeným zakryli, vymyslili celé spousty ceremonií, sloužících jejich orgiím za dny masopustní, co zatím ubohý lid bez pomoci nemyslí jako stroj své modlidbičky odříkával. Remeslo se jim dařilo; již rouhavě národu českému „requiescat“ odezpívati, aby divoký tanec nad hrobem si uspořádali, již chtěli kámen na hrob jeho přivaliti, když prozřetelnost jinak e kázala, aby národ český záhrakem z hrobu na polo zasypaného povstal.

Vzkříšení slaveno s jásotem po celé zemi. I královská Plzeň přispěla k oslavení stojíc v první řadě pokročilých a vlasteneckých měst. Ona nestydí se za to, čtané její patří k národu, který jezuita mezi proklatce vrážděn byl. Občanstvo české jest pyšno na svůj původ, vzpomíná s úctou a hrdostí svých předků slavných, hanů, ali Husitů. Ví ono dobře, že by nynější církve za šťastnou pokládati měla, kdyby samé takové věřící měla, jako byli „boží bojovníci“.

Občané plzeňští! vím, že litujeme, že předkové Vaši, byvše násilně od národa cizího, a cizinci se spojili, vím, že stydíte se za to, že nepřítelé národa podvodně své Vašem svátek zavedli, kterým se naše poroba a hanba slavi. A proto se štěstí, občané, má-li se i dále tento „nový svátek“ slaviti. Chcete, občané, potěšiti „nový svátek“ upomínku bolnou na hospodaření jezuitů ve vlasti naší udržovati? Čete světu nový důkaz podati o osvícenosti a probudilosti národa českého? Čete po příkladu jiných jezuitů odsouditi a zatratiti?

Zrušením „nového svátku“ nerozboháváte boha, tím odsoudíte pouze jeho nepřítelů a ponižení národa, tím zapudíte z paměti všechny upomínky neblahé minulosti a poníženi národa, tím splatíte starý dluh předků svých a proto jsem rád, že pošlete „nový svátek“ tam, kde jeho pravé místo — do říše bludů mostí středověkých.“

Ku konci (odevzdav předsednictví občanu Zýkovi) řečnil ještě před občany Teyssler, takto:

„Občané! Dovolte, abych i já k závěrku několik slov k Vám promluvil. Z řečí, se Vám teď přednesly, uznali jste ducha oné doby, kdy „nový svátek“ původ vzal a muže, kteří jí vládli. S jedné strany stál muž prostý, národovec, který se vznášel se nad zaslepeností středověkou, který již tehdy zápasil za sjednocenou a svobodnou Čechii; jest to muž, kterým honosí se každý Čech, každý vzdělanec a to náš nezapomenutelný Jan Hus — sláva mu! S druhé strany zůřil proti němu a osvětě král Sigmund, člověk beze ctí a bez povahy, nepřítel všeho, čím se poctívá a poddaný se vzdělává. Mečem chce utlačovati svobodu, však tu našel svého nepřítele a Jan Hus svého mstitele. Byl to hrdina Žižka se svými zástupy bojovníků, nebojovali za mzdu, ani za odměnu, nýbrž bojovali a umírali za své přesvědčení. Exaszovali se o to, aby palcátem a cepem násilně smířili vzdělanost a svobodu, a za naší doby stává, hájili pravdy a práva svého, pro ně vítězili. Po boku Sigmunda stáli i někteří z předků našich, ne z přesvědčení, nýbrž omámeni cizím králem a zaslepeného kněžstva; oni bojovali z poslušnosti. A konec této nešťastné války? Celá vlast zpustlá, města schudla, pravda a svoboda v okovy uvřzena. Hrdina jest dávno mrtev; tělo jeho v prach obráceno, jeho sláva však nezahyne. V té době povídali nám naši otcové, ze slávy té radujeme se my, slávou tou honositi naši synové. A měšťan plzeňský? Tomu dali do znaku velblouda! Tu je mnohý měšťan, vidá následky toho boje, musil poznati: „Předkové naši chybili, bojovali proti pravdě a proti vlasti“.

Ptám se Vás, občane, v tomto vážném okamžiku, pohlížeje na tuto naši královskou Plzeň: Jest někdo mezi námi, kdo nezná zásluhy Jana Husa a Jana Žižky a pravdu a svobodu? (Žádný!) Jest někdo mezi Vámi, kdo nebojuje sám pro svobodu vlasti a pro jednu sjednocenou a svobodnou Čechii? (Žádný!) Jest někdo mezi Vámi konečně, kdo schvaloval by poklesek našich předků, kdo tedy světil by „nový svátek“? (Žádný!)

Srovnajte, občane, snahu naši se snahou našich předků. Hnatě bojovali pro pravdu a pro právo. Co chceme my jiného? Oni umírali pro osvětu a svobodu. Neobětujeme i my všecko na ni? Oni pracovali pro sesílení vlasti. To jest též naším cílem. A kdo z nás není hrdým, že i on patří mezi bojovníky za tak svatou věc? A kdyby někdo zrádně odstoupil a bojoval proti nám, komu by napadlo oslavovati toho muže? Jak můžeme tedy slaviti „nový svátek“, památku hanby a slabosti našich předků? Již se i v boji našem blíží vítězství. Prapor český již vznáší se nad hlavou nepřitele.

Občane! Až vítězství bude naše v tomto boji krutém, který i my jako staří Husité bojujeme za pravdu a svobodu, za vlast a národ: pak svoláme Vás opět na nový tábor a pak budeme my slaviti „nový svátek“. Pak asi každý bude hrdý na to, že naše královská Plzeň stála v popředí bojovníků národních. A této Plzni, která zápasí za svobodu vlasti, která bojuje za osvětu, této Plzni provolávám z celého srdce „Na zdar!“

Tábor přijal ku konci následující resoluci, čtenou od občana Lamberta Relicha:

RESOLUCE.

„My na lukách pod „zámečkem“ shromáždění občane plzeňští uvažujíce, že oslavování odražení Husitův od Plzně, čili oslava tak zvaného „nového svátku“, staroslavnému městu našemu, královské Plzni, nejen ke cti není, nýbrž i o dobrou pověst ji připravuje; uvažujíce dále, že slavnost tato, která měla dříve ráz a význam náboženský, nyní nabývá rázu politického a že čest a slávu poctivých předků našich a jich boje za právo a pravdu hanobí: prohlašujeme tímto, že usnesli jsme se, jakž následuje:

1. Chceme, aby slavení „nového svátku“ nesúčastněním se jeho se strany lidu a zrazováním účastenství v něm, tedy pasivním odporem se zamezovalo, za kterýmž účelem budtéž uspořádány pravidelně v týž den hned ráno výstupy neb slavnosti národní, jimiž by se obecnost od slavnosti protinárodní zdržovalo.
2. Slavný ostrostřelecký sbor budíž vyzván, aby, maje na paměti čest a slávu předků našich, slavnosti oně se nesúčastnil.
3. Chceme a očekáváme, že i důstojné duchovenstvo, ježto snad povinnost má „nový svátek“ světiti, slavnost tu při povaze čistě církevní zachová, sprostíc ji všeho demonstrativního rázu v době, kde snášelivost náboženská heslem jest veškerého vzdělaného světa a kde každé oslavení bojů náboženských příkořím jest proti smíru lidstva.
4. Výboru pořadatelů tohoto shromáždění lidu ukládá se, aby ve smyslu tohoto usnesení k slavnému sboru ostrostřeleckému přiměřenou adresu sepsal a jí na patřicím místě odevzdal.

Z venkova došlo několik telegramů. Asi k 5. hodině prohlásil předseda tábor za ukončený, načež se občanstvo provolavši „Slávu“ v největším pořádku počalo rozcházeti.

Dne 5. května 1870. svolán byl ostrostřelecký sbor k valné schůzi za příčinou zrušení slavnosti tak zvaného „nového svátku“, která se každoročně v neděli po 1. květnu koná.

Členové ostrostřeleckého sboru shromáždili se před střelnicí na louce a již v předběžném rokování bylo pozorovati, že mínění jest různé.

Jen namáháním docílono toho, aby celé shromáždění odebralo se na střelnici. Zde dělo se rokování beze všeho způsobu parlamentárního a s naruživostí takovou, že nebylo lze pořádek udržeti. O způsobení

tu přičinil se nejvíce střelec František Giestl, který horlivě a beze taktu zastával slavení nového svátku. V zmatku tom mnoho střelců „ausrückten“ opustilo sňh, načež ostatní střelci, jichž bylo as 80, svou se zavázali, že nový svátek oslavovati nebudou a k návrhu sefa Zýky podepsali všickni osvědčení v tom směru, kterýžto spis i pak prostřednictvím deputace velitelství sboru střeleckého.

Dne 8. května 1870. byl „nový svátek“ přece částečně oslaven a sice 63. ostrostřelci, kteří v uniformě „vyrukovali“ a při službách božích v kostel na náměstí se postavili; oslavení to bylo však velmi chatrné. Většina obyvatelstva neschvalovalo počínání vyrukovavších ostroů, poněvadž ti to jednali samovolně proti většině sboru střeleckého.

Dne 18. května 1870. byl za hojného účastenství pohřb zemřelého a Kafky, židovského rabína plzeňského a klatovského kraje. Zesnulý 8 roků stár a požíval u souvěrců svých veliké vážnosti, jíž v plně zasluhoval.

Dne 20. května 1870. ve schůzi obecního zastupitelstva zvolen na ř. Josefa Ignáce Klotze za městského radu pan Adolf Feyerfeil.

Dne 1. června 1870. byla otevřena nová městská plovárna, která přím městského rady p. J. Kleissla v zadní části domu č. p. 397 na řm předm., na břehu Radbuzy velmi vkusně a pohodlně zařizena byla. Jícím sníženo předplatné značně, aby plovárnu navštěvovati mohli.

Dne 1. června 1870. odebral se z Plzně do Žatce přeložený c. k. místolský rada a okresní hejtman p. Adolf Špulák, který v Plzni úřadoval léta; na jeho místo do Plzně dosazen byl žatecký c. k. okresní an, místodržitelský rada p. František Trojan, jež skvělá pověst zně provázela.

Dne 3. června 1870. mělo obecní zastupitelstvo schůzi, v níž následující předměty:

Na místo p. Adolfa Feyerfeila, který stal se členem městské rady, ustanoven za verifikatora zasedacích protokolů p. Ant. Pácha. Zpráva, že městská rada zavede opět dobytčí trhy v Plzni, vzata k vědomostí.

Předložený plán k stavbě nové vodárny (blíž vojenské plovárny), jakož i rozpočet, dle kterého zřízení vodárny této 100.000 zl. r. m. státi bude, schválil se, a byla městská rada zplnomocněna, aby na základě těchto elaborátů dotýčné práce hned započala.

Dne 3. června 1870. povolila „záložna plzeňská“ spolku cvokařů tomicích částku 500 zl. r. č. beze všech úrokův.

Zastomičští cvokaři, jak známo, nalézali se ve veliké bídě.

Dne 12. června 1870. (dopoledne) byl v chrámu Páně sv. Bartoloměje slavnostně posvěcen nový prapor spolku Marianského, kterýžto spolek před několika lety k podporování nemocných a k pohřbení zemřelých členů (nejvíce nádenníků) založen byl.

Dne 16. června 1870. konána slavnost božího Těla jako vždy slavným průvodem k čtyřem oltářům na náměstí postaveným. Bylo příznivé počasí a slavnost velmi krásně se vydařila.

Dne 20. června 1870. (odpoledne) strhla se nad Plzní silná bouře, při níž i dvakrát uhodilo, a sice jednou do domu p. Komárka v Říšské ulici. Blesk proraziv štít na střeše a strop, vjel do pokoje, odkud zase dveřmi vyjel, aniž kde zapálil. Přítomný ve svém bytu p. Komárek byl poněkud omráčen, avšak záhy se zotavil.

Na poplach učiněný dostavil se městský hasičský sbor ihned na místo, neměl ale co hasiti, poněvadž blesk nezapálil.

Dne 23. června 1870. otevřena trať dráhy císaře Františka Josefa z Plzně až do Vídně. Dosud bylo na trati té, loni vystavěné, spojení až do Gmundu. Účastenství při otevření tom bylo velmi slabé.

Dne 24. června 1870. odpoledne zuřila nad Plzní opět bouře, při níž blesk udeřil do domu Jiřího Hechta na Saském předměstí; s domu toho blesk štít srazil, vjel do chléva a jednu krávu tam zabil.

Dne 28. června 1870. (ráno k 5. hodině) vznála se na domě pana Adama, hotovitele nábytku na Saském předměstí, z neznámých příčin půda, na níž p. Adam měl množství rozličných druhů jemného dříví na nábytek a p. uloženo. Na poplach dostavil se na místo požáru hasičský sbor městský jakož i sokolský. Spojenému namáhání po několika hodinách podařilo, se rozkácenému žívlu přítrž učiniti, takže pouze střecha a dříví na půdě uschované stalo se obětí ohně, kdežto okolní domy byly zachráněny. K udušení ohně přispěl také dobrovolný hasičský sbor něm. turněského spolku „Aaru“.

Dne 1. července 1870. obdržel p. Jan R. Port koncesi k zařízení knihtiskárny pod firmou „Národní knihtiskárna“.

Tiskárnu tu převzal p. Port od F. Steyskala-Lažanského a přenesl ji do domu č. 141 v Školní ulici.

Dne 7. července 1870. konána byla volba do sněmu zemského, který císařským nařízením opět rozpuštěn byl. Plzeň voliti měla, jako vždy, jednoho poslance.

řed volbami uveřejněno bylo následující provolání:

Měšťané voličové!

Postupte opět k osudí volebnímu, kterýmž rozhodnutí máte, jakou cestou slávu vlasti české a rodného města na dále sledovati chcete. Již po dvakrát do sněmu zemského bez obalu jste se o tom vyslovili, učíte tak dle do třetice svého dobrého — i nyní: dvakrát již volili jste deklaranta, se stejnou jednomyslností i po třetí, volte opět zasloužilého purkmistra naší Plzně, pana

EMANUELA TUSCHNERA.

okládáme to za zbytečné, vykládati Vám význam deklarace a dovozovati u vlasteneckou vůli muže, jež Vám doporučujeme. Všickni stejně toužíme aby konečně jednou milé vlasti naší lepší časy nastaly, abychom si oddechli t, v nichž následkem nesrovnalých politických poměrů vžime; všickni také eni jsme, že kandidát náš srdce i spůsoblost má, aby za tímto cílem vzne-nejpřednějšími muži této země na dále za nás pracoval.

Volba naše bude tenkrát tajna; však co dovedli jsme mužně tváří v tvář dovedeme i na lístek hlasovací do sněmu zemského napsati: jméno kandidáta ta. Zrádců na svaté naší věci u nás nikdo nenajde, a proto dne 7. července t. r. volebnímu co jeden muž se dostavíme, neskrývajíce lístků svých před soudruhy. měšťanstva naše heslo!

Plzeň, dne 23. června 1870.

(Následuje as 300 podpisů.)

ěmecká strana navrhla za kandidáta J. U. dra. Eduarda Klotze. ýčným provolání nebylo však ani jediného podpisu.

ři volbě samé úřadoval jakožto zeměpanský kommissar p. Salač, kresní, který do kommisie volební vzal dra. Ed. Klotze a když epřišel, pp. Emanuela Dlouhého, dra. Josefa Starcka, dra. Viléma Karla Hahnenkamma.

áměstek purkmistrův p. Frant. Pecháček jmenoval do kommisie . Karla Houšku a Adolfa Feyerfeila.

ommisie ta zvolila si za předsedu p. Františka Pecháčka.

Volba děla se odevzdáním lístků legitimačních a lístků hlasovacích. litů více než polovice hlasování se zdržela.

1289 oprávněných voličů dostavilo se k volbě 949. Z těchto j hlas 721 deklarantu p. Emanuelu Tuschnerovi; 221 dru. Ed. i. Zvolen byl tedy opět deklarant p. Emanuel Tuschner.

lužno podotknouti, že volba ta konala se již na základě zákona 18. dubna 1869, od německých poslanců na sněmu českém zhotodle něhož mínili zákonodárci dodělati se většího úspěchu, když ilii, že volba příště konati se má tajně, totiž odevzdáním složeného hlasovacího. Census nejnižší pro voliče ustanoven na 10 zl. r. é. lané s vládní přírážkou.

mysl jejich se nezdařil, neboť úspěchy zákonem tím zjednané se všude na stranu národní, stojící při deklaraci poslanců českých psici proti německo-vládnímu živlu.

13. července t. r. počínajíc zavedeny v městě Plzni každou o případě úterý, případně-li na středu svátek) dobytčí trhy, ýsadou městské obci plzeňské povolené, a sice na dobytčím Stodolní ulici.

Dne 15. července 1870. vypověděl francouzský císař Napoleon III. válku pruskému králi Vilémovi.

Dne 1. srpna 1870. měl nově zřízený spolek „Deutsch-politischer Verein“ svou valnou schůzi, v níž konala se volba výboru. Zvoleni byli: předsedou J. U. dor. Josef Starck, a do výboru pp. Stelzer, Trak, Löwith, Utschik, Novák a Bayer.

Mimo to byly dvě od předsedy čtené resoluce přijaty, z nichž první jedná o přistoupení spolku k programu německo-rakouské strany, druhá resoluce žádá neozbrojenou neutralnost Rakouska ve sporu francouzsko-pruském a vyslovuje se proti spolku Rakouska s Francií.

Dne 15. srpna 1870. byla v Plzni bouře, při níž udeřil blesk do střechy domku č. 117 na Saském předm. v Luční ulici, aniž však zapálil.

Dne 24. srpna 1870. konány v Plzni opět volby do sněmu zemského. Bylo to po třetí v krátké době, co vláda sněm český rozpustila za tou příčinou, aby místo deklarantův ústavovérce do sněmu dostala. Všecko namáhání bylo však marné. Čím častěji se volilo tím větší a jistější bylo vítězství opozice česko-slovanské.

Volební komitě pražský vydal opět za příčinou nastávajících voleb toto provolání :

Čechové!

Události světové, kteréž v následcích svých ohrožují až samo bytí říše Habsburgův, přiměly vládu vídeňskou, aby opět volala k národu českému. Avšak posud nedala nám znáti, uznala-li také za slušné a spravedlivé, učiniti nám po právu a přiznati království českému odvěkou samosprávu?

Zdaž poznala se konečně již ve hříchův svém ona strana, kteréž, ač se chlubi býti liberální, i ty ostatky odvěké samosprávy království českého, kteréž sám absolutistický proud minulých vlád ušetřil, utopiti se snažila?

Nejblíže příští dnové nám to ukáží. Čechové! Kterak my hodláme zachovati se v této vážné době, jsouce povolání na sněm, kterýž jsme nikdy neuznali za pravý výraz vůle politického národu českého, abychom tam dali mravnou podporu hlasu svého vládě vídeňské.

My budeme přátely svých přátel a nepřátely svých nepřátel.

Či máme se snad dáti odloučiti úlisnými slovy z pevného stanoviska historického práva, abychom osvědčili soucit k těm, kteří k nám nikdy soucitu neznali, a abychom dokázali šlechetnost k lidem, kteříž s námi nikdy nejednali šlechetně?

Nikoli rozechvěný cit, nikoli strach neb vášně, ani nemístné politování neb svůdna odvěta — jedině rozum budiž vůdcem našim v této rozhodné době.

Nám náleží nyní jednati s chladnou odvahou a činiti to, co národu našemu, co drahé vlasti naší šťastnější budoucnost pojistiti může.

Osvědčili nám říše rakouská skutkem nepochybným a nezrušitelným poctivý úmysl, přiznati národu českému samobytnost a samosprávu založenou v slavných dějinách, v smlouvách posvátných, pak neváhejme podporovati je co starou někdy od otců našich zřízenou hradbu vlastního bytu.

Abý se národ náš obětoval za ni i tenkrát, kdyby ona jemu bezohledně právo bytu popírala, toho by ani vtělené šlechetství nekazalo ani nečinilo. Po zralém uvážení vyslovil národ náš v deklaraci ze dne 22. srpna 1868, přesvědčení své o tom, co pokládá za odvěké a neuměřitelné právo svoje a všichni věrní nynové jeho od nejvyšších do nejnižších zavázali se sobě vespolek slovem muže hájiti zásady deklarace, kteréž jsou netoliko právem, ale zároveň též podmínkou dalšího bytí našeho národa.

A na tom hodláme státi věrně, svorně a jednotně za jeden muž, jakkoli mocna bude snad bouře, jež na nás táhne — neboť národ český, který přestál tak strašných bouří jako sotva který jiný — a posud tu stojí pevně, není věru třtina větrem se klátící.

kteří nám posud jen co jízliví nepřátelé království, ba jména i jazyka
dali, napomínajíce nás, abychom říši v nebezpečné této době nyní
vše ohrožené, obětovali zájmy své zemské.

My rádi by těžili ještě jednou z loyality naší r. 1866. tak skvěle osvědčené,
z svých zájmů strannických a osobních, aby se nám, až nebezpečí mine,
vzhlíželi úsměvem, potupou a posměchem.

Užet spasiti říši, co ohromuje jeden z nejmocnějších údů jejích. Má-li
právo k našim obětem, má zajisté i povinnosti k zemím koruny české.
I právech zděděných i slibech nových, jichž předkem neméně svědomitě
povinna.

Právě má národ náš nedbat, býť jen na chvíli, práv těch, nedá-li se mu
záruk budoucího jich šetření?

Právě má svoliti k oběti, ježto by zrušením všeho základu historického byla
i svých samé říši a dynastií záhubnou?

Užet zajisté, ba nesmí národ náš obětovati vlastním, napotom již neodvo-
lením to, bez čeho by přestal býti národem, nesmí se dopustiti samovraždy.
A Rakouska — ač není-li již příliš seslabena vinou našich protivníků —
i federativní organizace jeho, jež činí z národův jeho spolek k vzájemné
vzájemné obraně jich práv historických a národních.

Chceme-li tomu, kterýž křivdy ani nečiní ani netrpí, žádáme záruk svého práva,

že osud náš jakkoli se obrátí, my pevně stojíme a státi budeme na právu
právním a přirozeném, aby ne jiní, ale brž jedině politický národ český sám
o své budoucnosti, o ústavě koruny české, o způsobu spolku svého s ostatními
a o to chceme se poctivě smluviti i s legitimním následníkem králů svých.

Óvšem! my bohda osvědčíme se i tentokráte co národ politicky zralý a mužný
pět volební svornou za zástupce své na sněm muže osvědčené vlastenectvím
odhodlaně bojovat za nezadatelné státní právo národu českého a koruny
jeho pokroku.

Plzeň, dne 11. srpna 1870.

Dor. Frt. Palacký. Dor. Fr. L. Rieger. Dor. Fr. Brauner.
Dor. Eduard Grégr. Dor. Julius Grégr. Dor. K. L. Klauďy.
J. S. Skřejšovský. Dor. K. Sladkovský. Dor. Jakub Škarda.
Ant. O. Zeithammer. Václav Zelený.

Volání to bylo v Plzni uveřejněno zároveň s menším, lokálním
a následujícího znění:

Voláčové, měšťané král. města Plzně!

Protože nám všem ze srdce mluveným slovům nelze více dodatí, než že jako
u volbě i tentokráte, to jest dne 24. t. m., za poslance do sněmu českého
nás co jeden muž voliti budeme deklaranta, pana

EMANUELA TUSCHNERA,

purkmistra našeho král. města.

Prostředek nás od tohoto vlasti a národu zasvěceného úmyslu ne-
kdyby z protivníků našich ní jeden se nedostavil, my přistoupíme co
k osudí volebnímu, počítajíce ty, kdož zdržíce se volby, svaté věci naší
svědomitými, bohda však, že takých zrádců mezi námi nebude. Deklarace
naše našim heslem.

Plzeň, dne 20. srpna 1870.

Volební komitét strany pokroku.

(Následuje na 400 podpisů.)

Na německá pro tentokráte nenavrhla žádného kandidáta.

Na konala se ve veliké síni vyšší reální školy. Kommissé, jež
se skládala se z c. k. okresního p. Salače, politického kommissaře,
a Tuschnera, předsedy, a mimo to ze šesti členův.

obecní rada, která byla v té době zrušena, nekonala se v takovém pořádku, jak by to mělo být. Němci zrekli se všeho účastenství při těchto jednáních a protestů. Zejména tudíž žádných zbytečných protestů, které by z strany německé strany vždy podnět dávaly.

Na dnešní schůzi, která se konala 18. a z těch volilo 670 deklaranta

pro Otta Bischoffa a 21 hlas na Otta Bischoffa

25. srpna 1871 mělo obecní zastupitelstvo schůzi svou, v níž bylo vyřazeno následující předměty:

1. O návrhu na postavení Smetanova pomníku, jenž dosud záležel na jednání Dostalová a A. Feyerfeila, zvoleni byli ještě pp.: Emanuel Bismarck, Dr. Wilhelm Sela a Jan Kleissl.

2. O návrhu pana Ira. H. Feyerfeila proti nálezům obecního úřadu, kterým on pro zmaření služby před uplynutím času odsouzen byl k náhradě 2000 zlatých, kterou 2. d. 80 kr. zamítnut a rozsudek obecního úřadu potvrzen.

3. O návrhu pana Gustava p. Adolfa Feyerfeila, který stal se městským

Kommissar, vyzkoumání plánu na stavbu nové hlavní školy, skládající se z pp.: Dr. Dostalová, Ira. Sela, Jos. Pokorného, pak z pp.: profesora Dr. A. Bismarcka, Dr. Sela, Jos. Pokorného a Dr. A. Feyerfeila, předložila městské radě dobrozdání, kterým bylo 22 plánů s řešením „pokrok“ relativně nejlepší, po němž pak pan Sela s městským úřadem nejlepší jest a navrhovala onomu vybranou summu 10000 zlatých, kterou 2. d. 80 kr. Dostalová kommissar zároveň se vyslovila, že všechny předloženy plány veskerým podmínkám od obce činěným postačují, uznalo obecní zastupitelstvo za dobré, žádnému plánu cenu nepřikládati.

Pan měšťanosta přednesl zprávu o provedení konskripce a o tom, že založen avšak zároveň na základě popisných listin stálý přehled přítomného obyvatelstva, tak že nyní v popisných knihách a listinách na úřadě policejním uloženy se naleznou, kde kdo bydlí a kdo v každém domě bydlí. Avšak určen byl tento poradek, předložen návrh zákona o ohlášení majemníku se strany majetníků domů, pak předpis o tom, jak zakročiti se má proti osobám cizím, které se ziráhají domovský list sobě zaopatřiti.

Když oba tyto návrhy schváleny byly, vyslovil pan měšťanosta pochvalu asistentu při policejním úřadě p. Erh. Kiesvetrovi za provedení konskripce, za uspořádání domovského práva a za založení evidence obyvatelstva plzeňského.

Pani Terezií Dostalové ponechán žádaný pozemek na „Rychtářce“ ve výměře 92□^o sáh za 5 zl.

Stodoly na Říšském předměstí paní Vopřádkové a p. Starého zapeny za příčinou otevření ulice, vedoucí od evangelického kostela *dynárné*, a sice jedna za 3200 zl., druhá za 3000 zl.

Žádosti p. Martina Stelzra, aby obec přijala ulici v bývalé Steinrově zahradě vytvořenou a ji dláždila i kanalisovala, nebylo vyhověno, ač p. Stelzer nevyhověl podmínce jemu uložené, aby totiž ulici veskrz širokou odevzdal a k docelení toho vyčnívajícím dům Steinhausrův pil.

Nadace Šinkova udělena J. Lacinému, žaku při gymnasiu plzeňském.

Dne 27. srpna 1870. uspořádalo akademické studentstvo v Plzni na přání meškajících veliký ples, a věnovalo čistý výnos na zbudování nového pomníku.

Ples vypadl skvěle; čistý výnos byl 318 zl. 73 kr. r. m.

Dne 7. září 1870. V noci minulé podařilo se sedmi trestníkům utáhnout se na svobodu dříve, než jim od c. k. soudu bylo usouzeno. Pali se zdí do vedlejšího domu „u bílé růže“, odkudž se dostali, když dozorce prohlížel separace, byli ptáčekové již z klece ti tam.

Dne 14. září 1870. zuřil v Plzni veliký víchř a způsobil značné škody. U mlýnské strouhy proti masným krámům vyvrátil topol, též omoradil několik stromů polámal. Střechy několika domů byly od větrem částečně odkryty; služkám, které blíže lochotinské lávky prádlo sušily, vmetal vítr prádlo do vody.

V noci na 25. září 1870. (od 10. do 2. hodin) spozorována severní bouře. Po 10. hodině totiž vystoupila v severním směru na jasné obloze záplava, jako při požáru, a zmizela opět po několika minutách. Zapravovala se až do 2 hodin ranních se stejnými přestávkami třikráte. Ve 2 hodiny ráno byla celá severní obloha jako v ohni. Z nenáhlé se záře a za 1/2 hodiny bylo již jen úzký pruh vidění. Okolo 3 hodině ukaz ten zcela zmizel.

Dne 27. září 1870. v sedění obecního zastupitelstva byly následující věci vyřízeny:

Volba do sesílené školní rady byla 20. proti 2. hlasům odepřena. K návrhu učitele tělocviku na reálních školách byl tělocvik týdně z 4 na 8 hodin rozšířen a navrhovateli služné ze 100 na 200 zl. zvýšeno. Městským úředníkům Janu Portovi, revidentu, Janu Forstlovi, sekretáři, Josefu Fichtlovi, nadlesnímu, a Janu Špačkovi, kasíru, bylo služné zvýšeno na 900 zl., kancelistovi Josefu Kramářovi na 500 zl. Pánům V. Folprechtovi, Chr. Körnerovi a J. Říhovi byly ponechány části obecních pozemků u stodol jejich, □^o po 20 zl.

Pan Josef Rampauch, učitel na hlavní škole dívčí, byl k své vlastní žádosti dán na odpočinek a ponecháno mu služné a byt jakožto pensie. Při otázce o novém obsazení tohoto místa bylo usneseno, že se příště všechna místa na dívčí škole obsadí učitelkami a že již na toto místo vypíše se konkurs pro učitelku.

Dne 4. října 1870. za příčinou jmenovin Jeho Vel. Františka Josefa I. konána byla v 8. hodin ráno u sv. Bartoloměje kostelní slavnost, ku které jeden prapor c. k. 26. pluku pěchoty s hudbou, pak jeden prapor c. k. 35. pluku a záložní vojsko vytáhly. V 9 hodin byla veliká solenní mše, kteréž účastnilo se úřadnictvo a všechny hodnostáři zdejšího města.

Dne 5. října 1870., když v Praze na zemském sněmu usneseno bylo podati Jeho Veličenstvu císaři a králi adresu, v níž vyslovuje se žádost za samostatnost koruny české a odepření voleb do vídeňské říšské rady, rozpustila vláda ihned sněm a spěchala s vydáním patentu, kterým rozepisují se přímé volby do říšské rady.

Dne 15. října 1870. přibyl do Plzně jeho eminence kníže-arcibiskup pražský, Bedřich Schwarzenberg, a udílel po tři dni v hlavním chrámu sv. Bartoloměje svátost sv. birmování.

Nával lidstva byl tak ohromný, že svátost ta udílěna byla při zamčených dveřích onoho kostela.

Dne 20. října 1870. po 6. hodině večerní vznikl oheň v sklepe domu p. Jiř. Maška č. 264, na Říšském předměstí, naproti koželužské továrně Kohnově.

První na místě byl hasičský sbor městský s náčiním. Tomuto podařilo se vniknutí ohně do vedlejších sklepů překaziti a tak další nebezpečnosti zameziti.

Dne 24. října 1870. (večer v 6 hodin) pozorovati bylo na severo-východní části oblohy šedo-žlutou zář, která as za čtvrt hodiny v rudočervenou zář se proměnila, jež na některých místech paprskovitě se ztrácela. Nejkrásněji vyvinula se záře o 7. hodině, v který čas rudost v nejkrásnějším lesku se objevila a celou západní oblohu pokryla.

O 8 $\frac{1}{2}$ hodině zmizel tento úkaz se světelnou červeností k severu; zvolna pak bledl lesk a v 9 $\frac{1}{2}$ hodině zůstal toliko bledý svit na nejzažším severním obzoru, který teprv po 10. hodině zmizel.

Severní záře objevila se opět dne 25. října, večer o osmé hodině, na severo-východní straně oblohy a byla ještě silnější než za večera předešlého.

V noci dne 24. října 1870. jel zde bydlící obchodnický pomocník Leopold Trávníček ve společnosti s vozkou z radniického výročního trhu, když nenadále v lese mezi Chrastem a Plzní, právě když s vozem slezl, od dvou neznámých mužů přepaden a ranou z bambítky zabít byl. Výstřelem tím splasil se kůň a pádil s vozem a vozkou po silnici k Plzni. Na místo činu vyslaní četníci našli Trávníčka s rozbitou hlavou a v obličejí strašně pobodaného. Loupežníci odebrali mrtvole veškeré peníze a stáhly jí i boty s nohou.

Veřejné mínění shodovalo se v tom, že vraždu tu spáchali pověstní lupláci Janečkové, cikáni dva kteří, před několika měsíci z trestnice kartouzské uprchli, na mnohých místech krádeže i vraždy páchali, přes to však přese všechno od c. k. četnictva chycení býti nemohli.

V noci ze dne 26. na 27. října zuřil strašlivý orkán. Škody jim ve zdejších městě způsobené byly ohromny. Nebylo téměř domu, jenž by nebyl býval značně poškozen.

Na kostele sv. Bartoloměje strhla vichřice část štítu, jenž pádem prolomil střechu a klenutí památné kaple šternberské. Jižní část vojenské pekárny na Klatovské silnici byla v pravém slova smyslu se zemí srovnána.

S mnohých domů byla střecha snesena. Chodba, spojující parní mlýn p. Hýrův se sýpkou, byla vichřicí až k protějšnému domu zanesena, kdež balkon značně poškodila. Střechy domů a stodol na předměstích byly téměř vesměs demolovány, věž při vodojemu značně poškozena, komín při továrně p. Škody ohnut tak, že se musila ulice zavřít. Mocný topol blíž Radbuzy byl přelomen a padl na dům Salzmanův, kdež fotografickou dílnu značně poškodil.

Když vítr nejvíce zuřil, vypukl neznámým způsobem v jedné kolně měšťanského pivovaru oheň, jenž byl však na štěstí uhašen, než ještě většího rozměru nabyl.

Zuřící orkán vyvrátil a polámal v obecních lesích mnoho stromů a způsobil i zde veliké škody.

Dne 28. října 1870. byl jeden z dvou loupežných cikánů z kartouzské trestnice uprchlých, na nichž lpí podezření, že spáchali vraždu výše zmíněnou, totiž Josef Janeček c. k. četníkem v Horomyslicích v hospodě chycen a sem do věznice c. k. krajského soudu dopraven.

Druhý lupič, Jan Janeček, který v téže hospodě se nalézal, při prohlídce četnické odvážným skokem z okna vyskočil a zmizel. Tento byl však později chycen.

V měsíci říjnu 1870. otevřel p. Quido Teyssler v Plzni privátní obchodní školu s následujícími předměty: vědy obchodnické, kupecké počítání, přírodní vědy, zeměpis, krasopis, český, německý a francouzský jazyk, těsnopis, obchodní dějepis.

Pro mimořádné žáky zařízení bylo vyučování večerní.

V měsíci říjnu 1870. učitel na hlavní dívčí škole p. Josef Rampouch, před nedávném k vlastní žádosti své na odpočinek daný a jakožto příčinný a přívětivý učitel u bývalých žaček v dobré paměti žijící, daroval městské knihovně vyšší dívčí školy rozsáhlou knihovnu svou, obsahující na 600 svazků knih, jakož i mnohé jiné k vyučování příhodné věci, zvláště z oboru věd přírodních.

Dne 2. listopadu 1870. (v den dušiček) byly hřbitovy plzeňské čteně navštíveny. U sv. Mikuláše dostavil se po 2. hodině odpolední zpěvácký spolek „Hlahol“ a zapěl nad hroby Tyla a Smetany několik sborů smutečních.

Dne 5. listopadu 1870. byla zde přímá volba poslance do říšské rady vídeňské.

K volbám těm rozvinula strana německá opět všecku činnost, doufajíc, že ve skupení, v němž i Plzeň volila, snad přece vítězství se domůže.

Navržen byl od této strany za kandidáta pro říšskou radu v skupení měst níže jmenovaném dor. Arnošt Mayer, purkmistr v Prachaticích.

Důvěrníci poslanců českých navrhli k této volbě za kandidáta opět deklaranta p. Emanuela Tuschnera, purkmistra v Plzni.

Skupení měst, pro které se volilo, obsahovalo následující města: Plzeň, Písek, Klatovy, Domažlice, Strakonice, Sušice, Vodňany, Vimperk, Prachatice a Volary.

V Plzni bylo k volbě oprávněných voličů 1316 a z těch volilo skutečně 940. Z hlasů odevzdaných obdržel p. Emanuel Tuschner v Plzni 700 hlasů, p. dor. Mayer z Prachatic toliko 234 hlasy.

Úhrnem bylo ve všech uvedených 10. městech 4318 k volbě oprávněných voličů. Z těch volilo skutečně 2785. Z odevzdaných lístků hlasovacích znělo 2029 pro p. Emanuela Tuschnera, purkmistra v Plzni, který tudíž byl zvolen za poslance do říšské rady. Dor. Arnošt Mayer z Prachatic obdržel toliko 682 hlasy.

Dne 16. listopadu 1870. měli zde skládati zemští obrancové z okresu plzeňského přísahu.

Mezi branci těmi, dle nového zákona ku zemské obraně určenými, nalézali se někteří, kteří dle staršího zákona branného, již vyslouženo měli a tito vyzváni byvše, aby přísahu složili, přísahati se zpěchovali.

Muž, který si při odepření přísahy nevrozhodněji počínal, byl do vězení vojenského odveden a později k delšímu vězení odsouzen.

V měsíci listopadu 1870. usnesly se četné obce okresu plzeňského, že placení přírážek k přímým daním na cislajtanské školství rozhodně odeprou.

Nové zákony školní potkaly se téměř všude v českých obcích s opesicí, poněvadž k provedení jich zavedeny nemalé přírážky k přímým daním (v Plzni 10%) a školní plat na národních školách mimo to zvýšen na 6 zl. 24 kr. za každé dítě.

Dne 1. prosince 1870. Měštanský pivovár snížil od tohoto dne počítaje cenu jednoho vědra piva na 5 zl. 90 kr., takže máz toliko 16 kr. stál.

Snížení ceny stalo se následkem konkurence nového akciového pivováru, který za touž cenu výrobek svůj prodávati počal.

Dne 2. prosince 1870. (večer) vypukl oheň v domě p. Svátka č. 70 na Říšském předm., a sice v přízemí, kdežto sedlák Süßner seno, jezerní trávu a p. věci uschovány měl. Oheň byl již v zárodku přikvapivším městským hasičským sborem udušen, tak že žádná značnější škoda se nestala.

Dne 10. prosince 1870. počato s výčepem piva z nově zřízeného akciového pivováru v Plzni. Máz toho piva byl z počátku za 16 kr.

1. měsíci prosinci 1870. přibyli do Plzně často francouzští vojínové, byli od vítězných Prusův na bojišti francouzském zajati a do rozličných míst německých do zajetí odvezeni, z něhož se jim podařilo uvolnit. Uprchlí zajatci francouzští byli pokaždé v městě zdejšími úřady pokrněm obdařeni a odebrali se do Vídně, aby se tam u francouzského vyslanectví přihlásili.

ROZLIČNÉ ZPRÁVY A UDÁLOSTI Z R. 1870.

ku 1870. nabyli práva měšťanského v Plzni:

Beringer z Plzně, čepičkář;
groš z Bolevce, kamenník;
K. Cvikl z Plzně, hostinský;
Fránek z Plzně, holič;
Forst z Plzně, truhlář;
Smetana z Plzně, sklenář;
K. Janda z Plzně, majetník domu;
Klusáček z Nov. Dvůrů, hospodář;
Kocok z Plzně, uzenář;
Morous z Blovic, obuvník;
K. Košar z Voseka, kovář;
Beringer z Plzně, majetník hospodářství;
Majer ze Staré Dobevi, krupař;
Kšátek z Nov. Benátek, obchodník;
Kocok z Vejprnic, hostinský;
Fránek z Bušovic, pekař;
K. Janda z Plzně, kožešník;
K. Janda z Plzně, pekař;
K. Průcha z Plzně, pokrývač;
K. Pytlík z Plzně, obchodník s uhlím;
Schlenz z Plzně, krejčí;
K. Schwarz z Polné, sekretář okresního zastupitelstva;
K. Janda z Plzně, hostinský ve Vlkyši;
K. Janda z Plzně, dozorce v Hutích Hérmanových;
K. Janda z Plzně, hostinský;
K. Janda z Černic, krejčí;
K. Janda z Nov. Strašecí, při stavbě dráhy;
K. Janda z Rožmitálu, rukavičkář;
K. Janda z Plzně, kancelista okresn. zást.;
K. Janda z Nové Vsi, obchodník s obilím;
K. Janda z Plzně, kožešník.

svazku obecního byli přijati:

Adler ze Svojsína, obchodník;
Auer ze Vserub, obchodník;
J. Kepka z Hořšova Týna, advokátní kancelista a majetník domu;
K. Schwarz ze Svojsína, obchodník;
K. Schwarz ze " " "
K. Schwarz " " "
K. Škoda z Chebu, majetník továrny;
K. Zelinka z Hradce Králové, obchodník se zbožím materiálním.

3. Stehlíkova nadace pro nevěsty udělena Emanuely Beringrové.
4. Ve příčině nadace Říbové usneseno, aby bylo požádáno c. k. místodržitelství za rozepsání nového konkursu, poněvadž žádný žadatel se nepřihlásil, u něhož by se byly veškeré podmínky nároků shledaly.
5. Usneseno, aby byla požádána konsistoř, aby služné katechetů na hlavních školách z okresního školního fondu se vyplácelo.

Dne 18. prosince 1870. Ředitel plzeňské německé hlavní školy p. Filip Giestl byl od J. V. císaře zlatým záslužným křížem vyznamenán.

Za tou příčinou sloužena byla dne 18. prosince 1870. v 10 hodin v kostele u sv. Anny veliká mše sv., načež v místnostech hlavní školy před se vzato slavnostní odezdání křížku p. Giestlovi u přítomnosti hodnostářův a školní mládeže.

Dne 24. prosince 1870. daroval majetník mlýnů, p. František Hýra, chudým města Plzně za příčinou svátků vánočních 10 centů mouky.

Dne 24. prosince 1870. Na zdejší české hlavní škole i letos přispěním několika dobrodinců byli 24 chudí žáci poděleni o štědrém dnu zvláště knihami a jinými školními potřebami. Paní Klára Tuschnerová, choť zdejšího pana purkmistra, darovala k témuž účelu 5 zl., z Vídně přišlo poštou od p. Augusta Fodermeyera 10 zl., od jeho paní choti 5 zl. a p. Ignác Fomann, kloboučník, přispěl 15. páry plstěnými bačkorkami.

Dne 27. prosince 1870. uspořádal klub dam plzeňských slavnost vánočního stromku, která podala skvělý důkaz o blahodárném působení tohoto spolku. Ve veliké síni hostince „u císaře rakouského“ rozloženy byly na třech dlouhých stolech četné rozmanité dary, o něž dámy klubu se postaraly, a poděleno jimi 60 chudých dívek.

Rozděleno bylo: 60 talířů ovoce a ořechů, 60 sukní, 60 jupek, 60 párů punčoch, 60 párů rukávníků, 60 šálů na krk, pak ještě mnoho zástěrek a šátků na hlavu, mnoho psacího náčiní a přes 100 obrázkových a poučných spisů. Nad to bylo ještě rozdáno 60 velikých vánoček, jež p. Josef Kessler k tomu účelu byl daroval.

Blažeností zářící tváře dívek a jejich matek byly zajisté šlechetným dárkyním nejlepší odměnou.

Pod skvostným vánočním stromkem postavena tribuna, s níž slečna Geyerová vzletnou básní slavnost zahájila.

Po skončeném podělení přednesla sl. Lindackrová krásný epilog.

Ku konci následovala taneční zábava.

Dne 28. prosince 1870. daroval majetník hor p. J. U. dor. Frant. Pankraz plzeňským chudým 600 centů kamenného uhlí.

roku 1870. rozšířeno řečiště řeky Mže pod Saským mostem tím, že za jistou náhradu převzala od Josefa Krále domek jeho č. 42, předm., na „Prádle“, na břehu řeky Mže ležící i s pozemkem, výtost tu odstraniti dala.

U nás předešlo se většímu nebezpečí pro obyvatele Saského před-
městí povodni.

U nás domek zmíněný a pozemek vystavěla obec Josefu Královi nový
č. 203 na Saském předm. a odstoupila mu stejně veliký kus pozemku
zvané louce „Rychtářce“.

U nás roku 1870. stavěn nový akciový pivovár, továrna na emailované
kovárna na cement a v. j.

U nás roku 1870. založena byla p. Janem Kleisslem, městským radou,
„u sv. Jana“ na Saském předměstí na pozemku jemu patřícím.
Dne 25. dubna 1870. započato se stavbou a v měsíci říjnu 1870.
byla jedna řada čítající jedenácte domků, z nichž prostřední opatřen

byl v úmyslu zakladatelova bude as 40 domků tam vystavěno.

U nás stavěním domků těch vyhověno nutně potřebě lidu pracujícího,
který se zmáhajícím se zalidněním Plzně z města vytlačěn bývá.

U nás jeden byt, záležející z 1 světnice, půdy a p., pronajat za 30 zl.,
měsíční platbou za 36 zl. ročně.

U nás v bání věže na prostředním domu uschován jest pamětní spis,
který krátký nástin Plzně a životopis zakladatelův.

U nás v roce 1870. zemřelo v Plzni 677 osob.

Na konci školního roku 1870. (31. července) bylo v Plzni na veřejných ústavách žákovstva:

na gymnasii	383 žákův.
„ reálné škole.	371 „
„ německé hlavní škole.	491 „
„ „ „ „ (dívčí).	586 žákův.
„ české hlavní škole	725 žákův.
„ „ „ „ (dívčí)	460 žákův.

Celkem. . . 3016.

Opatrovnu malých dětí navštěvovalo 99 hochů a 104 dívky.

Spolek k podporování chudých žáků reální školy podělil v r. 1870. 105 žáků psacím a kreslicím náčiním, oděvem a p., pak 7 žáků penězi.

Za náčiní vydáno r. 1870.	398 zl. 21 kr.
„ oděv a obuv	279 „ 70 „
„ jiné potřeby	76 „ 31 „
a v hotovosti	39 „ 20 „

Předsedou jmenovaného spolku jest továrník p. Hugo Jelínek, místopředsedou ředitel reálky p. František Částek.

V r. 1870. vloženo bylo do zdejší městské spořitelny od 4161 stran 669.839 zl. 70¹/₂ kr. a vybráno od 2618 stran 474.425 zl. 58¹/₂ kr.

Veškeré příjmy činily 2,033.038 zl. 86 ¹ / ₂ kr.
„ vydání „ 1,993.902 „ 29 ¹ / ₂ „

Vlastní čisté jmění spořitelny, t. j. rezervní fond činil na konci r. 1870. 80.307 zl. 43¹/₂ kr.

Roku 1870. měl obecní důchod:

příjmů	158.023 zl. 88 ¹ / ₂ kr.
vydání	232.955 „ 8 ¹ / ₂ „

Špitál sv. Máří Majdaleny:

příjmů	2.364 zl. 37 kr.
vydání	2.776 „ 11 „

Špitál sv. Martina:

příjmů	383 zl. 90 kr.
vydání	359 „ 78 „

Fond chudinský:

příjmů	4.356 zl. 54 kr.
vydání	4.820 „ 90 „

Pro fond školy reálné vybráno za čas od 1. července 1869. až do 30. června 1870. pivního krejcaru (z každého mázu krejcar): od městanského pivováru za pivo v Plzni konsumované 9892 zl. 68¹/₂ kr., od nájemců pivního krejcaru za ostatní pivo v Plzni spotřebované roční nájemné obnášející 12.000 zl.; celkem 21.892 zl. 68¹/₂ kr.

Roku 1870. rozšířeno řečiště řeky Mže pod Saským mostem tím, že obec za jistou náhradu převzala od Josefa Krále domek jeho č. 42, Saské předm., na „Prádle“, na břehu řeky Mže ležící i s pozemkem a nemovitost tu odstraniti dala.

Tím přešlo se většímu nebezpečí pro obyvatele Saského předměstí při povodni.

Za domek zmíněný a pozemek vystavěla obec Josefu Královi nový domek č. 203 na Saském předm. a odstoupila mu stejné veliký kus pozemku na tak zvané louce „Rychtářce“.

Roku 1870. stavěn nový akciový pivovár, továrna na emailované zboží, továrna na cement a v. j.

Roku 1870. založena byla p. Janem Kleisslem, městským radou, kolonie „u sv. Jana“ na Saském předměstí na pozemku jemu patřícím.

Dne 25. dubna 1870. započato se stavbou a v měsíci říjnu 1870. stála již jedna řada čítající jedenácte domků, z nichž prostřední opatřen jest věží.

Dle úmyslu zakladatelova bude as 40 domků tam vystavěno.

Vystavěním domků těch vyhověno nutně potřebě lidu pracujícího, který při zmáhajícím se zalidnění Plzně z města vytlačen bývá.

Jeden byt, záležející z 1 světnice, půdy a p., pronajat za 30 zl., se zahrádkou za 36 zl. ročně.

V báni věže na prostředním domu uschován jest pamětní spis, obsahující krátký nástin Plzně a životopis zakladatelův.

V roce 1870. zemřelo v Plzni 677 osob.

ALEXANDER PLZEŇSKÝ

zději Aujezdecký — rodem byl z Újezda u Plzně. V Plzni u vyby u Bakaláře, Pekka neb Mantuana naučil knihtiskařství. Vlovi Olivetskému do Litomyšle ve službu dal. S tímto vstoupil do tiskárny, za manželku pojav ovdovělou mladší dceru jeho Annu. Těchán r. 1534. zemřel, jal se o své ujmě knihtiskařství pro- vydal mnoho spisů zvláště pro Jednotu bratrskou. Užíval y v domě těchána na hoře Olivetské, jakož na nejedné u něho výslovně naznačeno, kdežto s rodinou svou přebýval v druhém, P. Olivetského domě, kterýž r. 1535. od spoludědicův ženy byl přejal. Pres starý norimberský i se vším příslušenstvím o k užívání mu propůjčila a konečně v plné majetnictví odkázala. androvo, neméně jako vážnosti u sousedův, rok co rok při- ěta 1547. koupil spáleniště domu jednoho pod baštou, nyní em piaristickým v Litomyšli. Činnost jeho, podle okolnosti a, velmi byla veliká. Od 1535. až do 1544. neminul rok, aby sů z tiskárny jeho nebylo vydáno. L. 1545. nastala přestávka; d není žádný tisk Alexandrův z té doby povědom. Po zbourání tē sousedě litomyšlští, v jichž městě bylo sídlo správy bratrské, stíženi. I není pochyby, že se zvláštním podezřením hleděno drovi, jenž uměním svým Jednotě bratrské tolikerou službu al. Alexander nicméně snažil se, aby pohromě ušel. Spolu jinými osobami postavil se přede pány v konsistoři pod jednou se k církvi římské. Tím si zjednal list ochranný, pod jehož ohl zůstati v Litomyšli přes výpověď, Bratřím v máji 1548. ež nebylo mu přáno bez překážky těšiti se této bezpečnosti. li tehdáž jakožto hejtman královský vladařil Šebastian Šejnoch), jenž spolu s farářem kn. Martinem nemilosrdně zření měl lali obrácení Bratří bývalých upřímně bylo miněno, a všelijak eustával. Alexander stížnosť svou vznesl na arciknížete Fer- dovedl toho, že se Šejnoch i kn. Martin měli ospravedlniti. apsalí arciknížeti, svědčí o veliké nevrlosti jejich. Alexandra z podvodného vymožení ochranného listu u konsistoře, jelikož pení svého až do dneška přijímáním svátosti oltární nepotvrdil, k přijda domů „rozličného daremného a nepravdómluvného dem k pohoršení nastrojil“. Následek toho byl, že Alexander l se z Litomyšle vyprodati. Nejprve se r. 1549. za přátely til do Prus. Požívaje zvláštní ochrany vévody Albrechta, skárnu v Královci, kdež 1551.—1554. pode jménem Alexandra m) jmenovitě knihy polské tiskl. Mimo jiné vytištěn od něho klad písem svatých od Jana Seklucyana 1551. a Valentina polské vzdělání českého kancionalu 1554.

ALEXANDER PLZEŇSKÝ

píše se později Aujezdecký — rodem byl z Újezda u Plzně. V Plzni se bezpochyby u Bakaláře, Pekka neb Mantuana naučil knihtiskařství a pak se Pavlovi Olivetskému do Litomyšle ve službu dal. S tímto vstoupil v bližší přátelství, za manželku pojav ovdovělou mladší dceru jeho Annu. Když mu tchán r. 1534. zemřel, jal se o své ujmě knihtiskařství provozovati a vydal mnoho spisů zvláště pro Jednotu bratrskou. Užíval v tom dílny v domě tchána na hoře Olivetské, jakož na nejedné u něho vyšlé knize výslovně naznačeno, kdežto s rodinou svou přebýval v druhém, též někdy P. Olivetského domě, kterýž r. 1535. od spoludědicův ženy své koupil byl přejal. Pres starý norimberský i se vším příslušenstvím tchýně jeho k užívání mu propůjčila a konečně v plné majetnictví odkázala. Jméni Alexandrovo, neméně jako vážnosti u sousedův, rok co rok přibývalo. Léta 1547. koupil spáleniště domu jednoho pod baštou, nyní pod kostelem piaristickým v Litomyšli. Činnost jeho, podle okolnosti onoho věku, velmi byla veliká. Od 1535. až do 1544. neminul rok, aby několik spisů z tiskárny jeho nebylo vydáno. L. 1545. nastala přestávka; aspoň dosud není žádný tisk Alexandrův z té doby povědom. Po zbourání 1547. zvláště sousedě litomyšlští, v jichž městě bylo sídlo správy bratrské, těžce byli stíženi. I není pochyby, že se zvláštním podezřením hleděno ku Alexandrovi, jenž uměním svým Jednotě bratrské tolikerou službu byl prokázal. Alexander nicméně snažil se, aby pohromě ušel. Spolu s několika jinými osobami postavil se přede pány v konsistoři pod jednou a přiznal se k církvi římské. Tím si zjednal list ochranný, pod jehož záštitou mohl zůstat v Litomyšli přes výpověď, Bratřím v máji 1548. danou. Než nebylo mu práno bez překážky těšiti se této bezpečnosti. Na Litomyšli tehdež jakožto hejtman královský vladaril Šebastian Šejnoch (Schönaich), jenž spolu s farářem kn. Martinem nemilosrdně zření měl k tomu, zdali obrácení Bratří bývalých upřímné bylo míněno, a všelijak je týratí neustával. Alexander stížnost svou vznesl na arciknížete Ferdinanda i dovedl toho, že se Šejnoch i kn. Martin měli ospravedlniti. Listy, jež napsali arciknížeti, svědčí o veliké nevrlosti jejich. Alexandra přímo viní z podvodného vymožení ochranného listu u konsistoře, jelikož prý přestoupení svého až do dneška přijímáním svátosti oltární nepotvrdil, nad to pak přijda domů „rozličného daremného a nepravdómluvného mluvení, lidem k pohoršení nastrojil“. Následek toho byl, že Alexander přece musil se z Litomyšle vyprodati. Nejprve se r. 1549. za přátele svými obrátil do Prus. Požívaje zvláštní ochrany vévody Albrechta, zařídil si tiskárnu v Královci, kdež 1551.—1554. pode jménem Alexandra Čecha (Böhm) jmenovitě knihy polské tiskl. Mimo jiné vytištěn od něho polský překlad písem svatých od Jana Seklucyana 1551. a Valentina z Brzozova polské vzdělání českého kancionálu 1554.

Z Královce odebral se do Moravy, veza s sebou náčiní své, které tou dobou nebylo příliš veliké a snadno se z místa na místo převážeti dalo. Léta 1558. v létě byl v Prostějově, kdež vytiskl osvědčení bratří proti Vojtěchovi z Pernšteina. Ale pobytu tomu bylo na krátko. Brzo viděl se býti nucena, znova vydati se nazpět do zemí polských.

Tam našel přívětivý útulek u Lukáše z Górký, kterýž jej přijal na zámku Šamotulách za svého knihtiskaře. Starší bratři, zamýšlejíce poříditi nové vydání kancionalu, obrátili se r. 1560. k pánu, aby Alexandrovi dopustil knihu tu vytisknouti. Dne 7. června 1561. byl kancional hotov, a Alexander zvláštním přípisem děkoval Lukáši z Górký, nazývaje jej svým milostivým pánem a dobrodincem, jenž jej s pomocníky jeho i s čeládkou při tom vše věrně opatroval. Přípis ten přitíštěn jest ku kancionalu, jímž se počíná řada nádherných tisků pod ochranou Jednoty vydaných. Kdežto se Alexander, přebývaje v Litomyšli, buď prostě tímto jménem anebo Alexander Plzeňský psával, shledáváme jej od 1558. jiným příjmením naznačovaného. Psal se totiž Al. Aujezdeckým — neb Aujezdským. Z kancionalu šamotulského vidíme, že Alexander jakožto erbu nebo znaku uměleckého užíval štítu, na němž jest stojel medvěd s visutým na hrdle řetězem. Do Litomyšle vrátil se, jak se podobá, teprv po smrti Ferdinanda I. 1564. Přistího totiž roku vydal zase v Litomyšli paměti Michala Konstantinoviče z Ostrovice, připojiv k nim starší pamflet „Tažení proti Turku“. Od té doby zdá se, že Alexander knihtiskařství zanechal. Zemřel 1577.

(Vypsáno ze Sedláčkova článku v Památ. archeol. 1871.39.)

(DANIEL) ALEXIUS Z KVĚTNÉ

narodil se v Plzni v druhé polovici XVI. stol. z rodičů katolických. Okolo 1595. byl již měšťanem Starého Města pražského, kde měl dům a jiné grundy. On byl mistrem umění malířského a zhotovil rozličná zdařilá díla malířská na vápně i na plátně.

Roku 1599. maloval kapli svatojanskou v arcibiskupském zámku v Praze (al fresco) a zanechal tam také svou podobiznu.

Zemřel 1. července r. 1636.

(Viz pam. archeol. VIII. 114. Rybička.)

ARSENIUS KAŠPAR Z RADBUZY

narodil se na počátku II. polovice XVI. století v Plzni. Studoval v Říme v koleji Germanské bohosloví. Navrátil se do vlasti stal se probostem na Vyšehradě. L. 1621. byl děkanem kostela metropolitního u sv. Víta v Praze a pak vikářem generalním. Byl Jana III. i Arnošta II. arcibiskupským oficiálem. L. 1617. assistoval arcibiskupovi Janu Lohelovi při korunování Ferdinanda II., od něhož povýšen byl na šlechtictví s přídomkem „z Radbuzy“.

Když r. 1619. dne 20. března císař Matias zeznul, zanechav Ferdinanda II. jakožto pravého dědice, již dvě léta před tím za krále českého korunovaného, jinověrci tohoto pravého krále zavrhlí a na jeho místo

Bedřicha, kurfirsta falckého, za krále českého dne 29. srpna t. r. povolili, bylo za tou příčinou na znamení všeobecné radosti poručeno, z menších děl stříletí, a lidu jinými způsoby jásati a také všude po městě v Praze ve všech chrámech, hlavně pak v metropolitním, zvoniti.

Arsenius jsa právě děkanem chrámu metropolitního protivil se s kanovníky a nedovolil, aby potupou pravého krále sv. kov znesvěcen byl.

Brzy po té byl by do vězení uvržen býval. zbrojnoši direktorů buřičských úzkostlivě hledán jsa, kdyby se byl brzy o nebezpečnosti tom nedověděl a sebe tak nezachránil; domu však samému učinili násilí a všechny nádoby, jež jim v cestu přišly, s přemnohými nadávkami naň se vztahujícími pobrali, aniž ustáli od dalšího jeho pronásledování. A když již válka sama proti Ferdinandu II., tehdy již císaři, se obrátila a Bedřich na nedostatek peněz trpěl, usnesli se na tom vérolomní kacíři, že zlaté a stříbrné nádoby na žold vojenský a potřeby válečné obrátí.

Tu však ještě s větší drzostí než posud počali děkana Kašpara Arsenia hledati, aby od něho jakýmkoli způsobem chrámový poklad vynutili. Když však ani slovy, ani sliby, ani hrozbami svými ničehož nepořídili, tu uživše násilí vojiny své do vnitř poslali, kteří jej z nenadání chytili, do veřejného vězení na Malé straně uvrhli s tím úmyslem, aby se pranýří i mučení podrobil.

Avšak stalo se, že tento as hodinu před tím o hrozícím sobě nebezpečnosti se dovědév, převlečen nejprv do sousedního kláštera kapucínského se odebral, potom ven z města do kláštera sv. Markéty u Bílé hory, jediným věrným sluhou doprovázen jsa, šťastně se dostal.

Tomuto tedy znamenitému muži děkuje metropole pražská zachování sv. ostatkův a jiného sv. náčiní, kapitola své knihovny, archivu a nejstarších památek před nasilím a bezprávím protivníků. L. 1624. odevzdal kostel panny Marie vítězné Karmelitánům.

Arsenius, otčině své Plzni velmi milý, daroval chrámu plzeňskému sv. Bartoloměje stříbrný kříž v ceně 29 hřiven spolu s baldachýnem.

On odkázal nešťastným svým Plzeňanům tisíce, z nichž ročně 70 kop úroků plynulo.

Tyto peníze daroval později Plzeňanům s tím závazkem, aby oni ročních těchto úrokův užili k podporování synů svých v Praze studujících, jak také v následujících letech vždy některý hoch z peněz těch v konviktu pražském chován byl.

Zemřel jakožto generalní vikář dne 13. září 1629.

Učeností a výmluvností stkvěl se nad jiné. R. 1621. vydal kázání in reconciliatione hl. kostela pražského a svěcení oltáře sv. Víta, které měl dne 28. února t. r. Nad to sepsal knížku pobožnou o blahosl. p. Marii a o dívech, kteréž se dějí před jejím obrazem v Staré Boleslavi. (V Praze 1629). Jeho obraz nalézá se ve zdejším museu. Na něm nachází se nápis:

„Kaspar Arsenius de Radbusa, Boëmus Plsnensis. S. Metropolitanæ ecclesie Pragensis decan a Exem. Wischra. Præposit. fidei cat. Acerrim. Propugnator.“

(FRANT.) BARTOŇ

nar. v Plzni. Asi od r. 1730. byl farářem v Charvaticích na Zlonicku. Roku 1731. a 1732. měl kázání o sv. Norbertu v chrámě doksanském. R. 1734. při installaci Tobiaše Čechury na faru ve Vraném. Všecka tři kázání byla tiskem vydána. L. 1735. dostal se za děkana do Skuče, kteráž tehdáž se nacházela pod patronatem hrabat Kinských. L. 1746. posvětil nový kostel v Janovičkách vystavěný. Ze Skuče vydal kázání dvě 1736. o sv. Josefu a 1748. o sv. Salvatoru. Život svůj dokonal jakožto kanovník svatovítský.

(TOMÁŠ) BAVOROVSKÝ

nar. jak se k výře podobá v Bavorově v Práchensku, odtud i jeho jméno. Vysvěcen jsa na kněžství byl l. 1551.—1552. arcipřístem a farářem v Plzni. L. 1556.—1557. farářem v Českém Krumlově, kazatelem při dvoře Viléma z Rožmberka a arcipřístem kraje bechyňského. Avšak ani zde dlouho nezůstal. Navrátiv se do Plzně byl zde l. 1561. opět farářem a archidiakonem.

Později jmenován jest kanovníkem na hradě pražském až do 1561., načež složiv kapitulní děkanství, do Plzně se přestěhoval. Příčina k tomu byla jeho chatrné zdraví.

Bavorovský zemřel v Plzni asi v polovici září 1562. nemálo dluhů po sobě zanechav, tak že stateček i věci jeho sotva stačily k zaplacení. Mezi dlužníky, asi se stem kop, byl i kostel sv. Vítá a probošt tamní.

Bavorovský vyznamenává se nad jiné kazatele katol. XVI. stol. velikým darem a mocí výmluvností, jest povahy přímé a šlechetné, řeči jasné a přesné, jadrné a uslechtilé; v řečech svých zůstavil nám dosti zřetelný obraz věku svého, jeho mravův a vad. — Od něho vyšlo r. 1552. Desatero kázání o sv. pokání. (V Praze u Bartoloměje Netolického.) Pak o umučení p. n. J. Krista, křesťanské a pobožné rozjímání (v Plzni kázané). V Prostějově u Jana Gunthera, r. 1557. v Praze u Antonína Straširypky: Dvoje kázání při slavnosti nové mše. Pak v Olomouci u Jana Gunthera: Postilla česká, aneb kázání a výklady na evangelia nedělní; r. 1561. v Praze u Jír. Melantricha: Zrcadlo onoho věčného a blahoslaveného života, kteréžto rozjímání dogmatické v Plzni složil, když častými a těžkými nemocemi postřžen byl, že někdy prý malá naděje o životu jeho byla.

Konečně r. 1562.: Naučení a vyhlášení o přijímání podobojí způsobou a podávání dítkám, vyhlášené na sessi, t. j. zasednutí pátém sv. obecného concilium tridentského.

L. 1822. vydal Jos. Dittrich, kanovník vyšehradský, spisy Bavorovského nákladem Neureuthrovým.

BENEDIKT PLZEŇSKÝ

žil as okolo r. 1523. Přeložil z vlastiny spis Františka Venetiana „Katholikus sv. Petra“. Rukopis nalézá se v Štokholmě a v českém zemském archivu.

BERLIČKA Z CHMELČE

VOJTĚCH ŠEBESTIAN (SCIPIO)

plzeňský — nar. l. 1565. — vstoupil l. 1583. do řádu jesuitského
vžil první léta dílem u Petra Skargy v Krakově, dílem v koleji
pučké. Již asi 1600. jal se překládati Skargovy Životy svatých
stiny. L. 1602. knihu tu na větším díle přeloženou měl; jelikož
překlad delšího času k vytištění potřeboval, „dobrá jej některých
nosti horlivých milovníků rada popudila“, aby mezi tím Rozmlouvání
hoře, římského papeže, o životech svatých z latiny na česko přeložil
al. Od 1611. byl regentem pražského konviktu u sv. Bartoloměje,
učil filosofii, mathematice a rozporné theologii. L. 1616. povzbuzen
l arcibiskupa Lohelia, aby proti spisu Adama Klementa o manželství
kém vystoupil. L. 1619. sepsal vyvrácení druhé apologie stavovské.
Postillu, i verši prokládanou, o jejímžto užívání při nauce křesťanské
1779. zvláštní navedení vydáno od scholastika Lenharda, sepsal
ějaký proti Bratřím, ježž známe jedině ze zběžné jedné poznámky
tovy.

Po 1620. opustil řád, aniž vědomo, kam se poděl. Ještě r. 1618.
val se na Moravě, kdež požíval zvláště přízně kardinála Dietrich-
knížete K. z Lichtensteina, pana Jana Kavky z Řičan a jiných
a prelatův katolických.

Spisy jeho jsou následující:

Životy svatých Petra Skargy.

Rozmlouvání sv. Řehoře o životech svatých.

Kancional katolický.

Bezženství kněžské (čelí proti spisu Adama Klementa).

Postilla.

Vyvrácení druhé apologie stavův král. českého.

Spis Bratřím „contra Picarditas“.

(PROCOPIUS) BUDOVEC

okolo r. 1423. arciděkanem v Plzni. Byl to muž velice vzdělaný
výtečným kazatelem v době husitských válek, jak ů tom svědčí
na obraze jeho ve zdejším museu. Nápis tento zní:

S. M. E. P. Prælatu Archidiaconu. Vir multimoda eruditione
us rectæ conscientie pietate plenus, qui grassante hæresi, ingentes
versionis fructus fecit dono prædicandi paucos habuit æquales,
itationis et orationis spiritu sublimis ac cum deo semper con-
tus vixit adhuc circa Annum 1423.

(JAN) DOUBRAVSKÝ,

JINAK TAKÉ NAZÝVÁN

JAN Z DOUBRAVKY A Z HRADIŠTĚ.

(Před povýšením svým do stavu rytířského psal se „Skála“.)

Šarodil se kolem r. 1486. v Plzni z rodičů katol. a dosti zámožných.

Panovník poznal z toho spisu nadaného muže, ústav pro chudé vstoupil v život, a dor. Říha byl velikou zlatou záslužnou medailí se zlatým křížem a diplomem na šlechtictví — ad personam nobilis de Lauro — obdarován.

Toto byla poslední sláva vědecky vzdělaného muže.

Churavěl často a velmi, hledal pomoci v pití minerálních vod, avšak bez prospěchu.

Tu upamatoval se, že jsa chlapcem často slyšával o jakémsi zázračném prameni na jižním svahu vrchu lochotínského u Plzně, jebožto voda prý všecky lidské vnitřní neduhy léčí a také prý mnoho nemocných a neuzdravivých uzdravila.

Jakožto učený lékař nemohl jinak, než smáti se také pověsti slepé víry; tu však zaklepala náhoda tohoto podivného inkognito, jemuž lidé za nejznamenitější vynálezy děkovati mají, na dveře bytu jeho, a měšťan, jehož dor. Říha skoro beze všeho prospěchu a bez vsi naděje již dlouho léčil, vstoupil docela zdrav a dobré mysli.

Hádanka brzy se rozluštila vysvětlením uzdraveného, že 6. nedělní užívání vody pramene lochotínského nemocí docela jej zbavilo, a že jest mu, jako by se znova narodil.

Dor. Říha dal si láhev vody té přinésti. Dle rukopisu, jež právě před smrtí svou o prameni lochotínském psáti se jal a který mezi písemnými zůstatky jakožto neukončené dílo nepovšimnuto zůstalo a se ztratilo, byla barva zázračné vody světle žlutá, čista jako křišťál, měla chuť skoro inkoustovou (pro kysličník železitý) a s vínem smísená jsouce, pěníla se jako voda bilínská. Rozsáhlejší chemické analýse této vody nenalezla se sice v rukopise, avšak tolik jest jisto, že ji lékař při léčení mnohých nemocí s prospěchem užil, zvláště k obnovení zesláblých sil tělesných. I několik nemocných, kteří v Teplicích a v Karlových Varech pomoci nenašli, posílněno a uzdraveno bylo tímto zázračným způsobem.

Jen prvního lékaře tohoto pramene, dra. Říhu, zavrhlí vodní duchové svévolně a pokus, aby pro svůj neduh taktéž v prameni lochotínském pomoc nalézl, způsobil mu plivání krve.

Několik let později zemřel.

Dle některých úryvků z jeho rukopisu, o němž již dříve zmíněno, lze patrně poznati, že zanašel se myšlénkou, na blízkou pramene lochotínského zříditi lázně. Tomu nasvědčuje i ta okolnost, že několik dní před smrtí kázal u pramene 3 až 4 mladé javory zasaditi.

„Smrt mne překvapuje,“ pravil při tom, „a kdo zabraňuje mi, člověčenstvu i dále prospívati? Lochotín chová veliký poklad v sobě. Nechat potomci na blízkou stromků hledají a onen poklad naleznou.“

Tento ústní odkaz se sice rozšířil, ale laikové mu neporozumějí.

(JOSEF VOJTĚCH) ŠEDLÁČEK

narodil se dne 2. února l. 1785. v komorním městě Čelakovicích v bývalém kraji koufínském. Otec jeho byl představeným a svého zaměstnání mistr mydlářský. Malý Josef nabyl základních vědomostí hudebních a literárních v místní škole, kdež učitelem byl vzorný vlastenec Jan Basler. Tehdejší katecheta čelakovický, P. Jan Vorlíček, poznav nevšední bystrozrak hochův, jal se jej vyučovati v jazyku německém a v počátcích jazyka latinského s nemalým úspěchem.

(ANTONÍN) FROZIN,

RODÁK A SOUSED PLZEŇSKÝ,

17. století. XVIII. věku i byl první, jenž se pokusil sestavit přehled
hranic v Čechách. Byl poutník mnoho zchodilý k obrazům
svatým. Léta 1700. nastoupil schválně třifletou cestu po Čechách,
aby zjistil, co by českého a co německého obyvatelstva bylo. Výsledky
zaznamenal v předmluvě na své „Obroviště“, odkudž je Pelceš přejal
kroniky.

Opis jeho: V. Kumpenberka Obroviště mariánského Atlanta. (Knižka
mariánských obrazích. V Praze 1704.)

(PAVEL) GERON

Byl v Plzni, byl velikým mužem z řádu jesovitského a došel si
světou kázáními, jež v Praze u sv. Mikuláše na Malé straně mluvil,
o té pověsti. Byl i výtečným členem obce svého rodiště.
Zemřel dne 1. července 1636.

(SAMUEL) GREIFENFELS Z PILSENBURKA

Byl v Plzni r. 1598. Byl členem řádu cysterciáckého a opatem
plzeňského, žďarského, zbraslavského a velehradského, které buď
nyní zase vystavěl aneb aspoň opravil.

Opis jeho jest ve zdejšímu museu a nápis na jeho obraze zní:

Modum Reverendus Pater Samuel Greifenfels a Pilsen-
sibus, Pilsnensis. Ordinis minorum Capucinatorum per Boëmiam,
Moravian et Silesiam pater Provincialis et totius ordinis
Generalis-Definitor. Vir præclarus virtutibus et meritis obijt Raudnitii
die 11. A. 1604.

Greifenfels z Pilsenburka přeložil z italštiny: Humilis Segali „nové
zprávy, kteréžto zvěstuje celému světu hodnosti a t. d., jimžž bůh svou
světou rodičku Marii Pannu obohatiti ráčil“; v Praze 1627.

(JIRÍ) HOLÍK,

DUCHOVNÍ A SPISOVATEL,

Byl v Plzni, byl od jesuitů v 12. svém roce přinucen státi
se katolíkem. Po odbytých studiích vstoupil v Praze do řádu domini-
kánského. Čtyři léta v Plzni působil jako kazatel a inquisitor, načež
šel do Litoměřic. Uloženo mu, aby vykonával censuru spisův,
protestantského Německa do Čech byly přiváženy.

Opis jeho: Městnání to mělo naň účinek, jehož se představení nenadáli;
řád dominikánský a roku 1665. stal se pastorem české obce ve
Vídni, která jej do Švéd poslala podpory sbírat. Přišel odtud
z Prahy, stal se učitelem a zemřel r. 1670.

Opis jeho: Blutige Thränen des Böhmerlandes (ve Vitemberce a v švédském
Upsale 1672.)

(MARTIN) HRUŠKA,

BÝVALÝ MĚSTSKÝ ARCHIVÁŘ V PLZNI,

nar. 19. října 1815. v městysi Plzenci. Odbyv školy přípravné vstoupil 1830. do techniky, již r. 1835. absolvoval. Pak vstoupil 13. listopadu t. r. k magistrátu plzeňskému do praxe. Zde sloužil za nepříznivých poměrův po 15 let bezplatně, než mu bylo popráno stálého postavení. R. 1850. svěřen mu protokol a registratura městské rady; r. 1868. jmenován archivářem pro zásluhu své, které si byl získal vzorným pořádáním městské spisovny. Vykonal Hruška v letech posledních práci obrovskou, při svém chatrném zdraví téměř k víře nepodobnou: sestavení Pamětní knihy král. města Plzně od r. 775. až po r. 1870. Památnosti tyto zaujímají osm velikých knih, na základě pravdivých událostí a z pramenů spolehlivých sepsaných, zevně úhledně upravených. Dílo Hruškovo opatřeno jest 91 ilustrací, mnohými podobiznami výtečných mužův, jich 44 znaky, plány a obrazy města a histor. budov. Tímto dílem postavil sobě H. trvalý pomník u měšťanstva plzeňského.

Obšírné a důkladné vypsání dějin města Plzně bylo na ten čas velmi nesnadno, ježto valná část vzácných pramenů dob starších zhynula r. 1507., který tehdáž skoro celé město zničil, a největší část vzala za své nerozumností v letech 1850., kdy hojně, až dosud zachovalé památky písemné od soukromníků buď rozebrány, aneb prodány jakožto zbytečný a k ničemu nepotřebný popsaný papír. Tím zničeno mnoho pramenů, které dnes již nemožno nahraditi, a proto i zprávy ze starších dob nám zachované jsou velice chudé. Tím záslužnější byla snaha M. Hrušky, který na své vlastní útraty a s plí všeho uznání hodnou hleděl staré památné listiny, zdejšího města se týkající, sebrati. Opisoval staré listiny a očišťoval staré pergameny, z nichž některé již několik set let zapomenuty a mezi starým haraburdím pohozyeny byly. Tak zachránil mnohé památné listiny města Plzně před zkázou právě v té době, když měly býti tyto „nepotřebné papíry“ prodány kramářům na obálky a na podpaľ.

Práci M. Hrušky uznali mužové v historiografii české na slovo vzati, jako Frant. Palacký, který vepsal v Pamětní knihu Hruškovu tato slova:

„Knihu pamětní král. města Plzně od r. 1848. do r. 1860. založenou a sestavenou od p. Martina Hrušky viděl jsem a prohlédl a četl s potěšením. Chválím způsob, kterým ona vedena jest, a přál bych, aby v ní pokračováno i také aby příkladu jejího následováno bylo ve všech obcích vlasti naší.

V Praze, 16. února 1868.

Dr. František Palacký.

historiograf král. Českého.“

Mimo četná písemná a ústní uznání bylo dílo Hruškovo také počteno zlatou medailí při výstavě obchodní komory r. 1869. v Plzni pořádané.

V novější době uznal práci Hruškovu také slovutný dějepisec dr. Jos. Emler v časopise Musea král. českého (roč. 1882. Roč. LVI., svazek II.). Praví mezi jiným:

„Vratel vynaložil mnoho práce na pamětní knihu plzeň-
děčil se městu, v němž působil, nejen sestavením
ní, nýbrž i badatelům vlasteneckého dějepisectví

R. 1518. vyslán byl do Bari v království neapolském, jakož i do Milána k Janu Šforzovi, aby umluvil zasnoubení Bony, dcery vévodovy, se Sigmundem králem polským. Od českých stavův byl vyslán do Polska k témuž králi Sigmundovi, aby od něho žádal pomoci do války proti Turkům, kteří uherskou zemi pěnili a Moravě i Čechám nebezpeční byli. Když pak Turci 1529. Vídeň oblehali, vyslán byl Dubravius s vojskem, jež Thurzo a stavové moravští sebrali, k Vídni, přispěl nemálo k zapuzení Turků. Ferdinand I. uznávaje jeho mnohé zásluhy, povýšil ho do stavu rytířského s přídomkem: „Doubravský z Doubravy“ a ustanovil jej r. 1541. po smrti Bernarda Zoubka za biskupa olomouckého a 1546., nemoha spory mezi českými a slezskými stavy ukliditi, ponechal jichurovnání Dubraviovi.

R. 1546. vypověděl císař Ferdinand jemu k vůli Pikardy ze země, ačkoliv se títo brzy zase navrátili. Roku 1547. byl od Ferdinanda I. zároveň s císařským místokancléřem Jiřím Sediem vyslán k Čechům, aby je přiměl k odstoupení od spolku proti Ferdinandu; když pak po bitvě mülberské Ferdinand v Čechách ze stavův slezských a moravských soud zařídil, aby nad odbojnými Čechy rozhodoval, vymohl Dubravius, jsa za předsedu ustanoven, na králi tolik, že jen ti byli smrti ztrestáni, kteří byli nejvíce vinni.

Ač Dubravius světských věcí se účastnil, přece nezanedbával povinnosti biskupského svého úřadu a prázdeň věnoval k sepisování knih, z nichž lze se přesvědčiti o veliké a obsáhlé jeho učenosti. Neuhonnost jeho povahy vynutila i nepřátelům účtu, tak že mezi nejslechetnější biskupy olomoucké náleží.

Následkem neunavené pracovitosti zemřel 6. září 1553. a byl pochován v bývalé kapli sv. Cyrilla a Methoděje v kostele biskupském po boku biskupa Stanislava Thurzy. Za dědice ustanovil syna sestry své, Václava Skálu Dubravického, jemuž připadly nejen knihy a stříbrné náčiní, nýbrž i zámek a panství blánské, jež byl Dubravius koupil.

Jan Skála sepsal: Komentář na 5. žalm Davidův. Verba mea auribus percipe Domine, De piscinis et piscium, qui in illis aluntur, naturis, libri quinque ad Antonium Fuggerum; dále: Historia regni Bohemiae de rebus memoratu dignis in illa gestis ab initio Bojemorum libri XXXIII. ex fide tandem, narrationeque historica scripti etc.; mimo to vydal ještě: Epistola de Ecclesiae Oeconomia; altera de Liturgia; Oratiuncula in nuptiis Regis Poloniae Sigismundi junioris; Oratio ad eundem Sigismundum de auxiliis contra Turcos; Theoriobalia, sive animalium de regiis praeceptis consultatio ad Ludovicum Hungariae et Bohemiae regem; Martianus Capella de Nuptiis Mercurii et Philosophiae cum adnot. J. Dubravii.

(JINDŘICH) SKRIBONIUS (PÍŠEK)

nar. se r. 1510.—1520. v Plzni. Jeho jméno bylo vlastně Píšek, kteréž on později přeměnil v latinské Skribonius. Vzdělav se v jazycích klasických a vyšším umění literárním, byl delší čas vychovatelem u nejvýznačnějších rodin domácích, u pánů z Lobkovic, Berků, z Plavna, z Rožmberka a j. R. 1546. byl v Pasově preceptorem mladých pánů z Plavna, s nimiž pak navštívil rozličné krajiny zahraničné a také Itálii, kdež byl povýšen na hodnost doktora obojích práv. Vrátil se zpět zdržoval se zase v Pasově, jsa

STEHLÍKOVÉ Z ČENKOVA A TREUSTADTU.

Byla to starožitná rodina vladycká původně v městě Plzni usedlá, kdež kvetla již v XIV. století.

První, jenž z rodiny té se připomíná, jest

1. Martin Stehlík, zámožný měšťan plzeňský, zemřel roku 1399. Syn jeho
2. Bartoloměj Stehlík živ byl až do r. 1510, tedy přes 100 let. Téhož pak syn
3. Jakub Stehlík, též vážený a zámožný měšťan plzeňský, zemřel r. 1585., jsa 105 let star. Syn jeho
4. Bartoloměj Stehlík, narozen 1542., stal se 1592. radním král. města Plzně a byl pro své hojné zásluhy od císaře Rudolfa II. diplomem, daným v Praze dne 29. května 1598., povýšen do stavu šlechtického s praedikátem z Čenkova a to zároveň se strýcem svým Bartolomějem Flaxiem, který jakožto arciděkan plzeňský rok před tím s českým vojskem do Uher proti Turkům byl táhl, později kanovníkem pražským a děkanem u Všech svatých se stal a pro svou výmluvnost a lidumilnost všeobecné vážnosti požíval. Bartoloměj Stehlík z Čenkova měl rozličné domy a grunty šosovní při městě Plzni, seděl v radě městské a byl drahně let primátorem tamtéž. R. 1619., když Mansfeld Plzně dobyl, byl jakožto radní obce plzeňské pro věrnost, kterou zachovával Ferdinandovi II., do hušného žaláře uvržen a tak dlouho mučen, až ducha vypustil. Zůstavil po sobě 9 synův a 8 dcer.
5. Kašpar Ladislav Stehlík z Čenkova, syn předešlého, nar. r. 1571., studoval v Ingolstadtě, kdež nabytí hodnosti mistrovské v svobodných uměních, obíral se vychováním mládeže šlechtické, konal rozličné cesty a proslul jakožto učený matematik a přítel slavného hvězdáře Tychona de Brahe. Byl to muž národa a jazyka českého velmi milovný a sepsal v letech 1598.—1612. řadu kalendářů minucí a pranostik českých; zemřel jakožto radní v Plzni.
6. Jan Ladislav Stehlík z Čenkova, bratr předešlého, byl 1600. až 1604. písařem při soudě purkrabském na hradě pražském.
7. Bartoloměj mladší Stehlík z Čenkova, též bratr předešlého, narozen 1574., musil při svrchu zmíněném dobytí Plzně od Mansfelda zároveň s otcem svým mnoho příkoří od nepřátel snášeti. Za to po bitvě bělohorské dostalo se mu hodnosti primatorské, od Ferdinanda III. pak byl pro osvědčenou věrnost zároveň se strýci svými, Janem Danielem a Šimonem Petrem, diplomem, daným v Řezně dne 3. září 1640., obdařen druhým praedikátem „z Treustadtu“ a s rozmnožením erbu povýšen do stavu rytířského. Bartoloměj mladší držel zemské statky Kozolupy, Lahov a Chcebus; zůstavil pak syna
8. Matěje Františka Stehlíka z Čenkova a Treustadtu, který 1654. prodav Kozolupy koupil za to jiné statky.
9. Bohumil Bartoloměj Stehlík z Čenkova a Treustadtu, narozen 1693., zemřel 1743. jakožto děkan v Rožmitále, učiniv mnoho pobožných nadací, jako pro pražský metropolitní chrám, pro arciděkanský kostel plzeňský, pro vybavení chudých nevěst a t. d. Pohřben jest v Plzni v hrobce Stehlíkovské.

10. Matouš Bohumil Stehlík z Čenkova a Treustadtu, narozen 1701., konal studia svá v Plzni a v Praze, vstoupil do kláštera broumovského a vynikaje učeností stal se převorem nejprve ve Wahlstättě, pak v Rejhradě, kdež r. 1744. i opatem byl zvolen. Zastává tento úřad, získal si o konvent nesmrtelné zásluhy, dostavěl klášter a praelaturu, rozmnožil bibliotéku, povolal do kláštera muže vzdělané a osvědčené, a povzbuzoval spolužeholníky své k vyšším studiím a pracím literárním. Sám sepsal diplomatický dějepis kláštera wahlstädtského. Zemřel r. 1749.
11. František Stehlík, rytíř z Čenkova a Treustadtu, narozen 1754., byl poslední plzeňský purkmistr z toho rodu (instalován 9. listopadu 1800.) a zemřel 1820. na odpočinku. Nynější hlavou rodu jest
12. Karel Stehlík, rytíř z Čenkova a Treustadtu, syn předěšlého, narozen 10. března 1809. v Plzni, který odbyv právnická studia v Praze 1835., vstoupil do služby nejprve plzeňské, roku pak 1847. pražské obce a stal se při ní 1. června 1851. skutečným magistrátním radou, kterýžto úřad dosavad zastává. Roku 1855. jmenován byl od výboru měšťanského ostrožteckého sboru pražského čestným setníkem. Jest bezdětek.

(JOSEF) ŠKODA,

DOKTOR LÉKAŘSTVÍ, PROFESOR MEDICÍNSKÉ KLINIKY VE VÍDNI,

jest jeden z nejslavnějších lékařů nového věku. Narodil se dne 5. prosince r. 1805. z rodičů chudých v Plzni. Otec jeho Jan byl zámečníkem (v nynějším Lillingově domě vedle městské vodárny v Otokarových sadech č. 70). Gymnasium a filosofický kurs studoval na zdejším něm. gymnasiu. R. 1825. odebral se do Vídně studovat lékařství, kdež r. 1831. na doktora povýšen byl. Byl nějaký čas v Čechách, kamž v době cholery byl poslán, vstoupil do všeobecné nemocnice vídeňské, kdež se stal r. 1833. sekundárním lékařem. Od té doby počíná již jeho světoznámé působení. Kdežto slavný náš krajan Rokytanský v oboru pitvy chorobopisné založil novou školu lékařskou, jest stejně slavný krajan náš Škoda zakladatelem nové diagnostiky. Bylo to r. 1836., když Škoda v časopise „*Medicinishe Jahrbücher*“ uveřejnil pojednání o užívání akustických známek k poznání chorob plicních a srdečních.

Ještě r. 1839., když Škodova světoznámá kniha: „*Abhandlung über Perkussion und Auskultation*“ vyšla, všude v Německu o ní pomlčeno bylo, a jediný dr. Philipp, tehdá autorita v nemocích dutiny prsai, zmíniv se o ní — ji zatratil! Když konečně přece zprávy o nálezech vídeňských všude se rozšiřovaly, tu se všech stran se hrnuli starší i mladší do Vídně, aby tam z pramene samého čerpali.

Škoda r. 1835. poprvé veřejný praktický kurs o auskultaci a perkussi začal. Mezi prvními z jeho žáků byli Jaksch, Dittrich, Oppolzer, Hamrník, Wunderlich a j. V pravdě řečeno, co Škoda vynalezl, nebyl vynález v pravém smyslu slova toho; i on měl předchůdce. Ale teprv Škoda to byl, jenž z různého materialu nad neladnými počátky vystavěl velikolepou budovu věčného trvání. Škoda teprve stvořil theorii auskultace a perkuse, sebrav dle všeobecných hledišť různé jednotlivosti,

z kterých všeobecné zákony abstrahoval a fysikálním experimentem zkoušel. Nejen obsahem ale i didaktickou výborností jest nauka Škodova posud nepřekonanou. Vedle pozitivního působení svého, t. j. vedle udání diagnostické metody a poznání chorob plicních a srdečních viníká Škoda znamenitě i kritikou. V této příčině jest Škoda bystřejší nežli sám mistr Rokytanský. Kdežto ve příčině perkuse mnozí jen mizerné vtipy tropili o jeho „kovadlině a pozaunu“, žalovali jej jiní přímo u vlády, když při zánětu plicním nepouštěl žilou. Avšak vyšetřování mělo ten výsledek, že žalobníci byli statistikou vyléčených pacientův odsouzeni. Škoda byl úplně ospravedlněn.

Roku 1846. stal se profesorem medicínské kliniky, a když nadešel r. 1848., zasazoval se Škoda co nejdůrazněji o to, aby latinské přednášky byly zrušeny a zavedeny byly srozumitelné německé. Téhož roku se stal Škoda členem akademie císařské. Na vyšší vědeckého postavení svého setrval Škoda do konce r. 1870., plná tedy 24 léta.

Zásluhy jeho byly odměněny dříve již, když léčil nynější císařovnu, rádem železné koruny a později tím, že se stal r. 1869. dvorním radou.

Ač vládne Škoda ohromným jménem, jest neženat a ve své domácnosti velmi střídmý. Postavy jest malé, tváře nehezské, na první pohled Slovan. Také výslovnost jeho jest pračeská. Ačkoliv Škoda, úplně jsa zaujat speciálním svým odborem, choval se k mohutnému vývoji národnímu v Čechách jen passivně, musí vždy považován býti chloubou českého národa vůbec a města Plzně zvlášť. (Škoda zemřel dne 13. června 1881. odporučiv zdejšmu chudobinci 20.000 zl.).

(JAN BARTOLOMĚJ) TANNER

narodil se v Plzni r. 1623. Otec jeho Matěj byl muž bezúhonný a vážný, jenž úřad radního zastáváje v nejsmutnějších dobách města od Mansfelda obléhaného a konečně dobytého přeskvělou občánům činností věnoval a těžká, jako ostatní města přednostové, zpupného vítěze bezpráví snášel.

Jsa chlapcem byl v domě otcovském pečlivě vychován a vědomostní věku přiměřenými vzdělán. Roku 1636. poslán byl do Prahy, kde až do r. 1641. vědeckým studiím se věnoval, požíváje dobrodiní, jak se říkalo, veřejného konviktu z nadace Brosiovy od Šimona Brosia, suffragana, založené a z nadace Arseniovy.

Roku 1641. byv do tovaryšstva Ježíšova přijat a obdržev konečně jméno a hodnost doktora bohosloví, nejprve filosofii, pak na akademii holomoucké od r. 1664. do r. 1668. bohosloví spekulativně přednášel. Zde jeden rok jako kancléř akademii řídil a r. 1668. děkana fakulty bohoslovecké úřad zastával, od r. 1669. do r. 1674. byl profesorem písma sv. a spolu předsedou tak zvaného většního akademického sboru. Poslední však rok veliká a náhlá bouře povstávší z neznámých příčin muže veleučeného a velmi váženého klid a činnost rušiti počala. Spolu s P. Vilémem Frelichem, taktéž členem tovaryšstva Ježíšova a tamtéž profesorem bohosloví spekulativního a starším bohoslovecké fakulty, udán byl u biskupa holomouckého Karla z Lichtensteinu, jenž byl inkvisitorem bludného kacířství dle ustanovení sněmu tridentského, že učení bludné na té akademii přednáší. Tím se stalo, že oba nadřečení bratři z tovaryšstva Ježíšova z Holomouce v měsíci březnu odstraněni byli, nevědouce o ničem a nebyvše ani vyslýcháni. Prohlášen tudíž ve sboru tovaryšstva Ježíšova proti nim již nepřítomným nález, jinž se nařizovalo, aby

žádný z těch bratří více se neopovážil na některé stoličce vyšších fakult vystoupiti v některém větším sboru tovaryšstva Ježíšova a na některém místě, kdež se bohosloví neb filosofie přednášela, až do smrti kdy bydleti. Když se P. Jan Tanner, zdraví chorobné v Karlových Varech léčiti chtěje, dílem na cestě, dílem v Praze, dověděl, co se o něm jednalo, ohlížel se po prostředcích proti tomu a mnozí šlechticové, zvláště Matouš Ferdinand, arcibiskup pražský, a hrabě Bernard Martinic, nejvyšší purkrabí království českého, v Římě a ve Vídni a u nuncia písemně sobě stěžovali, tak že poslal P. Jan Pavel Oliva, generál tovaryšstva Ježíšova, do provincie české P. Mikuláše Avancina, toho času rektora v Štýrském Hradci, s mocí vyšetřovatele, jemuž též císař Leopold svou vážností přispěl, těžce to nesa, že bez jeho svolení úřad inkvisitorský v provinciích jemu poddaných se vykonává a mnohem více, že oni bratří nikdy nebyvše napomenuti nevědomky bez výsledku a bez obrany tak nechvalně byli odsouzeni a vyhnáni k takovému pohoršení lidu, zvláště kacířů, že i tiskem ve veřejných listech se hlásalo, že jesuitští bohoslovci v bludném učení postiženi byli.

Mezi tím tato pře ku inkvisičnímu úřadu římskému zaslána byla. Odtud k návrhu kardinála Albika, jemuž vyšetření tohoto sporu bylo v Římě svěřeno, byly Tannerovi a Frelichovi ty věty, z kterých se zodpovídati měli, udány. Z těchto týkala se 24 P. Jana Tannera, 26 P. Viléma Frelicha. Oba obvinění ihned odpovědi své i se spisy, jež ve školách přednášeli, do Říma zaslali; ty pak doktorům bohosloví po veškerém městě Římě předloženy byly, tak že jen z tovaryšstva Ježíšova jedenáctě doktorů bohosloví je prohlédlo; než všickni jednohlasně svatý úřad zpravili, že v nich nic censury bohoslovecké hodného nenalézají. Byl při otcích rád kazatelův, poněvadž většina v Holomouci zavržených vět byla vlastně samého sv. Tomáše Akvinského; byli při nich kardinálové Cesarei, Hasine a Pio, a taktéž z tovaryšstva Ježíšova Everard Nithardus, kteří však toho dokázati nemohli, aby rozsudek byl prohlášen, takže císař se vyslovil, neskončili se spor obou obviněných jesuitů, že svou mocí jako obhájce spravedlnosti v zemích sobě poddaných oba jesuity, aby s výsledkem nebyli zdržováni, na začátku příštího r. 1675, v listopadu dosadí na úřad a pak jednání právnímu překážeti nebude, aby, za vinně-li budou uznáni pak a ne dříve trestáni byli, jak toho od něho otcové ti ve Vídni (z rozkazu sv. římského úřadu tam povoláni byvše, aby uznali pod přísahou před nunciem své spisy) r. 1675. (v měsíci červenci) k císaři připuštění byvše, žádali, aby totiž, co se podstaty pře týče ničeho nepodnikal sám, že se skvěle ze všeho svého učení ospravedlní.

Mezi tím povstal v Římě veliký spor mezi kardinálem Nepotem a všemi křesťanskými panovnickými evropskými, k jehož s císařem rakouským a s ním sdruženými knížaty narovnaní nejvíce přispěl kardinál Nithardus, jemuž pak na vzájem kardinál Nepos nabídl, aby za přízeň, jakou chce, žádal. Tento žádal, aby se svátek sv. Ignácia z Loyoly, zakladatele tovaryšstva Ježíšova, v brevíři slavil jako duplex a aby pře otcův z Holomouce vyhnanych byla rozhodnuta.

Tedy předním působením císařovým přikročilo se k rozsudku, jímž římský inkvisiční úřad prohlásil, že žádná z vět udaných nepodléhá censuře bohoslovecké a že otcové nezasloužené trestání byvše dosaditi se mají na úřad a tím i na místa a dřívější hodnosti v Holomouci neb na jiné kterékoli slavné akademii. Tím se stalo, že se P. Jan Tanner

ihned na počátku studií v listopadu r. 1675. obrátil na dekanát fakulty bohoslovecké na universitě Karlo-Ferdinandově v Praze (přijat byv též od nového arcibiskupa pražského Jana Bedřicha za zpovědníka), P. Vilém Frelich stolicí bohosloveckou dřívější jako přední profesor nastoupil, z níž r. 1680. na rektora koleje vratislavské byl povýšen.

R. 1682. přijal Tanner úřad rektora konviktu akademického v Karlově koleji v Praze a nejvyššího prefekta studií v koleji u sv. Klimenta, kterýžto úřad až do konce života tak výborně zastával, že ode všech velice byl ctěn a milován.

Zemřel dne 8. listopadu 1694. v 71. roku stáří svého.

Tanner byl muž vysoce vzdělaný, nábožný a pracovitý, tak že nezdávka tré i více úřadů zároveň spravoval; na př. byl v Holomouci profesorem theologie, latinským kazatelem ve vyšších a katechetou v nižších třídách, exhortátorem v sboru Mariánském a examinátorem kandidátů jezuitských.

Byl také jako missionář velice činným; vycházeje z Holomouce, kdykoliv měl prázdniny do Těšínska a hlásaje tam horlivě víru katolickou, obrátil mnoho tisíc evangelků na víru katolickou. Taktéž byl horlivým hubitelem „kacířských knih českých“, jež bedlivě mezi lidem vyhledával a odnámal, rozdávaje za ně lidu knížky katolické, jež dával tisknouti za peníze u vyšších příznivců svých k tomu konci sebrané.

Pro horlivost, nábožnost a vzdělanost požíval obecné důvěry a vážnosti tehdejších velmožů světských i duchovních (hrabat Sternberků, Thunů, Valdšteínů a j.), jsa tolikéž jejich duchovním rádcem a zpovědníkem.

Tanner byl také v přátelském spojení s jinými tehdež žijícími muži učenými, s Balbinem, Krugerem, Kadlinským a předkem s Tomášem Pešinou, jemuž nemálo přispěl při spisování jeho „Předchůdce Mravopisu“, jakož i byl pilným dělníkem na poli literárním, sepsav a vydav mnoho děl nábožných, polemických a historických.

Z jeho spisů vyšly tiskem: „Vítězosláva sv. Václava, patrona českého“. V Praze 1661. „Amphiteatr (okolnice) slávy divadly Lvů Valdštýnských zvelebený“. V Praze 1661. „Stopy udatnosti a šlechtivosti Šternberské“. V Praze 1661.

Třicátého osmého roku po jeho smrti vydáno bylo dílo jeho: „Geschichte derer Helden von Sternen“ (Dějepis hrdin z hvězdy). V Praze 1732. „Stopu Čech zbožných, aneb skutky některé pamětihodné, které v Čechách buď od lidí byly k Bohu zbožně konány, buď od Boha lidem zvláštní přízní, neb i z trestu se staly.“ Dílo to od ctih. P. Alberta Chanovského sepsané opravil a po spisovatelově smrti připojiv jeho životopis dal do tisku v Praze 1659.

O tomto díle píše Balbín v „Boěmii učené“ jak následuje: „Jan Tanner vydal stopu Čech zbožných, pak dvě pojednání Valdštýnských a Sternberských, plná věcí památných a překrásných, zvláště v poznámkách, které ku stopě Čech zbožných přidal.“

Mimo to pochází od něho Dějepis města Plzně až do r. 1680. sahající, jehožto prvotný rukopis v knihovně strahovské se chová.

Opisy onoho rukopisu nalézají se v archivu zdejšího města a v arciděkanství, pak v rodině pánů Stehlíků, rytířů z Čenkova a Treustadtu.

1862 - 1863
The first year of the
war was a year of
struggle and sacrifice
for the Union. The
North had to fight
to preserve the
Union and to
abolish slavery.
The South fought
to preserve the
Union and to
maintain slavery.
The war was a
great test of the
Union's strength
and of the people's
courage.

Mimo to měl ještě jiného syna, jenž mechanice stroje mlýnského rozuměl, životu venkovskému a orbě velmi nakloněn byl. Z jeho o a velmi mírného žití bylo lze souditi, že se stane hodným nástupcem otce.

Bernard měl tedy studovati a výborné jeho pokroky potvrdily i otcovo.

Skončiv svá filosofická studia, oddal se medicíně a dosáhl na vysoké pražské hodnosti lékařské. Jakožto lékař usídlil se v Plzni.

Nejen pro své rozsáhlé vědomosti ve vědě lékařské, nýbrž i věstmi v jiných oborech obrátil na sebe všeobecnou pozornost.

Štastně pochodiv při mnohých nebezpečných nemocích, kde veškeré veškeré namáhání jeho kolegů něčehož neprospěly, byl takřka divotvorec veleben, to tím více, ježto jeho vládlost mezi vyšší i třídou žádného rozdílu neznala a trpícím chudým s touž láskou ostlivostí sloužila jako bohatým.

Za krátký čas rozšířena o něm velmi příznivá pověst daleko široko. ně nezaviděli mu jeho kolegové a při všech poradách o vážných bylo jeho mínění skoro vždy jednohlasně přijato a schváleno.

Byl ordinariem na venku bydlící šlechty, bohatých klášterův a jiných h stavův. Na čtyřspřežných povozech přivázeli jej jako anděla přinášejícího k nemocným.

Když se byl takto povznesl, pojal za manželku slečnu Annu Fran-Fellnerovu z Feldeggu v Plzni dne 18. září 1770. Jména a statky, s manželkou svou obdržel, pojistily jeho samostatnost proti všem tům měnícího se času.

Dr. Říha byl také později za člena magistrátu plzeňského — podle formy před znovuzřízením těchto míst za císaře Josefa II. — zvolen ával i tento úřad s nemalým prospěchem.

Události v klášteře plském obrátily na sebe jeho pozornost. Tam zemřelo několik praelátů v krátkém čase po sobě a několik členů tu onemocnělo. Dr. Říha byl tam povolán a musil déle než ně v klášteře se zdržeti.

Znamenat, že někteří kněží byli poděšeni, a mimovolně vznikla děsná myšlénka, zdali nábožné otce možnost otrávení neznepo- kterou by snad ctižádostivý bratr, hodností praeláta se domáhající, jej byla naděje zklamala, života zbaven byl.

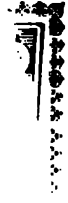
Nevyjeviv úmyslu svého slovy, ustanovil se na tom, že vnitřní klášterní í hospodářství pozorněji prohlédne, avšak nenalezl něčehož k po- í nějakého podezření.

jiné povolání donutilo ho opět do Plzně se navrátiti. Bylof to o polednách dne jeho odjezdu. Sotva byla hostina ukončena, nal nějaký podivný stav svého žaludku.

Myšlénka, že mu dána býti mohla dosis aquae toffanæ velmi jej obojovala, znamenat také od toho času slabost jak duševní, tak nou.

Mezi tím změnil stav politických poměrů za panování císaře Josefa II. magistráty, a tyto obsazeny byly zkoušenými právníky. Kláštery rušeny a doba slávy dra. Říhy sklesla na míru obyčejnou.

Před touto velikou proménou poměrů svých napsal spis o ústavech udé a věnovav ho J. V. císaři Josefu II., založil za svého konsulátu ústav v Plzni.

I N D E X.

IV

1835.—1847.

	Strana
Arcivévoda František Karel, pobyt jeho v Plzni	427.
Arcivévoda Štěpán, pobyt jeho v Plzni	481, 454.
českým guvernérem	444.
přípis týkající se povolení pojmenování náměstí Štěpánského	449.
místodržitelem uherským	451.
Arcivévodové František Josef, Ferdinand Maximilián, Karel Ludvík v Plzni	454.

1848.—1860.

Adam Josef, magistrátní rada. Kocovina jemu připravená	470.
Adler František, J. U. dor., poručíkem národní stráže	459.
člen výboru spořitelny	582.
Adler Bartoloměj, udělení měšťanství	602.
Aixner Theodor, člen studentské legie	473.
Akademie hudební: ve prospěch chudé české školní mládeže	611.
obnovení farního kostela uvnitř	656.
Akta zdejšího magistrátu. "Odevzdání jich zeměpanským úřadům	534.
Albert František, člen studentské legie	473.
Albrecht, arcivévoda, v Plzni	544, 556.
Almer Wolfgang přijat do svazku obecního	585.
Alžběta, císařovna. Slavnost zasnoubení	569.
slavnostní ples ve prospěch vdových za příčinou šťastného porodu	576.
slavnost konaná za příčinou šťastného porodu	577.
slavnost za příčinou narození prince Rudolfa	614.
Ambrož Josef Alois, udělení měšťanství	602.
Adera Václav, " " " "	665.
Anger Emanuel, " " " "	558.
Anger Josef, člen studentské legie	473.
Anger Matěj, přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Arciděkanské dávky, náhrada za zrušení jich	606.
Asent. První losování	509.
Rozkaz velitelství národní stráže o sesilnění hlavní hlídky po čas odvádění k vojsku	612.
Auer Jan, člen studentské legie	473.
Auer Moric přijat do svazku obecního	602.
Ažiová přirážka na stříbre	604, 612, 616, 619, 623, 645, 652, 656, 660, 664, 665.

1861.—1864.

Adam Antonín, náhradníkem obecního výboru	839.
Adler František, J. U. dor., dar povodní poškozeným	735.
účastnil se sbírky pro nemocnice raněných vojáků šlesvik-holštýnské armády	800.
obecním výborem	839.
Adler Josef přijat do svazku obecního	850.
Adler Jindřich, reklamace proti vyložené listině volební obecního zastupitelstva	673.
Adresnice (Adressenbuch) vydána tiskem Ign. Schiebla	824.
Alžběta, císařovna, slavnost narození	725, 769, 772.
městská rada odesílá adresu za příčinou uzdravení jejího	751.
slavnost kostelní za příčinou uzdravení jejího	751.
Ambrož Karel, jeho zásluhy o zřízení záložny	737.
Anton Václav, " " " "	737.
obecním výborem	838.
Andrée Martin přijat do svazku obecního	775.
Auer Leopold, reklamace proti vyložené volební listině obecního zastupitelstva	673.
Ažiové přirážky při stříbre	786, 800, 833, 846, 849, 668, 684, 724, 736, 739, 745, 756, 773, 779.

1865.—1866.

Adam Anton, jeho zásluhy o město při nepřátelském vpádu Prusáků	962.
Adler František, J. U. dor. člen výboru pro ošetřování raněných vojáků	938.
Adresa plzeňské obce císaři do Vídně za příčinou železnice poslaná	852.
Anger Čeněk, čestný člen ostrosteleckého sboru	929.
Anton Václav, jeho zásluhy o město při nepřátelském vpádu Prusáků	962.
Ažiové přirážky	861, 864, 866, 862, 915, 918, 933, 937.

VI

775.—1700.

	Strana
Bartolomějský kostel.	
Vinopalová Eliška odkazuje 2 kopy platu	83.
Matouš Ulč odkazuje 10 kop	83.
Osvald Stejger, odkaz kazateli	83.
Kašpar Sukenník, odkaz kněžím	84.
Kateřina Steblová, odkaz kněžím	84.
Bavorské vojsko, jeho pokoreni při vpádu do okolí plzeňského v okolí Plzně	17. 150.
Bavůrek Jan ze Švamberka, jeho zajetí a odsouzení	69.
Bavorovský Tomáš (viz Životopisy)	6.
Benedikt Plzeňský (viz Životopisy)	6.
Berlička Vojtěch Šebastian (Scipio) viz Životopisy	7.
Biřmování, veliký dav lidu	181.
Biskupství, odpor Plzeňských při ustanovení biskupství v Plzni za Ferdinanda III.	172,
Blažkův Šimon konšelem r. 1503.	66. [179.
Blažkovicz Šimon rychtářem r. 1478.	63.
Blažkuov Šimon purkmistrem r. 1487.	59, 64.
Blovský z Palatina Ondřej konšelem r. 1586.	104.
Bolevec (viz Volevec)	42.
Brány plzeňské r. 1620., popsání jich	123—126.
Bratři sv. Jakuba (viz Jakubské bratrství)	61.
Břevnovský klášter, pozitky jeho z Plzně	4.
Bušek z Hřešihlav rychtářem, r. 1461.	43, 63.
Budovec Prokopius, arciděkan plzeňský, (viz Životopisy)	7.

1701.—1834.

Balley Jan obdržel měšťanské právo	294.
Bartoň Josef Ignác, obecní radní, 1783.	256.
Bartoň František, farář, (viz Životopisy)	6.
Bartoň František, arciděkan	244.
Bašta u velikého mostu na Pražském předměstí zbourána	273.
Bartovský Jiří, člen obecního zastupitelstva	222.
Bayer František obdržel měšťanské právo	339.
Beneš Šimon stal se měšťanem	324.
Berbich Jan, člen konšelského úřadu	222, 248.
Beringer Matěj měšťanem	318.
Biřmování, udílení té svátosti	236.
Bittner František, člen obecního představenstva	222.
Bleyl František instalován za arciděkana	316.
Blovský Jan Fr., přípis k Plzeňským ve příčině chování se při návštěvě ne- přátelského vojska	216.
Bouře. Viz: Povětrnost	228, 248.
Bory, dráhy byly rozděleny na pole	273.
Brána, Jeptišská, bourána	315.
„ Pražská. Bourání této a pamětní spisy	273, 315.
„ Říšíská, bourána	335.
„ Slepá,	322.
Breisl Karel krajským	288.
Brunn Petr zakoupil klášter exdominikánský	273.
Bubák Jan, radní	321.
Bukovec, ves, městskou obcí zakoupena	191.
Bullant Antonín, měšťanem	339.
Buquoi František hrabě.	
Dopis jeho krajskému za příčinou navrácení děl Plzni patřících	244.
Bušovická škola. Stavení odprodáno	323.
Bušovický statek od městské obce zakoupen	226.

1835.—1847.

Ballák Tomáš měšťanem	457.
Bärenkopf, důstojník vojenský, účinkování jeho při ohni na věži kostela sv. Bar- toloměje	340.

VII

1835.—1847.

	Strana
Bartovský Václav, měšťanem	373.
Bernásek Josef, "	410.
Berka Šimon, "	373.
Bířmování	242, 405, 444.
Bláha Jan, měšťanem	444.
Bogner Josef, "	489.
Böhm, účinkování při ohni na věži farního kostela	340.
Bredschneider František, výborem pravovárečných měšťanů	434.
Brotánek Josef, měšťanem	410.
Brožik Václav, "	449.
Brunnendorfer Jan, "	446.
Brach, účinkoval při ohni na věži farního kostela	340.
Bujet Petr, "	389.
Buml Jan, krajský, účinkoval při ohni na věži farního kostela	340.
Buml Jan, " odstěhoval se z Plzně	426.
Burger Josef, měšťanem	410.
Buriánek Václav, správcem na bavorském pivováře	434.

1848.—1860.

Bach Václav, člen studentské legie	473.
Balka Josef, "	474.
Ballin Antonín, udělení měšťanství	540.
Balšán B., jednatel „Lípy Slovanské“	495.
Bankovky dělené, povolení k odvádění takových bankovek na daně	510.
Bartl Jan, udělení měšťanství	592.
Bartovský František, udělení měšťanství	540.
Bašta při obecním domě č. 122 na Štěpánském náměstí bourána	528.
Bäuml Antonín, člen obecního výboru	536.
Beer Gustav, P., profesor, úmrtí	654.
Beer Ludvík, člen studentské legie	473.
Bellmann Karel, zvonář v Praze, ulil zvon sv. Bartoloměje	570.
Beneš Josef přijat do svazku obecního	540.
Beran Josef, udělení měšťanství	575.
Beringer Emanuel, udělení měšťanství	566.
Bernard Josef, P., v seznamě svobodomyslných osob státu nebezpečných	589.
Bílý Jan, přijat do svazku obecního	558.
Bířmování	537, 630.
Biskupství páté v Čechách. Městská rada žádala arcibiskupa za položení tohoto do Plzně	537.
Bischoff Otto, předseda zdejší sporitelny	582.
Bittner Josef, člen studentské legie	473.
Blattenský Jan, nadporučík národní stráže	459.
Blöchl Jakub, obdržel právo měšťanské	585.
Blume Antonín, člen studentské legie	473.
Bogner Filip, udělení měšťanství	550.
Boží Tělo, církevní slavnosti	516.
Brambory, dražota	574, 645.
Brána Malá (Saská) bourána	517.
Brantl Karel, obdržel právo měšťanské	585.
Brejcha Josef, člen studentské legie	473.
Brettschneider František, šikovatel při národní stráž	460.
člen obecního výboru	477.
Brujová Markéta odprodala chalupu na Říšském předměstí obci	570.
Przuchowský Ladislav, obdržel měšťanství	650.
Bubník Josef, setníkem národní stráže	459.
členem správní rady národní stráže	512.
obdržel čestné měšťanství	528.
náhradníkem obecního výboru	536.
zvolen za majora sboru ostrostřeleckého	598.
Bujet František, obdržel měšťanství	540.
Bujet Jan, obdržel měšťanství	650.
Bujet Petr, přispěl na vojenské dobrovolníky	514.

VIII

1848.—1860.

	Strana
Bureš František přijat do svazku obecního	594.
Bujetová Kateřina prodala obci chalupu na Říšském předměstí	566, 570.

1861.—1864.

Bankovky, vypátrání padělatelův	741.
Basler Alexander měšťanem	728.
Bauer Jan měšťanem	728.
Baumannová Josefa, dar chudé školní mládeži	798.
Bäuml Antonín obecním výborem	674.
protest proti volbě obecního výboru	840.
Beck Jakub přijat do svazku obecního	729.
Beck Filip	830.
Belani František "obecním" výborem	674, 844.
Belani, inženýr, daruje nové ponožky pro divadlo	798.
Belcredi, hrabě, místodržitel v Plzni	786.
Bělský Jan, architekt pražský; městská rada vzdává díky za posouzení nákrešů pro stavbu reálné školy	788, 792.
Beneš Vilém měšťanem	774.
Beseda měšťanská otevřena	768.
Beseda řemeslnická otevřena	815.
Bischoff Otto měšťanem	728.
dar vodou poškozeným	735.
protest proti volbě obecního výboru	841.
Bleyer Samuel, reklamace proti vyložení volební listiny obecn. zastupitelstva	673.
Bloch Ignác, táž reklamace	673.
Blomer Jiří, nesouhlasil s vybíráním pivního krejcaru na zřízení reálky	781.
Blöchl František měšťanem	850.
Bojiště, šlesvik-holštýnské, zřízení komitétu pro špitální potřeby raněných vojínů	764, 809.
Boží tělo	816.
Brauner, J. U. dor., hostem při slavnosti otevření železné dráhy	720.
Breinl Karel, účinkuje při zřízení české školy	689.
Břehy mlýnského vodotoku na Pražském předměstí upraveny	740.
Brettschneider František, úmrtí	668.
podpora chudých	669, 676.
Brož Josef, med. dor., obecním výborem	674, 839.
komitét pro zřízení pomníku Smetanova	680.
Brožík Václav, působení ku zřízení záložny	737.
náhradníkem obecního výboru	838.
Brück, baron, hostem při slavnosti otevření železné dráhy	721.
Bubník Josef, obecním výborem a radním	674, 844.
ředitelem chudého ústavu	770.
Buml Jan, účinkuje při zřízení české školy	691.
Bunderle František, udělení měšťanství	774.
Burger Vilém, udělení měšťanství	799.

1865.—1866.

Belani, zásluhy jeho o město při vpádu nepřátelském	950.
Belcredi Richard, hrabě, čestným měšťanem	908.
odevdání diplomu čestného měšťanství	917.
Bernard Josef, P., kanovník, při svěcení reálky	864.
Bloch Samuel, med. dor., člen výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Blovické okresní zastupitelství o prohlášení plzeňské reálky za ústav český	972.
Bradka Matěj měšťanem	910.
Brožík Václav, jeho zásluhy o město při vpádu Prusákův	950, 962.
Bubník Josef, slavnost odevzdání jemu záslužného kříže	919.
odevdání čestné šavle od důstojníků sboru ostrořečického	921.
Bubníková Matilda, člen spolku pro sbírky ve prospěch raněných vojinů	939.

1867.—1870.

Beránek Josef z Kyšic, krádež	997.
Bouře	1006, 1009, 1062, 1077.

IX

1867.—1870.

	Strana
Bubník Josef poslal jakožto velitel sboru ostrostřeleckého arcikněžně Gisele 2 skvozně podušky	1010.
ředitelem ústavu chudých	1039.
obdržel jakožto čestný člen pražského ostrostřeleckého sboru stříbrnou medaili	1060.
Boží Tělo, církevní slavnost	1015, 1078.
Bellani, bratři, stavba slévárny	1022.
Balley Emanuel měšťanem	1026.
Bulant Antonín	1026.
Burger Vilém, člen obecního výboru	1033.
Brožík Václav, náhradníkem obecního výboru	1035.
vyznamenán při výstavě	1037.
Bellani František, člen obecního výboru	1035.
Blöchl Jakub náhradníkem obecního výboru	1035.
předsedou „Vorschussvereinu“	1039.
Bulant Jan měšťanem	1070.
Bayer Kajetán vyznamenán při výstavě	1037.
Basler Jan	1037.
Brtek Jakub	1037.
Bielfeld Otto	1038.
Böhmová Františka	1038.
Böttinger Josef	1038.
Bischoff Otto předsedou komitétu pro stavbu německého divadla zdejšího zvolen zemským poslancem od obchodní komory	1093. 1116.
Bartoš František měšťanem	1095.
Böhm Josef	1095.
Brožovský Václav	1095.
Budečské jesličky pořádány	1098.
Biřmování arcibiskupem	1118.
Beringer Jindřich měšťanem	1123.

C

I. 775.—1700.

Cechy řemeslnické sobě zjednaly prapory	162.
Cirkve v Čechách a na Moravě sjednocení, posláni vyslance z Plzně za touž příčinou	82.
Clo osvobození, potvrzení od krále Jana	12.
krále Sigmunda	27, 29.
smlouva mezi městem Plzní a Norimberkem	62.
Plzeňští se uvolují clo platiti	89.
Clo z dobytka vybírati povoluje král Václav r. 1388.	19.
Collatura sv. Jirí, její koupě od břevnovského kláštera	91, 95.
Columban Martin, starší obce	176.
Cudaři plzeňští	4.
Cumpan Jan konšelem r. 1480., 1483.	64.

1701.—1834.

Carencio Daniel měšťanem	316.
Carencio Jakub	316.
Clo. Ustanovení ekvivalentu za osvobození pro obec	269.
Columban František, člen obecního představenstva	192, 218.

1835.—1847.

Columban František radním	222.
-------------------------------------	------

1848.—1860.

Civiš František měšťanem	540.
Conradi Bohumír, vrchním velitelem plzeňské národní stráže	474.
díků vzdání za udělení měšťanství	475.

K

1844.—1848.

.....	62
.....	72
.....	74
.....	75
.....	76

1849.—1852.

.....	77
-------	----

1853.—1856.

.....	78
.....	79
.....	80
.....	81
.....	82
.....	83
.....	84

Č

1857.—1860.

.....	85
.....	86
.....	87
.....	88
.....	89
.....	90

1861.—1864.

.....	91
.....	92

1865.—1867.

.....	93
.....	94

1868.—1869.

.....	95
.....	96
.....	97
.....	98
.....	99
.....	100
.....	101
.....	102
.....	103
.....	104

1861.—1864.

.....	105
.....	106
.....	107
.....	108
.....	109
.....	110
.....	111
.....	112

775.—1700.

ňských do okolních měst při vpádu Pasovských do Čech r. 1611.	112—121.
eliox, vůdce při mansfeldském obležení	123.
obležení	127—148.
padl při obležení Plzně r. 1618.	135.
avel konšelem r. 1530.	83.
kostelům (viz Bartolomějský kostel)	79, 85.
osta Plzně od roku 1570. až do roku 1630:	
1571. vypůjčila si obec plzeňská:	
od Kateřiny z Pernšteina 900 kop. míš. grošů	96.
téže 1000 kop míš. grošů	96.
1580. na vykoupení dědictví ode vsi Kozolup 3608 kop českých grošů	103.
1596. od Václava Hada z Proseče 500 kop stříb. gr.	107.
r. 1598. " Jana Kleona z Roudné 1000 kop míš. gr.	107.
r. 1603. " Jana Karla z Doubravky 100 kop míš. gr.	110.
r. 1614. " Jiřího Hirše z Hirsberka 1000 kop česk. gr.	110.
r. 1616. " rytíře Vojtěcha Strojeticke, roz. Ullové z Plešnic 1500 k. m. gr.	121.
r. 1617. " Heleny Reg. Strojeticke, roz. Ullové z Plešnic 600 kop míš. gr.	122.
r. 1619. " převzala obec dluhy Mansfelda u stříbrského Albrechta Reha učiněné za krámské zboží 1615 rýnských mansfeldského obležení 3000 kop míš. gr.	146.
udělala obec dluh za Mansfelda u pražského klenotníka Jodoka převzala obec dluh za Mansfelda u bratrstva sv. Jakuba 219 kop míš. gr.	147.
r. 1620. vypůjčila si obec od bratrstva sv. Jakuba 219 kop míš. gr.	147.
od Adama Toskána z Toskánu 2000 kop míš. gr.	148.
r. 1621. musila si obec vypůjčiti pro náčelníky Mansfeldovy za odtáhnutí vojska 140.000 zlatých	148.
Tohoto roku obnášely veškeré dluhy města Plzně 337.302 kopy.	
aneb okolo 400.000 zlatých	
r. 1623. vypůjčila si obec od Pat. Kašpara Arsenia z Radbuzy, děkana na hradě pražském, 1100 kop míš. gr.	
r. 1624. vypůjčila si obec od manželů Pánkových ze Stoda 3000 kop míš. gr.	
od rytíře Adama Kokořovce z Kokořova 1700 kop míš. gr.	
r. 1625. od Pat. Arsenia z Radbuzy 500 kop míš. gr.	
" Kuntského z Jenštejna 500 " " "	
r. 1639. " téhož 500 kop míš. gr.	
r. 1640. " Šimona Polidora z Boubína 500 kop míš. gr.	
r. 1642. " rytíře Albrechta Přichovského 1000 kop míš. gr.	
r. 1643. přispěla Plzeň k válce švédské 105.031 zlatých	
od hraběte Hermana z Dobré 11.000 kop míš. gr.	
r. 1646. " děkana Ondřeje z Kokořova 1000 kop míš. gr.	
r. 1647. " dědiců Stehlikových 2800 zl.	
r. 1649. " primatora Kleona Theofila 1734 kop míš. gr.	
r. 1650. " mistra Jana Skribonia 3800 kop míš. gr.	
" děkana Ondřeje Kokořova 500 kop míš. gr.	
r. 1651. " Jakuba Kapiánka 200 kop míš. gr.	
r. 1658. " děkana Ondřeje Hermana 2500 zl.	
r. 1660. " klatovského Pat. Bernarda Bobatého 2500 zlatých.	
" rektora Jiřího rektora v Jindř. Hradci, 7	
r. 1661. " Pat. Samuela Lobeshittla, rektora v Jindř. Hradci, 7	
r. 1660. " zdejšího měšťana P. Chvojky 64 zl.	
r. 1661. " rytíře Daniela Pachtý 2000 zl.	
r. 1669. " pani Zuzany Šortové 1000 zl.	
r. 1673. " vystavila obec dluhopis na 300 kop míš. gr., dluh 1	
ležení Mansfeldova	
Drahota v Čechách	
Drachovský David, P., arciděkan, (viz „obležení města Mansfeldem“	
Jrštka Zdenko z Durissiby, oznámení svému bratru o vítězství pro	
a Kourými dobytého	

XV

	1861.—1864.	Strana
náměstí		688.
chudé, bourán		796.
podpora tam od obce poslaná		723.

1865.—1866.

čej, P., exprovincial řádu františkánského, slavnost jeho kněž- shotin		916.
in, strážník, při odvezení skvostův obecních a kostelních před ch seznam		855. 948.
cesní zastupitelstvo, žádá za prohlášení plzeňské realky za ký		856. 972.
en výboru pro ošetřování raněných vojnů		856, 914. 938.
zásluhy o město při invazi pruské		938. 950.
ivštěva obou hřbitovů		887, 984.
en výboru pro ošetřování raněných vojnů		938.

1867.—1870.

l kandidoval za poslance do sněmu zemského		998.
obecním výborem		1035.
iz chudinství).	996, 1019, 1020,	1099.
yznamenán při včelařské výstavě		1023.
šť na hřbitově	1119, 1024,	1066.
lanem		1026.
radníkem obecního výboru		1033.
zadáno na 6 roků Pavlu Švandovi pro česká představení		1042.
é, založení jeho		1063.
prospěch něm. divadla povolena		1074.
něm. divadla		1092.
neštěstí na české západní dráze u Hořovic		1067.
antiška Josefa otevřena až do Vídně		1112.
měšťanem		1070.
oupené	1041, 1043, 1071, 1099,	1116.
lní ulici rozbourán		1076.
Exlové zakoupen		1076.
rání domu Utlerova nalezeny		1078.
znamenán při výstavě		1087.
" " "		1087.
" " "		1088.
měšťanem		1095.
(klub) zařízení		1098.
nožatví při konskripci		1105.
novery		1113.
ber Verceiu zařízení		1114.
šanem		1123.

I-Z

I. 775.—1700.

lkaz vesnice Koterova městu	70.
---------------------------------------	-----

1701.—1834.

rciděkan zemřel	224, 244.
---------------------------	-----------

1848.—1860.

lenem studentské legie	47
d příslušníkem obce	68

XVI

1848.—1860.		Strana
Eisenhut Martin přispěl na voj. dobrovolníky	514.	
Emfitevické činže; náhrada za zrušení této činže	566.	
Emisaři vídeňští potulovali se v Plzni	491.	
Exle Petr desátníkem při národní stráži	459.	

1861.—1864.		
Eberl měšťanem	728.	
Eckstein, továrník, zaslání výrobků k londýnské světové výstavě	738.	
Eckl Vojtěch, c. k. horní hejtman	747.	
městská rada vzdává díky za zřízení oltáře sv. Prokopa ve farním kostele	747,	795.
Eisenkol Jan měšťanem	728.	
Eisenhut Maxmilian nesouhlasí s vybráním pivního krejcaru na reálku	781.	
Elhenice, požár, podpora této obci zasláná	718.	

1865.—1866.		
Eckl Vojtěch, člen výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.	
Eggert z Budějovic, host při svěcení ostrostřeleckého praporu	923.	
Ertl Alois, obchodník, měšťanem	910.	
Evangelický kostel, povolení k stavbě	856.	
slavnost svěcení základního kamene	858.	
do základního kamene uložen pamětní spis	911.	

1867.—1870.		
Evangelický kostel, připevnění báně	1009.	
posvěcení	1084.	
Eckstein a Hirsch, dobročinnost jejich	1028.	

F

I. 775.—1700.

Fabian, arciděkan, rozepře jeho s varhaníkem Jiříkem.	104.	
Fara, kostel sv. Bartoloměje, předání této fary od německého řádu světským kněžím, ponechání patronátu městu a přenesení praelatury sv. Jiří do Plzně	85.	
Fara sv. Bartoloměje. Petr z řádu něm. křižovníků farářem	15,	67.
František	15.	
Tomáš z řádu křižovníků farářem	38.	
Jan Stanístě zjednáva kaplanství při této fare	39.	
Jiřík z řádu něm. křižovníků farářem	66.	
Matouš	76.	
Farní dům zakoupen od Reichlina r. 1344.	13.	
Faitsman Václav, starší obce	176.	
Fegale Jiří, vyslanec do Basileje pro podporu při obležení města od Husitů	32.	
Fegale Martin, starší obce	176.	
Fegale Prokop konšelem r. 1435.	63.	
purkmistrem r. 1520.	79.	
Fegale Jan konšelem r. 1478., 1480., 1483.	56,	63.
Fenzl Václav purkmistrem r. 1496., 1510	61,	72.
Feodor, velkokníže moskevský, jeho pobyt v Plzni	108.	
Ferdinand I., jeho nastoupení trůnu	82.	
potvrzení privilegii a rozšíření zlaté bully	82,	87.
udělil plzeňským právo prvního hlasu po městě pražském na sněmě	86	
Ferdinand II. korunovací jeho	122.	
jeho pobyt v Plzni, darování od Mansfelda zde ponechaných zbraní a nařízení při rozdělování konfiskovaného zboží, aby se na plzeňské pamatovalo	150.	
nařízení o bezplatném navrácení zastavených vesnic	151.	
potvrzení zlaté bully	152.	
přízeň Ferdinandova ve příčině umoření dluhů plzeňské obce	158,	159,

XVII

775.—1700.

	Strana
Ferdinand II., jeho opětný pobyt v Plzni	160.
úmrtí jeho	162.
Ferdinand III., nastoupení trůnu	162.
potvrzení všech zlatých bul	164.
jeho pobyt v Plzni a nebezpečí	170.
potvrzení privilegií řezníkův	172.
Filip, purkmistr, r. 1461.	63.
Flaxius Bartoloměj, P., arciděkan, vojenský kazatel v turecké válce	106.
viz Životopisy.	8.
Franta Václav, kněz katolický a mistr theologie, (viz Životopisy)	8.
Františkáni. (Viz klášter minoritů a františkanů)	42.
Františkánský kostel. Pavel, měšťan z Plzně, odkazuje mu 72 groše ročně	11.
Františkánský klášter. Obec povoluje mu užívati vodovodu	215.
Františkánský kostel. Werherová Alžběta daruje mu stříbrný kříž	161.
Fridrich Falcký, kurfirst, korunován za českého krále	147.
Frozin Cyprian, koňšel	182.
Frozin Antonín, rodák a soused plzeňský, (viz Životopisy).	9.

1701.—1834.

Feyerfeil Petr měšťanem	324.
Ferdinand, korunní princ. Pobyt jeho v Plzni	283, 319.
Filipovský Karel měšťanem	339.
Finanční patent a vydání papírových poukázek	286.
Finance. Poukázky anticipační vydány	286.
Papírové poukazy národní banky	286.
Fleischer z Kempfelfeldu radním	269.
Fodermayer Eduard měšťanem	318.
Focht Jáchym obecním radním	218.
Forstovna smecická odprodána	323.
Francouzové v Plzni, viz: „Válka“	217.
Franta František, člen obecního představenstva	222, 269.
Franta Michael, obecní starší	222.
František I., císař, zemřel	246.
František II. Nastoupení trůnu	272.
Prohlášení za císaře rakouského, slavnost	280.
František I. v Plzni	280, 288.
Odřekl se římsko-německého císařství.	281.
Manifest jeho při útěku před Francouzi	283.
Fürich Vojtěch měšťanem	293.

1835.—1847.

Feyerfeil Adolf měšťanem	433.
Fenzl, vojín, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Ferdinand I., nastoupení trůnu	361.
jeho pobyt zde	364, 374.
holdování a korunovace	385.
Ferdinand Maximilian, arcivévoda, jeho pobyt v Plzni	454.
Fiala František měšťanem	444.
Filip Jan	444.
Filip Vojtěch	384.
Filip Vojtěch účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Fischer Václav měšťanem	460.
Fodermayer Eduard výborem pravověrečných měšťanů	434.
Folbrecht Čeněk měšťanem	397.
Fomann Ignác	457.
Forst Jakub	444.
Forstovna borská vystavěna	400.
Fráňa Josef měšťanem	433.
František I., slavnost jeho narození	356.
úmrtí	360.
úryvek jeho poslední vůle	362.
František Josef, arcivévoda, pobyt jeho v Plzni	454.

XVIII

1835.—1847.

František Karel arcivévoda, pobyt jeho v Plzni	427.
Františkánský klášter, příspěvek materiálu od obce na opravu tohoto kláštera	448.
Fridrich Josef měšťanem	439.

1848.—1860.

Fekl Baltazar, člen studentské legie	473.
Ferdinand I. Dobrotivý, císař, slavnost jeho narození	489, 515, 555, 627.
Vydání konstituce	487.
Manifest o zachování zákonů	491.
Patent na zrušení roboty	492.
odebral se z Vídně do Tyrol	473.
zřeknutí se trůnu	493.
Feyerfeil Adolf desátníkem při národní strážii	499.
obecním výborem	505.
zaznamenán u vlády mezi povážlivé osobnosti	509.
Feyerfeil Gustav měšťanem	559.
Feyerfeil Petr desátníkem při národní strážii	459.
Fiala Ondřej měšťanem	591.
Finger Josef	629.
Fink Antonín, člen studentské legie	473.
Fince František příslušníkem obce	559.
měšťanem	558.
Fischbach Antonín členem studentské legie	473.
Fischer Antonín	473.
Fischer Josef	473.
Fischer František měšťanem	559.
Fleischer Arnošt z Kempfelfeldu desátníkem při národní strážii	499.
Fodermayer Eduard obecním výborem	477.
přispěl na dobrovolníky	514.
majorem sboru ostrosteleckého	516.
Follbrecht František, člen studentské legie	473.
Fomann Ignác podporoval chudou školní mládež	601.
Fomann Alois měšťanem	659.
Forstová Anna, příspěvek na dobrovolníky	514.
Forst Jan měšťanem	599.
Forster Jiří výborem spopitelny	591.
Forstl Antonín měšťanem	675.
Fortwängler Kazimír stal se c. k. krajským představeným v Plzni	599.
vydal okružní list	592.
odebral se z Plzně	527.
čestným měšťanem	540.
Fousek Josef měšťanem	699.
Frankfurtský parlament. O volbách poslanců do něho	499.
František I., císař, poslední slavné requiem za něho	577.
František Josef I., císař rakouský, jeho manifest při nastoupení na trůn	499.
udělení oktroyované ústavy a rozpuštění říšské rady	519.
slavnosti narození	519, 547, 559, 564, 581, 599, 624, 625.
" jmenovin	557, 564, 581, 609.
útok na život jeho	599.
nadace pro chudé	591, 599.
slavnost zasnoubení	599.
Františkánský klášter, stavba zdi klášterní na obecní útraty	591.
sochy do výklenku zdi této xjednány dobrovolnými příspěvky	691.
kostel uvnitř ozdoben	612.
oltář sv. Jana obnoven	613.
Freytinger Jan členem studentské legie	473.
Fürich Josef šikovatelem národní stráže	499.
obecním výborem a městským radou	477, 599.
příspěvek pro vojenské dobrovolníky	591.
Fürich Josef, jun., měšťanem	591.
Fürich Ondřej	591.
Vojtěch desátníkem národní stráže	591.

XX

1865.—1866.

	Strana
Fodermayerova Vilemina, podporování chudé školní mládeže	993.
Koman Ignac, podporování chudé školní mládeže	993.
Francisek Josef I. slavnost narozenin	860.
Bröttinger Jan, dikuvzdání c. k. vojenského zaopatřovacího úřadu za opatrování gerardního majetku v čas pobytu Prusů v Plzni	983.
Fritz z Pruska, host při svěcení ostrostřeleckého praporu	923.
Fugner Jindřich, starosta pražského Sokola, jeho úmrtí; deputace plzeňského Sokola do Prahy ku pohřbu jeho; zde sloužena mše zádušní	588.

1867.—1870.

Boyertell Adolf, zasluhy při správě založny	996.
výborem založny	997.
obecním	1083.
zvolen za městského radu	1111.
Berlinand, císař, slavnost narozenin	1008.
Francisek Josef, císař, slavnost narozenin	1019, 1064.
jmenovin	1023, 1065.
Fodermayer Eduard obecním výborem	1085.
Komann Ignac náhradníkem obecního výboru vyznamenán při výstavě	1085.
Fischer Emilian měšťanem	1087.
Fischer Jan	1070.
Fischer Antonín	1070.
Fürch Jan	1070.
Furth a Gellert vystavěli továrnu na slaměný papír	1071.
Furmann Alois vyznamenán při výstavě	1087.
Furth Jos. M. zvolen za poslance zemského z obchodní komory	1092, 1116.
Francouzská vojna uprchlí z Pruska sem	1123.
Forsť Josef měšťanem	1123.

G

I. 775.—1700.

Geron Pavel, úmrtí	162.
viz Životopisy	9.
Gräffent's Jan z Pilsenburku, úmrtí jeho	171.
viz Životopisy	9.
Gribl Bartoloměj, obecní radní	179.

1701.—1834.

Geisheim František měšťanem	327.
Georides Mikuláš potrestán pro potupné písně	189.
Geringer Matěj měšťanem	324.
Greynar Jan, člen obecního představenstva	192.
Greynar Karel, obecní starší	222.
Grubitsch Antonín měšťanem	323.
Guldener Bartoloměj z Lobes, městský rychtář	218, 222.
Gymnasium, stavba přední budovy	280.
Gymnasijských škol užito na vojenskou nemocnici	285.
Gymnasijsní školy upraveny opět pro vyučování	288.

1835.—1847.

Gabrielová Anna obdržela měšťanství	449.
Giestl Filip učitelem na hlavní škole	444.
Gottfried Jan " " " "	444.
Grobl Václav měšťanem	373.
Groll Josef, prvním sládkem v měšťanském pivováře	435.
Grubitsch Václav měšťanem	446.

1848.—1860.

1) Jan desátníkem při nár. strážní	438.
--	------

XXI

1848.—1860.

	Strana
Gatrmann Jan, udělení měšťanství	540.
Gerlach Josef šikovatelem při nár. stráži	459.
členem správní rady nár. stráže	512.
Giebisch Karel měšťanem	665.
Gillert Jan	540.
Glaser Heřmann přijat do obecního svazku	592.
Glaser Jan členem studentské legie	474.
Glaser Šimon příslušníkem obce	602.
Gluth desátníkem při nár. stráži	459.
Gluth Bedřich měšťanem	620.
Gluth Vilém, J. U. dor., tribun studentské legie	460.
členem správní rady nár. stráže	512.
náhradníkem do výboru obecního	536.
Goldscheider Moritz příslušníkem obce	602.
Gradl Adam šikovatelem při nár. stráži	460.
obecním výborem	477.
Grams Josef měšťanem	540.
Gröbl Nikodem	620.
Gross Jan	602.
Gruber Joachim	602.
Gruntovní knihy, jich odevzdání	534.
Gschihai Jiří členem studentské legie	474.
Guldener František obecním výborem a městským radou	477, 535.
členem „Slovanaké Lípy“	487.
výborem spořitelny	598.
Güntner Jan členem studentské legie	474.

1861.—1864.

Gablenz, vojenská nadace, divadelní představení ve prospěch té nadace	802.
Gabrielová Anna nesushlasí s vybíráním pivního krejcaru na reálku	781.
Gallistl Jan obecním výborem a náhradníkem	674, 844.
Geringer Matěj otcem chudých	728.
Gerlach Josef, uspořádání oratoria na opravu presbyteria ve farním kostele	679.
otcem chudých	728.
Giestl Filip, děkuvzdání od městské rady za jeho účinkování pro chudé	724.
otcem chudých	724, 728.
Glaser Josef měšťanem	775.
Gluth Bedřich starostou Hlaholu	756.
Graumann Čeněk, P., ředitel gymnasia, úmrtí jeho	802.
Grohmann v zemském sněmu o vyučovací řeči na plzeňském gymnasiu	817.
Guldenerová Alžběta, podporování chudé školní mládeže	749.
daruje české škole podobizny J. V. císaře Františka Josefa a Alžběty	776.
odevzdání od Frant. Guldenera kapli sv. Václava ve špitále věnované monstrance	848.
Guldener Bernard, báseň při odhalení pomníku Kopeckého	712.
Guldener František obecním výborem a radním	674.
člen výboru ku zřízení pomníku Kopeckého	680.
ředitelem chudých	677, 728.
úmrtí	742.
Gutwillig Šalomoun, reklamace proti vyložené listině volební do obecního zastupitelstva	673.
Gymnasium z venku opraveno	775.
o německém jazyku vyučovacím na zemském sněmě jednáno	815.

1865.—1866.

Giestl Filip, čestný člen sboru ostrostřeleckého	929.
děkuvzdání od městské rady za činné působení pro ústav chudých	994.
Gruber Josef spáchal ukrutnost na své dceři Anně	989.

1867.—1870.

Gallistl Jan, náhradníkem obecního výboru
---	-----------

XXII

1867.—1870.

	Strana
Goldscheider-ovi dědicové, vyznamenání při výstavě	1088.
Geringer Maxmilian měšťanem	1095.
Giestl Filip, ředitelem německé hlavní školy vyznamenán zlatým záslužným křížem	1122.

FI

I. 775.—1700.

Hacker Jakub purkmistrem r. 1385.	18.
Hádek z Duban, zásluhy jeho o město při husitském obležení	33.
Hájek Václav o založení hradu Radyně a Plzně	3.
Hartmann Ondřej, obecní radní	179.
Hauff Matouš, primátor r. 1586.	89, 104.
Hazuka Mikuláš konšelem r. 1520.	79.
Henclik Vratislav, jeho potrestání pro nedržení postu	179.
Hendrich rychtářem r. 1385.	15.
Herynk Jan, obecní radní	109.
Herzovský Ondrášek, konšel r. 1478., 1480., 1483.	63, 64.
Hilarius, P., o původu jména Plzně; jeho řeč k vladykům na „nový svátek“	6, 48.
Hirsch Adam z Raudné, obecní radní	109.
Hlavnička Václav, konšel r. 1385.	18.
Hladek Jan konšelem r. 1410., 1461., 1462.	63.
Hlivický Petr, mistr, mučedník při obležení mansfeldové	147.
Holik Jiří, duchovní a spisovatel. (viz Životopisy)	9.
Homole Václav, konšel r. 1462.	63.
Homburku, František z, křížovník, ustanoven farářem v Nové Plzni r. 1356.	15.
Horzovský Bláha, „ 1498.	64.
Horac, markrabě malo-spinenský, jeho pochvalný list Plzeňským poslaný	102.
Horomyslické hutě, položení základního kamene	181.
Houstounský František, obecní radní	182.
Hradby městské r. 1620.	123—125.
povolení od krále Václava Lenivého k vybírání cla na opravu zdi	19.
„ „ Ladislava k vybírání daně od židů na opravu zdi	41.
„ „ krále Vladislava k vybírání komorní daně z města Žatce na jich opravení a rozšíření	72.
vystavění hradeb od Pražské brány až k františkánskému klášteru	163.
jich opravování okolo města	166.
u františkánského kláštera	171.
Hřbitov, povolení k vystavění nového hřbitova	21, 111.
Humnian Jaroslav, vůdce Plzeňských při obležení města od Husitův	24.
Hurt Václav, proboštem a rektorem v kostele sv. Maří Majdaleny	59.
Hus Jan, mistr, působení jeho a smrt	21.
Husité, pobouření lidu českého a moravského proti církvi	21.
schůze na hoře „u křížku“	22.
Husitské války. Viz: Obležení Plzně	25.
Hynek, pisář, r. 1385.	18.
Hřesňlav, Bušek z, rychtářem r. 1461.	43.

1701.—1834.

Haan Křištof, obecní starší	222
Hahnenkamm Jan zařídil jízdu s dostavníky	324, 334.
Hahk Jan, arciděkan	246.
Hallaš Jan Antonín, člen obecního představenstva r. 1724.	192.
Hallaš Tobiasš, „	222.
Hammer Antonn, „	196, 218.
Hammer František, „	222.
Hanna František, purkmistr	192.
Hanka Václav, dopis o některé druhy starobylých zbraní pro nár. museum	328.
Harnach František, rytíř, prodal hrádecký statek se vsí Bukovcem městské obci	191.
Hekl Filip měšťanem	323.
Hfer Petr obecním radním r. 1741.	216.
Hscher Jiří měšťanem	334.

XXIV

1835.—1847.

	Strana
Hradby městské, bourání přední hradby Malé brány	396.
bourání brány blíže vodárny k panskému mlýnu	403.
zasypání příkopů u Jeptišské brány	448.
bourání hradby od Malé brány až k rožní baště	448.
Hradební zeď při ohradě pro trhové boudy stavěna	457.
Hruška Martin, vysazování stromů v stromořadí	405.
kreslení situačních plánů města Plzně a Lochotína pro arcivévodů	
Františka Karla	428.
viz Životopisy	10.
Hrůzová Barbora učitelka při dívčí škole	444.
Hrůza Čeněk měšťanem	439.

1848.—1860.

Haala Jan členem studentské legie	474.
Haber Petr měšťanem	540.
Haberzettl Bedřich, členem studentské legie	474.
Hajnovny nové vystavěny	551, 558, 575.
Hanel Josef člen studentské legie	474.
Hahnenkamm Jan, výborem obecního zastupitelstva	
adjutantem národní stráže	536.
Hahnenkamm Karel vysazování stromů	459.
Hansgirk Josef, c. k. krajský kommissar	623.
s chotí svou Alžbětou kmotry při svěcení zvonu sv. Bartoloměje	527.
Hansgirk Karel Viktor. Proslav při hudební akademii ve prospěch chudě	
české školní mládeže	611.
Báseň k slavnosti narození korunního prince Rudolfa	615.
Vyznamenání skvostným prstenem od Jeho Veličenstva císaře	619.
Proslav k hudební akademii ve prospěch vojinů	642.
Proslav k slavnosti jmenin císařových	646.
Hartisch Theodor členem studentské legie.	474.
Hartmann Jakub měšťanem	650.
Hässler Jindřich členem studentské legie	474.
Hässler Jan desátníkem národní stráže	459.
Hässler Vojtěch obecním výborem	477, 535.
členem „Slovanské Lípy“	487.
přispěl na voj. dobrovolníky	514.
setníkem u národní stráže	459.
Havličková Františka učinila první vklad do spořitelny	594.
Havel František měšťanem	540.
Hecht Jan, městská rada uložila pro něho peníze za příčinou narození jeho	
zároveň s princem Rudolfem	614.
Hecht Jiří obdržel měšťanské právo	650.
Hecht Tomáš „	550.
Hederer Ondřej členem studentské legie	474.
Heinl Karel	374.
Heiss Vojtěch	374.
Heller Mikuláš měšťanem	440.
Helm Josef oženil se v kmetském věku	616.
Herzog Jakub měšťanem	602.
Heřman Václav	665.
Hilbert Mikuláš, pohřeb prvního gardisty	482.
Hineis Antonín měšťanem	524.
Hingst Bedřich, P. Báseň k slavnosti odevzdání řádu Františka Josefa I. arciděkanovi, P. Antonínu Hlavanovi	607.
Hlásek Václav obdržel čestné měšťanství	546.
Hlavan Antonín, P., arciděkan. Příspěvek pro udatné vojiny	516.
obnoviti dal na vlastní útraty postranný oltář v kostel. arciděkanském	601.
obdržel řád Františka Josefa I.; slavnost za tou příčinou uspořádána	607.
přípis k městské radě za příčinou ústavu chudinského	619.
Hlavní stráž na radnici pro národní gardu	464.
Hoffmann Abraham členem studentské legie	474.
Holešovský Antonín měšťanem	630.

XXVI

1861.—1864

	Strana
Hájek Jan	783.
Hájek Jan, učitel v obecní škole, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů a Metocičů	794.
Hájek Antonín, P. sv. arcibiskup, členem výboru pro ošetřování raněných vojnínů ve farnosti kostele	674. 844.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	679.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	691. 697.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	713.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	721.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	749.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	784.
Hájek Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	803.
Hájek, M. A., uspořádání stavebních úprav v srubovníci	724.
Hájek, M. A., měšťanem	728.
Hájek, Zdeněk	683. 728.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	728.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	790.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	673.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	49.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	728.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	773.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	773.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	691.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	751.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	683. 747. 786.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	747.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	776.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	741. 780.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	747. 828.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	728.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	844.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	882.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	846.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	790.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	673. 857.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	728.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	730.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	790.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	790.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	773.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	751.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	674. 844.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	728. 777.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	783.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	796.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	90.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	676.

1865.—1866.

Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	966.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	950. 982.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	971.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	891.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	968.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	964.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	964.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	965.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	916.
Hájek, Zdeněk, člen výboru pro ošetřování raněných vojnínů	888.

XXVII

1865.—1866.

	Strana
Hlavan Antonín, P., čestným členem záložny	855.
dar záložně	856.
deputace učitelů s prosbou za věnování své podobizny	907.
oznamuje městské radě, že skládá vikariátní úřad	908.
odevzdání adresy sboru učitelského při jeho odchodu z úřadu školního	914.
darování knih pro školu	918.
čestným členem ostrostřelců	929.
členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
dar pro raněné vojiny	943.
slavnost odevzdání podobizny, věnované jemu od učitelstva plzeňského vikariátu	990.
podporování chudé školní mládeže	993.
Hoffmann Jiří, c. k. setník, členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Hoffmann J., obchodník, členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Holay z Prahy, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Hora Jan měšťanem	910.
Horní Bříza, požár	856.
Hořovice, pobouření dělníků	918.
Hostonice, "	918.
Hřbitovy, návštěva o dušičkách	984.
Hruška Alois, slavnostní řeč p. Janu Ronoltovi při obdržení záslužného kříže	988.
Hýra František dar pro horno-břížské pohořelé	857.
dar pro plánické pohořelé	861.
čestným setníkem střelců	929.
členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
dar pro raněné vojiny	939, 943.
zásluhy o město při pruské okupaci	950, 962.
dar pro vojiny, kteří se ve válce vyznamenali	964, 975.
obdržení rytířského kříže řádu Františka Josefa I. saského řádu Albrechtova	964, 969.
pocta Hlaholu a Sokola uspořádáním zastavenička za příčinou obdržení rytířského kříže řádu Františka Josefa I.	969.
slavnost při odevzdání téhož řádu	975.
Hýrová Karolína kmotrou praporu reálné školy	933.
členem výboru pro pořádání sbírky ve prospěch raněných vojinů	939.
podporování chudé školní mládeže	993.

1867.—1870.

Hoffmann Josef, dobročinnost jeho	996, 1019.
Hýra František, zvolen v obchodní komoře za poslance zemského	1007.
obdařen rytířským křížem saského řádu Albrechtova	1017.
obecním výborem	1035.
vyznamenán na výstavě	1087.
vzdal se hodnosti poslance	1092.
dobročinnost jeho	1095, 1122.
Hlavan Antonín, arciděkan, ochuravěl	1041.
věnoval chudým 100 zl.	1042.
" 1800 zl. na nový gotický oltář	1042.
úmrtí jeho	1063.
Herold František, P., podnikl cestu do Říma	1010.
Hrubý G. W. vyznamenán při výstavě v Linci	1023.
" " " Plzni	1087.
Hinträger Josef " " včelařské výstavě	1023.
Hřbitovy, návštěva jich v den dušiček	1024, 1066.
Hřbitov u Věch Svatých rozřífen	1071.
Herzog Jan měšťanem	1026.
Hirsch a Eckstein, dobročinnost jejich	1028.
Hahnenkamm Karel obecním výborem	1049.
městským radou	1036.
vyznamenán na výstavě	1086.
Honáka Karel, J. U. dor., obecním výborem	1084.
Hilbert Petr, J. U. dor., náhradníkem obecního výboru	108.

XXIX

	Strana
1848.—1860.	
Chotek Karel, hrabě, nadace pro nejlepší výkresy žáků reálních	659.
Chudina, dary podělena 526, 541, 552, 558, 567, 570, 576, 585, 593, 604, 615, 619, 620, 651, 657, 666.	
1861.—1864.	
Charlota, arcikněžna, zde	802.
Chmela Václav měšťanem	728.
Chotek Karel, hrabě, nadace jeho rozdána	748.
Chott Jan měšťanem	775.
Chudina dary podělena	676, 715, 728, 729, 734, 750, 773, 799, 801, 850.
1865.—1866.	
Chudých podporování	994.
Cholera vypukla	961, 964.
úmrtí lidu v Čechách	964.
1867.—1870.	
Chudinský fond, účty	1072, 1097, 1124.

I

I. 1701.—1834.	
Installace plzeňských arciděkanů, pořádek	265.
Invalidní ústav, věno od obce	519.
Invalidi; příspěvek od obce	289.
Instrument ku zřízení špitálu u sv. Máří Majdaleny Martina	258.
Instrukce pro město; výtah z nich	201.
1835.—1847.	
Illek Jan měšťanem	410.
1848.—1860.	
Invalidní nadace. Příspěvky důstojníků národní stráže	519, 522.
Hudební akademie ve prospěch nadace této	642.
Volná střelba k téměř účelu	644.
Výkaz příspěvků	649.
Israelitská obec obdržela povolení k stavbě synagogy	575.
slavnost položení základního kamene k stavbě synagogy	599.
slavnost vysvěcení	624.
povolení ku zřízení hřbitova	586.
nábožná slavnost za udělení práva držebnosti	653.
Ivan Antonín měšťanem	665.
1861.—1864.	
Israelité, podporování chudých	676.
1865.—1866.	
Ibšer z Domažlic, host při svěcení praporu ostrostreleckého	923.

J

I. 775.—1700.	
Jan, cudař plzeňský	4.
Jan z Plzně (viz Životopisy)	12.
Jan Lucemburský, král, uvítání jeho v Plzni a doprovázení do Prahy	7—8.
noha jeho nad vchodem Pražské brány	a
rozkaz, mnoho-li Plzeňští z 168 lanův dědin roční daně plat	

XXX

775.—1700.

	Strana
Jan Lucemburský, darování svobody při volbě konšelův a udělení práva hrdebního úmrtí jeho	11-13
Jan Kapistran, františkánský kazatel v Plzni	40
Jakubské, sv., bratrství, vzniknutí jeho	61
vstoupení do života	61
povinnosti údu bratrstva toho	61
Jesuité. Jejich první theologická hádka v Praze	89
Jan Viktoria, pohostění jeho v Plzni	89
návrh k založení kolleje jesuitské v Plzni	89
Jesuitská kollej kupuje v Plzni opatský dům kláštera tepelského	104
Jesuitská residence v Plzni (viz opravy)	98, 104
Jilek Jan konšelem r. 1496. a purkmistrem r. 1503.	60, 64, 66
Jilek Jinhart konšelem	79
Ježek Šimon r. 1533.	83
Jimram, cudař plzeňský	4
Jiří Poděbradský	38
odesláni zástupce z města k volbě Jiřího za krále	41
pobyt jeho v Plzni	42
potvrzení všech privilegií a zlaté bully	42
potvrzení přenechání kláštera bratrů menších konventuálův bratřím menším observantům (františkánům)	42
následky posláni vyslance do Říma za příčinou stvrzení kompaktát	45
Jiří v klatbě	46
úmrtí jeho	54
Jiřík, zlatník, konšelem r. 1530.	83
Jiří, sv., kollatura, koupě téže kollatury od břevnovského kláštera	91—95
Jirský, sv., kostel. Markéta Hostialková z Božkova odkazuje 2 kopy grošů	59
Johánek konšelem r. 1435.	33
Jordán, převor, sepsal povinnosti členů bratrstva sv. Jakubského	61

1701.—1834.

Jan, arcivévoda, v Plzni	293
Jan Nepomucký prohlášen za svatého; procesí do Prahy	193
50.letá slavnost	253
100letá	323
Janda František primatorem r. 1783.	256
Jarmareční boudy pravidelně seřaděny	322
Jelinek Tomáš měšťanem	324
Jeptišský klášter založen	187
jeptišky do něho uvedeny	188
zrušen	254
zakoupen obci	254
Ježíškův kostelíček založen	226
Jesuitský řád v Čechách zrušen	247
Jonák Kašpar měšťanem	323
Josef I., císař; nastoupení trůnu	186
úmrtí jeho	187
Josef II., císař; spoluvladařem	246
pobyt jeho v Plzni	247
samostatným panovníkem	253
úmrtí jeho	271

1835.—1847.

Jiráček Matěj měšťanem	439
Jobst Antonín	410

1848.—1860.

Jaekl František členem studentské legie	474
Jahel David, med. dor., desátníkem národní stráže	482
arcivévoda; úmrtí, slavné requiem	622
zaznamenán u vlády mezi osobami pro svobodomyslnost podezřelými	589

XXXI

	Strana
1848.—1860.	
Jelínek, první předseda zdejšího c. k. krajského soudu	531.
Ježek Tomáš měšťanem	651.

1861.—1864.

Jau z Hvězdy, báseň na Josefa Smetanu	670.
Jahnl David, med. dor., sepsání o počátku nemocnice	765.
Jahnl František obecním výborem	674.
protest proti volbě obecního výboru	840.
Jäger Jan nesouhlasí s vybíráním pivního krejcaru na realku	781.
Janke Viktor, působení o zřízení záložny	737.
náhradníkem obecního výboru	839.
Japonští mučedníci, pobožnost	782.
Jatka, slavnost zasvěcení jatek	789.
Jelínek Ludvík, reklamace proti vyložení lisině volební obecního zastupitelstva	673.
Jizba František, P., katechetou při hlavní škole	724.

1865.—1866.

Jahnl František, čestný setník sboru ostrostřeleckého	929.
Janka z Prahy, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Jonák ze Žlutic host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.

1867.—1870.

Jelínek Hugo zvolen za poslance do sněmu zemského	1000.
měšťanem	1026.
účastenství při založení cukrovaru	1075.
Jelínek Hugo a bratři Pokorní vyznamenáni při včelařské výstavě	1086.
Jahnl František vyznamenán při včelařské výstavě	1024.
obecním výborem	1035.
Jobst Antonín náhradníkem obecního výboru	1035.
Jonák Rudolf, J. U. dor., setníkem-auditorem sboru ostrostřeleckého	1077.
Judl Jan měšťanem	1095.
Janečkové, loupež jimi spáchaná	1118.
zatknutí jich	1119.
Janda František měšťanem	1123.
Janská, sv., kolonie založena J. Kleisslem	1125.

K

I. 775.—1700.

Kanisius Petr, kněz jezuitský	89.
Kantor Jan konšelem r. 1510.	72.
Kapitula pražská, její pobyt v Plzni za příčinou církevních nepokojův a moru 40, 48.	174.
Kaple na sv. Hoře, její vystavění od plzeňské obce	107.
Kaple sv. Rocha, vystavění	79.
Karas Mikuláš, pobouření lidu v obci	13.
Karel IV. (Václav) nastoupení trůnu	15.
korunování v Římě a posláni plzeňských ozbrojenců k této slavnosti	16.
udělení práva plzeňským k rozdělování statků	17.
úmrtí	85.
Karel V., císař; potvrzení zlaté bully plzeňským	176.
Kašpárek Jan, obecní starší	12.
Kašpárek Daniel z Palatina (viz Životopisy)	83.
Kašpar, řezník, konšelem r. 1533.	140.
Kat plzeňský po dobytí města od Mansfeldových vojáků oběšen	83.
Kázání, zapověď řeholníkům kázati v kostele sv. Bartoloměje	18.
Kazatelský řád. Děpolt z Tachova a manželka Mára odkázali 45 grosů	109.
Khern Matěj, obecní radní r. 1601.	12.
Kherner Jan či Khern (viz Životopisy)	64.
Kladrubský Jan konšelem r. 1480.	88.
Kladrubský Jan purkmistrem r. 1530.	88.
Kladrubský klášter, vypálení jeho od Žižky	88.

XXXII

775.—1700.

	Strana
Kláster dominikánský (viz dominikánský klášter)	6.
" minoritů, založení	7.
odevzdání téhož Františkánům	42.
Klement VII., papež, pochválení plzeňských	33.
Klement VIII. příslibuje pomoci plzeňským	63.
posílá Plzni své požehnání	106.
Klement Adam (viz Životopisy)	13.
Kleo František z Roudné, konšel	182.
Kleo Theofil z Roudné, primas, císařský sudí	170.
Kleo z Roudné, syn, starší obce r. 1601.	109.
Knihy městské založeny r. 1339.	11.
Knihotiskárna v Plzni	53.
Knihy tištěné v Plzni	53.
Kolens Jakub (viz Životopisy)	13.
Kolešovský Václav konšelem r. 1478.	56, 63.
Komínek Matěj konšelem r. 1462.	63.
Komora česká, doplacení peněz plzeňským darovaných od Ferdinanda II.	181.
Konev řeznická na památku sjezdu řeznického v Plzni	163.
Konšelové plzeňští, ustanovení jich 'správci statku kláštera bl. Panny Marie, bratřím Minoritům od Jiřího darovaného	42.
Kop Kristof, starší obce	109.
Koranda Václav starší, kněz, působení jeho v církevních záležitostech	22.
jeho životopis (viz Životopisy)	13.
Koranda Václav mladší (viz Životopisy)	14.
Koranda, konšel zásluhy jeho o město při obležení husitském	33.
Kostel sv. Bartoloměje, vystavění	7.
přivezeny 3 části kostí téhož svatého	80.
předání kostela od německého řádu světským kněžím	85.
postavení nové pozlacené bání na věž	104, 109.
spáchaná v něm krádež	107.
udeření hromu do věže	82, 109.
položení mramorové podlahy	172.
věž shořela	177.
Kostel druzdovský vystavěn	83.
" sv. Jiří; viz „kollatura sv. Jiří“	85, 91—95.
" u sv. Mikuláše vystavěn	20.
" sv. Rocha vystavěn	107.
" Všech Svatých vysvěcen	16.
Kostely od jinověrců znečištěny, jich opětné vysvěcení	151.
Košík Jakub konšelem r. 1462.	63.
Kotva Jan Ctibor z Freyfeldu	163.
jeho životopis (viz Životopisy)	15.
Kotva Job z Freyfeldu, obecní radní r. 1601.	109.
Kotrov, ves, odkaz od Petra Ebrzvina městu	70.
Kramář Adam purkmistrem r. 1443.	63.
Kramář Jaroš konšelem r. 1493.	56, 64.
Kramář Kurz " 1530.	83.
Kramář Matěj purkmistrem r. 1498.	64.
konšelem r. 1515.	77.
Kropáč Kaspar, baseň o znaku plzeňském	100.
umrti jeho	103.
Životopis	16.
Kropáč Václav konšelem l. 1510, 1530.	72, 83.
Kropáč Václav purkmistrem r. 1515.	77.
Krejci Ondřej " 1385.	18.
Krumlovský Bernard purkmistrem r. 1533.	81.
Kvazacká vyprava Němců proti Čechům, jich porážka u Tachova pod kardinálem Cesariim r. 1431.	38.
Krušina Hynek, první hejtman kraje plzeňského	82.

1701.—1834.

Matěj, poslední kat v Plzni 88.

XXXV

1848.—1860.

	Strana
Kabátník Josef měšťanem	540.
Kafka Angelus přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Kafka Arnold členem studentské legie	474.
Kaím Karel, šlechtic, plukovník c. k. 44. pluku. Děkuvzdání za poctění vojska ubytovaného v Plzni	646.
Kalina Matěj, rytíř z Jäthensteinu, a choť jeho Emilie kmotrové při posvěcení zvonu sv. Bartoloměje	571.
Kámen z hradební zdi, představující pověstné zrádce města „krejčího a ševce“, zazděn	525.
Kandelábr na velickém náměstí postaven	664.
Karel Josef měšťanem	524.
Karlík Hugo, P. Báseň k slavnosti odevzdání záslužného kříže školnímu řediteli Florianu Kernovi	597.
ustanoven za faráře do Úherce	659.
Kasárny vojenské; potvrzení smlouvy stran odevzdání jich vys. aeráru	318.
Kašny tři nové byly postaveny	507.
Kempf Jan měšťanem	602.
Kern Florian školním ředitelem	530.
náhradníkem obecního výboru	536.
obdržel záslužný kříž od J. V. císaře, slavnost	594.
Kessler Viktor údem studentské legie	473.
Kessler Josef přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Kestránek Matěj měšťanem	566.
Kestránek Václav přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Kestránek Maxmilián desátníkem národní stráže	459.
náhradníkem obecního výboru	535.
Khury Tomáš, člen „Slovanské Lípy“	487.
náhradníkem obecního výboru	536.
v seznamu svobodomyšlných podezřelých osob	589.
Kibitz Jiří podporoval chudou školní mládež	601.
Kibitz Josef čestným měšťanem	659.
Kies Matěj měšťanem	592.
Kieswetter Erhard (viz slavnost odevzdání záslužného kříže školnímu řediteli Kernovi)	596.
Kinzl Kašpar přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Klas Jan měšťanem	620.
Kleissl Jan přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
měšťanem	540.
Klement Antonín měšťanem	651.
Klement František členem studentské legie	473.
náporučíkem národní stráže	459.
přidružil se v Budějovicích jakožto vyslanec města Plzně k pražské deputaci k císaři Ferdinandovi do Inomosti se odebirající	474.
čestným měšťanem	476.
náhradníkem obecního výboru	536.
Klotz Bedřich obecním výborem	535.
Klotz Josef Ignác setníkem národní stráže	459.
obecním výborem a městským radou	536.
Klotz Karel, nadporučík národní stráže	459.
obecním výborem a radou	477, 535.
členem výboru spořitelny	593.
přispěl na dobrovolníky	514.
Klotz Vilém šikovatelem při národní stráž	460.
Kmínek Jan členem studentské legie	473.
Kmínek Karel zaznamenán u vlády jakožto člověk státu nebezpečný	589.
Kocoviny připraveny	470, 488.
Kočanďrle Vojtěch měšťanem	585.
Koch Ferdinand členem studentské legie	473.
Koch Václav obecním výborem	477, 536.
přispěvek na vojenské dobrovolníky	514.
Kohn Nestali přijat za příslušníka do obce	602.
Kolář Jan měšťanem	651.
Köhler František měšťanem	60

XXXVII

1861.—1864.

	Strana
Klement František, dar pro chudou školní mládež	750.
Klement Václav, udělení měšťanství	728.
Klier Alexandr, podporování chudých	676.
Klotz Bedřich obecním výborem	673, 839.
Klotz Eduard, J. U. dor. protest proti volbě obecního výboru	840.
Klotz Josef Ignác obecním výborem a radním	673, 844.
čestným členem při spolku lásky k bližnímu sv. Antonína	745.
Klotz Vilém obecním výborem	674, 839.
Klotz Karel, výbuch plynu v jeho domě	753.
dar vodou poškozeným	735.
Kmínek Karel otcem chudých	728.
podporování chudé mládeže	726, 749, 772, 849.
zásluhy o zřízení záložny	737.
pokladníkem při měšťanské besedě	768.
daroval látku pro divadelní oponu	798.
obecním výborem	838.
Kniha adresní; viz „adresnice“	824.
Kock Čeněk, otec chudých	728.
Kohn Jachym, stavba továrny na vydělávání kůže	733.
příslušníkem obce	800.
Köhler Václav měšťanem	850.
Kolbaba Antonín	799.
Kolinder Václav, otec chudých	723.
Koloredo, kníže, host při slavnosti otevření železné dráhy	721.
Kopetzky Martin, slavnost odhalení jeho pomníku a životopis	705.
Kopetzka Josefa, koupení divadelní lože	798.
Kordík Tomáš, zásluhy o zřízení české školy	688.
Kostel sv. Bartoloměje; presbyterium malováno	679.
„ Mikuláše, vížka postavena	727.
„ františkánský obdařen vkusným korunním svícem	729, 755.
sv. Jiří opraven	799.
Kouření mezi jarmarečnickými boudami zapověděno	715.
Koutecký Antonín, otec chudých	728.
Koutecký Petr, otec chudých	728.
obecním výborem	674.
Kovářík Jan měšťanem	775.
Kožíšek Frant.	775.
Kozler Antonín, P., příspěvek na zřízení oltáře sv. Václava	718.
vzdání díky městské rady za bezplatné zastávání katechetství	791.
Kraft Josef, podporování školní mládeže	798.
Krajský úřad zrušen	756.
Kralovice, podpora pohořelým z Plzně poslána	686.
Kramář Josef, zapisovatel při volbě obecního výboru	673, 837.
Kraus Antonín, zeměpanský kommissar při volbě obecního zastupitelstva	673, 837.
dar velkého lustru do farního kostela	728.
Krimoliny praktické zhotovoval deštníkář Zelenka	775.
Křepínská Marie, dar chudé školní mládeži	772.
Křimice, podpora pohořelým	751.
Křtitelna nově zřízena	679.
Kulík Vojtěch, udělení měšťanství	775.
nesouhlasí s vybíráním pivního krejcaru na reálku	781.
Kušany, podpora pohořelým	714.
Kuttan Václav měšťanem	850.

1865.—1866.

Koutecký P., zásluhy o město při vpádu nepřátelském	950.
Kaiser Karel, oznámení nejvyšší spokojenosti za účinkování ku udržení pořádku za času pruské války	976.
Kern Florian, čestný člen sboru ostrostřeleckého	929.
Kessler Jan, zásluhy o město při vpádu nepřátelském	950, 962.
členem výboru pro ošetřování raněných vojáků	938.
Kostránek Martin zemřel u velikém stáří	853.

XXXVIII

1865.—1893

	Strana
.....	921.
.....	922.
.....	923.
.....	924.
.....	925.
.....	926.
.....	927.
.....	928.
.....	929.
.....	930.
.....	931.
.....	932.
.....	933.
.....	934.
.....	935.
.....	936.
.....	937.
.....	938.
.....	939.
.....	940.
.....	941.
.....	942.
.....	943.
.....	944.
.....	945.
.....	946.
.....	947.
.....	948.
.....	949.
.....	950.
.....	951.
.....	952.
.....	953.
.....	954.
.....	955.
.....	956.
.....	957.
.....	958.
.....	959.
.....	960.
.....	961.
.....	962.
.....	963.
.....	964.
.....	965.
.....	966.
.....	967.
.....	968.
.....	969.
.....	970.
.....	971.
.....	972.
.....	973.
.....	974.
.....	975.
.....	976.
.....	977.
.....	978.
.....	979.
.....	980.
.....	981.
.....	982.
.....	983.
.....	984.
.....	985.
.....	986.
.....	987.
.....	988.
.....	989.
.....	990.
.....	991.
.....	992.
.....	993.
.....	994.
.....	995.
.....	996.
.....	997.
.....	998.
.....	999.
.....	1000.

1867.—1870.

.....	1033
.....	1034
.....	1035
.....	1036
.....	1037
.....	1038
.....	1039
.....	1040
.....	1041
.....	1042
.....	1043
.....	1044
.....	1045
.....	1046
.....	1047
.....	1048
.....	1049
.....	1050
.....	1051
.....	1052
.....	1053
.....	1054
.....	1055
.....	1056
.....	1057
.....	1058
.....	1059
.....	1060
.....	1061
.....	1062
.....	1063
.....	1064
.....	1065
.....	1066
.....	1067
.....	1068
.....	1069
.....	1070
.....	1071
.....	1072
.....	1073
.....	1074
.....	1075
.....	1076
.....	1077
.....	1078
.....	1079
.....	1080
.....	1081
.....	1082
.....	1083
.....	1084
.....	1085
.....	1086
.....	1087
.....	1088
.....	1089
.....	1090
.....	1091
.....	1092
.....	1093
.....	1094
.....	1095
.....	1096
.....	1097
.....	1098
.....	1099
.....	1100

XXXIX

1867.—1870.

	Strana
Krimická střkačka u ohně první	1023.
Kutvirt František měšťanem	1026.
Kessler Josef obecním výborem	1033.
náměstkem starosty tělocvičného spolku „Sokola“	1059.
vyznamenanu na výstavě	1037.
Kámen Antonín náhradníkem obecního výboru	1033.
Klotz Vilém obecním výborem	1034.
Klotz Bedřich	1034.
Klotz Eduard, J. „U. dor.“ obecním výborem	1035.
kandidátem poslancectví do sněmu	1001.
Kalser Ednard obecním výborem	1035.
Kostel sv. Bartoloměje; ozdobení oltáře božího hrobu	1041.
Kleisslová Růžena matkou praporu sokolského	1048.
presidentkou damského klubu	1038.
Kámen Antonín výborem „Sokola“	1059.
Konečný Vendelín měšťanem	1070.
Kamenický, P., spisovatel, umrtí	1075.
Krejčovská jednota, otevření	1077.
vyznamenání na výstavě	1087.
Kyšický tábor	1079.
Koller, místopředseda, v Plzni	1082.
Kohn Joachim a syn vyznamenání při výstavě .	1087.
Khodl Josef vyznamenání při výstavě	1087.
Kobzová Anna	1087.
Klobasa a Lindacker vyznamenání při výstavě .	1087.
Kastl Jan	1088.
Kodl Jan měšťanem	1095.
Köhler František měšťanem	1095.
Klub dam pšezenských zařízení	1098.
slavnost vánočního stromku	1122.
Konskripce, výsledek	1101.
Kiesvetter Erhard, činným při konskripci	1101.
jmenován policejním kommissárem	1121.
Kummer Josef, řeč na táboru pod zámečkem	1107.
redaktorem „Českého Lva“	1100.
Kafka Angelus, rabin, úmrtí	1111.
Knor Antonín profesorem na reálce	1123.
Klusáček Jindřich měšťanem	1123.
Kock Gustav měšťanem	1123.
Komorous Jan	1123.
Košar Krantišek „	1123.
Kepka Karel Hugo příslušníkem	1123.
Král Josef, postoupení domku na Saském předměstí k rozšíření řečiště	1125.

L

l. 775.—1700.

Ladislav, král, korunování	40.
potvrzení zlaté bully	41.
obecných dluhů	41.
opětne potvrzení všech privilegii	41.
úmrtí	41.
Lakron Jan, císařský velitel v Plzni za švédské války	166.
Laštovice Jan, hofrychtář v Plzni	55.
Ledkov, ves, odkaz Mikuláše z Tupadel k faře kostela sv. Bartoloměje	68.
Lehmann Jiří, starší obce	176.
Lemberg Tuma konšelem	59, 61.
Leopold, arcivévoda, pobyt jeho v Plzni	165.
Leopold, císař, pobyt jeho v Plzni	173.
potvrzení privilegii	174.
osvobození od cel	183.
Lethovce, Jan z, nejvyšší hejtman v Plzni	21.

XLII

1861.—1864.

	Strm
Lilling Jan náhradníkem obecního výboru	83
Lisý František, zákup obecního místa na Štěpánském náměstí	718, 73
Loder Antonín měšťanem	72
Lorenz Antonín, udělení měšťanství	73
Lošťák Jan,	77
Louka „rychtářská“, povolení k odprodeji na stavební místa	79
Lucek František měšťanem	85
Luft František „	85

1865.—1866.

Lang Emanuel, jeho zásluhy o město při vpádu nepřátelském	90
Lávka při velikém kamenném mostě na Pražském předměstí, stavba	90
Lilling Jan, zásluhy jeho o město při vpádu nepřátelském	950, 962
Lindacker Jan, člen výboru pro ošetřování raněných vojinů	938, 961
podporování chudé školní mládeže	965
Lindauer Matěj měšťanem	910
Liška Matěj „	994
Loos Ignác „	910

1867.—1870.

Lugauští havíři. Liedertafel uspořádala ve prospěch jich vdov koncert	1019
Lindacker Jan obecním výborem	1084
Lindacker a Klobassa vystavěli parní mlýn	1071
vyznamenání na výstavě	1087
Lilling Jan náhradníkem obecního výboru	1088
Latka Karel měšťanem	1070
Laub Karel	1070
Löw Josef příslušníkem	1070
Les „Andrýsku“ vyměnila obec za les „Horu“	1072
Leopold Levit a syn vyznamenání na výstavě	1087
Levý Jiří vyznamenán na výstavě	1088
Lorenz Josef	1088
Lindackerová Barbora členem výboru klubu dámského	1088
Lázně; zakoupení domu od Em. Levita	1089
schválení těchto lázní	1089
Loupež v plzeňských lesích	1118
Leminger Jan měšťanem	1123

M

I. 775.—1700.

Mansfeld Arnošt, hrabě, (viz „obležení“ Plzně)	12
život a úmrtí jeho	12
Mantiné, Václav z, konšelem r. 1385.	1e
Martinec Pavel Vojtěch, obecní starší	17
Martin z Plzně (viz Životopisy)	11
Martin V., papež, kázal válku křížáckou proti Čechům	2
Martinic Jaroslav, hrabě, v Plzni na útěku, prosí plzeňské, aby zastali věroí církví a císaři	12
Maso, ustanovení sazby	17
Mastil, nejvyšší vůdce Pražanů, jeho smrt při obležení husitském	21
Matěj Plzeňský (viz Životopisy)	11
Matiaš Korvinus volen od Plzeňských za krále	5
jeho psaní Plzeňským	5
Matiaš, císař, uznání dluhů plzeňských	121
potvrzení privilegií statky kupovati a odprodávati	12
úmrtí	147
Matriky při kostele sv. Bartoloměje založeny	130
Maxmilian II., ustanovení platu podkomořímu při obnovení rady r. 1566. potvrzení zlaté bullý	11

XIII

775.—1700.

	Strana
potvrzení smlouvy trhové kollatury sv. Jiří	91, 94.
jelem r. 1466., 1470., 1480.	97.
rem r. 1483.	63.
starší obce	64.
becní radní	176.
jmání jinovců za měšťany a odpor katolíků proti tomu	179.
konšelem	97.
lušský, pobyt jeho v Plzni	181.
y, kardinál, pobyt jeho v Plzni	109.
r r. 1462.	40.
enický mistr, postavení sochy P. Marie na náměstí	63.
í od Vladislava k ražení peněz v Plzni	182.
ecní radní	69.
š z Treuhofena, obecní radní	109.
konec 30.leté války	176.
.	171.
.	166.
nšelem r. 1483., 1498., 1503.	64, 66.
.	58, 79, 107, 160, 170, 181.
za Pražskou branou, jeho vystavění	80.
obotu, povolení k sloužení této mše před východem slunce	168.
ovská	168.
n konšelem	182.
konšelem r. 1461.	63.

1701.—1834.

ecní syndikus	222.
arší obce	222.
měšťanem	323.
lován	269.
řen	275.
vitostí, seznam jich	228.
ěžna ruská, v Plzni	316.
arcivédkyně, (viz Alžběta)	273.
incezna; příspěvek k sňatku jejímu od obce	224.
ký špitál, instrument o jeho zřízení	258.
ušena	262.
í pozemků	270.
císařovna, nastoupení na trůn	216.
ní za postavení jedné setniny zemské obrany na útraty obce	222.
aby navráćena byla obci děla vládě zapůjćená	227.
í privilegii	246.
.	253.
lina podporována od obce za příćinou korunovace Františka II.	272.
ert purkmistrem	218.
v členem obecního představenstva	192.
il, instrument základní	253.
ušena	262.
í pozemkův	270.
blíže kostela sv. Bartoloměje rozbourány	273.
ek radním	275.
zakoupil exdominikánský kostel	273.
měj za arciděkana zvolen	279.
t Matěj primatorem	192.
rciděkanem. Uvedení jeptišek do kláštera sv. Růženy	188.
ý odprodán	237.
ický „	244.
„	244.
: měšťanem	318.
:	316.
krajským	217.
Pražském předměstí vystavěn	327.

XLIV

1701.—1834.

	Suma
Mühlwenzl Antonín Ignác členem obecního představenstva	192.
Musil Jiří měšťanem	327.

1835.—1847.

Magistrátu byla soudní a politická správa přidělena	455.
Malý Matěj měšťanem	459.
Mansinger Karel měšťanem	462.
Martínek Jan	469.
Mařík Vilém "	469.
Marx Ignác "	490.
Maschka Josef, krajský, dosazen do Plzně. dán na odpočinek	427. 469.
Matouš, voják, účinkoval při ohni věže farního kostela .	349.
Mayer Jan měšťanem	426.
Mehnert Čeněk "	467.
Merwald Karel "	469.
Merwart Alois "	459.
Merwart František měšťanem	397, 439.
Michl Jakub účinkoval při ohni věže farního kostela náhradníkem výboru pravovárečného měšťanstva	349. 494.
Mikš Jan radním	331.
Miksch Antonín měšťanem	439.
Mirwald Václav výborem pravovárečných měšťanů	494.
Miška Martin měšťanem	469.
Mader Vojtěch "	490.
Modroch Petr "	410.
Moser František výborem pravovárečných měšťanů	494.
Morávek František měšťanem	457.
Most na Saském předměstí. Stavba jeho pronajata	457.
Mikous Jakub měšťanem	457.

1848.—1860.

Maasch Karel; zřízení druhé tiskárny	502.
Machek Josef členem výboru spořitelny	502.
Magistrát; politická správa jemu odňata odňata jemu právomocnost	509. 509.
seznam posledních úředníků	501.
Maier František měšťanem	665.
Malý Jan měšťanem	579.
Mandl František měšťanem	502.
Mann Emanuel členem studentské legie	474.
Maruška Josef " " " "	473.
Masárek Löbl příslušníkem obce " "	602.
Maschauer Jan, med. dor., setníkem národní stráže obecním výborem	459. 477, 509.
příspěvek na dobrovolníky	514.
Masné krámy; hradby od obce vystavěny	509.
Mašek František měšťanem	690.
Mašek Karel měšťanem	663.
Mašek Josef výborem spořitelny	502.
Mattas Ignác; příspěvek na dobrovolníky obecním výborem	514. 509.
prodal obci zahradu na Štěpánském náměstí	509.
Mattas Jan měšťanem	509.
Mauricová Františka porodila trojčata	621.
Melota Alois měšťanem	579.
Melichar Jiří desátníkem při národní stráž	459.
Mentberger Josef šikovatelem při národní stráž	459.
Merkl Edmund, rytíř, setníkem při národní stráž první c. k. podkrajský	499. 499.
notr při posvěcení zvonu sv. Bartoloměje ným měšťanem	499. 499.

XLV

1848.—1860.

	Strana
Městanské právo; forma dekretu	460.
Mecséry de Tschoor Karel, svobodný pán; slavnost uvítání v Plzni	593.
Michl Jakub; příspěvek pro dobrovolníky	514.
Miksch Josef desátníkem národní stráže	459.
v seznamě vládě podezřelých osob	589.
náhradníkem obecního výboru	596.
Minicati Prokop, P., vzdal se profesorství	600.
obdržel záslužný kříž	600.
Mír a pokoj v Evropě. Kostelní slavnost	587.
Míra dolno-rakouská zavedena	588.
Mirvald Václav poručíkem národní stráže	459.
členem obecního výboru	477, 536.
najal navážku k mostu na Saském předměstí	507.
úmrť	633.
Mlýn panský zakoupil Hýra	648.
Modr Antonín měšťanem	620.
Mohl Karel členem studentské legie	474.
Moravec Maxmilián měšťanem	665.
Morávek František	592.
Moser František poručíkem národní stráže	459.
obecním výborem	477, 596.
Moser Eduard desátníkem při národní strážii	459.
měšťanem	540.
příspěvek vodou poškozeným	514.
Most kamenný na Saském předměstí	507.
stavba pronajata	507.
přijetí stavby	546.
Mouka Josef členem studentské legie	474.
Musikár Josef příslušníkem obce	620.

1861.—1864.

Maasch Karel, zřízení tiskárny	686.
příslušníkem obce	728.
měšťanem	775.
Mandl Josef měšťanem	728.
Makovec Aleš	775.
Maresch, školní rada, zřízení české školy	718.
přijetí žáků do paralelky	698.
Martinek František měšťanem	775.
Maschauer Jan, med. dor., obecním výborem a purkmistrem	674, 839.
přání městského úřadnictva k jmeninám	730.
slavnost odevzdání jeho podobizny od učitelstva české hlavní školy	730.
dar vodou poškozeným	735.
díky za příčinou podporování pohořelých v Nýrsku	736.
věnování obrazu císaře Františka Josefa I. pro českou školu	750.
předsedou měšťanské besedy	768.
dar chudé školní mládeži	726, 749, 797, 849.
díků vzdání arcibiskupské konsistoři za příčinou jeho zásluh o školství	797.
opony pro divadlo německé malovány na jeho útraty	798.
chvalné uznání místodržitelství za působení a zásluhy o zřízení reálky	815.
Mastný Vilém nesouhlasí s vybraním pivního krejcaru na reálku	781.
Mattas Jan	781.
Mattas Ignác obecním výborem	674, 839.
Maxmilián, arcivévoda, v Plzni	802.
Mayer Vojtěch, zapisovatel při volbě obecního výboru	837.
Merwart František otcem chudých	728.
Měsíc, duha na obloze	728.
Městanská beseda otevřena	768.
Mírotice, podpora pohořelých	714.
Mirvald Václav, návrh ku zřízení pomníku M. Kopeckého	707.
Mládež školní, počet její	714, 774, 799, 862.
Mládenci kupeťtí, jich příspěvek na pomník Smetanův	70

XLVI

1861.—1864.

	Strana
.....	683
.....	718
.....	713
..... výboru	775
..... spraven	730
..... k stavbě	740
.....	714
.....	737
.....	815
..... slavnosti otevření železné dráhy	721
.....	745, 775

1865.—1866.

..... slavnost jmenin	856
..... díky vzdání za podporování boje Polských pohorělých	857
..... pamětní knihy reální školy	921
..... ostrostřelců	929
..... pro raněné vojiny	938
..... výboru pro ošetřování raněných vojínů	938
..... o město při nepřátelském vpadu Prusů	962
..... jeho zásluh o město	976—983
..... od c. k. vojenského zaopatřovacího správcovství za opatrování	983
..... náčetku v době pruské okupace	993
..... chudé školní mládeže	993
Maschauerova Klara kmotrou praporu spolku sv. Antonína	857
..... reální školy	933
..... členem spolku pořádlujícího sbírky pro raněné vojiny	939
Meser, vlastní ukaz. přírodní	857
Miksch Josef čestným členem sboru ostrostřeleckého	929
Mivola neshnila, vykopání této na hřbitově sv. Mikuláše	851
Mše smuteční za padlé vojiny	964
Mýto blíž sv. Mikuláše počalo se vybírati	968

1867.—1870.

Mates František obdržel poděkování za slavnostní pohob J. V. arcikněžně	1001
..... včelovny	1001
Maschauer Jan ml. k. l. l. obdržel poděkování za nájem obranného majetku	1001
..... kandidoval pro tu Tuschinovi za poslance zemského	1007
..... poděkování za působení v komitatu pro podporování raněných vojínů	1018
..... jmenován od J. V. rytířem řádu Františka Josefa	1021
..... výboru	1031
..... v dalším občanském výboru	1035
..... pochvalny přípis a uznání jeho zásluh	1037
..... konkurs na jeho jmění	1077
..... odsouzen pro zaviněný úpadek	1109
Maschauer, příhe rakouský, usil. na výstav. za jeho	1017, 1028
..... slavnost. jmenování v synag. ze 18. srpna	1028
Maschauer Viktor významem při včelářské výstavě	1021
Mascher Adolf náhradníkem v muzeu výtvarn.	1037
Maschek František o činnosti výboru laudéria při slavnosti svěcení praporu	1049
.....	1051
Maschek Antonín, příhe rakouský, na předimty v Paříži vystaveno	1071
Mascher S. S. o předimty, stříbrná a zlatá, na předimty	1071
Mascher S. S. o včelářské, stříbrné státní	1072
Mascher S. S. o významu na výstavě	1082
Mascher S. S. o významu na výstavě	1082
Mascher S. S. o významu na výstavě	1114
Mayer Alois v Pardubicích kandidoval za říšské rady	1129
Mayer Alois v Pardubicích kandidoval za říšské rady	1129
Miksch Josef	1129
Maschauer	1129

XIVII

N

I. 775.—1700.

	Strana
Nadace pro chudé studenty	162.
Naidt Jan z Nagdtfeldu, objednání praporu pro literátské bratrstvo	162.
Nárožník, konšelem, zásluhy jeho o město při husitském obležení	33.
Nepokoje v Čechách, opisy listin týkajících se oněch nepokojů z roku 1618. a 1619.	135, 141, 145.
Novák Martin, zednický mistr, účinkoval při postavení sochy Panny Marie na náměstí	182.
Nový svátek, založení památky husitského obležení města	29, 51.
chvalořeč biskupa Hynka Dlouhoveského	181.
Německý řád křížovníkův	9.
Niemczek Ondrášek konšelem r. 1470.	63.

1701.—1834.

Národní banka zřízena	289.
Nedvěd Jan měšťanem	335.
Netolický Václav F., svobodný pán. Psaní k městské obci za příčinou zapůjčení děl do Chebu	238.
odpověď plzeňských	240.
Nouze o obilí	227, 246.
Nový svátek, slavnost	237, 290, 316.

1835.—1847.

Nadace Brosia z Horštýna	189.
Nadace hraběte Chotka (viz Chotek Karel, hrabě, nadace)	435.
Náměstí Štěpánské, pojmenování tohoto	449.
Nádenník Vojtěch měšťanem	410.
Nekola Jakub	450.
Němec Josef	433.

1848.—1860.

Národní stráž. Utvoření této.	459.
místnost pro inspekční síň	461.
kniha rozkazů založena	465.
provolání velitele Peithnera	465.
rozkaz za příčinou slavnosti narození císaře Ferdinanda I.	465.
" týkající se volání na poplach	466.
" " " volby důstojníků	471.
" o cvičení ve zbrani	478.
" týkající se reorganizace sboru	480.
" " " obmyšlené pomoci Pražanům	480.
stanovy pohřební	483.
správní rada uveřejnila poděkování za příspěvky k zaopatření uniformy pro nezáměrné strážníky	484.
počet národní stráže v kraji plzeňském	484.
porada o vyloučení ostrostřeleckého sboru	487.
organizace; připsal magistrátu	488, 495.
" schůze správní rady	498.
rozkaz velitelství za příčinou slavnosti nastoupení trůnu císaře Fran- tiška Josefa I.	506.
výlohy obcí zapravené	507.
dobrovolné příspěvky na zaopatření stejnokroje pro nezáměrné gardisty ples k témuž účelu	507.
správní rada; volba členů	508.
rozkaz velitelstva týkající se sesílení hlavní stráže po čas odvodu	512.
" týkající se organizování	515.
" " " svěcení praporu národní stráže v Touškově	517.
" uznání za vzorné chování v Touškově	517.
provolání za příčinou přístupu a vřadění do národní stráže	517.
výstřednosti sboru ostrostřeleckého; porada správní rady za touš. přf	517.

XLVIII

1848.—1860.

	Suma
Národní stráž.	
uznání za účastenství národní strážě při slavnosti narození císařových	521.
pochvala za chování při slavnosti svěcení praporu gardy rakouské .	522.
stav národní strážě	524.
vyzvání ku kostelní slavnosti za příčinou počtí stádování nové krajské vlády	527.
ples	527.
zbraň pro národní stráž zjednána	525, 527.
rozkaz velitelstva stran uvítání vojska z války se navrátilého	528.
„ velitelství k uvítání místodržitele	531.
patrolly konány	541.
rozpuštění národní strážě	547.
rozkaz za tou příčinou vydány	547.
Kudriařský, c. k. generál, zapověděl nosení odznaků vojenských	548.
zbraně národní strážě odebrány; nařízení podkrajského úřadu	549.
počet zemřelých členů	549.
zbraně odevzdány	550.
náhrada za zbraň	550.
Národní hymna	462.
Národní půjčka; seznam větších účastníků obce a jiných soukromníků	573.
Nadace Zauprova pro studenty založena od P. M. Heimla	542.
„ pro invalidy (viz invalidní nadaci)	519, 523.
„ Františka Josefa I. pro chudé	561.
Nachtmann Václav měšťanem	663.
Navázka k mostu na Saském předměstí	507.
zaplacení pozemků od obce	507.
Neuburg Moric příslušníkem obce	662.
Nepokoje v Itálii a v Uhrách. Kostelní slavnost za ukončení jich	623.
Neuber Antonín členem studentské legie	474.
Novotný Adolf „ „ „	474.
Nový svátek	467, 516.

1861.—1864.

Nadace pro invalidní vojiny c. k. pluku hraběte Khevenhüllera	715.
Národní Listy, výtah z pojednání na zemském sněmu o určení vyučovacího jazyka na plzeňském gymnasiu	816.
Nápisy české při zeměpanských úřadech	714.
Nechutný Tomáš, zřízení záložny	737.
výborem řemeslnické besedy	815.
náhradníkem obecního výboru	888.
Nemocnice všeobecná, stav	737, 774, 798, 851.
návrh k rozšíření této nemocnice	730, 756.
kronika této nemocnice	757.
Neštěstí na velikém mostě na Pražském předměstí	682.
Neštovice, rozmáhání nemoci této	679.
Neuhof, podpora pohřbělých	688.
Neuburg, zaslání výrobků k londýnské světové výstavě	738.
Novák Václav, učitel, poslán k světové výstavě do Londýna	749.
Noviny Plzeňské počaly vycházeti	888.

1865.—1866.

Nechutný Tomáš, zásluhy jeho o město při nepřátelském vpádu Průlákův 960, 962.

1867.—1870.

Nemocnice, rozšíření	1011.
počet léčených	1072, 1097.
Nechutný Tomáš ml. měšťanem	1099.
Tomáš str. náhradníkem obecního výboru	1099.
sdlo v Praze; deputace z Plzně k slavnosti položení základního kámeně u Hořovic	1099.

XLIX

1867.—1870.

	Strana
Neštěstí při stavbě akciového pivovaru	1098.
Nezbeda Josef měšťanem	1070.
Novo-huťské hamry vyměněny za mlýn horomyslický	1072.
Nemocnice, výroční zpráva	1098.
Neder Karel předsedou spolku vojenských vysloužilců	1099.
Národní knihtiskárna zařizena	1112.
Nový svátek, tábor za příčinou zrušení nového svátku	1107.
ostrořelecký sbor měl za touž příčinou schůzi	1110.
od některých ostrořelecků tento svátek přece byl svěcen	1111.
Nocar Matěj měšťanem	1123.
Novák Jan	1123.

1. 775.—1700.

Obecní statky zakoupeny	42.
Objevení vlasatice roku 1618.	132.
Obležení Plzně Žižkou	22.
" " Husity	23, 28, 30, 33.
" " za doby krále Jiřího	47.
" " Mansfeldem	127—148.
Obraz v kostele sv. Bartoloměje zhotoven nákladem Šimona Blažka	77.
Obrady kostela sv. Bartoloměje, potvrzení jich	167.
Odkazy. Viz bartolomějský kostel	59, 61, 161.
dominikánský klášter	161.
sv.-jírský kostel od Markéty Haštálkové	59.
Odkaz k špitálu sv. Jana Křtitele od Markéty z Rožmitálu	73.
Odpustků udílení: od biskupa Jakuba	9.
" kardinála Pilea	17.
" Jana z Jenštýna	19.
" papeže Bonifáce IX.	19.
" papeže Martina V.	26.
" kardinála Jana	28.
" Jana Kurvajala	39.
" několika kardinálů	55.
" biskupa Rudolfa	47, 51.
" biskupa Jana	61.
" od 19. kardinálů	65.
" kardinála Strygonského	75.
" Jana Morona	85.
" papeže Urbana VIII.	165.
" kardinála Jiřího Albertina	180.
" papeže Inocence XI.	180.
Oheň v městě	69, 82.
na předměstí	69.
Oltáře v kostele sv. Bartoloměje, svěcení jich	55, 84, 106.
" při vchodu do presbytáře, odstranění jeho	173.
" sv. Josefa, přestavění	173.
Olbram purkmistrem r. 1436.	63.
Ondrášek rychtářem r. 1443.	38, 63.
Ondraczkovicz Jan konšelem r. 1490., 1483.	64.
Opevnění Plzně bašty a příkopy	50, 123, 125.
Oremus Ondřej, odprodání rychtářství plzeňské obce	43.
Ostatky sv. Stanislava pro kostel sv. Bartoloměje, přivezení jich	110.
Ostrořelecký spolek, potvrzení stanov	173.
obdržení dvou praporů od císaře Leopolda	183.
Osvobození od platu podkomořímu na 10 let	72, 79.
Ovsák Martin konšelem r. 1480., 1483.	64.

1701.—1834.

Obecní nemovitosti a síce: Dům na Říšském předměstí zakoupen	29
--	----

L

1701.—1834.

	Strana
Obecní nemovitosti a sice: Budova na náměstí („Stift“) rozbourána	323.
„Katovna“ odprodána	325.
Dům (krajský úřad) na náměstí odprodán	328.
Zakoupení exdominikánského dvoru	269.
„Pastuška“ odprodána	322.
Zahrada na Říšském předměstí odprodána pro p. arciděkana	323.
Obecní pořádek	323.
Obecní představenstva. Viz „představenstvo městské“	192.
Obecní úřadnictvo. Seznam	192, 321.
Obec plzeňská postavila vojsko k armádě na vlastní útraty	222.
Obecní účty: výtah z r. 1724.	190.
„ „ „ 1729.	195.
„ „ „ 1741.	218.
„ „ „ 1742.	220.
„ „ „ 1744.	224.
„ „ „ 1750.	235.
„ „ „ 1754.	238.
„ „ „ 1757.	241.
„ „ „ 1759.	242.
„ „ „ 1774.	247.
„ „ „ 1800.	277.
„ „ „ 1801.	278.
„ „ „ 1806.	281.
„ „ „ 1814.	289.
Obuvnický spolek, artikule pro tovaryše	190.
Oběšenec vojenský	236.
Obilní ceny	227.
Obyvatelstvo města sčítáno	228.
Oheň ve městě	198, 218.
„ na Pražském předměstí	196.
„ v Smečicích	325.
„ v Druzdově	325.
Oltáře v kostele sv. Bartoloměje zrušeny	269.
Ostrostřelecký sbor	271.
Ozbrojení tétož sboru	272.
Seznam členů	272.
Vypravení střelců s poručíkem k vojsku na své útraty	276.
Obstarávání vojenských transportův a vykonávání vojenské služby v městě	285.
Dor. Vojtěch Sedláček věnoval střelcům pamětní spis	290, 288.
Uvítání arcivévodý Jana v Plzni	293.
Osvobození od cla. Vláda ustanovuje ekvivalent	269.
Oujezd, statek, zakoupen obcí	196.
Ověčský spolek od císaře Josefa II. potvrzen	187.

1835.—1847.

Obecní nemovitosti; odprodej mýtního obydlí u Jeptišské brány	373.
odprodej brusárny	278.
„ černického rybníku	356, 402.
„ chalupy na Pražském předměstí	400.
„ místa v „cvingru“ u Jeptišské brány	322.
„ chalupy lesního příručího v Ejpovicích	410.
„ hutního stavení v Chrástu a v Nových hutích kůlny s pozemky	410.
„ židovny v Bušovicích	410.
„ zahrádky na Pražském předměstí	427.
„ mlusárny v Doubravce	430.
zakoupení „cvingru“ od Malé brány až k divadlu	433.
„ domu s baštou od Aloisie Adámkové	455.
Obilní ceny trhové	279, 290, 338, 456.
Obilní dražota, pobuřování lidu	247, 452.
Obilní zásoby, tajný přípis krajského úřadu za příčinou vyšetření zásob	452.
Ohně v městě. Věž farního kostela	359.
stodoly na Říšském předměstí	369.

LI

1835.—1847.

	Strana
Ohně v městě. V Školní ulici	384.
nalezení paličského listu	384, 385.
na Saském předměstí	426, 432.
v městě u Karlů	433.
" " " Pinklů	448.
" " " Poppra	450.
" " " Kocků	450.
Ohně na venkově: v Boškově	382, 448.
" Doubravce	401.
" Doudlevcích	397.
" Kotterové	430, 442.
" Ledci	403.
" Škvrňanech	407.
Opatrovna malých dětí. Kronika o zřízení této opatrovny	357.
celoroční zpráva	373, 402, 410, 430.
hudební akademie ve prospěch opatrovny	400.
nařízení c. k. krajského úřadu týkající se vyučování dětí také v německém jazyku	429.
slovování rozličných předmětů ve prospěch opatrovny	431.
zakoupení domu a zahrady na Říšském předměstí	450.
Ostrostřelecký sbor; slavnost za příčinou obdržení stříbrného poháru od císaře Ferdinanda věnovaného	375.
seznam členů	318, 408.

1848.—1860.

Obecní jmění; příjmy a výdaje 507, 526, 541, 552, 567, 575, 585, 593, 604, 620, 651, 666.	
zákon vydán	512.
zastupitelstvo; volba	535.
stavby; náklad na ně	507, 526, 541, 551.
Obchodní komora zřízena	539.
Obilní ceny	667.
Obyvatelstva počet	541.
Očkování dětí	665.
Oltář sv. Prokopa ve farním kostele; příspěvek obce na zřízení jeho	598, 659.
Opatrovna malých dětí; zakoupení domu	576.
vysvěcení	581.
Oltář (starý) v kostele sv. Bartoloměje "odprodán do Nepomuka	665.
Osoby svobodomyšlné. Tajný přípis c. k. podkrajského o ulání osob takových c. k. podkrajský poslal měšťanostovi tajný přípis se seznamem jednotlivců vládě podezřelých a žádal za udání politického jich smýšlení	552.
Osoby vládě věrné a spolehlivé. C. k. podkrajský žádá měšťanostu za seznam těchto osob	555.
Ostrostřelecký sbor; přípis ku vrchnímu velitelstvu národní stráže za příčinou vyloučení střelců z národní stráže	488.
přípis ku správní radě národní stráže týkající se dalšího trvání sboru vedle národní stráže	489, 492.
nařízení c. k. podkrajského úřadu, aby bylo vyrozuměno c. k. četnictvo před vytáhnutím sboru	555.
cvičební pochod do Bolevce	600.
Osvobození od vojska. Taxa	603.

1861.—1864.

Obecního zastupitelstva volby	673, 833.
Obec, dar vodou poškozeným	735.
podporování chudé školní mládeže	749.
Obecní jmění, stav	727, 773, 798, 850.
Obilní trhové ceny	684, 687.
Obyvatelstvo města sčítáno	850.
Očkování dětí	679, 684, 737.
Odvarka Jan. listovním spolku „Hlaholu“	756.
Ohně v jarmareční boudě založen	696.

LII

1861.—1864.

	Strana
Obřár sv. Václava ve farním kostele posvěcen	718.
„ sv. Prokopa „ „ „	747.
seznam dobrodinců „ „ „	776.
Ostrostřelci, výletní pochod do lesa u Bolevce	717.
Osvětlení města při oznámení nové státní ústavy	677.
Osvobození od vojska. Taxa	850.

1865.—1866.

Obecní jmění, stav	907.
Obecní pozemky, prodej	855.
Obilní ceny	965.
Okrášení města	918.
Okresní zastupitelstvo, slavnost prvního zasedání	884.
Oliva u kostela sv. Bartoloměje, okrášení	909.
Ostrostřelci, přepis týkající se císařského praporu	861.
Ostrostřecký prapor	889.
kterak se sbor tohoto praporu domohl	891—907.
Ostrostřecký stejnokroj, výnos c. k. ministerstva	905—907, 909.
prapor, slavnost jeho svěcení	921.
a) Čestná šavle od důstojníků svému veliteli darována	921.
b) uvítání cizích hostí	922.
c) střelba o závod	922.
d) divadelní představení	922.
e) shromáždění k slavnosti svěcení praporu	923.
f) řeč velitelova k celému shromáždění	928.
g) zatloukání hřebů	924.
h) řeč velitelova k sboru při odevzdání praporu	925.
i) hostina	926.
k) děkuvzdání hrab. Clam Gallasa za pozvání	928.
l) přepis s řáborem sboru darován	928.
m) přepis z generálního pobočního kanceláře J. V. za příčinou ustanovení kmotry zaslany	928.
n) stav sboru ostrostřeckého	929.
Ostrostřecký sbor, uznání c. k. krajského úřadu za činnost v době pruské války	963.
uznání c. k. finančního ředitelství za činnost v době pruské války	963.
nejvyšší za touž příčinou	976, 989.
Otto I., král řecký, pobyt jeho v Plzni	858.

1867.—1870.

Obecní zastupitelstvo; schůze	995, 1001, 1003, 1015, 1022, 1039, 1040, 1041, 1043, 1063, 1069, 1073, 1081, 1083, 1092, 1093, 1094, 1099, 1106, 1111, 1116, 1117.
Obecní volby	1028—1039.
Obilní ceny	1121.
Ostrostřecký sbor odeslal arcikněžně Gisele dvě skvostné podušky	1010.
výlet do Bolevce	1064.
početní archiváře Hrušky	1073.
neparlamentární schůze za příčinou zrušení nového svátku	1110.
Obecní úřady	1027, 1072, 1073, 1094, 1097, 1124.
Obecní úřady přestěhovány do domu Exlova obcí zakoupeného	1081, 1100.
Okresní hejtmánství zařízení	1065.
Obchodní komora, nové volby výboru	1082, 1116.
Obchodní škola Quidona Teysslera otevřena	1119.
Oberrcit G. A. vyznamenán na výstavě	1087, 1101.
Obyvatelstvo sčítáno	1085.
Občanská beseda založena	1105.

P

I. 775.—1700.

ta Jan purkmistrem r. 1455.	62.
konšelem r. 1462., 1466.	63.

Pasovští. Strach před vpádem jich do Plzně	112.
Patronát kostela sv. Bartoloměje, udělení práva od Ferdinanda	85.
Pavel Plzeňský (viz Životopisy)	16.
Pavel II., papež; psaní městům moravským stran pomoci Plzeňským proti králi Jiřímu	46.
dal do klatby krále Jiřího	46, 48.
Pechovský Sebestián z Turnsteinu a Palatínu radním	109.
jeho životopis (viz Životopisy)	17.
Pekarz Ondrášek konšelem r. 1466.	63.
Pekarz Vávra purkmistrem r. 1478.	63.
Peníze. Vídeňské bankovky nahrazeny novými	286.
Piletius Urban, arciděkan, úmrtí	179.
Pistorius Pavel z Lucka, arciděkan	109.
Pius II., papež; napominání Plzeňských k vytrvalosti u víře úmrtí	45.
úmrtí	46.
Pivní krejcar na válečné potřeby	176.
Pobiczovský Matěj konšelem r. 1483, 1498.	64.
Pomoc plzeňským poslána od císaře Sigmunda	32.
opatů ve válece 30.letě	124.
Pontifikalie faráře plzeňského, povolení k užívání jich	83.
Plachý Jiří (Ferus), úmrtí	172.
jeho životopis (viz Životopisy)	18.
Plachý Šimon z Třebnice, radní písař	109.
jeho životopis (viz Životopisy)	17.
Plovatig Jan, obecní radní	176.
Plzeň (stará), původ založení a pojmenování	3.
první dějepisná znamenitost	3.
sv. Vojtěch v Plzni	4.
hrad a dávky z něho břevnovskému klášteru	4.
náleží ku královské koruně	4.
Plzeň (nová), doba zalidnění a vystavění	5.
Hilarius o původu Plzně	5.
zrůst města	7.
povýšení na město	7.
opevnění hradbami	7.
konšelové kmoiry při křtu Václava (Karla)	8.
mír s bavorským vévodou Janem	20.
obléžení Žižkou	24.
středistě válečných operací proti Husitům	24.
spojila se s některými pány na záhubu Žižky	25.
statečnost občanů při obležení husitském	24, 25.
podpora krále Sigmunda	28.
obléžení husitské	30—33.
odestání listu do Basileje ve příčině vítězství nad Husity u Kouřimí dobytého	34—35.
list kardinálovi Juliánovi poslaný	35.
Plzeň uvoluje se králi Ferdinandovi daň z dobytka odváděti	89.
slib občanů, že nebudou nikomu jinému pozemkův odprodávati, leč Plzeňským měšťanům	106.
podporuje císaře Rudolfa II. penězi	121.
přinucena zapraviti dluhy, jež udělala pro podporu Rudolfa II.	121.
od věřitelů k zapravení dluhů nucena	152.
v bídě postavená	171.
Plzeňská obec. Machna Hynková a synové odstupují své dědiny obci plzeňské	43.
Praneč Václav konšelem r. 1455.	63.
Prapor darován Plzeňským od papeže Pavla II.	47.
Prapory cechů plzeňských	162.
Pře mezi farářem Matoušem a klášterníky za příčinou kázání	76.
Přeborová Anna, darování kamene na stavbu kostela sv. Bartoloměje	7.
Přemysl Ottokar, darovací listina týkající se kostelů v Staré Plzni, které připadly ku chotěšovskému klášteru	4.
povýšení Plzně na město	7.
Přestický Jan, první arciděkan ze světských kněží	86.

1775.—1774.

Faint, illegible text in the upper section of the page.

1771.—1770.

Faint, illegible text in the middle section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle section of the page.

Faint, illegible text in the lower section of the page.

Faint, illegible text in the lower section of the page.

Faint, illegible text in the lower section of the page.

Faint, illegible text in the lower section of the page.

Vertical text on the right margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.

LV

1835.—1847.

	Strana
Perner Václav účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Pflanzer Josef měšťanem	446.
Pirner, vojenský důstojník, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Pirner Josef, magistrátní rada, úmrtí a životopis	321, 403.
Pittner Václav měšťanem	446.
Pitlík František	450.
Pivovár občanský vystavěn; vysvěcení a započetí vaření; popis pivováru měšťanského	433.
Pivo bavorské, vyrábění	444, 445, 449, 450.
Plank Jifi měšťanem	430.
Pláteník Josef	449.
Polak, vojenský důstojník, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Polak, vojn, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Polévka rumfortská, vaření této pro chudé.	410, 451.
Pošta Jan měšťanem	446.
Povětrnost	236.
Přádelna zřízena pro pracující lid	457.
Priester Matěj měšťanem	400.

1848.—1860.

Pachmann Antonín měšťanem	620.
Padlí bojovníci za svobodu po čas revoluce v Praze; requiem	463.
Palm František členem studentské legie	474.
Pankráz František, J. U. dor., údem správní rady národní stráže výborem spořitelny	512. 582.
Panzer Dominik měšťanem	540.
Panzer Jiří přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Panzer Ondřej měšťanem	602.
Patejdl Václav	620.
Patsch Josef přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Paul Ondřej příslušníkem obce	605.
Pecháček František poručíkem národní stráže obecním výborem	460. 477, 535.
členem „Slovanské Lípy“	487.
příspěvek na dobrovolníky	514.
zaznamenán u vlády jakožto osoba pro svobodomyšlnost svou podezřelá	589.
Pechmann Josef měšťanem	651.
Pechoč František členem studentské legie	473.
Pecka Jan měšťanem	550.
Peithner Vilém, dor. chemie; zpráva o ústavu chudých	457.
prozatímním velitelem národní stráže	459.
obecním výborem	477, 535.
přijal hodnost velitele národní stráže	477.
příspěvek pro dobrovolníky	514.
v seznamě osob vládě podezřelých	589.
úmrtí	598.
Pékný Josef, c. k. podkrajský kommissar	528.
Pelikán Jan členem studentské legie	474.
Peníze, nouze o kovové peníze	526.
„ nové zavedení rakouské měny	618.
„ drobné; nouze o ně	510, 526, 634.
Peršl František; příspěvek pro dobrovolníky	514.
Peršl Jan obecním výborem	477.
Peš František měšťanem	588.
Peš František	602.
Pešek František	592.
Pešková Marie přijata do svazku obecního	592.
Petzelt Antonín přispěl na dobrovolníky	514.
Pichl Karel měšťanem	565.
Pilsner Bote (časopis) vydáván	620.
Pirník Tomáš členem studentské legie	473.
Pitlík Jakub šikovatelem při národní stráž	460.

LVI

1848.—1860.

	Strana
Pitlik Jakub, obstarávání zbraně pro národní stráž	467.
Pitlik Josef přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
měšťanem	524.
Pitlik Ignác desátníkem při národní stráž	459.
náhradníkem obecního výboru	536.
Pitlik Ondřej	535.
Pius IX., papež; kostelní pobožnost za uzdravení jeho	577.
zaslání adresy oddanosti od obyvatelstva plzeňského	652.
sbírky pro něho konány	653.
Pivo plzeňské (bavorské) cena	557, 570, 574, 581, 586, 588.
množství výroby 526, 541, 552, 558, 567, 576, 585, 593, 608, 621, 651, 666.	
Pivovár obecní stavěn	637.
druhý rozbourán	602.
Pivovár pravovárečného měšťanstva na „Obcizně“ stavěn	592.
Plachý Antonín měšťanem	550.
Ples maškarní ve prospěch chudých	539.
Pluhař Václav členem studentské legie	474.
Plynárna; povolení k stavbě	657.
kladení rour	653.
započeti osvětlení	657.
Plzák Vojtěch měšťanem	651.
Plzeňané chystali se na pomoc obleženým Pražanům	479.
Poddanství zrušeno	485.
Pohl Bedřich členem studentské legie	474.
Pokorný Josef c. k. podkrajským kommissářem	538.
Poláček František členem studentské legie	474.
Politické plotičky; tajný přípis purkmistrovi, aby udal osoby těmito se zanášející	552.
Polévkový ústav; působení	484, 513.
Popper Adolf příslušníkem obce	609.
Popper Efraim	684.
Porkert Jan členem studentské legie	473.
Porotcové voleni	550.
Port Jan členem správní rady národní stráže	471, 512.
první knihvedoucí spořitelny	569.
Povětrnost, bouře, krupobití a p.	581, 599, 616, 641, 658.
Povodeň velká	653, 656.
Pozemky obecní odprodány: Bradavka	470.
Pastviště u Smetič	580.
Na Lochotíně	654.
V Božkově	600, 604.
Požáry: Na Říšském předměstí	564.
v domě Stelzrově na Štěpánském náměstí	564.
„továrně na sirky Neuburga a Ecksteina	574, 622.
„domě „u Seitzů“ v městě	574.
stodola na Klatovské silnici	574.
„panská v Horomyslicích	576.
na Saském předměstí	580.
v domě Antonína Dyka v Saské ulici	612.
„Merwartha	612.
tamtéž podruhé	612.
stodola na Saském předměstí	644.
v Masokrámské ulici	653.
Praha, vypuknutí revoluce	479.
obležení	479.
vyhlášení stavu válečného	516.
Prapor národní stráže; příspěvky na něj	507.
studentské legie, svčení	473.
Procházka Antonín náhradníkem obecního výboru	585.
Procházka František členem „Slovanské lípy“	467.
Procházka Gilbert členem studentské legie	474.
Procházka Václav obecním výborem	522.
Protestanti; ustanovení místa pro pohřbení zemřelých	L.
*kap František desátníkem při národní stráž	L.

LVII

1848.—1860.

	Strana
Prošek Petr, c. k. podkrajský kommissar	528.
Püchler Antonín členem studentské legie	474.
Pták Václav měšťanem	540.
Putzlacher Tomáš, šlechtic, c. k. krajský hejtman	578.
uvítání jeho	619.
slavnost jmenin	619.
čestným měšťanem	635.
odebral se do výslužby	519.
Pýcha Josef, P. Proslav k slavnosti narození císaře Františka Josefa I.	595.
Báseň k slavnosti odevzdání záslužného kříže školnímu řediteli F. l. Kernovi	607.
Hlavanovi	607.

1861.—1864.

Palacký František, dor., čestným měšťanem	681, 728.
hostem při slavnosti otevření železné dráhy	720.
Pankraz František obecním výborem	674.
podporování chudých	676, 801.
zemským poslancem	679.
na zemském sněmě o vyučovacím jazyku na plzeňském gymnasiu	817.
navrhuje postavení pomníku Kopeckému	707.
dar reálce	729.
dar vodou poškozeným	785.
protest proti volbě obecního výboru	840.
Pecháček Bořivoj, dar pro chudou školní mládež	750.
Pecháček František obecním výborem a radním	673, 838.
vznání politického smýšlení před volbou za poslance do sněmu zemského	678.
členem výboru pro zřízení Smetanova pomníku	680.
výborem měšťanské besedy	768.
Pechmannová Anna nesouhlasí s vybíráním pivního krejcaru na reálku	781.
Pekaři, výstraha týkající se pečení malého chleba	687.
Peníze, šestáky stříbrné	784.
Perner Václav náhradníkem obecním výborem	844.
Petrina Jindřich obdržel chotkovskou nadaci	748.
Pfragner Šimon příslušníkem obce	729.
Pichl Boj., med. dor., dar české škole	750.
Pirner Jan porádal sbírky pro nemocnice raněných vojáků šlesvik-holštýnské armády	764, 800.
Pitlík Dominik měšťanem	800.
Pitlík Ignác obecním výborem	674, 839.
Pitlík Ondřej, úmrtí	744.
Pivní krejcar vybírán pro reálku	786, 849.
Pivo (bavorské) z měšťanského pivovaru	685, 724, 745, 781, 794.
zaslání k výstavě do Londýna	731.
" do Paříže	747.
špatné	751.
výroba	727, 745, 774, 798, 849.
Pivovár bavorský, stavba nové kolny	739.
nový parní stroj	740.
příspěvek na divadlo	798.
Pýcha Josef, P., ustanoven katechetou na reálce	681, 795.
Ples právníkův	715.
Plevka Jan, P., příspěvek na zřízení oltáře sv. Václava	718.
městská rada vzdává mu díky za bezplatné zastávání katechetské služby	791.
Plyn; výbuch u Karla Klotze ve Františkánské ulici	753.
Počasi	684, 724, 733.
Počet léčených v nemocnici za 20 roků	765.
Podpora pro ubohé dělníky v Rudohoří	779.
Polák František, udělení měšťanství	800.
Popel, odvážení	738.
Popper Adolf, reklamace proti výložení listině k volbě obecního výboru	673.
Poselt Jan měšťanem	800.

LVIII

1861.—1864.

	Strana
Poškozené povodní v Čechách, příspěvky pro ně sbírány	735.
Pošta, c. k., užívání železné dráhy k službě poštovní	724.
Poštovní správa obchodu	778.
Povodeň	733.
Pozemky farské a kostelní; nařízení za příčinou vložení listin do gruntovních knih	791.
Prachárna bourána	794.
Pravovárečné měšťanstvo, dar pro poškozené povodní	735.
Pražská beseda, zaslání telegrammu s přáním měšťanské besedě v Plzni	768.
Přijímání, slavnost dívčí mládeže ve františkánském kostele	746.
Přípis slav. c. k. krajského úřadu, poděkování Jeho Veličenstva	753.
Priester Matěj, otec chudých	728.
obecním výborem	838.
Průmyslnická výstava	828.
Pštross František, pražský purkmistr, hostem při slavnosti otevření železné dráhy	721.
smuteční mše sloužena za něho	786.
Purkyně Jan Ev., dor., čestným měšťanem	681, 728.
Putzlacher Tomáš, šlechtic, podporuje chudé	676.
čestným setníkem sboru ostrostřeleckého	687.

1865.—1866.

Pařížská světová výstava; výstava předmětů reálné školy	992.
Pátek, školní rada, hostem při svěcení reální budovy	806.
Patronát školní zrušen	909.
Pecháček František, zásluhy o město při pruské okupaci	950, 962.
Perner Václav,	950, 962.
Pirner Jan, členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Pitlík Adolf měšťanem	994.
Pitlík Ignác, zásluhy o město při pruské okupaci	950, 962.
Pivní krejcar, vybírání na reálku	856, 909, 993.
Pivo bavorské, vyrábění	863, 994.
Pivovár bavorský, stav působení	863.
Pleninger Karel měšťanem	910.
Plenkner z Prahy, host při svěcení ostrostřeleckého praporu	923.
Plevka Jan, P., členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Plíhal Ondřej měšťanem	910.
Povětrnost	860, 921.
Port Jan, knihkupec, podporování chudé školní mládeže	993.
Požáry v městě	851, 859, 862, 920, 969.
Prapor reálky, slavnost svěcení	933.
Pražák Josef měšťanem	910.
Přestický okresní výbor, přípis městské radě za příčinou prohlášení reálky za ústav český	972.
Priester, zásluhy o město při pruské okupaci	940.
Příbramská znamenitá krádež stříbra	918.
Průcha Karel, P., kanovník svěcení reálky	864.
Ptáček hostem při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Purkyně Jan, dor., hostem při svěcení reálky	867.
Pýcha Josef, P., úmrtí	962.
requiem	966.

1867.—1870.

Potraviny, ceny	1121.
Poslanci odjíždějí z Plzně na sněm do Prahy r. 1867.	1002.
Povodeň	1007.
Pivovár měšťanský v pokutě důchodkové pro převarování	1009, 1068.
výroba piva r. 1867.	1027.
zakoupení cesty od obce	1016, 1061.
stráně	1074.
vyznamenán na výstavě	1087.
Policejní služebníci dáni do pense	1098.
Petro-pavelská slavnost	1017.
Požár: V konírně hostince „u města Vídně“ na Říšském předměstí	1022.

	Strana
Požár: v stodole Václava Starého	1023.
ve sklepe „u růžence“	1065.
v domu J. Lüftnera	1066.
v továrně Schwarze a Becka	1073.
ve sklepe domu pi. Gerlachové	1097.
v domě Anny Gotschy-ové	1105.
v domě p. Adama na Saském předměstí	1112.
" " F. Maška na Říšském předměstí	1118.
" " F. Svátka	1120.
Procházka Josef vyznamenán na včelařské výstavě	1023.
Pokorný Jiří měšťanem	1026.
náhradníkem obecního výboru	1034.
úmrtí	1092.
Pokorný Josef měšťanem	1026.
obecním výborem	1034.
městským radou	1036.
zásluhy o zvelebení huti horomyslických	1076, 1097.
Pokorný a Jelínek vyznamenáni na výstavě	1087.
Psí vzteklina v okolí Plzně	1027.
Pohřební úz. nový, zjednan	1028.
Pankraz František, J. U. dor., protest proti volebním listinám	1028, 1035.
obecním výborem	1035.
protest proti ponechání divadla pro česká představení	1042.
dobročinnost	1095, 1122.
Pecháček František zvolen za člena obecního výboru	1033.
" " městského radu	1036.
vyznamenán na výstavě	1086.
Pytlík Ignác obecním výborem	1034.
Pachmann Antonín obecním výborem	1034.
Priester Matěj	1034.
Pytlíková Emma kmotrou při svěcení praporu „Sokola“	1048.
Pecháčková Anna	1048.
Pytlík J. z Radobšic vůdcem banderia při slavnosti svěcení praporu „Sokola“	1049.
Peš Vojtěch z Křimic	1049.
Palla Ignác náčelníkem „Sokola“	1059.
Peithner Jaroslav výborem „Sokola“	1059.
měšťanem	1070.
Port Jan R. výborem spolku „Sokola“	1059.
majetníkem „Národní knihtiskárny“	1112.
Palacký František; slavnost 70.letých narozenin	1061.
navštívil Plzeň	1106.
Pauer Joachim měšťanem	1070.
Parní mlýn Lindackera a Klobassy vystavěn	1071.
Pivní krejcar, pronajeti	1071.
roční výtěžek	1027, 1071, 1097, 1124.
Pivovar akciový; počátek stavby	1074.
povolení k zařízení	1078.
neštěstí při stavbě	1098.
počal vystavovati pivo	1120.
Porotní soudy pro tiskové zločiny zařízeny	1075.
počet porotců	1077.
Pius, papež, slavnost 50.letého jubilea	1076.
Purkyně Jan, doktor v Praze, úmrtí	1083.
requiem za něho v Plzni	1083.
Pompl Jan vyznamenán na výstavě	1087.
Procházka Karel vyznamenán na výstavě	1087.
Přibain Josef stal se příslušníkem	1095.
Pomatenci, počet jich v Plzni	1097.
Peithnerová Marie členem výboru klubu dam	1098.
Portová Emma	1098.
Plovárna zřízena za domcem E. Levita	1099.
otevření plovárny	1111.
Popsání lidu v Plzni	1095, 1101.

1861.—1864.

.....	1119.
.....	1120.
.....	1121.
.....	1122.
.....	1123.
.....	1124.
.....	1125.
.....	1126.
.....	1127.
.....	1128.
.....	1129.
.....	1130.
.....	1131.
.....	1132.
.....	1133.
.....	1134.
.....	1135.
.....	1136.
.....	1137.
.....	1138.
.....	1139.
.....	1140.

Q

L. 1861.—1864.

..... SLAVKICE PRVNÍ VYLOŽENÉ LISTINÉ VOLEBNÍ PRO OBER. ZASTUPITELSTVO 671

R

L. 1715.—1700.

.....	14.
.....	18.
.....	14.
.....	80.
.....	4.
.....	3.
.....	97.
.....	147.
.....	63.
.....	63.
.....	179.
.....	98, 122.
.....	104.
.....	107.
.....	109.
.....	121.
.....	176.
.....	179.
.....	20.
.....	13.
.....	10.
.....	16.
.....	17.
.....	25.
.....	41.
.....	43.
.....	54.
.....	56.
.....	38.
.....	40.
.....	25.
.....	37.
.....	38.
.....	41.
.....	55.

1701.—1834.

.....	25.
.....	28.

LXI

1701.—1834.

	Strana
Kausch Leopold, stavitel varhan v kostele sv. Bartoloměje	248.
Ries Tomáš, poddaný. Zpoura při podepsání systemálního kontraktu	258.
Robota. Aboluční kontrakt mezi vrchností a poddanými	254.
Roder Isák, žid, pod ochranou vrchnosti	275.
Rocha, sv., kaple zrušena	262.
Ronolter Jan měšťanem	315.
Rösch Jan	327.
Roubík Jan	316.
Rozum Jan	315.
Ruské vojsko v Plzni	201, 275, 277.
Rustler Jiří měšťanem	335.
Růžička Jan	318.
Ryby neobyčejně laciné	287.
Ryba Jakub komponoval mši pro kostel sv. Bartoloměje	281.
Odměna od obce	281.

1835.—1847.

Reiner, vojenský major, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Relich Jan měšťanem	373.
Rothkirch-Panthen Karel, hrabě, krajským	449.
Rous Antonín měšťanem	439.
Rückauf Jan	457.
Rubricius Tadeáš radním	278.
Rumfortská polévka, vaření této pro chudé	410, 451.
Růžička Karel, P., katechetou na hlavní škole	444.
Ryšavý Václav, P., kvardián františkánů, zmizel	429.

1848.—1860.

Radecký Jan, hrabě, c. k. polní maršálek; zádušní mše za něho	604.
Radní dům; stavba druhého patra ve dvore	525.
Raiuer Antonín, první předseda pohřebního spolku sv. Antonína	621.
Rakouský stát; listina o znovuzřízení jeho	460.
Rauch Josef členem studentské legie	474.
Raumann Moric příslušníkem obce	602.
Revoluce v Praze; viz „Praha“	479.
ve Vídni	457.
Recht Emanuel nadporučíkem národní stráže	459.
Reich Jan příslušníkem obce	524.
Reichard František členem studentské legie	473.
Reim Antonín měšťanem	592.
Reinwald František měšťanem	602.
Reitmaier Petr měšťanem	620.
Richter Eduard členem studentské legie	473.
Ries Josef, krajský lékař, vyznamenán zlatou medailí	506.
Ries Tomáš měšťanem	651.
Rinesch Jan členem správní rady národní stráže	512.
Rilke Václav členem studentské legie	474.
Rippl Jakub měšťanem	550.
Ritschl Bohumír desátníkem při národní stráži	459.
Rirensaft Josef, J. U. dor., výborem „Slovanské lípy“	487.
Robota, zrušení	486.
náhrada za zrušení	566.
Rohr Jan měšťanem	602.
Ronolter Jan členem obecního výboru	477, 536.
Roth Karel členem studentské legie	473.
Rother Josef	473.
Rothkirch-Panthen Karel, hrabě, odstoupil jakožto c. k. krajský hejtman	484.
Rothkirchová Barbora, hraběnka, choť předešlého, kmotrou praporu studentské legie	473.
Rovnoprávnost jazyků před soudem; nařízení úřadům dané	477.
Rudolf, korunní princ; slavnost narození	614.
Rühl Ferdinand členem studentské legie	473.

LXIII

1867.—1870.

	Strana
Ríkl Albert, c. k. poručík, vyznamenal se při požáru	1023.
Ronolter Jan vzdal se školdozorství	1040.
Ropp František měšťanem	1070.
Rösch Vendelín měšťanem	1026.
Rösch Vilém	1026.
Rösch Jan	1026.
Ryby, neobyčejná dražota jich	1026.
Rubricius Alois vyznamenán na výstavě	1087.
Růžička Karel, P., zvolen za arciděkana	1066.
příjezd do Plzně	1067.
installace	1068.
Růžička Jan měšťanem	1095.

Ř

I. 775.—1700.

Řád kazatelský; viz „kazatelský řád“	18.
Řádění švédského i císařského vojska v okolí Plzně	161.
Řehoř XIII., pochvalný příspěk Plzeňským	98.
spolku literátů	99.
Řezníci, udělení a potvrzení privilegií od králů. . 12, 42, 68, 84, 90, 96, 166, 200.	
Řeznický sjezd v Plzni	165.
Rzezník Václav konšelem r. 1385.	18.
Rzezník Kašpar konšelem r. 1533.	83.

1701.—1834.

Řeznické artikule potvrzeny od císaře Karla VI.	197.
privilegie	200.
Říha Bernard de Lauro členem obecního představenstva	256, 269.
úmrtí	273.
jeho životopis (viz Životopisy)	20.
Říha Josef měšťanem	339.

1835.—1847.

Říha Bernard, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
---	------

1848.—1860.

Řehák Josef členem studentské legie	474.
Řevnivost mezi národní stráží a sborem ostrostřeleckým	481.
Řib Vilém měšťanem	566.
Říha Bernard, starší, poručíkem národní stráže	460.
přispěl na dobrovolníky	514.
náhradníkem obecního výboru	535.
Říha Bernard, mladší, desátníkem při národní stráží	459.
měšťanem	558.
Říha František desátníkem při národní stráží	459.
Říhová Rosina, rozená svobodná paní ze Šorlemerů; odkaz	572.
založení nadace pro chudé studenty	584.
Říhův dům (templářský) bourán	649.
Říšské předměstí; rozdělení míst stavebních	622.

1861.—1864.

Řeč vyučovací na plzeňském gymnasium; jednání na sněmě zemském	815.
Řemeslnická beseda otevřena	815.
Řeznická slavnost při otevření jatek	789.
Řezníci, seznam majetníků masných krámů	

LXIV

1865.—1866.

Remeslnická beseda, telegramm od státního ministra, díků vzdání za osvědčení věrné oddanosti k císaři pánu	884.
Říjnový diplom oslaven	883.

1867.—1870.

Řemeslnická beseda, slavnost výroční památky založení	1034.
Římek Eduard Josef měšťanem	1033.
Řečičtěstě Mže na Saském předměstí rozšířeno	1125.

S

I. 775.—1700.

Skríbonius Jan, obecní radní	109.
opravení kaple nejsv. trojice	111.
mučedníkem při Mansfeldově obležení	147.
Skríbonius Karel mučedníkem při Mansfeldově obležení	147.
Skríbonius Jan Saxius, úmrtí	176.
jeho životopis (viz Životopisy)	26.
Skríbonius Jindřich (Písek), životopis (viz Životopisy)	25.
úmrtí	104.
Skultetus Jan arciděkanem	184.
Seglas Jan obecním radním	179, 182.
Senes, ves, nákup pro obec	77.
Sezema županem plzeňské župy	4.
Schořel Jakub mučedníkem při Mansfeldově obležení	146.
Sigmund, král, pochválil Plzeňské za jejich chování se při obležení města	25.
daroval statky husitských uprchlíků plzeňských městu na opravění příkopů	24.
potvrzení práv	26.
díkůvzdání Plzeňským za podporování 200 jezdců	28.
daroval Plzni 58 kop úroků ročních	29.
udělení zlaté bully	36.
vypůjčuje si od obce plzeňské 2000 kop č. gr.	25.
potvrzuje práva rychtářství	25.
daruje Plzeňským vesnice Losinu a Chválenice	26.
úmrtí	37.
Sixtus Jan z Lerchenfeldu arciděkanem	110.
Sixtus V., papež, pochvalný list Plzeňským	105.
Sjezd krále Jiřího s knížetem bavorským a jich úmluva v Plzni	42.
Sjezd katolíkův a husitů v Plzni	25.
„ jednoty strakonické	40.
„ katolíkův v Plzni r. 1446.	59, 66.
Skála Jan; viz: „Dubravský z Dubravy“	66.
jeho životopis; viz Životopisy. (Omylem byl tento životopis rozdělen)	7, 24.
Sladovník Filip konšelem r. 1462., 1466., 1470.	63.
purkmistrem r. 1480.	64.
Sněm basiliejský poslal Plzeňským podporu 8000 dukátů	32.
smluvená kompaktata	39.
Sněm v Praze za účelem svobody náboženství	110.
opakování pře mezi Plzní a Kutnou Horou o dosažení čestnějšího místa	177.
na sněmě	177.
Smil, řezník, konšelem r. 1466., 1470., 1478.	63.
Smutek Jakub konšelem r. 1443.	65.
Soběslav, mezikrál, pobyt jeho v Plzni	4.
Socha panny Marie na náměstí postavena	182.
Soldato Ondřej mučedníkem při Mansfeldově obležení	147.
Souboj mezi Adamem Ottmarem a Václavem Slaninou	97.
Soukenník Bartoloměj konšelem r. 1385.	18.
Soukenník Vavřinec konšelem r. 1385.	18.
Spolek zemanů kraje plzeňského a města Plzně proti učinění smlouvy a příměří s nepřátely	77.
<i>Spolek literátský</i>	77.

LXV

775.—1700.

	Strana
Smlouva trhová o kollaturě sv. Jiří mezi opatem břevňovským Janem z Chotova a obcí plzeňskou učiněná	91—94.
Stehlík Bartoloměj z Čenkova, obecní radní	109.
mučedníkem při obležení města Mansfeldem	147.
Stehlík Kašpar, řečník při první theologické hádce s jesuity v Praze	89.
Stehlík Matěj z Čenkova a Treustattu, obecní radní	179.
Stehlíkové (rodina) z Čenkova a Treustattu (viz Životopisy).	27.
Stížnost plzeňských k Rudolfovi II. o jinověrcích	97.
Stupník Jakub konšelem r. 1478.	63.
Suda, župan plzeňské župy	4.
Sukenník Vít, odkazy ke kostelu sv. Bartoloměje	58, 59.
Sukenník Vilém rychtářem r. 1498., konšelem r. 1503., 1515.	64, 66, 77.
Sukenník Václav konšelem r. 1496., 1498.	64.
Sukenník Vít konšelem r. 1462., 1470., 1480.	63.
purkmistrem r. 1466.	63.
Svank Václav konšelem	79.
Sviňák Prokop konšelem r. 1462.	63.
purkmistrem r. 1470.	63.

1701.—1834.

Saské vojsko v Plzni	219.
Sedláci zbourili se v Čechách	247.
Sedláček Josef Vojtěch, dor. a prof., věnoval pamětní spis ostrostřelcům básně k uvítání arcivévodý Jana	290, 293.
popis slavnosti za příčinou pobytu císařské rodiny v Plzni	295, 328.
chvalo zpěv při instalaci arciděkana Františka Bleyla	317.
jeho životopis (viz Životopisy)	22.
Setti Karel radním	269.
Silnice nepomucká stavěna	322, 323, 324, 327.
Sladovna obecní	318.
Slavík Petr starším obce	222.
Slepá brána hourána	322.
Sochy u statue panny Marie na náměstí postaveny	188.
Sokol Bartoloměj měšťanem	339.
Staněk Ondřej starším obce	222.
Staněk Václav	222.
Starý Norbert zakoupil exdomikánský klášter	273.
Stehlík z Čenkova a Treustattu Fabián primatorem	448, 269.
Stehlík z Čenkova a Treustattu František	256, 269.
obecním radním	192.
syndikem a sekretářem	269.
purkmistrem	278.
Stehlík z Čenkova a Treustattu Jan Václav, syndikus	269.
primatorem	218.
úmrtí	270.
Stehlík Theofil z Čenkova. Nadace pro chudé nevěsty	270.
Stecher Ignác starším obce	222.
Strahl Tomáš obecním radním	248.
Strahl František purkmistrem	269.
Střízek Jan měšťanem	430.
Střízek Ignác	324.
Střízek Viktorin	323.
Suchý František, P., arciděkanem	263.
präsentace	263.
úmrtí	279.
Svathy. Usnesení magistrátu ve příčině pozvání k nim	189.
Synskr Stanislav starším obce	222.
Systemální kontrakt mezi vrchností a poddanými smluvený	254.
„ revise obecního jmění	281.

1835.—1847.

Sacher Hugo účinkoval při ohni věže farního kostela	339.
---	------

LXVI

1835.—1847.

	Strana
Sálky, dům vystavěn	457.
Sady okolo města založeny	449.
Ságl Josef měšťanem	457.
Sedláček Vojtěch, dor. a profesor: básně o ohni věže farního kostela	354.
odevzdána mu zlatá medaile	362.
básně k slavnosti ostrostřelecké za příčinou obdržení stříbrného poháru	375.
úmrtí	378.
Seifert Josef měšťanem	446.
Sequens Václav, příspěvek pro opatrovnu	399.
Sequens Josef měšťanem	439.
Seznam osadníků při rozdělení panských dvorů	249.
Seznam domácích pánů	411.
Seznam zakladatelů opatrovny plzeňské	387.
Silnice loketská, náhrada za odstoupení pozemků	444.
Silnice k Plasům stavěna	457.
Skřivan Tomáš měšťanem	400.
Slunce, zatmění neobyčejné	433.
Smetana Josef, dor. a profesor; nešťastné padnutí	445.
Sofron Jan měšťanem	446.
Spilka František měšťanem	450.
Spudil Josef učitelem hlavní školy	444.
Spitta, vojín, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Srnc Jan měšťanem	400.
Stavby obecní, výlohy	280, 281, 288, 457.
Stavba mostu na Saském předměstí pronajata	457.
Stelzer Martin měšťanem	373.
Steinbach Jan měšťanem	335.
Stromy na silnicích vysazovány	430, 445.
Strížek Josef měšťanem	400.
Strížek Jan	430.
Suchý Josef	397.
Suttner, vojín, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Sykora Jan, učitel hlavní školy	444.

1848.—1860.

Salzmann Matěj měšťanem	602.
Schůze obecních starších 538, 539, 543, 544, 545, 546, 553, 555, 557, 562, 564, 565, 577, 589, 594, 598, 600, 612, 613, 622, 623, 637, 655, 660	592, 593, 602.
Sedlák Jan měšťanem	592.
Sedlák Josef pokladníkem při spořitelně	593.
Seifert František měšťanem	602.
Selner Bedřich čestným měšťanem	635.
Sequens Josef zaznamenán u vlády jakožto člověk podezřelý	589.
Sequens Václav obecním výborem	477, 536.
přispěl na dobrovolníky	514.
Sequens Václav ml. měšťanem	550.
Silbernagl František desátníkem národní stráže	459.
obecním výborem	477.
Silnice k Bílé hoře stavěna	602.
Simoni František členem studentské legie	474.
Singer Václav	474.
Sinik Vavřinec	473.
Slovanská lípa uspořádala slavné requiem za padlé Pražany r. 1848.	484.
uspořádala divadelní představení ve prospěch nezáměrných gardistů	487.
volba výboru	487.
prohlášení k spoluobčanům, aby při svém králi setrvali	487.
projevení nelibosti nad výtržnostmi při návratu říšského poslance	488.
přepis poslaný pražskou „Slovanskou lípou“ ve příčině svolání sněmu	491.
porada o podání žádosti za položení appellačního soudu do Plzně	495.
uspořádání divadla ve prospěch chudých	495.
vyzvání spolků za příčinou spojení se k zachování a rozšíření dosažených svobod	495.

Slovanská lípa, příspěvy k správní radě národní stráže týkající se ozbrojení této a zřízení dělostřelectva	495.
pojednání o sjezdu všech „Slovanských líp“	497.
měsíční schůze	500.
přeložení místnosti do Zbrojnické ulice	505.
přípis k městské radě ve příčině působení nového zastupitelstva	508.
přípis za příčinou podání adresy důvěry sněmu říšskému	509.
proměnila se ve spolek pouze čtenářský	513.
demonstrace obecného lidu proti spolku čtenářskému	515.
Smetana Josef, dor. fil. a profesor; starosta „Lípy slovanské“	490.
zaznamenán u vlády jakožto muž pro svobodomyšlnost svou státu nebezpečný	589.
Smíření mezi národní stráží a sborem ostrostřeleckým	482.
Sněm český; viz „Slovanskou lípu“	491.
Snih padal 6. května 1860.	655.
Sobota Jan měšťanem	651.
Socha Mariánská na velikém náměstí obnovena	587.
Sochy na velikém mostě (na Saském předměstí) posvěceny	580.
Sochy ve výklencích zdi kláštera františkánského; příspěvky	601.
Soudní místnosti; usnesení obecního zastupitelstva ve příčině bezplatného pronajetí státu	491.
Skřivan František měšťanem	540.
Spolčovací právo obmezeno	512.
Spolek čtenářský (Leseverein) založen	487.
Spolek sv. Antonína, vzniknutí	605.
stanovy potvrzeny	616.
volba výboru	621.
stav	622.
Spolky obchodnické; o zřízení jich	657.
Spořitelna; městská rada o zřízení této	560.
počala úřadovati	593.
vklady a výplaty	603, 620, 651, 666.
Springer Josef členem studentské legie	473.
Spudil Josef stal se reditelem reálky v Čáslavi	574.
Stadler Krištof členem studentské legie	473.
Stampf Jan; ukončení soudní rozepře jeho s obcí	601.
Staniček Martin měšťanem	592.
Starck František	602.
Starý Čeněk, tak zvaný „major“ chasy kocoviny provozující	470.
zaznamenán u vlády jakožto člověk podezřelý	589.
Starý Norbert desátníkem při národní stráží	459.
příspěl na vojenské dobrovolníky	514.
Steffel Karel měšťanem	620.
Stein Šimon příslušníkem obce	602.
Steiner Vavřinec měšťanem	566.
Stelzer Martin nájemcem stavby kamenného mostu na Saském předměstí	546.
dar k vojenským účelům	631.
zakoupil zahradu Stehlikovu k utvoření nové ulice	664.
Straka Václav měšťanem	524.
Stráž vojenská vzdělala se pokradmo z hlavní stráže na radnici	464.
Stromy na silnicích vysázeny	621, 666.
„u stělnice“	630. Studentská legie zřízena
Stělnice na obcizně; spory o ní mezi národní stráží a sborem ostrostřeleckým	460.
Střížek Jan členem studentské legie	545.
Střížek Matěj měšťanem	474.
Studující padlí za svobodu ve Vídni 1848.; smuteční slavnost	620.
uspořádali divadelní představení ve prospěch raněných vojákův	463.
Suchý František příspěl na vojenské dobrovolníky	519.
Suttnar Jan měšťanem	514.
Svátek František, kocovina	651.
Svátek, nový, kostelní slavnost	470.
Svoboda Šimon měšťanem	468.
Svobodomyšlní občané; tajný přípis k purkmistrovi, aby je udal	540.
Sýkora Jakub měšťanem	552.
	651.

LXIX

1865.—1866.

	Strana
Smetana Josef, dor., návštěva studujících u hrobu jeho	854.
Spálené Poříčí ve příčině prohlášení plzeňské realky za ústav český	975.
Spolek lásky k bližním sv. Antonína, slavnost svěcení praporu	857.
Spořitelna, stav	909, 994.
Stanné právo prohlášeno	918.
Stromků vysazování kolem města	857.
Stavební spolek, dar pro raněné vojiny	943.
Suchomelová Jos., slavnostní řeč p. J. Konoltrovi, když tento obdržel záslužný kříž	988.
Sušice, zbourání proti židům	918.

1867.—1870.

Starý Norbert, jeho statečnost při volbách do sněmu	1000.
Strnad Leopold ustanoven za c. k. krajského představeného do Plzně	1009.
přesazen do Karlína	1065.
Smetanův pomník; divadlo v jeho prospěch	1025.
ples studentstva	1026, 1079, 1117.
Steiner Eduard měšťanem	1026.
Spořitelna plzeňská, výsledek účtů	1027, 1072, 1097, 1098, 1124.
Sříztek Matěj obecním výborem	1033.
výborem „Sokola“	1059.
vzdal se hodnosti výboru obecního	1081.
Sequens Josef náhradníkem obecního výboru	1033.
Stelzer Martin obecním výborem	1035.
stavěl německé divadlo	1093.
Ságl Josef obecním výborem	1035.
Snih o velikonočích	1041.
„Sokol“, tělocvičná jednota, slavnost svěcení praporu	1043.
první veřejné cvičení	1091.
Svoboda Petr měšťanem	1070.
Synagoga, zařízení nových varhan	1078.
Starý Václav vyznamenán zlatým záslužným křížem	1078.
Steffek, podplukovník pražského sboru ostrostřeleckého, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Steinhauser a Korb vyznamenání na výstavě	1087.
Stephan z Mostů, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Sandřiní Kašpar měšťanem	1095.
Srbený, řeč na táboře pod Zámečkem	1108.
Starck Josef, J. U. dor., předsedou spolku „Deutsch-politischer Verein“	1114.
Sněm zemský rozpuštěn	1093, 1112, 1118.
viz též „volby do sněmu“	1098, 1113.
Steyskal-Lažanský František, majetníci „národní tiskárny“	1100.
Stromek Karel měšťanem	1123.
Stromek Jan	1123.
Stropnický Josef	1123.
Schůze obecních starších 1001, 1003, 1015, 1022, 1039, 1040, 1041, 1043, 1063, 1069, 1073, 1081, 1083, 1092, 1093, 1094, 1099, 1106, 1111, 1116, 1117.	

S

I. 775.—1700.

Šefránek Benedikt konšelem r. 1466., 1470., 1480., 1483.	63.
Šefránek Bernard	63.
„ 1478.	63.
Šibenice plzeňská	31.
Schwamberg Bohuslav nejvyšším hejtmanem	55.
Škvrňanský dvůr, „Cilkovský“ zvaný, zakoupen obcí plzeňskou	42.
Šišková Kateřina odkazuje kostelu sv. Bartoloměje a klášteru Bosáků svůj statek	43.
Šmuravik Jakub obecním radním	176.
Špaček František (Sturnetius z Sturmfeldu)	182.
městský rychtář	182.
Špaček Blažej rychtářem r. 1480.	64.

LXXI

1835.—1847.

Strana

Štěpán místodržitelem uherským	451.
pobyt jeho v Plzni	454.
Štross Klement učitelem hlavní školy	443.
Šturm Josef, P., příspěvek pro opatrovnu malých dětí	399.
Švec Antonín, učitel hlavní školy	444.
Švec Jakub měšťanem	446.

1848.—1860.

Schalandr Jan obdržel nadaci hr. Chotka	748.
Šašek František; příspěvek pro vojenské dobrovolníky	514.
Šebek Martin měšťanem	520.
Sel Vilém členem studentské legie	474.
náměstkem starosty spolku „Hlaholu“	756.
obecním výborem	838.
Scherer Jindřich členem studentské legie	474.
Schiebl Jan obecním výborem	477.
příspěvek pro vojenské dobrovolníky	514.
otcem chudých	728.
děkování městské rady za prospěšnou činnost jeho ve prospěch chudých	755.
Schiebl Ignác členem „Slovanské lípy“	487.
zaznamenán u vládních orgánů jakožto člověk podezřelý	589.
zřízení knihtiskárny	713.
podporování chudé školní mládeže	772, 726, 749.
působení o zřízení záložny	737.
zapisovatel při měšťanské besedě	768.
vydání adresnice	824.
obecním výborem	838.
Schiller Bedřich, básník; slavnost stoletých narozenin	648.
Schiller Jiří předsedou řemeslnické besedy	815.
Schimandl František měšťanem	550.
Šimek Josef, c. k. podkrajský adjunkt	528.
Šindelář Arnold, P., báseň k slavnosti odevzdání řádu p. arciděkanovi Hlavanovi	607.
Schinko Prokop členem studentské legie	473.
Schleiss Jan měšťanem	728.
Škarda Jakub	473.
Škoda František, med. dor., setníkem národní stráže	459.
říšským poslancem	483.
návrat ze sněmu	488.
Škoda Jan měšťanem	540.
Školní mládež sečtena	525, 541, 551, 558, 567, 575, 581, 588, 603, 614, 651, 666.
podpory od obce a soukromých dobrodinců	574, 594, 601, 650, 664.
sbírky příspěvků pro vojenské účely	636.
Škola v Doubravce stavěna	507.
„Druzdové“	598.
Schmerling Antonín, rytíř, udělení čestného měšťanství	681, 728.
Schmeykal, dor., řečník na zemském sněmě ve příčině ustanovení vyučovacího jazyka na plzeňském gymnasiu	817.
Schmid Josef měšťanem	665.
Schmid Karel	540.
Schmid Michael desátníkem při národní stráž	459.
Schmid Václav měšťanem	651.
Schmid Alois měšťanem	728.
jeho působení při zřízení „Hlaholu“	756.
Šmolík Jan měšťanem	665.
Schmück František krajským předsedou	526.
Schneider Antonín, kocovina jemu připravena	470.
Schneider Emil členem studentské legie	473.
Scholar Ferdinand	473.
Schön Jiří	474.
Scholz Josef Vilém obecním výborem a městským radou	536.
podporování chudých	735.
úmrtí	824.

LXXII

1848.—1860.

	Strana
Špaček Antonín desátníkem při národní stráži	459.
obecním výborem	596.
ve výboru spořitelny	593.
Špaček František šikovatelem při národní stráži	459.
Špítal sv. Máří Majdaleny a sv. Martina; příjmy a vydání 526, 541, 552, 576, 585,	
Šrámek František přispěl pro dobrovolníky 514. [593, 604, 620, 651, 666,	666.
náhradníkem obecního výboru	839.
Schröpfer Josef členem studentské legie	473.
Schreyer Gustav měšťanem	665.
Šťastný Jiří obecním výborem	477, 596.
členem správní rady národní stráže	512.
příspěvek na vojenské svobodníky	514.
Štědrý večer, školní slavnost a seznam dobrodinců chudého žákovstva	650, 664.
Štěrbá Jan měšťanem	620.
Štross František, med. dor., poručíkem národní stráže	459.
Štrunc Vojtěch měšťanem	665.
Schulz Vojtěch desátníkem při národní stráži	459.
obecním výborem	477.
Schütz Václav měšťanem	602.
Schwalb Josef členem studentské legie	474.
Schwadiš Alois	474.
Schwamberg Vojtěch, svobodný pán, poručíkem národní stráže	459.
obecním výborem	596.
Schwarzová Marie příslušnicí obce	558.
Schwarzenberg Bedřich, kníže-arcibiskup; biřmování	537, 630.
Schwarzenberg Felix, kníže, podmaršálek, zádušní mše	554.
Schweizer František členem studentské legie	474.
Švenda Václav příspěvek na vojenské dobrovolníky	514.
měšťanem	575.

1861.—1864.

Schwarz Heřman, reklamace proti vyložení volební listiny pro volbu obecního výboru	841.
příslušníkem obce	851.
Schwarz Jan měšťanem	800.
Schwarzenberg Bedřich, kníže-arcibiskup, pobyt jeho v Plzni na cestě z Říma působení na zemském sněmě ve příčině vyučovacích jazyka při plzeňském gymnasiu	749.
.	817.
Schützmeister František výborem řemeslnické besedy	815.
Schwarzer, protest proti volbě obecního výboru	841.
Schweizer Šimon příslušníkem obce	729.
Schwer Aleš, P., zásluhy jeho o zřízení české školy	689.
Šedivec Michael měšťanem	728.
výborem řemeslnické besedy	815.
Šimandl Josef příslušníkem obce	775.
Škarda, J. U. dor., působení na zemském sněmě v příčině ustanovení vyučovacích jazyka na plzeňském gymnasiu	819.
Škarda Michael měšťanem	728.
Škola česká prohlášena za hlavní školu	680.
kronika o založení této školy	688, 704.
Školy reálné zřízeny	668.
vzývání ku zhotovení nákrešů	769, 783.
podání žádosti o povolení ku zřízení	788, 789.
započetí vyučování	792.
stavba školní budovy	803.
slavnost položení a posvěcení základního kamene	803.
základní listina	804, 825.
Školní dobrodinci; mše svatá za tyto konána	746.
mládeže součet	714, 774, 799, 850.
Škopek Karel, výbor řemeslnické besedy	815.
Šlapák František přijat do svazku obce	851.

LXXIII

1861.—1864.

	Strana
Šmid Václav, výbor řemeslnické besedy	815.
Špejchar obecní bourán pro reálku	794.
Špitál Máří-Majdalenský a Martinský, stav	727, 773, 799, 850.
Špitz Jáchym příslušníkem obce	775, 800.
Štědrý večer, slavnost školní	725, 772, 797, 849.
Štěpánské náměstí, založení sadů	883.
Štockl Jakub měšťanem	830.
Štraf František otcem chudých	728.
Štrunc Josef měšťanem	850.
Schwarz Heřman, reklamace proti vyložení listině volební	673.

1865.—1866.

Šell Vilém, med. dor., členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
Schiebl Ignác členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
zásluby o město při nepřátelském vpádu Prusů	950, 962.
Schieblova Anna členem spolku konajícího sbírky pro raněné vojiny	939.
Školy reálné, slavnost svěcení školní budovy	864.
započítí vnučování v nové budově	869.
kronika těchto škol	869.
reorganise na základě jazykové rovnoprávnosti	964.
obecenstvo žádá o rozhodnutí v téže příčině	967.
schůze obecních starších za tou příčinou konána	969, 972.
výbor blovického okresního zastupitelstva posílá přepis městské radě	971.
„ domažlického „ „ „ „ „ „ „	971.
„ přeštického „ „ „ „ „ „ „	972.
městská rada Spáleného Poričí uveřejňuje „osvědčení stran“ prohlášení reálky za ústav český	975.
totéž činí zastupitelstvo obcí Dnešic, Soběkur a Opaty	985.
„ „ přeštický okresní výbor	985.
rekurs proti prohlášení reální školy za ústav český	986.
Škola hlavní česká obdržela právo ku zkoušení soukromných žáků	862.
Školní mládež sčítána	969.
„ patronaty zrušeny	909.
Šmid Antonín měšťanem	910.
Schön z Tábora, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Schönbornová, hraběnka, zastupitelkou kmotry arcivévodkyně Gisely při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Schönborn Karel, hrabě, nejvyšším protektorem sboru ostrostřeleckého	929.
Špitál sv. Martina a sv. Máří Majdaleny	994.
Šrámek František, zásluby o město při nepřátelském vpádu Prusů	950, 962.
Šteker z Příbramí, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Štědrý večer, školní slavnost, obdarování chudých dětí	953.
Štěpánek Adolf měšťanem	910.
podporování chudé školní mládeže	903.
Švanda z Prahy, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	923.
Švestka z Prahy, „ „ „ „ „ „ „	923.
Švihov velikým požárem stibnut	859.

1867.—1870.

Štěpán, vévoda, úmrtí jeho	1002.
Školství: vyučovací jazyk na hlavní škole	1011.
nové zákony o národních školách	1078.
oposice proti nim	1120.
Školní mládež: obdarování v štědrovečerní den	1025, 1099.
počet žákovstva	1027, 1072, 1095, 1124.
Štěpánek Adolf obdržel uznání za své působení při výstavě linecké	1023.
Štědrovečerní slavnost žákovstva	1025, 1122.
Šlenc Karel měšťanem	1025.

LXXIV

1867.—1870.

	Strana
Špitál sv. Máří Majdaleny, účty	1124, 1027, 1072, 1097.
počet zaopatřených	1098.
Špitál sv. Martina, účty	1027, 1072, 1097, 1124.
počet zaopatřených	1098.
Šel Vilém, med. dor., obecním výborem	1033.
městským radou	1036.
inspektorem hasičského sboru	1096.
Šiller Jiří obecním výborem	1033.
Štěrba Jan " "	1033.
Šrámek Josef náhradníkem obecního výboru	1035.
Schwarz František předsedou komitétu pro slavnost svěcení praporu „Sokola“	1044.
řeč při této slavnosti	1049.
jednatel „Sokola“	1059.
Škarda František ze Škvřňan vůdcem banderia při slavnosti svěcení praporu „Sokola“	1049.
Schneider Ignác praporečnickem při svěcení praporu „Sokola“	1051.
měšťanem	1070.
řeč na táboru pod Zámečkem	1108.
Špulák Adolf c. k. okresním hejtmanem v Plzni	1065.
strannictví při volbách	1091.
přesazen do Žatce	1107.
Scheller Antonín měšťanem	1070.
Schützmeister Vincenc měšťanem	1070.
Škoda Emil, rytíř, zakoupil Waldsteinskou továrnu na stroje	1078.
Schmied Antonín vyznamenán při výstavě	1087.
Schiebl Ignác předsedou výstavního komitétu	1085.
vyznamenán při výstavě	1087.
Schieblová Anna vyznamenána při výstavě	1087.
Škatula Karel vyznamenán při výstavě	1088.
Schmidt Alois " "	1088.
Šimandl Václav měšťanem	1095.
Schwarzová Tereza členem výboru klubu dam	1098.
Schlenz Antonín měšťanem	1123.
Schwarz Frant.	1123.
Schwarz Šimon příslušníkem	1123.
Schwarz Sigmund "	1123.
Schwarz Jindřich "	1123.
Škoda Emil, rytíř, příslušníkem	1123.

T

I. 775.—1700.

Tanner Matěj mučedlníkem při obležení města Mansfeldem	147.
Tanner Matáš, jezuita a spisovatel. (viz Životopisy)	32.
Tanner Jan, P., úmrtí	183.
jeho životopis viz (Životopisy)	29.
Tanský Václav konšelem r. 1586.	104.
Taneční hudba, dátky purkmistrovi za povolení taneční zábavy v době zlé	172.
Tábor Štěpán mučedlníkem při obležení města Mansfeldem	117.
Teplský klášter prodává opatský dům v Plzni k vystavění koleje jezuitské	104.
Tomášek Jan konšelem r. 1462.	63.
Tocznik Bernard konšelem r. 1466., 1470.	63.
Trby výroční, obdržení privilegií r. 1363.	16, 42, 104, 181.
Trnka Jan z Trnčan obecním radním	109.
Turn Matěj Jindřich, hrabě, sesazen z purkrabství	122.
hlavou povstalcův	123.
Týnce, Mikuláš z, prodává dvě louky u Kučínhrádku ševci Truhličkovi Simonovi r. 1385.	18.

1701.—1834.

Tabáční účet	242—244.
------------------------	----------

LXXV

1701.—1834.

	Strana
Tábor Jan obecním radním	256, 269.
Teschner Jindřich, plukovník; pomník od důstojníků jemu postaven	279.
Tichý František starším obce	222.
Tirman Jan měšťanem	335.
Toleranční edikt vydán	253.
Tomásek Petr starším obce	222.
Trh dobytčí. Privilegium na něj	320.
Trötzer Antonín Karel měšťanem	315.
Trötzer Řehoř měšťanem	293.
Tuschner Antonín „	327.
Tuschner Jan radním	269.
Vzdal se purkmistrovství	278.

1835.—1847.

Tábor Ondřej měšťanem	430.
Täubl Dominik „	439.
Tešner Jindřich, plukovník, přenesení pomníku jeho z promenady do zahrady vojenské nemocnice	445.
Tyll Václav měšťanem	433.
Tíkva Tomáš účinkoval při ohni věže farního kostela	940.
Tišer Jan „ „ „ „ „ „	340.
Tišer František „ „ „ „ „ „	339.
Titz František měšťanem	449.
Tobermann Josef „	400.
Tobiáš Karel „	410.
Träger Ignác radním	321.
Trázník Vojtěch měšťanem	400.
Trnka Karel „	397.
Trnka Adam „	457.
Tropp Zikmund „	444.
Tuschner Josef výborem pravovárečních měšťanů	434.
Tuschner Kašpar, ozdobení jeho zlatou medailí	356.

1848.—1860.

Tábor Jakub desátníkem při národní stráži	450.
příspěvek pro vojenské dobrovolníky	514.
Tanzer Moric příslušníkem obce	402.
Taun Bartoloměj poručíkem národní stráže	459.
obecním výborem	477, 536.
Taun Jan šikovatelem při národní stráži	460.
obecním výborem	477, 536.
Tausig Jakub členem studentské legie	473.
Taxa za osvobození od služby vojenské	603.
Telegraf, započetí stavby	613.
Tělocvičný ústav pro školní mládež	655.
Templářský dům na náměstí bourán	649.
Teysler Karel, med. dor., nadporučík národní stráže	459.
náhradníkem obecního výboru	477, 536.
Thum Antonín měšťanem	592.
Tichý Jan, příspěvek pro vojenské dobrovolníky	514.
Tittmann Ondřej členem studentské legie	473.
Trapp Josef, P., administrator druždovské fary	623.
Trénice mezi národní gardou a sborem ostrostreleckým vyrovnány. Smíření	482.
Trhy výroční; návrh obchodní komory na změnění trhových dnů	581, 654.
Trnka Antonín měšťanem	665.
Tropp Ignác	566.
Trötzer Antonín přispěl na vojenské dobrovolníky	514.
Truchary Jan c. k. krajským představeným	637.
Truchmolek Jan měšťanem	665.
Tuschner Emanuel „	540.
Tuschner Josef T. obecním výborem	477, 536.
příspěvek na vojenské dobrovolníky	514.

LXXVI

1848.—1866.

Tyl Josef Kajetán zemřel v Praze r. 1866. 186

1861.—1864.

Tachary K. pojednání o zřízení	
Tanek J. obecním výborem	187
Tanek za učení měšťanské práva	
Teysler Karel, med. dor., členem výborem	184
Teysler Jindř. reklamace proti vyložení listin pro obecní výbor obecním výborem	185
Těch Leo, návrh působení na zemském sněmě ve příčině vyučovacího jazyka na pizeniáckém gymnasiu	186
Těch výborn. státojanný nezávěšný mariánský	187
Těch výborn. povolání ku skladání a odvážení zboží po odzvězení požárně v neděli	188
Trnka Adam náhradníkem obecního výboru	
Trnka Karel otcem chudých	189
Trapp Josef, P., příspěvek na zřízení oltáře sv. Václava	
Trapp Zikmund otcem chudých	
Trutnov, požár, podpora	190
Třemsoňka	191
Tschary Jan, dar opatrovně malých dětí podpora pro poškozené vodou	192
Tuschner Emanuel obecním výborem a radním výborem měšťanské besedy působení o zřízení záložny pokladníkem spolku „Hlaholů- vářů na zřízení české realky	193
Tyl Josef Kajetán, requiem za něho	
Tyl Václav náhradníkem obecního výboru	194

1865.—1866.

Tann Jan J. zásluhy o město při vpádu nepřátelském	195
Taxa za osvobození od vojska	196
Teysler Karel, med. dor., členem výboru pro ošetřování raněných vojinů nabídl se, že chce raněným vojinům nápomocným býti	197
Tělocvičný spolek „Aar“, slavnost otevření tělocvičné budovy	198
Teuber z Broumova, host při svěcení praporu ostrostřeleckého	199
Tichá Anna mřela u velikém stáří	200
Titze Ludvík členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	201
Trapp Josef členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	202
Trhové ceny	203
Trhový řád, započeti	204
Trnka Adam, zásluhy o město při nepřátelském vpádu Prusů	205
Trojan Jan zemřel v Berlíně	206
Tschary Jan, protektor ostrostřelců rytířem, dar pro chudé studující a městské chudé příspěvek pro raněné vojiny	207
Tscharyová Marie členem spolku pořadajícího sbírky pro raněné vojiny	208
Tuschner Eman., splnomocněn k vymožení půjčky u hypoteční banky pro obec potvrzen za starostu okresního zastupitelstva průvod s pochodněmi od spolku jemu pořádán jakožto starostovi okres- ního zastupitelstva	209
členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	210
odvezení obecních, kostelních a t. d. dluhopisů a skvostů před Prusáky jakožto starosta okresního zastupitelstva u audience u císaře pána	211
Tuschner Karel měšťanem	212
Tyl Kajetán, ověnění jeho náhrobku	213
kutnohorských spolků odesláni přípisu zdejším spolkům o Tylových na- rozeninách	214
Václav, zásluhy o město při nepřátelském vpádu Prusů	215

LXXVII

1867.—1870.

	Strana
Tuschner Emanuel, zásluhy o záložnu plzeňskou	996.
předsedou záložny	997.
zvolen zemským poslancem za Plzeň	999, 1007, 1113, 1116.
zvolen za obecního výbora	1083.
" " purkmistra	1036.
" " starostou okresního zastupitelstva	1068.
potvrzen Jeho Veličenstvem za starostu okresního zastupitelství	1073.
zásluhy o zvelebení hutí horomyslických	1097.
zvolen poslancem do říšské rady	1120.
Tržní ceny obilní	1121.
Trhy týdenní na dobytek opět zavedeny	1113.
Tschary-Forsthain, rytíř, c. k. krajský, odebral se na odpočinek	1009.
Trapp Josef, P., podnikl cestu do Říma	1010.
presentován za faráře do Druzdové	1077.
Tichý Matěj měšťanem	1026.
Trepeš Jindřich "	1026.
Teyssler Karel, med. dor., obecním výborem	1034.
čestným měšťanem	997.
úmrtí	1078.
Tyl Václav obecním výborem	1034.
Tuschnerová Klára kmotrou při svěcení praporu „Sokola“	1048.
Tábor na Homolce	1065.
" u Kyšic	1079.
" pod Zámečkem	1107.
Tábor Ivan měšťanem	1070.
Trnka Adam vyznamenán na výstavě	1087.
Tichý Bedřich měšťanem	1095.
Tiskárna třetí v Plzni otevřena	1100.
Trojan František, c. k. místopředsedelský rada, ustanoven za c. k. okresního hejtmana do Plzně	1107.
Teyssler Quido, řeč na táboru pod Zámečkem	1107.
otevřel obchodní školu	1119.
Trestníci uprchli	1117, 1119.
Továrny stavěny	1125.

U

I. 1322.—1700.

Ubytované vojsko; opatření, aby do Klatov odtáhlo	196.
Ukrutnosti válečné, páchané s obou stran při obležení Plzně od Husitů	31.
Ulreich Mikuláš rychtářem r. 1470.	63.
Ulreich Mikuláš konšelem r. 1478.	63.

1701.—1834.

Ubytování ruského vojska r. 1814.	289.
Ulman Václav členem obecního představenstva r. 1783.	256.
Uvítání zdejší posádky z války Bělohradské se navrátivší	271.

1835.—1847.

Uhl, vojín, účinkoval při ohni věže farního kostela	340.
Uhl, "	340.
Ungusser Josef údem „představenstva obecního“ r. 1773.	248.

1848.—1860.

Ubytování vojska	550, 559.
Ulice na náměstí Štěpánském otevřena	664.
Ulice Vankova; pojmenování podle purkmistra Vanky	660.
Unger Jan. Dar k účelům vojenským	-

LXXVIII

1861.—1864.

	Suma
Úbytování vojska, zamítnutí žádosti o osvobození mimo válku	685.
Ulice nová na Štěpánském náměstí otevřena	728.
Ulice pojmenování	735.
Ulice otevřena v zahradě blízce hostince „a města Vídně“	739.
Úsporiadání říšského předměstí za parním mlýnem	678, 713, 744.
míst na Štěpánském náměstí	725.
nových ulic u nádraží	749.

1867.—1870.

Úbytování vojska	1008.
Útler Karel měšťanem	1008.
Únger Jan vyznamenán na výstavě	1008.
Útler Bohdan měšťanem	1008.
Úlé Jan	1123.
Ulrich Klement	1123.
Úrtl Karel	1123.

Ú

I. 1322.—1700.

Úřadové císařství v Plzni, plzeňským synům poskytnuta přednost	187.
Úterský Bárta rychtářem r. 1437.	59, 64.

1701.—1834.

Účetní rok; ustanovení doby	192, 204.
Úřty obecní; viz obecní úřty	192, 204.

1835.—1847.

Úřadování politické a právní přiděleno panství písařského magistrátu	209.
--	------

1848.—1860.

Účárna privilegovaných měst zrušena	503.
Úmrtí; počet zemřelých osob 552, 556, 567, 576, 586, 593, 604, 621, 631.	503.
Úřady zeměpanské. Kommissie k vyšetřování místností při obci	503.
městská rada žádala ministerstvo za položení krajské vlády do Plzně	503, 514.
započetí politických úřadů; hostelní slavnost	527.
počátek činnosti nových soudů	530.
krajské vlády zrušeny a opět krajské úřady zařizovány	530.
smíšené úřady	530.
Úřadníci zeměpanství. Vláda žádala purkmistra za udání jejich chování a jejich pověsti	554.
Úřadnictvo magistrátní; seznam	531.
obecní při započetí samostatné působnosti obce	532.
Ústav chudých; stav jmění 526, 541, 552, 558, 567, 578, 585, 593, 654.	654.
Ústava říšská (říjnová 1860.). Manifest a diplom císaře Františka Josefa	662.

1861.—1864.

Úřadnictvo městské rady vzdává blahopřání k jmenování purkmistra dra. Jana Maschaura	730.
Úřady zeměpanské, nařízení českých nápisů	714.
Úman František, slavozpěv při odhalení pomníku Kopeckého	709.
Úmrtí lidu 727, 739, 851.	851.
Ústav lesnický, přístup obce	751, 756.
Ústav chudých, jmění	773, 777.

1865.—1866.

lidu	910, 904
----------------	----------

LXXIX

1867.—1870.

Strana

Úmrtí, počet zemřelých	1028, 1072, 1097, 1125.
Ústav chudých	1027, 1072, 1097, 1124.

V

I. 775.—1700.

Václav (Karel I.), narození a plzeňští kmotři při křtu	8.
Václav Lenivý, potvrzení práv nastoupení trůnu	16.
ustanovení plzeňských za sudí plzeňského okršku	13.
ustanovil statky zemřelých bez dědiců na opravu města	17.
daroval zlatou cíši Sulkovi, opatu chotěšovskému	17.
ustanovení odměny pro podkomořího při obnově rady	19.
osvobození od mimořádných daní	19.
pobyt v Plzni a ustanovení platu pro krále	20.
úmrtí	22.
Václav, syn Karla IV. Plzeňané slibují mu poddanost a věrnost r. 1350.	13.
Václav, král, povoluje Plzni vybírání cla z dobytka r. 1388.	19.
stvrzuje nálezy pánů českých z r. 1402. s vyzváním k Plzeňanům	20.
odpouští Plzeňským berně a platy na 6 let	20.
Vačkovec, měšťan, darování svého jmění na stavbu kostela sv. Bartoloměje	7.
Válka husitská; viz: „Obležení města“	22, 47.
šmalkaldská, události této doby a chování se Plzeňských	85.
potvrzení zlaté bully od Ferdinanda I.	85.
švédská	159, 163.
turecká	109.
Valdštejn v Plzni — ve válce švédské	160.
Velbloud Husitům odňat od plzeňských	31.
Velké škody učiněné Plzni od Švédů	171.
Věž kostela sv. Bartoloměje shořela r. 1684.	182.
Viktorian Jan, pohostění jeho v Plzni	89.
Vinař Hanuš žádá, aby smělo započítí bratrství sv. Jabuba	61.
Vojsko r. 1731. do Klatov přeloženo	196.
Volevec (Bolevec), ves, zakoupena pro obec od kostela sv. Appolináře v Praze zakoupena obcí plzeňskou	42.
sedlák, konšelem r. 1385.	42.
Voldřich, generální vikář, nařizuje stavbu chrámu na břehu řeky Mže r. 1351.	14.
Vydra Petr rychtářem, pobouření lidu v obci	79.
Vzbouření v táboře husitském u Plzně r. 1433.	30.

1701.—1834.

Valenta Matěj měšťanem	430.
Válka. A. Mezi Rakouskem a Pruskem — s Francií a spojenci	216.
připis dra. Jana Blovského	216.
odeslání zdejších děl do Prahy	217.
vtáhnutí Francouzův a Bavorů do Plzně	217.
výpalná daň od nepřítele žádána	218.
odtáhnutí nepřátelského vojska	218.
pochvalný příspěvek jmenem prince Karla Lothrinského na zdejšího vojenského velitele Muracha za příčinou vyhnání nepřítele	219.
útraty nepřátelským vojskem vzešlé	218.
vypravení dvou dragonův na obecní útraty	221.
navrácení císařského vojska do Plzně	219.
pochvalný příspěvek hraběte Kinského jmenem císařovny za postavení jedné setniny zemské obrany	222.
výlohy pro vojsko od obce postavené	220.
B. Rakousko-Pruská	238.
Počátek války	238.
děla města Plzně k nařízení zemské vlády do Chebské pevnosti zaslána	238.
Prusové vtrhli do města	241.

LXXX

1701.—1834.

Válka. B. Valečné útraty	211
navrácení děl z Chebské pevnosti	211
C. Válka Francouzská	211
vypovězení války	211
měšťanstvo dodalo obilí pro armádu	211
ruské vojsko v Plzni	211
vypravení ostrostřelců a poručíka k armádě na útraty střeleckého sboru	276
výlohy na vojiny od obce postavené	278
manifest císaře Františka při útěku před Francouzi	281
provolání k národu českému za příčinou dobrovolných příspěvků na válku	281
ostrostřelci a měšťané obstarávali vojenské transporty a vykonávali vojenské služby v městě	281
školní místnosti v gymnasiu pro nemocnici vojenskou	281
saské vojsko táhlo Plzni	281
válka ukončena	281
podporování francouzských vojinů od obce	281
vtáhnutí spojených mocností do Paříže	281
Vázac Josef měšťanem	281
Věřitelové obce. Seznam dluhů	281
Vichr veliký	219
Vodička Augustin radním	281
Voda velká	281
Vratislava Eleonora Majdalena Terezie, hraběnka z Mitrovic, založila panenský klášter v Plzni	281
Vosala Václav měšťanem	281

1835.—1847.

Valenta Jan měšťanem	281
Vanka František účinkoval při ohni věže farního kostela	281
Vagner, vojin	281
Valdeckrová Tereza, dar uměleckého "roucha" pro sochu P. Marie do farního kostela	281
Věž kostela sv. Bartoloměje; viz: "Kostel sv. Bartoloměje"	281
Vittiš, vojin, účinkoval při ohni věže farního kostela	281
Vlček	281
Vojsko, zdejší posádka odtáhla do Mohuče	281
navrácení z "	281
Vodárna nová, započeti stavby	281
kladení mramorových rour	281
Voda velká	281
Volf Jan měšťanem	281
Voudruška Josef měšťanem	281
Vorlovský Jan	281
Vosala Jan účinkoval při ohni věže farního kostela	281
Vosala Václav	281
Vzbouření sedláků v Čechách proti vrchnostem	281

1848.—1860.

Valenta Jiří desátníkem při národní stráž	281
členem správní rady národní stráže	281
Válka s Itálií. Manifest císařův	281
provolání "Pilsner Bote" k podporování raněných vojinů	281
Frant. Guldener vyzývá obecnost k příspěvkům na vojenské potřeby	281
příspěvek židovské obce	281
telegrafické zprávy z bojiště	281
Židé konali modlitby za štěstí císařského vojska	281
telegram o miru	281
rozkaz armádní císaře pána	281
manifest zvěstující mir	281
skončení války	281

LXXXI

1848.—1860.

Válka s Itálií.	Strana
Uznání J. Vel. za prospěšné účinkování jednot podporováním vojska	643.
uvítání vojska navrácejícího se z Itálie	644.
zádušní mše za vojiny padlé u Solferina	657.
adresa oddanosti císaři pánu od měšťanstva plzeňského zaslána	632.
provolání a vyzvání ku sbírkám příspěvků pro raněné vojiny	631.
kostelní pobožnost k vyprosení síly a vytrvalosti pro armádu	636.
kapela ostrostřelců; produkce ve prospěch vojenských účelů	636.
gymnasijní učitelové a žáci; příspěvek k těmž účelům	636.
reální, hlavní a dívčí školy; příspěvek k těmž účelům	636.
Vanka František, velitel ostrostřelců; svolání za příčinou srozumění se střelců s národní stráží	464.
obecním výborem a purkmistrem	477.
vystoupení ze sboru střeleckého a přistoupení k národní stráží	497.
podplukovníkem národní stráže	501.
příspěvek pro dobrovolníky	514.
kapela národní stráže učinila mu zastaveničko k jmeninám	524.
purkmistrem a výborem obecního zastupitelstva	536.
Vankova ulice	582.
členem výboru spořitelny	582.
ustanoven k poradě o řádu obecním	648.
Vanková Anna kmotrou praporu studentské legie	473.
kmotrou při svěcení zvonu	571.
Vápeník Jan měšťanem	592.
Vavřínek Jan členem studentské legie	473.
Velikonoční svátky	551, 627.
Veselý František poručíkem národní stráže	459.
Vesnice poddané bývalému panství plzeňskému	528.
Veverka Eduard členem studentské legie	474.
Věznice; předání této c. k. krajskému soudu od obce	551.
Vídeň; vypuknutí revoluce	457.
Vystěhovalci do Ameriky	562.
Vít Tomáš měšťanem	550.
Vocel Josef členem studentské legie	473.
Vodárna dostavena	507.
Vogel Jan šikovatelem národní stráže	459.
měšťanem	476.
členem správní rady národní stráže	512.
Vogl Šimon členem studentské legie	474.
Vojsko navracující se z války uvítáno	529.
přeložené do Prahy	560.
Vojáci vyznamenáni; slavnost připínání záslužných peněz	648.
Volba obecního zastupitelstva	477.
Volčič Salesius, P., generální definitor a visitátor řádu Františkánů v Plzni	658.
Volf Eduard členem studentské legie	474.
Votlučka Jan měšťanem	592.
Vůz pohřební zjedнан	551.
Vzkříšení páně; slavnost	551, 610, 627.

1861.—1864.

Vacek Josef měšťanem	775.
Vacík Petr	728.
Vajec dražota	682.
Valdek Augustin, kasír na odpočinku	733.
Vanka František, dar pro chudé	676.
dar vodou poškozeným	735.
obecním výborem	673, 844.
Vánoční stromek, slavnost školní	725.
Veselý Karel měšťanem	860.
Višně váhou prodávány	746.
Volba obecního zastupitelstva	673, 833.
Volešnice, požár, podpora	723.

LXXXII

1861.—1864.

	Suma
Výstava paní v bohemské republice za zč.	236
Vojsko austr. z Holštýna	248
Výběrka Václav výborem při volbě obecního zastupitelstva	257
Výstava zemědělská a průmyslová	747
Výstava muzik na plzeňském gymnasiu, ustanovení zemského směru	15
Výstava paní	741

1865.—1866.

Volba purkmistů, prodej	54	59
Volba pruská. Usnesení starších obce o zvěstování věrnosti a oddanosti J. V.		
jak uzavření školních místností k ubytování vojska	95	
reálná škola proměněna v nemocnici	96	
oznámení c. k. krajského přednosty, že J. V. osvědčení ostrostřelců ve		
příčině hotovosti v případě války ráčil vzíti na vědomí	96	
usnesení výboru záložny, že chce spolku obuvnickému k dodávání po-		
třebné obuvi pro vojsko nápomocen býti	96	
tělocvičný spolek „Aar“ nabídl své místnosti pro raněné vojiny	96	
azijská příražka	97	
vyzvání okresního zastupitelstva k podpoře raněných vojínů	97	
královský poklad saský Plzni vezen	97	
obstarávání meliva pro král. saskou armádu Hýrovým parním mlýnem	97	
sedění pomocného výboru pro ošetřování raněných vojínův	98	
vlastenecké lámy plzeňské utvořily spolek pro raněné vojiny	99	
uvítání a vyčastování vojska na nádraží na cestě z Holštýna k armádě	99	
manifest o prohlášení války	99	
uzavření škol	91	
vypovězení války od Vlachů	91	
Prusů	91	
příbytí saského vojska do Plzně	92	
provolání purkmistra k obecnstvu o příspěvky na potřeby vojenské ne-		
mocnice	92	
vojín saský přejet na nádraží	93	
vtrhnutí Prusů do Čech	93	
dary pro raněné vojiny	93	
napjatost a úzkostlivost města	93	
zatknutí tří rakouských důstojníků	94	
klidnost a jednotvárnost v městě — stěhování se Pražáků do Plzně	94	
přestěhování se generálního velitelství do Plzně	94	
vrácení se některých Pražáků opět do Prahy	94	
provolání purkmistra k obyvatelstvu o osvědčení soustrastí raněným vojínům	94	
bitva u Hradce	94	
c. k. policejní stráž pražská na útěku do Plzně	94	
císař pán oznamuje panem krajským přednostou městské radě spokojenost		
svou nad vlasteneckým smýšlením Plzeňanův	94	
provolání okresního zastupitelstva k obecnstvu o udržení pořádku pro		
případ vtrhnutí sem nepřátelského vojska	94	
tvárnost města, stěhování se Pražáků z Plzně	94	
uschovávání skvostů ve městě, odvážení obci, kostelu, a t. d. patřících		
dluhopisů a skvostů z Plzně	94	
úřada obecních starších, jak se mají zachovati pro případ pruské invase		
a t. d.	94	
obstarávání místní stráže od měšťanů a ostrostřelců	94	
loterního úřadu pražského útek do Plzně	94	
vtrhnutí Prusů do Prahy	94	
provolání purkmistra k obecnstvu o chování se při vtrhnutí vojska do města		
druhý c. k. manifest	95	
přerušení železničního spojení mezi Plzní, Prahou a Brodem	95	
veřejná bezpečnost ve městě měšťanům a ostrostřelcům svěřena	95	
nost města	95	
četnictva a finančního ředitelství z Lince do Plzně	95	
námeštka místodržitelství hr. Lažanského z Plzně	95	
vání skvostů obecnstvem	96	

LXXXIII

1865.—1866.

	Strana
Plzeňská posádka pruská.	
Vtáhnutí Prusů do Plzně, uvítání jich; ustanovení kontribuce, rozvržení této na celý kraj, rozeslání vyslanců do kraje za touž příčinou	952—954.
příčina vtáhnutí Prusů do Plzně	954.
válečná kontribuce odevzdána	955.
vyjednávání o příměří	955.
příbytí nového pruského vojska do Plzně	955.
odtáhnutí části pruského vojska z města	955.
pruský velitel žádá znovu kontribuci a uvěznuje c. k. úředníky v krajském úřadě	955.
pruská posádka odebrala se na cestu ku Praze, vrátila se však opět	995.
pruská posádka opustila město	955.
noční hlídky konány od sborní ostrostřeleckého, měšťanstva a Sokolů	956.
návrat krajského Tachary-ho do města	956.
prohlášení purkmistra k obecnstvu, aby Prusačky v kasárnách sebrané a prodané věci byly navráceny a domy v noční době byly zavírány	956.
samospráva po čas invase	956.
příměří a demarkační čára	957.
počátek zeměpanského úřadování	957.
seznam requisicí	957.
sedění obecních starších o zaopatřování práce pro obyvatelstvo bez výsledku	957.
pruské vozotajstvo přibýlo do Plzně	957.
přibytí sem pruských marodérů	958.
ministrské nařízení stran stravování Prusů	958.
dotaz státního ministerstva, mnoho-li obec raněných vojinů k ošetřování přijati může	958.
výtrznosti Prusačků u Markéty Štátné	958.
návrat pruského vojska domů	959.
Prusačci rozdávali chléb chudému lidu	959.
slavnost narozenin J. V. Františka Josefa I.	959.
ustanovení ceny stříbrných tolarů	959.
ažiová přirážka	960.
nouze o drobné	960.
pochod pruského vojska	960.
stravování-se Prusů	960.
mir mezi Rakouskem a Pruskem	961.
pruské velitelství prodává dražbou vydobyté rakouské aerární vozy	961.
pruský důstojník koupil chudému chlapeci nový oděv	961.
pobytí velitele pruské armády v Plzni	961.
stravování Prusů, úhrn	961.
důstojníci pruští kreslí okolí plzeňské	962.
Prusové kupují rozličné věci pro sebe na památku	962.
úmrtí Prusů v Plzni	962.
ponechání zde cizích vozů od Prusů k dodání pravým majetníkům	962.
seznam měšťanů, kteří sobě zásluh o město při invasi vydobyli	962.
c. k. vojenské zaopatřovací okresní správcovství, dikůvzdání za opatrování aerárního majetku	962.
oznámení spokojenosti J. V. za udržení pořádku a pokoje v městě za času pruské války	976.
válečná škoda v plzeňském okrese	993.
František, zásluhy o město při nepřátelském vpádu Prusů	949, 950, 962.
dar raněným vojinům	975.
obdržení řádu rytířského Františka Josefa	976.
ojínové ranění, sbírka pro ně	993.
vojsko rakouské, přibytí do Plzně	963.
František, členem výboru pro ošetřování raněných vojinů	938.
purkmistr Klenovský nepřijal český dopis města Plzně	985.

1867.—1870.

František podělil nadací svou Jiřího Schneidra	
obecním výborem	
úmrtí jeho	
volby obecní; viz: „Obecní volby“	

LXXXIV

1867.—1870.

	Strana
Volby přímé do říšské rady	1119.
do sněmu zemského	998, 1003, 1088, 1114.
Vzkříšení Páně, slavnost	1007, 1041.
Vojsko; myslivci odtáhli a přibyl sem pluk 26.	1008.
musilo se na sv. Václava cvičiti	1092.
Vyučovací jazyk na školách; viz: „Školství“	1012.
Věelařská výstava	1023.
Výtvar Jan měšťanem	1026.
Vorschuss-Verein, založen	1039.
Vichřice	1007, 1040, 1068, 1088, 1117, 1119.
Vitský, chrám sv., v Praze, obec přistoupila jakožto člen k dostavění jeho	1062.
Veselý Josef měšťanem	1070.
Vlček Vojtěch	1070.
Vodotok v Malé ulici stavěn	1072.
Vlastimil, čtenářský spolek, zřízen	1074.
rozpuštěn pro telegram Barákoví do Prahy zasláný	1100.
Vacek-Kamenický, spisovatel, zemřel	1075.
Velocipéd, první	1077.
Výstava druhá v Plzni	1085.
Valdek Richard vyznamenán na výstavě	1086.
Vojenští vysloužilci, zařízení spolku	1099.
Vodárna nová, schválení stavby	1111.
Válka francouzsko-pruská vypověděna	1114.
Vánoční stromek uspořádán klubem dam	1122.
Vopalecký Jindřich měšťanem	1123.

W

1. 775.—1700.

Werherová Alžběta, odkazy plzeňskému arciděkanovi pro chrám sv. Barto- loměje a dále na opravení městských hradeb	161.
darovala františkánskému kostelu stříbrný kříž	161.
Widmann Lazar, výtečný sochař, (viz Životopisy)	32.
Wideman Kristian, rezbář, stavitel sochy panny Marie na náměstí	182.
Widemann Václav, (viz Životopisy)	32.
Wodička Jan, městský kancelista	182.
Wolfinger Jan Rudolf z Wolfspachu, purkmistr při obležení města Mansfeldem	140.
mučedník při obležení města	147.
slibuje purkmistrovi poslušnost	158.

1701.—1834.

Walleš Filip měšťanem	339.
Weisser Karel	339.
Wolf Simon, velitel zdejší posádky, slavně uvítán od měšťanstva při návratu z Bělehradu	271.
Wyzingr Ignác, starší obce	222.

1835.—1847.

Wild Ludvík měšťanem	449.
--------------------------------	------

1848.—1860.

Wagner Jan členem studentské legie	473.
Waldsteinova hraběcí továrna na stroje stavěna	655.
Wallmoden-Gimborn Karel, hrabě, c. k. generál; čestným měšťanem	476.
Watzka Antonín, kommissar při krajské vládě	527.
Watzka Karel členem studentské legie	474.
Watzka Alex členem studentské legie	474.
Watzka Antonín, med. dor., básně k slavnosti vyznamenání školního ředitele za záslužným křížem	596.
Watzka Karel slavnosti vyznamenání pana arciděkana Antonína Illavana	607.

LXXXV

1848.—1860.

	Strana
Wildt Ludvík; shotovení soch do zdi františkánského kláštera	601.
Willowitz Alois členem studentské legie	474.
Wiener Antonín členem studentské legie	474.
Wieser Filip desátníkem národní stráže	459.
Wiesner Václav měšťanem	665.

1861.—1864.

Waldstein-Wartemberg Arnošt, hrabě, dar chudým	729.
Widmann Ondřej měšťanem	728.
Wihan Ignác měšťanem	850.
Wyhlídal Antonín, mel. dor., slavozpěv na korunního prince Rudolfa	681.
Wildt Antonín, zhotovení pomníku Kopeckého	709.
Windischgrätz, c. k. polní maršálek; mrtvola jeho vezena Plzní	739.
Wieser Filip, dar chudé školní mládeži	750.
Wiesner Václav náhradníkem obecního výboru	839.
Wollner Karel měšťanem	850.
Würrl Jirí příslušníkem obce	800.

1865.—1866.

Wieser Filip, díkůvzdání za ošetřování aerárního majetku	983.
Wiesner, zásluhy o město při vpádu nepřátelském	950.

1867.—1870.

Wenda František měšťanem	1026.
------------------------------------	-------

Z

I. 775.—1700.

Záhlabský Kristofor konšelem r. 1533.	83.
Zbraslavský Sebastian arciděkanem r. 1647.	167.
Zbrojnice stavěna r. 1646.	166.
Zelender Tomáš z Prošovic, primas	109, 123.
Zelender Wolfgang, opat břevnovský, zapověděl jinověrcům chrám stavěti úmrtí	122.
jeho životopis (viz Životopisy)	148.
Zelindar z Prošovic konšelem r. 1586.	33.
Zelindar z Prošovic konšelem r. 1586.	104.
Zítek Pavel konšelem r. 1520.	79.
Zlatník Zikmund purkmistrem r. 1410.	63.
Zlatník Jirí konšelem r. 1498., 1530.	64.
Znak města Plzně; prvotní	6.
rozšíření jeho od Václava Otokara	7.
od Jana Lucemburského	8.
" Sigmunda	37.
" papeže Pavla II.	47.
" " Řehoře XIII.	103.
Znak arciděkanský udělený od pražské kapitoly	25.
Zoufalý Martin starším obce	176.
Zruč, ves, zakoupena pro obec	77.
Zvony lity pro kostel sv. Bartoloměje	39, 56, 80.
Zumr Jan žádá, aby smělo počítí bratrství sv. Jakuba	61.
Zvonice, hranice stavěna	79.
Zwynnilinger Wolfram odkazuje kostelu sv. Bartoloměje dvě místa	7.
Zrádcové dva, krejčí a švec, byli v Plzni oběšeni	31.

1701.—1834.

Zahrada arciděkanská na Saském předměstí odprodána	1
" obecní na Říšském předměstí pro p. arciděkana prodána	1
" obecní exdominikánská prodána pro vojenskou nemocnici	1
Zavadil František měšťanem	1

1945年10月

1945年11月

1945年12月

1946年1月

1946年2月

1946年3月

1946年4月

1945年10月

1945年11月

1945年12月

1946年1月

1946年2月

1946年3月

1946年4月

1945年10月

1945年11月

1945年12月

1946年1月

1946年2月

1946年3月

1946年4月

1946年5月

1946年6月

1946年7月

1946年8月

1946年9月

1946年10月

1946年11月

1946年12月

1947年1月

1947年2月

1947年3月

1947年4月

1947年5月

1947年6月

1947年7月

1947年8月

1947年9月

1947年10月

1947年11月

1947年12月

1948年1月

1948年2月

1948年3月

1948年4月

1948年5月

1948年6月

1948年7月

1948年8月

1948年9月

1948年10月

1948年11月

1948年12月

1949年1月

1949年2月

1949年3月

1949年4月

1949年5月

1949年6月

1949年7月

1949年8月

1949年9月

1949年10月

1949年11月

1949年12月

1950年1月

1950年2月

LXXXVII

1865.—1866.

	Strana
Zastupitelstvo okresní, první zasedání	884.
příspěvek na raněné vojiny	938.
Zbouření proti židům	918.
Zima	855, 921.

1867.—1870.

Záložna plzeňská; výroční zpráva za r. 1866.	995.
výbor pro r. 1867.	996.
zpráva za r. 1867.	1026.
" " 1868.	1073.
" " 1869.	1097.
žádost o zrušení kolkových poplatků podpora hostomickým cvokařům	1077. 1111.
Zýka Josef M. výborem záložny	997.
vznamenán na výstavě	1087.
Zugschwert Jan přijat do svazku obecního zemřelých počet	1027. 1072, 1097, 1125.
Záruba Václav, P., presentován za faráře do Dejšiny	1073.
Záře kolem měsíce	1074.
Záře severní	1105, 1117, 1118.
Zöpfl Karel stal se příslušníkem obce	1095.
Zemští brancové odpírali přísahu	1120.
Zahradník Josef měšťanem	1123.
Zintl Josef měšťanem	1123.
Zelinka Theodor příslušníkem obce	1123.

Ž

I. 775.—1700.

Žatecký Jakub konšelem r. 1466., 1470.	63.
Zerovnika, Heřman ze, konšelem r. 1487.	64.
Židáček Petr, vyslanec při vyjednávání za příčinou sjednocení církve v Čechách a na Moravě	82.
Židé kupují místo pro hřbitov	66.
Židé vyhnáni z Plzně	66.
Židek Lukáš, jeho hrdinský zápas	97.
Žižka Jan z Trocnova, jeho působení při pobouření lidu jeho pobyt v Plzni	22. 23.
Žluticiz, Jiří ze, konšelem r. 1385.	18.
Županové plzeňské župy	4.

1701.—1834.

Žehunský Jan Antonín obecním starším	192.
Ženíšek Bartoloměj měšťanem	339.
Židé pod ochranou městské vrchnosti	275.
rozhodnutí za příčinou měšťanských živnostníků, mají-li býti židé v Plzni trpěni	313.
Žitek Jan měšťanem	323.
Živnostenská jednota v Čechách. Obec přistoupila k ní jako člen	334.

1835.—1847.

Ženíšek Bedřich měšťanem	410.
Židé, povolení k zakoupení domů pro zřízení továren	397.

1848.—1860.

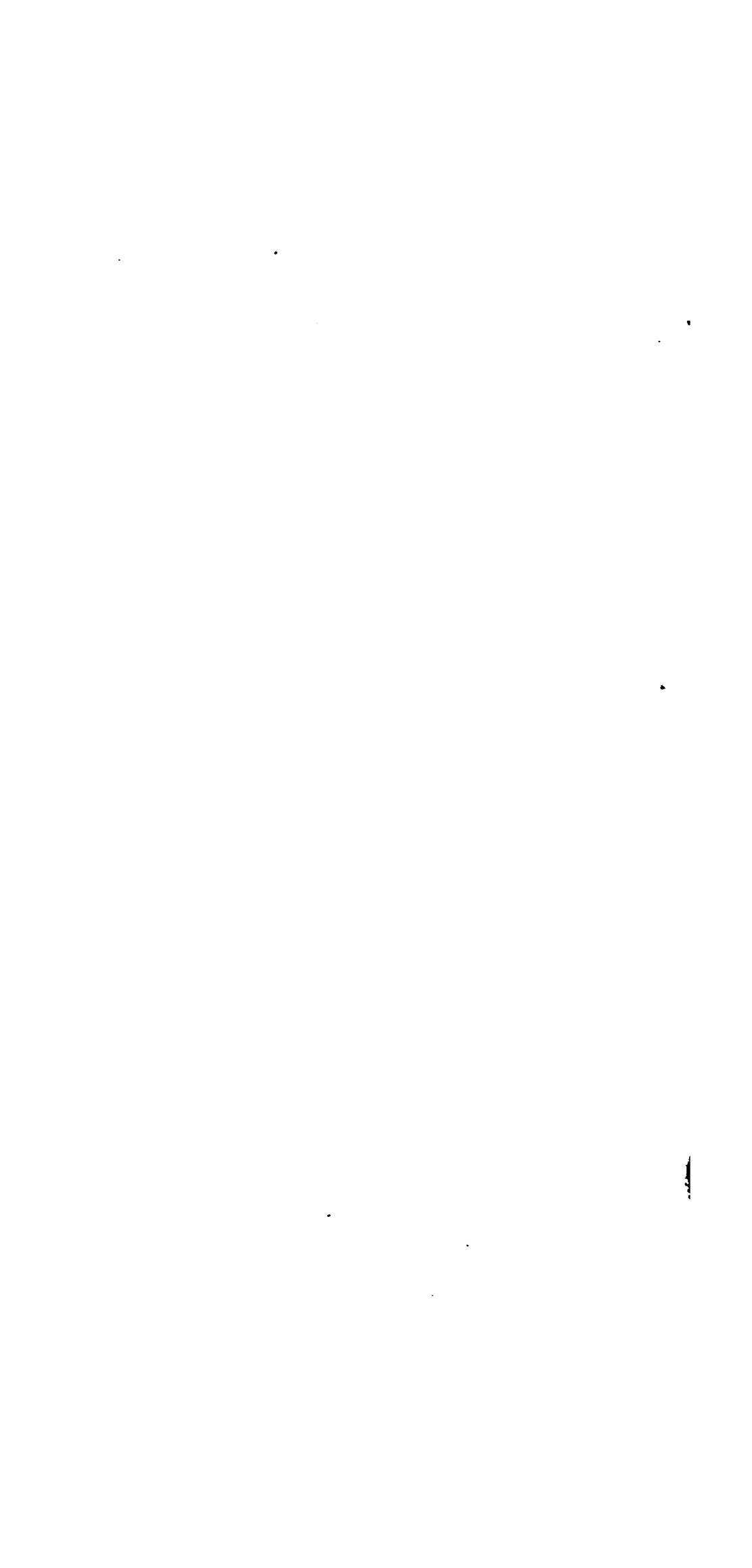
Židovské rodiny, počet jich	K600.
Židovská obec; viz: „Israelitě“
Živnostenská komora; viz: „Obchodní komora“

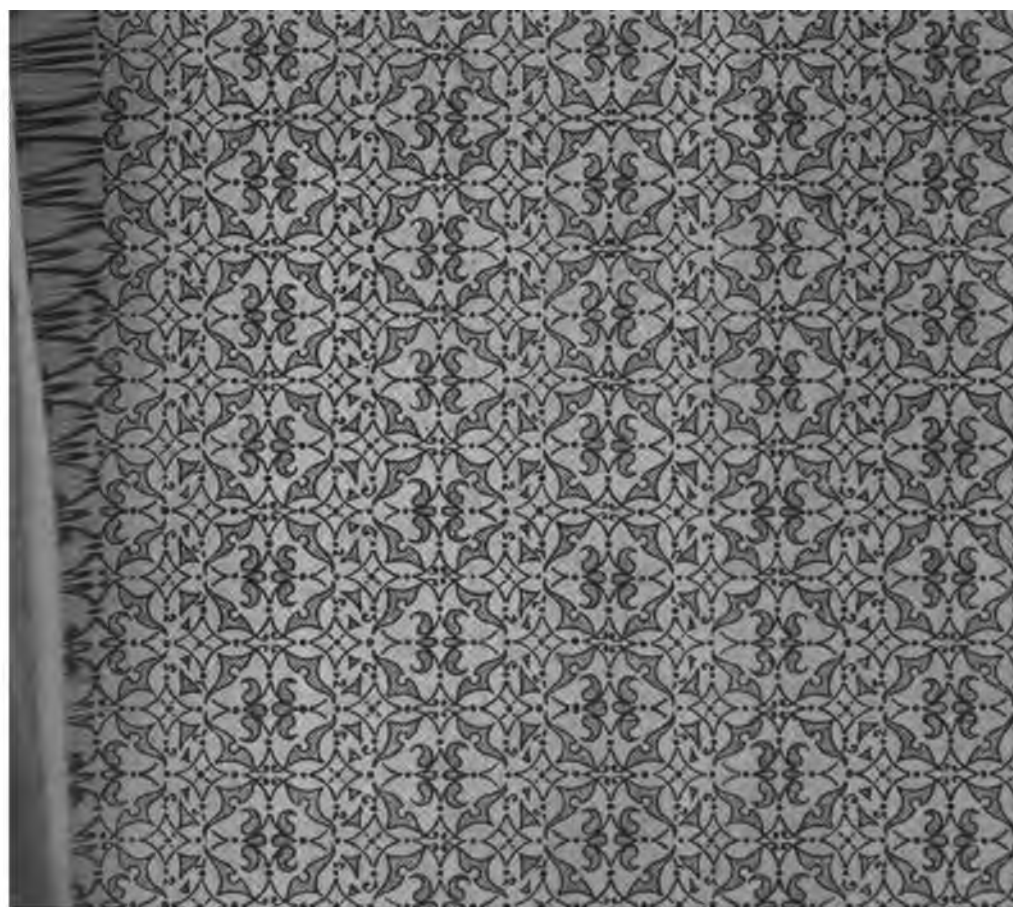
THE
OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.
1917

NAVY DEPARTMENT
WASHINGTON, D. C.

DB 879 .P56 .H8 C.1
Knjha pametni kral. kraljskeho
Stanford University Libraries

3 6105 036 328 214

DB
879
.P56.H8

Stanford University Libraries
Stanford, California

Return this book on or before date due.

--	--	--

